T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLÂM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLÂM TARİHİ VE SANATLARI BİLİM DALI

BALIKESİR KİTÂBELERİ VE MEZAR TAŞLARI

Doktora Tezi

Erdal ELMAS

İstanbul, 2023

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLÂM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLÂM TARİHİ VE SANATLARI BİLİM DALI

BALIKESİR KİTÂBELERİ VE MEZAR TAŞLARI

Doktora Tezi

Erdal ELMAS

Danışman: PROF. DR. Abdülhamit TÜFEKÇİOĞLU

İstanbul, 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....İ

ÖZET.....XLİİİ

ÖNSÖZ.....XLV

1. GİRİŞ.....1

1.1. Konu Tanımı ve Sınırları.....1

1.2. Kaynak ve Araştırmalar.....1

1.3. Amacı ve Önemi.....5

1.4. Yöntem.....7

2. BALIKESİR'İN COĞRAFİ KONUMU VE TARİHÇESİ.....8

2.1. Coğrafi Konumu.....8

2.2. Tarihi.....10

3. KATALOG.....13

3.1. Yapı Kitâbeleri.....13

3.1.1.... Balıkesir Merkez.....13

3.1.1.1. Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü.....13

3.1.1.2. Merkez Umur Bey Camisi.....14

3.1.1.3. Merkez Zağnos Paşa Külliyesi.....17

3.1.1.3.1. Zağnos Paşa Külliyesi Camisi.....17

3.1.1.3.2. Zağnos Paşa Külliyesi Türbesi.....21

3.1.1.4. Merkez İbrahim Bey Camisi 22
3.1.1.5. Merkez Kız Dedesi (Sinan Bey) Türbesi 24
3.1.1.6. Merkez Okçukara Camisi 25
3.1.1.7. Merkez Kasaplar Camisi 26
3.1.1.8. Merkez Hacı Muhammed Çavuş Çeşmesi 28
3.1.1.9. Merkez Fatma Hatun (Sülüklü) Çeşmesi 29
3.1.1.10. Merkez Fatıpınar Çeşmesi 30
3.1.1.11. Merkez Hacı Mahmud Ağa (Kasablar Camii) Çeşmesi 31
3.1.1.12. Merkez Hacı Mahmud Ağa Çeşmesi 32
3.1.1.13. Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camisi 33
3.1.1.14. Merkez Yeşilli Camisi 34
3.1.1.15. Merkez Kamçılı Köyü Camisi 35
3.1.1.16. Merkez Habibe Hatun Çeşmesi 36
3.1.1.17. Merkez Aziziye Camisi 37
3.1.1.18. Merkez Karaoğlan Çeşmesi 39
3.1.1.19. Merkez Pamukçu Beldesi Koca Çeşmesi 40
3.1.1.20. Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi 41
3.1.1.21. Merkez Kocaavşar Köyü Koca Köprüsü 42
3.1.1.22. Merkez Vakıf Gureba Hastanesi (Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) 43
3.1.1.23. Merkez Balıkesir Sultân-i İdadîsi 45
3.1.1.24. Merkez Emin Ağa Camisi 47
3.1.1.25. Merkez Pamukçu Beldesi Çeşmesi 49
3.1.1.26. Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) 49
3.1.1.27. Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi 50
3.1.1.28. Merkez Ömer Ali Bey (Hamidiye) Kütüphanesi 51
3.1.1.29. Merkez Karaoğlan Camisi 53
3.1.1.30. Merkez Kaya Bey Camisi 54

3.1.1.31. Merkez Hamidiye Camisi 56
3.1.1.32. Merkez Uhuvvet Mektebi 57
3.1.1.33. Merkez Sadeddin Efendi Çeşmesi 59
3.1.1.34. Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 60
3.1.1.35. Merkez Karesi Bey Türbesi 62
3.1.1.36. Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camisi 63
3.1.1.37. Merkez II. Kolordu Çeşmesi 64
3.1.1.38. Merkez Sıra Çeşmeler 65
3.1.1.39. Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi 66
3.1.1.40. Merkez Halalca Köyü (Beyler) Çeşmesi 67
3.1.1.41. Merkez Köylü Köyü Camisi 68
3.1.1.42. Merkez Kurtuluş Çeşmesi 69
3.1.1.43. Merkez Bağlar Mescidi Çeşmesi 70
3.1.1.44. Merkez Vicdaniye Camisi 71
3.1.2.... Balıkesir – Ayvalık 72
3.1.2.1. Ayvalık Hacı Bayram Veli Camisi 72
3.1.2.2. Ayvalık Kadı (Küçük) Camisi 74
3.1.2.3. Ayvalık Hamidiye Camisi 74
3.1.3.... Balıkesir- Balya 78
.3.1.3.1 Balya Ilıca Köyü (Küçük) Hamamı 78
3.1.3.2. Balya Ali Demirci Köyü Camisi 79
3.1.3.3. Balya Koca Camisi (Cami-i Kebîr) 80
3.1.3.4. Balya Danişment Köyü Camisi 82
3.1.3.5. Balya Kadıköy Camisi 83
3.1.3.6. Balya Ilıca Köyü Çeşmesi 84
3.1.4.... Balıkesir- Bandırma 85
3.1.4.1. Bandırma Ulu Camii 85

3.1.4.2. Bandırma-Edincik Ulu Camii 85
3.1.4.3. Bandırma-Edincik Kız Dedesi Çeşmesi 87
3.1.4.4. Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi 87
3.1.4.5. Bandırma-Edincik İlyas Bey Camisi 89
3.1.4.6. Bandırma-Edincik Buhye Camisi 90
3.1.4.7. Bandırma Kadı Çeşmesi 91
3.1.4.8. Bandırma Meşrutiyet Çeşmesi 92
3.1.4.9. Bandırma Çınarlı Şevkiye Camii 92
3.1.4.10. Bandırma Şehitler Anıtı 93
3.1.4.11. Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi 94
3.1.4.12. Bandırma-Edincik Anbar (Çarşı) Çeşmesi 96
3.1.4.13. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (Bandırma Redif Fırkâ-i Askeriye Dairesi) 97
3.1.4.14. Bandırma Tekke Camii Çeşmesi 98
3.1.4.15. Bandırma Dere Mahallesi (Şerife Hanım) Çeşmesi 99
3.1.4.16. Bandırma Haydar Çavuş Çeşmesi 100
3.1.4.17. Bandırma İhsaniye Camii Çeşmesi 101
3.1.4.18. Bandırma-Edincik Nazlı Çeşme 102
3.1.4.19. Bandırma-Edincik Şehitler Çeşmesi 103
3.1.5.... Balıkesir- Burhaniye 104
3.1.5.1. Burhaniye Memiş (Mehmet Emin Ağa) Camisi 104
3.1.5.2. Burhaniye Hasan Ağa Camisi 105
3.1.5.3. Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camisi 105
3.1.5.4. Burhaniye Şahinler Köyü Camisi 107
3.1.5.5. Burhaniye İskele (Osman Ağa) Camisi 112
3.1.5.6. Burhaniye Hacı Ahmet Camisi 113
3.1.6.... Balıkesir- Bigadiç 114

3.1.6.1. Bigadiç Yeşilli Camisi 114
3.1.6.2. Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camisi ve Çeşmesi 117
3.1.6.3. Bigadiç Bor İskelesi Çeşmesi 120
3.1.6.4. Bigadiç Havva Hatun Camisi 121
3.1.7.... Balıkesir- Dursunbey 122
3.1.7.1. Dursunbey Vakıf Camisi 122
3.1.8.... Balıkesir- Edremit 123
3.1.8.1. Edremit- Kurşunlu Camisi 123
3.1.8.2. Edremit Mustafa Çelebi Çeşmesi 124
3.1.8.3. Edremit Kızılkeçili Köyü Camisi 124
3.1.8.4. Edremit Dedeler Camisi 125
3.1.8.5. Edremit Ahmet Mustafa Çeşmesi 126
3.1.8.6. Edremit Mahkeme Camisi 127
3.1.8.7. Edremit Kavcı Camisi 129
3.1.8.8. Edremit Bekir Ağa Çeşmesi 130
3.1.8.9. Edremit Pazarlık Camisi 131
3.1.8.10. Edremit- Güre Merkez Camisi 132
3.1.8.11. Edremit- Narlı Köyü Camisi 137
3.1.8.12. Edremit Altınoluk Merkez Camisi 138
3.1.8.13. Edremit Kızılkeçili Hamamı 140
3.1.8.14. Edremit Yakup Ağa Camisi 141
3.1.8.15. Edremit Zeytinli Beldesi Çarşı Camisi 142
3.1.8.16. Edremit Halk Eğitim Merkezi (Edremit II. Abdülhamid Han Mektebi) 143
3.1.8.17. Edremit İbrahimce Camisi 145
3.1.8.18. Edremit Hacı Mustafa Yunağı 146
3.1.8.19. Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi 146
3.1.9.... Balıkesir- Erdek 148

3.1.9.1. Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camisi 148
3.1.9.2. Erdek Cizyedâr Osman Ağa (Eski Bayram Yeri) Çeşmesi 151
3.1.9.3. Erdek Askeriye Çeşmesi 152
3.1.10.. Balıkesir- Gömeç 153
3.1.10.1. Gömeç Belediyesi Hizmet Binası 153
3.1.11.. Balıkesir-Gönen 154
3.1.11.1. Gönen Eğrikısık Camisi 154
3.1.11.2. Gönen Köteyli Köyü Çeşmesi 156
3.1.11.3. Gönen Çınarpınar Köyü Çeşmesi 157
3.1.11.4. Gönen Tuzakçı Köyü Orta Camisi 158
3.1.11.5. Gönen Karalar Çiftliği Köyü Camisi 159
3.1.11.6. Gönen Balcı Dede Köyü Camisi 160
3.1.11.7. Gönen Çınarpınar Köyü Camisi 161
3.1.11.8. Gönen Suçıktı Köyü Camisi 162
3.1.11.9. Gönen Köteyli Köyü Sülüklü Çeşme 164
3.1.11.10. Gönen Alaşar Köyü Çeşmesi 165
3.1.11.11. Gönen Büyüksoğuklar Köyü Çeşmesi 166
3.1.11.12. Gönen Çoban Hamidiye Köyü Çeşmesi 166
3.1.11.13. Gönen Osmanpazarı Köyü Çeşmesi 167
3.1.11.14. Gönen Ulukır Köyü Camisi 168
3.1.11.15. Gönen Sarıköy Çarşı Camisi 169
3.1.12.. Balıkesir-Havran 170
3.1.12.1. Havran Camii Kebîr 170
3.1.12.2. Havran Aşağı (Emine Kadın) Yunağı 172
3.1.12.3. Havran Orta (Emine Kadın) Yunağı 173
3.1.12.4. Havran Yukarı Mahalle (Emine Kadın) Yunağı 174
3.1.12.5. Havran Ebubekir Camisi 175

3.1.12.6. Havran Süleyman Ağa (Eybek) Çeşmesi 177
3.1.12.7. Havran Mescid Camisi 178
3.1.12.8. Havran Orta Camisi 179
3.1.12.9. Havran Ümmühan Kadın Çeşmesi 184
3.1.12.10. Havran Büyükdere Köyü Camisi 188
3.1.12.11. Havran Tekke Camisi 189
3.1.12.12. Havran Mektep Çeşmesi 190
3.1.13.. Balıkesir-İvrindi 191
3.1.13.1. İvrindi Mallıca Kocapınar Çeşmesi 191
3.1.13.2. İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camisi 192
3.1.13.3. İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camisi 193
3.1.13.4. İvrindi Mallıca Kuyupınar Çeşmesi 194
3.1.14.. Balıkesir- Kepsut 195
3.1.14.1. Kepsut Çarşı Camisi 195
3.1.14.2. Kepsut Oruç Bey Camisi 197
3.1.14.3. Kepsut Cemal Bey (Meydan) Çeşmesi 199
3.1.15.. Balıkesir-Manyas 200
3.1.15.1. Manyas Cumhuriyet Köyü Camisi 200
3.1.15.2. Manyas Cumhuriyet Köyü Çeşmesi 202
3.1.15.3. Manyas Hacı İlyas Camisi 203
3.1.15.4. Manyas Hacı Yakup Köyü Camisi 205
3.1.15.5. Manyas Akçaova (Deydin) Köyü Çeşmesi 206
3.1.16.. Balıkesir- Marmara 206
3.1.16.1. Balıkesir- Marmara Adası İskele Çeşmesi 207
3.1.17.. Balıkesir-Savaştepe 207
3.1.17.1. Savaştepe Sarıbeyler Köyü Cami-i Kebîr (Cumhuriyet Mahallesi Camii) 207
3.1.18.. Balıkesir- Sındırgı 208
3.1.18.1. Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı 208

3.1.18.2. Sındırgı Osmanlar Köyü Halil İbrahim Yunağı 209
3.1.18.3. Sındırgı Osmanlar Köyü Büyük Camisi 210
3.1.18.4. Sındırgı Kemerli Köprü 211
3.1.18.5. Sındırgı Yaylabayır Köyü Camisi 212
3.1.18.6. Sındırgı Gölcük Köyü Karla Pınarı Çeşmesi 213
3.1.18.7. Sındırgı Gölcük Köyü Bahçe Pınarı Çeşmesi 213
3.1.18.8. Sındırgı Gölcük Köyü Çınarlı Pınar Çeşmesi 214
3.1.19.. Balıkesir- Susurluk 215
3.1.19.1. Susurluk Orta Camisi 216
3.1.19.2. Susurluk Yahya Köy Çerkez Mahallesi Camisi 216
3.1.19.3. Susurluk Demirkapı Köyü Camisi 218
3.1.19.4. Susurluk Dört Yüzlü Çeşmesi 220
3.1.20.. Yapıları Günümüze Ulaşmayan Kitâbeler 221
3.1.20.1. Balıkesir Merkez Kuvâyi Milliye Müzesi Avlusunda Yer Alan (Dârû'n-Nafiâ Medresesi) Kitâbe 221
3.1.20.2. Ali Şuuri İlk Okulu (Medrese) Kitâbesi 222
3.1.20.3. Balıkesir -Altıeylül Şehit Ömer Faruk Bol İmam Hatip Orta Okulu Bahçe Duvarında Yer Alan Kitâbe 225
3.1.20.4. Balıkesir Yıldırım İmâreti Camii'nde Yer Alan Kitâbe 226
3.1.20.5. Balıkesir-Bandırma Kurtuluş Mezarlığında Yer Alan Kitâbe 227
3.1.20.6. Bandırma-Edincik Voyvoda Aziz Ağa Konağı 228
3.1.20.7. Balıkesir-Bandırma Müzesinde Yer Alan Kitâbe I 229
3.1.20.8. Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler I 230
3.1.20.9. Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler II 231
3.1.20.10. Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler III 232
3.1.20.11. Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler IV 233
3.1.20.12. Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler V 233

3.2. Mezar Taşları 235

3.2.1.... Balıkesir Merkez 235
3.2.1.1. Ali Şuuri Mektebi Haziresi 235
3.2.1.1.1. Seyyid Ali Şuuri Efendi'nin Kabri 235
3.2.1.1.2. Hasîbe Hanım'ın Kabir Taşı 236
3.2.1.1.3. Sabahaddîn Muharrem Şuuri Efendi'nin Kabri 239
3.2.1.1.4. Hafzâ Ratıbe Hanım'ın Kabri 240
3.2.1.1.5. Hasîbe Hanım'ın Kabri 242
3.2.1.1.6. Hacı Süleyman Efendi'nin Kabri 243
3.2.1.2. Şehitler Parkı Mezarlığı 245
3.2.1.2.1. Adil Efendi'nin Eşi Sıdıka Hanım'ın Kabri 245
3.2.1.2.2. Seyyid Muhammed Paşa Eşi Fatma Perlent? Hanım'ın Kabri 246
3.2.1.2.3. Muhammed Paşa'nın Büyük Kerimesi Temenni Hanım'ın Kabri 248
3.2.1.3. Merkez Başçeşme Mezarlığı 249
3.2.1.3.1. Hacı İbrahim Kızı Fatma Hâtun'un Kabri 249
3.2.1.3.2. Hacı Musa Kızı Fâtıma'nın Kabri 251
3.2.1.3.3. Hacı Yahya Nef'i Efendi Hoca'nın Kabri 252
3.2.1.3.4. Camcızâde Hoca Halil Fevzi'nin Kabir Taşı 253
3.2.1.3.5. Papuççu Hacı Ali Ağa'nın Kabri 255
3.2.1.3.6. Kal'alı Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri 256
3.2.1.3.7. Halil Ağa'nın Zevcesi Hatice Hatun'un Kabri 258
3.2.1.3.8. Sabri Sözen'in Kabri 259
3.2.1.3.9. Ali Necib Beyefendi'nin Kabri 261
3.2.1.3.10. Fâtıma Hanım'ın Kabri 262
3.2.1.3.11. Merzûka Hanım'ın Kabir Taşı 263
3.2.1.3.12. İsimsiz Kabir Taşı BÇ-1 265
3.2.1.3.13. İsimsiz Kabir Taşı BÇ-2 266
3.2.1.3.14. Zeliha Kadın'ın Kabri 267

3.2.1.3.15. Mehmed Âsım Efendi'nin Kabri 269
3.2.1.4. Şeyh Lütfullah Camii Haziresi 270
3.2.1.4.1. Kâmil Efendi'nin Kızı Fevziye Hanım'ın Kabri 270
3.2.1.4.2. Hüsnü Bey'in Annesi Hoca Hatice Hanım'ın Kabri 271
3.2.1.4.3. İsimsiz Kabir ŞL-1 273
3.2.1.4.4. Bekri Efendi'nin Eşi Gümüş Hanım'ın Kabri 274
3.2.1.4.5. Mehmet Ağa'nın Kabri 276
3.2.1.4.6. Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri 277
3.2.1.4.7. Hacı Hüseyin Ağa'nın Kızı Nesibe Hanım'ın Kabri 279
3.2.1.4.8. Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri 281
3.2.1.4.9. Ali Ağa'nın Annesi Hatice Bacı'nın Kabri 282
3.2.1.4.10. Hüsnü Bey'in Kızı Hatice Saime Hanım'ın Kabri 284
3.2.1.4.11. Tevfik Mahmud Efendi'nin Eşi Şerife … Hanım'ın Kabri 285
3.2.1.4.12. Hacı Bekir Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri 287
3.2.1.4.13. Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri 288
3.2.1.4.14. Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri 290
3.2.1.4.15. Ahmet Efendi'nin Kerimesi Hasnâ Hanım 291
3.2.1.4.16. Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fâtımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri 292
3.2.1.4.17. Alemdar Oğlu Ali Ağa'nın Eşi Fadime Kadın'nın Kabri 294
3.2.1.4.18. Alemdar Oğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Fâtıma Kadın'ın Kabri 295
3.2.1.4.19. Mehmet Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 297
3.2.1.4.20. Hacı İslâm Ağa'nın Kabri 298
3.2.1.4.21. Ahmed Efendi'nin Kabri 300
3.2.1.4.22. Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi'nin Kabri 301
3.2.1.4.23. Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin Kabri 303
3.2.1.4.24. Kamçılı Zade İsmail Efendi'nin Kabri 304
3.2.1.4.25. Vahide Hanım'ın Kabri 306

3.2.1.4.26. Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Vahide Hanım'ın Kabri 307
3.2.1.4.27. Bedriye'nin Kabri 309
3.2.1.4.28. Abdullah Efendi'nin …. Bahare Hanım'ın Kabri 310
3.2.1.4.29. İbrahim Saadettin Efendi'nin Oğlu Seyyid Abdulkadir Efendi'nin Kabri 312
3.2.1.4.30. Süleyman Bey'in Kızı Sıdıka Hanım'ın Kabri 313
3.2.1.4.31. Musa Bey'in Oğlu Fakı Bey'in Kabri 315
3.2.1.5. Zağnos Paşa Camii Haziresi 316
3.2.1.5.1. Sinan Bey'in Kızı Rabia Hanım'ın Kabri 316
3.2.1.5.2. Hacı Abdülkadir oğlu Muhammed Oğlu Sinan Paşa'nın Kabri 317
3.2.1.5.3. Ragıp Paşa'nın Eşi Nazende Hanım'ın Kabri 319
3.2.1.5.4. Cafer Bey'in Oğlu Hacı İlyas Bey'in Kabri 320
3.2.1.5.5. Hacı İlyas Beyin Kabri 322
3.2.1.5.6. Sıddıka Hanım'ın Kabri 323
3.2.1.5.7. Hacı Muhammed Hamdi Efendi'nin Kabri 325
3.2.1.5.8. Edib Bey'in Kızı Fâtıma Nebahat Hanım'ın Kabri 326
3.2.1.5.9. Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri 328
3.2.1.5.10. Fahri Efendi'nin Kabri 331
3.2.1.5.11. İlyas Bey'in Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 333
3.2.1.5.12. Hacı Rıfat Efendi'nin Kabri 334
3.2.1.5.13. Hacı Rıfat Efendi'nin Eşi Amine Hanım'ın Kabri 335
3.2.1.5.14. İsmail'in Kabri 337
3.2.1.5.15. Sinan Paşa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Kabri 338
3.2.1.5.16. Cafer Bey'in Eşi Rabia Kadın'ın Kabri 339
3.2.1.5.17. Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri 341
3.2.1.5.18. Nâzır Ali Ağa'nın Kızı Aişe Nazire Hanım'ın Kabri 343
3.2.1.5.19. Sinan Paşa'nın Kabri 344
3.2.2.... Adalar 346

3.2.2.1. Marmara Adası Merkez Mezarlığı 346
3.2.2.1.1. Hulusi Hüseyin Efendi'nin Kabri 346
3.2.2.1.2. Hüseyin Paşa'nın Kabri 347
3.2.2.1.3. Hacı oğlu Ahmed oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 348
3.2.2.1.4. Osman Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri 350
3.2.2.1.5. Ahmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Nazif 'in Kabri 351
3.2.2.1.6. Çalık Hacı Ahmed Ağa Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri 352
3.2.2.1.7. Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Şerife Akile Hanım'ın Kabri 354
3.2.2.1.8. Emine Hatun'un Kabri 355
3.2.2.1.9. Abdullah Remzi Bey'in Kabri 356
3.2.2.1.10. Halid Efendi Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri 358
3.2.2.1.11. Mustafa Oğlu Halil Efendi'nin Kabri 359
3.2.2.1.12. Afife Karm'ın (Kadın?) Kabri 361
3.2.2.1.13. Cafer Oğlu Mehmed'in Kabri 362
3.2.2.1.14. Hacı Ahmed … Efendi'nin Kabri 363
3.2.2.1.15. Berber Arif Ağa'nın Oğlu Hafız Mustafa'nın Kabri 364
3.2.2.2. Paşa Limanı Adası Mezarlığı 366
3.2.2.2.1. Muhammed Salih Efendi'nin Kabri 366
3.2.2.2.2. Hatice Hatun'un Kabri 367
3.2.2.2.3. Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri 368
3.2.2.2.4. Seyyid Mustafa Tevfik'in Kabri 369
3.2.2.2.5. Âsitaneli Süleyman Bey'in Oğlu Seyyid Abdülgâni Bey'in Kabri 371
3.2.2.2.6. Seyyid İbrahim Ağa Oğlu Muhammed'in Kabri 372
3.2.2.2.7. Seyyid Bektaş Ağa Bey'in Kabri 373
3.2.2.2.8. Üsküdar'lı Gümrükçü Hasan Ağa'nın Kabri 375
3.2.2.2.9. İbrahim Paşa'nın Kızı Aişe Hatun'un Kabri 376
3.2.2.3. Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi 377

3.2.2.3.1. Musa Ağa'nın Kabri 377
3.2.2.3.2. Dorulu İsmail'in Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri 379
3.2.2.3.3. Hasan oğlu Süleyman Kaptan'ın Kabri 380
3.2.2.3.4. Seyyid Hüseyin Çavuş Ağa'nın Kabri 382
3.2.2.3.5. Ahmed Beşe'nin Kızı Gül Hatun'un Kabri 383
3.2.2.3.6. Halil Paşa Oğlu Muhammed Paşa'nın Kabri 384
3.2.3.... Balya 386
3.2.3.1. Balya Ali Demirci Köyü Haziresi 386
3.2.3.1.1. Hacı Yakub Bey'in … Kabri 386
3.2.3.1.2. Muhammed Emin'nin Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri 387
3.2.3.1.3. Sinan Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri 388
3.2.3.1.4. Sinan Bey'in Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri 390
3.2.3.1.5. Ahmed Ağa'nın Kabri 391
3.2.3.1.6. Çavuş Oğlu Muhammed Emin Ağa'nın Kabri 393
3.2.3.1.7. Hacı Muhammed Kızı Vahide'nin Kabri 394
3.2.3.1.8. Hacı Yakub Ağa'nın Kabri 395
3.2.4.... Bandırma 396
3.2.4.1. Bandırma Ali Rıza Bezzah (Tekke) Camii Haziresi 397
3.2.4.1.1. Ahyolulu Hacı Ali Rıza Efendi'nin Kabri 397
3.2.4.1.2. Hacı Ali Rıza Efendi'nin Eşi Fatımâtü'z-Zehra Hatun'un Kabri 398
3.2.4.1.3. Ahmed Fazıl Paşa'nın Kızı Emine Şevkiye Hanım'ın Kabri 400
3.2.4.1.4. Şevket Bey'in Kızı Esma Seher Hanım'ın Kabri 401
3.2.4.1.5. Hacı Bilal Efendi'nin Kabri 403
3.2.4.1.6. Hüseyin Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri 404
3.2.4.1.7. Eyyüb Ağa'nın Kabri 406
3.2.4.1.8. Tuzcu Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri 407
3.2.4.1.9. Tevfik Paşa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri 408

3.2.4.2. Bandırma Hacı Yusuf Camii 409
3.2.4.2.1. Hacı Yusuf Ağa'nın Kabri 409
3.2.4.3. Edincik Ulu Cami Haziresi 411
3.2.4.3.1. Mehmed Efendi'nin Oğlu Monla İbrahim'in Kabri 411
3.2.4.3.2. Hüseyin Oğlu Ahmed'in Kabri 412
3.2.4.3.3. Ömer Paşa'nın Kabri 413
3.2.4.3.4. Mustafa Paşa'nın Kabri 414
3.2.4.3.5. Muhammed Bey'in Kızı Raziye Hanım'ın Kabri 416
3.2.4.3.6. Hacı Halil Ağa'nın Kızı Nuriye Hanım'ın Kabri 417
3.2.4.3.7. Emine'nin Oğlu Ahmed'in Kabri 418
3.2.4.3.8. Hacı Ahmed'in Oğlu Fetullah Ağa'nın Kabri 419
3.2.4.3.9. Fadime Hatun'un Kabri 421
3.2.4.3.10. Muhammed Efendi'nin Kabri 422
3.2.4.3.11. İldutan Oğlu Mustafa'nın Kabri 423
3.2.4.3.12. Hacı Ömer Oğlu Hasan Paşa'nın Kabri 424
3.2.4.3.13. Halil Ağa'nın Oğlu İsmail'in Kabri 425
3.2.4.3.14. Ezirganlı Seyyid Ahmed Ağa'nın Kabri 427
3.2.4.4. Edincik Merkez Mezarlık 428
3.2.4.4.1. Keleş Oğlu Molla…'nın Kabri 428
3.2.4.4.2. Rus? Oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri 429
3.2.4.4.3. İbrahim'in Oğlu Seyyid Mehmed'in Kabri 430
3.2.4.4.4. İhsan Kara Bey'in Kızı Emine Hanım'ın Kabri 432
3.2.4.4.5. Emine Hatun'un Kabri 433
3.2.4.4.6. Ümmühan'ın Kabri 434
3.2.4.4.7. Halim Oğlu Rezâdak?'ın Kabri 436
3.2.4.4.8. Edincikli Halil Oğlu Halil'in Kabri 437
3.2.4.4.9. İbrahim Paşa'nın Kabri 438

3.2.4.4.10. Ahmed Paşa'nın Eşi Rahime Kadın'ın Kabri 439
3.2.4.4.11. Ahmed Behlivan Ağa'nın Oğlu Ömer Ağa'nın Kabri 441
3.2.4.4.12. Ahmed Pehlivan Ağa'nın Eşi Hoca Esma Hatun'un Kabri 442
3.2.4.4.13. Emir Gazi'nin Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri 443
3.2.4.4.14. Ahmed Ağa'nın Oğlu Seyyid Ali Hilmi'nin Kabri 445
3.2.4.4.15. Seyyid Muhammed Arif Efendi'nin Kabri 446
3.2.4.4.16. İbrahim Bey'in Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri 447
3.2.4.4.17. Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Hatun'un Kabri 449
3.2.4.4.18. Ahmed Efendi Oğlu İsmail'in Kabri 450
3.2.4.4.19. Sarrac Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 451
3.2.4.4.20. Sarrac Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 452
3.2.4.4.21. Urlalı Oğlu Monla Mehmed'in Kabri 453
3.2.4.4.22. Hacı Halil Ağa'nın Kabri 455
3.2.4.4.23. Seyyid Ömer Hulusi Efendi'nin Eşi Şerife Afife Molla'nın Kabri 456
3.2.4.4.24. Abbdurrahman Efendi'nin Kabri 457
3.2.4.4.25. Katarlı zâde Mustafa Efendi'nin Kabri 458
3.2.4.4.26. Kılıç Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri 460
3.2.4.4.27. Eyüp Oğlu Mehmed Dayı'nın Kabri 461
3.2.4.4.28. Seyyid Abdulaziz Ağa'nın Gulamlarından Hüsrev Ağa'nın Kabri 463
3.2.4.4.29. Seyyid Feyzullah Efendi'nin Oğlu Seyyid Halil Efendi'nin Kabri 464
3.2.4.4.30. Hafız Ömer Efendi'nin Oğlu Halil Vasfi Efendi'nın Kabri 466
3.2.4.4.31. EMM-1 İsimsiz Kabri 467
3.2.4.4.32. Seyyid İbrahim Ethem Efendi'nin Kayın Validesi Sarayî Aişe Hatun'nun Kabri 468
3.2.4.4.33. Muhammed Naim Efendi'nin Oğlu Mehmed Ferid Efendi'nin Kabri 470
3.2.4.4.34. Münîre Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri 471
3.2.4.4.35. Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri 473
3.2.4.4.36. Mahmud Efendi'nin Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri 474

3.2.4.4.37. Hoca Ali Efendi'nin Kabri 475
3.2.4.4.38. Halid Efendi'nin Kabri 477
3.2.4.4.39. Âbid Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri 479
3.2.4.4.40. Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri 480
3.2.4.4.41. EMM -2 İsimsiz Kabir 482
3.2.4.4.42. Monla Abdurrahman'nın Kabri 482
3.2.4.4.43. Hacı Hasan Ağa'nın Kabri 484
3.2.4.4.44. Gazi Oğlu Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri 485
3.2.4.4.45. Helvacı Oğlu Hacı Abdülkadir Ağa'nın Kabri 486
3.2.4.4.46. Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Samiye Hanım'ın Kabri 487
3.2.4.4.47. Hacı Kadir Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 489
3.2.4.4.48. Muhammed Said Bey'in Kızı Emine Şükriye Hanım'ın Kabri 490
3.2.4.4.49. Hacı Mehmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Bey'in Kabri 492
3.2.4.4.50. Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım ve Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın Eşi Hüsniye Hatun'un Kabirleri 493
3.2.4.4.51. Kara Muhammed Ağa'nın Kabri 496
3.2.4.4.52. Pena Ali Oğlu Tüfekçi Başı Veli Ahmed Ağa'nın Kabri 498
3.2.4.4.53. Talib Efendi'nin Oğlu Hüseyin Hüsni'nin Kabri 499
3.2.4.4.54. Hüseyin'in Oğlu Seyyid Hüseyin'in Kabri 500
3.2.4.4.55. Hacı Feti Oğlu Derviş Hacı Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri 501
3.2.4.4.56. Mehmed Oğlu Hacı Ahmed'in Kabri 503
3.2.4.4.57. Hacı Ahmed Oğlu Osman Zeki'nin Kabri 504
3.2.4.4.58. Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri 505
3.2.4.4.59. Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Hacı Memiş Ağa'nın Kabri 507
3.2.4.4.60. Sadık Bey'in Eşi Emine Hanım 509
3.2.4.4.61. Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Osman Ağa'nın Kabri 510
3.2.4.4.62. Mustafa'nın Kabri 512

3.2.4.4.63. Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri 513
3.2.4.4.64. Süleyman Ağa'nın Oğlu Hoca Mehmed Hilmi Efendi'nin Kabri 514
3.2.4.4.65. Seyyid Hüseyin Ağa'nın Kabri 515
3.2.4.4.66. Muhammed Bey'in Eşi Emetullah Hanım'ın Kabri 517
3.2.4.5. Edincik Ulu Paşa (Kız) Mescidi Haziresi 518
3.2.4.5.1. Velî Bey'in Kızı Ulu Paşa'nın Kabri 518
3.2.4.6. Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı 519
3.2.4.6.1. Halil Ağa'nın Oğlu Hafız İmran'ın Kabri 519
3.2.4.6.2. Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri 521
3.2.4.6.3. Ali Paşa'nın Kabri 522
3.2.4.6.4. Hacı Ahmed'in Kızı Hatice Kadın'ın Kabri 523
3.2.4.6.5. Eyüb Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa Kabri 524
3.2.4.6.6. Nalband İbrahim Ağa'nın Eşi Emir Hatun'un Kabri 525
3.2.4.6.7. Monla Ahmed'in Kabri 526
3.2.4.6.8. İbrahim'in Kabri 528
3.2.4.6.9. Mehmed Efendi'nin Kabri 529
3.2.4.6.10. Çerkes Hasan Ağa'nın Kabri 530
3.2.4.6.11. Arif Ağa'nın Pederi Hacı Yahya Ağa'nın Kabri 531
3.2.4.7. Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı 532
3.2.4.7.1. Kunduracı Halil Efendi'nin Oğlu Hasan Efendi 532
3.2.4.7.2. Hacı İsmail Oğlu Hacı Abdullah'ın Kabir Taşı 534
3.2.4.7.3. Seyyid Osman Ağa'nın Kabir Taşı 535
3.2.4.7.4. .. İsimsiz Kabir BEK-1 536
3.2.4.7.5. Debbağ Ali Paşa'nın Oğlu Mehmed'in Kabir Taşı 537
3.2.4.7.6. Abdullah Beşe'nin Oğlu Uzun Muhammed'in Kabir Taşı 538
3.2.4.7.7. Hamamcı Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabir Taşı 540
3.2.4.7.8. Hacı Ali Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabir Taşı 541

3.2.4.7.9. Fâtıma Hatun'un Kabri 542
3.2.4.7.10. Mustafa Yazıcı'nın Kabri 543
3.2.4.7.11. Hacı İsmail oğlu Hakkı Efendi'nin Kabri 544
3.2.4.7.12. Prizrenli Arnavud Hacı Hasan Ağa'nın Kabri 546
3.2.4.7.13. Şerife Heybetullah'ın Kabir Taşı 547
3.2.4.7.14. Hasan Efendi Oğlu Muhammed Reşad Efendi'nin Kabir Taşı 548
3.2.4.8. Bandırma Aksakal Köyü Mezarlığı 549
3.2.4.8.1. Emin Oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri 549
3.2.4.8.2. Yanbolulu Hasan Ağa Oğlu Hasan Hüseyin'in Kabri 551
3.2.4.8.3. Ya'kub Ağa Oğlu Veli Ağa 552
3.2.4.9. Bandırma Emre Köy Mezarlığı 553
3.2.4.9.1. Çerkünlü Edhem Efendi'nin Kabri 553
3.2.4.9.2. Çerkes Muhacirleri Eşrâfından Hacı …'nın Kabri 555
3.2.4.9.3. Nasuh Hüsrev'in Kabri 556
3.2.4.9.4. Seyyid Kadri Reşid Bey'in Kabri 558
3.2.4.10. Bandırma Mahbubeler Köyü 559
3.2.4.10.1. Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed'in Kabri 559
3.2.4.11. Bandırma Yeniyenice Köyü Mezarlığı 561
3.2.4.11.1. Hacı Derviş Mehmed Ağa'nın Kabri 561
3.2.5.... Burhaniye 562
3.2.5.1. Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi 562
3.2.5.1.1. Ahmed Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri 562
3.2.5.1.2. Hasan Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri 564
3.2.5.1.3. Seyyid Süleyman Karamanlı'nın Kabri 565
3.2.5.1.4. Trabzonî Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri 566
3.2.5.1.5. Burhaniye HAC-1 İsimsiz Kabir 568
3.2.5.1.6. Seyyid Hafız Ali Efendi'nin Kabri 569

3.2.5.2. Burhaniye Hacı Hasan Camii Haziresi 571
3.2.5.2.1. Kavakdibi Camii Şerifi İmamı …'nın Kabri 571
3.2.5.2.2. Hafız Emin Efendi'nin Oğlu Abdurrahman ...'nın Kabri 572
3.2.5.2.3. Monla Halil … 'Kabri 574
3.2.5.2.4. … Abdullah …' Kabri 575
3.2.5.3. Burhaniye Memiş Camii Haziresi 576
3.2.5.3.1. Deli Mahmud'un Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 576
3.2.5.3.2. İsimsiz BMC-1 Kabir 577
3.2.5.3.3. Hüseyin Asburiyevi? Oğlu Kemer Müftüsü Seyyid Mustafa Efendi'nin Kabri 579
3.2.5.4. Burhaniye Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi 580
3.2.5.4.1. Hacı Ahmed Efendi'nin Kızı Emine Monla'nın Kabri 580
3.2.5.4.2. Kara Gemici Oğlu Ahmed ….. Hüseyin'in Kabri 581
3.2.5.4.3. Çân? Ağası Oğlu Râşid Efendi'nin Kabri 583
3.2.5.4.4. Emine'nin Kabri 584
3.2.5.4.5. Osman Kethuda'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 585
3.2.5.4.6. Lütfullah Efendi'nin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 587
3.2.5.4.7. Bardakçı Mehmed Ağa'nın Oğlu Hacı Mustafa Sabri Efendi'nin Kabri 588
3.2.5.4.8. İbrahim Ağa'nın Kızı Ümmühan Hatun'un Kabri 590
3.2.5.4.9. Ali Çavuş'un Kızı Ülfet Hatun'un Kabri 591
3.2.5.4.10. Fâtıma Hatun'un Kabri 592
3.2.6.... Edremit 594
3.2.6.1. Alemizâde Camii Haziresi 594
3.2.6.1.1. Mustafa Ağa'nın Kabri 594
3.2.6.1.2. Âlemizâde Hacı Muhammed Ağa'nın… Kabri 595
3.2.6.1.3. Âlemizâde Hacı İbrahim Ağa'nın Kabri 596
3.2.6.2. Kurşunlu Camii Haziresi 597
3.2.6.2.1. Kassab zâde Muhammed Çelebi'nin Kabri 597

3.2.6.2.2. Seyyid Hacı Osman oğlu Seyyid Hacı Mustafa Efendi oğlu Seyyid Lütfullah'ın Kabri 598
3.2.6.2.3. Hüseyin Efendi'nin Oğlu Seyyid Hüseyin Efendi'nin Kabri 600
3.2.6.2.4. İsimsiz Kabir KCH-1 601
3.2.6.2.5. Emine Hatun'un Kabri 602
3.2.6.2.6. Seyyid Lütfullah Efendi'nin Kızı Şerife Fâtıma Hatun 603
3.2.6.2.7. Yâkub Oğlu Edremid Hâkimi Osman Nuri Efendi'nin Kabri 604
3.2.6.2.8. Habib Oğlu Yusuf Oğlu Kadı Mevlâna Sinan'ın Kabri 606
3.2.6.3. Emin Ağa Camii Haziresi 608
3.2.6.3.1. Çolak Ali Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 608
3.2.6.3.2. Alemîzâde Kızı Aişe Kadın'ın Kabri 609
3.2.6.3.3. Muhammed Ağa'nın Eşi Şerife Nefise Hanım'ın Kabri 611
3.2.6.3.4. Kızıl Keçili Hacı Halil Ağa'nın Kabri 612
3.2.6.3.5. Cemile'nin Kabri 614
3.2.6.3.6. Alemîzâde Seyyid Alemî Ali Ağa'nın Kabri 615
3.2.6.3.7. Edremid Müftüsü Muhammed Efendi'nin Kabri 616
3.2.6.3.8. Hazinedar Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Şerife Ümmühan Kadın'ın Kabri 618
3.2.6.3.9. Kemer ve Edremit Voyvodası …'nın Kabri 619
3.2.6.3.10. Merîd Zâde Hacı Mustafa Efendi'nin Kabri 620
3.2.6.3.11. Ebubekir Ağa'nın Kızı Hatice Kadın'ın Kabri 622
3.2.6.3.12. Veliddîn Efendi'nin Kızı Fâtıma Monla'nın Kabri 623
3.2.6.3.13. Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri 624
3.2.6.3.14. Karesi Mutasarrıfı Muhammed Raif Paşa Bey'in Kabri 626
3.2.6.4. Pazarlık Camii Haziresi 627
3.2.6.4.1. Piri Oğlu Hacı İbrahim'in Kızı Çakır Emine Kadın'ın Kabri 627
3.2.6.5. Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı 629
3.2.6.5.1. Hacı Abbas'ın Oğlu Abdullah Beşe'nin Kabir Taşı 629
3.2.6.5.2. Monla Oğlu Hüseyin Ağa Eşi Aişe Kadın'ın Kabir Taşı 630

3.2.6.5.3. Ahmed'in Oğlu İbrahim'in Kabir Taşı 631
3.2.6.5.4. Osman'ın Oğlu Sakar? Hacı Mehmed'in Kabir Taşı 632
3.2.6.5.5. Âişe'nin Kabir Taşı 633
3.2.6.5.6. Uzun Muhammed Oğlu Abdulfettâh'ın Kabir Taşı 635
3.2.6.5.7. Hüseyin Ağa Eşi Âlime'nin Kabir Taşı 636
3.2.6.5.8. Hacı İbrahim Oğlu Molla Mustafa Oğlu Mehmed'in Kabir Taşı 637
3.2.6.5.9. Kethûda Oğlu Hasan Kızı Aişe Kadın 638
3.2.6.5.10. Hacı Abdullah Ağa Oğlu Abdullah Efendi'nin Kabri 639
3.2.6.5.11. Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri 640
3.2.6.5.12. Ekrem Bey'in Oğlu İlhâmi Bey'in Kabri 642
3.2.6.6. Güre Camii Karşısı Hazire 644
3.2.6.6.1. Ali Efendi'nin Oğlu Ahmed İhsan Efendi'nin Kabri 644
3.2.6.6.2. Mustafa Ağa'nın Oğlu Hacı Ali Bey'in Kabri 645
3.2.6.6.3. Ferhad Bey'in Kabri 647
3.2.6.6.4. Ferhad Bey'in Oğlu Ali Mümtaz Bey'in Kabri 649
3.2.6.6.5. Hacı Ali Bey'in Eşi Fatıma Zîbâ Kadın'ın Kabri 650
3.2.6.6.6. Ferhad Bey'in Oğlu Besim Bey'in Kabri 652
3.2.6.6.7. Mustafa Âsım Bey Efendi'nin Eşi Huriye Hanım'ın Kabri 653
3.2.6.6.8. Hacı Emin Efendi'nin Eşi Şerife Hanım'ın Kabri 655
3.2.6.7. Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire 656
3.2.6.7.1. Mehmed Raif Kızı Fatıma'nın Kabri 656
3.2.6.7.2. Marangoz Oğlu Monla Hüseyin Efendi'nin Kabri 658
3.2.6.7.3. Hacı Ali'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 659
3.2.6.7.4. Bostancı Zade Monla Ahmed'in Eşi Cemile Hanım'ın Kabri 660
3.2.6.7.5. Ahmed Efendi'nin Eşi Âişe'nin Kabri 662
3.2.6.7.6. Hasan Efendi'nin Oğlu Ali Efendi'nin Kabri 663
3.2.6.8. Güre Merkez Mezarlık 665

3.2.6.8.1. Ahmed Bey Ağa'nın Kızı Gülsüm Hanım'ın Kabri 665
3.2.6.8.2. Hacı Gargalı Oğlu Ahmed Bey'in Oğlu Hasan Efendi'nin Kabri 666
3.2.6.8.3. Gargalı Hacı Muharrem'in Eşi Ümmühan Envere Hanım'ın Kabri 667
3.2.6.8.4. Gargalı Hacı Mustafa Oğlu Hacı Muharrem'in Kabri 669
3.2.6.8.5. Balyalı zâde Bostancı Oğlu Hasan Bey'in Kabri 670
3.2.6.8.6. Bostancı oğlu Ahmed Oğlu İsmail'in Kabri 671
3.2.6.8.7. Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri 673
3.2.6.8.8. Güreli Ömer Ağa'nın Kızı Şerife Hatice Hatun'un Kabri 674
3.2.6.8.9. Seyyid Mustafa'nın Oğlu Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 675
3.2.6.8.10. Hacı Muhammed Oğlu Seyyid Ahmed'in Kabri 676
3.2.6.8.11. Mustafa Ağa'nın Eşi Şerife Hatun'un Kabri 678
3.2.6.8.12. Emin Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 679
3.2.6.8.13. Ümmühan Ebe'nin Kabri 680
3.2.6.8.14. Serdar Oğlu Mehmed Ağa Eşi Gülsüm Kadın'ın Kabri 681
3.2.6.8.15. Hacı İsmail Ağa'nın Eşi Fatıma Şems Gül Hanım'ın Kabri 683
3.2.6.8.16. Seyyid Hasan Paşa Oğlu Seyyid Muhammed'in Kabri 685
3.2.6.8.17. Seyyid Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Ümmühan'ın Kabri 686
3.2.6.8.18. Hacı Süleyman Ağa'nın Eşi Şerife Hatice Hanım'ın Kabri 687
3.2.6.8.19. Sâki Oğlu Mehmed Said Efendi'nin Kabri 689
3.2.6.8.20. Hacı Süleyman Ağa zâde Hafız Ahmed Ağa'nın Kabri 690
3.2.6.8.21. İsmail Kızı Rahime Hanım'ın Kabri 692
3.2.6.8.22. Hacı Hüseyin'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri 693
3.2.6.8.23. Solakoğlu Şerif Mehmed'in Eşi Azize Kadın'ın Kabri 695
3.2.6.8.24. İmam oğlu Halil Ağa'nın Eşi Necibe Kadın'ın Kabri 696
3.2.6.8.25. Muhtar Hacı Hafız'ın Kızı Safiye Hanım'ın Kabri 697
3.2.6.8.26. Eskici oğlu Mustafa Ağa'nın Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri 698
3.2.6.8.27. Focalı Monla Hüseyin Oğlu Sayyar Mehmed Seyyid Kapudan'ın Kabri 700

3.2.6.8.28. Balatlı Havâce (Hoca) Mehmed Efendi'nin Kabri 701
3.2.6.8.29. Muharrir Ali Beşe'nin (Paşa) Kızı Şerife Hatun'un Kabri 702
3.2.6.9. Narlı Köyü Camii Haziresi 704
3.2.6.9.1. Kocabıyık Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri 704
3.2.6.9.2. Yahya Ağa'nın Oğlu Veli Ağa'nın Kabri 705
3.2.6.9.3. Hasan'ın Kabri 706
3.2.6.9.4. Mustafa'nın Kabri 707
3.2.6.9.5. Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri 708
3.2.6.9.6. Hacı Ali Efendi'nin Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri 710
3.2.6.9.7. İbrahim Kızı Aişe'nin Kabri 711
3.2.6.9.8. Hafız Ali'nin Kızı Zeyneb Hatun'un Kabri 712
3.2.6.9.9. Fâtıma Kadın'ın Kabri 713
3.2.6.10. Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı 714
3.2.6.10.1. Çerkes Musa Efendi Oğlu Hüseyin Çavuş Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri 714
3.2.6.10.2. Adan Oğlu Mustafa Eşi Âişe'nin Kabri 716
3.2.6.10.3. Adan oğlu Mustafa Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri 717
3.2.6.10.4. Adan oğlu Ahmed Ağa Kızı Hatice Hanım 718
3.2.7.... Erdek 720
3.2.7.1. Erdek Şehitlik Mezarlığı 720
3.2.7.1.1. Memiş Ağa'nın Damadı …'nın Kabri 720
3.2.7.1.2. Kumba Oğlu Ahmed'in Kabri 721
3.2.7.1.3. Girid'li Hacı İsmail Ağa'nın Kabri 722
3.2.7.2. Erdek Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı? 724
3.2.7.2.1. Erdek Müftisi Trabzonî Hüseyin Hilmi Efendi'nin Kabri 724
3.2.7.2.2. Salih Ağa Kızı Fâtımatü'z-Zehra'nın Kabri 725
3.2.7.2.3. Salih Ağa'nın Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri 726
3.2.7.2.4. Erdek Handânından Hacı Said Bey'in Kabri 728

3.2.7.2.5. Hacı Said Bey'in Kızı Elmas Emine Hanım'ın Kabri 730
3.2.7.2.6. Hacı Said Bey'in Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 731
3.2.7.2.7. Hacı Said Bey Oğlu Hacı Mehmed Emin Bey'in Kabri 732
3.2.7.2.8. Aslan Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 734
3.2.8.... Gömeç 735
3.2.8.1. Gömeç Yaya Camii Haziresi 736
3.2.8.1.1. Muhammed Çavuş'un Kızı Şerife Hafize Hanım'ın Kabri 736
3.2.8.1.2. Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Rukiye'nin Kabri 737
3.2.8.1.3. Mahmud Ağa'nın Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 738
3.2.8.1.4. Abdullah Oğlu Habib Ağa'nın Kabri 739
3.2.8.1.5. Hacı Yusuf Efendi'nin Kabri 740
3.2.8.1.6. Küçük Hacı Mehmed'in Oğlu Hacı İsa Ağa'nın Kabri 742
3.2.8.1.7. Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Hanife'nin Kabri 743
3.2.8.1.8. Seyyid Yusuf Ağa'nın Kabri 744
3.2.9.... Gönen 746
3.2.9.1. Gönen Asri Mezarlık 746
3.2.9.1.1. İbrahim'in Kızı Fâtıma'nın Kabri 746
3.2.9.1.2. Mustafa'nın Oğlu Monla …'nın Kabri 747
3.2.9.1.3. Ahmed Beşe oğlu Muhammed Beşe'nin Kabri 748
3.2.9.1.4. İsimsiz Kab -GAM-1 749
3.2.9.1.5. Mehmed Oğlu Halil'in Kabri 750
3.2.9.1.6. Halil Paşa'nın Oğlu Halil Paşa'nın Kabri 751
3.2.9.1.7. Hüsam? Oğlu Monla İbrahim'in Kabri 752
3.2.9.1.8. Hacı Osman Oğlu Osman Ağa'nın Kabri 754
3.2.9.1.9. Nuri Bey'in Kızı Sıddıka Hanım'ın Kabri 755
3.2.9.2. Gönen Hacı Yakup Köyü Mezarlığı 757
3.2.9.2.1. Sıvacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Şefik'in Kabri 757

3.2.9.2.2. Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri 758
3.2.9.2.3. Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kabri 759
3.2.9.3. Gönen Karalar Köyü Mezarlığı 761
3.2.9.3.1. Halil Ağa'nın Kızı Saime Hanım'ın Kabri 761
3.2.9.3.2. Hanuh oğlu Dosğaza?'nın Kabri 762
3.2.9.3.3. Mehmet Bey'in Eşi Hafize Hanım'ın Kabri 763
3.2.9.3.4. Hüseyin Ağa'nın Kızı Zehra Hatun'un Kabri 765
3.2.9.3.5. Kamacı İbrahim'in Oğlu Abidin Efendi'nin Damadı İzzet'in Kabri 766
3.2.9.4. Gönen Killik Köyü Mezarlığı 767
3.2.9.4.1. Mehmed Bey'in Oğlu Halil Bey'in Kabri 767
3.2.9.5. Gönen Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı 769
3.2.9.5.1. Mir Alay Zâde İvaz'ın Oğlu Hacı Osman'ın Kabri 769
3.2.9.5.2. Alay Beyi Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri 770
3.2.9.5.3. Mir Alay Zâde İvaz'ın Oğlu Hacı Mehmed'in Kabri 771
3.2.9.5.4. Fâtıma Kadın'ın Kabri 773
3.2.9.5.5. Osman Ağa Oğlu Hacı İbrahim'in Kabri 774
3.2.9.5.6. İzzet Bey Oğlu İbrahim Bey'in Kabri 775
3.2.9.5.7. Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri 776
3.2.9.5.8. Mir Alay Oğlu Seyyid Mustafa'nın Kabri 778
3.2.9.6. Gönen Gökçepınar Köyü Mezarlığı 779
3.2.9.6.1. Ahmed Ağa'nın Oğlu Gâzi Ali Ağa'nın Kabri 779
3.2.9.6.2. Köse Muhammed'in Oğlu Monla Hasan'ın Kabri 780
3.2.9.7. Gönen Koçbayır Köyü Mezarlığı 782
3.2.9.7.1. Kadîm Ağa'nın Kabri 782
3.2.9.7.2. Hüseyin Ağa'nın Oğlu Sûad'ın Kabri 783
3.2.9.7.3. Mustafa Oğlu Berber Osman'ın Kabri 784
3.2.9.8. Gönen Sarıköy Mezarlık 786

3.2.9.8.1. Serdar Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri 786
3.2.9.8.2. İsimsiz Mezar Taşı GSM-1 787
3.2.9.8.3. Ali Ağa'nın Kızı Atike Hanım'ın Kabri 788
3.2.9.8.4. Hacı Mehmed'in Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri 789
3.2.9.8.5. Hacı Mehmed'in Oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri 791
3.2.9.8.6. Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Oğlu 792
3.2.9.9. Gönen Sarıköy Fındıklı Camii Haziresi 794
3.2.9.9.1. Serdar Oğlu Nebî Ağa'nın Eşi Atike Tûti'nin Kabir Taşı 794
3.2.10.. Havran 795
3.2.10.1. Havran Camii Kebir Haziresi 795
3.2.10.1.1. Hacı Ömer Ağa'nın Kabri 795
3.2.10.1.2. Hacı Ömer Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri 796
3.2.10.2. Havran Merkez Mezarlık 798
3.2.10.2.1. Tüfenkci Ahmed Usta'nın Kabri 798
3.2.10.2.2. Halil Çavuş'un Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri 799
3.2.10.2.3. Çoban Süleyman'nın Torunu Nalbant Süleyman'ın Kabri 800
.3.2.10.2.4 Koyuncu oğlu Süleyman Ağa'nın Kabir Taşı 801
3.2.10.2.5. Kethûda Oğlu Mehmet Ağa'nın Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri 803
3.2.10.2.6. Hasan Baba Efendi'nin Kabri 804
3.2.10.2.7. Bandırmalı Şeyh Mustafa Efendi'nin Kabri 806
3.2.10.2.8. Yusuf Oğlu Molla Muhammed'in Kabri 807
3.2.10.2.9. Tahir Efendi'nin Kabri 808
3.2.10.2.10. Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri 809
3.2.10.2.11. Mehmet Ağa'nın Oğlu Muhammed Ali'nin Kabri 810
3.2.10.2.12. Kırlı Zâde Mustafa Efendi'nin Kabri 812
3.2.10.2.13. Mustafa Ağa'nın Kabri 813
3.2.10.2.14. Mehmet Ağa'nın Kabri 814

3.2.10.2.15. Süleyman Efendi'nin Kabri 815
3.2.10.2.16. Ali'nin Oğlu Muhammed'in Kabri 816
3.2.10.2.17. Hacı Hasan'ın Kızı Vahide Kadın'ın Kabri 817
3.2.10.2.18. Ahmet Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 818
3.2.10.2.19. Mustafa Oğlu Feyzullah'ın Kabri 820
3.2.10.2.20. Ümmühan'ın Kabri 821
3.2.10.2.21. Hüseyin Kızı Hatice Kadın'ın Kabri 822
3.2.10.2.22. Uzun Hüseyin oğlu Hasan'ın oğlu Muhammed Çelebi'nin Kabri 823
3.2.10.2.23. Hasan Ağa'nın Kızı Rukiye Hatun 824
3.2.10.2.24. Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri 826
3.2.10.2.25. Rıza Efendi'nin Oğlu Nuri Efendi'nin Kabri 827
3.2.10.2.26. İdris'in Kızı Ümmühan'nın Kabri 828
3.2.10.2.27. Nalband Abdullah'ın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 830
3.2.10.2.28. Mehmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri 831
3.2.10.2.29. Bakkal Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Hocanın Kabri 833
3.2.10.2.30. Hacı Halil Oğlu Hacı Osman'ın Kabri 834
3.2.10.2.31. Adalı Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri 835
3.2.10.2.32. Halil'in Eşi Nefise Hanım'ın Kabri 837
3.2.10.2.33. Halil Tulûm Kızı Zehra Hanım'ın Kabri 838
3.2.10.2.34. Ahmed Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri 839
3.2.10.2.35. Süleyman Efendi'nin Eşi Zehra Hanım'ın Kabri 841
3.2.10.2.36. Tulum Oğlu Kızı Emine'nin Kabri 842
3.2.10.2.37. Tulumoğlu Muharrem Eşi Aişe Dudu'nun Kabri 843
3.2.10.2.38. Tulumzâde Hacı Mustafa Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri 844
3.2.10.2.39. Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri 846
3.2.10.2.40. Molla Muhammed'in Kabri 848
3.2.10.2.41. İvrindili Halil Kızı Ganime Hanım'ın Kabri 849

3.2.10.2.42. Sabuncu Zade Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri 850
3.2.10.2.43. Hacı Fettahoğlu Hacı Ali Ağa'nın Kızı Şerife Aişe Hanım'ın Kabri 851
3.2.10.2.44. Hacı Ahmet Ağa'nın Eşi Ümmühan Kadının Kabri 853
3.2.10.2.45. Hacı Ali Ağa'nın Kabri 854
3.2.10.2.46. Hüseyin Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri 855
3.2.10.2.47. Hüseyin Efendi'nin Eşi Fatma Hanım'ın Kabri 857
3.2.10.2.48. Hüseyin Ağa'nın oğlu İsmail Efendi'nin Kabri 858
3.2.10.2.49. Hüseyin Ağa'nın Eşi Hafize Hanım'ın Kabri 860
3.2.10.2.50. Gazi Oğlu Kızı Ümmügülsüm Kadın'ın Kabri 861
3.2.10.2.51. Hacı Ahmet Efendi'nin Eşi Hoca Fatma Hanım'ın Kabri 862
3.2.10.2.52. Hacı Mehmed Nuri Efendi'nin Kabri 864
3.2.10.2.53. Hacı Ahmed Efendi'nin Oğlu Hüseyin Nuri Efendi'nin Kabri 866
3.2.10.2.54. Terzioğlu Hacı Ali Bey'in Kabri 867
3.2.10.2.55. Terzioğlu Hacı Muhammed Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri 868
3.2.10.2.56. Havranlı Hasan Saadeddin Terzioğlu'nun Kabri 870
3.2.10.2.57. Muallim Abdullah Efendi'nin Kızı Zehra Hanım'ın Kabri 871
3.2.10.2.58. Hüseyin Kızı Gülsüm Hanım'ın Kabri 873
3.2.10.2.59. Mehmed Bey Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri 874
3.2.10.2.60. Gavas Ali'nin Kızı Gül Buse Hanım'ın Kabri 875
3.2.10.2.61. Hüseyin Efendi'nin Kabri 877
3.2.10.2.62. Derviş Hacı Ahmet Ağa'nın Zevcesi Kamer Hanım'ın Kabri 879
3.2.10.2.63. Bölükbaşı Oğlu Derviş Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri 880
3.2.10.2.64. Hacı Yusuf Efendi'nin Oğlu Mehmet Efendi'in Kabri 881
3.2.10.2.65. Hacı Yusuf Efendi'nin Eşi Fâtıma Hatun'un Kabri 883
3.2.10.2.66. Muhammed Ağa'nın Kabri 884
3.2.10.2.67. Hafız Halil'in Eşi Emine Hatun'un Kabri 885
3.2.10.2.68. Bölükbaşoğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri 887

3.2.10.2.69. Müderris Hüseyin Efendi Oğlu Osman Şükrü Efendi'nin Kabri 888
3.2.10.2.70. Bölükbaşı Hacı Ali Ağa'nın Kabri 890
3.2.10.2.71. Küçük Hacı Oğlu İsmail'in Kızının Kabri 891
3.2.10.2.72. Hacı Hasan Oğlu Küçük Hacı Oğlu İmam Muhammed'in Kabri 892
3.2.10.2.73. İmam Ahmet Efendi'nin Kabri 893
3.2.10.2.74. Ali Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 895
3.2.10.2.75. Bölükbaşı Oğlu Hacı Ahmed Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri 896
3.2.10.2.76. Mustafa Çelebi'nin Kabri 897
3.2.10.2.77. Haydar Oğlu Hâfız Ahmed Efendi Oğlu Mehmed Ali'nin Kabri 898
3.2.10.2.78. Hasan Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 900
3.2.10.2.79. Emin Reis'in Oğlu Hacı Ali Kapudan'ın Kabri 901
3.2.10.2.80. Ahmed Bey Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 902
3.2.10.2.81. Mustafa Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 904
3.2.10.2.82. Mehmet Ağa'nın Kızı Hoca Ümmühan Kadının Kabri 905
3.2.10.2.83. Kocacı Oğlu Mehmed Kızı Habibe Hanım'ın Kabri 907
3.2.10.2.84. Akçacıoğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Emine Hanım'ın Kabri 908
3.2.10.2.85. Mehmed Ağa'nın Oğlu Ömer Şevki Efendi'nin Kabri 909
3.2.10.2.86. Hüseyin Çelebi'nin Kabri 911
3.2.10.2.87. Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri 912
3.2.10.2.88. Fahri Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri 913
3.2.10.2.89. Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Huban Hanım'ın Kabri 915
3.2.10.2.90. Hatiboğlu Hacı Hüseyin 916
3.2.10.2.91. Cansızoğlu Hali Efendi'nin Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri 918
3.2.10.2.92. Mehmed Efendi Oğlu Ali Vehbi Efendi'nin Kabri 919
3.2.10.2.93. Hatib Zade Mehmed Efendi'nin Kabri 920
3.2.10.2.94. Mehmed Ağa'nın Kabri 922
3.2.10.2.95. Çivici Hacı Ömer'in Eşi Dudu Hanım'ın Kabri 923

3.2.10.2.96. Kutucu Zâde Hacı Mustafa'ın Kabri 925
3.2.10.2.97. Kutucu Oğlu Mustafa'nın Kızı Hatice Hatun'un Kabri 926
3.2.10.2.98. Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Havâce'nin Kabri 927
3.2.10.2.99. Musa Beyoğlu Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri 929
3.2.10.2.100. Ali Efendi'nin Oğlu İbrahim Edhem 'in Kabri 930
3.2.10.2.101. Ali Efendi'nin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 932
3.2.10.2.102. Hacı İshak Efendi'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri 933
3.2.10.2.103. Ali Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 935
3.2.10.2.104. İsmail Bey'in Eşi Şerif Emine Hanım'ın Kabri 937
3.2.10.2.105. Hacı İshak Efendi'nin Kabri 938
3.2.10.2.106. Ali Efendi'nin Oğlu Tal'at Bey'in Kabri 940
3.2.10.2.107. Tal'at Beyin Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri 941
3.2.10.2.108. Ahmed Efendi'nin Eşi Ümmühât Hanım'ın Kabri 943
3.2.10.2.109. Hacı Muhiddîn Efendi kızı Latife Hanım'ın Kabri 945
3.2.10.2.110. Ali Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri 946
3.2.10.2.111. Hacı Süleyman'ın Kabri 947
3.2.10.2.112. Tekeli Halil'in Kızı Hacı Hatice'nin Kabri 949
3.2.10.2.113. Hacı Ali Bey oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri 950
3.2.10.2.114. Hacı Ahmed'in Oğlu İsmail'in Kabri 952
3.2.10.2.115. Hüseyin Ağa'nın Kabri 953
3.2.10.2.116. Ekmekçi Hasan Oğlu Mustafa Efendi 954
3.2.10.2.117. Karabeşir Kızı Rukiye'nin Kabri 955
3.2.10.2.118. Ahmet Ağa'nın Kızı Behiye Hanım'ın Kabri 956
3.2.10.2.119. Karavicir Oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri 958
3.2.10.2.120. Bölükbaşı Damadı Hacı Ali Oğlu Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri 959
3.2.10.2.121. Hacı İsmail Ağa'nın Kabri 961
3.2.10.2.122. Ahmet Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri 962

3.2.10.2.123. Ali Ağa'nın Kızı Rukiye Hanım'ın Kabri 964
3.2.10.2.124. Ahmed Ağa'nın Oğlu Kazım Ağa'nın Kabri 965
3.2.10.2.125. Yusuf Efendi'nin Eşi Hafize Kadın'ın Kabri 967
3.2.10.2.126. Hacı Hasan'ın Oğlu Ömer Efendi'nin Kabri 968
3.2.10.2.127. Musa Bey'in Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri 970
3.2.10.2.128. Seyyid Mustafa Ağa'nın Oğlu Seyyid Abdullah'ın Kabri 971
3.2.10.2.129. Sarı İsmail'in Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri 972
3.2.10.2.130. Hacı Ahmed'in Eşi Hatice'nin Kabri 974
3.2.10.2.131. Hacı Mehmed Ali Ağa'nın Kabri 975
3.2.10.2.132. Hacı Mustafa Ağa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Kabri 977
3.2.10.2.133. Mustafa Ağa'nın Oğlu Süleyman Efendi'nin Kabri 978
3.2.10.2.134. Halil Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 979
3.2.10.2.135. Hacı Halil'in Kızı Hoca Şerife Kadın'ın Kabri 981
3.2.10.2.136. Şaban Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri 982
3.2.10.2.137. Hacı Mustafa Ağa'nın Eşi Fatma Hatun'nun Kabri 984
3.2.10.2.138. Ömer Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 985
3.2.10.2.139. Bekir Ağa'nın Oğlu Sâmi'nin Kabri 987
3.2.10.2.140. Hasan Efendi'nin Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri 988
3.2.10.2.141. Mahmud Ağa'nın Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri 989
3.2.10.2.142. İsmail Efendi'nin Oğlu İbrahim Efendi'nin Kabri 991
3.2.10.2.143. Ahmed'in Kabri 992
3.2.10.2.144. Hacı Küçük Oğlu Halil Ağa'nın Kabri 993
3.2.10.2.145. Hacı Küçük'ün Oğlu Hacı Ali'nin Kabri 994
3.2.10.2.146. Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri 995
3.2.10.2.147. Hacı Küçük Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri 997
3.2.10.2.148. Süleyman Ağa'nın Oğlu Süleyman Bey'in Kabri 998
3.2.10.2.149. Süleyman Ağa'nın Kızı Şefika Monla'nın Kabri 1000

3.2.10.2.150. Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri 1001
3.2.10.2.151. Hüseyin Ağa'nın Eşi İbriş Kadın'ın Kabri 1003
3.2.10.2.152. Hacı Osman Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 1004
3.2.10.2.153. Kundakçı Halil Hoca'nın Kabri 1006
3.2.10.2.154. Hacı Ömer Ağa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri 1007
3.2.10.2.155. Ahmet Usta'nın Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri 1008
3.2.10.2.156. Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri 1010
3.2.10.2.157. Mustafa Ağa'nın Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri 1011
3.2.10.2.158. Mehmet Kızı Emine'nin Kabri 1013
3.2.10.2.159. Kasab Mustafa'nın Eşi Hatice'nin Kabri 1014
3.2.10.2.160. Kayalı Oğlu Hacı Seyyid Ahmet Ağa'nın Kabri 1016
3.2.10.2.161. Muharrem Bey'in Eşi Hayriye Hanım'ın Kabri 1017
3.2.10.2.162. Kayalı Zade Hacı Mehmed'in Kabri 1019
3.2.10.2.163. Hacı Kayalı Oğlu Hacı Muhammed Ali'nin Kabri 1020
3.2.10.2.164. Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Hatice'nin Kabri 1022
3.2.10.2.165. Hüseyin Bey'in Kızı Zekiye Hanım'ın Kabri 1023
3.2.10.2.166. Muhammed Bey'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri 1025
3.2.10.2.167. Kuru İmamın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 1026
3.2.10.2.168. Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiyye Hatun'un Kabri 1028
3.2.10.2.169. Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri 1029
3.2.10.2.170. Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hesnâ Hanım'ın Kabri 1030
3.2.10.2.171. Ruscuklu Hafız Faik Efendi'nin Oğlu Madenci Tevfik Efendi'nin Kabri 1032
3.2.10.2.172. Konevi Mustafa Efendi'nin Eşi Muhammed kızı Fâtıma'nın Kabri 1034
3.2.10.2.173. Ahmed Sâdi Efendi'nin Kabri 1035
3.2.10.2.174. Mustafa Bey'in Eşi Hanife Hayriye Hanım'ın Kabri 1038
3.2.10.2.175. Mustafa Bey'in Kızı Fâtıma Meliha Hanım'ın Kabri 1039
3.2.10.2.176. Muhammed Ağa'nın Kabri 1041

3.2.10.2.177. Karagöz İsmail Efendi'nin Kabri 1042
3.2.10.2.178. Hüseyin Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 1043
3.2.10.2.179. Ahmed'in Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri 1045
3.2.10.2.180. Arab Hacı İsmail'in Kızı Aişe Kadın'ın Kabri 1046
3.2.10.2.181. Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri 1047
3.2.10.2.182. Kemerli Emir Osman Ağa'nın Torunu Aişe Hanım'ın Kabri 1049
3.2.10.2.183. Kapucu oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri 1050
3.2.10.2.184. Muhammed Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 1051
3.2.10.2.185. Kadıoğlu Hacı Mustafa'nın Kabri 1053
3.2.10.2.186. Cin Ali'nin Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri 1054
3.2.10.2.187. İshak Efendi'nin Eşi Sa'ide Hanım'ın Kabri 1055
3.2.10.2.188. Hacı Niyazi Efendi'nin Kızı Sabriye Hanım'ın Kabri 1057
3.2.10.2.189. Hasan Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri 1059
3.2.10.2.190. Hoca Seyyid Süleyman Efendi'nin Kabri 1060
3.2.10.2.191. Hacı Şeyh Muhammed Efendi'nin Kabri 1062
3.2.10.2.192. Kalcı oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri 1063
3.2.10.2.193. Abdurrahim Efendi'nin Kızı Behiye Hanım'ın Kabri 1065
3.2.10.2.194. Kalaycı Hacı Ahmed Usta'nın Kabri 1066
3.2.10.2.195. HMM-1 İsimsiz Kabir 1068
3.2.10.2.196. Karabıyık Hacı Mehmed Oğlu Hüseyin Ağa'nnın Kabri 1069
3.2.10.2.197. Karabıyık Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kızı Kameriye Hanım'ın Kabri 1070
3.2.10.2.198. Hallâclarlı Hüseyin Ağa'nın Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri 1072
3.2.10.2.199. Hüseyin Hasbi Efendi'nin Kabri 1073
3.2.10.2.200. Mehmed Ali Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri 1075
3.2.10.2.201. Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri 1077
3.2.10.2.202. Hüseyin Ağa'nın Kabri 1078
3.2.10.2.203. Hanyalı Oğlu Mehmed Kızı Bâkir Rukiye'nin Kabri 1079

3.2.10.2.204. Ahmed Ağa oğlu Havran Eşrafından Kadıoğlu İsmail Ağa'nın Kabri 1080
3.2.10.2.205. Abdurrahman'ın Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri 1082
3.2.10.2.206. Ali Bey'in Kızı Şaziye Hanım'ın Kabri 1083
3.2.10.2.207. Semerci Hacı Ahmed Kızı Melek Hanım'ın Kabri 1085
3.2.10.2.208. Derviş Oğlu Mustafa'nın Kabri 1086
3.2.10.2.209. Derviş Mehmed Kızı Zehra Hanım'ın Kabri 1088
3.2.10.2.210. Hacer Hanım'ın Oğlu Ali Efendi'nin Kabri 1089
3.2.10.2.211. Ali Kızı Hatice'nin Kabri 1090
3.2.10.2.212. Hacı Muhammed Efendi'nin Kızı Hoca Hatice Hanım'ın Kabri 1091
3.2.10.2.213. Hacı Ali Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 1093
3.2.10.2.214. Ahmed Ağa'nın Oğlu Ali Bey'in Kabri 1094
3.2.10.2.215. Hacı Ali Ağa'nın Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri 1096
3.2.10.2.216. Hacı Çolak Oğlu İbrahim'in Kabri 1097
3.2.10.2.217. Solak Oğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri 1098
3.2.10.2.218. Demirci İsa'nın Kızı Rukiyye Hatun'un Kabri 1100
3.2.10.2.219. Hacı İbrahim Edhem'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri 1101
3.2.10.2.220. Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 1102
3.2.10.2.221. Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Bedriye Hanım'ın Kabri 1104
3.2.10.2.222. Hacı Halil'in Oğlu Hüseyin Efendi'nin Kabri 1105
3.2.10.2.223. Balatlı Oğlu'nun Eşi Hatice'nin Kabri 1106
3.2.10.2.224. Balatlı Oğlu Hafız Hüseyin'in Kabri 1108
3.2.10.2.225. Hacı Monla oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri 1109
3.2.10.2.226. Hacı Ahmed'in Kabri 1110
3.2.10.2.227. Hacı Süleyman Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri 1111
3.2.10.2.228. Gördesli İbrahim'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri 1113
3.2.10.2.229. Hacı Hasib'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri 1114
3.2.10.2.230. Hacı Hasan'ın Oğlu Seyyid Muhammed Emin Ağa'nın Kabri 1115

3.2.10.2.231. Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Zeliha Hanım'ın Kabri 1117
3.2.10.2.232. Hacı Süleyman Kızı Emine'nin Kabri 1118
3.2.10.2.233. Karabaş Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Nazife Hanım'ın Kabri 1119
3.2.10.2.234. Denizli'li Hafız Arif Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri 1121
3.2.10.2.235. Galib Efendi'nin Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri 1122
3.2.10.2.236. Kelebekli Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 1123
3.2.10.2.237. Şah Zâde Muhammed Ali Efendi Eşi Rebişe Hanım'ın Kabri 1125
3.2.10.2.238. Hacı Mustafa'nın Kızı Fâtıma'nın Kabri 1126
3.2.10.2.239. Hafız Latif Efendi'nin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri 1128
3.2.10.2.240. Kâhya oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri 1129
3.2.10.2.241. Nefise'nin Kabri 1131
3.2.10.2.242. Ahmed Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri 1132
3.2.10.2.243. Şaban Efendi'nin Oğlu Ahmet Efendi 1134
3.2.10.2.244. İbrahim Eşi Hafize'nin Kabri 1135
3.2.10.2.245. Bursalı Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri 1136
3.2.10.2.246. Yegen Ağa İsmail Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 1138
3.2.10.2.247. Hüseyin Efendi Oğlu Monla Seyyid Hasan'ın Kabri 1139
3.2.10.2.248. Ahmed Efendi'nin Kızı Şerife Fâtıma Hanım'ın Kabri 1140
3.2.10.2.249. Hacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Halil Nesib Efendi'nin Kabri 1142
3.2.10.2.250. Hacı Mustafa Efendi'nin Eşi Rukiye Hatun'nun Kabri 1143
3.2.10.2.251. Ahmed Efendi'nin Oğlu Seyyid Mehmet Afif Efendi'nin Kabri 1144
3.2.10.2.252. Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri 1146
3.2.10.2.253. Ahmed Ağa'nın Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri 1147
3.2.10.2.254. Aişe'nin Kabri 1148
3.2.10.2.255. Seyyid Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri 1150
3.2.10.2.256. Seyyid Efendi Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 1151
3.2.10.2.257. Ahmed Efendi Bey'in Kızı Fâtıma Hanım'ın Cariyesi Fâtıma..'nın Kabri 1153

3.2.10.2.258. Hacı İsmail'in Kabri 1154
3.2.10.2.259. Fehmi Efendi'nin Oğlu Muhammed Kemal Bey'in Kabri 1155
3.2.10.2.260. Hacı Hafız Efendi'nin Eşi Aişe Hatun'un Kabri 1156
3.2.10.2.261. Hasan Efendi'nin Kızı Fâtımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri 1158
3.2.10.2.262. Hacı İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Şefika Hanım'ın Kabri 1159
3.2.10.2.263. Osman Efendi'nin Kabri 1161
3.2.10.2.264. Celal Efendi'nin Eşi Tûtî Hanım'ın Kabri 1162
3.2.10.2.265. Hacı Mustafa'nın Eşi Esma Hanım'ın Kabri 1163
3.2.10.2.266. Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri 1164
3.2.10.2.267. Ahmed Efendi'nin Oğlu Molla Halil'in Kabri 1166
3.2.10.2.268. Ahmed Efendi'nin Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri 1167
3.2.10.2.269. Emir Hocanın Kızı Fâtımatû-z Zehra Hanım'ın Kabri 1169
3.2.10.2.270. Abdurrahman Efendi'nin Oğlu Seyyid Ahmed Lebib Efendi'nin Kabri 1170
3.2.10.2.271. Seyyid Abdurrahman Efendi'nin Eşi Ümmü Gülsüm Hanım'ın Kabri 1172
3.2.10.2.272. Seyyid Abdurrahim Efendi'nin Oğlu Yâkup Rasim Efendi'nin Kabri 1173
3.2.10.2.273. Hacı Yâ'kub Rasim Efendi'nin Kabri 1174
3.2.10.2.274. Ahmed Efendi Eşi Zeliha Hanım'ın Kabri 1176
3.2.10.2.275. Hocaoğlu Abdurrahim Efendi'nin Kızı Nefise Hanım'ın Kabri 1177
3.2.10.2.276. Ahmet Efendi'nin Kızı Fâtımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri 1179
3.2.10.2.277. Abdurrahim Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri 1180
3.2.10.2.278. Rasim Efendi'nin Oğlu Mustafa Afif Efendi'nin Kabri 1182
3.2.10.2.279. Rasim Efendi'nin Kızı Ülfet Hanım'ın Kabri 1183
3.2.10.2.280. Hasan Efendi'nin Kabri 1185
3.2.10.2.281. Cansızoğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri 1187
3.2.10.2.282. Fahri Bey'in Kızı Aliye Hanım'ın Kabri 1189
3.2.10.2.283. Fahri Bey'in Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri 1190
3.2.10.2.284. Zarb Ali'nin Kızı Fâtıma Sabriye Hanım'ın Kabri 1192

3.2.10.2.285. Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Hacer Hanım'ın Kabri 1194
3.2.10.3. Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire 1195
3.2.10.3.1. Hacı İshak Bey Efendi'nin Kabri 1195
3.2.10.3.2. Hacı İshak Bey Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri 1197
3.2.10.3.3. İbrahim Zühdi Bey'in Kabri 1199
3.2.10.3.4. Hacı İshak Bey'in Hanegâhında ….Kabri 1201
3.2.10.3.5. Kesim Oğlu Ali Dede'nin Kabri 1202
3.2.10.3.6. Hafız İbrahim Efendi'nin Kabri 1203
3.2.10.4. Havran Büyükdere Mezarlığı 1205
3.2.10.4.1. Hacı Kara Yakup oğlu Hacı Ali'nin Kabri 1205
3.2.10.4.2. Mehmet Çavuş'un Eşi Aişe'nin Kabri 1206
3.2.10.4.3. Mustafa Efendi'nin Kızı Cemile Hanım'ın Kabri 1207
3.2.10.4.4. Hacı Oğlu Süleyman Ağa'nın Eşi Fahriye Hanım'ın Kabri 1209
3.2.10.4.5. Çerkez Musa'nın Eşi Fatıma'nın Kabri 1210
3.2.10.4.6. Hacı Osman Ağa'nın Oğlu Monla Ömer Ağa'nın Kabri 1212
3.2.10.4.7. Borzallı Hacı Hüseyin Ağa'nın Oğlu Ali Ağa'nın Kabri 1213
3.2.10.4.8. Hacı Ömer Ağa'nın Oğlu Hacı Osman Ağa'nın Kabri 1215
3.2.10.4.9. Çiftçi İsmail Ağa'nın Kabri 1216
3.2.10.4.10. Yeni Hacı Osman'ın Kızı Gülbüs? Hanım'ın Kabri 1217
3.2.10.4.11. Hacı Osman zevcesi Fâtıma'nın Kabri 1219
3.2.10.4.12. Çerkez İbrahim'in Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 1220
3.2.10.4.13. Çerkes Hasan'ın Eşi Şerife Hanım'ın Kabri 1221
3.2.10.4.14. Çerkes Emir Hasan Ağa'nın Oğlu Yusuf Ağa'nın Kabri 1223
3.2.10.4.15. Bozohlu Osman Ağa'nın Eşi Emine'nin Kabri 1224
3.2.10.4.16. Zeybek Ömer Ağa'nın Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri 1226
3.2.10.4.17. Deveci Ömer Kızı ve İsmail'in Eşi Fâtıma'nın Kabri 1227
3.2.10.4.18. Kahveci Halil Oğlu Mustafa'nın Kabri 1228

3.2.10.4.19. İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 1230
3.2.10.4.20. Burzlu Oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri 1231
3.2.10.4.21. Berber oğlu Hacı Hüseyin'in Kızı Emine'nin Kabri 1232
3.2.10.4.22. Koca Hasan Oğlu Hüseyin'in Kabri 1233
3.2.10.4.23. Seyyid Hacı Osman Ağa'nın Kabri 1235
3.2.10.4.24. Monla Ahmed'in Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri 1236
3.2.10.4.25. Mustafa Ağa'nın Oğlu Ali'nin Kabri 1237
3.2.10.4.26. Hasan'nın Oğlu Ramazan'ın Kabri 1239
3.2.10.4.27. Hacı Ali'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri 1240
3.2.10.4.28. Halil Ağa Zâde Ali Bey'in Kabri 1242
3.2.10.4.29. Hacı Ali Bey'in Kabri 1243
3.2.10.4.30. Hacı Ali Bey'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri 1244
3.2.10.4.31. Hacı Ali Efendi'nin Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri 1246
3.2.10.4.32. Hacı Beşir Oğlu Kızı Aişe Bedriye'nin Kabri 1247
3.2.10.4.33. Gülceli İsmail Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri 1248
3.2.10.5. Havran Küçükdere Mezarlığı 1250
3.2.10.5.1. Hacı Halil Oğlu Hacı Hafız Hasan Efendi Dülger Oğlu'nun Kabri 1250
3.2.10.5.2. Bakkal Mulla Mustafa Eşi Hacı İmmihan'ın Kabri 1251
3.2.10.5.3. Mehmed Ağa Oğlu Hüseyin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 1252
3.2.10.5.4. Kara Mehmed Oğlu Hacı Mehmed Kızı Aişe'nin Kabri 1253
3.2.10.5.5. Hacı Ömer Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri 1255
3.2.10.5.6. Hacı Halil Ağa Oğlu Hüseyin Bey Eşi Emine Tûti'nin Kabri 1256
3.2.10.5.7. İsimsiz Kabir HKD-1 1257
3.2.10.5.8. Ali Oğlu Mustafa Kızı Nuriye Çakır 1258
3.2.10.5.9. İbrahim Oğlu Mustafa Yaman'ın Kabri 1259
3.2.10.5.10. Mustafa Oğlu Kara Çebçili Osman'ın Kabri 1261
3.2.10.5.11. Hacı Hasanoğlu Emin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri 1262

3.2.10.5.12. Ahmed Oğlu Halil Ağa Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri 1263
3.2.10.5.13. Karakaş Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 1265
3.2.10.5.14. İsmail Ağa Eşi Mâşıta Hanım'ın Kabri 1266
3.2.10.5.15. Osman Eşi Ayşe Birgül'ün Kabri 1267
3.2.11.. Manyas 1268
3.2.11.1. Manyas Ergili Köyü Mezarlığı 1269
3.2.11.1.1. Hasan Ağa … Kabri 1269
3.2.11.1.2. Muharrem Ağa'nın Kabri 1270
3.2.11.1.3. Abidin Oğlu Hacı Arif Ağa'nın Kabri 1271
3.2.12.. Susurluk 1272
3.2.12.1. Susurluk Aziziye Köyü Mezarlığı 1272
3.2.12.1.1. Toh Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri 1272
3.2.12.1.2. Toh Oğlu Ramazan'ın Kabri 1274
3.2.12.2. Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı 1275
3.2.12.2.1. Abdülmecid'in Annesi Şüruh Hanım kızı Emine'nin Kabri 1275
3.2.12.2.2. Gokuzaş? oğlu Kulubat Ağa'nın Kabri 1277
3.2.12.2.3. Özdemir Muhammed Ağa'nın Kızı Nazmiye Hanım'ın Kabri 1278
3.2.12.2.4. Özdemir Abdullah Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri 1279
3.2.12.2.5. Abdullah Oğlu Hacı ……'nın Kabri 1281
3.2.12.2.6. Abdülmecid Oğlu Abdullah? Ağa'nın Kabri 1282
3.2.12.3. Susurluk Merkez Sultaniye Camii Haziresi 1283
3.2.12.3.1. Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri 1283
3.2.12.4. Susurluk Yahya Köy Muhacir Camii Haziresi 1285
3.2.12.4.1. Konya'lı Abdullah Kızı Naile Hanım'ın Kabri 1285
3.2.12.4.2. Susurluk YKMC-İsimsiz Kabir 1286
3.2.12.4.3. Ali Ağa Oğlu Hafız Hamdi Efendi'nin Kabri 1287
3.2.12.5. Susurluk Ömer Köy Mezarlığı 1289

3.2.12.5.1. Muhammed oğlu İbrahim'in Kabri 1289
3.2.12.5.2. Ellaz Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri 1290
3.2.12.5.3. Karaşahin Oğlu Merhum Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri 1291
3.2.12.5.4. Hacı İsmail Oğlu Mustafa Ağa 1292
3.2.12.5.5. Karabacak oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 1294
3.2.12.5.6. Musa Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri 1295

4. DEĞERLENEDİRME 1297

4.1. Kitâbeler 1297

4.1.1.... Biçimsel Özellikler 1297
4.1.2.... Malzeme ve Teknik 1301
4.1.3.... Kitâbe İçerikleri 1302
4.1.3.1. İnşâ/Bâni Kitâbeleri 1303
4.1.3.2. Onarım/Yenileme (Tâ'mir/Tecdîd) Kitâbeleri 1303
4.1.3.3. Usta Kitâbeleri 1303
4.1.3.4. Yapı Türleri 1304
4.1.4.... Yazı 1305
4.1.4.1. Hat Sanatı Açısından 1306
4.1.4.2. Yazı Türleri Açısından 1307
4.1.4.3. Hattatlar 1311
4.1.4.3.1. Hüseyin Hâzım Efendi 1312
4.1.4.3.2. Hattat Hamdi Efendi 1312
4.1.4.3.3. Hattat Kâtip Mehmed Efendi 1312
4.1.4.3.4. Hattat Aziz Efendi 1312
4.1.4.3.5. Hattat İzzet Efendi 1313
4.1.4.3.6. Hattat İsmail Hakkı Efendi 1313
4.1.4.3.7. Hattat Nâzım Efendi 1313
4.1.4.3.8. Hattat Mustafa Oğlu Hatip Mehmed 1313

4.1.4.3.9. Hattat Osman İslimiye 1313
4.1.4.3.10. Hattat Osman Hasbî Zilevî 1314
4.1.4.3.11. Hattat Mustafa el-Câmi 1314
4.1.4.3.12. Hattat Ahmet Hilmi 1314
4.1.4.3.13. Hattat Nûri Korman 1314
4.1.4.3.14. Hattat Abdullah Vehbi Efendi 1315
4.1.4.4. Kullanılan Dil 1315
4.1.5.... Tezyinat 1316
4.1.5.1. Bitkisel Tezyinat 1318
4.2. Mezar Taşları 1318
4.2.1.... Mezar Tipolojisi 1320
4.2.2.... Mezar Taşı Tipolojisi 1323
4.2.2.1. Baş Şahide Planları 1324
4.2.2.2. Başlık Tipleri 1324
4.2.3.... Mezar Taşı Kitâbelerinde Yazı ve İçerik 1325
4.2.3.1. Yazı ve Kullanılan Dil 1325
4.2.3.2. Kitâbelerde İçerik 1325
4.2.3.2.1. Kitâbe İçeriklerinde Yer Alan Kimlik Bilgileri 1326
4.2.3.2.2. Kitâbe İçerikleri 1327
4.2.3.2.3. Mezar Taşı Kitâbelerinde Yer Alan Hattatlar 1331
4.2.3.2.4. Mezar Taşı Kitâbelerinde Yer Alan Taşçı Ustaları 1332
4.2.4.... Malzeme ve Teknik 1334
4.2.5.... Süsleme Özellikleri 1334
4.2.5.1. Bitkisel (Nebâti) Süslemeler 1334
4.2.5.2. Geometrik (Hendesi) Süslemeler 1337
4.2.5.3. Tasvirli ve Boyalı Mezar Taşları 1337
5. SONUÇ 1339

6. KAYNAKÇA 1342

7. ÇİZİMLER 1348

8. FOTOĞRAFLAR 1519

ÖZET

Türkler'in M.1071 Malazgirt zaferinin akabinde Anadolu Türk ve İslamlaşmaya başlamıştır. Anadolu içlerine ve uç noktalarına başlayan göç hareketlerinin ne yoğun olarak yaşandığı bölgelerden birisi de Batı Anadolu topraklarıdır. Karesi Beyliği Selçuklular döneminde başlayan ilişkileri giderek artırmış, göçleri devam ettirmiş ve bölge mâmur edilerek Türkleşmesi sağlanmıştır. Yaşanan bu tarihi süreç çeşitli siyasi ve demografik değişimlere uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. Karesi Beyliğinin 14.yy. ilk çeyreğinde Osmanlı yönetimi altına girmesinden, Cumhuriyetin kuruluşuna kadar ki olan süreçte bölgede Osmanlı hakimiyeti devam etmiştir. Beyliğin merkezi olan Balıkesir'de yaşanan bu değişimlerin izlerini günümüze kadar üzerinde korumuştur.

Çalışmamızın temelini Türk-İslam dönemi yazı varlığının Balıkesir'deki durumudur. Balıkesir merkez ve çevresinde yer alan yapı kitâbeleri ve mezar taşları üzerinde yer alan yazılar başlıca çalışma alanımız olmuştur. Ancak bölgede yaşanan M.1898 depremi ve sonrasındaki yaşanan süreçte yaşanan olumsuz durumlar sonrası bir çok eser günümüze ulaşamamıştır.Yapılan saha taramaları sonrası üzerinde kitâbesi bulunan yapılar, sadece kitâbesi günümüze ulaşan yapılar ve mezar taşlarının tespiti yapılmıştır. Tespit edilen yazıtlar kayıt altına alınarak yazı sanatı, içerik, tipolojik özellikler gibi bir çok unsur göz önüne alınarak katalog oluşturulmuştur. Kataloğa dahil edilen örnekler tipoloji, yazı seviyesi ve içeriği bakımından değerlendirilmiştir. Yapılan bu çalışma ile Balıkesir Kitâbeleri ve Mezar Taşları adlı çalışmamızla bölgedeki Türk-İslam dönem yazı varlığı ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Balıkesir, Yazı, Kitâbe, Mezar Taşı, Mimâri

ABSTRACT

After the victory of the Turks in Malazgirt in 1071, Anatolia began to become Turkish and Islamized. One of the regions where the migration movements that started towards the interior of Anatolia and the border points are experienced most intensely is the lands of Western Anatolia. Karesi Principality gradually increased the relations that started during the Seljuk period, continued the migrations, and the region was prospered and Turkified.This historical process has survived to the present day by undergoing various political and demographic changes. Ottoman domination continued in the region from the time the Karesi Principality came under Ottoman rule in the first quarter of the 14th century until the establishment of the Republic. The traces of these changes experienced in Balıkesir, the center of the principality, have been preserved until today.

The basis of our study is the situation of Turkish-Islamic period writing in Balıkesir. The inscriptions of the buildings and tombstones in and around the city center of Balıkesir have been our main study area. However, as a result of the 1898 earthquake that took place in the region and the negative conditions after it, many artifacts could not reach the present day. After the field surveys, the structures with inscriptions on them, only the structures whose inscriptions have survived to the present day and tombstones were determined.The detected inscriptions were recorded and a catalog was created by considering many factors such as writing art, content, typological features. The examples included in the catalog were evaluated in terms of typology, writing level and content. With this study, the existence of Turkish-Islamic period writing in the region was tried to be revealed with our study called Balıkesir Inscriptions and Tombstones.

Keywords: Balıkesir, Writing, Inscription, Tombstone, Architecture

ÖNSÖZ

İnsan tarihin her döneminde vefatından sonra da hatırlanmak istemiştir. Bunu kimi zaman abîdevi eserler ile kimi zaman kahramanlıklarla ya da bunları yazıya dökerek yapmıştır. Yazı ise akıp giden zaman içinde olayları ve insaları birbirine bağlamıştır. Böylece günümüzden yüzyıllar önce yaşanan bir olayı, inşâ edilen bir yapının bânisini bilmekteyiz. İslâmiyetin doğuşu ile ayrı bir anlam ve özen kazanan yazının en mükemmel hâle ulaşma yolculuğu günümüzde de devam etmektedir. İslam sanatı içerisinde ayrı bir yeri olan yazı özellikle Kur'ân yazıcılığına verilen önemle sürekli gelişim içerisinde olmuştur. Bu gelişim Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) döneminden itibaren sürekli teşvik edilmiştir. Çalışmamızında asıl konusu olan bu olgu Anadolu coğrafyasında ve bilhassa İstanbul'da en güzel ve zirve örneklerini vermiştir. Yaşanan bu süreç içerisinde Batı Anadolu yazı sanatı için önemli bir bölge haline gelmiş ve bu bölge içerisinde zengin bir birikime sahip şehirlerden birisi de Balıkesir olmuştur.

Balıkesir'deki yazı varlığını konu alan bu çalışmanın belirlenmesinde, sahadan yazım aşamasına kadar olan süreçte, eğitimci kişiliği ve davranışları ile üniversite hayatımın her döneminde gösterdiği desteklerinden dolayı danışmanım Prof. Dr. Abdülhamit TÜFEKÇİOĞLU hocama en derin muhabbet ve saygılarımla. Tez konusunun belirlenmesinden yazımına ve tamamlanmasına kadar olan süreçte ikinci tez danışmanım gibi yardımlarını esirgemeyen, eğitim hayatımda müstesna bir yere sahip Doç. Dr. Halil SÖZLÜ hocama şükranlarımla.

Tez çalışmalarımın ilk anından itibaren bilgi ve tecrübesi ile yönlendiren, saha çalışmalarında ve yazım sürecinde maddî ve manevi desteklerini benden esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Ali BORAN'a gönülden teşekkür ederim. Eğitim hayatımda aziz kişiliği ve tecrübesi ile yanımda olan muhterem hocam Dr. Edip YILMAZ'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez çalışmam boyunca ilgi ve alakalarını esirgemeyen, tezin şekillenmesinde ve tamamlanmasında katkı veren Prof. Dr. Fatih ÖZKAFA ve Prof. Dr. Kadir PEKTAŞ'a şükranlarımı sunarım. Tespitleri ve önerileri ile daha nitelikli bir çalışma olmasına katkı sağlayan savunma jürisindeki kıymetli hocalarım Prof. Dr. Aziz DOĞANAY ve Prof. Dr. Ahmet Sacit AÇIKGÖZOĞLU hocalarıma ve tez süresi boyunca teknik konularda yardımlarını esirgmeyen Dr. Belkıs DOĞAN'a teşekkür ederim.

Üniversite hayatım boyunca yanımda olan, tez çalışmamda saha ve yazım aşamasında birlikte yol yürüdüğüm değerli dostum Uzman Sanat Tarihçi Arif ÇAKIR'a, tez süresince deteklerini görüdüğüm Dr. Resul YELEN'e, tez yazım sürecinde gösterdikleri sabır, özen ve katkılarından dolayı değerli arkadaşlarım Sümeyye ERBAŞ CAN'a, Süheyl KESKİN'e ve Saliha KARAGÖZ YILMAZ'a ve saha çalışmasında destek veren İbrahim YILDIRIM'a, tez yazımında yardımlarından dolayı Mahmut UZUN'a kalbi teşekkürü bir borç bilirim. Arapça metinlerin çevirisinde göstermiş olduğu destek ve sabrından ötürü Emine DÖNMEZ'e, ve Ufuk DEVECİ'ye, mezar taşlarının çiziminde katkı veren Fatih Mehmet AYDIN'a, Şah Hüseyin GERİS'e, Bergüzar KARAKUZU'ya, İlker GÜMÜŞ'e ve Erdem KARADENİZ'e teşekkür ederim.

Saha çalışmasında göstermiş oldukları alakdan dolayı Ramazan TOPCU şahsında Balıkesir İl Müftülüğü personeline, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Kent arşivi müdürü Faruk ÖNCÜ'ye, saha çalışmasında göstermiş olduğu misafirperverliğinden dolayı Mehmet TUNCAY'a, Saha çalışmam sürecinde görtermiş oldukları yakınlık ve ilgiden dolayı aziz Balıkesir halkına minnet ve şükranlarımı sunarım.

Tez çalışmam boyunca yapmış olduğu maddi katkılarından dolayı Silifke Kalesi Kazısı Başkanlığı'na teşekkürden fazlasını borçluyum.

Dünya üzerinde bir insanın sahip olabilceği en büyük zenginliklerden birisi ailedir. Hayatımın her anında varlıklarından güven ve huzur bulduğum, eğitim yaşantım boyunca göstermiş oldukları sabır, maddî ve manevî destekeriyle yanımda olan aileme en derin sevgi ve hürmetlerimle.

KISALTMALAR

BÇ : Baş Çeşme

ŞL : Şeyh Lütfullah

EMM : Edincik Merkez Mezarlık

KCH : Kurşunlu Camii Haziresi

GAM : Gönen Asri Mezarlık

GSM : Gönen Sarıköy Mezarlığı

HMM : Havran Merkez Mezarlığı

HKD : Havran Küçük Dere

YKMC : Yahya Köy Muhacir Camii

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

Bkz : Bakınız

H. : Hicrî

M. : Miladî

s.a.v. : Sallallâhü aleyhi ve sellem

1. GİRİŞ

1.1.Konu Tanımı ve Sınırları

Balıkesir Kitâbeleri ve Mezar Taşları adlı tez çalışması, Balıkesir ilçe ve köylerinde mevcut kitâbelerin çeşitli özellikler bakımından incelenmesini ve değerlendirilmesini konu almaktadır. Bu çalışmada Balıkesir merkez ve ilçelerinde bulunan Türk-İslâm Dönemine ait yapı kitâbeleri, yapıların hazirelerinde ve mezarlıklarda yer alan günümüze ulaşmış İslâmi dönem mezar taşlarının tespiti, incelenmesi, günümüzdeki mevcut durumları belirlenecektir. Yapılan çalışma ile Balıkesir'in tamamında tespit edilen Kitâbe ve mezar taşlarının ilk Türk yerleşiminden Cumhuriyet dönemine kadar olanlarının bütününü kapsamaktadır.

Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışma ile Balıkesir il merkezinde, ilçelerde ve köylerde yer alan eserler tespit edilecektir. Bu eserlerin içerisinde Cami, Türbe, Medrese, Çeşme, Hamam, Köprü, Yunak, Han, Saat Kulesi, Hükümet Binası, Gar Binası, Okul, Kütüphane, Banka, Tekel Binası, Hastane, Subay ve Astsubay Ordu Evi ve Yel Değirmeni yer almaktadır. Yapıların büyük çoğunluğunu camiler oluşturmaktadır. Bu camiler genellikle Geç Osmanlı Dönemine tarihlenmektedir. Camilerin tamamına yakını çeşitli onarımlarla günümüze gelebilmiştir. Türbe, Medrese, Çeşme, Hamam, Köprü, Yunak, Han v.s. yapılar içinde bu durum geçerlidir. Yapılar üzerinde yer alan inşâ, yenileme ve tamir kitâbeleri en erken tarihli örnekten en geç tarihli örneğe kadar bir bütün olarak çalışılacaktır. Kitâbelerin yazı karekterleri, var ise Hattatları, yazım üslupları, istif düzenleri, hakkediş teknikleri gibi sanatsal ve teknik özellikleri incelenecektir. Balılesir merkez, ilçe ve köylerinde günümüze ulaşabilmiş Türk Devri mimari yapılarında yer alan bu kitâbelerin çözümlemesi, yazı niteliğinin değerlendirmeleri yönlerinden ele alınacaktır.

Balıkesir'de Türk Devrinden günümüze ulaşmış bulunan mimari yapılar üzerinde yer alan kitâbeler, hazirelerde ve mezarlıklarda bulunan mezar taşlarının kitâbeleri, çalışmanın kapsamı içerisine alındı. Balıkesir'deki söz konusu bu kitâbeler, tek bir başlık altında toplanmış olup, çalışmanın kapsamı ve sınırları yukarda belirtildiği gibidir.

1.2.Kaynak ve Araştırmalar

Balıkesir Kitâbeleri ve Mezar Taşları adlı tez çalışmasına kaynaklık edecek çalışmalar, resmî ve özel kütüphanelerden tez ve makale çalışmaları taranarak araştırıldı. Araştırmalar neticesinde, yapılan tezi

destekleyecek ve tamamlanmasına katkıda bulunacak yeterli yayına ulaşıldı. Söz konusu kaynaklar sistematik bir biçimde incelenerek kaynakların muhteviyatından gerekli veriler elde edildi. Saha çalışmalarından ve kaynaklardan titizlikle yararlanılması sayesinde konuya destek verebilecek en küçük bir bilgi gözden kaçırılmamaya çalışıldı. Yapılan taramalar sonrası konu ile alakalı temel sayılabilecek kaynaklara baktığımızda;

Çalışmamızın saha ve yazma aşamalarından birincil kaynağımız; *Muharrem Eren'in* (1990), *Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihî Kitâbeler*, adlı yayını olmuştur. Bu yayının ilk bölümünde Muharrem Eren Balıkesir tarihinde hizmet etmiş Müftüleri kronoljik sıra ile tanıtmıştır. Kitabın ikinci bölümünde ise Balıkesir merkez ve 3 beldesindeki (Kocaavşar, Pamukçu ve Şamlı) Türk-İslâm devri yapıları üzerinde yer alan kitâbeleri tespit etmiş ve bunların okumalarını gerçekleştirmiştir. Çalışmanın bu yönü tez konumuzla paralel olup saha öncesi hazırlık ve yazım aşamasında başvurduğumuz temel kaynak olmuştur.

Tez çalışmamızda istifade ettiğimiz bir diğer temel kaynak'ta *Halil Sözlü* tarafından hazırlanan (Van, 2014), "*Balıkesir'de Türk Dönemi Mimari Eserleri*", adlı doktora tez çalışmasıdır. Bu çalışma Nisan, 2021 tarihinde Balıkesir Büyükşehir Belediyesi tarafından kitaplaştırılmıştır. Balıkesir ili hakkında yapılan oldukça önemli bir çalışmadır. Çalışmanın önemi; cami, türbe, medrese, çeşme, hamam, köprü ve bunların yanında yunak, han, saat kulesi, muhtelif kamu binaları, subay-astsubay ordu evi ve yel değirmeni gibi oldukça geniş bir yapı kataloğuna sahip olmasıdır. Yayınının Balıkesir genelini kapsaması saha çalışmamız öncesinde yapılar hakkında daha sağlıklı ve verimli çalışma takvimi hazırlamamıza olanak sağlamıştır.

Çalışmalarımızın saha ve yazım aşamalarının tamamında birincil kaynak olarak referans aldığımız kaynakların başında. *Abdülhamit Tüfekçioğlu* tarafından (2005), "*Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları" (2001), "Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Yazı" (1999), "Osmanlı Döneminde Hat Sanatı",* (2003), "*Gönen ve Köylerindeki Mimari Eserlerden Kalan İzler*" ve (2006), "*Balıkesir'de Bulunan Erken Osmanlı Dönemi Hamamları*" adlı yayınlar mimâri, mezar taşları ve yazı hakkında olmaları sebebi ile çalışmamızın baş ucu kaynakları olmuşlardır. Bunlar sırası ile "*Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları"* adlı eserde Edincik'te yer alan Türk devri mşmari eserleri ve mezar taşları ayrı ayrı ele alınmış ilk bölümde mimari eserlerin tanıtımı ve kataloğu, ikinci bölümde ise mezar taşlarının tespiti ve örnekler ile anlatımı ve okuması gösterilmiştir. *Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Yazı* adlı yayında "*Yazı*" hakkında gelişim süreci, teknik özellikleri kullanımı, dönemsel farklılıklar ve Osmanlı Erken dönemdeki durumu üzerinde durulmuş ve detaylı bir şekilde anlatılmıştır. *Gönen ve Köylerindeki Mimari Eserlerden Kalan İzler* isimli eserde ise Gönen ve köylerindeki tarihi mimâri yapıların tespiti ve

bunların bâkiyeleri hakkında yapılan bir çalışmadır. *Balıkesir'de Bulunan Erken Osmanlı Dönemi Hamamları* adlı çalışmada su yapılarının bir grubu olan Hamam'lar hakkında Balıkesir genelindeki Erken Dönem Hamamlar tespit edilmiş, planları çıkarılmış ve tanımları yapılmıştır.

Balıkesir hakkında hazırlanan diğer önemli çalışmalar ise şöyledir;

Tacettin Akkuş'un, (Balıkesir, 2001) *Tanzimat Başlarında Balıkesir Kazası (1840- 1845)* adlı kitabı, Balıkesir'in coğrafi konumundan başlayarak tarihî ve idari yapısı hakkında bilgi vermektedir. 1840 yılına ait temettü defteri ve 1845 yılına ait nüfus sayımı başta olmak üzere, muhtelif tarihli kayıtlarla da desteklenerek, merkezde ve taşradaki yerleşme, aşiret ve cemaatler, iktisadi ve sosyal yapı hakkında önemli bir çalışmadır.

Berrin Akın' ait, (Çanakkale, 2014) *Osmanlı'nın Son Dönemlerinde Ayvalık ve Yakın Çevresinde Endüstri ve Ticaret Yapıları* (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi) adlı tez çalışması, 19. Yüzyıl Ayvalık ve yakın çevresindeki ticari gelişmeleri konu edinmektedir. Söz konusu gelişmelerin sonucunda; fabrika, atölye, banka, konaklama yapıları gibi muhtelif yapıları kent içindeki konumlanmaları, mimari ve plan özellikleri bakımından anlatıp değerlendiren kapsamlı bir çalışmadır.

Semra Deniz'e ait, (Kütahya, 2010) 7227 No'lu *Balıkesir Sancağı Merkez Kazasına Bağlı Köylerin Temettü'ât Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi* (Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) adlı tezde, Osmanlı Tanzimat Devri vergi sistemi olan "temettü" vergisinin kayıt edildiği defterleri transkript edilerek incelenmiştir. İncelen veriler sonucunda, vergi toplama yönteminin kaydettiği; sosyolojik, demografik ve ekonomik verilere ulaşılmıştır. Bu veriler ışığında ortaya çıkan sonuçlar üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Sevil Durmuş'a ait, *Edremit ve Köylerindeki Türk Eserleri*, (İzmir, 2010), eser (Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edremit'te bulunan, Osmanlı'nın geç dönemlerinde inşa edilmiş; cami, hamam ve çeşme yapılarının, mimari plan ve yapı elemanları bakımından ele alınarak karşılaştırmalı bir değerlendirme bölümü hazırlanmıştır.

Arif Çakır'a ait, (Van, 2019) *Balıkesir Marmara Adası ve Paşalimanı Adası Türk- İslâm Dönemi Mezar Taşları* (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) adlı tez çalışması, hazireler ve Marmara Merkez Mezarlığında yer alan mezar taşlarını ele almıştır. Ele alınan mezar taşları; tipoloji, malzeme, teknik ve süslemeleri açısından değerlendirilmiştir.

Deniz Saban Ergi'ye ait (Ankara, 2017) *Osmanlı Dönemi Hıristiyan Dini Mimarisinde Ayvalık (Kidonies) Taksiyarhis Kilisesi* (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi) doktora tezinde iki adet kilise üzerinden tanımlama ve değerlendirmelerde bulunmuştur. Bilhassa mimari özelliklerin yanı sıra tarihî arka plan ve kültür ortamı üzerinde de durulmuştur. Bütün bunlarla birlikte ikonalarda yer alan tasvirler üzerinden derin bir ikonografi araştırması yapılmıştır.

Abdülbaki Işık Akdoğan'ın, (Van, 2013), *Balıkesir Çeşmeleri* (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) adlı eserinde, Balıkesir merkez ve çeşitli ilçelerinden çeşmeler tasniflenmiştir. Tasniflenmiş çeşmeler, kaynaklar ışığında; tipoloji, yapı elemanları, malzeme ve teknik açısından değerlendirilmiş ve karşılaştırılmıştır. Ayrıca süsleme ve çeşmelerde bulunan yazılar hakkında da değerlendirmeye yer verilmiştir.

Özgür Mehmet İrkin'e ait (İzmir, 2006), *Burhaniye'de Türk Devri Eserleri* (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) adlı çalışma, Burhaniye'de bulunan mimarlık eserleri üzerinedir. Burhaniye'de, Burhaniye Hamamı dışında, 18. yüzyıl ve sonrasında inşa edilmiş cami ve mezar taşları ele alınmıştır. Yapılar, plan ve malzeme kullanımı, inşa üslupları ve süsleme özellikleri bakımından değerlendirilmiştir.

Hasan Sercan Sağlam'ın kaleme aldığı, (Balıkesir, 2013), *Burhaniye'nin Tarihî Yapıları* adlı çalışmada, Burhaniye'deki tescilli yapılarla birlikte tarihî yapılar da ele alınmıştır. Yapılar içerisinde; hamamlar, camiler, hazire ve mezar taşları bulunmaktadır. Ayrıca sivil mimari eserlerin durumu ve bunlar hakkında önerilere yer verilen kısa bir çalışmadır.

Deniz Saban'a ait (Ankara, 2010) *Ayvalık'ta Camiye Dönüştürülmüş Üç XIX. Yüzyıl Kilisesi*, (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) adlı çalışmada, 19. yüzyıla ait üç adet kilisenin camiye çevrilme süreci, tanımlamaları yapılarak anlatılmaktadır. Yapıların kilise halindeki durumları ve cami olarak kullanılmaya başlandıktan sonraki durumları göz önünde bulundurularak yapılar üzerindeki çeşitli değişiklikler dolayısıyla bir değerlendirme yapılmıştır.

Nurgül Şentürk'e ait, (İstanbul, 2019) *Balıkesir Merkez İlçesindeki Kamu Yapıları* (Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 19. yy. ile 20. yy. başlarındaki kamu binalarını ele almaktadır. Yapıların konumu, plan, cephe, malzeme ve süsleme üzerinden değerlendirmelerde bulunan müellif, restorasyon ve koruma sorunları başlığıyla tenkit ve öneriler ortaya koymaktadır.

M. Reşit Kıpçak'ın kelime aldığı, (İstanbul, 2005) *Balıkesir İli Coğrafyası* adlı kitap, Balıkesir ile ilgili tarihsel bir arka plana sahiptir. Bununla birlikte Balıkesir ili için ilin resmî harita ve kadastro tanımlarından coğrafi şekillerine, yer altı kaynaklarından doğal oluşumlara, toprağın özelliği, tarım ve hayvancılık gibi pek çok konu kapsamlı bir biçimde incelenmiştir.

Orhan Yabancı'nın kaleme almış olduğu (Çanakkale, 2012) *Çanakkale ve Balıkesir Yöresinde I. Ulusal Mimarlık Akımı* (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) adlı tez çalışması, söz konusu yörelerde, I. Ulusal Mimarlık Akımı ile üretilen yapıları incelemiştir. Mezkûr akımın genel niteliklerini daha iyi anlamak adına, tarihlendirme ve mimari özellikler bakımından değerlendirmiştir.

Nesimi Yazıcı'ya ait olan, (Ocak, 2003) *Ocak 1898 Depremi ve Sonrası* adlı eser, Balıkesir'de 1898 yılında meydana gelen deprem felaketindeki kayıp ve zararlara değinmektedir. Deprem felaketinin meydana getirdiği maddî ve manevi zararlar konu edilmiştir. Deprem sonrasında yapılan yardım çalışmaları ve kolektif yardımlardan bahsedilerek değerlendirme yapılmıştır. Çalışma, Balıkesir tarihine farklı bir bakış niteliğinde olduğundan dikkat çekicidir.

1.3. Amacı ve Önemi

"Balıkesir Kitâbeleri ve Mezar Taşları" adlı tezin temel amacı, Balıkesir ilinin tamamında, ilçe ve köyleri dahil olmak üzere, burada yer alan mimari yapı kitâbeleri, hazire ve mezarlıklarda bulunan mezar taşlarının bir bütün olarak tek bir çalışma halinde incelenmesidir. Bununla birlikte kitâbe ve mezar taşları konusunda hem Balıkesir özelinde hem de genel anlamda yeni bakış açılarının ortaya koyulabilmesidir. Çalışmamızın temel konusu "*yazı*" olmuştur. Türk sanatı literatüründe, Balıkesir'deTürk-İslâm dönemine ait yazıyı içeren kaynaklara bir yenisi eklenmiştir. Balıkesir genelinde daha önce mimarlık eserleri ve kitâbeler hususunda çalışma yapılmıştır. Ayrıca Türk Devrine ait mimari eserlerin tamamını kapsayan bir çalışma mevcut olmasına, kitâbeler ve mezar taşları hakkında bazı yapı hazirelerinde ve bazı ilçelerde yer alan mezar taşlarının çalışılmasına karşın bunlar haricinde kapsamlı bir yayın bulunmamaktaydı. Mevcut bu çalışma ile bu eksikliğin giderildiği düşüncesindeyiz.

Balıkesir ili ile ilgili Halil SÖZLÜ tarafından "Balıkesir'de Türk Dönemi Mimari Esreleri" adlı çalışma, Balıkesir ilinin mimari kısmını bir bütün olarak ele almıştır. Bu çalışmaya benzer, Balıkesir mimarisinde yazıyı içeren detaylı ve bütününü kapsayan başka bir yayın bulunmamaktadır. Yukarıda belirttiğimiz mimarlık alanında yapılan çalışma bizim çalışmamız için model oluşturdu. Ülkemiz genelinde bazı illerde de buna benzer çalışmalar yapılmıştır. Balıkesir genelinde yapılan bu çalışmalarda konunun bizim

tarafımızdan eksik görülen kısmı ise çalışmaların özellikle ya sadece kitâbeler yahut sadece mezar taşları olarak ayrı ele alınmış olmalarıdır. Hâlbuki mimari üzerinde yer alan ya da mezar taşları üzerinde yer alan yazılar, gelişim ve teknik bakımdan birbirlerinden ayrı düşünülemezler, aralarındaki bağlam doğal olarak kuvvetlidir. Sadece kitâbelerin ya da mezar taşlarının incelenmesi veya çalışılması o bölge için varılacak sonuçlar hakkında eksiklikler doğuracaktır. Bunlarla birlikte Balıkesir ili bulunduğu coğrafi konumu ile Beylikler ve Osmanlı Dönemi'nde önemli bir yerleşim durumundadır. Bu dönemde merkezi yönetime yakın bir konumda olması bu bölgedeki mimari yapıları ve dolayısıyla kitâbe kültürünü de üst seviyede tutmuştur. Buna bağlı olarak verilen örnekler de nitelikli olmuştur. Yukarıda bahsettiğimiz nedenler dolayısıyla mevcut bu çalışmada, eksikliklere yer vermemek için kitâbeler ve mezar taşları bir arada çalışıldı. Hem mimarideki hemde mezar taşlarındaki yazılar üzerinde şairlerin, kattatları, taş ustalarının tespiti vs. gibi bir çok gerekçe ile mimari ve mezar taşlarındaki yazı varlığı birlikte ele alınmıştır.

"Balıkesir Kitâbeleri ve Mezar Taşları" konulu tez çalışmasının daha önce kapsam ve içeriği bakımından çalışılmayan bir konu olduğunu belirtmiştik. Balıkesir hakkında yapılan çalışmalar arasında en detaylı çalışma olarak gördüğümüz Halil SÖZLÜ tarafından hazırlanan "Balıkesir'de Türk Dönemi Mimari Eserleri" adlı çalışmadır. Bunun haricinde ilçe bazlı yapılan mimari konulu çalışmalar da mevcuttur. Bir diğer önemli ve kapsamlı çalışma olan Abdülhamit TÜFEKÇİOĞLU tarafından hazırlanan "Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları" adlı yayın da mezar taşları üzerinedir. Ancak mevcut bu çalışma haricinde, mimari yapılara ait Kitâbelerin ve mezar taşlarının bir bütün olarak ele alındığı ve tamamının çalışıldığı bir yayının bulunmadığını özellikle vurgulamak yerinde olacaktır.

Yapılan saha çalışmasında kitâbe ve mezar taşı olarak nitelendirilen tüm örnekler çalışmaya dahil edildi. Ayrıca mevcut çalışmanın önemi sadece bu metinlerin tanımlama ve çözümlemeden ibaret olmamasıdır. Yapılan tanımlama, çözümleme ve değerlendirilmelerinin yanında, ele alınan örneklerin, Türk sanatında "yazı"nın gelişimi içerisindeki yerine de değinildi. Böylelikle kapsamın yanında içerik bakımından da örneği olmayan nitelikli bir çalışma ortaya çıktı.

Çalışma neticesine bağlı olarak mimari yapılar hakkında eksik kalan inşa, onarım veya yenileme bilgileri açığa çıkarıldı, Türk sanatında yazının gelişimi konusunda Balıkesir'in yeri ve katkıları tespit edildi. Yine mezar taşlarının çözümlemeleri sonrası mezar taşı kitâbelerinde hattat imzaları, usta imzaları, önemli kişilere ait mezar taşları veya edebi önemi olan metinlerin tespiti gibi birçok önemli veriye ulaşıldı. Mezar taşlarında kullanılan yazı karakterleri ve türlerinden hareketle bu bölgede yazı sanatının gelişimi kronolojik olarak tespit edildi ve değerlendirildi.

Mevcut çalışmanın, ülkemiz genelinde "Kitâbeler ve Yazı Gelişmleri" konusunda, başta Balıkesir olmak üzere eksik kalmış ya da hiç değinilmemiş bölgeler hakkında yapılacak çalışmalar için kaynak ve model çalışma olduğu düşüncesindeyiz. Farklı bölgeler/iller için benzer çalışma düşünen araştırmacılara teşvik etmesininin yanı sıra nasıl bu tarz çalışmalar için bir örnek olacağı düşüncesindeyiz.

1.4.Yöntem

"*Balıkesir Kitâbeleri ve Mezar Taşları*" adlı çalışmanın ilk etabında bölge ve konu ile alakalı literatür taraması yapıldı. Elde edilen kaynaklardan hareketle saha çalışması için yol haritası oluşturuldu. Saha çalışması öncesinde ulaşılabilen resmi makamlardan destek ve izinler alınarak çalışmanın ilerleyişinin sağlıklı bir şekilde devam etmesi sağlandı. Gerekli hazırlıklar sonrasında belirlenen güzergâha göre saha çalışmasına ivedilikle başlandı. Bu yapılan etapta yüzey araştırmaları yöntemiyle tespit edilebilen tüm kitâbe ve mezar taşlarına ulaşıldı.

Çalışmanın yöntem bakımından en büyük uğraş gerektiren kısmı ise toplanan argümanların ve materyallerin yoğunluğu oldu. Kitâbe (171) ve mezar taşlarının (3762) sayısının yüksek olması katalog oluşturmasında mezar taşlarında eleme yapılmasına sebep olmuştur. Mezar taşlarında sayının çok olması sonucu şu kriterler)üzerinden eleme yapılmıştır;

* Mezar Taşı Üzerinde Hattat İmzası Yer Alması

* Mezar Taşı Üzerinde Usta, Bâni, Sanatkâr Ve Atölye İsmi Geçmesi

* Mezar Taşı Üzerinde Yer Alan Kitâbe Metninde Şair İsmi Olması

* Mezar Taşı Üzerinde Yer Alan kitâbenin Yazı Kalitesi

* Kitâbe İçerisinde Tarihin Ebced İle Belirtilmesi

* Kitâbe İçeriğinde Farklı Beyit, Serlevha Ve Dua İsteği İbarelerinin Olması

* Kitâbe İçeriğinde Bölge, Şehir, Köy Ve Mahalle Gibi Takip Edilebilir Bilgiler Yer Alması

* Kitâbeden Hareketle Meslek Gruplarına Ait Unvanların Tespiti

* Mezar Taşının Tipolojik Özellikleri

* Mezar Taşının Tezyini Ve Tasvir Sanatları Yönünden Nitelikli Olması

* Mezar Taşının Bulunduğu Alandaki Yoğunluğu Ve Yakın Coğraftası İle Olan Bağlantısı

Kataloğa yapı kitâbelerinin tamamı, mezar taşlarını ise belirlenen kriterlere göre yapılan eleme sonrası karar verilen bölümü dahil edilmiştir. Bunun yanında bir başka zorluk da saha çalışmasında ela alınan örneklerin tamamına ulaşma konusunda meydana geldi. Ancak sistemli ve aşama aşama yapılan ilerleme ile bu sorunlar ortadan kaldırıldı, çalışma değerli bir bütün haline getirilerek, önemli bir çalışma konmaya çalışılmıştır.

Yukarıda üzerinde durulan söz konusu saha çalışması sonrası toplanan materyal bir düzen içerisinde tasniflendi. Tasniflenen materyalin yapılan program doğrultusunda çözümlemesi, katalog haline getirilmesi ve bunun devamında da değerlendirilmesi tamamlandı. Ulaşılan çözümleme ve değerlendirme neticesinde kitâbelerin ve mezar taşlarının bir düzen içerisinde katalog haline getirildikten sonra yazı çeşitleri, dönemsel özellikleri, kronolojik sıralaması, teknik özellikleri (istif, satır düzeni, hakkediş tekniği vs.) ve edebi içerikler gibi birçok yönden her materyal incelendi.

Katalog ve değerlendirme sonrası ise bu bilgilerden hareketle bölgedeki mimari yapılar ve mezar taşlarında yazının kullanımı ve gelişimi hakkında sonuca varıldı. Ayrıca metin içeriklerinde çıkan sosyal, edebi ve teknik bilgiler ile de yeni tespitler ve bakış açılarının, literatüre kazandırıldığını düşünmekteyiz.

2. BALIKESİR'İN COĞRAFİ KONUMU VE TARİHÇESİ

Balıkesir şehrinin kimler tarafından ve ne zaman kurulduğu bilinmemekle birlikte isminin kökeni de belirsizdir. Bu hususta hazırlanan çalışmalarda farklı isimler telaffuz edilmektedir. Bu isimlerden bazıları, Akhyraous, Akira, Hadrianotera Paleocastro, Balıkısra (Belikisra), Balıkesrî ve Balıkhisar (Balakhisar)'dır (Ünlüyol, 1995; 10). Tarihi kaynaklarda bölgede ilk olarak Akhyraous (Akireos) adıyla bir şehir kurulduğu ve adının bu olduğu söylenmektedir. Bununla birlikte Balıkesir adının Balık Hisar olduğu ve "balık" kelimesinin Eski Türkçe' de "şehir, kale" veya "saray" anlamı taşımasından hareketle "Kale Şehri" anlamında kullanıldığı da kaynaklarda yer almaktadır. Diğer bir rivayete göre ise; Balıkesir adı, "balı kesir" yani "balı çok, bol" anlamındaki kelimeden türemiştir (Elmas, 2022; 227).

2.1.Coğrafi Konumu

Balıkesir ili, Anadolu yarımadasının kuzeybatısında Marmara bölgesi içerisinde yer alır. Balıkesir'in kuzeybatısında Çanakkale, kuzeyinde Marmara denizi, doğusunda Bursa, güneydoğusunda Kütahya, güneyinde Manisa, güneybatısında İzmir ve batısında ise Ege denizi yer almaktadır. Ege denizindeki kıyıların uzunluğu 115.5 km. Marmara denizindeki kıyı uzunluğu ise 175.25 km'dir. İlin yüzölçümü

14.456 km2 olup, 40°39' ve 39°06' kuzey enlemleri ile 26°39' ve 28°58' doğu boylamları arasında yer almaktadır.[1] Misya, Küçük Asya'nın tamamı olup zaman içerisinde değişimlere uğramıştır. Kuzeyde Marmara Denizi, batıda Çanakkale Boğazı ve Ege Denizi, doğuda Atranos Çayı ve güneyde Lidya ile çevrilmiştir. Bu geniş coğrafyada, Keşiş Dağından itibaren Marmara Denizi sahilini takiben Çanakkale Boğazına kadar olan kısmına Küçük Misya, geri kalan kısmına Büyük Misya denilmektedir.

Balıkesir ili yeryüzü şekilleri bakımından farklılıklara sahip bir coğrafyadır. Balıkesir ili merkezinde karasal iklimin özellikleri bulunmaktadır, böylelikle yazları sıcak ve kurak, kışları ise sert ve soğuk geçen iklim şartları hâkimdir. İç bölgelerden kıyı bölgelerine doğru gidildikçe yağış oranı artmakta ve daha ılıman bir hava hâkim olmaktadır (Yazıcı, 2003; 6). Balıkesir ilinin yıllık yağış miktarı dağlık bölgelerinde ve ovalarında değişkenlik gösterdiği için dağlık bölgelerinde ovalarına göre daha yoğun ormanlara sahiptir. Şehrin coğrafi konumu dolayısıyla Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklim gibi ortak bir çeşitliliğin etkilerini taşımaktadır. Şehirdeki, kendi özelliği bakımından en büyük yer tutan alan %45 oranla ormandır daha sonra bunu %33 oranla tarım arazileri takip etmektedir ve son olarak da %8 oranla mera alanları gelmektedir (Kıpçak, 2005, 13, 14).

Balıkesir İli 18 İlçe ve merkeze bağlı 3 beldeden oluşmaktadır. Bu ilçeler; Merkez ilçesi (1,466 km²), Savaştepe (425km²), Sındırgı (1433 km²), Bigadiç (1,007 km²), Dursunbey (1,906 km²), Kepsut (894 km²), Susurluk (601 km²), Bandırma (599 km²), Erdek (260 km²), Manyas (589 km²), Balya (952 km²), İvrindi (751 km²), Havran (559 km²), Edremit (708 km²), Burhaniye (426 km²), Gömeç (181 km²), Ayvalık (266 km²) ve Marmara (117 km²) dir. Ayrıca Merkez ilçeye bağlı Kocaavşar, Pamukçu ve Şamlı beldeleri de vardır (Anonim, 1997; 10).

İklim yönüyle ılıman bir özellik gösterir. Ovalarla birlikte dağlık kısımları da içeren Balıkesir toprakları üzerinde, farklı iklim özellikleri görülebilse de merkez ve çevresinde yazlar sıcak ve kurak, kışlar oldukça sert ve soğuk geçer (Yazıcı, 2003; 6). Kıyı bölgelerinde ise kışlar, merkeze oranla yağışlı ve ılıktır. Bu nedenle Balıkesir'in dağlık kısımlarında orman bulunurken, ovaları daha sığdır (Sözlü, 2014; 7).

Yılın en sıcak ayı Temmuz, en soğuk ayı Şubat'tır. Yazın gölgede en fazla sıcaklık 39-42 °C arasında seyrederken, kışın en soğuk zamanlarda -4 ila -6 °C kadar düşebilmektedir (Anonim, 1997; 10). Balıkesir'in iklimi dört faklı ürün grubunun yetişmesine olanak sağlamaktadır. Balıkesir dağları geniş ovalarla kaplı olup genellikle granitlidir. Kömürlü ve tebeşirli arazisi çok az olup verimli arazi yönünden

[1] https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65836/fiziki-ozellikler.html (Son Erişim 12.04.2023)

oldukça zengindir. Kapıdağ yarımadasının kuzey sahilleri ile Çanakkale'den geçmekte olan Sarıçay ve Karanlıkdere sularının havzaları en verimli topraklarıdır. Bunun dışında Menderes, Tuzla, Koç Çayı havzalarının büyük bir bölümü ve Truva arazisi, Balıkesir'in batısındaki Karadere ve Kazdağı'nın yüksek kısımlarındaki Karabel, Balya, Pazarköy, Müstecap, İvrindi, Avşar köyleri havalisi ile Bigadiç ovasının doğu tarafı diğer verimli topraklarıdır (Mutaf, 2003; 19).

Balıkesir aynı zamanda bir tarım ve hayvancılık şehridir. Şehre tarımsal faaliyet türleri açısından bakıldığında ilk olarak ve özellikle zeytin ve zeytinyağı üretimi bakımından önemli bir tarım bölgesi olduğu görülmektedir. Başlıca yetişen ürünün zeytin olduğu bölge, buğday, arpa, mısır, ayçiçeği ve bunların yanı sıra şekerpancarı, kavun, karpuz, narenciye, bakla, sarımsak gibi ürünleri başta İstanbul olmak üzere muhtelif illerin ihtiyacına karşılık vermektedir. Böylelikle şehir oldukça yoğun bir nüfusu tarım ve hayvancılık alanında istihdam etmektedir (Özatlı, 2009, 72).

Söz konusu coğrafyanın toprak yapısına bakıldığında çeşitlilik olduğu gözlenmektedir. Toprak yapısı bakımından Balıkesir coğrafyası, Paleozoyik'ten Kuvaterner'e kadar birçok biçimden oluşmaktadır. Bu bakımdan oldukça zengin bir durumda bulunmaktadır (Özatlı, 2009, 56). Şehrin kaplıca ve ılıcaları hem bölgenin kendi insanı için hem de çevre bölgelerden gelen diğer insanlar için şifa sağladığından sağlık turizmi açısından önemlidir. Kaplıca ve ılıcaların fazlaca yer alması il zemininin jeomorfolojik bakımdan volkanik olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca bir diğer yer altı zenginliklerinden bahsetmek gerekirse, en fazla yer alanları arasında, kömür çeşitleri, simli kuşun, boraks, manganez, simli altın, bakır, krom, borasit, demir ve somaki türü mermer zikredilebilir (Kıpçak, 2005, 14).

2.2.Tarihi

Şehrin tarihi MÖ.2700'lü yıllara kadar erişmektedir ve bölgeye ismini veren topluluk MÖ.2000'lerde Avrupa'dan geldikleri varsayılan "Bitinler"olmuştur. Hitit metinlerinde "Assuva" olarak anılan bölge, Roma döneminde "Misya" adıyla anılmıştır. Misya bölgesi günümüzde, şu anki Balıkesir'in tamamını, İzmir'in Bergama, Manisa'nın Soma ile Kırkağaç ilçeleri ve Çanakkale ilinin Anadolu'daki kısmına tekabül etmektedir (Yurt Ansiklopedisi, 1982; 1119). MÖ. VI-IV. Yüzyıllar arasında Pers egemenliği altında kalan Balıkesir ve civarı, doğu seferine çıkan İskender İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altına girmiş, bunu takiben Bergama Krallığı'nın hâkimiyet sahası içinde kalmıştır. Bu krallık sona erince Roma İmparatorluğu'na tabi olmuş, Roma İmparatorluğu MS. 395 yılında ikiye ayrılınca Doğu Roma sınırları içinde yer almıştır (Günendi, 2019;6).

Balıkesir şehrinin ne zaman ve kim tarafından kurulduğuna ilişkin kesin bilgi yoktur. Yapılan arkeolojik çalışmalardan hareketle bölgede tarih öncesi devirlerinden beri yerleşim olduğu görülmektedir. Bölgede yapılan kazılarda İlk Tunç Çağı'ndan kalma buluntulara rastlanmıştır. Bunlar özellikle Naipli Köyü ve çevresinde elde edilmiştir (Arslan, 2014; 48).

Balıkesir ili ve yakın çevresinde yerleşimin izleri yapılan arkeolojik araştırmalarla saptanmıştır. Balıkesir'in İlk Tunç Çağı'ndan bu yana yerleşimin izleri takip edilebildiği gibi (Özatlı, 2009, 67). Arkeolojik veriler ışığında değerlendirildiğinde da şehrin etek bölgelerinde Paleolitik Çağ'a kadar varan veriler de gözlenmektedir (Kıpçak, 2005, 15). Şehre ve çevresine bakıldığında bünyesindeki pek çok höyük ve arkeolojik iskân alanlarının M.Ö. 8000 tarihine kadar gittiği tespit edilmektedir. İnboğazı mağaralarında Paleolitik, Neolitik ve Kalkolitik devirlere ait buluntular yukarıda bahsedilen tarihlendirmenin yapılmasını sağlamıştır. Balıkesir ovasının orta kesimleri söz konusu olduğunda ise ilk yerleşimlerin M.Ö. 3000 - 3200 yılına kadar gittiği anlaşılmaktadır (Kıpçak, 2005, 16-18). Balıkesir ve yakın çevresinin, Anadolu coğrafyasında Türkler varlığını göstermeden evvel pek çok uygarlığa ev sahipliği yaptığı belirtilmişti. Söz konusu uygarlıklar arasında Bytinler, Mysler, Frigler, Persler, Büyük İskender'in kurduğu imparatorluk, İskender'in ölümünden sonra onun generallerinden I.Seleukos'un kurduğu, Seleukoslar ve Bergama Krallığı gibi uygarlıklar yer almaktadır. Bergama kralının ölümü sonrasında Roma Mysia bölgesini zapt ederek, bölgeyi belli bir süre ağır koşullar altında yönetmiştir. Roma İmparatorluğu ikiye bölündükten sonra Doğu Roma İmparatorluğu sınırlarında kalan bu bölge, özellikle 7. Yüzyıl sonralarında Arap-İslâm ordularının İstanbul'u fethedebilmek adına yaptıkları girişimlerinde uğrak noktaları olmuştur (Kıpçak, 2005, 8).

Anadolu Selçukluları, özellikle 1048 Pasinler Savaşı ve 1071 Malazgirt Zaferi sonrasında, Anadolu'nun muhtelif bölgeleri ile birlikte Balıkesir havalisinde de faaliyet göstermişlerdir. Geçen zaman içerisinde Selçuklunun yerli halkla ilişkileri gelişerek artmıştır ve bunun neticesinde Anadolu'ya yayılan bu yeni anlayış giderek yerli unsurlarla karışmıştır. Karesi Beyliği zamanına gelindiğinde ise, Selçukluların başlattığı ilişkiler giderek artmış, göçler devam etmiş ve bölge mamur edilerek bölgenin Türkleşmesi sağlanmıştır.

I. Kılıç Arslan döneminde meydana gelen I. Haçlı Seferi sonrası Türk-Bizans sınırı Marmara sahillerinden Eskişehir-Antalya hattına doğru çekilmiştir. Bu tarihten 1176 Miryokefalon savaşına kadar geçen sürede Batı Anadolu'daki Türk nüfuzu zayıflamıştır. Bununla beraber 1110 yıllarında Alaşehir ve Balıkesir taraflarında az da olsa Türk faaliyetleri devam etmiştir (Turan, 1992; 685). 13. Yy'ın ikinci yarısında Asya'dan Anadolu'ya gelen Moğollar, Anadolu Selçuklu Devleti'nin çökmesine sebep olmuş ve meydana

gelen boşluktan faydalanan bazı uç beylikleri bağımsız hareket etmeye başlamıştır. Anadolu Türk Beyliklerinden olan ve Sivas'ta bulunan Danişmendli ailesinden olan Karesi ailesi, Anadolu Selçuklu Devleti'nin Danişmendli'lere 1178 yılında son verince, Anadolu'nun çeşitli yerlerine dağılan Danişmendli Türkmenlerinden biridir (Öden, 1999; 9).

Karesi Beyliğinin Osmanlı yönetimi altına girmesi 14.yy. ilk çeyreğinde yaşanan birtakım sorunların neticesinde gerçekleşmiştir. Karesi Beyliğindeki ihtilâflar, halkın Demirhan Bey tarafından takdir edilmemesi gibi nedenler dolayısıyla, 1345 yılında Orhan Bey, Karesi Beyliğini Osmanlı'nın toprağı haline getirmiştir (Uzunçarşılı, 1925, 98, 99). Balıkesir, Osmanlı idaresi tarafından bünyesindeki sancaklardan biri haline getirilerek, Karesi Sancağı adını almıştır. Sınırlarının yaklaşık olarak günümüzdeki sınırlarıyla aynı olduğu bilinmektedir (Kıpçak, 2005, 9). Karesi Beyliği'nin Osmanlı'ya dahil olması aslında Karesi Beyliği'nin nitelikli denizci komutanlarının da Osmanlı'ya katılması ve bu da askeri güç bakımından Osmanlı Devleti'nin elinin kuvvetlendirmesi anlamına gelmektedir. Donanmanın bu dönemden sonra başarılarının artmış olması bu düşünceyi desteklemektedir (Uzunçarşılı, 1925, 102). Ticari faaliyetler bakımından düşünüldüğünde, Osmanlı devrinde Balıkesir'de tarım ve hayvancılığın önemli gelir kaynağı olduğu anlaşılmaktadır. 17.-18.yy Osmanlısında Balıkesir, tarıma ve hayvancılığa dayalı üretim ve bunun desteklediği ticaretin yapıldığı mühim bir bölge durumundadır (Özatlı, 2009, 91).

Osmanlı Devleti'nin gücünü kaybederek yıkılışa doğru gittiği dönemde oldukça büyük savaşlar ve bağımsızlık için mücadeleler cereyan etmiştir. Balıkesir ili İstiklal Mücadelesine önemli katkılarda bulunarak İstiklal Muharebesi'nde de önemli bir yer teşkil etmiştir. 1881-1888 yılları içerisinde Karesi Vilayet olmuştur. 1923 yılında ise Karesi Vilayeti adını Balıkesir Vilayeti adına bırakmıştır (Kıpçak, 2005, 9).

Cumhuriyet'in kurulmasından sonra, Anadolu'daki diğer şehirlerde yaşanan yenilikler birlikte Balıkesir de gelişmeye başlamıştır. Karayolu ve demiryolu bölgeyi daha hızlı ve modern bir şehir haline getirmeye başlamıştır. Ayrıca şehirde bir kolordu merkezi de kurulmuştur (Özatlı, 2009, 93).

3. KATALOG

3.1.Yapı Kitâbeleri

3.1.1.Balıkesir Merkez

3.1.1.1.Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü

Bulunduğu Yer: Balıkesir-Susurluk yolu 9.km'sinde Ortaca Deresi üzerinde, Değirmen Boğazı mevkiindedir (Fotoğraf 1).

Tarihçesi ve Kitâbesi: Köprü, üzerindeki kitâbede belirtildiği üzere Yıldırım Bayezid (M.1389-1403) zamanında H.791/M.1389 yılında yaptırılmıştır. Günümüzde yer aldığı güzergâh üzerine yapılan otobandan dolayı kullanılmamaktadır.

Köprü, üç gözlü üzeri düz tabliyeli ve menbâ yönü kuzey taraftır. Doğu-batı yönde uzunluğu yaklaşık 30 m olan köprü kesme taş ve tuğla malzemeden inşâ edilmiştir. Kitâbe kuzey cephede 2. ayak üzerinde yer alır. Kitâbe, dikdörtgen formda mermer levha üzerine zemine oyma-kabartma olarak cetvellerle bölünmüş dört satır halinde, celî sülüs hatla hakkedilmiştir (Fotoğraf 2).

Metin

١ – بنى الامير ا لكبير العا دل اينبك سوباشى ابدّ الله ايّام

٢ – دولته هذه القنطره حسبة لله و طلبا لمر ضاة تعا لى

٣ – تقبل الله منه وضاعف حسابه فى زمن الملك الاعظم مالك رقا ب الامم

٤ – السلطان بن السلطان بايزيد بن مراد خان اعلى الله شانه فى سنه احدى و تسعين و سبعمايه

Okunuşu

1- Benâ el-emîru'l-kebîr el-âdil Eynebek Sûbâşî ebbeda'llâhu eyyâme
2- Devletîhî hâzihi'l-kantârate hasbeten li'llâhi ve taleben li-mardâti'llâhi Teâlâ
3- Tekabbela'llâhu minhü ve dâafe hisâbehû fî zemeni'l-meliki'l-â'zam mâliki rikâbi'l-ümem
4- es-Sultân bin es-Sultân Bâyezîd bin Murâd Hân a'lâ'llâhu şâ'nehû fî sene ihdâ ve tis'îne ve seb'imie. (H.791)

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbeden içeriğinden köprünün Yıldırım Bayezid (M.1389-1403) zamanında Subaşı Eynebey tarafından H.791 / M.1389 yılında inşa ettirildiği anlaşılmaktadır.

Kitâbede Osmanlı Devleti'nin erken dönemlerine ait olması sebebiyle Selçuklu dönemi özellerinin yer aldığı kitâbede kullanılan dil Arapçadır. Dönemin padişahı ve bâni isimleri öncesi kullanılan ibareler haricinde yapının türüne ilişkin "**القنطره**" "el-Kantâre" ifadesinin kullanılması terminolojik açıdan önemlidir. Girift bir istife sahip kitâbede harflerin orantılarında, formlarında ve teşrifatında dönem özelliklerini görmek mümkündür. Harflerin orantıları hususunda "ا" elif harfi kimi yerde normal ölçüde kimi yerde ise sıkışık halde daha kısa tutulmuştur. Yine "**لا**" Lâmelif harfinin farklı yazımı da bu dönem Selçuklu celî sülüsünde görülmektedir. Kitâbenin 4. Satırında görülen tezyinatta kullanılan palmet, rûmi ve yürek (düğüm) motifi de bu dönem özellikleri arasında gösterilebilir.

3.1.1.2.Merkez Umur Bey Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir-Karesi merkezde Eski Kuyumcular Mahallesi, Gedik Sokak No:10,

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının tarihçesi hakkında bilgilere giriş kapısı üzerinde yer alan ayrı dönemlerde eklenmiş olan kitâbelerden ulaşmaktayız. Bu kitâbelerden ilk inşasının H.815/M.1413'te, ve H.1049/M.1639-40 // H.1343/M.1925 tarihlerinde 2 defa onarım gördüğü bilgisine ulaşmaktayız (Fotoğraf 3-4).

Yapı merkezde harem, batısında hanımlar mahfili ve kuzey-doğusunda minareden oluşmaktadır. Camii Dıştan 13.50 x 7,30 m, içten 12.70 x 6,50 m, ölçülerinde (Sözlü, 2022: 76) enlemesine dikdörtgen planlıdır. Hareme giriş kapısı kuzey cephe üzerinde yer alır. Yapıda düzgün kesme taş ve tuğla malzemeden oluşturulan almaşık duvar örgü sistemi görülür. Yapı içten düz ahşap tavan, dıştan kırma çatı ile örtülüdür. Câmiye ait 3 kitâbenin okunuşu şu şekildedir;

1. Kitâbe

Kitâbe kareye yakın formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine oyma-kabartma olarak celî sülüs hatta hakkedilmiştir. Metinde genel olarak 2 sıra istif tercih edilirken 3.satır tarih kısmı 3 sıra istiflenmiştir. Erken dönem beylikler kitâbelerinde görülen yazıdaki tezyini unsurlar burada da görülmektedir. Örneğin ilk satırda görülen palmet motifi, çiçek tasvirleri bu dönemde sık sık görülmektedir (Fotoğraf 5).

Metin

Soldaki kitâbe

١- قال رسول الله عليه السلام

٢- من بنى مسجد لله بنى الله له بيتاً فى الجنَّةً

٤ -صاحب الخيرات حاجى امور تاريخ سنه حمسه عشرو ثمانمايه

Okunuşu

1-Kâle Rasûlullah Aleyhisselam

2-Men benâ mesciden li'illahi benallâhû lehu beyten fi'l cenneti.

3-Sahibü'l-hayrât Hacı Umur Tarih sene Hamse Aşera ve Semanimie

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı; Rasûlullah (s.a.v) buyurdu ki; Kim Allah için bir ev inşa ederse -mescit yaparsa- Allah'ta Cennet'te onun için bir ev yapar. Hayır sahibi Hacı Umur, tarih 815. Metin içeriğinden yapının H.815/M.1413 tarihinde Hacı Umur Bey tarafından inşâ ettirildiğini okumaktayız.

Kitâbe erken dönem Beylikler dönemi tarzında olup kullanılan dil Arapça'dır. Harf anatomilerinde görülen **"ل-لا-ا-** "Elif-Lam-Lâm elif" harflerinin yazılışları ve Lam harfinin uç kısmına yerleştirilen rûmi motifi bu dönemin karakteristik özelliklerindendir. İçerikte ilk satırlarda Hadîs-i Şerif, son satırda ise Bâni ismi ve inşâ tarihi yer alır. Ayrıca Hadîs-i Şerifin Mescidle ilgili olması yapının türü hakkında kesin sonuca varmamızı sağlamaktadır.

2. Kitâbe

Giriş açıklığı üzerinde yer alan tamir kitâbesi; kare formda mermer levhaya, cetvellerle ayrılmış üç satır içerisine oyma-kabartma olarak, celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 6).

Metin

Sağdaki kitâbe

١-لااله الاالله

٢- محمد رسول الله

٣-سنه ١049

Okunuşu

1- Lâ ilâhe illallâh

2- Muhammedü'r-Rasûlullah

3- Sene 1049[2]

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı; Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed Allah'ın elçisidir. Sene H. 1049/M.1639-40. İçeriğinde kelime-i tevhit ve onarım tarihi haricinde bilgi bulunmaz. Kitâbe hat sanatı bakımından erken dönem özelliklerine sahip sade, açık bir kompozisyona sahiptir.

3. Kitâbe

Hareme giriş kapsısı üzerinde diğer kitâbelerle birlikte ve orta kısımda yer alan II. tamir kitâbesi; dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış, üç satır halinde celî Sülüs hat ile Osmanlı Türkçesi'nde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Üçüncü satır iki kartuşa ayrılmış halde hicri ve rûmi olarak onarım tarihleri verilmiştir(Fotoğraf 7).

Metin

Ortadaki kitâbe

١-اشبو مسجد شريف ادارة وقفنه

٢- طرفندن مُجَدَّداً انشا ايدلمشدر

١٣٤١ ١٣٤٣

Okunuşu

1- İş bu Mescid-i Şerif İdare-i Vakfiye
2- Tarafından müceddeden inşa edilmiştir
3- R.1341 – H.1343

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı; Bu Mescid-i Şerif Vakfın idaresi tarafından yeniden inşa edilmiştir. R.1341-H.1343 / M.1925. Kitâbe yazım tarihi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarına denk gelmesi ve Harf inkılâbı öncesinde olması sebebiyle Osmanlı Türkçesi ve harfleri kullanılarak yazılmıştır. Nitelikli bir celi sülüs hatta harekeli olarak yazıldığı görülmektedir.

[2] Bu tarih "Erken, Sabih, Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler II" kitabında "1045" olarak, Abdülmecit Mutaf, "Tarihi Eserleriyle Balıkesir" adlı kitapta 1039 olarak geçmektedir. Bu yanlışlık Halil Sözlü, "Balıkesir'de Türk-Islâm Dönemi Eserleri" kitabında düzeltilmiş ve "1049" olarak doğrulanmıştır. Yapılan bu düzeltme tarafımızdan da doğru kabul edilmiştir.

3.1.1.3.Merkez Zağnos Paşa Külliyesi

3.1.1.3.1.Zağnos Paşa Külliyesi Camisi

Bulunduğu Yer: Külliye kentin merkezinde, Mustafa Fakıh Mahallesi'nde, çarşı içerisinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Külliye, Fâtih Sultan Mehmed devri vezîriâzam ve kumandanlarından Zağanos Paşa tarafından H.865 (1460-61) yılında inşa ettirilmiştir. Günümüzde cami, türbe, muvakkithâne ve hamamdan oluşan külliyede vaktiyle imaret, bedesten ve çarşı da bulunmaktaydı (Fotoğraf 8). Zağanos Paşa'nın oğlu Mehmed Bey'in cami avlusunda yaptırdığı mektep de 1897 depreminde yıkılmıştır (Çobanoğlu-Erzincan, 2013;73). 1897 yılında yıkılan cami ve türbe 1908'de Balıkesir mutasarrıfı Ömer Ali Bey tarafından yeniden yaptırılmıştır. Günümüzde cami, türbe, muvakkithâne ve hamamdan oluşan külliyenin ilk halinde imaret, bedesten ve çarşı da bulunmaktaydı. Fatih'in vezirlerinden olan Zağnos Mehmet Paşa vakfından olan eserin ilk yapılışından bugün sadece kuzey kapı üzerinde ve iç kısımda bulunann kitâbesi bulunmaktadır (Erken, 1977; 15).

Camide toplam yedi kitâbe bulunmaktadır. Yapının ilk inşâ dönemine ait olan kitâbe minber kapısının taçlığı üzerindedir. Camii'nin diğer kitâbeleri 1908 yılında yenilenmesi sonrası eklenmiştir. Bunlardan bir tanesi ilk yapıldığı döneme aittir. Diğerleri ikinci yapılış dönemine aittir. İkinci inşâsına ait olan kitâbe haremin kuzey giriş kapısı üzerinde iç bölümde bulunur. Bu iki inşa kitâbesi haricinde yapının doğu ve batısında hareme giriş kapıları üzerinde birer adet kitâbe vardır. Bunlardan doğu kapısı üzerinde Zümer Suresi 73. ayetinin son kısmı, Batı kapısı üzerinde ise Hayâli Divanından bir beyit yer alır. Kuzey girişi üzerinde ise besmele yazılı bir kitâbe ve mihrap üzerindeki 2 kitâbe ile birlikte yapıda toplam 7 adet mermer zemin üzerine hakkedilmiş kitâbe vardır. Dış cephede yer alan kitâbeler ve mihrap nişi üzerinde yer alan Besmele üzerinde ketebe olarak "Hakkı" ismi okunmaktadır.

Minber Alınlığı İnşâ Kitâbesi

Yapının ilk inşâsına ait olduğu belirtilen kitâbe[3] minber kapısı alınlığında yer almaktadır. Dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine müsenna kompozisyonda celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 9-10).

Metin

[3] Muharrem Eren, "*Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri*" adlı eserinde Minber alınlığındaki bu kitâbenin yapının ilk inşâsına ait olduğunu ve burada yer alan ibarenin Ebced hesabıyla toplandığında inşa tarihi olarak kabul edilen H.865/M.1461 tarihini verdiğini belirtmektedir.

لااله الاالله ولك ل لحمد الهى لااله الاالله ولك ل لحمد الهى لااله الاالله

Okunuşu

Lâilâhe illallah veleke'l-hamd ilâhi -Lâilâhe illallah veleke'l-hamd ilâhi -Lâilâhe illallah

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde "Allah'tan başka İlah yoktur, hamd O'na mahsustur" ibaresi iki defa tekrar etmekte son kısımda ise "Allah'tan başka İlah yoktur" ibaresi üçüncü kez tekrar etmektedir. Müsenna olarak tasarlanan kitâbenin son bölümünde ibarenin ilk bölümü tekrarlanarak sonlandırılmıştır.

Kuzey Kapı Üzerindeki İkinci İnşâ Kitâbesi

1897 yılında yaşana deprem sonrası tamamen yıkılan yapının 1904 yılında temelden tekrar yapılışına ait olan kitâbe haremde kuzey yönde bulunann kapının üzerinde yer almaktadır. Kitâbe dikdörtgen mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır olarak 8 kartuşa bölünmüş halde, celî ta'lik hat ile oyma-kabartma olarak Arapça olarak hakkedilmiştir. Kitâbe etrafını çevreleyen kabartma bordür üzerinde yumurta tasviri dizisi görülür(Fotoğraf 11).

Metin

١ـ عصر خان عبدالحميد مفخر الاسلامده // اولدى بو جامع شرفپيراى حسن ابتنا

٢ـ عبد مملو كى عمر عا لى بكك اقدا منه // اثرينه كوستردى ارباب حميت اقتفا

٣ـ صرف وقت و نقد همت ايتديلر با شوق تام // بلده نك ملحق قرانك اهل حيرى نعم زا

٤ـ نقطه لنسون آب زرله حسبى تاريخ ختام // همت عالى له بيتد جامع فوز احتوا سنه ١٣٢٢

Okunuşu

1- Asr-ı Hân Abdülhamid müftehir İslâm'da / Oldu bu câmi şerefpîrâ-yi hüsn-ü ibtina

2- Abd-i Memlûki Ömer Ali Bey'in ikdâmına / Âsârına gösterdi erbâb-ı hamiyet iktifâ

3- Sarf-ı vakt ve nakd-i himmet ettiler bâ şevk-ı tâm / Beldenin mülhak Kurâ'nın ehl-i hayr-ı nimezâ

4- Noktalansun âb-ı zer'le Hasbi tarih-i hitâm / himmet-i Âli'yle bitti cami fevz-i ihtivâ sene 1322.

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbe metni genel içeriğinde; İslâm âlemi Abdülhamid Han çağı ile iftihar eder, bu camii pek güzel şerefli oldu. Kulu ve kölesi Ömer Ali Bey'in gayreti ile, faziletli insanlar O'nun önderliği ile yetindiler.

Şehrin ve köylerin hayırseverleri vakitlerini ve paralarının kendi istekleri ile sarf ettiler. Hasbî bittiği tarihi abdest suyu ile noktaladı. Büyük yardımıyla bitti Camii, başarıldı. (Ömer Âli Bey'in büyük gayret ile tamamlandı) sene H.1322/M.1904.

Yapı içindeki diğer kitâbelerinde Hattatı olan "Hakkı Efendi" tarafından yazılan kitâbenin şairi son satırda ismi yer alan Hasbî Efendi'dir. Celî Ta'lik yazının güzel bir örneği olan kitâbe yapıdaki tek celî ta'lik örnektir.

Mihrap Nişi Üzerindeki Kitâbeler

Mihrap üzerinde iki ayrı kitâbe yer alır bunlardan mihrap nişi içerisinde bulunann kitâbe *"besmele"* mihrabın üst alınlık kısmında bulunann ise mihraplarda çok sık kullanılan Âl-i İmrân Suresi 37. Âyetinin bir bölümü yazılıdır. Hattat İsmail Hakkı Efendi tarafından yazılan kitâbeler mermer malzeme üzerine tek satır halinde Celî Sülüs hatta, zemine oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Besmelenin son kısmında mim "**م"** harfinin kuyruğuna bitişik damla şeklinde istiflenmiş "Hakkı" ismi yerleştirilmiştir. Buda yukarda belirttiğimiz hattatın imzasıdır(Fotoğraf 13-14).

Metin:

بسم الله الرحمن الرحيم – حقى

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ

Okunuşu:

Bismillahirrahmanirrahîm-Hakkı

Küllemâ dehale aleyhâ Zekeriyye'l-mihrâb

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbenin metni anlamı: Mihrap alınlığındaki kitâbenin anlamı; "Zekeriyyâ onun bulunduğu yere, mâbeddeki odaya her girdiğinde."(Kur'ân-ı Kerim, Âl-i İmrân; 37). Mihrap nişi içerisinde yer alan Besmele'nin anlamı; Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Mihrap üzerinde yer alan yazılarda hattat ismi ve tarih bulunması bunları camii yazısı yanı sıra kitâbe olarak ta ele almamıza imkân sağlamaktadır. Hattat İsmail Hakkı Eren Efendi (Eren, 1990; 18) tarafından yazıldığı bilinmektedir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazının güzel örneklerinden olan kitâbelerden alınlık kısmında yer alan kitâbede harfler orantılı, anatomileri büyük oranda ölçülüdür. Buna karşın **"ا"** elif harflerinde kısmen bozulmaların olduğu görülmektedir. Bu durumun sonraki müdahalelerde

olma ihtimali de vardır. Kitâbe teşrifatında harekelere, mühmel harflere ve tirfillere yer verilmesi yazının daha güzel bir görünüme kavuşmasını sağlamıştır. Mihrap nişi içerisine yazılan kitâbede aynı formda tek sıra istifli açık ve güzel bir Besmele örneğidir.

Kuzey Girişi Kapı Üzerindeki Kitâbe

Kuzey kapısı üzerinde bulunann kitâbe, dikdörtgen mermer levha üzerine tek satır hâlinde oyma-kabartma olarak kullanılarak celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin alt kısmında "**س"** Sin harfinin keşidesi altında Ketebehû Hakkı ve H.1322/M.1904 tarihi ibareleri yer alır(Fotoğraf 16).

Metin

بسم الله الرحمن الرحيم – حقى-1322

Okunuşu

Bismillahirrahmanirrahîm – Hakkı- 1322

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı; Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. Kitâbe hat sanatı açısından yapıdaki diğer yazılarla aynı özelliklere sahiptir. Yazı teşrifatında kullanılan harekeler, mühmel harfler ve tirfiller yazının daha güzel bir görünümde olmasını sağlamıştır. Yazı kalitesi olarak döneminin seviyesinde bir Besmele örneğidir.

Doğu Girişi Kapı Üzerindeki Kitâbe

Doğu kapısı üst lentosunda yer alan kitâbe, tek satır üzerine iki sıra istifli olarak düzenlenmiştir. Mermer zemine celî sülüs hatta oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Satır'ın son kısmına "Ketebehû Hakkı" olarak okunan ketebe ismi eklenmiştir(Fotoğraf 18-19).

Metin

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ- كتبه حقى-1322

Okunuşu

1- Selâmun aleykum tıbtum fedhulûhâ hâlidîn.[4] Ketebehû Hakkı. 1322

Kitâbenin Tanıtımı

[4]Kur'ân-ı Kerîm, Zümer suresi 73

Kitâbe metni anlamı “Selâm size! Hoş geldiniz! Ebedî olarak kalmak üzere buyurun girin cennete!” diyecek”. Yapıdaki diğer kitâbelerle benzer kompozisyona sahip yazı kendi dönemi içerisinde iyi düzeyde sayılabilecek seviyededir.

Batı Girişi Kapı Üzerindeki Kitâbe

Batı kapısının üzerinde bulunann kitâbe, tek satıra iki sıra istifli olarak düzenlenmiştir. Mermer zemine celî sülüs hatta oyma-kabartma olarak hakkedilen kitâbenin satır sonu kısmının köşesinde diğer kitâbeleri de yazan hattatın imzası vardır(Fotoğraf 20-21).

Metin

هذة جَنَّاتُ عَدْنٍ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ - كتبه حقى -1322

Okunuşu

Hâzihî cennâtü 'adnin fedhulûhâ hâlidîn. Ketebehû Hakkı. 1322

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbe metninin anlamı; İşte adn cenneti budur, ebedî olarak kalmak üzere girin oraya. Kitâbenin başına “hâzihî" getirilmiş Tâhâ Sûresi 76. Âyetinde geçen “cennatü adnin” (Burası adn cennetleridir) ifadesinin yanına, Zümer Sûresi 73. Âyetinde geçen “fedhulûhâ hâlidîn” (Öyleyse ebedî olarak ona girin.) ile birleştirilerek oluşturulmuş divan şiirlerinde Nâ’t-ı şeriflerde kullanılan bir terkip olmuştur. Yukardaki kitâbelerde değindiğimiz teknik ve hat sanatı açısından özellikleri bu yazıda da benzerlik göstermektedir.

3.1.1.3.2.Zağnos Paşa Külliyesi Türbesi

Bulunduğu Yer: Külliye kentin merkezinde, Mustafa Fakıh Mahallesi’nde, çarşı içerisindeki Zağanos Paşa Camii güneyinde hazire içerisinde yer almaktadır (Fotoğraf 22).

Tarihçesi ve Kitâbesi: Türbenin yakınında yer alan kitâbeden ilk inşâsının H.865/M.1461 yılında olduğu dah sonra H.1329/M.1911 yılında tekrar yaptırıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Zağnos Paşa türbesi’nin ilk halinin kârgir, kubbesi tuğla ve üzeri kurşunla kaplı olduğu düşünülmektedir (Sözlü, 2022;43). Bu ilk yapı 1897 depremi sonrası tamamen yıkılmış günümüzdeki Türbe ise Mutasarrıf Ömer Âli ey tarafından M.1911 yılında yaptırılmıştır.

Türbe, sekiz sütun üzerine bağdâdi kubbeli sekizgen planlıdır. Sütun araları Batılılaşma dönemiz tarzında camekanlarla kapatılmıştır. Türbe içindeki ikinci sandukanın Paşanın hanımı ve Oruç Gazi Bey’in kızı

Sitti Nefise Hatun'a ait olduğu düşünülmektedir. Türbenin hemen yakınında yer alan kitâbe günümüzde dikdörtgen bir levha üzerinde demir şebekede muhafaza edilmektedir. Kitâbe mermer malzeme üzerine alt satırı üst satırdan daha geniş tutulmuş cetvelle ayrılmış 2 satır içine 1. Satırda rik'â, 2. Satırda celî Sülüs hat ile oyam-kabartma tekniğinde ve Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 23).

Metin

١- فاتح سلطان محمد خان حضرتلرينك دامادى

٢- زغنوس غازى محمّد پاشانك تربهء شريفيدر -1329 - 865 - متولى وقف رؤف

Okunuşu

1- Fatih Sultan Mehmed Han Hazretlerinin damadı

2- Zağnos Gazi Muhammed Paşa'nın Türbe-i Şerîfidir 865-1329 / Mütevelli Vakıf Râuf

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbede kullanılan dil Osmanlı Türkçesi olup ifadeler açıktır. Kullanılan dil haricinde kitâbe de kullanılan yazı hat sanatı yönünden önemlidir. Kitâbede celî sülüs yazının yanı sıra rık'â yazının birlikte kullanımı önemlidir. 2. Satırda kullanılan celî sülüs yazıda teşrifata özen gösterilmiş satır mühmel harfler, tirfiller ve harekelerle doldurulmuştur. Metnin 2. satır alt kısmında onarımın kimin tarafından hangi tarihte yapıldığına dair bilgi verilmesi yapının kimlik bilgileri açısından çok önemlidir. Bu anlamda 1. Satırda Türbe sahibine ilişkin bilgi verilmesi, yapının türünün belirtilmesi de kitâbeyi daha da önemli hâle getirmektedir.

3.1.1.4.Merkez İbrahim Bey Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkezde hisariçi mahallesinde bulunmaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâsının H.869 / M.1465 tarihinde Zağnos Paşa'nın oğlu Mehmed Çelebi tarafından yapıldığı, daha sonra Yahşi Bey oğlu tarafından M.1739'da ikinci kez inşâ edildiği ve H.1897 depreminde gördüğü zarar üzere H.1900 yılında Kunduracı Hacı Arif Ağa tarafından yeniden imâr edildiği bilinmektedir (Sözlü,2022;87), (Fotoğraf 24).

Camii, enlemesine dikdörtgen planda, kuzey tarafında giriş sofası ve yine kuzey-doğu köşede minare yer alır. Düzgün kesme taş malzemeden inşa edilen yapı düz, dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile sonlanır. Yapının hareme giriş açıklığı üzerinde ve minare kaidesinde 2 adet kitâbesi mevcuttur. Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe yeniden inşâ kitâbesidir. Bu kitâbe dikdörtgen formda mermer levha

üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır ve 10 kartuşa bölünmüş olarak celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak Arapça olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 25).

Metin

١ – عهد خان عبد الحميد ثانئ زيشانده \\ زيب چشم اهل دين اولدى بو زيبا سجده كاه

٢ – تحت عالى بخت عثمانيده اولسون مستدام \\ شعله بار اولدقجه وجه كائناته مهر وماه

٣ – صا حب الخير با نئ ثانى حاجى عارف اغا \\ من بنى سريله اوسون مظهر فيض آله

٤ – زلزله يله منهدم اولمشدى همت ايلدى \\ ثا نياً انشايه او زات حقيقت اكتناه

٥ – سولدم حسبى مجوهر شوقله تاريخنى \\ بتدى عون حقله شو جامع رحمتپناه ١٣١٧

Okunuşu

1- Ahd-i Han Abdülhamid-i Sâni zişânda / zib-i çeşm-i ehl-i din oldu bu ziba secdegâh

2- Taht-ı Âli baht-ı Osmanide olsun müstedam / Şu'lebar oldukça vech-i kâinata mihr u mah

3- Sahibü'l-hayr bâni-i sâni Hacı Arif Ağa / "Men Benâ" sırriyle olsun mazhar feyz-i ilâh

4- Zelzeleyle münhedim olmuştu himmet eyledi / Saniyen inşaya o zatı hakikat iktinâh

5- Söyledim Hasb-i mücevher şevkle tarihini / Bitti avn-i Hak'la şu camii Rahmetpenâh

6- Sene 1317

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbe metni için genel ifadelerle Yapının Şanlı Sultan II. Abdülhamid Han döneminde, bu güzel camii'nin Müslümanların gözlerine süs olduğu, Güneş ve Ay'ın yeryüzünü aydınlattığı sürece Osmanlı tahtının devam etmesi, depremde yıkılan yapının ikinci bânisinin Hacı Arif Ağa olduğu ve bu manzumeyi Hasbi adında bir şair'in yazarak ayrıca ebcedle tarih düştüğü söylenebilir.

Kitâbeye hat sanatı açısından bakıldığında orta düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği görülmektedir. Metin istifi tek sıra olarak düzenlenmiş teşrifat unsurlarına yer verilmemiştir. Ancak içerdiği bilgiler yönünden dönemim hükümdarının belirtilmesi, yapının deprem sonrası yeniden ve kim tarafından yapıldığına dair tarihi veriler tarihi belge niteliği olması yönünden önemlidir. Yine son mısrada şair ismi ve ebced usulü ile tarih verilmesi edebi sanatlar yönünde kayda değerdir. Toplumsal olaylarında işaret edildiği kitâbe de yapının depremde yıkıldığına dair bilgide kitâbenin tarihi değerini artırmaktadır.

Yapıdaki diğer kitâbe minare kaidesinde olan usta kitâbesidir. Giriş sofası içinde olan minare kaidesinin giriş açıklığı yanında olan kitâbe kare formda mermer malzeme üzerine iki satır halinde celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak ve Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 26).

Metin

١ــ مديللودن مناره جى احمد

٢ــ اوصطه معمولاتندن

٣ــ سنه ١٣١٧ رجب

Okunuşu

1- Midillü'den minâreci Ahmed
2- Usta ma'mûlâtından
3- 27 Receb sene 1317

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde minareyi yapan ustanın Midilliden minareci Ahmed Usta'nın imâlatı olduğu ve H.27 Receb sene 1317 / M. 1 Aralık 1899 tarihinde yaptırılmıştır. Kitâbe terminolojik ve tarihsel veri elde anlamında usta ismi, yapı türü ve yer ismi vermesi bakımından kıymetlidir. Hat sanatı açısından baktığımızda orta düzey celî sülüs yazı örneğidir, metin içinde görülen tirfiller harici teşrifat görülmez.

Camii minberi kapı tepelik kısmında üçgen formdaki taş malzeme üzerinde kelime-i tevhid ibaresi görülmektedir. Celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilen kitâbe sonraki onarımlar esnasında eklenmiştir. Hat sanatı ve tarihsel veri elde etme anlamında bilgi sunmamaktadır.

3.1.1.5.Merkez Kız Dedesi (Sinan Bey) Türbesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir-Karesi Ali Hikmet Paşa mahallesi Dede Sokakta Kız Dedesi Mescid avlusunda yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Türbe içinde yer alan mezar taşındaki M.1495 tarihinden hareketle XV. Yy sonlarında inşa edilmiş olmalıdır. Türbe sekizgen planlı, almaşık duvar örgülü üzeri içten ve dıştan kubbe ile örtülüdür(Fotoğraf 27). Mezar taşı zarar görmüş halde, yazısı taş malzemeye iki satır halinde oyma-kabartma olarak basit tarzda celî sülüs hat ile ve Arapça olarak hakkedilmiştir(Fotoğraf 28).

Metin

١ــ فى هذهى تربة سنان بك المرحوم

٢ــ كله تاريخها بنا ئها

Okunuşu

1- fî hâzihi Türbetü Sinan Bey el-merhûm

2- Kile tarihuhâ binâuha

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kabir sahibinin kim olduğu ve ebced usulü ile vefat tarihi verilmiştir. Kitâbenin tarihsel veri sunması haricinde hat sanatı açısından bir özelliği yoktur.

3.1.1.6.Merkez Okçukara Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Karesi Kızpınarı Caddesi'nde yer almaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii'nin XIV. yüzyılın ortalarında Okçu Karakadı tarafından yaptırıldığı, öncesinde mescit olduğu, 1735 yılında Ali Efendi isimli bir zatın minber yaptırmasıyla camiye çevrildiği bir belgeden anlaşılmaktadır (Sözlü, 2022; 139), (Fotoğraf 29).

Yapı enlemesine dikdörtgen mihrap önü bölümü beşgen formda dışa taşıntılıdır. Harem, kadınlar mahfili ve güney-doğu köşede minareden oluşan camii üzerinde inşâ kitâbesi mevcut değildir. Minare kaidesi üzerinde bağımsız halde bulunann kitâbenin içeriğinden bu yapıya ait olmadığı sonradan bu bölüme konulduğu düşünülmektedir. Dikdörtgen bir mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 2 satır 4 kartuştan oluşan kompozisyon üzerine oyma-kabartma olarak kullanılarak celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 30).

Metin

١ــ صاحب الخيرات \\ والحسنات

٢ــ مفتى قزى امينه \\ خاتون سنه ١٠٥٣

Okunuşu

1- Sâhibû'l- hayrât / ve'l- hasenât

2- Müfti kızı Emine / Hatun sene 1053

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içeriğinde, bu güzel hayrın sahibi Müfti kızı Emine Hatun sene H.1053 / M.1643 tarihi yer alır. Buradan da anlaşılacağı üzere metinde kullanılan ibareler genellikle çeşme kitâbelerinde kullanılan kalıp ifadeler olur bu kitâbenin bir çeşmeye ait olduğuna işaret eder. Mahalli üslupta bir celî sülüs örneği olan kitâbe sade bir istife sahiptir.

3.1.1.7.Merkez Kasaplar Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Altıeylül Doğru Sokak'ta bulunur.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii'nin ilk inşâ tarihi bilinmemekle birlikte giriş sofası üzerinde yer alan kitâbelerden hareketle H.1059 / M.1649, H.1226 / M.1811 ve H.1312 / M. 1895 tarihlerinde onarım gördüğü anlaşılmaktadır. Yapının 4. Onarımı ise Evkaf yardımı ile Kasapla Mahallesi muhtarı Hüseyin Abba oğlu'nun gayretiyle hayırsever mahalle halkının yardımıyla 1 Ramazan 1956 yılında (Eren, 1990; 31) yapılmıştır (Fotoğraf 31).

Camii, harem, giriş sofası, kadınlar mahfili ve minareden teşekküldür. Enine dikdörtgen planda olan yapı düzgün kesme taş malzemeden olup üst örtü dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır. Yapının giriş sofasında hareme giriş açıklığı üzerinde 2 kitâbe yer alır. Bunlardan birinci kitâbe dikdörtgen formdaki mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış beş satır içerisine 10 kartuş halinde oyma-kabartma olarak celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir(Fotoğraf 32).

Metin

١ – تعا لی الله زهی لطف جلیل خالق التیسیر \ قلوب زمرهء ارباب دینی ایلدی تسریر

٢ – بناسی انقلاب دهرله ویران اولمشکن \ ایدلدی ثالثا بو طرزده تعمیر ایله تنویر

٣ – بودر مرد حقیقت آشنایه دهرده الحق \ ایدن اخلافه نامن زیور سرلوحئ تقریر

٤ – دلالت ایلیان لحد بقاده اولساده پنهان \ ایدربو شاننی ماهیّت ایمانننی تفسیر

٥ – اولان بو سجده کاه اقدسك احیاسنه باعث \ حدیث من بنی سرّیله اولسون مظهر التوقیر

Okunuşu

1- Teâlâ'llah zehî lütf-ı Celîl-i Halîkı't-teysîr / Kılub zümre-i erbâb-ı dîni eyledi tesrîr

2- Binâsı inkılâb dehrle vîrân olmuşken / edildi sâlisen bu tarzda ta'mîr ile tenvir

3- Budur merd-i hakikat âşinâya dehrde el-hak / eden ahlâfa nâmın zîver serlevha-i takrir

4- Delâlet eyleyen lahd-i bekâda olsa da pinhân / eder bu şânını mâhiyyet-i îmânını tefsir

5- Olan bu secdegâh-ı akdesin ihyasına bâis / hadîs-i “men benâ” sırrıyla olsun mazharı’t-tenvîr

Hareme giriş sofası üzerindeki ikinci kitâbe dikdörtgen formdaki mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış beş satır içerisine 10 kartuş halinde oyma-kabartma olarak celî tâ’lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 33).

Metin

١ــ اهالئ محلّه سا نق شوق ديانتله \ چالشدى هربرى غيرتده اصلا ايتمدى تقصير

٢ــ خصوصا حاجى ابراهيم افندى يرجه لى زاده \ بو خيره سعى ديندارى اولدى واجب التقدير

٣ــ جهان اوازهء تكبير ايله اولدقجه زينتياب \ بنا ى دلنشينى كورمسون هيچ رحنهء تغيير

٤ــ كمال شوقله چيقدى قلمدن حسبى بر تارخى \ اولندى عون سبحاتيله جامع پك كوزل تعمير

٥ــ تعمير اوّلى سنه ١٠٥٩ ثانى سنه ١٢٢٦ \ تعمير ثالث سنه ١٣١٢ رجب ٥

Okunuşu

1- Ahâlî-i mahalle sâik-i şevk-i diyânetle / çalışdı her biri gayretde aslâ etmedi teksir

2- Husûsan Hacı İbrahim Efendi Yırcalızâde / bu hayra sa’y-ı dindârı oldu vâcibu’t-takdîr

3- Cihân âvâze-i tekbîr ile oldukça ziynetyâb / binâ-yı dilnişîni görmesin hiç rahne-i tagyîr

4- Kemâl-i şevkle çıkdı kalemden Hasbî bir târîh / olundu avn-ı Sübhânıyla câmi’ pek güzel ta’mîr

5- Ta’mîr-i evveli sene 1059 sânî sene 1226 / ta’mîr-i sâlis sene 1312 receb 5

Kitâbelerin Tanıtımı

Kitâbelerin genel anlamı şu şekilde izah edilebilir; Allah’ın nasip etmesi ile bu güzel eser meydana geldi. Zamanla viran olmuşken dindarlar kalplerinden gelerek ta’mir etti. Kendilerinden sonraki nesillere isimlerini böyle güzel işlerle anlatırlar. Camini ta’mirine sebep olan din aşkıyla çalışan mahalle halkından Yırcalızâde Hacı İbrahim Efendi’nin bu hayır için gösterdiği gayreti takdir etmek gerek. Yükselen tekbir sesleri ile bu güzel bina bozulmasın, yıkılmasın. Bu beyitler Hasbi tarafından çıkmış ve Allah’ın yardımıyla Camii’nin ta’miri çok güzel olmuştur. Birinci ta’mir; 1059, ikinci ta’mir 1226, üçüncü ta’mir 1312’dir.

Kitâbelerde yapının geçirdiği onarımlara ilişkin verilen kronolojik sıralama metinlerde çok sık görülmeyen bir örnektir. Onarımı yaptıranın isminin geçmesi, kitâbe metnini yazan şair’in isminin belirtilmesi gibi hususlar kitâbenin tarihi değerini artırmıştır. İki kitâbenin fiziksel yarılıları dışında metin

içerikleri bakımından tek kitâbe olarak kabul etmemiz gerekiyor. Çünkü anlatımlar birbirinin devamı şeklinde tasarruf edilmiştir. Hat sanatı bakımından nitelikli sayılabilecek celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe dönemindeki merkezi üsluba yakın seviyede yerel bir örnek olarak değerlendirilebilir. Yazı kompozisyonunda kısmen sıkışık bir istif kullanılmış ve teşrifata yer verilmemiştir.

3.1.1.8.Merkez Hacı Muhammed Çavuş Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Kayabey mahallesi Türbe sokak Eski Kaya Bey Camii batı tarafında bahçe duvarına bitişik haldedir.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesinde belirtildiği üzere H.1014/M.1606 tarihinde Hacı Muhammed Çavuş tarafından yaptırılmıştır (Fotoğraf 34).

Çeşme bağımsız çeşmeler grubunda olup, sivri kemerli iki yanda kemer ayakları ve niş kısmından oluşur. Niş girintisi içinde aynalık bölümünde çeşme kitâbesi yer alır. Düzgün kesme taş malzemeden inşâ edilen çeşmenin üst kısmı günümüzde kiremitle kaplıdır. Kitâbe kare formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 35).

Metin

١ – سعی ایدوب حاجی محمّد چاوش برکاهدار

٢ – یابدی بو چشمهء دنیاده قزندی یخشی ادنوش

٣ – جان اولسون ایچن مؤمنلر چن صبح و شام

٤ – حق قبول اتسون دین عالمده اولسون بر ادمز سنه 1014

Okunuşu

1-Sa'y idüb Hacı Muhammed Çavuş bergâh-ı dâr
2-Yapdı bu çeşmeyi dünyada kazandı yahşi ad-nûş
3-Can olsun içen mü'minler çün subh u şâm
4-Hak kabul etsûn dîn-i âlemde olsun bir adımız sene 1014

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde Bâni Hacı Muhammed Çavuş'un bu çeşmeyi yaptırarak dünyada güzel ad aldığını, bu çeşmeden sabah akşam içen Mü'minlere suyunun can olması ve Hakk'ın bu hayrı kabul edip adının anılmasını temenni etmektedir. Kitâbe içeriğinden elde edilen bâni ismi, yapı türü ve inşâ yılı bilgileri

tarihsel veri olması bakımından kitâbenin önemini artırmaktadır. Kitâbe yazı niteliği bakımından yerel üslupta üst seviye bir yazı örneği değildir. Harf anatomilerinde bozulmalar ve harf ölçülerinde tutarsız tasarruflar görülmektedir.

3.1.1.9. Merkez Fatma Hatun (Sülüklü) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkezde Dinkçiler mahallesinde, Söğütlü Pınar sokağında minibüs garajının yanında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde bulunann kitâbe okumasından hareketle H.1145 / M.1732 yılında Seyyid Muhammed Çelebî'nin hanımı Fatma Hatun tarafından yaptırılmışıdır (Fotoğraf 36).

Çeşme, bağımsız çeşmeler gurubundadır. Enlemesine dikdörtgen planda kuzey cephe üzerinde sivri kemerli niş içerisinde alt kısımda lüle, orta bölümde taslık ve kemer birleşiminin altında kitâbelik bölü yer alır. Çeşme düzgün kesme taş malzemeden yaptırılmıştır. Niş içerisinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır halinde celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 37).

Metin

1- آب كوثر شفادر عاشقلره نوش جان اوله ايچن صدقلره

2- هَر كم ايچرسه چشمه نك آبني دفع ايده مولى غفلت خابني

3- صاحب الخيرات باليكسري السّيد محمّد چلبي

4- زوجه سي فاطمه خاتون غفرلها سنه 1145

1- Âb-ı kevser şifâdır âşıklara nûş-ı cân ola içen sadıklara

2- Her kim içerse çeşmenin âbını def' ide Mevla gaflet hâbını

3- Sâhibü'l- hayrât Bâlıkesrî Seyyid Muhammed Çelebî

4- Zevcesi Fatıma Hatun gufira lehâ sene 1145[5]

Kitâbe Tanıtımı

[5] Çeşmenin inşâ tarihi; Muharrem Eren'in, "Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri, 1990" isimli yayınında H.1135/M.1723 olarak okunmuştur. Tarafımızdan yapılan okumada tarihin hatalı olduğu tespit edilmiş ve tarih H.1145/M.1732 olarak düzeltilmiştir.

Kitâbe metni içeriğinin genel anlamı için; Bu cennet suyunun Hak aşıklarına şifa olduğu, ondan içenlere ölümsüzlük verdiği, gafletti onlardan uzak tuttuğu ifade edilir. Son iki satırda ise Balıkesir'li hayır sahibinin Seyyid Muhammed Çelebi'nin hanımı Fatma Hatun olduğu ifade edilir. Kitâbe, yazıldığı dönem celî sülüsleri içinde mahalli düzeydedir. Sade formda istiflenen metin içerisinde "**آب کوثر**" kelimesinde "**ب-و**" / "be – kef" harfleri son kısımlarından birleştirilmesi gibi tasarrufları da görmekteyiz. Metin içeriğinde yapı türüne, bâni ismine ilişkin direk bilgi verilmesi kitâbeyi önemli kılmaktadır.

3.1.1.10.Merkez Fatıpınar Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Altıeylül ilçesi Dinkçiler Mahallesi Fatıpınar Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşmenin üzerinde yer alan kitâbe içeriğinden ilk inşâsını H.1153 / M.1741 yılında olduğu, gördüğü zarar üzere Vakıflar idaresince H.1340 / M.1921-22 yıllarında yenilenmiştir (Fotoğraf 38).

Çeşme, bağımlı çeşmeler gurubundadır. Kaş kemerli yanlardan ikişer sütünce ve üstte sivri kemerle sonlanır. Niş alınlığında lüle üzerinde kitâbelik yer alır. Yapıda kesme taş malzeme kullanılmıştır. Kitâbe dikdörtgen formdaki mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 39).

Metin

1- دلیلی فاطمه درر هم محمد وفا

2- بری محمود بریسیدر مصطفی

3- اسماعیل زکي آدی بزی قیل صفا

4- سنه 1153 اوقاف طرفندن تجدید انشاسی سنه 1340

Okunuşu

1- Delîli Fatıma'dır hem Mehmed vefâ

2- Biri Mahmud birisidir Mustafa

3- İsmail Zeki adı bizi kıl safâ

4- Sene 1154 Evkaf tarafından tecdîd-i inşâsı 1340

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde geçen isimlerin birlikte bu hayrı yaptırmış olabilecekleri gibi ilk satırlarda geçen isimlerin Hz. Peygamberin isimleri ve kızının ismi olarak düşünülebilir. Birinci ihtimalde birbiri ile kardeş ya da akraba bu beş kişinin ortak hayratı olabileceği gibi ikinci ihtimale göre de bâni İsmail Zeki olmalıdır. Yine kitâbeden çeşmenin H.1154 / M. 1741 yılında ilk inşası olduğu, H.1340 / M.1921-22 yılında Vakıf tarafından yenilendiği anlaşılmaktadır. Kitâbede yer alan inşâ ve yenileme tarihlerinin verilmesi tarihsel veri olması açısından önemlidir. Hat sanatı yönünden baktığımızda yazıldığı dönemdeki celî tâ'lik yazının seviyesinin altında mahallidir.

3.1.1.11.Merkez Hacı Mahmud Ağa (Kasablar Camii) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Altıeylül Doğru Sokakta Kasaplar camii kuzeyinde yer almaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeden hareketle H.1170 / M.1756 yılında Hacı Mahmud tarafından yaptırılmıştır. Yapı bağımlı çeşmeler gurubuna dahildir. Dikdörtgen formda gövdesinden taşıntılı kademeli düz lento ile sonlanmaktadır. Akarının bulunduğu kuzey cephe üzerinde sivri kemerli niş yer alır (Fotoğraf 40). Nişin üst kısmında dikdörtgen formda mermer malzemeden kitâbelik bölümü bulunur. Kitâbe dört yönde çapraz cetvellerle kartuşa bölünmüş merkezde dikdörtgen boş alanın bırakıldığı bir kompozisyonda tasarlanmıştır. Celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir(Fotoğraf 41).

Metin

1- صاحب الخير حاجي

2- قيلدى بو چشمهٔ بو يرده بنا

3- يودي نوش ايله آب پاكندن

4- روح پاكنه ايله خير دعا سنه 1170

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayr Hacı Mahmud Ağa

2- Kıldı bu çeşmeyi bu yerde binâ

3- Yudu nûş ile âb-ı pâkinden

4- Rûh-î pâkîne eyle hayır dua sene 1170

Kitâbe Tanıtımı

Metin içeriğinde; hayır sahibinin Hacı Mahmud Ağa olduğu, çeşmeyi şimdiki yerinde yaptırdığı, temiz suyundan içenlerden onun temiz ruhuna hayır dua temennisi ifade edilir. Kitâbe alışılmışın dışında kartuşlar dikdörtgen bir merkez etrafına çapraz olarak tasarlanmıştır. Metinde bâni ve yapı türünün net şekilde ifade edilmesi kitâbenin tarihi değeri bakımından önemlidir. Hat sanatı açısından yazı kalitesine baktığımızda mahalli düzeyde bir celî sülüs yazı örneği görülür. Harf yazılışlarında ölçüde tutarsızlık ve harflerin bir kısmında bozukluk görülmektedir. Yazıda teşrifata yer verilmemekle birlikte 2 kartuşta tirfil eklendiği görülür.

3.1.1.12.Merkez Hacı Mahmud Ağa Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkezde Dinkçiler mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesinden edinilen bilgiye göre yapı H.1172 / M.1758-59 tarihinde inşâ edilmiştir. Çeşme, bağımsız çeşmeler gurubundadır. Yapı genel olarak dikdörtgen formda akarının bulunduğu cephe sivri kemerli niş ile hareketlendirilmiştir(Fotoğraf 42). Alınlık kısmında dikey dikdörtgen formda kitâbelik bulunur. Kitâbe cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe üzerinde cetveller üzerinde geometrik desenlerle, tepelik kısmında ise merkezde ortabağı çiçek, iki yanda simetrik lale motifi ile hareketlendirilmiştir (Fotoğraf 43).

Metin

1- نظر قل حاجی محمود اغانك

2- چشمه سنه آبنه خیر ایتدی

3- بو چشمه یی پدرینه

4- والدنی اجدادینه سنه 1172

Okunuşu

1- Nazar kıl Hacı Mahmud Ağa'nın

2- Çeşmesine âbına hayr etti

3- Bu çeşmeyi Pederine

4- Vâlidini ecdadına sene 1172

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde Çeşmenin bânisi Hacı Mahmud Ağa'nın yaptırdığı çeşmeyi annesi, babası ve ecdadına hayr ettiği ifade edilmektedir. Tarihsel veri sunması yönü ile kıymetli olan kitâbe hat sanatı açısından yerel mahalli üslupta celî sülüs yazı olarak değerlendirilebilir.

3.1.1.13.Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Balıklı (Mekruhuriye) Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk yapımı bilinmemekle birlikte kitâbe içeriğinde yenilendiğinin belirtildiği H.1772 yılından M.1969 yılına kadar çeşitli yıllarda yapılan tamirler ile kullanılan İbrahim Bey'in yaptırdığı Camii, yıprandığı ve ihtiyacı karşılamayacak hâle gelmesi sonrasında M.1969 yılında tamamen yıktırılıp yerine bugünkü kubbeli büyük camii yaptırılmıştır (Eren, 1990; 44), (Fotoğraf 44). İbrahim Bey'in beşinci bâtından torunu olduğu Zağanos Paşa'nın yaptırdığı ilk yapının yıkılıp İbrahim Bey tarafından yeniden inşa edilmiştir. Günümüz de yapı üzerinde ilk inşâsına ait bir kitâbe ve minarenin kaide kısmında yapım tarihinin yazılı olduğu tarih kısmı bulunur. Kitâbe giriş sofasının doğu cephesi üzerinde pencere açıklığı altında yer alır. Kitâbe kareye yakın formda mermer malzeme üzerine 8 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 45).

Metin

1- بو جامع شريف زغنوس باشا مرحومك اولوب بك يوز

2- سكسن التى سنه سى ربيع الاخرك اون بشنجى برشنبيه كون

3- متولى ابراهيم بك مجدداً بنا ايليوب اون ايكى ياشنده اوغلى

4- مرحوم اسماعيل بكك و پدري الحاج الياس بكك و والده

5- سى فاطمه خاتونك ثوابنى روح شريفلرينه

6- بخششليوب مؤمين قرنداشلر دوعاكز

7- نياز اولونور روحلريچون فاتحه

8- سنه 1186 ربيع الاخر

Okunuşu

1- Bu Camii Zağnos Paşa merhum'un olub bin yüz

2- Seksen altı senesi Rebiü'l-âhirin on beşinci berşenibe (Perşembe) gün

3- Mütevelli İbrahim Bey müceddeden binâ eyleyüb on iki yaşında oğlu

4- Merhum İsmail Bey'in ve Pederi el-Hâc İlyas Bey'in ve Vâlde-

5- si Fâtıma Hatun'un sevabını ruh-u şeriflerine

6- Bahşiş eyleyüb mü'min karındaşlar duânız

7- Niyâz olunub ruhlariçün Fâtiha

8-sene 1186 Rebiü'l-âhir

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde günümüz anlamı olarak; bu camii'nin Merhum Zağanos Paşa'ya ait olduğu, M. 16 Temmuz 1772 yılında perşembe günü, Vakfın yöneticisi (Mütevelli) İbrahim Bey tarafından yenilenerek, 12 yaşındaki oğlu İsmail Bey, babası Hacı İlyas Bey ve annesi Fâtıma Hatun ruhları için hediye etmiştir. Mü'minlerden onların ruhları için dua ve niyaz talep etmektedir. Kitâbe içeriğinde yapının onarım gördüğü bunu mütevelli İbrahim Bey'in üstlendiği ve detaylı tarihi verilmesi hasebi ile kitâbeyi içeriğini zenginleştirmiştir. Ayrıca yapının sahibinin Zağanos Paşa olduğunun vurgulanması tarihi bir bilgi olarak önemlidir. Hat sanatı açısından vasat bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe bozuk bir düzenlemededir. Harf ölçüleri ve anatomileri, satır düzeni gibi hususlar düzensizdir.

3.1.1.14.Merkez Yeşilli Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez eski kuyumcular mahallesinde bulunmaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii'nin ilk inşâ tarihi bilinmemekle birlikte hareme giriş açıklığı üzerindeki tamir kitâbesinde H.1200 / M. 1786 tarihinde yenilendiği belirtilmektedir.

Yeşilli camii, harem, kuzey tarafında giriş sofası, kadınlar mahfili ve kuzey batı köşede minareden oluşmaktadır. Yapı enlemesine dikdörtgen planda, dört yöne eğimli kırma çatı ile örtülü ve almaşık duvar örgülüdür (Fotoğraf 47). Giriş sofasından hareme geçiş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe, mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır ve 10 kartuşa bölünmüş halde Osmanlı Türkçesindedir. Celî sülüs hat ile yazılan kitâbe zemine oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 48).

Metin

١ – تمام اولدی شکوف کلعزار الوان هر یانی / دخو ایدن مصلینه صفا بحش ایلیه جانی

٢ – سراپا سلسبیل ابی روان اولدی چو کوثر وش / صنور نوش ایلین دستی حضردان آب حیواتی

٣ – بهشت اسا زهی زیبا ایدوب معمور بلطف الله / کلاهجی ذاده بانی سیّد حاجی مصطفی نام

٤ــ همیشه مقصدی جمله جماعتدن دعاء خواهد / دو عالمدة عزیز ایله قولکندارى خدا انى

٥ــ قصرى خاتمى نظمى کیم اوقورسه بلور تاریح / بنأ شد جامع نو وردى اسا عون رباني سنه ١٢٠٠

Okunuşu

1- Tamam oldu şukûf-ı gülizâr elvan her yanı // Duhûl eden musallinin safâ bahş eyleye canı

2- Serâpâ selsebil bî revân oldu çû kevser veş // Sanır nûş eyleyen dest-i Hızır'dan âb-ı hayevât-ı

3- Behişt âsâ-i zehi zibâ edib ma'mûr bi lutfullâh // Külahcızade bâni Seyyid Hacı Mustafa nâm

4- Hemişe maksadı cümle cemaatdan dua-i havâhîd // Dû âlemden aziz eyle kulundur ey Hûda ânı

5- Kasr-ı Hâtimi nâzımı kim okursa bilür tarihi // Binâ-i şâd camii nev vird-i âsâ avn-i Rabbâni 1200

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde genel ifadelerle; İçinde namaz kılanların gönüllerine rahatlık versin diye çevresi rengarenk çiçeklerle tamam oldu. İçenlerin Hızır'ın elinden âb-ı hayat suyunu içtiğini zannettiği cennet ırmakları aktı gitti. Külahcızâde Seyyid Hacı Mustafa Allah'ın lütfu ile pek güzel îmâr etti. Amacı cemaatten her daim dua almaktı. Ey Allah'ım onu dünyada ve ahirette aziz eyle. Bu satırın sonunu kim okursa tarihini bilir, Allah'ın yardımıyla bu camii gül gibi yeni ve sağlam yapıldı. Metin içerisinde onarım tarihi ve yaptıran kişinin kim olduğuna dair kesin bilgi yer alması tarihsel veri olarak önemlidir. Ayrıca son satırda onarım tarihinin ebced hesabı ile verilmesi de edebi yönden zenginlik katmıştır. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda dönemine göre yerel üslupta yazılmış bir celî sülüs örneği olduğu söylenebilir. Harflerin anatomilerinde görülen olgunlaşmamış yazımlar, ölçülerindeki uyumsuzluklar yüksek seviyeli bir yazı örneği olmadığına göstermektedir. Yazı kompozisyonunda harekeleme kısmen uygulanırken teşrifata yer verilmemiş sade bir görünümdedir.

3.1.1.15.Merkez Kamçılı Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Merkez Kamçılı Köyü'nde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı ilk inşâsı H. 1214 / M.1799 yılıdır. Bu ilk yapı zamanla tahrip olunca yıktırılarak yerine günümüzdeki camii 1954 yılında tekrar inşâ edilmiştir. Camii'nin ilk inşâsına ve ikinci inşâsına ait kitâbeler hareme giriş açıklığının doğu ve batı bölümlerinde yer alır. Doğu bölümde yer alan ilk inşaya ait kitâbe dikdörtgen formda cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 49).

Metin

1- قرية قمجيلى حلا يكيدن اولوبن احيا

2- بحمدالله تمام اولدى ياپلدى جامعي رعنا

3- اكا تاريخ اولوب چراغى على بن الحاج ابراهيم بانا

4- جمازى الاول فى يوم الحمس عشره

Okunuşu

1- Karye-i Kamçılı hâlâ yeniden olûben ihya

2- Bihamdillâh tamam oldu yapıldı camii ra'nâ

3- Âna tarih olub çerâğı[6] Ali bin el-Hâc İbrahim bânâ

4- Cemâziye'l-evvel fî yevmi'l-hamse aşere

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamında genel olarak Kamçılı köyü camii'nin yeniden yapıldığı, pek güzel tamamlandı Allah'a hamd olsun. O'na kandilli tarih oldu. Hacı İbrahim oğlu Ali yaptı. 15 Ekim 1799. Metinde içindeki **"چراغى"** çerâğı kelimesindeki harflerin sayısal değerlerinin toplamı 1214'tür. Kitâbeden hareketle 1799 tarihi öncesi burada bir camii'nin olduğu yıkılarak yerine Hacı İbrahim oğlu Ali tarafından yeniden bir camii yaptırıldığı bu yapının da 1954 yılında yıkılarak yerine günümüzdeki yapının inşâ edildiği anlaşılmaktadır. Metinde inşâ tarihinin ebced usulü ile verilmesi edebi sanat yönünden önemlidir. Hat sanatı açısından mahalli üslupta bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe üzerinde teşrifat unsuru görülmez.

3.1.1.16.Merkez Habibe Hatun Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Bahçelievler, Sanat Okulu Caddesi, Fazlı Camii yanındadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeden H.1275 / M.1858-59 tarihinde inşâ edildiği bilinmektedir.

Çeşme, bağımlı çeşmeler gurubunda olup genel itibariyle dikdörtgen formda akarının olduğu cephe üzerinde niş iki sütuncelerle sınırlandırılmış üstten ise basık kemerle sonlana bir forma sahiptir. Çeşme üzeri sonradan betonarme sundurma ile kapatılmıştır (Fotoğraf 50). Aynalık bölümünde yer alan kitâbe iki

[6] Kitâbede hattat bu kelime ile yapının inşâ yılını "EBCED"usulü ile vermiştir.

yandan üçgen form verilmiş dikdörtgen mermer malzeme üzerine satır düzeni gözetilmeden 5 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir(Fotoğraf 51).

Metin

1- حبّزا زوجهٔ مفتی که حبیبه خاتون

2- اکه توفیق خدا اولدی بو یولده رحنما

3- یابدی بو جایي و شکرله دیدی تاریخ

4- لطف حقله حمد اوله بتدی بو عین دلکشا

5- بارك لله سنه 1275

Okunuşu

1- Habbezâ Zevce-i Müftî ki Habîbe Hâtun

2- Ona Tevfik-i Hudâ oldu bu yolda rehnumâ

3- Yaptı Bu cây-ı ve şükürle dedi tarih

4- Lütf-i Hak'la Hamd ola bitti bu ayn-ı dilkuşâ

5- Barekellâh sene 1275

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde genel ifadelerle Ne güzel, Müftü eşi Habibe Hatun'a bu yolda rehber Allah'ın yardımı oldu. Yaptı bu yeri şükürle ve dedi tarihi Allah'ın lütfuyla, Hamd olsun bitti bu ferahlatıcı çeşme. Allah mübarek etsin sene H.1275 / M.1858-59. Kitâbede bâni olarak belirtilen Habibe Hatun, Müderris ve (Koca) Müftü Ali Şuuri Efendi'nin eşidir. Vefat tarihi H.5 Ramazan 1303 / M.7 Haziran 1886 olup mezarı Ali Şuuri Efendi Kütüphanesinin avlusundadır (Eren, 1990; 93). Kitâbe yazı kalitesi bakımından çok nitelikli bir celî sülüs örneği değildir. Bu duruma etken olarak kitâbeye sonraki süreçte yapılan müdahalelerde olumsuz etki etmiştir. Buna karşın içeriğinde verdiği bilgiler yönü ile tarihi belge olarak önem arz etmektedir.

3.1.1.17.Merkez Aziziye Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkezde Mirzabey Mahallesi, Edremit Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı, Kırımdan gelenlerin yerleştirilmesiyle oluşturulan bir mahallede olmasından dolayı halk tarafından "Kırımlılar Mescidi" olarak da adlandırılmaktadır (Sözlü, 2022; 267). Yapının

üzerindeki kitâbeden hareketle ilk inşâsı H.1278 / M.1861-62 yılıdır. Camii büyük Balıkesir depremi sonrasında H.1325 / M.1907 (Sözlü, 2022; 267) tarihinde onarım görmüştür (Fotoğraf 52).

Yapı, giriş sofası, harem ve kuzey batı köşesinde yer alan minareden oluşmaktadır. Camii kareye yakın derinlemesine dikdörtgen planda olup üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır. Almaşık duvar tekniğinin kullanıldığı yapıda moloz taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe, mermer malzeme üzerine merkezde tuğra, çevresini üç yönden çevreleyen iki satır halinde yazı metni ve tuğranın alt kısmında inşâ tarihinin yer aldığı, celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Levhanın dört köşesine çeyrek boyutta çiçek tasviri yapılmıştır (Fotoğraf 53).

Metin

عبد العزيز بن محمود خان

١ــ حمدلله روزى قيلدى جامعى عبدالعزيز

٢ــ ايتدى احيا عالمه ويردى نجات عبدالعزيز

٣ــ شمع محراب خلافت پرتواسلاميان

٤ــ محفل آراى عدالت حضرت عبدالعزيز

٥ــ قيلدى انشا بو معلّا معبدى محاجرلره

٦ــ فرش ايدر سجّا ده سن عرش برينه حضرت عبدالعزيز

٧ــ سنه ١٢٧٨

Okunuşu

1- Abdûlazîz bin Mahmud Han (Tuğra)

2-Hamdü li'llâh rûzî kıldı câmii Abdûlazîz

3- Etdi ihyâ âleme verdi necât Abdûlazîz

4- Şem'-i mihrâb-ı Hilâfetpertev-i İslâmiyân

5- Mahfel-ârây-ı adâlet Hazret-i Abdûlazîz

6- Kıldı inşâ bu muallâ ma'bedi muhâcirlere

7- Ferş eder seccâdesin arş-ı berrîne Hazret-i Abdûlazîz

8- Sene 1278

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamında "Allah'a hamd olsun, bu camii Abdülaziz yaptı. Peygamber'in vekili, İslâm'ın güneşi bizi ihya etti sevindirdi. Adalet makamını şenlediren Abdülaziz bu ulu mâbedi muhacirler için yaptı, Seccadesini cennete serdi" olarak çevrilebilir. Kitâbe kompozisyon bakımından alışılmış tarzın dışındadır. İçerdiği bilgiler anlamıyla tarihsel, edebi ve sosyolojik yönden önemlidir. Dönemin hükümdarını belirtmesi, camii yapılış sebebi ve beyitte kullanılan ibareler bakımından zengin bir içerik sunmaktadır. Yine dönemin hükümdarına ait tuğranın işlenmiş olması bölgede yer alan kitâbeler içinde çok azdır. Yazının hat sanatından düzeyine baktığımızda mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı olduğunu görmekteyiz. Tuğra başkent ve çevresindeki örneklerine göre daha basit formdadır.

3.1.1.18.Merkez Karaoğlan Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Karaoğlan Mahallesi, Emir Sokak Karaoğlan Camii yanında bulunmaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı kitâbesinin ikinci satırındaki noktalı harflerin sayı değerleri üzerinden yapılan tespitte H.1279 / M. 1862-63[7] yılında inşâ edildiği görülmektedir. Çeşmenin kitâbesi günümüzde üzerinde bulunmamakla birlikte nerde olduğu da bilinmiyor.

Çeşme, bağımlı çeşmeler gurubundadır. Genel olarak dikdörtgen forma sahip yapının niş kısmı sivri kemerle hareketlendirilmiştir. Üst kısmı sade olarak sonlandırılan yapıda düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır (Fotoğraf 54). Aynalık kısmı üzerinde yer alan kitâbelik bölümü haricinde hareketlilik görülmez. Kaynaklardan ulaştığımız çeşme kitâbesi (Işıkakdoğan, 2013; 187), şöyledir; kitâbe dikdörtgen mermer levha üzerine cetvelle ayrılmış iki satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma yöntemiyle hakkedilmiştir. Kitâbenin ilk satırının üst kısmında kuşak dizisi, alt satırında ise dalgalı yaprak tasviri işlenmiştir(Fotoğraf 55).

Metin

1-چآر دوشدي حرف جوهر داريله شمعی بدی بار يحشی

[7] Muharrem Eren'in, "Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri, 1990" isimli yayınında; H.1006 / M.1598 olarak tespit edilmiştir. Burada ilk satırdaki noktalı harflerin sayı değerlerinden elde edilen tarih yaptığımız okumada farklı tespit edilmiştir. Metin içerisinde "Cevher" kelimesi ilk satırda geçtiğinden sonraki satırda yer alan noktalı harflerin hesaplanması daha uygundur. Ayrıca Celî Tâ'lik yazının mimaride kullanımının 18. Yy ortalarından itibaren olduğunu düşündüğümüzde tespit edilen tarih uygun değildir.

2- بو طرح اوزره بو زیبآ چشمه فی مثلی نا مشهود

Okunuşu

1- Çar düşdi harf-i Cevher dâriyle şem'i bed'î yahşi

2- Bu tarh üzre bu zibâ-i çeşme fî misl-i nâ meşhûd

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde bu güzel çeşmenin emsalleri içinde görülmemiş derecede iyi olduğu, bitme tarihi olarak da H.1279 verildiği geçmektedir. Kitâbenin ilk satırında geçen ***"bed'î" "bitirme"*** ibaresi sonraki satırda tarihin verileceğine işaret etmektedir. İkinci satırdaki noktalı harfleri topladığımızda ise inşa tarihine ulaşırız. Bâni ismi geçmeyen metinde inşâ tarihi ebced ile verilmiştir. Yazı kalitesi olarak mahalli üslupta celî tâ'lik bir yazı örneği olan kitâbe teşrifatsız sade bir düzenlemeye sahiptir.

3.1.1.19.Merkez Pamukçu Beldesi Koca Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Pamukçu Beldesi Belediye Binası akınında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan Kitâbeye göre H.1283 / M.1866 tarihinde Hacı Pehlivan tarafından yaptırılmıştır.

Yapı bağımsız meydan çeşmeleri gurubunda olup günümüzde tamamen yenilenmiştir (Fotoğraf 56). İnşâ Kitâbesi dikdörtgen formda bir levha üzerine 3 satır halinde bozuk bir celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 57).

Metin

1- صاحب الخیرات حاجی بهلوان تاریخه باق

2- حسبةلله بناء ایتدی بو جاه چشمه اق

3- سنه 1283 جمازی الاخر

Okunuşu

1- Sahibü'l- hayrât Hacı Pehlivan tarihe bak

2- Hasbetenlillâh binâ etdi bu câh-ı çeşme-i ak

3- Sene 1283 Cemâziye'l-âhir

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde Hacı Pehlivan'ınAllah rızâsı için şimdiki olduğu yerde bu çeşmeyi M. Ekim/Kasım 1866 yılında yaptırdığı ifade edilir. Çeşme-i ak ifadesinden yapının ilk isminin *"Ak Çeşme"* olduğu görülmektedir. Kitâbe hat sanatı açısından değerlendirme yapılacak düzeyde değildir.

3.1.1.20.Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkezde Mirzabey Mahallesi Aziziye Camii kuzey avlu duvarına bitişik haldedir.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesine göre H.1283 / M.1867 tarihinde Hacı Yahya Efendi'nin kızı Zeliha Hatun tarafından yaptırılmıştır.

Yapı, bağımlı çeşmeler gurubundadır. Dikdörtgen formdaki çeşme yanlardan iç sıra silmenin sınırladığı ortada sivri kemerli niş girintisi içinde lüle, yalak ve kitâbelik bölümleri hareketlendirilmiştir (Fotoğraf 58). Aynalık bölümünde yer alan kitâbe dikey dikdörtgen formda yuvarlak kemerli, mermer malzemeye cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine 7 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiş metinden oluşur (Fotoğraf 59).

Metin

1- **وَمِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ**

2- حاجی یحیانك کریمه سی زلیحه حانمك // اشبو خیرین کور که رونق بولدی شمدی بو مقام

3- حق تعالی رحمت ایتسون جمله خیرات اهلینه // نقدو سعی بذل ایدوب ایلدیلر اهتمام

4- ایچ صیون بر فاتحه ور روحنه تاریخ اوقو // بیك ایکییوز سکسان اوچده بولدی حسن احتشام

Okunuşu

1- Ve "mine'l- mâi külle şey'in hayy"[8]

2- Hacı Yahya'nın kerîmesi Zeliha Hanım'ın // İşbu hayrın gör ki, revnak buldu şimdi bu makâm

3- Hak Tealâ rahmet itsün cümle hayrât ehline // Nakd ve sa'y-i bezl edip çün eylediler ihtişâm

4- İç suyun bir Fâtiha ver ruhuna tarih oku // Bin iki yüz seksen üç'de buldu hüsn-i İhtimâm

Kitâbe Tanıtımı

[8] Kur'ân-ı Kerîm, Enbiyâ Suresi – 30.

Kitâbe anlamı; “ve her canlıyı sudan yarattığımızı” ayeti sonrasında Hacı Yahya’nın kızı Zeliha Hanım tarafından bu hayır pek güzel oldu, hayır yapanların cümlesine Allah rahmet etsin, Paralarının ve emeklerini harcamakta gayret ettiler. İç suyunu, bir Fâtiha ok, 1283 şekline tercüme edilebilir. Metin içinde çeşmenin bânisinin belirtilmesi ve inşâ tarihinin verilmesi kitâbenin önemini artırmaktadır. Hat sanatı açısından baktığımızda mahalli üslupta bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe içerisinde bazı harflerin yazımı dönem özelliği göstermektedir. Bunlardan “ك” Kef harfinin uç kısmının yatay ve çengelli yazımı dikkat çekmektedir. Yine “مقام” makam kelimesinde “ا-م” Mim ve Elif harflerinin uç kısımlarındaki birleşim hattatın farklı tasarrufudur. Bu tarz uygulamalar haricinde sade bir kompozisyona sahip kitâbe istifi de sıkışık bir düzendedir.

3.1.1.21.Merkez Kocaavşar Köyü Koca Köprüsü

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Kocaavşar Köyü kuzeyinde köye 2 km. uzaklıkta Koca Çay üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Köprünün ilk yapımına ait olduğu düşünülen kitâbede inşâ tarihinin, günümüzde mevcut olmayan[9] denk geldiği satırların silinmesi sonucu bânisi Hacı Yakub Ağa’nın vefta tarihi olan 1828 ile köprünün daha sonraki tamir tarihi olan 1872 yılları arasında olduğu düşünülmektedir (Eren, 1990; 115). (Fotoğraf 60)Yapı üzerindeki mevcut tamir kitâbesi köprünün güney yöndeki birinci ayağında doğu cephesi üzerinde tabliyeye yakın bir konumda yer alır.

Köprü, güney-kuzey yönde uzanmakta olup üç ayaklı düz tabliyeli köprüler gurubunda ve menbâ yönü doğu taraftır. Tabliye uzunluğu yaklaşık 70 m olan köprü günümüzde kullanılmaktadır. Köprünün güney yönden birinci ayağı doğu yöndeki tamir kitâbesinin bir parçası dikdörtgen malzeme üzerine cetvelle ayrılan iki satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 61).

Metin

- حا يا حفظ ..يده

- ...ودم تعمير ز ... 1288

Okunuşu

[9] Muharrem Eren, “Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri” adlı eserinde s.114’de “Bu kitâbe, 80 x 80 cm boyutunda mermer yüzeye, sülüs yazı türü ile kabartma olarak yazılmış ve dokuzar mısralık iki sütun tespit olarak tertiplenmiştir” diyerek ifade ettiği kitâbe yaptığımız incelemede yerinde bulunanmamıştır.

- …ha yâ Hafz …de

- …dum ta'mir z… 1288

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin bir parçası olan metinde tamir tarihi dışındaki bölümleri net değildir. H.1288 / M. 1871-72 yıllarına ait tamir kitâbesi hat sanatı açısından mahalli tarzda bir cel3i sülüs yazı örneğidir.

3.1.1.22.Merkez Vakıf Gureba Hastanesi (Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Karaoğlan Mahallesi, Kız Ortaokul Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının üzerindeki kitâbe metninde yazdığı üzere H.1312 / M.1894-95 yıllarında Sultan II. Abdülhamit'in emriyle Mutasarrıf Sarim Bey tarafından inşâ ettirilmiştir. 19. Yy'da Balıkesir'de sivil bir Hastanenin bulunmaması halkı mağdur durumda bırakmıştır. Bu ihtiyacın giderilmesi amacıyla Balıkesir'in ileri gelenleri Mutasarrıf Sarim Bey'in öncülüğünde, Gureba Hastanesinin inşaat giderlerini üstlenmiş ve halkın desteği ile Gureba Hastanesi açılmıştır (Şentürk, 2019; 36). Gureba Hastanesi 1914 yılından sonra üçüncü kat ilave edilerek Hacı İlbey Numune Okulu, 1924-25 yıllarında Kız Öğretmen Okulu, 1926-33 yıllarında Kız Orta Okulu, sonrasında; Mithatpaşa İlkokulu, Erkek Sanat Enstitüsü, Hacı İlbey İlkokulu olarak kullanılmıştır. 2001 yılından sonra Hacı İlbey Ticaret Lisesi, 2002- 2005 yılları arasında Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu olarak kullanılmıştır. 2005 yılından sonra Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü olarak hizmet vermeye devam etmektedir (Şentürk, 2019; 37).

Yapının ilk inşâ edildiği dönemdeki plan özellikleri ile günümüzde plan özellikleri aynı değildir. Gureba hastanesi gene olarak kuzey-güney yönde dikdörtgen bir planda, doğu ve batı yönde dışa taşıntılı birimlerin yer aldığı günümüzdeki hali ile üç katlı bir plan özelliği gösterir. Yapı içerisinde zemin ve birinci kat planı, bir giriş holü ve üç yöne dizilen büyüklü küçüklü dikdörtgen odalar ile batı yönünde yer alan merdiven boşluğundan oluşmaktadır. İkinci kat planını zemin kattan ayıran tek fark, güney cephede yer alan odanın kare biçimli iki oda değil dikdörtgen şeklinde tek odadan oluşmasıdır (Şentürk, 2019; 39). Yapı üst örtüsü kırma çatı olup beden dubarlarında tuğla malzeme kullanılmıştır (Fotoğraf 62). Hastaneye ait 3 ayrı kitâbe bulunmaktadır. Bunlardan ikisi Hastanenin bahçesine giriş kapsısının alınlık ve tepelik kısmında yer alır. İnşâ kitâbesi ise günümüzde yapının içinde birinci katta camekan bir koruma içinde muhafaza edilmektedir. Yapının bahçesine giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbelerden alınlık bölümündeki kitâbe günümüzde tamamen tahrip edilmiş satırlar bütünüyle kazınmıştır. Tepelik bölümünde yer alan

kitâbede de tahrip edilmekler birlikte okuması yapılmıştır (Fotoğraf 63). Bu kitâbe yarım daire formunda dikdörtgen taş malzeme üzerine iki satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde kazıma tekniğinde hakkedilmiştir. Yapının içinde muhafaza edilen kitâbe ise mermer levha üzerine 9 satır olarak celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde kazıma tekniğinde hakkedilmiştir. Kitâbe düzenlemesin de cetvel veya kartuş kullanılmamıştır. Satırlar simetrik olarak orta bölümde bırakılan boşluktan sonra devam etmektedir (Fotoğraf 64).

Bahçe Giriş Kapısı Tepeliğinde Yer Alan Kitâbe

Metin

غربا خسته خانه سي

Okunuşu

Gurebâ Hastahânesi

Bina İçerisinde Muhafaza Edilen Kitâbe

Metin

1- خداوند جهان عبدالحميد خان عصر عمرانى / بتون خيرات مبرات طولديروب عالمده بلدانى

2- دعا المقدر المقدر هب مقصد همان شوكتمأب ايچون / سرير سلطنتده دائم اولسون اول جهانبانى

3- بو بابده همّت علياسنى صرف ايتدى صارم بك / كه همنام خليل الله او زوالقدر قدر دانى

4- متصرف ايكن اول زات قره سيده اوياندردى / اعاناته اهالى يى ايدوب تشويق هر يانى

5- اثردر ايشته بو زكر جميله خوش وسيله در / ياپلدى خسته خانه پك كوزل تحتانى و فوقانى

6- بناسى دلنشين اولدى رصانتده متانتده / سزادر دينسه معمارى قليديسك سبقخوانى

7- هواسى غايت الطفدر نظارت چار اطرافه / كيرن خسته شفا بولور اولور اسباب درمانى

8- بولنجه عافيت صحت فراشنده غريب خسته / دعأ خير اولور ليل ونهارى بلكه هر آنى

9- بيك اوجيوز اون ايكيده بيتدى انشاسى بلطف الله / خدا دلشاد ايده بو بابده غيرتساز وجدانى

10- جمله دن بكلر دعا / مير نجيب بى ريا / السيد يحيى نفعى

Okunuşu

1- Hudâvend-i Cihân Abdülhamid Han asr-ı imranı / Bütün hayrâtı muberrat doldurup alemde bülendani

2- Dua almaktır hep maksad heman şevketmeâb içün / Serir-i saltanatta daim olsun ol cihan-bani

3- Bu bâbda himmeti ulyâsını sarf etdi Sarim Bey / Ki hem nâm-ı Halîlullah o zül-kadr-ı kadr-dâni

4- Mutasarrıf iken ol zât-ı Karesi'de uyandırdı / İânâta ahaliyi idüp teşvik her yanı

5- Eserdir işte bu zikr-i cemile hoş vesiledir/ Yapıldı hastane pek güzel tahtâni ve fevkâni

6- Binası dil-nişin oldu rasânetde metanetde / Sezâdır dense mimarı Kalidisin sebakhâni

7- Havası gayet Latiftir nezaret çar etrafa / Giren hasta şifa bulur olur esbab-ı dermanı

8- Bulunca afiyet sıhhat ferrâşında garip hasta / Duay-ı hayr olur Leyli Ve'n-Nehâr belki her anı

9- Bin üç yüz on ikide bitdi inşası bi-Lutfullah / Hüda dil-şâd ide bu bâbda gayretsâz vicdani

10- Cümleden bekler dua / Mîr Necib bî riyâ / es-Seyyid Yahya Nefi

Kitâbeler Tanıtımı

Bahçe iriş kapısı tepeliğinde yer alan kitâbe günümüz anlamıyla tabela niteliğinde olup yapının türünü belirmesi yönünden önemlidir. Yazı kalitesine hat sanatı yönünden baktığımızda güzel bir celî sülüs örneğidir. Bina içerisinde muhafaza edilenin kitâbenin genel anlamı tercümesi şöyledir; Cihânın Halifesi Abdülhamid Han devrinde, memleket hayır eserleri ile doldu. Maksadımız Padişahımız için dua almaktır ki o makamında daim olsun. Sarim Bey bu hususta çok gayret etti, O kıymet bilen Allah dostu ki o zât Karesi Mutasarrıfı (Vâli) idi. Halkı bağış yapmaya teşvik etti. Bu eseri onu iyilikle anmaya sebeptir. Binası sağlam ve kuvvetli oldu. Mîmarı Kalidis'in yaptığı övülmeye layıktır. Havası ve dört yanı güzeldir, giren hastaya şifa sebebidir. Hastalar sıhhat bulduğunda gece, gündüz her an hayr dua eder. 1312 de Allah'ın izni ile tamamlandı. Son kısımda Necip Bey riyâsız herkesten dua bekler. Seyyid Yahya Efendi.

Kitâbe birçok yönden tarihsel belge niteliğindedir. Metin içerisinde dönemin Padişahı, yapının bânisi, mimarı, inşâ tarihi ve yapıldığı yer ile ilgili gözetilen coğrafi şart gibi hususların net bir şekilde ifade edilmesi Balıkesir kitâbeleri arasında çok az görünen bir örnek olmasının sağlamıştır. Özellikle yapıda mimar isminin geçmesi kitâbeyi daha önemli kılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı olduğu söylenebilir. Yazım kompozisyonunda sade bir istif tercih edildiği görünen metinde teşrifata yer verilmemiştir.

3.1.1.23.Merkez Balıkesir Sultân-i İdadîsi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Karesi, Dumlupınar Mahallesi Ali Hikmet Paşa Caddesi üzerinde bulunmaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâsı R.1313 / M.1897 yılında inşâ edilmiştir. Ancak M.1898 yılında meydan gelen büyük Balıkesir depreminde zarar görmüş ve bunun üzerine R.1318 / M.1902 tarihinde Sultan II. Abdülhamid döneminde i'mâr edilmiştir. Balkan Savaşları sonrası Selanik Sultanisi 'nin tüm kadro ve öğrencileri Balıkesir'e nakledilmiş ve Karesi İdadisi olan yapı ''Karesi Sultanisi'' adını alarak işlevine devam etmiştir (Özer, 1957; 19). Okul, 1915-1922 yılları arasında Sultâni (Lise) olarak, 1922-1936 yıllarında Erkek Muallim okulu, 1936-1957 yılları arası Oruçgazi Orta okulu, 1971-1982 yılları arasında boşaltılarak geniş çaplı onarım görmüş, 1983 yılında Mühendislik Fakültesi (Eren, 1990; 67) olarak hizmet vermiş ve son olarak günümüzde Balıkesir Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak kullanılmaktadır.

Okul, kuzey-güney enlemesine dikdörtgen planda, üç katlıdır. Yapıya girişler doğu ve batı cephe üzerindeki giriş açıklıklarından sağlanır. Bunlardan asıl giriş doğu cephe üzerinde olandır. Mimari olarak Avrupa mimarisinin eklektik tarzında bir oluşum görülür. Cephe düzenlemeleri dört bölüme ayrılmış olup büyük boyutta pencereler, pencere alınlıları, katlar arasını vurgulayan kalın silmeler ve çatı hizasına uzanan alınlıklarla cepheler hareketlendirilmiştir. Yapıya giriş kapıları dışa taşıntılı halde arazinin eğiminden de kaynaklanan sütunlar üzerinde fevkâni bir görünüm şeklinde tasarlanmıştır. Yapıda tamamen düzgün kesme taş malzeme kullanılmış olup, üst örtü dört yöne eğimli kırma çatı ile sonlanır. Bu durum giriş bölümlerinin olduğu dışa taşıntılı birimlerde üç yöne olacak şekilde düzenleme göstermektedir (Fotoğraf 65). Yapının doğu giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbesi mermer malzemeden dikdörtgen formda 2 parça halindeki levha üzerine cetvellerle ayrılmış 2 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma tekniği ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 66-67).

Metin

1- حَرکَتِ اَرضدَن رّخنەدار اولان اشبو اعدادیِ مُلکی السلطان

2- الغازی عبدالحمید خان ثانی افندیمز خضرتلرینك عهد خلافتپناهیلرنده اعمار اولنمشدر // تاریخ انشا 1313 // تاریخ اعمار 1318

Okunuşu

1- Hareket'i arzdan rahnedar olan işbu İdâdi-i Mülki es-Sultan

2- el-Gâzi Abdülhamid Han-ı Sâni Efendimiz Hazretlerinin Ahd-i Hilafet penahilerinde i'mâr olunmuştur // Tarih-i inşâ 1313[10] // Tarih-i i'mâr 1318

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninin genel tercümesi şöyledir; Şiddetli depremden zarar gören bu sivil lise binası, Sultan Gazi II. Abdülhamid Han'ın halifeliği himayesinde onarılmıştır. İnşâ tarihi R.1313 / M.1897- Onarım Tarihi R.1318 / M.1902. Kitâbe içeriğinde yaşana toplumsal doğal afete yer verilmesi, bunun sonrasında dönemin hükümdarının belirtilmesi ve hem inşâ hem onarım tarihlerinin verilmesi kitâbenin tarihsel kaynak oluşturması yönünden çok değerlidir. Hat sanatı içerisinde baktığımızda kitâbe celî sülüs yazı örnekleri içerisinde güzel ve kaliteli bir yazı örneğidir. Hattat isminin yer almaması olumsuz bir durum olsa da harflerin uyumu, ölçülerindeki düzen, anatomilerindeki tutarlılık usta bir hattatın elinde çıktığını göstermektedir. Yazıda mühmel harfler, tirfiller, harekeler ve istifteki düzen teşrifatı zenginleştirmiştir.

3.1.1.24.Merkez Emin Ağa Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Hacı İsmail Mahallesi Kızpınarı Caddesi'nde yeralır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk bânisi kitâbede belirtildiği üzere Emin Ağa'dır ancak ilk inşâ tarihi belirtilmemiştir. Yine kitâbeden hareketle ikinci bâninin Kuzu lakaplı Ali Ağa'dır ve H.1314 / M.1896-97 tarihinde yenilenmiştir. Sonraki süreçte 1988 yılında cami, 2005 yılında da minare onarım görmüştür (Sözlü, 2022; 341).

Camii, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu köşede yer alan minareden oluşmaktadır. Yapı enlemesine dikdörtgen bir plana sahiptir. Hareme kuzey cephede bulunann giriş sofasından geçilir. Üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplı olan yapıda düzgün kesme taş ve tuğla kullanılmıştır (Fotoğraf 68). Camii giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbe, mermer malzeme üzerine, dikdörtgen bir çerçeve içerisine beş satır ve her bir satır iki kartuşa bölünmüş toplamda 10 kartuş halinde, celî ta'lik hattıyla, zemine oyma-kabartma ile hakkedilmiştir. Metin Arapça ağırlıklı Osmanlı Türkçesi ile

[10] Muharrem Eren'in, "Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri, 1990" isimli yayınında; Halil Sözlü, Balıkesir'de Türk-Islâm Dönemi Eserleri, Mayıs-2022, Balıkesir eserinde; Nurgül Şentürk, *Balıkesir Merkez İlçesindeki Kamu Yapıları (19. Yüzyıl-20.Yüzyıl Başı),* Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Sanatı Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019 tarihli tezinde; Kitâbenin 2. Satırında yer alan "*Abdülhamid Han-ı Sâni"* okuması "*Abdülhamid Sani"* şeklinde eksik okunmuştur. Ayrıca 2. Satırın alt kısmındaki bölümde yer alan "Tarih-i inşâ 1313" tarih "*1312(Rumi)"* şeklinde hatalı okunmuştur. Yayınlardaki bu eksik ve hatalı okumalar tarafımızdan yapılan çalışmada düzeltilmiştir.

yazılmıştır. Kitâbenin son satırında iki kartuş birleşimi arasına yuvarlak çerçeve içerisine tarih ve ketebe kısmı geçmektedir (Fotoğraf 69).

Metin

١ــ بارك الله يكيدن تجديد ايله اولدى متين \ كهنه لشمشدى كوزل احيا اولندى پك رصين

٢ــ با نئ اوّل امين اغا كه روحى شاد اوله \ رحمت يزدانه اغراق ايلسون روح الامين

٣ــ بانئ ثانى ديمك لايق او ذاتك شاننه \ يعنى كيم على اغا قوزى لقب غيرتكزين

٤ــ نقد صرفيله دلالات ايليوب هر وجهله \ سعينى مشكور ايده دأم آنك رب معين

٥ــ نفعيا قنديل وش كل سنده آص تارخى تام \ بتدى بو جامع كوزل طرزيله عالى آفرين

٦ــ سنه ١٣١٤ كتبه الفقير حازم

Okunuşu

1- Bâreka'llah yeniden tecdîd ile oldu metîn // Köhneleşmişti güzel ihyâ olundu pek rasîn
2- Bânî-i evvel Emîn Ağa ki rûhu şâd ola // Rahmet-i Yezdâne iğrâk eylesin Rûhu'l-Emîn
3- Bânî-i sânî demek lâyık o zâtın şânına // ya'nî kim Ali Ağa kuzu-lakab gayretgûzîn
4- Nakd sarfıyla delâlât eyleyib her vecihle // sa'yini meşkûr ede dâim onun Rabb-i Muîn
5- Nef'i'yâ kandilveş gel sen de as târîh-i tam // bitti bu câmi güzel tarzıyla âlî âferîn
6- Sene 1314 Ketebehû el-fakir Hâzim

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içeriğinin tercümesi genel ifadelerle şöyledir; Allah mübarek kılsın viran olmuşken yeniden sağlam yapıldı, dayanıklı ve güzel oldu. İlk yaptıranı Emin Ağa'nın şâd (mutlu) olsun. Allah'ın rahmeti Emin Ağa'nın ruhu üzerine olsun. İkinci yaptıranı Kuzu lakaplı Ali Ağa ki o zât'ın şânına layıktır. Hem yapılmasına önder oldu hem parasını sarf ettİ Allah onun yaptıklarının kabul etsin. Sevap kazanmak için gel sende kandil as. Ey Nef'î bu camii güzelce tamamlandı, Ali aferin.

Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda nitelikli bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin içerisinde harflerin ölçüleri, anatomilerindeki düzen ve satır istifi yönünden iyi durumdadır. Metin içerisinde son kartuşta görülen tirfil haricinde hareke ve teşrifat unsuru görülmez. Açık bir kompozisyonda yazılan kitâbede hattat isminin geçmesi önemlidir. Son satırda iki kartuş arasında ismi

geçen hattat Hüseyin Hâzim Efendi'dir. Ayrıca yine son kartuşta hattat'ın ebced usulü ile tarih düşmesi de edebi yönden değerlidir.

3.1.1.25.Merkez Pamukçu Beldesi Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Pamukçu Beldesinde ye alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı Kitâbesinden hareketle H.1324 / M.1906 senesinde Hasan Ağa tarafından yaptırılmıştır.

Çeşme bağımsız çeşmeler gurubunda olup günümüzde tamamen orijinalliğini kaybetmiştir. Ön cephesinde lüle üzerinde bulunann Kitâbe, dikey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli olarak sonlanır (Fotoğraf 70). Metin cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 71).

Metin

1- سنه 1324

2- زور اوغلی حاجی خلیل

3- اغا مخدومی مرحوم خسن

4- اغانك خیراتدر

Okunuşu

1- Sene 1324

2- Zor oğlu Hacı Halil

3- Ağa mahdumu merhum Hasan

4- Ağa'nın hayrâtıdır

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede M.1906 senesinde Zor oğlu Halil Ağa oğlu Hasan Ağa'nın hayrı olduğu onun yaptırdığı ifade edilmektedir. İçerdiği kimlik bilgileri bakımından önemli olan kitâbe hat sanatı açısından değerlendirme yapılacak düzeyde değildir. Mahalli seviyede celî tâ'lik yazı örneği olup sâde bir düzenlemededir.

3.1.1.26.Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi)

Bulunduğu Yer: Altıeylül, Dinkçiler Mahallesi Telli Sokak Sabri Uğur Parkında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı Kitâbesine göre H.1327 / M.1909-10 yılında Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğünce yaptırılmıştır.

Yapı yaklaşık dıştan 18 x18 m. Ölçülerinde kare planlıdır. Günümüzde kıraathâne olarak kullanılan yapı beden duvarları kaba yonu taş ve tuğla ile almaşık duvar örgülüdür. Üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplı yapı kuzey güney yönündedir. Yapıya giriş güney cephe ortasında bulunann açıklıktan sağlanır (Fotoğraf 72). Giriş kapısı üzerinde yer alan inşâ Kitâbesi, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin ilk satırı 3 kartuşa bölünmüş iki yanda yer alan kartuşlara çiçek motifi işlenmiş merkeze ise Kitâbenin ilk satırı hakkedilmiştir (Fotoğraf 73).

Metin:

1- ماشاءالله

2-اعمالات حربیه مدیریت عمومیه سی

3- طرفندن انشا ایدلمشدر سنه 1327

Okunuşu

1- Mâşâallah

2- İ'mâlatı Harbiye Müdüriyyet-i Umûmiyyesi

3-Tarafından inşâ edilmişdir sene 1327

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel tercümesi şöyledir; Allah nazardan esirgesin, Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğü tarafından M.1909-110 senesinde yaptırılmıştır. Kitâbe ilk satırında Osmanlı Döneminde 19. Yy ortalarından yapılarda sık kullanılam manevi muhafaza ibarlerinden birisi yer alır. Binâyı yaptıran kurum ve inşâ tarihinin yer alması Kitâbeyi değerli kılar. Hat sanatı açısından bakıldığında mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe sade ve açık bir düzenlemededir.

3.1.1.27.Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Dumlupınar Mahallesi, Kazım Özalp Caddesi ile Kocaokul Sokağı kavşağında bulunmaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeden hareketle inşâ tarihi H.1319 / M.1901 yılıdır. Çeşme, bağımsız meydan çeşmeler gurubundadır. Genel itibâri ile dikdörtgen formda yanlardan simetrik ikişer sütünce ile sınırlandırılan çeşme merkezde lüle, aynalık ve kitâbelik bölümlerinden oluşmaktadır. Tepelik kısmı iki yanda taş küre ortada ampir üslûbunu yansıtan yarım güneş kursu ile sonlanmaktadır (Fotoğraf 74). Aynalık bölümündeki kitâbe dikdörtgen mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 75-76).

Metin

1- السلطان عبدالحميد خان ثانى افنديمز حضرتلرينك

2- عهد جليل حلافتپناهيسنده مرحوم حاجى حسين اغانك وقف

3- شريفندن اشبو چشمه مجدّدا انشا اولنمشدر محرّم سنه 1319

Okunuşu

1- es-Sultan Abdülhamîd Hân-ı Sâni hazretlerinin

2- Ahd-i celîl-i hilafetpenâsihisinde merhum ve Hacı Hüseyin Ağa'nın vakf-ı

3- Şerifinden iş bu çeşme müceddeden inşâ inşâ olunmuşdur Muharrem sene 1319

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel tercümesi şöyledir; Sultan II. Abdülhamid Han hazretlerinin yüce ve koruyucu halifeliğinde, merhum Hacı Hüseyin Ağa'nın vakf-ı şerifinden bu çeşme yenilenmiştir. M. Mayıs 1901. Metinde verilen bilgilerden dönemin hükümdarı, yapının bânisi ve yapımına finans olan destek hakkında kesin bilgiler geçmektedir. Kitâbe bu yönleri ile tarihsel veri niteliğindedir. Hat sanatı yönünden baktığımızda kitâbe iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı düzeninde görülen açıklık, harflerin ölçüleri ve harflerin anatomilerindeki yeterlilikler göz önüne alındığında iyi bir hattat'ın elinden çıktığı görülmektedir. Yazı içeriğinde hareke ve teşrifata yer verilmemiştir. Bu kitâbede Hattat ismi yazmamakla birlikte yakın tarihlerde Balıkesir merkezde eser veren Hâzım Efendi'nin yazı üslubunu yansıtmaktadır.

3.1.1.28.Merkez Ömer Ali Bey (Hamidiye) Kütüphanesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Dumlupınar Mahallesi, Anafartalar Caddesi Hacı Ali (Alibey) Camii avlusu içinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Hamidiye Kütüphanesi; II. Abdülhamit'in emri ile, Karesi Sancağı Mutasarrıfı Ömer Ali Bey tarafından 15 Ocak 1901 yılında yaptırılmıştır (Şentürk, 2019; 54). Ancak kütüphanenin inşâsına ait münferit bir kitâbe yoktur. Bununla birlikte şuan Balıkesir İl Halk kütüphanesinde muhafaza edilen Karesi Mutasarrıfı Ömer Ali Bey'in yaptırdığı Hacı Ali Bey Camii, medrese ve kütüphane için vakf ettiği "Vakf Kitâbesi"nde yapıdan bahsedilmektedir.

Yapı, doğı-batı yönde dikdörtgen planda tek katlı, okuma salonu ve kitap odasından oluşmaktadır. Güney yönde yani Hacı Ali Camii'ne bakan tarafta beş gözlü revak yer alır. Kütüphane günümüzde büyük oranda onarım görmüş yenilenmiştir. Yapı ile ilgili İl Halk Kütüphanesinde muhafaza edilen kitâbe, dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış dört satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesi'nde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 77).

Metin

1- اشبو حاجي علي جامع شريفي ايله كتبخانه و مدرسه‌نك بقاي عمراننه و محراب جهتنده

2- معلق وقفنامه‌نك توسيعا محافظهٔ مندرجاتنه اخلافا متصرفين كرام

3- و نواب ذوي الاحترام جانبلرندن حسبتة لله بزل همت

4- ديانت پروري و نظارت بويرلمسى مسترحمدر سنه ١٣١٩ عمر عالي

Okunuşu

1- İş bu Hacı Ali Camii şerifi ile kütüphâne ve medresenin bekâ-ı umrânına ve mihrap cihetinde

2- Muâllak vakıfnâmenin tevsiân muhâfaza-i müntericâtına ahlâfa mutasırrıfın-î kirâm

3- Ve nüvvâb zevi'l-ihtirâm câniblerinden hasbeten lillâh bezl-i himmet

4- Diyânet-perveri ve nezâret buyrulması müsterhamdır sene 1319 Ömer Ali

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı; Hacı Ali Camii mihrap duvarında asılı olan bu vakıfnamede yazılı, Hacı Ali Camii Şerifi, Kütüphane ve Medrese'nin korunmasına ve gelişmesine, Allah rızası için çok gayret edilmesini gözetilmesini benden sonraki mutasarrıflardan istirham ederim (Eren, 1990; 37). H.1319 / M.1902 – Ömer Ali.

Metin içeriğinde de açıkça ifade edildiği üzere kitâbe taş vakfiyedir. Balıkesir genelinde yaptığımız araştırmada taş vakfiye olarak tek örnektir. Vakfiyede Camii, Medrese ve Kütüphanenin belirtilerek bunların kendisinden sonraki mutasarrıflar tarafından da gözetilip korunması dikkatle vurgulanmıştır. Ancak bu yapılardan Hacı Ali camii ve Kütüphane günümüze ulaşabilmiştir. Camii sonradan yeniden inşâ edilmiştir. Kitâbede belirtilen medrese günümüzde mevcut değildir.

Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda nitelikli sayılabilecek bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Sade bir kompozisyonda olan yazı tek sıra istifli, teşrifatsız ve açık bir düzenlemededir. Hattatı belli olmayan kitâbenin Balıkesir merkezde farklı yapılarda imzası bulunann Hâzim Efendi olma olasılığı yüksektir. Hâzım Efendi'nin Emin Ağa ve Karaoğlan camilerindeki yazıları karşılaştırdığımızda hem tarihsel olarak hemde yazı üslubu olarak benzerlik göstermektedir.

3.1.1.29.Merkez Karaoğlan Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Karaoğlan Mahallesi Sancar Sokak'ta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının Rumeli fatihi Gazi Süleyman Paşa ile birlikte Rumeli'ye geçenlerden biri olan Karaoğlan tarafından yaptırıldığı rivayet edilir. Eserin XIV. yüzyılda yapıldığı ve 1898 depreminde yıkılmış ve zamanın mutasarrıfı Mehmet Ali Avni Bey'in gayretleriyle yeniden inşa edilmiştir. Yapının avlusunda Karaoğlan'a ait olduğu söylenen bir mezar bulunmaktadır (Sözlü, 2022; 63). Kitâbeden yapının Sultan II. Abdülhamit Han döneminde Mehmet Ali Bey tarafından 1907 yılında yeniden yaptırıldığı bilgisine ulaşılmaktadır.

Yapı, harem, giriş sofası ve kuzey doğu yönde yer alan minareden ve avludan oluşur. Düzgün kesme taş ve tuğla malzemeden almaşık duvar örgü sistemi ile yapılan camii üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır. Hareme giriş kuzey cephe üzerindeki açıklıktan sağlanır (Fotoğraf 78). Yapının ikinci inşâsına ait kitâbe giriş sofasından hareme geçiş açıklığı üzerinde yer alır. Bugün yapının girişinde yer alan sundurma kitâbenin bir kısmını kapatmıştır. Kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satıra ve 8 kartuşa ayrılmış, celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak yle hakkedilmiştir (Fotoğraf 79-80).

Metin

١ – امام المسلمين فخر الملوك عبدالحميد خانك \ قيلندى سايهء شاهانه سنده بو اثر انشا

٢ – خراب اولمش ايكن محمد على بك صاحب الهمّت \ كتيردى لطف ايدوب ميدانه حقى ايلدى اعلا

٣ – ازان احمدى ايتد كجه كوش عالمى تزيين \ دروننده ادای خمس ايله اولسون شر فپيما

٤ – قلمدن چیقدی تارخی ختامی نقطه لی حسبی \ اولندی لطف باریله قره اغلان جامع احیا

5- ١٣٢٥ کتبه حا زم

Okunuşu

1- İmamü'l-müslimin fahru'l mülûk Abdülhamid Han'ın / Kılındı saye-i şahanesinde bu eser inşa

2- Harâb olmuş iken Mehmed Ali Bey sâhibü'l – himmet / Getirdi lütfedip meydana Hakkı eyledi i'lâ

3- Ezân-ı Ahmedi ettikçe gûş-ı âlemi tezyin / Derûnunda edâ-yı hams ile olsun şerefpeymâ

4- Kalemden çıktı tarih-i hıtâmı noktalı Hasbi / Olundu lutf-i bâri'yle Karaoğlan Camii ihyâ // 1325 Ketebehü Hâzım.

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinin genel açıklaması, Müslümanların İmamı şerefli Abdülhamid Han'ın hükümdarlığı sayesinde buy eser inşâ edildi. Harap olmuşken, Mehmed Ali Bey'in hayreti ile i'mâr edildi ve meydana getirildi. Ezan sesleri âlemi bir kuş gibi süslerken, içinde beş vakit namaz kılınarak şereflensin. Kalemden çıktı bitiş tarihi noktalı, Hasbi, Allah'ın lütfuyla Karaoğlan Camii yeniden canlandırıldı. Bunu Hâzim yazdı H.1325 / M. 1907'dir. Kitâbede verilen devrin Padişahı, yapının ikinci onarımı olması, bâni ismi, i'mâr eden kişi, metnin şairi ve hattatın kimin olduğu bilgileri tarihi veri anlamında çok değerlidir. Ayrıca inşâ tarihinin ebced usulü ile de verilmesi edebi yönden önemlidir. Hat sanatı açısından kitâbe nitelikli bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Hattat satır düzenini, harf ölçülerini ve anatomilerini uyumlu olacak şekilde yazmıştır. Metinde hareke teşrifat unsuru görülmez.

3.1.1.30.Merkez Kaya Bey Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Kaya Bey Mahallesi Türbe sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının H.876 / M.1471-72 yılları öncesinde 15 yıllık bir dönem içinde, o yıllarda şehrin Oruç Gazi mahallesi olarak bilinen kuzey kısmında inşa edildiği tahmin edilmektedir (Sözlü, 2022; 95)[11] Camiye H.1002 / M.1593-94 tarihinde bir minber eklenerek Cuma namazı kılınabilecek bir camii haline getirilmiştir (Sevim, 1994; 21). Yapının günümüzdeki haline kitâbe içeriğinden hareketle H.1325 /

[11] Ayrıca bkz; Sezai Sevim, "Candaroğulları Sülalesinden Kaya Bey'in Balıkesir'deki Camisi ve Vakıfları", *Vakıflar Dergisi, XXIII,* Ankara 1994, s. 21.

M1907 yılında Sultan II. Abdülhamit Han'ın döneminde mutasarrıf Mehmet Ali Bey'in gayretleri ile ulaştığı anlaşılmaktadır.

Camii, harem, kadınlar mahfili ve kuzey doğu yönde yapıdan bağımsız minareden oluşmaktadır. Ayrıca kuzeyinde Türbe, güneyinde avlu duvarına bitişik çeşme bulunmaktadır. Yapı mihraba paralel dikdörtgen planda, üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplı, düzgün kesme taş ve tuğla malzemeden almaşık duvar örgülü olarak inşâ edilmiştir (Fotoğraf 81). Caminin kuzey cephe üzerindeki hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine, yedi satır halinde ve her satırı iki kartuşa bölünmüş iken son satırda bölünme kısmı ortasına sene ve ketebe imzası eklenmiştir. Kitâbe zemine oyma-kabartma olarak Celî Ta'lik hattıyla ve Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 82).

Metin

١ – حضرت عبد الحميد خان ديانتپرورك \\ سايه سنده بو قيا بك جامعى اولندى تمام

٢ – كائنات آوازهء تكبير ايله اولدقجه شاد \\ رونق انداز سرير سلطنت اولسون مدام

٣ – روحبخشاى لوا محمد على بك بنده سى \\ ايلدى انشاسنه بو سجده كاهك سعى تام

٤ – مظهريتله خدانك فيض بى پايانه \\ شاه كام اولسون ايكى عالمده بر وفق مرام

٥ – زاتنه پيراو اولوب جداً حميتپروران \\ قيلديلر ازهر جهت بزل نقود اهتمام

٦ – جمله سى نزد خداده اوله مشكور العمل \\ (من بنى) سرّ يله اولسونلر فريح و شادكام

٧ – كوهر آسا پرلادى تارخى حسبى خامه دن \\ ١٣٢٥ كتبه حازم غفرله \\ حقك عونيله بو جمع اولدى مقرون ختام

Okunuşu

1- Hazret-i Abdülhamid Han-ı diyanetperver'in // Sayesinde bu Kaya Bey Camii oldu tamam

2- Kainât âvâze-i tekbir ile oldukça şad // Revnâk-ı endâ serîr-i saltanat da olsun müdâm

3- Ruhbahşâ-i Liva Mehmed Ali Bey bendesi // Eyledi inşâsına bu secdegâhın sa'i tâm

4- Mazhariyetle Hüdâ'nın feyz-i bî pâyânına // Şâh-ı gâm olsun iki âlemde ber vefk-ı merâm

5- Zâtına peyrâv olub cidden hamiyetperverân // Kıldılar ezher-i cihet bezl-i nukûd-u ihtimam

6- Cümlesi nezdi Hudâ'da ola meşkûru'l-amel // "Men Benâ" sırrıyla olsunlar ferih ve şâdgâm

7- Gevher-i âsâ parladı tarih-i hasbi hâmeden //1325 Ketebehû Hâzım Gafera lehû // Hakk'ın avniyle bu cami oldu mekrûn-ı hıtâm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metinin anlamı için; Dinin koruyucusu Abdülhamid Han hazretlerinin sayesinde bu Kaya Bey Camii yapıldı. Bu camiden "Allah-u Ekber" sesleri yükseldikçe onun hükümdarlığı daim olsun. Vilayetimizi yöneten Mehmed Ali Bey bu camii'nin yapılmasına büyük gayret gösterdi. Allah'ın sonsuz rahmet ve bereketi ile dünya ve ahirette istediklerine kavuşsun. Onun öncülüğünde hayırseverler paralarını ve emeklerini bağışladılar. Cümlesi yaptıkları hayrın sevabına ersin. "Men Benâ sırrı, Kim Allah için bir ev inşa ederse -mescit yaparsa- Allah'ta Cennet'te onun için bir ev yapar" (Hadis-i Şerif) müjdesiyle sevinsinler. Hasbi'nin kaleminden cevher gibi parladı bu Camii'nin yapımı Allah'ın yardımı ile tamamlandı. H.1325 / M.1907. Kitâbe içeriğinde sunulan bilgiler tarihsel veri olarak çok değerlidir ve bu kitâbenin önemini artırmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında nitelikli bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı düzeninde görülen satır düzeni, harf ölçüleri ve anatomilerindeki yerinde yazımlar yazının seviyesini yükseltmiştir. Açık bir istif kullanılan metinde hareke teşrifat unsuru görülmez.

3.1.1.31.Merkez Hamidiye Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Merkez Akıncılar Mahallesi, Kepsut Sokak Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii'nin ne zaman yapıldığına dair Karesi Sancağı Mutasarrıfı Ömer Ali Bey'in sadaret (Başbakanlık) makamına arz ettiği; R.1314 / M.1898 tarih ve 228 sayılı yazısında şöyle ifade etmiştir; "*Padişahımız Efendimiz Hazretlerinin kutsal adlarına başlattığım Hamidiye Camii Şerifi dahi, fotoğraflarında görüleceği gibi günlerde bitmek üzeredir…"* (Eren,1990; 43). Buradaki ifadelerden hareketle burada daha öncesinde bir Camii olduğunu gösteren ya da var olanın yıkıldığına dair bir bilgi yoktur. Buna karşın yapı üzerindeki kitâbe tarihinin H.1326 / M.1908 olması ve "*müceddeden-yenilenmesi"* ibaresi içermesi yapı hakkında belirsizlik içermektedir. Belirtilen inşâ tarihi ile tamamlanma tarihi arasında 10 yıl gibi bir süre olması ve yenilendiğinin vurgulanması hususu hakkında şöyle bir çıkarım yapılabilir; Camii'nin R.1314 / M.1898 tarih ve 228 sayılı yazıda ifade edildiği üzere tamamlanmasına yakın yaşanan büyük Balıkesir depreminde zarar gördüğü söylenebilir. Bu durum sonrası Balıkesir genelinde başlatılan i'mâr faaliyetleri ancak H.1326 / M.1908 tarihinde tamamlanabildiği ve sebeple yenilendi ifadesinin kullanıldığı düşünülebilir.

Hamidiye camii, derinlemesine dikdörtgen planda harem, giriş sofası ve kuzey batı yönde yer alan minareden oluşur. Yapı üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmış ve düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır (Fotoğraf 84). Yapıya sonradan dahil edilen kuzey cephedeki sofa bölümünün doğusunda yer alan yenileme kitâbesi dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış dört satır halinde, Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 85).

Metin

١ – اشبو حميديه جامع شريف السلطان ابن السلطان الغازى

٢-عبد الحميد خان ثانى حضرتلرينك طرف هما يونلرندن

٣-بتوفيقه تعالى مجددًا انشا واحيا بيورلمشدر

٤-سنه ١٣٢٦ ١ شعبان

Okunuşu

1- İş bu Hamidiye Câmi-i Şerifi es-Sultan İbn-i Sultan el-Gazi

2- Abdülhamid hân-ı sâni hazretlerinin taraf-ı humâyunlarından

3- Bi't-tevfikıhi Teâlâ müceddeden inşâ ve ihyâ buyrulmuşdur

4-Sene 1326 1 Şa'ban

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği tercümesinde; Bu Hamidiye Camii şerifi Sultan oğlu Gazi II. Abdülhamid Han hazretlerinin mübarek himayelerinde Allah'ın yardım ile yeniden inşâ edilmiştir. H.1 Şa'ban 1326 /M.29 Ağustos 1908. Kitâbede ifade edilen bâni, inşâ sebebi ve yapım tarihi bilgileri tarihsel veri olması bakımından önemlidir. Kitâbenin yazısını hat sanatı bakımından değerlendirecek olursak mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğunu söyleyebiliriz. Yazı düzeni iyi durumda olmakla birlikte harf anatomilerindeki eksiklikler, harflerin oranlarındaki uyumsuzluklar bu duruma sebep gösterilebilir. Örneğin "**خان – Hân"** kelimesinde harf oranlarının diğerlerine nispetle daha küçük yazılması ya da "**طرف – taraf-ı"** kelimesinde harflerin yazılışları iyi seviyede değildir.

3.1.1.32.Merkez Uhuvvet Mektebi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Altıeylül ilçesinde Mithatpaşa Sokak bugün Sabiha Gökçen Anaokulu olarak hizmet vermektedir.

Tarihçesi ve Kitâbesi: II. Meşrutiyet Dönemi'nde Uhuvvet 'ül Hamidiye Mektebi, II. Abdülhamit'in emriyle Karesi mutasarrıfı Ömer Ali Ayni Bey tarafından 1909 yılında yaptırılmıştır. Okul, ;1913 yılında Hadikâtü's-Sebat, 1915'te ise Mithat Paşa adını almıştır (Şentürk, 2019; 65). Yapı, 1937-1941'de Mithat Paşa İlkokulu, 1941-1979 Necatibey Öğretmen Lisesi, 1979- 1980 öğretim yılında alt katı anaokulu, üst katı tekrar Mithat Paşa İlkokulu, 1980- 1986 yıllarında bağımsız bir anaokulu, 1987-2005 yılları arasında

Öğretmen Sağlık Eğitim Merkezi, 2007-2012 yılları arasında Özürlüler Rehberlik Araştırma Merkezi, 2012 yılından itibaren de Sabiha Gökçen Anaokulu okulu hizmet vermektedir.[12]

Yapı, doğu batı yönde gelişim gösteren dört cephede dışa taşıntılı dikdörtgen bir plandadır. Yapıya girişler kuzey ve batı cephelerde yer alan kapı açıklıklarından sağlanmakla birlikte ana giriş kuzey cephe üzerindedir. Binânın kat düzeni girişin önünde bir hol, çevresine simetrik dizili farklı büyüklükteki odalardan oluşur. Bu şekilde hol ve çevresinde yer alan 6 adet odadan oluşan plan düzeni ikinci katta merdivenlerdeki konum farkıyla tekrar etmektedir. Yapının beden duvarları tuğla üzerine sıva ile kapatılarak örülmüş, olup üst örtü eğimli kırma çatı şeklinde kapatılmıştır (Fotoğraf 86). Yapının kuzey cephe üzerindeki girişi üzerinde bulunann inşâ kitâbesi dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 kartuş halinde ilk satır celî sülüs, diğer satırlar celî tâ'lik hat ile, Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 87).

Metin

1- اُخُوّتْ حَمِيدِيَّه مَكْتَبى

2- بو مكتبك اكمال انشاآتى عثمانليلر اره سنده تأمين حريت و تأ سيس

3- اخوت ايدن قانون اساسينك احياسنه تصادف ايتديكندن اسمنه تبركا

4- اخوت مكتبى دنيلمشدر سنهٔ كشادى 1326

Okunuşu

1- Uhuvvet-i Hamidiyye Mektebi

2- Bu mektebin ikmâl-i inşâatı Osmanlılar arasında te'mini hürriyet ve te'sîs-i

3- Uhuvvet eden Kanûni Esâsinin ihyasına tesadüf ettiğinden ismine teberrûken

4- Uhuvvet Mektebi denilmiştir sene-i küşâdı 1326

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni çevirisine baktığımızda, Hamidiye Uhuvvet (Kardeşlik) Mektebi. Bu okul'un tamamlanması, Osmanlılar arasıdan hürriyet ve kardeşliğin sağlandığı Anayasanın yürürlüğe girdiği yıla denk geldiğinden uğur sayıldığı için Uhuvvet Mektebi denmiştir. Açılış yılı H.1326 / M.1909. Kitâbe içeriğinde yapının ismine yönelik bilgiler, yapım yılı ve toplumsal bir olaya atıfta bulunulması yönü ile tarihsel değeri

[12] Yapının tarihsel kullanımlarına ilişkin bilgiler okul içerisinde bulunann bilgilendirme panosundan temin edilmiştir.

artmıştır. Kitâbe metinin yer aldığı levhada metinde alışılagelmiş düzenlemeden farklı olarak iki farklı hat çeşidi kullanılması kitâbenin önemini daha da artırmaktadır. Hat sanatı açısından baktığımızda ilk satırda iyi seviyede bir celî sülüs yazı örneği olduğunu görüyoruz Satır kompozisyonunda iki sıra istif şeklinde yapılan tasarrrufta hareke, tirfiller ve mühmel harflerle satır teşrifatlandırılmıştır. Diğer satırlar daha sade harekesiz ve teşrifatsız olmakla birlikte nitelikli bir celî tâ'lik yazı olduğu görülür. Kitâbeyi yazan hattat'ın iki yazı türünde de mâhir olduğu anlaşılmaktadır. Anca metin içerisinde hattat kimliğine ilişkin bilgi yer almamaktadır.

3.1.1.33.Merkez Sadeddin Efendi Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Hacı İlbey Mahallesi, Mehmet Akif Ersoy Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesinden yer alan tarihe göre R.327 (1327) / M.1911 tarihinde Muhammed Sâ'deddin Efendi tarafından yaptırılmıştır. 2021 yılında yaptığımız incelemede yapının kitâbesi yerinden sökülmüş, akarı kesilmiş ve harabe halde idi. 2022 yılında çeşmeyi tekrar ziyaret ettiğimizde Büyükşehir Belediyesi tarafından ihya edildiğini ve kitâbenin üzerine tekrar yerleştirildiğini gördük. Ayrıca günümüzde çeşmenin akarı da bulunmaktadır.

Çeşme bağımsız çeşmeler gurubunda, genel olarak dikdörtgen planlı iki yanda simetrik kare formda sütunce, sivri kemerle sonlanan niş içerisinde yalak, lüle ve kitâbelik bölümlerinden oluşur. Üst kısmı saçakla sonlanan çeşmede düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır (Fotoğraf 88). Aynalık bölümünde yer alan kitâbe kareye yakın formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış, ilk 4 satırı 8 kartuş devamı tek satır halinde düzenlenmiş 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 89).

Metin

1- الصلا عطشانه كه بو چشمهٔ يى ميثلى // مسمابي تسمّى عينا فيها سلسبيل

2- كربلاى عطشى نارن ايتدكجه صولارى // اوح محفوظه يازلسون بو بر خير جليل

3- ايچدكجه حسينك عشقنه هپ انس طيور // روح والد شاد اولور هر دم بالجميل

4- چشمه چشمانك ياشلريله سويلدم // سعدالدين افنديدر صاحب الخير العديل

5- چو مغفور و مرحوم عبدالقادر اغا بن امينك روح ايچون عشقنه

6- مستغرق دريايى رحمت شفاعت اولمسبچون مخدومى رفعتلو

7- محمّد سعدالدين افنديك انشا و احيا ايلدكي چشمهٔ الخيراتلردر سنه 327

Okunuşu

1-es-Salâ atşâna ki bu çeşme-i bî misli // müsemmâ-yı tüsemmâ aynen fîhâ selsebîl

2- Kerbelây-ı atşı nârın etdikçe suları // levh-i mahfûza yazılsun bu bir hayr-ı celîl

3-İçdikçe Hüseyn'in aşkına ins ü tuyûr // rûh-ı vâlid şâd olur her dem bi'l-cemîl

4- Çeşme-i çeşmânımın yaşlarıyla söyledim // Sa'deddin Efendî'dir sâhibu'l-hayri'l-adîl

5- Çû mâgfûr ve merhum Abdülkâdir Ağa bin Emin'in rûhu'l-Hüseyn'in aşkına

6- Müstağrak deryâ-yı rahmet ve şefâat olmasîçün mahdumu rif'atlü

7- Muhammed Sa'deddin Efendi'nin inşâ ve ihyâ eylediği çeşme-i hayrâtlarıdır sene 327

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içeriğinde yoğun Arapça ve Farsça kelimeler yer aldığı için yazım dili yoğundur. Genel anlamına baktığımızda, Susuzlara bir çağrı olsun ki bir benzeri yoktur bu çeşmenin. İçimi tatlı ve kaynak suyudur. Kerbela susuzluğu gibi insanlar bu suyu içtikçe bu hayrın sahibi kitâbeye yazılsın. İçtikçe Hüseyn'iin aşına insanlar ve kuşlar içtikçe Babasının ruhu her vakit mesud ve memnun olur. Göz yaşlarımla söyledim bu hayrın sahibi Sâdeddin Efendi'dir. Babası merhum Emin oğlu Abdülkadir Ağa'nın ruhu aşkına, onun nimet ve şefaat deryasına ulaşması için oğlu âlişân (büyük rütbe sahibi) Muhammed Sadeddin'in yaptırdığı hayrattır. R.327 / M.1911.

Kitâbe içeriğinde çeşmenin bânsinin kim olduğu, yapım tarihi ve kullanılan edebi dil kitâbenin değerini artırmaktadır. Hat sanatı açısından mahalli tarzda bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe içeriği bakımından zengin ifadeler içerir. Yapı türünün belirtildiği ve buradan hareketle yapı türüne uygun ifadelerin kullanıldığı metnin yazarının/şairinin kim olduğu belli değildir. Metin içinde kullanılan "*Kerbela susuzluğu- İçtikçe Hüseyn'in aşkına"* gibi ifadeler ehl-i beyt'e olan muhabbetten dolayı bu çeşmeden akan sudan içenlerin onları yâd etmesini de amaçlanmıştır.

3.1.1.34.Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası

Bulunduğu Yer: Balıkesir Merkez Dumlupınar Mahallesi, Ali Hikmet Paşa Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı kitâbeye göre, H.1327 / M.1909 yılında Sultan Mehmed Reşad Han döneminde yaptırılmıştır. Bina günümüzde Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Mutasarrıf Ömer Ali Bey Yazma Eser Kütüphanesi olarak kullanılmaktadır.

Yapı kuzey – güney doğrultulu dikdörtgen bir plana sahiptir. Giriş eyvanının yüksekliği ikinci kat seviyesine kadar ulaşır. Eyvan, iki katlı olup üst örtüsü kare kaideli iki sütun üzerine oturur. Bina zemin katı hol ve çevresindeki farklı büyüklüklerdeki odalardan oluşur. Zemin katın doğu blokunda bir hol çevresinde 3 adet müştemilat odası yer alır. Binânın birinci katına çıkan merdivenler kuzeydoğu köşededir. Birinci kat planı giriş holünün çevresinde yer alan 4 adet oda ve diğer blokda farklı işlevlerde kullanılan 3 adet odadan oluşmaktadır (Fotoğraf 90). Binânın batı cephesi üzerinde iki ayrı kitâbe yer alır. Bunlardan cephe üzerinde üstte bulunann inşâ kitâbesi, giriş eyvanı üzerindeki kitâbe ise binânın ismine yöneliktir. İnşâ kitâbesi mermer malzeme üzerine zemine oyma-kabartma ve kazıma tekniğinde, 4 parçadan oluşur. Taçlık kısmı iki yandan kıvrık dal formunda sonlandırılmış, orta kısımda inşâ tarihi bunun yine iki yanında kazıma tekniğinde "Sebebi İnşâ ve Ahmed Faik" ibarelerinin okunduğu bölümdür (Fotoğraf 92). Altı kısımda ise dikdörtgen levha içerisine oyma-kabartma olarak cetvellerle ayrılmış, 6 kartuşa bölünmüş 3 satırlık, Celî Ta'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiş kitâbe metni yer alır(Fotoğraf 91). Diğer kitâbe giriş açıklığının üzerinde dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak tek satır halinde yazılmış levha kitabesidir (Fotoğraf 93).

Metin: 1

١ – سبب انشا ١٣٢٧ احمد فائق

٢ – دور مشرو طيتك خاقان عمرانپروری \\ حضرت سلطان محمد خان علويتقرين

٣ – اولدی عصر تا بدارنده بو عالی دئره \\ دلنشين طرز اوزره فربخش عيون ناظرين

٤ – اولدی كوهرله مزين حسبی تارخی ختام \\ فضل حقله ياپدرلدی بانقه اولدی چوق رصين

Okunuşu

1- Sebeb-i inşâ 1327 Ahmed Faik

2- Devr-i meşrutiyetin Hâkân-ı umrânperveri // Hazret-i Sultân Mehmed Hân uluviyetkarîn

3- Oldu asr-ı tâbdârındabu âlî dâire // dilnişîn tarz üzre fera(h)bahş uyûn-ı nâzırîn

4- Oldu gevherle müzeyyen Hasbî târîh-i hitâmın // Fazl-ı Hakla yaptırıldı banka oldu çok rasin

Metin: 2

زراعت بانقه سی

Okunuşu

Ziraat Bankası

Kitâbelerin Tanıtımı

Yapının girişinde tepelik kısmında yer alan birinci kitâbe metni içeriğinde binânın inşâ sebebi olarak Ahmet Faik ismi zikredilmektedir. Meşrutiyet devrinin i'mârı, ve ihyayı seven şanlı Sultanı Mehmed Han'ın devrinde bu yüce binânın yapıldığı, güzel ve sevilen bir tarz olduğu söylenmekte. Sın beyitte ise Hasbi'nin tarihi elmasla süslediği ve Allah'ın yardımı ile bu bankasının çok sağlam olduğunu ifade eder. İlk satırda belirtilen Ahmet Faik isminin dönemin Ziraat Bankası müdürü olduğu ve bu binânın yapılmasına vesile olduğu düşünülmektedir. Ancak buna dair kesin kayıt ya da belge bulunmamaktadır. Bâninin ismin bu şekilde kitâbe metni dışında vurgulaması alışılagelmiş bir uygulama değildir. Bu durum Ahmet Faik isimli zâtın hattat olabileceğini de düşündürmektedir. Kitâbe içeriğinde dönemsel bilgi verilmesi ve iki farkıl hakketme tekniğinin bir arada uygulanması kitâbenin niteliğini artırmaktadır. Şair kitâbenin son satırında inşâ tarihini ebced usulü ile de vermiştir. Hat sanatı açısından baktığımızda kaliteli bir celî tâ'lik yazı örneği görmekteyiz. Satır istifindeki düzen, harflerin oranları ve harf anatomileri gayet yerinde olup ısta bir hattat'ın yazdığı anlaşılmaktadır. Metin içerisinde teşrifat ve hareke görülmemekle birlikte satır kompozisyonu göze hoş gelecek şekildedir.

Giriş açıklığı üzerinde yer alan ikinci kitâbe binânın tabelâ kitâbesi diyeceğimiz işlevdeki kitâbesidir. Metin içeriğinde *Ziraat Bankası* yazmaktadır. Bu ifade ile yapının bir banka binası olduğu açıkça belirtilmektedir. Hat sanat açısından baktığımızda kaliteli bir celî sülüs yazı örneğidir. Sade bir istife sahip kitâbenin hattatı belirtilmemekle birlikte tepelik kısmındaki kitâbenin hattatı ile aynı kişi olduğu muhtemeldir.

3.1.1.35.Merkez Karesi Bey Türbesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Karesi mahallesi, Zağanos Paşa Külliyesi kuzey batısında Alankuyu Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Karesi Beyliğinin kurucusu olan Karesi Bey'in türbesinin ilk inşâsının XIV. Yy'da yapıldığı tahmin edilmektedir. Selçuklu devletinin uç beyi iken daha sonra müstakil beylik kuran ve Osmanlı Devleti'ne ilhakından sonra da donanması ve askerleriyle özellikle Rumeli'ye geçişte büyük rol oynayan Karesi oğullarının atası olan zatın kabri 1897 depreminde zarar görmüştür. Bu defa dönemin Karesi idarecisi Ömer Ali Bey türbeyi tamir ettirmiştir (Sözlü, 2022; 558). Yapı üzerindeki kitâbeden hareketle H. 1338 / M.1922 yılında yeniden yaptırılmıştır. 1922 yılındaki bu müdahale Belediye Reisi Hayreddin Bey tarafından yaptırılmıştır.

Türbe, yarım daire formunda bir plandan oluşan yapının kuzey ve batı cepheleri hemen yanında yer alan binalara bitişik, güney ve doğu cepheyi oluşturan yay formunda uzana cephe ise Zağanos Paşa Külliyesine bakmaktadır. Güney cephe giriş açıklığı ve çevresine eklenen 7 adet pencere ile hareketlendirilmiştir. Pencere açıklıklarının çevresi sağır sivri kemer formu ile şekillendirilmiştir. Türbe içerisinde Karesi Bey'in sandukası haricinde dört büyük, iki küçük kabir daha vardır. Bunların Karesi Bey ailesinin fertleri olduğu düşünülmektedir. Yapı düzgün kesme taş malzemeden inşâ edilmiş olup üzeri kırma çatı ile örtülüdür (Fotoğraf 94). Türbenin giriş açıklığının batı tarafında yer alan kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine iki satır hâlinde, iki farklı hat ile (celî sülüs ve rik'a), Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin iki köşesinde çiçek tasviri görülür (Fotoğraf 95).

Metin

1- قَرَه عیسی بَك تُربَءِ شَریفَه سی

2- تجدیداً انشاسی 1338

Okunuşu:

1- Karesi Bey Türbe-i Şerife'si

2- Tecdîden İnşâsı 1338

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamında açıkça yapının Karesi Bey Türbesi olduğu ve H.1338 / M.1920 tarihinde yenilendiği yazmaktadır. İki satır halindeki kitâbenin ilk satırında nitelikli ve teşrifatlı bir celî sülüs yazı örneği vardır. İkinci satırda ise rik'a hattında yazılan metin sadedir. Kitâbe içerisinde iki ayrı hat'tın kullanılması bakımından değerlidir.

3.1.1.36.Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Fîruz Bey Mahallesinde Başçeşme Mezarlığı karşısında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii ilk inşâsı Candaroğullarından Kasım Beyoğlu Kaya Bey'in kardeşi Mirza Bey tarafından tahminen XV. Yy'a ait olan yapı bulunduğu mahlleden dolayı XVII. Yy sonlarına ait belgelerde, "Mirza Bey Camii Şerifi" veya "Mirza Bey Mescid-i Şerifi" ismi ile de anılmıştır. Camiyi bâninin lakabı Yoğurtçu Paşa'dan olmasından dolayı "Yoğurtçu Cami" diye de bilinmektedir (Mutaf, 2003; 35). Yapının ilk inşâsına ait kitâbe bulunmamaktadır. Sonraki dönemlerde onarımlar görerek günümüze ulaşan yapının minare kaidesi üzerinde yenileme kitâbesi vardır.

Yoğurtçu camii, kareye yakın derinlemesine dikdörtgen planlı, harem, giriş sofası ve kuzey doğu cephesinde yer alan minareden oluşur. Düzgün kesme taş ve tuğladan almaşık duvar örgü sistemiyle örülen beden duvarları üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır. Üst örtü giriş sofası üzerinde kuzey yöne eğimli olarak düzenleme gösterir (Fotoğraf 96). Yapıya ait tek kitâbe minare kaidesi üzerinde papuçlukta bağımsız olarak bulunur. Kitâbe levhası yapıya bitişik değildir. Kitâbe mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış üç satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 97).

Metin

١ـ محلّه هيئت اختياريّه سيله زكور و اناث

٢ـ حميّتمندان اهالينك همّت و غيرتلريله

٣ـ اشبو مناره تجديداً احيا ايدلمشدر // عا ملى عثمان - ١٣٤١ عربى

Okunuşu

1- Mahalle hey'et-i ihtiyâriyyesiyle zükûr ve inâs

2- Hamiyyetmendân ahâlînin himmet ve gayretleriyle

3- İşbu minare tecdîden ihyâ edilmiştir // Âmili Osman- 1341 Arabî

Kitâbe Tanıtım

Kitâbe içeriğinin genel tercümesinde; mahallenin ihtiyar heyetinden kadın ve erkeklerinden hayra düşkünlerinin üstün gayretleri ile bu minarenin Usta Osman tarafından H. 1341 / 1922 yılında yenilendiği ifade edilmektedir. Kitâbe içerdiği bilgiler bakımdan değerlidir. Minareye ait olması, nasıl ve hangi usta tarafından yaptırıldığına ilişkin bilgiler tarihsel veri olarak önemlidir. Hat sanatı açısından kitâbe mahalli üslupta celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli olarak düzenlenen kitâbe sade formdadır.

3.1.1.37.Merkez II. Kolordu Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkezde Bandırma Caddesi Şafak Sokak üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbesinde belirtildiği üzere H.1342 / M. 1923 yılında inşâ edilmiştir.

Bağımsız çeşmeler gurubundan olan yapı kare planlı olup doğu cephesi haricinde üç cephede sivri kemerli niş içerisinde akarı bulunann bir formdadır. Doğu cephe sağır bırakılan çeşme düzgün kesme taş

ile yapılmıştır (Fotoğraf 98). Batı cephesi üzerinde bulunan inşâ kitâbesi dikdörtgen formda mermer levha üzerine tek satır halinde celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak Türkçe olarak hakkedilmiştir. Satırın alt kısmında daha küçük bir kartuş içerisine inşâ tarihi hakkedilmiştir (Fotoğraf 99).

Metin

1- ایکنْجی قُول اُردو خیراتیدر

2- 1342 ه

Okunuşu

1- İkinci Kolordu Hayratıdır

2- 1342

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe günümüz Türkçesinde olmakla birlikte tarih Hicrî olarak verilmiştir. Kitâbe celî sülüs yazı örneği olarak nitelikli bir yazıdır. İki sıra istif düzenindeki metinde hareke ve az sayıda teşrifat unsuru görülür.

3.1.1.38.Merkez Sıra Çeşmeler

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Ege Mahallesi, Dereboyu Caddesi Eski Köylü Garajı karşısında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesine göre H.1344 / M.1926 tarihinde İbrahim Bâkır Efendi ve İsmail Ağa tarafından yaptırılmıştır. Bağımsız çeşmeler grubunda olan yağı sıralı dokuz çeşme ve ön bölümle yalaklardan oluşur. Zamanla bu çeşmelerin bir kısmı günümüzde üzerinde altı çeşme gözü bulunun yapının akarı kesilmiştir. Düzgün kesme taş malzemeden yapılan yapı günümüzde kullanılmamaktadır (Fotoğraf 100). Kitâbenin çeşme üzerinde yer almamakta ve nerde olduğu bilinmemektedir. Muharrem Eren'in, "Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri, 1990" isimli yayınında s.95'te bu yapıdan bahsetmekte ve kitâbenin bir fotoğrafını yayınlamaktadır. Siyah-beyaz olan görüntü üzerinden inceleme yapmak yetersiz olmuştur (Fotoğraf 101). Kitâbe dikdörtgen mermer levha üzerine ilk üç satırı 6 kartuşa bölünmüş, son iki satır düz devam etmiş formda, Osmanlı Türkçesinde, celî tâ'lik hat ile oyma kabartma tekniğinde hakkedilmiştir.

Metin

1- مجمع انسان و حیوانده مؤسس چشمه لر // خواجه باقر ایله اسماعیل اغانك همتی

2- امر انشاسنده خدمت ايلين مردان ايله // هر ايكى بانى يه ابزال ايلسون حق نعمتي

3- تشنكان مژده اولسون قالمدى ارتق ملال // با كمال عافيت ايچ ايله تقديم منتى

4- بو چشمه لر صندرغيلى حسين افندى محدومى فضلادن ابراهيم باقر افندى ايله اشرافدن

5- نكاحجى اوغلى اسماعيل اغانك وصيتلرى موجبنجه صحراى وجوت اولمشدر –1344- حازم

Okunuşu

1- Mecmâ-ı insan ve hayvanda, müesses çeşmeler // Hoca Bakır ile İsmail Ağa'nın himmeti

2- Emr-i inşâsında hizmet eyleyen merdân ile // Her iki bânîye ibzal eylesün Hak ni'meti

3- Teşnegân'a müjde olsun, kalmadı artık melal // Ba kemâl-i afiyet iç, eyle takdim minneti

4- Bu çeşmeler, Sındırgılı Hüseyin Efendi mahdumu fuzâla'dan İbrahim Bakır Efendi ile eşrâfdan

5- Nikahcı oğlu İsmail Ağa'nın vasiyetleri mucibinde, sâhârâyı vücut olmuştur. 1344- Hâzim

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; İnsan ve hayvanların toplandığı bu yerde yapılan çeşmeler Hoca Bâkır ile İsmail Ağa'nın yardımıdır. Yapılmasında hizmet eden yiğitler ile her iki bâni (yaptırana) Hak ni'meitni bol bol ihsan eylesin. Susamışlara müjde olsun artık üzüntü kalmadı. Büyük bir iştahla için ve yaptırana teşekkür edin. Bu çeşmeler Sındırgılı Hüseyin Efendi oğlu Âlim İbrahim Bâkır Efendi ve Eşrafdan (Tanınmış, ileri gelenlerden) Nikahcı oğlu İsmail Ağa'nın vasiyetleri gereğince yapılmıştır. 1926. Kitâbe içeriğinde tespit edilen bilgiler tarihsel veri oluşturması yönünden kıymetlidir. Hâzim Efendi tarafından yazılan kitâbe iyi seviyede bir celî tâ'lik yazıp örneğidir.

3.1.1.39.Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Kocaavşar köyü merkezine batı yönde 1,5 km mesafede yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesine göre H.1346 / M. 1927 yılında Hacı Efendi oğlu Muhammed Efendi, Eşi Mevlüde Hanım ve oğlu İsmail tarafından yaptırılmıştır.

Bağımsız çeşmeler gurubunda yer alan yapı dikdörtgen formda, yanlardan simetrik sütuncenin sivri kemerle kapattığı niş kısmı ve ön blümde yer alan yalaktan oluşur (Fotoğraf 102). Niş içerisinde alt kısımda akarın bulunduğu lüle, üstte aynalık üzerinde kitâbeden oluşur. Kitâbe kare formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 103).

Metin

1- حاجی افندی زاده محمّد علی افندی و

2- زوجه سی مولوده خانم و مخدومی

3- اسماعیل افندی اثر حیر امریدر سنه 1346

Okunuşu

1- Hacı Efendi zâde Muhammed Ali Efendi ve

2- Zevcesi Mevlüde Hanım mahdumu

3- İsmail Efendi eser-i hayr-ı emridir sene 1346

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni tercümesinde çeşmenin Hacı Efendi oğlu Muhammed Efendi, Eşi Mevlüde Hanım ve oğlu İsmail tarafından M.1927 yılında yaptırıldığı belirtilmektedir. Bânilerin ismi ve yapım tarihleri gibi bilgilerin net ifade edilmesi yönünden kitâbe önemlidir. Hat sanatı açısından baktığımızda mahalli üslupta orta düzey bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Sade formda düzenlenen kitâbe tek sıra istifli teşrifatsızdır.

3.1.1.40.Merkez Halalca Köyü (Beyler) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkeze bağlı Halalca Köyü merkezde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme, üzerindeki kitâbeye göre H.1351 / M.1932 tarihinde Giridli oğlu Mehmed Paşa'nın oğlu Hacı Kâzım Beyzâde Nâzım Beyefendi tarafından yaptırılmıştır.

Yapı, bağımlı çeşmeler gurubunda, su deposu olarak kullanılan mekânın duvarına bitişik haldedir. Güney cephe üzerinde batı köşede cepheden taşıntılı sivri kemerli niş içerisinde akar, cephe orta bölümünde ise kitâbe bölümü yer alır (Fotoğraf 104). Kitâbe kareye yakın dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 6 satır halinde, satırlardan ilk 3'ü 6 kartuşa bölünmüş olarak Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 105).

Metin

١– حضرت فیّاض مطلق قیلدی توفیقن رفیق // میر ناظم ایتدی احیا قریه یی سرتاپا

٢– قایه سی انجاق رضادر شبهه سز بو خیردن // اولدی شادان روح احمد هم شهید کربلا

٣– مژده اولسون تشنکانه قالمدی کویده ملال // قاتحه اهدا ایدوب ایچون صودن بولسون صفا

٤ــ با ليكسرى اشراف خاندانندن كريدلى اوغلى محمد پاشا مخدومى و حاجى كاظم

٥ــ بك زاده ناظم بك افندينك [جلب رضاى بارى و شفاعت اولاد على]

٦ــ مقصديله جلب و اساله وبوراده انشا سنه موفق اولدقلرى // اثريه سن خيراتيدر ١٣٥١ 21 ربيع ال اخر

Okunuşu

1- Hazret-i Feyyâz mutlak kıldı tevfîkin refîk / Mîr Nâzım etdi ihyâ karyeyi sertâpâ

2- Gâyesi ancak rızâdır şüphesiz bu hayırdan / oldu şâdân-ı rûh-i Ahmed hem şehîd Kerbelâ

3- Müjde olsun teşnegâna kalmadı köyde melâl / Fâtiha ihdâ edûb içsün sudan bulsun safâ

4-Bâlîkesrî eşrâf-ı hândânından Giridli oğlu Mehmed Paşa mahduma ve Hacı Kâzım

5- Beyzâde Nâzım Bey Efendi'nin (Celb-i rızây-ı bâri ve şefaat-i evlâd-ı Âli)

6- Maksadıyla celb-i isâle ve burada inşâsına muvaffak oldukları eseriyyesin hayrâtıdır. 21 Rebiü'l-evvel 1351

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği genel anlamıyla ilgili şunlar söylenebilir; Hazreti Allah'ın yardımı dostlarına mutlaktır. Nâzım Bey köyü baştan aşağı iyileştirdi (i'mâr) etti. Bu yaptıklarında amacı Allah rızasıdır. Peygamber'in ve Kerbelâ şehitlerinin ruhları mutlu oldu. Müjde olsun susamışlara kalmadı köyde üzüntü, Fatiha hediye edip içsin sudan bulsun sefa. Balıkesir ileri gelenlerinden Giridli oğlu Mehmed Paşa oğlu, Hacı Kâzım Bey zâde Nazım Bey Efendinin (Ali evlâdının (Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin) şefâatini kazandı), Suyu akıtmak amacıyla burada hayrı eserine yapmayı başardı. M.13 Ağustos 1933. Kitâbe içeriğinde yapının bânisi, inşâ tarihi ve Ehl-i Beytin rızâsını kazanmaya yönelik ifadeler metne zenginlik kazandırmıştır. Ayrıca Nâzım Bey ile alakalı köyüne başka hayırlarda da bulunduğuna yönelik atıflar köydeki diğer tarihi yapılara da yönelik bilgilendirme sayılabilir. Kitâbe içeriği yönünden zengin olan kitâbe hat sanatı açısından sadedir. Mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe üzerinde hareke ve teşrifat unsuru yer almaz.

3.1.1.41.Merkez Köylü Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Köylü Köyü'nde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Kaynaklarda bahsedilmeyen Camii'nin ne zaman yapıldığı bilinmemektedir. Yapımında kullanılan malzeme ve teknikten hareketle XIX. Yy'da yapıldığını söylemek mümkündür

(Sözlü, 2022; 401). Yap BKTVKBK'nun 23/01/2009 – 4392 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Cami günümüzde kullanılmamaktadır. Yapıya ait tek kitâbe minarenin yapımına ait kitâbesidir.

Camii enine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili ve kuzey-doğu köşedeki minareden oluşur. Yığma taş ve düzgün kesme taştan inşa edilmiş olan camii'nin üzeri dört yöne eğimli, kiremit kaplı kırma çatı ile kapatılmıştır. Minareye ait kitâbe köydeki diğer caminin deposunda muhafaza edilmektedir. Kitâbe kareye yakın üst kısmı üçgen alınlıklı mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 2 satır ve 4 kartuş halinde, ayrıca alt bölümde 3 ayrı kartuşun yer aldığı celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma tekniği kullanılarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 106).

Metin

1- رضای حق ایچون ایتدیلر // مجدد مناره سي احیا

2- بتون اهل ایمان دعا ایتسون // خلوص قلب ایله هرآن

3- حازم // 1352- 1933 // مناره جی هاشم و اوغلی اسماعیل

Okunuşu

1- Rızâ-i Hak içün ettiler // mücedded minâreyi ihya

2- Bütün ehl-i îman dua etsin // Hulûs-u kalb ile her ân

3- Hâzim // 1352 – 1933 // Minâreci Haşim ve oğlu İsmail

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni günümüz anlamıyla; Hak rızası için minarenin yenilendiği, bütün iman edenlerin kalplerinden içtenlikle her an dua talebi vardır. Son bölümde ilk kartuşta Hattat ismi Hâzim, ikinci kartuşta yenileme tarihi, üçüncü ve son kartuşta minareyi yapan ustaların ismi yer almaktadır. Kitâbe içeriğinde tespit edilen teknik ve kimlik bilgileri kesin bilgi olması yönü ile çok önemlidir. Kitâbe hat sanatı açısından mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Harflerin ölçüleri, anatomileri düzenli değildir. Hareke ve teşrifatın yer almadığı metin sade tek sıra istif düzeninde yazılmıştır.

3.1.1.42.Merkez Kurtuluş Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Ali Hikmet Paşa Meydanında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbesine göre R.6 Eylül 1338 / M.6 Eylül 1922 tarihinde Balıkesir Belediyesi tarafından Balıkesir'in yunan işgalinden kurtuluşuna izafen yaptırılmıştır.

Çeşme kare formda mermer sütunun doğu cephesinde alt bölümünde lüle ve yalaktan oluşur (Fotoğraf 107). Sütunun yine aynı cephesi üzerinde üst kısımda kitâbesi yer alır. Üç parça olarak düzenlene kitâbe sütun üzerine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 108).

Metin

1- بالیکسِر

2- قورتولوش چشمه سی : 6 ایلول

3- 1338 حازیم

Okunuşu

1-Balıkesir

2- Kurtuluş Çeşmesi: 6 Eylül

3- 1338 Hâzim

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede günümüz Türkçesinde olup tarih kısmı Rûmi olarak verilmiştir. Bu tarihte M.6 Eylül 1922 yılına denk gelir. Kitâbe hat sanatı açısından celî tâ'lik yazı türünde güzel bir örnektir. Hattatı Hâzim Efendi olan kitâbe kompozisyonu tek sıra istifli, harekesiz ve teşrifatsız sade bir düzendedir.

3.1.1.43.Merkez Bağlar Mescidi Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balıkesir merkez Kaya Bey Mahallesi Bağlar Sokak Bağlar Mescidi bitişiğinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesine göre 1931 yılında Kebapçı Osman Ağa tarafından yenilenmiştir. Bağımlı çeşmeler gurubunda olan yapı, dikdörtgen formda yanlardan taşıntılı sivri kemerler sonlanan taslık, merkezde lüle ve yalağın aldığı niş bölümü ve kitâbelik bölümlerinden oluşmaktadır (Fotoğraf 109). Çeşme düzgün kesme taş ve mermerm malzemeden inşâ edilmiştir. Kitâbe kareye yakın formda mermer levha üzerine üç satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 110).

Metin

1- اشبو چشمه مرحوم کبابجی

2- عثمان آغا نآمنه احیا ایدلمشدر

1931 -3

Okunuşu

1- İş bu çeşme merhum Kebabcı

2- Osman Ağa nâmına ihya edilmiştir.

3- 1931

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde; Bu çeşmenin Kebapçı Osman Ağa adına 1931 yılında yenilendiği yazar. Kitâbede bâni ismi ve inşâ tarihinin belirtilmesi önemlidir. Hat sanatı açısından bozuk bir celî tâ'lik yazı örneği olan yazı sade tutulmuştur.

3.1.1.44.Merkez Vicdaniye Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Merkez Vicdaniye Mahallesi Yenisu Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı günümüzde tamamen yenilenmiş hâldedir. Yapının ilk inşâsına ait bir kayıt yoktur. Hareme giriş açıklığı iç bölümünde yer alan Kitâbeye göre ikinci inşâsı H.1313 / M.1895 senesinde Aktar Midilli'li Hacı Ali Efendi tarafından yapılmıştır. Camii'nin günümüzdeki hâlinin inşâsına yönelik bilgilere yapıda çini bezemeler üzerinde bulunan tarihlerden ulaşılmaktadır. Buna göre camii, M.1962 yılında tamamen yeni tarzda yaptırılmıştır.

Camii günümüzde derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınla mahfili, giriş sofası ve minareden oluşur (Fotoğraf 111). Yapının haremine giriş açıklığının harem bölümünde yer alan Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 6 satır üzerine 10 kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 112).

Metin

1- من بنى مصداقنه اولدى موفق حبّزا \\ يعنى كيم حاجى على افندى زاتى بير با

2- مسلك ابراره صدقيله همان سالك اولوب \\ صرف نقديله بو بابده اولدى خيره رهنما

3- بارك الله پك كوزل اولمش بنا سى هم رصين \\ حشره دك اولسون عبادتله مزين جابجا

4- بيك دخى اوچيوز اون اوچده بتدى جامع شزيف \\ رحمت حقله نزول ايتسون ملائك دائما

5- چون مجوهرله آصوب آويزه وش تاريخنى \\ كل ايجنده قيل صلاتك خالصاً نفنى ادا

6- بانیسی اقطار مدلی الحاج علی افندی \\ فی 5 را سنه 1313

Okunuşu

1- Men benâ mısdâkına oldu muvaffak habbezâ // Ya'ni kim Hacı Ali Efendi zâtı bîr bâ

2- Mesleki ebrâra sıdk ile heman sâlik olub // Sarf-ı nakdiyle bu bâbda oldu hayra rehnümâ

3- Bârekallah pek güzel olmuş binâsı hem rasîn // Haşre dek olsun ibâdetle müzeyyen câ be câ

4- Bin dâhi üç yüz on üçde bitti Camii Şerif // Rahmet-i Hak'la nüzul etsin melâiFk dâima

5- Çün mücevherle asub avize veş tarihini // Gel içinde kıl salâtın hâlisan nef'i? edâ

6- Bânisi Aktar Midilli el-Hâc Ali Efendi // fî 5 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1313

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği genel anlamı şöyledir, Ne de güzel, Hacı Ali Efendi "Kim Allah için bir mescid yaptırırsa" hadisine nail oldu. İyi kimselerin işlerine sarılıp para verip hayır yaparak yol gösterdi. Allah bereketli kılsın yaptırdığı bina hem çok güzel hem de sağlam olmuş. Kıyamet gününe kadar her yeri ibadetle ihya edilsin. M. 26 Ağustos 1895'de caminin yapımı tamamlandı. Hakkın rahmetiyle melekler her zaman bu camiyi ziyaret etsin. Avize gibi süslü tarihini yazıp astı, Nefi? gel içinde samimiyetle namazını kıl. Binayı yaptıran Midilli Aktarı Hacı Ali Efendi. Kitâbede yapının bânisinin, yapı türü ve inşâ tarihinin net olarak ifade edilmesi yönü ile önemlidir. Ayrıca inşâ tarihi hem rakamla hemde yazılı olarak belirtilmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile incelendiğinde mahalli düzeyde bozuk bir celî tâ'lik hat ile yazı örneğidir. Satır düzeninde son kısımlar iki sıra istifli sıkışık düzende, sadedir. Harf anatomileri ve ölçüleri uygun değildir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.1.2.Balıkesir – Ayvalık

3.1.2.1.Ayvalık Hacı Bayram Veli Camisi

Bulunduğu Yer: Ayvalık, Altınova Mezarbaşı Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Cami üzerinde yer alan kitâbede tarih yoktur. Kitâbenin biçimsel özelliklerinden ve camide kullanılan malzeme ve teknikten hareketle yapının XV. yüzyılın ilk yarısında, yaklaşık 1420 – 1450 tarihleri arasında yapıldığı tahmin edilmektedir. Ayrıca, iç mekânda mihrap, minber ve tavanda görülen süslemelerden anlaşıldığı kadarıyla yapı, 1850'li yıllarda onarım görmüştür (Sözlü, 2022; 83).

Camii, harem, kadınlar mahfili giriş sofası ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşmaktadır. Kareye yakın dikdörtgen planda olan yapıda beden duvarları düzgün kesme taştan almaşık duvar tekniği ile örülmüş üst örtü ise dört yöne eğimli kırma kiremit çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 113). Hareme giriş açıklığı hizasında batı beden duvarı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 2 satır dört kartuş içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 114).

Metin

١ــ هذه بقعة مباركة بنيت للصلوات / شَيَّدالله اركانه للاذكار والعبادات

٢ــ جاء تاريخها لى اخبر يجزيك / لبا بها يوم جذاالخير والحسنات

Okunuşu

1- Hâzihî buk'atün mübâreketün büniyet li's-salâti / şeyyeda'llâhu erkânehû li'l-ezkâri ve'l-ibâdâti

2- Câe târîhuhâ lî uhbiru yeczîke / li'bâ bihâ yevme'cezâ'l-hayri ve'l-hasenât

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı; Bu mübârek imâret (buk'a)[13], namaz için inşa edildi. Allah onun bölümlerini zikir ve ibadetlerle sağlamlaştırsın. Bana onun tarihi geldi, onun mükâfatını haber vereyim. Kıyamet günü onun kapısı hayır ve hasenatla dolsun. Kitâbede yapının türüne ithafen ifadeler kullanılmış. İçinde namaz kılınması için inşâ edilmesinin yanında *"buk'a"* ifadesinden hareketle ilk kuruluşunda burada kompleks bir yapı olduğu ve camii'nin de bunlardan biri olduğu düşünülebilir. Bu düşünceyi kitâbenin yapı üzerindeki konumu da desteklemektedir. Kitâbe dönem özelliği olarak Beylikler ve Osmanlı erken dönem tarzındadır. İstifteki sıkışıklık, yazı üzerine uygulanan çiçek, rûmi ve palmet bezemeleri 15. Yy dönem özelliği olarak bilinmektedir. İstifte görülen **"ا – ل"** ***"elif ve lam"*** harflerinin gövde kısımlarının örgü şeklinde birbirine bağlanması yine bu dönem içinde görülen tasarruflardandır. Metin genelde iki sıra istiflidir.

[13]"buk'a" kelimesi; Ahlat Şeyh Necmettin Havai Baba Kümbeti kitâbesinde "Hazihi'l-buk'ati'l-Mübareketi" şeklinde geçmektedir. Buradan bu kelimenin farklı yapı türleri için kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bkz.: Mehmet Top, "Selçuklularda Kümbet Geleneği ve Ahlat Kümbetleri", *II. Uluslararası Ahlat-Avrasya Bilim, Kültür ve Sanat Sempozyumu 25-27 Eylül Ahlat-Bitlis*, İstanbul, 2014, s. 210.

3.1.2.2.Ayvalık Kadı (Küçük) Camisi

Bulunduğu Yer: Ayvalık, Altınova Küçük Kuyucak Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii üzerinde inşâ ya da onarım tarihini belirtecek herhangi bir kitâbe yoktur. Sadece minarenin petek bölümünde küçük bir kitâbe bulunur. Buna göre minare 1951 yılında yaptırılmıştır. Yapının inşasında kullanılan malzeme ve duvar örgü sisteminden hareketle, yapı Erken Osmanlı dönemine tarihlendirilebilir.

Yapı kare planlı tek kubbeli, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve güney batıda beden duvarına bitişik halde minareden oluşur. Yapıda kaba yonu taş kullanılmıştır ve üst örtü sekizgen kasnak üzerine oturan kubbeyle örtülüdür (Fotoğraf 115). Minare peteğinde yer alan kitâbe dikdörtgen bir taş malzeme üzerine celi sülüs hat ile Türkçe olarak kazıma tekniğinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 116).

Metin

1- ... اوزقان

2- ... 1951 اوسته

Okunuşu

1- … Özkan

2- … 1951 Usta

Kitâbe Tanıtımı

Yakın döneme ait olan kitâbede minareyi yapan ustanın kim olduğu ve yapılış tarihi belirtilmektedir. Hat sanatı açısından bozuk bir celî sülüs yazı olup sadece tarihsel değeri vardır.

3.1.2.3.Ayvalık Hamidiye Camisi

Bulunduğu Yer: Ayvalık Sakarya Mahallesi Atatürk Bulvarı üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii üzerinde bulunan kitâbelere göre H.1286 /M.1869 yılında inşâ edilmiş, H.1313 / M.1896, M.1956 ve M.1990 yıllarında ise onarım görmüştür.

Yapı, derinlemesine dikdörtgen planda harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşur. Hareme giriş sofası içinden kuzey beden duvarı üzerindeki kapı açıklığından geçilir. Bu açıklığın üzerinde iki kitâbe bulunur (Fotoğraf 117). Bu kitâbelerden birinde sadece tarih yazmaktadır. Diğer kitâbede ise yapının adı ve inşâ tarihi vardır (Fotoğraf 118). Giriş sofasına giriş kapısı alınlık

kısmında 1956 yılında yapılan onarıma ithafen bir kitâbe vardır. Caminin beden duvarları sıvalı olduğundan kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Bu kitâbelerin haricinde avluda bir de anıt üzerinde kitâbe vardır. Bu anıt M. 12 Temmuz 1909 yılında suda boğularak şehid olan Yanyalı Renda oğlu Abdurrahman Fikret Efendi için Ayvalık halkı tarafından dikilmiştir .

Yapının inşâ kitâbesi kare formda mermer malzeme üzerine 3 sıra istifli celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir.

Metin

١-حميديه جامع ١٢٨٦

Okunuşu

1- Hamidiye Cami 1286

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe levha niteliğinde olup yapının adını ve inşâ tarihini bildirmektedir. Metinde iyi düzeyde bir celî sülüs yazı kullanılmıştır. Yazıda hareke ve teşrifat olmakla birlikte istifte tuğra tasvirini andıran bir kompozisyon kullanılmıştır.

Giriş avlusu üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda bir mermer levha üzerine tek satır halinde Arapça olarak celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 119).

Metin

بسم الله الرحمن الرحيم 1956

Okunuşu

Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla. 1956

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde besmele ve onarım tarihi yer almaktadır. Basit düzeyde celî tâ'lik yazı ile hakkedilen kitâbenin üzerinde ay yıldız tasviri yer alır.

Camii avlusunda kare formda alttan yukarı doğru daralan bir kaide üzerine metal perçinlerle tutturulan kitâbe, dikey dikdörtgen formda yukardan aşağı daralan cetvellerle ayrılmış 19 satır içerisine Osmanlı-Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 120).

Metin

1- اشبو آبده مغر قاً شهيد اولان آوجى آوجى طابورى ملزمرندن يانيه لى رندا زاده

2- عبدالرحمن فكرت افنديڭ تذكار فضائلنه مدار اولمق اوزره آيوالق اهاليسى طرفندن ركز ايدلمشدر

3- اي زادهٔ بشر ، مستقبل ممات اولان

4- بى قيد اتراص، خاشع و ملتفت

5- اروحڭله سنڭ قبرمه عطف لحاظه ايت

6- فوق سرمده افول شبا بمڭ

7- ناكام فقط ابدي اغترابمڭ

8- قلبكله ايله تكرار و قوع حسز يننى

9- ظنم بو اي زائر فانى اودم سنى

10- مغروق بر برادرڭ زهر حكايتى

11- سبز ترابنده دوران رنڭ شكايتى

12- نايابر بر تأ ثره القا ايدر همان

13- شايد شو خربهٔ تراب ، شو نطق عرممأل

14- اعماق روحڭه ويروب خدشهٔ ملال

15- بر فاتحه يله تيتيره رسه دوداقلرڭ

16- كوز ياشلريله ايصلانيرسه ياناقلرڭ

17- اشكوفهٔ مزارمدن آل التفاتمى

18- ياد ايت برادرانه بعضاً وفاتمى

19- فى 29 خزيران سنه 1325

Okunuşu

1- İş bu âbide mağrûken şehid olan Avcı Taburu Mülâzımlarından Yanyalı Rendâ zâde

2- Abdurrahman Fikret Efendi'nin tezkâr-ı fezâiline medâr olmak üzere Ayvalık ahalisi tarafından rekz edilmiştir

3- Ev zâde-i beşer! Müstakbel-i memat olan

4- Bî kayd-ı ihtirâs! Hâşi ve mültefit

5- Ervahınla senin kabrime atf-ı lîhâza et

6- Fevk-i serimde üful-ı şebâbımın

7- Nâkam fakat idi iğtirâbım

8- Kalbinle eyle tekrar vukû' hâzînini

9- Zannım bu ey zâir fâni o dem (odum?) seni

10- Mağrûk bir biraderin zehr-i hikâyât-ı

11- Sebz-i tûrâbında devrân-ı renk şikâyeti

12- Nâyâb bir te'essüre ilgâ eder heman

13- Şâyed şu harâbe-i turâb! Şu nutk-u armemâil?

14- Â'mâk-ı ruhunla verib hadşâ-i melâl

15- Bir Fâtiha'yla titirerse dudakların

16- Göz yaşlarıyla ıslanırsa yanakların

17- Eşkûfe-i mezârımdan al iltifâtımı

18- Yâd et birâderâne bazen vefâtımı

19- fî 29 Haziran sene 1325

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı; Bu âbide suda boğularak şehid olan avcı taburu teğmenlerinden Yanyalı Renda oğlu Abdurrahman Fikret Efendi'yi anmak için Ayvalık halkı tarafından dikilmiştir. Ey geçici ziyaretçi! Senden isteğim ileride alçak gönülle ihtirazsız ve iyi bir insan olarak öldükten sonra Hakk'a kavuşacak olan ruhunla, kabrime doğru eğil ve başımın ucunda isteksiz kaybolan ebedi yolculuğumu an. İşte o zaman boğulan ve şimdi yeşil toprağın altında yatan bir kardeşinin acı hikayesi seni üzüntüye gark eder. Şayet bu gördüğün kara toprak ve bu sözler ruhunun derinliğinde sana rahatsızlık verir ve seni üzerse senden dileğim, şayet bir Fâtiha okuyarak titrerse dudağın, gözyaşlarıyla ıslanırsa yanakların, mezarımdaki çiçeklerden iltifatımı ve anlat kardeşlerime zaman zaman hazin hayatımı. M.12 Temmuz 1909. Kitâbe içeriğinde abidenin dikilme sebebi, kim adına, kim tarafından ve hangi tarihte dikildiğine dair net bilgiler olması tarihsel veri oluşturması yönü ile önemlidir. Kitâbe hat sanatı açısından değerlidir. Kullanılan celî tâ'lik yazı kaliteli bir hattat tarafından yazıldığına işaret etmektedir. Yazan hattat'a ait imza olmamasına

karşın yakın tarihlerde Balıkesir merkezde bu yazı türünde güzel örnekler veren Hasbî Efendi tarafından yazılma ihtimali vardır. Metnin ilk iki satırında sıkışık bir kompozisyon olmakla birlikte devamında daha sade ve rahat bir istif kullanılmıştır. Yazı içerisinde "**ى-ye"** harfinin geriye doğru keşidelendirilmesiyle oluşturulan yâ-i makûs uygulamaları sık kullanılmıştır. Ayrıca çanaklı harflerin de sık sık keşideli olarak yazımı metinde görülmektedir. Teşrifat ve harekenin görülmediği metin içinde göze hoş gelen bir üslupta yazılmıştır.

3.1.3.Balıkesir- Balya

3.1.3.1.Balya Ilıca Köyü (Küçük) Hamamı

Bulunduğu Yer: Balya Ilıca Köyü Ilıca Park Termal tesislerinde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının içerisinde bulunann Yunanca kitâbeden hareketle daha öncesinde burasının bir Roma hamamı olduğu düşünülebilir. Zamanla bölgenin Türk yurdu olmasıyla mevcut hamamın onarılarak kullanılmaya devam edildiği söylenebilir. Giriş kapısı üzerindeki kitâbe içeriğinden hareketle Abdullah oğlu Yusuf tarafından H. ?80 yılında yaptırılmıştır. Tarih kısmının yüzler basamağının kırık olması inşâ tarihinin okunmasına mâni olmuştur. Ancak kitâbedeki yazı üslubundan hareketle hamam 16. Yy ikinci yarısına tarihlendirilebilir.

Yapı çifte hamamlar gurubundadır. Kuzeyde bulunann iki kubbeli mekân erkekler, ona bitişik ve güneyde bulunann üç kubbeli bölümde bayanlar içindir(Fotoğraf 121). Giriş kapısı üzerinde bulunann kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılmış iki satır halinde celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 122).

Metin

1- صاحب الخيرات يوسف بن عبدالله غفره الله و لهو للمؤمنين والمؤمنات والمسلمن والمسلمات

2- آمين يا رب العالمين تارخو فى عشره ماحو جمازى الاولى سنه ثمانونه

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât Yusuf bin Abdullah Gaferâllah'ü ve lehü lilmü'minin'e ve'l-mü'minât ve'l-müşlimin'e ve'l-müslimât

2- Âmin ya Rabbe'l-âlemin tarih'ü fi aşere'ti mah'ü cemâziye'l-evvel sene semânun …

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin genel açıklamasında Ey âlemlerin Rabbi, bu hayrın sahibi Abdullah oğlu Yusuf'u, erkek ve kaadın Mü'minleri, erkek ve kadın Müslümanları af eyle. Tarih cemâziye'l-evvel ayının ilk onuncu günü … ifade edilmektedir. Kitâbe içeriğinde bâni, yapım tarihinin verilmesi yanında, bâni ve tüm Müslümanlara dua talebi vardır. Yazı dönemsel özellikleri bakımından 16. Yy ikiknci yarısı olarak düşünülebilir. Harflerin orantıları dolgun ve yuvaralka hatları, girift kompozisyonda düzenlenmesi bu döneme özgü yazımdır. Hat sanatı açısından erken dönem celî sülüs yazı örneği olan kitâbe dönem özelliklerini yansıtması açısından önemlidir.

3.1.3.2.Balya Ali Demirci Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Balıkesir Balya Ali Demirci Köyü'nde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbeden hareketle H.1230 / M.1814-15 tarihinde Hacı Ya'kub Ağa tarafından yaptırılmıştır. Yapı derinlemesine dikdörtgen planda, güney cephe dışında diğer cephelerde camii'yi üç yönden saran revak, harem, kadınlar mahfili ve güney doğu köşede minareden oluşur. Camii 2015 yılına kadar bakımsız halde iken sonrasında onarım görmüş ve günümüzde iyi durumdadır. Beden duvarları tuğla ve kırma taş malzemeden inşa edilen yapının üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 123).

Hareme giriş açıklığının üzerinde bulunann kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır ve 8 kartuş içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesi ve Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 124).

Metin

1- افضل الزكر لااله الاّالله // وافضل الدّعاء الحمدلله

2-چون عنايت قادر قيّوم ايرشيه بر قولا // صرف ايدر وارين حيراته هيچ نظر اتمز پولا

3- صاحب الخيرات والحسنات // و راغب الجنّت والدّرجات

4- الحاج يعقوب اغا تقبل الله // فى التّاريخ سنه 1230

Okunuşu

1- Efdalü'z-zikri Lâ ilâhe illa'llâh // efdalü'd-duâi ve el-hamdü li'llâh

2- Çün inâyet-i kâdir-i kayyûm erişe bir kula // sarf eder varın hayrâta hiç nazar etmez pula

3- Sahibu'l hayrât ve'l-hasenât // ve râgibu'l-cenneti ve'd-derecât

4- el-Hâc Ya’kub Ağa tekabbela’llâh // sene fi’t-târîhi 1230

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel tercümesi şöyledir; En güzel zikir Lâ ilâhe illa’llâh (Allah'tan başka ilah yoktur), en güzel dua el-hamdü li’llâh (Hamd Allah'a mahsustur). İyilik ezelden ebede her kula erişir. Hayır işlerine varlığını harcar gözü parayı görmez. Bu güzel hayrın sahibi cennette yüksek derecelere talip Hacı Ya’kub Ağa Allah’ın Lütfuyla. Sene H.1230 / M.1814-15.

Kitâbe içerdiği kimlik bilgileri bakımından önemlidir. Bâni ismi ve inşâ tarihi açıkça belirtilmiştir. Hat sanatı açısından baktığımızda mahalli üslupta celî sülüs yazı örneğidir. Metin içerisinde kısmen harekeleme ve teşrifat unsurları görülmektedir. Açık ve rahat bir istifte yazılan kitâbenin hattat’ı belirtilmemiştir.

3.1.3.3.Balya Koca Camisi (Cami-i Kebîr)

Bulunduğu Yer: Balya Koca Camii mahallesinde bulunur.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii’nin ilk yapılışı hakkında bilgi yoktur. Mevcut kitâbeye göre H.1248 / M.1833 yılında Hacı Hüseyin tarafından Mustafa oğlu Hatib Mehmed’e yaptırılmıştır. Ayrıca vaaz kürsüsü üzerinde H.1313 / M.1895-96 tarihi vardır. Bu tarihin caminin geçirdiği bir onarıma ait olduğu düşünülmektedir. Koca Cami, Sultan Abdülhamid Han devrinde meydana gelen 1894 İstanbul depreminde hasar görmüş ve bizzat padişahın da katkılarıyla “İsmail Hakkı Bey” tarafından “İstanbullu Mehmed Efendi” isimli bir kişiye yeniden yaptırılmış ve tekrar ibadete açılmıştır. 1896 yılındaki bu onarım esnasında ahşap tavan, minber, kadınlar mahfili ve vaiz kürsüsü de eklenmiştir (Sözlü, 2022; 239). Ayrıca yapının ilk inşasından kaldığı düşünülen minare kaidesi üzerinde 4 satırlık bir taş kitâbe vardır. Ancak yüzeyde oluşan bozulmalardan dolayı okunacak durumda değildir. Yapı son olarak 2014-2015 yılları arasında geniş çaplı bir onarım görmüştür.

Camii, dikdörtgen planda harem, giriş sofası, kadınlar mahfili, kuzey batı köşesinde minare ve şadırvandan oluşmaktadır. Benden duvarları kaba yonu taş, kırma taş ve tuğladan örülmüştür. Üst örtüsünde içten ahşap tavan dıştan dört yöne eğimli kırma çatı kullanılmıştır (Fotoğraf 125).

Harem kapısı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin ilk satırı 2 kartuşa bölünmüştür (Fotoğraf 126).

Metin

١- كتبه الفقير الحقير خطيب محمد ابن مصطفى اوصتاذ السيد محمد معروف الاونو الزهبى // غفرالله تعالى ذنوبهم و لي والديهم و احسن اليهم احمر غير

٢-افضل الذكرلااله الاالله وافضل الدعا الحمدلله چون عنايت قادر قيوم

٣-ايريشه بر قولا صرف ايدر وارين خيراته هيچ نظر اتمز بولا صاحب الخيرات والحسنات ربين

٤-الحاج حسين غفرالله ذنوبه خراب اولمسن ايدى مسجد ايردى توفيق خدا در سعى ايدوب جمله

٥-چلشديلر دمادم چون حطيب محمد بن مصطفى..... رخلتمك حق مقامن جنت اتسون بودر

٦-مولادن دلك ايدر .....الله دكلدر.....غفرالله ذنوبه ولوالديه سنه ١٢٤٨

Okunuşu

1- Ketebehû el-fakir el-hakir Hatib Mehmed ibni Mustafa ve üstaz es-seyyid Mehmed mağruf el-ünû? ez-zehebi // ğafer Allahü teala zünûbehûm ve livalideyhim ve ahsene ileyhim ecma'in

2- Efdal'iz-zikri ger lâ ilahe illallah ve efdal'id-duâi el-hamdülillâh çün i'nâyet kâdir-i kayyûm

3- İrişe bir kula sarf ider vârın hayrata hiç nazar itmez bula sahib'il-hayrat ve'l-hasenat rabbin

4- El-hac Hüseyin ğafera allahü zünûbü harab olmuş idi mescide irdi Tevfik hüdâ der sa'yi idüb cümle

5- Çalışdılar demadem çün Hatib Mehmed bin Mustafa oldu delil rıhletimin hak makamın cennet itsün budur

6- Mevladan dilek ider……. Allah değildir……. ğafer Allahü zünûbühu velivaldeyy sene 1248

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir, Bu yazıyı fakir ve hakir, Mustafa oğlu Hatip Mehmet ve Üstad Seyyid ünü diye bilinen Mehmet Zehebi yazmıştır. Allah onların ve ana babalarının günahlarını affetsin ve iyilikler ihsan etsin.

Zikirlerin en faziletlisi La ilâhe illallâh ve duaların en faziletlisi elhamdülillahtır. Çünkü bir kula her şeye gücü yeten Allah'ın yardımı ulaştığında o kul varını yoğunu hayra harcar ve paraya bakmaz. Hayır sahibi Hacı Hüseyin, Allah günahlarını affetsin, harap olan mescidi Allah'ın yardımıyla ve bir araya gelerek daima tamire çalıştılar. Mustafa oğlu Hatip Mehmet vefatına delil oldu, Mevladan dileğimiz makamının cennet olmasıdır, ... Allah onun ve anne babasının günahlarını bağışlasın. Sene M.1832-33. Kitâbe içeriğinde bâni ismi, inşâ tarihi, yapı türü, hattat ismi net olarak ifade edilmiştir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sıkışık ve kısmen harekeli bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve

anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.1.3.4. Balya Ilıca Köyü Eski Camisi

Bulunduğu Yer: Balya Ilıca köyünde yer almaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâsına ait bir kitâbe yoktur. Minare kaidesi üzerinde yer alan kitâbede H.1317 / M.1900 tarihi okunmaktadır. Bu tarihin minarenin yapılış tarihi olduğu düşünülmektedir.

Yapı, dikdörtgen plan harem, kadınlar mahfili ve kuzey-batı yönde yer alan minareden oluşur. Beden duvarları sıvalı olduğu için malzemesi anlaşılamamıştır (Fotoğraf 127). Yapının üzeri dört yöne eğimli kiremit kaplı kırma çatı ile kaplıdır. Minareye giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine iki ayrı hat ve teknikte Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 128).

Metin

1- لااله الاالله هو

2- انشاعت تاریخی سنه 1317

Okunuşu

1- Lâ ilâhe İllallâhû

2- İnşâatı tarihi sene 1317

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde ilk satırda kelime-i tevhdin ill bölümü "Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur; o tektir". İkinci satırda ise yapım tarihi M.1900 olarak belirtilmiştir. Kitâbenin tarihsel değerinin yanı sıra iki farklı hat ile (celî sülüs ve celî tâ'lik) ve iki ayrı teknikle (Oyma-kabartma ve kazıma) hakkedilmesi değerini artırmaktadır. Celî sülüs olarak yazılan satırın iyi bir hattat tarafından yazıldığı düşünülmektedir. Satır istifi harflerin ölçüleri ve anatomileri yerindedir. İyi derecede bir yazı örneğidir. İkinci satır ilkine göre biraz daha mahalli üslupta celî tâ'lik yazı örneğidir.

3.1.3.4.Balya Danişment Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Balya Danişment köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Danişment camii ilk yapımına ait kitâbe bulunmamaktadır. Ancak yapının doğu beden duvarı üzerinde yer alan kitâbede H.1327 / 1909 yılında yenilendiği belirtilmektedir. Ayrıca aynı kitâbede H.1326 / M.1908-09 tarihinin yer alması onarımın başladığı tarih olarak düşünülebilir.

Yapı derinlemesine dikdörtgen planda, harem, giriş sofası, kadınlar mahfili ve kuzey batı cephede yer alan minareden oluşur. Sonradan onarım gören yapı özgünlüğünü kaybetmiştir (Fotoğraf 129). Yapının doğu beden duvarı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine dört satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 130).

Metin

1- اشبو جامع شريف انشا سى مجدداً زى القعده سنه 327

2- ماشاالله 1326

Okunuşu

1- İş bu Camii Şerif İnşâsı Müceddeden // zi'l-kâide sene 327

2- Maşâallah 1326

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinden yapının 1908 tarihinde başlayıp 1909 yılında tamamlanan onarımla yenilendiği ifade edilmektedir. Kitâbe ibtidai bir celî sülüs örneği olup sadece tarihsel değere sahiptir.

3.1.3.5.Balya Kadıköy Camisi

Bulunduğu Yer: Balya Kadıköyde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının inşâsına ait kitâbe bulunmamaktadır. Minareye giriş açıklığı üzerindeki kitâbede H. 1336 / M.1918 tarihi kayıtlıdır. Bu tarihin yapıının onarım tarihi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca camii'nin haziresindeki mezar taşı üzerindeki H.1201 / M.1786-87 tarihinden hareketle yapının ilk inşâsı 18 Yy sonlarına tarihlendirilebilir.

Camii kareye yakın dikdörtgen planlı, giriş sofası, harem ve kuzey doğu köşede yer alan minareden oluşmaktadır. Yapının beden duvarları düzgün kesme taş malzemeden, üst örtü ise kiremit kaplı dört yöne eğimli kırma çatıdır (Fotoğraf 131).Yapıya ait tek kitâbe minare girişindeki dikdörtgen formda taş üzerine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilen kitâbedir. Ayrıca şerefe korkuluğunda minareyi yapan ustaların isimleri yazmaktadır. (Fotoğraf 132-137)

Metin

1- قر... المسجد

2- صاحب الخيرات والحسنات

3- 1336

Okunuşu

1- … el-mescid

2- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

3- 1336

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin bir bölümü silik olmakla birlikte yapım tarihi okunmaktadır. Hat sanatı açısından basit formda celî sülüs yazı örneği olan kitâbe mahalli üsluptadır.

3.1.3.6.Balya Ilıca Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Balya Ilıca Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki mevcut kitâbeden M.1962 yılında ilk bânisinin Hacı Ahmed Ağa olduğu harap durumda iken Süleyman Ağa tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

Çeşme dikdörtgen formda iki yandan sütünce ile sınırlandırılmış sivri kemer alınlıklı aynalık ve yalak bölümlerinden oluşur. Alınlık üzerinde akar lülesi ve kitâbelik bölümü bulunur (Fotoğraf 138). Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine üç satır halinde bozuk celî sülüs yazı ile Osmanlı Türkçesinde kazıma tekniği ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 139).

Metin

1- بصنى؟ شكور اولون حاجى احمد اغانك

2- خيراتى احيا ايلدى مرحوم سليمان اغانك

3- سنه 1962

Okunuşu

1- …? Şükür olun Hacı Ahmed Ağa'nın

2- Hayratı ihya eyledi merhum Süleyman Ağa'nın

3- Sene 1962

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içerdiği veriler bakımından tarihi öneme sahiptir. Ancak hat sanatı yönünden bozuk bir celî sülüs yazı örneğidir. Kazıma tekniği ile yazılan yazıda harfler asli yapılarına uymamaktadır.

3.1.4.Balıkesir- Bandırma

3.1.4.1.Bandırma Ulu Camii

Bulunduğu Yer: Bandırma 17 Eylül Mahallesi Hacı Ali Sokak üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının inşâ tarihi olarak kesin bilgi yoktur. Yapı üzerinde tarihi bilgi verecek bir kitâbesi bulunmamaktadır. Camii üzerinde Bandırma Müftülüğü tarafından M.1721 tarihi verilse de bu tarihin kesin inşa tarihi olduğu kesin değildir (Fotoğraf 140). Yapı üzerindeki tek kitâbe hareme giriş kapısı üzerinde yer alan Yasin Sûresi 58. Âyeti kerimesidir. Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine zemine oyma-kabartma olarak celî-sülüs hat ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 141).

Metin

سَلَامٌ قَوْلًا مِن رَّبٍّ رَّحِيمٍ – حمدى

Okunuşu

Selâmun kavlen min rabbin rahîm(in)[14] Hamdi

Kitâbe Tanıtımı

Âyetin meali “Engin merhamet sahibi rabden gelen söz şu olacak: “Selâm size!” şeklindedir. Âyetin son kısmında **“حمدى”-** *“Hamdi”* hattat ismi yer alır. Câmilerin girişlerinde kullanılan camii yazılarındandır. Hat sanatı açısından kıymetli olan yazı güzel bir celî sülüs yazı örneğidir. Harflerin ölçüleri, anatomilerindeki yerinde yazımlar, satır düzeni iyi durumdadır. Metin mühmel harfler, tirfiller ve harekelerle teşrifatlandırılmıştır. Balıkesir genelinde görülen celî sülüs yazı örnekleri arasında en niteliklileri arasındadır.

3.1.4.2.Bandırma-Edincik Ulu Camii

Bulunduğu Yer: Edincik, Hisar mahallesi’nde Çınardibi mevkiinde fabrika sokağı sonunda yer alır.

[14] Kur’ân-ı Kerîm, Yâsîn Suresi 58. Âyet.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Harime giriş kapısı üzerindeki kitâbeye göre caminin ilk inşâsı İldutan bin Abdullah tarafından H.19 Safer 784 /4 Mayıs 1382 tarihinde yaptırılmıştır. Yapıya daha sonra M.1888 yılında son cemaat yeri ve minare, M.1900 şadırvan eklenmiştir (Tüfekçioğlu, 2005; 16).

Ulu camii, derinlemesine dikdörtgen planlı harem, kuzeyinde şadırvan ve minareden oluşur. Camii doğu, güney ve kuzeyini çevreleyen avlu içinde olup doğu ve kuzey avlu bölümlerinde Osmanlı dönemine ait mezar taşları bulunmaktadır (Fotoğraf 142). Camii beden duvarlarında kırma taş ve devşirme malzeme kullanılmıştır. Yapı üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır. Harem mekânına giriş açıklığı üzerinde yapının inşâ kitâbesi yer almaktadır. Kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine, cetvellerle ayrılmış 3 satır halinde, celî sülüs hat ile Arapça oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 143).

Metin

١ – بسم الله الرحمن الرحيم وبه ثقتي

٢ – هذه جَنَّاتُ عَدْنٍ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ امر بعمارة هذا

٣ – المسجد المبارك ايلد تان بن عبد الله في تاسع عشر شهر صفر سنه اربع و ثمانين و سبعمايه

Okunuşu

1- Bismillâhirrahmânirrahîm ve bihî sikatî

2- Hâzihî cennâtü adnin fe'd-hulûhâ hâlidîn emera bi-imârati hâzâ

3- ‘l-mescidi’l-mübâreki Îldutân bin Abdullah fî tâsi’ ‘aşera şehri safer sene erba’in ve semânîne ve seb’imâyeh

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla güvenim Allaha’dır. İşte adn cenneti budur, ebedî olarak kalmak üzere girin oraya. Bu mübarek mescidi Abdullah oğlu İldutan yaptırdı. H.19 Safer 784 /M.4 Mayıs 1382. Kitâbe, dönem özelliği olarak Selçuklu’dan Osmanlı’ya geçiş örneklerinden olup kullanılan dil Arapçadır. Kitâbe içeriğinde yapı türünün net biçimde ifade edilmesi ve bâni isminin belirtilmesi tarihi kaynak olması açısından önem arz eder. Metnin yazım kompozisyonu, istifi, harflerin anatomisi ve orantıları bakımından Selçuklu etkisini göstermektedir. Harf anatomilerinde **“ا”** elif harflerinin standart bir halinin olmadığı bazı kelimelerde kısa küt bazılarında ise uzun tutulduğu ayrıca bu dönem özelliği olan alt kısmına zülfe benzeri çıkıntılar eklendiği görülmektedir. Yine **“ه”** he harfinin farklı yazımı ve orantılarda ki tutarsızlık örnek olarak gösterilebilir. Buna benzer olarak **“ن”** nun harfinin

yazımı da farklılık gösterir. "**المبارك**" el-mübârek kelimesinde "**ك**" kef harfinin istifi de bu dönem özelliğini yansıtmaktadır. Kitâbede uygulanan satır istifindeki orantısızlıkta Selçuklu'dan Osmanlı'ya geçişte görülen uygulamalardandır. Son satırda inşâ tarihinin yazıyla ve Arapça olarak verilmesi de erken dönem uygulamalarındandır.

3.1.4.3.Bandırma-Edincik Kız Dedesi Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Edincik, Hisar Mahallesinde, Ulu Paşa Mescidi Batı yönünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme, üzerinde bulunann Kitâbeye göre H.818 / M.1415-16 yılında Hacı Yûlî oğlu Yüce Emir Velî tarafından yaptırılmıştır.

Çeşme bağımsız çeşmeler gurubunda olup genel itibâri ile dikdörtgen plandadır. Yapıda devşirme malzeme kullanıldığı görülmektedir. Yalak bölümü antik döneme ait bir sanduka ile tamamlanmıştır (Fotoğraf 144). Aynalık bölümü üzerinde lüle ve Kitâbelik yer alır. Kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine 2 satır hâline celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak Arapça hakkedilmiştir (Fotoğraf 145).

Metin

1- امر بعمارة هذا لعين الاميرُ

2- العالي ولي بن حاج يولي في تاريخ سنة ثمان عشر و ثمانمايه

Okunuşu

1- Emera bi-'imârati hâze'l-'ayni el-emîru

2- 'l-'âlî Velî bin Hâcı Yûlî fî târîhi seneti semâne 'aşer ve semânimâyeh (Tüfekçioğlu, 2005; 24)

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı; Hacı Yûlî oğlu Yüce Emir Velî bu çeşmenin yapılmasını emretti, H. H.818 / M.1415-16. Kitâbede yapı türü, bâni ve inşâ tarihinin belirtilmesi öenmini artırmaktadır. Hat sanat açısından baktığımızda Selçuklu'dan Osmanlı'ya geçiş dönemi celî sülüs kitâbe örneklerindendir. Dönem özelliklerine bağlı olarak metinde harf anatomilerii harf ölçüleri düzenli olmamakla birlikte değişiklik göstermektedir.

3.1.4.4.Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi

Bulunduğu Yer: Edincik, Hisar Mahallesi Erdek-Edincik yolu üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının batısında Ulu Paşa'nın sandukasının bulunması veya bu mekânın eskiden Belkıs'ın mezarının yeri olarak bilinmesi nedeniyle mescid "Kız Dede Türbesi" ismiyle de anılmaktadır (Tüfekçioğlu, 2005; 17). Camii kuzey cephesinde hareme giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbeden hareketle H.826 / M.1423 yılında Velî bin Hacı Yûlî tarafından yaptırılmıştır.

Camii kare planlı tek kubbeli, harem kısmından oluşmaktadır. Yapıda minare ve giriş sofası yoktur. Yapıda düzgün kesme taş, kaba yonu taş, devşirme malzeme ve tuğla malzeme kullanılmıştır (Fotoğraf 146). Kuzey cephede yapıya giriş açıklığında yer alan kitâbe dikey dikdörtgen bir mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiştir. Kitâbe çevresi tek sıra iç bükey bir silme ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca kitâbenin üst iki satırı yatay ve dikey olarak kırık hâlde 3 parçadır (Fotoğraf 147) .

١ – بسم الله الرحمن الرحيم

٢ – – هذة جَنَّاتُ عَدْنٍ فَادْخُلُوهَا

٣– خَالِدِينَ امر بعمارة هذا المسجد المبارك

٤ – الامير العالي ولي بن حاج يولي

٥ – في تاريخ سنه سته وعشرين و ثمانمايه

Okunuşu

1- Bismillâhirrahmânirrahîm

2- Hâzihî cennâtü 'adnin fe'dhulûhâ

3- Hâlidîn emera bi'imâreti hâzâ'l-mescid'l-mübâreki

4- el-Emîru'l-'Âlî Velî bin Hâc Yûlî

5- fî târîhi sene sitte ve 'ışrîne ve semânimâyeh[15]

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı şöyledir; Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla, İşte adn cenneti budur, ebedî olarak kalmak üzere girin oraya. Yüce Emir Hacı Yûlî oğlu Velî, H.826 / M.1423 yılında bı mübârek mescidin yapılmasını emretti. Metin içeriğinde bâni, yapı türü ve inşâ tarihinin belirtilmesi önemini artırmaktadır.

[15] Kitâbenin metin ve okunuşu Tüfekçioğlu'nun eserinden alınmıştır. Bkz: Tüfekçioğlu, 2005; 17.

Kitâbe, dönem olarak Selçuklu'dan Osmanlı'ya geçiş örneklerindendir. Arapça olarak hakkedilen metinde harf anatomileri olgunlaşmamıştır. Harf ölçüleri düzenli olmayıp değişiklik göstermektedir. Bu duruma **"ا"** elif harflerinin standart bir halinin olmadığı, **"ه"** he harfinin farklı yazımı, **"ن"** nun harfinin yazımı ve **"ثمانمايه"** emânimâyeh'de **"م ve ن"** Nun ve Mim harflerinin yazımlarında görülen dönemsel özellik gösterilebilir.

3.1.4.5.Bandırma-Edincik İlyas Bey Camisi

Bulunduğu Yer: Edincik, Kümbet Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapıdan günümüze sadece minare kaidesi ve gövdesinin bir bölümü ulaşabilmiştir. Minare üzerinde bir dönem var olduğu bilinen Kitâbeye[16] göre Camii H.1083 / M.1672-731672 yılından önce yaptırılmıştır. Günümüzde mevcut olmayan kitâbe metni şöyledir.

Metin

1- چونکه؟ اتمامن میسر ایتدی خلاق انام

2- رحمت ایده واقفك روحنه سنه 1083

3- قدوس السلام

4- صاحبة الخيرات امينه خاتون

Okunuşu

1- Çünki? İtmâmın müyesser oldu etdi Hallâk-ı enâm

2- Rahmet ede vâkıfın ruhuna sene 1083

3- Kuddûsü's-selâm

4- Sâhibetü'l-hayrât Emine Hâtun[17]

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel tercümesi şöyledir; Tüm canlıları yaratan, her türlü eksiklik, aciz ve kusurdan, yaratılmışlara özgü değişikliklerden ve yok oluştan münezzeh olan, selametin kaynağı olup esenlik

[16] Bkz; Tüfekçioğlu, 2005; 20; "Kitâbenin, 1977 yılında yayınlanan *Türkiye Vakıf Âbideler ve Eski Eserler* adlı eserin II. Cildinin 37. Ve 38. Sayfalarındaki fotoğraflarda minarenin üzerinde var olduğu dikkate alınarak bu tarihlere kadar bir Kitâbenin mevcut olduğu söylenebilir"

[17] Kitâbenin metni ve okunuşu Abdülhamit Tüfekçioğlu'nun *Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları* adlı eserinden alınmıştır. Bkz; Tüfekçioğlu, 2005; 20.

veren'in (Allah) yardımı ile kolayca tamamlandı. Emine Hanım'ın vakf ettiği bu hayr için ruhuna dua talebinde bulunulmaktadır. H.1083 / M.1672-73. Kitâbe fotoğrafı olmadığı için değerlendirme yapılamamaktadır.

3.1.4.6.Bandırma-Edincik Buhye Camisi

Bulunduğu Yer: Edincik, Kurtuluş Caddesim üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâsına dair üzerinde bir Kitâbe yoktur. Ancak minare üzerinde bulunann Kitâbeye göre camii H.1170 / M.1756-57 tarihinde Abdullah Ağa tarafından yenilenmiştir.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu köşede beden duvarına bitişik minareden oluşur. Beden duvarları sıvalı olduğu için kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Camii üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır. Minare, kare kaideli yivli papuçluklu, silindirik gövdeli ve tek şerefeli olup külahla sonlanmaktadır (Fotoğraf 148). Minareye giriş kapısı üzerinde yer alan Kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 149).

Metin

١ – نوادا جامع منان اولدى تجديد بنا

٢ - اولدى بانى حاج عبدالله اغاي عالايشان

٣ – دو عزيز كلدى ددى تا ريخ مناره محضا

٤ – بو عليم ايله عظيم اسم جناب ايله همان

Okunuşu

1- Nev edâ camii mennân oldu tecdîdi binâ

2- Oldu bân'i Hacı Abdullah Ağa âlişân

3- Du aziz geldi dedi tarihi minare-i mahzan

4- Bu âlim ile azim ismi cenâb-ı ile hemân

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Bu bina şânı yüce Abdullah Ağa tarafından yeni tarzda yenilendi. İki aziz geldi söyledi minarenin tarihini, Allah'ın alim ve azim ismi ile hemen. Metinde ifade edilen yapının yenilenmesini sağlayan bâni ismi ve devamında minarenin tarihi söylendi şeklindeki ibareden ebced ile

belirtilen tarihin hem camii hemde minareye ait olduğu görülmektedir. 3. Satırda "Du aziz geldi dedi tarihi minare-i mahzan" ibarelerinden sonraki satırda geçen "âlim- azim"kelimelerinde minarenin yapım tarihinin ebced usulü ile verildiği işaret edilmektedir. Ancak burdan belirtilen tarih minarenin yapımına ait ise Camii yapımının farklı bir tarihte olduğu anlaşılmaktadır. İlk satırda belirtilen Bâni Abdullah Ağa camii yeniledi ifadesinden hareketle aynı bâninin minareyide yaptırdığı sonucu çıkabilir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde bir celî sülüs yazı örneği olan Kitâbenin satır düzeni genel olarak tek sıra ve sıkışıktır. Metinde harflerin ölçülerinde yer yer uyumsuzluklar görülür. Örneğin **"عبدالله"** Abdullah isminin yazımında "**عبدا"** Abd'u kısmının satırın alt kısmındaki yazımı ile "**لله"** Lillah kısmı aynı ölçülerde değildir. Bu şekilde metinde birçok örnek vardır. Bu durum harflerin anatomilerininde de görülmektedir.

3.1.4.7.Bandırma Kadı Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bandırma Kayacık Mahallesi Kayacık Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeden hareketle H.1170 / M. 1756-57 yılında Hacı Abdullah oğlu Abdurrahim tarafından yaptırılmıştır. Yapının günümüzde akarı yoktur.

Çeşme bağımlı çeşmeler gurubunda, hazneli tek cephelidir. Cephe dikdörtgen planda merkezde tepelik üzerinde inşâ kitâbesi bulunur (Fotoğraf 150). Kitâbe kare formda mermer levha üzerinde 2 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 151).

Metin

1- صاحب الخيرات والحسنات عبدالرحيم

2- ابن الحاج عبدالله روايچون سنه 1174

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât Abdurrahim

2- ibni el-Hâc Abdullah rûhiçün el-Fâtiha sene 1174

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe tercümesinde, Bu güzel hayrın sahibi Hacı Abdullah oğlu Abdurrahim'dir. Ruhu için dua talep edildikten sonra inşa tarihi M.1756-57 verilir. Metin iki satır üzerine 2 sıra istifli düzenlenmiştir. İçerdiği bilgilerden dolayı tarihsel değere sahiptir. Hat sanatı açısından mahalli üslupta bir celî sülüs yazı örneğidir. Sade bir düzenleme görülen yazıda teşrifat yer almaz.

3.1.4.8.Bandırma Meşrutiyet Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bandırma Çınarlı Mahallesi Şükrü Naili Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerindeki kitâbeden hareketle H.1213 / M.1799 tarihinde Abdullah Paşazâde kızı Hâce Monla Havva tarafından yaptırılmıştır. Sonrasında H.1329- M.1911 yılında Bandırma belediyesince yenilenmiştir.

Çeşme, dört cepheli ve üçgen alınlıklı bağımsız meydan çeşmelerindendir. Yapının dört cephesi üzerinde de akar bulunmaktadır (Fotoğraf 152). Batı cephesi üzerindeki niş üzerinde inşâ kitâbesi vardır. Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 153).

Metin

1- مشروطیت چشمه سی سنه 1329

2- عبدالله پاشا زاده کریمه سی حاجه حوّا منلا

3- خیراتندن تجدیداً بلدیه ایتدی احیا سنه 1213

Okunuşu

1- Meşrûtiyyet çeşmesi sene 1329

2- Abdullah Paşazâde kerîmesi Hâce Havvâ Molla

3- Hayrâtından tecdîden belediye etdi ihyâ sene 1213

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde ilk satırda çeşmenin ismini, ikinci satırda bâni ismini ve son satırda neden ve kim tarafından yenilendiği ile birlikte ilk inşâ tarihi verilmektedir. Kitâbe içerdiği bilgiler itibari ile tarihi değeri yüksek bir eserdir. Hat sanatı açısından baktığımızda mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğunu gördüğümüz metinde sonradan yapılan müdahaleler yazının biçimsel özelliklerini yorumlamayı zorlaştırmaktadır. Sade bir düzende olan yazı tek sıra açık istifli ve teşrifatsız olarak düzenlenmiştir.

3.1.4.9.Bandırma Çınarlı Şevkiye Camii

Bulunduğu Yer: Bandırma Çınarlı Mahallesi Şükrü Naili Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının haremine giriş kapısı üzerindeki kitâbeye göre Hacı Şevki Efendi tarafından H.1305 / M.1887 yılında inşa ettirilmiştir.

Camii, kare planda harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve batı cephede bulunan minareden oluşur. Camiye batı cephe üzerinde bulunann kapı açıklığından giriş sağlanır. Yapı beden duvarlarında düzgün kesme taş malzeme kullanılırken üst üst örtü harem bölümünde kubbe, kadınlar mahfilinde içten kubbe dıştan düz damla örtülü olarak tamamlanır (Fotoğraf 154). Hareme giriş açıklığı üzerindeki kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış üç satır içerisine yedi kartuşa celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 155).

Metin

١ – صاحب الخيرات والحسنات // درسعادتده مقيم حطب تجارندن

٢ – حاجى شوقى افندينك باندیرمه ده // چنارلى محلّه سنده انشا ايتمش

٣ – اولديغى شوقيّه جامع شريفنك // تاريخيدر // فى سنه محرم 1305

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât // Der saadette mukîm hatip-i tüccârândan

2- Hacı Şevki Efendi'nin Bandırma'da // Çınar'lı Mahallesinde inşa etmiş

3- Olduğu Şevkiyye Camii Şerifi'nin // Tarihidir // fî sene 1305 Muharrem

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içeriğinde bu güzel hayrın sahibi Başkentte (İstanbul) ikamet eden tüccarlardan Hacı Şevki Efendi'dir. Bandırma'da Çınarlı mahallesinde bu camii inşâ ettirmiştir. Tarihi M. Eylül/Ekim 1887'dir. Metin içindeki kimlik bilgileri ile ilgili detaylı anlatımlar tarihsel veri olması bakımından önemlidir. Kitâbe hat sanatı açısından yerel üslupta bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı üzerinde yapılan müdahaleler yazının orijinal yapısını bozmuş sağlıklı bir tahlil yapılmasına mâni olmuştur.

3.1.4.10.Bandırma Şehitler Anıtı

Bulunduğu Yer: Bandırma İskele Cumhuriyet Meydanında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Anıt ilk olarak Ömer Ali Bey tarafından Padişah II. Abdülhamid'in tahta çıkışının 25. Yıl dönümü anısına Bandırma Belediyesince şimdiki Cumhuriyet Meydanı'na R.10 Ağustos 1316 / M..23 Ağustos 1900 yılında dikilmiştir (Fotoğraf 156). Anıt üzerindeki ilk kitâbesinde *"Yirmi Beşinci Sene-İ Devriye-İ Cülûsı Hümâyûn-I Hazreti Hilâfet-Penâhi Şerefine Bandırma Daire-İ Beledîsinden İnşâ Olunan Rıhtımın Hatırına Şükr-Güzârisi Olarak İş Bu Sütunu-I Mefharet Rekz Olunmuştur. R.10 Ağustos 1316* (Padişah II. Abdülhamit Han hazretlerinin 25. Cülus yıl dönümü şerefine Bandırma Belediyesi

Tarafından rıhtımın hatırası olmak üzere dikildi. On zirâ (6,5 m) yüksekliğinde olan som mermerden inşadır.) Anıtın kitâbesinde yer alan ifadenin altında şu dua yer alır; " *Tavvillâllahû Umrâne Ve Şevketehû Zaminûbillâhi Umrâne Mülkihi 1318 (Allah Onun Ömürünü Ve Saltanatını Uzatsın 1900)"*[18]. Maalesef bu kitâbe daha sonra 1927 yılında anıt'ın üzerindeki kitâbe temizlenerek Türk Ocağı tarafından Türk Şehitleri anıtı olarak yeniden düzenlenmiştir. Bugünkü halinde anıt'ın kaide kısmında iki satırlık kitâbe ve alt kısmında "Türk Ocağı" ifadesi yer alır (Fotoğraf 157).

Metin

1- وطنداش

2- باندرمه سي قورتارانلر بوراده در

3- تورك اوجاغى

Okunuşu

1- Vatandaş

2- Bandırmayı Kurtaranlar Buradadır

3- Türk Ocağı

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe rık'a hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma ve kazıma teknikleri kullanılarak hakkedilmiştir. Tarihsel veri sunması yönü ile önemlidir. Hat sanatı açısından rik'a hattında yazılmış bir kitâbe olması önemlidir. Yazı kalitesi olarak mahalli boyutta bir örnektir.

3.1.4.11.Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Edincik, Ulu Cadde üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde günümüzde kitâbesi mevcut değildir. Abdülhamit Tüfekçioğlu'nun *Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları* adlı eserinde Kitâbenin varlığına ve metin okunmasına ilişkin bilgiden hareketle yapılan incelemelerde Kitâbenin Bandırma Müzesinde olduğu tespit edilmiştir (Fotoğraf 158). Çeşme kitâbede belirtildiği üzere II. Mahmud Döneminde Abdülaziz Ağa tarafından H.1250 / M.1834-35 tarihinde yaptırılmıştır.

[18] https://www.facebook.com/photo?fbid=1893838554077822&set=pcb.1893130047482006 İstanbul Üniveristesi Nadir Eserler Albümü Bandırma Hakkındaki Fotoğraf Arşivinde Yayımlanan Bir Fotoğraf Üzerindeki Yazıdan Okuma Yapılmıştır.

Bağımsız çeşmeler gurubunda olan yapı genel itibâri ile dikdörtgen planda, iki yandan simetrik mermer malzemeden sütünce ile sınırlandırılmıştır. Sonradan yapılan müdahale ile niş bölümü sivri kemerli olarak sonlanır. Niş içerisinde ayna taşı ve Kitâbelik bölümü yer alır. Yalak bölümü yol çalışmaları sonrası yol hizasına gelmiştir. Çeşmenin aynalık ve yalak bölümünde devşirme malzeme kullanıldığı görülmektedir. Aynalık bölümünü kaplayan mermer levha bir sanduka pehlesidir. Bunun üzerinde her iki yanında vazo içinede çiçekler iki yanında şamdanlar bulunur. Çiçeklerin üzerinde ise girlandlar ve bunların içine de iki adet rozet kabartmaları yer alır. Şu an Bandırma müzesinde teşhirde olan kitâbe dikdörtgen fomda dairevi tepelikle sonlanan mermer malzeme üzerine 5 satır içerisinde 10 kartuş hâlinde celî tâ'lik yazı ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin dairevi tepelik çevresi kenger yaprakları ile sınırlandırımış iç bölümünde ise tuğra bölümü kazınmış halde tuğra mevcut değildir (Fotoğraf 159).

Metin

1- دائم اولسون حان محمودك خدایا دولتی \\ سایه سنده اولمده معمور جمله کائنات

2- بنده سی عبدالعزیز اغا بو دلجو چشمه یی \\ ایلدی احیا اقتدی کوییا آب حیات

3- کوردی چون کرمابه یی صو یوللری اولمش خراب \\ صرف همّت ایلیوب یابدردي اول قدسی سمات

4- حق موفق ایلیه هر بر امورنده دخی \\ خیر ایله زکری دما دم بولسون عالمده ثبات

5- موژده عطشانه دوشردم رفقی بر تاریخ تام \\ کل بو والا چشمه سار نودن ایج آب حیات 1250

Okunuşu

1- Dâim olsun Hân-ı Mahmûd'un Hudâ'ya devleti // sâyesinde olmada ma'mûr cümle kâinât

2- Bendesi Abdülazîz Ağa bu dilcû çeşmeyi // eyledi ihyâ akıttı gûyiyâ âb-ı hayât

3- Gördü çün germâbeyi su yolları olmuş harâb // sarf-ı himmet eyleyip yaptırdı ol kudsî simât

4- Hak muvaffak eyleye her bir umûrunda dahî // hayr ile zikri demâdem bulsun âlemde sebât

5- Müjde atşâna düşürdüm Rıfkı bir târîh-i tâm // gel bu vâlâ çeşmesâr-ı nevdeniç âb-ı hayât 1250

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Hizmetleriyle tüm kâinatı bayındır hale getiren Mahmud Han'ın saltanatı daim olsun. Sultanın kulu Abdülaziz Ağa bu güzel çeşmeyi yaptırarak abı hayat gibi bir su akıttı. Hamamın su yollarının harap durumda olduğunu görerek bir gayretle bunu yüce bir yer haline getirdi. Her işinde Allah onu muvaffak kılsın ve dünyada daima hayırla anılsın. Susuzlara müjde olsun ben Rıfkı

tarihini tam olarak yazdım. Gel bu yeni bol sudan âb-ı hayatı iç, M.1834-35. Metin içeriğinde çeşmeye ait, kimlik bilgileri olan II. Mahmud döneminde, Abdülaziz Ağa tarafından M.1834-35 yılında yaptırıldığı, yapı türü, şair ismi, ebced ile tarih düşme ve içerikte bir hamamın su yollarının da yine bu zât tarafından yaptırıldığı gibi önemli bilgiler yer alır. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Metin düzeni tek sıra istifli açık bir düzenlemededir. Teşrifat unsurlarının yer almadığı Kitâbede harflerin ölçüsü ve anatomik yazımları gayet yerindedir. Yazı içerisinde "**ي"- "Ye"** harflerinin **"**yâ-i mâkus**"** tarzında yazılması metni hareketlendirmiştir.

3.1.4.12.Bandırma-Edincik Anbar (Çarşı) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Edincik, Ulu Cadde üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde günümüzde kitâbesi mevcut değildir. Ayrıca yapı günümüzde kullanılmamaktadır. Abdülhamit Tüfekçioğlu'nun *Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları* adlı eserinde Kitâbenin varlığına ve metin okunmasına ilişkin bilgiden hareketle yapılan incelemelerde Kitâbenin Bandırma Müzesinde olduğu tespit edilmiştir (Fotoğraf 160). Çeşme kitâbede belirtildiği üzere II. Mahmud döneminde Abdülaziz Ağa tarafından H.1251 / M.1835-36 tarihinde yaptırılmıştır.

Çeşme bağımlı çeşmeler gurubunda olup kuzey yönünde yer alan bir evin duvarına bitişik hâldedir. Mermer malzemeden enine dikdörtgen formda olan çeşmenin Kitâbelik kısmı ve yalak bölümü yıkık hâldedir. Aynalık bölümü mevcut çeşmenin akarı günümüzde batı yönde yeni tarz yapılan bir çeşmeye bağlanmıştır. Yapının inşâ kitâbesi günümüzde Bandırma Müzesinde teşhirde olup, dikdörtgen fomda dairevi tepelikle sonlanan mermer malzeme üzerine 5 satır içerisinde 10 kartuş hâlinde celî tâ'lik yazı ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin dairevi tepelik çevresi iki yanda simetrik ay-yıldız kabartmaları ve iç bölümünde ise tuğra bölümü kazınmış halde tuğra mevcut değildir.

Metin

1- همیشه سایهٔ شاهانه سنده خان محمودك \\ همه شهر و بلاد اومقده در معمور سر تایا

2- خراب اولمش نیچه دملر که قالمش جمله سی ویران \\ جوامعلر که یاپدی هب رجال دولتی حقا

3- خصوصا بنده سی عبدالعزیز اغا ایدنجکده \\ بو والا چشمه یی پك موقعنده ایلدی انشا

4- ایدوب هر بر امورنده انی توفیقنه مظهر \\ خطالردن امین ایتسون جناب حضرت مولا

5- ..زادر آب کوهرله یازلسه رفقیا تاریخ \\ محلنده یو آبی قلدی نو اجرا 1251

Okunuşu

1- Hemîşe sâye-i şâhânesinde Hân-ı Mahmûd'un // hemeşehr ve bilâd olmaktadır ma'mûr sertâbâ

2- Harâb olmuş nîce demler ki kalmış cümlesi vîrân // cevâmi'ler ki yaptı hep ricâl-i devleti Hakkâ

3- Husûsan bendesi Abdülazîz Ağa Aydıncık'ta // bu vâlâ çeşmeyi pek mevki'inde eyledi inşâ

4- Edip her bir umûrunda anı tevfîkine mazhar // hatâlardan emîn etsin Cenâb-ı Hazret-i Mevlâ

5- (.....)-zâdır (Sezâdır) âb-ı gevherle yazılsa Rıfkı'yâ târîh // Aziz Ağa mahallinde bu âbı kıldı nev cerâ 1251

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni çevirisi şöyledir; Sultan Mahmut han hazretlerinin sayesinde her daim bütün şehir ve beldeler tümüyle mamur olmaktadır. Devlet ricalinin yaptırmış olduğu camilerin pek çoğu zaman içinde harab olmuş. Özellikle Aydıncıkta Abdülaziz Ağa adındaki kulu bu çeşmeyi çok iyi bir yerde inşa ettirmiştir. Mevla onu her işinde hatalardan emin kılıp başarıya ulaştırsın. (Sezadır?) Ey Rıfkı bunun tarihi mücevher suyuyla yazılsa layıkdır çünkü Aziz Ağa bu suyu tam yerinde akıtmıştır, M.1836-37. Kitâbe içeriğinde kimlik bilgileri olarak II. Mahmud döneminde, Abdülaziz Ağa tarafından M.1836-37 yılında yaptırıldığı, yapı türü, şair ismi, ebced ile tarih düşme ve Abdülaziz Ağa'nın Aydıncıklı (Edincik) harab olan birçok câmiyi onardığı gibi önemli bilgiler yer alır. Ayrıca Edincik'in o dönemdeki isminin Aydıncık olduğuda anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Metin düzeni tek sıra istifli açık bir düzenlemededir. Teşrifat unsurlarının yer almadığı Kitâbede harflerin ölçüsü ve anatomik yazımları gayet yerindedir. Yazı içerisinde kâseli harflerin bazılarının keşidelendirilerek yazımı metne hareketlilik vermiştir.

3.1.4.13. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (Bandırma Redif Fırkâ-i Askeriye Dairesi)

Bulunduğu Yer: Yapı Bandırma merkezde İhsaniye Mahallesi Kurtuluş caddesi üzerindedir.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Günümüzde Bandırma On Yedi Eylül üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi olarak kullanılan bina üzerindeki kitâbesinden hareketle H. 28 Cemâziye'l-evvel 1320 / M. 2 Eylül 1902 yaptırılmıştır. Yapı, 1902-1925 yılları arasında Redif Kışlası Karargâhı olarak kullanılmıştır. Birinci Dünya Savaşı yıllarında (1915- 1921) Askeri Hastane olarak hizmet vermiştir. 1921-1940 döneminde bölgede kurulan 127. Piyade Alayı Karargâhı, 1940-1950 döneminde Konak Komutanlığı ve 231 numaralı Askeri Hastane olarak kullanılmıştır. 1950 yılında Askeri Hastane ve Konak Komutanlığına son

verilmiştir. 1950'den 1986 yılına kadar 36 yıl Bandırma Askerlik Şubesi olarak kullanıldı. Şubenin yeni binasına taşınması ile sekiz (8) yıl süreyle kullanılmamıştır. 1994 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından tamir ve restorasyonu tamamlandıktan sonra Bandırma Anadolu Sağlık Meslek Lisesi binası olarak kullanılmaya başlanmıştır(Fotoğraf 162). 1996 yılında Sağlık Bakanlığı ile YÖK arasındaki protokol ile Balıkesir Üniversitesi Bandırma Sağlık Yüksekokulu'na devredilmiştir. 10.10.1996 tarih ve 96/8655 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Balıkesir Üniversitesi Bandırma Sağlık Yüksekokulu olarak kurulmuştur. [19] Yapıya giriş cephesi üzerinde yer alan kitâbe mermer pano üzerine zemine oyma-kabartma olarak iki sıra istifli olarak Celî Sülüs hattıyla hakkedilmiştir (Fotoğraf 163).

Metin

باندرمه ردیف فرقهٔ عسکریه دائره سی 28 جمادی الاول 1320 // 19 اغستوس 1318- حمدی

Okunuşu

Bandırma Redif Fırkâ-i Askeriye Dairesi 28 Cemâziye'l-evvel // 19 Ağustos 1318 – Hamdi

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metnini binânın levhâsıdır. Askerî Redif Kışlası Karargâhı olduğunu ve M. M. 2 Eylül 1902'de yapıldığını belirtmektedir. Hat sanatı açısından kaliteli bir celî sülüs yazı örneğidir. İki sıra istifli olarak düzenlene metin kısmen -harekeli olup tirfil ve mühmel harflerle teşrifatlandırılmıştır. Kitâbenin alt kısmında sağ ve sol köşelerinde girift bir kompozisyona sahip Hicrî ve Rûmi tarihler verilmiştir. Rûmi tarih üzerinde hattat olarak "**حمدی** – Hamdi" ismi okunmaktadır. Levhanın alt kısmında kıvrık dallardan bitkisel motif yer alır.

3.1.4.14.Bandırma Tekke Camii Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bandırma Tekke Haydar Çavuş Mahallesi Ali Hikmet Paşa Caddesi'nde Tekke Camii kuzeyinde avlu duvarına bitişik haldedir.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre H.1320 / M. 1902-03 yılında Ahyolulu Hacı Ali Efendi'nin annesi Şerife Hanım[20] tarafından yaptırılmıştır.

[19] https://sbf.bandirma.edu.tr/tr/sbf/Sayfa/Goster/Tarihce-180 (Son Erişim 22.08.2022)

[20] Bandırma Dere Mahallesinde yer alan tarihi çeşme kitâbesiden Ahyolu'lu Hacı Ali Efendi'nin annesinin ismi geçmektedir. Bu kitâbeden hareketle Hacı Ali Efendi'nin annesinin isminin Şerife Hanım olduğu bilinmektedir.

Çeşme, bağımlı çeşmeler gurubunda olup dikdörtgen formda yanlardan sütuncelerle sınırlandırılmış yuvarlak kemer niş içerisinde lüle ve kitâbelik bölümünden oluşmaktadır (Fotoğraf 164). Kitâbe dikdörtgen formda cetvelle iki satıra ayrılmış halde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 165).

Metin

1- احيوليلى حاجى على افندينك

2- والده سى مرحومه نك خيراتيدر

1320 -3

Okunuşu

1- Ahyolu'lu Hacı Ali Efendi'nin

2- Vâldesi merhûme'nin hayrâtıdır // 1320

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde genel anlamıyla Ahyolulu Hacı Ali Efendi'nin annesinin hayrıdır şeklinde ifade edilebilir. Kitâbe hat sanatı açısından güzel bir celî sülüs yazısı örneğidir. Satır düzeni, harflerin ölçüleri ve anatomileri yerindedir. Yazıda hareke ve teşrifi unsurlara kısmen yer verilmiştir.

3.1.4.15.Bandırma Dere Mahallesi (Şerife Hanım) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bandırma Dere Mahallesi, Sunullah Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeden hareketle Ahyolu'lu Hacı Ali Efendi'nin annesi Şerife Hanım tarafından yaptırılmıştır.

Çeşme, bağımlı hazneli çeşmeler gurubunda olup dikdörtgen formdadır. Yanlardan sütuncelerle sınırlandırılmış yuvarlak kemerlidir. Sütuncelerin üzeri iki sıra silme niş ile hareketlendirilmiştir (Fotoğraf 166). Çeşme, niş içerisinde lüle ve kitâbelik ve yalak bölümünden oluşur. Kitâbe dikdörtgen formda 2 satıra ayrılmış halde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 167).

Metin

1- احيوليلى حاجى على افندينك والده سى شريفه خانمك

2- خیراتیدر

1320 -3

Okunuşu

1- Ahyolu'lu Hacı Ali Efendi'nin Vâldesi Şerife Hanım'ın

2- Hayrâtıdır // 1320

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin genel anlamı Ahyolulu Hacı Ali Efendi'nin annesi Şerife Hanım'ın hayrıdır şeklindedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda güzel bir celî sülüs yazısı örneğidir. Satır düzeni, harflerin ölçüleri ve anatomileri yerindedir. Yazıda hareke ve teşrifi unsurlara kısmen yer verilmiştir.

3.1.4.16.Bandırma Haydar Çavuş Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bandırma İskele Meydanında Atatürk Caddesi Haydar Çavuş Camii Avlusunda yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde yer alan kitâbeye göre H.1323/M.1905 yılında II. Abdülhamit döneminde Haydar Çavuş tarafından yaptırılmıştır. Yapı altıgen planlı deniz tarafına bakan üç cephesinde akarı bulunann çeşmenin diğer cepheleri sağır (düz) bırakılmıştır (Fotoğraf 168). Kitâbe çeşmenin üç cephesi üzerinde dikdörtgen pano üzerine iki kartuş içerisine tek sıra istifli olarak zemine oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 169).

Metin

1- شهنشاه معظم حضرت عبدالحمید خانك // بو چشمه سایئ شاهانه سنده دلنشین اولدی

2- غریق لجهء غفران اوله حیدر چاوش یا ربّ // كه وقفی باعث احیایی آثار كزین اولدی

3- زبان خامهء حسبی دن آ قدی جوهرین تاریخ // شو عالی چشمیه رعنا ترین لطف نوین اولدی

1323/ حمدی

Okunuşu

1-Şehinşâh-ı Muazzam Hazret-i Abdülhamîd Hân'ın // Bu çeşme sâye-i şâhânesinde dilneşin oldu

2- Garîk-ı lücce-i gufrân ola Haydar Çavuş Yâ Rab // Ki vakfı bâis-ı ihyây-ı âsâr-ı güzîn oldu

3- Zebân-ı hâme-i Hasbî'den aktı cevherin târîh // Şu âlî çeşme-i ra'nâ- tirîn lutf-i nevîn oldu

1323 / Hamdi

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel tercümesi şöyledir; Bu çeşme hükümdarlar hükümdârı Şahane Abdülhamîd Hân döneminde güzelce yapıldı, Yâ Rab Haydar Çavuş'un günahlarını bağışla, ki hayrı, eseri güzel oldu. Hasbî'nin kaleminden çıktı tarihi, Şu âli güzel çeşme yeni en güzel latif oldu. M.1905. (Hattat Hamdi). Metin içeriğinde sunulan bilgiler anlamıyla tarihsel değere sahip kitâbede 3. satır ikinci kartuş son kısmında "**لطف** –lutf" kelimesinin altında hattatın ismi "**حمدی** – Hamdi" yazmaktadır. Metnin 3. satır birinci kartuşunda şair ismi olarak Hasbî ismi geçmektedir. Yazıda hareke ve teşrifat unsuru görülmez.

3.1.4.17.Bandırma İhsaniye Camii Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bandırma İhsaniye Sokak İhsaniye Camii Avlu duvarına bitişik haldedir.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeden H.1325 / M.1907 tarihinde Kozlucalı Hacı Osman Efendi tarafından yaptırılmıştır.

Çeşme, bağımlı hazneli çeşmeler gurubundadır. Yapı akarının olduğu cephesi düz bir saçakla sonlanan çeşmenin dikdörtgen formda olan ayna taşı, üzerinde lüle, yalak ve kitâbelik bölümleri yer alır. Ayna taşının üzerinde, içinde yaprak tasvirlerinin bulunduğu üç ayrı rozet motifi yer almaktadır. Merkezdeki rozet motifinin her iki yanında içinde stilize çiçek motifi bulunann iki adet kartuş yer alır (Fotoğraf 170). Kitâbe mermer malzeme üzerine zemine oyma kabartma tekniğinde 3 satır halinde tek sıra istifli olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 171).

Metin

1- وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا[21] حمدی

2- قوزلیجه لی الحاج عثمان افندینك خیراتیدر

3- 1325 رجب

Okunuşu

1- "Ve sekâhum Rabbuhum şaraben tahura" Hamdi.

[21] Kur'ân-ı Kerîm, İnsan Sûresi 21. Âyet

2- Kozlucalı el-Hâc Osman Efendi'nin hayratıdır.

3- 1325 Receb

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe birinci satırında "Rableri onlara tertemiz bir içecek verir." Mealindeki İnsan Sûresi 21. Âyet'in son kısmı hakkedilmiştir. Metnin devamında bâninin kimlik bilgisi, inşâ tarihi ve hattat imzası yer alır. Kitâbe metninde iki farklı yazı türü kullanılmıştır. Metnin ilk satırında İnsan sûresi 21. Âyetinin son kısmı Celî Sülüs hat ile yazılırken 2 ve 3. satırlar celî tâ'lik hat ile yazılmıştır. Kitâbede hattat ismi ilk satırın son kısmında "**حمدی** – Hamdi" olarak belirtilmiştir. Kitâbe hat sanatı açısından güzel bir örnektir. Celî sülüs yazıda harflerin anatomileri, ölçüleri ve satır düzeni yerindedir. Celî tâ'lik yazıda ise mahalli üslup havası görülmektedir. Örneğin "**ل-ا**" ***"Elif-Lam"*** gibi harflerin uç kısımları oldukça sivri tutulmuştur. Yazımlarda bazı harfler yeterince olgun değildir. Bunlara "**ج-ن**" ***"Nun -Cim"*** harfleri örnek gösterilebilir. Yazı günümüzde gayet uyumsuz bir tarzda boyanmıştır.

3.1.4.18.Bandırma-Edincik Nazlı Çeşme

Bulunduğu Yer: Edincik, Tabakhâne Deresi yakınında Sultan II. Mahmud Hamamı yakınındadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde bulunann Kitâbesine göre H.1327 / M.1909 tarihinde yaptırılmıştır.

Yapı bağımsız çeşmeler gurubunda yer alır. Genel itibâri ile dikdörtgen formdaki çeşme iki yandan sütünce ile sınırlandırılmış düz saçaklı niş içerisinde aynalık taşı, kitâbelik ve yalak bölümlerinden oluşur. Mermer malzemeden olan çeşme üzerinde tezyîni unsur görülmez (Fotoğraf 172). Hâlen kullanılmakta olan yapının aynalık taşı üzerinde yer alan Kitâbesi dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvelle ayrılan 2 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma kabartma şeklinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 173).

Metin

1- وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ

2- حریت عدالت مساوات سنه 1327 خا

Okunuşu

1- Vece'alnâ mine'l-mâ-i kulle şey-in hayy[22]

2- Hürriyet adâlet müsavât // sene 1327 CÂ (Cemâziye'l-evvel)

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde ilk satırda su yapılarında sık kullanılan ve su ile ilgili olan "ve her canlıyı sudan yarattığımızı görmezler mi?" meâlindeki âyet yer alır. İkinci satırda ise "Özgürlük, Adalet ve Eşitlik" anlamına gelen kelimeler hakkedilmiştir. Metinde çeşme yapısı ile ilgili âyet kullanılması ve imşâ tarihi belirtilmesi önemlidir. Ayrıca ikinci satırda kullanılan ibârelerin II. Meşrûtiyet sonrası Kitâbelerde sıkça kullanılan sloganik ifadeler olduğu bilinmektedir. Kitâbe hat sanatı açısından yerel düzeyde iyi bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli satır düzenindeki Kitâbede hareke kullanıldığı görülür. Yazımda "**ي"-"Ye"** harflerinin **"yâ-i mâkus"** tarzında yazılması ve yine aynı harfin "**حَيٌّ-hayy"** kelimesinde **"ح-Ha"** harfi ile birleşik yazılması yazıdaki tasarruflardandır.

3.1.4.19.Bandırma-Edincik Şehitler Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Edincik, Edincik-Bandırma yolu üzerinde 1. Km yakınlarında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan Kitâbeye göre Hacı Süleyman Efendi'nin oğulları Hacı İslâm ve ve Ya'kûb Çavuşlar tarafından H.1341 / M. M.1922-23 yılında yaptırılmıştır.

Çeşme bağımsız çeşmeler gurubunda olup dikey dikdörtgen planda iki yandan yuvarlak kemerli sütuncenin sınırladığı niş içerisinde aynalık taşı, Kitâbelik ve yalak bölümlerinden oluşmaktadır (Fotoğraf 174). Akarı kuruyan çeşmenin lülesi üzerinde yer alan Kitâbe, kareye yakın formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 175).

Metin

1- باندرمه لی حاجی سلیمان افندی

2- مخدوملری حاجی اسلام و یعقوب چاوشلرك

3- خیراتدر ... سنه 1341

Okunuşu

1- Bandırmalı Hacı Süleyman Efendi

[22] Kur'ân-ı Kerîm, Enbiyâ Sûresi- 30.

2- Mahdûmları Hacı İslâm ve Ya'kûb Çavuşlar'ın

3- Hayrâtıdır … sene 1341

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde çeşmenin Hacı Süleyman Efendi'nin oğulları Hacı İslâm ve ve Ya'kûb Çavuşlar'ın hayrâtı olduğu ve H.1341 / M. M.1922-23 tarihinde yaptırıldığı belirtilmektedir. Bâni ve yapım tarihinin belirtilmesi açısından önemlidir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Yazı dönemine basit düzeyde harf anatomileri bozuk hâldedir. Satır içerisine tek sıra istifli ve açık bir düzenlemede olan kitâbe sade tutulmuştur.

3.1.5.Balıkesir- Burhaniye

3.1.5.1.Burhaniye Memiş (Mehmet Emin Ağa) Camisi

Bulunduğu Yer: Burhaniye Memiş Mahallesi Müftü Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı hakkında Burhaniye Müftülüğünün cami içerisine asmış olduğu belgede H.1156 / M.1743 yılında Mehmed Emin Ağa tarafından yaptırıldığı belirtilmektedir (Sözlü, 2022; 147). Yapıdaki tek kitâbe minare kapısı üzerinde yer alır. Ancak büyük kısmı silik haldedir.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batısında yer alan minareden oluşmaktadır. Yapının beden duvarları sıvalı oldğundan dolayı kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır . Üst örtü dört yöne eğimli kiremit kaplı çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 176). Minare kaidesinde kapı üzerinde yer alan kitâbe yarım daire formnunda mermer levha üzerine celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 177) .

Metin

1- صاحب الخيرات ...

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât …

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin büyük bölümü eksik olduğundan sağlıklı bir tahlil yapılması mümkün değildir. Okunabilen kısmından mahalli üslupta bir celî sülüs yazı örneği olduğu görülmektedir.

3.1.5.2.Burhaniye Hasan Ağa Camisi

Bulunduğu Yer: Burhaniye Yunus Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâ tarihi hakkında kesin bilgi yoktur. Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbede H.1294 / M.1877-78 tarihi yazmaktadır. Bu kitâbe muhtemelen sonraki onarımlar esnasında eklenmiştir.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve yapıdan bağımsız kuzey doğu yönde minareden oluşur. Yapı beden duvarları sıvalı olduğundan kullanılan malzeme görülememektedir. Üst örtü dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 178). Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe yarım daire formunda dikdörtgen mermer malzeme üzerine iki satır halinde celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 179).

Metin

1- ماشاالله يا مفتح الابواب افتح لنا خير الباب بارك الله سنه 1294

Okunuşu

1- Maşâallah- Yâ müfettiha'l-ebvâb İftah lenâ hayra'l-bâb- Bârekallah- sene 1294

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin tercümesi şöyledir; Allah'ın dilediği olur, Ey kapıları açan Allah'ım! Bize hayır kapılarını aç. Allah mübarek etsin. M.1878. Kitâbe içeriğinde tarih haricinde kimlik bilgisi verecek ifade yer almaz. Hat sanatı açısından yerel üslupta bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin içinde yapılan uygulamalardan **"ب" "Be"** harfinin satır üzerinde keşideli yazımı hareketlendirmiştir. Yazımda harf ölçülerinin levhanın formuna göre düzenlenmesi de dikakt çeken uygulamadır.

3.1.5.3.Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camisi

Bulunduğu Yer: Burhaniye Kocsa Camii Mahallesi Aşağı Çarşı Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii'nin ilk inşasına ait bir kitâbe ya da belge bulunanmamıştır. Müftülük kayıtlarına göre ise H.1196 / M.1781 – 1782 yıllında Muhiddin-i Rumî tarafından yaptırılmıştır. Caminin orijinalde bir medresesi olduğu kayıtlarda yer alsa da yapının ilk hali günümüze ulaşamamıştır. İlk yapı 1891 – 1892 yıllarından önce bir yangın geçirmiş ve H. 1308 / M.1890-1891'de tamir edilerek yeniden ibadete açılmıştır. Cami 1944 yılındaki depremde zarar görmüş 1946 – 1947 yıllarında Vakıflar İdaresi

tarafından restore edilerek bugünkü şekline kavuşmuştur (Sözlü,2022; 175). Yapıdaki tek kitâbe batı tarafındaki hareme giriş açıklığı üzerinde yer almaktadır.

Yapı harem, kadınlar mahfili ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşmaktadır. Camii, kareye yakın planda dört sütunun taşıdığı merkezi kubbeli, dört yöndeki yan birimler beşik tonozla örtülü ve hareme üç yönden giriş sağlanan bir tipolojidedir. Yapı beden duvarları düzgün kesme taş malzeme, üst örüt ise ortada kubbe, dört yönde beşik tonoz. Köşlerde çapraz tonozla örtüldür (Fotoğraf 180). Yapının batı cephesi üzerinde bulunann kapı açıklığı üzerinde yer alan Âyet kitâbesinde Tevbe Sûresi 108. Âyetinin bir bölümü Celî Sülüs hattıyla, Arapça olarak zemine oyma-kabartma olarak taş malzeme üzerine tek sıra olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin orta kısmın da yuvarlak bir pano içerisine tarih kaydedilmiştir (Fotoğraf 181).

Metin

1- اِنَّ هذَ اَ لَمَسْجِدٌ اُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى \ مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُومَ فِيهِ {1326}

Okunuşu

1- İnne hâzâ “el-Mescid ussise ala’l-takva // 1326 // Min evveli yevmin ehakkû en tekûme fîh.”[23]

Kitâbe Tanıtımı

Metnin anlamı; Burası “Daha ilk günden takvâ temeli üzerine kurulan mescid ise namaz kılman için elbette daha uygundur” M.1908-09. Camii ifadesinin geçtiği ve anlamından da hareketle bu ayet’in kullanılmasındaki ana etken yapılan camii’nin hayırlı kişiler tarafından takva üzere yapıldığıdır. Hat sanatı açısından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneğidir. Metin içerisinde hareke ve teşrifat unsuruna yer verilmiştir.

Yapının batı cephesi üzerinde yer alan diğer onarım kitâbesi dikdörtgen formda mermer levha üzerine zemine oyma-kabartma olarak dört satır ve on altı kartuşa hâlinde, Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hattıyla hakkedilmiştir (Fotoğraf 182).

Metin

١ - احتراقان نا بديد اتدي قضا بو جامعى \\ نيجه اصحاب حميت قلدى احياسنى ادا \\ جنت اسا بر مقام دلنشين بو سجده كاه \\ قوس محرابندن اولمش بو فلك دو تا ظهر

[23] Kur’ân-ı Kerîm, Tevbe Sûresi 108. Âyet

٢ - ويردى طوعًا هب اهل صداقت سيم و زر همان \\ تا بو رسم اوزره بو معبد اولدى برعالى بنا \\ اول معلى منبريدر نردبان عرش حق \\ كلسه جبريل و حطابت ايتسه انده پك بجا

٣ - لمعه پاش نور دينذر چار باغى مومنه \\ نور شدرواندن الور بدر و ذكه \\ مطلع خورشيد ارشاد اولدى كرسيسى هله \\ نور در مصباح دينذر ماذنسى بى مرا

٤ - وارمى مثلى باق برب الكعبة اولو جامعك \\ حسننه الله اكبرديير كورن اهل صفا \\ عصر اشرفده حافظ اكا ديدى كهر تاريخك \\ جامع والا بنا هم مسل جنت دلكشا \\ ١٣٠٨\\ كتبه الفقيرعثمان اسلميه

Okunuşu

1- İhtirâkan nâ bedîd itdi kaza bu Camii // Nice ashâb-ı hamiyet kıldı ihyâsını eda // Cennet-i âsa bir makâm-ı dilnişin bu secdegâh // Kavs-ı mihrabından olmuş bu felek dü tâ zahri

2- Verdi tav'an hep ehl-i sadakat sîm ü zer heman // Tâ bu resim üzere bu mâ'bed oldu bir âli binâ // Ol muallâ minberidir nerdubân-ı arş-ı Hak // Gelse Cibril ve hitabet itse anda pek becâ

3- Lem'a paş nûr-u dindir çâr bâni-i mü'mine // Nûr-u ve reşedânlarından nûr alır bedr ü zekâ // Matla'ı hurşid-i irşad oldu kürsisi hele // Nurudur misbah-ı dindir me'zenesi bi mera

4- Var mı misli bak bi-rabbi'l-kâ'be Ulu camii'in // Hüsnüne Allahû ekber der gören ehl-i safâ // Asr-ı eşrefde hafız âna dedi tarihin Güher // Camii vâlâ binâ hem misl-i cennet-i dil küşa" 1308 Ketebehû el-Fakîr Osman İslimiye.

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde yapının onarım tarihine ve hattat'ının kim olduğuna bilgi içermesi yönü ile önemlidir. Kitâbe hat sanatı içerisinde nitelikli diyebileceğimiz bir celî sülüs yazı örneğidir. Satır düzeni tek sıra olmakla birlikte iki satır olarak yazılan bölümlerde vardır. Sıkışık bir kompoziyondaki yazıda harf ölçüleri ve anatomileri yerindedir.

3.1.5.4.Burhaniye Şahinler Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Burhaniye Şahinler Köyü merkezinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Cami inşâ kitâbesine göre H.1313 / M.1895 tarihinde Kaymakam Hasan Bey'in gayretleri ile yaptırılmıştır. Cumhuriyet döneminde cami okul olarak kullanılmış. 1993-94 yıllarında Vakıflar Müdürlüğü tarafından Kültür Bakanlığı Anıtlar Yüksek Kurulu denetiminde restore edilmiştir.

Yapı mihraba paralel dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu yönde yapıdan bağıması minareden oluşmaktadır. Harem oldukça yoğun tezyini öğelerle donatılmıştır. Doğa tasvirleri, mekân tasvirleri ve kalem işi hat yazılarının yer aldığı batılılaşma dönemi üslubunda öğeler görülür. Camide pencere, kapı çerçeveleri ve minare kaidesinde düzgün kesme taş, diğer bölümlerde tuğla malzeme kullanılmıştır (Fotoğraf 183). Avluya giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış beş satır içerisine on kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 184).

Metin

١ -هما ناميله ياد اولسه عجبمى قريهٔ قرغه // كه صالدى سايهٔ تقوى عبادت مسلمين اوزره

٢ - حسن بك قائمقامك غيرت دينيه سندندر // كه اهل خيرى سوق ايتدى بو خيرات برين اوزره

٣-يازلسون اجرى يا رب بال جبريل امين اوزره // دكل اهل زمين انجق سروشان فلك حتى

٤ - -ديدى صد بارك الله صد هزارآن آفرين اوزره // چقوب ايكى ملك جودت ديدى جوهرله تاريخن

٥ -ياپلدى مسجد زيبا بو وضع بهترين اوزره // ٢٥ جمازى الاخر سنه ١٣١٣

Okunuşu

1- Hüma namıyla yâd olsa aceb mi Karye-i Karga // Ki saldı saye-i takva-ı ibadet-i müslimin üzre

2- Hasan Bey Kai'makâmın gayreti diniyesindendir // Ki ehl-i hayrı sevk etdi bu hayrat-ı berîn üzre

3- Yazılsun ecri yâ Rab bâl-i Cibrîl-i emin üzre // Değil ehli zemin ancak sürüşân-ı felek hatta

4- Dedi sâd Barekallâh sad hezârân aferin üzre // Çıkıp iki melek Cevdet dedi cevherle tarihin

5- Yapıldı mescid-i ziba bu vaz-ı bihterin üzre // fi 25 Cemâziye'l-âhir sene 1313

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel açıklması şöyledir; Karga köyü devlet kuşu adıyla hatırlansa mı acaba, ki ibadet ve takva sahibi Müslümanlar zamanında yapıldı. Kaymakam dindar Hasan Bey'in gayretil ile hayır severleri sevk etmesi ile yüce, âlâ yapıldı. Yazılsın yâ Râb sevabı Cebrâil'in kanadıyla, hatta dünyadaki melekler bile. Söyledi yüz defa yüzbin defa Allah mübarek etsin aferin. İki melek çıkıp mücevherle tarihin dedi. Yapıldı bu güzel mescid eksiksiz, en güzel şekilde. 13 Aralık 1895. Metin içerisinde yapının kim tarafından ve hangi tarihte yapıldığına ilişkin net ifadeler tarihsel veri oluşturması yönü ile önemlidir. Kitâbeye hat sanatı hususunda baktığımızda mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğunu

görüyoruz. Çağdaş celî tâ'lik yazı örneklerine göre alt seviyede bir yazımdadır. Satır düzeni tek sıra istif olarak düzenlenen metinde harf ölçüleri ve anatomilerinde yetersiz yazımlar görülmektedir. Örneğin "**ر-و-ف-ق" "Vav-Ra-Kaf-Fe"** gibi harflerin yazımında anatomilerine uyulmamış ve her yazımda aynı ölçü kullanılmamıştır. Bu durum metin içnde birçok harfte görülmektedir. Yazı düzeninde hareke ve teşrifat unsuru görülmez.

ve teşrifat unsuru görülmez.

Haremde Kubbe İçinde ve Pencere Alınlıklarında Yer Alan Kalem İşi Yazılar

Kubbe İçi

Metin

***اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ۗ مَثَلُ نُورِهٖ كَمِشْكٰوةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ ۖ اَلْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ۖ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ**

Okunuşu

Allâhu nûrus semâvâti vel ard(ardı), meselu nûrihî ke mişkâtin fîhâ mısbâhun, el mısbâhu fî zucâcetin, ez zucâcetu ke ennehâ kevkebun durriyyun, yûkadu min şeceratin mubâraketin[24]

Kitâbe Tanıtımı

"Allah göklerin ve yerin nûrudur. Onun nûrunun misali, içinde kandil bulunann bir kandilliktir. Kandil bir cam içindedir, cam inciyi andıran bir yıldızdır; (bu kandil) doğuya da batıya da ait olmayan, yağı neredeyse ateş dokunmasa bile ışık veren mübarek". Kubbe içi yazısı celî sülüs m hat ile kalem işi tekniği ile yazılmıştır. Yazımdaki bazı tasarruflar dikkat çekicidir. Bunlardan "**لسَّمٰوَاتِ" "**semâvâti" kelimesinde "**تِ-و" "Vav ve Te"** harflerindeki tetâbuk usulünce yazılmıştır. Buna benzer uygumalar metin içinde görülmektedir (Fotoğraf 185).

Pencere Alınlıkları

Harem Mihrap Duvarı 1

Metin

إِنَّهُ مِن سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Okunuşu

[24] Kur'ân-ı Kerîm, Nûr Sûresi – 35.

İnnehû min Süleymâne ve innehû bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm[25]

Anlamı: "ektup Süleyman'dan gelmekte, rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla başlamaktadır." (Fotoğraf 186)

Harem Mihrap Duvarı 2

Metin

***إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ**

Okunuşu

İnnallâhe yagfiruz zunûbe cemîâ(cemîan), innehu huvel gafûrur rahîm(rahîmu).[26]

Anlamı; Şüphesiz ki O çok bağışlayandır, çok merhametlidir (Fotoğraf 187).

Harem Mihrap Duvarı 3

Metin

هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Okunuşu

Huve-l-evvelu vel-âhiru ve-zzâhiru velbâtinu ve huve bikulli şey-in 'alîm(un)[27]sene 229

Anlamı; O, evvel ve âhir, zâhir ve bâtındır. O her şeyi bilir. H.1229 / M. 1813-14 (Fotoğraf 188).

Harem Mihrap Duvarı 4

Metin

***قُلْ لَّآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْراً اِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبٰىؕ**

Okunuşu

Kul lâ es-elukum 'aleyhi ecran illâ-l meveddete fî-l-kurbâ[28]

[25] Kur'ân-ı Kerîm, Neml Sûresi- 30.

[26] Kur'ân-ı Kerîm, Zümer Sûresi-53.

[27] Kur'ân-ı Kerîm, Hadîd Suresi-3.

[28] Kur'ân-ı Kerîm, Şûrâ Sûresi – 23.

Anlamı; De ki: Ben buna karşılık sizden akrabalık sevgisinden başka bir ücret istemiyorum (Fotoğraf 189).

Harem Doğu Duvarı 1

Metin

فَاللهُ خَيْرٌ حَافِظًۢاوَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ[29]

Okunuşu

Fallâhu ḫayrun hâfizân ve huve erhamurrâhimîn[30]

Anlamı; Allah en hayırlı koruyucudur. O, acıyanların en merhametlisidir. (Fotoğraf 190)

Harem Doğu Duvarı 2

Metin

***لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيدَنَّكُمْ**

Okunuşu

Le-in şekertum leezîdennekum[31]

Anlamı; Eğer şükrederseniz size (nimetimi) daha çok vereceğim (Fotoğraf 191).

Harem Batı Duvarı 1

Metin

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللهِ

Okunuşu

Re'sül hikmeti mehâfetullah[32]

Anlamı; Hikmetin başı Allah korkusudur (Fotoğraf 192).

Harem Batı Duvarı 2

---

[29] Hattat Âyet'in başında ilk harfi hatalı yazarak "Kaf" ile yazmıştır. Ancak âyette "Fe" harfi ile başlamaktadır.

[30] Kur'ân-ı Kerîm, Yusuf Sûresi – 64.

[31] Kur'ân-ı Kerîm, İbrahşm Sûresi- 7.

[32] Hadîs-i Şerif

Metin

يا خَفِي الاَلطاف نَجّنا مِمَّا نخَاف

Okunuşu

Yâ hafiiyye'l-eltâf Neccinâ mimmâ nehâf

Anlamı; Ey gizli lütuflar sahibi olan Rabbim korktuklarımızdan bizi kurtar (Fotoğraf 193).

Kitâbelerin Genel Tanıtımı

Pencere alınlık bölümlerine kalem işi olarak yazılan Âyet, Hâdis-i Şerif ve Dua'ların tamamı celî sülüs hat ile ve Arapça olarak yazılmıştır. Hat sanatı açısından mahalli üslupta bir celî sülüs yazı ile yazılan kitâbelerde hareke ve teşrifat unsurları görülmektedir.

3.1.5.5.Burhaniye İskele (Osman Ağa) Camisi

Bulunduğu Yer: Burhaniye İskele Mahallesinde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzeridne mevcut kitâbede H. 7 Cemâziye'l-evvel 1325 / M.18 Haziran 1907 tarihi okunmaktadır. Ancak yapı tamamen orijinalliğini kaybetmiştir. Yapıdaki tek asli unsur kitâbedir. Kitâbe dikey formda dikdörtgen mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 194).

Metin

١ - بو جامع شريفك بانسى پليد قريه سنده ارنبود اوغلو محمد

٢ - افندى اوغلو و برهانيه ده سردار زاده حسن اغا دامادى حاجى

٣ - ابرهيم ادهم افندى اى اخوان دين صلاة فريضه نك اداسنه

٤ -كلانلر روح عاجزانه مه اخلاص شريف و فاتحه شريف قرائت

٥ - ايدوب هديه ايدنلرى جناب كبريا دارينده عزيز

٦ -ا يليه و افنديمزك شفاعت عظمالرينه مظهر ايليه آمين

٧ -فى ٧ جمازى الاولى ١٣٢٥ و ٥ حزيران ١٣٢٣

Okunuşu

1- Bu Camii şerifin banisi Pelid Karyesinden Arnavudoğlu Mehmed

2- Efendi Oğlu ve Burhaniye'de Serdarzade Hasan Ağa damadı Hacı

3- İbrahim Edhem Efendi ey ihvan-ı din salât-i farizânın edâsına

4- Gelenler ruh-i acizâne İhlâs-ı şerif ve Fatiha-ı şerif kıraat

5- İdüb hediye edenleri Cenab-ı Kibriyâ dareynde aziz

6- Eyleye ve Efendimizin şefaat-i uzmâlarına mazhar eyleye âmin

7- fi 7 Cemâziye'l-evvel 1325 ve Haziran 1323

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Bu camii'yi yaptıran Pelid köyünden Arnavudoğlu Mehmed Efendi ve Burhaniye'de Serdarzâde Hasan Ağa damadı Hacı İbrahim Efendi'dir. Ey namaz kılmaya gelen din kardeşlerim ruhuma İhlâs-ı şerif ve Fatiha-ı şerif okuyub hediye edenleri Cenâb-ı Allah iki dünyada aziz eyleye, Peygamber Efendimizin şefaatine nail eyleye âmin, M.18 Haziran 1907. Kitâbede yapının bânisi olarak Arnavudoğlu Mehmed Efendi ve Burhaniye'de Serdarzâde Hasan Ağa damadı Hacı İbrahim Efendi belirtilmektedir. Hat sanatı açısından baktığımızda yerel üslupta bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı düzeninde tek sıra istif ve açık bir kompozisyon görülür. Metinde hareke ve teşrifat unsuru yer almaz.

3.1.5.6.Burhaniye Hacı Ahmet Camisi

Bulunduğu Yer: Burhaniye Hacı Ahmet Mahallesi Atatürk Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Burhaniye müftülüğündeki kayıtlardan yapının H. 1213/M.1798-99'da Hacı Ahmed Ağa tarafından yaptırıldığı ve ilk yapının R.1320 / M. 1903-04'de yıkılarak R.1327 / M.1911-12 tarihinde şimdiki haliyle yeniden inşa edildiği anlaşılmaktadır. Bugünkü caminin mimarı Rum kalfa Andrea'dır. Caminin minaresi 1944 yılındaki depremde yıkılmış 1956 yılında yeniden inşa edilmiştir (Fotoğraf 195),(Sözlü, 2022; 199)[33]. Caminin hareme giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbede tarih belirtilmemiştir. Ancak kapı alınlık kısmındaki demir şebeke üzerinde sene H.1327 tarihi yazmaktadır. Burada yazan tarihin yukarda belirtilen Rûmi tarih mi yoksa Hicri olarak mı verildiğine ilişkin bilgi yoktur. Ancak bu tarz yazımlarda Rûmi tarih olduğunu vurgulayan bir ibare olmadığı sürece Hicri kabul etmek daha uygun olacaktır. Bu durumda H.1327 / M.1909-10 tarihi olarak kabul etmeliyiz. Buna göre yapının yeniden inşâ tarihi M.1909-10 yılıdır.

[33] Ayrıca Bakınız; Özgür Mehmet İrkin, *Burhaniye'de Türk Devri Eserleri* (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2006, s.34.; Hasan Sercan Sağlam, *Burhaniye'nin Tarihi Yapıları,* Balıkesir, 2013, s.33.

Yapıdaki tek kitâbe hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbedir. Kitâbede ebced usulü ile verilen tarih ise H.1335 / M. 1916-17'dir. Bu tarih yapının onarımının tamamlandığı tarih olarak kabul edilebilir. Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle bölünmüş iki satır içerisine dört kartuş hâlinde, Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Levhanın üst kısmı batılılşma dönemi etkili kuşak motifi ile sınırlandırılmıştır (Fotoğraf 196).

Metin

1- پك خراب اولمشدى حايفا حاجى احمد جامعى \\ يقيديلر ياپوپ مجدد هپ اهالى بالرضا

2- مسجدى تعمير ايدن قوللاره موعود جوهره \\ مظهر اولدى چاليشانلر ،، نه كوزل بر ماجرا

Okunuşu

1- Pek harâb olmuşdu hayfâ Hacı Ahmed Camii // Yıkdılar yapıb müceddid hep ahâlî bi'r-rız'a

2- Mescidi ta'mir eden kullara mev'ûd-i cevhere // Mazhar oldu çalışanlar ne güzel bir mâcerâ

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde genel anlam olarak şöyle ifade edilmektedir; Yazık harap olmuşdu Hacı Ahmed Camii, Ahali Allah rızası için yıkıp yeniden yaptı. Mescidi onaran kullara vaad edilmiş elmas (Ebced ile tarih veriyor). Çalışanlar güzel bir işe kavuştu. Kitâbede yapının türü, ismi, neden yeniden inşâ edildiği ve ebced usulü ile onarım tarihi verilmesi tarihi değerini artırmıştır. Hat sanatı açısından güzel bir celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe usta bir hattat tarafından yazılmış olmalıdır. Yazıda gözetilen istif, satır düzeni, harflerin ölçüsü oldukça güzeldir. Harf anatomilerindeki uyumluluk ve ahenk yazıyı merkez üslubunda bir celî tâ'lik yazı olarak görmemizi sağlar.

3.1.6.Balıkesir- Bigadiç

3.1.6.1.Bigadiç Yeşilli Camisi

Bulunduğu Yer: Bigadiç Kuyulu Mahallesi Yeşilli Caddesi üzerin sade yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yeşilli camii ilk inşâsı kitâbesinden hareketle H.1128 / M. 1716 yılında Bigadiç'in sakinlerinden Çavuşzâde İsmail Ağa tarafından yaptırılmıştır. Yapının yangında büyük zarar görmesi üzerine Bigadiç'in yerli Rumlarından Nazari Usta tarafından H.1284 / M.1867 yılında yeniden inşa edilmiştir. 1886 yılında çatısı ve duvarları esaslı biçimde tamir edilmiştir. 1936 yılında caminin güney duvarında derin bir çatlak görülmesi üzerine, Kuyu mahallesi sakinlerinden Halil Şenavcı'nın ve halkın da yardımıyla bu duvar tamir edildiği gibi minaresinin şerefeden yukarısı yenilenmiştir. Cami 1942

depreminde büyük hasar görmüş, üçüncü defa inşasına başlanmış ve 1944 yılında tamamlanmıştır (Sözlü, 2022; 127).

Yapı, derinlemesine dikdörtgen planda doğu ve batı yönde dışa taşıntılı yan mekânlı yapılara benzemektedir. Camii harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu köşede yer alan minareden oluşur. Yapının ikinci inşâsında derinlemesine dikdörtgen harem düzenlemesine sahip olan camii yan duvarları, sonraki yenilemede dört köşede geri çekilmiştir (Sözlü, 2022; 127). Yapı beden duvarlarında düzgün kesme taş, üst örtüde ise dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 197). Yapıda bulunann kitâbelerden ilki minare kaidesinde yer alan kitâbedir. Bu kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 9 satırın 18 kartuşa bölünmüş olup Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak celî sülüs hat ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 198).

Metin

١ – يدينده بوولنان اموالنى صرف ايليوب اول ذات / صاتون اخذ ايلدي حقدن بو صورتله نيجه احسان

٢ – او ذات محترم بك يوزيكرمى سكيزك عصرندة / بنا ايتمشدى سراى جامع ألاميَهيه اقران

٣ – شراب بزم عشقى نوش ايدينجه ذات همَتكار / حقيقت راهنه نحش ايلمش وارين بلا عصيان

٤ – ل كل حذمتن همّت مأ لنجه ايدوب بنياد/ مصليلر نماز قيلسون ديو اوقتمش اول ازان

٥ – چاوش ذادة ايليه مشهور عنايت لطفنامندة / ديرم اسماعيل امثل حقه ايتدى جاننى قربان

٦ – اوتاريخدن و يوز اللى دورت سنه معبدايكن بر كون / دل عاشق كبى يعدى وجوك اتش طوفان

٧ – مسمّاسى بو وا لا جامعك صفعتله مغلومدر / اولسون بيتك اول حرفلرى تركيب اولور دوشان

٨ – عنايت ايديكچون بردخى اكمالنه جمله / اهالى حالنى هر دم رفاحال ايدة رحمن

٩ – بنا اولنجه حلمى يه ديديلر تاريخين سويليه / سزادر مسجد الاقص ديسه لر مدحنه هرأن

سنه ١٢٨٤

Okunuşu

1- Yedinde bulunann emvalini sarf eyleyüb ol zât // Satun ahz eyledi hakdan bu suretle nice ihsan

2- O zât-ı muhterem bin yüz yirmi sekiz'in asrında // bina etmiş idi sarayi camiü'l-ümeyyeye akran.

3- Şarab-ı bezm-i aşkı nuş edince zat-ı himmetkâr // Hakikat rahına sarfeylemiş varın bila isyan

4- Li-külli hizmetin himmetin maalince edüp bünyad // Musalliler namaz kılsın deyu okutmuş ol ezan

5- Çavuşzâde meşhuru inayet lütuf namında // Direm İsmail emsal hakka itdi canını kurban

6- O tarihten yüz elli dört sene mabed iken bir gün // Dili aşık gibi yaktı vücudun ateşi tufan

7- Müsemması bu valâ camiin sıfatıyla malumdur // Olursa beytin evvel harfleri terkib olur ruşan

8- İnayet ettiği çün bir dahi ikmaline cümle // Ahali halini her dem ref'alî hâl ede Rahmân.

9- Bina olunca Hilmi'ye dediler tarihin söyle // Sezadır mescidi aksa deseler medhine her an

Sene 1284

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel açıklması şöyledir; O zât vârını sar edip, Hakdan bu sebeple bağışlanma ve ihsan bekler. O muhterem zât 1128'de yaptırdı bu Emevi camii'ne benzer. O'nun emeği, hizmet aşkı ile gerçek aşka varını sar eyledi. Beş vakit namaz kılsınlar diye inşâ ettirip okuttu ezan. Çavuşzâdde adında iyiliksever, İsmail gibi etti canını Hakk'a kurban. 154 sene sonra o ibadetgâh ateş aldı tufan gibi. Benzeri yüce bir Camii yapıldı. Beytin ilk harfleri olur aydınlık. (Ebcedle tarih verileceğini işaret ediyor.). Tamamladığı için Allah tüm ahaliyi her zaman yüce kılsın. Tamamlanınca Hilmi'ye dediler tarihin söyle, yaraşır Mescid-i Aksa dense methine her an. M.1867. Kitâbe içeriği tarihsel anlamda çok zengin veriler sunmaktadır. Yapının ilk bânisini, inşâ tarihini, neden hasar gördüğü ve tekrar ne zaman hangi tarihte yenilendiği net bir şekilde ifade edilmiştir. Kitâbe hat sanatı açısından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneğidir. Metin istifi tek sıradır, kısmen harekeli, kısmen teşrifat unsurları görülmektedir (Fotoğraf 199-200).

Yapıdaki ikinci kitâbe kadınlar mahfilinin doğu ve batı bölümlerinde yer alır.

Kadınlar mahfili batı duvarı;

Metin

يا خفيّ الا لطاف نجّنا ممّا نخاف

Okunuşu

Yâ Hafiyye'l-Eltâf! Neccine mimma nehaf (Fotoğraf 202).

Kadınlar mahfili doğu duvarı;

Metin

تدارك فى احر العمر مافاتك فى اوّله

Okunuşu

Tedârik-i fiy âhir el-amir mâfâteke fi evveli (Fotoğraf 203)

Kitâbeler Tanıtımı

Kitâbe metinlerinde anlam olarak "*Ey lütufları gizli olan Allahım! Bizi korktuklarımızdan emin eyle!."* İbâreleri yer alır. Kitâbe hat sanatı içerisinde değerlendirilecek seviyede değildir.

Harem Girişi Üzerinde Yer Alan Kitâbe

Metin

يا محوّل الحول والاحوال حوّل حالنا الى احسن الحال * لا حول ولا قوّة الاّ باالله الْحلىّ الْهظيم

Okunuşu

Yâ muhâvvile'l-havli ve'l-ahvâl havvil hâlenâ ilâ ahsenil hâl * Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil aliyyi'l-azîm.

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe dikdörtgen mermer malzeme üzerine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiştir. Kitâbe tercümesi şu şekildedir; " *Ey hâlleri değiştiren Allah'ım, bizim hâlimizi en iyi hâle çevir!* Güç ve kuvvet, sadece Yüce ve Büyük olan Allah Teâlâ'nın yardımıyladır*." Kitâbe hat sanatı yönü ile ele alındığında mahalli düzeyde bir celî sülüs yazı olarak değerlendirilebilir. Yazıda harfler harf bünyeleri mütekamil seviyede olmasa da istif olarak farklı müselsel tarzda bir kompozisyondadır. Kompozisyon olarak Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin (H. 1279) levhası ile benzer formdadır (Fotoğraf 201).

3.1.6.2.Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camisi ve Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bigadiç Orta Mahalle Lonca Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerindeki kitâbeden hareketle H.1210 / M.1795 tarihinde Seyyid Hacı Hasan Ağa tarafından yaptırılmıştır. Yapının kuzey doğu yönde yer alan minare kaidesinde çeşmesi bulunur. Bu çeşmenin üzerinde yer alan kitâbeye göre çeşme H.1205 / M.1291 yılında yaptırılmıştır.

Yapı derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahifili, giriş sofası ve yapıdan bağımsız kuzey doğu yönde minareden oluşur. Camii beden duvarlarında düzgün kesme taş, kaba yonu taş, tuğla ve devşirme malzeme kullanılmıştır. Yapı üstü dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 204). Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerine 6 satır

halinde 10 kartuş içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesi ve Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 205).

Metin

١ – قال النبى عليه السلام من بنا لله مسجداً بني الله له بيتاً فى الجنّه قدق?

٢ – من بنا نطق شريف استماع ايدوب همان \\ بويله بر جامع بنا ايتدى سيد حاجى حسن اغا

٣ – ايلدى بنيادينه دقّتله قيرت اهتمام \\ عزّ دركاهنده مقبول ايليه بارى خدا

٤ – دين عمادين قائم ايتدى بزل مقدور ايلدى \\ بش وقتده مؤمنين مؤمنات ايلر دعا

٥ – حق تعا لى دولتى عمرين ترقّى ايليه \\ جرمنى عفو ايليوب مأ جور ايده روز جزا

٦ – كوردى ايتمام اولدوغين صادق ديدى تارخى بيك ايكيوز اون سنه سى اولدى بو جامع سنه ١٢١٠

Okunuşu

1- Kâle'n-nebiyyü Aleyhi's-selâm men benâ li'llâhi mesciden bena'llâhu lehû beyten fi'l-cennete kudekum (?)

2- Men benâ nutk-ı şerifi istimâ' idüb hemân // böyle bir câmi' binâ etdi Seyyid Hacı Hasan Ağa

3- Eyledi bünyâdına dikkatle gayret ihtimâm // İzz-i dergâhında makbul eyleye Bârî-i Hudâ

4- Dîn-i imâdın kaim etdi bezl-i makdûr eyledi // Beş vakitde mü'minîn mü'minât eyler duâ

5- Hak Teâlâ devlet-i ömrün terakkî eyleye // cürmünü afv eyleyûb me'cûr ede rûz-ı cezâ

6- Gördü itmâm olduğun Sâdık dedi târîh bin iki yüz on senesi oldu bu câmi' binâ // Sene 1210

Kitâbe Anlamı

Kitâbe metni genel tercümesi şöyledir; "Nebi aleyhi's-selâm (ona selâm olsun) buyurdu ki; Kim Allah için bir ev inşa ederse -mescit yaparsa- Allah'ta cennet'te onun için bir ev yapar... Hadîsi Şerif". Seyyid Hacı Hasan Ağa binâ et (Hadisteki) ulu söze kulak verdi bu camii inşâ etti. İnşâsına gayret ve özen gösterdi, Cenâb-ı Allah kabul eylesin. Elinden geldiği kadar dinin direğini sağlam eyledi, beş vakit mü'min ve mü'minât dua eyler. Hak teala devlet-i ömrün yücelte, yaptığı iyilikler hürmetine cezâ günü günahlarını af eyleye. Sadık bittiğini görünce özenle tarihini dedi, 1210'da Camii binâ oldu. Sene 1795. Kitâbe içeriğinde yapının kimlik bilgilerini vermesi yönü ile önemlidir. Ayrıca ilk satırda Câmilerin yapımını ve korunmasını teşvik eden Hadîsi Şerif'e yer verilmesi Hadislerin yapılarda kullanımına ilişkin güzel bir örnektir. Satır düzeni ilk satırda tek kartuş iken devamındaki satırlar iki kartuşa bölünmüş bir düzenleme

göstermektedir. Yazıya hat sanatı açısından bakıldığında dönemine göre güzel bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin içinde iki sıra istifler görülmekle birlikte sık bir istif görülmektedir. Metin içerisinde kısmen hareke ve teşrifat unsurları görülür. Bunlara karşın harflerin ölçülerinde henüz tam bir uyum görülmez. Örneğin "ا-ج-ل" **"Elif- Cim- Lam"** gibi harflerin yazımları satırdaki düzene göre kimi yerde kısa tutulmuştur.

Yapının kuzey doğusunda yer alan çeşme bağımlı tek cepheli çeşmeler gurubundadır. Minare kaidesine bitişik haldeki çeşme dikdörtgen formda aynalık ve kitâbelik bölümünden oluşur (Fotoğraf 206). Günümüzde akarı kurumuş olan çeşmenin aynalık kısmında inşâ kitâbesi yer alır. Kitâbe dikdörgen formda yuvarlak kemerli mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma tekniğinde hakkedilmiştir.

Metin

١ــ ياهو سنه ١٢٠٥

٢ــ بر ايجم صو دكمز انجق ماجراى روز كار

٣ــ نقش براب حيال اولمش جهان بيقرار

٤ــ تشنكان اروا ايدوب ال عبا نك عشقن

٥ــ خير جاري يه چالش دنياده قلسون يادكار

6- فى ز 2

Okunuşu

1- Yâ Hû Sene 1205

2- Bir içim su değmez ancak macera-i ruzigâr

3- Nakş-ı bir âb-ı hayâl olmuş cihan bî karar.

4- Teşnegân erva idüb âl-i âbanın aşkına

5- Hayri cariyeye çalış da kalsun yadigâr,

6- fî z (Zi'l-hicce) 2

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde genel ifadelerle, Dünyanın gelip geçiciliği bir içim suya değmez, dünya meydanı süsü bir su olmuş? Susamışlara Ehl-i beytin aşkına lutf idüb, bu güzel hayra çalış ki hatırlanasın. M.2 Ağustos 1791. Kitâbe içerdiği tarihsel veriler bakımından önemlidir. Ancak hat sanatı açısından mahalli üslupta vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir.

3.1.6.3.Bigadiç Bor İskelesi Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Bigadiç Bor İskelesi Camii Avlusunda yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı kitâbeden hareketle H.28 Receb 1318 / M.21 Kasım 1900 tarihinde Ali Ağa eşi Refiye Hanım tarafından yaptırılmıştır.

Yapının orijinal bölümleri günümüzde bulunmamakla birlikte yapıdan günümüze kalan tek mimari öğe, kitâbedir (Işıkakdoğan, 2013; 57). Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir(Fotoğraf 207).

Metin

1- بر ایچم صو دکمزمی ماجرای روز کار

2- خیر جاری یه چالیش قالسون جهانده یادکار

3- صاحبته الخیرات والحسنات قره سی سنجاغی

4- طابور اغاسی رفعتلو علی آغانك کریمه سی

5- رفیة خانم روحنه فاتحه سنه 1318 28رجب

Okunuşu

1- Bir içim su değmez mi mâcera-i rûzigâr

2- Hayr-ı cârî'ye çalış kalsın cihanda yâdgâr

3- Sabibetü'l-hayrât ve'l-hasenât Karesi Sancağı

4- Tabur Ağası Ali Ağa'nın kerimesi

5- Refiye Hanım ruhuna Fâtiha sene 1318 28 Receb

Kitâbe Tanıtmı

Kitâbe metninde genele anlama olarak, Dünyanın gelip geçiciliği bir içim suya değmediği, güzel hayra çalışarak dünyada güzel bir anı bırakmak gerektiği ifade edilir. Devamınadaki satırda bu güzel hayrın sahibinin Karesi (Karesi Beyliği'nin Sınırlarını Kapsar) Vilayeti Alay Binbaşısı yüce Ali Ağa'nın eşi Refiye Hanım ruhuna dua talebi ve inşâ tarihi ile sonlanır. Kitâbe içeriğinde sunulan kimlik bilgileri itibâri ile tarihsel öneme sahip kitâbe hat sanatı bakımından da güzel bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Metnin

satır istifi, harflerin ölçüsü ve anatomik yeterlilikleri iyi durumdadır. Kitâbede hareke ve teşrifat unsuru yer almaz.

3.1.6.4.Bigadiç Havva Hatun Camisi

Bulunduğu Yer: Bigadiç Havva Hatun Mahallesi Çitilendik Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ne zaman inşâ edildiğine dair kitâbe ya da kayıt yoktur. Yapı üzerindeki tabelada M.1791 tarihi verilse de bu tarihi destekleyecek bir argümana ulaşamadık. Yapıdaki tek kitâbe minare kaidesinde minarenin yapımına ait kitâbedir.

Yapı kare mihraba paralel dikdörtgen planda, harem, giriş sofası ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşur. Beden duvarları düzgün kesme taş ve kaba yonu taş ile örülen yapının üst örtüsü dört yöne eğimli kırma çatı ile örtülüdür (Fotoğraf 208). Minare kaidesinde yer alan kitâbe, dikdörtgen mermer malzeme üzerine cetvellerle bölünmüş dört kartuş içerisine dört satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 209).

Metin

1- **هو المعين اهالئ كزكاران و ديندار ان و دعوتكاه فوزى ايتديلر انشا \\ ازانلر حرمتى اشبو هممكارى \ ايكى عالمده دلشاد ايليه مولا**

2- **خلوص قلبله همت ايدوب الحق قموسى قيلديلر نامانئى احيا \\ قلمدن بر كلير بر بويله تام تاريخ مناره لطف حقله بتدى پك رعنا سنه ١٣٢٨**

Okunuşu

1- Hüve'l-muîn Ahâlî-i gizgârân ve dindârân bu davetgâh-ı fevzî etdiler inşâ // Ezanlar hürmeti iş bu himemkârı iki alemde dilşâd eyleye mevlâ

2- Hulûs-i kalble himmet edûb el-Hak kamusu kıldılar nâmânını ihyâ // Kalemden bir gelir bir böyle tam tarîh minare lütf-i Hakla bitdi pek ra'nâ sene 1328

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinin genel tercümesi şöyledir; Yardımcı olan yalnız Allah'tır. Dindar halk bu yüce davatgahı inşâ ettiler. Ezanlar hürmetine bu çabaları iki alemde mutlu eyleye Mevla (Allah). Güzel niyetle yardım edip doğrusu ihya eylediler. Kalemden gelir bitme tarihi, Allah'ın izni ile pek hoş güzel bitti minare. Sene 1910.

Kitâbe içeriğinde minarenin yapımına ve inşâ tarihine ilişkin bilgiler yer alması tarihi önemini artırmaktadır. Kitâbe hat sanatı açısından mahalli üslupta celî tâ'lik yazı örneğidir. Çağdaş celî tâ'lik yazı örneklerine göre daha vasat durumdadır.

3.1.7.Balıkesir- Dursunbey

3.1.7.1.Dursunbey Vakıf Camisi

Bulunduğu Yer: Dursunbey Vakıf Mahallesi Raif Eriş Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde ilk inşâsına dair herhangi bir yazıt bulunmamaktadır. Buna karşın yapı üzerinde ilçe Müftülüğü tarafından yapı M.1735 yılına tarihlendirilmektedir (Fotoğraf 210). Camii'deki tek kitâbe minare kaidesi üzerinde yer alır. Minarenin yapımına ait bu kitâbe H.1153 / M.1740-41 yılına aittir. Ayrıca kitâbede bâni ismi olarak Halil oğlu İbrahim ismi okunmaktadır. Kitâbe dikdörgen formda mermer malzeme üzerine 4 satır halinde celî sülüs yazı ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 211).

Metin

١ – بلدة طيبة وربّ غفور

٢ – بنى هذه المنارة الشر يفة ...

٣ – ...ابرهيم ابن خليل اسكنه الله

٤- بحورمة ... سنه ثلث و

٥- خمسون و ماءة والف

Okunuşu

1- Beldetün Tayyibetün ve Rabbun gafûr[34]

2- Benâ hâza'l-minare el-şerife…

3- … İbrahim ibni Halil eskenehullâh

4- Bî hürmeti … sene selase

5- ve hamsûn ve miete ve elf

Kitâbe Tanıtımı

[34] Kur'ân-ı Kerîm, Sebe Sûresi-15.

Kitâbe metni içeriğinde ilk satırda "*Ne güzel bir belde, ne bağışlayıcı bir Rab!"* anlamına gelen Sebe Sûresi 15. Âyeti son kısmı yazılmıştır. Devamında bu şerefli minare Halil oğlu İbrahim tarafından M.1740-41 yılında yaptırılmıştır ifadeleri yer alır. Hat sanatı açısından ibtidâi bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe sade formdadır.

3.1.8.Balıkesir- Edremit

3.1.8.1.Edremit- Kurşunlu Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Kapıcıbaşı Mahallesi Kurşunlu Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii'nin ilk inşâsına ait kitâbesi yoktur. Ancak yapının batısındaki hazirede bâniye ait mezar taşının tarihi H.700 / M.1301 olduğunda göre ilk inşâsının da bu tarihten önce olması gerekmektedir. Bâni Yusuf Sinaneddin Edremit'i 1231 yılında yeniden Türk yurdu yapan Selçuklu Komutanı Yusuf Sinan bin Habib'dir. Mezar taşındaki kitâbe H.700 / M.1301 ile yapıda kullanılan malzeme ve teknikten XIV. yüzyıla tarihlendirmek mümkündür (Sözlü, 2022; 47), (Fotoğraf 212).

Yapı üzerinde hat sanatı açısından önmli iki kitâbe bulunmaktadır. Bunlardan ilki hareme giriş kapı kanatları üzerinde, diğeri minber kapısı tepeliğinde yer alır. Hareme giriş kapı kanatları üst tablalarında yer alan kitâbeler dikdörtgen panolar üzerine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 213-214).

Metin

- عجلوا بالصلاة قبل الفوت \\ عجلوا بالتوبة قبل الموت

Okunuşu

- Accilû bi's-salâti kable'l-fevt // Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt (Hadîsi Şerif)

Minber kapısı alınlığında yer alan kitâbe yarım daire formunda ahşap pano üzerine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 215).

Metin

هوالباقى الصمد يا باقى

Okunuşu

Hüve'l-Bâki es-Samed Ya Bâki

Kitâbe Tanıtımı

Metin anlam olarak " Sonsuz olan O'dur, Hiçbir şeye muhtaç olmayan herkesin muhtaç olduğu sonsuz olan" olarak çevrilebilir. Kitâbe müsenna olarak minber kapısında dilimli tepeliğine hakkedilmiştir. Kompozisyonu itibâri ile önemli bir örnek olan kitâbe yazı istifi yönü önemlidir.

3.1.8.2.Edremit Mustafa Çelebi Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Edremit Zeytinli Beldesi Küçük Camii Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbesine göre H.1145 / M. 1732-33 yılında Mustafa Çelebi tarafından yaptırılmıştır.

Çeşme, bağımlı çeşmeler gurubunda, genel itibair ile dikdörtgen formda sivri kemer nişlidir. Yapının aynalık bölümünde kitâbe, lüle ve taslık bölümleri yer alır (Fotoğraf 216). Aynalık bölümünde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 4 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir(Fotoğraf 217).

Metin

١ – صاحب وما -

٢ – لك اغازاده

٣– مرحوم مصطفى

٤ – چلبى سنه ١١٤٥

Okunuşu

1- Sahib-i ve ma-

2- liki Ağa zâde

3- Merhûm Mustafa

4- Çelebi sene 1145

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamında, Çeşmenin sahibi ve yaptıranının Ağa oğlu merhum Mustafa Çelebi olduğu ve M.1732-33 yılında yaptırıldığı belirtilmektedir. Çeşme ile ilgili kimlik bilgileri vermesi bakımından önemli olan kitâbe hat sanatı içinde basit formda bir celî sülüs yazıdır.

3.1.8.3.Edremit Kızılkeçili Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Kızılkeçili Mahallesi Merkezinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâsı kitâbeye göre H.1170 / M.1756-57 yılındadır. Bâni hakkında bilgi yer almayan kitâbe hareme giriş açıklığı üzerinde yer alır. Camii 1956 yılında büyük bir oanrım görmüştür.

Yapı kareye yakın derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve minareden oluşur. Camii'nin günümüzdeki hâli büyük oranda yenilenmiş hâlidir. İlk yapıldığı döneme ait özelliklerini kaybetmiştir(Fotoğraf 218). Hareme geçiş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen mermer malzeme üzerine cetvellerle bölünmüş iki satır içerisine 4 kartuş olarak celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma tekniğ ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 219).

Metin

1- بنا اتدي محمّد مصطفى عشقنه بر جامع \\ الهى زكر خير اولسون بو خيراتى ايدن احيا

2- درونى بر دعا برله ديدي اتمامنه تاريح \\ 1170 \\ عبادتكاه عشاقه يابلدى جامع زيبا

Okunuşu

1- Binâ etti Muhammed Mustafa aşkına bir Camii // İlâhi zikr-i hayr olsun bu hayrâtı eden ihyâ

2- Derûni bir duâ-i birle dedi itmâmına tarih // 1170 // İbadetgâh-ı uşşâk yapıldı Camii zîbâ

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Muhammed Mustafa (Hz. Peygamber s.a.v) aşkına yapdı bir Camii, Allah'ım bu hayrı yenileyenin sözü hayr olsun. Derinden bir duâ ile tamamlanmasına dedi tarihi. İbâdetgâh aşıklarına yapıldı güzel bir Camii. Kitâbe içerdiği bilgiler yönü ile önemlidir. Ayrıca ihya eden ifadesinden bunun onarım kitâbesi olabileceği yorumu da yapılabilir. Hat sanatı içerisinde bakıldığında mahalli tarzda bir celî sülüs yazı örneği olduğu görülmektedir.

3.1.8.4.Edremit Dedeler Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Hacı Tuğrul Mahallesi**,** Turna Bey Sokata yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii ilk inşâsına ait kitâbe bulunmamaktadır. Yapıdaki tek kitâbe minare kaidesi üzerinde yer alan minarenin yapımına ait olandır. Kitâbeye göre minare H.1174 / M.1761 yılında yaptırılmıştır. Bu durumda camii bu tarihten önce yahut çağdaşı olarak kabul edilmelidir.

Camii mihraba paralel dikdörtgen planda harem, kadınlar mahfili ve kuzey doğu köşede yapıya bitişik minareden oluşur. Beden duvarları sıvalı olduğundan dolayı kullanılan malzeme tesptit edilememiştir. Yapının üst örtüsü dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 220). Yapıdaki tek kitâbe olan

minare kitâbesi, dikdörtgen formda mermer mazleme üzerine 4 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 221).

Metin

١ – بيلدى مناره شكلى هلال

٢ – علمى فوقنه قندى بولدى كمال

٣ – تاريخدر اكا عين غين قاف دال

٤ – دمسونلر اكا اهل عرفان قيل قال

Okunuşu

1- Yapıldı minare şekli hilal

2- Alemi fevkine kondu buldu kemâl

3- Tarîhidir âna ayn gayn kâf dâl

4-Demesünler ana ehl-i irfân kîl-u kâl

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamında; Minare üzerine hilal şeklinde alemi kondu oldu tamam. Tarihidir, Ayn-Gayn-Kaf-Dal demek suretiyle ebced harf değerleri ile yapım tarihini vermiştir. Cenab-ı Hakkı tanıyıp bilenler yapmasınlar ona dedikodu şeklinde ifade edilir. Metin içinde inşâ tarihinin harflerle ifade edilmesi edebi yönden değerlidr. Kitâbe içeriğinde bâni ismi yer almamakla birlikte yapı türü ve yapım yılının belirtilmesi önemlidir. Hat sanatı içerisi içinde bakıldığında kitâbe mahalli üslupta celî sülüs yazı örneğidir.

3.1.8.5.Edremit Ahmet Mustafa Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Edremit Altınoluk Beldesi Taşbaşı Caddesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeye göre H.1177 / M. 1763-64 tarihinde yaptırılmıştır

Bağımsız çeşmeler gurubunda olan yapı, kareye yakın dikdörgen planda, üzeri beşik tonoz örtülü su haznelidir. Çeşme ön cephesinde sütuncelerin sınırladığı niş içerisidne lüle ve kitâbelik bölümü yer alır. Çeşme düzgün kesme ve kırma taş ile yapılmıştır (Fotoğraf 222). Aynalık bölümünde yer alan inşa kitâbesi, dikdörgen mermer levha üzerine cetvelle ayrılmış 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe metninin bulunduğu levhanın iki yanında hayat ağacı motifi yer alır (Fotoğraf 223).

Metin

1- صاحب الخيرات الهى وارجق

2- دار بقايه فيع اوله احمد

3- مصطفايه سنه 1177

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayrât ilahî varacak

2- Dâr-ı bekaya şefî' ola Ahmed

3- Mustafa'ya sene 1177

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamında, Allah'ım sonsuzluk yurduna (Âhiret) gelecek bu hayrın sahibine Ahmed Mustafa (Hz. Peygamber) için onu bağışla, M.1763-64. Kitâbe içeriğinde belirtilen Ahmed Mustafa ismi Hz. Peygamber'i ithafen kullanılmış olmalıdır. Ayrıca bu ismi bâni ismi olarakta algılayanlar olabilir. Ancan ismin öncesinde şefî' kelimesi Hz. Peygamber'i işaret etmektedir. Kitâbe hat sanatı yönünden mahalli üslupta celî sülüs yazı örneğidir.

3.1.8.6.Edremit Mahkeme Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Hacı Tuğrul Mahallesi Çayiçi Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Edremit Hacı Tuğrul mahallesinde bulunann yapı kitâbeden edinilen bilgiye göre H.1211 / M.1797 tarihinde Ümmühan Hanım tarafından inşa ettirilmiştir. Yapı 1969-1970 yılları arasında onarım görmüştür (Sözlü, 2022; 192).

Yapı kareye yakın derinlemsine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batıda yapıdan bağımsız minareden oluşur. Hareme geçiş kuzey cephedeki giriş sofasından sağlanır. Beden duvarları sıvalı olmasından dolayı kullanılan malzeme tespit edilememiştir. Yapı üzeri içten ahşam düz tavan, dıştan dört yöne eğimli kiremit çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 224). Minare kaidesi almaşık duvar, gövde ise tuğla malzemeden yapılmıştır. Hareme giriş açıklığının üzerinde bulunann bu kitâbe inşâ

kitâbesi dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine altı kartuş içine altı satır halinde, Celî Sülüs hattıyla Osmanlı Türkçesi ile zemine oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 225).

Metin

١ – اهل خيرات امهانك عمرينى ممدود ايليه مولا // زهى پكزه معبد سجده كاهى ايتدى احيا // اولوب بر جامع عالى حديث من بنايه مقتدا // اولورصه بيت معموره نظير انجق بودر والا

٢ – قبله كاه اهل اسلام مسكن اهل رجا // اچلدى چون دست سخا صدقله ايله دعا // سليم القلب اولـه دائم كورمـه يـه ريب ريا هزار انواع خيراته موفق ايليه مولا // كتبه الفقير كاتب محمد 1290

٣ – حروف جوهرين فكرايت كشف اولـه سرخدا // هرجهتده ياور اولـه اول رسول كبريا // جمع اولوب كلدى يديلر ديوب بر مصرع تاريخ / / كروه صفّ اسلامه اريشوب ايت ابتدا / / سنه ١٢١١

Okunuşu

1- Ehl-i hayrât Ümmühan'ın ömrünü memdûd eyleye Mevla, Zihî pâkîze ma'bed secdegâhı etdi ihyâ // Olub bir câmi-i âlî hadîs "men benâya" muktedâ, Olursa beyt-i ma'mûra nazîr ancak budur vâlâ

2- Kıblegâh-ı ehl-i islâm mesken ehl-i recâ, Açıldı çün dest-i sehâ sıdkla eyle duâ // Selîmü'l-kalb ola daim görmeye reyb-i riyâ, Hezâr envâ-ı hayrâta muvaffak eyleye mevlâ // Ketebehû el-fakîr Kâtib Mehmed

3- Hurûf-ı cevherîn Fikret keşf ola sırr-ı Hudâ, Her cihetde yâver ol ola Rasûl-i Kibriyâ // Cem' olub geldi yediler deyûb bir mısra-ı tarîh, Gürûh-ı saff-ı İslâma erişüb et ibtidâ "Sene 1211"

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni günümüz Türkçesine genel çevirisi şöyledir; Allah hayırsever Ümmühan'ın ömrünü uzun eylesin, temiz gönlü ile ibâdethâneyi etti ihya. Yüce Hadis'in anlamınca "Men Bena[35]" sırrına uydu. Böyle bir güzel yapıya böyle dua olur. Ümitli Müslümanların namaz yerleri açıldı gerçek cömertlikle eyle dua. Gösteriş ve korkudan uzak temiz kalpli her zaman. Allah binlerce çeşitli hayır yapmayı nasip ede. Elmas harflerle Allah'ın sıırı ortaya çıka, her tarafta Rasûller'in büyüğü yoldaş ola. Toplanıp geldi yediler[36] bu mısrânın tarihine, dizilmiş kalabalıklar İslâmı seçip okumaya başladı. M.1797. Kitâbe içeriğinde bâni, yapı türü, inşâ tarihi, hattat ismi ve şair isminin belirtilmiş olması kitâbenin tarihi önemini artırmaktadır.

[35] ***Men Benâ;*** Men bena lillahi mesciden benallahu lehu beyten fil cenneti (Kim Allah için bir ev inşa ederse -mescit yaparsa- Allah'ta cennet'te onun için bir ev yapar) Hadîs-i Şerifine uyarak amel etme.

[36] ***Tasavvufta;*** Allah tarafından âlemi mânen idâre etmekle görevlendirildiğine ve kendilerine âleme hükmetme izni verilmiş olduğuna inanılan velîlerin belli bir mertebede olan yedisine verilen isim, büdelâ.

Yine son satırda inşâ tarihinin ebced usulünce verilmesi edebi sanatlar açısından güzel bir örnektir. Kitâbenin dördüncü kartuşunun son kısımda dikey formda yer alan "Ketebehû el-fakîr Kâtib Mehmed" ismine ilişkin biyografik bilgi kaynaklarda bulunanmamıştır. Kitâbeye hat sanatı yönünden baktığımızda yerel üslup düzeyinde bir celî sülüs yazıdır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve yazımlarında bir bütünlük yoktur. Kartuş içinde iki sıra istif halinde olan yazı sıkışık düzende yazılmıştır. Metin içinde hareke ve teşrifat unsuru görülmez.

3.1.8.7.Edremit Kavcı Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Gazi İlyas Mahallesi Gazi İlyas Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii üzerindeki kitâbeye göre H.1248 / M.1832-33 tarihinde Demirci Hacı Ali Haydar tarafından yaptırılmıştır. Yapının inşasından bir yıl sonra ise minare tamamlanmıştır. Minare kitâbeye göre H. 1249 / M.1833-34 yılında Demirci Hacı Ali'nin hanımı Hoca Ümmühan Kadın tarafından yaptırılmıştır. Camii günümüze kadar birçok onarım görümüştür.

Camii miharaba paralel dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu yönde giriş sofasına bitişik minareden oluşmaktadır. Yapıda kullanılan malzeme sıvalı olduğu için anlaşılamamaktadır. Yapının üst örtüsü içten ahşağ düz tavan dıştan kiremit kaplı kırma çatılıdır (Fotoğraf 226). Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan inşâ kitâbesi dikdörtgen formda mermer levha üzerine iki satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir(Fotoğraf 227). Minare kaidesinde yer alan minarenin yapımına ait kitâbe ise dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerinde cetvellerler ayrılmış dört satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 228).

Camii İnşâ Kitâbesi

Metin

١ -بناسن قصد ايلدم بحمدالله اولدي تمام الهى سبب اولنك

٢- قيل مقامين دارالاسلام تيمورجى حاجى عالى خيراتيدر سنه ١٢٤٨

Okunuşu

1- Binasın kasd eyledim bi-hamdi'lillâh oldu tamâm, İlâhî sebeb olanın

2- Kıl makâmın darû's-selâm Tîymurci Hacı Ali hayrâtıdır sene 1248

Minare İnşâ Kitâbesi

Metin

١– بحمدالله كيم اول حق نصيب اتدى بو خيراتى

٢– ايله بر فاتحه احسان انك اته سى روحنه

٣ -صاحب الخرات تيموجى هاجى علي

٤– و زوجه سى حاجه امّهان قدين سنه ١٢٤٩

Okunuşu

1- Bi-Hamdi'llâh kim ol Hak nasîb etdi bu hayrâtı

2- Eyle bir Fâtiha ihsan onun atası ruhunu

3- Sâhibu'l-hayrât Tîymurci (Demirci) Hacı Ali

4- ve zevcesi Hâce Ümmühan Kadın sene 1249

Kitâbeler Tanıtımı

Camii inşâ kitâbesi içeriği genel anlamı; Alla'a hamd olsun binâ (Camii) tamamlandı. Sebep olanın makâmını Allah cennet eylesin. Demirci Hac Ali hayrıdır, M.1832-33. Kitâbe içerdiği kimlik bilgileri bakımından önemlidir. Minare inşâ kitâbesi genel anlamı için, Allah'a hamd olsun Hak nasib etti bu hayrı, bir Fâtiha hediye et (bâninin) babası ruhuna. Hayrın sahibi Demirci Hacı Ali hanımı Hoca Ümmühan Kadındır, M.1833-4.

Yapıdaki iki kitâbede hat sanatı açısından ibtidâi tarzda celî sülüs yazı örneğidir. İçerdikleri tarihsel kimlik bilgileri bakımından önemli olmalarının yanı sıra hat sanatı içerisinde sade bir klitabe düzenindedirler.

3.1.8.8.Edremit Bekir Ağa Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Edremit Hekimzâde Mahallesi Şehit İlyas Aslan Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeden hareketle H.1265 / M.1848-49 yılında Bekir Ağa tarafından yaptırılmıştır. Yapının günümüzde müdahale görmüş hâlde kullanılmaktadır.

Bağımlı şeçmeler gurubundaki yapı genel olarak dikdörtgen planda sivri kemerle sonlanmaktadır. Aynalık bölümünün yer aldığı biş yuvarlak kemerle sınırlandırılmıştır (Fotoğraf 229). Lüle üzerinde kitâbelik bölümünde bulunann kitâbe kare formda mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılmış iki satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 230).

Metin

1- صاحب الحيرات والحسنات

2- الحاج بكر اغا وقفيدر 1265

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

2- el-Hâc Bekir Ağa Vakfıdır 1265

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe tercümesi, bu güzel hayrın sahibi Hacı Bekir Ağa'dır. M.1848-49. Kitâbe içeriğinde kimlik bilgilerinin yer alması bakımından önemlidir. Ayrıca Vakıf kelimesinin yer alması bâninin bu çeşmeyi hayır için yaptığı ve bu çeşmenin başka yapılarla da ilişkisi olabileceğini düşündürmektedir. Hat sanatı yönünden bakıldığında orta düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Ancak çeşmeye sonraki süreçte yapılan müdahalelerde kitâbede olumsuz etkilenmiş ve sağlıklı bir tahlil yapılmasına engel olmuştur.

3.1.8.9.Edremit Pazarlık Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Hekimzâde Mahallesi Prof. Dr. Necmeddin Erbakan Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii doğu tarafında yer alan şadırvan ve hazirenin yanında yer alan inşâ kitâbesine göre yapı H.1267 / M. 1851 yılında Pîri zâde Hacı İbrahim Ağa kızı Çakır Hanım tarafından yaptırılmıştır.

Yapı derinlemesine dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu tarafta yer alan mimarden oluşmaktadır. Yapıda düzgün kesme taş malzeme kullanılımıştır. Yapının harem bölümü kubbe dıştan kırma çatı ile giriş sofası ve mahfili oluşturan bölüm ise çapraz tonozla örtülüdür. Yapının beden duvarları batılılaşma dönemii tazrında yüksek sivri kemerli pencerelerle hareketlendirilmiştir (Fotoğraf 231). Camii'nin inşa kitâbesi doğu bölümde bâninin kabrinin de bulunduğu hazire duvarına bitişik haldedir. Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî

sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştr. Levhanın tepelik ve kitâbeyi yanlardan sınırlayan bölümlerinde yüksek kıvırk dal ve çiçek kabartmaları görülür (Fotoğraf 232).

Metin

١ــ سنه ١٢٦٧فی ش

٢ــ صاحبة الخيرات پری ذاده

٣ــ الحاج ابراهيم اغا كريمه سی جاقرخانم

Okunuşu

1- Sene 1267 fî Şaban

2- Sahibetü'l-hayrât Pîri zâde

3- el-Hâc İbrahim Ağa kerimesi Çakır Hanım

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği genel anlamıyla; Bu hayrın sahibi Pîri zâde Hacı İbrahim Ağa kızı Çakır Hanım'dır. M. Haziran 1851 tarihinde yapıldı şeklinde ifade edilebilir. Kitâbe yapıya ait kimlik bilgilerinin yer alması bakımından tarihi veri niteliğindedir. Hat sanatı açısından bakıldığında güzel bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Yazıdaki satır kompozisyonu, harf oranları ve anatomik özelleri yerindedir. Metin içinde kısmen hareke kullanılmakla birlikte teşrifat unsuru olarak mühmel harfler, tirfillerde görülmektedir. Levhanın bitkisel süslemelerle tezyin edilmesi kitâbenin daha nitelikli bir görünüme sahip olmasını sağlamıştır.

3.1.8.10.Edremit- Güre Merkez Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Güre Beldesi Merkezinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii'nin inşâ tarihi kitâbeden hareketle H.1295/M.1878 yılıdır. Minare kaidesi üzerinde yer alan kitâbeye göre minare yapıdan bir yıl sonra H.1296/M.1879 yılında yapılmıştır. Camii avlusunda bulunann şadırvanın inşâsı ise üzerindeki kitâbeye göre H.1298/M.1898 yılına aittir. Tüm bu kitâbelerden edinilen bilgilere göre yapının inşâsı H.1295/M.1878 tarihinde başlanmış son halini ise H.1298/M.1898 tarihinde eklenen şadırvanla tamamlamıştır.

Yapı derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşde yapıya bitişik halde minareden oluşmaktadır. Yapının avlunun camii ile çağdaş şadırvanı mevcuttur. Yapıda

düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır. Camii üst örtüsü Harem ve giriş sofası içten ahşap tavan, dıştan ise eğimli kiremit kaplı çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 233).

Yapıda, hareme giriş açıklığı üzerinde iki adet, giriş sofasının batı revakının kemer üzengi taşında, minare kaidesi, güney batısında ve mihrap alınlığı üzerinde de birer adet olmak üzere toplam 6 kitâbe bulunmaktadır. Ayrıca giriş sofasında ve harem içerisinde kalem işi levhalar mevcuttur. Avluda yer alan şadırvan üzerindeki kitâbe ile birlikte yapıya ait toplamda 7 kitâbe bulunmaktadır. Bu kitâbeleri konumlarına göre sıraladığımızda avludan itibaren dağılım şöyledir; Şadırvan üzerinde 1 adet, giriş sofasında hareme giriş açıklığı üzerinde 2 kitâbe, giriş sofasında güney-batı köşede 1 adet, minare kaidesinde 1 adet, güney batı köşede 1 adet ve haremde mihrap tepelik kısmında 1 adet olmak üzere toplamda 7 kitâbe vardır. Bunlar sırası ile şöyledir;

Şadırvan Kitâbesi

Şadırven çokgen planlı orta kısımda su haznesi ve her cephe üzerine eklenmiş akar lüleleri ve yalak bölümünden oluşur. Batı cephe üzerindeki kenarda yer alan kitâbe dikdörtgen formda cephe üzerine 5 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Levhanın üzerinde üst köşlerde bitkisel dal kabartmaları, alt bölümde ise köşelerde bitkisel dal kabartmaları bunların ortasında ise simetrik ay-yıldız motifi ve bunların da ortasında daire içinde altı kollu yıldız tasviri yer alır (Fotoğraf 234).

Metin

١ – وَسَقٰيهُمْ رَبُّهُمْ شَرَاباً طَهُوراً[37]

٢ – صاحبة الخيرات والحسنات

٣ – متوفًا قارعه لى حاجى محمد كريمه سى

٤ – و حاجى على بك زوجه سى امّهانى

٥ – سنه ١٢٩٨ فى رجب ١٥

Okunuşu

1- Ve sekâhum rabbühüm şerâben tahûran

2- Sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât

[37] Kur'ân-ı Kerim, İnsan Sûresi-21.

3- Mütevvefâ Kar'alı Hacı Mehmed Kerîmesi

4- ve Hacı Ali Bey zevcesi Ümmühânî

5- Sene 1298 fî Receb 15

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni tercümesi genel olarak şöyledir; ilk satır "Rableri onlara tertemiz bir içecek verir". Devamında, bu güzel hayrın sahibi merhum Kar'alı (Karya?)[38] Hacı Mehmed kızı ve Hacı Ali Bey Hanımı Ümmühâni'dir. M.13 Haziran 1881. Kitâbe içerisinde çeşmelerde sık kullanılan âyet-i kerimenin kullanımı yapının türüne ilişkin belirtici unsurdur. Bâni ismi ve yapım tarihi gibi kimlik bilgilerinin verilmesi kitâbeyi Tarihsel olarak değerli kılmaktadır. Kitâbe hat sanatı içinde güzel bir celî sülüs yazı örneğidir. Hattatı belirtilmeyen kitâbede harflerin anatomileri olgun, orantıları yerinde ve satır düzenleri açıktır. Metin içerisinde hareke ve teşrifat unsusrları yer almaktadır.

Giriş Sofası Kitâbeleri

Harem Giriş Açıklığı 1. Kitâbe

Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe, üçgen alınlıklı dikdörtgen formda mermer levha üzerine 5 satır hâlinde ibtidâi tarzda celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe levhasının alınlık kısmında ay-yıldız motifi yer almaktadır (Fotoğraf 235).

Metin

١ – كبائر و صغائر بدء ايلديك جا مع شريف انشا سنه

٢ – اداره مز كافى اولمدى اتمام و اكما لنه

٣ – ممنون اولدوق حافظ احمد اغانك يتمش بين قروش احسا ننه

٤ – صاحب الخيرات والحسنات كوره قريه سنده مشرف

٥ – مقيم حاجى سليمان اغا ذاده حافظ احمد اغا غفرالله لهم سنه ١٢٩٥

Okunuşu

1- Kebâir ve sagair bed' eyledik cami-i şerîf inşâsına

[38] Karya, Anadolu'nun güneybatısında günümüzde Muğla kuzey kısımları Denizli güneyi ve içerideki bölgeye denk gelen coğrafyanın eski çağlardaki ismidir. Belirtilen yerin burası olduğu düşünülmektedir.

2- İdaremiz kafî olmadı itmâm-ü ikmâline

3- Memnun olduk Hafız Ahmed Ağa'nın yetmiş bin guruş ihsânına

4- Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Güre Karyesi'nde mûşerref

5- Mukîm Hacı Süleyman Ağa zâde Hafız Ahmed Ağa Gafera'llâhu lehumâ sene 1295

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği genel açıklması şöyledir; Büyük ve küçükbaşladık Camii Şeriifn inşâsına. İdaremiz yetmedi tamamlamaya. Memnun olduk Hafız Ahmed Ağa'nınyetmiş bin kuruş bağışına. Bu güzel hayrın sahibi Güre köyünde ikamet (yerleşik) eden Süleyman Ağa oğlu Hafız Ahmed Ağa, Allah o'na mağfiret etsin, M.1878. Kitâbede yapının inşâsına yönelik maddî yetersizlik yaşanması sonrasıda Süleyman Ağa oğlu Hafız Ahmed Ağa tarafından yetmiş bin kuruş yardım yapılması gibi detay bilgilerin yer alması yapının yapım süreci hakkında kesin bilgi içermesi anlamında çok önemlidir. Ancak kitâbe hat sanatı açısından mahalli üslupta ibtidâi bir celî sülüs yazı örneği olma dışında bir özellik taşımaz.

Harem Giriş Açıklığı 2. Kitâbe

Hareme giriş açıklığı üzerindeki ikinci kitâbe olan dikdörgen formda mermer malzeme üzerine tek satır hâlinde celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 236).

Metin

وَمَا تَوْفِيقِي إِلاَّ بِاللهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

Okunuşu

Ve mâ tevfîkî illâ bi'llâh aleyhi tevekkeltü ve ileyhi ünîb[39] 1295

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin anlamı "Fakat başarmam Allah'ın yardımına bağlıdır. Yalnız O'na dayanıyor ve O'na yöneliyorum". Metinde vurgulanan anlamında bâni yapılan hayırın Allahîn yardımı ile olduğunu ve O'na güvenip yöneldiğini ifade eden bir mesaj vermektedir. Hat sanatı açısından ise mahalli üslupta görebileceğimiz bir celî sülüs yazı örneğidir. Buna karşın metin içinde "**وَمَا**" "Ve mâ" kelimesinde "Vav -

[39] Kur'ân-ı Kerim, Hud Sûresi-88. Âyet.

Mim" harflerinin baş kısımları birlikte tasarruf edilerek tetâbuk yapılmıştır. Yine metinde harekeler ve tirfillerle yazı teşrifatlandırılmşıtr.

Giriş Sofası Batı Revakı

Yapının giriş sofasında güney-batı köşede yer alan kitâbe kare formda mermer malzeme üzerine zemine oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Damla motifi formunda istiflenen yazının üst kısmı dilimli, batı köşesinde ay, doğu köşesinde yıldız motifi görülür (Fotoğraf 237).

Metin

ماشاءالله كان جا سنه ١٢٩٥ عزت

Okunuşu

Maşâallahû kâne CÂ (Cemâziye'l-evvel) sene 1295 İzzet

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamını, "*Allah'ın dediği olur"* şeklinde söyleyebiliriz. Sene Haziran 1878. Meitn damla motifi tarzında istiflenmiştir. Mahalli üslupta bir celî sülüs kitâbedir. Metnin sene/tarih kısmının yanında Hattat olarak *"***عزت***"* *"İzzet"* ismi okunmaktadır.

Kitâbenin Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamında; M.1878-79 Kalfa … Baştan aşağı ne güzel ne hoş ince ay gibi boyu. Ferhad Bey yapdı minareyi hoş bir tarzda. Çünkü coşar ikramı ve ikramı, Susamışlar için akıttı tatlı, güzel su. Sabah akşam inananları namza davet eder. Susayanların ateşini her zaman giderir. Sönmesin Yüce Allah'ım ışığının büyüklüğü. Gneç dilden çıkdı sahibinin güzel tarihi, Ferhad Bey bu yıl Allah'ın lütfuyla yaptı bu minareyi. Kitâbe içerisinde bâni, yapım tarihi, birden fazla yapı türü hakkında bilgi verilmesi kimlik bilgisi açısından önemlidir. İki farklı yapıya işaret edilmesi kitâbenin vakfiye olabileceğini düşündürmektedir. Hat sanatı içerisinde bakıldığında mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Hareke ve teşrifat unsurunun bulunmadığı metin sade bir düzenlemeye sahiptir.

Güney Batı Köşede Yer Alan Kitâbe

Yapının güney batı beden duvarlarının birleştiği köşede yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 238).

Metin

ماشاءالله كان جا سنه ١٢٩٥

Okunuşu

Maşâallahû kâne CÂ (Cemâziye'l-evvel) sene 1295 İzzet

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamını, "*Allah'ın dediği olur"* şeklinde söyleyebiliriz. Sene Haziran 1878. Meitn damla motifi tarzında istiflenmiştir. Mahalli üslupta bir celî sülüs kitâbedir.

Mihrap Alınlığı Kitâbesi

Mihrap alınlık kısmında yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer pano içerisine Celî Ta'lik hat ile, Arapça olarak tek satır hâlinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 239).

Metin

***كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابٌ \\ فى غره رمضان سنه 1295 كتبه عزيز**

Okunuşu

- Kullemâ dehâle aleyhâ zekeriyyâ'l-mihrâbe[40]. fî Gurre Ramazan sene 1295 – Ketebehû Aziz

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı, "*Zekeriyyâ onun bulunduğu yere, mâbeddeki odaya her girdiğinde."* Anlamındaki âyet yer alır. Devamında M. Ağustos 1878 tarihi ve Hattat ismi olarak kitâbe metninin son kısmında **"ب"** harfinin üzerine **"***Ketebehû Aziz***"** şeklinde hattat imzasını yerleştirmiştir. Kitâbe hat sanatı açısından orta düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Satır düzeni, harf oranları ve anatomileri yerindedir. Buna karşın yazıya yapılan müdahaleler sonrası bozulmalar vardır.

3.1.8.11.Edremit- Narlı Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Narlı Köyü Merkezinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının üzerinde yer alan kitâbeye göre H.1295 / M.1878 yılında inşâ edilmiştir. Ancak daha sonra 1953 yılında onarım görmüştür. Daha sonrasında 1994 yılında Cengiz Eratalay ve Ahmet Özen tarafından minare yaptırılmıştır (Sözlü, 2022;299).

[40] Kur'ân- Kerim, Âl-i İmrân Sûresi- 37.

Yapı derilmesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası be kuzey doğu yönde yapıdan bağımsız minareden oluşur. Camii'de düzgün kesme taş, kırma taş ve moloz taş malzeme kullanıldığı görülmektedir. Üst örtüsü içten kubbe, kubbe etrafı ahşap tavan, dışta ise dört yöne eğimli, kiremit kaplı kırma çatıkapatılmıştır (Fotoğraf 241). Yapının kuzey doğu köşesinde giriş sofası açıklığı üzerindeyer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine iki satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe üzerine kuzey yönünde ay-yıldız motifi işlenmiştir (Fotoğraf 242).

Metin

١ـ بناسنك بدئ

٢ـ سنه ١٢٩٥ ن غرَّ

Okunuşu

1- Binâsının bed'î (Başladığı)

2- Sene 1295 Ramazan gurre

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamında, Camii'nin başlangıcı M. Ağustos 1878 tarihi yazmaktadır. Başlangoç kelimesi Camii'de ibadetin başlama tarihi olarak düşünülmektedir. Kitâbe basit tarzda bir celî sülüs hat ile yazılmış sade formdadır.

3.1.8.12.Edremit Altınoluk Merkez Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Altınoluk merkezde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii kitâbeden hareketle H.1305 / M.1885 tarihinde II. Abdülhamid döneminde halkında yardımlarıyla yaptırılmıştır. Yapı üzerindeki İlçe Müftülüğünce asılan levhada Kundakçı Dede tarafından yaptırılmıştır bilgisi yer almaktadır. Ancak bu durumu destekeleyen bir ibare kitâbede yer almamaktadır. Camii mihrabı üzerinde yer alan tarih ise H. 17 Rebiü'l-evvel sene 1307 / M. 11 Kasım 1899'dur. Bu tarih mihrabın tamamlanma tarihi olmalıdır.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batıda yapıya bitişik minareden oluşmaktadır. Yapı beden duvarları sıvalı olduğu için kullanılan malzeme anlaşılamamıştır. Yapı üst örtüsü içten merkezi kubbe dıştan eğimli çatı şeklinde kapatılmıştır (Fotoğraf 243). Yapıya giriş üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer mazleme üzerine cetvellerle ayırlan

satırlar içerisine 4 satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 244).

Metin

1- حضرت سلطان خان عبد الحميدك سايه سى / سا عت برج شرفله اولدى بو جامع بنا

٢ – عالى همّتده بولندى چون اها ليسى همين / فى سبيل الله بو يولده ايلديلر خوش سزا

٣ – فخرعالم بادئ اعمارينه اولسون شفيع / مظهر فيض ابد قيلسن جناب كبريا

٤ – سويلدم تاريخ منقوط اشبو معبد دارينه / اشته بو جمع جماعتله نمازقيل بى ريا \\ 1302

Okunuşu

1- Hazret-i Sultan Han Abdülhamid'in sayesi / Saat-i burc şerefle oldu bu cami binâ

2- Âlî himmetde bulundu çün ahalîsi hemîn / Fî sebîli'llâh bu yolda eylediler hoş-sezâ

3- Fahr-ı âlem bâdî-i i'mârına olsun şefî' / Mazhar-ı feyz-i ebed kılsun Cenab-ı Kibriyâ

4- Söyledim tarîh-i menkût işbu ma'bed dârınâ / İşte bu cami' cemaatle namaz kıl bî-riya // 1302

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel tercümesinde, Camii'nin Hazreti Abdülhamid Han'ın ve halkın destekleri ile inşâ edildiği belirtilmektedir. Camii'nin imârına vesile olana Hz. Peygamber Efendimiz'in şefatci olması talebi, Allah'ın ona sonsuz feyizler versin temmennisi ifade edilir. Söyledi tarihini bu ibadethanenin kapısına, işte bu camii gösteriş yapmadan namaz kıl. 1885. Kitâbede dönemin padişahı, yapının türü ve nasıl inşâ ettirildiğine dair bilgiler yer alması tarihsel veri oluşturması açısından önemlidir. Yazıya hat sanatı yönü ile baktığımızda orta düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği görmekteyiz. Satır düzeni açık tek sıra sitifli harflerin oranları yerinde bir düzenleme görülür. Buna karşın harflerin anatomilerindeki yazım üst seviye bir yazı değildir. Hattat isminin yer almadığı kitâbe bölge içinde yer alan yazı örnekleri arasından nitelikli görülecek bir kitâbedir.

Haremde mihrap üzerinde yer alan kitâbede camiilerde sık kullanılan Âl-i İmrân Suresi- 37. Âyetinin bir bölümü yazılmıştır. Dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine tek satır hâlinde celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 245).

Metin

***كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابٌ \\ فی 17 ربیع الاول سنه 1307**

Okunuşu

- Kullemâ dehâle aleyhâ zekeriyyâ'l-mihrâbe. // fî Rebiü'l-evvel sene 1307

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede anlam olarak; Zekeriya, onun bulunduğu bölmeye her girişinde. Kitâbenin devamına M. 11 Kasım 1899 tarihi düşülmüştür. Hat sanatı içinde bakıldığında kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Bu duruma kitâbeye sonradan yapılan müdahalelerde sebep olmuştur.

3.1.8.13.Edremit Kızılkeçili Hamamı

Bulunduğu Yer: Edremit Kızılkeçili Mahallesi Şehit Hamdi Bey Caddesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının doğu cephesinde yer alan kitâbeye göre, H.1320 / M.1902 yılında köy halkı tarafından yaptırılmıştır.

Hamam tek üniteli hamamlar gurubundan olup, kuzey güney yönde uzanan dikdörtgen planda sıcaklık mekânı, su deposu ve soyunmalık mekânlarından oluşur. Hamamda yapı malzemesi olarak kaba yonu taş, moloz taş ve tuğla kullanılmıştır (Fotoğraf 246). Hamam günümüzde kullanılmamaktadır. Yapının doğu beden duvarı üzerinde yer alan kitâbe, dikdörtgen bir mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 247).

Metin

١- طهرت دین اسلامك ایدر بر رکننی تشکیل

٢-اهالی اتّفاق اتدی بو همام تمسیل

٣- فی ٥ م سنه ١٣٢٠ \\ احمد حلمی

Okunuşu

1-Tahâret-i dîn-i İslâm'ın eder bir rüknünü teşkil

2- Ahali ittifak etti kılındı bu hamam temsil

3- fi 5 m (Muharrem) sene 1320 Ahmet Hilmi

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği genel anlamı şöyledir; Temizlik İslâm dinin gereklerinden/esaslarından biridir. Halkın ortak kararıyla bu hamama karar verildi. 14 Nisan 1902. Ahmed Hilmi olarak ifade edilebilir. Kitâbede yapıya ait kimlik bilgileri verilmesi kitâbenin tarihi değerini artırmaktadır. Hat sanatı tarafından baktığımızda iyi düzeyde bir celî sülüs yazı örneği görüyoruz. Harflerin oranlarında ve anatomilerinde görülen uyum, yazı içinde "ي"- **"Ye"** harflerinin **"yâ-i mâkus"** tarzında yazılması metni hareketlendirmiştir. Tarih kısmından sonra Ahmed Hilmi isminin yazması yazının bir Hattat elinden çıkma olasılığını artırmaktadır.

3.1.8.14.Edremit Yakup Ağa Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit Tuzcu Murat Mahallesi 264. Sokak üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii haremine giriş açıklığı üzerindeki kitâbeden hareketle H.1322 / M.1904-05 yılında halk yardımlarıyla yaptırılmıştır. Yapı üzerindeki diğer kitâbe ise hareme geçiş açıklığı üzerinde günümüzde giriş sofasına eklenen ahşap tavanın altında kalmıştır.

Yapı derinlemesine dikdörtgen planlı, harem kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu köşede yapıya bitişik minareden oluşur. Camii'nin cepheleri köşesinde, kapı ve pencere çerçevelerinde düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır. Üst örtü içeriden ahşap, dıştan dört yöne eğimli kiremit kaplı olarak kapatılmıştır (Fotoğraf 248). Hareme giriş açıklığı üzerinde bulunann kitâbe, basık kemerli açıklık üzerinde yer alan lentonun üzerinde yer alır. Dikdörtgen formda taş lento üzerine tek satıra üç kartuş hâlinde celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 249).

Metin

1- سنهٔ قَمریّه 12322 \\ یا فتّاً ح \\ سنهٔ مالیَّه 1320

Okunuşu

1- Sene-i Kameriyye 1322 // Yâ Fettâh // Sene-i Mâliyye 1320

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede inşâ tarihi verilmiş orta kısımda ise Allah'ın isimlerinden birisi olan "İyilik kapılarını açan" anlamındaki ismi hakkedilmiştir. Hat sanatı açısından mahalli bir celî sülüs yazı örneğidir.

Giriş Sofası II. Kitâbe

Hareme giriş açıklığının üzerinde yer alan açıklığının hemen altında yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılan iki satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 250).

Metin

١ – حميتله ايلدى بو حميدى جامع امّا / ايدوب نام خليفه ايرى قدرينى معلًّى

٢ – ايده مشكور سبب اولان زواتك سعينى الله / نه خوش دوشدى ختام تامنه تأريخ اعلى

Okunuşu

1- Hamiyetle yapıldı bu Hamidi cami amma // İdüb namı halife ayrı kadrini muâllâ

2- İde meşkur-ı sebeb olan zevatın sa'yini Allah // Ne hoş düşti hitam-ı tamına tarih-i a'lâ

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni gene tercümesi şöyledir; Bu Hamîdi Camii vatan ve millet sevgisi ile yapıldı, Halifenin ismi ile kıymeti daha yüze oldu. Allah sebep olan zâtların gayretlerini kabul ede. Ne güzel yazdı t bitimine yüce tarihini. Kitâbe içeriğinde verilen kimlik bilgileri tarihsel veri olması sebebi ile önemlidir. Kitâbe hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel tarzda bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin içerisinde hareke ve mühmel harf kullanılarak yazı teşrifatlandırılmıştır. Yazı içerisinde harf ölçülerinde ve anatomilerinde görülen uyumsuzluklar kitâbenin olumsuz yönleridir.

3.1.8.15.Edremit Zeytinli Beldesi Çarşı Camisi

Bulunduğu Yer: Zeytinli Beldesi Özgürlük Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde inşâsına ait bir kitâbe yoktur. Minarenin inşâsına ait kaide kısmında bir kitâbe bulunur. Bu kitâbeye göre minare H.1325 / M.1907 yılında yaptırılmıştır. Kitâbede minarenin harap durumda iken yaptırılmasına ilişkin bilgiden hareketle Camii bu tarihten önce yaptırılmış olmalıdır.

Camii derinlemesine dikdörtgen planlı, harem kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede yapıya bitişik minareden oluşur. Yapı günümüzde büyük oranda yenilenmiş olup en orijinal bölümü minaredir. Kare kaideli silindirk gövdeli, tek şerefeli minare petek, külah ve alemle sonlanır (Fotoğraf 251). Kaidesinde bulunann kitâbe dikdörgen mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 252).

Metin

١ – بوكلدى قامتم خرابه يوز طوتمش ايكن

٢ – سحرده دعوت حلقه سبب اولدى بو تاريخده حياتم

٣ – رضاكه موفق ايله يا راب حبيبك حرمتنه

٤ – شفاعت ایلسون با لجمله حیاتیله مماتمه

٥ – رجب ١٣٢٥

Okunuşu

1- Büküldü kâmetim harabe yüz tutmuş iken

2- Seherde davet-i halka sebeb oldu bu tarihde hayatım

3- Rızana muvafak eyle yâ Rab habibin hürmetine

4- Şefaat eylesun bi'l-cümle hayatiyle memâtıma

5- Receb 1325

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamında, Büküldü boynum harabe olmuş iken, gün doğmadan halkı davete sebep oldu bu tarih. Ey Allah'ım sevgilin Hz. Peygamber hürmetine râzı ol bizden. Şefaat etsin vefâtıma. Ağustos/Eylül 1907. Kitâbede yapım tarihi haricinde kimlik bilgisi yer almaz. Hat sanatı açısından mahalli düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbede satır düzeni, harf ölçüleri ve anatomik yazımları iyi düzeydedir. Buna karşın dönemine göre başkent üslubunda bir celî tâ'lik yazı seviyesinde değildir. Metin sade tutuulmuş teşrifat unsuruna yer verilmemiştir.

3.1.8.16.Edremit Halk Eğitim Merkezi (Edremit II. Abdülhamid Han Mektebi)

Bulunduğu Yer: Edremit Camisavat Mahallesi Ş. Halit Serdar Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı kitâbesinden de hareketle H.1325 / M.1909-10 tarihinde Sultan II. Abdülhamid döneminde Mutasarrıf Ömer Âli Bey'in gayretleri Mektep olarak yapılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında adı İsmet Paşa İlkokulu olmuştur. 1952 yılında isim değişikliği ile Alemizade İlkokulu olarak değiştirilmiştir. 1971-1972 yılında büyük bir onarım geçiren okulumuzda 8 derslik, bir anasınıfı, birçok amaçlı sınıf, bir müdür odası, bir müdür yardımcısı odası ve bir de öğretmenler odası mevcuttur. Günümüzde Edremit Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü Binası olarak kullanılmaktadır. (Fotoğraf 253) [41] Yapının kitâbesi akademik anlamda ilk defa tarafımızdan okunmuştur.

Yapının giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbe dikdörgen formda mermer levhaya 4 satır içerisine 12 kartuş olarak, celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 254).

[41] https://edremithem10.meb.k12.tr/icerikler/tarihcemiz_259930.html (Son Erişim 28.01.2023)

Metin

1- شاهنشه عثمانیان ظل ظلیل مستعان \\ بو مکتب فیض اشتمال سر چشمهٔ و کمال \\ اولدقجه دهر دائما علم و معرف لمعه زا

2- فخر سلاطین جهان سلطان عبدالحید حان \\ توفیق حقله بمیثال اولدی رصانت اقتران \\ اولسون درونی روشنا فیض خدادن آن بآن

3- عصرنده اولدی هر جهت فردوس علم و معرفت \\ عمر علی بك جاکری بزل ایتدی سعی اوفری \\ عونیله حسبی واحدك تاریخ اولور کوهر فشان

4- بیکلرجه دار تربیت زیب آور چشم زمان \\ بو مکتب فیض آوری قلدی ثر فنخش مکان \\ شاد اولدی توفیفیه دن قلب حقا یقشروران

Okunuşu

1- Şehinşâh-ı Osmaniyân zıll-i zalîl müste'ân // Bu mekteb feyz-i iştimâl ser çeşme-i feyz ve kemâl // Oldukça dehre dâima ilm-i ma'ârif lem'a-zâ

2- Fahr-i Selâtîn Cihân-ı Sultan Abdülhamid Han // Tevfîki Hak'la bî misâl oldu rasânet iktirân // Olsun deruni rûşena feyz-i Hûdâ'dan ân be-ân

3- Asrında oldu her cihet firdevs-i ilim ve ma'ârifet // Ömer Âli Bey çakeri bezl etti sa'y o ferî // Avniyle Hasbî vâhidin tarihi olur gevher-i fişân

4- Binlerce dâr-ı terbiyet-i zîb âver çeşm-i zamân // Bu mekteb feyz-i âverî kıldı … // Şâd oldu Tevfîkıyye'den kalb-i Hakka yakuşurân?

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyle ifade edilebilir; Büyük Hükümdar'ın gölgesi, yardımı Osmanlılar'ın üzerine olsun. Bu okul her zaman ilmin kültürün, olgunluğun pınarı olacak. Cihanın sultanı, hükümdârı Abdülhamid Han, Hakk'ın yardımı ile sağlamlımlığı ile örnek oldu. Allah'ın bereketi ile her an içi aydınlık olsun. Devrinde oldu her yan ilim ve kültür cenneti. Ömer Âli Bey emeğini esirgemedi. Hasbi eşsiz cevher saçan tarihi dedi. Binlerce terbiyeli, hoş, zamanın göz bebeği bu mekteb bolluk … Allah'ın rızasına uygun, mutlu oldu kalpten yakışdı, M. 1909-10. Kitâbe metninde yapının türü, bânisi, dönemin Padişahı gibi kimlik bilgilerinin net olarak ifade edilmesi tarihsel kaynak olması yönü ile önemlidir. Yine metin içinde Şair isminin geçmesi ve ebced usulü ile inşâ tarihini belirtilmes edebi sanat yönünden kıymetlidir. Kitâbe hat sanatı yönü ile baktığımızda kalitelibir celî tâ'lik yazı görmekteyiz. Hattat ismi belirtilmemekle birlikte Balıkesir merkezde çağdaş dönemde eser veren Hattat Hâzim Efendi'nin bu

kitâbeyi yazmış olma olasılığı yüksektir. Kitâbede satır düzeni tek sıra ve açık bir yazıdır. Sade bir düzenlemeye sahip kitâbede hareke eve teşrifat unsuru görülmez. Metinde "Abdülhamîd Han ve Ömer Âli Bey" isimleri kısmının kazınmış olması ve sonradan boya ile nâhoş bir şekilde tamamlanmaya çalışılması mânidardır.

3.1.8.17.Edremit İbrahimce Camisi

Bulunduğu Yer: Edremit İbrahimce Mahallesi 383. Sokak'ta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının batı cephesinde beden duvarında yer alan kitâbeye göre H.1329 / M.1911 yılında köy halkı tarafından yaptırılmıştır.

Camii derinlemesine dikdörtgen planlı, harem kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede giriş sofası içinde yapıya bitişik minareden oluşur. Camii beden duvarları sıvalı olduğundan dolayı kullanılan malzeme tespit edilememiştir. Yapının üst örtüsü ise içten ahşap düz tavan, dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır(Fotoğraf 255). Batı cephede beden duvarı üzerinde yer alan kitâbe, dikdörtgen malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içinde 6 kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 256).

Metin

١ــ صاحب الخيرات // طرفندن قريه مزه

٢ــ ترك اولنان زيتون // اشجارينك محصوليله

٣ــ بنا اولنمشدر // فى رمضان سنه ١٣٢٩

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât // tarafından Karyemiz

2- Terk olunan zeytun // eşcârının mahsûlüyle

3- Bina olunmuştur // fî ramazan sene 1329

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamında, Hayrat sahibinin (Bâninin) Köylüler tarafından, Zeytin ağaçlarından çıkan mahsulle M.1911 yılında yaptırıldığı belirtilir. Metinde ifade edilen köylünün Camii'nin yapımını zeytin mahsülünden yaptırması tarihsel bir veir olarak önemlidir. Bununla birlikte kitâbe hat sanatı açısından mahalli tarzda celî tâ'lik yazı örneğidir. Sade bir düzenlemeye sahip yazıda teşrifat unsuru görülmez.

3.1.8.18.Edremit Hacı Mustafa Yunağı

Bulunduğu Yer: Edremit Gazi Celal Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının doğu cephesinde yer alan sivri kemerli bir çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre yapı R.25 Temmuz 1320 / M.7 Ağustos 1904 yılında yaptırılmıştır.

Yunak, düzgün olmayan dikdörtgen bir planda, güney duvarında yunağın giriş kapısı bulunmaktadır. Yapı kırma taş ve tuğla malzemeden inşa edilmiştir (Fotoğraf 257). Doğu cephesi beden duvarı üzerinde yer alan kitâbe kare formda bir mermer levha üzerine 3 satır hâlinde ilk satır rik'â, devamı celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 258).

Metin

١ـ فی ٢٥ تموز سنه ١٣٢٠

٢ـ صاحب الخيرات والحسنات سيماولی

٣ـ حسن خواجه اوغلی حلواجی حاجی مصطفی

Okunuşu

1- fî 25 Temmuz sene 1320

2- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât Simavlı

3- Hasan Hâce (Hoca) oğlu Helvacı Hacı Mustafa

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamında, Bu güzel hayrın sahibi (Bânisi) Helvacı Hacı Mustafa oğlu Simavlı Hasan Hoca olduğu ve M. M.7 Ağustos 1904 tarihinde yaptırıldığı ifade edilir. Kitâbe içeriğinde sunulan kimlik bilgileri tarih veri olması yönü ile önemlidir. Hat sanatı açısından ise mahalli tarzda celî sülüs yazı örneğidir. Kitâbede iki ayrı hat kullanılması bölgede çok sık görülmeyen bir uygulama olmaması yönü ile kitâbeye önem kazandırmıştır.

3.1.8.19.Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi

Bulunduğu Yer: Güre Sahili Barış Sokak üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Edremit, Güre sahilinde yer alan yapı Edremit yöresinde mimari özellikleriyle en çok ilgi çeken yağhanelerden biridir. Güreli Mehmet Sezai Arkök tarafından H.1340/M.1921 tarihinde yapılan yağhane 1960'lı yıllara kadar faaliyette kalmıştır[42] (Fotoğraf 259). Yağhanenin giriş kapısı üzerinde yer alan inşâ Kitâbesinde bâni ismi inşâ tarihi ve hattatın kim olduğu okunmaktadır. Yapı üzerinde 4 ayrı levha bulunmaktadır. Yağhane girişi üzeindeki Kitâbe elips formda mermer bir levha üzerine oyma-kabartma tekniğinde işlenmiştir. Celî Sülüs hat ile hakkedilen Kitâbe çevresi bitkisel kabartmalarla sınırlandırılmıştır. Pano çevresi kıvrımlı çiçek ve dal motifleri ile tezyin edilmiştir.

Metin 1:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمْ وَبِهِ

محمد سزائی علی رضابك زاده كتبه نوری 1340

Okunuşu

Bismillâhirrahmânirrahîm ve bihî

Mehmed Sezâi Ali Rıza Bey Zâde Ketebehû Nûri 1340 (Fotoğraf 260)

Metin 2:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمْ

Okunuşu

Bismillâhirrahmânirrahîm (Fotoğraf 261)

Metin 3:

تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ

Okunuşu

Tevekkeltû alâllah (Fotoğraf 262)

Metin 4:

يا حافِظْ

Okunuşu

[42] Recep Efe-Abdullah Soykan-İsa Cürebal-Süleyman Sönmez, Edremit Yöresi Yağhaneleri Geçmişten Günümüze Zeytin, Zeytinyağı ve Sabun Sanayii, İstanbul, 2013, s. 125.

Yâ Hâfız (Fotoğraf 263)

Kitâbeler Tanıtımı

Yapı üzerinde yer alan Kitâbeler hat levhası formunda ayrı ayrı 4 levhadan oluşur. Bunlardan yağhaneye giriş kapısı üzerinde yer alan Kitâbe içeriğinde besmele, bâni, hattat ve inşâ tarihi yer alır. Diğer levhalarda Osmanlı'da 19. Yy'dan itibaren sık kullanılan muhafaza ibareleri yer almaktadır. Metin 3'de "Allah'a dayandım ve güvendim" anlamıdaki ibare, metin 4'de "koruyan, hiçbir şeyin kaybolmaması ve ihmal edilmemesi için gerekli tedbirleri alan" anlamındaki ibare yer alır. Yağhâneye giriş kapısındaki Kitâbe haty sanatı açısından oldukça nitelikli bir celî sülüs yazı örneğidir. İki elips formda bitişik levhadan oluşan Kitâbede üstte istifli besmele, altta ise bâni ismi, hattat ve inşâ tarihi yer alır. Kitâbeye hat özellikleri yönü ile baktığımızda Osmanlı'nın son dönemine aid olan kitâbe celî sülüs hatla besmele-i şerif yer almaktadır. Besmele-i şerif celî sülüs hatla gözü yormayacak şekilde dengeli ve girift yazılmıştır.Her iki Kitâbe de harflerin âhenk ve estetiği ön planda göze çarpmaktadır. Yazının zerâfeti ve istif dengesi harflerin karakterleri açısından incelendiğinde ise bu celi sülüs yazının tekamüle ermiş olduğunu göstermektedir. Metinde " **محمد** -Mehmed" isminde yer alan "Mim- **م"** harfi ile " **سزائی** -Sezâî" isminde yer alan " Sin-**س"** harfi keşideleri üst üste istiflenerek yazıda denge ve ahenk sağlanmıştır. Yine "**محمد** -Mehmed" isminde "Mim- **م"** harfi ve "Ha-**ح"** harflerinin birlikte yazım usulleri de yazıdaki tasarruflardandır. Kitâbe mühmel harfler, tirfiller

3.1.9.Balıkesir- Erdek

3.1.9.1.Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camisi

Bulunduğu Yer: Erdek Halit Paşa Mahallesi Cumhuriyet Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde sadece minarede iki ayrı kitâbe mevcuttur. Bunlardan minareye giriş kapısı üzerinde olan H.1177 / M.1764, kaidenin doğu cephesinde yer alan kitâbe ise H.1199 / M.1784-5 tarihlidr. İçeriklerinden iki kitâbeninde mimarenin inşâsına ait oldukları anlaşılmaktadır. Camii'nin minareden daha önce yaptırıldığına göre yapının inşâ tarihi için 18. Yy ikinci yarısı kabul edilebilir.

Camii, derinlemsine dikdörtgen planda olup harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve doğu cephede beden duvarına bitişik minareden oluşmaktadır. Yapıya kuzey cephede bulunann giriş sofasından girilir ve buradan hareme geçilir. Yapı batılılaşma dönemi tarzında bir mimariye sahiptir. Cepheler uzun yuvarlak kemerli pencere açıklıkları ile hareketlendirilmiş, harem ferah ve aydınlık bir görünüme kavuşmuştur. Yapıda düzgün kesme taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Camii üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 264-265). Minare girişinde yer alan kitâbe yarım daire formunda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 266) .

Metin

١ــ فقراء اردك امت محمّد مراد ايلديلر بر خيرة

٢ــ شرف اسلامدر ديوب بورهدا جامعته ياپديلر مناره صلاوة خمسه ده

٣ــ اوقونه أذان محمّدى دعوت اولور صلوة ايچون فرائض وسنىّ وصط اردكه صانكى

٤ــ دوغدر نور جمله اسلام سوينوب اولدى مسرور الهى اردكك مناريله كارى اولميه فنا بخق سورهء

٥ــ انا فتحنا امام شيخ حاجي مصطفى محل مناسب ديدى تاريح لله هله بق شو مناره ية ماشاالله سنه ١١٧٧

عمل قستطنطن عواقيه بالخير

Okunuşu

1- Fukara-i Erdek Ümmet-i Muhammed Murad eylediler bir hayr'e

2- Şeref-i İslâmdır deyüp burada Camii'e yaptılar minare salât-ı hams'de

3- Okuna ezân-ı Muhammed'i dâvet olur salât içün feraiz ve sünneti vasat-ı Erdek'e sanki

4- Doğdu nur cümle İslâm sevinüp oldu mesrur İlahi Erdek'in menâriyle kibârı olmaya fena Bî-hakk-ı sûre-i

5- *İnnâ fetahnâ* İmam Şeyh Hacı Mustafa mahâl-i münâsib dedi tarih lillah hele bak şu minareye maşaallah sene 1177 Amel-i Konstantin avâkıbe bi'l-hayr

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içeriği genel olarak şöyledir; Erdek'in yoksulları Hz. Muhammed (s.a.v) istediler bir hayr. İslâm'ın şerefidir deyip beş vakit namaz için burada yaptılar Camii'ye minare. Farz ve

sünnet namazlar için Erdek'in ortasında da okuna ezân-ı Muhammedî davet için. Cümle İslâm sevindi mutlu oldu, Erdek'in feneri, nûru olan bu minareye. "Biz sana apaçık bir fetih verdik.[43]" Şeyh Hacı Mustafa münâasip bir şekilde dedi tarihini, şu minareye bak Mâşâallah de. M.1764. Usta Konstantin Rabbim kolaylaştır. Kitâbe içeriğinde yapı türü, inşâ tarihi, şair ve usta ismi geçmesi kimlik bilgileri bakımından önemlidir. Kitâbede kullanılan celî sülüs ibtidâ-i düzeyde bozuk bir yazıdır. Hat sanatı yönü ile değil içerdiği bilgiler bakımından önemli bir kitâbedir.

Minare kaidesinin doğu cephesinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda bir mermer malzeme üzerine 4 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 267).

Metin

١ – بسم الله ديوب دكدى امام حاطب امرالله

٢ – عبرتله هله باقك شو جنارة ماشاالله

٣ – اوقنه فاتحه روحينه انك

٤ – اونيوى امرالله ابن عثمانك

Okunuşu

1- Bismillah diyüb dikdi İmam Hatib Emrullah

2- İbretle bakın şu çınara Mâşaallah

3- Okuna Fatiha ruhuna ânın

4- Ünyevî Emrullah ibn Osman'ın sene 1199

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe tercümesi şöyledir; Allah'ın adıyla deyip dikdi İmam Hatip Emrullah, ibretle bakın şu çınara, onun ruhuna okuna Fâtiha, Ünyeli Osman oğlu Emrullah, M.1784-85. Kitâbede minarenin bânisi belirtilerek onun ruhuna dua talebi yer alır. Hat sanatı bakımından kitâbe ibtidâ-i tazrda celî sülüs yazı örneğidir.

[43] Kur'ân-ı Kerîm, Fetih Sûresi-1.

3.1.9.2.Erdek Cizyedâr Osman Ağa (Eski Bayram Yeri) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Erdek Atatürk Mahallesi'nde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesinden hareketle H.1169 / M.1755-56 tarihinde Cizyedâr Osman Ağa tarafından yaptırılmıştır.

Çeşme, bağımsız meydan çeşmeleri gurubundan olan çeşme dikdörgen formda ön cephesi sivri kemerli cepheden taşıntılıdır. Kemer içinde yer alan niş içerisinde alt bölümde yalak, aynalık ve kitâbelik bölümlerinden oluşur. Kemer üzeri düz ve dışa taşıntılı olarak sonlanır (Fotoğraf 268). Kitâbe kare formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 269).

Metin

1- بنام مكرم اصف كرم كبيرابولخيرات

2- بو آب عين زمزمدن بو جاى ايلدى احيا

3- ايروب توفيق يزدانى كه چشمه زار امراره ايتدى

4- محلّنده اثر ايتدي روا خير اعضمه اجرا

5- صاحب الخيرات والحسنات جزيه دار عثمان اغا 1169

Okunuşu

1- Benâm-ı mükerrem âsaf-ı kerem kebîrü ebu'l-hayrât

2- Bu âb-ı ayn-ı zemzemden bu câyı eyledi ihyâ

3- Erüb tevfîk-ı Yezdânî ki çeşme zâr-ı emrâra

4- Mahallinde eser etdi revâ hayr-ı a'zam icrâ

5- Sâhibu'l-hayrât ve'l-hasenât Cizyedâr Osman Ağa 1169

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Saygın, cömer, yüceliği ile tanınan hayırların babası, bu zemzemden su gözünü yeniledi, onardı. Cenâb-ı Allah'ın yardımıyla bu zayıf çeşmeyi bu yerde yaparak çok büyük hayr etti. Bu güzel hayrın sahibi Cizyedâr Osman Ağa'dır. M.1755-56. Kitâbe içeriğinde bâni ve inşâ tarihinin belirtilmesi yapının kimlik bilgileri olması yönü ile önemlidir. Hat sanatı içinde baktığımızda güzel bir celî sülüs yazı örneğidir. Satır düzeni, harflerin ölçüleri ve anatomileri yerindedir. Ayrıca

mühmel harfler, harekeler ve tirfillerle metin teşrifatlandırılmıştır. Metin içinde "**ى-ye"** harfinin geriye doğru keşidelendirilmesiyle oluşturulan yâ-i makûs şeklinde yazımı yazıya hareketlilik katmıştır. Ancak kitâbe günümüzde yüzeylerine zarar verilmiş, boya ile yazılar yazılmış ve korumasız durumdadır.

3.1.9.3.Erdek Askeriye Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Erdek Yalı Mahallesi İskele Meydanında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme ilk inşâ yeri Erdek Aşağıyapıcı mahallesidir. 1980'li yıllarda dönemin Kaymakamı tarafından şimdiki yerine taşınmıştır. Daha sonra Balıkesir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne yapılan çeşmenin eski yerine taşınması talebi 07.06.2021 tarih ve 1440494 sayılı yazı[44] ile Balıkesir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanlarınca taşıma esnasında zarar görebileceği ihtimaline karşın uygun görülmemiştir. Çeşme üzerindeki kitâbede belirtildiği üzere H.1291 / M.1874 tarihinde yaptırılmıştır.

Çeşme, bağımsız çeşmeler gurubunda aynalık bölümü dikdörtgen çerçeve içine alınmış, üç yönden silmelerle kapatılmıştır. En içte bir silme ile yuvarlak kemerli bir yüzeye ay yıldız motifi ve denizci işareti eklenmiştir. Ortada musluk, musluğun üzerinde kabartma şeklinde çiçek tezyinatı görülmektedir (Fotoğraf 270). Aynalık kısmının üzerinde daire formunda kitâbelik bölümü yer alır. Mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine 9 kartuş olarak, celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin son kartuşu grekçe olarak yazılmıştır (Fotoğraf 271).

Metin

١- ماشاالله

٢– بحمدالله یاهادی \\ آقتدی آب حیاتی

٣-عساکر پرانتظام \\ پادشاه بحرو بر

٤- بی شمار اولسون الهی \\ موج دریالر قدر

٥- عافیت باد \\ رجب سنه ١٢٩١ \\ ΜΕΤΗΣΙΑΣ

Okunuşu

1- Mâşallah

[44] Balıkesir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı, Toplantı Tarihi ve No: 27.09.2021-188 / Karar Tarihi ve No: 27.09.2021-3112.

2- Bi-hamdillah ya Hâdi // akıtdı âb-ı hayatı

3- Asâkir-i pür intizâm // padişah-ı bahr u ber

4- Bi şumar olsun ilahi // mevc-i deryalar kadar

5- Afiyed bâd // Receb Sene 1291 // Metesias.

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe çevirisi şu şekildedir; Allah nazardan saklasın, Allah'a Hamd olsun Ey Yol Gösteren! Karanın ve denizin Sultanı, düzeni, askeri çok olsun, deryalar dalgasınca. Afiyet olsun, Eylül-1874. Kitâbe içeriğinde Allah'a hamd ve Sultana dua yer alır. İnşâ tarihi verilmesi ile birlikte bâni ismi geçmez. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımzda mahalli düzeyde bir celî sülüs yazı görmekteyiz. Sade ve teşrifatsız bir düzenleme vardır.

3.1.10.Balıkesir- Gömeç

3.1.10.1.Gömeç Belediyesi Hizmet Binası

Bulunduğu Yer: Gömeç Mithat Paşa Mahallesi Atatürk Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Bina üzerindeki kitâbeye göre yapı H.1328 / M.1910 yılında yaptırılmıştır. Binâ ilk mekteb olarak Sultan Mehmed Reşad döneminde yaptırılmıştır. Okulun ilk ismi Gülüzâr-ı Vatan'dır. 1928 yılına kadar ilk mektep olarak eski harflerle eğitim ve öğretim yapılmıştır. 1928 yılında harf inkılâbı sonrası bir yıl ara verilen eğitim sonra devam ettirilmiştir. 2010 yılında aslına uygun olarak restore edilmiş ve belediye binası olarak kullanılmaya başlanılmıştır.

Bina kesme taş işçiliği ile yapılmıştır. Yapının taşlarının birleştirilmesinde demir çubuk ve levhalar ile kükürt ve barut kullanılmıştır. Binanın kiremitleri Fransa ve Marsilya'dan kapı, pencere ve taban ağaç doğramaları Midilli Adası'ndan getirilmiştir.[45] (Fotoğraf 272) Binânın giriş cephesi üzerinde bulunan kitâbe dikey dikdörtgen mermer levha üzerine merkezde Osmanlı Dervleti devlet arması, armanın güneş kursu içerisinde Sultan V. Mehmed Reşad'ın tuğrası yer alır. Bunun hemen altına eğik tarzda üç satır içerisine 6 kartuş halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak metin hakkedilmiştir. Kitâbenin yer aldığı levha yanlarda taş malzemeden kıvrık dal tasviri kabartmaları ile sınırlandırılmıştır (Fotoğraf 273).

[45] http://www.gomec.gov.tr/tarihcesi.

Metin

1-محمد خان بن عبدالمجيد المظفر دائما – رشاد

2- المستند بالتوفيقات الربانية ملك الدولة العثمانية

3- بوتون معارفه و ابتسادر حيات ملل \\ سعادت بشرك رهنماسى مكتبدر

4- اولور علوم قابل رهاى مستقبل \\ وطن بناسنك اسال اساسى مكتبدر

5- سنه 1328 \\ سنه 1326

Okunuşu

1- Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzaffer daima – Reşad

2- el-Müstenid bî-tevkifâti'r-Rabbaniye el-Meliki'd-devleti'l-Osmaniye

3- Bütün ma'ârife ve ibtisâdır hayat-ı milel // Saadet-i beşerin rehnumâsı mektebdir

4- Olur ulûm ile rehâ-i müstakbel // Vatan binâsının isâl-i esâsı mektebdir

5- Sene 1328 // Sene 1326

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı genel olarak; Tuğra, Abdülmecid oğlu Mehmed Han zaferleri daim olsun. Allah"ın ilahi yardımına dayanan, Osmanlı Devleti"nin Hükümdarı. Tüm milletlerin hayatı ilim ve kültürdür. İnsanın mutluluğu, yol göstereni okuldur. Gelecekte kurtuluş İlimler olur, Vatanına buna ulaşmasının esası okuldur. Sene R.1328 // H. 1326 // M.1910. Kitâbe hat sanatı açısından güzel bir devlet armalı kamu binası kitâbesidir. Celî tâ'lik hat ile yazılan kitâbede satır düzeni, harflerin anatomisi, ölçüleri yerindedir. Metin sade düzenlemeye sahiptir.

3.1.11.Balıkesir-Gönen

3.1.11.1.Gönen Eğrikısık Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Rüstem Mahallesi Ömer Seyfettin Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı ilk olarak H.804 / M.1401 tarihinde inşâ edilmiştir (Sözlü, 2022; 67). Camii'nin üzerindeki kitâbeye göre ise H.1194 / M.1780'de Top Kapı baş hocası Hüseyin Ağa tarafından tamir edilmiştir.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede minareden oluşur. Günümüzde büyük oranda yenilenmiş olan yapının beden duvarları sıvalı olduğu için kullanılan malzeme anlaşılmamıştır. Yapı üzeri dört yöne eğimli, kiremit kaplı kırma çatı ile örtülüdür (Fotoğraf 274). Kuzey cephe üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 7 satır içerisine 13 kartuş hâlinde Osmanlı Türkçesi ve Arapça olarak, celî sülüs, celî tâ'lik hatlar ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 275).

Metin

١- يا مفتِح الأبواب // اِفتح لنا خيرالباب

بقا اهل بر معمور ايلرى // يابدى مسجد بونده ٢- كلدى خوش موضوعه

٣- هم موحدلر كلوبن جوش قيام // اتمك ايجون بيل عبادت جالقا

٤- قاضى الحاجاته اوله عرض جاي // جمله مقصوده ايريشه بيل بقا

٥- هم حديثك اثرينه صادق اوله // يوم الحشر ايجره بس اوله علا

٦- قلدى تعمير مسجد مطلب // قيل وضوُ طور صلاته بول بقا

٧- صاحب الخيرات والخسنات سابقا سر استاد باب طوب حسين اغا سنه ١١٩٤

Okunuşu

1- Yâ müfettiha'l-ebvâb / iftah lena hayrâ'l-bâb

2- Geldi hoş mevzûa ma'mûr eyledi / yapdı mescid bunda bir ehl-i bekâ

3- Hem muvahhidler gelûben hoş kıyâm / etmek içün bil ibadet hâlıkâ

4- Kâdıyü'l-hâcâta ola arz-ı cây / cümle maksûda erîşe bil bakâ

5- Hem hadîsin eserine sâdık ola / yevmü'l-haşr içre pes ola 'alâ

6- Kıldı ta'mîr-i mescid matlab güşâ / kıl vud' ile dur salâta bul bakâ

7 –Sâhibü'l hayrât ve'l-hasenât sâbikâ ser-üstâd bâb-ı top Hüseyin Ağa sene 1194

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı genel olarak şöyle ifade edilebilir; Ey kapıları açan Allah'ım! Bize hayır kapılarını aç. Geldi güzel konu, yeniledi mescidi. Müslümanlar gelip Yaratana ibadet etsin diye. Kadı makamı ihtiyâcı üzre tüm istekler olasun diye, mahşer gününe (toplanma günü) hazırlık ola. Mescidi tamir edip açtı, abdest

alıp dur namaza. Bu güzel hayrın sahibi eski Topkapı usta başısı Hüseyin Ağa'dır, M. 1780. Kitâbede yapının türüne dair kesin ifade kullanılması, bâni ve inşâ tarihinin belirtilmesi tarihsel olarak önemlidir. Hat sanatı içinde baktığımızda iki farklı hat'tın kullanılmıştır. Celî sülüs ve celî tâ'lik yazıları kullanılan kitâbede iki yazıda iyi seviyededir. İlk ve son satırlar celî sülüs ile hakkedilmiş olup tek sıra isitifli, kısmen hareke ve teşrifat unsuru yer alır. Ortada kalan bölümde kullanılan celî tâ'lik hat sade bir düzenleme olup tek sıra istifli açık bir metindir.

3.1.11.2.Gönen Köteyli Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Gönen Köteyli Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşmenin ilk hâli saraylı Hafaza Mâhir Hatun tarafından H.1199 / M.1784-85 yılında yaptırılmıştır. Bugün mevcut çeşme köylü tarafından daha sonradan yenilenmiştir (Fotoğraf 276). Bu yenilenen çeşme üzerine de kitâbe yerleştirilmiştir. Kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılan 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 277).

Metin

1- صاحبة الخيرات والحسنات

2- سرايلى حفظه ماهر

3- حاتون سنه 1199

Okunuşu

1- Sâhibetü'l- hayrât ve'l-hasenât

2- Saraylı Hafza Mâhir

3- Hâtun sene 1199

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamında M.1784-85 yılında bu güzel hayrın Saraylı Hafza Mâhir Hatun tarafından yaptırıldığı ifade edilmektedir. Yapı hakkında bâni ve inşâ tarihinin net olarak ifade edilmesi kitâbeinin tarihsel önemini artırmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında dönemine göre iyi seviyede bir ceî sülüs kitâbe örneğ olduüu söylenebilir. Yazı düzeni ilk satırda tek sıra istif diğer satırlarda tek sıradır. Kısmen hareke kullanımının görüldüğü kitâbe açık ve sade bir düzenlemeye sahiptir.

3.1.11.3.Gönen Çınarpınar Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Gönen Çınarpınar Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde iki ayrı kitâbe yer alır. Çeşme ilk olarak H.1279 / M.1862-63 yılında Hüseyin Ağa tarafından yaptırılmıştır. Sonraki süreçte ikinci kitâbeden hareketle H.1342 / M.1924 tarihinde Terzi Hacı Mustafa Ağa ve eşi Fâtıma Hanım tarafından yeniden yaptırılmıştır.

Bağımsız çeşmeler gurubundan olan yapı, doğu batı yönde yaklaşık 10 m uzunlukta ve 0,65 m genişliktedir. Akarının bulunduğu güney cephe üzerinde önde yalak, aynalık ve iki ayrı kitâbelik bölümünden oluşna çeşmenin iki lülesinden hâlen su akmaktadır (Fotoğraf 278). Doğu yönde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma tekniği ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 279).

Metin

1- هوالله مولا

2- صاحب الحيرات

3-صاحب و مالك محمد

4- اوغلى حسين اغا

5- سنه 279 فى 13 ب

Okunuşu

1- Hüvellâhü Mevla

2- Sâhibü'l-hayrât

3- Sahibi ve mâliki Mehmed

4-Oğlu Hüseyin Ağa

5- fî 13 B (Receb) Sene 279 (1279)

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde genel çevirisi şöyledir; “O, Allah'tır, Rabb’dir. Bu güzel hayrın sahibi Mahmud oğlu … Hasib oğlu Hüseyin Ağa’dır M. 4 Ocak 1862-63. Kitâbe bâni hakkında kimlik bilgileri vermekte olup tarih kısmında üç hâneli kullanım dikkat çeker. Bu durum Osmanlının 19. Yy ortalarından itibaren görülen bir tarih verme özelliğidir. Kitâbe hat sanatı yönü ile oldukça ibtidâi bir celî sülüs kitâbe örneğidir.

Çeşmenin batı yönünde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 3 satır hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma tekniği ile hakkedilmiştir.

Metin

1-كونان قصبه سنك طرنوى محلّه سندن عثمان پازارلى عمر

2- اوغلى ترزى حاجى مصطفى اغا ايله حرمى فاطمه خانمك

3- صاحب خيراتلريدر فى شوال سنه 1342 مايس سنه 1340

Okunuşu

1- Gönen Kasabasının Tırnova mahallesinden Osman Pazarlı Ömer

2- oğlu Terzi Hacı Mustafa Ağa ile haremi Fâtıma Hanım'ın

3- Sahibi hayratlarıdır fî Şevval sene 1342 – mayıs sene 1340

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede çeşmeyi yaptıran bâninin kimlik bilgileri ve inşâ tarihi verilmiştir. Buna göre Gönen Kasabasının Tırnova mahallesinden Osman Pazarlı Ömer oğlu Terzi Hacı Mustafa Ağa ve eşi Fâtıma Hanım tarafından M. Mayıs 1924 yılında yaptırılmıştır. Hat sanatı bakımından yerel üslupta orta düzey bir celî tâ'lik yazı örneğidir.

3.1.11.4.Gönen Tuzakçı Köyü Orta Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Tuzakçı Köyü Orta Mahallede yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: İlk inşâ tarihi bilinmeyen yapı üzerindeki kitâbeye göre H.1300 / M. 1882-83 yılında ikinci defa Süleyman Ağa tarafından yaptırılmıştır.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve minareden oluşmaktadır. Yapı günümüzde büyük oranda yenilendiğinden dolayı aslî yapısını kaybetmiştir. Camii avlusuna giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 280).

Metin

١ – صاحب الخيرات والحسنات مرحوم

٢ــ لوش قاسم اغانك مخدومى بانئ ثا نيى

٣ــ مدفون مرحوم سلينان اغانك خيراتيدر سنه ١٣٠٠

Okunuşu

1- Sâhibu'l-hayrât ve'l-hasenât merhûm

2- Loş Kâsım Ağa'nın mahdûmu bânî-i sânîsi

3- Medfûn merhûm Süleyman Ağa'nın hayrâtıdır. Sene 1300

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; Bu güzel hayrı ikinci defa yaptıran merhum Loş Kasım Ağa'nın oğlu merhum Süleyman Ağa'dır, M.1882-83. Kitâbede yapının inşâ dönemlerine ve ikinci bâniye ait bilgiler yer alması tarihsel önemini artırmaktadır. Hat sanatı yönünden baktığımızda basit formda celî tâ'lik yazı örneği olarak yorumlayacağımız kitâbe sade bir düzenlemeye sahiptir.

3.1.11.5.Gönen Karalar Çiftliği Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Karalar Çiftliği Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Sultan Abdülmecid'in eşi ve Sultan II. Abdülhamid'in Vâlide Sultânı Perestev Râhime Sultan'ın vakfı çerçevesinde yapılan, yakın zamanda yenilenmiş caminin ve müştemilatının, kuyudan çıkarılan suyun konulduğu mermer deponun üzerinde bulunann kitâbesine göre camii H.1311 / M.1893 yılında yapılmıştır (Tüfekçioğlu, 2003; 256).

Yapı derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede yapıya bitişik minareden oluşur. Beden duvarları sıvalı camii'de kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Üst örtüsünde dört yöne ğimli kiremit kaplı kırma çatı kullanılmıştır. Mermer yalağın üzerinde yer alan kitâbe, cetvelle ayrılmış iki satır içerisine 3 kartuş halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 281).

Metin

١ـ صاحبة الخيرات والحسنات / برستو رحيمه والده سلطان

٢ـ ذلقوة عليته الشان حضرتلرينك وقفيدر سنه ١٣١١

Okunuşu

1- Sâhibetü'l-hayrat ve'l-hasenât // Perestev Rahime Vâlide Sultân

2- Zi'l-kuvveti aleyhi'ş-şân hazretlerinin vakfıdır sene 1311

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı şöyledir, Bu güzel vakıf hayrının sahibi güçlü, şânı yüce saygıdeğer Perestev Rahime Vâlide Sultân'dır, M.1893. Kitâbeden camii'nin bânisi ve vakfın bir parçası olduğu anlaşımaktadır. Yazıya hat sanatı tarafından bakıldığında mahalli düzeyde bir celî sülüs yazı örneği olduğu görülmektedir. Tek sıra açık istifli kitâbe üzerinde sade bir düzenlemededir.

3.1.11.6.Gönen Balcı Dede Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Balcı Dede Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde yer alan kitâbeye göre H.1314 / M.1897 tarihinde Sır Kâtibi Mustafa Nuri Paşa tarafından babası hayrına yaptırılmıştır.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede minareden oluşmaktadır. Beden duvarları sıvalı olduğundan kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Yapının üst örtüsü harem içten düz ahşap tavan, dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 282). Giriş sofasında batı yönde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvelle ayrılmış iki satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 283).

Metin

١ - والد بانئ جامح سركاتبى مصطفى

٢ - نورى پاشا مرحومك روحنه فاتحه ١٣١٤

Okunuşu

1- Vâlid-i bânî Câmii sır kâtibi Mustafa

2- Nuri Paşa merhûmun rûhuna Fâtiha 1314

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde sır kâtibi Mustafa Nuri Paşa'nın camii babasının hayrına yaptırıldığı ifade edilir. Kitâbe hat sanatı içerisinde güzel bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli, harf ölçüleri ve anatomik yazımları yerindedir. Yazıda kullanılan mühmel harfler, tirfiller ve harekelerle kitâbe teşrifatlandırılmıştır.

"مصطفى" "Mustafa" isminin yazımında sondaki "ى-Ye" harfi yâ-i mâkûs üslubunda geriye doğru keşidelendirilmiştir.

3.1.11.7.Gönen Çınarpınar Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Çınarpınar Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii üzerinde yer alan kitâbeye göre H.1319 / M.1901 yılında yaptırılmıştır. Yapı daha sonraki süreçte onarımlar görerek günümüze gelmiş ve kullanılmaktadır.

Yapı derinlmesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşmaktadır. Yapının üzeri dört yöne eğimli kiremit kaplı kırma çatı ile örtülüdür (Fotoğraf 284). Hareme giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen fomda cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 285).

Metin

١ – الله جل جلاله ماشاالله سبحان الله

٢ – كيتمده عمرم كزمشتى موتك استقبالنه هو

٣ – غمله امرار ايليان دملر استعجالنه وقت ماضيدن قيام؟ ايت ...

٤ – بويله دنيايى رنى غنجامد واى حالنه عمل محمد بن احمد ٢ محرم سنه ١٣١٩

Okunuşu

1-Allah Celle Celâluhû Mâşaâllah Subhânallah

2- Gitmede ömrüm gezmişti mevtin istikbaline hû

3- Gamla imrâr eyleyen demler istikbaline vakt-i mâziden kıyâm et …

4- Böyle dünyayı renî-i goncamda vay haline *amelu* Mehmed bin Ahmed, 2 muharrem sene 1319

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; Azâmeti yüce ve ulu olan Allahım, Allah'ın dilediği olur, Allah noksanlardan münezzehtir. Ömrüm gelip geçmekte, gamla geçen zamanlarda geçmişten geleceğe bak …, Böyle dünyada inleyen gonca gibi vay haline. Usta Ahmed oğlu Mehmed, 21 Nisan 1901. Kitâbe içeriğinde inşâ tarihi ve usta ismi verilmesi bakımından önemlidir. Bâni ismi belirtilmeyen kitâbe hat sanatı anlamında bozuk bir celî sülüs hat ile yazılmıştır.

3.1.11.8.Gönen Suçıktı Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Suçıktı Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde mevcut durumunda iki kitâbe bulunmaktadır. Bunlardan giriş sofası kuzey cephesi üzerinde yer alan günümüze ulaşmamış Mektep kitâbesidir. Hareme geçiş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe ise camii'nin inşâasına ait olan kitâbedir. Kitâbeden hareketle yapı H.1321 / M.1903 yılında Abdülhamit Han döneminde Perestev Rahime Hanım tarafından yaptırılmıştır.

Yapı derinlmesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşmaktadır. Yapının cepheleri sıvalı olduğundan kullanılan malzeme tespit edilmemiştir, camii üzeri dört yöne eğimli kiremit kaplı kırma çatı ile örtülüdür (Fotoğraf 286). Hareme girişte yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma tekniği ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 287).

Metin

١ – اریکه پرای خالافت وسلطنت ممهد بنیان دین ودولت السلطان ابن السلطان

٢ – الغازی عبدالحمید خان ثانی افندمزخضرتلرینك سایهء دیانتوایه حضرت خلافت بهیلرنده هر یرده

٣ – اثار خیرات مبرات انشا و بنیاد ادلمکده اولودیغی کبی صاحب الخیرات والحسنات پرستو

٤ – رحیمه قادین افندی حضرتلرینك مجددن انشا کرده سی اولان جامی شریف

٥ – احیا قلنوب دولت و مللتك صحّت و داربقایه ارتحالنده روح طیّبه لرینه

٦ – هرکون ایچون بر فاتحه قرائت ایلملری شرط اتخاز قلنمشدر فی ١٥ رجب سنه١٣٢١

Okunuşu

1- Erike-pirâ-yı hilafet-ü saltanat, mümehhid ü bünyâni'd-din ü devlet, es-sultan ibnü's-sultan

2- el-Gazî Abdülhamid Hân-ı Sâni efendimiz hazretlerinin sâye-i diyânet-vâye-i hazret-i hilafet-i behiyyelerinde her yerde

3- Âsâr-ı hayrât-ı müberrât inşâ ve bünyâd olmakda olduğu gibi sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Perestev

4- Rahime Kadın Efendi Hazretlerinin müceddeden inşâ-kerdesi olan cami-i şerif

5- İhyâ kılınup devlet ve milletin sıhhatine ve dar-ı bekaya irtihâl idenlerin ruh-i Tayyibelerine

6- Her gün için bir Fatiha kıra'at eylemeleri şart ittihaz kılınmıştır. Fî 15 Receb Sene 1321

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; Hilafet ve saltanat sahibi hükümdar din ve devlet yapılarının mimarı Sultan oğlu Sultan Gazi II. Abdülhamid Han efendimiz hazretlerinin gölgesinde Hilafetin her yerinde güzel hayırlı eserler inşâ ve binâ olduğu gibi hayır ve hasenat sahibi saygıdeğer Perestev Rahime Kadın Efendi yeniden inşâ ve ihya ettirildi. Devlet ve milletin sıhhatine vefat edenlerin temiz ruhlarına her gün bir Fâtiha okuma şartını kabul edilmiştir. M.7 Ekim 1903. Kitâbe metninde yapının kimlik bilgilerine ilişkin net ifadelerin yer alması tarihsel veri olması açısından önemlidir. Ayrıca kitâbenin içeriğinden vakfiye olduğuda anlaşılmaktadır. Soon bölümünde bâninin devlete, millete ve şahsına dua talebinde bulunulması şartı bu durumu destekler. Hat sanatı açısından baktığımızda iyi seviyede bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Yazı tek sıra satır istifli sade bir düzenlemeye sahiptir. Harf anatomilerinin oluşumu, ölçüleri uyumludur.

Yapının giriş sofası kuzey cephesinde bulunann kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma tekniği ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 288).

Metin

1- لریکه پیرای خلافت و سلطنت ممهید بنیان و دولت السلطان ابن السلطان الغازی

2- عبدالحمید خان ثانی افندمزخضرتلرینك سایهء دیانتوایه حضرت خلافت بهیلرنده هر یرده اثار خیرات

3- مبرات انشا و بنیاد ادلمکده اولودیغی کبی صاحب الخیرات والحسنات پرستو رحیمه قادین افندی

4- حضرتلرینك مجددن انشا کرده سی اولان مکتب شریف احیا قلینوب مکتبك آچلوب اخشا صبیانك

5- تعدیل زمانلرنده دولت و ملتك صحّت و سلامتلیکنه و صاحب الخیرات والحسنات قدین افندینك صحّت و عافیّتنه

6- و دار بقایه ارتحالنده روح طیّبه لرینه بر فاتحه قرائت ایلملری شرط اتخاز قلنمشدر فی رجب سنه 1321

Okunuşu

1-Erike-i pirâ-i Hilâfet-ü Saltanat mümehhîd-i bünyâniddîn-ü devlet es-Sultan ibnü's-Sultanü'l-Gâzi

2- Abdülhamid Hân-ı sâni efendimiz hazretlerinin sâye-i diyanetvâ-i hazreti Hilâfet-i behiyyelerinde her yerde âsâr- hayrât

3- Müberrât inşâ ve bünyâd edilmekde olduğu gibi sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât Perestev Rahime Kadın Efendi

4- Hazretlerinin müceddeden inşâ kerdesi olan mekteb-i şerif ihyâ kılınıp mektebin açılıb ahşâm- sıbyanın

5- Ta’dîl zamanlarında devlet ve milletin sıhhat ve selametliğine ve sâhibü’l-hayrât ve’l-hasenât Kadın Efendimizn sıhhat ve afiyetine

6- ve Dâr-ı bekâya irtihâli hâlinde ruh-ı Tayyibelerine bir Fâtiha kıraat eylemeleri şartı ittihâz kılınmıştır fî 3 receb sene 1321

Kitâbenin genel anlamı şöyledir; Hilafet ve saltanat sahibi hükümdar din ve devlet yapılarının mimarı Sultan oğlu Sultan Gazi II. Abdülhamid Han efendimiz hazretlerinin gölgesinde Hilafetin her yerinde güzel hayırlı eserler inşâ ve binâ olduğu gibi hayır ve hasenat sahibi saygıdeğer Perestev Rahime Kadın Efendi yeniden inşâ ve ihya ettirdiği Mektebde çocuklar (öğrenciler) Devlet ve milletin sıhhatine vefat edenlerin temiz ruhlarına her gün bir Fâtiha okuma şartını kabul edilmiştir. M.7 Ekim 1903. Kitâbe metninde yapının kimlik bilgilerine ilişkin net ifadelerin yer alması tarihsel veri olması açısından önemlidir. Metin içeriğinden vakfiye olduğuda görülmektedir. Bâninin devlete, millete ve şahsına dua talebinde bulunulması şartı bu durumu destekler. Hat sanatı yönü ile baktığımızda iyi seviyede bir celî tâ’lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Yazı tek sıra satır istifli sade bir düzenlemeye sahiptir. Harf anatomilerinin oluşumu, ölçüleri uyumludur.

3.1.11.9.Gönen Köteyli Köyü Sülüklü Çeşme

Bulunduğu Yer: Gönen Köteyli Köyü’nde bulunmaktadır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde bulunann kitâbeden hareketle R.1319 / M.1903 tarihinde Hüseyin oğlu Silistreli Hacı Beytullah tarafından yaptırılmıştır.

Yapının orijinal hali günümüze ulaşamamıştır (Fotoğraf 289). Mevcut yap yeniden onarım görmüş kitâbe üzerine yerleştirilmiştir. Kitâbe kareye yakın formda mermer malzeme üzerine 4 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkeçesinde kazıma tekniği ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 290).

Metin

1- صاحب الخيرات والحسنات

2- سلسترلى الحاجى بيت الله

3- بن حسين روحنه فاتحه

4- 17 حزيران سنه 1319

Okunuşu

1- Sahibü’l-hayrât ve’l-hasenât

2- Silistreli el-Hâc Beytullah

3- bin Hüseyin ruhuna Fâtiha

4- 17 Haziran sene 1319

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği genel anlamı ile şöyledir; Bu güzel hayrın sahibi Hüseyin oğlu Silistreli Hacı Beytullah'tır, M.30 Haziran 1903. Kitâbe basit formda kazıma tekniği ile hakkedilmii celî sülüs yazı örneğidir. Metinde sadedir ve teşrifat unsuru yer almaz.

3.1.11.10.Gönen Alaşar Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Gönye Alaşar Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeye göre H.1322 / M.1904-05 tarihinde Hacı Hasan Efendi tarafından yaptırılmıştır.

Bağımsız çeşmeler grubunda olan yapının akarını bulunduğu bölüm genel plandan ki yandan köşeli sütuncelerle yükseltilerek ayrılmıştır. Bu iki sütünce yuvarlak kemer ile birbirine bağlanmakta olup yuvarlak kemerin üzerinde kuş kabartması vardır. Alınlık kısmı yuvarlak kemerli ve niş şeklinde içe girintilidir (Fotoğraf 291). Lüle üzerinde yer alan kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 292).

Metin

١-صاحب الخيرات والحسنات

٢ -كونانده برهان زاده هاجى حسن افندى

٣- سنه 1322

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

2- Gönende Burhanzade Hacı Hasan Efendi

3- Sene 1322

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede, bu güzel hayrın sahibinin Gönen'de Burhan oğlu Hacı Hasan Efendi olduğu ve M.1904-05 yılında yaptırıldığı ifade edilmektedir. Mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe sade bir düzenlemeye sahiptir.

3.1.11.11. Gönen Büyüksoğuklar Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Gönen Büyüksoğuklar Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeye göre H.1323 / M.1905-06 yılında Hatîb Mehmed Efendi tarafından yaptırılmıştır. Yapı halk arasında "Kapaklı Çeşme" olarak da bilinmektedir.

Bağımsız çeşmeler gurubunda olan yapı, dikdörtgen formda blok taşlardan olumuştur. Cephe önünde arazi eğimine göre düzenlenmiş yalaklar vardır (Fotoğraf 293). Kitâbe lülenin üzerinde dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılan 3 satır içerisine celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak Osmanlı Türkçesi ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 294).

Metin

١ـ صاحب الخيرات و الحسنات صغوقلر

٢ـ كبير قريه سنده آيدينلى على افندى اوغلى

٣ـ خطيب محمد افندينك خيراتيدر سنه ١٣٢٣

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Soğuklar-ı

2- Kebir Karyesinde Aydınlı Ali Efendi oğlu

3- Hatîb Mehmed Efendinin hayrâtıdır sene 1323

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde, bu hayrın sahibinin Büyüksoğuklar köyünde Aydınlı Ali Efendi oğlu Hatib Mehmed Efendi'dir M.1905-06. Kitâbe hayrâtın bânisi ve inşâ tarihi hakkında kesin bilgi verilmesi bakımından önemlidir. Hat sanatı açısından bakıldığında mahalli üslupta celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli ve sadedir.

3.1.11.12. Gönen Çoban Hamidiye Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Gönen Çoban Hamidiye Köy Camii Batısında yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde bulunann kitâbeye göre, H.1326 / M.1908-09 yılında Plevneli Hacı Mehmet Ağa tarafından yaptırılmıştır.

Bağımsız çeşmeler gurubunda yer alan yapı, dikdörtgen formda aynalığın yer aldığı niş sivri kemerli üzeri düz tepelikle sonlanır (Fotoğraf 295). Niş içerisinde alt bölümde lüle ve üzerinde kitâbe yer alır. Kitâbe dikdörtgen malzeme üzerine cetvelle ayrılmış 2 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 296).

Metin

١ - اشبو چشمه زلال پلونلي

٢ - حاجى محمّد اغانك خيراتيدر ١٣٢٦

Okunuşu

1- İş bu çeşme-i zelal Plevneli

2- Hacı Mehmed Ağa'nın hayratıdır 1326

Kitâbe Tanıtımı

Metin içeriğinde yapının Plevneli Hacı Mehmet Ağa tarafından M.1908-09 tarihinde yaptırıldığı belirtilmiştir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli ve sadedir. Kitâbenin ilk satırı orta kısmı kelimeler kazınmıştır.

3.1.11.13. Gönen Osmanpazarı Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Gönen Osman Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre Hacı Ahmed oğlu Hacı Mehmed Bey'in oğlu Hacı Mustafa tarafından H.1341 / M.1922

Bağımsız çeşmeler gurubuna giren yapı, dikdörtgen planda basit bir tarzdadır. İki yandan devşirme sütünce ile sınırlanan çeşme üzeri düz lento ile sonlanır. Niş üzerinde lüle ve kitâbelik bölümleri yer alan çeşmenin ön bölümünde yalak bulunmaktadır (Fotoğraf 297). Kitâbe aynalık taşına dikdörtgen pano üzerine cetvellerle bölünmüş 3 satır içerisine ilk satır celî sülüs ve rık'â hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 298).

Metin

١ ـ صاحب الخيرات و الحسنات

۲ـ كوناك طرنوه محله سنده

۳ـ حاجی محمد بك بن حاجی احمد مخدومی حاجی مصطفی ۱۳٤۱

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât

2- Gönen'in Tırnova mahallesinden

3- Hacı Mehmed Bey bin Hacı Ahmed mahdûmu Hacı Mustafa 1341

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede yapının kimlik bilgisine ilişkin Hacı Ahmed oğlu Hacı Mehmed Bey'in oğlu Hacı Mustafa tarafından M.1922 yaptırıldığı belirtilmektedir. Hat sanatı açısından baktığımızda kitâbede iki ayrı hat kullanılmıştır. İlk satırda mahalli düzeyde celî sülüs, diğer satırlarda ise rık'â hattı kullanılmıştır. Sade bir düzenlemeye sahip kitâbe tek sıra istifli ve teşrifatsızdır.

3.1.11.14.Gönen Ulukır Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Ulukır Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii giriş sofası cephesi üzerinde bulunann kitâbeye göre H.1363 / M.1944 tarihinde yeptırılmıştır. Yapı bu tarihte muhtemel yeniden yaptırılmıştır.

Camii derinlmesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşmaktadır. Yapı düzgün kesme taştan inşâ edilmiş olup üzerin dört yöne eğimli çatı ile sonlanmaktadır (Fotoğraf 299). Giriş sofası kuzey cephesi üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine iki ayrı levha hâlinde iki satır olarak celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma tekniğinede hakkedilmiştir. Kitâbe 6 parça mermer levhadan oluşur. Yanlarda dikey dikdörgen formdaki levhaların üzerinde tezyinat unsuru görülür. Alt bölümdeki levha üzerinde daire içerisine ay-yıldız tasviri ve bunun hemen altına sıralı 4 adet lâle motifi hakkedilmiştir. Üst bölümde yer alan levhada ise merkezde daire formu içine güneş kursu motifi alt ve üst yanlarına ise iç bükey silmeli bordürler yer alır. Bu düzenleme simetrik olarak diğer köşede de görülür. Orta kısımda üzerinde kitâbe bulunann ilk levha merkezde kitâbe alt kısmında yanlarda lâle, güneş tasviri ve yıldız kabartması görülür. Alt levha üzerinde yine merkezde kitâbe ve kitâbeyi dört yönden çevreleyen testere dişi motifi kabartması bulunur (Fotoğraf 300).

Metin

١ - إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا - 1363

2- اَللّٰهُمَّ يَا مُفَتِّحَ الْاَبْوابِ اِفْتَحْ لَنَا خَيْرَ الْبَابِ

1- İnnes salâte kânet alâl mu'minîne kitâben mevkûtâ(mevkûten).[46] - 1363

2- Allâhümme yâ müfettihâ'l-ebvâb, İftah lenâ hayrâ'l-bâb

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı şöyledir; Şüphe yok ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır. Ey kapıları açan Allah'ım! Bize en hayırlı kapıyı aç. M.1944. Âyet ve dua kitâbesi olan metinlerde namaz ve Allah'tan dua talebi içeren metinler seçilmiştir. Hat sanatı yönü ile baktığımızda kaliteli bir celî sülüs yazı örneği görmekteyiz. İlk satırın alt kısmındaki imzâda Hattat Hâmid Aytaç olduğu düşünülmektedir. Metin iki istifli teşrifatlı ve harflerin yazımları yerindedir.

3.1.11.15.Gönen Sarıköy Çarşı Camisi

Bulunduğu Yer: Gönen Sarıköy Merkezinde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii hareme giriş açıklığında yer alan âyet kitâbesine göre H.1345 / M.1926 tarihinde yaptırılmıştır.

Yapı harem bölümü mihraba paralel dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve batı cephede yapıya bitişik minareden oluşur. Farklı dönemlerde onarımlar gören yapının mevcut halinde beden duvarlarında düzgün kesme taş, kırma taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Camii üzeri dört yöne eğimli kiremit kaplı kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 301). Hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen mermer malzeme üzerine iki satır hâlide celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 302).

Metin

١ - إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا

٢-سنه ١٩٢٦ سنه ١٣٤٥ تشرين ثانى

Okunuşu

1- İnnes salâte kânet alâl mu'minîne kitâben mevkûtâ(mevkûten).[47]

[46] Kur'ân-ı Kerîm, Nisa Sûresi 103. Âyet.

2- Sene 1926 sene 1345 teşrin-i sani

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı; Şüphe yok ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır. Kitâbe içeriğinde namaz ve namaz vakitlerine ile alakalı âyetin seçilmiş olması önemlidir. Burdaki temel amaç câmiye gelen insanlara namazla ilgili hatırlatma ve uyarıda bulunmaktır. Kitâbeye hat sanatı yönünden baktığımızda iyi düzetde bir celî sülüs yazı örneği olduğu görülmektedir. Metin mühmel harfler, harekeler ve tirfiller le teşrifatlandırılmıştır. Yazıdaki harflerde farklı bir tasarruf görülmez.

3.1.12.Balıkesir-Havran

3.1.12.1.Havran Camii Kebîr

Bulunduğu Yer: Havran Camii Kebîr Mahallesi Cumhuriyet Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Harem kapısı üzerinde, şadırvanda ve caminin doğusunda bulunann mezar taşlarında caminin inşa ve onarımı ile ilgili bilgiler veren kitâbeler bulunmaktadır. Hareme giriş kapısı üzerindeki kitâbeye göre cami H.1212 / M.1797 yılında Alemizâde el Hac Mustafa Ağa tarafından yaptırılmıştır. İkinci yapılış tarihi M.1897 olan camii, 1965 yılında yıkılarak yeniden inşa edilmiştir (Fotoğraf 303). 1992 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından dördüncü kez inşa edilmiştir (Özdemir,2008; 203). Caminin minaresi 1953 yılında meydana gelen depremde tamamen yıkıldığı için tek şerefeli olarak kesme taştan yeniden inşa edilmiştir (Özdemir,2008; 203).

Yapının doğusunda bulunann hazirede iki adet mezar taşı bulunmaktadır. Bunlardan biri Hacı Ömer Ağa'ya diğeri eşi Rukiye Hanım'a aittir. Mezar taşı kitâbeleri içeriğinden minarenin ve camii'nin ikinci bânisinin Hacı Ömer Ağa'nın eşi Rukiye Hanım olduğu öğrenilmektedir. Harem girişi üzerindeki kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 304).

Metin

١ – سَلَامٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

٢ – فى سبيل الله بناي جامع رعناي تام

٣ – مظهر توفيق اولوب اولدى ميسّر اختتام

---

[47] Kur'ân-ı Kerîm, Nisa Sûresi 103. Âyet.

٤– صا حب الخيرات والحسنات عا لمى زاده الحاج مصطفى اغا

٥– سنه ١٢١٢ ربيع الاول ١٥

Okunuşu

1- Selâmun aleykûm ud-ḫulû'l-cennete bimâ kuntum ta'melûn[48]

2- fî sebîli'llâh bina-yı cami-i ra'nâ-yı tâm

3- Mazhâr-ı tevfîk olub oldu ihtitâm

4- Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Âlemizâde el-Hâc Mustafa Ağa

5- Sene 1212 Rebîu'l-evvel 15

Kitâbe Tanıtmı

Kitâbe metni içeriği genel anlamı; "Selâm size; yaptıklarınıza karşılık girin cennete!", Allah rızâsı için Camii hoş latif tamamlandı. Cenâb-ı Hakk'ın rızâsı ile kolaylıkla tamam oldu. Bu güzel hayrın sahibi Âlemizâde Hacı Mustafa Ağa, M.7 Eylül 1797 olarak açıklanabilir. Metinde yapının kimlik bilgileri ile ilgili verilen kesin ifadeler yapının tarihsel süreci için önemlidir. Kitâbeye hat sanatı yönünden baktığımızda yazıldığı döneme göre iyi seviyede bir celî sülüs yazı örneği olduğu görülmektedir. Tek sıra istif düzenlemesinin görüldüğü metin içinde hareke ve tirfiller ile teşrifatlandırma yapılmıştır. Yazı tasarrufunda sıradışı bir yazım görülmez.

Camii avlusunda yer alan şadırvan kitâbesi dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 305).

Metin

١– وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

٢– صاحبة الخيرات والخسات و راغبة الجنة والدرجات

٣– مدرسين كرامدن احمد افندينك زوجه سى مرحومه

٤– شريفه زليخا خانمك روحيچون رضاءالله تعالى فاتحه

٥– سنه ١٢٧٣ محرم

[48] Kur'ân-ı Kerîm, Nahl Suresi – 32.

Okunuşu

1- Ve sekâhüm rabbühüm şarâben tahûra.[49]

2- Sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât ve ragıbetü'l-cenneti ve'd-derecât

3- Müderrisîn-i kirâmdan Ahmed Efendi'nin zevcesi merhûme

4- Şerîfe Zelîha Hanım'ın rûhîçün rızaen li'llâh teâlâ Fâtiha

5- Sene 1273 Muharrem

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; "Rableri onlara tertemiz bir içecek verir", Bu güzel hayrın sahibi Allah cennette dercesini yükseltsin, Müderrisîn-i kirâmdan Ahmet Efendi eşi Zeliha Hanım ruhu için, Allah rızâsı için dua istenmektedir. Eylül 1856. Kitâbede şadırvanın bânisi ve yapım tarihi belirtilmesi tarihsel açıdan önemlidir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade bir düzenlemeye sahiptir.

3.1.12.2.Havran Aşağı (Emine Kadın) Yunağı

Bulunduğu Yer: Havran Temâşalık Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre yapı H.1220 /M. 1805 tarihinde Hacı Ali Efendi'nin eşi Emine Kadın tarafından yaptırılmıştır.

Yunak düzgün olmayan dikdörtgen planda, kuzey cephesi üzerinde çeşme, iç kısmında ocak, bir niş, su teknesi ve çamaşır yıkama bölümlerinden oluşur. Yunağa giriş doğu cephe üzerinde yer alan kapı açıklığından sağlanır. Kuzey cephe üzerinde yer alan çeşme bağımlı çeşmeler gurubunda olup, genel planı dikdörtgen cephe duvarı üzerinde dilimli yuvarlak kemerli niş içerisinde lüle ve kitâbeden oluşur (Fotoğraf 306). Kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 307).

Metin

[49] Kur'ân-ı Kerîm, İnsan suresi 21. Ayet.

1- صاحب الخيرات والحسنات

2- مريد زاده حاج على افندينك

3- زوجه سى امينه قادين

4- غره رجب سنه 1220

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

2- Müridzâde Hacı Ali Efendi'nin

3- Zevcesi Emine Kadın

4- Gurre Receb sene 1220

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içerisinde bâni ve inşâ tarihi belirtilmiştir. Metinde bu bilgilerin net ifade edilmesi kitâbe için önemlidir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe hareke ve tirfillerle hareketlendirilmiştir.

3.1.12.3.Havran Orta (Emine Kadın) Yunağı

Bulunduğu Yer: Havran Temâşalık Köyü Orta Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre yapı H.1220 /M. 1805 tarihinde Hacı Ali Efendi'nin eşi Emine Kadın tarafından yaptırılmıştır.

Yunak dikdörtgen planda, kuzey cephesi üzerinde girişi bulunann yunak iç kısmında ocak, bir niş, su teknesi ve çamaşır yıkama bölümlerinden oluşur. Yunağa giriş doğu cephe üzerinde yer alan kapı açıklığından sağlanır. Doğu duvarı üzerinde yer alan çeşme bağımlı çeşmeler gurubunda olup, genel planı dikdörtgen cephe duvarı üzerinde dilimli yuvarlak kemerli niş içerisinde lüle ve kitâbeden oluşur (Fotoğraf 308). Kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 309).

Metin

1- صاحب الخيرات والحسنات

2- مريد زاده حاج على افندينك

3- زوجه سى امينه قادين

4- غره رجب سنه 1220

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

2- Müridzâde Hacı Ali Efendi'nin

3- Zevcesi Emine Kadın

4- Gurre Receb sene 1220

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içerisinde bâni ve inşâ tarihi belirtilmiştir. Metinde bu bilgilerin net ifade edilmesi kitâbe için önemlidir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbenin hareke ve tirfillerle hareketlendirildiği görülür. Kitâbe Temâşalık köyünde Emine Kadın'ın vakfı olan diğer iki çeşme ile aynı düzenlemeye sahiptir.

3.1.12.4.Havran Yukarı Mahalle (Emine Kadın) Yunağı

Bulunduğu Yer: Havran Temâşalık Köyü Yukarı Mahallede yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre yapı H.1220 /M. 1805 tarihinde Hacı Ali Efendi'nin eşi Emine Kadın tarafından yaptırılmıştır.

Yunak dikdörtgen planda, kuzey cephesi üzerinde çeşme, iç mekânda, doğu duvarında bir niş, güney ve batı duvarı önünde çamaşır yıkama yeri, yine batı duvarında bir niş açıklığı ve kuzey duvarında ise çeşme ve çeşmenin su teknesi bulunmaktadır. Yunağa giriş kuzey cephe üzerinde yer alan kapı açıklığından sağlanır. Kuzey cephe üzerinde yer alan çeşme bağımlı çeşmeler gurubunda olup, genel planı dikdörtgen cephe duvarı üzerinde dilimli yuvarlak kemerli niş içerisinde lüle ve kitâbeden oluşur (Fotoğraf 310). Kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 311).

Metin

1- صاحب الخيرات والحسنات

2- مريد زاده حاج على افندينك

3- زوجه سى امينه قادين

4- غره رجب سنه 1220

Okunuşu

1- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

2- Müridzâde Hacı Ali Efendi'nin

3- Zevcesi Emine Kadın

4- Gurre Receb sene 1220

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içerisinde bâni ve inşâ tarihi belirtilmiştir. Metinde bu bilgilerin net ifade edilmesi kitâbe için önemlidir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbenin hareke ve tirfillerle hareketlendirildiği görülür. Kitâbe Temâşalık köyünde Emine Kadın'ın vakfı olan diğer iki çeşme ile aynı düzenlemeye sahiptir.

3.1.12.5.Havran Ebubekir Camisi

Bulunduğu Yer: Havran Ebubekir Mahallesinde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının bir diğer ismide Yeşilli camii'dir. Yapının ilk yapımına ait kitâbe bulunmamaktadır. Minare kaidesinde bulunann kitâbelerden H.1224 / M.1809-10 yılında Hacı Muhammed eşi Gülsüm Kadın tarafından inşâ edildiği belirtilmektedir. Ancak bu inşâ kitâbesinin minareye mi Camii'ye mi ait olduğu net değildir. Aynı kitâbenin yanında yer alan diğer kitâbede M.1953 yılında depremde yıkıldığı ve Emir Hâfız kızı Hâcı Aişe Hesnâ Kapucu tarafından ikinci kez inşâ edildiği belirtilmektedir. Kitâbelerin yazı ve teknik özelliklerine baktığımızda aynı dönemde birlikte yazıldığı düşünülmektedir. Yapının son onarımı 1992 Vakıflar genel müdürlüğü tarafından oanrım görümüştür.

Yapı derinlemesine dikdörgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı cephede yapıya bitişik halde minareden oluşmaktadır. Hareme giriş batı cephede bulunann giriş sofasından sağlanmaktadır. Beden duvarları sıvalı olduğundan kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Camii üzeri giriş sofası dahil içten düz ahşap tavan dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 312).

Minare kare kaideli, sililndirik gövdeli ve tek şerefelidir. Kaide üzerinde yer alan kitâbeler 2 levha halinde doğu yöndeki ilk inşâ tarihine yönelik, batı yöndeki ikinci inşâsına yönelik kitâbedir. Birinci inşâ kitâbesi dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayırlmış 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 313).

Metin

١- صاحب الخيرات قبوج اوعلو ا

٢- كريمه سى صاريج اوغلو الحاج

٣- محمّد زوجه سى كلثوم قدين في سبه ١٢٢٤

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayrât Kapucuoğlu

2- Kerîmesi Sarıca oğlu el-Hâcı

3- Muhammed zevcesi Gülsüm Kadın fî sene 1224

Minare kaidesinde yer alan ikinci kitâbe didkörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılmış 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir.

Metin

1- 1953 سنه سى دبرمنده يقيلوب

2- بو دفعه امير حافظ قزى خاج عائشه حسنا

3- قپوجى طرفندن ايكني انشا سى 1953

Okunuşu

1- 1953 senesi depreminde yıkılub

2- Bu def'a Emîr Hâfız Kızı Hâcı Âişe Hasnâ

3- Kapucu tarafından ikinci inşâsı 1953

Kitâbelerin Tanıtımı

Kitâbelerin içeriklerinde bâni, inşâ tarihleri ve ikinci defa neden yıkıldığına ilişkin ifadeler yer alır. Bu kimlik bilgileri yönü ile tarihsel önemi yüksektir. Kitâbeler bir bütün gibidir. Kitâbelerin yazı ve teknik yönleri aynı dönemde yazıldığını desteklemektedir. Hat sanatı yönü baktığımızda iki kitâbede mahalli

üslupta celî sülüstür. Kitâbede satır düzeni kısmen iki sıra istifli, sade ve açıktır. Harflerin ölçüşünde ve anatomik yazımlarında bozukluklar vardır. Yazı içerisinde **"ى-ye"** harfinin geriye doğru keşidelendirilmesiyle oluşturulan yâ-i makûs uygulamaları görülür.

3.1.12.6.Havran Süleyman Ağa (Eybek) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Havran Camii i Kebîr Mahallesi Dumlupınar Sokakta yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre H.1251 / M.1835-36 yılında Süleyman Ağa tarafından yaptırılmıştır.

Bağımlı çeşmeler gurubunda olan yapı, bir evin duvarına bitişik halde dışa taşıntılı genel olarak dikdörtgen planda iki yandan simetrik sütünce ile sınırlandırılmıştır. Sütunceler dilimli sivir kemer formunda sonlanır üstte düz bir saçakla çeşme tamamlanmaktadır. Sütunceler arasında kalan niş içerisinde aynalık, yalaki lüle ve kitâbelik bölümleri yer alır. Sütuncelerin köşe bentleri üzerinde kazıma tekniği ile oluşturulmuş servi, yıldız ve hilal motifleri görülür (Fotoğraf 314). Lüle üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 315).

Metin

1- كلوب عطشان اولان ايجسون شرابى مأ زمزم بو

2- ديسونلر كوثرى جنتميدير بو لولهٔ لؤلو

3- ايجلدكجه سليمان اغا ايجسون حوض كوثردن

4- انك روحيچون بنياد اولندى بو اقان هب صو سنه 1251

Okunuşu

1- Gelüb atşân olan içsün şarâb-ı mâi zemzem bu

2- Desinler kevser-i Cennet midir bu lüle-i lü'lü

3- İçildikçe Süleyman Ağa içsün havz-ı kevserden

4- Anın rûhîçün bünyâd olundu bu akan heb su sene 1251

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Gelip içsin susamışlar bu zemzem suyundan, desinler cennet suyu mudur bu inci lüleden akan, içildikçe Süleyman Ağa'da havz-ı kevserden[50] içsin. Onun ruhu için inşâ eedildi bu akan su (çeşme), M.1835-36. Kitâbe içeriğinde bâni, inşâ tarihi ve edebi kullanımların olması kitâbenin önemini artırmaktadır. Hat sanatı yönü ile baktığımızda dönemine göre iyi bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin içerisinde farklı bir tasarruf uygulanmamış, tek sıra istifli açık bir düzenleme görülür. Kitâbe tirfillerle kısmen hareketlendirilmiştir. Ayrıca son satırda **"ى-ye"** harfinin geriye doğru keşidelendirilmesiyle oluşturulan yâ-i makûs uygulaması görülür.

3.1.12.7.Havran Mescid Camisi

Bulunduğu Yer: Havran Mescit Mahallesi Cumhuriyet Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii minaresine giriş açıklığı üzerinde iki kitâbe vardır. Bunlardan kuzey yöndeki kitâbe muhtemel ilk inşâ kitâbesi iken, güney yöndeki kitâbe yapının onarımına aittir. Bu durumda kitâbelerden hareketle yapı H.1256 / M.1841 yılında Semerci Hacı İsmail tarafından Hacı Hanım hayrına yaptırılmıştır. İkinci kitâbede ise bir hayırsever tarafından M.1969 yılında üçüncü defa yenilendiğini öğreniyoruz.

Yapı, derinlemesine dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu köşede minareden oluşmaktadır. Yapının beden duvarları sıvalı olduğu için kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Camii'nin üzeri içten düz tavan, dıştan dört yöne eğimli, kiremit kaplı, kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 316). Minare kaidesinde kuzey yönde bulunann kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 317).

Metin

١ــ نه رعنا بو مناره قلهء قافه اولوب مانند

٢ــ اولوب عقباده حاجه خانمه برتخت زر پيوند

٣ــ صاحب الخيرات سمرجى الحاج اسماعيل سنه ١٢٥٦

[50] İslâmî literatürde **havz**, âhirette Resûl-i Ekrem'e tahsis edileceği bildirilen çok büyük bir havuzu; sözlükte "çok, pek çok" anlamında bir sıfat veya "ırmak" mânasında bir isim olan **kevser** de yine Resûlullah'a ayrılan, bütün cennet ırmaklarının kendisinden doğduğu büyük bir su kaynağını veya nehri ifade etmekte, Arapça'da ayrı ayrı kullanılan bu iki kelime Türkçe'de **havz-ı kevser** şeklinde bir tek terime dönüşmüş bulunmaktadır. Mustafa Ertürk, "Havz-ı Kevser", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.XVI., İstanbul, 1997, s.546.

Okunuşu

1- Ne ra’nâ bu minare kule-i kâfa olub mânend

2- Olur ukbâda Hâce Hânıma bir taht-ı zer-peyvend

3- Sâhibu’l hayrât Semerci el-Hac İsmâil sene 1256

Minareye giriş açıklığı güney yönde bulunann kitâbe kare fromda mermer levha üzerine üç satır halinde bozuk bir celî tâ’lik hat ile Türkçe olarak kazıma tekniğinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 318).

١ – بر صاحب خير طرفندن

٢ – اوچنجى دفعه يكيدن انشا

٣ – ايدلمشدر سنه ١٩٦٩

Okunuşu

1- Bir sâhib-i hayrattır tarafından

2-Üçüncü def’a yeniden inşâ

3- Edilmiştir sene 1969

Kitâbeler Tanıtımı

Minare kaidesi kuzey yönünde bulunann kitâbe içeriği şöyledir; ne güzel bir minare kule gibi, Hoca Hanıma ahirette ulaşa, bu güzel hayrın sahibi Semerci Hacı İsmail, M.1841. Kitâbede belirtildiği üzre bu hayrat Hoca Hanım hayrına yaptırılmıştır. Hat sanatı açısından bakıldığında basit formda bir celî sülüs yazı örneği olduğu görülmektedir.

Minare kaidesinin güney yönünde bulunann kitâbede yapının bir hayırsever tarafından üçüncü defa yeniden yaptırıldığını belirten kitâbe hat sanatı açısından bozuk bir celî tâ’lik yazı örneğidir. Kitâbe tarihsel veri olması bakımından önemlidir.

3.1.12.8.Havran Orta Camisi

Bulunduğu Yer: Havran Camii Kebîr Mahallesi Cumhuriyet Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii güney batı köşe cephesindeki kitâbeye göre H.1289 / M.1872 yılında Kemerli Emir Osman oğlu Osman tarafından yaptırılmıştır. Yapı bu tarihten sonra yine aynı konumdaki ikinci kitâbeye göre H.1324 /M.1906 yılında tâmir edilmiştir. Yapının minaresi kaidesinde bulunann

birinci kitâbeye göre H.1320 / M.1902 senesinde Hacı Muhammed Ağa tarafından yaptırılmıştır. Minarenin yıkılmasından sonra M.1926 yılında Halil Ağa oğlu Hacı Mehmed Ağa tarafından ikinci defa yaptırılmıştır. Minarenin sonraki süreçte tekrar zarar görmesi üzerine bir hayırsever tarafından M.1953 tarihind üçüncü kez onarım görmüştür. Yapının avlusunda yer alan şadırvan kitâbesine göre Hocazâde Abdurrahim Efendi'nin kızı Nefise Hanım tarafından H.1330 / M.1911 yılında yaptırılmıştır.

Camii kareye yakın dikdörtgen planda harem, kadınlar mahfili, giriş sofası, şadırvan ve kuzey doğu yönde avluda yer minareden oluşmaktadır. Yapının giriş sofası doğu yöndedir. Yapı beden duvarlarında düzgün kesme taş malzeme kullanılırken üzeri içten düz ahşap tavan dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 319). Yapıda bulunann kitâbeler sırasıyla şöyledir; Güney batı cephesi köşesinde 3 adet 2 tanesi camii inşâ ve onarım kitâbesi 1 tanesi avluda yer alan çınar ağacına aittir. Minare kaidesinde bulunan 3 kitâbeden 1'i inşâ diğerleri ise onarım kitâbeleridir. Yapının avlusunda bulunann son kitâbe ise şadırvanın yapımına ait olan kitâbedir. Camii inşâsına ait kitâbelerin yer aldığı levha üç yüzeyli olup güney batı beden duvarlarının birleşimindedir. Bunlardan orta yüzeyde inşâ kitâbesi, güney yöndeki tamir, batı yöndeki ise çınar ağacına ait kitabedir.

Camii inşâ kitâbesi dikey dikdörtgen formda mermer levha üzerine ilk satır celî sülüs devamı celî tâ'lik hat ile cetvellerle ayrılan 3 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak ile hakkedilmiştir. Güney yöndeki kitâbe tek kartuş içerisine 2 satır hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir. Batı yöndeki kitâbe basit tarzda oluşturulan 3 kartuş içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 320).

İnşâ Kitâbesi

Metin

١ــ ماشاءالله

٢- سنه ١٢٨٩ جا ١١

٣ــ كمرلى امر عثمان اوغلى عثمان

Okunuşu

1- Maşâallah

2- Sene 1289 CÂ (Cemâziye'l-âhir) 11

3-Kemerli Emir Osman oğlu Osman

Tâmir Kitâbesi (Fotoğraf 321)

Metin

١ – تعميرات سنه ١٣٢٤

Okunuşu

1- Ta’mîrât Sene 1324

Çınar Ağacı Kitâbesi (Fotoğraf 322)

١ – چنارك زرعى

٢ – موزن حافظ احمد

٣ – ١٣٢٩

Okunuşu

1- Çınarın zer’î

2- Müezzin Hafız Ahmed

3- 1329

Kitâbelerin Tanıtımı

Camii inşâsına ilişkin kitâbeler kimlik bilginlerini ve onarımlara ilişkin detayları ifade etmektedir. Üçüncü kitâbe camii avlusunda bulunann çınar ağacının Müezzin Hafız Ahmet tarafından dikildiği bilgisini içerir. Hat sanatı yönü ile bakıldığındda ilk kitâbe mahalli düzeyde celî tâ’lik yazı örneğidir. Sade bir düzenlemeye sahip satıra tek sıra istifli teşrifatsız olarak hakkedilmiştir. Tamirat kitâbesi basit formda celî tâ’lik yazıdır. Çınar ağacına ait kitâbe ibtidâi tarzda bir celî sülüs yazı örneği olup hat sanatı bakımından teknik bir değeri yoktur.

Minare Kaidesinde Yer Alan Kitâbeler

Kaide üzerinde yan yana duran 3 kitâbeden güney yönden itibaren ilki inşâ, ortadaki ikinci onarım ve sondaki üçüncü onarıma aittir. İnşâ kitâbesi dikdörtgen formda mermer levha üzerine cetvellerle ayrılan 5 satır içerisine celî tâ’lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. İkinci onarım kitâbesi benzer teknik özelllklerdeki levha üzerine 3 satır halinde hakkedilmiştir. Üçüncü onarım kitâbesi mermer levha üzerine bozuk bir celî tâ’lik hat ile 3 satır olarak Osmanlı Türkçeisnde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir.

İnşâ Kitâbesi (Fotoğraf 323)

Metin

١ – اولادينه با لتوصيه ايدر ايكن ايلدى عزم بقا

٢ – ياپديردى بو مأ زنه يي مرحوم حاجى محمد ا

٣ – بنيادينا قيلوب نظر تاريخى تا مك سويلدم

3- اولدى يكى مناره طرح دلنشين اوزره بنا

5- سنه ١٣٢٠

Okunuşu

1- Evlâdına bi’t-tavsiye eder iken eyledi azm-i bekâ

2- Yaptırdı bu mi’zeneyi merhûm Hacı Muhammed Ağa

3- Bünyâdına kılub nazar târîh-i tammın söyledim

4- Oldu yeni minare tarh-ı dilnişîn üzere binâ

5- Sene 1320

İkinci İnşa Kitâbesi (Fotoğraf 324)

Metin

١ – خليل اغا اوغلى حاجى محمد اغانك بيديرديغى

٢ – اشبو مناره يقيلديغندن بو كره اوقافك معاونتيله

٣ – مجدّداً إنشا قلنمشدر ١٩٢٦ سنه

Okunuşu

1- Halil Ağa oğlu Hacı Mehmed Ağa’nın yaptırdığı

2- İş bu minare yıkıldığından bu kere evkâfın muâvenetiyle

3- Müceddeden inşa kılınmıştır // Sene 1926

Üçüncü İnşâ Kitâbesi (Fotoğraf 325)

Metin

١ - بر صاحب خير طرفندن

۲ - اوچنجی دفعه یکیدن انشا

۳- ایدلمشدر سنه ۱۹۵۳

Okunuşu

1- Bir sâhib-i hayr tarafından

2- Üçüncü def'a yeniden inşâ

3- Edilmiştir sene 1953

Kitâbelerin Tanıtımı

Minare kaidesinde yer alan kitâbeler minarenin ilk inşâsına ve sonrasında geçirdiği 2 yenilemeye ve bânilere aittir. Kitâbelerden ilki iyi celî tâ'lik yazı türüdür. Metin satır içerisinde tek sıra istifli sade bir düzenlemededir. İkinci kitâbede yazı seviyesi daha alt seviyede satıra tek sıra istifli sıkışık istiftedir. Üçüncü kitâbe benzer teknik özellilklerde bozuk bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Kitâbelerde teşrifat unsuru görülmez.

Şadırvan İnşâ Kitâbesi (Fotoğraf 326)

Metin

۱ـسنه 1330 وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

۲ـ صاحبة الخيرات والخسات و راغبة الجنّة

۳ـ والدّرجات مدرسين كرامدن

4- خواجه زاده عبدالرحمن افندی كريمه سی

5- نفسه حانم سلمه الله تعالی

Okunuşu

Sene 1330

1- Ve sekâhüm rabbühüm şarâben tahûra.[51]

2- Sâhibetetü'l-hayrât ve'l hasenât ve râgıbu'l-cenneti

3- Ve'd-derecât müderrisîn-i kirâmdan

[51] Kur'ân-ı Kerîm, İnsan suresi 21. Ayet.

4- Hocazâde Abdurrahim Efendi Kerîmesi

5- Nefîse Hanım sellemehu'llâhu tealâ

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamında **"***Rableri onlara tertemiz bir içecek içirecektir"* Bu güzel hayrın sahibib Müderrisîn-i Kîrâmdan Hocazâde Abdurrahim Efendi Kerimesi Nefise Hanım'dır. Kitâbe bozuk bir celî tâ'lik hat ile yazılmıştır. Sade ve açık bir istifte olan metinde harf anatomileri ve ölçülerinde uyumsuzluk görülmektedir.

3.1.12.9.Havran Ümmühan Kadın Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Havran Büyükdere Köyü, Büyükdere Camii avlusunda yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme kitâbesinden hareketle H. 11 Rebîü'l-evvel 1316 / M. 30 Temmuz 1898 yılında köy halkı tarafından onarılmıştır. Çeşmenin ilk bânisi tamir kitâbesin de Ümmühan Kadın olarak belirtilmiştir. Çeşme günümüze ulaşamamıştır. Sadece kitâbesi mevcuttur. Kitâbe silindirik formda 1,90 m yüksekliğinde mermer sütunun iki yüzeyi üzerine iki ayrı pano şeklinde cetvellerle ayrılan güney yüzeyde 12 satır, kuzey yüzeyde 13 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça ve Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir

Sütunun Güney Yöne Bakan Yüzeyi (Fotoğraf 327)

Metin:

1- الّدالّ على الخير كفاعله

2- امّهان قدين ايدوب اجرا بو خيرى اوّلا

3- اكتساب ايتمشدى عنداللهده چوق اجر جزيل

4- شيخ شاب قريه نك سيراب لطفيدى فقط

5- عارضات دهردن اولمشدى زحمه دار مسيل

6- قورقولوردى كه اوله نابود رفته رفته صو

7- محو اوله چشمه خراب اوله بو خير يعديل

8- چوق كرّه عزم ايليوب تعميرنه اعيان كند

9- استدي هركس بو حيره كندوسى اولسون دليل

10- ليك مقدور بشر يتمز بر ايش ايجادينه

11- ايتمسه امداد اكا وهاب و هدئى سبيل

12- كتبه عثمان حسبى زيله وى

Okunuşu

1- ed-Dâllü ale'l hayri ke-failihi

2- Ümmühan kadın edüp icra bu hayrı evvelâ

3- İktisab etmişti ında'llahda çok ecr-i cezîl

4- Şeyh-u şâb karyenin seyrâb-ı lütfuydu fakat

5- Arızat-ı dehrden olmuştu zahmedâr-ı müsîl

6- Korkulurdu ki ola nâbûdü refte refte su

7- Mahv ola çeşme harab ola bu hayr-ı bî-adil

8- Çok kerre azmeyleyüp ta'mîrine ayân-ı kend

9- İstedi herkes bu hayra kendisi olsun delil

10- lîk makdûr-ı beşer yetmez bir iş îcadına

11- İtmese imdâd âna Vahhâb ü Hâdî-i sebîl

12- Ketebehû Osman Hasbî Zilevî

Sütunun Kuzey Yöne Bakan Yüzeyi (Fotoğraf 328)

Metin

1- من جملة محاسن عصر غازی عبدالحمید حان

2- با همّت و معاونت قائمقام جرکس حسن ...

3- با حصوص بر مکتب عرفان کرکدی قریه ده

4- احتیاج عصره کافی مکتب جهلی مزیل

5- باق نه رعنا طرزده اولدی میسر احتتام

6- صورت زیبا واستحکامنه یوق قال و قیل

7- لطف حق یاور اولوب انجال خاجی محمّد

8- علی منلا ایله احمد ...

9- قریه خلقنده اولوب ....

10- یاپدیلر ال برلکیله مکتب ...

11- اولدی بیك اوجیوز اون التی ...

12- فاعل محص کیبدر کیم ...

13- فی 11 ربع الاوّل سنه 1316

Okunuşu:

1- Min cümleti mehâsini asr-ı Gazi Abdülhamîd Han

2- Bâ himmet ve muâvenet-i Kâimmakâm Çerkes Hasan Bey ...

3- Bâ husûs bir mekteb-i irfân gerekti kariyede

4- İhtiyâç-ı asra kâfî nekbet-i cehl-i müzîl

5- Bak ne râ'nâ tarzda oldu müyesser ihtitâm

6- Sûret-i zîbâ ve istihkâmına yok kâl ü kîl

7- Lütf-i hak yaver olub encâl-i Hâcı Muhammed'e

8- Ali monla ile Ahmed ... (duvara bitişik)

9- Kariye halkında olub ...

10- Yabdılar el birliği ile mekteb ...

11- Oldu bin üç yüz onaltı ...

12- Fail-i mahz gibidir kim ol …

13- 11 Rebîü'l-evvel sene 1316

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı şöyledir; Sütunun Güney Yöne Bakan Yüzeyi, Hayra yol gösteren o hayrı yapan gibidir. Bu hayrı ilk olarak Ümmühan kadın yaptırıp Allah katında çokca sevap kazandı. Genç yaşlı herkesi suya kandırdı ama zamanın geçtikçe zarar görüp akmaz oldu. Suyun git gide azalıp kaybolmasından, çeşmenin harab olup yapılan bu emsalsiz hayrın yıkılıp gitmesinden korkulurdu. Çok kez şehir halkı kendisi tamir etmeye çalışıp bu hayra ortak olmaya çalıştılar. Lakin yol gösteren ve Vehhâb olan yardım etmeden beşerin bir işi yapmaya gücü yetmez. Osman Hasbî Zilevî yazdı. Sütunun kuzey yöne bakan yüzeyi, Kaymakam Çerkes Hasan'ın da himmet ve yardımıyla Gazi Abdülhamid Han devri güzelliklerindendir. Dönemin ihtiyacı olarak köye, cehalet felaketini ortadan kaldıracak bir irfan mektebi yaptırmak gerekti. Bak ne güzel bir şekilde tamamlandı. Ne güzelliğine ne de sağlamlığına diyecek yoktur. Allah'ın lütfu Hacı Muhammed'in nesline bol bol oldu Ali molla ile Ahmet ... Karye halkındandır... El birliğiyle mektebi inşa ettiler. M.1898 oldu... Kendisi yapan gibidir... 11 Rebiü'l-evvel 1316 (M.30 Temmuz 1898) Kitâbe içeriğinde yapıya ait kimlik bilgileri yanında şair ve hattat isminin yer alması Kitâbenin değerini artırmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda iyi düzeyde mâil celî

tâ'lik yazı örneğidir. Metin yazı düzeni genel olarak tek sıra istifli olmakla beraber yer yer iki sıra düzenlenmiştir. Sade ve teşrifatsız kompozisyonda olan kitâbe son satırlarında 3 ayrı damla motifi formunda tarih, hattat ve şair isimleri verilmiştir. Ancak mevcut durumda kuzey cephenin bir kısmının duvarla kapatılmasından dolayı şair tam okunamamıştır.

3.1.12.10.Havran Büyükdere Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Havran Büyükdere Köyü Merkezinde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: İlk inşâ tarihi bilinmeyen yapının sadece minare kaidesinde kitâbe vardır. Minarenin ikinci kez yapımına ait kitâbeye göre minare H.1319 / M.1901 tarihinde köy halkı tarafından yaptırılmıştır. Buradan hareketle yapı kullanılan malzeme, teknik ve plan tipi ile 19. Yy ikinci yarısına tarihlendirilebilir.

Camii kareye yakın dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede yer alan minareden oluşur. Minare batı beden duvarına bitişik haldedir. Yapı beden duvarları sıvalı olduğundan kullanılna malzeme anlaşılamamaktadır. Yapı üzeri içten düz ahşap tavan, dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 329). Minarede kaidesinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine 7 satır içerisine 12 kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 330).

Metin

١ – دره كوى خلقى ايدوب متفقانه حركات // جمله سى بردن اولوب طالب خيرو حسنات

٢ – تا تملدن كوچوروب كهنه منارهلرينى //ازثراتابثريّا دوشه ديلر درجات

٣ – باشلوجه مصراف انشا سنه نقداً همّت // ايتدى الحق على منلاى پسنديده صفات

٤ – ايتسون اجدادنى حق لجّهء غفرانه غرق // اوقونوب بونده اذان اولدقجه اعلان اوقات

٥ – قد دلبر كبى دلجوى وموزون كوريجك // ديدى صائب دخى تاريخنه محكم خيرات

٦ – فى ١٤ م سنه ١٣١٩ // فى ٢٠ نيسان ١٣١٧

Okunuşu

1- Dereköy halkı edip müttefikâne harekât // Cümlesi birden olup tâlib-i hayr u hasenât

2- Tâ temelden göçürüp kâhne minarelerini // Ez-serâ tâ-be-süreyyâ döşediler derecât

3- Başluca masraf inşâsına nakden himmet // Etdi el-hak Ali Monlayı pesendîde sıfât

4- Etsün ecdâdını Hak lücce-i gufrânına gark // Okunub bunda ezân oldukça i'lân-ı evkât

5- Kadd-i dilber gibi dilcûy ve mevzûn göricek // Dedi Sâib dahî târîhine muhkem hayrât

6- fî 14 M (muharrem) 1319 // fî 20 Nisan 1317

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel tercümesi şöyledir; Dereköy halkı hep birlikte hayır yapmak için biraraya gelerek (köhne) eskiyen minareleri temeline kadar yıkıp yerden göğe kadar kat kat yeniden inşa ettiler. İnşa için büyük nakdi yardımda bulunann Ali Mollanın ecdadını Hak Teâlâ, vakit ezanları her okunduğunda mağfiret denizlerle daldırsın. Güzelin boyu gibi inşa edilen Hayrat da uzun ve endamlı olsun, Sâib sağlam hayrın tarihini dedi, 3 Mayıs 1901. Kitâbe içeriğinde yapım tarihi ve neden yapılmak zorunda kalındığı gibi bilgilerin yer alması kitâbenin önemini artırmaktadır. Metinde şair ismi geçmesi ve tarihin ebced usulü ile de verilmesi edebi yönden önemlidir. Hat sanatı açısından baktığımızda mahalli düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Metnin satırlara yerleştirilme düzeni tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemedir. Tarih kısımlarının yanda birer kartuş açılarak yazılması çok görülen bir durum değildir. Metinde teşrifat unsuru görülmez.

3.1.12.11.Havran Tekke Camisi

Bulunduğu Yer: Havran Tekke Mahallesinde Çalışır Caddesi ile Karanfil Sokak arasındayer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâsına ait bilgi yoktur. İlk yapılış tarihi bilinmemektedir. 1932 yılında önemli bir tamir gördükten sonra 1979 yılında yeniden yapılmış ve 1997'de esaslı bir tamirat görmüştür (Özdemir, 2008; 208). Minare, kapısı üzerinde yer alan kitâbeye göre Çavdaroğlu eskici Mehmed'in kızı merhum Nefise Hanım tarafından H.1351 / M. 1932 senesinde yaptırılmıştır.

Yapı mihraba paralel dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili ve batı beden duvarına bitişik minareden oluşur. Yapıdan kullanılan malzeme beden duvarları sıvalı olduğu için anlaşılamamıştır. Minare tuğla malzemeden yapılmıştır. Üst örtü ise içten düz ahşap tavan, dıştan dört yöne eğimli kiremit kaplı çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 331). Minare kaidesinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine 3 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 332).

Metin

١ – چودار اوغلی اسکیجی محمد کریمه سی مرحومه

۲ـ نفیسه خانمك خیراتیدر فی ۱۵ رجب ۱۳۵۱

۳ـ فی ۱۵ تشرین ثانی سنه ۱۳٤۸ ـ سنه ۱۹۳۲

Okunuşu

1- Çâvdâroğlu Eskici Mehmed Kerîmesi merhûm

2- Nefise Hanım'ın hayrâtıdır fî 15 Receb sene 1351

3- fî 15 teşrîn-i sâni sene 1348 – sene 1932

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni içinde minarenin yapım tarihi ve bânisi belirtilmiş, inşâ tarihi hicri, rûmi ve milâdi olarak verilmiştir. M.14 Kasım 1932 yılında yaptırılmıştır. İnşâ tarihinin 3 ayrı tarih usulünde verilmezi çok az görünen bir örnek olması sebebiyle kitâbeye öenm katmıştır. Kitâbeye hat sanatı açısından bakıtığımızda mahallli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği görmekteyiz. Sade bir düzenlemeye yazı satır içerisine tek sıra istifli olarak yerleştirilmiştir.

3.1.12.12.Havran Mektep Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Havran Hastane Caddesi 8 Eylül İlkokulu Batı Taraf Avlu Duvarı üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde bulunann kitâbeye göre R. 8 Eylül 1338 / M. 8 Eylül 1922 yılında yaptırılmıştır. Havran'ın düşman işgalinden kurtuluşu anısına yaptırılan çeşme M.1969 yılında Hacı Leyla Yazkan tarafından yenilenmiştir.

Çeşme mevcut halinde bağımsız çeşmeler gurubundadır. Genel itibâri ile dikdörtgen formda niş üzeri basık kemerli, üst kısmı ise sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Niş içerisinde lüle ve yalak yer alırken, kitâbe üçgen alınlık üzerine yerleştirilmiştir (Fotoğraf 333). Kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine dikey cetvelle bölünen iki kartuş içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 334).

Metin

1- مکتب \\ چشمه سی فی 8 ایلول سنه 338

Okunuşu

1- Mekteb // Çeşmesi fî 8 Eylül sene 338

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde levha niteliğinde olup çeşme ismini ve inşâ tarihini belirtmektedir. Bu anlamda tarihsel önemi olan çeşmeye hat sanatı yönünden baktığımızda basit tarzda celî tâ'lik yazı örneği olduğunu görmekteyiz. Kitâbe üzerinde tarih kısmının üç haneli verilmesi 19. Yy sonlarından itibaren görülen bir usuldür.

3.1.13.Balıkesir-İvrindi

3.1.13.1.İvrindi Mallıca Kocapınar Çeşmesi

Bulunduğu Yer: İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Mahhalle'de yer alır**.**

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşmenin ilk yapımı H.1155 / M.1742-42 yılında Hacı Mustafa … tarafındandır. Yapı sonraki süreçte 1997 yılında köy halkı tarafından yenilenmiş ve kullanılmaktadır.

Bağımsız çeşmeler gurubuna giren yapı yaklaşık 6,30 x 1,80 m ölçülerinde enine dikdrtgne formda ön kısmında 3 bölümden oluşan yalak ve üzerinde lüleden oluşur (Fotoğraf 335). Çeşme tamamen betonarme malzemedendir. Lüle üzerine yerleştirilen dikey dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılan 3 satır içerisne celî sülüs hat ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 336).

Metin

1- صاحب الخیرات والحسنات

2- الحاجي مصطفی سمیّ سید السادات

3- شرافدا.. ولی پشا ...

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât

2- el-Hâcı Mustafa Semiyy Seyyide'l-Sadât

3- Şerafed.. Veli Paşa .. sene 1155

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde yapının kimlik bilgilerine ilişkin ifadeler yer alır ve bu yönü ile tarihi yönden önemlidir. Kitâbede kullanılan celî sülüs yazı oldukça ibtidâi tarzdadır. Bu yönü ile hat sanatı içerisinde değerlendirilecek seviyede bir özellik taşımaz.

3.1.13.2.İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camisi

Bulunduğu Yer: İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Mahhalle'de yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının ilk inşâsı kitâbesinden hareketle Hacı İsmail Ağa'nın kızı Aişe Hanım tarafından H.1230 / M.1814-15 tarihinde yapılmıştır. Yapı daha sonrasında 1947 yılında bir onarım görmüştür. Camii son olarak tamamen yıkılarak 1995 yılında günümüzdeki hâli yaptırılmıştır (Fotoğraf 337). Özgünlüğünü tamamen kaybeden yapının ilk hâlinden kalan tek unsur kitâbesidir. Kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle bölünmüş 4 satır içerisine 8 kartuş hâlinde celî sülüs hat ilem Arapça ve Osmanlıca olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 338).

Metin

1- قال النّبى عليه الصّلات والسّلام \\ انّما الاعمالُ باالنيَّات

2- صاحبةُ الخيرا والحسنات \\ وراغبةُ الجنّت والدّرجات

3- مرحوم الحاج اسماعيل اغانك \\ كريمه سى مرحومه ومغفُورةُ

4- عائشه حانمك روحيچون \\ الفاتحه سنه 1230

Okunuşu

1- Kâle'n-nebiyyu aleyhi's-selâm // İnne me'l-a'mâlu bi'n-niyât

2- Sâhibü'l-Hayrât ve'l-hasenât // Ve rağıbetü'l-cennete ve'd-deracât

3- Merhum el-Hâc İsmail Ağa'nın // Kerimesi Merhûme ve mağfûre

4- Aişe Hanım'ın ruhiçün // el-Fâtiha sene 1230

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin anlamı genel olarak şöyledir; Nebî (Allâh'ın selâmı üzerine olsun) buyurdu ki; Ameller niyetlere göredir (Hadîsi Şerif). Bu güzel hayrı sahibi ki cennette derecesi yüce olsun merhum Hacı İsmail Ağa'nın kızı merhume Aişe Hanım ruhu için dua talebi, M. 1814-15 şeklinde ifade edilir. Kitâbe içeriğinde yapılan hayra ilişkin bağlantılı bir Hâdîsi Şerif ile başlanmış devamında bâni kimlik bilgileri ve dua temennileri ile tamamlanmıştır. Kesin ifadeler kullanılması kitâbenin tarihsel öenmini artırmaktadır.

Hat sanatı açısından bakıldığında kiateb mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Satır düzeni tek sıra istifli açık ve sade olan metinde kısmen hareke kullanımı görülmektedir. Metinde 3. satırda "**مرحومه**" kelimesinde "Vav ve Mim harflerinin baş kısımları birilite yazılarak tetâbuk denilen yazı tasarrufu yapılmıştır.

3.1.13.3.İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camisi

Bulunduğu Yer: İvrindi Gökçeyazı Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii inşâ kitâbesine göre H.1324 / M.1906 yılında Şeyh Bedreddin tarafından yaptırılmıştır. Yapı üzerinde hareme giriş açıklığı üzerinde yer alan inşâ kitâbesi ve minare kapısı üzerindeki usta kitâbesi haricinde kitâbe yoktur.

Camii derinlemesine dikdörtgen planda harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede beden duvarına bitişik minareden oluşmaktadır. Yapıya kuzey cephesinde bulunann giriş sofasından girilir. Yapı beden duvarlarında kullanılan malzeme düzgün kesme taş ve kaba yonu taştır. Üst örtü içten ahşap düz tavan dıştan dört yöne eğimli kırma çatıdır (Fotoğraf 339). Giriş sofasından hareme geçiş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe mermer malzeme üzerine 3 satır halinde zemine oyma-kabartma olarak Osmanlşı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile hakkedilmiştir. İlk iki satır kartuşlara ayrılmış dört satır halinde son satır ise tek kartuştur. Bu kitâbe haricinde minare kaidesi üzerinde yapım senesi ve usta isminin aldığı kitâbe bulunur. Mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılmış 2 satırlık kitâbe Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 340).

Metin

١ – ايلمشدى شيخ بدر الدين بنا بو جامع / اولدى ايّامك مروريله رهين اندراس

٢ – صرف ايدوب همت اهالى ثانياً انشاسنه / اولديلرهپ مظهر سرّ جليل نفع ناس

٣ – ناظم ـ سنه ١٣٢٤ رجب ١٩

Okunuşu

1- Eylemişdi Şeyh Bedrettin bina bu câmi // oldu eyyâmın mürûruyla rehin-i indirâs

2- Sarf edip himmet ahâlî sâniyen inşasına // oldular hep mazhâr-ı sırrı Celîl nef'i nâs

3- Nâzım sene 1324 Receb 19

Kitâbe Tanıtmı

Kitâbe içeriği genel anlamıyla şöyledir; Şeyh Bedrettin tarafından yapılan bu camii kökten yıkılmışken, Halk yardımları ile ikinci kez inşâ oldu. Böylece hepsi Allah'ın Celîl isminin sırrına erişsinler. Kitâbe metninin son satırında tarih M.8 Eylül 1906 ve hattat ismi yer alır. Hattat olarak "**نظم**" – "Nâzım" ismi okunmaktadır. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda iyi seviyede bir celî tâ'lik yazı örneği görmekteyiz. Satır içerisine tek sıra istifli yazı açık ve sade bir düzenlemeye sahiptir.

Minare kapısı üzerindeki usta kitâbesi mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılmış 2 satır hâlinde celî sülüs hat ile hakkedilmiştir.

Metin

1- عمل عثمان

2- 1328

Okunuşu

1- Amelû Osman

2- H.1328 / M.1910

Kitâbe sade formda sadece usta ismi ve inşâ tarihini içermektedir. Tarihsel değeri haricinde hat sanatı içerisinde değerlendirilebilecek bir özelliği bulunmaz. (Fotoğraf 341)

3.1.13.4.İvrindi Mallıca Kuyupınar Çeşmesi

Bulunduğu Yer: İvrindi Mallıca Köyü, İvrindi yönü köy girişinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde bulunann kitâbeye göre H.1349 /M.1930 senesinde Yusuf Hoca tarafından yaptırılmıştır.

Bağımsız çeşmeler gurubuna giren yapının iki yandan sütünce ile sınırlandırılmış niş içerisinde aynalık, lüle, kitâbelik ve ön kısımda yer alan yalak bölümlerinden oluşur. Niş bölümünü sınırlandıran sütunceler sivri kemerle sonlanır ve üzeri düz saçakla tamamlanmıştır. Çeşme iki yanında daha sonradan eklenen payanda duvarından taşıntılı haldedir. Yapı günümüzde kullanılmaktadır (Fotoğraf 342). Kitâbelik bölümünde yer alan kitâbe dikdörtgen mermer levha üzerine tek satır halinde celî tâlik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Levhanın alt kısmına simetrik iki köşede yer alan çiçek motifleri eklenmiştir (Fotoğraf 343)

Metin

1- صاحب الخيرات يوسوف حواجى رحمتى اللهى عليه \\ 1349

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayrât Yusuf Havâce Rahmetullâhi-aleyh -1349

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni, bu hayrın sahibi Yusuf Hoca, Allah'ın Rahmeti onun üzerine gelsin, şeklinde açıklanabilir. M.1930 yılında yaptırılan çeşme kitâbesi düzgün olmayan bir celî tâ'lik yazı ile yazılmıştır. Kitâbe üzerine eklenen tezyîni unsurla bölgede az görülmesi yönü ile dikkat çekicidir.

3.1.14.Balıkesir- Kepsut

3.1.14.1.Kepsut Çarşı Camisi

Bulunduğu Yer: Kepsut Kasapzâde Mahallesi Çarşıiçi Caddesi üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının bugünkü ismi Camii-cedit'tir. Camii üzerinde üç ayrı kitâbe bulunmaktadır. Bu kitâbelere göre ilk inşâsı güney cephe üzerinde bulunann kitâbede belirtildiği üzere H.1219 / M.1804 yılında Müslim Ağa tarafından olmuştur. Hareme giriş açıklığı üzerindeki kitâbede ise Halil Rıfat Efendi tarafından ikinci kez H.1332 / M. 1914 senesinde yenilendiği öğrenilmektedir. Yapıdaki son kitâbe giriş sofasını kapatan sundurmanın üzerinde olup son satırın bir kısmıda sundurmanın beden duvarlarıyla birleşimi arasında kalmıştır.

Camii dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu yönde beden duvarına bitişik minareden oluşmaktadır. Yapıya kuzey cephedeki giriş sofasından giriş yapılır. Camii beden duvarları sıvalı olduğundan kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Buna karşın minarede düzgün kesme taş malzemenin kullanılmıştır. Camii üst örtüsü içten düz ahşap tavanlı dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 344). Güney cephe üzerinde bulunann kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 345).

Metin

١ــ عَجِلُوْا بِالصَّلٰوةِ قَبْلَ الْفَوْتِ وَعَجِّلُوْا بِا لتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ

٢ــ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ بَنَى مَسْجِدًا بَنَى اَللهُ لَهُ قَصْرًا فِى الْجَنَّةِ صَدَقَ

٣ــ فَى بنْى هذه الْمَسْجِدِ مُسْلِمْ اَغَا بِعِنَا يَةِ اللهِ تَعَا لٰى يُرجى اَجْرَهُ مِنَ الله

٤ـجزي الله اجرة امِينَ بِحُرْمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ ص ١٥ سنه ١٢١٩

Okunuşu

1- Accilû bi's-salâti kable'l-fevt Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt

2- Kale aleyhi’s-selam

3- Fî-bena haze’l-mescide Müslim Ağa bi-inayeti’allahi teala yurci ecrehû mine’llahi

4- Ceza’llâhu ecrehû âmîn bi-hurmeti seyyidi’l-murselin 15 S’ (Safer) sene 1219.

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı şöyledir; Allah Rasûlü (sallâllâhü'aleyhivesellem): "vakti kaçırmadan namazda, ölüm gelmeden tövbe etmekte acele ediniz" buyurmuşlardır. Bu binayı Allah'ın yardımıyla ve sevabını yalnız ondan bekleyerek Müslim Ağa yaptırmıştır. Peygamberlerin Efendisi hürmetine Allah onun ecrini değerince versin. Hareme geçiş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine 4 kartuş olarak celî tâ’lik hat Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Levha üzerinde kitâbenin bitiminde iki köşede simetrik çiçek tasviri yer almaktadır (Fotoğraf 346)

Metin

١ـبانى ثانيسى خليل رفعت افندى

٢ـ ضاعف الله اجره // وغفرالله ذنوبه

3ـ سنه ١٣٣٢

Okunuşu

1- Banî-i sâni Halil Rıfat Efendi

2- Dâ'afellâh ecrehû // ve Gaferallahü zünûbe

3- Sene 1332

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; İkinci kurucu (inşâ ettiren) Halil Rıfat Efendi, Allah sevaplarını iki kat eylesin, Allah günahlarını bağışlasın. Sene M.1914. Kitâbe yapının onarımı ile ilgili veri sağlaması

açısından önemlidir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Satıra tek sıra istifli sade bir düzenlemededir.

Giriş sofası önünde yer alan sunbdurmanın üzerindeki kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılan 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 347).

Metin

١ – هوالخلاق الباقي / الله ولي التوفيق

٢ – يا مفِتح الا بواب / افتحلنا خير الباب

٣ – ماشاالله يالله/ يا عالم ...

Okunuşu

1- Hüve'l-Hallâku'l-Bâki- Allahû Veliyyü't-Tevfîk

2- Yâ müfettiha'l-ebvâb- İftah lenâ hayrâ'l-bâb

3- Maşâallah Ya Allah- Ya Alîm …

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni tercümesi şöyledir; Yaratıcı ve baki olan yalnız o'dur, Allah'tır. Başarıyı sağlayan Allah'tır. Ey kapıları açan Allah'ım! Bize en hayırlı kapıyı aç. Allah'ın dilediği olur, Ya Allah Ya Alîm[52] … Kitaebinin bir bölümünün sundurma altında kalmış olmasından dolayı bâni ya da tarih bölümü olup olmadığı bilinmemektedir. Hat sanatı yönünden mahalli üslupta bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe üzerindeki tezyinattan hareketle 19. Yy sonlarına ait olmalıdır. Kitâbenin ilk satırında "**هوالخلاق الباقي**"- Hüve'l-Hallâku'l-Bâki kelimesinde "Kaf" harflerinin çanak kısımlarının keşidelendirilerek birleştirilmesi, "**ولي التوفيق**" Veliyyü't-Tevfîk kısmında "Lam ve Elif harflerinin uç kısımların birlikte yazılması kitâbeye hareketlilik katmıştır.

3.1.14.2.Kepsut Oruç Bey Camisi

Bulunduğu Yer: Kepsut ilçesi Atik mahallesinde yer alır.

[52] **Yâ Alîm** Anlamı: Canlı veya ölü, küçük veya büyük, gizli veya açık kafada olan veya dışa vurulan şeyi ince ayrıntılarına kadar hakkıyla bilen.

Tarihçesi ve Kitâbesi: İlk inşâ tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Kitâbe okumasından camii bânisinin Oruç Bey olduğu ancak daha sonra kitâbenin 3. satırında geçen *"Eyledi inşâsına himmet diyânet perverân"* cümleden hayır severler tarafından tekrar H.1325 / M.1907-08 tarihinde tekrar onarıldığı anlaşılmaktadır.

Camii dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey doğu yönde beden duvarına bitişik minareden oluşmaktadır. Yapıya kuzey cephedeki giriş sofasından giriş yapılır. Yapıda düzgün kesme taş, kaba yonu taş ve tuğla malzeme kullanılımıştır. Üst örtü içten düz ahşap tavan dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile sonlanır (Fotoğraf 348). Kuzey beden duvarında giriş açıklığı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 349).

Metin

١ – سجده كاه مسلمين كه بو اوروچ بك جامع

٢ – بر زمان قالمشدى دوچار خراب و انهدام

٣ – ايلدى انشا سنه همت ديانت پروران

٤ – فضل سبحانى ايله دارينده اولسونلر بى كام

٥ – جوهرين چيقدى قلمدن حسبى تاريخ ختام

٦ – نعمزااولدى بو جامع حقك عونيله تمام \\ ١٣٢٥ كتبه حازم غفرله

Okunuşu

1- Secdegâh-ı müslimin ki bu Oruç Bey Camii

2- Bir zaman kalmışdı düçar-ı harâb ve inhidâm

3- Eyledi inşâsına himmet diyânet perverân

4- Fazl-ı sübhâni ile dâreynde olsunlar bî gâm

5- Cevherin çıktı kalemden Hasbi tarihi hitam

6- Niam sezâ oldu bu camii Hakkın avniyle tamam 1325 Ketebehû Hâzım Gufira lehû

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Bu Oruç Bey Camii Müslümanların secdegâhıdır (Namaz kıldığı, secde ettiği, İbadet yapılan yer). Bir zamanlar çaresiz, harab çökmüş idi. Dini koruyanlar, eyledi inşâsına

çaba, gayret. Allah'ın ikramı, ihsanı, yardımı onlarla olsun her iki dünyada dertsiz olsunlar. Tamamlanma tarihi Hasbînin kaleminden değerli taş gibi çıktı. Nimetlere layıktır bu camii, Allah'ın yardımı ile tamam oldu M.1907-08. Onu Yazdı Hâzim, Allah onu bağışlasın. Kitâbe içeriğinde yapının adının belirtilmesi, neden tekrar yenilendiği, kim ve hangi tarihte yenilendiğine ilişkin net olarak belirtilmesi kitâbenin önemini artırmaktadır. Metnin altıncı satırı altı kısmında sene ve ketebe bölümü yer alır. Ketebe bölümünde *"Ketebehû Hâzım Gafare lehû"* yazmaktadır. Hattat'ın isminin Hâzım olduğu da ifade edilen kitâbede şairinin de ismi *Hasbî* olarak okunmuştur. Kitâbe metninde ayrıca beşinci satırda geçen ifadeden şair isminin de Hasbi olduğu ve tarihi ebced usulü ile de verdiği görülür. Hat sanatı yönünden bakıldığında iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Kâseli/çanaklı harflerin keşidelendirilerek ahenkli yazımı metni güzelleştirmiştir. Harflerin ölöçüleri, anatomik yazımları ve istifi yerindedir.

3.1.14.3.Kepsut Cemal Bey (Meydan) Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Kepsut Cumhuriyet Meydanında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeye göre M.1927 senesinde Cemal Bey tarafından yaptırılmıştır.

Bağımsız çeşmeler gurubuna giren yapı çokgen bir kaide tarzında üzerinde kare anıtsal bir sütundan oluşur. Çokgen kaidenin her cephesine denk gelecek lüleler yerleştirilmiştir (Fotoğraf 350). Kare formdaki sütun iki kademeli olup ikinic kademede daralar sivri tepelikle sonlanır. Birinci kademede güney yönde yer alan yüzeyde inşâ kitâbesi 3 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde kazıma tekniği ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 351).

Metin

1- سنجانلی احفادندن

2- جمال بك جشمه سی

3- سنه 1927

Okunuşu

1- Sincanlı Ahfâdından

2- Cemal Bey Çeşmesi

3- Sene 1927

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde Sincanlı torunlarından Cemal Bey'in çeşmeyi M.1927 senesinde yaptırdığı ifade edilir. Kitâbe sade bir düzenlemede olup hat sanatı açısından bölgedeki örneklere göre iyi bir celî sülüs yazı olarak görülebilir.

3.1.15.Balıkesir-Manyas

3.1.15.1.Manyas Cumhuriyet Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Manyas Cumhuriyet Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapıya giriş üzerinde yer alan kitâbesine göre H.1304 / M.1886-87 yılında Hacı Ali Bey tarafından yaptırılmışıtr.

Camii derinlemesine dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahfili ve kuzey batı yönde beden duvarına bitişik minareden oluşmaktadır. Yapıya kuzey cephedeki sundurmadan girilir. Yapının cepheleri sıvalı olduğunda kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Üsy örtüsü içten düz ahşap tavan dıştan dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır. Kuzey giriş açıklığı üyanında yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine 10 kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 352). Yapının avlusunda sonradan getirilen iki adet kitâbe daha bulunmaktadır. Bunlardan ilki bir dibek taşı üzerinde diğeri ise çeşmeye ait kitâbedir.

Metin

١ – صاحب زهد و ورع دنيا و دين جه كامران \\ هم قرين حضرت شاهن شا هه

٢ – حضرت حاجى على بك خادم دين مبين \\ حق يولنده پيروى پيغمبر آخر زمان

٣ – ايلدى تأ سيس و انشاء زمرهء مؤمنلره \\ نيت خالص ايله بو جامع دارالا مان

٤ – اشبو همتله جناب حقى خوشنود ايلدى اهل \\ ايمانى دخى ايتدى يكيدن شادمان

٥ – تاريخى اوقات خمسه ايله ديدى مظهر كه باق \\ متقينه سجده كاه اولدى شو معبد بى كمان ١٣٠٤

Okunuşu

1- Sahibü zühdü vera'-ı dünya ve dînce kâmrân / hem karîn-i Hazreti Şehinşeh …

2- Hazreti Hacı Ali Beg hadîm-i din-î Mübîn / Hak yolunda pey-revi-yi Peygamber-i ahîr-i zaman

3- Eyledi te'sis ve inşa zümre-i mü'minlere / Niyet-i halis ile bu cami darû'l-iman

4- İşbu himmetle Cenab-ı Hakkı hoşnut eyledi / Ehl-i imânı dahi etdi yeniden Şadumân

5- Tarihi evkât-ı hamse ile dedi mazhar ki bak / Muttakine secde-gâh oldu şu mâbed-i bi-güman 1304

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Zühd[53] sahibi, dünyada ve dinde isteklerine kavuşmuş, hem hükümdâr'ın dostu …. İslâm dininin hizmetçisi. Son zamanın peygamberi (Hz. Muhamamme s.a.v.)'in yolunu takip eden Muhterem Hacı Ali Bey. Mü'minler için iyi/güzel niyetle imân yurdu için bu camii yaptı inşâ ettirdi. Bu hayrı ile Cenâb-ı Hakkı memnun etti. Mü'minleri yeniden mutlu eyledi. Beş vakte erişdiğinde tarihe bak, takva sahipleri için ibadet yeri oldu şu Camii şüphesiz. M.1886-87. Kitâbede yapının bânisini ve inşâ tarihi açık bir şekilde belirtilmektedir. Hat sanatı içinde baktığımızda mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Satır düzeni genel olarak tek sıra istifli sadedir. Metin içerisinde "**ى-ye"** harfinin geriye doğru keşidelendirilmesiyle oluşturulan yâ-i makûs uygulamaları sık kullanılmıştır.

Dibek Taşı

Camii avlusunda bulunann dibek taşı mermer malzemeden dairesel formda yaklaşık olarak 0,85 m yüksekliğinde 1,50 m çapında ve 0,12 m cidar kalınlığına sahiptir. Yüzeyde kare bir kartuş içinde yer alan usta ismi ve tarihin olduğu kitâbe celî sülüs hat ile hakkedilmiştir. Bu kitâbe hat sanatı açısından değerlendirilebilecek düzeyde değildir. Ancak bir dibek taşında usta ismi ve yapım tarihi bulunması az görülenn bir durum olmasından dolayı kitâbeyi önemli kılar (Fotoğraf 353-354).

Metin

1- عاملی حسن حسنی ـسنه 1334

Okunuşu

1- Âmili Hasan Hüsni – Sene 1334

Çeşme Kitâbesi

Kitâbe dikey dikdörtgen formda bir mermer malzemeye, 3 kartuş içine 4 satır olacak şekilde rik'â hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 355-356).

Metin

[53]Sözlükte **zühd** "bir şeye rağbet etmemek, ona karşı ilgisiz davranmak, ondan yüz çevirmek" gibi anlamlara gelir. Zühdün karşıtı **rağbet**tir.

1- وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاء كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ

2- اشبو چشمه حاجی حسین اغا زوجه سی

3- یالدیز خانمك حیراتیدر فی 1 محرم سنه 1332

4- عاملی حسن حسنی

Okunuşu

1- Ve ce'alnâ mine-l-mâ-i kulle şey-in hayy[54]

2- İş bu çeşme Hacı Hasan Ağa zevcesi

3- Yaldız (Yıldız) Hanım'ın hayrâtıdır fî 1 Muharrem sene 1332

4- Âmili Hasan Hüsnü

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği tercümesi şöyledir; "ve her canlıyı sudan yarattığımızı görmezler mi?". Bu çeşme Hacı Hasan Ağa'nın eşi Yıldız Hanım'ın hayrıdır, 30 Kasım 1913. Yapan Hasan Hüsnü. Kitâbeiçeridği kimlik bilgileri açısından önemlidir. Avludaki dibek taşı, camii doğusunda yer alan çeşmede de ismi geçen Hasan Hüsnü'nün ismi burada da usta/yapan kişi olarak ı-okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı açısından bozuk bir rik'â hattıyla hakkedilmiştir.

3.1.15.2.Manyas Cumhuriyet Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Manyas Cumhuriyet Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerindeki kitâbeye göre Hasan Hüsnü tarafından H.1300 / M.1883 senesinde yaptırılmıştır. Çeşme son olarak 2012 yılında onarım görmüştür.

Bağımsız meydan çeşmeleri gurubuna giren yapının asli hâli kareye yakın dikdörtgen formda iki yandan süütunce ile sınırlandırılan niş içerisinde lüle, kitâbelik ve yalak bölümünden oluşur. Yapının mevcut hâli L planlı, duvar önünde yalak bölümlerinden oluşmaktadır (Fotoğraf 357). Niş üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen fomrda mermer malzeme üzerine 3 satır içerisine 6 kartuş olarak celî tâ'lik hat ile Osmanlı

[54] Kur'ân-ı Kerîm, Enbiyâ Sûresi-30.

Türkçesinde oyma-kabartma olarak ile hakkedilmiştir. Kitâbenin üst kısmında ay-yıldız motifi yer alır (Fotoğraf 358).

Metin

1- سايهٔ رسالتپناهده تشكيل اولندى قريهٔ سلطاني \\ توطّن ايلدى ملت ياشاسون آل عثمانى

2- خدا آب كشاد ايتسون قريهٔ باب سلطانى \\ لزيز بر حوش صويي واردر زوال ايتمز كز كانى

3- سبب اولدى بو پشمه نك انشاسنه حسن حسنى بيحاتى \\ مولا دائم ايتسون قريهٔ سلطانيّه خاندانى \\ فى 21 شعبان سنه 1300

Okunuşu

1- Sâye-i Risâletpenâhide teşkil olundu Karye-i Sultânî // tavattun eyledi millet yaşasun Âl-i Osmânî

2- Hudâ âb-ı küşât etsin Karye-i bâb-ı Sultânî // leziz bir hoş sûyu vardır zevâl etmez gez-gânî

3- Sebep oldu bu çeşmenin inşâsına Hasan Hüsnî beyhâni // Mevlâ dâim etsin Karye-i Sultâniye handânı fî 21 Şa'bân sene 1300

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Hz. Peygamber Efendimizin gölgesinde, sayesinde Sultân Köyü kuruldu, Vatan edindi millet yaşaşın yüce Osmanlı. Allah açsın bu suyu Sultan Köyüne. Leziz güzel bir suyu vardır zarar vermez. Hasan Hüsnü Bey bu çeşmenin yapılmasına sebep oldu, Allah dâim mutlu etsin Sultan Köyünü, 27 Haziran 1883. Metin içinde verilen yapı türü, bâni ismi, yapım tarihi ve köy ismi gibi bilgilerin verilmesi kitâbeyi tarihsel veri olması yönünde değerli kılmaktadır. Bugün ismi cumhuriyet olan köyün asıl isminin Sultan köy olduğu kitâbeden anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yçnü ile baktığımızda mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Satır istifi tek sıra düzenlenen yazıda kartuşların son kısımlarında bu düzenin bozulduğu ve 2-3 sıra şeklinde uygulanmıştır. Yazı içerisinde "**ى-ye"** harfinin geriye doğru keşidelendirilmesiyle oluşturulan yâ-i makûs uygulamaları sık kullanılmıştır.

3.1.15.3.Manyas Hacı İlyas Camisi

Bulunduğu Yer: Manyas Maltepe Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde yer alan kitâbeye göre H. Zi'l-hicce 1317 / M. Nisan 1900 yılında İsmail Bey tarafından yaptırılmıştır.

2013 yılında büyük çaplı onarım gören yapı, derinlemesine dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahfili ve kuzey batı yönde beden duvarına bitişik minareden oluşmaktadır. Büyük oran yenilenen yapıya kuzey

cepheden giriş sağlanır. Yapıda kırma taş, tuğla ve düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır. Üst örtü dört yöne eğimli kırma çatı ile kaplıdır (Fotoğraf 359). Hareme giriş kapısı üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen formda mermer levha üzerine 4 satır içerisine 16 kartuş olarak celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 360).

Metin

1- جامِع آوصافْ مَمْدُوحه امامُ المُسلمِين \\ حَضرت عَبدُالحَميد خان مقتَدای مُؤمنِينْ \\ خِضِر وَ اِلیَاس حَقیقَتْ یارُ و یاوَرْدِر اکَا \\ هَر زمَانْ أولمَقدَه در الهَام یَزدانه قَرِین

2- أولْ شَهِنْشَاهْ جِهَانكْ بَنْده سیِ اِلیَاس بَك \\ جَلْبِ دَعواتْ جَماعاته ایدُب سَعیِ بَهِین \\ شَاد و خَنْدَان ایتمكیچُون مادَریَنك رُوحنی \\ اَیلدی بُو جَامع اِنشا بُو یَردَه دِلِنشینْ

3- اَیلَدِكجَه مُؤمنینَ اوقات خَمْسَه دَه دُعا \\ شَاه اسلاَمی ایدَه مَنْصُور ربّ العالمین \\ هَر امُورنده مُوفَّق ایلیُوب أول شاهی حَق \\ سَایَه سِنده ایلسُون أول مِهری دائم كا مبین

4- زی الحجّه \\ دَیدی اسماعیل دَه د تارِیخ جَوهَر دارینی \\ عَین جنت أولدی عین جنت اولدی بو مَعبد ده یاپلدی متین \\ سنه 1317

Okunuşu

1- Cami'-i evsâf-ı memdûha İmâmü'l-müslimîn // Hazreti Abdülhamid Han muktedâ-i mü'minin // Hızır ve İlyas hakikat yar u yaverdir âna // Her zaman olmakdadır ilhâm-ı yezdâne karîn

2- Ol Şehinşâh-ı cihanın bendesi İlyas Bey // Celb-i davât cemaate edip sa'y-i behîn // Şâd ve handân etmeğ içün maderinin ruhunu // Eyledi bu camii inşâ bu yerde dilnişîn

3- Eyledikçe müminîn evkât-ı hamsede dua // Şah-ı İslâmı ede mansur Rabbü'l-âlemîn // Her umurunda muvaffak eyleyip ol şâhı Hak // Sayesinde eylesin ol mihri daim kâ mübîn

4- Zilhicce // Dedi İsmail Dedi tarih-i cevher dârını / Ayn-ı cennet oldu şu ma'bed de yapıldı metîn // sene 1317

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; Müminlerin yolunu takip ettiği Müslümanların imamı, güzel sıfatları kendinde toplayan Hz. Abdülhamid Han'ın, Hızır ve İlyas yardımcısıdır, Allah'ın ilhamı da hep onunla birliktedir. O Sultan'ın kulu İlyas Bey cemaati toplamaya çalışarak annesinin ruhunu da sevindirmek için bu güzel camiyi inşa ettirdi. Müminler beş vakit dua ettikçe Allah Müslümanların sultanına yardım etsin. Sultanı her işinde başarılı etsin ki sayesinde gün/güneş daim olsun. İsmail dede bu kıymetli yapının tarihini söyledi. Bu mabed sağlamca yapıldı da cennet pınarı oldu. M. Nisan 1900. Metin içerisinde

yapının hangi hükümdar döenminde, kim tarafından ve hangi tarihte inşâ edildiğine dair kimlik bilgilerinin net olarak ifade edilmesi yapı türünün belirtilmesi gibi hususlar kitâbenin önemini artırmaktadır. Hat sanatı yönü ile bakıldığında nitelikli bir celî sülüs yazı ile yazılmış kitâbe görmekteyiz. Satır istifi tek sıra olmakla birlikte iki sıra istif yapılan bölümlerde vardır. Yazı düzenlemesinde hareke ve teşrifat unsurları sıkça kullanılmıştır. Genel olarak açık metin olan kitâbede harflerin anatomik yazımları, ölçüleri yerinde olur iyi bir hattatın elinden çıktığı anlaşılmaktadır. Ancak kitâbede hattat ismi yoktur.

3.1.15.4.Manyas Hacı Yakup Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Manyas Hacı Yakup Köyü'nde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii üzerinde yer alan kitâbeye göre H.1315 / M.1897 tarihinde yaptırılmıştır. Giriş sofasının kuzey cephesinde yer alan kitâbenin yapının ilk kitâbesi mi sonraki dönemde yapılan hâline ait mi kitâbe olduğu bilinememektedir.

Yapı, derinlemesine dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı yönde beden duvarına bitişik minareden oluşmaktadır. Giriş sofasının yapıya sonradan eklendiği ya da yeniden düzenlendiği görülmektedir. Camii beden duvarları sıvalı olduğundan dolayı kullanılan malzeme anlaşılamamaktadır. Üst örtüsü dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 361). Camii inşâsına ilişkin kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma hâlinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 362).

Metin

1- جامعه تاریخ اوله شو مصرع بر کزیده

2- نائله اجر اوله یا حی بانیه خیر او مزید

3- 15 جمازی الاولی سنه 1315

Okunuşu

1- Câmi'e tarih ola şu mısrâ-i ber güzîde

2- Nâile-i ecr ola yâ Hayy[55] bâniye hayr-ı o mezîd

3- 15 Cemâziye'l-evvel sene 1315

Kitâbe Tanıtımı

[55] Sözlükte "yaşamak, diri ve canlı olmak" anlamına gelen **hayât** (**hayevân**) kökünden sıfat olup "diri olan, yaşayan" demektir.

Kitâbe metni içeriğinde, Camiye tarih olan şu mısra seçildi, Allah, o büyük hayır sahibini mükafatlandırsın. M.12 Ekim 1897. Kitâbede bâni ismi yer almamata ancak yapı türü ve inşâ tarihi belirtilmiştir. Hat sanat yönü ile bakıldığında yerel üslupta bir celî sülüs yazı örneği olduğu görülmektedir. Satır içerisine tek sıra istifli, kısmen harekeli olarak düzenlenen metinde teşrifat unsuru yer almaz.

3.1.15.5.Manyas Akçaova (Deydin) Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Manyas Akçaova (Deydin) Köyü Camii kuzeyinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı kitâbeden hareketle Bezzaz Hacı Ali Efendi tarafından annesi ve babası hayrına H.1323 / M.1905-06 yılında yaptırılmıştır.

Yapının bugünkü durumu ilk hâli olmayıp sonradan yenilendiği ve bu yenileme sonrası kitâbenin tekrar üzerine konulduğu anlaşılmaktadır (Fotoğraf 363). Lüle üzerinde yer alan kitâbe dikdçrtgen formda mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılan iki satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 364).

Metin

1- باندرمه ده آحیولیلی بزّاز الحاج علی افندینك

2- پدری مرحومك و والده سی مرحومه نك خیراتلریدر 1323

Okunuşu

1- Bandırma'da Ahyolulu Bezzaz el-Hac Ali Efendi'nin

2- Pederi merhûmun ve vâlidesi merhûmenin hayrâtlarıdır, 1323

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde yapının kimlik bilgileri olan, Bandırma'da Ahyolulu Bezzaz (Kumaş Tüccarı) Hacı Ali Efendi, Pederi ve Vâldesi merhumların hayratıdır şeklinde ifade edilmektedir. Bu metinden Hacı Ali Efendi'nin babası ve annesi hayrına bu çeşmeyi M.1905-06 tarihinde yaptırdığı anlaşılmaktadır. İçerdiği kesin bilgiler anlamıyla kitâbenin tarihsel önemi artmıştır. Hat sanatı yönü ile bakıldığında yazıldığı döneme göre mahalli üslupta bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu g örülür. Sade ve açık düzenlmeye sahip kitâbe üzerinde teşrifat görülmez.

3.1.16.Balıkesir- Marmara

3.1.16.1.Balıkesir- Marmara Adası İskele Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Marmara Adası İskele Camii doğu yönünde avlu duvarına bitişik haldedir.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki kitâbeye göre H.1036 / M. 1627-28 tarihinde Ali Bey tarafından yaptırılmıştır.

Yapı bağımsız çeşmeler gurubunda olup, dikdörtgen planda akarın bulunduğu cephe sivri kemer niş içerisinde aynalık, lüle ve kitâbelik bölümlerinden oluşur (Fotoğraf 365). Niş kısmının önünde yalak yer alır. Mermer malzemeden olan çeşme üzerinde yer alan kitâbe aynalık bölümüne 2 satır içerisinde 4 kartuş hâlinde Arapça olarak celî sülüs hat ile oyma-kabartma hakkedilmiştir (Fotoğraf 366).

Metin

1- قد بنا مباشرة \\ الفقير على بك

2- ابن عبدالله \\ سنه سته ثلثين و الف

Okunuşu

1- Kad benâ mübâşereten // el-Fakîr Ali Bey

2- ibni Abdullah // sene sitte selâsîn ve elf

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede yapının bânisine ve inşâ tarihine ilişkin, Abdullah oğlu Ali Bey tarafından yaptırıldığı ifade edilir. Metinde inşâ tarihi yazı ile verilmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda mahalli düzeyde bir celî sülüs yazı örneğidir. Harflerin anatomilerinde oarnlarında bozulmalar görülür. Satır içerisine tek sıra ve sade bir düzenleme yapılmıştır.

3.1.17.Balıkesir-Savaştepe

3.1.17.1.Savaştepe Sarıbeyler Köyü Cami-i Kebîr (Cumhuriyet Mahallesi Camii)

Bulunduğu Yer: Savaştepe Sarıbeyler Köyü Cumhuriyet Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının kuzey cephesi üzerinde bulunann levhadan hareketle H.1310 / M.1892-93 yılında yaptırılmıştır. Camii'de bu bilgi haricinden inşâsına ait bir kayıt yoktur.

Camii derinlemesine dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey yer alan minareden oluşmaktadır. Doğu-batı yönde eğimli bir arazi üzerine yapılan camii'nin beden dubarları sıvalı olduğundan kullanılan malzemesi tespit edilememiştir (Fotoğraf 367). Dört yöne eğimli kırma çatı ile

örtülü olan yapının güney cephesi üzerinde kareye yakın formda mermer malzeme üzerinde yapının inşâ tarihi olduğü düşünülen tarih ve Arapça ibare yer alır (Fotoğraf 368).

Metin

ماشاالله \\ 1310

Okunuşu

Mâşaallah / 1310

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede yer alan metnin anlamı, Allah nazardan saklasın'dır. Osmanlı döneminde yapılara manevi koruma kullanılan ibarelerdendir. Meitn damla motifi şeklinde düzenlenmiş mahalli üslupta bir celî sülüs yazı örneğidir

3.1.18.Balıkesir- Sındırgı

3.1.18.1.Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı

Bulunduğu Yer: Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahallede yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yunak, içerisinde yer alan kitâbeye göre H.1286 / M.1870 tarihinde yaptırılmıştır. Yapı kuzey-güney yönde dikdörtgen planda, iki bölümlü olarak düzenlenmiştir. Güneyde yer alan bölüm fırın, kuzeyde yer alan bölüm ise yunak olarak ayrılmıştır. Yapının yunak tarafına kuzeyden, fırında tarafına doğudan giriş sağlanır (Fotoğraf 369). Yunak bölümünde beden duvarı üzerinde çeşme yer alır. Çeşmenin önünde 3 bölümlü yalak bulunur. Çeşme dikdörtgen planda, iki yandan sivri kemerli sütünce ile sınırlandırılmış, niş içerisinde aynalık, lüle ve kitâbeden oluşmaktadır (Fotoğraf 370). Çeşme üzeri burgu silme ile sonlanır. Aynalık kısmında lüle üzerinde üç ayrı daire içerisinde altı kollu yıldız figürü yer alır. Bunun hemen üzerinde yer alan kitâbe aynalık üzerine 3 satır halinde Arapça celî sülüs hat ile kazıma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 371).

Metin

١- ١٢٨٧

٢- ماشاءالله

٣– صاحب الخيرات والحسنات

Okunuşu

1- 1287

2- Mâşaallah

3- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde, Allah nazardan saklasın anlamındaki Arapça ibâre, yapının hayrat olduğu ve inşâ tarihi verilmiştir. Yunak gibi yapılarda kitâbelerin çok sık kullanılmaması adına bu kitâbe önemlidir. Ancak hat sanatı açısından teknik bir değerlendirme yapılacak seviyede değildir.

3.1.18.2.Sındırgı Osmanlar Köyü Halil İbrahim Yunağı

Bulunduğu Yer: Sındırgı Osmanlar Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yunak içerisindeki çeşme kitâbesinden hareketle H.1291 / M.1874-75 yılında Halil İbrahim tarafından yaptırılmıştır.

Yapı, kuzey güney yönde dikdörtgen planlıdır. Yunakta bulunann çeşmenin etrafının duvarlarla çevrilmesiyle yunak haline getirilmiştir. Doğu duvarında çeşme ve çeşme önünde duvar boyunca devam eden yalak kısmı bulunmaktadır. Çeşme dikdörtgen bir çerçeve içinde, yuvarlak kemerli olarak yapılmıştır (Fotoğraf 372). Yuvarlak kemerli alınlıkta kitâbesi bulunmaktadır. Kitâbenin altında, ayna taşında birbirine yuvarlak kemerle bağlanmış silmeler görülmektedir. Yuvarlak kemerin ortasında ve iki ucunda altı kollu yıldız motifi vardır. Eğimli bir arazide kurulmuş olan yapıda moloz taş, kırma taş ve düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır (Sözlü, 2014; 542). Çeşme üzerinde bulunan kitâbe aynalık üzerine 3 satır halinde Osmanlı Türkçesi ve celî sülüs hat ile kazıma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 373).

Metin

١- ماشاءالله

٢- صاحب الخيرات

٣- خليل ابراهيم ١٢٩١

Okunuşu

1- Maşâallah

2- Sahibü'l-hayrât

3- Halil İbrahim 1291

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede Allah nazardan saklasın anlamındaki Arapça ibâre, yapının Halil İbrahim'in hayratı olduğu ve inşâ tarihi verilmiştir. Yunak gibi yapılarda kitâbelerin çok sık görülmez bu açıdan kitâbe önemlidir. Ancak hat sanatı açısından teknik bir değerlendirme yapılacak seviyede değildir.

3.1.18.3.Sındırgı Osmanlar Köyü Büyük Camisi

Bulunduğu Yer: Sındırgı Osmanlar Köyünde yer alır

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde hareme doğu ve batı yöndeki giriş açıklıkları, eski ve yeni minare kaidelerinde olmak üzere 3 farklı tarih bulunmaktadır. Hareme geçiş açıklıklarında kemer üzerindeki kilit taşında H.1308 / M.1890-91 tarihi, güney yöndeki minare kaidesinde H.1316 / M.1898-99 ve kuzey yönde yer alan minare kaidesinde H.1408 / M.1988 tarihleri not edilmiştir. Bu durumda Camii H.1308 / M.1890-91 senesinde, kuzey yönde bulunann minare H.1316 / M.1898-99'da ve güney yöndeki minare ise H.1408 / M.1988 tarihinde yaptırılmıştır. Bunların dışında yapının tavanı 20 Ocak 1982 yılında Mehmet Usta tarafından yapılmıştır.

Yapı derinlemesine dikdörtgen planda, doğu yönde giriş sofası, kadınlar mahfili ve kuzey doğu yönde minareden oluşmaktadır. Yapının beden duvarları sıvalı olmasından kullanılan malzeme belirlenememiştir. Buna karşın minare ve giriş açıklıklarında görülen detaylardan düzgün kesme taş malzeme olduğu düşünülmektedir. Üst örtüsü içten ahşap tavanlı dıştan dört yöne eğimli kırma çatıdır (Fotoğraf 374). Ahşap tavan bölümü oldukça nitelikli ahşap işçiliğe sahiptir. Geometrik kompozisyonların yer aldığı tavanda içi içe geçmeli çok gen yıldız formlar ve üçgen düzenlemler yer alır. Farklı tasarımlarda işlene ahşap süsleme detayları bitkisel motiflerle doldurulmuştur. Hareme giriş açıklıkları üzerinde yer alan inşâ tarihleri basit formda taş malzeme üzerine oyma kabartma ile hakkedilmiştir. Doğu ve batı yöndeki iki tarih ve ibarede aynıdır (Fotoğraf 375).

Metin

ماشاالله \\ 1308

Okunuşu

Mâşaallah / 1308

Minare Kaidesi (Fotoğraf 376)

Metin

ماشاالله \\ 1316

Okunuşu

Mâşaallah / 1316

Kitâbeler Tanıtımı

Kitâbelerde yer alan metnin anlamı, Allah nazardan saklasın'dır. Bu kitâbeler hat sanatı açısından teknik bir önem taşımaz.

3.1.18.4.Sındırgı Kemerli Köprü

Bulunduğu Yer: Sındırgı Kültür Caddesi Üzerinde Şerif Paşa Camii doğusunda yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Köprü kilit taşı üzerinde yer alan kitâbe büyük oranda yıpranmış ve kelimeler dökülmüştür. Köprünün yanından yer alan bilgilendirme levhasında yer alan okuma ile kitâbe metninin karşılaştırılması mümkün olmamakla birlikte bazı kelimeler ve son satırda yer alan tarih kısmı örtüşmektedir. Buna göre köprü H. 1310 / M.1892 yılında yaptırılmıştır.

Köprü doğu batı yönde yolu iki yana eğimli tek gözlü köprüler gurubuna girmektedir. Köprü kemer ve korkuluk kısımlarında düzgün kesme taş, diğer bölümlerde moloz ve kırma taş kullanılmıştır (Fotoğraf 377). Kuzey cephede kilit taşı üzerinde yer alan kitâbe dikey dikdörtgen formda taş malzeme üzerine cetvellerle ayrılan 4 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 378).

Metin

1- هر خيركش زحمتى غام الم جكمه سين

2- اولمه سين ديلى هون؟ پرواز كوپروسون

3- ايلدى تاريخمى زكى حق ايله او لازم بويله قيل

4- بيك اوچ يوز اوندن ايلدم محرر دولو قيل

Okunuşu

1- Her hayırkeş zahmet-i gâm elem çekmesin

2- Olmasın dîli hün sakın pervaz eyleyen köprüsü

3- Eyledi tarihimi zekî hak ile o lazım böyle kıl

4- Bin üç yüz ondan eyledim muharrer dolu kıl

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; hayır sahibi gam ve elem çekmesin, olmasın dili kan, pervaz eyleyen köprüsü. Söylendi tarihi hak ile, yazılı olarak 1310. Kitâbede bâni ismi geçmemekle birlikte yapı türü ve inşâ tarihi belirtilmektedir. Tarihin yazı ile Türkçe olarak belirtilmesi 19. Yy sonlarına doğru görülen bir usuldür. Metin kısmının yoğun tahrip olması değerlendirme yapmamıza olanak sağlamamaktadır.

3.1.18.5.Sındırgı Yaylabayır Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Sındırgı Yaylabayır Köyü'nde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapının güney batı köşesinde yer alan kitâbesine göre H.1315 / M.1897-98 tarihinde inşâ olunmuştur.

Camii derinlemesine kareye yakın dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahifili, giriş sofası ve kuzey batı köşede minareden oluşur. Yapı beden duvarlarında düzgün kesme, moloz taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Camii üzeri dört yöne eğimli kiremit kaplı çatı örtülmüştür (Fotoğraf 379). Yapının güney batı köşede yer alan kitâbesi dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma ile hakkedilmiştir (Fotoğraf 380).

Metin

١ – لااله الا الله محمّد

٢ – رسول الله

٣ – الخيرات انكارسى ؟

٤ – ماشاءلله سنه ١٣١٥

Okunuşu

1- Lâ ilâhe illallah Muhammedü'r-rasûlullah

2- Rasûlullah

3- el-hayrât en'karsi?

4- Mâşallah sene 1315

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metini genel anlamı şöyledir; Allah'tan başka tanrı yoktur, Muhammed Allah'ın elçisidir. Bu hayrı Allah nazardan esirgesin. M.1904. Kitâbede bâni ve yapı türü belirtilmemiştir. Bununla birlikte yapılarda kullanılan muhafaza ibareleri yer almıştır. Hat sanatı açısından kitâbe bozuk bir celî sülüs yazıdır. Hat sanatı yönünden değerlenidirilecek özellikte değildir.

3.1.18.6.Sındırgı Gölcük Köyü Karla Pınarı Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Sındırgı Gölcük Köyü (Ürfetin Mustafa'nın Evi Yanında) bulunur.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme, üzerinde yer alan Kitâbeye göre H.1326 / M.1908-09 tarihinde yaptırılmıştır.

Bağımsız çeşmeler gurubuna giren yapı, düşey dikdörtgen planda iki yandan yuvarlak sütuncenin sınırladığı niş içerisinde aynalık taşı, lüle ve Kitâbeden oluşur. Çeşme düz saçaklı olarak sonlanır(Fotoğraf 381). Lüle üzerinde yer alan Kitâbe didörtgen formda mermer malzeme üzerine tek satır olarak Arapça celî sülüs hat ile oyma kabartma hakkedilmiştir (Fotoğraf 382).

Metin

1- وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا[56]

1236

Okunuşu

1- "Ve sekâhum Rabbuhum şaraben tahura"

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede yer alan âyetin anlamı şöyledir, "*Rableri onlara tertemiz bir içecek verir."*. İnşâ tarihininde yer aldığı Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs hat ile yazılmıştır. Metinde hareke ve teşrifat unsurları görülmekle birlikte harf ölçüleri ve anatomileri yerindedir.

3.1.18.7.Sındırgı Gölcük Köyü Bahçe Pınarı Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Sındırgı Gölcük Köyü Karla Pınarı yakınında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde yer alan Kitâbeye göre H.1072 / M.1661-62 yılında Derviş Ağa tarafından yaptırılmıştır.

---

[56] Kur'ân-ı Kerîm, İnsan Sûresi 21. Âyet

Bağımsız çeşmeler gurubunda olan yapı, genel itibâri ile dikdörtgen formda iki yandan sivri kemerli sütuncenin sınırladığı nişten oluşur. Niş içerisinde ayna taşı, Kitâbelik ve yalak yer alır (Fotoğraf 383). Kemer alınlık bölümünde yer alan Kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine 8 kartuş hâlinde celî sülüs hatta Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 384).

Metin

1- خیر ایچون بو چشمهٔ بنیاد ایدوب درویش اغا \\ راه حقده ایلدی مال فراوانن سبیل

2- کربلا صحراسنه دونمشدی صوسز بو مقام \\ وحش و طیر و آدمه قلدی عجب لطف جبریل

3- روز و شب صدق و صفا ایله تمنّا مزبودر \\ اوله مقبول جناب حضرت جلیل

4- هر ایجن در حمد ایدوب بو مصرای تاریح ایجون \\ صاحبی جنّتد فردا ایجه آب سلسبیل \\ سنه 1072

Okunuşu

1- Hayr içün bu çeşme-i bünyâd idüb Derviş Ağa // Râh-ı Hak'da eyledi mâl-ı ferivânın sebîl

2- Kerbelâ sahrâsına düşmüşdi susuz bu makâm // Vahş ve tayr ve Âdeme kıldı aceb lutf-u Cibrîl

3- Rûz ve şeb sıdk-ı ve safâ ile temenna mezbûdur // Ola makbûl cenâb-ı Rabbi Celîl

4- Her içen der hamd idüb bu mısrâ-i tarih için // Sahibi cennette ferda içe âb-ı selsebil // sene 1072

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel içeriği şöyledir; Derviş Ağa bu çeşmeyi hayır için yaptırdı ve Allah yolunda çok malından (firâvân) ihsanda bulundu. Kerbela çölünde susuz kalan kurda kuşa ve insanlara Cibril lütfedip su indirmişti. Gece gündüz doğruluk ve neşeyle arzumuz budur, (temennâmız budur) Yüce Rabbimizin huzurunda kabul olsun. Her su içen Elhamdülillah diyerek bu çeşmenin tarihi için, hayır sahibi cennete gidince selsebil sularından içsin. sene M.1661-62. Kitâbe içeriğinde bâni ismi, yapı türü, ve yapım yılı gibi kimlik bilgilerinin yer alması önemlidir. Kitâbede kullanılan celî sülüs hat mahalli düzeyde bir yazı örneğidir. Harflerin anatomik ifadeleri ve ölçüleri uyumlu değildir. Metinde kısmen hareke ve teşrifat unsuru görülür. Ayrıca kartuş aralarında bitkisel süslemeler görülür .

3.1.18.8.Sındırgı Gölcük Köyü Çınarlı Pınar Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Sındırgı Gölcük Köyü merkezinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerindeki Kitâbeye göre Derviş Paşa tarafından H.1226 / M. 1811 senesinde inşâ olunmuştur. Günümüzde onarımlar gören yapı özgün mimari özelliklerini kaybetmiştir (Fotoğraf 385). Kitâbe düşey dikdörtgen mermer levha üzerine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde satır içine 9 kartuş olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 386).

Metin

1- همنام حرا لانبیا؟ اول ص.. بو .. ولکرم \\ هر ان و هر ساعتده افکار ایدی خیر جریك

2- یابدی بو کوجك صنجغه متین یرده بش چشمه بنا \\ اشته بودر سر چشمه سی ...

3- شاد اوله ارواح شهید کربلا هب جملتهً \\ عطشانی اروا ایلدی اول صنف نور حمیل

4-اقنجه اب ... ایلدم تاریخنی \\ درویش پاشا ایلدی حق یولنه جودی سبیل

5- سنه 1226

Okunuşu

1- Hemnâm … ol bu ve'l-kerem // Her an ve her saatde efkâr idi hayr-ı cerîn

2- Yabdı bu küçük sancağa metîn yerde beş çeşme binâ // İşte budur ser çeşmesi …

3- Şâd ola ervâh-ı şehid-i kerbelâ hep cümleten // Atşânı ervâ eyledi ol sınf-ı hâmil

4- Akınca âb … eyledim tarihini // Derviş Paşa eyledi Hak yoluna cevdî sebîl

5- Sene 1226

Kitâbe Tanıtımı

Metin genel çevirisi şöyledir; hsan sahibi … peygamberlerin ...sı ile adaş, daima hayır işlemeyi düşünen … Bu küçük beldede sağlam bir yerde beş çeşme yaptırdı, onların baş çeşmesi budur. Kerbela şehitlerinin hepsinin ruhları memnun olsun, susuzların tamamını bu kimseler suya kandırdı. Su akınca tarihini … eyledim, Derviş Paşa Hak yolunda cömertçe bağışta bulundu, sene M.1811. Kitâbede kimlik bilgilerinin tam olması ve aynı köydeki bir başka çeşme ile aynı bâni tarafından yaptırıldığının tespiti tarihi veri olarak önemlidir. Metne hat sanatı yönü ile baktığımızda celî sülüs hat mahalli düzeyde bir yazı örneğidir. Harflerin anatomik ifadeleri ve ölçüleri uyumlu değildir. Metinde kısmen hareke ve teşrifat unsuru görülür. Kitâbenin alt kısmında bitkisel süsleme yer alır.

3.1.19.Balıkesir- Susurluk

3.1.19.1.Susurluk Orta Camisi

Bulunduğu Yer: Susurluk Orta Mahallesi Araplar Sokağında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Günümüzde yapıya girişte yer alan sundurma saçağı üzerindeki kitâbede belirtildiği üzere ilk inşâsı H.737 /M.1337 yılında Müteferrika Mustafa Çelebi tarafındandır. Daha sonra halk tarafından H.1330 / M.1912 yılında yeniden inşâ edilmiştir.

Camii derinlemesine kareye yakın dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahifili, giriş sofası ve kuzey batı köşede minareden oluşur. Avluya giriş kuzey cepheden sağlanmakta olup, taş ve tuğla malzemeden inşa edilmiştir. Yapı üzeri dört yöne eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 387). Giriş sundurması üzerinde yer alan kitâbe dikdörtgen mermer malzeme üzerine 3 satır içerisine 4 kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile ve Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 388).

Metin

١ – متفرقه مصطفى چلبى طرفندن انشا ايديلن

٢ – بو جامع شريف اعانهء اهالى ايله مجدداً احيا اولندى

٣-سنه ٧٣٧ \\ سنه ١٣٣٠

Okunuşu

1- Müteferrika Mustafa Çelebi tarafından inşâ edilen

2- Bu cami-i şerif iâne-i ahali ile müceddeden ihya olundu.

3- sene 737 // sene 1330

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde yapıya ilişkin Müteferrika Mustafa Çelebi tarafından H.737 /M.1337 yılında inşâ edildiği, daha sonra halk tarafından H.1330 / M.1912 yılında yeniden ihay edildiği belirtilmektedir. Kitâbede ilk bâniye, yapı türüne ve yeniden kim tarafından yaptırıldığına dair bilgilerin yer alması tarihsel veri olması açısından önemlidir. Metne hat sanatı açısından baktığımızda mahalli düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülür. Sade bir düzenlemeye sahip kitâbede yazı tek sıra istifli teşrifatsız ve sade bir düzenlemededir.

3.1.19.2.Susurluk Yahya Köy Çerkez Mahallesi Camisi

Bulunduğu Yer: Susurluk Yahya Köyü Çerkez Mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Camii, kitâbeden hareketle H.1217 / M.1802 tarihinde Hasan el-Hüsnî tarafından yaptırılmıştır.

Camii derinlemesine dikdörtgen planlı, harem, kadınlar mahifili, giriş sofası ve kuzey batı köşede minareden oluşur. Yapıya kuzey yönde bulunann giriş sofasından girilir. Beden duvarları sıvalı olduğunda yapıda kullanılan malzeme tespit edilememiştir. Camii üzeri dört yöne eğimli kiremit kaplı kırma çatı ile kapatılmıştır (Fotoğraf 389). Kitâbe dikey dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma-kabartma şeklinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 390).

Metin

١ – بسم الله الرحمن الرحيم

٢ – إنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ

٣ – عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا

٤ – بَنَا هذه الجَا مِعِ الْحَسَنِي حَسَنْ عَنْ قَرْ يَةَ كُوئِل

٥- فى١٢ اغوستوس سنه ١٢١٧ حرّره مصطفى الجمع

Okunuşu

1- Bismillahirrahmanirrahim

2- İnnes salâte kânet

3- alâl mu'minîne kitâben mevkûtâ(mevkûten).[57]

4- Bena hazihi'l-Camii' Hasan el-Hüsnî an Karyeti Kuil

5- fî 12 Ağustos sene 1217 // Harrerahû Mustafa el-cami'

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla, Şüphe yok ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır. Bu camii Hasan el-Hüsni … M.24 Ağustos 1803. Mustafa el-Camii bunu yazdı. Metnin son kısmında hattat ismi olarak Mustafa el-Camii okunmaktadır. Kitâbe içeriğinde namaz ve vakitlerine ilişkin âyet kullanılması, bâni ismi, hattat ismi ve inşâ tarihinin yer alması kitâbenin önemini artırmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında yerel üslupta celî sülüs yazı örneğidir. Kitâbede satır içerisine tek sıra istifli sade bir düzenlemede yazılmıştır. Bu durum son satırda daha sıkışık

[57] Kur'ân-ı Kerîm, Nisa Sûresi 103. Âyet.

3 sıra istifli olarak görülür. Kısmen harekelemenin olduğu metindeteşrifat unsuru görülmez. Harflerin yazımlarında ölçüleri ve anatomilerinde bozulmalar görülmektedir.

3.1.19.3.Susurluk Demirkapı Köyü Camisi

Bulunduğu Yer: Susurluk Demirkapı Köyünde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Yapı üzerinde hareme giriş kapısı kuzey ve güney yönlerinde 3 ayrı kitâbe bulunmaktadır. Bu kitâbelerden en erken tarihlisi kuzey yönde olan kitâbedir. Burdan hareketle yapı H.1310 / M.1892 yılında inşâ edilmiştir. Güney yöndeki iki kitâbede de H.1311 / M.1893 tarihi yer alır. Camii sonraki dönemlerde değişik onarımlar geçirmiş günümüzde kullanılmaktadır.

Camii doğu batı yönde mihraba paralel dikdörtgen planda, harem, kadınlar mahfili, giriş sofası ve kuzey batı köşede minareden oluşur. Hareme batı yönde bulunann giriş sofasından geçilir. Yapının inşâsında düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır. Üst örtü dört yöne eğimli kırma çatı ile örtülüdür (Fotoğraf 391). Hareme giriş açıklığı yanlarında bulunann kitâbeler sırasıyla şöyledir; Güney yöndeki birinci kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvelle ayrılmış 2 satır içerisine celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 392).

Metin

1- اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللهِ

2- مَنْ اٰمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ \\ 8 خ سنه 1311

Okunuşu

1- İnnemâ ya’muru mesâcid’Allâhi

2- men âmene billâhi vel yevmi’l-âḫiri[58] // 8 C (Cemâziye’l-âhir) sene 1311

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı şöyledir; Allah’ın mescitlerini, ancak Allah’a ve ahiret gününe inananlar imâr eder. 17 Aralık 1893. Kitâbe içeriğinde Müslümanlara camii yapımını ve onarımını teşvik eden âyet yer almaktadır. Bu şekilde cemaate Allah’ın evlerine yardımın önemi vurgulanmıştır. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda yerel üslupta bir celî sülüs yaz örneği olduğu söylenebilir. Hareke ve tirfillerin

[58] Kur’ân-ı Kerîm, Tevbe Sûresi 18. Âyet.

kullanıldığı metin tek sıra istifli olarak düzenlnemiştir. Harflerin ölçüleri ve anatomik yazımları iyi seviyede olmakla birlikte döneminin celî sülüs yaze seviyesine göre üst düzey değildir.

Hareme giriş açıklığı güney yönde bulunann ikinci kitâbe birinci kitâbe ile benzer teknik özelliklerde 2 satır hâlinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 393).

Metin

1– إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ

2– عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا سنه 1311

Okunuşu

1- İnnes salâte kânet

2- alâl mu'minîne kitâben mevkûtâ(mevkûten).[59] sene 1311

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe anlamı; Şüphe yok ki namaz, müminler üzerine belli vakitlerde farz kılınmıştır, M.1893. Kitâbe metninde namazların vakitlerine yönelik Nisa Sûresi 103. Âyeti seçilmiştir. Burada cemaate namazın belrli vakitlerde olduğu ile ilgili hatırlatma uyarı vardır. Hat sanatı açısından bakıldığından birinci kitâbe ile aynı düzeyde bir celî sülüs kitâbe örneğidir.

Metin

1- لا إِلَهَ إِلَّا اللهْ مُحَمَّدُ الرَّسُولُ اللهْ

2- غُره سنه 1310 محرّم

Okunuşu

1- Lâ ilâhe illallah Muhammedü'n-Rasûlullah

2- Sene 1310 gurre muharrem

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı; Allah'tan başka tanrı yoktur, Muhammed Allah'ın elçisidir, M.1892. Metinde ilk satırda kelime-i tevhid ikinci satırda ise sene hakkedilmiştir. Diğer kitâbelerle benzer özelliklere sahip kitâbe ilk satırı 2 sıra istifli olarak düzenlenmiştir (Fotoğraf 394).

[59] Kur'ân-ı Kerîm, Nisa Sûresi 103. Âyet.

3.1.19.4.Susurluk Dört Yüzlü Çeşmesi

Bulunduğu Yer: Susurluk Milli Kuvvetler Caddesinde Burhaniye Mahallesi Camii batısında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre R.1329 / M. Eylül 1913'te Babuccu (Ayakkabıcı) Hacı Hüseyin tarafından yaptırılmıştır.

Çeşme bapımsız çeşmeler gurubunda, isminden de anlaşılacağı üzere 4 cephelidir. Cephe düzenlemeleri iki yandan simetrik sivri kemerli sütunun sınırladığı niş içerisinde lüle ve yalak bölümlerinden oluşur. Üzeri kademeli dört silme saçakla sonlanmaktdır. Çeşme kırma taş, moloz taş ve tuğladan inşâ edilmiştir (Fotoğraf 395). Batı cephe üzerinde kitâbelik blümünde yer alan kitâbe sivri kemerli niş içerisine mermer malzemeye cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 396).

Metin

١ــ صاحب الخيرات

٢- حان محله سنده جمعهء عتيق

٣-مهاجرلرندن حاجى حسن اوعلى

٤-يا بو ججى حاجى حسين فى ايلول سنه ١٣٢٩

Okunuşu

1- Sâhibü'l-hayrât

2- Han Mahallesinden cumâ-i atik

3- Muhacirlerinden Hacı Hasan oğlu

4- Babuccu Hacı Hüseyin // fî eylül sene 1329

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği tercümesi şu şekildedir; Bu hayrın sahibi Han mahallesinden Eskicumalı muhacirlerinden[60] Hacı Hasan oğlu Ayakkabıcı Hacı Hüseyin'dir, Eylül 1913. Metin içeriğinde ifade edilen bâniye ait mahhalle ismi, muhacir olması, mesleği ve inşâ tarihi gibi bilgiler önemlidir. Toplumun göç hareketlerine

[60] Osmanlı resmî literatüründe göçmenler için kullanılan bir terim. Sözlükte "göç eden, hicret eden, göçmen" anlamındaki **muhâcir** kelimesi, Osmanlı literatüründe özellikle XVIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren geniş yer bulmuştur. (Abdullah Saydam, "Muhacir", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Ek-2.Cilt, Ankara, 2019, s.286)

ve bölgedeki yerleşime ait bilgileri içermesi kitâbeyi tarihsel anlamda daha önemli kılmaktadır. Yine günümüzde ayakkabıcılık olarak adlandırılan bir mesleğin o dönemki isminin belirtilmeside sosyal bir kavramı karşılaması bakımından önem arz eder. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda yerel düzeyde iyi bir celî sülüs yazı örneği görürüz. Satır düzenlemeleri, garf ölçü ve anatomik ifadeleri iyi durumdadır. Satır içerisine tek sıra istifli metinde kısmne hareke kullanıldığı görülür. Teşrifat unsuru yer almayan kitâbe sade bir düzenlemeye sahiptir.

3.1.20.Yapıları Günümüze Ulaşmayan Kitâbeler

3.1.20.1.Balıkesir Merkez Kuvâyi Milliye Müzesi Avlusunda Yer Alan (Dârû'n-Nafiâ Medresesi) Kitâbe

Bulunduğu Yer: Balıkesir Kuvâyi Milliye Müzesi Avlusunda yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Medrese Kitâbeden hareketle H.1268 / M. 1852 senesinde Ali Şuuri Efendi tarafından yaptırılmıştır. Ancak M.1898 depreminde yıkılmıştır. Sonrasında Hâkim İsmail Halim Bey, depremde yerle bir olan bu medresenin yapılmasına büyük gayret göstermiş ve M.1904 yılında yeniden inşâ edilmiştir. Bu süreçte yapının ilk inşâ kitâbesi Ali Şuuri Efendi haziresine konmuştur. Bu kitâbe metni esas alınarak yeni inşâsına ithafen de yeni bir kitâbe hazırlanarak iki ayrı kitâbe binaya yerleştirilmiştir.

Müze avlusunda sergilenen Kitâbe mermer levha üzerine cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine 14 kartuş hâlinde Arapça olarak celî tâ'lik hatta oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin mevcut halinde yüzeyi büyük oranda aşınmış deforme hâldedir. Yapılan estampaj çalışmaları sonrası okuması yapılabilmiştir (Fotoğraf 397-398).

Metin

1- ربّ عبدك الشعرى بنى للفائده \\ يالطيف اجعل مفاضاً منبعاً للزائدة

2- واشتر اللهّم منّى هزه باوافية \\ نقد عمر خسر رأسا بشوق كاسدة

3- فاسفح اللهمّ صفحاً صافحاً مستجملا \\ انّ هزالعبد معبون بنفس فاسدة

4- تمّ تلك الدار دار النافعة الرافعة \\ فاغتنم يايّها الطلاب تطلب عائدة

5- هزه كاليم مشحونا بانفاس الدرر \\ خض به باصّدق تخرج لؤلؤا كالواحدة

6- روضة من ركنها تجرى ينابيع العلوم \\ فاشربوا منها هنيأ بالكؤس الجاهدة

7- وتل بسم الله فادخل تالياً تاريخا \\ راقيا يا ربّنا انزل علينا مائدة

Okunuşu

1- Rabbi Abdüke eş-Şuuri benâ li'l-fâide // Yâ Lâtif ic'âl mefâdân mnebâen li'l-zâide

2- Ve'esteri Allahümme minni hâzihî bi'l-vâfiye // Nakd-i ömrü hasîrun re'sen bî sükin kâside

3- Fasfah Allahümme safhan safahân müstecmilen // İnne hâzal abde ma'bûnun bi nefsin fâside

4- Temme ti'l-ked dârû'n-nafiât'ü-râfi'a // Fâ'tenin yâ eyyühe't-tâlibu tadlûb aide

5- Hâzihîke'l-yemmi meşhûnen bi enfâsi ed-dürer // Husse bihî bi's-sıdkı tahrûcü lü'lü'ün ke'l-vâhide

6- Ravdâtün min rüknihâ tecri yenâbiu'l-ulûm // Feşrebû minha hâni'en bi'l-küsûl cahide

7- Vet'lü Bismillah fedhul tâliyen tarihâha // Râkıben yâ Rabbena enzil Aleyna mâide.

Kitâbe Tanıtım

Kitâbe metni anlamı şöyledir; Ey Rabbim! Şuuri kulun istifade için bu binayı yaptı. Ey lütufkâr olan Allah'ım, feyz kaynaklarını artır. Ey Allah'ım bunu benden tam sevap ile satın al. Ömür sayılarım kıymetsiz, pazarda kendi başına zarardadır. Ey Allah'ım günahımdan vazgeçerek güzelce karşıla. Gerçek ki bu kul bozuk bir nefisle aldanmıştır. Bu bina yüksek ve faydalı bir binadır. Ey talebe! Menfaat elde etmek için faydalan. Bu (medrese) en kıymetli incilerle dolu bir deniz gibidir. Gerçek bununla ihtisas (uzmanlaşmak) et, taneler gibi inciler çıkar. Bir bahçe ki, temelinden ilim kaynakları akar. Hazırlanmış bardaklarla afiyetle ondan içiniz. Allah'ın adı ile tarihini okuyarak içeri gir. Yükselerek ey Rabbimiz, bize mâide (sofra) indir. Yapının inşâ tarihi ebced hesabı ile verilmiştir. Buna göre H.1268 / M.1852 yılında yaptırılmıştır. Kitâbe hat sanatı açısından yerel üslupta celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli olan metin sıkışık ve sade düzenlemedir. Metin içinde kâseli harflerin bir kısmı keşidelendirilerek metne hareketlilik kazandırılmıştır.

3.1.20.2. Ali Şuuri İlk Okulu (Medrese) Kitâbesi

Bulunduğu Yer: Alaca Sokak Hisar içi mahallesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Günümüzde Ali Şuuri İlkokulu olarak kullanılan binânın üzerinde 2 adet kitâbe yer almaktadır. Erken tarihli kitâbeye göre H.1268 / M. 1852 senesinde Ali Şuuri Efendi tarafından medrese olarak yaptırılmıştır. Bu bina M.1898 depreminde yıkılmış yerine ikinci kitâbe içeriğine göre depremde yıkılan "*Dârn'n-Nâfia"*medresesi Hâkim İsmail Halim Bey tarafından yeniden M.1904 senesinde yapılmştır. Yeni binaya önce "Yeni Medrese" sonra "Darü'l-Hilafetü'l-Âliye" adı verilmiştir.

Kurtuluş Savaşı yıllarına kadar bu binada eğitim öğretime devam edilmiştir. Kurtuluş Savaşı başında Balıkesir Kongreleri burada yapılmıştır. 1920 yılından büyük zafere kadar "Millî Alay Karargahı ve Sevkıyat Dairesi" olarak kullanılmıştır[61]. 1923 yılından sonra eğitim ve öğretime tekrar açılmıştır. İlk olarak İmam Hatip Okulu daha sonra Hacıilbey İlkokulu adını almıştır. Ali Şuuri İlkokulu adını 1935 yılında almıştır. Hâkim İsmail Halim Bey yaptırdığı bu bina yıkılarak yeniden inşa edilmiştir.1969 yılında Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı'nca yeniden Alişuuri İlkokulu olarak hizmete açılmıştır. Bu şekilde 62 yıl hizmet vermiştir.[62]

Ali Şuuri medresesine ait ilk inşâ ve ikinci inşâ kitâbeleri bugün Ali Şuuri İlk okulu girişinde yer almaktadır. Medresenin ilk inşâ kitâbesi olarak incelediğimiz kitâbe, medresesinin yeniden inşâsı sırasında metin olduğu gibi yeniden ikinci kitâbe ile aynı özelliklerde hakkedilmiştir. Medreseye ait orijinal ilk inşâ kitâbenin ise yaptığımız araştırma sonrası Balıkesir Merkez Kuvâyi Milliye Müzesi avlusunda yer alan kitâbe olduğu ortaya çıkmıştır.

Ali Şuuri ilkokulu girişinde yer alan iki adet kitâbe benzer formdadır. Birinci kitâbe dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle 7 satır 14 kartuşa bölünmüş Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. İkinci kitâbe ise birinci kitâbenin hemen altın aynı teknik özelliklerde cetvellerle ayrımış 7 satır içine 14 kartuş hâlinde hakkedilmiştir (Fotoğraf 399).

1. Kitâbe

Metin

1- ربّ عبدك الشعرى بنى للفائده \\ يالطيف اجعل مفاضاً منبعاً للزائدة

2- واشتر اللهّم منّى هزه باوافية \\ نقد عمر خسر رأسا بشوق كاسدة

3- فاسفح اللهمّ صفحاً صافحاً مستجملا \\ انّ هزالعبد معبون بنفس فاسدة

4- تمّ تلك الدار دار النافعة الرافعة \\ فاغتنم يايّها الطلاب تطلب عائدة

5- هزه كاليم مشحونا بانفاس الدرر \\ خض به باصّدق تخرج لؤلؤا كالواحدة

6- روضة من ركنها تجرى ينابيع العلوم \\ فاشربوا منها هنيأ بالكؤس الجاهدة

---

[61]https://tr.wikipedia.org/wiki/Ali%C5%9Fuuri_%C4%B0lk%C3%B6%C4%9Fretim_Okulu(Son Erişim 07.07.2022)

[62]https://tr.wikipedia.org/wiki/Ali%C5%9Fuuri_%C4%B0lk%C3%B6%C4%9Fretim_Okulu(Son Erişim 07.07.2022)

7- وتل بسم الله فادخل تالیاً تاریخا \\ راقیا یا ربّنا انزل علینا مائدة

Okunuşu

1- Rabbi Abdüke eş-Şuuri benâ li'l-fâide // Yâ Lâtif ic'âl mefâdân mnebâen li'l-zâide

2- Ve'esteri Allahümme minni hâzihî bi'l-vâfiye // Nakd-i ömrü hasîrun re'sen bî sükin kâside

3- Fasfah Allahümme safhan safahân müstecmilen // İnne hâzal abde ma'bûnun bi nefsin fâside

4- Temme ti'l-ked dârû'n-nafiât'ü-râfi'a // Fâ'tenin yâ eyyühe't-tâlibu tadlûb aide

5- Hâzihîke'l-yemmi meşhûnen bi enfâsi ed-dürer // Husse bihî bi's-sıdkı tahrûcü lü'lü'ün ke'l-vâhide

6- Ravdâtün min rüknihâ tecri yenâbiu'l-ulûm // Feşrebû minha hâni'en bi'l-küsûl cahide

7- Vet'lü Bismillah fedhul tâliyen tarihâha // Râkıben yâ Rabbena enzil Aleyna mâide.

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı şöyledir; Ey Rabbim! Şuuri kulun istifade için bu binayı yaptı. Ey lütufkâr olan Allah'ım, feyz kaynaklarını artır. Ey Allah'ım bunu benden tam sevap ile satın al. Ömür sayılarım kıymetsiz, pazarda kendi başına zarardadır. Ey Allah'ım günahımdan vazgeçerek güzelce karşıla. Gerçek ki bu kul bozuk bir nefisle aldanmıştır. Bu bina yüksek ve faydalı bir binadır. Ey talebe! Menfaat elde etmek için faydalan. Bu (medrese) en kıymetli incilerle dolu bir deniz gibidir. Gerçek bununla ihtisas (uzmanlaşmak) et, taneler gibi inciler çıkar. Bir bahçe ki, temelinden ilim kaynakları akar. Hazırlanmış bardaklarla afiyetle ondan içiniz. Allah'ın adı ile tarihini okuyarak içeri gir. Yükselerek ey Rabbimiz, bize mâide (sofra) indir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

2. Kitâbe

Metin

1- ناثر انوار علم و حامئ دین مبین // حضرت عبدالحمید سایهٔ رب الانام

2- عصر تابشناق عمراننده بو درالعلوم // ساحه آرای تیسر اولدی بر وفق مرام

3- داعئ افزایش ایام عمر و شوکتی // اسماعیل حلیم حاکم عالیمقام

4- زلزله خاکمله خاکله یکسان ایکن انشاسنه // قیلدی ابزال کمال همت و اقدام تام

5- شعله دار اولسون درونی فیض بی پایان ایله عالم اولدقجه تجلیزار علم و انتظم

6- سؤیلدم حسبی مجهر شوقله تاریخنی // لطف حقله بولدی دارالنّافعه حدّختام

7- سنه 1322 // کتبه حسین حازم غفر له

Okunuşu

1- Nâsır-ı envâr ilim ve hâmiî dîn-i mübîn // Hazreti Abdülhamid sâye-i Rabbü'l-enâm

2- Asr-ı tâbişnâk-ı ümrânında bu dârü'l-ulûm // Sahâ-i arâi teyessür oldu bir vıfk-ı merâm

3- Dâ'i efzâyiş eyyâm-ı ömr-ü ve şevketi // Mîr İsmâil Halim Hâkim âlî makâm

4- Zelzeleyle hâkle yeksân iken inşâsına // Kıldı ebzâl kemâli himmet ve ikdâmı-ı tâm

5- Şu'ledâr olsun deruni feyzi bî payân ile // Âlim oldukça tecellizâr ilim ve intizâm

6- Söyledim Hasbi mücevher-i şevkle tarihini // Lutf-u Hak'la buldu Dârü'n-Nafia haddi hıtâm

7- Sene 1322 // Ketebehû Hâzim Gafere lehû

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; İlim ışığı yayan ve İslâm dininin koruyucusu Allahın yer yüzündeki gölgesi Abdülhamit Han'ın parlak ve mamur zamanında bu ilim yuvası istekleri yerine getirmede bir kolaylık alanı oldu. Ömür ve azamet günleri çoğalsın isteyerek. Yüksek makam sahibi İsmail Halim Bey, depremde yıkılmış olan binanın inşası için var gücüyle çalıştı, uğraştı. Nihayet bereketiyle dünya ilim ve düzen yurdu oldukça bu mekan da aydınlık olsun. Hasbî tarihini söyledi, "Allahın Lütfu ile Dârü'n-Nâfia (fayda yurdu) tamamlandı." Sene M.1904. Allah günahlarını bağışlasın Hâzim yazdı. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur (Fotoğraf 400).

3.1.20.3.Balıkesir -Altıeylül Şehit Ömer Faruk Bol İmam Hatip Orta Okulu Bahçe Duvarında Yer Alan Kitâbe

Bulunduğu Yer: Altıeylül Şehit Ömer Faruk Bol İmam Hatip Orta Okulu Bahçe Duvarında Yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Kitâbe içeriğinden hareketle M.1739-40 yılında İlyas Bey tarafından yaptırılan bir çeşmeye aittir. Ancak bu yapı günümüze ulaşamamış olup kitâbe günümüzde Altıeylül Şehit Ömer Faruk Bol İmam Hatip Orta Okulu bahçe duvarında yer almaktadır. (Fotoğraf 401). Kitâbe düşey dikdörtgen mermer

malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine 6 satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile hakkedilmiştir.

Metin

1- ... بو ... راهی ... ملك ایسترسك بو حیرك ...

2- حضرت انبیانك الیاس بك ... قلدی سبیل بو محك چشمه اقتدی ... لطفیله زیبا ...

3- اول حبیبن؟ حسن و حسین والدینی حرمتی ...كله حشرا دك حلاق ربّ العلمین سنه بیك یوز الّی ...

4- تاریحی عین جنتدن ... كتمش ... سنه 1152

Okunuşu

1- … bu … râh-ı … mülk istersen bu hayrın …

2- Hazreti Enbiyâ İlyas Bey … kıldı sebil bu mahale çeşme akıttı ... lütfuyla zibâ?...

3- Ol Habibin Hasan ve Hüseyin valdeyni hürmeti … gele haşre dek … Hallâk-ı Rabbü'l-âlemîn sene bin yüz elli …

4- Tarihi ayn-ı cenneteden … gitmiş ... sene 1152

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbenin fiziki durumu metnin tam ve sağlıklı okunmasına engel olmuştur. Metnin okunabşlen bölümlerinden kitâbenin bir çeşmeye ait olduğu ve M. 1739-40 senesinde İlyas Bey tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile değerlendirme yapılacak seviyede değildir.

3.1.20.4.Balıkesir Yıldırım İmâreti Camii'nde Yer Alan Kitâbe

Bulunduğu Yer: Yıldırım İmâreti Camii Hareminde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Kitâbe içeriğinden bir çeşme yapısına ait olduğu anlaşılmaktadır. Çeşmenin H.1211 / 1796-97 tarihinde yaptırıldığı bilinmekle birlikte bâni ismi ya da mevkii ismi yer almaz.

Kitâbe dikdörtgen bir mermer levha üzerine 5 satır olarak vasat bir celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 402-403).

Metin

1- بارك الله تعالى

2- بر ایجم صو دكمز انجق ماجرای روزكار

3- نقش بر آب ... جهان بقرار

4- تشنه كان دوا ايدوب عالى عبانك عشقنه

5- عين جاريه چالش دنياده قالسون يادكار

6- 1211؟

Okunuşu

1- Barekallâhu Teâla

2- Bir içim su değmez ancak mâcerâ-i rûzigâr

3- Nakş-ı ber-âb … cihân-ı bî karar

4- Teşnegân-ı deva idüb âli abânın aşkına

5- Ayn-ı câriye çalış dünyada kalsın yâdigâr

6- 1211?

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde genel olarak, Allâhü Teâlâ bereketli kılsın, dünyada zaman bir içim suya değmez, hayrın sahibi cihana işledi bunu?. Susamışlara deva oldu ehl-i beyt[63] aşkına. Su gibi akan hayra çalış ki dünyada hatırlanasın. M.1796-97. Kitâbe içeriğinde inşâ tarihi ve yapı türüne ilişkin bilgiler olması bakımından önemlidir. Hat sanatı açısından bakıldığında mahalli düzeyde bozuk bir celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe teknik olarak değerlendirilecek düzeyde değildir.

3.1.20.5.Balıkesir-Bandırma Kurtuluş Mezarlığında Yer Alan Kitâbe

Bulunduğu Yer: Bandırma Kurtuluş Mezarlığında yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Metin içeriğinden Kitâbenin çeşme olduğu ve H.1320 / M. 1902 tarihinde Tepedelenli İsmail Ağa eşi ve kızı Rukiyye Hanımlar tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Kitâbenin ait olduğu yapı günümüze ulaşamamış yahut hangi yapıya ait olduğu bilinmemektedir.

Kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılan 3 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 404).

[63]Hz. Peygamber'i ve yakın akrabasından belli kişileri ifade eden, daha çok Fars ve Türk edebiyatında kullanılan bir tabir

Metin

1- تپه دلنلی اسماعیل اغا زوجه سی مرحومه جوریّه و کریمه سی

2- رقیّه خانملرك خیراتیدر

3- 11 شعبان المعظم سنه 1320

Okunuşu:

1- Tepedelenli İsmail Ağa zevcesi merhûme Cevriyye ve kerimesi

2- Rukiyye Hanımlar'ın hayrâtıdır

3- 11 Şabânü'l-muazzâm sene 1320

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde yapının Tepedelenli İsmail Ağa eşi ve kızı Rukiyye Hanımlar tarafından M. 13 Kasım 1902 senesinde yaptırıldığı ifade edilir. Bâni, yapı türüne ilişkin ip ucu ve inşâ tarihi belirtmesi Kitâbenin önemini artırmaktadır. Hat sanatı yönü ile bakıldığında iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Metin satır düzeni tek sıra istifli, sade ve teşrifatsızdır. Yazı içeierisnde "**ى-ye"** harfinin geriye doğru ve düz keşidelendirilmesi gibi tasarruflar görülür.

3.1.20.6.Bandırma-Edincik Voyvoda Aziz Ağa Konağı

Bulunduğu Yer: Edincik, Ulu Cadde üzerinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Kitâbenin yapılan okuma sonrası Aziz Ağa Konağına ait olduğu anlaşılmıştır. Metinde belirtilen konak günümüze ulaşamamıştır. Kitâbe günümüzde akarı olmayan bir çeşmenin aynalık bölümünde yer alır. Kitâbe mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine 10 kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir. Kitâbe metni üzerinde bir çelenk motifi içinde II. Mahmud'un tuğrası ve iki yanında ay-yıldız motifi yer almaktadır. (Fotoğraf 161)

Metin

1- محمود حان بن عبدالحمید المظفر دائما ـ عدلی

2- عدل ثاب آوری افزون اوله خان محمودك \\ ایتدی تجدید قوانین ایله کونی احیا

3- نیچه یرلر که خراب اولمشیدی الحاصل \\ سولبو اولمده معمور و مزّین حقًا

4- عزیز اغایه همان ایلیوب امر و فرمان \\ رسم نو ویوده قناغنی قیلدی انشا

4- کل دعا ایله تیسر؟ ایتمه کلامی تطویل \\ ایده دلشاد او شهنشاهی جناب مولا

5- رفقی جوهر کبی اتمامنه یازدم تاریخ \\ اولدی بو ویوده قوناغی دار آویزنبا 1251

Okunuşu

1- Mahmud Han bin Abdülhamid el-muzaffer dâima – Adlî

2- Adl-i sâba ûri efzûn olan Hân Mahmud'un // Etti tecdid kavânîn ile kevnî ihya

3- Niçe yerler ki harâb olmuşdu el-hâsıl // … olmada ma'mûr ve müzeyyen-i hakkâ

4- Aziz Ağa'ya hemân eyleyüb emr-u fermân // Resm-i nev Voyvoda konağını kıldı inşâ

5- Gel duâ eyle teyessür etmese kelâmı tatvîl // Ede dilşâd şehin şâhı cenâb-ı mevlâ

6- Rıfkı cevher gibi itmâmına yazdım tarih // Oldu Voyvoda konağı dâr-ı …

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı şöyledir; Abdülhamid Han oğlu Mahmut daima muzaffer olsun. Adlî

Adalet rüzgarı bol esen Mahmud Han kanunları yenileyerek yapıları ihya ettirdi. Pek çok yer harap olmuştu. Gerçekten yeniden ayağa kaldırıp süsledi. Aziz Ağa'ya bir fermanla emir buyurup voyvoda konağını yeni tarzda inşa ettirdi. Gel dua et kolay kılsın, kelam uzamasın. Allah şahımızı mutlu etsin. Rıfkı, yapının tamamlanmasına mücevher gibi güzel bir tarih yazdı. Voyvoda konağı ... yurdu oldu. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Metin düzeni tek sıra istifli açık bir düzenlemededir. Teşrifat unsurlarının yer almadığı kitâbede harflerin ölçüsü ve anatomik yazımları gayet yerindedir. Yazı içerisinde kâseli harflerin bazılarının keşidelendirilerek yazımı metne hareketlilik vermiştir.

3.1.20.7.Balıkesir-Bandırma Müzesinde Yer Alan Kitâbe I

Bulunduğu Yer: Bandırma Müzesi Avlusunda yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Metin içeriğinden hareketle Kitâbeye ait olan yapı H.1324 / M.1906 senesinde Ayetullah Yıldız Hanım tarafından yaptırılmıştır.

Kitâbe düşey dikdörtgen mezar taşı formunda cetvellerle ayrılmış satırlar içerisine mevcut hâlinde 5 satır olarak celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir (Fotoğraf 405).

Metin

- بو جسم خوش منظر تپه دلنلی زاده ... فی

- اسماعیل رحمی پاشانك خلیله مرحومه سی

- و حسین کاملك والده سی آیت الله ییلدز

- خانمك اثر خیریدر

1324 -

Okunuşu

- Bu cism-i hoş manzar Tepedelenli zâde …

- İsmail Rahmi Paşa'nın halile-i merhumesi

- ve Hüseyin Kâmil'in Vâldesi Ayetullah Yıldız

- Hanım'ın eser-i hayrâtıdır

- 1324

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe genel anlamı şöyledir; Bu güzel görünen yer Tepedelenli oğlu .. İsmail Rahmi Paşa'nın eşi ve Hüseyin Kâmil'in annesi Ayetullah Yıldıs Hanım'ın hayrıdır, M.1906. Kitâbe içeriğinde bâni ve inşâ tarihi belirtilmekle birlikte yapı türüne ilişkin kesin bir ifade yer almaz. Metinde yer alan "**اثر خیریدر**-eser-i hayrâtıdır" ifadesinden hareketle çeşme olduğu düşünülmekle birlikte Kitâbenin tipolojik görünümünün mezar taşına benzemesi ve bu tarzda namazgâh taşlarının varlığının bilinmesi Kitâbenin bir namazgâha ait olma olasılığını da düşündürmektedir. Bu düşünceyi ilk satırda yer alan " **بو جسم خوش منظر** - Bu cism-i hoş manzar" ifadesi ile de ilişkilendirebiliriz. Hat sanatı açısından bakıldığında nitelikli bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Kitâbe satır düzeni tek sıra istifli sade ve teşrifatsız bir kompozisyondadır. Metinde harfler ölçülü ve anatomik yazımları yerindedir.

3.1.20.8.Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler I

Bulunduğu Yer: Gönen Kaplıcalar Caddesi Gönen Termal Yıldız Otel Bahçesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Kitâbe içeriğinden hareketle bir çeşmeye aittir. Çeşme H.1100 / M.1688-89 tarihinde yaptırılmıştır. Kitâbe, dikdörtgen formda mermer bir pehlenin üst kısmına cetvelle ayrılmış 2 satır hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkdedilmiştir (Fotoğraf 406).

Metin

1- یور بجو؟ چشمه باق نام همایونه یاپلدقده

2- زلال لطفی کونان خلقنی ایتدی بتون ریان 1100

Okunuşu

1- Bu dilcû çeşme bak nâm-ı hümâyuna yapıldık da

2- Zülâl-i lutf-u Gönen halkını etti bütün reyyân 1100

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde, bu çeşmenin Padişahın adı ile M.1688-89 yılında yapıldığı, bu ikramla Gönen halkının suya kandığı ifade edilmiştir. Metinde yer ismi, bâniye atıf, inşâ tarihi gibi bilgiler yer almakla birlikte tam olarak hangi yapıya ait olduğu bilinmemektedir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında nitelikli bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Yazı tek satıra tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemededir. Harf ölçüleri ve anatomik yazımları yerindedir. Metin içinde bazı harflerin keşidelendirilmesi ile yazı hareketlendirilmiştir.

3.1.20.9.Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler II

Bulunduğu Yer: Gönen Kaplıcalar Caddesi Gönen Termal Yıldız Otel Bahçesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Metin içeriğinden bir çeşmeye ait olduğu düşünülen Kitâbeye göre yapı Gâzi Sultan Mehmed Han'ın annesi tarafından H.1070 / M.1659-60 senesinde yaptırılmıştır. Kitâbe, dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine 4 satır halinde celî tâ'lik hat ile hakkedilmiştir. Levha yüzeyinde Kitâbenin yer aldığı pano kazıma tekniği ile oluşturulmuş dikdörtgen formda dört köşesinde içerisinde çarkıfelek ve yıldız tasviri işlenmiş rozetlerin vardır. Levhanın merkezinde düşey sivri kemer tasvirli bordürle çevrili hâldedir. Bordür içinde de dört köşede iç içe geçmiş daire motifleri yer alır (Fotoğraf 407).

Metin

1- بسم الله الرحمن الرحیم

2- صاحب الخیرات والحسنات

3- والدۀ غازی سلطان محمد خان

4- سنه 1070

Okunuşu

1-Bismillahirrahmanirrahîm

2- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât

3-Vâlde-i Gâzi Sultan Mehmed Han

4- Sene 1070

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni anlamı şöyledir; Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla, Bu güzel hayrın sahibi Gâzi Sultan Mehmed Han'ın annesidir, M. 1659-60. Kitâbe içeriğinde bâni ve inşâ tarihinin net ifade edilmesi Kitâbe kimlik bilgisi açısından önemlidir. Buna karşın Kitâbenin hangi yapıya ait olduğuna ilişkin bir ifade yer almaz. Hat sanatı açısından bakıldığında bozuk iptidâi bir celî tâ'lik hat yazısıdır.

3.1.20.10.Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler III

Bulunduğu Yer: Gönen Kaplıcalar Caddesi Gönen Termal Yıldız Otel Bahçesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Kitâbe üzerinde belirtildiği üzere H.1317 / M. 1900 senesine aittir. Üzerinde ait olduğu yapı türüne ilişkin bilgi yoktur. Bununla birlikte metinde kullanılan ibâreden kamu binası, konut ya da çeşme olma ihtimali vardır. Kitâbe, kareye yakın dikdörtgen formda mermer levha üzerine damla motifi istifinde celî sülüs hat ile Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe yanlardan tek sıra kaval silme ile sınırlandırılmış, merkezde kabartma dikdörtgen pano oluşturulmuştur. Pano içerisindeki alana Kitâbe metni, alt bölümüne cetveller ayrılmış satır içine tarih bölümü işlenmiştir. Panonun üst köşelerine yıldız motifi eklenmiştir. Yine Kitâbenin alt köşesinde hattat imzası olduğunu düşündüğümüz isim yer almaktadır (Fotoğraf 408).

Metin

1- **ماشاءالله حسين**

2- **سنه 1317**

Okunuşu

1- Maşâallah - Hüseyin

2- Sene 1317

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde yer alan metnin anlamı "Allah, nazarlardan saklasın (Ne güzel, Allah kötü bakışlardan saklasın) anlamına gelen muhafaza ibâresidir. Devamında hattat olduğunu düşündüğümüz "Hüseyin" ismi

ve inşâ tarihi olan M. 1899-1900 tarihi okunur. Kitâbe hat sanatı açısından mahalli düzeyde celî sülüs hat ile oluşturulmuş levha örneğidir. Kompozisyondan kaynaklanan harf anatomilerinde ve oranlarında uyumsuzluklar görülmektedir.

3.1.20.11.Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler IV

Bulunduğu Yer: Gönen Kaplıcalar Caddesi Gönen Termal Yıldız Otel Bahçesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Kitâbenin III No'lu kitâbe ile aynı yapıda kullanılma ihtimali yüksektir. Üzerinde belirtildiği üzere H.1317 / M.1900 senesine ait olup yapı türüne ilişkin bilgi yoktur. Kitâbe metinde kullanılan ibâreden kamu binası, konut ya da çeşme olması muhtemeldir. Kitâbe, dikdörtgen formda mermer levha üzerine 2 satır celî sülüs hat ile Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe yanlardan tek sıra kaval silme ile sınırlandırılmış, merkezde kabartma dikdörtgen pano oluşturulmuştur. Panonun iki yanında ay-yıldız motifi yer alır (Fotoğraf 409).

Metin

يا حافِظْ سنه 1317 رمضان

Okunuşu

Yâ Hâfız[64] sene 1317 Ramazan

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede yer alan ibarenin anlamı; Korumak, görüp gözetmek, ihmalkâr ve gafil davranmayıp dikkatli ve basîretli bulunmak; anlayıp bellemek, ezberlemek" anlamlarındaki hıfz kökünden sıfat olup "koruyan, hiçbir şeyin kaybolmaması ve ihmal edilmemesi için gerekli tedbirleri alan" demektir (Topaloğlu, 1997; 116). İnşâ tarihi M.1900'dır. Kitâbe sâde formda celî sülüs yazıdır.

3.1.20.12.Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler V

Bulunduğu Yer: Gönen Kaplıcalar Caddesi Gönen Termal Yıldız Otel Bahçesinde yer alır.

Tarihçesi ve Kitâbesi: Metin içeriğinden hareketle Kitâbe H.1276 / M.1859-60 senesine aittir. Metinde hangi yapı türüne, bânisine ya da yer bilgisi bulunmaz. Kitâbe mevcut hâli ile dikdörtgen formda mermer malzeme üzerine cetvellerle ayrılan 2 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir. Kitâbenin şu anki durumundan yarı parçasının eksik olduğu düşünülmektedir. Satır başı ve Kitâbenin baş

[64] Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biridir.

kısmının yarım olduğu fiziksel görünümünden de anlaşılmaktadır. Kitâbenin son kısmında satır düzeninden ayrı düşey sivri kemerli dikdörtgen pano içerisinde hattat ismi yer alır (Fotoğraf 410).

Metin

1- هر ان راب شكر ايدوب حقه ديدم اتمام تاريخين

2- بحمد الله ظيا لطفى بو بر نقله قيام اولدى

3- سنه 1276 \ كتبه عبدالله كتبه عبدالله وحبى

Okunuşu

1-Her an Hakk'a şükr idüb Hakka didim itmâm tarihini

2- Bihamdillâh ziyâ-ı lütfu bu bir nakle kıyâm oldu

3- Sene 1216 / Ketebehû Abdullah Vehbi

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni genel anlamı; her zaman Allah'a şükr edip, dedim tamamlanma tarihini. Allah'a hamd olsun, bol lütufla taşınıp ayağa kalktı. Abdullah Vehbi, bunu yazdı, M. 1859-60. Kitâbe mevcut bölümünde yapı türü, bâni ismi yer almamaktadır. Hat sanatı açısından mahalli üslupta bozuk bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Yazının satır düzeni tek sıra açık istifli teşrifatsızdır. Harf ölçüleri kısmen uyumlu olsada anatomik ifadelerinde sorunlar vardır. Metinde "**د-ى-ه ve و / dal-ye-he-vav"** gibi harflerin yazımında uyumsuzluklar görülmektedir.

3.2.Mezar Taşları

3.2.1.Balıkesir Merkez

3.2.1.1.Ali Şuuri Mektebi Haziresi

3.2.1.1.1.Seyyid Ali Şuuri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Şuuri Mektebi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.05.2022
Fotoğraf No:	411-412	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık kabirde şahideler toprak üzerine oturur durumdadır. ***Baş Şahidesi;*** Düşey dikdörtgen forma sahip baş taşı çapraz sarılmış destarlı sarık başlıklı olarak

sonlanmaktadır. Şahide dış yüzünde yer alan kitâbe cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahide dış yüzünde kitâbe bölümü yer almakta olup tezyîni unsur görülmez. ***Ayak Şahidesi;*** Düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde stilize edilmiş servi ağacı motifi haricinde tezyinat görülmez.

Metin	**Okunuşu**
1-Âh mine'l-mevt	**1- آه من المو**
2- Çün ecel geldi âna olmaz emân	**2- چون اجل كلدى اكا اولمز امان**
3- Cürmünü afv eyle yâ Rabbe'l-mennân	**3- جرمنى عفو ايله يا ربّ المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın hâli yaman	**4- مغفرت قيل اولمسون حالى يمان**
5- Mazhâr-ı nûr-u şefaat kıl her zaman	**5- مظهر شفاعت نور قيل هر زمان**
6-Merhum Hacı es-Seyyid Ali Şuuri	**6- مرحوم حاجى السيد مفتى على شعورى**
7- Efendi'nin ruhiçün Fâtiha	**7- افندينك روحيچون فاتحه**
8- fî gurre Muharrem sene 1281	**8- فى غره محرم سنه 1281**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 124 cm En: 35 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kabir sahibi Hacı Seyyid Ali Şuuri Efendi olduğu ve M. Haziran 1864 yılında vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mezar taşlarında sık kullanılan *"Âh mine'l-mevt"* serlevha ibâresi ile başlamakta ve devamında kabirde yatan için dua ve mağfiret ibareleri ile devam etmektedir. Kitâbe iyi düzeyde bir mâil celî tâ'lik hatta olup içerisinde "**Ye-ى"** harflerinin bazıları geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus yapılmıştır. Yine "**Kıl-قيل"** kelimesinde ye harfi yine keşidelendirilmiştir.

3.2.1.1.2.Hasîbe Hanım'ın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Ali Şuuri Mektebi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.05.2022
Fotoğraf No:	413-414	**Çizim No:**	1
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli, şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanan bir tipolojidedir. Baş taşının dış yüzünde kitâbe yer almaktadır. Kitâbe mâil tarzda düzenlenmiş panoya cetvellerle ayrılmış 12 satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahide tepeliği merkezde ışınsal doğruların ve iki yanda ay-yıldız motifinin yer aldığı kompozisyondadır. Şahide arka dış yüzü sade bırakılmıştır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanır. Şahide iç yüzünde gövde üzerinde servi ağacı tasviri, tepelik bölümüne ise ışınsak doğru motifleri işlenmiştir. Şahide dış yüzü sade bırakılmıştır.

Metin	**Okunuşu**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Zevce-i fâzıl Şuuri kim Hasibe Hanım'ın	**2- زوجۂ فاضل شعوری کیم حسیبه حانمك**
3- Nefsi pâki ircî'i emrine etti imtisâl	**3- نفس پاکی ارجعی امرینه ایتدی امتثال**
4- Sîzeler havâd Meryem Âsiye hazarâtına	**4- سیزه لر حواد مریم آسیه حضراتنه**
5- Dâr-ı rıdvânda refîka olmaz … ihtimâl	**5- دار رضوانده رفیقا اولمز ... احتمال**
6- Bu zamanda bunla mesture bulunmaz lâ ceram	**6- بو زمانده بویله مستور بولنماز لا جرم**
7- Bir mühim iffet inşâ eylemişdi bîmisâl	**7- بر محیم عفت انشا ایلمشد بمثال**
8- Hakdan ilhâm ile yazdım tam tarihini	**8- حقدن الهام ایله یازدم تام تاریخنی**
9- Meskenin gülzâr-ı cennet eylesin …	**9- مسکنن کلزار جنّت ایلرسن ...**
10- Merhûme Balıkesir Müftüsü Şuuri alâmenin	**10 مرحومه بالیکسری شعوری عالمه نك**
11- Zevcesi Hasibe Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**11- زوجه سی حسیبه حانمك روحنه فاتحه**
12- 5 RE (Rebiü'l-âhir) sene 1303	**12- 5 را سنه 1303**
Ölçüler:	
Baş Taşı: Boy: 132 cm En: 30 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 112 cm En: 28cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kabirdeki kişinin hemen yanındaki kabirde medfun olan Seyyid Ali Şuuri Efendi'nin eşi Hasîbe Hanım olduğu ve M.11 Ocak 1886 tarihinde vefat ettiği bilgisi yer alır. Kitâbenin serlevha kısmında "*Hüve'l-Bâki* – Ebedi olan O'dur "ibaresinden sonra dua ve mağfiret ifadelerinin yer aldığı satırlar okunmaktadır. Kitâbe mahalli üslupta mâil celî tâ'lik hat ile yazılmıştır. Metin düzeni tek sıra istifli ve teşrifatsız olmakla birlikte sıkışık bir kompozisyon görülür. Harflerin anatomilerinde bozulmalar görülmektedir.

3.2.1.1.3.Sabahaddîn Muharrem Şuuri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Şuuri Mektebi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.05.2022
Fotoğraf No:	415-416	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli, şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda örfî destarlı kavukla sonlanmaktadır. Şahide dış ve iç yüzünde kitâbe haricinde hareketlilik görülmez. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzüne saksı içerisinden yükselen çiçek tasviri işlenmiştir. Dış yüzü sade tutulmuştur.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhum Balıkesir Müftüsü	**2- مرحوم بالیکسری مفتیسی**
3- Hacı Süleyman Efendi	**3- حاجی سلیمان افندی**
4- Mahdumu ahfâdı Şuuriden	**4- مخدومی احفاد شعوریدن**
5- Sabahaddîn Muharrem Şuuri	**5- صباح الدّین محرم شعوری**
6- Efendi ruhuna Fâtiha	**6- افندی روحنه فاتحه**
7- 15 Receb sene 1322 yevm-i Pazar // 2 Eylül sene 1320	**7- 15 رجب سنه 1322 یوم پازار**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kabrin Merhum Balıkesir Müftüsü Hacı Süleyman Efendi oğlu, Şuuri torunu Sabahaddîn Muharrem Şuuri Efendi'ye ait olduğu ve M.15 Eylül 1904 tarihinde vefat ettiği belirtilir. Kitâbe ser levhasında kısmında "*Hüve'l-Bâki* – Ebedi olan O'dur" ibaresi yer alır. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik hat ile yazılmış olup tek sıra istifte sade ve açık bir yazıdır. Yazıda harfler ölçülü ve anatomik ifadeleri uygundur. Metin içerisinde farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.1.4.Hafzâ Ratıbe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Şuuri Mektebi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.05.2022
Fotoğraf No:	417-418	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli, şahidelerin pehle üzerine oturduğu bir tipolojidedir. ***Baş taşı,*** düşey dikdörtgen formda ve tepelik kısmı hanım mezar taşlarında görülen çiçek buketi kabartması ile şeklinde sonlanmaktadır. Baş taşının dış yüzü tamamıyla bitkisel motiflerle tezyin edilmiştir. Başlık, merkezde üç goncalı çiçek buketi ve yanlardan sarkan kıvrık dallarla tamamlanmıştır. Şahide ön yüzünde yer alan kitâbenin çevresi tek sıra bordürle tamamlanmıştır. Bordür içerisinde mükerrer çiçek ve dal motifleri görülür. Kitâbe, cetvellerle ayrılan 11 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahide iç yüzü sade tutulmuştur. ***Ayak taşı***, düşey dikdörtgen formda bitkisel bezemeli hanım başlığı ile sonlanan şahide iç yüzü tamamı bezemelidir. Şahide iç yüzü gövde kısmında merkezde vazo içerisinden yükselen asma tasviri tüm gövdeyi kaplar. Bunu yanlardan içerisi çiçek tasviri ile doldurulmuş bordür sınırlar. Tepelik kısmı baş taşında olduğu gibi üç goncalı çiçek buketi ve kıvrık dallardan oluşmaktadır. Dış yüzeyi sade bırakılmıştır.

Metin	**Okunuşu**

1-Âh mine'l-mevt 2- Hazan erdi nihâl ömrüne devr-i baharında 3- Koyub gitti yazık üç gonca semîn-i mihnet diyarında 4- Hûdaya ey olan mevt ve hayatın Hâlık-ı Allah 5- Bunu kıl huld-ı berînde nâil-i dilhâh 6- Vefâtı sâline çıkdı kalemden cevherin âvaz 7- Ratıbe Hafzâ-i kasrdan eyledi sevâz (1311) 8- Karesi Müftisi el-Hâc Süleyman 9- Efendi'nin zevcesi Hafzâ Ratıbe Hanım 10- Ruhuna Lillahi'l-Fâtiha 11- fî 6 Zi'l-kâide sene 1311	**1- آه من الموت** **2- خزان ایردی نهال عمرینه دور بهارنده** **3- قویوب کیتدی یازیق اوچ غنجه سمین محنت دیارنده** **4- خدایا ای اولان موت و حیاتك خالقی الله** **5- بونی قیل کلشن خلد بریندە نائل دلخواه** **6- وفاتی سالنه چقدی قلمدن جوهرین آ واز** **7- رطیبه حافظه فانی قصردن ایلدی ثواز [1311]** **8- قره سی مفتیسی الحاج سلیمان** **9- افندینك زوجه سی حافظه رطیبه خانم** **10- روحنه لله الفاتحه** **11- فی 6 زیالقعده سنه 1311**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 160 cm En: 35 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 146 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde kabirdeki kişinin Karesi Müftüsü Hacı Süleyman Efendi eşi Hafza Ratiye Hanım olduğu ve M.11 Mayıs 1894 senesinde vefat ettiği yazmaktadır. Kitâbe serlevhasında *"Âh mine'l-mevt – âh ölümdendir"* ibaresi yer alır. Metnin devamında ayrılığa sitem ve dua talebi içeren ifadeler yer alır. 7. Satırda vefât tarihi ebced usulü ve rakam ile de verilmiştir. Kitâbe iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı ile hakkedilmiştir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açık bir kompozisyondadır. Metinde harf ölçüleri ve yazımları yerinde olup farklı tasarruf görülmez.

3.2.1.1.5.Hasîbe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Şuuri Mektebi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.05.2022
Fotoğraf No:	419-420	**Çizim No:**	2
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli, şahidelerin pehle üzerine oturduğu bir formdadır. ***Baş şahide,*** düşey dikdörtgen formda ve tepelik kısmı hanım mezar taşlarında görülen çiçek buketi kabartması ile şeklinde tamamlanır. Şahidenin dış yüzü tamamıyla bitkisel motiflerle tezyin edilmiştir. Başlık, merkezde üç goncalı çiçek buketi ve yanlardan sarkan kıvrık dallarla tamamlanmıştır. Şahide ön yüzünde yer alan kitâbenin çevresi tek sıra bordürle sınırlanır. Bordür içerisinde mükerrer çiçek ve dal motifleri görülür. Kitâbe, cetvellerle ayrılan 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda bitkisel bezemeli hanım başlığı ile sonlanan şahidenin iç yüzü bezemelidir. Şahide iç yüzü gövde kısmında merkezde vazo içerisinden yükselen asma tasviri tüm gövdeyi kaplar. Bunu yanlardan içerisi çiçek tasviri ile doldurulmuş bordür sınırlar. Tepelik kısmı baş taşında olduğu gibi üç goncalı çiçek buketi ve kıvrık dallardan oluşmaktadır. Dış yüzeyi sade bırakılmıştır.

Metin	**Okunuşu**

1-Âh mine'l-mevt	**1- آه من المو**
2- Hazân-ı mevt erdi ömrünün fasl-ı bahârında	**2- خزان موت ايردى عمرينك فضل بهارنده**
3- Bu bî çâre kadın hâk-ı fenaya göçdü pek erken	**3- بو بى چاره قادين خاك فنايه كوچدى پك ايركن**
4- Gönülden kopdu tarihi vefatı fer tarkatle?	**4- كوكلدن كوپدى تاريخ وفاتى فرطرقتله**
5- Hasîbe Hanım mevli cinânı ile son mesken (1312)	**5- حسيبه خانم مولى جنانى ايله سون مسكن**
6- Yeni köylü el-Hâc Süleyman Efendi	**6- يكى كويلى الحاج سليمان افندى**
7- Kerimesi ve Tayyib Efendi zevcesi	**7- كريمه سى و طيب افندى زوجه سى**
8- Hasîbe Hanım'ın ruhuna Lillahi'l-Fâtiha	**8- حسيبه خانمك روحنه لله الفاتحه**
9- fî 1 Muharrem sene 1312	**9- فى 1 محرم سنه**
Ölçüler:	
Baş Taşı: Boy: 148 cm En: 36 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 145 cm En: 36 cm Kalınlık: **8 cm**

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede kabirdeki kişinin Yeni köylü Hacı Süleyman Efendi kızı ve Tayyib Efendi eşi Hasîbe Hanım olduğu ve M. 5 Temmuz 1894 tarihinde vefat ettiği ifade edilir. Serlevhada *"Âh mine'l-mevt – âh ölümdendir"* ibaresi devamında ise ayrılığa sitem ve dua talebi içeren ifadeler yer alır. 5. Satırda vefât tarihi ebced usulü ve rakam ile de verilmiştir. Kitâbe iyi düzeyde bir celî tâ'lik yazı ile hakkedilmiştir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açık bir kompozisyondadır. Metinde harf ölçüleri ve yazımları yerinde olup farklı tasarruf görülmez.

3.2.1.1.6.Hacı Süleyman Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Şuuri Mektebi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.05.2022
Fotoğraf No:	421-422	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık kabirde şahideler toprak üzerine oturur durumdadır. ***Baş taşı,*** düşey dikdörtgen forma sahip baş taşı çapraz sarılmış destarlı sarık başlıklı olarak sonlanmaktadır. Şahide dış yüzünde yer alan kitâbe cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahide dış yüzünde kitâbe bölümü yer almakta olup tezyîni unsur görülmez. ***Ayak taşı,*** Düşey dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde haricinde tezyinat görülmez.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Balıkesir Müftisi ve Nâkıbü'l-eşrâf	**2- بالیکسری مفتیسی و نقیب الاشراف**
3- Kâimmakâmı ve Müftî'i esbak Ali eş-Şuuri	**3- قائمقامی و مفتئ اسبق علی الشعوری**
4- Efendi damadı Ağa Bey zâde	**4- افندی دامادی اغابك زاده**
5- Faziletlü el-Hâc Süleyman Efendi'nin	**5- فضیلتلو الحاج سلیمان افندینك**
6- Ruhiçün el-Fâtiha	**6- روحیچون الفاتحه**
7- fî 17 Zi'l-hicce? sene 1316	**7- 17 زی الحجه سنه 1316**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 100 cm En: 35 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 30 cm Kalınlık**: 8 cm**

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kabir sahibinin Balıkesir Müftüsü, Kaymakam ve şehrin büyüklerinden Ali Şuuri Efendi'nin damadı Ağa Bey oğlu Hacı Süleyman Efendi olduğu ve M. 18 Nisan 1899 yılında vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mezar taşlarında serlevha kısmında sık kullanılan *"Hüve'l-Hayyü'l-Bâki- Ölümsüz Ve*

Ebedî Olan Sadece O'dur" ibâresi ile başlamakta ve devamında kabirde yatan için dua ve mağfiret ibareleri ile devam etmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde bir celî tâ'lik hat ile yazılmıştır. Kitâbe düzeni tek sıra istifli açık ve sade bir kompozisyondadır. Harf ölçüleri ve anatomik yazımları uyumlu olmakla birlikte dönemine göre daha mahallidir.

3.2.1.2.Şehitler Parkı Mezarlığı

3.2.1.2.1.Adil Efendi'nin Eşi Sıdıka Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şehitler Parkı Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.03.2021
Fotoğraf No:	423-424	**Çizim No:**	3
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hatla oyma-kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin omuz kısımları gövdeden taşıntılı biçimde verilmiş yaprak motiflerinden oluşmaktadır. Şahidenin başlık kısmı, yan yana verilmiş 3 adet açılmış çiçek motifi ve çiçeklerin etrafını başlığı tamamıyla saracak şekilde yerleştirilmiş yaprak motifleriyle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Zevce-i Adil Efendi yani Sıdıka Hanım	**2- زوجۀ عادل افندی یعنی صدیقه خانم**
3- Eyledi bir dertli dermanla dünyadan güzâr	**3- ایلدی بر دردلی درمانله دنیادن کزر**
4- Akrabası ile evladın koyub zar-u hazin	**4- اقرباسی ایله اولادین قویوب زار حزین**
5- İrcı'i fermanına kıldı feda-i can ve ser	**5- ارجعی فرمانـنه قیلدی فدای جان و سر**

6- Mazhâriyetle İlahi rahmet ve gufrânın 7- Eyledi ânı gülşen-i saray-ı hûryanda kâmver 8- Noktalı çıktı kalemden hasbi tarihi vefat 9- Genç iken dârü'l-hulûd etti sadıkâ-i sefer 10- Sene 1323	**6- مظهریتله الهی رحمت و غفرانکه** **7- ایلدی آنی کلشنسرای حوریانده کامور** **8- نقطه لی چیقدی قلمدن حسبی تاریخ وفاتی** **9- کنج ایکن دارالخلوده ایتدی صدیقه سفر** **10- سنه 1322**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 118 cm En: 27 cm Kalınlık: 8cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metininde kabir sahibinin Adil Efendi eşi Sıdıka Hanım olduğu bir hastalık sonucu M. 1905 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Ayrıca Allah'ın takdir buyurduğu kadere râzı olduğu ve bundan dolayı mükafata kavuşmasının arzu edildiği ibareler yer alır. Metnin son satırında vefat tarihinin şair Hasbi tarafından ebced usulü ile de düşüldüğü anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından yerel düzeyde bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe sade bir kompozisyonda olup tek sıra satır düzenlemesindedir.

3.2.1.2.2.Seyyid Muhammed Paşa Eşi Fatma Perlent? Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şehitler Parkı Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**29.03.2021**
Fotoğraf No:	425-426	**Çizim No:**	4
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda oval bir şekilde kesilerek sonlanmış durumdadır. Şahienin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine celî tâ'lik hatla oyma-kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	1- هوالخلاق الباقى
2- Kudemâ-i Vüzerâ âzam-ı saltanatı	2- قدماى وزراى عظام سلطنت
3- Seniyyeden olup bin iki yüz	3- سنيه دن اولوب بيك ايكيوز
4- Yetmiş bir senesi cemâziye'l-ahirinin	4- يتمش بر سنه سى جماذى الاخرينك
5- On beşinci pençenbe günü Kırımda	5- اون بينجى پنجشنبه كونى قريمده
6- Gözleve'de Rusya muharebesinde	6- كوزلوه ده روسيه محاربه سنده
7- Şehid (Şühedâ-i) irtihali dâr- bekâ eden	7- شهيداً ارتحال دار بقا ايدن
8- Balıkesirli Girîdi zâde	8- بالكسريلى كريدى زاده
9- es-Seyyid Muhammed Paşa merhumun	9- السيد محمّد پاشا مرحمك
10- Halile-i muhteremesi Fatma Perlent?	10- حليلهٔ محترمه سى فاطمه پرلنت
11- Hanım'ın ruhiçün rızâ'en-Lillâh	11- خانمك روحيچون رضاً لله
12- el-Fâtiha sene 1297	12- الفاتحه سنه 1297
Ölçüler:	
Baş Taşı: Boy: 145 cm En: 28 cm Kalınlık: 28 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede ilk satırında sık kullanılan bir ibâre olan, Hüve'l-Hallakü'l-Bâki "*Yaratma gücü sonsuz ve sınırsız olan O'dur"* anlamındaki serlevha yer alır. Kabirde M.1 Mart 1855 senesinde Kırım Gözleve'de Rusya savaşında şehit olan Büyük vezir Balıkesirli Girîdi zâde Seyyid Muhammed Paşa'nın eşi Fatma Perlent? Hanım'ın defin olunduğu ifade edilmektedir. Seyyid Muhammed Paşa'nın vefat tarihi yazı ile verildikten sonra tarihi bir olaya vurgu yaparak nerede hangi savaşta şehit olduğu bilgisi yer alır. Kitâbe orta seviyede bir celî tâ'lik yazı ile hakkedilmiştir. Metin tek sıra istifli satır düzeninde sadedir. Metin içinde harflerin ölçüleri ne anatomileri uygun olup farklı bir uygulama görülmez.

3.2.1.2.3.Muhammed Paşa'nın Büyük Kerimesi Temenni Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şehitler Parkı Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**29.03.2021**
Fotoğraf No:	427-428-429	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli sandukalı mezar tipolojisindedir. ***Baş şahide*** sandukadan kopuk halde toprak üzre oturur durumdadır. Baş şahidesi, kare bir forma sahip olan şahide aşağıdan yukarı doğru daralarak devam etmekte üst kısımda hotoz tarzı bir başlıkla sona ermektedir. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine oyma-kabartma olarak celî sülüs hatla hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi,*** baş şahidesi aynı formda sade tutulmuştur. Sanduka dikdörtgen formda yan pehleler üzerinde merkezde güneş ışınları kursu yanlarda servi ağacı tasviri ile bezenmiştir. Sandukanın ön ve arka pehlelerinde de görülen benzer tasvirler haricinde sanduka kapağı ile pehle arasındaki geçiş burmalı kaval silme ile tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bin iki yüz yetmiş bir senesi	**2- بیك ایکی یوز یتمش بر سنه سی**
3- Cemâziye'l-âhirin On beşinci	**3- جمادی الاخرینك اون بینجی**
4- Penç şenbe günü Kırımda	**4- پنجشنبه کونی قریمده**
5- Gözleve'de Rusya muharebesinde	**5- کوزلوه ده روسیه محاربه سنده**
6- Şüheda vefat eden Balıkesirli	**6- شهیداً وفات ایدن بالکسریلی**
7- Girîdi zade Muhammed Paşa'nın büyük	**7- کریدی زاده محمّد پاشانك بیوك**
8- Kerimesi Temenni Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**8- کریمه سی تمنی خانمك روحنه فاتحه**
9- fî Şevval 11 sene 1318 Vefatı 19 Kanuni Sani Sani	**9- فی 11 شوال سنه 1318 و فی 19 کانون ثانی**

1316	
Ölçüler: **Baş Taşı::** Boy: 142 cm En: 33 cm Kalınlık: 33 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 150 En: 33 cm Kalınlık: 33 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe *"Hüve'l-Bâki"* (Ölümsüz ve ebedî olan sadece O'dur) serlevhası ile başladıktan sonra kabirde medfun Temenni Hanım'ın babası Girîdi zâde Muhammed Paşa ile ilgili hangi tarihte nerede şehit düştüğü bilgisi verilir. Metnin devamı Temenni Hanım için dua talebi vefat tarihi ile sonlanır. Vefat tarihi hicrî ve rûmi olarak verilmiştir. Buna göre vefat tarihi M.1 Şubat 1901 tarihidir. Kitâbe hat sanatı bakımından nitelikli oldun bir celî sülüs hat ile hakkedilmiştir. Yazı düzeni genel olarak tek sıra istifli olmakla beraber iki sıra olduğu bölümlerde vardır. Genel kompozisyonu sıkışık halde olan metinde mühmel harfler, tirfiller ve harekeler kullanılarak göze hoş gelen bir teşrifat sağlanmıştır. Harflerin ölçü ve anatomik ifadeleri uygun hâldedir. Metin içinde "**Ye-ى"** harflerinin büyük kısmı geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus yapılmıştır. Yine **"خانمك-** Hanım'ın" kelimesinde "**م-**mim**"** harfi farklı şekilde yazılmıştır.

3.2.1.3.Merkez Başçeşme Mezarlığı

3.2.1.3.1.Hacı İbrahim Kızı Fatma Hâtun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	430-431	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık sandukalı mezar tipolojisindedir. Sanduka pehleleri dikdörtgen formda sade düzenlemeli tezyinatsızdır. ***Baş taşı,*** düşey dikdörtgen gövdeli sivri kemer tepelikli üçgen alınlıkla sonlanır. Dış yüzeyde merkezde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde Kitâbe hakkedilmiştir. Kitâbe bölümünün üzerindeki alınlık yüzeyi merkezde çiçek tasvirleri ve iki yanında simetrik S-C kıvrımları ile hareketlendirilmiştir. ***Ayak Taşı,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli iç ve dış yüzeyleri sade olarak düzenlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Fenâdan bekaya eyledi rıhlet	**1- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
2- İde kabrini Hakk ravzâ-i cennet	**2- ایده قبرینی حق روضه جنت**
3- Merhume Fâtıma Hâtun	**3- مرحومه فاطمه خاتون**
4-binti Hacı İbrahim Ruhuna	**4- بنت حاجی ابراهیم روحنه**
5- Fâtiha / fî 20 C (Cemâziye'l-âhir) sene 1207	**5- فاتحه \ فی 20 ج سنه 1207**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 68 cm En: 35 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 65 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hacı İbrahim Kızı Fatma Hâtun olduğu ve M.2 Şubat 1793 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Metnin ilk satırlarında bu dünyadan ahirete göç ettiği, Allah'ın kabrini cennet bahçesi etmesi temennisi ifadeleri yer alır. Kitâbe hat sanatı açısından yerel üslupta celî sülüs yazı örneğidir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sıkışık bir düzenlemede olan kitâbe harf ölçülerinde ve anatomik ifadelerinde yetersizlikler görülür. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.1.3.2.Hacı Musa Kızı Fâtıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	432-433	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık sandukalı mezar tipolojisindedir. Sanduka yan pehleleri yüzeyinde ortada dikdörtgen formda panonun iki yanında ikişer çiçek tasviri işlenmiştir. Sandukanın kısa kenar pehleleri yüzeyi ise merkezde servi ağacı tasviri iki yanında çiçek yer alacak şekilde düzenlenmiştir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgeen formda sevri kemer tepelikle sonlanan bir formdadır. Şahide dış yüzünde gövde üzerinde pano içerisinde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde kitâbe metni hakkedilmiştir. Pano üst köşelerinde bitkisel tasvirler yer almakla birlikte Kitâbe baş kısmı yarım yuvarlak kemerle başlatılmıştır. Tepelik bölümü üçgen alınlıklı olup yüzeyde Camii ve mevye tabağı tasviri yer alır. Meyve tabağı içerisinde nar ve incir meyveleri işlenerek cennet vurgusu yapılmıştır. Bu tarz süslemeler batılılaşma döneminde sıkça kullanılmıştır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli sade bir düzenlemeye sahiptir.

Okunuşu	**Metin**
1-Âh mine'l-mevt	**1-آه من الموت**
2- Müyesser oldu bana şehadet	**2- میسّر اولدی بکا شهادت**
3- İlahi sen nasîb eyle saadet	**3- الهی سن نصیب ایله سعادت**
4- Bulam tâ ki Rasûlünden şefaat	**4- بولم تاکی رسولکدن شفاعت**
5- Hacı Musa kerimesi merhûme	**5- حاجی موسی کریمه سی مرحومه**
6- Fâtıma ruhuna Fâtiha sene 1219	**6- فاطمه روحنه فاتحه سنه 1219**
Ölçüler:	

Baş Taşı: Boy: 99 cm En: 35 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 37 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kabirde medfun kişinin Hacı Mûsa kızı Fâtıma olduğu ve M.1804 senesinde vefat ettiği belirtilir. Metnin ilk satırlarında ise Fâtıma hanım'ın şehide olduğu, Allah'tan saadet ve Rasülünden şefaat niyazında olduğu yazmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde mâil celî sülüs bir Kitâbe olduğu görülmektedir. Buna karşın harflerin ölücüleri ve anatomik ifadeleri uyumludur. Tek sıra istifli sıkışık bir satır düzenlemesinde olan Kitâbede "**ى-Ye"** harflerinin bazıları geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus yapılmıştır

3.2.1.3.3.Hacı Yahya Nef'i Efendi Hoca'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer-Taş	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	434-435	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Baş şahideli şahidenin toprağa gömülü olduğu mezar tipolojisindedir. Şahide aşağıdan yukarı daralan düşey dikdörtgen formda kare gövdelidir. Tepe kısmı üçgen formda üzeri suluk yeri olarak düzenlenmiş formdadır. Şahide dış yüzünde sonradan eklenen dikdörtgen levha üzerinde Kitâbe metni yer alır. Kitâbe cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine 7 satır olarak Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hû 2- Hayatının altmış beş senesi fî sebîlillâh 3- Ulûm ve fünûn-u âliye neşr ve tedrîs ve bi'l-hâssa tefsir 4- ve Hadîs-i Şerif takrîri ile geçiren Abâcılar 5- Kethûdâsı Ulemâdan Hacı Mehmed Efendi oğlu e'âzım-ı ulemâ-i 6- İslâmiyyeden Hacı Yahya Nef'î Efendi Hâce hazretleri ruhuna Fâtiha 7- Tevellüdü 1258 irtihâli hicri 5 Receb sene 1338	**1- هو** **2- حياتنك آلتمش بش سنه سى فى سبيل الله** **3- علوم و فنون عاليه نشر و تدريس و بالخاصه تفسير** **4- و حديث شريف تقريرى ايله كچيره ن عباجيلر** **5- كتخداسى علمآدن حاجى محمد افندى اوغلى اعاظم علمآى** **6- اسلاميّه دن حاجى يحيى افندى خواجه حضرتلرى روحنه فاتحه** **7- تولدى 1258 ارتحال هجرى 5 رجب سنه 1338**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 105 cm En: 36 cm Kalınlık: 22 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kabirdeki kişinin Hacı Yahya Nef'î Efendi Hâce olduğu, doğumunun M.1842 vefâtının 25 Mart 1920 senesi olduğu belirtilmektedir. Kitâbenin ilk bölümünde merhumun 65 yıl Allah yolunda ilim ve fende hizmet edip eser verdiği, Abacılar yardımcısı Ulemâdan Hacı Mehmed Efendi oğlu olduğu belirtilir. Kitâbe mahalli düzeyde bir celî tâ'lik Kitâbedir. Yazı tek sıra istifli sade açık bir düzenlemededir. Harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde yer yer uyumsuzluk görülmekle beraber genel kompozisyon uyumludur.

3.2.1.3.4.Camcızâde Hoca Halil Fevzi'nin Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	436	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Baş şahideli şahidesi pehle üzerine oturur tipolojidedir. Mezar'ın mevcut durumundan ayak şahidesinin günümüze ulaşamadığı anlaşılmaktadır. Baş şahidesi düşey dikdörtgen formda örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahide dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma- kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe yer alır. Kitâbenin ilk ve son satırları farklı olarak sivri kemerli yarım daire satır içerisine alınmıştır. Şahide üzerinde tezyînî unsur bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Camcı zâde Hoca Menşûr Halil Fevzi	**2- جامجی زاده خواجه منشور خلیل فوزی**
3- Kûrsî-i ukbâya itdi bâğı dünyadan güzer	**3- کرسی عقبایه ایتدی باغ دنیادن کزر**
4- İktidârıyla müsevvidlik de olmuşdu binâ'	**4- اقتداریله مسوّدلکده اولمشدی بنا**
5- Tâlibin ilm-i fazlından iderdi behrever	**5- طالبین علمی فضلنك ایدردی بهره ور**
6- Kıl ânı Ya Rabb bî-Hakkı Şâfi-i rûz-i cezâ	**6- قیل آنی یا رب بحق شاغع روز جزا**
7- Rahmet ve gufrânla bağ-ı hûriyân sebâ ü ter	**7- رحمت و غفرانله باغ حوریاند ثبا و تر**
8- Noktalı itdi kalemden Hasbî tarihi zuhur	**8- نقطلی ایتدی قلمدن حسبی تاریحی ظهور**
9- Camcızâde encâm-ı cennete kıldı sefer	**9- جامجی زاده خواجه انجام جنت قیلدی سفر**
10- Ruhiçün el-Fâtiha sene 1322	**10- روحیچون الفاتحه سنه 1323**
Ölçüler: **Baş Taşı:** : Boy: 115 cm En: 36 cm Kalınlık: 11	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbeden kabir sahibinin Camcızâde Hoca olarak bilinen Halil Fevzi olduğu ve M.1904 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Metnin diğer bölümlerinde Halil Fevzi Efendi'nin bu dünyadan bâki aleme göçtüğü, Allah'tan kıyamat günü şefaat temennisi yer alır. Metnin 8. satırında vefat tarihinin ebced usulü ile verileceğ ve şair olarak Hasbî ismi verilmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli seviyede mâil celî tâ'lik kitâbe örneği olduğu görülür. Kitâbe tek sıra istifli, açık bir yazı olarak görülür. Metinde teşrifat unsuru yer almaz.

3.2.1.3.5.Papuççu Hacı Ali Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	437-438	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir**,** baş ve ayak şahideli, şahidelerin pehle üzerine oturduğu tipolojidedir. Pehle iki aşamalı alt bölümde kaide üstte yanları pahlanmış orta bölümünde suluk yer alan dikdörtgen formda bir pehleden oluşur. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sarık başlıklı olarak sonlanır. Şahide dış yüzünde gövde üzerinde cetvellerle satırlara ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe panosunun çevresi tek sıra bordürle çevrelenmiştir. Bordür içerisinde mükerrer bitkisel bezemeler yer alır. ***Ayak şahidesi***, düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanır formdadır. Şahide iç yüzeyinde tüm gövdeye uzanan tek dal üzerinde lale ve yaprak motifleri işlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان**
3- Cürmüni afv eyleye yâ rabbenâ	**3- جرممی عفو ایلیه یا رب المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın hali yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالم یمان**

5- Mazhâr-ı nûr şefaat kıl her zaman 6- Pabuççu Hacı Ali 7- Ağa'nın ruhuna Fâtiha 8- Sene 1332	**5- مظهر نور شفاعت قيل هر زمان** **6-پابوججى حاجى على** **7- اغانك روحنه فاتحه** **8- سنه 1332**
Ölçüler: **Baş Taşı** : Boy: 140 cm En: 38 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 129 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe çok sık olarak kullanılan "Hüve'l-Bâki – **هوالباقى"** serlevhasıyla başlamaktadır. Metin yine mezar taşlarında sık kullanılan bir beyitle devam etmekte ve kabir sahibinin Papuççu Hacı Ali Ağa olduğu ve M.1913 senesinde vefat ettiği yazmaktadır. Yazı, hat sanatı bakımından iyi düzeyde mâil celî tâ'lik kitâbe örneğidir. Yazı düzeni tek sıra istifli açık bir düzenlemeye sahiptir. Harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri iyi durumdadır. Metinde "**ى-Ye"** harflerinin bazıları geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması haricinde farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.3.6.Kal'alı Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	439-440	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahidelerin direk toprağa gömülü olduğu kabirde ***baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda yatay sarılı destarlı sarık başlıkla sonlanır. Şahide iç yüzünde gövde kısmında kitâbe metni yer alır. Kitâbe iki bölümden oluşur serlevha bölümü elips bir pano içerisine celî sülüs hat ile Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Gövde bölümünde

yer alan asıl Kitâbe metni ise cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hatta Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli olarak sonlanır. Şahide dış yüzünde gövde tamamen tek gövdeden yükselen kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerle bezenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- Nâgehân bir derde düşdüm bulmadım asla deva	**2- ناکهان بر درده دوشدم بولمدم اصلا دوا**
3- Kimse me'mûl etmesin bu dehri fâniden vefa	**3- کیمسه مأمول ایتمسون بو دهر فانیدن وفا**
4- Rıhlet ettim mülkü fâniden bekâ gülzârına	**4- رحلت ایتدم ملك فانیدن بقا کلزارینه**
5- Lutf idüb ihsân ede ecrin cenâb-ı kibriyâ	**5- لطف ایدوب احسان ایده اجرین جناب کبریا**
6-Burhaniye'den kal'â'lı (Kaleli) Hacı Mehmed Ağa	**6- برهانیه دن قلعه لی حاجی محمد اغا**
7- Ruhiçün el-Fâtiha	**7- روحیچون الفاتحه**
8- Sene 1342 Şevval 3	**8- سنه 1342 شوال 3**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy:125 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Burhaniye'den Kaleli Hacı Mehmed Ağa olduğu ve M.8 Mayıs 1924 tarihinde vefat ettiğini öğrenmekteyiz. Kitâbe ilk satırlarında Hacı Mehmed Ağa'nın dermansız bir hastalıktan vefat ettiği, geride kalanlara bu dünyadan vefa beklememelerini tavsiye eden ve Allah'tan dua ifadeleri yer alır. Ayrıca Kitâbede yer ismi verilmesi de önemlidir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında kitâbede iki ayrı yazı türü kullanılması sık görülen bir uygulama değildir. Serlevha bölümünde oldun düzeyde bir celî tâ'lik yazı görülmekle birlikte satır istifi ve kompozisyonu iyi seviyededir. İki sıra istifli serlevha bölümünde harflerin yazımı ve ölçüleri iyi durumdadır. Tirfiller ve harekelerle teşrifatlandırılan yazı hoş bir görünümdedir. Kitâbenin diğer bölümü mâil celî tâ'ik hat ile yazılmıştır. Yazı düzeni tek sıra istifli ve açık bir düzenlemede olan Kitâbede yer yer sıkışık yazımlarda

görülür. Harf ölçüleri ve yazımlarında uyumsuzluk görülmekle birlikte iyi durumdadır. Metinde teşrifat yer almaz.

3.2.1.3.7.Halil Ağa'nın Zevcesi Hatice Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	08.22.2021
Fotoğraf No:	441-442	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli üzeri açık sandukalı mezar tipolojisindedir. Sandukanın yan pehleleri üzerinde merkezde dikdörtgen yanlarda dairesel formda panolar görülmektedir. Ancak bunların yüzeyi tamamen aşınmış durumdadır. Bu durum ön ve arka pehleler üzerinde de böyledir. ***Baş taşı,*** düşey dikdörtgen formda hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde gövde kısmında Kitâbe yer alır. Kitâbe cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbenin yer aldığı panonun üst köşelerinde simetrik olarak iki yönde çiçek ve ortada yaprak tasviri yer alır. Gövdeden başlığa geçişte boyun bölümü üzerinde de devam eden bitkisel süsleme boynun tam ortasında bir adet çiçek ve baş kısmının hemen altında açmamış üç adet gonca tasviri ile sonlanır. ***Ayak taşı,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir formda sade tutulmuştur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bu cihan bağına geldim bir mürüvvet	**2- بو جهان باغنه کلدم بر مروّت**
3- Görmedim derdime derman	**3- کورمدم دردیمه درمان**
4- Aradım bir ilâcın bulamadım	**4- ارادم بر علاجن بولمدم**
5- Abdülgâni zâde Halil	**5- عبدالغنی زاده خلیل**

6- Ağa'nın zevcesi merhûme Hatice 7- Hatun ruhuna Fâtiha 8- Sene 1209	**6- اغانك زوجه سی مرحومه حديجه** **7- خاتون روحنه فاتحه** **8- سنه 1209**
Ölçüler: **Baş Taşı::** Boy: 106 cm En: 33 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 83 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe sık kullanılan "Hüve'l-Bâki-**هوالباقی** **"** serlevhası ile başlamakta devamında kabirdeki kişinin bu dünyada mutluluk görmeyip dermansız bir hastalık yakalandığı belirtmektedir. Son satırlardan hareketle medfun kişi Abdülgâni zâde Halil Ağa eşi Hatice Hatun olduğu ve M.1794 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda mahalli düzeyde iyi bir celî sülüs yazı örneği görmekteyiz. Yazı düzeni tek sıra istifli açıktır. Metin içinde kısmen uygulanan teşrifat unsurları yazıyı hareketlilik katmıştır.

3.2.1.3.8.Sabri Sözen'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	08.22.2021
Fotoğraf No:	443-444	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli ve pehleli mezar tipolojisinde yer alan kabrin ayak şahidesi günümüze ulaşmamıştır. Pehle dikdörtgen formda sade kaide şeklindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda aşağıdan yukarıya genişleyen sivri kemer tepelikle sonlanan bir görünümdedir. Şahide iç yüzünde kitâbe metin haricinde hareketlilik görülmez. Kitâbe, 11 satır hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Hayyüllezi Lâ Yemût	1- هوالحیّ الّزی لا یموت
2- Din ile irfân ile Sabri Sözen meşhur idi	2- دین ایله عرفان ایله صبری سوزن مشهور ایدی
3- Gıbta bahş olmuştu ahlâkı ile akrânına	3- غبطه بخش اولمشدی اخلاقی ایله اقراننه
4- Millete hizmetle ömrü yetmişe ermiş idi	4- ملّته خدمتله عمری یتمشه ایرمش ایدی
5- Saçdı envâr-ı maârif ümmetin vicdânına	5- صاچدی انوار معارف امّتك وجداننه
6- Ehli feyz ve ma'rifet binlerce şâkirdânı var	6- اهلی فیص و معرفت بیکّلرجه شاکردانی وار
7- Hepsi hürmet eyliyor üstâd-ı âli şânına	7- هپسی حرمت ایلیور استاد عالی شاننه
8- Çıkdı din-i tarihi mecdid fevtine mağfür leh	8- چیقدی دین؟ تاریخ مجدی فوتنه مغفور له
9- Bir işaretdir bu nâil oldu Hakk gufrânına	9- بر اشارتدر بو نائل اولدی حق غفرانننه
10- Sene 1360 // Mâcid	10- سنه 1360 \\ ماجد
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 122 cm En: 53 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe çok sık görülmeyen "Hüve'l-Hayyüllezi Lâ Yemût-**هوالحیّ الّزی لا یموت**" (Hiç ölmeyecek olan gerçek hayat sahibi O'dur) serlevhası ile başlamıştır. Devamında kabir sahibinin Sabri Sözen olduğu belirtilmiştir. Metnin devamında Sabri Sözen'in hayatta iken Ümmete ilim saçdığı, binlerce talebe yetiştirdiği bu hizmette 70 yaşında iken M. 1941 senesinde vefat ettiği söylenmektedir. Yine metnin son satırlarında vefat senesinin ebced ile verildiği ve hattat'ın Mâcid olduğu anlaşılmaktadır. Burada Mâcid olarak belirtilen hattat'ın İstanbul'lu Macid bin Zühdî- Macid Ayral Efendi olduğu tespit edilmiştir. Kitâbeye hat sanatı açısından bakıldığında Osmanlı son dönemine ait nitelikli ve başkent üslubunda bir celî tâ'lik Kitâbedir. Yazı tek sıra istifli açık ve ahenkli bir görünümdedir. Harflerin ölçüleri ve anatomik ifadeleri tekamüle erdiği görülür. Metinde kâseli harflerin keşidelendirilmesi metne ahenk katmıştır. Yine "**ى-Ye"** harflerinin bazıları geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması buna örnektir.

3.2.1.3.9.Ali Necib Beyefendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	08.22.2021
Fotoğraf No:	445-446	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle dikdörtgen formda sadedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda fes başlıklı olarak sonlanmaktadır. Şahide dış yüzünde yer alan Kitâbe cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Kitâbe çevresi tek sıra bordürle çevrili olup bordür içerisinde mükerrer kıvrık dal ve çiçek motifleri vardır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan tipolojidedir. Şahide iç yüzünde vazo içerisinden yükselen tek dal üzerinde yaprak ve lâle motifleri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ya Rabbi beni affına mazhâr kılıversen	**2- یاربّی بنی عفویکه مظهر قیلیورسك**
3- Kim hâ'il olur kudretine kâdir-i mutlak	**3- کیم حائل اولور قدرتیکه قادر مطلق**
4- Elbette senin mağfiretin mücrim içindir	**4- البتّه سنك مغفرتك مجرم ایچوندر**
5- Bağışla Habibine emân bendeki ya Hakk	**5- باغشله حبیبکه امان بنده کی یا حق**
6- el-merhûm Balıkesir eşrâf-ı ve mu'teberânından	**6- المرحوم بالیکسری اشراف و معتبراننڈن**
7- Belde-i Reisi izzetlü Ali Necip	**7- بلدی رئسي عزتلو علی نجیب**
8- Beyefendi ruhuna el-Fâtiha	**8- بك افندی روحنه الفاتحه**
9- Sene 1327 2 Saferü'l-hayr	**9- سنه 1327 2 صفرالحیر**
Ölçüler:	

Baş Taşı: Boy: 138 cm En: 38 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 125 cm En: 34 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbeden hareketle kabirde medfun kişinin Belediye Reisi Ali Necip Beyefendi olduğu ve M.23 Şubat 1909 senesinde vefat etmiştir. Metin mezar taşların çok sık kullanılan "Hüve'l Bâki-**هوالباقی** " ibaresiyle başlayıp devamında Allah'tan mağfiret, dua ve yakarış ifadeleri ile devam etmektedir. Mevtânın Balıkesir'in ileri gelenlerinden ve Belediye Reisi olduğu bilgisi Balıkesir tarihi için önemli bir bilgidir. Kitâbe hat sanatı açısından ele alındığında mahalli düzeyde bir celî tâ'lik kitâbe olarak görülebilir. Ancak bu yoruma mevcut hâli üzerinden varılmıştır. Çünkü Kitâbeye sonradan yapılan müdahale metnin aslî özelliklerine zarar vermiştir. Kimi yerde bazı kelimelerde dökülme ya da harfler üzerinde uygun olmayan boyamalar vardır. Genel kompozisyonu tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemededir.

3.2.1.3.10.Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	447-448	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli toprak mezardır. Şahideler mevcut durumda toprağa oturur haldedir. ***Baş şahidesi***, düşey dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikli olarak sonlanır. Şahide dış yüzünde gövde kısmında Kitâbe üzerinde ise tepelik kısmı yer alır. Kitâbe cetvellerle ayrılmış yüzeye 7 satır hâlinde mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahide tepelik kısmı merkezde üç gonca gül ve çevresinde yaprak tasvirleri ile düzenlenmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanan sade bir formdadır. İç ve dış yüzeylerde bir hareketlilik görülmez.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Muhâcirîn-i Çerâkiseden	**2- مهاجرين چراكسه دن**
3- Paşmak Ağa kerimesi	**3- پشماق اغا كريمه سى**
4- ve Sâbık Mekteb-i Rüşdiyye	**4- و سابق مكتب رشديّه**
5- Muallim-i evveli Mustafa Efendi	**5- معلّم اوّلى مصطفى افندى**
6- Zevcesi Fâtıma Hanım ruhuna	**6- زوجه سى فاطمه خانم روحنه**
7- el-Fâtiha sene 1309	**7- الفاتحه سنه 1309**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 96 cm En: 35 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 78 cm En: 33 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni mezar taşlarında sık kullanılan "Âh mine'l-mevt-**آه من الموت** " serlevhası ile başlamakta devamından kabirde yatan kişiye ait kimlik bilgileri devam etmektedir. Burdan hareketle Çerkes muhacirlerinden Paşmak Ağa'nın kızı, eski Rüşdiyye Mektebi baş hocası Mustafa Efendi eşi Fâtıma Hanım M.1891-92 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı içerisinde mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneğidir. Harf ölçü ve anatomilerinde tutarlılık olmakla beraber kimi yerlerde bozulmalar vardır. Tek sıra istifli yazı düzenlemesinde yazı sıkışık haldedir. Yine metinde sık bir uygulama olan yâ-i mâkuslar görülür.

3.2.1.3.11.Merzûka Hanım'ın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021

Fotoğraf No:	449-450	**Çizim No:**	
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle dikdörtgen formda sade bir düzenlemededir. ***Baş taşı,*** düşey dikdörtgen formunda pehle üzerinde altta kaide devamında oval bir gövde, gövde üzerinde boyun ve baş kısmı ile sonlanan stilize edilmiş bir kadın görünümündedir. Şahide iç yüzü kaide kısmından başlığa kadar tüm yüzeyi tezyin edilmiştir. Kaide bölümünde iki yana simetrik olarak kıvrılmış iri akant yaprakları ve gonca güller işlenmiştir. Gövdenin merkezinde Kitâbe, Kitâbenin ise tek sıra halinde iri akant yapraklarından oluşturulan bordürle sınırlandırılmıştır. Gövdeden boyuna geçişte iki yanda C kıvrımı içinde akantlar, ortasında ise gonca güllerle oluşturulan çelenk ve kartuş içinde serlevha yer alır. Boyun bölümünde hizalanmış yapraklar ve üzerinde iki yana sarkmış yapraklar üzerinde goncalardan oluşturulmuş başlık yer alır. Şahide bu hâli ile batılılaşma döneminin süsleme özelliklerini üzerinde göstermektedir. Şahide gövdesinde yer alan Kitâbe, ilk bölümde tek kartuş içinde tarih bölümü devamında ise cetvellerle ayrılmış 8 satır içine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. ***Ayak Taşı,*** baş taşı benzer formda dış yüzü tamamen bezemelidir. Bezeme kompozisyonu, kaide bölümünde iki yana simetrik olarak kıvrılmış iri akant yaprakları, gövde üzerinde yanlarda yine iri akant yaprağı kabartmalı bordür ve merkezde tek kökden iki dal olarak uzanan kıvrık dal ve lâle tasvirleri ortalarında ise 3 goncalı bir gül tasviri tamamlanmıştır. Başlık kısmı kırık olan şahidenin bu bölümü muhtemelen baş taşı ile benzer düzenleme olmalıdır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Sene 1344	**2- سنه 1344**
3- Rahmet olsun ruhuna Merzûka'nın	**3- راحمت اولسون روحنه مرزوقه نك**
4- Genç iken etti cinâna intikal	**4- كنج ايكن ايتدى جنانه انتقال**
5- Can verirdi dînine …sine	**5- جان ويرردى دينه ... سنه**
6- Değmez hayatında? Bulunmaz böule hâl	**6- دكمز حايتنده بولنماز بويله حال**

7- Zâir sende oku Fâtiha 8- Ecrini veresün cenâb-ı Zü'l-Celâl 9- Kasab Recep Efendi zevcesi 10- Merzûka Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**7- زائر سنده اوقو بر فاتحه** **8- اجريكى ويرسون جناب زوالجلال** **9- قصاب رجب افندى زوجه سى** **10- مرزوقه خانمك روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 160 cm En: 60 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy:102 cm En: 57 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinden kabirde medfûn olan kişinin Kasab Recep Efendi eşi Merzûka Hanım olduğu ve M. 1925 senesinde genç yaşında vefat ettiği öğrenilmektedir. Kitâbe ilk bölümünde Merzûka Hanım'ın faziletlerinden bahsedilmiş ve ziyaretçilerden dua talebinde bulunulmuştur. Hat sanatı yönünden bakıldığında yerel düzeyde celî tâ'lik yazı olduğu görülür. Kitâbe üzerinde oluşan tabaka bazı yerlerde metnin okunmasını zorlaştırmıştır. Tek sıra istifli ve açık bir düzenlemedeki Kitâbede kimi yerlerde "**ى-Ye"** harflerinin bazıları geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus yapılmış ve iki sıra istife dönüşmüştür. Genel itibâri ile sade olan yazıda harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri tutarlıdır.

3.2.1.3.12.İsimsiz Kabir Taşı BÇ-1

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	451	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda başlık kısmı günümüze ulaşamamıştır. Şahide iç yüzüne pano içerisinde celî sülüs hat ile Arapça olarak kitâbe metni hakkedilmiştir. Metnin isim kısmı boş bırakıldığından mevtânın kim olduğu bilinmemektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhûme	**1- مرحومه**
2- Ruhuna	**2- روحنه**
3- el-Fâtiha	**3- الفاتحه**
4- Sene 1148	**4- سنه 1148**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 48 cm En: 17 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninden kabirde medfun olan kişinin bir kadın olduğu ve M.1735-36 yıllarında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metnin devamında dua talebi yer alan Kitâbe Osmanlı Devleti'nin 17 ve18. Yy sonlarına kadar görülen sade kare gövdeli sütun formlu mezar taşı örneklerindendir. Kitâbe hat sanatı bakımından değerlendirilecek teknik özelliklere sahip değildir.

3.2.1.3.13.İsimsiz Kabir Taşı BÇ-2

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	452-453	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda sade tarzda, yatay destarlı sarık başlıkla sonlanan formdadır. Gövdenin iç ve dış yüzeylerinde Kitâbe yer alır. Gövdeden başlık kısmına geçiş üzerinde baklava dilimi üçgen motiflerle bordür yapılmıştır. Başlığın üzerinde kırık gül tasviri işlenmiştir. Kitâbe iç ve dış yüzeye celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
Dış Yüz: -Lâ ilahe - illallah **İç Yüz:** - Muhammedün - Rasûlullah	**Dış Yüz** **-لا اله** **- الاالله** **İç Yüz** **محّمد** **- رسول الله**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 54 cm En: 17 cm Kalınlık: 17 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede herhangi bir kimlik bilgisi yer almaz. Şahide iç ve dış yüzüne hakkedilen metinde kelime-i tevhid işlenmiştir. Bozuk bir celî sülüs hatta olan kitâbe sanatsan bir estetik taşımaz.

3.2.1.3.14.Zeliha Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	454-455	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	I

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolosindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda gövdeden çıkıntı yapan kare formda tepelikle sonlanır. Şahide iç yüzünde gövde bölümünde Kitâbe üzerinde ise tepelik alınlık kısmı yer alır. Alınlık üzerinde alçak kabartmalı istiridye kabuğu motifi yer alır. Kitâbe, cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir formdadır. Şahide iç yüzünde ortada servi iki yanında dalgalı akant yaprağı motifleri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Dâr-ı fenâdan bekâya 2- Rıhlet eden 3- Merhûme ve mağfûre 4- Mühürdar Ağa kızı 5- Zeliha Kadın 6- Ruhuna Fâtiha …	**1- دار فنادن بقايه** **2- رخلت ايدن** **3- مرحومه و مغفوره** **4- زليحه قادن** **5- روحنه فاتحه** **...**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 85 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 87 cm En:30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde mevtânın bu dünyadan sonsuzluk âlemine göç ettiğini ifade ettikten sonra kabirdeki kişinin Mühürdar Ağa kızı Zeliha Kadın olduğu ve dua talebinde bulunduğu belirtilmektedir. Hat sanatı açısından bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan Kitâbede yazı kalitesi düşüktür. Tek sıra istifli ve açık bir düzenlemeye sahip Kitâbede harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumsuzdur. Metnin 3. Satırında " **و**

مغفوره- ve mağfûre” kelimesinde “Vav ve Mim” harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.1.3.15.Mehmed Âsım Efendi’nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Merkez Başçeşme Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.22.2021
Fotoğraf No:	456-457	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş taşlı toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda fes başlıkla sonlanır. Şahide dış yüzünde kitâbe metni haricinde hareketlilik görülmez. Kitâbe, cetvellerle ayrılmış 6 satır ve son bölümde bağımsız 3 kartuş içerisine Osmanlı Türkçesinde celî Tâ’lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve’l-Hayyü’l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Balıkesir eşrafından ve müdüriyet-i?	**2- بالیکسری اشراندن و مدریت؟**
3- Meclis-i idâre ve muhtelif kavisün?	**3- مجلس اداره و مختلف قویسیون؟**
4- A'zâlığında hüsn-i hidmet eden	**4- اعضالغنده حسن خدمت ایدن**
5- Ankaravi Mehmed Âsım	**5- آنقره وی محمد عاصم**
6- Efendi ruhiçün el-Fâtiha	**6- افندی روحیچون الفاتحه**
7- Tarihi velâdeti 1264 // Tarihi vefatı 1928 // 3 Cemâziye’l-evvel 1348	**7- تاریح ولادتی 1264 \\ تاریح وفاتی1928 \\ 3 جمازی الاول 1347**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 148 cm En: 38 cm Kalınlık: 9	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

cm	

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni meftânın unvaları hakkında bilgi vererek başlamaktadır. Buna göre kabirde medfun olan kişi Balıkesir önde gelenlerinden Meclis müdürü? ve a'zâlarından Ankaralı Mehmed Âsım Efendi olup M. 1847-48 senesinde doğmuş ve M.1928 yılında vefat etmiştir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde bir celî tâ'lik yazı örneği olan Kitâbede tarih bölümü ayrı kartuşlarda ve metinde daha düşük seviyede bir yazı ile hakkedilmiştir. Metin tek sıra istifli ve açık düzenlemede olup sadedir. Yazımda keşidelendirilen harfler harici farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.4.Şeyh Lütfullah Camii Haziresi

3.2.1.4.1.Kâmil Efendi'nin Kızı Fevziye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	458	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle 9 satıra ayrılmış Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hatla oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin başlık kısmında ortada yer alan bir kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Çün ecel geldi olmaz eman	**2-چون اجل كلدى اولمز امان**
3- Cürmünü afv eyleye yâ Rabbe'l-mennan	**3- جرمنى عفو ايله يا ربّ المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın hâli yaman	**4- مغفرت قيل اولمسون حالى يمان**
5- Mazhâr-ı nûr-u şefaat kıl her zaman	**5- مظهار نورى شفعات قيل هر زمان**
6- Antalyalı Müteveffî KolAğası	**6- انطاليه لى متوفى قول اغاسى**
7- Kâmil Efendi kerimesi	**7- كامل افندى كريمه سى**
8- Feyziye Hanım ruhuna fatiha	**8- فيضيه حانم روحنه فاتحه**
9- Sene 1329	**9- سنه 1329**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 132 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni mezar taşlarında çok sık kullanılan "Âh mine'l-mevt-**آه من الموت "** serlevhası ile başladıktan sonra yine alışılmış bir beyitle devam eder. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Antalya2lı KolAğası Kâmil Efendi kızı Fevziye Hanım olduğu ve M.1911 senesinde vefat ettiği bilgisi yer alır. Hat sanatı açısından bakıldığında mahalli düzeyde iyi bir celî tâ'lik kitâbe örneğidir. Yazı düzenlemesinde tek sıra istifli açık ve sade bir görünümdedir. Kitâbe yazımında farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.4.2.Hüsnü Bey'in Annesi Hoca Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	459-460-461	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli, şahideler pehle üzerinde sandukalı mezar tipolojisindedir. Sanduka dikdörtgen formda sade bir düzenlemeye sahiptir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hatla oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. Şahide Kitâbesinin etrafı 4 yönden, içerisinden akant yapraklarının yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüyle çevrelenmiş durumdadır. Şahidenin başlık kısmında; yan yana verilmiş 3 adet çiçek motifi ve etrafına yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler bulunmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sona ermiş durumdadır. Şahidenin ön yüzünde, alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal ve dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin gövde kısmı 4 yönden içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüyle çevrelenmiş durumdadır. Şahidenin başlığı üzerinde, boyun kısmından itibaren başlayıp başlığın tamamını kaplayan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları bulunmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Kâresi orman 3- Müfettişi Hüsnü 4- Beyin Valdesi Hâce 5- Hatice Hanım'ın ruhuna Fâtiha 6- Sene 1313 yevm'i Cum'a Muharremü'l-Haram fî 19	**1- هوالباقی** **2- قرة سی ارمان** **3- مفتشی حسنی** **4- بكك والدة سی حاجه** **4- حديجه خانمك روحنه فاتحه** **6- فی 19 يوم جمعه محرم الخرام – سنه 1313**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 132 cm En: 44 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 126 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni sade bir içerikte olup meftânın kimlik bilgileri ve dua talebi ile sonlanır. Buna göre kabirde medfun olan kişi Hüsnü Bey'in annesi Hoca Hatice Hanım olduğu ve M. 12 Temmuz 1895 tarihinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı bakımından iyi düzeyde bir celî sülüs kitâbe örneğidir. Osmanlı son dönem özelliklerini üzerinde gösteren Kitâbe tekâmüle ermiş bir yazıdır. Metin genel olarak tek sıra istifli sıkışık ve bazı yerlerde iki sıra istif şeklinde düzenlenmiştir. Yazı içerisinde harekeler, mühmel harfler ve tirfillerle teşrifalandırılan Kitâbe hoş bir görünüme kavuşmuştur. Harflerin ölçüleri ve anatomik ifadeleri yerinde olup ahenkli bir satır düzenine sahiptir. Mezar taşlarından çok sık gördüğümüz "Hüve'l-Bâki-**هوالباقی"** serlevhasının yazımında "**قی-kî"** bölümü ikinci sıra istifte olup sondaki **"y"** harfi yâ-i mâkus olarak tasarruf edilmiştir.

3.2.1.4.3.İsimsiz Kabir ŞL-1

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	462	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli, pehleli kabirde şahide pehle üzerinde yükselir durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanır durumdadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma-kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında yan yana verilmiş 3 adet çiçek motifi ve çiçeklerin etrafında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Şu küçük kabir ki ibret-i nümûn zairân oldu	**2- شو كوجك قبركه عبرتنمون زائران اولدی**
3- Derûnunda ânın bir goncâ-i ismet oldu	**3-درونكده آنك بر غنجهء نهان اولدی**
4- Henüz üç sâlne varmışdı bu gülzâr-ı fâni	**4- هنوز اوج سانه وار مشدی بو كلزار فانی**
5- Gelib hükmü kader üftâde-i Hâk gufrân oldu	**5- كلوب حكم قدر اوفتاده حق غفران اولدی**
6- Kalemden çıkdı tarihi vefatı hüznle Hasbi	**6- قلمدن چقدي تاريح وفاتی حزنله حسبی**
7- Yemine zâir gülşen-i râi hûriyân oldu	**7- يمينه زائر كلشنرای حوريان اولدی**
8- Sene 1321	**8- سنه 1321**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 82 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişiye ait kimlik bilgisi yer almamaktadır. Bu durum günümüze ulaşmayan ayak şahidesi üzerinde muhtemelen ismin yer aldığını düşündürmektedir. Metin içeriğinde meftanın genç yaşta vefat ettiği ve bu kitâbeyi Hasbi adında bir şâir'in yazıp vefat tarihini de ayrıca ebced ile verdiği görülmektedir. Vefat tarihi M.1903-04 tarihidir. Kitâbeye hat sanatı açısından bakıldığında yerel seviyede bir celî tâ'lik yazı olduğu görülmektedir. Yazı düzeni tek sıra istifli sıkışık bir görünümdedir. Teşrifat unsuru yer almamakla birlikte kimi satırlarda iki sıra istif görülür.

3.2.1.4.4.Bekri Efendi'nin Eşi Gümüş Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	463	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	I

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine oyma-kabartma tekniğiyle hakkedilmiş mâil celî tâ'lik hatta ve Osmanlı Türkçesinde Kitâbe metni yer alır. Şahidenin başlık kısmı, merkezde açılmış bir çiçek motifii çiçeğin etrafında yapraklar, goncalar ve iki yanda simetrik C kıvrımından oluşan bitkisel süsleme ögelerle bezenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Zevce-i Bekrî Efendi'nin Gümüş Hanım ki vah	**2- زوجهی بکری افندینك کموش خانم که واه**
3- Hâksârî etti ecel endâmı sîm ve zineti	**3- حاکسار ایتدی اجل اندام سیم و زینتی**
4- Goncasın kıldı tenim gülzâr-ı fanide felek	**4- غنجه سین قیلدی تنم کلزار فانیده فلك**
5- Tâ ciğerden dilleri yandırdı sûz-ı firkâti	**5- تا جکردن دیلری یاندردی سوز فرقتی**
6- Çün gülü terkin şehide eyledi senc-i verem	**6-چون کلی ترکن شهیده ایلدی سنج ورم**
7- Ol devâsız derde kâr eyler mi Lokman şerbeti	**7- اول دواسز درده کار ایلر می لقمان شربتی**
8- Hazreti Aişe'ye hemrâz olub lâ raybe fîh	**8- حضرت عائشه یه مراز اولوب لاریب فیه**
9- Hûriyân-ı ayn içinde tuttu hüsn-i şerbeti	**9- حوریان عین ایچنده طوتدی حسن شربتی**
10- Dâderi Sâlim yazıb tarihi cevher-i matemin	**10- دادری سالم یازوب تاریخ جوهر ماتمك**
11- Tuttu mesken Aişe Gülzâr sahn-ı cenneti	**11- طوتدی مسکن عائشه کلزار صحن جنتی**
12- fî 26 Muharrem sene 1290	**12- فی 26 محرم سنه 1290**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 144 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Berkî Efendi'nin eşi Gümüş Hanım olduğu ve M.26 Mart 1873 yılında vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe metni mezar taşlarında çok sık kullanılan "Âh mine'l-mevt-**آه من الموت**" serlevhası ile başladıktan sonra Gümüş Hanım'ın vefatına ilişkin üzüntüyü ve verem hastalığından şehid düştüğünü ifade eden satırlar ile devam eder. Metin devamında Gümüş Hanım'ın Hz. Aişe'ye dost olmasını, hurilerin ona hizmet etmesini temenni eden ifadelerden sonra bu Kitâbeyi kardeşi Salim'in kaleme aldığı ve vefat tarihini ebced hesabı ile de düştüğü anlaşılmaktadır. Kitâbe metni kimlik bilgileri, şair ismi ve ebced ile tarih düşülmesi yönü ile önemlidir. Kitâbey hat sanatı yönü ile baktığımzda mahalli düzeyde bir celî tâ'lik kitâbe örneği görmekteyiz. Zamanla taşında aşınması ile oluşan olumsuz durum yazıyıda etkilemiştir. Tek sıra istifli, açık ve sde bir düzenlemede olan metin içinde harf anatomilerinde farklı tasarruf görülmez.

3.2.1.4.5.Mehmet Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	464	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturmuş durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sona erer. Şahidenin iç yüzünde kitâbe mevcut hâlinde cetvellerle ayrılmış 10 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî tâ'lik hatile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ey olan mevt ve hayat Hâlık-ı ukbâ zünûn	**2- ای اولان موت و حیات خالیقی عقبا زنوت**
3- Der ki mağfiretin cümle mahlûkata penâh	**3- در که مغفرتك جمله محلوقته پناه**
4- Sâil-i bâb-ı kerem râci-i gufrandır	**4- سائل باب کرم رجی غفراندر**
5- Kılma bu bendeki mahşerde giriftâr-ı tamah	**5- قیلمه بو بنده کی محشرده کرفتار تماه**
6- Merkâd-i pûr nûr rahmetle ola bâğı cennet	**6- مرقدی پر نور رحمتله اوله باغ جنت**
7- Gülşen … ruhuna pervâzgâh	**7- کلشن ... روحنه پروازکاه**
8- Haneden çıkdı buna nokta-i tarihi vefat	**8- خانه دن چیقدی بوکا نقطه تاریخ وفات**
9- Bezm-i ukbâya sefer kıldı Muhammed Ağa ve	**9- بزم عقبایه سفر قلدی محمّد اغا وا**
10- … yüz başlarından Mehmed Ağa	**10- ... یوز باشیلرندن محمد اغا ..**
…	
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 130 cm En: 42 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe "Hüve'l-Bâki-**هوالباقی** **"** serlevhası ile başlamakta devamında mefta için Allah'tan rahmet ve mağfiret temennileri ile devam etmektedir. Metnin devamında kabrin ... yüz başılarından Mehmed Ağa'ya ait ait olduğu ifade edilmektedir. Metnin 8. Satırındaki ifadeden vefat tarihinin ebced ile verildiği anlaşılmakla birlikte şair ismi yer almaz. Kitâbenin 9. Satırındaki noktalı harfleri topladığımızda H.1221/ M.1806-07 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında iyi derecede Osmanlı son dönem celî tâ'lik yazı özelliklerine sahiptir. Harf ölçüleri ve anatomileri uygun olup tek sıra istifli, açık ve sadedir.

3.2.1.4.6.Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	465	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine mail celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Âlim ve dânâ idi Hafız-ı kelâm	**2- عالم و دانا ایدی حافظ کلام**
3- Olmuş idi hûb edâsıyla benâm	**3- اولمش ایدی خوب اداسیله امام**
4- Hem civanmerd hemde nâzikter idi	**4- هم جوانمرد همده نازکتر ایدی**
5- Sâhib-i izz-ü ve vakâr pîr ihtirâm	**5- صاحب عزّو وقار چر اختر ام**
6- Rıhlet etti üç yüz otuz sekizde	**6- رحلت ایتدی اوچیوز اوتوز سکزده**
7- Genç iken oldu âna cennet makâm	**7- کنج ایکن آکا جّنت مقام**
8- Mal Müdüri zâde Hafız Mehmed Efendi ruhuna	**8- مال مدیری زاده حافظ محمد افندی روحنه**
…	**…**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 107cm En:35 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirdeki medfun olan kişinin Mal Müdüri zâde Hafız Mehmed Efendi ve M. 1919-20 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metnin başında Hafız Mehmed Efendi'nin âlim, bilgin ve Hâfız olduğu devamında mert, nazik ve onurlu olduğuna dair sıfatlar sıralandıktan sonra yazı ile vefat tarihi belirtildikten sonra genç yaşta vefat ettiği ifade edilmiştir. Şahidenin alt satırlarının toprağa gömülü olmasından dolayı tarih ve dua talebi bölümü tespit edilememiştir. Buna karşın metin içöinde vefatın yazı ile verilmesi bu eksiği kısmen gidermiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda Osmanlı son dönem özellikli mâil celî tâ'lik bir Kitâbe görmekteyiz. Tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemede olan kitâbe metninde teşrifat unsuru yer almaz. Harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uygun olan Kitâbede farklı bir yazım tasarrufu görülmez.

3.2.1.4.7.Hacı Hüseyin Ağa'nın Kızı Nesibe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	466-467	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Başlığın mevcut bölümünden bir kâse kaidesi olduğu görülmektedir. Gövdenin üst köşelerinde simetrik istiridye motifleri yer alır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hatla Osmanlı Türkçesinde oyma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında yaprak motiflerinden oluşan süslemeler yer alırken, şahidenin kırılmış olan boyun kısmında bir kâsenin motifinin alt kısmı yer almaktadır. ***Ayak şahidesi***; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla tamamlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde oyma-kabartma olarak işlenmiş, alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir dal ve dalın etrafında gelişen yapraklardan oluşan süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, yan

yana verilmiş 2 adet açılmış çiçek motifi ve çiçeklerin etrafında başlığı tamamen kaplayan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları bulunmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt 2- Edüb terk-i mâsivâyı bugün azm-i bekâ ettim 3- Ecel câmın edüb nûş makâmın dâr-ı cinân ettim 4- Bu dünyanın bekâsı yok bilirken âkıbet-i fâni 5- Giyib cennet libası fenâyı terk idüb gittim 6- Hacı Ya'kûb zâde Hacı Hüseyin Ağa'nın 7- Kerimesi merhum ve mağfur leha Nesibe Hanım'ın 8- Ruhuna rızâe'l-lillâh teâli Fâtiha 9- fî yevm'i Perşembe 18 Şa'ban sene 1285 (Sin 800)	**1- آه من الموت** **2- ايدوب ترك ماسواى بوكون عزم بقا ايتدم** **3- اجل جمك ايدوب هم نوش مقامك دار جنان ايتدم** **4- بو دنيانك بقاسى يوق بلوركن عاقيبت فانى** **5- كيوب جنت لباسى فنائى ترك ايدوب كيتدم** **6- حاجى يعقوب زاده حاجى حسين اغانك** **7- كريمه سى مرحومه و مغفورلها نسيبه خانمك** **8- روحنه رضأ لله تعلى فاتحه** **9- فى يوم جهارشنبه 18 شعبان سنه 1285 [سن 800]**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 102 cm En: 38 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 116 cm En: 36 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden hareketle kabirde Hacı Ya'kûb oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın kızı Nesibe Hanım'ın medfun olduğu ve M.4 Aralık 1868 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe sık kullanılan bir serlvha ile başladıktan sonra Nesibe Hanım'ın vefatına ilişkin bu dünyanın sonsuz olmadığı, O'nun cennet elbiseleri ile sonsuzluk âlemine göçtüğü ve makamının cennet olmasını içeren temenniler yer alır. Metnin tarig bölümü ay, gün, sene oalrak detaylı verilmekle birlikte son kısımda "(Sin 800)-**800 [سن** **"** ifadesi ile kast edilen bilgi tespit edilememiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile mahalli üslupta mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harflerin yazımından farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.4.8.Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	468-469	**Çizim No:**	5
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturmuş durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hatla Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe etrafı her iki yandan ve üstten olacak şekilde içerisinden zik-zak geometrik motiflerinin yer aldığı bir süsleme bordürüyle çevrelenmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında, yan yana verilmiş mimari figürler yer alır. Burada camii, evler, konak, servi ve lâle tasvirleri görülmektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Bu merkade her kim ederse dua	**2- بو مرقدة هر کیم ایدرسه دعا**
3- Ede mahşerde şefaat müctebâ	**3- ایدة محشرده شفاعت مجتبا**
4- Merhum Hacı Hüseyin kızı	**4- مرحوم حاج حسین قزی**
5- Ümmühan Kadın ruhuna Fâtiha	**5- امهان قدین روحنه فاتحه**
6- Sene 1195 Ramazan	**6- رمضان سنه 1195**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 105 cm En: 35 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık görülen "Hüve'l-Hallakü'l-Bâki-**هوالخلاق الباقی** " serlevhası ile başlamaktadır. Metnin devamında mefta için duua talebi içeren satırlardan sonra kabirde medfun olan kişinin Hacı Hüseyin kızı Ümmühan Kadın olduğu ve M.Ağustos/Eylül 1781 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbeye hat sanatı açısından bakıldığında yerel düzeyde mâil celî sülüs yazı örneği olduğu görülür. Tek sıra istifli sıkışık ve sade bir düzenlemede olmakla beraber kimi yerlerde iki sıra istifli olarak düzenlenmiştir. Yazı içerisinde içerisinde bazı yerlerde "**ى-Ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus yapılmıştır. Harflerin anatomik ifadeleri ve ölçüleri uyumsuzdur.

3.2.1.4.9.Ali Ağa'nın Annesi Hatice Bacı'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	470	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli pehleli şahideler pehle üzerine oturmuş bir formdadır. Pehle dikdörtgen formda sadedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir kadın başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hatla Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında, yan yana verilmiş irili ufaklı 3 adet açılmış çiçek motifi ve çiçeklerin etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler görülmektedir. ***Ayak şahidesi,*** alt bölüme yakın bir noktadan kırık vaziyette olup mevcut hâli üzerinde bir hareketlilik görülmez.

Okunuşu	**Metin**

1- Âh mine’l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bî devâdır derdiyle deldin yanımı	**2- بى دوادر دردیله دلدك یانمى**
3- Mâtem eylerdi tûyân-ı efgânımı	**3- ماتم ایلردى طویان افغانمى**
4- Hasret koyub ağlattın evlâdım felek	**4- حسرت قیوب اغلتدك اولادم فلك**
5- Şimdi söndürdün çerâğ-ı canım	**5- شمدى سوندیردك چراغ جانمى**
6- Men dühânın emriyle geldim ircî’i râzıyeten	**6- من دوهنك امریله كلدم ارجعه راضیتهً**
7- Fâtiha tefrîh eder kulbe’i ahzânımı	**7- فاتحه تفریح ایدر كلبهء اخزانم**
8- Sevgiyâd derdin bilüb söyledim tarihi lafz	**8- سوكیآد دردك بیلوب سویلدم تاریخ لفظ**
9- Bin iki yüz doksan dokuzda eyleye Refiye Hanımı	**9- بیك ایكیوز طقسان طقوزده ایلیه رفعیه خانمى**
10- Karesi Jandarma Alayı Mülazımlarından İzmirli	**10- قره سى ژاندرمه آلایى ملازملرندن ازمیرلى**
11- Ali Ağa’nın Valdesi Hatice Bacı ruhuna Fâtiha	**11- على اغانك والده سى حدیجه باجى روحنه فاتحه**
12- Sene 1299	**12- سنه 1299**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 146 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 28 cm En:26 cm Kalınlık**:** 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni sık kullanılan bir serlevha ile başladıktan sonra bir şiir ile devam etmektedir. Metnin devamında meftânın dermansız bir hastalığa yakalanıp hayatının son buluğunu ve ona dua taleb edildiği görülmektedir. 9. Satırda vefat tarihi yazzı ile verildikten sonra Refiye Hanım isminin geçmesi sonrası Karesi Jandarma Alayı Teğmenlerinden İzmir’li Ali Ağa’nın annesi Hatice Bacı ruhuna dua taleb edilmiştir. Bu durum Kitâbenin iki ayrı kişiye ait olabileceğini düşündürmektedir. Son kısmı dikkate alarak kabrin Karesi Jandarma Alayı Teğmenlerinden İzmir’li Ali Ağa’nın annesi Hatice Bacı’ya ait olduğu ve M.1881 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbeye hat sanatı açısından mahalli üslupta mâil celî tâ’lik yazı örneğidir. Kitâbe tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harflerin yazımından farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.4.10.Hüsnü Bey'in Kızı Hatice Saime Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	471-472-473	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık sandukalı kabirde şahideler pehle üzerindedir. Sanduka dikdörtgen formda iç bükey yivli bir kaide üzerineddir. Sandukanın ön ve arka pehleleri üzerinde birer kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve çiçekler yer alır. Sandukanın yan kapakları üzerinde ise her iki pehlede de merkezde birbirine dönük C kıvrımları alt ve üst bölümünde iri yaprak tasviri ve iki yana doğru uzanan kıvrık dal motifleri ile hareketlendirilmiştir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli kadın başlığıyla sonlanmış durumdadır. Şahide aşağıdan yukarı daralan oval bir gövde ve başlığıyla bir kadın taasvirini andırmaktadır. Dış yüzünde merkezde Kitâbe metni olup etrafı kıvrık dal bezemeli bordürle sınırlandırılmıştır. Kitâbe cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahidenin başlık kısmı üzerinde yan yana verilmiş çiçek motifleri ve çiçeklerin etrafında başlığı kaplar şekilde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler ile tezyin edilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olup şahide üst kısımda bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin dış yüzünde oyma kabartma tekniğiyle işlenmiş, alt kısımda bir kâse içerisinden yukarıya doğru uzanan bir gövde etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları bulunmaktadır. Şahidenin başlığı üzerinde yan yana betimlenmiş çiçek motifleri ve çiçeklerin etrafında başlığı tamamen saracak şekilde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Karesi orman ser müfettişi	**2- قره سی اورمان سر مفتشی**
3- Hüsnü Bey'in kerimesi	**3- حسنی بك كريمه سی**
4- Hatice Saime Hanım'ın	**4- خديجه صائمه خانمك**
5- Ruhiçün el-Fâtiha	**5- روحی ايچون الفاتحه**
6- Veladeti Sene1314 Kanûni sâni 30 – vefatı sene 1315 4 Mart	**6- ولادتی سنه 1314 كانون ثانی 30 \\ وفاتی سنه 1315 مارت 4**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 84 cm En: 38 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 82 cm En: 36 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninden hareketle kabirde medfun olan kişi Hüsnü Bey'in Kızı Hatice Saime Hanım olup M… tarihinde vefat etmiştir. Metin sık kullanılan bir serlevha ile başlamasından sonra meftanın babasının mesleğine ilişkin bölge ile ilgili de önemli bir bilgi vermektedir. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda Osmanlı son dönem celî tâ'lik yazı düzeyinde bir Kitâbe görmekteyiz. Yazı tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemede olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde çanaklı harflerin bir kısmı keşideli olarak yazılmıştır.

3.2.1.4.11.Tevfik Mahmud Efendi'nin Eşi Şerife … Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	474-475	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde oturur durumdadır. Pehle dikdörtgen formda orta kısımında suluk bölümü olup sadedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir kadın başlığı ile sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî hatla Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda olacak şekilde dairesel birer motif içerisinden yukarıya doğru uzanan ışınsal oklardan oluşan süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel bir biçimde saran yaprakların oluşturduğu bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sona ermiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Fakat sat'ı? Şehide	**2- فقت صات شهيده**
3- Karesi Sancağı Muhasebecisi	**3- قره سی سنجاغی محاسبه جسی**
4- Tevfik Mahmud Efendi'nin haremi	**4- توفق محمود افندينك حرمی**
5- Şerife … Hanım'ın ruhu	**5- شريفه ... خانمك روح**
6- içün rızâe'l-lillâh el-Fâtiha	**6- ايچون رضأ لله الفاتحه**
7- fî 19 … sene 1293	**7- فی 19 .. سنه 1293**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 116 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninden hareketle kabirde medfun olan kişi Karesi Sancağı Muhasebecisi Tevfik Mahmud Efendi'nin eşi Şerife … Hanım olup M.1876 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe yüzeyi zamanla deforma

olduğundan dolayı okumada eksik kalan yerler olmuştur. Kitâbe mahalli üslupta bir mâil celî tâ'lik bir yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemede olup teşrifat unsuru görülmez.

3.2.1.4.12.Hacı Bekir Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	476	**Çizim No:**	6
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli, üzeri açık pehleli formdadır. Şahide toprak üzerine oturur halde olup bu durum şahidenin asıl konumunun burası olup olmadığını düşündürmektedir. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide çapraz destarlı bağlanmış yeni çeri başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretten murad bir duadır	**1- زیارتدن مراد بر دعادر**
2- Bugün bana ise yarın sanadır	**2- بوکون بنا ایسه یارین سنادر**
3- Safranbolulu Hacı Bekir	**3- صفرانبوللی حاجی بکر**
4- oğlu merhum Seyyid Muhammed Ağa	**4- اوغلی مرحوم سید محمّد اغا**
5- Ruhuna Fâtiha sene 1202	**5- روحنه فاتحه سنه 1202**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 140 cm En: 28 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarında sık gördüğümüz bir beyitin ilk iki satırı ile başlamakta devamında merhuma ilişkin bilgi vermektedir. Buna göre Kabirde medfun olan kişi Hacı Bekir Oğlu Seyyid Muhammed Ağa olup M.1787-88 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile mahalli üslupta bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sıkışık ve teşrifatsız bir düzenlemeye sahiptir. Harf ölçüleri ve anatomik yazımlarında kısmen uyumsuzluk olmakla birlikte ahenkli bir görünüme sahiptir. Kitâbenin 4. Satırında "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.1.4.13.Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	477-478	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üüzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde oturur durumdadır. Pehle dikdörtgen formda sade bir düzenlemededir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yatay destarlı sarık başlıkla sonlanır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hatla hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan kıvrık dallar etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve’l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Handân Helvacıoğlu Hacı Mustafa	**2- خاندان حلواجى حاجى مصطفى**
3- Canını verdi bahâyı cennete	**3- جاننى ويردي بهاى جنّته**
4- Etmedi fâni cihana rağbeti	**4- اتمدى فانى جهانه رغبتي**
5- Dâim eyler idi bekâyı cennete	**5- دائم ايلر ادي بقاى جنّته**
6- Vasıl oldukda sadâ’i ircî’i	**6- واصل اولدقده صداى ارجعى**
7- Buyurun zevk-i safâ-i cennete	**7- بيورك زوق صفاى جنّته**
8- Fevzi tam tarihi hâtıf söyledi	**8- فوزى تام تاريخ هاتف سويلدي**
9- Azmimiz gülşen-i saray-ı cennete	**9- عزممز كلشن سراي جنّته**
10- el-Mağfur … el-Hâc Mustafa	**10- المغفور ..جي الحاج مصطفى**
11- Ağa’nın ruhiçün Fâtiha	**11- اغانك روحيچون فاتحه**
12- Sene 1293	**12- سنه 1293**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 134 cm En: 30 cm Kalınlık: 90cm	**Ayak Taşı:** Boy: 126 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden hareketle kabrin Hacı Mustafa Ağa’ya ait olduğu ve M.1876-77 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Mezar taşlarında çok sık gördüğümüz bir serlevha ile başlayan metin devamında Hacı Mustafanın mesleğini belirtmektedir. Metnin devamında övücü ifadeler ve dua temennileri ile devam eden metinde şair kendi ismini belirterek vefat tarihinin ebced usulü ile de vermiştir. Hat sanatı bakımından Kitâbe Osmanlı son dönem mâil celî tâ’lik yazı düzeyinde tek sıra istifli açık ve teşrifatsız bir düzenlemededir. Harf ölçüleri ve anatomik yazımları uyumlu olan metin ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde çanaklı harflerin keşidelendirildiği, “**ى-y**” harfinin yâ-i makus şeklinde yazılması yazıdaki tasarruflar arasındadır.

3.2.1.4.14.Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	479-480	**Çizim No:**	7
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabir formundadır. Şahideler pehle üzerinde konumlandırılmış halde pehle ortası açık sade formdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide mevlevi tâcı sarık başlıkla sona ermiştir. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم و مغفور**
3- Amasyalı zâde	**3- اماسيّلى زاده**
4- Hacı Mehmed Efendi	**4- حاجى محمد افندي**
5- Ruhuna Fatiha	**5- روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 116 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 26 cm Kalınlık**:** 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki-**هوالخلاق الباقى "** serlevhası ile başlayıp devamında kabirde yatan kişinin Amasyalı oğlu Hacı Mehmed Efendi olduğu belirtilmektedir. Kitâbenin son bölümü gömülü olduğundan vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbe hat sanatı bakımından mahalli üslupta bozuk bir celî sülüs kitâbe görünümündedir. Yüzeyi aşınan Kitâbe estetik bakımından değerlendirme yapılacak düzeyde değildir.

3.2.1.4.15.Ahmet Efendi'nin Kerimesi Hasnâ Hanım

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**20.08.2017**
Fotoğraf No:	481	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli, üzeri açık pehleli pehle üzerinde oturur durumdadır. Şahide, düşey dikdörtgen bir forma sahip olup boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir) içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin Kitâbesi etrafında, her iki yandan ve üstten çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü bulunmaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında gövdeden taşıntılı bir biçimde işlenmiş yapraklar yer alır. Şahidenin başlık kısmı üzerinde yan yana verilmiş 5 adet açılmış çiçek motifi, çiçeklerin etrafında ise başlığı tamammen saran biçimde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Ebedî	**1- هوالحى الابدى**
2- Zâ'irân bu kabir içinde ve hatrân beldeden	**2- زائران بو قبر ايچنده و ختران بلده دن**
3- On sekiz yaşında terk-i cân eden Hasnâ Hanım	**3- اون سكز ياشنده ترك جان ايدن حسنا خانم**
4- Mısra'î âtiyi aldı hâme hâtifden heman	**4- مصرع آتي الدي خامه هاتفدن همان**

5- Nezd-i Hakda mevkı'î pek müstesna oldu Hanım 6- Eşrafdan Emin Bey zâde Ahmed 7- Efendi kerimesi Hasnâ Hanım 8- Ruhiçün el-Fâtiha …	**5- نزد حقده موقعی پك مستثنا اولدی خانم** **6- اشرافدن امین بك زاده احمد** **7- افندی کریمه سی حسنا خانم** **8- روحیچون الفاتحه** **…**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 42 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Hüve'l-Hayyü'l-Ebedî-**هوالحی الابدی "** serlevhası ile başlamakta devamında kabirdeki kişinin 18 yaşında canını teslim eden Hasnâ hanım'ın olduğu ifade edilir. Bu mısraların feryat ile yazıldığı ve Hasnâ hanım'ın yüce bir mevki'e kavuşacağı temennisi ile şehrin ileri gelenlerinden Emin Bey oğlu Ahmed Efendi'nin kızı olduğu belirtilmiştir. Meftânın vefat tarihini yer aldığı satırların toprağa gömülü olmasından dolayı bu bölüm okunamamıştır. Kitâbeye hat sanatı açısından bakıldığında Osmnalı son dönem mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemeye sahiptir. Metinde çanaklı harflerden bazıları keşidelendirilmiş bu durumda yazıya daha ahenkli bir görünüm katmıştır.

3.2.1.4.16.Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fâtımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	482-483-484	**Çizim No:**	8
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, sandukalı kabirde şahideler sanduka üzerinde oturur durumdadır. ***Sanduka;*** dikdörtgen formda 185 x 65 cm ölçülerinde yaklaşık 90 cm yükseliğinde ölçülere sahiptir. Sandukanın ön ve arka kapakları üzerinde merkezde dairesel formda yüksek kabartmalı akant yaprağı bezemeli rozet vardır. Rozet pehlenin dört köşesine işlenen isitridye kabuğu formu ile kompozisyon edilmiştir. Sandukanın yan pehlelerinde de benzer düzenleme görülmekte olup merkezde 12 kollu rozet ve dört köşde isitridye kabuğu motifi görülmektedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide iç bükey formlu kareye yakın hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Metni tarih kısmı kaide üzerine kazıma tekniği ile celî tâ'lik hat ile hakkedilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide iç bükey formlu kareye yakın hotoz başlıkla sona ermiştir. Şahidenin ön yüzü oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan gül Ağacı motifi ile tezyin edilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Men mâte gariben fekad mâte	**1- من مات غرباً فقد مات**
2- Şehidân	**2- شهيداً**
3- Trabzonî el-Hâc	**3- طربزونى الحاج**
4- Mehmed Paşa kerimesi	**4- محمد پاشا كريمه سى**
5- ve Karesi Defter-i Hakâni	**5- و قره سى دفتر حاقانى**
6- Me'mûru Niyazi	**6- مأمورى نيازى**
7- Bey Haremi el-Hâce	**7- بك حرمى الحاجة**
8- Fâtımatü'z-Zehra Hanım'ın	**8- فاطمه الزهرا حانمك**
9- Ruhuna Fâtiha	**9- روحنه فاتحه**
10- fî 24 Şevval sene 1322 – fî 18 Kanuni Evvel sene 1320	**10- فى 24 شوال \\ 18 كانون الاول**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 152 cm En: 32 cm Kalınlık: 16 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 145 cm En: 32 cm Kalınlık: 16 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe **"**Men mâte gariben fekad mâte" *Gurbette garip olarak ölen şehit olmuştur* anlamındaki Hadîsi Şerif ile başlamaktadır. Metnin devamında Trabzonlu Hacı Mehmed Paşa kızı ve Karesi Tapu ve kadastroda memur Niyazi bey eşi Hoca Fâtıma Zehra Hanım'ın bu kabirde yattığı ve M. 1 Ocak 1905 tarihinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbede hicri ve rûmi tarih verilmesi metne zenginlik katmıştır. Hat sanatı bakımından Osmanlı son dönem yazı kalitesinde nitelikli bir celî sülüs kitâbe örneğidir. Yazı tekamüle ermiş harfler ve ölçüleri yerinde ahenkli bir Kitâbedir. Metin içinde "**ى-y"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yazıya hareketlilik katmıştır. Traih kısmının celî tâ'lik hat ile hakkedilmeside Kitâbenin önemini artırmaktadır.

3.2.1.4.17.Alemdar Oğlu Ali Ağa'nın Eşi Fadime Kadın'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	485-486	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli formdadır. Kabirde şahideler pehle üzerinde oturur durumdadır. Pehle dikdörtgen formda orta ksımı açık sade bir düzenlemededir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Kitâbenin ilk satırının her iki yanında ve üst kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögeleri ve S-C kıvrımları görülmektedir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında, merkezinde vazo içerisinde çiçek motifi üzerinde iri yapraklar ve iki yanda simetrik iç içe geçmiş C kıvrımları yer alır. Şahidenin en alt kısmında kazıma tekniği ile

işlenmiş ibirk tasviri yer yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmış durumdadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ziyaretten murad olan duadır	**2- زیارتدن مراد اولان دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بوکون بکا ایسه یارین سکادر**
4- Merhum Sinan Bey zâde Ali Ağa'nın	**4- مرحوم سنان بك زاده امین اغانك**
5- Kerimesi ve Alemdar zâde Ali Ağa'nın zevcesi	**5- کریمه سی و علمدار زاده علی اغانك زوجه سی**
6- Merhûme ve mağfûre Fadime Kadın	**6- مرحومه ومغفورة فادیمه قادین**
7- Ruhiçün Fâtiha fî 5 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1212	**7- روحیچون فاتحه فی 5 را سنه 1212**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 152 cm En: 42 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 106 cm En: 36 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe sık kullanılan bir serlevha ile başladıktan sonra yine mezar taşlarında yaygın olarak görüdğümüz bir şiirin ilk iki beyiti ile devam etmektedir. Metnin devamında merhum Sinan bey oğlu Ali Ağa'nın kızı, Alemdar oğlu Ali Ağa'nın eşi olan Fadime Kadın'ın bu kabirde medfun olduğu ve M.28 Ağustos 1797 tarihinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı açısından yerel üslupta bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli olmakla beraber yer yer iki sıra, sıkışık ve teşrifatsız bir düzenlemeye sahiptir. Yazıda harf ölçüleri ve anatomik yazımlarında uyumsuzluklar vardır. Serlevhada "**لباقی**-'l-Bâki" bölümünde "**ی-y"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek satıra ahenk katmıştır.

3.2.1.4.18.Alemdar Oğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Fâtıma Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	487-488	**Çizim No:**	9
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli formdadır. Kabirde şahideler pehle üzerinde oturur. Pehle dikdörtgen formda orta ksımı açık sade bir düzenlemededir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbenin ilk satırının her iki yanında ve üst kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögeleri ve S-C kıvrımları görülmektedir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmı yüzeyine batılılaşma dönemi tarzında üç yönde iç içe C kıvrımları işlenmiştir. Bunun çevresinde iri yapraklarla tamamlanan bir kompozisyon yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemer alınlıkla sonlanmış durumdadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ziyaretten murad olan duadır	**2- زیارتدن مراد اولان دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بوکون بکا ایسه یارین سکادر**
4- Çavuş zâde İbrahim Ağa'nın kerimesi	**4- چاوش زاده ابراهیم اغانك کریمه سی**
5- ve Alemdar zâde Muhammed Ağa'nın zevcesi	**5- و علمدار زاده محمّد اغانك زوجه سی**
6- Merhume ve mağfure Fâtıma Kadın	**6- مرحومه ومغفورة فاطمه قدین**
7- Ruhiçün Fâtihafî 22 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1212	**7- روحیچون فاتحه فی 22 را سنه 1213**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 145 cm En: 40 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 141 cm En: 36 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe sık kullanılan bir serlevha ile başladıktan sonra yine mezar taşlarında yaygın olarak görüdğümüz bir şiirin ilk iki beyiti ile devam etmektedir. Metini devamında meftânın Çavuş oğlu İbrahim Ağa'nın kızı, Alemdar oğlu Muhammed Ağa'nın eşi Fâtıma Kadın olduğu ve M.14 Eylül 1797 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Hat sanatı açısından bakıldığında yerel üslupta bozuk bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli olmakla beraber yer yer iki sıra, sıkışık ve teşrifatsız bir düzenlemeye sahiptir. Yazıda harf ölçüleri ve anatomik yazımlarında uyumsuzluklar vardır. Serlevhada "**لباقی**-'l-Bâki" bölümünde "**ی-y"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek satır hareketlendirilmiştir.

3.2.1.4.19.Mehmet Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	489-490	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehlelilidr. Kabirde şahideler pehle üzerindedir. Pehle dikdörtgen formda sade bir düzenlemededir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, kâtibi kavukla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alırken şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde kazıma tekniğinde oluşturulan alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı ve iki yanında çiçek motifine yer verilmiştir

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هواخلاق الباقی**
2- Müyesser oldu bana şehadet	**2- میسّر اولدی بکا شهادت**
3- İlâhi sen nasib eyle saadet	**3- الهی سن نصیب ایله سعادت**
4- Bulam tâki Râsûlünden şefaat	**4- بولام تا کی رسولکدن شفاعت**
5- Molla Alemdar zâde merhum	**5- ملا علمدار زاده مرحوم**
6- Mehmed Ağa ibn Mustafa Ağa	**6- محمد اغا ابن مصطفی اغا**
7- Ruhuna Fâtiha fî 15 Ramazan sene 1223	**7- روحنه فاتحه فی 15 رمضان سنه 1223**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 32 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 70 cm En: 31 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni sık kullanılan bir serlevha ile başlayıp yine mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan 3 satırlık beyitle devam etmiştir. Kitâbeden hareketle kabirde yatan kişinin Molla Alemdar oğlu Mehmet Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa olduğu ve M.4 Kasım 1808 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta bozuk bir celî sülüs yazı olduüu görülmektedir. Kitâbenin yüzeyininde yer yer aşınmış olması buna etki etmektedir. Tek sıra istifli açık ve sade düzenlemede olmasına karşı bazı bölümlerde 2-3 sıra istifli bir düzenleme görülür.

3.2.1.4.20.Hacı İslâm Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	491-492	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, Baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Pehle dikdörtgen formda sade bir formdadır. ***Baş şahidesi***; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, pehle üzerinden bir kaide üzerinde alt kısımdan yukarı doğru daralan oval bir formda azizi fes başlıkla sonlanmaktadır. Kaide dış yüzeyi merkezde vazo içerisinden iki yana uzanan akant yaprağı motifleri ile hareketlendirilmiştir. Kaideden uzanan akant yaparakları ve çiçek motifleri mükerrer halde kitâbe metninin çevresini sararak tek sıra bir bordür oluşturmaktadır. Kitâbe cetvellerle ayrılmış11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Şahidenin boyun kısmı altında, omuz kısımlarından başlayarak aşağıya doğru uzanmakta olan ve orta kısımda birleşen, üzerinde yaprak ve çiçeklerin yer aldığı bir gerdanlık motifi yer almaktadır. Bu bölümde ayrı bir kartuş içerisine serlevha hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir formda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Kaide kısmından itibaren süslemenin yoğunlaştığı görülmektedir. Vazo içerisinden çıkan kıvrık dal ve çiçek şahidenin dövde kısmında yer alan ışınsal demetlerden oluşan güneç kursu motifini yanlardan sınırlamaktadır. Gövde yanlardan ikinci bir bordürle tamamlanır. Bu bordür iri akant yapraklarının tekrar etmesi ile oluşturulmuştur. Gövde boyun arasında gonca gül kabartmaları ile oluşturulan gerdanlık bunun iki yanına da yine akant yaprağı düzenlemesi eklenmiştir. Başlık kısmı adeta bir kadın mezarı başlığı formunda merkezde 3 gonca gül ve bunların yanından sarkan yapraklardan oluşan bir düzenleme göstermektedir. Başlık ve göde arasıdna ajur tekniği ile S-C kıvrımları işlenerek başlık ve gövde arasına hareketlilik kazandırılmıştır. Şahide bu görünümü ile kadın tasviri görünümündedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- İstikâmet-i pişe Hacı İslâm Ağa'nın akıbeti	**2- استقامت پیشه حاجی اسلام اغا عاقبت**
3- İrci'î fermanına kıldı fedâ-i cân-u ser	**3- ارجعی فرمننه قیلدی فدا جان و سر**
4- Çeşm-i kalbi dâim havf Allah'la peydâr idi	**4- چشم قلبی داأم خوف اللهله پیدار ایدی**
5- Hüsn-ü ahlâkla olmuşdu benâm ve mu'teber	**5- حسن اخلاقیله اولمشدی بنام و معتبر**
6- Mehbit'i envâr ola kabri ilâhi haşre dek	**6- مهبط انوار اوله قبری الهی حشره دك**
7- Ta'ir rûhî kenâr kevseri kılsun makar	**7- طائر روحی کنار کوثری قیلسون مقر**

8- Noktalı çıkdı kalemden hüsn-ü tarihi vefât 9- Hûriler firdevsine İslâm Ağa kıldı sefer 10- Arnavud Eşrafından el-merhûm ve'l-mağfûr Hacı İslâm 11- Ağa'nın ruhiçün el-Fâtiha sene 1330	**8- نقطه لی چیقدی قلمدن حسبی تاریخ وفات** **9- حوریلر فردوسنه اسلام اغا قیلدی سفر** **10- ارناود اشرافندن المرحوم والمغفور حاجی اسلام** **11- اغانك روحیچون الفاتحه سنه 1330**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 156 cm En: 35 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 138 cm En: 35 cm Kalınlık: 11 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Hüve'l-Hayyü'l-Bâki-**هوالحیّ الباقی** " serlevhası ile başladıktan sonra kabirde medfun olan Hacı İslâm Ağa'ya övgü ve dua talebi ile devam etmektedir. Metnin 8. satırında şair vefat tarihini ebced usulü ile verdikten sonra kabirdeki kişinin Arnavudların ileri gelenlerinden Hacı İslâm Ağa olduğunu ve M.1911-12 yılında vefat ettiğini ifade etmektedir. Kabir hem tipolojisi hemde yazı kalitesi yönü ile Osmanlı Batılılaşma dönemi özellikli güzel bir örnektir. Hat kalitesi yönünden tekamüle ermiş bir celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe usta bir hattat elinden çıkmıştır. Ancak buna ilişkin bilgi tespit edilememiştir. Metin genel olarak tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemeye sahiptir. Harflerin oranları ve anatomik yazımları uyumlu ve ahenkli bir görünüme sahiptir. Yazı içerisinde çanaklı harflerin bir kısmı keşidelendirilerek yazıya hareketlilik katmıştır.

3.2.1.4.21.Ahmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	493	**Çizim No:**	10
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide doğrudan toprağa otururdurumda düşey dikdörtgen formda nezkebi başlık ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hatta oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlığı üzerinde yan yana verilmiş yıldız motiflerinden oluşan süslemeler görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم و مغفور**
3- Ahmed Efendi'nin	**3- احمد افندينك**
4- Ruhiçün	**4- روحيچون**
5- Rızâ-en lillâh	**5- رضاءلله**
6- Fâtiha	**6- فاتحه**
7- Sene 1246	**7- سنه 1246**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 141 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı: B**oy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni yaygın bir serlevha ile başladıktan sonra kabirde medfun olan kişinin Ahmed Efendi olduğunu ve M.1830-31 tarihinde vefat ettiğini ifade etmektedir. Sade bir metin olan kitâbe mahalli üslupta celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra satır istifli, açık ve sade bir düzenlemeye sahip olan kitâbe yazımında farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.4.22.Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	494-495	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, şahideler doğrudan toprağa otururtoprak mezardır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, sivri kemerli bir tepelikle sonlanır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma olarak işlenmiş alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir gövde etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Rahmetin deryası bî payandır	**2- رحمتك درياسى بى پاياندر**
3- Halk kapuda sâ'il-i gufrandır	**3- خلق قپوكده سائل غفراندر**
4- Kıl beni yâ Rab bî Hakkı Mustafa	**4- قيل بنى يا رب بحق مصطفى**
5- Rûz-ı mahşer dâhil bezmi rızâ	**5- روز محشر داخل بزم رضا**
6- Balıkesir Redif Taburu dördüncü	**6- باليكسر رديف طابور دردنجى**
7- Bölük Yüzbaşı Antalya'lı	**7- بلوك يوز باشسى آنطاليه لى**
8- Yusuf Ziya Efendi ruhuna	**8- يوسف ضيا افندى روحنه**
9- Fâtiha sene 1328	**9- فاتحه سنه 1328**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 96 cm En: 29 cm Kalınlık: 7 cm	Ayak Taşı: Boy: 76 cm En:27 cm Kalınlık: 8

	cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninden hareketle kabirde medfun olan kişinin Balıkesir Redif taburu (yedek asker) dördüncü Bölük Yüzbaşı Antalya'lı Yusuf Ziya Efendi olduğu ve M. 1910-11 yılında vefat ettiği söylenebilir. Kitâbede bölgedeki askeri birime ait bilgi verilmesi tarihsel veri anlamında önemlidir. Osmanlı son dönemine ait olan kitâbe bu dönem özelliklerine sahip olgun bir celî tâ'lik kitâbe değil mahalli düzeyde bir celî tâ'lik yazıdır. Metin sade tek sıra satır istifli ve teşrifatsızdır. Buna karşın harf ölçüleri ve yazımları uyumlu ahenkli görünüme sahipir.

3.2.1.4.23.Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	496-497	**Çizim No:**	11
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sona ermiş durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma , olarak hakkedilmiş kitâbe metni görülmektedir. Şahidenin kitâbesini 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerin yer aldığı bitkisel süsleme bordürü yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifi görülmektedir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2-Sivas Vilayeti dahilinde	**2- سیواس ولایتی داخلنده**
3- Zile Kazâsı Târik-i Âliyye	**3- زیله قضاسی طریق علیهء**
4- Nakşibend-i Meşayıh-ı Kirâmından	**4- نقشبندی مشایخ کرامندن**
5- Olub azm-i râh beytü'l-muazzâm	**5- اولوب عزم راه بیت المعظم**
6- İken Balıkesir'de irtihâl-i	**6- ایکن بالیکسرده ارتحال**
7- Dâr-ı cinân eden Şeyh Hacı	**7- دار جنان ایدن شیخ حاجی**
8- Ahmed Efendi'nin	**8- احمد افندینك**
9- Ruhuna el-Fâtiha	**9- روحنه الفاتحه**
10- Sene 1325	**10- سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 149 cm En: 38 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 122 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni sık kullanılan bir serlevha ile başladıktan sonra merhuma ait kimlik bilgileri sunmaktadır. Buna göre kabirde medfun olan kişi Nakşibendi Tarikatı Büyük Şeyhlerinden olup, Balıkesir'de M.1907-08 tarihinde vefat eden Şeyh Hacı Ahmed Efendi'dir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda nitelikli ve Osmanlı son dönem özelliklerine sahip bir mâil celî tâ'lik kitâbe görmekteyiz. Yazı tek sıra istifli, sade ve açık bir düzenlemededir. Harflerin oranları ve yazımları uyumlu olup yazımlarda farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.4.24.Kamçılı Zade İsmail Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017

Fotoğraf No:	498	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezardır. Şahide doğrudan toprağa halde düşey dikdörtgen bir formda örfî destarlı kavuk başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'li hatta Osmanlı Türkçesnde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Abd ve zâhid muhibbi salihîn	**2- عبد و زاهد محبّ صالحین**
3- Şafî'i olsun imame'l-muttakîn	**3- شافعی اولسون امام المتقین**
4- Hüsnü hâline vefatı kâfidir	**4- حسن حالینه وفاتی کافیدر**
5- Cum'a günü arefe-i mâh-ı sâim'in	**5- جمعه کون عرفهء ماه صائمین**
6- Kamçılı zâde İsmail	**6- قامجیلی زاده اسماعیل**
7- Efendi ruhuna Fâtiha sene 1324 Ramazan 30	**7- افندی روحنه فاتحه سنه 1324 رمضان 30**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 31 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Kamçılı oğlu İsmail Efendi olduğu ve M.17 Kasım 1906 tarihinde vefat ettiği öğrenilmektedir. Metnin ilk satırlarında İsmail Efendi'nin meziyetlerine vurgu yapılmış ve vefat günününde buna delil olduğu ifade edilmiştir. Osmanlı son dönemine ait olan kitâbe

dönem özelliklerini ifade noktasında yetersizdir. Mahalli düzeyde bir celî tâ'lik yazıdır. Yazı sade tek sıra satır istifli ve teşrifatsızdır. Buna karşın harf ölçüleri ve yazımları uyumlu ahenkli görünüme sahipir.

3.2.1.4.25.Vahide Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	499	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bekâya rıhlet etti Vahide Hanım sefer etti	**2- بقایه رحلت ایتدی واحد خانم سفر ایتدی**
3- Cihânı terk idüb gitti ve râye bakmadı asla	**3- جهانی ترك ادوب کتدی و رایه باقمدی اصلا**
4- İşitti irci'î emri cenâb-ı kuddisi mevladan	**4- اشتدی ارجعی امری جنانب قدس مولادن**
5- Tevakkuf etmedi ruhu mülkü âsâ mülkü sîmâ	**5- توقّف ایتمدی روحی ملك آسا ملك سیما**
6-Değil gam gittiği beytü'l-harabdan kurtulub şimdi	**6- دکل غم کتدیکی بیت الخرابدن قورتلوب شمدی**
7- Şehidler meskeni Firdevs-i âlâya eyleyüb Mevla	**7- شهیدلر مسکنی فردوس اعلی ایلیوب مولا**

8- Felek bu bâğı fânide önünde kaddini bükdü 9- Şefî' olsun âna Ahmed-i mu'în ola hari binâ 10- Oku bir Fâtiha İhlas ile Rüşdü deyüb tarihi 11- Her daim makâmı olsun mekân-ı cenneti a'lâ sene 1272	**8- فلك بو باغ فانيده انكده قدينى بوكدى** **9- شفيع اولسون اكا احمد معين اوله خير بنا** **10- اوقور بر فاتحه اخلاص ايله رشدى ديوب تاريخ** **11- هر دائم مقام اولسون مكان جنتى اعلى سنه 1272**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 118 cm En: 35 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın bir serlveha ile başladıktan sonra kabirde medfun kişinin Vahide Hanım olduğunu belirtir. Metnin devamında Vahide Hanım bu dünyadan göç ettiği, Hakk'ın emrine uyduğu ve mekânının Firdevs-i âlâ olup Hz. Peygamber'in ona şefaat etmesi gibi dua temennileri ile sonlandıktan sonra M.1855 senesinde vefat ettiği iafde edilir. Metnin şairi Rüşdü tarafından vefat tarihi ebced usulü ile de verilmiştir. Kitâbeye hat sanatı açısından baktığımızda nitelikli ve Osmanlı son dönem özelliklerine sahip bir mâil celî tâ'lik kitâbe görmekteyiz. Yazı tek sıra istifli, sade ve açık bir düzenlemededir. Harflerin oranları ve yazımları uyumludur. Serlevha ve metin içinde bazı yerlerde "**ى-ye"** harfleri yâ-i mâkus yapılarak metne ahenk katılmıştır.

3.2.1.4.26.Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Vahide Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	500	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprak mezardır. Şahide doğrudan toprağa otururhalde düşey dikdörtgen bir formda sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Gövdeden tepeliğe geçişte yanlarda iri yaprak tasvirleri, merkezde vazo içerisinden yükselen kıvrık dal ve yapraklar işlenmiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni görülmektedir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmemektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Baki sene 1261 2- Hasreta kim bu fenâda gençliğime doymadım 3- Muhabbet-i âlemde her kes bir murada ermedim 4- Sundu mevtin câmını ol bâki revz-i ezel 5- İçdim oldum hakka teslim leyk dehre kanmadım 6- Tonbul zâde Hacı Muhammed Ağa kerimesi merhume 7- Vahide Hanım'ın ruhiçün Fâtiha	**1- هوالباقی سنه 1261** **2- حسرتا کیم بو فناده کنجلکیمه طویمدم** **3- محبت عالمده هر کس بر مراده ایرم** **4- صوندی موتك جامنی اولباقی روز ازل** **5- ایجدم اولدم حقه تسلیم لیك دهره قانمدم** **6- تنبل زاده حاجی محمّد اغا کریمه سی مرحومه** **7- واحده خانم روحیچون فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 36 cm Kalınlık: 4 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe serlevha bölümünde yaygın bir ibare ve vefat tarihi ile başlamaktadır. Metnin devamında bu dünyaya kimsenin doymadığı ve muradını alamadığı ifade edildikten sonra Hakk'a teslim olduğu belirtilmektedir. Metnin son satırlarında kabirde medfun olan kişinin Tonbul oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Vahide Hanım olduğu ve M. 1845 senesinde vefat ettiği okunur. Yazı hat sanatı açısından mahalli düzeyde bozuk bir celî sülüs yazıdır. Metin genel olarak iki sıra istifli girift bir düzenlemededir. Harflerin ölçüleri ve anatomik yazımları uygun değildir. Metinde farklı bir tasarruf görülmez.

3.2.1.4.27.Bedriye'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	501	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprak mezardır. Şahide doğrudan toprağa otururhalde düşey dikdörtgen formda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış12 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almıştır. Kitâbenin çevresi akant yapraklarının yer aldığı bitkisel süsleme bordürüyle tamamlanmıştır. Şahidenin boyun kısmı altında, omuz kısımlarında yer alan dairesel formlu birer çiçek motifinden aşağıya doğru uzanarak ortada birleşen, içerisinde yaprak ve çiçeklerin yer aldığı bir gerdanlık motifi yer almaktadır. Şahidenin omuz ve boyun kısımlarında yaprak motiflerinden oluşan bitkisel süslemeler yer alır. Şahidenin başlık kısmında merkezde 3 adet açılmış gonca motifleri etrafında yer alan ve başlığı tamamen saran yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler bulunmaktadır. Şahide görünümü ile bir kadın tasvirini andırmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Baki	**1- هوالباقی**
2- Uğrayub bir derd-i bî dermana ba hükmü âla	**2- اوغرایوب بر درد بی درمانه با حکم آله**
3- Bedr halinde rehin ithaf olundu bu âh	**3- بدر حالنده رهین اتحاغ اولندی بو اه**
4- Olmadan gülçîn âmâl bâğı âlemden henüz	**4- اولمه دن کلچین امال عالمدن هنوز**
5- Hacele gâh gülşen-i ukbâya kıldı azm-i râh	**5- خجله کاه کلشن عقبایه قیلدی عزمراه**
6- Gerçi hicran pederle gözleri giryân idi	**6- کرچه هجران پدرله کوزلری کریان ایدی**

7- Nişve'i ismetle kabi şâd idi bî iştibâh 8- Mazhâriyetiyle kemâl lütfuna kıl kâmyâb 9- Ey olan dergâh-ı lutf-u cümle mahlukâta penâh 10- Noktalandı göz yaşıyla Hasbî tarihi vefat 11- Genç iken Bedriye kıldı bâğ-ı adn-ı câyegâh 12- Sene 1320	**7- نشوهء عصمتله قلبی شاد ایدی بی اشتباه** **8- مظهارّیتله کمال لطفنه قیل کامیاب** **9- ای اولان درکاه لطف جمله مخلوقه پناه** **10- نقطه لندی کوز یاشیله حسبی تاریخ وفات** **11- کنج ایکن بدریه قیلدی باغ عدنی جایکاه** **12- سنه 1320**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 28-42 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Bedriye olduğu ve M.1902-03 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Metnin genelinde dermansız bir hastalık sonucu genç yaşta vefat ettiği yakınlarını gözü yaşlı bıraktığı ve Allah'tan mağfiret temennileri içeren ibareler yer alır. Kitâbe 10. Satırında vefat tarihi şair Hasbî tarafından ebced ile de düşüldüğü görülmektedir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında kitâbe mahalli düzeyde bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Buna karşın harf oranları ve anatomik yazımları uyumlu ahenkli bir görünümdedir. Metin tek sıra satır istifli sıkışık bir düzenlemededir. Yazıda belirgin bir farklı yazım tasarrufu görülmez.

3.2.1.4.28.Abdullah Efendi'nin …. Bahare Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	502	**Çizim No:**	12
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturtulmuştur. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan açılmış bir gonca motifi etrafında gelişen , 4 yöne doğru uzanan yaprak motiflerinden oluşan bitkisel süslemeler yer alır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî tâ'lik hat iel Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafında gelişen , dört yöne doğru uzanmakta olan yaprak motiflerinden oluşan bitkisel süsleme örneklerine rartlanılmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Ehille kân eylemek de çeşmi … zuhûr // Sanki ateşdir ederse şâr hatimden zuhûr	**2- اهله قان ایلمکده چشم رهمزن ظهور \\ صانکه آتشدر ایدرسه شار ماتمدن ظهور**
3- Hasreti dâğ-ı derunum gün be gün efzûn eyleyüb // Etmede feryâdlar hüzn-ü demâ demden zuhur	**3- حسرتی داغ درونم کون بکون افزون ایدوب \\ ایتده فریادلر حزن دما دمدن ظهور**
4- Kalbim istila eden âh'u figandır // Mazhâr-ı tebdir eden hep veche Adem'den zuhûr	**4- قلبم استلا ایدن آه و فغاندر سر ته \\ مظهار تبدر ایدن هب وجه ادمدن ظهور**
5- Etme beyhude cez' sabr ve tevekkül çâresi // Bir emri kim eylemişdir Rabb-i ahkâmdan zuhûr	**5- ایتمه بیهوده جزع صبر و توکل چاره سی \\ بر امر کیم ایلمشدر رب احکمدن ظهور**
6- Nûra gark olsun ciğer parem kerimim bâhara // Eylesün hak'da şefkat fahr-i âlemden zuhûr	**6- نوره غرق اولسون جکر پاره م کریمم باهره \\ ایلسون خقده شفقت فخر عالمدن ظهور**
7-Karesi Vilayeti Mektubcusu Abdullah Efendi'nin // … Bahare? Hanım ruhiçün Fâtiha …	**7- قره سی ولایتی مکتوبجیسی عبدالله افندینك \\ کریمه سی بهاره خانم روحیچون فاتحه...**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 95 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden hareketle kabirde medfun kişinin Abdullah Efendi'nin …. Bahare Hanım olduğu okunmaktadır. Ancak şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olması tam ismin ve vefat tarihinin okunmasına engel olmuştur. Metnin genelinde ise pişmanlıklar, dua temennileri ve Allah'ın emrine râzı olduğunu belirten ibareler yer alır. Kitâbe hat sanatı bakımından mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin satıra iki sıra istifli sıkışık bir düzenlemededir. Harf ölçülerinde ve yazımlarında uyumsuzluklar görülmekle birlikte genel görünüm ahenklidir.

3.2.1.4.29.İbrahim Saadettin Efendi'nin Oğlu Seyyid Abdulkadir Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	503-504	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprak mezardır. Şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda oval bir şekilde sonlanır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Fukarâ-i Tarikâtı Âli	**2- فقراء طريقت عليه**
3- Kadriyye'den Medine-i Balıkesîri	**3- قدريه دن مدينهء بليكسرى**

4- Hâkim-i İbrahim Saadeddîn 5- Efendi'nin mahdumu merhum 6- es-Seyyid Abdulkadir 7- Efendi'nin ruh-u şerifi çün 8- el-Fâtiha fî 18 ZI (Zi'l-kâde) 1260	**4- حاكمى ابراهيم سعدالدين** **5- افندينك مخدومى مرحوم** **6- السيد عبدالقادر** **7- افندينك روح شريفچون** **8- الفاتحه 1260 فى 18 زا**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 94 cm En: 24 cm Kalınlık: 24 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygun bir serlevha olan "Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki-**هوالخلاق الباقى "** ibaresi ile başlamıştır. Metnin devamında medfun kişinin Kadîri Tairkâtının Balıkesir şeyhlerinden İbrahim Saadettin Efendi'nin Oğlu Seyyid Abdulkadir Efendi olduğu ve M.29 Kasım 1844 senesinde vefat ettiği belirtilir. Kitâbe Osmanlı son dönem celî tâ'lik yazı seviyesinde nitelikli bir kitâbedir. Metin tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemededir. Harflerin oranları ve yazımları tekamüle ermiş ahenkli bir görünümdedir. Metin içi keşidelerle yazı hareketlenidirilmiştir.

3.2.1.4.30.Süleyman Bey'in Kızı Sıdıka Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	505-056	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir formdadır. Şahide iç yüzünde yer alan kitâbe haricinde hareketlilik görülmez. Kitâbe cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Ya Muhammed (s.a.v) Ya Ali (r.a)	**1- یا محمّد یا علی**
2- Taşım bağrın açtı felek bir taze rağ	**2- طاشم بغرین اچدی فلك بر تازه راغ**
3- Âleme çıkdı siyah nagiham kaldı ırağ	**3- عالمه چکدی سیاه ناکحم؟ قالدی اراغ**
4- Ağlasun derdli anam ta mahşere keher	**4- آغلسون دردلی انام محشره کهر**
5- Tâ bu ömür kısmet imiş kanlı vedâ	**5- تا بو عمر قسمت ایمش قانلی وداع**
6- Kuş gibi olup bir gece uyudum rahat-ı fevte	**6- قوش کبی اولوب بر کجه اویدوم راحت فوته**
7- Kabz-î hâk olup teslim eyledim dehr-i vedağ	**7- قبض حاق اولوب تسلیم ایلدم دهری وداع**
8- Tarîk-i nazenin fukarasından Süleyman Bey'in	**8- طریق نازنین فقراسندن سلیمان بکك**
9- Kerimesi ve Musa Bey'in Baldızesi Sıdıka Hanım	**9-کریمه سی و موسی بکك بالدیزه سی صدّقه حانم**
10- Ruhiçün Hû // fî zi'l-hicce 26 Sene 1290	**10- روحیچون هو \\ فی 26 ذی الحجه سنه 1290**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 40 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni Bektâşi usulünce "Ya Muhammed (s.a.v) Ya Ali (r.a) - **یا محمّد یا علی"** isimleri ile başlamıştır. Metin içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Süleyman Bey'in Kızı Sıdıka Hanım olduğu ve M.14 Şubat 1874 tarihinde vefat ettiği ifade edilir. Metinde Sıdıka Hanım vefatına olan üzüntü, ona olan ayrılık hasreti ve Tarik-i Nâzenine (Bektâşi Tarikâtı) bağlı Süleyman Bey'in kızı ve Musa Bey'inde baldızı olduğu okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile mahalli düzeyde bir celî tâ'lik kitâbe örneği olup yüzeyde oluşan

aşınma değerlendirme yapmaya mânidir. Tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemeye sahip Kitâbede çanaklı harflerin keşideli yazımı metne ahenk katmıştır.

3.2.1.4.31.Musa Bey'in Oğlu Fakı Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Şeyh Lütfullah Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	507-508	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle dikdörtgen formda sadedir. Şahide düşey dikdörtgen formda bektâşi tacı başlıkla sonlanmaktadır. Başlık, sikkeyi yatay ve dikey kesen destarla bağlanmıştır. Şahide iç yüzünde yer alan kitâbe cetvellerle ayrılan 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Ya Muhammed (s.a.v) Ya Ali (r.a)	**1- یا محمّد یا علی**
2- ..la ecel çekdi bana cismim …	**2- ..لآ اجل چکدی بکا جسمم؟ ..**
3- Vermedi aman aldı canım nâgah	**3- ویرمدی امان آلدی جانم ناکاه**
4- Yavrum buldu yaşın .... hasreti	**4- یاورم بولدی یاشین ... حسرتی**
5- Masum iken kondu tenime hâk-i siyah	**5- معصوم ایکن قوندی تنم حاك سیاه**
6- Tarik-i Nâzenin fukârasından karesi	**6- طریق نازنین فقراسندن قره سی**
7- Jandarma Miralayı Musa Bey'in	**7- ژاندارمه میر الآیي موسی بکك**
8- Mahdumu Fâkı Beyin Ruhuna Hû	**8- مخدومی نقی بکك روحنه هو**
9- Sene 1299	**9- سنه 1299**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 26 cm Kalınlık: 4 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe Bektâşi geleneğine uygun şekilde "Yâ Muhammed Yâ Ali-**يا محمّد يا علی** " isimleri ile başlamaktadır. Metnin devamında meftânın genç yaşta vefat ettiği beklirtildikten sonra kimlik bilgileri verilmektedir. Devam eden satırlardan kabirde yatan kişinin Tarik-i Nâzenine (Bektâşi Tarikâtı) bağlı Jandarma albay Musa Bey'in oğlu Fakı Bey olduğu ve M.1881-82 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe yüzeyindeki aşınmadan dolayı metin eksik okunmuştur. Hat sanatı açısından bakıldığında kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Ancak yüzeyde oluşan bozulma değerlendirme yapılmasına engel olmuştur.

3.2.1.5.Zağnos Paşa Camii Haziresi

3.2.1.5.1.Sinan Bey'in Kızı Rabia Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	509	**Çizim No:**	13
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahidesi mevcut olan toprak mezardır. Şahide doğrudan toprağa otururdurumda düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	1- آه منالموت
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان
3- Erişdi ecel vermedi eman	3- ایرشدی اجل ویرمدی امان
4- Murada ermedim dünya da heman	4- مراد ایرمدم دنیاده همان
5- Cennette vere murâdım Hâlık- Rahmân	5- جنتده ویره مرادم خالق رحمان
6- Sinan Bey kerimesi merhum	6- سنان بك كريمه سی مرحوم
7- Rabia Hanım'ın ruhiçün Fâtiha	7- رابعه خانمك روحیچون فاتحه
8-Sene 1279 gurre-i Muharrem	8- سنه 1279 غره محرم
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 87 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın bir serlevha ile başladıktan sonra yine mezar taşlarında sık kullanılan 4 satırlık beyit yer alır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Sinan Bey'in Kızı Rabia Hanım olduğu ve M. Haziran 1862 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli üslupta mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra satır istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde farklı bir yazım tasarrufu görülmez.

3.2.1.5.2.Hacı Abdülkadir oğlu Muhammed Oğlu Sinan Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	510-511	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	I

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحى الباقى**
2- Vâde tam olsa ecel hiç kimseye vermez aman	**2- وعده تام اولسه اجل هيچ كمسيه ويرمز امان**
3- Gör bu Hak yutmakta dâim lokma-i dem heman	**3- كور بو حاك يوطمقده دائم لقمة ا دم همان**
4- Gitti dünyadan yine bir hâs ve âmil sevdiği	**4- كتدي دنيادن ينه بر حاص و عامل سوديكى**
5- Dâima zühd ve salâh'a meyl ederdi bî gümân	**5- دائما ذهد و صلاحه ميل ايدردى بى كمان**
6- Şehid vefât eden Zağnos Paşa Evkâfı mütevellisi	**6- شهيد وفات ايدن زغنوس پاشا اوقافى منوللیسى**
7- Merhum ve mağfur leha el-Hac Abdülkadir	**7- مرحوم و مغفور له الحاج عبدالقادر**
8- Bey bin Muhammed ibn Sinan Paşa ruhiçün	**8- بك بن محمّد ابن سنان پاشا روحيچون**
9- el-Fâtiha sene 1188	**9- الفاتحه سنه 1188**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 155 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Abdülkadir oğlu Muhammed Oğlu Sinan Paşa olduğu ve M. 1774-75 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metin genelinde ölüm üzerine vurgu yapan

ifadelere yer verildikten sonra Sinan Paşa'nın Zağnos Paşa Vakfının velisi (yöneticisi) olduğu ve şehid olarak vefat ettiği vurgulanmıştır. Kitâbe hat sanatı açısından Osmanlı son dönem özellikli tekamüle ermiş nitelikli bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak iki sıra istifli, sıkışık ve ahenkli bir görünümdedir. Yazı içerisinde hareke ve tirfillerle metin teşrifatlandırılmıştır. Harflerin ölçüleri ve anatomik yazımları uygun olup bazı harfler farklı tasarrufta yazılmıştır. Kitâbelerde sık gördüğümüz yâ-i mâkus uygulaması, mim ve vav harflerinin baş kısımlarının birlikte yazımı ile tetâbuk yapıldığı örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca "**مرحوم و-** Merhum ve" yazımında harflerin uç kısımlarının *muhakkak* hatta benzer şekilde yazımıda dikkat çekmektedir.

3.2.1.5.3.Ragıp Paşa'nın Eşi Nazende Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	512-513	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabirbaş şahideli toprak mezardır. Doğrudan toprağa oturan şahide düşey dikdörtgen bir forma sahip, başlık kısmı sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemer kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Nâzenini meskenidir bu mezar	**2- نازه نینی مسکنیدر بو مزار**
3- Eyledi nâzik tenim oldu hâkle	**3- ایلدي نازیك تنم اولدی حاکله**
4- Yeksân firkatte takdir bu imiş tâ ezelden	**4- یکسان فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن**

5- Bilmedim hasretâ fâni cihanda ömür sürmedim 6- Sabıkâ Halebü'ş-Şahba Valisi 7- Devletlü Ragıb Paşa Efendimizin 8- Halilesi merhume Nazende Hanım 9-Ruhiçün Fâtiha 15 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1237	**5- بلمدم حسرتا فاني جهانده عمور سورمدم** **6- سابقا حلب الشهبا واليسي** **7- دولتلو راغب پاشا افنديمزيك** **8- حليله سى مرحومه نازنده حانمك** **9- روحيچون فاتحه 15 را سنه 1237**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 116 cm En: 36 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ragıp Paşa'nın Eşi Nazende Hanım olduğu ve M.10 Aralık 1821 tarihinde vefat ettiği söylenebilir. Metinde merhumun vefatına ilişkin ayrılık ve dua temennileri ifade edildikten sonra Nâzende hanım'ın babasının eski Halep Valisi Ragıp Paşa olduğu belirtilmektedir. Hat sanatı açısından mahalli düzeyde bir celî sülüs kitâbe olmakla birlikte harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yerinde ve ahenkli bir yazıdır. Metin tek sıra istifli sıkışık bir düzenlemede teşrifatsızdır. Yazı içerisinde "**ى-ye"** harflerinin bazıları geriye doğru keşidelendirilmesi ile yâ-i mâkus yapılmıştır.

3.2.1.5.4.Cafer Bey'in Oğlu Hacı İlyas Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	514	**Çizim No:**	14
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Dâr-ı dünyada civan iken gezerdim bir zaman	**2- دار دنیاده جوان ایکن کزردم بر زمان**
3- Nâgehân erdi ecel etti yerimi bâğ-ı cinân	**3- ناکهان ایردی اجل ایتدی یرم باغ جنان**
4- Fâni dünyada murâd almadan terk eyledim	**4- فانی دنیاده مراد المدن ترك ایلدم**
5- Valdeynim eylediler bir zaman âh-u figân	**5- والدینم ایلدیلر بر زمان اه فغان**
6- Zağnos Paşa neslinden merhum el-Hâc	**6- زانس پاشا نسلندن مرحوم الحاج**
7- Cafer Bey oğlu el-Hac	**7- جعفر بکك اوغلو الحاج**
8- İlyas Bey'in ruhuna Fâtiha	**8- الیاس بکك روحنه فاتحه**
9- Sene 1231 R (Rebiü'l-âhire) gurre	**9- سنه 1231 غره ر**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 114 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık kullanılan bir serlevha ile başaldıktan sonra merhumun ağzından bir zamanlar bu dünyada vâr olduğunu, ömrünün tükendiğini ancak muradını alamadığını söyler. Annesinin ah ettiğini belirttikten sonra meftanın Zağnos Paşa soyundan Hacı Cafer Bey oğlu İlyas bey olduğu ve M. Mart 1806 tarihinde vefat ettiği biligisi okunur. Hat sanatı açısından mahalli düzeyde bir celî sülüs kitâbe olmakla birlikte harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yerinde ve ahenkli bir yazıdır. Metin tek sıra istifli sıkışık bir düzenlemede teşrifatsızdır. Metinde farklı bir yaz tasarrufu görülmez.

3.2.1.5.5.Hacı İlyas Beyin Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	515-516	**Çizim No:**	15
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Böyle buldum bu cihanı sanki bir zılli hayâl	**1- بويله بولدم جهانى صانكه بر ظل حيال**
2- Ol kimse senden halimden benim etmez …	**2- اول كمسه سندن حالمدن بنم ايتمز ....**
3- Ben dedim el-Hükmü Lillâh râzıyım her emrine	**3- بن ديدم الحكم لله راضيم هر امرينه**
4- Çün ezelden böyle imiş takdir eylemiş ol zü'l-celâl	**4- چون ازلدن بويله تقدير ايلمش اول ذالجلال**
5- Merhum el-Hac İlyas Bey'in	**5- مرحوم الحاج الياس بكك**
6- Ruhiçün el-Fâtiha	**6- روحيچون الفاتحه**
7- fî 20 N (Ramazan) sene 1184	**7- فى 20 ن سنه 1184**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 146 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede serlevhasız olarak başlar. Kitâbe ilk bölümünde merhumun ağzından bu dünyanın bir haya olduğu, Allah'ın emrine razı geldiğini çünkü ezelden böyle yazıldığını içeren ifadeler sonrası kimlik bilgisine geçilmiştir. Metnin devamında kabirde yatan kişinin Hacı İlyas Bey olduğu ve M. 7 Ocak 1774 tarihinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Yazıya hat sanatı yönü ile baktığımızda mahalli düzeyde bir celî sülüs kitâbe olmakla birlikte harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk olmakla birlikte ahenkli bir görünümdedir. Metin tek sıra istifli sıkışık bir düzenlemede teşrifatsızdır. Metinde farklı bir yaz tasarrufu görülmez.

3.2.1.5.6.Sıddıka Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	517-518	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinden kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında yan yana verilmiş çiçek motifleri ve çiçeklerin yanı sıra başlık ve boyun kısımlarını tamamen kaplayacak şekilde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer akmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir çiçek dalı etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örnekleri bulunmaktadır. Şahidenin başlık kısmında, yan yana verilmiş

çiçek motifleri ve çiçeklerin etrafına başlığı tamamen kaplayacak şekilde yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Gülşen-i âlemde bir goncası idim dirîğâ	**2- كلشن عالمده بر غنجه سى ايدم دريغ**
3- Gülmeden açılmadan bâd-ı hazân girdi serime	**3- كولمدن آچلمدن باد خزان كردى سريمه**
4- Ruhum uçdu kuş gibi ukbaya mâh-ı Şa'ban'da	**4- روحم اوچدى قوش كبى عقبايه شعبانده**
5- Cennet-i âlâ'da huriler ile oldum âşina	**5- جنت اعلاده حوريلر ايله اولدم آشنا**
6- Hâk gufrân içre yandıkça der sabr-ı cemîl	**6- حاكه غفران ايجره ياندقجه دير صبر جميل**
7- Valdemle? Valdem Raşid Efendi'ye yâ Rabbena	**7- والدمله والدم راشد افندى يه يا ربّنا**
8- Eşkirîr-i hicr olub tarihi fevtim yazdılar	**8- اشكرير هجر اولوب تاريخ فوتم يازديلر**
9- Vâh Sıddıka Hanım oldu vâsıl sûb bekâ	**9- واه صدّيقه خانم اولدى واصل صوب بقا**
10- fî 11 Şa'bân yevm-i Pazar sene 1308	**10- فى 11 شعبان يوم پازار سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 91 cm En: 34 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 86 cm En: 32 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni çok sık görülmeyen "Hû-**هو** **"** serlevhası ile başlamaktadır. Metnin genelinde hüzün, erken yaşta ölüme âh etme, Hakk'tan mağfiret ve cennet temennisi içeren ifadeler yer alır. Son bölümde kabirde yatan kişinin Sıddıka Hanım olduğu M. 22 Mart 1891 tarihinde vefat etmiştir. Vefat tarihi ebced hesabı ile de verilmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel düzeyde bir mâil celî tâ'lik kitâbe oldığu görülür. Meitnde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu ve ahenkli bir görünümdedir. Metin tek sıra istifli sıkışık bir düzenlemede teşrifatsızdır. Metinde farklı bir yaz tasarrufu görülmez.

3.2.1.5.7.Hacı Muhammed Hamdi Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	519-520-521	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Kabir Baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle büyük oranda kırık durumda ortası açıktır. Şahideler sonradan beton malzemeyle yapılmış birer kaide üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda oval bir şekilde kesilerek sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin alt kısmında, yan yana verilmiş akant yapraklarıyla şahideyi sarar biçimde işlenmiş bitkisel süsleme kuşağı yer almaktadır. ***Ayak şahidesi***; silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda oval bir şekilde kesilerek sonlanmış durumdadır. Şahidenin alt kısmında, baş şahidesinde olduğu gibi işlenmiş, akant yapraklarından oluşan bitkisel bir süsleme kuşağı bulunmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Balıkesir Nâib-i	**2- باليكسرى نائب**
3- Şer'îsi Muhammed Zühdi	**3- شرعسي محمّد زهدى**
4- Efendi'nin Kâim Pederi	**4- افنديڭ قائم پدرى**
5- Zağfranbolu Kazâsının	**5- زغفرانبورلى قضاسنك**
6- Bolak Kariyesi Eşrafından	**6- بولاق قريه سى اشرافندن**
7- el-Hac Muhammed Hamdi	**7- الحاج محمّد حمدى**

8- Efendi'nin ruhiçün Fâtiha 9- fî Rebiü'l-evvel 8 sene 1301 yevmi'l-isnîn – Harrerâhû Aziz	**8- افندينك روحيچون فاتحه** **9- فى ربيع الاول سنه 1301 يومالاثنين \ حرره عزيز**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 205 cm En: 36 cm Kalınlık: 36 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 207 cm En: 34 cm Kalınlık: 34 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni içeriğinden kabirde yatan kişinin Şer'i Kadısı Zühdi Efendi'nin kayınpederi Safranbolu kazasının Bolak köyü ileri gelenlerinden Hacı Muhammed Hamdi Efendi olduğu ve M.7 Ocak 1884 tarihinde vefat ettiği öğrenilmektedir. Kitâbenin son kısmında hattat olarak Aziz ismi geçmesi mezar taşının önemini artırmıştır. Bu yönü ile hat sanatı bakımından önemli bir örnek olan yazı Osmanlı son dönem celî tâ'lik yazı Kitâbelerindendir. Metin içinde harflerin keşidelendirilmeleri, satır düzeni ve açık bir istif olması ahenkli bir görünüm katmıştır.

3.2.1.5.8.Edib Bey'in Kızı Fâtıma Nebahat Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	522-523-524	**Çizim No:**	16
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, pehleli mezar tipolojisindedir. Şahideler pehle üzerinde konumlandırılmış durumdadır. Pehle dikdörtgen formda sade orta bölümünde suluk bölümü yer alır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı

Türkçesinde celî tâlik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında gövdeden taşıntılı bir biçimde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, orta kısımda yan yana verilmiş açılmış çiçek motifleri ve çiçeklerin etrafında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında gövdeden taşıntılı bir biçimde verilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında yan yana verilmiş irili ufaklı çiçekler ve çiçeklerin etrafında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bir goncâ-i gül idim sarardım soldum	**2- بر غنجه كل ايدم صراردم صولدم**
3- Anamı babamı terk idüb cenneti buldum	**3- انامى بابامى ترك ايدوب جنتى بولدم**
4- Karesi Divân-ı Umûmiye-i Osmâniye Müdiri	**4- قره سى ديوان عموميهٔ عثمانيه مدريرى**
5- Edib Bey'in Kerimesi Fâtıma Nebahat	**5- اديب بكك كريمه سى فاطمه نباهت**
6- Hanım'ın ruhuna el-Fâtiha	**6- خانمك روحنه الفاتحه**
7- fî 1 Receb sene 1325	**7- فى 1 رجب سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 82 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni içeriğinden kabirde yatan kişiğinin Karesi Divân-ı Umûmiye-i Osmâniye Müdiri Edip Bey'in kızı Fâtıma Nebahat Hanım olduğu ve M. 10 Ağustos 1907 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metnin ilk bölümünde Ftaıma Nebahat hanım'ın genç yaşta vefat edip anne babasının terk ederek cennete

göçtüğü ifade edilir. Hat sanatı özellikleri bakımından incelendiğinde Kitâbe Osmanlı son dönem celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli açık ve sade bir düzenlemededir.

3.2.1.5.9.Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	525-532	**Çizim No:**	17
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli anıt mezar formundadır. Ancak ayak şahidesi yakın dönemde kabir üzerinden sökülerek götürülmüştür. Nereye ya da kim tarafından alındığı bilinmemektedir. Şahideler iki aşamalı kenarları pahlanmış pehleler üzerinde yer alır. İkinci sıradaki pehle orta kısımında yüksek kabartmalı kitap tasviri üzerine meftânın kimlik bilgileri içeren bilgiler hakkedilmiştir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikförtgen formda kare gövdeli yukarı doğru daralan bir görünümdedir. Alt bölümde kaide üzerinde gövde sivri tepelikle sonlanan tipolojidedir. Kaidenin dört taraf yüzeyinde de yüksek kabartmalı batılılaşma dönemi etkili akant yapraklarından oluşan rozet ve içerisinde çiçek motifi yer alır. Şahide gövdesi üzerinde batı cephe üzerinde yüzeye 12 satır hâlinde ***Ayak şahidesi;*** günümüzde mevcut olmayan şahide elde edilen görselerden hareketle baş taşı aynı tipolojidedir. Şahidenin kaidei bölümü dcelî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde kazıma tekniği ile hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kıble yönde yer alan cephesi üzerinde 5 satır hâlinde celî tâ'lik hat ile Arapça olarak bir Âyeti kerîme hakkedilmiştir. Şahidenin kuzey cephesi üzerine ise yine kazıma tekniği ile 7 satır hâlinde Arapça olaraka Hadîsi Şerif hakkedilmiştir. dört yönden akant yapraklı rozetle hareketlendirilmiştir.Gövde bölümü ise tüm yüzeyini sarmal şekilde saran yüksek kabartmalı asma dalı, yaprakları ve üzüm salkımları ile tezyin edilmiştir. Kaliteli bir ustalık eseri olan kabir bölgede nadir görülen bir forma sahiptir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Hakan merhum cennet mekân	**2- حاقان مرحوم جنتمكان**
3- el-Gâzi Abdülaziz Han Hazretlerinin	**3- الغازى عبدالعزيز خان حضرتلرينك**
4- Hazinedârı Çerkes Ümerasından	**4- حزينه دارى چركس امراسندن**
5- Berzek Toşkoklarından Albus? (Elbus) Bey'in	**5- برزك طوشقوقلرندن البوس**
6- Sülbünden ve … mecruklarından	**6- صلبندن ودچ چن مجروقلرندن**
7- Paruk Hanım'ın kerimesi ve Karesi fırka	**7- پاروق خانمك كريمه سى و قره سى فرقه**
8- Kumandanı ferîk-i saadetlü Ömer Neşet Paşa	**8- قوماندانى فريق سعدتلو عمر نشات پاشا**
9- Hazretlerinin halile-i muhteremeleri merhum	**9- حضرتلرينك حليلهٔ محتره مه لرى مرحوم**
10- Fâtıma Nâvekmisal Hanım ruhuna el-Fâtiha	**10- فاطمه ناوكمثال خانم روحنه الفاتحه**
11- 27 Receb 1310 / Leyle-i Mirâc / 2 Şubat 1308	**11- رجب 27 سنه 1310 \\ ليلهٔ معراج \\ 2 شباط سنه 1308**
12- Abdü'l-hakîr Burusevi Hatib Mehmed Nuri gafare lehû	**12-عبدالحقير بروسوى خطيب محمد نورى غفرله**
Kıble Tarafı	**Kıble Tarafı**
Hû	**1- هو**
Kalellâhu Teâlâ	**2-قال الله تعالى**
"Küllü nefsin zaikatül mevt(i),	**4- كل نفس زائقة الموت**
śümme ileynâ turce'ûn."	**4- ثم الينا ترجعون**
Sadakallahü'l-Âzim	**5- صدق الله العظيم**
Kuzey Tarafı	**Kuzey Tarafı**
Hû	**1- هو**
Kâle Aleyhisselâm	**2- قال عليه السلام**
En-nâsü yenâmü fe izâ mâtû	**3- الناس ينام فازا ماتوا**
intebehû ed-dünyâ mezra'ati'l-âhirati	

Sadeka'n-nebî **Pehle Üzerindeki Kitâbe** Ferik Ömer Neşet Paşa Refikası Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın Müddet'i Ömrü Kırk Senedir 28 Şubat 1286 // 19 Safer 1285 Tarihi izdivâcı olduğu gibi 27 Receb 1310 // 2 Şubat 1308 Tarihinde de vefatıdır. Leyle-i Mirâc	**4-انتبهو الدنيا مررعة الاخرة** **5- صدق النبى** **Pehle Üzerindeki Kitâbe** **1- فريق عمر نشات پاشا رفيقا سى** **2- فاطمه ناوكمثال خانمك** **4- مدت عمر قرق سنه در** **4- 28 شعبان سنه 1286 \\ 19 صفر سنه 1285** **5- تاريخى ازدواجى اولديغى كبى** **6- 2 رجب سنه 1310 \\ 2 شعبان 1308** **7- تاريخنده ده وفاتدر ليلة معراج**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 172 cm En: 34-26 cm Kalınlık: 34-26 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kabir üzerinde 4 farklı Kitâbe bulunmaktadır. Baş şahidesi üzerinde batı cephesi üzerindeki Kitâbe kimlik bilgilerini içeren asıl Kitâbedir. Kıble ve kuzey yönde bulunan kitâbeler Âyet ve Hadîsi Şeriflerden birer örnektir. Son olarak pehle üzerinde yer alan Kitâbede merhumun ismi, doğum ve vefat tarihlerini içeren kitâbedir. Bu bilgiler ışığında kabirde medfun olan kişinin Gâzi Abdülaziz Han Hazretlerinin Hazinedârı Çerkes Beylerinden Berzek Toşkoklarından Albus? (Elbus) Bey'in soyundan Paruk Hanım'ın kızı Karesi Korgenerâli Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fâtıma Nâvekmisal Hanım olduğu M. Haziran 1868 yılında evlendiği, M. 14 Şubat 1893 tarihinde vefat ettiği görülmektedir. Pehle üzerinde belirtilen *Tarihi izdivâcı* ifadesinden evlilik yılına, yine *Müddet'i Ömrü Kırk Senedir* ibaresinden Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın Hicri takvime göre 40 yıl yaşadığı söylenebilir. Bu durumda vefat tarihinden hareketle H.1270 / M.1853-54 senesi doğum yılı olarak kabul edilebilir. Kitâbe metni kaide üzerine hakkedilmiş *Abdü'l-hakîr Burusevi Hatib Mehmed Nuri gafare lehû* ibaresinde belirtilen hattat ismi ile tamamlanmıştır. Kıble tarafında yer alan Âyet Kitâbesinde anlam olarak *"Her canlı ölümü tadacak ve sonunda dönüp*

huzurumuza geleceksiniz[65]*."* denmektedir. Kuzey cephe üzerinde yer alan Hadîsi Şerifte ise *"İnsanlar uykudadır ölünce uyanırlar"* anlamındaki ibare yer alır. Kitâbelere hat sanatı yönü ile baktığımızda Osmanlı son dönem özelliklerinde tekamüle ermiş nitelikli bir celî tâ'lik yazı örneği görürüz. Harflerin yazımı ve kompozisyonu ile ahenkli bir görünüm elde edilmiştir. Metinde teşrifat unsuru yer almaz, tek sıra ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Pehle üzerinde yer alan metinde ise Fâtıma Nâvekmisal Hanım'a ait kimlik bilgileri yer almaktadır ve yüzeye kazıma ile bozukcelî tâ'lik hat ile yazınlan Kitâbe yüzeyi oldukça aşınmıştır.

3.2.1.5.10.Fahri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	533	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahide pehle üzerine konumlandırılmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 16 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide kitâbesinin etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında yaprak motiflerinden oluşan bitkisel süsleme ögeleri görülmektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**

[65] Kur'ân-ı Kerîm, Ankebût Suresi – 57.

2- Fâzıl devrân idi Fahri Efendi göçdü hayf	2- فاضل دوران ايدى فخرى افندى كچدى حيف
3- Cennetü'l-firdevse azm oldu ol ferhatte fâl	3- جنت الفردوسه عازم اولدى اول فرحتده فال
4- Zâtını etmişdi Hak Zühd ve salâh-ı hâl ile	4- زاتى ايتمشدى حق زهدو صلاح حال ايله
5- Mecma' hüsn-ü hısâl ve menbî' ilm-i ve kemâl	5- مجمع حسن خصال و منبع علم و كمال
6- Böyle bir zât-ı fazilet perverin çarh-ı felek	6- بو يله بر زات فضيلت پرور ك چرخ فلك
7- Bâ'de ezîn mislin yetişdirmek mahâl-i ender mahâl	7- بعدازين مثلن يتشديرمك محال اندر محال
8- Camii ZAğanos'da tedris edince bir zaman	8- جامع زغنوسده ايدنجه بر زمان
9- Gevher-i takrirî koymazdı gönüllerde melâl	9- كوهر تقريرى قويمزدى كوكللرده ملال
10- Murg-ü ruhu âlem lâhutî pervâz edecek	10- مرغ روحى عالم لاهوته پرواز ايديجك
11- Eyledi matem sığâr ile kibâr ve ehli hâl	11- ايلدى ماتم صغار ايله كبار و اهل حال
12- Rûz-u mahşerde şefî' seyyidü'l-keyneyn olub	12- روز محشرده شفيعى سيّد الكونين اولوب
13- Kabr-i pâkin mehbit-i envâr etsin Zü'l-Celâl	13- قبر پاكك مهبط انوار ايتسون ذوالجلال
14- Söyledi Eşraf-ı belde cevherin tarihini	14- سويلدى اشراف بلده جوهرين تاريخنى
15- Fahri bezm-i Ma'ârif gitti dünyadan bu sibâl	15- فخرى بزم معارف كتدى دنيادن بو سال
16- Sene 1301	16- سنه 1301
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 160 cm En: 37 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Fahri Efendi olduğu ve M.1883-84 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Yaygın bir serlevha ile başlayan kitâbe metni devamında Fahri Efendi'nin meziyetlerine vurgu yapılmıştır. Ayrıca Zağnos Paşa Camii'nde ders veren büyük küçük herkesin matem tuttuğu seçkin biri olduğu iafedeleri sonrası vefat tarihi şair tarafından ebced ile de düşülmüştür. Kitâbe hat sanatı yönü ile incelendiğinde Osmanlı son dönem mâil celî tâ'lik yazı özelliklerine sahip nitelikli bir

yazı örneğidir. Tek sıra istifli, açık ve sade bir düzenlemye sahip metinde "**ى-ye"** harflerinin bazıları geriye doğru keşidelendirilmesi ile yâ-i mâkus yapılmıştır. Kitâbe genel olarak harf ölçüleri ve anatomik yazımları yerinde ahenkli bir görünüme sahiptir.

3.2.1.5.11.İlyas Bey'in Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	20.08.2017
Fotoğraf No:	534	**Çizim No:**	18
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmnalı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbenin ilk satırının her iki yanında açılmış birer çiçek motifi yer almaktadır. Şahidenin üçgen alınlık kısmında yan yana verilmiş 3 adet mimari yapı alır. Bunların camii, türbe ve şadırvan olduğu düşünülmektedir. Mimari ögelerin üst kısmında ise lâle ve gülden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-mûin	**1- هوالمعين**
2- Rıhlet etti Valdeyninin gülü	**2- رحلت اتدى والدينين كلى**
3- Zağnos Muhammed Paşa evladlarından	**3- زغنوس محمّد پاشا اولادلرندن**
4- İlyas Bey kerimesi Hatice	**4- الياس بك كريمه سى حديجه**
5- Hanım ruhuna Fâtiha	**5- حانم روحنه فاتحه**
6- sene 1221	**6- سنه 1221**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 70 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metininde çok sık kullanılmayan "*Hüve'l-mûin"* serlevhası ile başlamıştır. Metinin kabirde yatan kişinin Zağnoş Muhammed Paşa evladlarından İlyas Bey kızı Hatice Hanım olduğu ve M.1806-07 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî sülüs hat ile yazılmıştır. Yazı hat sanatı yönü ile değerlendirme yapılacak nitelikte değildir.

3.2.1.5.12.Hacı Rıfat Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	535-536	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde konumlandırılmış durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hamîdi fes başlıkla sona ermiş durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmnalı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme ögesi bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sona ermiş durumdadır. Şahidenin iç yüzünde, oyma kabartma , alt kısımda bir kâse içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak, çiçek ve üzüm salkımı motifinden oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel bir biçimde saran yaprakların oluşturduğu rozet yer almaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Gafûru'r-Rahîm	**1- هوالغفور الرحيم**
2- Ey zâir şu gördüğün kabri zî	**2- ای زآئر شو كورديكك قبر زی**
3- Sükûn içinde inzivâgir ebediyyet	**3- مسكون ايچنده انزواكير ابديّت**
4- Olan vücudu fâninin ruhunu	**4- اولان وجود فاننك روحنی**
5- Bir Fâtiha ile tesrire şitâb et zirâ	**5- بر فاتحه ايله تسريره شتاب ايت زيرآ**
6- Zaman seni âkıbet ânınla	**6- زمان سنی عاقبت آنكله**
7- Hem mekân edecektir	**7- هم مكان ايده جكدر**
8- Karesi Muhasebe mümeyyizlerinden Ruscuklu	**8- قره سی محاسبه ممیّزلرندن روسجوقلی**
9- zâde Hacı Rıfat Efendi'nin	**9- زاده حاجی رفعت افندينك**
10- Ruhiçün Fâtiha	**10- روحيچون فاتحه**
11- Tarihi irtihâli sene 1306	**11- تاريخ ارتحالی سنه 1306**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 201 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 172 cm En: 29 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak görmediğimiz "Hüve'l-Gafûru'r-Rahîm-**هوالغفور الرحيم"** serlevhası ile başlamıştır. Metnin devamında kabri ziyaret eden uyarı ve dua talebi içeren ifadelerden sonra Karesi Muhasebe Memurlarından Ruscuk'lu oğlu Hacı Rıfat Efendi'nin burada medfun olduğunu ve M.1888-89 senesinde vefat ettiği söylenmektedir.

3.2.1.5.13.Hacı Rıfat Efendi'nin Eşi Amine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	537-538	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi***; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli güneş kuruş bir başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide Kitâbesinin üst kısmında kıvrılmış biçimde işlenmiş yaprak motifleri yer alırken Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel bir biçimde saran güneş kursu tasviri yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda güneş krusu tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde merkezde vazo içerisinden uzanan kıvrık dallı çiçek tasviri yer alır. Gövdeden başlığa geçişte simetrik akant yaprakları koltuk yapılmıştır. Başlık merkezde çiçek yer alan güneş kursudur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هواحی**
2- Şefî'îm Mustafa'dır ğafirim	**2- شفیعم مصطفادر غافرم**
3- Gaffar olan Mevla	**3- غفار الان مولی**
4- Anın çün ğam yemem asla gerek	**4- انکچون غم یمم اصلا کرك**
5- Evla gerek ahiri	**5- اولی کرك اخری**
6- Rusçuklu zâde Hacı Rıfat Efendi	**6- روسجقلی حاجی رفعت افندی**
7- Halilesi Amine Hanım ruhuna Fâtiha	**7- حلیله سی آمینه خانم روحنه فاتحه**
8- R (Rebiü'l-âhire) sene 1313	**8- ر سنه 1313**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 140 cm En: 33 cm Kalınlık: 8	**Ayak Taşı:** Boy: 142 cm En: 29 cm Kalınlık:

cm	8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mağfiret taleb edene ifadelerle başladıktan sonra kabirde yatan kişinin Rusçuklu oğlu Hacı Rıfat Efendi eşi Amine Hanım olduğu ve M. Eylül 1895 yılında vefat ettiği belirtilmektedir. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Satır düzeni tek sıra açık ve sadedir. Kitâbe yazımında alışılmış yazımına aykırı olarak "Mustafa-**مصطفا"** ismi son kısmı uzatma şeklinde yazılmıştır.

3.2.1.5.14.İsmail'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	539	**Çizim No:**	19
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sona ermiştir. Şahidenin gövdesi üzerinde kısmi kırıklar mevcuttur. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir) içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin boyun kısmı altında yan yana verilmiş baklava dilimlerinden oluşan geometrik süsleme kuşağı görülmektedir

Okunuşu	**Metin**
1- Eğer sorarsan İş bu	**1- اكر صورر سك اشبو**
2- Mezarı böyleydi annesinin	**2- مزارى بويدى انه سنك**

3- Gülzârı yirmi beş 4- Yaşında terk etti cihânı 5- Buna da kıldı dünyayı fâni 6- Merhum İsmail Mâh-ı 7- Rebiü'l-evvelinin yirmi 8- Yedinci Cum'ası günü …	**3- كولعزارى يكرمى بش** **4- ياشنده ترك ايتدى جهانى** **5- بوكا ده قيلدى دنيايى فانى** **6- مرحوم اسماعيل ماة** **7- ربيع الاولايك يكرمى** **8- يدينجى جمعاسى كونى**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 95 cm En: 16 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninden kabirde medfun olan kişinin İsmail olduğu, Rebiü'l-evvelinin ayının yirmiyedinci günü Cuma günü vefat ettiği ifade edilmektedir. Ancak taşın alt kısmının kırık olmasından yıl bölümü tespit edilememiştir. Hat saanatı özellikleri bakımından bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe girift ve teşrifatsız bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.1.5.15.Sinan Paşa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	540	**Çizim No:**	20
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabrin baş şahidesi mevcut olup şahide doğrudan toprağa otururhâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda oval bir şekilde daralıp küçük bir çıkıntıyla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , 7 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide Kitâbesinin üst kısmında, açılmış bir çiçek motifini her iki yandan ve üstten yarım daire formunda saran yaprakların oluşturduğu bitkisel süsleme ögeleri görülmektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Azm idüb gitti Aişe Hanım	**1- عزم ايدوب كتدي عايشه حانم**
2- binti Sinan Paşa dünyadan?	**2- بنت سنان پاشا دنيادن**
3- Dilerim? Ziyaret makâm-ı olsun cennet-i âlâ’	**3- ديلرز زيارت مقام اولسون جنت علاه**
4- Fazl-ı cevâdiyle artık Rahmet idüb	**4- فضلل جواديله عرتق رحمت ايدوب**
5- Ede bize mutlaka cenâb-ı alâ	**5- ايده بزه مطلقه جناب علاه**
6- Kimseye bâki değildir dâr-ı dünya	**6- كمسيه باقى دكلدر دار دنيا**
7- Ecrini versin cenâb-ı Rabbi Sübhan	**7- اجرمى ويرسن جناب رب سبحان**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk satırlarında kabirde medfun olan kişinin Sinan Paşa’nın Kızı Aişe Hanım olduğu, devamında dua, mekânının cennet olması temennileri ve geride kalanlara telkinler içeren ifadeler yer alır. Kabir taşının tarih bölümü toprağa gömülü olduğundan bu kısım okunamamıştır. Kitâbe hat saanatı özellikleri yönü ile bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe girift ve teşrifatsız bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.1.5.16.Cafer Bey’in Eşi Rabia Kadın’ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

	Haziresi		
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	541-542	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sona ermiş durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahiden Kitâbesinin her iki yanında ve üst kısmında kıvrık dal, yaprak ve çiçek motiflerinden oluşan bitkisel süslemeler bulunmaktadır. Şahidenin başlık kısmında, ortada yer alan bir kâse içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan 5 adet gül goncasından oluşan süslemeler yer alırken güllerin etrafını çevreler şekilde işlenmiş, akant yapraklarıyla başlık sivri kemer formu kazanmıştır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sona ermiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّالباقی**
2- Bugün va'dem tamam oldu erişdi emr-i Rabbâni	**2- بوکون وعدم تمام اولدی اریشدی امر ربّانی**
3- Ki teslim eyledim Hakka bana ihsan olan cânı	**3- که تسلیم ایلدم حقّه بکا احسان اولان جانی**
4- Ecel damına düşmüşüm halâsına yokdur çare	**4- اجل دامنه دوشمیشم خلاصنه یوقدر جاره**
5- Refîk eyle bana yâ Rabbi kabrimde hatmi Kur'ân-ı	**5- رفیق ایله بکا یا ربّ قبرمده حتمی قرانی**
6- Cürmümü afv et ilâhi sen nasîb eyle hûr-i gılmanı	**6- جرممی عفو ایت الی سن نصیب ایله حوری غلمانی**
7- Zaim Mustafa Ağa'nın kerimesi	**7- زاعیم مصطفي اغانك کریمه سی**
8- Cafer Bey'in Halilesi merhume	**8- جعفر بکین حلیله سی مرحومه**

9- ve mağfur leha Rabia Kadın 10- Ruhiçün el-Fâtiha 11- fî 12 B (Receb) sene 1241	**9- ومغفور لها رابعه قادين** **10- روحيجون الفاتحه** **11- فی 12 ب سنه 1241**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 34 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 34 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Zaim Mustafa Ağa kızı, Cafer Bey eşi Rabia Kadın olduğu ve M.20 Şubat 1826 yılında vefat ettiği okunmaktadır. Metnin genelinde meftâ'nın ağzından ömür vadesinin tamam olduğunu, Hakk'a teslim olup emre uyduğunu ifade eden beyitler yer alır. Hat sanatı bakımından incelediğimizde mahalli düzeyde bir celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olmakla birlikte henüz tekâmüle ermiş seviyede değildir. Metin iki sıra istifli sıkışık ve kısmen teşrifi unsurların yer aldığı bir yaz düzenlemesindedir. Yazı içerisinde yâ-i mâkus ve tetâbuk uygulamaları görülür.

3.2.1.5.17.Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	543-547	**Çizim No:**	21
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler pehle üzerine konumlandırılmış durumdadır. ***Pehle*** 223 x70 cm ölçülerinde ve 66 cm yükseklikte üzeri açık dikdörtgen formdadır. Yan pehleler merkezde yer alan akant yaprak tasvirli yüksek

kabartmalı rozet,ve iki yanında simetrik olarak uzanan yüksek kabartmalı iri akan yaprağı ve kıvrık dal tasvirleri ile yüzeyler hareketlendirilmiştir. Merkezde yer alan rozetin üst iki köşesine ayrıca çiçek kabartmalı içerisinden uzanan kıvırk dal kabartmaları eklenmiştir. Pehle üstten tek sıra içerisi dalgalı dal ve yaprak tasviri bordürle sınırlandırılmıştır. Pehlenin ön ve arka yüzeylerinde aynı süsleme kompozisyonu görülür. Merkezde akant yaprağının dizilimi ile oluşturulan rozet, rozetin çevresini saran bağ ve üst köşede üç dallı kıvrık dal, alt köşede simetrik kıvrık dallar yer alır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Mahmûdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Arapça celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakekdilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe son satırı 3 sartuş şeklinde düzenlenmiştir. Şahidenin kaide kısmında Kitâbe panosunun altında merkezden iki yana uzanan dallardan oluşan süsleme yer alır**.** ***Ayak şahidesi***; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin dış yüzünde alt kısımda bir kase içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanan çiçek dalları ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan bir kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler bulunmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Gafûr	**1- هوالغفور**
2- İ'fâ-i ifhâm adil muhibbi ehlullâh	**2- اعفا افخم عادل محبّ اهل الله**
3- Âgâh-ı dil Sadr-ı esbâk	**3- آكاه دل صدر اسبق**
4- Felatun revnak cennetmekân	**4- فلاطون رونق جنمكان**
5- Behiştî Âşiyân merhum	**5- بهشت اشيان مرحوم**
6- ve mağfur es-Seyyid Mehmed Said	**6- ومغفور السّيد محمّد سعيد**
7- Galib Paşa Hazretlerinin	**7- غالب باشا حضرتلرينك**
8- Mübarek ruh-u şerifleri içün	**8- مبارك روح شريفلرچون**
9- Rızâe'n-lillâh el-Fâtiha	**9- رضاءالله الفاتحه**
10- Tarihi irtihâli sene 1245 – ve Vaz' seng-i sene	**10- تاريخ ارتحال سنه 1245 \\ و وضع سنك سنه 1266 **

1266 * Ketebehû Seyyid Malik	كتبه سيد مالك
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 150 cm En: 40 cm Kalınlık: 17 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 130 mc En: 35 cm Kalınlık: 16 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid Mehmed Said Galib Paşa olduğu, M.1829 senesinde vefat ettiği, mezar taşının M.1849 yılında yapıldığı ve Hattat'ın Seyyid Mâlik olduğu okunmaktadır. Kitâbede hattat ismi geçmesi ve mezar taşının dikildiği tarihin belirtilmesi gibi hususlar kabrin önemini daha da artırmaktadır. Hat sanatı yönü ile ele aldığımızda kitâbe, Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.1.5.18.Nâzır Ali Ağa'nın Kızı Aişe Nazire Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	548-549	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli mezr formundadır. Kabirde şahideler pehle üzerindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sona ermiştir. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin omuz

kısımlarında her iki yandan başlayarak başlığa doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları bulunmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin üst kısmı kırılmış durumdadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bir kuş idim uçdum yuvadan	**2- بر قوش ايدم اوجدم يوادن**
3- Ecel ayırdı anadan babadan	**3- اجل آيردى بنى انادن بابادن**
4- Unutmayın beni hayr duadan	**4- اونتماين بنى خير دعادن**
5- Şefaat dilerim sizlere Hûda'dan	**5- شفاعت ديلرم سزلره خدادن**
6- Nâzır Ali Ağa'nın kerimesi merhum	**6- ناظر على اغانك كريمه سى مرحوم**
7- Aişe Nazire Hanım ruhuna Fâtiha	**7- عايشه نظيره خانم روحنه فاتحه**
8- fî gurre N (Ramazan) sene 1273	**8- فى غره ن سنه 1273**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 148 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 126 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın bir serlevha ile başladıktan sonra yine bilinen 4 satır beyitle devam etmiştir. Devamında kabirde yatan merhûme'nin kimlik bilgileri yer alır. Buna göre kabirde Nâzır Ali kızı Aişe Nazire Hanım mefdun olup M.Nisan 1857 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.1.5.19.Sinan Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Zağnos Paşa Camii	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

	Haziresi		
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.05.2022
Fotoğraf No:	550-551-552	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey prizmal dikdörtgern formda Selîmi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Başlık üzerinde dikey sarılmış beş sıra destar ve yüzeyde sorguç tasviri yer alır. Şahidenin gövdeden başlığa geçiş bölümü üzerinde baklava dilimi motifleri ile sınırlandırılmıştır. Şahidenin batı ve kuzey yüzünde kitâbe metni 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen fomda prizmal çok gen bir gövde formundadır. Bu gövde dilimli üçgen bir kaide üzerinde yer alır. Bu durumdan kabrin sandukalı bir mezar olduğu ve şahide kaidesininde pehle üzerine geçiş bölümü olduğu düşünülebilir. Kaide üzerinde merkezde palmet iki yanda ise baklava dilimi motifleri yer almakta olup gövde sade bırakılmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfûr	**1- مرحوم و مغفور**
2- Sinan Paşa	**2- سنان پاشا**
3- Hak yerin cennet ede	**3- نك حق يرين - جنت ايده**
4- Ruhiçün Fâtiha	**4- روحيچون فاتحه**
5- Okuyana rahmet ider	**5- اوقوينه رحمت ايده**
6- Şehr-i Şa’bân sene 1079	**6- فى شهر شعبان سنه 1079**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 95 cm En: 14 cm Kalınlık: 14 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 91 cm En: 15 cm Kalınlık: 15 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabrin Sinan Paşa'ya ait olduğu ve M. Ocak 1669 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri düzenli olmayıp bozuk bir satır düzeni vardır. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.2.Adalar

3.2.2.1.Marmara Adası Merkez Mezarlığı

3.2.2.1.1.Hulusi Hüseyin Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	553	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülmüş durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Rumeli Kudâtından Cezire'i	**2- روم ایلی قضاتندن جزیرهٔ**
3- Marmara Kazâsında Hâkim Şer'i	**3- مرمره قضاسنده حاکم شرع**

4- Şerifi iken evine hasret diyar'ı 5- Gurbette vefat Ensarî Zâde 6- Merhum ve mağfur Hulûsi 7- Hüseyin Efendi ruhuna el-Fatiha 8- Sene 1201	**4- شریف ایکن اوینه حسرت دیار** **5- غربتده وفات انصاری زاده** **6- مرحوم ومغفور حلوصی** **7- حسین افندی روحنه الفاتحه** **8- سنه 1201**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 136 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle şahide sahibi olan kişinin Rumeli Kadılarından Marmara Kasabası Hâkimi ve gurbette vefat eden Ensâri oğlu Hulûsi Hüseyin Efendi olduğu ve M. 1786-87 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-mim / و-vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Ayrıca bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.2.Hüseyin Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	554	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan dardağanlı yeniçeri başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hazâ Kabr	**1- هذا قبر**
2- Merhum ve merhume	**2- مرحوم و مغفور**
3-İlâ Rabbihi'l-gafur	**3- الی ربّه الغفور**
4- Hüseyin Beşe (Paşa)	**4- حسین بشه**
5- Ruhuna Fatiha	**5- روحنه فاتحه**
6- sene 1227	**6- سنه 1227**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 117 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe çok yaygın olmayan "Hazâ Kabr – Bu Mezar" anlamındaki serlevha ile başladıktan sonra kimlik bilgileri sonlanır. Ktabe içeriğinden hareketle kabirde şahidenin Hüseyin Beşe (Paşa) olduğu ve M. 1812-13 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.2.1.3.Hacı oğlu Ahmed oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	555	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Beni mağfiret kıl ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı a'zâm nûr-u Kur'ân	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvân	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Ede ruhuma bir fatiha ihsan	**5- ایده روحمه بر فاتحه احسان**
6- Merhum Mustafa Ağa ibni	**6- مرحوم مصطغی اغا ابن**
7- Hacı zade Ahmed ruhuna	**7- حاجی زاده احمد اغا روحنه**
8- el-Fatiha sene 1192	**8- الفاتحه سنه 1192**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 156 cm En: 34 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı oğlu Ahmed oğlu

Mustafa Ağa'dır ve M. 1778-79 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim - vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Ayrıca bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.4.Osman Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	556	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	H		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturtumuş durumdadır. Silindirik bir gövdeye sahip olan şahide düz bir şekilde sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- İnne'l-mevcûde fad-lubni necâti	**2- انّ الموجوده فاطلبنی نجاتی**
3- İnne'l-maksûde lâ maksûde sivâke	**3- انّ المقصوده لا مقصوده لا سوکی**
4- ve ekrim men ürîûde bilâ h…	**4- و اکرم من ارید بلا حام؟**
5- ve ekrim men yetûbe li hamdi …	**5- و اکرم من یتوبه لی حمدی...**
6- Merhum ve mağfur Ahmed Ağa	**6- مرحوم ومغفور احمد اغا**
7- ibn Osman ruhiçün Fâtiha	**7- ابن عثمان روحیچون فاتحه**
	8- سنه 1265

8- Sene 1265	
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 192 cm En: 22 cm Kalınlık: 22 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde Mevcud/mevcudat kurtuluşu ister/isterim. Senden başka da gaye yoktur. İsteyene ...sız ikramda bulun. Sana hamdedene de ikramda bulun anlamındaki Arapça ifadeler yer alır. Kitâbede kabirde meddfun olan kişinin Osman oğlu Ahmed Ağa olduğu ve M. 1848-49 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır**.** Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.2.1.5.Ahmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Nazif 'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	557	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturtumuş durumdadır. Silindirik bir gövdeye sahip olan şahide düz bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Beni mağfiret kıl ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bi Hakkı arşı azâm nuru Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Ede ruhuma bir fatiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Merhum ve mağfur Ahmed Ağa zâ	**6- مرحوم ومغفور احمد اغا زاده**
7- de Mustafa Nazif Ruhiçün	**7- مصطفی روحیچون**
8- Fatiha sene 1246	**8- فاتحه سنه1246**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 21 cm Kalınlık: 21 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ahmed Ağa Mustafa Nazif olup M. 1830-31 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli seviyde vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozulmalar vardır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.6.Çalık Hacı Ahmed Ağa Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	558	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin ilk satırının her iki yanında çiçek dalından oluşan bitkisel süslemeler yer alırken, şahidenin başlık kısmında ters dönmüş gül goncası ve birdivit kalem tasviri vardır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Bu dünyada bulmadım hiç rahatı	**2- بو دنیادة بولمدم هیج راحتی**
3- İhtiyar ettim anınçün rıhleti	**3- اختیار اتدم انکیچون رحلتی**
4- Kimse gülmez kimse dahi gülmeye	**4- کمسه کولمز کمسه دخی کولمیه**
5- Zevkine değmez cihanın mihneti	**5- ذوقنه دکمز جهانك محنتي**
6- Dâr-ı dünya bir misal-i ferhanedir	**6- دار دنیا برمسافرحانه در**
7- Aklı olan benden olsun ibreti	**7- عقلی اولن بندن السون عبرتي**
8- Merhum İbrahim Ağa bin	**8- مرحوم ابراهیم اغا بن**
9- Çalık el-Hâc Ahmed Ağa	**9- چالیق الحاج احمد اغا**
10- Ruhuna Fatiha	**10- روحنه فاتحه**
11- Sene 1201	**11- سنه 1201**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 202 cm En: 40 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çalık Hacı Ahmed Ağa

oğlu İbrahim Ağa'dır ve M. 1786-87 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.7.Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Şerife Akile Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	559	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında her iki yandan ve alttan çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakalrın yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Kitâbenin üst kısmında ortada yer alan bir kâse içerisinde meyveler ve kâsenin her iki yanında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin boyun kısmı üzerinde ise merkezde bir çiçek motifi, kıvrık dal ve yaprakardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Baki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Cihana doymadı canım	**2- جهانه طویمدی جانم**
3- Ecel tuttu giryanım	**3- اجل طوتدی کریانم**
4- Veba zahmine düş oldum	**4- وبا زحمتینه دوش اولدم**

5- Böyle emr etmiş sübhânım	**5- بویله امر اتمش سبحان**
6- Ekinli Mehmed Ağa'nın kerimesi	**6- اکنلی محمد اغانك کریمه سی**
7- Merhume ve mağfur leha	**7- مرحومه و مغفورلها**
8- Şerife Akile Hanım	**8- شریفه عقیله خانم**
9-Ruhiçün el-Fatiha	**9- روحیچون الفاتحه**
10- fî Z (Zi'l-hicce) 11 sene 1228	**10- فی ذ 11 سنه 1228**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 34 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ekinli Mehmed Ağa'nın kızı Şerife Akile Hanım olup M. 5 Aralık 1813'de vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.8.Emine Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	560	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Şahide yerinden sökülmüş hâldedir. Kitâbe içeriğinden baş taşı olduğu anlaşılan şahide düşey dikdörtgen bir forma sahip üç dilimli başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde

cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbenin alt kısmında, içerisinde 3 adet nar figürü ve her iki yanında açılmış çiçek figürlerinin olduğu bir kâse yer almaktadır. Kitâbe metninin üst kısmında yarım daire içerisine işlenmiş iç içe açılmış çiçek tasviri ve bunun iki yanında simetrik karanfil çiçeği motifi görülmektedir. Tepelik kısmı yüzeyinde alt bordürde birbirini tekrar eden çiçek figürleri üzerinde ise palme, rûmi ve kıvrık dalalrın yer aldığı düzenleme görülür. Şahidenin kenarlarında ise burgu sütunce yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Okuyalar Fatiha-i Rahmetel'lilâlemin	**1- اوقیلر فاتحۂ رحمة للعالمین**
2- Ola hem cennet durâğı makâm-ı emîn	**2- اوله هم جنت دراغی مقامی فی امین**
3- Merhûme Emine Hatun	**3- مرحومه امینه حاتون**
4- Ruhuna el-Fatiha	**4- روحنه الفاتحه**
5- fî 18 Zi'l-hicce sene 1153	**5- فی ذی الحجّه 18 سنه 1153**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 140 cm En: 35 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Emine Hatun'dur ve M. 6 Mart 1741 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.9.Abdullah Remzi Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	561	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Gadr-i felekten nâle ve sadâh	**2- غدر فلكدن ناله و صداه**
3- Hırmen-i ömrün eyledi tebâh	**3- حرمن عمرين ايلدى تباه**
4- Akrânına faik hem mümtâz idi	**4- اقرانـنه فائق هم ممتاز ايدى**
5- İlmi Kitâbette parlardı çün mâh	**5- علم كتابده پارلاردى چونماه**
6- Bildi fenânın bu kadr-i esâsı	**6- بلدى غنانك يوقدر اساسى**
7- Gurb-i Hûdayi eyledi penâh	**7- قرب تى خداايلدى پناه**
8- İrcî' emriyle hân-ı visâle	**8- ارجع امريله خوان وصاله**
9- Cinanına da'vet eyledi Allah	**9- جنانـنه دعوت ايلدى الله**
10- Etdi icabet emr-i mevlâya	**10- ايتدى اجابت امريله مولايه**
11- Gitti cihandan Abdullah Remzi Bey eyvah	**11- كتدي جهاندن عبدالله رمزى بك ايواه**
12- Sene 1297	**12- سنه 1297**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 138 cm En: 35 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Abdullah Remzi Bey olup M. 1879-80 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Tirfiller ve harekeler ile teşrifat kazandırılmaya çalışılmıştır. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazı içerieisnde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.10.Halid Efendi Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	562	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudaan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Nezekbî kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâkî	**1- هوالباقى**
2- Allahümme innî es'elüke	**2- اللهمّ انّى اسلك**
3- bî'smike'l-azîm ellezî	**3- باسمك العظيم الذى**

4- Yuhyî bihil mevtâ ve yumîtu bihi	**4- يحيى به الموتى و يميت ته**
5- İlla hayyu ilahî ente zû fadlin	**5- الا حيى الهى انت دو فضل؟**
6-Ve mennâ ve innî zû'l-hatâyâ	**6- ومنّى وانّى زوالحطايا**
7- Fâ'fu annî	**7- فاغف عنّى**
8- Merhum Muhammed Efendi	**8- مرحوم محمّد افندى**
9- ibn Halid (Halil?) Efendi	**9- ابن خليل افندي**
10- Rızâen lillâh el-Fâtiha	**10- رضاءًالله الفاتحه**
11- sene 1192	**11- سنه 1192**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 160 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde " Allahım senden, ölüleri diriltip öldürdüğün yüce ismin hürmetine istiyorum. Sen fazilet ve ihsan sahibisin, beni bağışla" anlamına gelene Arapça beyitler sonrasında metinden kabirde medfun olan kişinin Halid Efend oğlu Muhammed Efendi olduğu ve M. 1778-79 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.1.11.Mustafa Oğlu Halil Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	563	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	D

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olann toprak mezada şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Şahide düşey dikdörtgen formda düz bir tepelikle sonlanmakta olup melâmi şahide formundadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide kenarlarında burgu formunda sütunce motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Merhum Halil	**2- مرحوم خلیل**
3- Efendi ibn	**3- افندی ابن**
4- Mustafa rızâe-	**4- مصطفی رضاءً**
5- Lillâh el-Fatiha	**5- لله الفاتحه**
6- Sene 1183	**6- سنه 1183**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 25 cm Kalınlık: 25 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Mustafa oğlu Halil Efendi olduğu ve M. 1769-70 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sâde düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.2.1.12.Afife Karm'ın (Kadın?) Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	564	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yerinden sökülmüş hâlde olan şahidenin Kitâbe içeriğinden hareketle baş şahidesi olduğu anlaşılmaktadır. Prizmal dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde hotoz benzeri bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde 5 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide başlık kısmı üzerinde palmet motifi dizisi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhume	**1- مرحوم**
2- Afife	**2- عفیفه**
3- Karm (Kadın?)	**3- قرم**
4- Ruhiçün	**4- روحیچون**
5- Fatiha	**5- فاتحه**
6- sene 1018	**1018 -6**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 14 cm Kalınlık: 14 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Afife Karm (Kadın?) olduğu ve M. 1609-10 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sâde düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.2.1.13.Cafer Oğlu Mehmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	565	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülmüş hâlde sergilenmektedir Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide kenarlarında burgu sütunce motifi yer almaktadır. Kitâbe metninin üst kısmında yarım daire içinde istiridye motifi ve üzerinde zengi düğümü motifi görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Bakmayın çeşm-i basiretle	**1- بقماين چشم بصيرتله**
2- Ol mezarım taşına bilmez	**2- اول مزارم طاشنه بيلمز**
3- Ahvâlim benim tâ gelmeyince başına	**3- احوالم بنم تا كلمينجه باشنه**
4- Merhum ve mağfur leha Mehmed bin	**4- مرحوم ومغفور محمد بن**
5- Cafer rûhiçün el-Fatiha sene 1154	**5- جعفر روحيچون الفاتحه سنه 1154**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 115 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Cafer oğlu Mehmed olup M. 1741-42 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.2.1.14.Hacı Ahmed … Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	566	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	L		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülmüş hâlde sergilenmektedir. Prizmal dikdörtgen fomrda çokgen bir gövdeye sahip olan şahide üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde 6 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**

1- Fenadân 2- Bekaya el-Hâcı 3- Ahmed … 4- Efendi'nin 5- Ruhiçün 6- Fatiha sene 1091	**1- فنادارين** **2- بقايه الحاجي** **3- احمد ايلدك؟** **4- افنديڹك** **5- روحيچون** **6- فاتحه سنه 1091**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 20 cm Kalınlık: 20 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hacı Ahmed … Efendi olduğu ve M. 1680-81 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sâde düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.2.1.15.Berber Arif Ağa'nın Oğlu Hafız Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Marmara Adası Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	567	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülmüş hâlde sergilenmektedir Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisin celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Emr etti Hûda eyledi ferman 3- Erişti ecel kâza vermedi aman 4- Gençlikde murâda ermedim heman 5- Cennette murâdım vere Hâlık-ı Rahman 6- Merhum ve mağfur el-Muhtaç İlâ rahmeti 7- Rabbihi'l-Gafûr Berber Arif Ağa 8- nın oğlu Hafız Mustafa 9- Ruhiçün Rızâen-Lillâh el-fatiha 10- Sene 1270	**1- هوالباقی** **2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان** **3- ایرشدی اجل قضا ویرمدی امان** **4- کنجلکده مراده ارمدم همان** **5- جنتده ور مرادم خالق رحمان** **6- مرحوم ومغفور المحتاج الی رحمت** **7- ربّه الغفور بربر عارف اغا** **8- نك اوغلی حافظ مصطفی** **9- روحیچون رضاءًالله الفاتحه** **10- سنه 1275**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 204 cm En: 34 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Berber Arif Ağa oğlu Hafız Mustafa'dır ve M.1853-54 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir

görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و- مغفور** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Ayrıca bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.2.Paşa Limanı Adası Mezarlığı

3.2.2.2.1.Muhammed Salih Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	568	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli pehleli kabirde şahide pehle üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-lâ yemût	**1- هوالحى لا يموت**
2- Âh kim Salih Efendi'nin nice gaddâr hârr	**2- اه كيم صالح افندينك نيجه غدار حار**
3- Gençliğinde koydu câna …	**3- كنجلنده قيدى جانه قيدى ...**
4- Valdeynine Hûda ecri cürm…	**4- والدينه خدا اجرن جر ...**
5- Habeb? İdüb kabri ol hayy …	**5- حبب ايدوب قبرى حى ...**
6- Ağlayub tarihi fevti … dedi Hasbî	**6- اغليوب تاريخ فوتن دار ... ديدى حسبى**

7- Genç iken Salih Efendi kıldı rahâ-i irtihâl 8- Paşa Limanında Voyvoda iken 9- Vefat eden merhum ve mağfur leh 10- Muhammed Salih Efendi ruhiçün 11- el-Fâtiha 12- fî 25 Ş (Şa'ban) Cum'a sene 1250	**7- كنج ايكن صالح افندى قيلدى راهاى ارتحال** **8- پاشا ليمانندە ويودە ايكن** **9- وفات ايدن مرحوم و مغفور لە** **10- محمّد صالح افندى روحيچون** **11- الفاتحه** **12- فى 25 ش جمعه سنه 1250**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 180 cm En: 40 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Paşa Limanı Voyvodası Muhammed Salih Efendi olup M. 27 Aralık 1834 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.2.2.Hatice Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	569	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Merhume ve mağfure 3- Hatice Hatun 4- Ruhiçün Fatiha 5- Sene 1213	**1- هوالباقی** **2- مرحوم و مغفوره** **3- خدیجه حاتون** **4- روحیچون** **5- سنه 1213**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 72 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden kabirde medfun olan kişinin Hatice Hatun olduğu ve M.1798-99 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sâde düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.2.2.3.Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	570	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hayyü'l-Bâki	**1- حی الباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم وغفور**
3- Mustafa bin Muhammed	**3- مصطفی ابن محمّد**
4- Rızâe'n-Lillâh el-Fatiha	**4- رضاءالله الفاتحه**
5- Sene 1185	**5- سنه 1185**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 80 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Muhammed oğlu Mustafa olduğu ve M. 1771-72 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sâde düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.2.2.4.Seyyid Mustafa Tevfik'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021

Fotoğraf No:	571	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Silindirik bir forma sahip olan şahide üst kısımda düz bir şekilde sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Asitaneli Süleyman	**2- استنه لی سلیمان**
3- Bey'in oğlu merhum	**3- بکین اوغلو مرحوم**
4- Mağfur es-Seyyid	**4- مغفور السید**
5- Mustafa Tevfik ru-	**5- مصطفی توفیق رو**
6- Ruhiçün Fatiha	**6- روحیچون فاتحه**
7- Sene 1252	**7- سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 18 cm Kalınlık: 18 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Asitaneli Süleyman Bey'in oğlu Seyyid Mustafa Tevfik'dir ve M. 1836-37 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu

olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-**ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk ve bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.2.5.Âsitaneli Süleyman Bey'in Oğlu Seyyid Abdülgâni Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	572	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, Mahmûdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Olub ser mest bezm-i elest	**2- اولوب سر مست بزم الست**
3- Nûş idüb camımı berrakı	**3- نوش ایدوب جام می برّاقی**
4- Desti sâki bâkiden şehadet	**4- دست ساقئ باقیدن شهادت**
5- Bende-i sahip …..	**5- بندهٔ صاحب ...**
6- Âsitaneli Süleyman Bey'in mahdumu	**6- استانهلی سلیمان بکین مختومی**
7- Merhum ve mağfur es-Seyyid Abdü'l-Gâni	**7- مرحوم و مغفور السیّد عبدالغنی**

8- Bey ruhiçün fatiha 9- Sene 1257	**8- بك روحيچون فاتحه** **9- سنه 1257**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 140 cm En: 33 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Âsitaneli Süleyman Bey'in oğlu Seyyid Abdülgâni Bey'dir ve M. 1841-42 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.2.2.6.Seyyid İbrahim Ağa Oğlu Muhammed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	573	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	Metin
1- Merhum ve mağfur 2- Muhammed ibn es-Seyyid 3- İbrahim Ağa 4- Ruhuna el-Fatiha 5- Sene 1153	**1- مرحوم و مغفور** **2- محمّد ابن السيّد** **3- ابراهيم اغا** **4- روحنه الفاتحه** **5- سنه 1153**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 25 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid İbrahim Ağa oğlu Muhammed olduğu ve M. 1740-41 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.2.2.7.Seyyid Bektaş Ağa Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	574	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan melâmi formundaki şahide üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmıştır. Şahide alt ve üst bölümü pahlanmış hâldedir. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- İlâ Rahmeti Rabbihi'l-gafur	**3- الى رحمة ربّه الغفور**
4- Paşa Limanlı Zabiti	**4- باشا ليمانى ضابطى**
5- es-Seyyid Bektaş Ağa	**5- السيد بكتاش اغا**
6- Bey ruhiçün	**6- نك روحى ايچون**
7- el-Fatiha fî 24 … CE (Cemâziye'l-evvel)	**7- الفاتحه فى 24 ترصد؟ جا**
8- Sene 1152	**8- سنه 1152**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 181 cm En: 32 cm Kalınlık: 24 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Paşa Limanlı Zabiti Seyyid Bektaş Ağa Bey olduğu ve M. 29 Ağustos 1739 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**-و مغفوره** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.2.2.8.Üsküdar'lı Gümrükçü Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	575	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide dorudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Çün ecel geldi ona olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکه اولمز امان**
3- Cürmünü afv eyle yâ rabbe'l-mennân	**3- جورمنی عفو ایله یا ربّ المنّان**
4- Mağfiret kıl olmasın hali yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالی یمان**
5- Mazhâr-ı nûrun ile şefaat kıl her zaman	**5- مظهر نورین ایله شفاعت قیل هر زمان**
6- Merhum ve mağfur el-Muhtaç ilâ Rahmeti	**6- مرحوم و مغفور المحتاج الی رحمة**
7- Rabbihi'l-gafûr Üsküdâri Gümrükcü	**7- ربّه الغفور ا سکداری کمرکجی**
8- Hasan Ağa'nın ruhiçün	**8- حسن اغانك روحیچون**
9- Fâtiha fî B (Recep) 8 sene 1220	**9- فاتحه فی ب 3 سنه 1220**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 216 cm En: 42 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Üsküdârlı Gümrükcü Hasan Ağa olduğu ve M. 2 Ekim 1805 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harekeler ve tirfiller gibi teşrifi unsurlar da yer alır. Ayrıca bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.2.9.İbrahim Paşa'nın Kızı Aişe Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Paşa Limanı Adası Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.08.2021
Fotoğraf No:	576	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan, kısmen kırılmış bir hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır (Şahidenin alt kısmı kırık olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Yâ Hû	**1- يا هو**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi	**2- بنى قيل مغفرت اى ربّ**
3- Yezdân bî hakkı arşı âzam nur'u Kur'an	**3- يزدان بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- كلوب قبرم زيارت ايليان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ايده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- İbrahim Paşa'nın kerimesi	**6- ابراهيم بشنك كريمه سى**
7- Merhume ve mağfure Aişe	**7- مرحومه ومغفوره عائشه**
8- Hatun ruhuna fatiha	**8- خاتون روحنه فاتحه**
….	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 27 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi İbrahim Paşa'nın kızı Aişe Hatun'dur. Kitâbenin devamı toprağa gömülü olduğundan vefat tarihi okunamamıştır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.3.Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi

3.2.2.3.1.Musa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.08.2021
Fotoğraf No:	577	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Fenadan eyledi rıhlet	**2- فنادن ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini Hak ravzâ-i	**3- ایده قبرینی حق روضهٔ**
4- Cennet merhum ve mağfur	**4- جنت مرحوم ومغفور**
5- İlâ Rahmeti Rabbihi'l-gafûr	**5- الی رحمة ربّه الغفور**
6- Musa Ağa'nın ruhiçün	**6- موسی اغا روحیچون**
7- Fatiha sene 1291	**7- فاتحه سنه 1291**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 147 cm En: 28 cm Kalınlık: 28 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Musa Ağa'dır ve M. 1874-75 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.2.3.2.Dorulu İsmail'in Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.08.2021
Fotoğraf No:	578	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olup boyun kısmı üzerindeki Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Saat birde çıkdım selâmet	**2- ساعت برده چقدم سلامت**
3- Yatsı vaktine varmadan koptu kıyamet	**3- یاتسو وقتنه وارمه دن قوبتی قیامت**
4- Ahmed karındâşım Allah'a emanet	**4- احمد قرنداشم الله امانت**
5- Kantin Ahmed girdi kanıma nihayet	**5- قانتین احمد کردی قانمه نهایت**

6- Kâtil İsmail kıydı tatlı canıma	**6- قاتل اسماعيل قيدى طاتلى جانمه**
7- Huzûru mahşerde mürafâ oluruz elbet	**7- حضور محشرده مرافا اولوريز البت**
8- Ana ben ahirete gitdim	**8- انا بن آخره ته كتدم**
9- Cümlenizi Rabbi'ye emanet etdim	**9- جمله كزى ربّى يه امانت ايتدم**
10- Merhum ve mağfur Dorulu İsmail	**10- مرحوم و مغفور دوريلر اسماعيل**
11- Oğlu Hasan Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**11- اوغلى حسن اغانك روحنه فاتحه**
12- 1321 sene-i hicriye	**12- 1321 سنهٔ هجريه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 164 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 142 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmun ağzından ölümünün ne zaman, kim tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Katili ve azmettiricnin isimlerinin yer alması ve bu durumun bir mezar taşında kaydedilmesi endeer görülen bir durumdur. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Dorulu İsmail oğlu Hasan Ağa olduğu ve M. 1903-04 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.3.3.Hasan oğlu Süleyman Kaptan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.08.2021
Fotoğraf No:	579	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Hûdâyâ rahmet? Bahri-i firâvân	**2- حدایا رحمك بحری فراوان**
3- Bizi ol rahmetinle eyle şadân	**3- بزی اول رحمتکله ایله شادان**
4- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**4- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
5- Merhum ve mağfur	**5- مرحوم و مغفور**
6- Süleyman Kapudân ibn	**6- سلیمان قپودان ابن**
7- Hasan ruhiçün	**7- حسن روحیچون**
8- Fâtiha	**8- فاتحه**
9- Sene 1266?	**9- سنه 1266**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 155 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hasan oğlu Süleyman Kapudan olup M. 1849-50?

senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.2.3.4.Seyyid Hüseyin Çavuş Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.08.2021
Fotoğraf No:	580	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süslemeye yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüvel'-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey Rabbi yezdan	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arşı âzam nûr'u Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir fatiha ihsan	**5- ایده روحمه بر فاتحه احسان**
6- Yalıvaçlı Emir oğullarından	**6- یالىواجلی امر اوغلّرندن**
7- Merhum ve mağfur leha	**7- مرحوم ومغفور لها**

8- es-Seyyid Hüseyin Çavuş Ağa 9- Bey ruhiçün el-Fatiha 10- Sene 1254	**8- اسيد حسين چاوش اغا** **9- بك روحيچون الفاتحه** **10- سنه 1254**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 167 cm En: 32 cm Kalınlık: 12cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Yalıvaçlı Emir oğullarından Seyyid Hüseyin Çavuş Ağa'dır ve M. 1838-39 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.2.3.5.Ahmed Beşe'nin Kızı Gül Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.08.2021
Fotoğraf No:	581	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma

olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında, alt kısımdan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdan	**1- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
2- Bî hakkı arşı âzam nur'u Kur'an	**2-بحق عرش اعظم نور قران**
3- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**3- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
4- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**4- ایده روحمه بر فاتحه احسان**
5- Merhum Marmaralı Ahmed Beşe'nin	**5- مرحوم مرمرالی احمد بشه نك؟**
6- Kerimesi Gül Hatun ruhuna	**6- کریمه سی کل خاتون روحنه**
7- el-Fâtiha sene 1225	**7- الفاتحه سنه 1225**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 137 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Marmaralı Ahmed Beşe'nin (Paşa) kızı Gül Hatun olduğu ve M. 1810-11 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Ayrıca son satır damla motifi istifnde verilmiştir.

3.2.2.3.6.Halil Paşa Oğlu Muhammed Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.08.2021
Fotoğraf No:	582	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide melâmi formunda üst kısımda düz bir tepelik ile sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum Muhammed	**1- مرحوم محمّد**
2- Paşa ibn Halil	**2- باشا ابن خليل**
3- Paşa ruhuna	**3-باشا روحنه**
4- el-Fatiha	**4- الفاتحه**
5- Sene 1173	**5- سنه 1173**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 124 cm En: 28 cm Kalınlık: 26 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Halil Paşa oğlu Muhammed Paşa olduğu ve M. 1759-60 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.3.Balya

3.2.3.1.Balya Ali Demirci Köyü Haziresi

3.2.3.1.1.Hacı Yakub Bey'in … Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	583-584	**Çizim No:**	22
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgern formda hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcutta 8 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak kitâbe metni hakkedilmiştir. Kitâbenin yer aldığı pano üzerinde kıvrık dallardan kurdâle motifi işlenmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda olup dilimli kemer tepelikle sonlanır. İç yüzünde gövde üzerinde kıvrık dal ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme kompozisyonu yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- Nev civan iken düşüb bir derde iflah olmadım	**2- نو جوان ایکن دوشوب بر درده افلاه اولمدم**
3- Derdime lâyık cihan içre devalar bulmadım	**3- دردیمه لایق جهان ایچره دوالر بولمدم**
4- Hakkın emriyle ecel sonra gelip kurtulamadım	**4- حقّك امریله اجل صوکره کلوب قورتولمدم**
5- Dert verip derman arattırmaya Mevla bir kula	**5- درت ویروب درمان ارتدرمیه مولا بر قوله**
6- Balya ma'deni emîni el-Hâc Yakub Bey'in	**6- بالیه معدنی امني الحاج یعقوب بك**
7- Bu … Fâtiha ihsan eden	**7- بو ... فاتحه احسان ایدك**

8- Söyledi bir … …	**8- سویلدی بر ...** **....**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 148 cm En: 35 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 140 cm En: 33 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Mezar taşının son kısmının toprağa gömülü olması kabirde medfun kişinin tam kimliğinin öğrenilmesine mâni olmuştur. Bununla birlikte okunabilen bölümden Balya ma'deni emîni Hâcı Yakub Bey'in bir yakını muhtemelen eşi ya da kızı olabileceği düşünülmektedir. Metnin geneline bakıldığında meftânın genç yaşta dermansız bir hastalıktan vefat ettiği, Hakk'ın emrine tâbii olduğu ve Allah'tan kimseye böyle bir dert vermemesi temennilerinin yer aldığı ifadeler yer alır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.3.1.2.Muhammed Emin'nin Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	585-586	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgern formda hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Baş taşı iç yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcutta

6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak kitâbe metni hakkedilmiştir. Şahide genel olarak sade bir görünümdedir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan sade bir görünümdedir. Şahideler genel itibari ile sağlam durumda olmakla birlikte yüzeyleri büyük oranda yosun tutmuştur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقا يه ايلدى رحلت**
3- Ede kabrini Hak ravzâ-i cennet	**3- ايده قبرينى حق روضهٔ جنّت**
4- Merhum Muhammed Emin'in zevcesi	**4- مرحوم محمّد امينك زوجه سى**
5- Merhûme Hacı Aişe	**5- مرحومه حاجي عايشه**
6- Hanım'ın ruhuna Fâtiha sene 1230	**6- حانم روحنه فاتحه سنه 1230**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 73 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 72 mc En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın bir serlevha ile başladıktan sonraki 2 satır yine sık kullanılan beyitlerdir. Metin dvamında kabirde medfun olan kişinin Muhammed Emin'nin Eşi Hacı Aişe Hanım olduğu ve M.1814 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe hat sanatı açısından mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri kısmen uyumludur. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.3.1.3.Sinan Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	587-588	**Çizim No:**	23
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgern formda serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak kitâbe metni hakkedilmiştir. Şahide üzerinde tezyinat unsuru yer almaz. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlana sade bir görünümdedir. Şahide tamamiyle sadedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Dergâh-ı Âli Yeniçerileri	**1- درگاه عالی یکیجریلری**
2- Atîki Serden geçdi Ağa	**2- عتیق سردنکجدی اغا**
3- larından merhum Sinan	**3- لرندن مرحوم سنان**
4- Bey zâde el-Hâc Mustafa	**4- بکزاده الحاج مصطفی**
5- Ağa ruhuna Fâtiha	**5- اغا روحنه فاتحه**
6- Sene 1164	**6- سنه 1164**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 145 cm En: 26 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 135 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninin genelinde kimlik bilgileri yer almakta dua talebi ile sonlanır. Buna göre kabirde Dergâh-ı Âli Yeniçerileri Atîki[66] Ağalarından merhum Sinan Bey oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın mefdun olduğu ve M.17541-52 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı açısından bakıldığında mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.3.1.4.Sinan Bey'in Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	589-590	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgern formda serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak kitâbe metni hakkedilmiştir. Şahide üzerinde tezyinat unsuru yer almaz. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda başlık kısmı kırık durumdadır. Mevcut şahide üzerinde süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Kimseye bâki değildir sübut	**1- كمسيه باقى دكلدر چونكى دهر ثبوت**
2- Gel oku İhlâs bir Fâtiha etme sükût	**2- كل اوقو اخلاص بر فاتحه ايتمه سكوت**
3- Gel nazâr eyle bu mevtâ kabrine bak ibret al	**3- كل نظر ايله بو موتا قبرينه بق عبرت ال**

[66] İstanbul'da bulunan yeniçeriler merkezdeki hizmetlerinin yanı sıra taşrada da görevlendirilen yeniçeriler için kullanılan bir tabir.

4- Küllü nefsin fâniyyetün fâllahu hayyü'l-lâ yemût 5- Merhum Sinan Bey zâde merhum 6- Ahmed Ağa ruhuna Fâtiha 7- Sene 1171	**4- كلّ نفسٍ فانية فالله حىّ لا يموت** **5- مرحوم سنان بك زاده مرحوم** **6- احمد اغا روحنه فاتحه** **7- سنه 1171**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 148 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 70 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbenin ilk bölümünde kabri ziyaret edenlere telkin ve dua talebi içeren ifadeler yer almaktadır. Metnin 4. Satırında "*Küllü nefsin fâniyyetün fâllahu hayyü lâ-yemût" (Bütün nefisler fânidir, Allah c.c ise Hayy (diri) ve O Ölmez)* anlamındaki Arapça beyit yer alır. Son bölümde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Sinan Bey'in Oğlu Ahmed Ağa olup M. 1757-58 senesinde vefat etmiştir. Metne hat sanatı özellikleri yönü ile baktığımızda mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.3.1.5.Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	591-592	**Çizim No:**	24
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda kâtibi kavuk başlıkla sonlanan formdadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmaz. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda başlık kısmı kırık durumdadır. Ayak şahidesi üzerinde süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Doymayub gençliğine çünkü	**2- طویمیوب کنجلکنه جونکه**
3- Oldu nâ murâd Rahmete müstağrak	**3- اولدی نا مراد رحمتة مستغرق**
4- Eylese ânı Rabbe'l-ibâd el-Hâc	**4- احمد اغا زاده مرحوم**
5- Ahmed Ağa zâde merhum	**5- محمّد اغا بن خلیل اغا**
6- Ruhuna el-Fâtiha	**6- روحنه الفاتحه**
7- fî sene 1209 Ş (Şa'ban) 21	**7- فی21 ش سنه 1209**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 137 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 136 cm En: 33 mc Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarında sık görülen bir serlevha ile başladıktan sonra meftânın genç yaştya vefat ettiğine muradını alamadan bu dünyadan göçdüğünü ifade eder. Metnin devamında Hak'tan mağfiret talebi ve kimlik bilgileri yer alır. Kabirde medfun olan kişinin Ahmed Ağa zâde olduğu ve M. 13 Mart 1795 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Yazı hat sanatı yönü ile ele alındığında mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.3.1.6.Çavuş Oğlu Muhammed Emin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	593-594	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgern formda serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak kitâbe metni hakkedilmiştir. Şahide üzerinde tezyinat unsuru yer almaz. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanır.Mevcut şahide üzerinde süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Azm-i ukba eyledi nâ murâd …	**1- عزم عقبا ایلدی نا مراد ...**
2- Meskenin firdevsi â'la eylesin	**2- مسكنك فردوس اعلا ایلسین**
3- Gül gibi açılmadan soldu ol nâzik fidan	**3- كل كبی اجلمدن صولدی اول نازك فدان**
4- Çavuş zâde merhum Muhammed	**4- چاوش زاده مرحوم محمّد**
5- Emin Ağa ruhiçün el-Fâtiha sene 1181	**5- امین اغا روحیچون الفاتحه سنه 1181**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 172 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 165 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Çavuş Oğlu Muhammed Emin Ağa olduğu ve M.1767-68 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metnin genelinde Muhammed Emin Ağa'nın bu dünyadan göçdüğü genç yaşta olduğu ve muradına eremediği ifade edilir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazı içerisinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.3.1.7.Hacı Muhammed Kızı Vahide'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	595-596	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgern formda hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Baş taşı iç yüzüne cetvellerle ayrılmış mevcutta 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak kitâbe metni hakkedilmiştir. Şahide genel olarak sade bir görünümdedir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan sade bir görünümdedir. Şahideler iç yüzünde servi ağacı tasvir haricinde hareketlilik görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1-هوالباقی**
2- Doymadım gençliğime çünki	**2- دویمیوب کنجلکنه جونکه**
3- Oldu nâ murâd rahmete müsta'rik	**3- اولدی نا مراد رحمته مستغرق**
4- Ede ânı Rabbe'l-ibâd	**4- ایده انی ربّ العباد**
5- Merhûme ve mağfûre	**5- مرحومه ومغفوره**

6- Vahide binti el-Hâc 7- Muhammed ruhuna Fâtiha 8- Sene 1206	**6- واحده بنت الحاج** **7- محمّد روحنه فاتحه** **8- سنه 1206**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 27 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 115 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarında yaygın görülen bir serlevha ile başladıktan sonra yine aynı haziredeki mezar taşlarında kullanılan 3 satır beyitle devam etmiştir. Metin içeriğinden yapılan okumaya göre kabird medfun olan kişi Hacı Muhammed Kızı Vahide hanım olup M.1791-92 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazı içerisinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.3.1.8.Hacı Yakub Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Balya Ali Demirci Köyü Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	597-598	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgern formda kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mahalli üslupta celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak kitâbe metni

hakkedilmiştir. Şahide genel olarak sade bir görünümdedir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan sade bir görünümdedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولماز امان**
3- Cürmümü afv eyleye yâ Rabbe'l-mennân	**3- جرممی عفو ایلیه یا رب المنآن**
4- Mağfiret kıl olmasın hâli yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالی یمان**
5- Mazhâr-ı nûr-u şefaat kıl her zaman	**5- مظهار نور شفاعت قیل هر زمان**
6- Kitâbe leha	**6- مرحوم ومغفور له**
7- el-Hâc Ya'kûb Ağa'nın	**7- الحاج یعقوب اغانك**
8- Ruhiçün el-Fâtiha	**8- روحیچون الفاتحه**
9- fî 15 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1243	**9- فی 15 را سنه 1243**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 32 cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın bir serlevha ile başladıktan sonraki 4 satır yine sık kullanılan beyitlerdir. Metin dvamında kabirde medfun olan kişinin Hacı Yakub Ağa olduğu ve M.6 Ekim 1827 tarihinde vefat ettiği anlaşımaktadır. Hat sanatı yönü ile kitâbeye baktığımzda mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.Bandırma

3.2.4.1.Bandırma Ali Rıza Bezzah (Tekke) Camii Haziresi

3.2.4.1.1.Ahyolulu Hacı Ali Rıza Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	599-600	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; silndirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme usnuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmış durumdadır. Şahide sade bir görünümdedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**١– هوالباقي**
2- Tarik-i Hâlid-i Nakşibend-i	**٢– طريق خالدى نقشبندى**
3- Şeyh'i-Kirâmdan	**٣– شيخ كرامندن**
4- İş bu dergâh'ı şerif	**٤– اشبو دركاة شريف**
5- Bâni ve Postnişin	**٥– بانى و پوستنشين**
6- Ahyolulu el-Hac Ali rıza	**٦– اخيوليلى الحاج على رضا**
7- Efendi kuddise sirruhû	**٧– افندى قدّس سرّهُ**
8- Hazretlerinin ruhu	**٨– حضرتلرينك روح**

9- Kudsiyelerine Fâtiha 10- Sene 1330	٩ــ قدسيلرينه فاتحه ١٠ــ سنه ١٣٣٠
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 142 cm En: 22 cm Kalınlık: 22 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden kabird medfun olan kişinin Nakşibendî-Hâlidî Tarikatı Şeyhi Büyüklerinden, Tekke Camii bâni ve postnişini Ahyolulu Hacı Ali Rıza Efendi olduğu ve 1911 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metin içinde sunulan bilgiler kitâbenin önemini dah da artırmaktadır. Nakşibendî-Hâlidî Tarikatı Şeyhi ve camii bânisi olduğuna dair kesin bilgiler tarihi önem arz eder. Kitâbe hat sanatı açısından ele alındığında Osmanlı son dönem özelliklerine vakıf tekamüle ermiş bir celî sülüs yazı örneğidir. Satır düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli girift bir görünümdedir. Metinde hareke, tirfil ve mühmel harflerle teşrifat yapılmış ahenkli bir görünüm sağlanmıştır. Metinde harflerin ölçüleri ve anatomik ifadeleri yerinde olup bir hattat'a ait olduğu düşünülmektedir. Ancak Kitâbede herhangi bir hattat imzası yoktur.

3.2.4.1.2.Hacı Ali Rıza Efendi'nin Eşi Fatımâtü'z-Zehra Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	**21.06.2020**
Fotoğraf No:	601-602	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst

kısımda sivri kemerli bitkisel bir tepelikle sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme tasvirleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**١ – هوالباقى**
2- Târikati âliye nakşıbendiye Hâlidiye?	**٢ – طريقت عليهءِ نقشبنديه خالديه**
3- Meşayihdan Ahyolulu el-Hâc Ali	**٣ – مشايخندن احيوليلى الحاج لى**
4-Rızâ Efendi kuddise sirruhû	**٤ – رضا افنى قدس سرّة**
5- Hazretlerinin haremi Fatımâtü'z-Zehra	**٥ – حضرتلرينك حرمى فاطمة الزهرا**
6- Hatun ruhuna Rızâe'n-Lillâh	**٦ – خاتون روحنه رضاءً لله**
7- el-Fâtiha 28 Muharremü'l-Haram sene 1333	**٧ – الفاتحه ٢٨ محرم الحرام سنه ١٣٣٣**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 107 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 103 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden kabird medfun olan kişinin Nakşibendî Hâlidî Tarikatı Şeyhi Büyüklerinden, Ahyolulu Hacı Ali Rıza Efendi eşi Fatımâ Zehra Hatun olduğu ve M.16 Aralık 1914 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.1.3.Ahmed Fazıl Paşa'nın Kızı Emine Şevkiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	603-606	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda daraltılarak bir çıkıntı şeklinde dilimli hotoz tarzı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin Kitâbesi her iki yandan ve alttan olacak şekilde, içerisinde yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüyle çevrelenmiş durumdadır. Şahidenin alt ve üst kısımlarında şahide gövdesi sarar şekilde içerisinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda daraltılarak bir çıkıntı oluşturacak şekilde sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımda bir kase içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık dallar etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Şahidenin alt ve üst kısımlarında, şahide gövdesini sarar şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**١– هوالباقی**
2-Medine-i Münevvere Muhafızı merhum Faruk	**٢– مدینهٔ منوره محافظی مرحوم فریق**
3- Ahmed Fazıl Paşa'nın kerimesi ve Bandırma	**٣– احمد فاضل پاشا کریمه سی و باندرمه**
4- Redif Livası Kumandanı mir liva	**٤– ردیف لواسی قوماندانی میر لوا**
5- Saadetlü Hacı İsmail Paşa Halilesi	**٥– سعادتلو حاجی اسماعیل پاشا حلیله سی**

6- Emine Şevkiye Hanım ruhuna Fâtiha 7- Yevmi Penç şenbe Ramazan sene 1319	٦– امینه شوقیه خانم روحنه فاتحه ٧– یوم پنچنبه رمضان سنه ١٣١٩
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 162 cm En: 23 cm Kalınlık: 23 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 164 cm En: 23 cm Kalınlık: 23 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbeden kabirde medfun olan kişinin Medine-i Münevvere Muhafızı Faruk Ahmed Fazıl Paşa'nın kızı, Bandırma Redif Livası Kumandanı mir liva Hacı İsmail Paşa eşi Emine Şevkiye Hanım olduğu ve M. Aralık 1901 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk göürülür. Bu duruma kitâbeinin sonradan boyanmasıda etki etmiştir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması görülür.

3.2.4.1.4.Şevket Bey'in Kızı Esma Seher Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	607-609	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*: Kabir,** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli mezar formundadır. Kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. **Baş şahidesi;** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında orta kısımdan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta

olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme usnurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma ile işlenmiş alt kısımda bir kase içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları görülmektedir. Şahidenin başlık kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yaprakların oluşturduğu bitkisel süsleme ögeleri görülmektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**١– هوالباقى**
2- Siroz Fırkâ-i Askeriyesi	**٢– سيروز فرقهء عسكريه سى**
3- Kumandanı Faruk Saadetlü	**٣– قوماندانى فريق سعادتلو**
4- Said Paşa hazretlerinin	**٤– سعيد پاشا حضرتلرينك**
5- Ka'im biraderleri Tiblis Vilayeti	**٥– قائم برادرلرى تبليس ولايتى**
6- Defterhakanı ma'muru izzetli	**٦– دفتر خاقانى مأمورى عزتلو**
7- Şevket Bey'in kerimesi	**٧– شوكت بكك كريمه سى**
8- Olub genç yaşta	**٨– اولوب كنج ياشنده**
9- İken vefat eden Esma Seher	**٩– ايكن وفات ايدن اسما سحر**
10- Hanımın rûhu şerifiçün	**١٠– خانمك روح شريفچون**
11- Lillâhi'l-Fâtiha 14 Zi'l-hicce eş-Şerif sene 1321	**١١– لله الفاتحه 14 ذى الحجه الشريف سنه ١٣٢١**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 163 cm En: 38 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 156 cm En: 35 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak kabir sahibine ait kimlik bilgileri yer almaktadır. Yine Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Şevket Bey'in Kızı Esma Seher Hanım olduğu ve 2 Mart 1904 yılında vefat

ettiği söylenebilir. Kitâbeye yazı özellikleri yönü ile baktığımızda iyi düzeyde celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus yapıldığı görülmektedir.

3.2.4.1.5.Hacı Bilal Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	610-611	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Baş şahidesi; silindirik bir gövdeye sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmmıştır. Şahidenin iç yüzünde, cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmemiştir. ***Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmış durumdadır. Şahide üzerinde herhangi bir yazı veya süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**١– هوالباقى**
2- Tarikati Nakşibendi Halidiye	**٢– طريق نقشبندى خالدى**
3- Şeyhlerinden	**٣– شيخلريندن**
4- el-Hâc Bilal Efendi	**٤– الحاج بلال افندى**
5- Kuddise sirrûhu Hazretlerinin	**٥– قدّس سرّة حضرتلرينك**

6- Ruhuna rızâen-Lillâh el-Fâtiha 7- Receb-i Şerif Sene 1334	٦– روحونه رضاً لله الفاتحه ٧– ١٣٣٤ رجب شريف
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 109 cm En: 32 cm Kalınlık: 32 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 29 cm Kalınlık: 29 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde genel olarak kabirde medfun kişinin kimlik bilgileri yer alır. Buna göre kabirde Tarikati Nakşibendi Halidiye Şeyhlerinden Hacı Bilal Efendi Hazretleri medfın olup M. Mayıs 1916 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı açısından ele alındığında Osmanlı son dönem özelliklerine vakıf tekamüle ermiş bir celî sülüs yazı örneğidir. Satır düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli girift bir görünümdedir. Metinde hareke, tirfil ve mühmel harflerle teşrifat yapılmış ahenkli bir görünüm sağlanmıştır. Harflerin ölçüleri ve anatomik ifadeleri yerindedir. Yazı içinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus yapılmıştır. Ancak şahide üzerinde sonradan yapılan boyamalar metinde bozulmalara neden olmuştur.

3.2.4.1.6.Hüseyin Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	612-613	**Çizim No:**	25
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî

tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahide üst kısmında merkezde yer alan bir düğüm motifinden başlayarak her iki yana doğru dağılan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sona ermiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**١ – هوالباقى**
2- Yapışdım dâmen pâk-ı rızâya her çi bâd âbâd[67]	**2- ياپشدم دآمن پاك رضايه هرچه بادآ باد**
3- Sarıldım hâkipay Mustafa'ya her çi bâd âbâd	**3- صارلدم خاكپاي مصطفى هرچه بادآ باد**
4- Zuhûrât cevâba tâb tâkatsiz kalub hayran	**4- ظهورات جوابه تاب تاقتسز قلوب خيران**
5- Sığındım der ki lutf-u Hûda her çi bâd âbâd	**5- صغندم در كه لطف خدا هرچه بادآ باد**
6- Altıncı zâde Fındık el-Hâc Hüseyin	**6- التنجى زاده غندق الحاج حسين**
7- Ağa ibn Hasan Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**7- اغا ابن حسن اغانك روحنه فاتحه**
8- Sene 1298	**8- سنه 1298**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 33 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 32 cm En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Yaygın bir serlevha ile başlayan Kitâbe 4 satırlık bir beyitle devam etmektedir. Devamında yer alan ifadelerden kabirde medfun olan kişinin Altıncı zâde Fındık Hacı Hüseyin Ağa oğlu Hasan Ağa olduğu ve M.1880-81 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Yazıya hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde

[67] Her çi bâd âbâd : Her ne olursa olsun

harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.1.7.Eyyüb Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	614-616	**Çizim No:**	26
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin dış yüzünde, 8 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. **Ayak şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**١ – هوالباقی**
2- Ahıskavi	**2- اخسخوی**
3- Eyyüb Ağa Ruhiçün	**3- ایوب اغا روحیچون**
4- Fâtiha sene 1201	**4- فاتحه سنه 1201**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 25 cm Kalınlık: 7cm

Kitâbe Tanımı:

Kitabe metninden kabirde medfun olan kişinin Ahıskalı Eyyüp Ağa olduğu ve M.1786-87 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitabede mahalli düzeyde sade bir celî sülüs yazı kullanılmıştır.

3.2.4.1.8.Tuzcu Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	617-618	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan, kısmen kırılmış durumda olan Kâtibi kavuk başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhum ve mağfur el-Muhtaç	**2- مرحوم و مغفور المحتاج**
3- İlâ rahmeti rabbihi'l-Gafur	**3- الی رحمته ربّه الغفور**
4- İslâmboldan Bandırmaya müsâvatan	**4- اسلامبولدن باندرمیه مساوتاً**
5- Gelen Tuzcu Seyyid Mahmud	**5- کلن طوزجی سید محمود**
6- Ağa ruhuna rızâen-Lillâh	**6- اغا روحنه رضاً لله**

7- Teali bi hürmeti el-Fâtiha 8- 7 Ramazan-ı Şerif sene 1186	**7- تعالى بحرمت الفاتحه** **8- 7 رمضان شريف سنه 1186**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 33 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 82 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin İstanbul'dan Bandırmaya gelen Tuzcu Seyyid Mahmud Ağa olduğu ve M.2 Aralık 1772 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazı içerisinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**mim -vav"** harfleri, "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde **"vav ve mim"** harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.1.9.Tevfik Paşa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Ali Rıza Bezzah(Tekke) Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	619-620	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine oyma kabartma olarakhakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmemektedir. Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir

tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- On sekiz yaşımda Balkanları ettim rezmgünah	**2- اون سكز ياشمده بالقانلرى ايتدم رزمكاه**
3- Hâinânın sa'y-i mehnileri oldu mânia	**3- خائنانكْ سعى مهنيلرى اولدى مانعه**
4- Ya şehid ya intikam sevdâsına koşdum bu dem	**4- يا شهيد يا انتقام سوداسنه قوشدم بو دم**
5- Yirmi bir yaşımda eriştim hayat-ı hateme	**5- يكرمى بر ياشمده اريشدى حياته خاتمه**
6- Zâbıtan kardeşlerimle müselmanlardan ricam	**6- ضابطان قرداشلرمله مسلمانلردن رجام**
7- Tevfik Paşa zâde Hasan nişte bir Fâtiha	**7- توفيق پاشا زاده حسن نشته بر فاتحه**
8- Sene 1333	**8- سنه 1333**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 88 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 86 cm En: 30 cm Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Tevfik Paşa'nın oğlu Hasan olduğu ve M.1914-15 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca metinde meftânın 18 yaşında Balkan harbine katıldığı, 21 yaşında vefat ettiği de belirtilmektedir. Yazı hat sanatı yönü ile ele alındığında iyi düzeyde mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metin içinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.2.Bandırma Hacı Yusuf Camii

3.2.4.2.1.Hacı Yusuf Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Hacı Yusuf	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

	Camii		
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	621-622	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahide pehle üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz sarımlı örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır (Şahidenin alt kısmı gömülü toprağa gömülü olmasından dolayı tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretden murad bir duadır	**1- زیارتدن مراد بر دعادر**
2- Bugün bana ise yarın sanadır	**2- بوکون بکا ایسه یارین سکادر**
3- Merhum ve mağfur leha	**3- مرحوم و مغفور له**
4- el-Hac Yusuf Ağa	**4- الحاج یوسف اغا**
5- Ruhuna el-Fâtiha	**5- روحنه الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 31 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan 2 satır beyitle başladıktan sonra kabirde medfun olan kişinin Hacı Yusuf Ağa olduğunu belirtir. Kitâbenin alt kısmının gömülü olmasından dolayı tarih kısmı okunamamıştır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımzda mahalli düzeyde mâil celî sülüs yazı örneğidir.

Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik yazımları uyumlu bir görünümdedir. Kitâbe düzenlemesinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.3.Edincik Ulu Cami Haziresi

3.2.4.3.1.Mehmed Efendi'nin Oğlu Monla İbrahim'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	623-624	**Çizim No:**	27
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır**.** ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlamaktadır. Başlığın takke bölümü üzerinden yıldız motifleri işlenmiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuruna rastlanmamıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Biga Şehirli Mehmed	**2- بیغا شهرلی محمّد**
3- Efendi'nin oğlu merhum	**3- افندینك اوغلی مرحوم**
4- Monla İbrahim ruhuna	**4- منلا ابراهیم روحنه**
5- el-Fâtiha sene 1196 fî 24 Muharrem	**5- الفاتحه سنه 1196 فی 24 م**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 70 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı**: Boy: 72 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede kabirde medfun olan kişinin Biga şehirli Mehmed Efendi'nin oğlu Monla İbrahim olduğu ve M.9 Ocak 1782 vefat ettiği ifade edilmektedir. Sade bir düzenlemeye sahip şahidenin yazı düzenlemesi yerel üslupta basit sade bir celî sülüs yazıdır.

3.2.4.3.2.Hüseyin Oğlu Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	625-626	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** prizmal dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan destarı öapraz sarımlı sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, oyma kabartma , 10 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe satırlara basit formda kelime kelime işlenmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- El-merhum	**1- المرحوم**
2- ve'l-mağfur	**2- والمغفور**
3- Leh Hüseyin	**3- له حسين**

4- bin Ahmed	**4- بن احمد**
5- El-Muhtaç	**5- المحتاج**
6- İlâ rahmet	**6- الى رحمة**
7- Allah ru	**7- الله رو**
8- -hiçün	**8- حچون**
9- el-Fâtiha	**9- الفاتحه**
10- Sene 1129	**10- سنه 1129**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 107 cm En: 16 cm Kalınlık: 16 cm	**Ayak Taşı**: Boy: 112 cm En: 33 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede kabirde medfun olan kişinin Hüseyin oğlu Ahmed olduğu M.1716 senesinde vefat ettiği ve dua talebinde bulunulmaktadır. Kitâbede hakkedilen celî sülüs yazı hat sanatı bakımından değerlendirme yapılacak nitelikte değildir.

3.2.4.3.3.Ömer Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	627-628	**Çizim No:**	28
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan

örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur	**1- مرحوم ومغفور**
2- İlâ Rahmeti rabbihi'l-gafûr	**2- الى رحمة ربّه الغفور**
3- Ömer Beşe	**3- عمر بشه**
4- Ruhuna	**4- روحنه**
5- El-Fâtiha	**5- الفاتحه**
6- Sene 1185	**6- سنه 1185**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 23 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 86 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Ömer Beşe (Paşa) olduğu, dua talep edildiği ve M.1771 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbeye hat sanatı açısından bakıldığında mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk görülmektedir.

3.2.4.3.4.Mustafa Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021

Fotoğraf No:	629-630	**Çizim No:**	29
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun serdengeçti sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur	**1- مرحوم ومغفور**
2- Mustafa Beşe	**2- مصطفى بشه**
3- Ruhuna Fâtiha	**3- روحنه فاتحه**
4- Sene 1184	**4- سنه 1184**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 70 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 63 mc En: 27 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Mustafa Beşe (Paşa) olduğu ve M.1770 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و- مغفور** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.3.5.Muhammed Bey'in Kızı Raziye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	631-632	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturmuş durumdadır. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bitkisel bayan tepeliği ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprakalrdan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli tepelikle sonlanmıştır. Şahide sade bir görünümdedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Oluncak ferman Hak emri icabet duana	**2- اولنجق فرمان حق استر اجابت دعوته**
3- Emrine mut'i olan cümle ererler izzete	**3- امرینه مطع اولان جمله ایرلر عزّته**
4- Hayatında rûz-ı şeb İkram ederdi âleme	**4- حیاتنده روز شب اکرام ایدردی عالمه**
5- Hanesinde nice kimse el sunardı nimete	**5-حانه سنده نجه کیمسه الصوناردی نعمة**
6- Edincik'te Alaybeyi oğlu	**6-ادینجکده الایبك اوغلو**
7- Muhammed Bey kerimesi Raziye	**7- محمّد بك کریمه سی راضیه**
8- Hanım ruhuna Fâtiha sene 1240	**8- حانم روحنه فاتحه سنه 1240**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Edincik'te Alaybeyi oğlu Muhammed Bey kızı Raziye Hanım olduğu ve M.1824 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı yönü ile kitâbeye baktığımızda mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tiki sıra istifli sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.3.6.Hacı Halil Ağa'nın Kızı Nuriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	633-634	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahidel toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle tamamlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Günahım mağfiret eyledi gufran	**2- کناهم مغفرت ایلدی غفران**

3- Bîhamdillâh kılub Rahmetin habibinin	**3- بحمد الله قلوب رحمتين حبيبنك؟**
4- Geçip ömrüm fenâda … zahmet	**4- كچوب عمرم فناده ... زحمت**
5- Mükafatın verib ukbâda yezdân	**5- مكافاين؟ ويروب يزدان**
6- Bacaksız oğlu Hacı	**6- بجاقسز اوغلى حاجى**
7- Halil Ağa'nın kerimesi	**7-خليل اغا كريمه سى**
8- Nuriye Hanım ruhuna	**8- نوريه خانم روحنه**
9- Fâtiha	**9- فاتحه**
10- Sene 1306	**10- سنه 1306**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Bacaksız oğlu Hacı Halil Ağa'nın kızı Nuriye Hanım olduğu ve M.1888 senesinde vefat ettiği belirtilmiştir. Kitâbe bozuk bir celî sülüs hat ile hakkedilmiştir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk görülmektedir.

3.2.4.3.7.Emine'nin Oğlu Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	635-636	**Çizim No:**	30
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. Şahidenin boyun kısmında lâle motiflleri görülmektedir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur 2- Emine ibn Ahmed 3- Ruhuna el-Fâtiha 4- Sene 1154	**1- مرحوم ومغفور** **2- امينه ابن احمد** **3- روحنه الفاتحه** **4- سنه 1154**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 87 cm En: 21 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 64 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Emine'nin oğlu Ahmed olduğu ve M.1741-42 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و- مغفور** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.3.8.Hacı Ahmed'in Oğlu Fetullah Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021

Fotoğraf No:	637-638	**Çizim No:**	31
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde 10 satır halinde Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme ögesi yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki 2- Deri'i el-Hac Ahmed zade Fethullah Ağa kim hayf 3- Kemer bir civân nûr-u merdâ seyda iken nâgâh- 4- Sevâ-ifirkattin? Etti rağbet oldu ukbâya 5- Açıldı payına? Şerif edince … 6- … 7- … 8- … makâm-ı bâb-ı adn-ı ayn Fethullah 9- Sene 1147	**1- هوالحی الباقی** **2- دریع الحاج احمد فتح الله اغا کم حیفا** **3- کمر بر جوان نور مردا سیده ایکن ناکاه** **4- سوای فرقتی ك ایتدی رعب اولدی عقبایه** **5- اچلدی پاینه شریف ایدنجه ...** **...-6** **...-7** **8- ... مقام باب عدن عین فتح الله** **9- سنه 1147**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 26 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 87 cm En: 24 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Ahmed'in Oğlu Fetullah Ağa olduğu ve M.1734-35 senesinde söylenebilir. Kitâbe mâil tarzda mahalli üsluba sahip celî sülüs yazı örneğidir.

3.2.4.3.9.Fadime Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	639-640	**Çizim No:**	32
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, omuz ve başlık kısımlarında gövdeden taşıntılı şekilde tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. Şahidienin başlık çıkıntısı üzerinde dairesel formda verilmiş bir çarkıfelek motifi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretten murad hemen bir duadır 2- Merhume Fadime Hatun 3- Ruhuna Fâtiha sene 1140	**1- زيارتدن مراد همان بر دعادر** **2- مرحومة فادمه خاتون** **3- روحنه فاتحه سنه 1140**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 32 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 82 cm En: 26 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni yaygın bir beyitle başladıktan sonra kabirde medfun olan kişinin Fadime Hatun olduğunu ve M. 1727-28 senesinde vefat ettiğini belirtir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.3.10.Muhammed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	641-642	**Çizim No:**	33
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda çapraz sarımlı sarık başlıkla sonlanır. Şahidenin iç yüzünde 5 satır halinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
-Merhum Muhammed Efendi - Ruhuna el-Fâtiha sene 1126	**- مرحوم محمّد افندی** **- روحنه الفاتحه سنه 1126**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 118 cm En: 17 cm Kalınlık: 17 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 86 cm En: 32 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Muhammed Efendi olduğu, M. 1714-15 senesinde vefat ettiği ve dua talebi belirtilir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe sade formda ve açık bir görünümdedir.

3.2.4.3.11.İldutan Oğlu Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	643-645	**Çizim No:**	34
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, sandukalı kabirde şahideler sandukanın her iki ucunda yer almaktadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, gövde kısmının üst tarafında kademeli bir şekilde daraltılarak, üst kısmı sivriltilmiş bir şekilde sonlandırılmıştır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine oyma kabartma , celî sülüs hatla hakkedilmiş Arapça kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme ögesi bulunmamaktadır. Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, gövde kısmının üst tarafından başlayarak kademeli bir şekilde daraltılmış ve tepe noktası sivri bir şekilde sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine oyma kabartma , celî sülüs hatla hakkedilmiş Arapça kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır. Şahidenin sandukası üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Tüvü	**1- تو**
2- -ffiiye'l-mer	**2- في المر**
3- hûm el-mağfûr es-sâid	**3- حوم المغفور السعيد**
4- eş-şehîd el-muhtâc ilâ	**4- الشهيد المتاج الى**
5- rahmetihî Mustafa bin Îldutan tegammede bi'l-	**5- رحمته مصطفى بن ايلدتان تغمد بالغفران و أسكن**

gufrân ve eskene 6- -a'lâl-cenâ(n) fî evâili Şevval sene selâsîne ve semânimâyeh.	**6- أعلى فى أوايل شوال سنة ثلاثين و ثمانمايه**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 87 cm En: 50 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 85 cm En: 50 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe anlamı şöyledir; Allah'ın Rahmetine muhtaç şehid kul, Îldutan oğlu Mustafa, Allah onu cennetlerine yükseklerine yerleştirsin. H.830 / M.1427 yılında vefat etmiştir. Kitâbe erken dönem celî sülüs yazı örneği olu sade bir düzenlemededir.

3.2.4.3.12.Hacı Ömer Oğlu Hasan Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	646	**Çizim No:**	35
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, örfî destarlı sarık başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1-هو**

2- Sübhane'l-Hayye'l-lezî	**2- سبحان الحيّ الذي**
3- Lâ yemût merhum ve mağfur	**3- لا يموت مرحوم و مغفور**
4- El-Hac Ömer oğlu	**4- الحاج عمر اوعلى**
5- Hasan Beşe ruhiçün	**5- حسن بشه روحيچون**
6- El-Fâtiha	**6- الفاتحه**
7- Sene 1179	**7- سنه 1179**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 87 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni sık kullanılmayan " *Hû Sübhane'l-Hayye'l-lezî Lâ yemût"* (Noksan sıfatlardan uzak, hiç ölmeyecek olan gerçek hayat sahibi O'dur) serlevha ile başlayan metin devamında kabirde medfun olan kişinin kimlik bilgilerini sunar. Buna göre medfun olan kişi Hacı Ömer oğlu Hasan Beşe (Paşa) olup M. 1765-66 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.3.13.Halil Ağa'nın Oğlu İsmail'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	647-648	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç

yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır (Şahidenin alt kısmı betona gömülü olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Genç iken ettim fenadan rıhleti	**2- کنج ایکن ایتدم فنادن رخلتی**
3- Hem fenadan tâ bekâya hicreti	**3- هم فنادن تا بقایه هجرتی**
4- Gelip kabrim ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Kılınç oğlu Halil Ağa	**6- قلنج اوغلی خلیل اغا**
7- Zâdede İsmail ruhuna Fâtiha	**7- زاده اسماعیل روحنه فاتحه**
…	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 94 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 23 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni merhumun dünyadan göçünü ve ziyarete gelenlerden dua talebi içeren ifadeler sonrası kimlik bilgisini vermektedir. Buna göre kabirde medfun olan kişi Kılınç oğlu Halil Ağa oğlu İsmail'dir. Metini alt bölümü gömülü olmasından dolayı vefat tarihi tespit edilememiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra istifli girift bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.3.14.Ezirganlı Seyyid Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Cami Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	649-650	**Çizim No:**	36
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak günümüze ulaşan baş şahidesi yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan destarı yatay sarılı Sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ziyaretden murat bir duadır	**2- زیارتدن مراد بر دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بکوب بکا ایسه یارین سکادر**
4- Merhum ve mağfur Ezirga-	**4- مرحوم ومغفور ازیرکا**
5- -nlı es-Seyyid Ahmed Ağa	**5- نلی السیّد احمد اغا**
6- Ruhuna el-Fâtiha	**6- روحنه الفاتحه**
7- fî Muharrem 12 sene 1269	**7- فی 12 م سنه 1269**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık kullanılan bir serlevha ile başladıktan sonra yine yaygın olarak kullanılan iki sıra beyitle deavm etmiştir. Metnin devamında belirtildiğ üzere kabirde medfun olan kişi Ezirganlı Seyyid Ahmed Ağa olup M. 26 Ekim 1852 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Ayrıca bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.Edincik Merkez Mezarlık

3.2.4.4.1.Keleş Oğlu Molla…'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	651	**Çizim No:**	37
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**

1- Gençliğine doymayan 2- Muradına ermeyen 3- Merhum ve mağfur 4- Keleş oğlu molla ….	**1- كنجلكين دويميان** **2- مرادينه ارميان** **3- مرحوم و مغفور** **4- كلش اوغلى ملّا** **….**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:
Baş Şahide Planı:	A

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık görülen 2 satır beyitle başladıktan sonra kimlik bilgisini verir. Metinden hareketle kabirde medfun kişinin Keleş Oğlu Molla…'dır. Kitâbenin alt bölümünün toprağa gömülü olması isim ve vefat tarihinin okunmasına mâni olmuştur. Kitâbe hat sanatı yönü ile mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluklar görülmektedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve "و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Ayrıca "**غلى ملّا-** oğlu molla" kelimesinde de "**و-م /mim -vav"** harflerinin tetâbuk yapıldığı görülür.

3.2.4.4.2.Rus? Oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	652-653	**Çizim No:**	38
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, serdengeçti sarık başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Merhum ve mağfur leha	**2- مرحوم و مغفور له**
3- Ravz? Zâde el-Hacı	**3- روض؟ زاده الحاج**
4- Hasan Ağa ruhiçün	**4- حسن اغا روحیچون**
5- el-Fâtiha	**5- الفاتحه**
6- Sene 1152	**6- سنه 1152**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 107 cm En: 31 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ravz? oğlu Hacı Hasan Ağa olduğu ve M.1739-40 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri bozuktur. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.3.İbrahim'in Oğlu Seyyid Mehmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	654	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme ögesi bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**3- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
4- Edeler ruhuma bir fatiha ihsan	**4- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
5- Zevan? Oğlu İbrahim'in	**5- زوان اوغلو ابراهیمك**
6- Oğlu es-seyyid Mehmedin	**6- اوغلو السید محمدك**
7- Ruhuna fatiha	**7- روحنه فاتحه**
8- Sene 1265	**8- سنه 1265**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk dört satırı mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan bir beyitle başlamaktadır. Metin devamında kimlik bilgileri yer almakta olup kabirde Zevan oğlu İbrahim'in oğlu Seyyid Mehmed medfundur ve M.1848 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.4.4.4.İhsan Kara Bey'in Kızı Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	655-656	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. şahide üzerinde süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey	**2- بنی قیل مغفرت ای**
3- Rabbi yezdân bî hakkı arşı	**3- ربّ یزدان بحق عرش**
4- Âzam nûr-u Kûran gelip kabrimi	**4- اعظام نور قران کلوب قبرم**
5- Ziyaret edeler ihvan	**5- زیارت ایدلر احوان**
6- Edeler ruhuma bir fatiha	**6- ایدلر روحمه بر فاتحه**
7- İhsan Kara Bey Kerimesi	**7- احسان غرة بك كريمه سی**

8- Merhume Emine Hanım 9- Ruhiçün rızâ'en-Lillâh 10- el-Fatiha sene 1255	**8- مرحوم امینه حانم** **9- روحیچون رضا الله** **10- الفاتحه سنه 1255**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 144 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümü mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan bir beyitle başladıktan sonra devamında kimlik bilgileri yer alır. Buna göre kabirde medfun olan kişi İhsan Kara Bey kızı Emine Hanım'dır ve M. 1839-40 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri hatalıdır.

3.2.4.4.5.Emine Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	657	**Çizim No:**	39
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezada şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanır. Alınlık bölümü dilimli olarak sonlanır. Şahidenin iç yüzünde mihrap formunda niş içerisine 8 satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna rastlanılmamıştır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Ziyaretten murâdın	2- زیارتدن مراد بر
3- Dua'dır bugün	3- دعادر بوکون
4- Bana ise yarın sana	4- بکا ایسه یارین سکا
5- dır merhum ve mağfur	5- در مرحوم ومغفور
6- leha Emine Hatun	6- لها امینه خاتون
7- Ruhiçün el-fatiha	7- روحیچون الفاتحه
8- Sene 1298	8- سنه 1298
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 80 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümü mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan bir beyitle başladıktan sonra devamında kimlik bilgileri yer alır. Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Emine Hatun olduğu ve 1880-01 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.6.Ümmühan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	658	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler:Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, omuz ve başlık kısımlarında gövdeden taşıntılı bir biçimde verilmiştir. Şahidenin iç yüzünde 7 satır halinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Bakmayın çeşm-i	**1- بقمين چشمى**
2- Basiretle zarıma	**2- بصيرتله مزارم**
3- Bilmez ahvalimi benim	**3- بلمز احواليم بنم**
4- Tâ gelmeyince Beşe	**4- تا كلمينجه باشه**
5- Ümmühan Ru	**5- امّهان رو**
6- huna fatiha	**6- حنه فاتحه**
7- Sene 1129	**7- سنه 1169**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ümmühan olduğunu ve 1716-17 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.7.Halim Oğlu Rezâdak?'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	659	**Çizim No:**	40
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahide pehle üzerine oturmaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Gurbette ecel tuttu dâmenim dedim yezdân	**2- غربتده اجل طوتدی دامنم دیدم یزدان**
3- Beni kıl mağfiret kabirde eyle handân	**3- بنی قیل مغفرت قبرده ایله خندان**
4- Bî hakkı arş-ı âzâm nûr-u Kurân	**4- بحق عرش اعظام نور قرآن**
5- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**5- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
6- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**6- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
7- Kosova Vilayetinin Prizren Sancağı Leva	**7- قوصوه ولایتنك پرزرین سنجاغی لوعه**
8- Kâzasının Kalis Nahiyesi Rodovmi karyesi	**8- قضاسنك قالیس ناحیه سی رودومی قریه سی**
9- Çernova mahallesinden Halim oğlu Rızâdak	**8- چرنوه محله سندن حلیم اوغلی رضاداق**
10- Ruhuna Fâtiha sene 1227 Zi'l-hicce 21	**9- روحنه فاتحه سنه 1327 زی الحجّه 21**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 155 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarından sık kullanılan ifadelerle başladıktan sonra merhuma ait kimlik bilgileri ile devam etmektedir. Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişi ile ilgili Kosova Vilayetinin Prizren Sancağı Leva Kâzasının Kalis Nahiyesi Rodovmi köyü Çernova mahallesinden Halim oğlu Rızâdak olduğu ve M. 26 Aralık 1812 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.8.Edincikli Halil Oğlu Halil'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	660	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahide pehle üzerine oturmaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân 3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kûr'an 4- Gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvan 5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan 6- Edincikli Halil oğlu Halil ruhuna Fâtiha 7- Sene 1312	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان** **3-بحق عرش اعظم نور قران** **4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان** **5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان** **6- ایدنجکلی خلیل اوغلی روحنه فاتحه** **7- سنه 1312**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarından sık kullanılan 5 satır beyitle başlamaktadır. Metini devamında merhuma ait kimlik bilgileri yer alır. Buna göre kabirde medfun olan kişi Edincikli Halil oğlu Halil olup M.1894-95 senesine vefat etmiştir. Yazı hat sanatı yönü ile incelendiğinde nitelikli bir mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde 4. Satırda "**ایلیان**- eyleyen" kelimesinde "**ن-nun"** harfi ters yazılmıştır.

3.2.4.4.9.İbrahim Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	661	**Çizim No:**	41
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide, pehle üzerine oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz sarımlı Sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hak sübhânehû ve teala 2- Rahmet eyleye merhum 3- İbrahim Beşe (Paşa) 4- Ruhuna Fâtiha sene 1172	**1- حق سبحانه و تعالي** **2- رحمت ايليه رحوم** **3- ابراهيم بشه** **4- روحنه فاتحه 1172**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 81 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak kullanılmayan **"**Hak sübhânehû ve teala" ibaresi ile başladıktan sonra merhumun İbrahim Paşa olduğunu ve 1758-59 senesinde vefat ettiğini ifade eder. Kitâbe hat sanatı açısından ele alındığında mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneği olduğu göürlür. Kitâbe iki sıra satır istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli olmamakla birlikte ahenkli bir görünüme sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.10.Ahmed Paşa'nın Eşi Rahime Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	662	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzüne cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretten murad olan duadır	**1- زيارتدن مراد اولان دعادر**
2- Bugün bana ise yarın sanadır	**2- بوكون بكا ايسه يارن سكادر**
3- Ahmed Paşanın ehli	**3- احمد بشه نك اهلى**
4- Merhume Rahime Kadın	**4- مرحومه رحمه قدين**
5- Ruhuna Fâtiha	**5- روحنه فاتحه**
6- Sene 1185	**6- سنه 1185**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 122 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarından sık kullanılan 2 satır beyitle başlamaktadır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Ahmed Paşa'nın Eşi Rahime Kadın olduğu ve M.1771 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbeye yazı özellikleri yönü ile bakıldığında yerel üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**-مرحومه**

merhûme" kelimesinde "**و-م** /mim -vav**"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.11.Ahmed Behlivan Ağa'nın Oğlu Ömer Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	663-664	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide, beton malzemeyle yapılmış bir kaide zerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Âh sâda-i bir güli bâl idüb bâlı ecel	**2- آه صدآ بر کلی بال ایدوب بالی اجل**
3- Nev baharı ömrünü kıldı hâzandır gider	**3- نو بهار عمرینی قیلدی خزاندیر کدر**
4- Hasretiyle valdeynin peymâresin giryân edip	**3- حسرتیله والدینك پیمارهسین کریان ایدوب**
5- Ol gül-i … illiyyî naçdı bâl-u per	**4- اول کل ترسنمت؟ علیّینه اچدی بال و پر**
6- Ahmed Behlivan Ağa mahdumu merhum	**5- احمد بهلوان اغا مخدومی مرحوم**
7- ve mağfûr Ömer Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**6- و مغفور عمر اغا نك روحنه فاتحه**
8- 15 CE (Cemâziye'l-evvel) sene 1287	**7- 15 جا سنه 1286**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 96 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ahmed Behlivan Ağa'nın oğlu Ömer Ağa olduğu ve M.13 Ağustos 1870 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı bakımından mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.12.Ahmed Pehlivan Ağa'nın Eşi Hoca Esma Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	665-666	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Şahideler pehle kaide üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler bulunmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret yâ rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**

3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kûr'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- كلوب قبرم زيارت ايليان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ايده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Ahmed Pehlivan Ağası zevcesi merhume	**6- احمد پهلوان اغا زوجه سى مرحوم**
7- Havâce Esma Hatun	**7- حواجه اسما خاتون**
8- Ruhiçün Fâtiha	**8- روحيچون فاتحه**
9- Receb 12 sene 1292	**9- رجب 12 سنه 1292**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 29 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz manzum satırlar sonrasında meftânın kimlik bilgilerini içerir. Metinde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ahmed Pehlivan Ağa'nın Eşi Hoca Esma Hatun olup M. 14 Ağustos 1875 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı özellikleri yönü ile baktığımızda mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri düzensiz olmakla birlikte ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.13.Emir Gazi'nin Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	667-668	**Çizim No:**	42
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturtulmuş durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, oyma kabartma olarak işlenmiş alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru düz bir şekilde uzanmakta olan bir dalın her iki yanına doğru uzanan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan 8 kolly yıldız formunda bir çiçek figürünü dairesel bir biçimde saran yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هولحی الباقی**
2- Kıl beni mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kûr'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Emir Gâzi zâde Abdullah	**6- امر قاضی زاده عبدا لله**
7- Ağa ruhuna el-Fâtiha	**7- اغا روحنه الفاتحه**
8- fî (Cemâziye'l-evvel) 23 sene 1288 // Tarihi Senk 1292	**8- فی جا 23 سنه 1288 \\ تاریخ سنك 1292**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 182 cm En: 27 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 172 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz manzum 5 satır sonrasında kimlik bilgilerini içeren ifadeler ile devam eder. Kitâbe metininden kabirde medfun olan kişi Emir Gazi'nin Oğlu Abdullah Ağa olup M. 10 Ağustos 1871 senesinde vefat ettiğ mezra taşının ise 1875 senesinde dikildiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe yer yer iki sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.14.Ahmed Ağa'nın Oğlu Seyyid Ali Hilmi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	669-670	**Çizim No:**	43
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide, doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin üst kısmında, merkezde açılmış bir çiçek motifini her iki yandan ve üstten yarım daire formunda saran yapraklardan oluşan süslemeler yer alırken, yarım daire formunun dışında her iki yanda da açılmış birer çiçek motifinden oluşan bitkisel süslemeler görülür. Şahidenin boyun kısmı üzerinde açılmış bir çiçek motifi ve motifin her iki yanında yapraklardan oluşan süslemeler mevcuttur. Şahidenin başlık kısmında, ortadan başlayarak şahidenin iç yüzünün soluna doğru uzanmakta olan bir gül goncası motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Es-Seyyid Emir	**1- السيد امير**
2- Gâzi zâde Ahmed	**2- قاض زاده احمد**

3- Ağa zâde es-Seyyid 4- Ali Hilmi ruhuna 5-Fâtiha sene 1153	**3- اغا زاده السيد** **4- على حلمى روحنه** **5- فاتحه سنه 1153**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 94 cm En: 19 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 82 cm En: 25 cm Kalınlık: 4 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid Emir Gâzi oğlu Ahmed Ağa oğlu Seyyid Ali Hilmi olduğu ve M.1740 senesinde vefat ettiği söylenebilir. Hat sanatı yönü ile kitâbeye baktığımızda celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri kısmen uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.15.Seyyid Muhammed Arif Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	671	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Çün ecel geldi ana olmaz aman	2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان
3-Cürmünü afv eyle ya Rabbe'l-mennân	3- جرمنی عفو ایله یا ربّ المنان
4- Mağrifet kıl olmasın hali yaman	4- مغفرت قیل اولمسون حالی یمان
5- Mahzhâr-ı inayet kıl her zaman	5- مظهار عنایت قیل هر زمان
6- Edincik kazasına tabii olup	6- ایدنجك قضا سی نابئ اولوب
7- irtihali dâr-ı bekâ eden es-Seyyid Muhammed	7- ارتحال دار بقا ایدن اسیّد محمّد
8- Arif Efendi'nin ruhuna Fâtiha	8- عارف افندینك روحنه الفاتحه
9- Sene 1270	9- سنه 1270
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 123 cm En: 29 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan manzum beyitler yer alır. Kitâbenin devamından hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid Muhammed Arif Efendi olduğu ve M.1853-54 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı bakımından ele alındığında mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.16.İbrahim Bey'in Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	672	**Çizim No:**	44
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin gövdesi alt ve omuz kısımlarında geniş tutulmuşken orta kısımda daraltılmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe her iki yandan ve alttan çevreleyecek şekilde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel bir bordürle süslenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Edincik	**2- ایدنجك**
3- Eşrafından	**3- اشرافندن**
4- İbrahim Bey Mahdumu merhum	**4- ابراهیم بك مخدومی مرحوم**
5- Hüseyin Bey ruhiçün Fâtiha sene 1213	**5- حسین بك روحیچون فاتحه سنه 1213**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 72 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Edincik ileri gelenlerinden İbrahim Bey oğlu Hüseyin Bey olduğu ve 1798 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe bozuk bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.17.Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	673	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda, bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbenin ilk satırının her iki yanında yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Tepelik kısmında, merkezde kıvrık dal, yasma yaprağı ve üzüm salkımlarından oluşan bitkisel süsleme kompozisyonu yer alırken bu kompozisyonu sivri kemer formunda çevreleyen akantus yaprakları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Edincik hanedanlarından merhum	**2- ايدنجك حانه دانلرندن مرحمو**
3- El-Hac Muhammed Ağa'nın zevcesi	**3- الحاج محمّد اغانك زوجه سى**
4- Merhume cennet mekân Aişe Hatun	**4- مرحومه جنّتمكان عايشه خاتون**
5- Binti el-Hac Ahmed ruhiçün	**5- بنت الحاج احمد روحيچون**
6- Lillâhi'l-Fâtiha fî gurre CE (Cemaziye'l-evvel) sene 1248	**6- لله الفاتحه \\ فى غره جا سنه 1248**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 34 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Edincik hanedanlarından Hacı Muhammed Ağa'nın eşi Hacı Ahmet Ağa kızı Aişe Hatun olduğu ve M. Eylül 1832 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.18.Ahmed Efendi Oğlu İsmail'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	674	**Çizim No:**	45
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, oyma kabartma , 6 satır halinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunaktadır. Şahidenin başlığının üst kısmında karşılıklı çapraz çizgilerle sağlanmış baklava dilimi motifleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- 1198	**1198 -1**
2- Merhume ve mağfure	**2- مرحوم ومغور**
3- ... Ahmed	**3- ... احمد**
4- Efendi oğlu	**4- ... افندى اوغلى**

5- İsmail ruhuna 6- Fâtiha	**5- اسماعيل روحنه** **6- فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 148 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ahmed Efendi Oğlu İsmail olduğu ve M.1783-84 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli girift düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri tutarlı değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.19.Sarrac Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	675	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezara şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Ey mezarımı seyr eden ehli fenâ	**1- ای مزارم سیر ایدن اهل فنا**

2- Her kim ihlas ile eylerse dua 3- Merhum ve mağfur Sarrac zâde 4- Mustafa Ağa ruhuna 5- Fâtiha sene 1159	**2- هر كم اخلا ايله ايلرسة دعا** **3- مرحوم مغفور صراج صراج زاده** **4- مصطفى اغا روحنه** **5- فاتحه سنه 1159**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 136 cm En: 29 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Sarac oğlu Mustafa Ağa olduğu ve M.1746 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe içeriğinde bir meslek grubu olan Sarrac (At takımları, eyer ve koşum yapan veya satan kimse) ismi geçmesi yönü ile kitâbeye önem katmıştır. Hat sanatı açısından bakıldığında mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozulmalar görülmektedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.20.Sarrac Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	676	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur 2- Sarac zâde Hacı 3- Muhammed Ağa ruhuna 4- Fâtiha sene 1155	**1- مرحوم ومغفور** **2- سراج زاده حاجی** **3- محمّد اغا روحنه** **4- فاتحه سنه 1155**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Sarrac Oğlu Hacı Muhammed Ağa olduğuna ve M.1742 yılında vefat ettiği söylenebilir. Metin içinde bir meslek grubu olan Sarrac (At takımları, eyer ve koşum yapan veya satan kimse) ismi geçmesi önemlidir. Hat sanatı açısından bakıldığında mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde kısmen iyi durumda olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.21.Urlalı Oğlu Monla Mehmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	677	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenn iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hakkü'l-Bâki	**1- هوالحقّ الباقي و به**
2- Ziyaretten murad hemen duadır	**2- زيارتدن مراد همان دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بوكون بكا ايسه يارن سكادر**
4- Merhum ve mağfur	**4- مرحوم و مغفور**
5- Urlalı zâde Monla Mehmed	**5- اورلالى زاده منلا محمد**
6- Ruhuna Fâtiha	**6- روحنه فاتحه**
7- Sene 1183	**7- سنه 1183**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 24 cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: 134 cm En: 28 Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Urlalı zâde Monla Mehmed olduğu ve M.1769 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü mahalli düzeyde celî sülüs kitâbe örneğidir. Yazı düzenlemesi iki sıra satır istifli girift bir görünümdedir. Metin içinde "**بوكون بكا** – Bugün bana" kelimesinde "**ك-kef"** harflerindeki hemze yukarda belirgin şekilde .. şeklinde yazılmıştır. Ayrıca "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.22.Hacı Halil Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	678	**Çizim No:**	46
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Nakşî tacı başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formdaki Kitâbe yuvarlak kemer tepelikle sonlanmkata olup sade bir görünümdedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ziyaretten murad bir duadır	**2- زیارتدن مراد بر دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بوکون بکا ایسه یارین سکادر**
4- Merhum ve mağfur Hacı	**4- مرحوم و مغفور له حاجی**
5- Halil Ağa ruhiçün	**5- خلیل اغا روحچون**
6- el-Fâtiha	**6- الفاتحه**
7- sene 1271	**7- سنه 1271**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 141 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 125 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Halil Ağa'dır ve M.1854-55 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri kısmen uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda 2. ve 3. Satırlarda baştaki "**ن-nun"** harfleri ters döndürülerek kelimeden bağımsız yazılmıştır. Yinr serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.23.Seyyid Ömer Hulusi Efendi'nin Eşi Şerife Afife Molla'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	679-680	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi***; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sona ermiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**

3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kûr'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrim ziyaret eden ihvan	**4- كلوب قبرم زيارت ايليان اخوان**
5- İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ايده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6-Edincik Müftüsü	**6- ايدنجك مفتيسى**
7- es-Seyyid Ömer Hulusi Efendi	**7- السيد عمر خلوصى افندي**
8- Halilesi Şerife Afife molla	**8- حليله سى شريفه عفيفه ملّا**
8- Binti Ahmed Efendi	**9- بنت احمد افندى**
10- Ruhiçün el-Fâtiha	**10- روحچون الفاتحه**
11- fi 21 CE (Cemaziye'l-evvel) sene 1269	**11- فى 21 جا سنه 1269**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 20 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Edincik Müftüsü Seyyid Ömer Hulusi Efendi eşi, Ahmet Efendi kızı Şerife Afife molla olduğu ve M. 2 Mart 1853 yılında vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı içerisinde ele alındığında mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli ancak bazı bölümlerde 2 sıra istifli ve sade bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.24.Abbdurrahman Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021

Fotoğraf No:	681	**Çizim No:**	47
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
- Merhum Abbdurrahman Efendi - Ruhiçün Fâtiha sene 1108	**- مرحوم عبدالرحمن؟ افندى** **- روحيچون فاتحه سنه 1108**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 95 cm En: 16 cm Kalınlık: 16 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Abbdurrahman Efendi olduğu ve M.1696-97 yılında vefat ettiğ anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı sade ve vasat bir celî sülüs yazıdır.

3.2.4.4.25.Katarlı zâde Mustafa Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021

Fotoğraf No:	682	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmmıştır. Şahidenn iç yüzünde oyma kabartma , 7 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) halinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kûr'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrim ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Merhum Katarlı zâde	**6- مرحوم قاطرلی زاده**
7- Mustafa Efendi ruhuna Fâtiha	**7- مصطفی افندی روحنه فاتحه**
….	**...**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 118 cm En: 31 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metin mezar taşlarında sık kullanılan bir serlevha ve sonrasında yine mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz 4 satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Katarlı oğlu Mustafa Efendi'dir. Kitâbenin son bölümünün toprağa gömülü olması vefat

tarihinin okunmasına mâni olmuştur. Yazı özellikleri yönünden bakıldığında mahalli düzeyde bozuk bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli girift bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uygun değildir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.26.Kılıç Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	683	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle üzerinde bulunan şahide ikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Masivâ-i terk edip oldum revan	**2- ماسواي ترك ايدوب اولدم روان**
3- Râhım ukbaya yüz tuttu avân	**3- راهم عقبايه يوز طوتد اوان**
4- Ya ilahi dost geldim sana	**4- يا الهي دست كلدم سكا**
5- Rahmetine cümlemiz muhtâc hemân	**5- رحمتكه جمله مز محتاج همان**
6- Bi hamdi ömrüm gafletiyle ya Râhim	**6- بحمدى عمرم غفلتيله يا رحيم**
7- Kıl müyesser rahmetin yâ müsteân	**7- قيل ميسر رحمتك يا مستعان**

8- Nâdim oldum ettiğim isyanıma	**8- عفو ایدوب عصیانمی ایله نهان**
9- Afv idüb isyânımı yele nihân	**9- نادم اولدم ایتدیکم عصیانمه**
10- Yazdı Fikri taşıma hayır dua	**10- یازدی فکری طاشمه حیری دعا**
11- Fatiha ihsan edeler ...	**11- فاتحه احسان ایده لر ...**
12- Kılıç Hacı Mehmed Ağa	**12- قلنج حاجی محمد اغا**
13- Ruhuna Fâtiha	**13- روحنه فاتحه**
14- Sene 1310	**14- سنه 1310**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 187 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kılıç Hacı Mehmed Ağa olduğu ve 1892 senesinde vefat ettiği anlaşılır. Kitâbenin ilk bölümünde yer alan manzum beyitler Fikri isimli bir şair tarafından yazılmıştır. Kitâbe hat özellikleri yönü ile incelendiğinde mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.27.Eyüp Oğlu Mehmed Dayı'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	684	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide, doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan dardağan sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kûr'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrim ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- İdeler ruhuma bir fatiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Eyüb oğlu Mehmed Dayı	**6- ایوب اوغلی محمد دائی**
7- Ruhiçün Fâtiha	**7- روحیچون فاتحه**
8- sene 1298	**8- سنه 1298**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 31 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metin mezar taşlarında sık kullanılan bir serlevha ve sonrasında yine mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz 4 satırlık manzum metinle devam eder. Metinden harektle kabirde medfun olan kişinin Eyüp Oğlu Mehmed Dayı olduğu ve M. 1880-81 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.28.Seyyid Abdulaziz Ağa'nın Gulamlarından Hüsrev Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	685-686	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezarda tipolojisinde olup şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Mahmûdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Gel efendim nazar eyle şu mezarım taşına	**2- كل افندم نظر ايله شو مزارم طاشنه**
3- Akîl isen gâfil olma aklını al başına	**3- عاقيل ايسك قافل اولمه عقلنى ال باشنه**
4- Salınıp gezer idim bak ne geldi başıma	**4- صالنوب كزركن باق نه كلدى باشمه**
5- Genç yaşımda turap oldum taş dikildi başıma	**5- كنج ياشمدة تراب اولدم طاش دكلدى باشمه**
6- Hâla Edincik Voyvodası Dergâh-ı	**6- حالا ايدنجك وٗيوادة سى دركاه**
7- Âlî Kapucu başlarından es-Seyyid Abdülaziz	**7- عالى قپوجى باشيلرندن السيّد عبد العزيز**
8- Ağa hazretlerinin gûlamlarından merhum	**8- اغا حضرتلرينك غلاملرندن مرحوم**
9- Hüsrev Ağa'nın ruhiçün el-fatiha	**9- حسرو اغانك روحيچون الفاتحه**
10- Sene 1252	**10- سنه 1252**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 152 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni yaygın olarak gördüğümüz serlevha ile başladıktan sonra manzum satırlar ile devam etmekte ve kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Metinde ifade edildiği üzere kabirde medfun olan kişi Edincik Voyvoda[68]sı Dergâh-ı Âlî Kapucu başlarından Seyyid Abdülaziz Ağa gûlamlarından Hüsrev Ağa olup ve M.1836-7 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat özellikleri yönü ile mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin bazı bölümlerde iki sıra sade ve girift bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.29.Seyyid Feyzullah Efendi'nin Oğlu Seyyid Halil Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	687	**Çizim No:**	48
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Nezkebî başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı üzerinde yan yana verilmiş yıldız motiflerinden oluşan süsleme yer almaktadır.

[68] Osmanlı Devleti'nde bâzı yerlerin iltizâmını toplamaya memur edilen görevli [Daha sonraları görevleri genişleyerek kazâ kaymakamı durumuna gelmişlerdir]

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Hemnâm Seyyid Feyzullah es-Şakiri Efendi kim	2- همنام سیّد فیض الله الشکیر افندکیم
3- Gitti cihandan ola yâ rabbi cinân yeri	3- کتدی جهاندن اوله یا ربّ جنان یری
4- Dünyada hüsn-ü ülfet ile geçirdi ömrünü	4- دنیاده حسن الفت ایله کچردی عمرینی
5- Ândan hemişe râzı idi halkın ekseri	5- اندن همیشه راضی ایدی خلقك اکثری
6- Gâyet Latif-i gû? İdi bezm-i latife idi	6- غایت لطیف کو ایدی بزمی لطیف ایدی
7- Revnak verdirdi meclîsi ahbaba sözleri	7- رونق ویرردي مجلس احبابه سوزلری
8- Ahlakı hûb-ı senhî fukaraya dilnüvâz idi	8- اخلاقی حوب سنحی فقرایة دلنوزی دی
9- İhsana şâd ederdi müdamı nice dalları	9- احسانا شاد ایدردي مدام نیجه دللری
10- Hemneber merhure cennet ola yâ ilahi heb	10- همنبر مرحور جنّت اوله یا الهی هب
11- Nûş ede âb-ı kevser ile dolu sagâri	11- نوش ایده آب کوثر ایله طولو ساغري
12- Harbûd-i es-Seyyid Feyzullah Efendi bin Seyyid	12- حربودی السید فبض الله افندی بن سید
13- Halil Efendi ruhiçün el- Fâtiha fî 11 N (Ramazan) sene 1239	13- خلیل افندی روحیچون الفاتحه \ فی 11 ن سنه 1239
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 160 cm En: 36 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni çok sık kullanılan olarak serlevha ile başladıktan sonra manzum satırlar ile devam etmekte ve kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kitâbenin son bölümünde geçen bilgilerden kabirde medfun olan kişi Seyyid Feyzullah Efendi'nin Oğlu Seyyid Halil Efendi olup M. 10 Mayıs 1824 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe

tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemede olup kısmen hareke kullanımı görülür. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.30.Hafız Ömer Efendi'nin Oğlu Halil Vasfi Efendi'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	688	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda vazo içerisinden yukarıya doğru uzanmakta olan asma ve üzüm salkımı tasvirleri görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ البآقی**
2- Hasretle valdeynim durmasın kan ağlasın	**2- حسرتمله والدینم طورمسون قان اغلسون**
3- Genç yaşıma doymadım âh bana chan ağlasın	**3- کنج یاشمه طویمدم آه بکا هر جان اغلسون**
4- Acısınlar bana emsali akranın cümlesi	**4- آجیسونلر بکا امثال اقرانك جمله سی**
5- Rahm eder gökde melekler yerde insan ağlasın	**5- رحم ایدر کوکده ملکلر یرده انسان اغلسون**
6- Buhye Camii Şerifi İmamı Hafız	**6- بوخیه جامع شریفی امامی حافظ**
7- Ömer Efendi zâde Halil Vasfi	**7- عمر افندزاده خلیل وصفی**

8- Efendi'nin ruhuna rızâ'en-lillâh fatiha 9- fî 17 Rebiü'l-evvel sene 1313	**8- افندينك روحنه رضاًءلله فاتحه** **9- فى ربع الاول 17 سنه 1313**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 121 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Buhye Camii Şerifi İmamı Hafız Ömer Efendi zâde Halil Vasfi Efendi olduğu ve M. 7 Eylül 1895 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metinde camii ismi ve burada İmam olan Hafız Ömer Efendi'nin ifade edilmesi bölgenin sosyal ve kültürel geçmişi anlamında önemli bir bilgidir. Kitâbe hat sanatı yönü ile mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.31.EMM-1 İsimsiz Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	689	**Çizim No:**	49
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Silindirik bir forma sahip olan şahide üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmıştır. Şahidenin ön yüzü düz bir şekilde traşlanmış durumdadır. Şahidenin ön yüzünde, oyma kabartma , 3 satır hâlinde celî sülüs hat ile Arapça olarak oyma kabartma hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Lâ ilâhe illallâh 2- Muhammedü'r-Rasûlullah 3- Sene 1017 vefat Rebiü'l-ahir	**1- لَا اِلَهَ اِلَّا اللهْ** **2- مُحَمَّدُ الرَّسُولُ اللهْ** **3- وفات ربع الاخر سنه 1017**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 48 cm En: 22 cm Kalınlık: 18 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kelime-i tevhid ve vefat tarihi haricinde bilgi yer almaz. Kabirde medfun olan kişinin kimlik tespiti yapılamamıştır. Kitâbe hat sanatı bakımından değerlendirmeye tabii tutulacak nitelikte değildir.

3.2.4.4.32.Seyyid İbrahim Ethem Efendi'nin Kayın Validesi Sarayî Aişe Hatun'nun Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	690	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli torpak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin ilk satırının her iki yanında birer adet kıvrık dal ve yapraklrdan oluşan bitkisel süslemeler yer alırken şahidenin sivri kemerinin orta kısmında bir çiçek dalı üzerinde yer alann 3 adet açılmış çiçek motifi ve yapraklarda oluşan bitkisel süslemeler mevcuttur. Şahidenin tepeliğini oluşturan kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan akant yapraklarından oluşan bitkisel

süsleme örnekleri yer almaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. ***Ayak Şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda siviri kemer tepelikle sonalanan tipolojidedir. Şahide iç yüzünde kazıma tekniği ile işlenmiş servi ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Meskenim dağlar başı sahraya hacet	**2- مسکنم طاغلر با شي صحرایه حاجت**
3- Kalmadı içtim ecel şerbeti Lokmana	**3- قالمدي ایجدم اجل شربتنی لقمانه**
4- Hacet kalmadı hâla Edincik Naibi	**4- حاجت قالمدی حلا ایدنجك نائبی**
5- Es-Seyyid İbrahim Ethem Efendi'nin kayın	**5- السیّد ابراهیم افندینك قاین**
6- Valdesi merhume ve mağfur leha	**6- والده سی مرحومه ومغفورلها**
7- Sarayî Aişe Hanım ruhuna	**7- سرایی عائشه حانم روحنه**
8- Rızâ'en-lillâh teali el-fatiha	**8- رضاًالله تعالی الفاتحه**
9- fî 11 Safer sene 1247	**9- فی 11 ص سنه 1247**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 156 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 147 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Edincik Naibi Seyyid İbrahim Ethem Efendi'nin Kayın Validesi Sarayî Aişe Hatun olduğu ve M.22 Temmuz 1831 yılında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.33.Muhammed Naim Efendi'nin Oğlu Mehmed Ferid Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	691	**Çizim No:**	50
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Edincik Müdürü es-Seyyid	**2- ايدنجك مديرى السيد**
3- Muhammed Naim Efendi'nin	**3- محّمد نعيم افندينك**
4- Mahdumu Mehmed Ferid	**4-مخدومى محمد فريد**
5- Efendi'nin ruhiçün	**5- افندينك روحيچون**
6- el-Fâtiha	**6- الفاتحه**
7- 9 RE (Rebiü'l-evvel) sene 1304	**7- 9 را سنه 1304**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 139 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni geneli kimlik bilgilerini içermekte olup kabirde medfun olan kişi Edincik Müdürü Seyyid Muhammed Naim Efendi'nin oğlu Mehmed Ferid Efendi olup M.6 Aralık 1886 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.34.Münîre Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	692-695	**Çizim No:**	51
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, sandukalı kabirde şahideler sanduka üzerine konumlandırılmış durumdadır. ***Sanduka;*** 120 x 210 ölçülerinde dikdörtgen kaide, 67 cm (en) x154 cm (boy) x 70 cm (yükseklik) ölçülerine sahip olan sanduka üzeri kapalı dikdörtgen formdadır. Sanduka üzerinde, ön ve arka pehlelerin yüzlerinde birer kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanan çiçek demetinden oluşan bitkisel süslemeler yer alır. Sandukanın yan kapaklarında ise her iki yüzeydede de ortada yer alan bir merkezden her iki yana doğru uzanan büyük iri kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süslemeler görülür. ***Baş şahidesi;*** silindirik bir forma sahip olan şahide, üst kısımda daralarak yivli bir formda sonlanır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer akmaktadır. Şahidenin alt kısmında akant yapraklarının dairesel olarak şahideyi çevrelediği bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** silindirik bir gövdeye sahip olan şahide üst kısımda daralaraak sonlanmıştır. Şahidenin alt kısmında baş şahidesinde olduğu gibi, akant yapraklarından oluşan bitkisel bir süsleme bordürü yer alırken Şahidenin gövde kısmının iç yüzünde alt kısımda bir vazo içerisinden başlayarak yukarıya doğru

uzanmakta olan bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**	
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**	
2- Cennet mekân Gâzi Abdülmecid	**2- جنتمکان غازی عبدالمجید**	
3- Han hazretlerinin Kerime-i	**3- خان حضرتلرینك کریمهٔ**	
4- Muhteremelerinden huld-i âşiyân	**4- محترمه لرندن خلد آشیان**	
5- Müteveffîye Münîre Sultan	**5- متوفیه منیره سلطان**	
6- Kadının hazinedâr ustası	**6- قدینك حزینه دار اوستا سی**	
7- Merhume Keremyâr Usta'nın	**7- مرحومه کرمیار اوسته نك**	
8- Ruhuna Rızâ'en-lillâh el-fatiha	**8- روحنه رضاءً لله الفاتحه**	
9- fî 18 Şevval sene 1302	**9- فی 18 ش سنه 1302**	
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 150 cm En: 25 cm Kalınlık: 25 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 150 cm En: 25 cm Kalınlık:25 cm	

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriği genel olarak merhumun kimlik bilgilerini içermektedir. Bu bilgilerden hareketle kabirde medfun olan kişi Sultan Abdülmecid Han hazretlerinin kızı Münîre Sultan'ın Haazînedâr ustası Keremyâr Usta olup M.31 Temmuz 1885 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe içeriğinde belirtilen kişinin doğrudan başkentle bağlantılı biri olması ve burada zikredilmesi önemlidir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda Osmanlı son dönem yazı kalitesinde başkent üslubunda mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.35.Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	696	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezardsa şahide, pehle kaide üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Mahmûdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- El çekip bi'l-cümleden ettim bekâya rıhleti	**2- الچکوب بالجملدن ایتدم بقایه رحلتی**
3- Terk edip kibrüye mâl-u mülk-ü devleti	**3- ترك ایدوب کرویه مال ملکی دولتی**
4- Kim gelip kabri ziyaret eyleyen ihvanımız	**4- کیم کاوب قبرم زیارت ایلین اخوانمز**
5- Okusunlar ruhum için Kul huvallah ayeti	**5- اوقوسونلر روحیم ایچون قل هوالله ایتی**
6- Edincik Müdürü Ekinli merhum	**6- ادنجك مديري اکنلی مرحوم**
7- Ve mağfur leha es-Seyyid Mahmud Ağa	**7- ومغفور له السیّد محمود اغا**
8- Ruhiçün el-Fâtiha	**8- روحیچون الفاتحه**
9- fî gurre Ş (Şevval) sene 1270	**9- فی غره ش سنه 1270**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 155 cm En: 36 cm Kalınlık: 10	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

cm	

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum satırlarla ile devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Edincik Müdürü Ekinli Seyyid Mahmud Ağa'dır ve M. Haziran 1854 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazı içerisinde çeşitli tasarruflar uygulanmıştır. Bunlardan serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması ve "**محمود**-Mahmud" isminde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk uygulamaları en belirgin örneklerdir.

3.2.4.4.36.Mahmud Efendi'nin Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	697	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Emri hakla türlü emraz geldi benim tenime	**2- امر حقله دورلو امراض کلدی بنم تنمه**
3- Bulmadı sıhhat vücudum sebeb oldu mevtime	**3- بولمدی صخت وجودم سبب اولدی موتمه**
4- Akıbet ayırdı ecel rıhlet göründü canıma	**4- عاقبت ایردی اجل رحلت کورندی جانمه**
5- Okuyup bir fatiha irsâl edeler ruhuma	**5- اوقیوب بر فاتحه ارسال ایده لر روحمه**
6- Mahmud Efendi zâde merhum	**6-محمود افندی زاده مرحوم**
7- Muhammed Efendi ruhiçün fatiha	**7- محمّد افندی روحیچون فاتحه**
8- Sene 1300	**8- سنه 1300**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum satırlar ile devam eder. Metnin son bölümünde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Mahmud Efendi'nin Oğlu Muhammed Efendi olup M.1882 senesinde vefat etmiştr. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.37.Hoca Ali Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	698-699	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidiesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin boyun kısmında kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan kurdele tasviri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdann başlayarak yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Üstâd-ı gül idi bu nihrir bî müdâni	**2- استاد کل ایدی بو نحریر بی مدانی**
3- Tullâb-ı ezkiyâba verdi idi icâzet	**3- طلاب ازکیابه ویردی ایدی اجازت**
4- Huddâr dersi etti ilminden istfiâde	**4- حضّار درسی ایتدی علمندن استفاده**
5- Me'zûnları da eyler neşr-i ulûma himmet	**5- مأزونلری ده ایلر نشر علومه همت**
6- Resm-i tarik ile de etmiş idi terakkî	**6- رسم طریق ایله ده ایتمش ایدی ترقی**
7- İhsan olunmuş idi kendine Mevleviyyet	**7- احسان اولنمش ایدی کندینه مولویت**
8- Dersi huzura da oldu idi mukarrer	**8-درس حضوره ده هم اولدی ایدی مقرر**
9- Mevcûd idi halasa kendinde her meziyyet	**9- موجود ایدی خلاصه کندنده هر مزیت**
10- Hazan ile dedi Hüsnü tarihi cevherini	**10- حزن ایله دیدی حسنی تاریخی جوهرینی**
11- Hâce Ali Efendi bula makâm-ı cennet	**11- حواجه علی افندی بوله مقام جنّت**
12- Sene 1308	**12- سنه 1308**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 142 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni *Hüve'l-Bâki* serlvehası ile başladıktan sonra merhumun âlim sıfatından, meziyetlerinden ve Mevelevî tarikatına mensub olduğunu belirtmektedir. Metnin devamından şair ismini vererek "H*üsnü*" vefat tarihinin ebced ile de düşüldüğünü işaret eden "*cevherini"* kelimesi ile tamamlar. Kabirde medfun olan kişinin Hoca Ali Efendi olduğu ve M.1890-91 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Yazı sanatı yönü ile incelendiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.38.Halid Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	700-701	**Çizim No:**	52
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidiesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin boyun kısmında kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan bir vazo içerisinden başlayarak yukarıya doğru kıvrık dalların brbirini sararak uzandığı yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالبآقی**
2- Her şey zevale makrûne burhânî mühürle mâh	**2- هر شی زواله مقرونه برهانی مهرله ماه**
3- Yoktur bekâya fenada bâki hemane bir Allah	**3- یوقدر بقأ فناده باقی همانه بر الله**
4- Gafletle geceme zair târuhâne okutur	**4- غفلتله کجمه زائر تاروحنه اوقوطور**
5- Seb'i el-mesânı eyleye bir uçta Kul huvallâh	**5- سبع المثانی ایله بر اوجده قل هوالله**
6- Bodur mevâli Zâde cennet mekân yeri bekâda	**6- بودر موالی زاده جنت یری بقاده**
7- Yeksan-ı masivada elbette câh ile çâh	**7- یکسان ماسواده البتّه جاه ایله چاه**
8- Hâfızı kelam Hakka olmuş idi muvaffak	**8- حفظ کلام حقّه اولمش ایدی موفق**
9- Ferman irci'iye lebbeyk zen oldu nâgâh	**9- فرمان ارجعی یه لبّیك زن اولدی ناکاه**
10- Üç hûri geldi fî el-hâl tarihini dediler	**10- اوج حوری کلدی فی الحال تاریخنی دیدیلر**
11- Halid Efendi göçtü çün taze idi eyvâh	**11- خالد افندی کوجدی پك تازه ایدی ایواه**
12- Sene 1309	**12- سنه 1309**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 126 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında merhuma ve ziyarete gelenlere temenni, dua ifadeleri sonrasında şair vefat tarihinin ebced ile de düşüldüğünü ifade eder. Metin içeriğinde belirtildiği üzere kabirde medfun kişi Bodur Molla oğlu Halide Efendi'dir ve M.1891 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü bakımından ileincelendiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu görülmektedir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.39.Âbid Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	702-703	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 16 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Eyle yâ râb mağfiret bu kemteri	**2- ایله یا رب مغفرت بو کمتری**
3- Hem şefi'i kıl hazret-i Peygamberi	**3- هم شفیع قیل حضرت پیغمبری**
4- Masivadan tehi dest-i geldim sana	**4- ماسْوادن تهی دست کلدم سکا**
5- Afv edip bağışla cürm bâğını	**5- عفو ایدوب باغشله جرممی یا غنی**
6- Geçdi ömrüm ya Rahim gaflet ile	**6- کچدی عمرم یا رحیم غفلت ایله**
7- Rahmetinle eyle nirândan biri	**7- رحمتکله ایله نیراندن بری**
8- Terk-i dünya olmuş idi aşikâr	**8- ترك دنیا اولمش ایدی اشکار**
9- Hikmetullaha düşkün idi ahteri	**9- حکمت الله دوشکن ایدی اختری**
10- Leyle-i kadre erüb âhir ömre	**10- لیلهٔ قدره ایروب اخر عمر**

11- Eyledi teslim rûh-u envarı	**11- ايلدي تسليم رُوح انورى**
12- Âbid oğlu hacı Mehmed Ağa	**12- عابد اوغلى حاجى محمد اغا**
13- Akıbet dar-ı -bekâ oldu yeri	**13- عاقبت دار البقا اولدى يرى**
14- Fikri tarihten ziyaretdir murad	**14- فكرى تاريخدن زيارتدير مراد**
15- Rahmetle okusun ins-i pîr-i	**15- رحمتيله اوقوسون انس پرى**
16- Sene 1290 N (Ramazan) 19	**16- فى 19 ن سنه 1290**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 167 cm En: 35 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 152 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında merhuma şefaat, ziyarete gelenlere tnasihat ve onlardan dua temennisi ifadeleri devam eder. Son bölümde şair *"Fikri"* vefat tarihinin ebced ile de düşüldüğünü ifade ettikten sonra merhumun Âbid Oğlu Hacı Mehmed Ağa olduğunu ve 10 Kasım 1873 senesinde vefat ettiğini ifade eder. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazı içerisinde çeşitli tasarruflar uygulanmıştır. Bunlardan serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapıldığı görülür.

3.2.4.4.40.Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	704	**Çizim No:**	53

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan dardAğan sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhume ve mağfur	**2- مرحوم و مغفور**
3- Es-Seyyid Mustafa	**3- السیّد مصطفی**
4- Ağa ruhiçün	**4- اغا روحیچون**
5- Fatiha sene 1209	**5- فاتحه سنه 1209**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 24 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid Mustafa Ağa olduğu ve M.1794 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus ve "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** ve "**و- مغفور** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.41.EMM -2 İsimsiz Kabir

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	705-706	**Çizim No:**	54
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide bir kaide üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 2 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş hakkediliş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında yan yana verilmiş 4 adet yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
- Lâ ilâhe illallâh Muhammedü'r-Rasûlullah	ـ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهْ مُحَمَّدُ الرَّسُولُ اللهْ
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 84 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kelime-i tevhid yer almakta olup isim ya da tarih ibareleri geçmez. Hat sanatı açısından bakıldığında bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemededir.

3.2.4.4.42.Monla Abdurrahman'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021

Fotoğraf No:	707	**Çizim No:**	55
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Mevelevî başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- Monla Abdurrahman	**3- منلا عبدالرحمن**
4- Ruhuna Fâtiha	**4- روحنه فاتحه**
5- Sene 1182	**5- سنه 1182**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 24 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Monla Abdurrahman olduğu ve M.1768-69 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus ve "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** ve " **و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.43.Hacı Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	708	**Çizim No:**	56
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahide pehle üzerinde yer almaktadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, alt bölümü pahlanmış, üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hak sübhânehû	**1- حق سبحانه**
2- Ve teâlâ	**2- وتعالى**
3- Merhum ve mağfur	**3- مرحوم ومغفور**
4-el-Hâc Hasan Ağa	**4- الحاج حسين اغا**
5- Rûhiçün	**5- روحيچون**
6- el-Fâtiha sene 1140	**6- الفاتحه سنه 1140**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 30 cm Kalınlık: 26 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe **"**Hak sübhânehû ve Teâlâ (*Hakkın ta kendisi, her türlü kusur ve eksiklikten uzak ve yüce olan Allah*)" serlevhası ile başladıktan sonra kimlik bilgilerini belirtmektedir. Buna göre kabirde medfun olan kişi Hacı Hasan Ağa'dır ve M.1727-28 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı özellikleri bakımından iyi derecede bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**مغفوره-و** ve mağfûre" kelimesinde "**Vav ve Mim**" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.44.Gazi Oğlu Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	709	**Çizim No:**	57
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Mahmûdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Gövde kısmı her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilen şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Murada ermedim dünyada hemen	**3- مراده ایرمدم دنیاده همان**
4- Cennette vere muradım Hâlık-ı Rahman	**4- جنتد ویره مرادم حالق رحمان**
5- Gazi oğlu es-seyyid Mustafa	**5- قاضی اوغلو السیّد مصطفی**

6- Ağa ruhuna el-Fâtiha 7- fî 15 M (Muharrem) sene 1259	**6- اغا روحنه الفاتحه** **7- فی 15 م سنه 1259**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 91 cm En: 27 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz üç satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gazi Oğlu Seyyid Mustafa Ağa'dır ve M.15 Şubat 1843 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile incelediğinde mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneği olduğu görülür. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.45. Helvacı Oğlu Hacı Abdülkadir Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	710	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavukla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni görülmektedir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmemektedir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Beni kıl mağfiret ey rabb-i yezdan	2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان
3- Bi hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an	3- بحق عرش اغظم نور قرأن
4- Gelip kabrim ziyaret eden ihvan	4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	5- ایده لر روحمه فاتحه احسان
6- Merhum ve mağfur leha Helvacı	6- مرحوم و مغفور له حلواجی
7- Zâde el-hac Abdülkadir	7- زاده الحاج عبدالقادیر
8- Ağa'nın ruhiçün Fâtiha	8- اغانك روحیچون فاتحه
9- fi 5 L (Şevval) sene 1230	9- فی 5 ل سنه 1230
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 145 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz 4 satır manzum metinden sonra kimlik bilgisi içeren bilgilerle tamamlanır. Kabirde medfun olan kişi Helvacı oğlu Hacı Abdülkadir Ağa olup 10 Eylül 1815 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "**vav ve mim**" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.46. Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Samiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	711-712	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	xxx	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin Kitâbesinin üst kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan kurdele motifi süsleme yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Hey meded bulunmadı derdinin bir çaresi	**2- هی مدد بولنمدی دردینك بر چاره سی**
3- Yedi yaşında tekmil etmiş meğer kim vâdesi	**3- یدی یاشنده تکمیل ایمش مکر کیم وعده سی**
4- Nice ruhâni ve cismâniyle tedbir ettiler	**4- نیجه روحانی و جسمانیله تدبیر ایتدیلر**
5- Gelse lokman neylesün dolmuş ecel peymanesi	**5- کلسه لقمان نیلسون طولمش اجل پیمانه سی**
6- Edincik eşrâfı hândân kadîmden	**6- ایدنجك اشرافف خاندان قدیمدن**
7- Ekinli Mehmed Ağa'nın kerimesi merhûm	**7- اکنلی محمد اغانك کرمه سی مرحومه**
8- Samiye Hanım ruhuna Fâtiha fi Şa'bân sene 1280	**8- سامیه خانم روحنه فاتحه \\ فی شعبان سنه 1280**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 168 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin yedi yaşında vefat eden Edinciğin ileri gelenlerinden Ekinli Mehmed Ağa'nın kızı Samiye Hanım olduğu ve Ocak 1864 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.47.Hacı Kadir Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	713	**Çizim No:**	58
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Mahmûdi fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin kitâbesi etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin Kitâbesinin üst kısmında ortada yer alan bir düğüm motifi etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Edincik Hanedân	**2- ایدنجك خانه دان**
3- Kâdimi el-Muhtaç ilâ	**3- قدیمی المحتاج الی**
4- Eltâf Rabbe'l-kadir	**4- الطاف ربّه القدیر**

5-El-merhum ve'l-mağfur leha	**5- المرحوم والمغفور له**
6- Hacı Kadir zâde	**6- حاجى قدير زاده**
7- El-hâc Muhammed Ağa'nın	**7- الحاج محمّد اغانك**
8- Rûhiçün el-Fâtiha	**8- روحيچون الفاتحه**
9- Sene 1257	**9- سنه سنه 1257**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 176 cm En: 25 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak kimlik bilgileri yer almaktadır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Edincik eski yöneticilerinden Hacı Kadir oğlu Hacı Muhammed Ağa olduğu ve M. 1841-42 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.48.Muhammed Said Bey'in Kızı Emine Şükriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	714	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle kaide üzerine oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik

hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin kitâbe metni etrafında, 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Kitâbenin üst kısmında ortada yer alan bir düğüm motifinden her iki yana doğru uzanmakta kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları görülür. Şahidenin boyun kısmının ön yüzünde bir gül goncası kabartması yer alırken goncanın alt kısmında ya yana verilen bir sıra yapraktan oluşan süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da olacak şekilde omuz kısımlarından başlayarak hotoz başlığa uzanan akant yapraklarından oluşan süsleme örnekleri yer almaktadır. Ayrıca şahidenin gövdesi her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiş durumdadır

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım	**2- آه ایله زار قیله رق تازه لکمه طویمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım	**3- چون اجل پیمانه سی طولمش مرادم آلمدم**
4- Hasretâ fani cihanda tul-i ömr sürmedim	**4- حسرتا فانی جهاندە طول عمر سورمدم**
5- Firkata takdir bu imiş ta ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
6- Hanedân-ı kadimden Muhammed Said Bey'in	**6- خاندان قدیمدن محمّد سعید بکك**
7- Kerime-i muhteremeleri merhume ve mağfur leha	**7- کریمهٔ محترمه لری مرحومه و مغفور لها**
8- Cennetmekân firdevs-i aşiyân Emine	**8- جنّتمکان فردوس اشیان امینه**
9- Şükrüye Hanım'ın ruhiçün Fâtiha	**9- شکریه خانمك روحیچون فاتحه**
10- fî 19 CE (Cemaziye'l-evvel) sene 1273	**10- فی 19 جا سنه 1273**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 165 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum bir metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Muhammed Said Bey'in kızı Şükrüye Hanım olup M.15 Ocak 1857 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.49.Hacı Mehmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	715	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide pehle üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer alır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve’l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ehli aşkın naâşını ol deminde tezyin edilir	**2- اهلی عشقك نعشنی اولدمکه تزیین ایتدیلر**
3- Bülbül şeydâ-i berk-i gül ile tekfin edilir	**3- بلبل شیدای برك کل ایله تکفین ایتدیلر**
4- Cân ile canâna yetmen Mümteni’i âlemde kim	**4- جان ایله جانانه یتمك ممتنع عالمد کیم**
5- Âleme can vermeyi mi’ad te’mîn ettiler	**5- عالمه جان ویرمکی میعاد تعمین ایتدیلر**
6- Ölsem nola ey Mustafa aşka melâmetle benâm	**6- اولسم نوله ای مصطفی عشق ملامتله بنام**
7- Kösem ismimden evvel ânı telkin ettiler	**7- کوثم اسممدن اّول انی تلقین ایتدیلر**
8- el-Hâc Mehmed Ağa’nın mahdumu Mustafa	**8- الحاج محمد اغا نك محدومی مصطفی**
9- Bey ruhiçün el-Fâtiha	**9- بك روحیچون الفاتحه**
10- Sene 1287	**10- سنه 1287**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 135 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni içeriğinde şiirsel bir feryad ve temenni ifadeleri sonrasında kabirde medfun olan kişinin Hacı Mehmed Ağa’nın oğlu Mustafa Bey olduğu ve M. 1870-71 tarihinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe metni hat sanatı açısından ele alındığında mahalli düzeyde ancak iyi seviyede mâil celî tâ’lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.50.Çerkes İbrahim Bey’in eşi Sabiha Hanife Hanım ve Ekinli Deli Ahmed Ağa’nın Eşi Hüsniye Hatun’un Kabirleri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	716-717-718	**Çizim No:**	59
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Pehle üç kademeli formda alt iki kaide dikdörtgen formda düz kenarlıdır sadedir. Üst kaide dikdörtgen formda üzerinde orta bölümde su haznel, yanları pahlanmış yüzeyde akant yaprağı motifi işlenmiş bir görünümdedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin Kitâbe metni etrafında dört yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, boyun kısmı üzerinde yer alan bir kase içerisinden yukarıya doğru uzanan çiçekler ve çiçeklerin her iki yanına doğru uzanan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Kabrin bu durumundan ve yapılan okumadan kabre iki ayrı şahidenin yerleştirildiğini bu durumundan sonraki müdahaleler esnasında olabileceği düşünülmektedir. Ayak taşının fotmu ve malzemesi itibari ile sonradan eklenme olasılığı yüksektir.

Okunuşu	**Metin**
Baş Taşı	**Baş Taşı**
1-Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Edincik eşrafından	**2- ايدنجك اشرافندن**
3- Ekinli merhum Muhammed Ağa	**3- اكنلى مرحوم محمّد آغه**

4- Kerimesi Çerkes İbrahim	**4- كريمه سى چركس ابراهيم**
5- Bey'in zevce-i muhteremesi	**5- بكك زوجهٔ محترمه سى**
6- Merhume Sabiha Hanife Hanım	**6- مرحومه صبيحه حنيفه خانم**
7- Ruhuna Fâtiha sene 1322	**7- روحنه فاتحه**
Ayak Taşı	**8- سنه 1323**
1- Hüve'l-Bâki	**Ayak Taşı**
2- Edincik Kâzasında	**1- هوالباقى**
3- Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın	**2- ايدنجك قضاسنده**
4- Zevcesi merhume ve mağfure	**3- اكنلى دلى احمد اغانك**
5- Hüsniye Hatun'un ruhuna	**4- زوجه سى مرحومه ومغفوره**
6- Rızâ'en-Lillâh el-Fâtiha	**5- حسنيه خاتونك روحنه**
7- Safer 5 sene 1273	**6- رضاءً لله الفاتحه**
	7- فى 5 ص سنه سنه 1273
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 136 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Baş şahidesi üzerinde yer alan Kitâbe içeriğinde belirtilen merhûmun Edincik'in ileri gelenlerinden Ekinli Muhammed Ağa kızı Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım olduğu ve M. 5 Ekim 1856 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

Ayak Taşı üzerinde bulunan Kitâbe içeriğinde belirtilen ifadelerden şahide sahibinin Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın eşi Hüsniye Hatun olduğu ve M. 1905-06 vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "ى-ye" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır. Ayrıca metin Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.51.Kara Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	719-720	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sona ermektedir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin Kitâbe metninin üst kısmında ortadan başlayarak her iki yana doğru uzanmakta olan yaprak ve çiçeklerden oluşan kurdele motifi yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda daralarak küçük bir çıkıntı şeklinde sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan gül Ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Oluncak ferman Hak ister icabet da'vete	**2- اولینجق فرمان حق استر اجابت دعوته**
3- Emrine mut'i olan cümle ererler izzete	**3- امرینه مطیع اولان جمله ایررلر عزّته**

4- Azm idüb bekâ mülküne bir ferd-i senhî	**4- عزم ايدوب بقا ملكنه بر فرد سنحى**
5- El çeküp fani cihandan erdi gurb-i Rahmete	**5- الچكوب فانى جهاندن ايتدى قرب رحمته**
6- Hayatta rûz şeb ikram ederdi daima	**6- حياتنده روز شب اكرام ايدردى دعايمه**
7- Hanesinde nice kimse el sunardı ni'mete	**7- حانه سنده نجه كيمسه ال صونردى نعمته**
8- Halâsına azm itmek arzusunda iken âh	**8- حله سنه عزم ايتمك عرضوسنده ايكن آه**
9- Gidemeyüb hemşirelerimden oldum Cûda	**9- كيدهميوب همشيره لرمدن اولدم جدا**
10- Hasret ateşine yandı vücudum çâk oldu	**10- حسرت آتشنه ياندى وجودم چاك اولدى**
11- Merhamet deryasına gark ide ol bâri Hûda	**11- مرحمت درياسنه غرق ايده اول بارى خدا**
12- Ekin kazasında Keçeli karyesi handânından ve Edincik	**12- اكين قضاسنده كجه لى قريه سى خاندآنندن وادنجك**
13- Karyesi mu'teberânından Kara Muhammed Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**13- قريه سى معتبراننندن قره محمّد اغانك روحنه فاتحه**
14- fî 12 L (Şevval) sene 1290	**14- فى 12 ل سنه 1290**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 182 cm En: 36 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriği metininde genel olarak dünyadan göçün üzüntüssü, Hakk'a teslim olma ve gelen ziyaretçilerden dua talebi içeren ibraler yer alır. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ekin kazasında Keçeli köyü büyüklerinden, ve Edincik büyüklerinden Kara Muhammed Ağa olduğu ve M.3 Aralık 1873 senesinde vefat ettiği söylenebilir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.52.Pena Ali Oğlu Tüfekçi Başı Veli Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	721-722	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sona ermiş durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahie üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini ravzâ-i cennet	**3- ایده قبرینی حق روضهٔ جنت**
4- Ekin kazâsına tâbi'i …	**4- اکین قضاسنه تابع کنیه کو؟**
5- Karyesinden Penâ Ali zâde	**5- قضاسندن پنا علی زاده**
6- Merhum ve mağfur Tüfekçi	**6- مرحوم و مغفور توفکجی**
7- Başı Veli Ahmed Ağa'nın ruhuna	**7- باشی ولی احمد اغانك روحنه**
8- Fâtiha / 25 Ş (Şa'ban) sene 1271	**8- فاتحه \ 25 ش سنه 1271**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ekin kazâsına tâbi'i … köyünden Penâ Ali oğlu Tüfekçi Başı Veli Ahmed Ağa'nın olduğu ve 13 Mayıs 1855'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır

3.2.4.4.53.Talib Efendi'nin Oğlu Hüseyin Hüsni'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	723	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine oyma kabartma , mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Ah mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Hasretle valdeynim durmasın kan ağlasın	**2- حسرتله والدينم طورمسون قان اغلسون**
3- Genç yaşıma doymadım bana cihan ağlasın	**3- كنج ياشمه طويمدم بكا هر جان اغلسون**
4- Talib Efendi'nin mahdumu Hüseyin Hüsni	**4- طالب افندينك مخدومى حسين حسنى**

5- Ruhuna Fâtiha sene 1321	**5- روحنه فاتحه سنه 1321**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 78 cm En: 23 cm Kalınlık: 9 cm	 **Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Talib Efendi'nin oğlu Hüseyin Hüsni olduğu ve M.1903-04 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi iki sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.54.Hüseyin'in Oğlu Seyyid Hüseyin'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	724	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Başlığın alt bölümünde destar üzerinde yaprak tasvir yer alır.Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Soldu bu gonca dahi	**1- صولدى بو غنجه دخى**
2- Tıfıl iken doymadı ömrüne	**2- طفل ايكن طويدى عمرينة**
3- Mektebde okur iken	**3- مكتبده اوقور ايكن**
4- Merhum ve mağfur Veliddîn	**4- مرحوم ومغفور ولى الدين**
5- Zâde Hüseyin'in oğlu Seyyid	**5- زادة حسين نك اوغلو سيّد**
6- Hüseyin ruhuna Fâtiha	**6- حسين روحنه فاتحه**
7- Sene 1228	**7- سنه 1228**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 88 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhumun çocuk yaşında vefat ettiği, Veliddîn oğlu Hüseyin'in oğlu Seyyid Hüseyin olduğu ve M.1813 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbeye hat santı yönü ile baktığımızda mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneği olarak görülebilir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.55.Hacı Feti Oğlu Derviş Hacı Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	725	**Çizim No:**	60
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide pehle parçası üzerinde yer almaktadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan dardağan başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kûr'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Eylesünler ruhuma Fâtiha ihsan	**5- ایلسونلر روحمه فاتحه احسان**
6- Hacı Feti zâde derviş	**6- حاجی فتی زاده درویش**
7- Hacı Hafız Ahmed Efendi	**7- حاجی حافظ احمد افندی**
8- Ruhiçün Fâtiha	**8- روحیچون فاتحه**
9- Sene 1317	**9- سنه 1317**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 96 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık**:**

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum satırlarla devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Feti oğlu Derviş Hacı Hafız Ahmed Efendi olup M.1899 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.56.Mehmed Oğlu Hacı Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	726-727	**Çizim No:**	61
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Sadece baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda daraltılarak oval bir şekilde sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide Kitâbesinin üst kısmında palmet ve rûmilerden oluşan damla motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur	**1- مرحوم ومغفور**
2- El-Hâcı Ahmed ibn	**2- الحاجی احمد ابن**
3- Mehmed ruhuna	**3- محمد روحنه**
4- El-Fâtiha	**4- الفاتحه**
5- Sene 1162	**5- سنه 1162**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 26 cm Kalınlık: 18 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Ahmed Oğlu Mehmed olu p M.1748-49 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı yönü ile Kitâbeyi incelediğimizde mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı

örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde farklı bir tasarruf olarak " **و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "**Vav ve Mim**" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.4.57.Hacı Ahmed Oğlu Osman Zeki'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	728	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahide pehle üzerinde konumlandırılmış durumdadır. dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Mâsivadan el çekip kıldı azim	**2- ماسوادن الچکوب قیلدی عزیم**
3- Ola ukbada yeri dâr-ı dâr-ı en-naîm	**3- اوله عقباده یری دآر النعیم**
4- Ref'ale? Halka ederdi taltif	**4- رفعله خاقه ایدردی تلطیف**
5- Bu cihetten oldu emsali adım	**5- بو جهتدن اولدی امثالی عدیم**
6- Sem'ıne Vasıl olacak hitab-ı irci'i	**6- سمعنه ورصل اولیجق خطاب ارجعی**
7- Terk eddip cümle ensâbını kıldı adım	**7- ترك ایدوب جمله انسابنی قیلدی عدیم**

8- Emr-i Hûdaya teslim tâ ezel	**8- امر خدایه تسلیم ایدی تا ازل**
9- Böyle makdûr etmiş ol kazâ-i hâkim	**9-بویله مقدور ایتمش اول قضاء حکیم**
10- Pederi el-Hâc Ahmed kendi Osman Zeki	**10-پدری الحاج احمد کندی عثمان زکی**
11- Olsun meskeni dârü'l-karar içre naim	**11- اولسون مسکن دآر القرار ایجره نعیم**
12- Yazdı Fikri tarihim matem ile	**12- یازدی فکری تاریخم ماتم ایله**
13- Yâd edip hayr ile ervahım fehîm	**13- یاد ایدوب خیر ایله ارواحیم فهیم**
14- Sene 1285	**14- سنه 1285**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı: Boy: En: Kalınlık:**

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümü ölüm, ayrılık ve mağfiret temennileri içeren satırlardan oluşur. Kitâbenin sonlarına doğru Pederi el-Hâc Ahmed kendi Osman Zeki şeklinde farklı üslupta kimlik bilgisi verilmiş devamında metnin şâiri Fikri vefat tarihini ebced ve rakamla düşmüştür. Buna göre Hacı Ahmed Oğlu Osman Zeki bey M.1868-69 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.4.58.Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	729-730-731	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler doğrudan pehle üzerine konumlandırılmış durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Mevlevî başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine 24 kartuş hâlinde Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide Kitâbesinin alt ve üst kısımlarında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Ayrıca Kitâbenin etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin gövdesi her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda armudi iki aşamalı bir başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımda bir kase içerisinden başlatarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir gül Ağacı tasviri bitkisel süsleme görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Hacı Ahmed Ağa-i Ercümend // Bâtında idi serbülend	**2- حاجی احمد اغای ارجمند \\ باطنده ایدی سر بلندی**
3- Dilbend ser'i Nakşibend // Hemrâh merdân-ı âle	**3- دلبند سرّی نقشبند \\ همراه مردان آله**
4- Mest-i ser âb aşk idi // Subh-ü mesâ bir şevki idi	**4- مست ثر آب عشق ایدی \\ صبح و مسا بر شوق ایدی**
5- Meşgûlü zikr-i Hak idi // Yokdur bu sözde iştibâh	**5- مشغول زکر حق ایدی \\ یوقدر بو سوزده اشتباه**
6- Evrâd-ı oldu her nefes // Allah bes bâki heves	**6- اورادی اولدی هر نفس \\ الله بث باقی هوس**
7- Cûş idüb âhir nefse // Oldu revânı ru be râh	**7- جش ایدوب آخر نفس \\ اولدی روانی رو براه**
8- Hak emrini kûş eyleyüb // Cümle sevâdan el çeküb	**8- حق امرینی کوش ایلیوب \\ جمله سوادن آل چکوب**
9- Himmet-i bekâya can atub // Kıldı cinânı câyegâh	**9- همت بقایه جان اتوب \\ قیلدی جنانی جایکاه**
10- Tarihi mecüm? Nazm idüb // Hubb-ı dünyâyı terk idüb	**10- تاریخ مجوم نظم ایدوب \\ حبّ دنیای ترك ایدوب**
11- Hacı Ahmed Ağa yâ Hak deyüb // Göçdü havar Hakka âh	**11- حاجی احمد اغا یا حق دیوب \\ کوچدي حوار حقّه آه**
	12- فی 26 ن سنه 1268

12- fî 26 N (Ramazan) sene 1268	
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 167 cm En: 36 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 154 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında merhumun hangi tarikata mensub olduğu, ölüm ve mağfiret hakkında ifadelre içeren manzum metinle devam eder. Metinde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ahmed Ağa olup M.1851-52 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.59.Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Hacı Memiş Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021

Fotoğraf No:	732-733	**Çizim No:**	63
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler doğrudan pehle üzerine konumlandırılmış durumdadır. **Baş şahidesi;** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda soğanvari bir başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımda bir kase içerisinden başlatarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir hurma ağacı ve meyvelerinden oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nûru Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Edincik sakinlerinden Eşref-i	**6- ایدنجك ساکنلرندن اشرف**
7- Hanedân-ı kadîmden merhum	**7- خانه دان قدیم دن مرحوم**
8- Hacı Muhammed Ağa ibn el-Hâc Memiş Ağa	**8- حاجی محمّد اغا ابن الحاج ممش اغا**
9- Ruhiçün rızâ'en-lillâh Fâtiha	**9- روحیچون رضاًلله فاتحه**
10- fî RE gurre (Rebiü'l-evvel) sene 1247	**10- فی غره را سنه 1247**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 180 cm En: 33 cm Kalınlık: 9	**Ayak Taşı:** Boy: 176 cm En: 30 cm Kalınlık:

cm	8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Hacı Memiş Ağa olup M. Ağustos 1831 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.60.Sadık Bey'in Eşi Emine Hanım

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	734	**Çizim No:**	64
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer tepelikle sonlanır. Şahidenin iç yüzünde sivri kemerli mihrabiye formu içine cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbenin serlevhası tek kartuş içine celî tâ'lik hat ile hakkedilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında açılmış bir çiçek motifinden oluşan bitkisel süsleme unsuru yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Azm edip kıldım fenadan rıhleti	**2- عزم ايدوب قلدم فنادن رحلتى**
3- Bu fenada görmedim hiç rahatı	**3- بو فناده كورمدم هيچ رخلتى**
4- Mesken oldu akıbeti ukba bana	**4- مسكن اولدى عقبت عقبا بكا**
5- Gençken nûş eyledim icâmira mev'ûd şerbeti	**5- كنجكن نوش ايلدم اجامره موعود شربتى**
6- Verdi dârında Hûda …	**6- ويردى دارينده خدا ...**
7- Murg-ü ruhum mesken etti cenneti	**7- مرغ روحم مسكن ايتدى جنّتى**
8- Hacı Ahmed Ağa kerimesi Sâdık	**8- حاجى احمد اغا كريمه سى صديق**
9- Bey zevcesi Emine Hanım ruhuna Fatiha	**9- بك زوجه سى امينه خانم روحنه فاتحه**
10- fî 23 Muharrem sene 1294	**10- فى 23محرم سنه 1294**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 34 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe sık kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Hacı Ahmed Ağa kızı, Sâdık Bey eşi Emine Hanım olduğu ve M.7 Şubat 1877 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde bozuk bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli girift bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri değildir.

3.2.4.4.61.Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Osman Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	735-736	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler doğrudan pehle üzerine konumlandırılmıştır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Başlık üzerinde ön kısmında sorguç tasviri görülmektedir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. **Ayak şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemer tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifi görülmektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Azm edip fâni cihandan valdeynin bir gülü	**2-عزم ایدوب فانی جهاندن والدینك بر کلی**
3- Bir nihali taze idi ola cennet bülbülü	**3- بر تازه ایدی اوله جنّت بلبلی**
4- Hak teali rahmetiyle rûhu şâd eyleye	**4- حق تعالی رحمتیله روحی شاد ایلیه**
5- Hasretle firkatiyle yakdı canıyla dili	**5- حسرتله فرقتیله یاقدی جانیله دیلی**
6- Hassâ-i hissse? Köylerinden Hacı Memiş	**6- حاصّه حصه کیلرندن حاجی ممش**
7- Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın oğlu	**7-اوغلو حاجی محمّد اغانك اوغلی**
8- Osman Ağa'nın ruhuna	**8- عثمان اغانك روحنه**
9- el-Fâtiha / f'i Z (Zi'l-hicce) 1242	**9- الفاتحه \ فی 9 ذ 1242**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 165 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 118 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında kimlik bilgileri yer almakta olup kabirde medfun olan kişi Hacı Memiş oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın oğlu Osman Ağa olup M.Haziran 1827 tarihnde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde kısmen hareke kullanılmakla birlikte bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.62.Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	737-738	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde 2 satır içerisine merhumun ismi ve vefat tarihi celî sülüs hatla hakkedilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
Mustafa 1139	**مصطفى 1139**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 13 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe oldukça sade olup merhumun ismi ve vefat tarihi harici bilgi içermez.

3.2.4.4.63.Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	739	**Çizim No:**	65
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru kullanılmamıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- El-muhtaç ilâ Rahmeti	**3- المحتاج الی رحمته**
4- Rabbihi'l-gafûr	**4- ربّة الغفور**
5- El-Hâc Hüseyin Ağa	**5- الحاج حسین اغا**
…	**...**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 112 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Hüseyin Ağa olduğu okunmaktadır. Şahide alt bölümü toprağa gömülü olduğundan vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk, serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.64.Süleyman Ağa'nın Oğlu Hoca Mehmed Hilmi Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	740	**Çizim No:**	66
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahidepehle üzerine oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**

2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nur'u Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Merhum Boşnak Süleyman	**6- مرحوم بوشناق سلیمان**
7- Ağa zâde Havâce Mehmed Hilmi	**7- اغا زاده حواجه محمد خلمی**
8- Efendi ruhiçün Fâtiha	**8- افندی روحیچون فاتحه**
9- Sene 1318	**9- سنه 1318**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 16 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında mezar taşlarında sık gördüğümüz 4 satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Boşnak Süleyman Ağa zâde Hoca Mehmed Hilmi Efendi olduğu ve M.1900-01 senesinde vefat ettiğ anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan Kitâbe, yer yer iki sıra istifli, sıkışıktır.

3.2.4.4.65.Seyyid Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	741	**Çizim No:**	67
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle üzerine durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Başlık ön kısmında sorguç tasviri yer alır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlar ayrılmış, 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Nûş edip câm-ı kazâdan şerbeti	**2- نوش ایدوب جام قضادن شربتی**
3- Eyledim fâni cihandan âh azl etti	**3- ایلدم فانی جهاندن آه عزلتی**
4- Kalmadı vaktim vasiyet edeyim	**4- قالمدی وقتم وصیّت ایدهیم**
5- Verdi hak bana şehadet devleti	**5- ویردی حق بکا شهادت دولتی**
6- Merhum es-Seyyid Hüseyin Ağa	**6- مرحوم السّید حسین اغا**
7- Ruhiçün Fâtiha	**7- روحیچون فاتحه**
8- Sene 1228	**8- سنه 1228**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 143 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde ilk bölümde ecelin gelip cânını bu cihandan alıp götürdüğünü, vasiyet etmeye vakti kalmadan şehid olduğunu ifade eder. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Seyyid Hüseyin Ağa olduğunu ve M. 1813 senesinde vefat ettiğini ifade eder. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.4.66.Muhammed Bey'in Eşi Emetullah Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	06.08.2021
Fotoğraf No:	742-743	**Çizim No:**	68
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide hotoz başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin Kitâbe metninin üst kısmında ve boyun kısımlarında kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ey felek kaddin bu gülsün nâ murâd ettin beni	**2- ایفلك قدّین بو کلسون نا مراد ایتدن بنی**
3- Bir murâda ermişken târumâr ettin beni	**3- بر مراده ایرمشیکن تارمار ایتدین بنی**
4- Nişan içün dikildi mezarıma bu taş	**4- نشان ایچون دکلدی مزاریمه بو طاش**
5- Geldi veba eyledin beş on gün savaş	**5- کلدی وبا ایلدك بش اون کون صواش**
6- Almadık dünyada murâd on sekize varmadan yaş	**6- المدیق دنیاده مراد اون سکزه وارمدن یاش**
7-Yâ ilahi kıl müyesser Kur'ân-ı bize kabirde yoldaş	**7- یا الهی قیل میسّر قرانی قبرده یولداش**
8- Muhammed Bey'in zevcesi merhume	**8- محمّد بکك زوجه سی مرحومه**
9- ve mağfure Emetullâh Hanım	**9- ومغفوره امت الله خانم**
10- Ruhuna el-Fâtiha	**10- روحنه الفاتحه**
11- Sene 1227	**11- سنه 1227**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 147 cm En: 34 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde ölüme sitem, dünyadan zamansız ayrılış ve murada ermeyişe ilişikin ifadeler sonrasında Hak'tan mağfiret ve dua talebi ifadeleri yer almaktadır. Meitnde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Muhammed Bey'in eşi Emetullah Hanım olup M. 1812 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile bakıldığında mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Kitâbe yer yer iki sıra istifli girift bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.5.Edincik Ulu Paşa (Kız) Mescidi Haziresi

3.2.4.5.1.Velî Bey'in Kızı Ulu Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edincik Ulu Paşa (Kız) Mescidi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	**Dikili Vaziyette**
Malzeme:	**Mermer**	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	744-745	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli sandukalı mezar formundadır. Sanduka doğu-batı yönlü iki kademeli prizmal bir sanduka şeklindedir. Sandukanın baş tarafı daha geniş ve yüksek tutulmuştur. ***Baş şahidesi; dikdörtgen formda sivri kemerli olarak sonlanır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapaça olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**

1- el-Fâni mâ sivâ'llâh 2- Teveffeti'l-merhûme Ulu Paşa binti Velî Bey 3- Yevme'l-ehâdi fî evâsıtı şehri Safer 4- li- seneti erbâ'in ve ışrîne ve semânimâyeh (H.824 Safer ayı ortaları Pazar)[69]	**1- الفاني ما سوى الله** **2- توفت المرحومة الوبا شا بنت ولي بك** **3- يوم الا حد فى اواصط شهر صفر** **4- لسنة اربع و عشرين و ثمايه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 50 cm En: 44 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe genel anlamında "Allah'ın dışında her şey fânidir, yok olucudur. Velî Bey'in kızı Ulu Paşa, M.Şubat 1421 senesinde vefat etmiştir (Tüfekçioğlu, 2005; 29). Kitâbe Beylikler Devri üslûbunda bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin 2-3 sıra istifli sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Harflerin oranları ve yazımları uyumlu değildir. Yazıda "**ا-Elif"** harflerinin zülfe kısımlarının yazımı**, "ف-Fe"** harflerinin alt kısmlarını yayvan yazımı**, "ه-He"** harfinin yazım şekli gibi unsurlar dönem özelliği olarak metinde görülmektedir.

3.2.4.6.Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı

3.2.4.6.1.Halil Ağa'nın Oğlu Hafız İmran'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	746-747	**Çizim No:**	69

[69] Mezar Taşının Okunmasında, "*Abdülhamit Tüfekçioğlu, Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları*, adlı eserinde yapılan okuma referans alınmıştır.

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sarıklı fes başlıkla sonlanan bir tipolojidedir. Şahide dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide genel olarak sâdedir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir formdadır. Şahide iç yüzünde kazıma tekniği ile servi ağacı tasviri işlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Dünyada ermedi murada heman	**3- دنیاده ایرمدی مراده همان**
4- Cennette vere muradım hâlık-ı rahmân	**4- جنتده ویره مرادم خالق رحمن**
5- Eşrafdan Halil Ağa oğlu	**5- اشرافدن خلیل اغا اوغلی**
6- Hafız İmrân ruhuna	**6- حافظ امران؟ روحنه**
7- Fâtiha sene 1335	**7- فاتحه سنه 1335**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 78 cm En: 24 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriği mezar taşlarında yaygın olarak görülen ölüme rıza gösterme ve bu dünyadan muradına eremediğine ilişkin ifadelerle başladıktan sonra kimlik bilgilerini sunmaktadır. Buradan kabirde medfun olan kişinin köyün ileri gelenlerinden Halil Ağa oğlu Hafız İmrân olduğu ve 1916-17 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile incelendiğinde mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı

örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.6.2.Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	748	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprakmezar formundadır. Şahide düşey dikdörtgen formda Mahumûdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle bölünmüş 6 satır (devamı toprağa gömülü) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Âh ile zâr kılarak taze-	**2- آه ایله زار قیله رق تازه**
3- liğime doymadım çün ecel	**3- لکمه طویدم چون اجل**
4- Peymanesi dolmuş muradım almadım	**4- پیمانه سی طولمش مرادم المدم**
5- Merhum Mehmed bin Ahmed	**5- مرحوم محمد بن احمد**
6- Ruhiçün el-Fâtiha	**6- روحیچون الفاتحه**
…	**...**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 72 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde ilk bölümünde ölüme duyulan sitem ve gençliğe doyamamanın hüznünü belirten ifadeler yer alır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Mehmed oğlu Ahmed olduğu anlaşılmaktadır. Kitâbenin son bölümü toprağa gömülü olduğundan dolayı vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.6.3.Ali Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	749	**Çizim No:**	70
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey didkdörtgen formda sarık başlıkla sonlanmakta olup sâde bir görünümdedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur	**1- مرحوم ومغفور**
2- Ali Beşe ruhuna	**2- علی بشه روحنه**
3- Fâtiha 1182	**3- فاتحه سنه 1182**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 73 cm En: 24 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede belirtilen kimlik bilgilerinden merhumun Ali Beşe olduğu ve M.1768 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره**- ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.6.4.Hacı Ahmed'in Kızı Hatice Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	750	**Çizim No:**	71
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Şahide yerinden sökülmüş alt bölümü kırık haldedir. Dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan şahide ön yüzünde yuvarlak kemerli bir pano içerisinde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahidenin tepelik bölümü ön yüzünde akant yaprakları, S-C kıvrımları ve yapraklar ile tezyin edilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hacı Mevsılî	**1- حاجی موصلی**
2- oğlu Hacı Ahmed'in kızı	**2- اوغلی حاج احمدك قزی**
3- Merhume Hatice Kadın	**3- مرحومه حدیجه قادین**

4- Ruhuna Fâtiha sene 1193	**4- روحنه فاتحه سنه 1193**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 82 cm En: 34 cm Kalınlık: 6 cm	 **Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede belirtilen kimlik bilgilerinden kabirde medfun olan kişinin Hacı Mevsılî oğlu Hacı Ahmed'in kızı Hatice Kadın olduğu ve M.1779-80 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk, "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.6.5.Eyüb Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	751	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide düşey dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlana bir tipolojide yerinden sökülmüş hâldedir. Başlık destarı çapraz sarımlı olup tepe kısmı taşınıtılı düzdür. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrımış 6 katuş içerisine 7 satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Doymayub gençliğine çünkü	**1- طويميوب كنجلكنه جونكه**
2- Oldu nâ murâd	**2- اولدى نا مراد**
3- Eyleye ânı Rabbe'l-ibâd	**3- ايليه آنى ربّ العباد**
4- Eyüb Ağa'nın oğlu	**4- ايوب اغانك اوغلى**
5- Ecel kazâ derim	**5- اجل قضا درم**
6- Hasan Ağa ruhuna	**6- حسن اغا روحنه**
7- Fâtiha sene 1209	**7- فاتحه سنه 1209**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 75 cm En: 20 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde ömrünün gençliğinde murâdını almadan göçtüğü, Hak'tan mağfiret talebi ve Allah'ın emri ile vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe içeriğinden merhumun Hasan Ağa olduğu ve M. 1794-95 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.6.6.Nalband İbrahim Ağa'nın Eşi Emir Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	752	**Çizim No:**	72
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezardır. Şahide direk toprağa oturur durumda düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli olarak sonlanır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Sade formda olan şahide üzerinde tezyini unsur yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Çırpan Muhacirlerinden	**2- چرپان مهاجرلرندن**
3- Nalband İbrahim Ağa'nın	**3- نعلبند ابراهيم اغانك**
4- Zevcesi Emir Hatun	**4- زوجه سى امير خاتون**
5- Ruhuna üç ihlas	**5- روحنه اوج اخلاص**
6- Bir Fâtiha okuya sene 1335	**6- بر فاتحه اوقيه سنه 1335**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 67 cm En: 29 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni kimlik bilgileri içeren ifadelerden oluşur. Buna göre kabirde medfun olan kişi Çırpan Muhacirlerden Nalband İbrahim Ağa eşi Emir Hatun olduğu ve M.1916-17 senesinde vefat etmiştir. Metinde ifade edilen Çırpan muhaciri ve Nalband olması sosyo-kültürel açıdan önemli bir bilgidir. Göç hareketlerine ilişkin veri sunmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.6.7.Monla Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	753	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Şahide, düşey dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanmaktadır. Ön yüzde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- Monla Ahmed	**3- منلا احمد**
4- Ruhiçün el-Fâtiha	**4- روحیچون الفاتحه**
5- Sene 1181	**5- سنه 1181**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni kimlik bilgileri içeren ifadelerden oluşur. Kabirde medfun olan kişi Monla (Molla) Ahmed olup M. 1767-68 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و** /mim -vav harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.6.8.İbrahim'in Kabri

Bulunduğu Yer:	**Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı**	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	754	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Şahide yerinden sökülmüş hâlde prizmal düşey dikdörtgen fomrda sarık başlıkla sonlanır. Şahide ön yüzenden dört kartuş içinde Arapça celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer alır. Şahide üzerinde süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum	**1- مرحوم**
2- İbrahim	**2- ابراهيم**
3- Ruhuna	**3- روحنه**
4- Fâtiha	**4- فاتحه**
5- Sene 1157	**5- سنه 1157**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 15 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinde kimlik bilgileri ve dua talebi içeren ifadeler yer alır. Kabirde medfun olan kişi İbrahim olup M. 1744-45 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe üzerindeki yazı basit formda celî sülüs yazı örneği olup hat sanatı açısından değerlendirme yapılacak seviyede değildir.

3.2.4.6.9.Mehmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	755	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide, düşey dikdörtgen formda Nezkebi sarık başlıkla sonlanmaktadır. Ön yüzde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaret murad olan	**1- زيارتدن مراد اولان**
2- Duadır bugün bana	**2- دعادر بوكون بكا**
3- İse yarın sanadır	**3- ايسه يارن سكادر**
4- Merhum ve mağfur leh	**4- مرحوم ومغفور له**
5- Mehmed Efendi ruhuna el-Fâtiha	**5- محمد افندى روحنه الفاتحه**
6- Sene 1182	**6- سنه 1182**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 76 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe yaygın olarak kullanılan üç satırlık manzum metinle başladıktan sonra devamında medfun olan kişiye ait kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Metin içinde . "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.6.10.Çerkes Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	756-757	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş taşı,*** düşey dikdörtgen formda sarıklı fes başlıkla sonlanan bir tipolojidedir. Ön yüzünde cetvellerle ayrılımış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. ***Ayak taşı,*** yerinden sökülmüş vaziyette sağlamdır. Dikdörtgen gövdeli sivri kemer tepelikle sonlanan formdadır. Şahide üzerinde tezyîni unsur yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede hak kabrini ravzâ-i cennet	**3- ایده حق قبرنی روضۀ جنّت**
4- Handândan merhum ve mağfur	**4- خاندندن مرحوم ومغفور**
5- Çerkes Hasan Ağa ruhuna Fâtiha	**5- چرکس حسن آغا روحنه فاتحه**
6- 21 Rebiü'l-evvel sene 1325	**6- 21 ربیع الاوّل سنه 1325**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 138 cm En: 29 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 148 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan dört satırlık manzum metinle başladıktan sonra devamında medfun olan kişiye ait kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun kişi Çerkes Hasan Ağa olup M. 4 Mayıs 1907 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.6.11.Arif Ağa'nın Pederi Hacı Yahya Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	758	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi***, düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma sahip olup sadedir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki 2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet 3- Ede kabrini Hakk ravzâ-i cennet 4- Arif Ağa'nın pederi merhum 5- Hacı Yahya Ağa'nın ruhuna Fâtiha 6- Sene 1291	**1- هوالباقى** **2- فنادن بقايه ايلدى رحلت** **3- ايدة قبرني حق روضة جنت** **4-عارف اغانك پدرى مرحوم** **5- حاجى يحيا اغانك روحنه روحنه فاتحه** **6- سنه 1291**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 118 cm En: 32 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında sık kullanılan bir serlevha ve iki satırlık manzum metinle başladıktan sonra devamında medfun olan kişiye ait kimlik bilgileri içerir. Kabirde medfun olan kişi Arif Ağa'nın Pederi Hacı Yahya Ağa olup M. 1874-75 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.7.Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı

3.2.4.7.1.Kunduracı Halil Efendi'nin Oğlu Hasan Efendi

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	759-760	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi***, düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma sahiptir. Şahide iç yüzünde servi ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çınarlı mahallesinden	**2- چنارلی محله سندن**
3- Kunduracı Halil Efendi	**3- قوندره جی خلیل لفندی**
4- Oğlu Hasan Efendi	**4- اوغلی حسن افندی**
5- Ruhuna Fâtiha 22 Şubat sene …	**5- روحنه فاتحه شباط 22 سنه ...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 21 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriği genel olarak kimlik bilgilerini içermektedir. Buna göre kabirde medfun olan kişi Çınarlı mahallesinden Kunduracı Halil Efendi oğlu Hasan Efendi'dir. Metnin son bölümünde tarih kısmının silinmesinden dolayı vefat yılı okunamamaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.7.2.Hacı İsmail Oğlu Hacı Abdullah'ın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	761	**Çizim No:**	73
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahied yatık vaziyette yerinden sökülmüştür. Sütun parçasının yüzeyi işlenerek oluşturulan şahide silindirik gövdeli düşey dikdörtgen fomrda düz tepelikle sonlanır. Şahide ön yüzünde dört satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Baki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- el-Hâc İsmail	**3- الحاج اسمعیل**
4- bin el-Hâc Abdullah	**4- بن الحاج عبدالله**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 148 cm En: 26 cm Kalınlık: 28 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriği kimlik bilgilerinden ibarettir. Kabirde medfun olan kişi Hacı İsmail Oğlu Hacı Abdullah'dır. Merhûmun vefat tarihi bilinmemektedir. Şahide ve yazıdan hareketle 18. Yy'a tarihlendirilebilir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade

ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri kısmen uyumludur. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması, "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve "و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.7.3.Seyyid Osman Ağa'nın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	762	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık vaziyette düşey dikdörtgen formda serdengeçti başlıkla sonlanan bir tipolojidedir. Ön yüzde gövde bölümünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde tezyîni unsur görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- el-Bâki	**1- الباقى**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- Latif Köylü Seyyid	**3- لطيف كويلى سيّد**
4- Osman Ağa'nın	**4- عثمان اغانك**
5- Ruhuna el-Fâtiha	**5- روحنه الفاتحه**
6- Sene 1219	**6- سنه 1219**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 205 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtım

Kitâbe metni kimlik bilgileri ve dua talebi içeren ifadelerden oluşur. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Latif Köylü Seyyid Osman Ağa olup M.1804-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde nitelikli celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması, "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.7.4... İsimsiz Kabir BEK-1

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	763	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir başa şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Ön yüzünde cetvellerle ayrılmış satırlar içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbenin alt bölümü toprağa gömülü hâlde olup isim ve tarih bölümü tespit edilememiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hıtâbı mâ'nevi	**1- خطاب معنوى**

2- Şer’iâta bezm-i bugün ayânın efkârımız	**2- شريعته بزم بوكون عيانكن افقارمز**
3- Tarîkât ehline aceb nedendir iğbirârımız	**3- طريقت اهلنه عجب نه دندر اغبرارمز**
4- Ne farkı var tarîkâtın şer’iât ile bilmeyiz	**4- نه فرقى وار طريقتك شريعت ايله بلمه يز**
5- Yazık değil mi ta'n ile geçerse rüzgârımız	**5- يازق دكلمى طعن ايله كچرسه روزكارمز**
6- Ne ulvi kadere nâiliz hasûd nâ bekâr bak	**6- نه علوى قدره نائلز حسود نا بكار باق**
7- Behişte bir naziredir cihandaki mezarımız	**7- بهشته بر نظيره در جهانده كى مزارمز**
8- Nasıl tefahhur etmeyiz O pîre müntesib iken	**8- نصل تفخر ايتمه يز او پيره منتسب ايكن**
…	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni çok sık görülmeyen “*Hıtâbı mâ’nevi”* ibaresi ile başladıktan sonra manzum bir şiirle devam etmektedir. Şiirin içeriğinde kabirde medfun kişinin Tarîkat ehli olduğu anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı özellikleri ile baktığımızda Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ’lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde çanaklı bazı harfler keşidelendirilerek yazı hareketlendirilmiştir. Metinde bazı “**ى-ye”** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.7.5.Debbağ Ali Paşa’nın Oğlu Mehmed’in Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	764	**Çizim No:**	74

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık vaziyette dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmaz. Ön yüzünde 5 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Debbağ Ali	**2- دبّاغ على**
3- Beşe ibn	**3- باشه ابن**
4- Merhum Mehmed	**4- مرحوم محمد**
5- Ruhiçün Fâtiha 1198	**5- روحيچون فاتحه 1198**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 62 cm En: 14 cm Kalınlık: 14 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni kimlik bilgileri ve dua talebi içeren ifadelerden oluşur. Kabirde medfun kişi Debbağ[70] Ali Paşa'nın Oğlu Mehmed olup M.1783-84 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metin içeriğinde bir meslek isminin geçmesi Kitâbenin önemini artırmaktadır. Kitâbe ibtidâi seviyede celî sülüs yazı örneğidir.

3.2.4.7.6.Abdullah Beşe'nin Oğlu Uzun Muhammed'in Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette

[70] Hayvan derilerini işleyen, kullanılır hale getiren usta.

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	765	**Çizim No:**	75
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık vaziyette dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanmaktadır. Ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır hâlinde mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde tezyîni unsur bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1194	**1- سنه 1194**
2- Okuyalar bir Fâtiha rahmete'l-lilâlemîn	**2- اوقویالر بر فاتحه رحمت للعالمین**
3- Durağı cennet ola fî makâmın emin	**3- دراغی جنت اوله فمقامین امین**
4- Şefî'i ola âna yaren Muhammed Mustafa	**4- شفعی اوله اکا یارن محمّد مصطفی**
5- Abdullah Beşe oğlu Uzun Muhammed	**5- عبدالله اوغلو اوظون محمّد**
6- Ruhiçün el-Fâtiha	**6- روحیچون الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 212 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe vefat tarihi ile başladıktan sonra mezar taşlarında sık gördüğümüz üç satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Abdullah Beşe'nin Oğlu Uzun Muhammed olup M.1780 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.7.7.Hamamcı Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	766	**Çizim No:**	76
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık vaziyette dikdörtgen formda serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır hâlinde mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbenin yer aldığı panonun üst bölümüne çiçek motifi işlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1193	**1- سنه 1193**
2- Okuyalar bir Fâtiha rahmete'l-lilâlemîn	**2- اوقويالر بر فاتحه رحمت للعالمين**
3- Durağı cennet ola fî makâmın emin	**3- دراغی جنت اوله فمقامين امين**
4- Rahmet idüb ol ğani cennâti adn yerin	**4- ايدوب اول غنی جنات عدن يرين**
5- Ruhunu şâd eyleye Rabbi'l-âlemîn	**5- روحنی شاد ايليه راب لعالمين**
6- Kayacıkda Hamamcıʕ oğlu Ahmed Ağa	**6- قياجقد حمامج؟ اوغلو احمد اغانك**
7- Ruhiçün el-Fâtiha	**7- روحيچون الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 218 cm En: 35 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe vefat tarihi ile başladıktan sonra mezar taşlarında sık gördüğümüz üç satırlık manzum metinle devam eder. Buna göre kabirde medfun olan kişi Hamamcı Oğlu Ahmed Ağa'dır ve 1779 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.7.8.Hacı Ali Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	767	**Çizim No:**	77
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık vaziyette düşey dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanmaktadır.Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. .

Okunuşu	**Metin**
1- Okuyalar Fâtiha rahmete'	**1- اوقويالر بر فاتحه رحمت**
2- l-lilâlemîn durağı cennet	**2- للعالمين دراغی جنت**
3- Ola fî makâmın emin	**3- اوله فمقامين امين**
4- Merhum ve mağfur el-Muhtâç	**4- مرحوم ومغفور المختاج**
5- İlâ rahmetî rabbihi'l-gafûr	**5- الی رحمة ربّه الغفور**
6- Hamamcı zâde el-Hâc Ali	**6- حمّامجی زاده الحاج علی**

7- oğlu Mehmed Ağa ruhuna 8- Fâtiha sene 1172	**7- اوغلی محمد اغا روحنه** **8- فاتحه سنه 1172**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 192 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni ilk bölümünde merhuma dua ve Hakk'tan mağfiret temennileri içeren ifadeler yer alır. Metnin devamında merhûmun Hamamcı oğlu Hacı Ali oğlu Mehmed Ağa olduğu ve M.1758-59 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم**-merhûm" kelimesinde "**م-و** /mim -vav" ve "**و مغفور**- ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.4.7.9.Fâtıma Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	768	**Çizim No:**	78
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık hâlde dikdörtgen formda üç dilimli tepelikle sonlanmaktadır. Ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde tezyini unsur görülmez.

Okunuşu	Metin
1- Merhûme ve mağfûre 2- Fâtıma Hatun 3- Ruhuna el-Fâtiha 4- Sene 1172	**1- مرحومه ومغفوره** **2- فاطمه حاتون** **3- روحنه الفاتحه** **4- سنه 1172**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 37 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Fâtıma Hatun olduğu ve M.1758-59 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.7.10.Mustafa Yazıcı'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	769	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Şahide prizmal düşey dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde 4 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde tezyîni unsur bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretden murad olan 2- Duadır bugün bana ise yarın 3- Sanadır merhum Mustafa Yazıcı 4- Ruhuna Fâtiha sene 1136	**1- زیارتدن مراد اولان** **2-دعادر بوکون بکا ایسه یارن** **3- سکادر مرحومه مصطفی یازجی** **4- روحنه فاتحه سنه 1136**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 16 cm Kalınlık: 16 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz üç satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Mustafa Yazıcı olduğu ve M.1723-24 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbede kullanılan yazı ibtidâi düzeyde celî sülüs olup hat sanatı açısından değerlendirme yapılacak düzeyde değildir.

3.2.4.7.11.Hacı İsmail oğlu Hakkı Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	770-771	**Çizim No:**	79
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Şahide pehle üzerinde düşey dikdörtgen formda sarıklı Fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yuer alır. Kitâbenin son satırı tarih yazılı bölüm kazınmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Kapına geldim ilâhi beni eyle mağfûr	**2- قپو کّه کلدم الهی بنی ایله مغفور**
3- Cenneti adnini ihsan ile eyle mesrûr	**3- جنّت عدنیکّی اخسان ایله أیله مسرور**
4- Bahr-ı isyâna dalıp gerçi sevâb işlemedim	**4- بحر عصیانه دالوب کرچه ثواب ایشله مدم**
5- Sığınıp ismine geldim sana ey Rabb-i ğafûr	**5- صغینوب اسمکّه کلدم سکّا أی ربّ غفور**
6- Müteveffa Hacı İsmail oğlu	**6- متوفی حاجی اسماعیل اوغلی**
7- Hakkı Efendi ruhuna Fâtiha	**7- حقی افندی روحنه فاتحه**
8- …	**... -8**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 128 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümü merhûmun ağzından Allah'a mağfiret ve cenneti talebi içeren ifadelerden oluşur. Metnin devamında kimlik bilgileri yer alır. Kabirde medfun olan kişinin Hacı İsmail oğlu Hakkı Efendi olduğu anlaşılmakla birlikte son satır kazındığından dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.7.12.Prizrenli Arnavud Hacı Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	772-773	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sarıklı fes başlıkla sonlanan bir formdadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil rik'â hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen gövdeli sivri kemer tepelikle sonlanan görünümdedir. Şahide üzerinde tezyîni unsur bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Kabrimi ziyaret edene ihvana budur ricam	**2- قبریمی زیارت ایدن اخوانه بودر رجام**
3- Dünkü gün senin gibi idim ben heman	**3- دونکی کون سنك کبی ایدم همان**
4- Yarın sende benim gibi olursun bî gümân	**4- یارین سنده بنم کبی اولورسن بی کمان**
5-Okuyub bir Fâtiha edesin bizleri şâdmân	**5- اوقویوب بر فاتحه ایده سن بزلری شادمان**
6- Prizrenli Arnavud Hacı Hasan Ağa	**6- پرزرینلی آرناود حاجی حسن اغا**
7- Ruhuna Fâtiha sene 1928	**7- روحنه فاتحه سنه 1928**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 42 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 134 cm En: 40 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz dört satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Prizrenli Arnavud Hacı Hasan Ağa olduğu ve M.1928 yılında vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile bölgede rik'â hat ile yazılmış olması yönü ile önemlidir. Osmanlı son döneminde Kitâbelerde görülen rik'â hattının güzel bir örneği olan kitâbe tek sıra istifli açık ve ahenkli bir görünümdedir.

3.2.4.7.13.Şerife Heybetullah'ın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	774	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık vaziyettedir. Sandukalı bir kabrin bir parçası olarak günümüze ulaşan şahidenin formu ve metin içeriğinden baş taşı olduğu görülmektedir. Yatay dikdörtgen pehle üzerinde elips bir pano içinde yükselen düşey dikdörtgen formdaki şahide hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Pehlenin ön yüzünde bir vazo içerisinde yukarı doğru açılan çiçek tasviri yer alır. Pehleden şahide gövdesine geçişte bitkisel bordür ve yanlardan pahlanmış yaprak formunda geçişler görülür. Başlık kısmı üzerine yüksek kabartmalı çiçek tasvirleri ve boyunda yapraklardan oluşan bordür işlenmiştir. Gövde üzerinde yer alan Kitâbe cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1-هوالباقی**
2- Ciğerim hûn eyledi civanım Allah	**2- جکرم حون ایلدی جوانم الله**
3- … ile etmiş … cinânı el-Hâce Heybetullah	**3- ... ایله ایتمش ... جنانی الحاجه هیبة الله**

4- İlâhi makâmımı eyle Firdevs-i âlâ 5- Molla Kâbil? Ola cennetde … Lutfullah 6- Merhûme ve mağfûr leha el-Hâce 7- Şerife Heybetullah ruhuna Fâtiha 8- Sene 1213 Muharrem	**4- الهی مقامی ایله فردوس عالا** **5- ملا قبل اوله جنتده ... لطف الله** **6- مرحومه ومغفور لها الحاجه** **7- شریفه هیبة الله روحنه فاتحه** **8- سنه 1213 محرم**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 205 cm En: 62-42 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metni üzerinde oluşan aşınmala satırlarda ekik okumalara sebep olmuştur. Metin içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Şerife Heybetullah olduğu ve M.Haziran 1798 senesinde vefat ettiğ anlaşılmaktadır. Metin üzerinde oluşan aşınmala satırlarda ekik okumalara sebep olmuştur. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.7.14.Hasan Efendi Oğlu Muhammed Reşad Efendi'nin Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	775	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide yatık vaziyettedir. Sandukalı bir kabrin bir parçası olarak günümüze ulaşan şahidenin metin içeriğinden baş taşı olduğu görülmektedir. Yatay dikdörtgen bir formda olan şahidenin üst

kısmı kırık hâldedir. Gövde üzerinde yuvarlak kemerli pano içerisinde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisinde Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1-İlâhi ente el-Kerîm 2- Bursalı Şâri zâde Şeyh Arif Efendi hafidi ve Bandırma 3- Mahkeme birinci kâtibi Hasan Efendi Mahdumu Muhammed Reşad Efendi 4-18 Ramazan vefatı sene 1321	**1- الهی انت الکریم** **2- بروسه لی شاری زاده عارف افندی حفیدی و باندرمه** **3- محکمه برینجی کاتبی حسن افندی مخدومی محمّد رشاد افندی** **4- 18 رمضان وفاتی سنه 1321**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 68 cm En: 56 cm Kalınlık:6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde merhûma ait kimlik bilgileri yer almaktadır. Buna göre şahide Bursalı Şâri zâde Şeyh Arif Efendi torunu ve Bandırma Mahkeme birinci kâtibi Hasan Efendi oğlu Muhammed Reşad Efendi'ye ait olup M.8 Aralık 1903 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe iyi düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**افندی**-Efendi" kelimelerinde "**ی-ن" "Num ve Ye"** harflerinin çanakları birbirlerine doğru keşidelendirilerek yazılmıştır.

3.2.4.8.Bandırma Aksakal Köyü Mezarlığı

3.2.4.8.1.Emin Oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Aksakal Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021

Fotoğraf No:	776-777	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisinde olup şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda destarlı fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma ssahiptir. Şahide iç yüzünde servi ağacı tasviri vardır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2-بنی قیل مغفرت یا ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzâm nûr-u Kur'ân	**3- بحقّ عرش اعظم نور قرآن**
4- Emin oğlu merhum Hacı Hüseyin Ağa	**4- امین اوغلی مرحوم حاجی حسین آغا**
5- Ruhuna Fâtiha	**5- روحنه فاتحه**
6- Sene 1322	**6- سنه 1322**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 92 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 84 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Emin oğlu Hacı Hüseyin Ağa olup M.1904-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı

içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.8.2.Yanbolulu Hasan Ağa Oğlu Hasan Hüseyin'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Aksakal Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	778-779	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisinde olup şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma ssahiptir. Şahide üzerinde süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Hasretimle valdeynim durmasın ağlasın	**2- حسرتمله والدينم طورمسون قان اغلاسون**
3- Genç yaşıma doymadım bana her can ağlasın	**3- كنج ياشمه دويمدم بكا هر جان اغلاسون**
4- Acısınlar bana emsâl ve akranın cümlesi	**4- اجيسونلر بكا امثال و اقرانك جمله سى**
5- Rahm eder gökde melek yerde insan ağlasın	**5- رحم ايدر كوكده ملك يرده انسان اغلاسون**
6- Yanbolulu Hasan Ağa mahdumu Hasan Hüseyin ruhuna	**6- يانبوليلى حسن اغا محدومى حسن حسين روحنه**
7- Fâtiha sene 1335	**7- فاتحه سنه 1335**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 60 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 62 cm En: 24 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Yanbolulu Hasan Ağa oğlu Hasan Hüseyin olduğu ve M. 1916-17 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.8.3.Ya'kub Ağa Oğlu Veli Ağa

Bulunduğu Yer:	Bandırma Aksakal Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	780-781	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisinde olup şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma ssahiptir. Şahide iç yüzünde servi ağacı motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**

2- Etrafıma bakdım bir yer görünmez 3- Feryâd edersem bir kimse gelmez 4- Bir hâbna kim vahşetle memlû 5- Öldüm mü yâ Râb kabrimin meylidir bu 6- Ya'kub Ağa zâde Veli Ağa ruhuna Fâtiha 7- Sene 1334	**2- اطرافمه باقدم بر یر کورونمز** **3-فریاد ایدرسه م بر کمسه کلمز** **4-بر خوابکن کیم وحشتله مملو** **5- اولدوم می یا رب قبریم میلدر بو** **6- یعقوب اغا زاده ولی اغا روحنه فاتحه** **7- سنه 1334**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 83 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ya'kub Ağa oğlu Veli Ağa'dır ve M. 1915-16 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.4.9.Bandırma Emre Köy Mezarlığı

3.2.4.9.1.Çerkünlü Edhem Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Emre Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	782	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli üzeri açık pehleli formda olup ayak şahidesinin günümüze ulaşamadığını düşünmekteyiz. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هواخلاق الباقى**
2- Acep dostlarına hikmetdir bu hikmet	**2- عجب دوستلر نه حكمتدر بو حكمت**
3- Güzeller göç idüb gitmekde hasret	**3- كوزللر كوچ ايدوب كتمكده حسرت**
4- Gençliğine doymayan derdine	**4- كنجلكه طويميان دردينه**
5- Derman bulmayan Enderûn-u	**5- درمان بولميان اندرون**
6- Hümâyun Ağalarından olub	**6- همايون اغالرندن اولوب**
7- Çerkünlü Edhem Efendi'nin	**7- چركونلى ادهم انديڭ**
8- Ruhiçün Lillâhi'l-Fâtiha	**8- روحيچون لله الفاتحه**
9- Sene 1297	**9- سنه 1297**
10- 22 sin // 9 Şevval	**10- 22 سن \\ 9 شوال**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Enderûn-u Hümâyun Ağalarından Çerkünlü Edhem Efendi olup M. 14 Eylül 1880 senesinde vefat etmiştir. Metnin son bölümünde oval kartuş içinde yer alan "22 sin" ibaresinin ne anlamda kullanıldığı tespit edilememiştir. Ancak "Sin-mezar" anlamından hareketle

şahideyi yapan atölyedeki yapım sırası ya da sıra numarası olabileceği düşünülebilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.9.2.Çerkes Muhacirleri Eşrâfından Hacı …'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Emre Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	783-784	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisinde olup şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcut hâlinde 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma ssahiptir. Şahide iç yüzünde aşağıdan yukarı doğru uzanan kıvrık bir dal üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşan süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Vatanımda beni devr etmişken dünyada	**2- وطنمده بنی دور ایتمشکن دنیاده**
3- Şimdide dest-i ecel eyledi pinhân beni	**3- شمدیده دست اجل ایلدی پنهان بنی**
4- Gerçi bu alem-i fânide bulunmaz rahat	**4- کرچه بو عالم فانیده بولنمز راحت**
5- Çok felaketle felek eyledi nâlan beni	**5- چوق فلاکتدن فلك ایلدی نلان بنی**
6- Kereminden dilerim hazreti Gaffâr-ı zünûb	**6- کرمندن دیلرم حضرت غفّار زنوب**

7- Günahım afv eyle, eyle Handân beni 8- Çerkes Muhacirleri Eşrâfından Hacı 9- … ruhiçün el-Fâtiha …	**7- كنهم عفو ايله ايله خندان بنى** **8- چركس مهاجرلرى اشرافندن حاجى** **9- ... روحيچون الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 136 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 128 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe, ilk bölümünde merhûmun muhacir olduğunun ve ölümün ikinci bir göç olduğuna atıf yapana manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişi isminin *Çerkes Muhacirleri Eşrâfından Hacı* bölümü okunabilmiş devamı şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı eksik kalmıştır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.9.3.Nasuh Hüsrev'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Emre Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	785-786	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisinde olup şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır.

Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcut hâlinde 11 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma ssahiptir. Şahide iç yüzünde bir vazo içerisinden yukarı doğru uzanan kıvrık bir dal üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşan süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bu cihânı fâni felek zılli hayal	**2- بو جهان فانی فلك ظلّ خیال**
3- Âkil olan buna aldanmak muhâl	**3- عاقل اولان بوکا آلدانمق محال**
4- Çünkü bildik şu felekden yok bekâ	**4-چونکه بیلدك شو فلکدن یوق بقا**
5- Aç dideki ola gör habb âl âbâ	**5-آچ دیده کی اوله کور حبّ آل عبا**
6- Geçmeğe benimle ister ise sohbeti	**6- کچمکه بنمله ایستر ایسه صحبتی**
7- Âli abâ ile olsun ser'i	**7- آل عبا ایله اولسون سیرتی**
8- Elhamdülillâh buldu nazmım intiha	**8- الحمدلله بولدی نظمم انتها**
9- Okuyanlar belki ede bir dua	**9- اوقویانلر بلکه ایده بر دعا**
10- Nasuh Hüsrev çün oldu tamam	**10- نصح خسرو چون اولدی تمام**
11- Hâne-i hâmûş tarihi vesselam 27 Şevval 1324	**11- خانۂ خاموش تاریخ والسلام 27 شوال 1324**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 114 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 106 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbede dünyanın fâniliği ve aldanmamak gerektiği belirtilmiş, dua talebi ve kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin son bölümünde vefat tarihi ebced hesabı ile de düşülmüştür. Kabirde Nasuh Hüsrev'in medfun olduğu ve M. 14 Aralık 1906 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbenin son satırında yer alan "*Hâne-i hâmûş- Sessiz Evi"* anlamına gelen terim az görülen bir ifadedir. Burada ölümün sessizliğine

ithafen sessizliğe, susmuşluğa vurgu yapılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.9.4.Seyyid Kadri Reşid Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Emre Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	787-788	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisinde olup şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcut hâlinde 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma ssahiptir. Şahide iç yüzünde gövde de birbirine çatılı iki adet kama, kamaların orta kısmında ay-yıldız motifi yer alır. Tepelik kısmında yaprakların yer aldığı düzenleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İster dâne-i isyân olan Kadri Reşid Bey'dir	**2- استر دانهٔ عصیان اولان قدری رشید بکدر**
3- Defin Hâk cennettir velâkin katili sendir	**3- دفین خاك جنّتدر ولاکن قاتلی سکندر**
4- Sana gufrân-ı ve Rahmetle ona katrân-ı dûzahlar	**4- سکا غفران و رحمتله اوکا قطران دوزخلر**
5- Vatan uğrunda ölmek şüphesiz her rütbeden dikdir	**5- وطن اوغرنده اولمك شبهه سز هر رتبهدن دیکدر**

6- Bil ey za'ir ki bu zât millete ruhun feda kılmış 7- Sana bir Fâtiha etmek kıraat farz bî şekdir? 8- Seyyid Kadri Bey'in ruhuna Fâtiha 9- Kanûni evvel sene 1335	**6- بيل اى زائر كه بو زات ملته روحين فدا قلمش** **7- سكا بر فاتحه ايتمك قرائت فرض بى شكدر** **8- شهيد قدرى بكك روحنه فاتحه** **9- كانون اول سنه 1335**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde kabirde medfun olan kişinin Kadri Reşid Bey olduğu, şehid olarak vefat ettiğini içeren ifadeler yer alır. Metnin son bölümünde tam ismi Seyyd Kadri Bey olarak tekrarlanır ve M. Aralık 1919 senesinde vefat ettiği belirtilir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumsuz görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.10.Bandırma Mahbubeler Köyü

3.2.4.10.1.Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Mahbubeler Köyü	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	789-790	**Çizim No:**	80
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisinde olup şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcut hâlinde 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey

dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma ssahiptir. Şahide üzerinde süsleme yer almaz. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumsuz görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzâm nûr'u Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsân	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Ki Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed	**6- که عبدالله طاغلونك اوغلی محمّد**
7- Tamam seksen senedir .. isyân	**7- تمام سکسان سنه در قق عصیان**
8- Oturdum Mahbubeler obasında	**8- اوتوردم محبوبه لر اوبه سنده**
…	
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 92 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed'dir. Şahidenin alt bölümü toprağa gömülü olduğundan vefat tarihi okunamamıştır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumsuz görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.4.11.Bandırma Yeniyenice Köyü Mezarlığı

3.2.4.11.1.Hacı Derviş Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Bandırma Yeniyenice Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	05.08.2021
Fotoğraf No:	791	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda serdengeçti başlık ile sonlanmaktadır. Ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde tezyîni unsur yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- Ziyaretten murad olan duadır	**2- زیارتدن مراد اولان دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بوکون بکا ایسه یارین سکادر**
4- Merhum ve mağfûr el-muhtâç	**4- مرحوم و مغفور المهتاج**
5- İlâ Rahmeti Rabbih'l-gafûr	**5- الی رحمت ربه الغفور**
6- Hacı Derviş Mehmed Ağa	**6- حاجی درویش محمد اغا**
7- Ruhiçün	**7- روحیچون**
8- el-Fâtiha	**8- الفاتحه**
9- Sene 1188	**9- سنه 1188**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 112 cm En: 27 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Derviş Mehmed Ağa olup M. 1774-75 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.Burhaniye

3.2.5.1.Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi

3.2.5.1.1.Ahmed Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	792-793	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda rozet formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlar ayrılmış, 9 satır içersine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarına her iki yanda da birer adet olacak şekilde işlenmiş açılmış çiçek motiflerinden başlayarak yukarıya doğru daralarak uzanmakta olan yapraklardan

oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Omuz kısımlarında yer alan orta kısmında yan yana verilmiş akant yapraklarından oluşan süslemelerle başlığa geçiş yapılır. Şahidenin başlık kısmı, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel bir biçimde saran yapraklardan oluşam rozet şeklindedir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû 2- Elim çekdim cihanın cümle vârından 3- Le el-Hamdü evlâd-ı ayâl tahlif eyledim 4- Şefî'im olsun Fâtıma hayr el-fâf 5- Hâl-i ihtifa ramed bile duâ-i taltif eyledim 6- Ziyaret eyleyen evlâd-ı evdâd … 7- Ricam bir Fâtiha üç ihlâsı tavsîf eyledim 8- Gemici zâde Ahmed Ağa haremi Melek Hanım deyü 9- Senin mezarın yazdın ve ta'rîf eyledim 10- Sene 1296	**1- هو** **2- الم چكدم جهانك جماه وارندن** **3- له الحمد اولاد عيال تحليف ايلدم** **4- شفيعه م اولسون فاطمه خيرالفا** **5- حال اختفا رمده بيله دعا تلطيف ايلدم** **6- زيارت ايليان اولاد اوداد ملن؟ بحق** **7- رجام بر فاتحه اوج اجلاص توصيف ابلدم** **8- كميجى زاده احمد اغا حرمى ملك حانم ديو** **9- سنك مزارم يازدن و تعريف ايلدم** **10- سنه 1296**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 124 cm En: 36 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 118 cm En: 32 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhum ağzından yakınlarından, dünyadan ayrıldığını, Hz. Fâtıma'dan şefaat umduğunu ve ziyarete gelenlerden dua beklediğini ifade eder. Metinin devamında kimlik bilgileri yer alır.

Buna göre kabirde medfun olan kişi Gemici oğlu Ahmed Ağa eşi Melek Hanım olup M.1878-79 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta bozuk bir celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve sıkışıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyum görülmez. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.1.2.Hasan Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	794-795	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer yoktur. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan birbiri içerisine geçmiş iki daire formunda kıvrık dallar üzerinde yer alan yapraklar, çiçekler ve meyvelerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1-Hû	**1- هو**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجاىٔ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**

5- Ve kemmil küllü noksâni 6- Kara Gemici zâde Hasan Ağa 7- Mahdumu Ahmed Ağa ruhuna 8- Fâtiha sene 1300	**5- وكمّل كلّ نقصانى** **6- قره كميجى زاده حسن اغا** **7- مخدومى احمد اغا روحنه** **8- سنه 1300**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 89 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 91 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz Arapça manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kara Gemici oğlu Hasan Ağa oğlu Ahmed Ağa olup M.1882-83 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.1.3.Seyyid Süleyman Karamanlı'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	796-797	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla

sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda yer alan bir kurdela motifi içerisinden yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık dallar ve dalların etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeye yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhum ve mağfûr	**2- مرحوم و مغفور**
3- es-Seyyid Süleyman	**3- السیّد سلیمان**
4- Karamanlı ruhuna	**4- قره مانلی روحنه**
5- el-Fâtiha sene 1203	**5- الفاتحه سنه 1203**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 21 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 128 cm En: 25 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid Süleyman Karamanlı olduğu ve M.1788-89 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-**ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.5.1.4.Trabzonî Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	798	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda, şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 18 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bî vefadır dâr-ı dünya bulmadım bundan vefa	**2- بیوفادر دار دنیا بولمدم بوندن وفا**
3- Nice yüz bin evliyalar sürmedi bir dem safâ	**3- نیجه یوز بیك اولیالر سورمدی بر دم صفا**
4- Mevti kalbinden çıkarma dücmeden eyle fikr	**4- موتی قلبندن چیقارمه دجمدن ایله فکر**
5- Dîn-i İslâm olduğuna rûz-ı şeb ile şükür	**5- دین اسلام اولدیغیکه روز شب ایله شکر**
6- Ehli kabre sen nazar et gafil insan kıl dua	**6- اهلی قبره سن نظر ایت غافیل انسان قیل دعا**
7- Sanada kalmaz bu fani geçmesin ömrün heba	**7- سکادة قلماز بو فانی کچمسون عمریك هبا**
8- Cümle'izi rûh-ı mevt … göreler hep bî gümân	**8- جمله زی روح موت اجسین کوره لر هپ بیکمان**
9- Mevt edecek? Rahmet olmaz kimseye vermez eman	**9- موت ایدیجك رحمت اولماز کمسه یه ورمز امان**
10- Hem dâhi ihvânıma olsun vasiyet ederim	**10- هم دخی اخوانمه اولسون وصیت ایدهرم**
11- Hayr ile duâ kılmayan ehibbâ-i niderem	**11- خیریله دعا قلمیان احبّای نیده رم**
12- Geldi ecel kuşu kondu çünkü dostun bağına	**12- کمسیه رحصتی اولماز باقه صاغی صولنه**
	13- کمسیه رحمتی اولماز باقا صاغی صولنه

13- Kimseye rahmeti olmaz baka sağı soluna 14- Hak tebârek teâla vere îman hâl'âti? 15- Okuyub seb' el-meşânı eyle dehşet ey katî 16- Çün ecel erdi mi kâribe yakdı mı harâret odu 17- Okuyub kıl nazar taşına Trabzonî Hafız Ahmed Efendi 18- fî 4 Muharrem sene 1279	**14- حق تبارك تعالى ويره ايمان حلعتى** **15- اوقيوب سبع المشانى ايله دهشت اى قتى** **16- چون اجل ايردى قريبه يقدمى حرارت اودى** **17- اوقيوب قيل نظر طاشه طرابزونى احمد افندى** **18- فى 4 محرم سنه 1279**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 117 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde dünyanın fâni ve geçici olduğuna, insanın gafil olmaması gerektiğine, zitarete gelenlerden dua talebi gibi ifadeler içeren uzun bir bölümden sonra kabirde medfun olan kşinin Trabzonî Hafız Ahmed Efendi olduğunu ve M. 2 Temmuz 1862 senesinde vefat ettiği söylenmektedir. Kitâbe metni edebi yönden zengin bir içeriğe sahiptir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.5.1.5.Burhaniye HAC-1 İsimsiz Kabir

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	799	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda kısmen kırılmış bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam sayı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında, kıvrık dal ve yaprakardan oluşan süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi emân	**3- ایرشدي اجل ویرمدی امان**
4- Kabrimi ziyaret eyleyen ihvân	**4- قبریم زیارت ایدن اخوان**
….	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 52 cm En: 27 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamının toprağa gömülü olmasından dolayı merhûmun ismi ve vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbede kullanılan yazı hat sanatı içinde değerlendirilebilecek düzeyde değildir.

3.2.5.1.6.Seyyid Hafız Ali Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	800	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır (Şahidenin alt kısmı toprağa gömülü olduğu için tam sayı bilinmemektedir.) içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ya ilâhi inâyet kıl kabrimi dar eyleme	**2- یا الهی عنایت قیل قبریم دار ایلمه**
3- Köşkümü cennet kıl yerimi dar eyleme	**3- کوشکمی جنت قیل یرمی دار ایلمه**
4- Duâcı zâde merhum	**4- دعاجی زاده مرحوم**
5- ve mağfûr ilâ Rabbihi'l-gafûr	**5- ومغفور الی رابة الغفور**
6- es-Seyyid Hafız Ali Efendi'nin	**6- السید حافظ علی افندینك**
…	**…**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 64 cm En: 27 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid Hafız Ali Efendi olduğu

anlaşılmaktadır. Ancak şahidenin son bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe iki istifli sade ve girift bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yetereli değildir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, " **و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarakta tetâbuk yapılmıştır.

3.2.5.2.Burhaniye Hacı Hasan Camii Haziresi

3.2.5.2.1.Kavakdibi Camii Şerifi İmamı …'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Hasan Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	801-802	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam sayı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**

2- Nûş idüb câm-ı kazâdan şerbeti	**2- نوش ايدوب جام قضادن شربتى**
3- Eyledim fâni cihandan âh izzeti	**3- ايلدم فانى جهاندن آه عزتى**
4- Kalmadı vakdim vasiyyet edeyim	**4- قالمدىوقتم وصيّت ادە يم**
5- Verdi Hak bana şehadet devleti	**5- ويردى حق بكا شهادت دولتى**
6- Kavakdibi Camii Şerifi İmamı	**6- قواق دبى جامع شريف امام**
…	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 62 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 60 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında manzum metinle devam eder. Metinde bu dünyadan zamansız ve şehit olarak ayrıldığını belirtir. Şahidenin son bölümünde merhûmun Kavakdibi Camii Şerifi İmamı olduğu okunmaktadır. İsim ve tarih bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı kimlik bilgisi tamamlanamamıştır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.5.2.2.Hafız Emin Efendi'nin Oğlu Abdurrahman ...'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Hasan Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	803	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam sayı bilinmemekteeedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Açılmış gül gibi soldum cihanda	**2- اچلمش كل كبى صولدم جهاندە**
3- Hazân okur bülbül idim her ânda	**3- حزان اوقور بلبل ايدم هر اندە**
4- Kavakdibi İmâmı Hafız Emin	**4- قواق دبي ايمامى حافظ امين**
5- Efendi'nin mahtumu Abdurrahman	**5- افندينك مخدومى عبدرحمن**
…	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 60 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kavakdibi İmâmı Hafız Emin Efendi'nin oğlu Abdurrahman olduğu anlaşılmaktadır. Ancak merhûmun tam ismi ve vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.2.3.Monla Halil … 'Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Hasan Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	804-805	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 2 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altındsa olduğu için tam sayı bilinmiyor.) içerisine celî sülüs hat ile Arapça/Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir***. Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, 3 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Ayak şahidesinin malzeme, form ve yazı özellikleri bakımından aynı kabre ait olmaması muhtemeldir.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfûr	**1- مرحوم و مغفور**
2- Monla Halil	**2- منلا خليل**
…	**....**
Ayak Taşı	**Ayak Taşı**
1- Maşâallah sene 1205 Allahümmeğfirlena	**1- ماشاالله سنه 1205 \ اللهمّ اغفرلنا**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 36 cm En: 22 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 45 cm En: 35 cm Kalınlık:

	5 cm

Kitâbe Tanımı:

Baş şahidesi üzerinde kimlik bilgilerini ifade eden ifadeler yer alır. Metinde belirtildiği üzere kabirdemedfun olan kişi Monla Halil …'dır. Şahide alt bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı **tamamı okunamamıştır.** Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و مغفور-**ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Ayak şahidesi üzerinde yer alan ifade de ise "Ne güzel, Allah kötü bakışlardan saklasın, Allahım beni Bağışla anlamlarına gelen ibareler ve M.1790-91 tarihi yazılıdır. Kitâbe bu hâli ile mezar taşına değil bir yapıya ait olmalıdır.

3.2.5.2.4.… Abdullah …' Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Hacı Hasan Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	806	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnzıca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin üst kısmı ve yan kısmı kırık durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır (Şahidenin üzerindeki kırıklar ve alt kısmın toprak altında olmasından dolayı tam sayı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**

- … - Alanya sancağında … - Kasabasında merhum … - … Abdullah **...**	**….-** **- علانیا صنجاغنده ..** **- قصبه سنده مرحوم فاطمه..** **- عبدالله ...** **….**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 44 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninin büyük bölümü kırık hâlde olup kimlik bilgisi olarak Abdullah ismi okunabilmiştir. Mâil celi sülüs hat ile hakkedilen Kitâbe sade formda değerlendirme yapılacak düzeyde değildir.

3.2.5.3.Burhaniye Memiş Camii Haziresi

3.2.5.3.1.Deli Mahmud'un Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Memiş Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	807	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahdeli, üzeri açık pehleli kabirde şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan yatay destarlı Sarık

başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş

Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- el-Bâki	**1- الباقی**
2- Fenadan bekâya eyledi	**2- فنادن بقایه ایلدی ایلدی**
3- Rıhlet Hak ide	**3- رحلت حق ایده**
4- Kabrini ravzâ-i cennet	**4- قبرینی روضهٔ جنت**
5- Deli Mahmud zâde	**5- دلی محمود زاده**
6- Merhum el-Hâc Muhammed	**6- مرحوم الحاج محمّد**
7- Ağa ruhuna Fâtiha sene 1227	**7- اغاروحنه فاتحه سنه 1227**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 81 cm En: 20 cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Deli Mahmud oğlu Hâcı Muhammed Ağa'dır ve M. 1812 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.3.2.İsimsiz BMC-1 Kabir

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Memiş Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	808-809	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam sayı bilinmemektedir.) içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi br süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlana formda sade görünümdedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ**
3- Yezdân bî Hakkı arş-ı âzam	**3- یزدان بحقّ عرش اعظام**
4- Nûr-ı Kur'ân gelüb kabrimi	**4- نور قران کلوب قبریم**
5- Eden ihvan okuyalar	**5- ایدن اخوان اوقویالر**
6- Ruhuma bir Fâtiha ihsan	**6- روحمه بر فاتحه احسان**
…	**….**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 82 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 80 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine sık kullanılan manzum metinle devam eder. Metnin devamı toprağa gömülü olduğunda kabşrde medfun olan kişinin ismi okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.3.3.Hüseyin Asburiyevi? Oğlu Kemer Müftüsü Seyyid Mustafa Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Memiş Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	810-811	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli kabirde şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin Kitâbe metninin üst kısmında, ortada yer alan açılmış bir gül motifi etrafında gelişen kıvrık dal ve yaprakalrdan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlana formda sade görünümdedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**

4- Vela te’huzuhü bî ‘isyâni 5- Ve kemmil küllü noksâni 6- Müfti-i Kemer merhum ve mağfur 7- es-Seyyid Mustafa Efendi ibn 8- Hüseyin Asburiyevi? ruhiçün 9- el-Fâtiha fî 26 Şevval sene 1303	**4- ولا تأخز بعصیانی** **5- وکمّل کلّ نقصانی** **6- مفتی کمر مرحوم و مغفور** **7- السیّد مصطفی افندی ابن** **8- حسین اصبریوی روحیچون** **9- الفاتحه \ فی 26 شوال سنه 1303**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 118 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 120 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm

Kit abe Tanımı:

Kitâbe metni mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan Arapça beyitlerle bşaldıktan sonra merhûma ait kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Hüseyin Asburiyevi? Oğlu Kemer Müftüsü Seyyid Mustafa Efendi olup M.28 Temmuz 1886 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı “**ى-ye”** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.b

3.2.5.4.Burhaniye Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi

3.2.5.4.1.Hacı Ahmed Efendi’nin Kızı Emine Monla’nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	812	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülüp kenara alınmış durumda karşımıza çıkmaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide gövde kısmından kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
- … Valdeyni câm - Şeyh zâde Hacı Ahmed - Efendi'nin kerimesi Emine - Monla ruhuna Fâtiha - Sene 1206	**- ..والدینی جامه** **- شیخ زاده حاجی احمد** **- افندینك كریمه سی امینه** **- منلا روحنه فاتحه** **- سنه 1206**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 53 cm En: 20 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Şeyh oğlu Ahmed Efendi'nin kızı Emine Monla olduğu ve M. 1791-92 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.5.4.2.Kara Gemici Oğlu Ahmed ….. Hüseyin'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş

	Haziresi		Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	813	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Şahide yerinden sökülmüş durumda, dikdörtgen bir forma sahip boyun kısmı üzerinde ve alt kısmında kırılmalar mevcuttur. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır (Şahidenin alt kısmı kırık olduğu için tam sayı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafından her iki yandan ve üstten çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Tıfl iken hayfa erişdi va'desi	**2- طفل ایکن حیفا ایرشد وعدسی**
3- Ağladı kan annesi hem atası	**3- اغلدی قان انه سی هم اتاسی**
4- Nûş idüb câm-ı ehli peymânesi	**4- نوش ایدوب جام اجل پیمانه سی**
5- Cennet içre şimdi oldu lânesi	**5- جنت ایجر شمدی اولدی لانه سی**
6- Kara gemici oğlu Ahmed	**6- قره کمیجی اوغلی احمد**
7- … … Hüseyin ruhuna	**7- ... حسین روحنه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 58 cm En: 24 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan manzum ifadeler sonrasında kimlik bilgisini vermektedir. Metinde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kara gemici oğlu Ahmed… Hüseyin'dir. Şahide üzerindeki kırılmalar kimlik bilgilerinin eksik okunmasına sebep olmuştur. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.5.4.3.Çân? Ağası Oğlu Râşid Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	814	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, dikdörtgen formda olup orta kısmından kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde mevcut hâlde cetvellerle ayrılmış 5 satır (Şahidenin üst kısmı kıırk olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metnini her iki yandan ve alttan çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
- Rıhlet ettim mülk-ü fâniden bekâ güller	**- رحلت ايتدم ملك فانيدن بقا كلزارينه**
- Lutf idüb ihsân ede ecrin cenâb-ı kibriyâ	**- لطف ايدوب احسان ايده اجرين جناب كبريا**
- Çân? Ağası Oğlu Râşid Efendi	**- چاك اغاسى اوغلى راشد افندى**
- Ruhiçün rızâen-Lillâh Fâtiha	**- روحيچون رضاءً لله فاتحه**

- fî 15 Zi'l-hicce sene 1305	**- فی 10 زیالحجه سنه 1305**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 42 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbenin ilk bölümü mevcut olmamakla birlikte sağlam olan satırlarda merhûmun fâni dünyadan göçdüğü ve Allah'tan mükafat beklemektedir. Kitâbenin son bölümünden şahidenin sahibi olan olan kişinin Çân? Ağası Oğlu Râşid Efendi olduğu ve M. 223 Ağustos 1888 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.4.4.Emine'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	815	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi yerinden sökülmüş hâlde, dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**

1- El-Bâki	**- الباقى**
2- Nev civânın uçtu cennet bağına	**2- نو جوانكن اجدى جنّت باغنه**
3- Ateş etti valdeyni cânına	**3- اتش ايتدى والدينى جانىه**
4- Şimdi oldu mâderi gayet garîb	**4- شمدى اولدى مادر غايت غريب**
5- Sen sabır ver valdeyni hâline	**5- سن صبر وير والدينى حالنه**
6- Oldu babası bu belde-i naibi	**6- اولدى باباسى بو بلدة نائبى**
7- Olmuşdu … yâd-ı gârına	**7- اولمشيدى بقكه**
8- Bu Emine uçduğun ehrâya? Bak	**يادكارنه**
9- Bin ikiyüz elli iki tarihine sene 1252	**8- بو امينه اوجدغك احرايه باق**
	9- بيك ايكيوز اللى ايكى تاريخنه \ سنه 1252
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 61 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metni genelinde merh3umun vefatının ailesini derin hüzen boğduğunu belirten ifadeler yer alır. Son bölümde merhûmun isminin Emine olduğu ve M.1836-37 olduğu yazı ve rakamla ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.5.4.5.Osman Kethuda'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	816	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımları gövdeden taşar şekilde verilmiş akant yapraklarından oluşmaktadır. Şahidenin başlık kısmı, merkezde yer alan iki adet açılmış gonca motifi etrafında, boyun kısmınıda kaplayaak şekilde işlenmiş, yapraklardan oluşan bitkisel süslemelerden oluşmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve el-Dâim	**1- هوالدائم**
2- Ansızın bir derde düşdüm bulmadım derman âna	**2- آنسزين بر درده دوشدم بولمدم درمان اكا**
3- Va'desi gele kişinin edemez Lokman deva	**3- وعده سى كاه كشينك ايده مز لقمان دوا**
4- Sâl bin üç yüz on üç mâh-ı Safer iki idi	**4- سال بيك اوجيوز اون ماه صفر ايكى ايدى**
5- Bu misafirhane-i dünyadan göçüp gittim şaha	**5- بو مسافر حانه دنيادن كوچوب كتدم شها**
6- Lutf ve gufrân-ı Hûdaya olmuşum mağrur ben	**6- لطف و غفران خدايه اولمشم مغرور بن**
7- Kabrime cennet kapusu dilerim aça Hûda	**7- قبريمه جنت قپوسى ديله رم آچه خدا**
8- Bu mezârım taşını okuyan ihvandan dahi	**8- بو مزارم طاشنه اوقويان اخواندن دخى**
9- Bir dua bir Fâtiha ihsanın iderem ricâ	**9- بر دعا بر فاتحه احسانن ايده رم رجا**
10- Lütfullah Efendi zâde Ahmed Efendi zevcesi	**10- لطف الله افندى زاده احمد افندى زوجه سى**
11- Osman Kethuda kerimesi Hatice Hanım ruhuna	**11- عثمان كتخدا كريمه سى حديجه حانم روحنه**
12- Fâtiha 2 Safer sene 1313	**12- فاتحه 2 صفر سنه 1313**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 29 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metni sık görülmeyen "*Hüve el-Dâim (Daim-sonsuz olan O'dur)"* ibaresi ile başlamaktadır. Metin içeriğinde genel olarak merhûmun dermansız bir hastalıktan vefat ettiği, Allah'tan mağfiret ve kabrinin cennet kapısı olması ve ziyaretçilerden dua temennileri içeren ifadeler yer almaktadır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Lütfullah Efendi oğlu Ahmed Efendi eşi Osman Kethuda kızı Hatice Hanım olduğu ve M.25 Temmuz 1895 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.5.4.6.Lütfullah Efendi'nin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	817	**Çizim No:**	81
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bakıp geçme ricâm budur ey Muhammed ümmeti	**2- بقوب کچمه رجام بودر ای محمد انتی**
3- Ölünün diriden bir Fâtiha dır minneti	**3- اولینن دریدن بر فاتحه در منتی**
4- Kabrimi ziyaret eden ol resûlün ümmeti	**4- قبرینی زیارت ادن اول رسولك امتی**
5- Lütfullah Efendi'nin zevcesi	**5- لطف الله افندینك زوجه سی**
6- Fâtıma Hanım ruhuna Fâtiha	**6- فاطمه خانم روحنه فاتحه**
7- Sene 1308	**7- سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 114 cm En: 43 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Lütfullah Efendi'nin eşi Fâtıma Hanım olup M.1890-91 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.5.4.7.Bardakçı Mehmed Ağa'nın Oğlu Hacı Mustafa Sabri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	818	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- ….han bir düşdüm bulmadım asla deva	**2- ..هان بر درده دوشدم بولمدم اصلا دوا**
3- Kimse ma'mûl etmesin bu dehri fâniden vefa	**3- کمسه مأمول ایتمسون بو دهر فانیدن وفا**
4- Rıhlet ettim mülkü fâniden beka gülzârına	**4- رخلت ایتدم ملك فانیدن بقا کلزارینه**
5- Lutf idüb ihsan ede ecrin cenâb-ı kerîm	**5- لطف ایدوب احسان ایده اجرن جناب کریم**
6- Bardakçı Mehmed Ağa zâde el-Hâc	**6- بارداقجی محمد اغا زاده الحاج**
7- Mustafa Sabri Efendi ruhuna Fâtiha	**7- مصطفی صبری افندی روحنه فاتحه**
8- Sene 1320	**9- سنه 1320**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 123 cm En: 31 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun ağzından dermansız bir derde düşüp çare bulamadığı, ziyaretçilere bu dünyaya aldanmamaları gerektiği ve Hakk'tan mağfiret talebi içeren ifadeler yer alır. Metnin devamında

şahide sahibinin Bardakçı Mehmed Ağa oğlu Hacı Mustafa Sabri Efendi olduğu ve M.1902 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değidir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.5.4.8.İbrahim Ağa'nın Kızı Ümmühan Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	819	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide kısmen kırık sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-uKur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- el-Hâc Bayram zâde el-Hâc	**6- الحاج بیرام زاده الحاج**
7-İbrahim Ağa'nın kerimesi merhume	**7- ابراهیم اغانك کریمه سی مرحومة**

8- Ümmühan Hatun ruhiçün Fâtiha 9- fî 21 Ş (Şa'ban) sene 1253	**8- امّهان حاتون روحيچون** **9- فى 21 ش 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 84 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum bir şiirle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Bayram oğlu Hacı İbrahim Ağa'nın kızı Ümmühan Hatun'dur ve M. 31 Ekim 1837 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması, "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla da tetâbuk yapılmıştır.

3.2.5.4.9.Ali Çavuş'un Kızı Ülfet Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	820	**Çizim No:**	82
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnin yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan başlayarak her

iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Hasreta bir goncâ-i nevreste fidan	**4- حسرتا بر غنجه نورسته فدان**
5- Kuş misali eyledi azmi cinân	**5- قوش مسال ایلدی عزم جان**
6- Ali Çavuş kerimesi	**6- علی چاوش کریمه سی**
7- Ülfet ruhuna Fâtiha sene 1323	**7- الفت روخنه فاتحه سنه 1323**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 81 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum bir şiirle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ali Çavuş kızı Ülfet olduğu ve M. 1905-06 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.5.4.10.Fâtıma Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	821	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnin yer verilmiştir. Şahide üzerinde tezyînî unsur yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüseyin Ağa'nın 2- Odalığı merhûme ve mağfûre 3- Lî Rahmete Rabbihi'l-gafûr Fâtıma 4- Hatun ruhuna Fâtiha sene 1154	**1- حسين اغانك** **2- اوده لغى مرحومه ومغفوره** **3- لى رحمة ربّها الغفور فاطمه** **4- خاتون روحنه فاتحه سنه 1154**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hüseyin Ağa'nın odalığı Fâtıma Hatun olduğu ve M.1741-42 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metinde kullanılan "*Odalığı*[71]*"* ibaresi dönemin sosyo-kültürel uygulamaları hakkında tarihsel veri olarak önemlidir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak " **و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

[71] Satın alınan köle kadın. Erkeğin kendi özel isteklerine, cinsel arzularına hizmet eden nikâhsız cariye konumudaki kadındır.

3.2.6.Edremit

3.2.6.1.Alemizâde Camii Haziresi

3.2.6.1.1.Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Alemizâde Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	822	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmıştır. Şahidenin iç yüzünün sağ kısmında kısmen kırıklar yer almaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- …m ve mağfur	**1- ..وم و مغفور**
2- …aç ilâ Rahmeti	**2- ..اج الى رحمة**
3- … el-aziz el-gafûr	**3- العزيز الغفور**
4- …âc Mustafa Ağa	**4- اج مصطفى اغا**
5- …huna rızâen Lillâh	**5- ..حنه رضاءًلله**
6- …tiha sene 1170	**6- تحه سنه 1170**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy 86 cm En: 21 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Mustafa Ağa olduğu ve M. 1756-57 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.1.2.Âlemizâde Hacı Muhammed Ağa'nın… Kabri

Bulunduğu Yer:	Alemizâde Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	823	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmıştır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 3 satır (Şahidenin alt kısmı ttoprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bâd-ı ecel eyledi beni hazan	**2- باد اجل ایلدی بنی خزن**
3- Âlemizâde Hacı Muhammed Ağa'nın	**3- علمی ذاده حاجی محمّد اغانك**

…	**…**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 54 cm En: 30 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Âlemizâde Hacı Muhammed Ağa'nın …'sı olduğu belirtilmekle birlikte şahidenin devamının kırık olması kimlik bilgilerini eksik bırakmıştır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.1.3.Âlemizâde Hacı İbrahim Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Alemizâde Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	824	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**

- Ziyaretten murâd duadır	**- زيارتدن مراد دعادر**
- Bugün bana ise yarın sanadır	**- بوكون بكا ايسه يارين سكادر**
- Merhum ve mağfur	**- مرحوم ومغفور**
- Âlemizâde Hacı	**- علمى زاده حاجى**
- İbrahim Ağa'nın	**- ابراهيم اغانك**
- Ruhiçün Fâtiha	**- روحيچون فاتحه**
- Sene 1194	**- سنه 1194**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 85 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Âlemizâde Hacı İbrahim Ağa olduğu ve M.1780 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.2.Kurşunlu Camii Haziresi

3.2.6.2.1.Kassab zâde Muhammed Çelebi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	825	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	D		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, melâmi tipolojidedir. Şahidenin iç yüzünde 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum	**1- مرحوم**
2- Kassab zâde	**2- قصّاب زاده**
3- Muhammed Çelebi	**3- محمّد جلبی**
4- Ruhuna Fâtiha	**4- روحنه فاتحه**
5- Sene 1132	**5- سنه 1132**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 85 cm En: 26 cm Kalınlık: 24 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kassab zâde Muhammed Çelebi olduğu ve M. 1719-20 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe dönemine göre mahalli düzeyde celî sülüs yazı mörneği olup açık istifli ve sâde bir sorma sahiptir.

3.2.6.2.2.Seyyid Hacı Osman oğlu Seyyid Hacı Mustafa Efendi oğlu Seyyid Lütfullah'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	826	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 6 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Meşâyıh Tarîk-i Nakşibendi	**2- مشايخ طريق نقشبند**
3- -yyeden es Seyyid Lütfullah	**3- يّه دن السيّد لكف الله**
4- Efendi ibn es-Seyyid el-Hâc	**4- افندي ابن السّيد الحاج**
5- Mustafa Efendi ibn	**5- مصطفى افندى ابن**
6- es-Seyyid el-Hâc Osman	**6- السّيد الحاج عثمان**
…	**…**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 104 cm En: 34 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Nakşîbendi Tarikâti Şeyhlerinden Seyyid Hacı Osman oğlu Seyyid Hacı Mustafa Efendi oğlu Seyyid Lütfullah olduğu anlaşılmaktadır. Kitâbenin son bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.2.3.Hüseyin Efendi'nin Oğlu Seyyid Hüseyin Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	827	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip ola şahide yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Henüz açılmadan gonca	**2- هنوز آچیلمادن غنچه**
3- Gül iken gitti	**3- کل ایکن کتدی**
4- Bülbülüm bahçe cinân	**4- بلبلم بخچه جنان**
5- Görünce uçdu	**5- کورنجه اوچدی**
6- Merhum Kurşunlu Müezzini Hüseyin	**6- مرحوم قورشونلی مؤزنی حسین**
7- Efendi'nin oğlu merhum es-Seyyid Hüseyin	**7- افندینك اوغلی مرحوم السید حسین**
8- Efendi ruhiçün el-Fâtiha sene 1252	**8- افندی روحیچون الفاتحه سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 54 cm En: 20 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kurşunlu Müezzini Hüseyin Efendi'nin oğlu Seyyid Hüseyin Efendi olup M.1836-37 senesinde vefat etmiştir. Metinde merhûmun babasının Kurşunlu Camii müezzini olduğunun ifade edilmesi tarihsel kayıt olarak önemlidir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.2.4.İsimsiz Kabir KCH-1

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	828	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda, şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış5 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-uKur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**

5- Okusunlar ruhuma bir Fâtiha ihsan …	**5- ايده لر روحمه فاتحه احسان** **…**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 70 cm En: 26 cm Kalınlık: 14 cm	 **Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı kimlik bilgileri tespit edilememiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır

3.2.6.2.5.Emine Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	829	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, 5 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer görülmez.

Okunuşu	**Metin**

1- Fâtiha 2- Merhum ve mağfur leha 3- Emine Hatun 4- Ruhiçün sene 1125	**1- فاتحه** **2- مرحوم مغفور له** **3- امینه حاتون** **4- روحیچون سنه 1125**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 58 cm En: 16 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Emine Hatun olduğu ve M. 1713-14 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe yerel üslupta vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli açık bir düzenlemede olup "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.6.2.6.Seyyid Lütfullah Efendi'nin Kızı Şerife Fâtıma Hatun

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	830	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Doymayub gençliğine çünkü oldu nâ murad	**2- طویمیوب کنجلکنه چونکی اولدی نا مراد**
3- Rahmete müsteğrâk ede ânı Rabbe'l-mennân	**3- رحمته مستغراق ایده ربّالعباد**
4- es -Seyyid Lütfullah Efendi	**4- السّید لطف الله افندی**
5- Kerimesi merhume ve mağfure	**5- کریمه سی مرحوم ومغفوره**
6- Şerife Fâtıma Hatun	**6- شریفه فاطمه خاتون**
7- Ruhiçün Fat… (Fâtiha)	**7- روحیچون فاتح..**
8- fî 5 L (Şevval) sene 1215	**8- فی 5 ل سنه 1215**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 117 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Seyyid Lütfullah Efendi kızı Şerife Fâtıma Hatun olup M. 19 Şubat 1901 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.2.7.Yâkub Oğlu Edremid Hâkimi Osman Nuri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	831	**Çizim No:**	**xxx**

Baş Şahide Planı:	H

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle parçası üzerine oturur durumdadır. Silindirik bir gövdeye sahip olan şahide üst kısımda sade bir formda sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Serlevha metni altında bir hilal motifi içinde kabartmalı Sünbülî Tâcı kabartması yer alır. Şahidenin kaidesi üzerinde, merkezde yer alan dairesel bir çiçek motifi etrafında gelişen kıvrık dallardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- İlâhi abdike'l-âsi etâkâ	**2- الهى عبدك العاصى اتاكا**
3- Merhum Eşrâf-ı kuzâttan	**3- مرحوم اشراف قضاتدن**
4- Edremid Hâkimi el-Hâc	**4- ادرميد حاكمى الحاج**
5- Osman Nuri Efendi	**5- عثمان نورى افندى**
6- bin Yakub gafere lehümâ	**6- بن يعقوب غفر لهمه**
7- fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 1287 – fî 24 Ağustos sene 1286	**7- فى جمازى الاخر سنه سنه 1287 \ فى 24 اغستوس سنه 1286**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 150 cm En: 22 cm Kalınlık: 22 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Yâkub oğlu Edremid Hâkimi Hacı Osman Nuri Efendi olup M.6 Eylül 1870 yılında vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe

iki sıra istifli teşrifatlı ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde tirfiller ve harekeler kullanılarak göze hoş bir düzenleme sağlanmıştır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.2.8.Habib Oğlu Yusuf Oğlu Kadı Mevlâna Sinan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Kurşunlu Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	832-835	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde sonlanmıştır. Şahidenin ön ve arka yüzünde cetvellerle ayrılmış toplam 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Yazılar içerisinde palmet ve rûmi motiflerinden oluşan bitkisel bezemeler vardır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde sonlanmıştır. Şahidenin iç ve dış yüzlerinde cetvellerle ayrılmış 3 er satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metinleri yer almaktadır. Metinde içerisinde palmet ve rûmi motiflerinden oluşan bitkisel bezemeler vardır.

Okunuşu	**Metin**
Baş Taşı **Ön Yüzü**	**Baş Taşı** **Ön Yüzü**
1- Teveffâ el-merhumû'l-mağfur el-âlim	**1- توفّى المرحوم المغفور العالم**
2- el-âmîl Mevlâna Sinan bin Yusuf bin Habib	**2- العامل مولانا سنان بن يوسوف بن حبيب**
3- el-Kâdî eş-şehîr bi-ibni Hakem fî cemâziye'l-âhir	**3- القضى الشهير بابن حكم فى جماذى الاخر**

4- Senete seb’a mie **Arka Yüzü** 1- Kâle’n-Nebî Aleyhi’s-selâm 2- el-Mü’minûne lâ yemutûne bel yunkılûne 3- min dâri’l-fenâ ilâ dâri’l-bekâ **Ayak Taşı** **Ön Yüzü** 1- el-Mevtü yü’tike bi’l-hayri ve’l-kabri sandûkü’l-ameli 2- İsbir alâ ahvâlin lâ mevte illa bi’l-eceli 3- el-Mevtü ke’sün küllü'n-Nâsi şâribühü **Arka Yüzü** 1- Yâ men bi dünya isteğale garrehû ve tûle’l-ameli 2- Ve lem yezel fî gafletin minhu hatta el-eceli 3- el-Mevtü bâbün küllü en-nâs dahilühû	**4- سنة سبع مأة** **Arka Yüzü** **1- قال النبى عليه السلام** **2- المؤمنون لا يموتون بل ينقلون** **3- من دار الفنا الى البقاء** **Ayak Taşı** **Ön Yüzü** **1- الموت يأتيك الخير والقبر صنقوق العمل** **2- اصبر على احوال لا موت الا بالأجل** **3- الموت كأس كل الناس شاربه** **Arka Yüzü** **1- يا من بدنياه اشتغل غره وطول الأمل** **2- ولم يزل فى غفلة منه حتىّ الأجل** **3- الموت باب كل النّاس داخله**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 90 m En: 35 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy 90 cm En: 36 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak Rahmetli âlim ve ilmiyle amel eden Habib oğlu Yusuf oğlu İbn Hakem olarak bilinen kadı Mevlâna Sinan’ın M. Şubat/Mart 1301 senesinde vefat ettiğini ifade ederi. Kitâbenin devamında Peygamber aleyhisselam şöyle buyurmuştur: “Müminler ölmez ancak fani dünyadan bâkî olana yer değiştirirler” hâdîsi şerifi okunmaktadır. Ayak şahidesinde yer alan Kitâbede ise “Ölüm sana hayır getirir kabir ise amellerin saklanacağı sandıktır. Başa gelen durumlara sabret, ölüm sadece ecelle

gelir. Ölüm ise tüm insanların içtiği bir bardaktır." ve "Ey dünya kendisini meşgul eden ve gelecek için uzun emeller kuran kişi, ölümden ancak ecel gelene kadar gafil kalırsın. Ölüm tüm insanların geçtiği bir kapıdır." Anlamlarındaki Arapça ifadeler yer almaktadır. Kitâbe hat sanatı açısından incelendiğinde Beylikler devri celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak iki sıra istifli sıkışık ve bitkisel süslemelerin yer aldığı bir düzenlemeye sahiptir. Metinde harflerin anatomik ifadeleri ve ölçülerinin uyumsuz olması gibi dönem özelliklerini göstermektedir. Yazı içinde "ا-**Elif"** harfinin uzunca ve sereninin yazımı, **"ل-ا / Elif ve Lam"** harflerinin kollarının birbirini kesmesi, "ن-**Nûn"** harfinin çanağının yayvan yazımı gibi hususlar o dönemin celî sülüs yazısında görülen uygulamalardır.

3.2.6.3.Emin Ağa Camii Haziresi

3.2.6.3.1.Çolak Ali Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	836	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**

4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ايده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Merhum ve mağfur leha	**6- مرحوم و مغفور له**
7- Çolak Ali oğlu	**7- چولاق على اوغلو**
8- Hacı Muhammed Ağa'nın	**8- حاجى محمّد اغانك**
9- Ruhiçün Fâtiha	**9- روحيچون فاتحه**
10- Sene 1215	**10- سنه 1215**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 142 cm En: 34 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çolak Ali oğlu Hacı Muhammed Ağa olup M. 1800-01 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.3.2.Alemîzâde Kızı Aişe Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	837	**Çizim No:**	83
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır.

Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında, altta yer alan 3 adet yan yana verilmiş dairesel çiçekleri yarım daire formunda saran ışınsal yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt 2- Yürü ey bi vefa dünya seninle elvedâ olsun 3- İşi cevri cefa dünya seninle elvedâ olsun 4- … dan el çeküp yâ Rab bekâya eyledim rıhlet 5- Kerem kıl cürmümü afv et adn-ı bana mekam olsun 6- İlâhi ben günahkârı haşrde eyleme rüsvâ 7- Dilerim cürmü isyânım senin afv gele mahv olsun 8- Alemîzâde kerimesi merhume ve mağfure 9- Aişe Kadın'ın ruhuna el-Fâtiha 10- fî Gurre B (Recep) sene 1291	**1- آه من الموت** **2- یوری ای بیوفا دنیا سنکله الودآع اولسون** **3- ایشی جوری جفا دنیا سنکله الودآع اولسون** **4- ... دن ال چکوب یا رب بقایه ایلدم رحلت** **5- کرم قیل جرممی عفو ایت عدن بکا مقام اولسون** **6- آلهی بن کناهکاری حشرده ایلمه رسوای** **7- دیلرم جرم عصیانم سنك عفو کله محو اولسون** **8- عالمی زآده کریمه سي مرحومه و مغفوره** **9- عایشه قادینك روحنه الفاتحه** **10- فی غره ب سنه 1291**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 152 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Alemîzâde kızı Aişe Kadın olduğu ve M. Ağustos 1871 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve

anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.3.3.Muhammed Ağa'nın Eşi Şerife Nefise Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	838-839	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli toprak mezarda şahideler pehle üzerinde yer alırç. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dilimli sivri kemer formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin alt kısmında yer alan kaidesi üzerinde kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer alır. Kitâbenin ilk satırlarının her iki yanında simetrik lâle motifi görülür. Şahide alınlık bölümünde merkezde yer alan yan yana verilmiş gonca güller ve üzerinde kurdele motifi etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları görülür. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda alt kısmı yivli ve daha geniş bir topuz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin kaide kısmında her iki yanında yer alan akantus yapraklarından oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Şahidenin alt kısımda büyükçe bir vazo içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan gül ağacı etrafında gelişen karanfil ve lâle tasvirleri görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Oluncak ferman Hak ister icabet da'vete	**2- اولينجق فرمان حق استر اجابت دعوته**
3- Emrine mut'i olan cümle ererler izzete	**3- امرينه مطيع اولان جمله ايررلر عزّته**
4- Azm idüb bekâ mülküne bir ferd-i senhî	**4- عزم ايدوب بقا ملكنه بر فرد سنحى**

5- El çeküp fani cihandan erdi gurb-i Rahmete 6- Hayatta rûz şeb ikram ederdi daima 7- Hanesinde nice kimse el sunardı ni'mete 8- Dergâh-ı Âli kapucu başılarından Muhammed Ağa'nın 9- Halilesi merhume Şerife Nefise Hanım ruhiçün 10- el-Fâtiha fî 7 S (Safer) sene 1240	**5- الچكوب فانى جهاندن ايتدى قرب رحمته** **6- حياتنده روز شب اكرام ايدردى دعايمه** **7- حانه سنده نجه كيمسه ال صونردى نعمته** **8- دركاه عالي قپوجى باشيلرندن محمّد اغانك** **9- حليله سي مرحومه شريفه حانم روحيچون** **10- الفاتحه \ فى 7 ص سنه 1240**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 149 cm En: 32 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy 150 cm En: 31 cm Kalınlık: 15 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Dergâh-ı Âli kapucu başılarından Muhammed Ağa'nın eşi Şerife Nefise Hanım olup M.1 Ekim 1824 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli, harekeler, tirfiller ile teşrifatlı ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.3.4.Kızıl Keçili Hacı Halil Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	840	**Çizim No:**	84
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide başlığı üzerine ters dönmüş bir gül dalı işlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini Hak ravzâ-i cennet	**3- ایده قبرینی حق روضه جنت**
4- Merhum ve mağfur	**4- مرحوم و مغفور**
5- el-Muhtâç ilâ Rahmetî	**5- المحتاج الی رحمته**
6- Rabbihi'l-gafûr Kızıl	**6- ربّه الغفور قیظل**
7- Keçili Hacı Halil Ağa	**7- کچلی حاجی حلیل اغا**
8- nın ruhiçün el-Fâtiha	**8- نك روحیچون الفاتحه**
9- Sene 1239	**9- سنه 1239**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 162 cm En: 28 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kızıl Keçili Hacı Halil Ağa'dır ve M. 1823-24 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir

düzenlemeye sahiptir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و- مغفوره** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.6.3.5.Cemile'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	841	**Çizim No:**	85
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide muhtemelen mevcut yerine sonradan getirilmiştir. Şahide düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanır. Gövde yanlarında yivli sütunceler, devamında düz bir bordür ve dikey zik zak şeklinde üçüncü bir bordürle Kitâbenin yer aldığı iki pano oluşturulmuştur. Kitâbe panoları ikinci bir düz hatlı bordürle tamamlanmıştır. Kitâbe iki ayrı pano içerisine 4 satır hâlinde celî sülüs hat Arapça olarak hakkedilmiştir. Tepelik kısmı yüzeyinde merkezde iri bir palmet ve çevresinde rûmi kıvrımları ile hareketlendirilmiştir. Palmet ve rûmilerin çevresi kabartma kıvrımlar ile tamamlanmıştır. Şahide bu özellikleri ile beylikler dönemi örneğidir.

Okunuşu	**Metin**
1- İntikâle el-merhum	**1- انتقال المرحوم**
2- el-mağfure Cemile	**2- المغفوره جميله**
…	**...**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy 94 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninin tamamı günümüze ulaşamamakla birlikte birlikte şahidenin Cemile adında bir kadına ait olduğu okunmaktadır.Kitâbe beylikler dönemi celî sülüs formundadır. Harflerin yazımlarında bu durum gözlemlenmektedir.

3.2.6.3.6.Alemîzâde Seyyid Alemî Ali Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	842	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan kabirde şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin kaide kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- Allâhû Sübhânehû ve teâla hazretleri	**2- الله سبحانه وتعالي حضرتلري**
3- merhum ve mağfur el-muhtâç	**3- مرحوم و مغفور المحتاج**
4- İlâ Rahmeti Rabbihî'l-gafûr	**4- الی رحمته ربّه الغفور**
5- Ser Bevvâbîn Dergâh-ı Âli	**5- سر بوّابین درکاه عالی**
6- Kapucu başılarından	**6- قپوجی باشیلرندن**
7- Alemîzâde es-Seyyid	**7- علمی زاده السّید**
8- Alemî Ali Ağa'nın	**8- علمی علی اغانك**

9- Ruhiçün bî hürmeti el-Fâtiha 10- fî 11 L (Şevval) sene 1223	**9- روحيچون بحرمته الفاتحه** **10- فى 11 ل سنه 1223**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 154 cm En: 30 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde Hakk'a dua ile başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Dergâh-ı Âli Kapucu başılarından Alemîzâde Seyyid Alemî Ali Ağa olup M. 30 Kasım 1808 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.3.7.Edremid Müftüsü Muhammed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	843	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 9 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Baki	1- هوالخلاق الباقی
2- İlmi Tefsir ve'l-hâdîs'in İmâm-ı Azâmı	2- علم تفسیر وآحادیثك امآم اعظمی
3- Olmuşken hemdâhi fütûvede dehrin a'lemi	3- اومشیکن همدخی قواده دهرك اعلمی
4- Neyleyim terk eyledi ensâb-ı ahbâb-ın gâmu	4- نیلیم ترك ایلدی انساب احبابن قمو
5- Gitti mevsuf olduğu zâtın huzuruna şem'i	5- کتدی موصوف اولدیغی زاتك حضیورنه شمی
6- Mezheb-i Nu'mân'nın akvâ-i kavl-i idi rehberi	6- مزهبی نعمانك اقوی قول ایدی رهبری
7- Kalmaz imdâ-i kavli za'fe her cihette dem remi	7- قلمآز امضآ قول ضعفه هر جهتده دم رمی
8- Merhum ve mağfur Edremid Müftüsü Muhammed	8- مرحوم و مغفور ادرمید مفتسی محمّد
9- Efendi ruhuna Lillâhi'l-Fâtiha	9- افندی روحنه لله الفتحه
10- …	10- ..
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 157 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Edremid Müftüsü Muhammed Efendi'dir. Şahidenin alt bölümü toprağa gömülü olduğundan vefat tarihi okunamamıştır. Ayrıca merhûmun Edremit müftüsü olduğu bilgisi tarihsel veri olması bakımından önemlidir. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.3.8.Hazinedar Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Şerife Ümmühan Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	844	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli dilimli sivri kemerli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve lâlelerin yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer alır. Kitâbe metninin ilk satırının her iki yanında ve üzerinde kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan gül goncası buketi ve goncaların etrafına yerleştirilen kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Başlığın kenarlarında ve tepe kısmında bitkisel formda "S-C" kıvrımları görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Lutf idüb mesekneim kıl bâğ-ı cinân yâ Kerîm	**2- لطف ایدوب مسکنم قیل باغ جنان یا کریم**
3- Sana mâlum âh nidem nâr- hasret bükdü belim	**3- سکا معلوم آه ندم نار حسرت بوکدی بلیم**
4- Kaldı rahi yarda dedim ermedi vuslata elim	**4- قالدی راهی یارده دیدم ایرمدی وصلته الیم**
5- Goncâ-i terk olmuşdum solmadan müddeti ecelîm	**5- غوجه ترك اولمشیدم صولمادن مدتی اجلیم**
6- Nıhr-ı gâmda Kader çünkü bu imiş yâ Celil	**6- نحر قامده قدر چونکی بو ایمش یا جلیل**
7- Cürmümü afv et ilâhi ey merhameti kâni Rahîm	**7- جرممی عفو ایت الهی ای مرحمت کانی رحیم**

8- Hazinedar Hacı Mehmed Ağa zevcesi 9- Merhume Şerife Ümmühan Kadın ruhuna Fâtiha / gurre Z (Zi'l-hicce) sene 1238	**8- حزینه دار حاجی محمد اغا زوجه سی** **9- مرحومه شریفه امّهان فدین روحنه فاتحه \ غره ذ سنه 1238**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 157 cm En: 36 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hazinedar Hacı Mehmed Ağa eşi Şerife Ümmühan Kadın'dır ve M. Ağustos 1823 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli kısmen teşrifatlı ve sıkışıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.3.9.Kemer ve Edremit Voyvodası …'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	845	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 10 satır (Şahidein alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer alır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Oluncak ferman Hak ister icabet davete	2- اولینجق فرمان حق استر اجابت دعوته
3- Emrine mût'î olan cümle erer izzete	3- امرینه مطیع اولان جمله ایررلر عزّته
4- Azm idüb bekâ mülküne gitti bir dem'i senhî	4- عزم ایدوب بقا ملکنه بر فرد سنحی
5- El çeküb cihandan erdi gurb-i Rahmete	5- الچکوب فانی جهاندن ایتدی قرب رحمته
6- Sağlığında rûz-u şeb ikram ederd âleme	6- صاغلغنده روز شب اکرم ایدردی عالمه
7- Hanesinde nice kimseler el sunardı ni'mete	7- حانسنده نیجه کمسلر الصوناردی نعمته
8- Dergâh-ı Mualla kapucu başılarından Kemer	8- درکاه معلّا قپوجی باشیلرندن کمر
9- ve Edremid Voyvodası iken Hacc-ı Şerif	9- و ادرمید ویوده سی ایکن حجّی شریف
10- Arzusuyla hasreta dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya	10- ارزوسیله حسرتا دار فنادن دار بقایه
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 148 cm En: 32 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında merhûmun Kemer ve Edremit Voyvodası olduğu belirtilmektedir. Şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı kimlik bilgileri tam okunamamıştır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi iki sıra istifli kısmen teşrifatlı ve sıkışıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.3.10.Merîd Zâde Hacı Mustafa Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	846	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi, silindirik gövdeli olup sade bir tepelikle sonlanır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılan 11 satır içerisine celî sülüs ve celî tâ'lik hatlar ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Ayak şahidesi; silindirik gövdeli olup sade bir başlıkla sonlanan şahide üzerinde süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Habibullâh fî ed-dünya garîbû	**2- حبيب الله فى الدنيا غريب**
3- ve fî el-Ukbâ ilâ el-…	**3- و فى العقبا الى المو...**
4- Tarikâtı Aliyye-i Kâdiri Meşâyıh-ı Kirâmından	**4- طريقت عليّه قدريه مشايخ كرامندن**
5- Kutbü'l-Ârifin Bayramiçli	**5- قطب العارفين بيراميچلى**
6- Şeyh Ali Efendi Merhumun	**6- شيح على افندى مرحومك**
7- Hulefâ-i ve ...Ve Edremid	**7- خلفاى حدا... و ادرميد**
8- Eşrafı …	**8- اشراف ع...**
9- Merîd zâde Hacı Mustafa Efendi	**9- موريد زاده حاجى مصطفى افندى**
10- Merhumun ruhu şerifleri içün el-Fâtiha	**10- مرحومك روح شريفلريچون الفاتحه**
11- fî 22 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1283	**11- فى 22 را سنه 1286**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 146 cm En: 27 cm Kalınlık: 27 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbede genel anlam olarak Allah'ın sevgilisi dünyada garip, ahirette ise ...dur. Yüce Kadirî dergâhının büyük Şeyhlerinden Ariflerin kutbu Rahmetli, Bayramiçli Şeyh Ali efendinin Edremit ve ... Halifesi .... Eşrafından Meridoğlu rahmetli Hacı Mustafa Efendi olduğunu ifade eden metin yer alır. Kitâbe metninin bir bölümünün aşnmış olması eksik okumalara sebep olmuştur. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.3.11.Ebubekir Ağa'nın Kızı Hatice Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	847	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni üzerinde köşelerde simetrik lâle motifi ortada ise yapraklardan oluşan süsleme yer alır. Boyun üzerinde gerdanlık ve gonca gül yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bir gül-i gonca iken açılmadan	**2- برلاکلو غنجه ایکن اچلمدن**
3- Soldum bâğı cihanı terk	**3- صولدم باغ جهانی ترك**

4- İdüb cenneti âlâyı buldum	**4- ایدوب جنّت اعلائ بولدم**
5- Ebubekir Ağa kerimesi	**5- ابو بکر اغا کریمه سی**
6- Merhume Hatice Kadın	**6- مرحومه حدیجه قدین**
7- Ruhuna Fâtiha	**7- روحنه فاتحه**
8- fî C (Cemaziye'l-ahire) sene 1234	**8- فی ج سنه 1234**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 92 cm En: 21 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ebubekir Ağa kızı Hatice Kadın olup M. Mart 1819 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi iki sıra istifli kısmen teşrifatlı ve sıkışıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.3.12.Veliddîn Efendi'nin Kızı Fâtıma Monla'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	848	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Sandukalı bir kabrin baş taşı olduğu düşünülen şahide mevcut yerine sonradan getirilmiştir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlık kısmı günümüze ulaşamamıştır. Şahidenin iç yüzünde 7

satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur leha	**1- مرحوم و مغفور لها**
2- Edremidde Mesnednişin	**2- ادره میده مسند نشین**
3- Şeriat-ı Garrâ-i olan	**3- شریعت غرّ اولان**
4- Veliddîn Efendi'nin	**4- ولىالدّين افندينك**
5- Kerimesi Fâtıma Monla ruhuna	**5- كريمه سى فاطمه منلا روحنه**
6- Fâtiha sene 1180	**6- فاتحه 1180**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 78 cm En: 72/32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Edremide Şer'i mahkeme makamında olan Veliddîn Efendi'nin kızı Fâtıma Monla olduğu ve 1766-67 senesinde vefat ettiği belirtilir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.6.3.13.Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	849	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi köşebendlerinde simetrik ters dönmüş gül goncaları yer alır. Tepelik kısmında merkezde kabartma olarak verilmiş ters gül goncaları ve çevresini tamamlyan iri yaprak figürleri görülmektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Nûş idüb câm-ı ecelden goncâ-i bağı cinân	**2- نوش ایدوب جام اجلدن غنجهٔ باغی جنان**
3- Âlem-i ervaha gitti emr-i Hakka oldu râm	**3- عالم ارواحه کتدی حقه اولدی رام**
4- Âh limme-i Nevreste tâze gül iken soldu heman	**4- اه ل مه نورسته تازه ایکن صولدی همان**
5- Bülbül-i şûrîde güya söylemez oldu kelam	**5- بلبل شوریده کویا سویلمز اولدی کلام**
6- Fâtiha İhlas okundukça Hudâ şâd eylesin	**6- فاتحه اخلاص اوقوندقجه خدا شاد ایلسون**
7- Sadhezâr ervahına olsun salâtü selam	**7- صدهزار ارواحنه اولسون صلاتله سلام**
8- Gülşeni kabrini pûr nûr idüb başdan başa	**8- کلستان قبرینی پر نور ایدوب باشدن باشه**
9- Rahmeti deryasına gark eyleye Rabbe'l-enâm	**9- رحمتی دریاسنه غرق ایلیه ربّ الانام**
10- el-Hâc Ahmed Ağa kerimesi merhume ve mağfur leha	**10- الحاج احمد اغا کریمه سی مرحومه و مغفوره**
11- Emine Hanım'ın ruhuna el-Fâtiha	**11- امینه حانمك روحنه الفاتحه**
12- fî 24 Muharrem sene 1280	**12- فی 24 محرم سنه 1280**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy 144 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ahmed Ağa kızı Emine Hanım olup M. 11 Temmuz 1863 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.3.14.Karesi Mutasarrıfı Muhammed Raif Paşa Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Emin Ağa Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	850	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar formundadır. Pehle dikdörtgen formda sade olup ortasında suluk bölümü yer alır**.** ***Baş şahidesi; silindirik gövdeli yivli topuz başlıkla sonlanan bir görünümdedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üst bölümünde stilize Mevlevî Dervişi Tâcı, kaide bölümünde akant yapraklarından oluşan süsleme bulunmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** silindirik gövdeli yivli topuz tepelikle sonlanan bir forma sahiptir. Şahide ön yüzünde aşağıdan yukarı doğru uzanan asma dalı, yaprakları ve üzümlerinin tasvir edildiği süsleme yer alır. Şahidenin kaide kısmında akant yapraklarından oluşan süslemeler görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Rumeli Beyler Beyi	**2- روم ایلی بکلر بکی**
3- Payelülerinden	**3- پایه لولرندن**

4- ve Tarikât-ı Âliyye 5- Mevleviyye muhabbetinden 6- İş bu Karesi Mutasarrıfı 7- Muhammed Raif Paşa Bey 8- Ruhiçün Fâtiha 9- fî 15 Rebiü'l-âhir sene 1295	**4- و طريقت عليه** **5- مولويّه محبّا تندن** **6- اشبو قرهسى متصرفى** **7- محمّد رائف پاشا بك** **8- روحى ايچون فاتحه** **9- فى 15 ربيع الاخر سنه 1298**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 182 cm En: 24 cm Kalınlık: 24 cm	**Ayak Taşı:** Boy 175 cm En: 24 cm Kalınlık: 24 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Rumeli Beyler Beyi Rütbesindeki, Mevleviyye Tarikâtı mensubu Karesi Mutasarrıfı (Vâlisi) Muhammed Raif Paşa Bey olup M. 18 Nisan 1878 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazı harekeler ve tirfiller ile teşrifatlandırılmıştır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.4.Pazarlık Camii Haziresi

3.2.6.4.1.Piri Oğlu Hacı İbrahim'in Kızı Çakır Emine Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Pazarlık Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	851	**Çizim No:**	**xxx**

Baş Şahide Planı:	C

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahide pehle üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 4 satır içerisine 4 kartuş hâlinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet // Ede kabrini Hak ravzâ-i cennet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت \\ ایده قبرینی حق روضة جنت**
3- Merhum Pîri oğlu el-Hâc İbrahim kerimesi Çakır Emine	**3- مرحوم پیر اوغلی الحاج ابراهیم کریمه سی چاقیر امینه**
4- Kadın ruhiçün Fâtiha sene 1273	**4- قدین روحیچون فاتحه سنه 1273**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 54 cm En: 43 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Pîri oğlu Hacı İbrahim kızı Çakır Emine Kadın olduğu ve M. 1856-57 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.5.Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı

3.2.6.5.1.Hacı Abbas'ın Oğlu Abdullah Beşe'nin Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	852	**Çizim No:**	86
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide yerinden sökülmüş hâlde ancak sağlam durumdadır. Düşey dikdörtgen formda yata sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Başlık yatay destar sarımlı üst kısmında ters gonca motifi yer alır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Okuya bir Fâtiha Rahmete'l-lilâlemîn	**2- اوقويه بر فاتحه رحمة للعالمين**
3- Durağı cennet ola makâm-ı fî emin	**3- طوراغ جنّت اوله فى مقامى امين**
4- Hacı Abbas'ın oğlu	**4-حاجى عبّاسك اوغلو**
5- Merhum Abdullah Beşe	**5- مرحوم عبدالله بشه**
6- Ruhuna Fâtiha sene 1211	**6- روحنه فاتحه سنه 1211**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 136 cm En: 22 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Abbas'ın oğlu Abdullah Beşe (Paşa) olduğu ve M.1796-97 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.5.2.Monla Oğlu Hüseyin Ağa Eşi Aişe Kadın'ın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	853	**Çizim No:**	87
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide mevcut yerine sonradan getirilmiştir. Metin içeriğinden baş şahidesi olduğu anlaşılan şahide dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik kısmı merkezde bir gonca gül, bunun üzerinde yukarı ve iki yana dağılan stilize yaprak tasvirleri ile düzenlenmiştir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbe metni çevresi içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bordürle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Vâz' haml eyleyüb bu nev civan	**2- وضع حمل ايليوب بو نو جوان**
3- İrcî' emri ve sadr etti heman	**3- ارجعی امری و صدر ایتدی همان**

4- Dîdeden ol goncâ-i oldukda nihân	**4- دیده دن اول غنجه اولدقده نهان**
5- Akrabası eyledi bîhadd figan	**5- اقرابا سی ایلدی بی حد فغان**
6- Monla zâde Hüseyin Ağa zevcesi	**6- منلا زاه حسین اغا زوجه سی**
7- Aişe Kadın ruhuna	**7- عائشه قدین روحنه**
8- Fâtiha 1328	**8- فاتحه 1328**
9- 2 Ramazan	**9- 2 رمضان**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 107 cm En: 33 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Monla (Molla) Oğlu Hüseyin Ağa Eşi Aişe Kadın olup M.7 Eylül 1910 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.6.5.3.Ahmed'in Oğlu İbrahim'in Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	854	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide mevcut yerine sonradan getirilmiştir. Metin içeriğinden baş şahidesi olduğu anlaşılan şahide dikdörtgen formda örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Başlık üzerinde gonca gül

motifi yer almaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki sene 1256	**1- هوالباقی سنه 1256**
2- Ahmed'in oğlu	**2- احمدك اوغلوا**
3- Merhum ve mağfur	**3- مرحوم ومغفور**
4- İbrahim ruhuna	**4- ابراهيم روحنه**
5- el-Fâtiha	**5- الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 83 cm En: 28 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Ahmed'in oğlu İbrahim olduğu ve M. 1840-41 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.5.4.Osman'ın Oğlu Sakar? Hacı Mehmed'in Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	855	**Çizim No:**	88
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide mevcut yerine sonradan getirilmiştir. Metin içeriğinden baş şahidesi olduğu anlaşılan şahide dikdörtgen formda yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme yer almaz

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bu merkâde her kim ederse dua	**2- بو مرقده هر كيم ايدرسه دعا**
3- Ede mahşerde şefaat müctebâ	**3- ايده محشرده شفاعت مجتبا**
4- Osman'ın oğlu	**4- عثمان نك اوغلو**
5- Merhum Sakar? Hacı Mehmed	**5- مرحوم صقر؟ حاجى محمد**
6- … ruhuna Fâtiha 15 cemâziye'l-evvel …	**6- ... روحنه فاتحه 15 جمازى الاول ...**
Ölçüler:	
Baş Taşı: Boy 98 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Osman'ın Oğlu Sakar? Hacı Mehmed'dir. Kitâbenin son bölümü toprak altında kaldığından vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.5.5.Âişe'nin Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme**	21.06.2021

		Tarihi:	
Fotoğraf No:	856	**Çizim No:**	89
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide yerinden sökülmüş durumdadır. Düşey dikdörtgen formda üç dilimli tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik kısmı üzerinde merkezde dair içerisinde çiçek ve çevresini saran istiridye kabuğu motifi yer alır. Tepeliğin yan dilimleri üzerinde lâle çiçekleri yer alırken orta dilim üzeri sadedir. Şahide ön yüz gövde üzerinde bir pano içerisinde 5 satır hâlinde celî sülüs hat ile hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhûme	**1- مرحومه**
2- ve Mağfûr leh	**2- و مغفور له**
3- Âişe ruhuna	**3- عايشه روحنه**
4- el-Fâtiha	**4- الفاتحه**
5- sene 1166	**5- سنه 1166**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 105 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Âişe olduğu ve M.1752-53 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbede kullanılan celî sülüs yazı hat sanatı içerisinde değerlendir me yapılacak düzeyde değidlir.

3.2.6.5.6.Uzun Muhammed Oğlu Abdulfettâh'ın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	857	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide yerinden sökülmüş hâldedir. Metinden hareketle baş taşı olduğu anlaşılmaktadır. Düşey dikdörtgen formda örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bu merkâde her kim ederse dua	**2- بو مرقده هر كيم ايدرسه دعا**
3- Ede mahşerde şefaat müctebâ	**3- ايده محشرده شفاعت مجتبا**
4- Uzun Muhammed oğlu	**4- اوظون محمّد اوغلو**
5- Merhum Abdulfettâh	**5- مرحوم عبدالفتاح**
6- Ruhuna Fâtiha sene 1202	**6- روحنه فاتحه سنه 1202**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 113 cm En: 26 cm Kalınlık:12 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Uzun Muhammed oğlu Abdulfettâh olup M. 1787-88 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.5.7.Hüseyin Ağa Eşi Âlime'nin Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	858	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Metinden hareketle baş taşı olduğu anlaşılmaktadır. Düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik kısmı merkezde üç yapraklı bir çiçek üzerinde yer alan yapraklardan oluşmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy / 1 M (Muharrem) sene 1280	**1- هوالحی \ 1 م سنه 1280**
2- İlâhi ravzâna cinân	**2- الهی روضنه جنان**
3- Eyle makâmın heman	**3- ایله مقامك همان**
4- Hacı Muhammed Ağa oğlu	**4- حاجی محمّد اغا اوغلی**
5- Hüseyin Ağa zevcesi Âlime	**5- حسین اغا زوجه سی عالمه**
6- Ruhuna Fâtiha	**6- روحنه فاتحه**

Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 87 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Muhammed Ağa oğlu Hüseyin Ağa eşi Âlime olduğu ve M. 18 Haziran 1863 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.5.8.Hacı İbrahim Oğlu Molla Mustafa Oğlu Mehmed'in Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	859	**Çizim No:**	90
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide mevcut olduğu yere sonradan getirilmiştir. Metinden baş taşı olduğu anlaşılmaktadır. Düşey dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde 6 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Kad bâte	**1- قدبات**
2- el-Merhum el-Hâc	**2- المرحوم الحاج**mâil celî sülüs
3- İbrahim zâde Molla	**3- ابراهيم زاده ملّا**

4- Mustafa zâde 5- Mehmed ruhuna Fâtiha 6- sene 1176	**4- مصطفى زاده** **5- محمد روحنه فاتحه** **6- سنه 1176**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 50 cm En: 15 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe az görülen "Kad bâte – Burda Yatıyor" anlamındaki serlevha ile başlamaktadır. Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hacı İbrahim Oğlu Molla Mustafa Oğlu Mehmed olduğu ve M. 1762-63 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.6.5.9.Kethûda Oğlu Hasan Kızı Aişe Kadın

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	860	**Çizim No:**	91
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide yerinden sökülmüş hâldedir. Metinden hareketle baş taşı olduğu anlaşılmaktadır. Şahide, düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik kısmı yüzünde merkezden yukarı ve iki yana uzanan yaprak motifleri vardır. Gövde ön yüzünde cetvellerle

ayrılmış 5 satır halinde mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy / sene 1273 2- İlâhi ravzâna cinân 3- Eyle makâmın yezdân 4- Kethûda oğlu Hasan kızı 5- Aişe Kadın ruhuna Fâtiha	**1- هوالحی \ سنه 1273** **2- الهی روضنه جنان** **3- ایله مقامك یزدان** **4- کتحدا اوغلی حسن قزي** **5- عایشه قدین روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kethûda oğlu Hasan kızı Aişe Kadın olduğu ve 1856-57 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.6.5.10.Hacı Abdullah Ağa Oğlu Abdullah Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	861	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar grubundadır. Ancak ayak şahidesi günümüze ulaşamamıştır. Pehle köşelerinde üzeri dört yöne pahlı topuzlar yer alır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen formda olup başlık kısmı kırık durumdadır. Şahide dış yüzünde oval bir pano içinde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Gövdenin üst kısmında köşebendlerde simetrik iki adet çiçek motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Vatanın hayr-ı hâh ve münevver evlâdından	**2- وطنك خير خواه و منور اولادندن**
3- Olub Midillide fec'eten memleketine	**3- اولوب مدلليده فجةء؟ وفات مملكتنه**
4- Nakil ile vedîa-i Rahmeti Rahmân	**4- نقل ايله وديعهٔ رحمت رحمان**
5- Kılınan Hacı Abdullah Ağa zâde	**5- قلنان حاجى عبدالله اغا ذاده**
6- Abdullah Efendi'nin ruhuna Fâtiha	**6- عبدالله افندينك روحنه فاتحه**
7- fî 5 Teşrîni evvel sene 1326	**7- فى 5 تشرين اول سنه 1326**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 88 cm En: 33 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin vatanın hayırlı ve münevver (aydın) velatlarından Midillide aniden vefat eden Hacı Abdullah Ağa oğlu Abdullah Efendi olduğu ve M. 18 Ekim 1910 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harekelerin ve tirfillerin yer aldığı yoğun bir teşrifat vardır.

3.2.6.5.11.Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

	Mezarlığı		
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021
Fotoğraf No:	862-863-864	**Çizim No:**	92
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak taşlı pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle tek kademeli kenarları pahlanmış, orta bölümünde suluk yer alan bir düzenlemeye sahiptir. ***Baş taşı; düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanan sâde bir görümümdedir. Şahide dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak taşı;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide içi yüzünde alt kısımda bir kurdele ile bağlı yukarı doğru uzanan kıvrık dallar üzerinde yer alan yaprak ve çiçeklerden oluşan bir süsleme görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ey dirîğa kimseye bâki değildir bu cihan	**2- ای دریغا کمسیه باقی دکلدر بو جهان**
3- Tutmadı kimse bu çerh-ı bî sebât üzre mekân	**3- طوتمدی کمسه بو چرخ بی ثبات اوزره مکان**
4- Kime kim sunsa zelâl mehrini yek dû kadeh	**4- کیمه کیم صونسه زلال مهرینی یك دو قدح**
5- Âkıbet-i gülzâr hüsnün soldurub ve eyler hazân	**5- عاقبت کلزار حسنك صولدیرب ایلر خزان**
6- Hacı Abdullah Ağa kim cevdine hayrân idi	**6- حاجی عبدالله اغا کیم جودنه حیرآن ایدی**
7- Hâtem-i asâf tedbîrine adline nûş-u revân	**7- خاتم آصف تدبرینه عدلنه نوش روان**
8- Âhirü'l-emrânîde kıldı defîn zîr Hâke	**8- آخر الامرآنیده قیلدی دفین زیر خاك**
9- Etti âlî kadrine senin mezârını nişân	**9- ایتدی عالی قدرینه سنك مزارینی نشان**
10- Çağrılub îd ve salâ rûze dâr-ı hicr iken	**10- چاغر یلوب عید و صاله روزه دار هجر ایکن**

11- Bir şeb kadar idi Hakk'a eyledi teslîm-i cân 12- Vahy-i Hak'la tarîhin bast-ı beyân etti Said 13- Tayyar ruhuna Firdevs oldu deyüb âşina 14- Fâtiha fî 27 N (Ramazan) 1275	**11- بر شب قدر ایدی حقّه ایلدی تسلیم جان** **12- وحی حقله تاریخن بسط و بیان ایتدی سعید** **13- طایر روحنه فردوس اولدی دیوب آشنا** **14- فاتحه \ فی 27 ن 1275**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 174 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy 150 cm En: 33 cm Kalınlık: 10cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinde Eyvahlar olsun bu cihan kimseye kalmaz, kimse bu duraksız âlem üstünde bir mekân edinemedi. Kime günahlardan birkaç kadeh verirse onun cennet bahçelerinin güzelliğini bitirir sonbahara çevirir. Ölümsüzler, Hacı Abdullah Ağa'nın cömertliğine (cûd), tedbirine ve adaletine hayrandı. Seni toprağın altına defnedip, yüce kudretinin göstergesi olan mezarını nişane olarak dikti. Gurbette iken bayram günü (îd u sâle) çağırılıp bir gece canını hakka teslim etti. Said vefat tarihini vahiyle gösterdi ki toprak ruhu için Firdevs cenneti oldu. (Tâ yer ruhuna Firdevs oldu deyüb âşiyân) ifadeleri yer alır. Şair Said tarafından vefat tarihi ebced usulü ile verildiği, kabirde Hacı Abdullah Ağa'nın medfun olduğu ve M. 30 Nisan 1859 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.5.12.Ekrem Bey'in Oğlu İlhâmi Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2021

Fotoğraf No:	865-866-867	**Çizim No:**	**xxx**

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar formundadır. Pehle iki kadmeli alt kaide bölümü dikdörtgen planda olup sadedir. İkinci kademe dikdörtgen formda kenarları pahlı, yüzeylerde bordür şeklinde yapraklardan oluşan süsleme yer alır. Pehle üzerinde orta kısımda suluk bölümü mevcuttur. ***Baş şahidesi; düşey dikdörtgen formda başlık bölümü kırıktır. Şahide sâde bir düzenlemede olup iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda bitkisel bezemeli topuz formunda bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde gövde kısmında vazo içerisinden yükselen gül ağacı motifi, köşelerde ise simetrik çiçek tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Edremit Kazâsının Papaslık	**2- ادرميد قضاسنك پاپاسلق**
3- Kariyesi eşrâfından merhum	**3- قريه سى اشرافندن مرحوم**
4- Abdullah Efendi zâde Ekrem Bey'in	**4- عبدالله افندى زاده اكرم بكك**
5- Hâl-i sabâ ve tende diyâr-ı gurbette	**5- حال صبا و تنده و ديار غربتده**
6- Yetîmen irtihâl-i dâr-ı bekâ eyleyen yegâne	**6- يتيماً ارتحال دار بقا ايلين يكانه**
7- Mahdumu İlhâmi Bey'in ruhuna Fâtiha	**7- مخدومى الهامى بكك روحنه فاتحه**
8- fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 1339 // 7 Şubat sene 1337 sâli	**8- فى 9 جمازى الاخرسنه 1339 \ 7 شباط سنه 1337 – صالى**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 85 cm En: 36 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy 95 cm En: 32 cm Kalınlık: 13 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Edremit Kazâsının Papaslık Köyü ileri gelenlerinden Abdullah Efendi oğlu Ekrem Bey'in oğlu İlhâmi Bey olup M.18 Şubat 1921 tarihinde vefat etmiştir. Metinde vefat tarihi Hicrî ve Rûmi olarak verilmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.6.Güre Camii Karşısı Hazire

3.2.6.6.1.Ali Efendi'nin Oğlu Ahmed İhsan Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	868-869	**Çizim No:**	93
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Başlık alınlık üzerinde nişan kabartması vardır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz. ***Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzündealt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeye yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bir kuş idim uçtum yuvadan	**2- بر قوش ايدم اخدم يوادن**
3- Ecel ayırdı beni anadan babadan	**3- اجل آيردى بنى انادن بابادن**
4- Unutman beni hayr duadan	**4- اونتمان بنى خير دعادن**
5- Şefaat dilerim sizlere Hûdadan	**5- شفاعت ديلرم سزلره خدادن**
6- Hacı Emin Efendi zâde	**6- حاجى امين افندى زاده**
7- Ali Efendi'nin mahdumu Ahmed	**7- على افنديڭ مخدومى احمد**
8- İhsan Efendi ruhuna Fâtiha	**8- احسان افندى روحنه فاتحه**
9- fî 5 Muharremü'l-Haram sene 1314	**9- فى 5 محرم الحرام سنه 1314**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 96 cm En: 24 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy 86 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Emin Efendi oğlu Ali Efendi'nin oğlu Ahmed İhsan Efendi'dir ve M.16 Haziran 1896 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.6.2.Mustafa Ağa'nın Oğlu Hacı Ali Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	870-871	**Çizim No:**	**xxx**

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış11 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde, Kitâbe metni etrafını 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Kitâbe metninin üst kısmında ortada yer alan bir düğüm motifinden her iki yana doğru uzanarak genişleyen, yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda çiçek buketi şeklinde bitkisel içerikli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık üzerinde gonca güller ve iri yapraklardan oluşan süsleme düzeni yer alır. Şahidenin iç yüzünde, alt kısımda bir kase içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen gül ağacı motifi yer alır. Şahidenin omuz kısımları, gövdeden yukarıya doğru uzanan akant yapraklarıyla dışarı taşıntılı bir şekilde işlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Oluncak ferman Hak ister icabet da'vete	**2- اولنجق فرمان حق استر اجابت دعوته**
3- Emrine mutî olan cümle ererler izzete	**3- امرینه مطیع اولان جمله ایررلر عزّته**
4-Azm edip bekâ mülküne bir merd-i senhi	**4- عزم ایدوب بقا ملکنه بر مرد سخی**
5- El-çekib fâni cihandan gurb-u Rahmete	**5- الچکوب فانی جهاندن ایردی قرب رحمته**
6- Hayatında rûz-ı şeb ikram ederdi âleme	**6- حیاتنده روز شب اکرام ایدردی عاکمه**
7- Hanesinde nice mihmâna sunardı ni'meti	**7- خانه سنده نیجه مهملآن الصوناردی نعمته**
8- Güre karyesi handanından merhum	**8- کوره قریه سي خاندانندن مرحوم**
9- ve mağfur leha el-Hâc Ali Bey ibn	**9- و مغفور له الحاج علی بك ابن**
10- Mustafa Ağa'nın ruhiçün Fâtiha	**10- مصطفی اغانك روحیچون فاتحه**

11- fî 16 Muharrem sene 1294	**11- فی 16 محرم سنه 1294**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 192 cm En: 34 cm Kalınlık: 14 cm	**Ayak Taşı:** Boy194 cm En: 32 cm Kalınlık: 15 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Mustafa Ağa'nın oğlu Hacı İlbey olduğu ve M. 31 Ocak 1877 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.6.3.Ferhad Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	872	**Çizim No:**	94
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir ilk hâlinde baş ve ayak şahideli pehleli mezar formundadır. Ancak ayak şahidesi günümüze ulaşamamıştır. Baş şahidesi pehle üzerine oturur durumda düşey dikdörtgen bir forma sahip boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes balıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 16 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık

dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Şahidenin alt Kitâbe metninin üst kısmında yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-lâ yemût	**1- هوالحیّ لا یموت**
2- Taat et her dem Hûdaya olma beyhude heves	**2- طاعت ایت هر دم خدایه اولمه بیهوده هوس**
3- Câm mevti nûş ider zîruh? Olan elbette delâ	**3- جام موتی نوش ایدر زیروح اولان البت دلا**
4- Çeşm-i ibretle bakıp Ferhad Bey'in hoş rıhleti	**4- چشم عبرتله بقوب فرهاد بكك خوش رحلتی**
5- Mâh-ı şa'ban ibtidâsı eyledi azm-i bekâ	**5- ماه شعبان ابتداسی ایلدی عزم بقا**
6- Nezd Tüccârında özge mu'teber bir zât idi	**6- نزد تجّاراندە اوزكه معتبر بر زات ایدی**
7- Sennî ermişken kemâle oldu a'yândan Cûda	**7- سنّی ایرمشكن كماله اولدی اعیاندن جدا**
8- Sağlığında nice ma'bathaneler ta'mir idüb	**8- صاغلغنده نیچه معبد خانه لر تعمیر ایدوب**
9- Eyledi doğrusu âhire râh Hakda cân feda	**9- ایلدی طوغریسی آخر راه حقده جان فدا**
10- Kendi rahmetle mübeşşerdir bi lutfihi girdgâr	**10- كندی رحمتله مبّشردر بلطف كردكار**
11- Eylesin ma'sûmların me'cûr heme bâri Hûda	**11- ایلسون معصوملرین مأجورهمه باری خدا**
12- Kabrimi üzre her geçen ihvan-ı dîn kılsın dua	**12- قبرم اوزره هركچن اخوان دین قیلسون دعا**
13- Şâfi' olsun yevm-i mahşer serfirâz-ı enbiyâ	**13- شافع اولسون یوم محشر سر فراز انبیا**
14- Geldi bir cevherle tarihi fevtine bu mısrâi	**14- كلدی بر جوهر له تاریخ فوتنه بو مصرعی**
15- İşte Ferhad Bey bekâda şübhesiz bil pür safâ	**15- ایشته فرهاد بك بقاده شبهه سز بیل پر صفا**
16- Ruhuna el-Fâtiha fî gurre Şa'ban sene 1299	**16- روحنه الفاتحه \ فی غره شعبان سنه 1299**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 163 cm En:30 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde Arapça ağırlıklı manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ferhad Bey olup M. Haziran 1882 tarihinde vefat etmiştir. Metnin son bölümünde vefat tarihi ebced usslü ile de düşülmüştür ancak şair ismi yoktur. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.6.4.Ferhad Bey'in Oğlu Ali Mümtaz Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	873-874	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide içi yüzünde aşağıdan yukarı doğru uzanan kıvrık dallar üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşan süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هواخلاق الباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**

5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ايده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Edremid dahilinde Güre	**6- ادرميد داخلنده كوره**
7- Kâriyyesi Eşrâfından	**7- قريّه سى اشرافندن**
8- Ferhad Bey zâde Ali Mümtaz	**8- فرهاد بك زاده على ممتاز**
9- Bey'in ruhiçün	**9- بكك روحيچون**
10- el-Fâtiha fî 20 Mayıs sene 1323	**10- الفاتحه \ فى 20 مايس**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 154 cm En:33 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Edremid içinde Güre kasabası ileri gelenlerinden Ferhad Bey oğlu Mümtaz Bey olup 2 Haziran 1907 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır. Ayrıca çanaklı harflerin bazıları metin ortasında keşidelendirilmesi yazıya âhenk katmıştır.

3.2.6.6.5.Hacı Ali Bey'in Eşi Fatıma Zîbâ Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	875-876	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında her iki yandan ve üstten çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı, alt kısımda yer alan yıldız biçimli bir çiçek motifinden her iki yana doğru daralarak uzanıp tepe noktasında birleşen kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifi ve servinin her iki yanından başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık dallar üzerinde yer alan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki 24 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1294 2- Müyesser oldu bana şehadet 3- İlâhi sen nasib eyle saadet 4- Bulam tâki Râsûlden şefaat 5- El-Hâc Ali Bey zevcesi 6- Fâtıma Zîbâ Kadın ruhiçün 7- El-Fâtiha	**1- هوالحی الباقی \ 24 را سنه 1294** **2- میسّر اولدی بکا شهادت** **3- الهی سن نصیب ایله سعادن** **4- بولم تاکی رسولکدن شفاعت** **5- الحاج علی بك زوجه سی** **6- فاطمهٔ زیبا قدین روحیچون** **7- الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 122 cm En: 34 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy 125 cm En: 32 cm Kalınlık: 9cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ali Bey eşi Fâtıma Zîbâ Kadın olup M. 8 Nisan 1877 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.6.6.Ferhad Bey'in Oğlu Besim Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	877	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Şahide yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Nev civanım uçtu cennet bağına	**2-نوجوانم اوچدی جنت باغنه**
3- Firâkı kaldı valdesi yanına	**3- فراقی قالدی والده سی یاننه**
4- Merhum Ferhad Bey'in mahdumu ma'sûm	**4- مرحوم فرهاد بكك مخدومی معصوم**
5- İken pederinden bir hafta sonra	**5- ایکن پدرندن بر هفته صکره**

6- İrtihal eden Besim Bey ruhuna Fâtiha 7- fî 7 Şa'ban sene 1299	**6- ارتحال ایدن بسیم بك روحنه فاتحه** **7- فی 7 شعبان سنه 1299**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 134 cm En: 27 cm Kalınlık:10 cm	**Ayak Taşı:** Boy En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ferhad Bey'in Besim Bey olup M. 24 Haziran 1882 senesinde babasından bir hafta sonra vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.6.7.Mustafa Âsım Bey Efendi'nin Eşi Huriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	878-879	**Çizim No:**	95
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler beton malzemeyle yapılmış birer kaide üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 13 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımları, akant yapraklarıyla gövdeden taşıntılı olarak işlenmiştir. Şahidenin başlık kısmında merkezde yan yana verilmiş

6 adet açılmış gonca güller ve çiçekleri saran yapraklardan oluşan çiçek demeti yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda bir kâse içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal ve dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Şahide gövdesinin kenar kısımlarında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yandan da gövdeden taşıntılı bir biçimde işlenmiş akant yapraklarından oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlığı kırılmış durumdadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Nûş idüb câm-ı ecelden gonca bağı cinân	**2- نوش ايدوب جام اجلدن غنجه باغ جنان**
3- Âlem-i ervaha gitti emr-i Hakka oldu râm	**3- عالم ارواحه كتدى امر حقه اولدى رام**
4- Ol nevres-i taze gül iken soldu heman	**4- اول نورسته تازه كل ايكن صولدى همان**
5- Bülbül şevk ki güya söylemez oldu kelâm	**5- بلبل شويك كه كويا سويلمز اولدى كلام**
6- Gülşeni kabrini pür nûr idüb başından başa	**6- كلستان قبرني پر نور ايدوب باشدن باشه**
7- Rahmet deryasına gark eyleye Rabbe'l-mennân	**7- رحمت درياسنه غرق ايليه رب الانام**
8- Fâtiha ihlas okundukça Hûda şâd eylesin	**8- فاتحه اخلاص اوقوندقجه خدا شاد ايلسون**
9- Sad hezârân ruhuna olsun salâtiyle selâm	**9- صاد هزاران روحنه صلاتيله سلام**
10- Edremid Eşrâfından Evliya zâde Şakir Efendi	**10- اورميد اشرافندن اوليا زاده شاكر افندى**
11- Kerimesi ve Ferhad Bey zâde Mustafa Âsım	**11- كريمه سى و فرهاد بك زاده مصطفى عاصم**
12- Bey Efendi zevcesi Huriye Hanım	**12- بك افندى زوجه سى هوريه حانم**
13- 10 Şevval-i şerif sene 1332	**13- 10 شوال شريف سنه 1332**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 197 cm En: 31 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy176 cm En:30 cm Kalınlık: 11 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde Arapça ağırlıklı manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Edremid ileri gelenlerinden Evliya oğlu Şakir Efendi kızı, Ferhad Bey oğlu Mustafa Âsım Bey Efendi eşi Huriye Hanım olup M. 1 Eylül 1914 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.6.8.Hacı Emin Efendi'nin Eşi Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Camii Karşısı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	880	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda çiçek buketi formunda kadın başlığı tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzüne cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında 3 adet gül goncalı çiçek buketi, etrafını saran yapraklar ve iki yana sarkmış yapraklardan oluşan düzenleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bakıp geçme ricâm budur ey Muhammed ümmeti	**2- بقوب كچمه رجام بودر ای محمد امتی**

3- Mevtanın diriden bir Fâtiha'dır minneti	**3- موتانك ديريدن بر فاتحه در منتى**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ey Resulün ümmeti	**4- كلوب قبريمى زيارت ايدن اى رسولك امتى**
5- Bize bir Fâtiha ihsân eden bulur cenneti	**5- بزه بر فاتحه احسان ايدن بولور جنتى**
6- Tahta Karyesi Eşrâfından Hacı Emin Efendi	**6- تحته قريه سى اشرافندن حاجى امين افندى**
7- Zevcesi Şerife Hanım ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سى شريفه حانم روحنه فاتحه**
8- fî Rebiü'l-âhir sene 1336	**8- فى ربع الاخر سنه 1336**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 115 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Tahta Kasabası ileri gelenlerinden Hacı Emin Efendi eşi Şerife Hanım olup M. Ocak/Şubat 1918 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.7.Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire

3.2.6.7.1.Mehmed Raif Kızı Fatıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	881-882	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar formundadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında ortada yer alan bir kâse içerisinden her iki yana doğru uzanan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû / fî 15 Saferü'l-hayr sene 1321	**1- هو \ فی 15 صفرالخیر سنه 1321**
2- Dirîğa geçdi ömrüm hasreta âh-û figân olsun	**2- دریغا کچدی عمرم حسرتا آه فغان اولسون**
3- Hûdanın feyzi lütfuyla mezarım gülistan olsun	**3- جدانك فیض لطفیله مزارم کلستان اولسون**
4- İnce derdim sebeb oldu fevtime ol lem yezel	**4- اینجه دردم سبب اولدی فوتمه اول هم یزل**
5- Çare ömrüm tükenmiş aziz ruhum revan olsun	**5- چاره عمرم توکنمش عزیز روحم روان اولسون**
6- Çakır Hüseyin zâde Mehmed Raif kerimesi	**6- چاقر حسین زاده محمد رئس کریمه سی**
7- Fâtıma ruhuna Fâtiha	**7- فاطمه روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 98 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy 100 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çakır Hüseyin oğlu Mehmed Raif kızı Fâtıma olup 13 Mayıs 1903 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin genel olarak

tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.7.2.Marangoz Oğlu Monla Hüseyin Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	883-884	**Çizim No:**	96
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki sene 1326	**1- هوالباقی سنه 1326**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Marangoz oğlu Monla Hüseyin	**6- مرانقوز اوغلی منلا حسین**

7- Efendi ruhuna Fâtiha	**7- افندی روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 90 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy 92 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Marangoz oğlu Monla Hüseyin Efendi'dir ve M.1908-09 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.7.3.Hacı Ali'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	885-886	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlık kısmı kırılmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin ilk satırında "*Âh mine'l-mevt"* yazısını çevreler şekilde işlenmiş, kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç

yüzünde aşağıdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Dirîğa geçdi ömrüm hasreta âh-ı figân olsun	**2- دريغا كچدى عمرم حسرتا آه فغان اولسون**
3- Hûdanın feyzi lütfuyla mezarım gülistan olsun	**3- جدانك فيض لطفيله مزارم كلستان اولسون**
4- İnce derdim sebeb oldu fevtime ol lem yezel	**4- اينجه دردم سبب اولدى فوتمه اول هم يزل**
5- Çare ömrüm tükenmiş aziz ruhum revan olsun	**5- چاره عمرم توكنمش عزيز روحم روان اولسون**
6- Bekir oğlu Hacı Ali kerimesi Şerife Hanım	**6- بكر اوغلى حاجى على كريمه سى شريفه حانم**
7- Ruhuna Fâtiha sene 1320	**7- روحنه فاتحه سنه 1320**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 102 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy 104 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bekir oğlu Hacı Ali kızı Şerife Hanım olup M. 1902-03 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.7.4.Bostancı Zade Monla Ahmed'in Eşi Cemile Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021

Fotoğraf No:	887-888	**Çizim No:**	97
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler pehle parçaları üzerine oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 9 satır içerisine âil celî tâ'lik hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun kısmı üzerinde çiçek motfif yer alır. Başlık kısmı ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşmaktadır. ***Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- İlâhi abdike'l-âsi etâkâ	**2- الهی عبدك العاصی اتاکا**
3- Mukirrân li'z-zünûbi fekâd daâkâ	**3- مقرابالزنوب و قد دعاکا**
4- Fe in takfir fe ente ehlüllizaka ehli	**4- وان تغفر فانت لزاك اهل**
5- Ve in tadrûd femen yerham sivâka	**5- وان تطرد فمن یرحم سواکا**
6- Bostancı zâde Monla Ahmed	**6- بوستانی زاده منلا احمد**
7- Zevcesi Cemile Hanım	**7- زوجه سی جمیله حانم**
8- Ruhuna el-Fâtiha	**8- روحنه الفاتحه**
9- Sene 1314	**9- سنه 1314**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 150 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy 138 cm En:28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde *"Ey Rabbim isyankâr kulun günahını itiraf ederek sana dua etmeye geldi. Şayet affedersen bunu yaparsın reddedersen de senden başka merhamet edecek yoktur"* anlamına gelen Arapça ibareler ve devamında kimlik bilgileri sonlanır. Kabirde Bostancı oğlu Monla Ahmed eşi Cemile Hanım medfun olup M. 1896-97 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.7.5.Ahmed Efendi'nin Eşi Âişe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	889-890	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında merkezde bir çiçek ve her iki yana doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan btkisel süslemeler yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir**.**

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve’l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان**
3- Cürmümü afv eyleye ya Rabbe’l-mennân	**3- جرممی عفو ایله یا رب المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın hâlim yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالم یمان**
5- Mazhâr-ı nûr-u şefaat kıl her zaman	**5- مظهار نور شفاعت قیل هر زمان**
6- Ahmed Efendi zevcesi Âişe	**6- احمد افندی زوجه سی عائشه**
7- Ruhuna Fâtiha sene 1323	**7- روحنه فاتحه سنه 1323**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 90 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy 87 cm En: 24 cm Kalınlık: 7cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ahmed Efendi eşi Âişe olup M. 1905-06 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ’lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde “**ى-ye”** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.7.6.Hasan Efendi’nin Oğlu Ali Efendi’nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	891-892	**Çizim No:**	**xxx**

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz. ***Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlık olup sade bir formda sonlanmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم و مغفور**
3- İlâ Rahmetî Rabbihi'l-gafûr	**3- الی رحمت ربةالغفور**
4- Ali Efendi bin Hasan Efendi ruhuna	**4- علی افندی بن حسن افندی روحنه**
5- el-Fâtiha sene 1197	**5- الفاتحه سنه 1197**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 94 cm En: 28 cm Kalınlık: 12 m	**Ayak Taşı:** Boy 91 cm En: 30 cm Kalınlık7: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hasan Efendi oğlu Ali Efendi olduğu ve M. 1782-83 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve "و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk, bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.Güre Merkez Mezarlık

3.2.6.8.1.Ahmed Bey Ağa'nın Kızı Gülsüm Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	893	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda rozet formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yapraklarınn yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da birer adet çiçek motifinden yukarıya doğru kıvrılarak uzanmakta olan yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme vardır. Şahidenin merkezde yer alan açılmış iç içe çiçek motifini dairesel bir biçimde saran yapraklardan oluşan rozet motifi ile sonlanır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Dİrîğa geçti ömrüm hasreta âh-ı figân olsun	**2- دریغا کچدی عمرم حسرتا آه فغان اولسون**
3- Hûdanın feyz-i lütfuyla mezarım gülşen olsun	**3- جدانك فیض لطفیله مزارم کلستان اولسون**
4- İnce derdim sebeb oldu mevtime ol lem yezil	**4- اینجه دردم سبب اولدی فوتمه اول هم یزل**
5- Çare ömrüm tükenmiş aziz ruhum revan olsun	**5- چاره عمرم توکنمش عزیز روحم روان اولسون**
6- Güre karyesinde Hacı Ferahli? Zâde Ahmed	**6- کوره قریه ینده حاجی فراخلی زاده احمد**

7- Bey Ağa'nın kerimesi Gülsüm Hanım'ın 8- Ruhuna Fâtiha …	**7- بك اغانك كريمه سى كلسوم خانمك** **8- روحنه فاتحه ...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 106 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Güre kasabasından Hacı Ferahli oğlu Ahmed Bey Ağa'nın kızı Gülsüm Hanım'dır. Kitâbenin alt bölümü toprağa gömülü olmasındna dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.2.Hacı Gargalı Oğlu Ahmed Bey'in Oğlu Hasan Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	894	**Çizim No:**	98
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövde kısmının alt ve üst bölümlerinde her iki yanda da akant yapraklarıyla oluşturulmuş bitkisel süslemeler görülür.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Gülşeni bâğ-ı cinânın goncası	2- كلشن باغ جنانك غنچه سى
3-Hey meded açılmadan erdi hazân	3- هى مدد آچلمدن ايردى حزان
4- Seni henüz on bir yaşına ermişken	4- سنى هنوز اون بر ياشنه ايرمشكن
5- Tab' hâlim idi âh pek nev civan	5- طبع حليم ايدى آه پك نو جوان
6- Hacı Gargalı zâde Ahmed Bey'in	6- حاجى غارغه لى زاده احمد بكك
7- Mahdumu Hasan Efendi'nin ruhuna Fâtiha	7- مخدومى حسن افندينك روحنه فاتحه
8- fî 18 Rebîü'l-evvel sene 1303	8- فى 17 ربيع الاول
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 92 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Gargalı oğlu Ahmed Bey'in oğlu Hasan Efendi olup M.25 Aralık 1885 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.3.Gargalı Hacı Muharrem'in Eşi Ümmühan Envere Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021

Fotoğraf No:	895	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Baş şahidesi; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında, sivri kemer formunu tamamen dolduracak şekilde işlenmiş akant yapraklarından oluşan bitkisel süslemeler yer alır. ***Ayak şahidesi; düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde aşağıdan yukarı doğru uzanan kıvrık bir dal üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşan süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bu dünya fânidir kimseye kalmaz baki	**2- بو دنيا فانيدر كمسه يه قالمز باقى**
3- Ecel geldi nûş eyledi sâki	**3- اجل كلدى نوش ايلدى ساقى**
4- Cihâna gelen gider mu'tâd eyledi hallâk	**4- جهانه كلن كيدر معتاد ايلدى جلاق**
5- Gargalı Hacı Muharrem zevcesi	**5- قارغه لى حاجى محرم زوجه سى**
6- Ümmühan Envere Hanım ruhuna	**6- امهان انوره حانم روحنه**
7- Fâtiha sene 1314	**7- فاتحه سنه 1314**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 70 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy 71 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gargalı Hacı Muharrem eşi Ümmühan Envere Hanım olup M. 1896-97 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.8.4.Gargalı Hacı Mustafa Oğlu Hacı Muharrem'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	896	**Çizim No:**	99
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Gargalı Hacı Mustafa oğlu	**6- قارغه لی حاجی مصطفی اوغلی**

7- Hacı Muharrem ruhuna Fâtiha 8- Sene 1328	**7- حاجی محرم روحنه فاتحه** **1328 -8**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 127 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Gargalı Hacı Mustafa oğlu Hacı Muharrem olduğu ve M. 1910-11 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde içinde "**مصطفی- Mustafa"** ismindeki **"ف-ط / Tı ve Fe" harfleri iç içe yazılmıştır.** Serlevha bölümünde "**ی-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.5.Balyalı zâde Bostancı Oğlu Hasan Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	897	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- İlâhi ente sübhani	2- الهی انت سبحانی
3- Recâ'i minke gufrâni	3- رجائ منك غفرانی
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	4- ولا تأخز بعصیانی
5- Ve kemmel küllü noksâni	5- وکمّل کلّ نقصانی
6- Balyalı zâde Bostancı	6- بالیه لی زاده بوستانجی
7- Oğlu Hasan Bey	7- اوغلی حسن بك
8- Ruhuna el-Fâtiha	8- روحنه الفاتحه
9- Haziran sene 1338	9- حزیران سنه 1338
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 102 cm En: 22 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbeden kabirde medfun olan kişinin Balyalı oğlu Bostancı oğlu Hasan Bey olduğu ve M. Haziran 1922' de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir ve bozulmalar görülür. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.8.6.Bostancı oğlu Ahmed Oğlu İsmail'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	898	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide, doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki sene 1290	**1- هوالباقی سنه 1290**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Bostancı oğlu İsmail bin	**6- بوستانجی اوغلی اسماعیل بن**
7- Ahmed ruhuna Fâtiha	**7- احمد روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy 107 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bostancı oğlu Ahmed

oğlu İsmail olup M.1873-74 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk görülür. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.7.Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	899	**Çizim No:**	100
Baş Şahide Planı:	D		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 5 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Muhammed bin	**1- محمّد بن**
2- Mustafa	**2- مصطفى**
3- Ruhiçün	**3- روحيچون**
4- el-Fâtiha	**4- الفاتحه**
5- Sene 1139	**5- سنه 1139**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 68 cm En: 12 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Mustafa oğlu Muhammed olduğu ve M.1726-27 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbede kullanılan celî sülüs yazı hat sanatı içerisinde değerlendirilecek düzeyde değildir.

3.2.6.8.8.Güreli Ömer Ağa'nın Kızı Şerife Hatice Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	900	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövde kısmı her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Başlık kısmında ortada yer alan bir vazo içerisinden yukarı ve iki yana uzanan çiçekler ve yapraklar yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Meskenim kıl lütfunla yâ Hûda dârü's-selâm	**2- مسکنم قیل لطفکله یا خدا دار السّلام**
3- Eyle handân bu fakîr çâkerin rûz-ı kıyâm	**3- ایله خندان بو فقیر چاکرك روز قیام**
4- Cürmümü afv et ilâhi cümleden sensin Rahîm	**4- جرممی عفو ایت الهی جملدن سنسین رحیم**
5-Şol zamankim ümmetidir çağırır fahrü'l-enâm	**5- شول زمانکم امّتی در چاغرر فخرالانام**

6- Güreli Ömer Ağa'nın kerimesi 7- Merhume Şerife Hatice Hatun 8- Ruhiçün el-Fâtiha 9- fî 23 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1277	**6- کوره لی عمر اغانك کریمه سی** **7- مرحومه شریفه خدیجه خاتون** **8- روحیچون الفاتحه** **9- فی 23 را سنه 1277**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 115 cm En: 42 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfûn olan kişi Güreli Ömer Ağa'nın kızı Şerife Hatice Hatun olup M.9 Ekim 1860 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.9.Seyyid Mustafa'nın Oğlu Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	901	**Çizim No:**	101
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma

olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-mûin	**1- هوالمعين**
2- Bu merkade her kim ederse dua	**2- بو مرقدة هر كيم ايدرسه دعا**
3- Ede mahşerde şefaat müctebâ	**3- ايده محشرده شفاعت مجتبا**
4- Aşâğ Muhammed zâde	**4- اشاغ محمّد زاده**
5- Seyyid Mustafa oğlu merhum	**5- سيّد مصطفى اوغلى مرحوم**
6- Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa	**6- علمدار سيّد حاجى محمد اغا**
7- Ruhuna Fâtiha sene 1219	**7- روحنه فاتحه سنه 1219**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 112 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Aşâğ Muhammed oğlu Seyyid Mustafa oğlu Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa'dır ve M.1804-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.8.10.Hacı Muhammed Oğlu Seyyid Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021

Fotoğraf No:	902	**Çizim No:**	102
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Terk eyledi vâldeynin bir gülü	**2- ترك ايلدى والدينك بر كلى**
3- Taze idi ola habibi bülbülü	**3- تازه ايدي اوله جنت بلبلى**
4- Hasretle firkatle yakdı cânı	**4- حسرتله فرقتله ياقدى جانى**
5- Vedeli? Hacı Muhammed oğlu merhum	**5- حاجى محمّد اوغلى مرحوم**
6- es-Seyyid Ahmed ruhiçün	**6- السيّد احمد روحيچون**
7- Sene 1253	**7- سنه 1253**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy 96 cm En: 28 cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümde vefatına duyulan hüzün dolun ifadeler yer alır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Vedeli Hacı Muhammed oğlu Seyyid Ahmed olduğu ve M. 1837-38 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve

sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.11.Mustafa Ağa'nın Eşi Şerife Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	903	**Çizim No:**	103
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini Hak ravzâ-i cennet	**3- ایدة قبرینی حق روضۀ جنّت**
4- Hacı Muhammed oğlu	**4- حاجی محمدك اوغلی**
5- Mustafa Ağa'nın zevcesi	**5- مصطفی اغانك زوجه سی**
6- Merhume Şerife Hatun	**6- مرحومه شریفه خاتون**
7- Ruhiçün Fâtiha	**7- روحیچون فاتحه**
8- fî C (Cemâziye'l-ahîre) gurre sene 1253	**8- فی ج غره سنه 1253**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy 102 cm En: 24 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Muhammed oğlu Mustafa Ağa'nın eşi Şerife Hatun olduğu ve M. Eylül 1837 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin egenel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla da tetâbuk yapılmıştır.

3.2.6.8.12.Emin Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	904	**Çizim No:**	104
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide,boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretten murad olan duadır	**1- زيارتدن مراد اولن دعادر**

2- Bugün bana ise yarın sanadır	**2- بوكون بكا ائسه يارين سكادر**
3- Koca Muhammed oğlu Emin	**3- قوجه محمّد اوغلى امين**
4- Ağa'nın oğlu merhum	**4- اغانك اوغلو مرحوم**
5- Mustafa Ağa'nın	**5-مصطفى اغانك**
6- Ruhuna Fâtiha	**6- روحنه فاتحه**
7- Sene 1195	**7- سنه 1195**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 115 cm En: 26 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Koca Muhammed oğlu Emin Ağa'nın oğlu Mustafa Ağa olduğu ve M. 1780-81'de vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.8.13.Ümmühan Ebe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	905-906	**Çizim No:**	105
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş Şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında bir kale ve üst burçta bir Türk bayrağı yer almaktadır. Ayrıca bayrağın yer aldığı burcun sağında bir hilal figürüne yer verilirken sol kısımda dairesel bir form içerisinde yıldız motifine yer verilmiştir. Kitâbenin yer aldığı panonun köşelerinde simetrik çiçek tasvirleri yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- İlâhi ravzâna cinân 3- Eyle makâmın Narlı 4- Ümmühan Ebe ruhuna Fâtiha sene 1246	**1- هوالباقی** **2- الهی روضنه جنان** **3- ایله مقامین نارلی** **4- امّهان ابه روحنه روحنه فاتحه سنه 1240**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 63 cm En:32 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy 67 cm En:30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Narlı Ümmühan Ebe olduğu ve M. 1830-31 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Metinde belirtilen Narlı ifadesinin gürenin bir köyü olan Narlı köyü olduğu düşünülmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.6.8.14.Serdar Oğlu Mehmed Ağa Eşi Gülsüm Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	907	**Çizim No:**	106
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle parçası üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin üst kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmın boyun bir vazo içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzamakta olan akant yaprakları ve yaprakların merkezinde yer alan açılmış bir gül motifinden oluşmuş bitkisel süsleme şeklindedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bakıp geçme ricâm budur ey Muhammed Ümmeti	**2- بقوب كچمه رجام بودر ای محمّد امتی**
3- Mevtânın diriden bir Fâtiha 'dır minneti	**3- موتانك ديريدن بر فاتحه در منتی**
4- Kabrimi ziyaret eden ey Râsûlün ümmeti	**4- قبريمی زيارت ايدن ای رسولك امّتی**
5- Bize bir Fâtiha ihsan eden bulur cenneti	**5- بزه بر فاتحه احسان ايدن بولور جنتی**
6- Hacı İsmail Ağa kerimesi	**6- حاجی اسماعيل اغا كريمه سی**
7- Serdar oğlu Mehmed Ağa zevcesi	**7- سردار اوغلی محمد اغا زوجه سی**
8- Gülsüm Kadın ruhuna Fâtiha	**8- كلثوم قدين روحنه فاتحه**
9- Sene 1328	**9- سنه 1328**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy 140 cm En: 36 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı İsmail Ağa kızı, Serdar oğlu Mehmed Ağa eşi Gülsüm Kadın olup M. 1910-11 yılında vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır

3.2.6.8.15.Hacı İsmail Ağa'nın Eşi Fatıma Şems Gül Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	908	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide gövdesinin üst kısımlarında yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alırken, başlık kısmında boyun kısmından başlayarak başlığı tamamen saran yapraklar ve yaprakların merkezinde 3 adet yan yana verilmiş gül motifi görülür. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta kıvrık dallar üzerinde yer alan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler görülür.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	1- هوالحی الباقی
2- Gezerken bağı cihan içre asude hâl ile	2- کزرکن باغ جهان ایجره آسوده حال ایله
3- Akıbet-i bâd-ı ecel ömrünü eyledi tebâh	3- عاقبت باد اجل عمرینی ایلدی تباه
4- Erişince küşene emr-i ircîi nagehân	4- ایرشنجه کوشنه امر ارجعی ناکهان
5- El çekip bu fenadan gitti bekâya azm-i râh	5- ال چکوب بو فنادن ایتدی بقایه عزم راه
6- Âbide ve saliha afife pâkdeman idi	6- عابده و صالحه عفیفه پاکدامان ایدی
7- Nur imanıyla gitti cennete bî iştibâh	7- بوز ایما تیله کتدی جنتی بی اشتباه
8- Şu merhumun Hûda kabrini rûz eylesin	8- شو مرحومه نك خدا قبرینی روز ایلسون
9- Baran gibi saçılsın üstüne rahmet ilâhi	9- باران کبی صاچلسون اوستونه رحمت الهی
10- Fena mülkünden çekip kervan bekâya eyledi	10- فنا ملکندن چکوب کروان بقایه ایلدی
11- Fatıma Şems Gül Hanım behişti halvegâh	11- فاطمه شمس کل خانم بهشتی جلوهکاه
12- Hacı İsmail Ağa'nın zevcesi Şems Gül	12- حاجي اسماعیل اغانك زوجه سی شمس کل
13- Hanım'ın ruhiçün el-Fâtiha	13- خانمك روحیچون الفاتحه
14- Sene 1286	14- سنه 1286
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy 160 cm En: 36 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy 158 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı İsmail Ağa'nın eşi Fatıma Şems Gül Hanım olup M. 1869-70 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik

kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.16.Seyyid Hasan Paşa Oğlu Seyyid Muhammed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	909	**Çizim No:**	107
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destralı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای رب یزدان**
3- Seyyid Hasan Beşe oğlu Seyyid merhum	**3- سید حسن بشه اغلی سید مرحوم**
4- Muhammed ruhuna Fâtiha sene 1229	**4- محمّد روحنه فاتحه سنه 1229**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 93 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk satırlarında mezar taşlarında sık kullanılan beyitler yer almakta olup kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kabirde Seyyid Hasan Beşe (Paşa) oğlu Seyyid Muhammed'in medfûn olduğu ve M. 1813-14 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk, serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilmesi ile de yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.17.Seyyid Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Ümmühan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	910	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi her iki yandan da "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan vazo içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi veba vermedi emn-i emân	**3- ایرشدی وبا امن امان**

4- Cennette vere murâdım Halıkı'r-Rahman	**4- جنتده ویره مرادم خالق رحمان**
5- Halâ Güre karyesinde sakin	**5- حالا کوره قریه سنده ثاکن**
6- es-Seyyid Mustafa Ağa'nın kerimesi	**6- السید مصطفی اغانك کریمه سی**
7- Merhume ve mağfure Şerife Ümmühan	**7- مرحومه و مغفوره شریفه امّهان**
8- Nâ merkadin ruhiçün Fâtiha sene 1253	**8- نا مرقدین روحیچون فاتحه سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 152 cm En: 34 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Güre Kasabasından Seyyid Mustafa Ağa'nın kızı Şerife Ümmühan olduğu ve M. 1837-38 senesinde vefat etmiştir. Metnin son bölümünde "Nâ merkadin ruhiçün Fâtiha" ifadesinde mezarı için değil ruhu için Fâtiha anlamındaki ibare mezar taşlarında çok görülmeyen bir metindir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره** -ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk, bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerekte yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.18.Hacı Süleyman Ağa'nın Eşi Şerife Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	911	**Çizim No:**	108
Baş Şahide Planı:	B		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövde kısmı her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan bir vazo içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- El çekip bil cümleden ettim bekâya rıhlet	**2- الچکوب بالجمله دن ایتدم بقایه رحلتی**
3- Terk idüb geriye ola du mülkü devleti	**3- ترك ایدوب کرویه اولاد ملکی دولتی**
4- Kim gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvanımız	**4- کیم کلوب قبرم زیارت ایلین اخوانمز**
5- Okusunlar ruhum için Gul huvallâhu ayeti	**5- اوقوسونلر روحم ایجون قل هوالله آیتی**
6- Güre Karyesi Handânından el-Hâc Süleyman	**6- کوره قریه سی خندانندن الحاج سبیمان**
7- Ağa'nın halilesi merhume Şerife Hatice	**7- اغانك حلیله سی مرحومه شریفه خدیجه**
8- Hanım'ın ruhiçün el-Fâtiha	**8- خانمك روحیچون الفتحه**
9- fî 13 Ş (Şa'ban) sene 1272	**9- فی 13 ش سنه 1272**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 136 cm En: 38 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Güre kasabası sevilenlerinden Hacı Süleyman Ağa'nın eşi Şerife Hatice Hanım olup 19 Nisan 1856 vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli

sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.19.Sâki Oğlu Mehmed Said Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	912	**Çizim No:**	109
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metninin üst kısmında orta kısımda yer alan oval motifler içerisinden her iki yana doğru uzanmakta olan birer adet boynu bükük çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- İlâhi abdüke'l-âsi etâke	**2- الهی عبدك العاصی اتاكا**
3- Mukirrân bi'z-zünûbi kad deâkâ	**3- مقرابالزنوب و قد دعاكا**
4- Ve in tağfîr fe ente ehle lî zâkâ	**4- وان تغفر فانت لزاك اهل**
5- Ve in tadrüd femen yerhâm sivâkâ	**5- وان تطرد فمن يرحم سواكا**
6- Boyâbâd Kazâsının Musa Karye	**6- بوی اباد قضاسنك موسی قريه**
7- sinden ve Müderrisîn-i Kirâmından Sâki zâde	**7- سندن و مدرسين كرامدن ساقی زاده**
8- Mehmed Said Efendi ruhuna Fâtiha	**8- محمد سعيد افندی روحنه فاتحه**

9- fî 10 Şa'bân-ı Şerif sene 1339	**9- فی 10 شعبان شریف سنه 1339**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 134 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde *"Ey Rabbim isyankar kulun günahını itiraf ederek sana dua etmeye geldi. Şayet affedersen bunu yaparsın reddedersen de senden başka merhamet edecek yoktur."* anlamındaki Arapça beyitler sonrası kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Boyâbâd Kasabası Musa Köyünden büyük hocalardan Sâki oğlu Mehmed Said Efendi olduğu ve M. 19 Nisan 1921 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.20.Hacı Süleyman Ağa zâde Hafız Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	913-914	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyu kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı

bitkisel bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. Kitâbe metninin üst kısmında ortada yer alan oval motiflerden her iki yana doğru uzanmakta olan yapraklar, dalalr ve iki yönde simetrik boynu bükük gonca güllerden oluşan bitkisel süslemelere yer verilmiştir ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda rozet formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan gül ağacına yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da birer adet olacak şekilde birbirine ters dönmüş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı; rozet formunda olup merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel biçimde saran yapraklarla düzenlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- El çekip bil cümleden ettim bekâya rıhleti	**2- ال چکوب بالجمله دن ایتدم بقایه رحلتی**
3- Bırakdım geride mâl mülkü devleti	**3- براقدم کروده مال ملکی دولتی**
4- Kim gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvanımız	**4- کیم کلوب قبرم زیارت ایلین اخوانمز**
5- Okusunlar ruhum için Kul hüvallâhu ayeti	**5- اوقوسونلر روحم ایجون قل هوالله ایتی**
6- Güre Kâriyesi Eşrafı Handânından Hacı	**6- کوره قریه سی اشراف خاندانندن حاجی**
7- Süleyman Ağa zâde Hafız Ahmed Ağa'nın	**7- سلیمان اغا زآده حافض احمد اغانك**
8- Ruh-ı şerifine rızâe'n-lillâh Fâtiha	**8- روح شریفه رضاءًلله فاتحه**
9- fî 12 Zilhicce sene 1301	**9- فی12 زی الحجه سنه 1301**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy 145 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy 156 cm En: 34 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Güre Kasabası sevilen ve ileri gelenlerinden Hacı Süleyman Ağa oğlu Hafız Ahmed Ağa olup 3 Ekim 1884 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile

baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.21.İsmail Kızı Rahime Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	**915**	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda rozet motifinde bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer alır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da dairesel birer motif içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan süslemeler görülür. Başlık merkezde yer alan iç içe açılmış bir çiçek motifi ve etrafını saran yaprakların oluşturduğu rozet formnundadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Oluncak ferman Hak ister icabet davete	**2- اولينجق فرمان حق استر اجبت دعوته**
3- Emrine mutî olan olan cümle ererler izzete	**3- امرينه مطيع اولان جمله ايررلر عزّته**
4- Azm idüb gitti bekâ mülküne bir senhiyye-i Rahîm	**4- عزم ايدوب كتدى بقا ملكنه بر سنخيهٔ رحيم**
5- El çekip fâni cihandan erdi gurb-i rahmete	**5- ال چكوب فانى جهاندن ايردى قرب رحمته**
6- Hayatında rûz-ı şeb ikram ederdi âleme	**6- حياتنده روز شب اكرام ايدردى عالمد**

7- Hanesinde çok misafir el sunardı ni'meti 8-Güre Kâryesi sakinlerinden Rahime Hanım 9- binti İsmail ruhuna el-Fâtiha 10- fî 13 Zi'l-hicce sene 1305	**7- خانه سنده چوق مسافر ال صونارډی نعمته** **8- کوره قریه سی ساکنه لرندن رحیمه خانم** **9- بنت اسماعیل روحنه الفاتحه** **10- فی 13 زی الحجه سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 182 cm En: 40 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Güre Kâryesi sakinlerinden İsmail kızı Rahime Hanım olup M. 11 Ağustos 1888 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.22.Hacı Hüseyin'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	916	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır.

Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل كلدي اكا اولماز امان**
3- Cürmünü afv eyleye yâ Rabbe'l-mennân	**3- جرمنی عفو ایلیه یا ربّ المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın hali yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالی یمان**
5- Mazhâr-ı nûru şefaat kıl her zaman	**5- مظهار نور شفاعت قیل هر زمان**
6- Güreli Kara İbrahim oğlu	**6- كوره لی قره ابراهیم اوغلو**
7- Hacı Hüseyin'in zevcesi merhume	**7- حاجی حسینك زوجه سی مرحومه**
8- Emine Hanım ruhiçün Fâtiha	**8- امینه حاتون روحیچون فاتحه**
9- Sene 1253	**9- سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 112 cm En: 36 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Güreli Kara İbrahim oğlu Hacı Hüseyin'in eşi Emine Hanım olup M. 1857-58 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.23.Solakoğlu Şerif Mehmed'in Eşi Azize Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	917	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında, ortada yer alan bir vazo içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Solakoğlu Şerif Mehmed zevcesi	**6- صولاق اوغلی شریف محمد زوجه سی**
7- Azize Kadın ruhuna Fâtiha sene 1335	**7- عزیزه قدین روحنه فاتحه سنه 1335**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 93 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Solakoğlu Şerif Mehmed eşi Azize Kadın'dır ve M. 1916-17 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.24.İmam oğlu Halil Ağa'nın Eşi Necibe Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	918	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında, ortada yer alan bir kâse içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bakıp geçme ricam budur ey Muhammed ümmeti	**2- بقوب كچمه رجام بودر ای محمّد امتی**
3- Mevtanın diriden bir Fâtiha 'dır minneti	**3- موتانك ديريدن بر فاتحه در منتی**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ey Râsûlün ümmeti	**4- كلوب قبريمی زيارت ايدن ای رسولك امتی**

5- Bize bir Fâtiha ihsan eden bulur cenneti 6- İmam oğlu Halil Ağa zevcesi 7- Necibe Kadın ruhuna Fâtiha 8- Sene 1335	**5- بزه بر فاتحه احسان ایدن بولور جنتی** **6- امام اوغلی حلیل اغا زوجه سی** **7- نجیبه قدین روحنه فاتحه** **8- سنه 1335**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 104 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi İmam oğlu Halil Ağa eşi Necibe Kadın olup M.1916-17 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.25.Muhtar Hacı Hafız'ın Kızı Safiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	919	**Çizim No:**	110
Baş Şahide Planı:	B		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine âil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik

kısmında merkezde yer alan bir kâse içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve sene 1322	**1- هو سنه 1322**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Hasretâ bir goncâ-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5- Kuş misali eyledi azm-i cinân	**5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان**
6- Muhtar Hacı Hafız kerimesi ve Hafız	**6- مختار حاجی حافظ کریم سی و حافظ**
7- Hakkı Efendi zevcesi Safiye Hanım ruhuna Fâtiha	**7- حقی افندی زوجه سی صفیه حانم روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 106 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Muhtar Hacı Hafız kızı, Hafız Hakkı Efendi eşi Safiye Hanım'dır ve M. 19804-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.26.Eskici oğlu Mustafa Ağa'nın Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021

Fotoğraf No:	920	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Eskici oğlu Mustafa Ağa mahdumu	**6- اسکجی اوغلی مصطفی اغا مخدومی**
7- Hüseyin Ağa ruhuna Fâtiha sene 1322	**7- حسین اغا روحنه فاتحه سنه 1322**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 127 cm En: 29 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Eskici oğlu Mustafa Ağa oğlu Hüseyin Ağa olup M. 1904-05 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır.

Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.8.27.Focalı Monla Hüseyin Oğlu Sayyar Mehmed Seyyid Kapudan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	921	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هواالحی الباقی**
2- Âh emr etti Hûda eyledi ferman	**2- اه امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Gurbet elde erdi ecel vermedi eman	**3- قربت الده ایردی اجل ویرمدی امان**
4- Ehli evladıma hasret gittim ben heman	**4- اهلی اولادیمه حسرت کتدم بن همان**
5- Valdem hem pederim eylesin âh-ı figân	**5- والدم هم پدرم ایلسون اه فغان**
6- Genç yaşımda ermedim vatana heman	**6- کنج یاشمده ایرمدم وطانه همان**
7- Dilerim mevladan yerim olsun cinân	**7- دیلرم مولادن یرم اولسون جنان**
8- Ey benim dertli valdem eyleme sen figân	**8- ای بنم درتلو والدم ایلمه سن فغان**
9- Pederime hasret gittim doymadım dünya da heman	**9- پدرمه حسرت کتدم طویمدم دنیایه همان**

10- Focalı Monla Hüseyin oğlu Sayyar 11- Mehmed Seyyid Kapudan ruhuna Fâtiha 12- fî 5 ZE (Zi'l-hicce) sene 1244	**10- فوجه لی منلا حسین اوغلی صیّار** **11- محمد سیّد قپودان روحنه فاتحه** **12- فی 5 زا سنه 1244**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 157 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Focalı Monla Hüseyin oğlu Sayyar Mehmed Seyyid Kapudan olduğu ve M. 8 Haziran 1829 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.28.Balatlı Havâce (Hoca) Mehmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021
Fotoğraf No:	922	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	Metin
1- Hû	**1- هو**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmel küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- eş-Şehri Balatlı Havâce Mehmed Efendi	**6- الشهربلاطلى خواجه محمد افندى**
7- Ruhuna el-Fâtiha	**7- روحنه الفاتحه**
8- Sene 1307	**8- سنه 1307**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 108 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla" anlamındaki Arapça beyitler sonrası kimlik bilgileri yer alır. Kabirde Balatlı Havâce (Hoca) Mehmed Efendi medfun olup M. 1889-90 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.8.29.Muharrir Ali Beşe'nin (Paşa) Kızı Şerife Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Güre Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.04.2021

Fotoğraf No:	923	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	B		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin alınlık kısmında camii ve minare figürü yer almaktadır. Ayrıca yaprak ve çiçeklerin yer aldığı bitkisel süsleme unsurlarına da yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 18 N (Ramazan) sene 1264	**1- هوالباقی \ 18ن سنه 1264**
2- Muharrir Ali Beşe kerimesi	**2- محرّر علی بشه کریمه سی**
3- Merhûme ve mağfure	**3- مرحومه و مغفوره**
4- Şerife Hatun	**4- شریفه خاتون**
5- Ruhuna Fâtiha	**5- روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy 105 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Muharrir Ali Beşe kızı Şerife Hatun olup M. 18 Ağustos 1848'de vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme**" kelimesinde "**و-م /mim -vav**" harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır. Yazıda bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.9.Narlı Köyü Camii Haziresi

3.2.6.9.1.Kocabıyık Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	924-925	**Çizim No:**	111
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide toprağa oturur hâlde düşey dikdörtgen formda kâtibi kavuk başlıkla sonlanır. Başlık destarı yatay sarımlı tepelik kısmı baklava dilimli olarak düzenlenmiştir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrımış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Mazhâr-ı feyz-i şefâat eyle yâ Rabb kıl kerem	**2- مظهرفيض شفاعت ايله يا رب قيل كرم**
3- Nâr-ı dûzahle ânı çekdirme mahşerde keder	**3- نار دوزخله انى جكدرمه محشرده كدر**
4- Hak rızâsıçün okuyun Fatiha İhlâs siz	**4- حق رضاسچون اوقويك فاتحه اخلاص سز**
5- Rûhu şâd olsun ânın kıl bir mahfe? dua	**5- روح شاد اولسون انك قيل بر محفه دعاي**
6- Etme mevtâ-i ferâmûş-u duâ akıllı isen	**6- اتمه موتايئ فراموش دعا عاقيل ايسك**
7- Âsiyâb-ı dehr de bir gün sana nevbet değer	**7- اسياب دهرده بر كون سكا نوبت دكر**
8- Kocabıyık oğlu merhum Hacı	**8- قوجه بيق اوغلو مرحوم حاجى**
9- Mustafa Ağa ruhuna Fatiha	**9- مصطفى اغا روحنه فاتحه**
10- S1812-13ene 1227	**10- سنه 1327**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 182 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûma Hakk'tan şefaat ve mağfiret talebi içeren ifadeler yer alırken devamında kimlik bilgileri sunulmaktadır. Kabirde medfun olan kişi Kocabıyık oğlu Hacı Mustafa Ağa'dır ve M. 1812-13 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.6.9.2.Yahya Ağa'nın Oğlu Veli Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	926	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide toprağa oturur hâlde düşey dikdörtgen formda sarıklı kavuk başlıkla sonlanır. Başlık destarı yatay sarımlı tepelik dışa taşıntılı olarak düzenlenmiştir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrımış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Baş taşı üzerinde tezyîni unsur bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Yahya Ağa'nın oğlu	**2- يحيى اغانك اوغلو**
3- Kitâbe	**3- مرحوم ومغفور**
4- Veli Ağa'nın ruhuna	**4- ولى اغا روحنه**
5- Bî hürmete'l-Fâtiha	**5- بحرمة الفاتحه**
6- Sene 1207	**6- سنه 1207**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 31 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişi Yahya Ağa'nın oğlu Veli Ağa'dır ve M.1792-93 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri kısmen uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.9.3.Hasan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	927	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide toprağa oturur hâlde düşey dikdörtgen formda başlık kısmı kırık hâldedir. Şahide ön yüzüne panosuz 5 satır içerisine Osmanlı

Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Baş taşı üzerinde tezyîni unsur bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bakmayım çeşm-i basiretle	**2- بقمين چشم بصرتله**
3- Kabrim taşına gelmez	**3- قبرم طاشنه كلمز**
4- Hâlim benim tâ gelince başına	**4- حالم بنم تا كلمينجه باشنه**
5- Kitâbe Hasan	**5- مرحوم ومغفور حسن**
6- Ruhuna Fatiha sene 1175	**6- روحنه فاتحه سنه 1175**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 19 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hasan olduğu ve M.1761-62 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Hat sanatı açısından bakıldığında bozuk bir mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.6.9.4.Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	928	**Çizim No:**	112
Baş Şahide Planı:	D		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide toprağa oturur hâlde prizmal dikdörtgen formda sarık başlık ile sonlanmaktadır. Şahide ön yüzüne panosuz 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Baş taşı üzerinde tezyînî unsur bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum 2- Mustafa 3- Ruhuna 4- Fâtiha sene 1142	**1- مرحوم** **2- مصطفى** **3- روحنه** **4- فاتحه سنه 1142**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 54 cm En: 15 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişi Mustafa olup M. 1729 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**م-و /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.6.9.5.Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	929	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide toprağa oturur hâlde düşey dikdörtgen formda sarıklı kavuk başlıkla sonlanır. Başlık destarı yatay sarımlı tepelik dışa taşıntılı olarak düzenlenmiştir. Şahide ön yüzünde 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Baş taşı üzerinde tezyînî unsur bulunmaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretten murâd	**1- زیارتدن مراد**
2- Olan duâdır bugün	**2- اولان دعادر بوکون**
3- Bana ise yarın sana	**3- بکا ایسه یارین سکا**
4- dır merhum	**4- در مرحوم**
5- ve mağfûr el-Hâc	**5- ومغفور الحاج**
6- Hüseyin Efendi	**6- حسین افندی**
7- Ruhiçün Fâtiha	**7- روحیچون فاتحه**
8- sene 1166	**8- سنه 1166**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 118 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Hüseyin Efendi'dir ve M.1752-53 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri turtarsızdır. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.9.6.Hacı Ali Efendi'nin Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	930	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda bitkisel bayan başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık bölümü üzerinde vazo içerisinden yükselen çiçek ve iri yaprak tasvirleri yer almaktadır. Şahidenin yan kenarları dalgalı görünümdedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Emr-i Hakla türlü emrâz geldi benim tenime	**2- امر حقله دورلو امراض کلدی بنم تنمه**
3- Bulmadı sıhhat vücudum sebeb oldu mevtime	**3- بولمدی صحّت وجودم سبب اولدی موتمه**
4- Âkıbet ayırdı ecel rıhlet-i göründü canıma	**4- اقبت ایردی اجل رحلت کورندی جانمه**
5- Okuyub bir Fâtiha ihsan edeler ruhuma	**5- اوقیوب بر فاتحه احسان ایده لر روحمه**
6- el-Hâc Ali Efendi zevcesi	**6- الحاج علی افندی زوجه سی**
7- Merhume Ümmühan Hatun'un ruhiçün	**7- مرحومه امهان خاتونك روحیچون**
8- Fâtiha fî 11 S' (Safer) sene 1262	**8- فاتحه فی 11ص سنه 1262**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 32 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriği mezar taşlarında yaygın olarak görülen ölüme rıza gösterme, dermansız hastalığa yakalnadığına ve geride kalanlardan dua talebi içeren ifadelerle başladıktan sonra kimlik bilgilerini sunmaktadır. Kabirde medfun olan kişi Hacı Ali Efendi'nin Eşi Ümmühan Hatun olup M.8 Şubat 1846 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri turtarsızdır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla da tetâbuk yapılmıştır.

3.2.6.9.7.İbrahim Kızı Aişe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	931-932	**Çizim No:**	113
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş taşlı toprak mezar formundadır. Baş taşı düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik ön yüzünde üç kademeli kasnak üzerinde tek kubbeli cami tasviri, minare, kıvrık dal ve yapraklardan oluşan düzenleme yer alır. Gövde bölümünde bir pano içerisinde kitâbe yer alırken panonun üst köşebendleri içinde yine iri yaprak motifleri görülmektedir. Yuvarlak kemerli bir pano içerisinde yer alan Kitâbe cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-mûin	**1- هوالمعين**
2- Bu merkâde her kim ederse duâ	**2- بو مرقده هر كيم ايدرسه دعا**

3- Ede mahşerde şefaat müctebâ 4- Dede oğlu İbrahim'in 5- Kızı merhume Aişe ruhuna Fâtiha sene 1228	**3- ایده محشرده شفاعت مجتبا** **4- دده اوغلو ابراهیمك** **5- قزی مرحومه عائشه روحنه فاتحه سنه 1228**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 34 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Dede oğlu İbrahim'in kızı Aişe olduğu ve M.1813 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik uyumsuzdur. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.9.8.Hafız Ali'nin Kızı Zeyneb Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	933-934	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş taşlı toprak mezar formundadır. Baş taşı düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik ön yüzünde tek kubbeli cami tasviri, minare, bir vazo içinde yer alan lâle çiçeği tasvir edilmiştir. Gövde bölümünde bir pano içerisinde kitâbe yer alırken panonun üst köşebendleri içinde üç dallı çiçek motifleri görülmektedir. Yuvarlak kemerli bir pano içerisinde yer alan Kitâbe cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-hayyü'l-Bâki	1- هوالحی الباقی
2- Okuyalar Fâtiha Rahmete'l-lil âlemîn	2- اوقیالر فاتحه رحمة للعالمین
3- Durağı cennet ola fî makâmı emîn	3- دوراغی جنّت اوله فی مقام امین
4- Hâfız Ali kerimesi merhûme	4- حافظ علی کریمه سی مرحومه
5- Zeyneb Hatun'un ruhuna	5- زینب خاتونك روحنه
6- Fatiha sene 1262	6- فاتحه سنه 1262
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hâfız Ali kızı Zeyneb Hatun olduğu ve M.1845-46 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.6.9.9.Fâtıma Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Narlı Köyü Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	29.07.2021
Fotoğraf No:	935-936	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş taşlı toprak mezar formundadır. Düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlana baş taşı sâde tutulmuştur. Şahidee ön yüzünde ibtidâi formda bozuk bir celî sülüs ta ile 5 satır hâlinde zemine Kitâbe metni hakkedilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Bakmayın çeşm-i basiretle mezârım taşına 2- Bilinmez Ahvâlim tâ gelmeyince başına 3- Merhûme ve mağfûre Fâtıma 4- Kadın ruhuna el-Fâtiha 5- Sene 1184	**1- بقمين چشمى بسرتله مزارم طاشنه** **2- بلنمز احولم تا كلمينجه باشنه** **3- مرحومه ومغفوره فاطمه** **4- حاتون روحنه الفاتحه** **5- سنه 1184**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 68 cm En: 28 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan iki satırlık manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri içeren ifadeler ile sonlanır. Buna göre kabirde medfun olan kişi Fâtıma Kadın olup M.1770-71 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı bakımından değerlendirme yapılacak düzeyde değildir.

3.2.6.10.Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı

3.2.6.10.1.Çerkes Musa Efendi Oğlu Hüseyin Çavuş Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	17.05.2021
Fotoğraf No:	937-938	**Çizim No:**	114
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen gövdeli, rozet formunda bitkisel içerikli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık bölümü gövde üzerinden yükselen birbirine dönük kıvrık dallar üzerinde yer alan yapraklarla oluşturulmuş rozet başlık şeklindedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbe metni çevresi içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bordürle tamamlanmıştır. ***Ayak Şahidesi;*** Düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde gül ağacı motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi evel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Hasretâ bir gonca-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5- Kuş misali eyledi azm-i cânan	**5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان**
6- Çerkes Musa Efendi zâde	**6- چرکس موسی افندی زاده**
7- Hüseyin Çavuş zevcesi	**7- حسین موسی چاوش زوجه سی**
8- Gülsüm Hanım ruhuna Fâtiha	**8- کلثوم خانم روحنه فاتحه**
9- Sene 1325	**9- سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 150 cm En: 34 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 142 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çerkes Musa Efendi

oğlu Hüseyin Çavuş eşi Gülsüm Hanım olup M 1907-08 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.10.2.Adan Oğlu Mustafa Eşi Âişe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	17.05.2021
Fotoğraf No:	939	**Çizim No:**	115
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen gövdeli, rozet formunda bitkisel içerikli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık bölümü gövde üzerinden yükselen birbirine dönük kıvrık dallar üzerinde yer alan yapraklarla oluşturulmuş rozet başlık şeklindedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbe metni çevresi içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bordürle tamamlanmıştır. ***Ayak Şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde kıvrık dal üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşan süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi evel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Hasretâ bir gonca-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**

5- Kuş misali eyledi azm-i cânan 6- Adan oğlu Mustafa zevcesi 7- Âişe ruhuna Fâtiha sene 1320	**5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان** **6- عدان اوغلی مصطفی زوجه سی** **7- عائشه روحنه فاتحه سنه 1320**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 118 cm En: 34 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 100cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Adan oğlu Mustafa eşi Âişe olup M.1902-03 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.10.3.Adan oğlu Mustafa Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	17.05.2021
Fotoğraf No:	940	**Çizim No:**	116
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen gövdeli, çiçek buketi formunda bitkisel içerikli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık bölümü kıvrık dallar üzerinde yer alan gonca güller ve yapraklarla oluşturulmuş başlık şeklindedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbe metni çevresi içerisinde kıvrık dal ve

yaprakların yer aldığı bordürle tamamlanmıştır. ***Ayak Şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde gül ağacı motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم**
3- Hasreta fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**3- حسرتا فانی جهاندە طول عمر سورمدم**
4- Çün ecel peymanesi dolmuş murâdım almadım	**4- چون اجل پیمانه سي طول مش مرادم المدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
6- Adan oğlu Mustafa kerimesi	**6-عدان اوغلی مصطفی کریمه سی**
7- Fâtıma Hanım ruhuna Fâtiha sene 1337	**7- فاطمه خانم روحنه فاتحه سنه 1337**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 80 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Adan oğlu Mustafa kızı Fâtıma Hanım olup M. 1918-19 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.6.10.4.Adan oğlu Ahmed Ağa Kızı Hatice Hanım

Bulunduğu Yer:	Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	17.05.2021
Fotoğraf No:	941	**Çizim No:**	117
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen gövdeli bitkisel içerikli rozet formunda kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Gövde üzerinden yükselen birbirine dönük kıvrık dallar üzerinde yer alan başlık yapraklarla oluşturulmuş rozet formu şeklindedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbe metni çevresi içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bordürle tamamlanmıştır. ***Ayak Şahidesi;*** Düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan süsleme yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Hasreta fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**3- حسرتا فانى جهاندە طول عمر سورمدم**
4- Çün ecel peymânesi dolmuş murâdım almadım	**4- چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Adan oğlu Ahmed Ağa kerimesi	**6-عدان اوغلى احمد اغا كريمه سى**
7- Hatice Hanım ruhuna Fâtiha	**7- حديجه خانم روحنه فاتحه**
8- Sene 1321	**8- سنه 1321**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 114 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 88 cm En: 33 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Adan oğlu Ahmed Ağa kızı Hatice Hanım olup M. 1903-04 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.7.Erdek

3.2.7.1.Erdek Şehitlik Mezarlığı

3.2.7.1.1.Memiş Ağa'nın Damadı …'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Erdek Şehitlik Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	02.08.2021
Fotoğraf No:	942	**Çizim No:**	118
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar formundadır. Şahide düşey dikdörtgen formda kâtibi kavuk başlıkla sonlana sâde bir görünümdedir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcut hâlinde 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbenin alt bölümü toprağa gömülü hldedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Böyle buldum bu cihanı sanki bir zıllî	**2- بویله بولدوم بو جهانی صانکی برظلی**
3- Hayal ol sebebden kimse halimden benim etmez	**3- حیال اول سببدن کمسه حالمدن بنم ایتمز سؤال**

sual 4- Ben dedim el-hükmü Lillâh râzıyım her emrine 5- Çün ezelden böyle takdir eylemiş ol 6- Zü'l-celâl Memiş? Ağa damadı 7- Kitâbe … …	**4- بن ددیم الحکم لله راضیم هر امرینه** **5- چون ازالدن بویله تقدیر ایلمش اول** **6- زالجلال ممش اغا دامادی** **7- مرحوم ومغفور ابرزولومی؟** **…**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 38 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Memiş Ağa damadı …'nın olduğu ifade edilir. Şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olması kimlik bilgilerinin eksik okunamasına sebep olmuştur. Kitâbe mahalli düzeyde bozuk bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri tutarsızdır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.7.1.2.Kumba Oğlu Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Erdek Şehitlik Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	02.08.2021
Fotoğraf No:	943	**Çizim No:**	119
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş taşlı toprak mezar tipolojisindedir. Baş taşı dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanan bir görünümde sâdedir. Baş taşı ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2-Merhum ve mağfur kum-	**2- مرحوم ومغفور قوم**
3- ba oğlu Ahmed rû-	**3- بة اوغلو احمد رو**
4- hiçün rızâen Lillâh	**4- حیچون رضاءًلله**
5- Teâli el-Fâtiha	**5- تعالی الفاتحه**
6- Sene 1228	**6- سنه 1228**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 91 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kumba? Oğlu Ahmed olduğu ve M.1813 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.7.1.3.Girid'li Hacı İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Erdek Şehitlik Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	02.08.2021
Fotoğraf No:	944	**Çizim No:**	120

Baş Şahide Planı:	A

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide, dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanan bir görünümdedir. Başlık üzerinde yatık gonca gül tasviri yer alır. Baş taşı ön yüzünde cetvellerle ayrılmış satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhum ve mağfur ilâ	**2- مرحوم ومغفور الی**
3- Rahmetî rabbihi'l-gafûr	**3- رحمة ربة الغفور**
4- Girid'li el-Hâc	**4- کریدلی الحاج**
5- İsmail Ağa'nın	**5- اسمیل اغانك**
6- Ruhî içün	**6- روحی ایچون**
7- Rızâen Lillâh Fâtiha	**7- رضاءًالله فاتحه**
8- Sene 1232	**8- سنه 1232**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Girid'li Hacı İsmail Ağa olduğu ve M.1816-17 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi

geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, "**و مغفوره**- ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.7.2.Erdek Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?

3.2.7.2.1.Erdek Müftisi Trabzonî Hüseyin Hilmi Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	18.03.2023
Fotoğraf No:	945	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide, dikdörtgen formda sarıklı fes başlıkla sonlanan bir görünümdedir.. Baş taşı ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbenin son bölümü toprağa gömülü olduğundan tarih bölümü tespit edilememiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bakıb geçme ey Muhammed ümmeti	**2- بقوب كچمه ای محمّد امتی**
3- Ölünün diriden bir Fâtiha	**3- اولونك دريدن بر فاتحه**
4- dır minneti merhum ve mağfur	**4- در منتی مرحوم و مغفور**
5- Erdek Müftisi	**5- اردك مفتيسی**
6-Trabzonî Hüseyin	**6- طربزونی حسين**
7- Hilmi Efendi'nin	**7- حلمی افنديك**

8- Ruhuna Fâtiha	**8- روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 145 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe kabri ziyaret edenlerden dua talebi ile başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kabirde medfun olan kişi Erdek Müftisi Trabzonlu Hüseyin Hilmi Efendi'dir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.7.2.2.Salih Ağa Kızı Fâtımatü'z-Zehra'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	18.03.2023
Fotoğraf No:	946	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide, dikdörtgen formda hotoz başlıkla sonlanmakta ve sade bir görünümdedir. Baş taşı ön yüzünde mevcut hâlinde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbenin son bölümü toprağa gömülü olduğundan tarih bölümü tespit edilememiştir.

Okunuşu	**Metin**

1-Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş murâdım almadım	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Hasreta fâni cihanda ömr-ü tavîl sürmedim	**4- حسرتا فانى جهانده عمر طويل سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Salih Ağa kerimesi merhûme	**6- صالح اغا كريمه سى مرحومه**
7- ve mağfûre Fâtımatü'z-Zehra	**7- ومغفوره فاطمه الزهري**
8- Ruhuna el-Fâtiha	**8- روحنه الفاتحه**
…	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Salih Ağa Kızı Fâtımatü'z-Zehra'dır. Kitâbe mahalli düzeyde bozuk bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.7.2.3.Salih Ağa'nın Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	18.03.2023

Fotoğraf No:	947	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide, dikdörtgen formda sarıklı başlıkla sonlanır. Baş taşı ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Âh ile zâr kılarım gençliğime doymadım	**2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم**
3- Hasreta fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**3- حسرتا فانی جهاندہ طول عمر سورمدم**
4- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**4- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
5- Salih Ağa'nın oğlu merhum	**5- صالح اغانك اوغلو مرحوم**
6- ve mağfûr ilâ Rahmetî Rabbihî	**6- ومغفور الی رحمة ربّه**
7- el-gafûr Abdullah Ağa'nın	**7- الغفور عبدالله اغانك**
8- Ruhiçün el-Fâtiha	**8- روحیچون الفاتحه**
9- Sene 1249	**9- سنه 1249**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 186 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûmun erken yaşta vefat ettiği, uzun ömür sürmediği gibi ifadeler yer alır. Metnin devamından kabirde medfun olan kişinin Salih Ağa'nın oğlu Abdullah Ağa olduğu ve M.1833-34 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta bozuk bir celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره**- ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.7.2.4.Erdek Handânından Hacı Said Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	18.03.2023
Fotoğraf No:	948	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Şahideleri tek sıra pehle üzerine oturur durumdadır. PeHle kenarları pahlanmış dikdörtgen formda orta bölümünde suluk ile tamamlanmaktadır. ***Baş şahidesi, Düşey dikdörtgen formda sarık başlıkla sonlanan bir forma sahiptir. Şahidenin kaide bölümü simetrik birbirine ters "C" kıvrımı ile hareketlendirişmiştir. Kaidenin devamında gövde iki yandan içerisinde bir inci tasvirinin iki yanında kısa silmelerden oluşan ve tekerrür eden motiflerin doldurduğu bordürle tamamlanmıştır. Gövdeden boyuna geçişte akant yaprakları, "C" kıvrımları ve merkezde gonca gül iki yanında çiçek kabartması ile sağlanmıştır. Kitâbenin serlevhasıda bu bölümde bir kartuş içerisinde yer alır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Kitâbenin geri kalan bölümü mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formdaki şahide yüksek kabartmalı bitkisel başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin kaide bölümü simetrik birbirine ters "C" kıvrımı ile baş taşı aynı düzenlemede iken yanlardan içerisinde zengi düğümü tasviri olan bordürle tamamlanır. . Şahide gövdesi üzerinde yüksek kabartmalı bir gövde üzerinde uzanan kıvrık dallar ile hareketlendirilmiştir. Gövdeden boyuna geçişte akant yaprakları, "C"

kıvrımları ve merkezde gonca gül iki yanında çiçek kabartması ile sağlanmıştır. Tepelik gayet ihtişamlı tepede iri gonca tasviri ve çevresinde yine abartılı çiöek tasvirlerinden oluşmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Oluncak ferman Hak ister icâbet da'vete	**2- اولنجق فرمان حق استر اجبت دعوته**
3- Emrine mutî' olan cümle ererler izzete	**3- امرینه مطیع اولان جمله ایررلر عزّته**
4- Azm idüb bekâ bekâ mülküne bir merd-i sehî	**4- عزم ایدوب بقا ملکنه بر مرد سحی**
5- El çeküb fâni cihandan erdi gurb-ı Rahmete	**5- الچکوب فانی جهاندن ایردی قرب رحمته**
6- Hayatında rûz şeb ikram ederdi âleme	**6- حیاتنده روز شب اکرام ایدردی عالمه**
7- Hanesinde nice mihmân el sunardı ni'mete	**7- حانه سنده نیجه مهمان الصوناردی نعمته**
8- Erdek Handânından el-Hâc	**8- اردك خاندآنندن الحاج**
9- Said Bey'in ruhiçün Fâtiha	**9- سعید بكك روحیچون فاتحه**
10- fî 12 ZE (Zi'l-kâde) sene 1294	**10- فی 12 زا سنه 1294**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 205 cm En: 31 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 198 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Erdeğin önde gelenlerinden Hacı Said Bey'dir ve M. 18 Kasım 1877 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.7.2.5.Hacı Said Bey'in Kızı Elmas Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	18.03.2023
Fotoğraf No:	949-950-951	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak taşlı üzeri açık pehleli mezar formundadır. **Baş taşı,** düşey dikdörtgen formda dilimli sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik iç yüzü merkezde yüksek kabartam gonca gül, iki yanında daha yüzeysel gonca tasviri ve çevresini kaplayan yaprak tasvirleri ile tamamlanmıştır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1-Âh mine'l-mevt 2- Ne güle bülbül bâki âh gözüm bâğ-ı cihan 3- Kime yâr oldu felek muradınca devr-i zaman 4- Erdek eşrâfından Hacı Said 5- Bey'in kerimesi Elmas Emine Hanım ruhuna Fâtiha 6- 18 Rebiü'l-âhir sene 1328	**1- آه من الموت** **2- نه كله بلبل باقى نه كوزم باغ جهان** **3- كيمه يار اولدى فلك مرادنجه دور زمان** **4- اردك اشرافندن حاجى سعيد** **5- بك كريمه سى الماس امينه خانم روحنه فاتحه** **6- 18 ربيع الاخر سنه 1328**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 27 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 136 cm En: 27 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metni dünyanın bâki olmadığına ve kimseye kalmayacağına vurgu yapan ifadelerle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile tamamlanmaktadır. Metinden kabirde medfun olan kişinin Erdek'in ileri gelenlerinden Hacı Said Bey'in kızı Elmas Emine Hanım olduğu ve M. 29 Nisan 1910 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.7.2.6.Hacı Said Bey'in Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	18.03.2023
Fotoğraf No:	952	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir mevcut hâlinde baş şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle orta bölümden kırık vaziyette suluk bölümü mevcuttur. ***Baş şahidesi, genel olarak düşey dikdörtgen formda çiçek buketi tepelikle sonlanmaktadır. Şahide kaide üzerinde genişleyerek gövde ve boyun bölümünde daralan bir formda yanlardan akant yaprağı ile sınırlanan bir gövdeye sahiptir. Gövde üst bölümünde yanlardan aşağı bakan iri çiçek tasviri, tüm blümü saran yüksek kabartma dallardan oluşmuş çelenk, ortada altı yapraklı çiçek tasviri ve üzerinde bir bordür içerisinde dalgalı yaprak motifi ile sonlanmaktadır. Tepelik bölümü üç goncalı çiçek buketi şeklinde düzenlenmiştir. Şahide bu hâli ile batılılaşma dönemi kadın mezar taşı formundadır. Şahide gövdesi içi yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almakla birlikte serlevha Kitâbe panosunun üzerinde ayrı kartuş içinde yer alır.

Okunuşu	Metin
1-Âh mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Böyle buldum bu cihânı sanki bir zıllî hayal	2- بويله بولدم بو جهانى صانكه بر ظلّ حيال
3- Ol sebepten kimse etmez benim hâlimden sual	3- اول سببدن كمسه ايتمز بنم حالمدن سؤل
4- Ben dedim el-Hükmü Lillah râzıyım her emrine	4- بن ديدم الحكم لله راضيم هر امرينه
5- Çün ezelden böyle takdir eylemişdir Zü'l-Celâl	5- چون ازلدن بويله تقدير ايلمشدر زوالجلا
6- Hacı Said Bey'in zevcesi Fâtıma	6- حاجى سعيد بكك زوجه سى فاطمه
7- Hanım'ın ruhuna rızâen-lillâh Fâtiha	7- خانمك روحنه رضاءً لله فاتحه
8- fî 5 Receb sene 1305	8- فى 5 رجب سنه 1305
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 143 cm En: 48-34 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Said Bey'in eşi Fâtıma Hanım olup M.18 Mart 1888 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.7.2.7.Hacı Said Bey Oğlu Hacı Mehmed Emin Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer - Taş	**İnceleme**	18.03.2023

		Tarihi:	
Fotoğraf No:	953-954-955	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş ve ayak şahideli sandukalı mezar tipolojisindedir. Sanduka dikdörtgen formda üst pehle bölümü iki kademeli üst kademe yanları pahlanmış şahidelerin üzerinde oturduğu bölümdür. Sandukanın yan alt bölümü moloz taştan üst kapak ve şahide kaidesi bölümü ise mermer malzemedendir. Sandukanın üzerinde sadece kapağı yan bölümlerinde inci motifi tasviri görülür. ***Baş şahidesi, genel olarak düşey dikdörtgen formda Hâmidi fes ile sonlanmaktadır. Şahide kaide üzerinde genişleyerek gövde ve boyun bölümünde daralan bir formda yanlardan akant yaprağı ile sınırlanan bir gövdeye sahiptir. Şahide ön yüzünde üstte dikey dikdörtgen formda içi boş bir pano alt bölümünde ise Kitâbe yer alır. Kitâbe, cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda çiçek buketi başlıkla sonlanmaktadır. Şahide kaide üzerinde genişleyerek gövde ve boyun bölümünde daralan bir formda yanlardan akant yaprağı ile sınırlanan bir gövdeye sahiptir. Şahide ön yüzünde vazo içerisinde yukarı doğru uzanan gül Ağacı kabartması yer alır. Tepelik merkezde üç gül goncası çevresinde dağılan yaprak tasvirinden oluşur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Emân Rabbim sana geldim bana lütfunla ihsan kıl	**2- امان ربم سكا كلدم بكا لطفكله احسان قيل**
3- Zayıf mücrimim yâ Rab himmetinle şefkat kıl	**3- ضعيف مجرمم يا رب همتكله شفقت قيل**
4- Sen şefi' el-mürtebeyyinsin yâ kerîm yâ Rahîm	**4- سن شفيع المرتبين سيك يا كريم يا رحيم**
5- Koma zulmette yâ Rabb bana afv-ı ihsan kıl	**5- قومه ظلمتده يا ربّ بكا عفو احسان قيل**
6- Hacı Said Bey zâde el-Hâc Mehmed	**6- حاجى سعيد بك زاده الحاج محمد**
	7- امين بكك روحنه فاتحه

7- Emin Bey'in ruhuna Fâtiha 8- fî 9 Mart sene 1327 (Rûmi)	**8- فی 9 مارت سنه 1327**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 166 cm En: 42 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 153 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun Hakk'tan merhamet ve mağfiret umduğunu belirten ifadeler yer alır. Kimlik bilgilerinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Said Bey Oğlu Hacı Mehmed Emin Bey olduğu ve M.22 Mart 1911 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.7.2.8.Aslan Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	18.03.2023
Fotoğraf No:	956	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide, dikdörtgen formda dardağan başlıkla sonlanır. Baş taşı ön yüzünde cetvellerle ayrılmış satır içerisine Osmanlı Türkçesinde

celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhum ve mağfûr	**2- مرحوم و مغفور**
3- İlâ Rahmetî Rabbihî'l-gafûr	**3- الی رحمة ربّه الغفور**
4- Aslan oğlu	**4- عصلان اوغلو**
5- Hacı Muhammed Ağa ruhuna	**5- حاجی محمّد اغا روحنه**
6- Fâtiha sene 1235	**6- فاتحه سنه 1235**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 141 cm En: 29 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Aslan Oğlu Hacı Muhammed Ağa olduğu ve M.1819 senesinde vefat ettiği söylenebilir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve girift düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk, bazı "**ى-ye"** harflerinin geriye doğru keşidelendirilmesi ile yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.8.Gömeç

3.2.8.1.Gömeç Yaya Camii Haziresi

3.2.8.1.1.Muhammed Çavuş'un Kızı Şerife Hafize Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	957-958	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahdeli, üzeri açık pehleli kabirde Şahideler toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir***. Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Genç iken gitti cihandan	**2- کنج ایکن کتدی جهاندن**
3- Böyle hulk-u hâlim dilerim	**3- بویله خلق حلیم دیلرم**
4- Kabrini pîr nûr eyleye Rabbe'l-kerîm	**4- قبرینی پر نور ایلیه رب الکریم**
5- Muhammed Çavuş kerimesi	**5- محمّد چاوش کریمه سی**
6- Merhume Şerife Hafize	**6- مرحومه شریفه حفیظه**
7- Hanımın ruhuna Fâtiha sene 1236	**7- حانم روحنه فاتحه سنه 1236**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 71 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı: B**oy: 31 cm En: 24 cm Kalınlık:

	6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinde ilk bölümde merhûmun genç yalta vefat ettiği ve Allah'tan mağfiret temennileri yer alır. Metnin devamından kabirde medfun olan kişinin Muhammed Çavuş'un Kızı Şerife Hafize Hanım olduğu ve M. 1820-21 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi yer yer iki sıra istifli girift bir düzenlemededir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk görülür. Kitâbenin ilk satırlarındaki harf ölçüleri ile son bölümdeki ölçüler farklıdır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.8.1.2.Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Rukiye'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	959	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda daralarak tepe noktasında bir çıkıntıyla sonlanmıştır. Tepelik bölümünde rozet içinde çarkı felek tasviri üzerine işlenen istirdye kabuğu motifi yer alır. Şahidenin omuz kısımları her iki yandan çıkıntılı olacak şekilde işlenmiştir. Şahidenin iç yüzünde 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Merhume	**1- مرحومه**

2- ve mağfuretûn 3- Hacı Mehmed Ağa 4- Kerimesi Rukiye 5- Ruhuna Fâtiha 6- sene 1166	**2- ومغفورة** **3- حاجى محمد اغا** **4- كريمه سى روقيه** **5- روحنه فاتحه** **6- سنه 1166**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 24 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Rukiye olduğu ve M.1752 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe bozuk bir celî sülüs hat ile hakkedilmişi olup hat sanatı bakımından değerlendirme yapılacak seviyede değildir.

3.2.8.1.3.Mahmud Ağa'nın Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	960	**Çizim No:**	121
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan üzeri açık pehleli kabirde şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti başlık ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	Metin
1- Merhum ve mağfur	1- مرحوم ومغفور
2- el-Muhtâç ilâ rahmeti	2- المحتاج الى رحمت
3- Rabbihi'l-gafûr Mahmud	3- ربه الغفور محمود
4- Ağa'nın oğlu Hacı	4- اغانك اوغلى حاجى
5- Muhammed Ağa'nın	5- محمّد اغانك
6- Ruhuna Fâtiha	6- روحنه فاتحه
7- Sene 1172	7- سنه 1176
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 150 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe merhûma rahmet ve mağfiret içeren ibarelerle başladıktan sonra medfun olan kişinin Mahmud Ağa'nın oğlu Hacı Muhammed Ağa olduğunu ve M.1758-59 senesinde vefat ettiğini belirtir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.8.1.4.Abdullah Oğlu Habib Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	961-962	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Yâ ilâhi ol şef-	**1- يا الهى اول شف**
2- aat yâ ilâhi …	**2- عت يا الهى ...**
3- Habib Ağa?	**3- حبب اغا؟**
4- ibn Abdullah	**4- ابن عبدالله 4**
5- Ruhuna Fâtiha sene 1171?	**5- روحنه فاتحه سنه 1171؟**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 68 cm En: 18 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 28 cm En: 16 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Abdullah Oğlu Habib Ağa olduğu ve M.1757 yılında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbede kullanılan yazı ibrtidâi düzeyde celî sülüs olup değerlednirme yapılacak düzeyde değildir.

3.2.8.1.5.Hacı Yusuf Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	963-964	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan mevlevi başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam sayı bilinmiyor.) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide başlığı üzerinde kırık gül tasviri yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Okuyalar Fâtiha rahmete'l-lilâlemîn	**2- اوقويالر فاتحه رحمة للعالمين**
3- Durağı cennet ola fî makâmı emîn	**3- دوراغی جنت اوله فی مقامی امين**
4- Merhum Niğdeli Hacı Yusuf Efendi'nin	**4- نكدلی مرحوم حاجی يوسف افنديك**
5- Ruhiçün Fâtiha	**5- روحيچون الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 91 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 76 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Niğdeli Hacı

Yusuf Efendi olduğunu anlaşılmaktadır. Şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi iki sıra istifli girift bir düzenlemededir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk görülür.

3.2.8.1.6.Küçük Hacı Mehmed'in Oğlu Hacı İsa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	965-966	**Çizim No:**	122
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir formsa sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan mevlevi tâcı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 5 satır halinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1187	**1- سنه 1187**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- leha Küçük Hacı Mehmed	**3- له كوچك حاجى محمد**
4- Oğlu Hacı İsa Ağa	**4- اوغلى حاجى عيسه اغا**
5- Ruhuna Fâtiha	**5- روحيچون فاتحه**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 105 cm En: 23 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 85 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Küçük Hacı Mehmed'in Oğlu Hacı İsa Ağa olduğu ve M. 1773-74 senesinde vefat ettiğ anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta bozuk celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.8.1.7.Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Hanife'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Burhaniye Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	967-968	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. **Ayak şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bir gülüm geldi cihana	**2- بر کلوم کلدی جهانه**
3- Bir âh ettim yâne yâne	**3- بر آه ایتدم یانه یانه**

4- Girüb cennet sarayına 5- Uçup gitti çün divane 6- Eğri oğlu Mustafa Ağa'nın 7- Kerimesi Şerife Hanife'nin ruhuna Fâtiha 8- fî 28 N (Ramazan) sene 1262	**4- كروب جنّت سراينه** **5- اوچوب كتدى چون ديوانه** **6- اكر اوغلى مصطفى اغانك** **7- كريمه سى شريفه حنيفه نك روحنه فاتحه** **8- فى 27 ن سنه 1262**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 68 cm En: 21 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 58 cm En: 24 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında dört satırlık manzum bir şiirle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Eğri oğlu Mustafa Ağa'nın kızı Şerife Hanife olup M.18 Eylül 1846 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve girift bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bir bütünlük görülmez. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.8.1.8.Seyyid Yusuf Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gömeç Yaya Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	969-970	**Çizim No:**	123
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır (Şahidenin alt kısmı toprağa gömülü olduğu için tam sayı bilinmiyor) içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- El çekip bil cümleden ettim dünya rıhleti	**2- الچکوب بالجملدن ایتدم دنیا رحلتی**
3- Terk idüb geriye mal mülkü devleti	**3- ترك ایدوب کرویه مال ملکی دولتی**
4- Okuyalar ruhum için Gul huvallâhû ayeti	**4- اوقیالر روحمچون قل هوالله ایتی**
5- Merhum Gediklü dimâlarından	**5- مرحوم کدکلو دعمالرندن**
6- Es-Seyyid Yusuf Ağa'nın	**6- السیّد یوسف اغانك**
7- Ruhiçün Fâtiha	**7- روحیچون فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 95 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 86 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gediklü Seyyid Yusuf Ağa'dır. Şahşdenşn alt kısmının toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe iki sıra istifli ve

girift bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bir bütünlük görülmez.

3.2.9.Gönen

3.2.9.1.Gönen Asri Mezarlık

3.2.9.1.1.İbrahim'in Kızı Fâtıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	971	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmıştır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Gençliğine doymayan	**1- كنجليكنه طويميان**
2- Muradına ermeyen	**2- مرادينه ايرمين**
3- İbrahim'in kızı	**3- ابراهيمك قزى**
4- Merhume Fâtıma	**4- مرحومه فاطمه**
5- Ruhuna Fâtiha	**5- روحنه فاتحه**
6- Sene 1203	**6- سنه 1203**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 71 cm En: 24 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle şahidenin sahibi İbrahim'in kızı Fâtıma olduğu ve M.1788-89 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.9.1.2.Mustafa'nın Oğlu Monla …'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	972	**Çizim No:**	124
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Sarık başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Gençliğine doymayan	**2- کنجلکینه دویمین**

3- Muradına ermeyen 4- ….madı Mustafa'nın 5- Oğlu merhum Monla	**3- مرادینه ایرمین** **4- ..مادی مصطفی نك** **5- اوغلو مرحوم منلا**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 68 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metni merhûmun genç yaşta vefatını belirttikten sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Buna göre şahidenin sahibi Mustafa'nın Oğlu Monla … olduğu anlaşılmakla birlikte şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbede kullanılna celî sülüs yazı hat santı yönü ile değerlednirme yapılacak özelliklerde değildir.

3.2.9.1.3.Ahmed Beşe oğlu Muhammed Beşe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	973	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Muradına ermeyen	**1- مرادينه ايرمين**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- Muhammed Beşe ibn	**3- محمّد بشه ابن**
4- Ahmed Beşe ruhuna	**4- احمد بيه روحنه**
5- Fâtiha sene 1172	**5- فاتحه سنه 1172**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 74 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbeden şahidenin sahibinin Ahmed Beşe oğlu Muhammed Beşe olduğu ve 1758-59 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve "مغفور-و** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.9.1.4.İsimsiz Kab -GAM-1

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	974	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin gövdesi üzerinde kısmen kırıklar mevcuttur. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır (Şahidenin alt kısmı toprağa gömülü olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.)

içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üst bölümünde bitkisel süsleme unsuru görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki 2- Bu bağı gülşende gonca. 3- …da ? beni eyledi….. 4- .. bir gül-ü ziba da nâzenin. **…..**	**1- هوالحى الباقى** **2- بو باغ كلشنده غنجه...** **3- ..دا جك بنى ايلدى ...** **4- ...ر كلى زيبا دة نازنين ..** **…..**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 63 cm En: 23 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe metninin bir bölümünün kırık olması şahidenin sahibine ilişkin kimlik bilgilerine ulaşılmasına engel olmuştur. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.9.1.5.Mehmed Oğlu Halil'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	975	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç

yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Nevcivanım gitdi cennet bağına	**1- نو جوانم اوجدی جنت باغنه**
2- Fırakı kaldı valideyni canına	**2- فراقی قالدی والدینك جاننه**
3- Hüseyin Kethûda oğlu Monla	**3- حسین کتحودا اوغلی منلا**
4- Mehmed oğlu merhum	**4- محمد اوغلو مرحوم**
5- Halil ruhuna Fâtiha	**5- حلیل روحنه فاتحه**
…	**...**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 63 cm En: 21 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz iki satırlık manzum metinle başladıktan sonra devamında şahidenin sahibine ait kimlik bilgileri ile devam eder. Metin içeriğine göre merhum Hüseyin Kethûda oğlu Monla Mehmed oğlu Halil'dir. Kitâbenin devamı toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbede kullanılna celî sülüs yazı hat santı yönü ile değerlednirme yapılacak özelliklerde değildir.

3.2.9.1.6.Halil Paşa'nın Oğlu Halil Paşa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	976	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülmüş hâlde sergilenmektedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kısmen kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretden murad bir duadır	**1- زیارتدن مراد بر دعادر**
2- Bugün bana ise yarın sanadır	**2- بوکون بکا ایسه یارین سکادر**
3- Kara Hasan zâde Halil Beşe	**3- قره حسن زاده خلیل بشه**
4- Oğlu Merhum Halil	**4- اوغلو مرحوم خلیل**
5- Beşe ruhuna Fâtiha	**5- بشه روحنه فاتحه**
6- Sene 1218	**6- سنه 1218**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 146 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz iki satırlık manzum metinle başladıktan sonra devamında şahidenin sahibine ait kimlik bilgileri ile devam eder. Şahidenin sahibi olan merhûmun Kara Hasan oğlu Halil Beşe oğlu Halil Beşe olduğu ve M. 1803-04 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.9.1.7.Hüsam? Oğlu Monla İbrahim'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	977	**Çizim No:**	125
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülmüş hâlde sergilenmektedir Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Gençliğine doymayan	**2- کنجلکینه طویمیان**
3- Muradına ermeyen	**3- مرادینه ایرمیان**
4- Hüsam? Oğlu	**4- هوسم اوغلو**
5- Merhum monla İbrahim	**5- مرحوم منلا ابراهیم**
6- Ruhuna Fâtiha	**6- روحنه فاتحه**
7- Sene 1217	**7- سنه 1217**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 31 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle şahide sahibinin Hüsam? Oğlu Monla İbrahim olduğu ve M.1802-03 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında vasat bir celî sülüs yazı örneği

olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.1.8.Hacı Osman Oğlu Osman Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	978	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülmüş hâlde sergilenmektedir Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi mevcuttur. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey Rabb-ı Yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bi hakkı 'arş-ı a'zam nur-i Kur'ân	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelüp kabrimi ziyaret eden ihvân	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Merhum ve mağfur Trabzonlu	**6- مرحوم و مغفور طربوذانلی**
7- el-Hac Osman oğlu Osman	**7- الحاج عثمان اوغلی عثمان**
8- Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**8- اغانك روحنه فاتحه**
….	**…**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 113 cm En: 27 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere şahidenin sahibi olan kişi Trabzonlu Hacı Osman oğlu Osman Ağa'dır. Kitâbenin son bölümü toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi tespit edilmemiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.1.9.Nuri Bey'in Kızı Sıddıka Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Asri Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	979	**Çizim No:**	126
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi olarak karşımıza çıkan eser, yerinden sökülmüş hâlde sergilenmektedir Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli rozet başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da birer adet açılmış çiçek motifinden yukarıya doğru kıvrılarak uzanan akant yapraklarından oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel bir biçimde saran yaprakların oluşturduğu bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt 2- Ah kim âlem içre ben de şâdân olmadım 3- Çaresiz derde düştüm oldum def'a imkân bulmadım 4- Geçti ömrüm görmedim sıhhat yüzün 5- Bir misafir gibi geldim ben de mihmân olmadım 6- Yâ ilahi sen bilürsin halimi gayrı sendendir meded 7- Yüzümü dergâhına sürmeden âlâ bulmadım 8- Pilevneli büyük Nuri Bey'in kerimesi 9- Sıddıka Hanım'ın ruhiçün Fâtiha 10- fî 15 Muharrem sene 1308 // Fî 19 Ağustos Sene 1306	**1- آه من الموت** **2- آه كم بو عالم ايچره بنده شاد اولمدم** **3- چاره سز درده دوشدم دفعه امكان بولمدم** **4- كجدى عمرم كورمدم صحت يوزون دنياده بن** **5- بر مسافر كبى كلدم بنده مهمان اولمدم** **6- يا الهى سن بيلرسين حالمى غير سندن مدد** **7- يوزومى دركاهنه سورمدن اعلا بولمدم** **8- پيلونلى بيوك نورى بكك كريمه سى** **9- صدّيقه خانمك روحيچون فاتحه** **10- فى 15 م سنه 1308 \\ فى 19 اغستوس سنه 1306**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 152 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun dünyada muradına ermediği, mutlu olmadığı, Hakk'tan meded umduğu gibi ifadeler yer alır. Metnin devamındaki kimlik bilgilerinden şahidenin sahibinin Pilevneli büyük Nuri Bey'in kızı Sıddıka Hanım olduğu ve M.31 Ağustos 1890 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.9.2.Gönen Hacı Yakup Köyü Mezarlığı

3.2.9.2.1.Sıvacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Şefik'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Hacı Yakup Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	980-981	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmış durumdadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Ah mine'l-mevt - Hüve'l-Bâki	**1- آه من الموت هوالباقى**
2- Bu dünyaya gelen göçer	**2- بو دنيايه كلن كچر**
3- Ecel gelse alıp gider	**3- اجل كلسه آلوب كيدر**
4- Tehîdest olarak hakîme	**4- تهى دست اولە رق حقيمه**
5- Hûda'dan etmeli hâzır	**5- خدادن اتملى خذر**
6- Sıvacı Mustafa Efendi'nin	**6- صواجه مصطفى افنديڭ**
7- Mahdumu Şefîk ruhiçün	**7- مخدومى شفيق روحيچون**
8- el-Fâtiha	**8- افاتحه**

9- Sene 1328	**9- سنه 1328**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 106 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbede farklı bir uygulama olarak iki farklı serlevha kullanılmıştır. Metin içeriğinde bu dünyanın bâki olmadığı, Allah'a hazırlanmak gerektiğini içeren ifadelerde sonrası kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Sıvacı Mustafa Efendi'nin oğlu Şefik olup M.1910-11 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe içeriğinde bir meslek ismi geçmesi önemlidir. Kitâbe hat sanatı içinde değirlendirlebilecek düzeyde değildir.

3.2.9.2.2.Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Hacı Yakup Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	982-983	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır**.** ***Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahidenin tepelik kısmında, yüzeyi tamamen kaplayan ışınsal doğrulardan süsleme ögeleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanış durumdadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Ah mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Ölüm şerbetini içtim	2- اولوم شربتين ايچدم
3- Nice menziller geçtim	3- نيجه منزللر كچدم
4- Bana bakıp alın ibret	4- بكا باقوب آلين عبرت
5- İbadette ederim gayret	5- عبادتده ايدرم غيرت
6- Sıvacı Mustafa Efendi	6- حواجه مصطفى افندى
7- Kızı Aişe Hanım'ın	7- قزى عائشه حانمك
8- Ruhiçün el-Fâtiha	8- روحيچون الفاتحه
9- Sene 1337	9- سنه 1337
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 30 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 31 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriği mezar taşlarında yaygın olarak görülen ölüme rıza gösterme ve bu dünyadan göçerken kalanlara nasihat içeren ifadeler yer alır. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Sıvacı Mustafa Efendi kızı Aişe Hanım olduğu ve M.1918-19 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe içeriğinde bir meslek ismi geçmesi önemlidir. Kitâbe hat sanatı içinde değirlendirlebilecek düzeyde değildir.

3.2.9.2.3.Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Hacı Yakup Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	984-985	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yoktur***. Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle tamamlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme ögesi yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Ah mine'l-mevt - Hüve'i-Bâki	**1- آه من الموت هوالباقی**
2- Sakın dünyaya hiç kanma	**2- صاقین دنیایه هیچقانمه**
3- Elindeki senin sanma	**3- النده کی سنك صانمه**
4- İbadet et gündüz gece	**4- عبادت ایت کیجه کوندوز**
5- Dîni dünyaya aldanma	**5- دنی دنیایه آلدانمه**
6- Merhum Sıvacı Mustafa	**6- مرحوم حواجه مصطفی**
7- Efendi'nin ruhiçün	**7- افندینك روحیچون**
8- el-Fâtiha	**8- الفاتحه**
9- Sene 1336	**9- سنه 1336**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 109 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe iki farklı serlevha ile başladıktan sonra merhûmun ağzından geride kalanlara nasihatler içeren ifadeler ve kimlik bilgileri ile tamamlanır. Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Sıvacı Mustafa Efendi olduğu ve M.1916-17 tarihinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe içeriğinde bir meslek ismi geçmesi önemlidir. Kitâbe hat sanatı içinde değirlendirlebilecek düzeyde değildir.

3.2.9.3.Gönen Karalar Köyü Mezarlığı

3.2.9.3.1.Halil Ağa'nın Kızı Saime Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Karalar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	986	**Çizim No:**	127
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında gövdeden çıkıntılı olarak işlenmiş yapraklardan oluşan süslemeler mevcuttur. Şahidenin başlık kısmında yan yana verilmiş iki adet çiçek motifi etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Genç iken geçti cihandan böyle bir hulk-ı halim	**2- كنج ايكن كوجدى خهاندن بويله بر خلق حليم**
3- Dilerim kabrimi pürû nûr eyleye yâ rabbe'l-Kerim	**3- ديلرم قبريمى پور نور ايله ربّ الكريم**
4- On dört yaşına erişmiş iken nev civanım	**4- اون درت يتشنه ايرمشكن بو نو جوان**

5- Davet etti kendini ol hâlık-ı fere el-hakim 6- Muhacir Halil Ağa'nın kerimesi 7- Saime Hanım ruhuna Fâtiha Zi'l-hicce sene 1312	**5- دعوت ایتدی کندوکی اول خالق فره الحکیم** **6- مهاجر خلیل اغانك کریم سی** **7- صائمه حانم روحنه فاتحه \ ذی الحجه سنه 1312**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 29 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbede merhûmun 14 yaşında gençlik döneminde vefat ettiği, kabrinin nûr olması temennisi ve kimlik bilgileri içeren ifadeler yer alır. Metinden hareketle kabirde medfûn olan kişinin Muhacir Halil Ağa'nın kızı Saime Hanım olduğu ve Haziran 1895 tarihinde vefat ettiği anlaşılır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.3.2.Hanuh oğlu Dosğaza?'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Karalar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	**987**	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve’l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Nâgehân bir derde düşdüm	**2- ناکهان بر درده دشدم**
3- Bulmadım asla deva	**3- بولمدم اصلا دوا**
4- Kimse ma’mûl etmesin	**4- کمسه مأمول ایتمسون**
5- Bu fani dünyadan vefa	**5- بو فانی دنیادن وفا**
6- Merhum Hanuh oğlu	**6- مرحوم حانوح اوغلو**
7- Dosğaza Fâtiha	**7- دوسغازة فاتحه**
8- Sene 1317	**8- سنه 1317**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinde dermansız bir hastalıktan vefat eden merhûmun geride kalanlara dünyanın fani olduğunu hatırlatması ve kimlik bilgileri yer alır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Hanuh oğlu Dosğaza olup M.1899-00 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde “**ى-ye”** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.3.3.Mehmet Bey’in Eşi Hafize Hanım’ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Karalar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	988	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli toprak mezarda şahideler pehle üzerindedir.Ancak ayak şahidesi yatık ve pehle de büyük oranda kırık durumdadır. ***Baş şahidesi, düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur. Ayak şahidesi, düşey dikdörtgen formda sivri kemr tepeklikle sonlana bir forma sahiptir. Şahide yere yatık halde pehle altında olduğundan içi yüzü görülememiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âzm-i dâr-ı bekâ târik-i dâr-ı cihan	**2- عازم دار بقا تارك دار دار جهان**
3- Zâir bâğı cinân rûhu ola kudsiyân	**3- ظائر باغ جنان اوله روحى قدسيان**
4- İdare-i Mahsûsânın Sâbık	**4- ادارهٔ مخصوصه نك سابق**
5- Bandırma uhbetâsı ümerâ-i Çerâkeseden	**5- باندرمه آخبته؟ سى امر چراكسه**
6- Mehmed Bey'in büyük haremi Hafize Hanım	**6- محمد بكك بيوك حرمى حفيظه خانم**
7- Ruhuna Fâtiha 1325	**7- روحنه فاتحه سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin İdare-i Mahsûsâ[72] eski Bandırma uhbetâsı Çerkeslerinden Mehmed Bey'in büyük eşi Hafize Hanım olduğu ve M. 1907-08 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.3.4.Hüseyin Ağa'nın Kızı Zehra Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Karalar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	989	**Çizim No:**	128
Baş Şahide Planı:	C		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi bulunmaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Muhaciriyn	**2- مهاجرین**
3- Çerkesden Hüseyin	**3- چراکسه دن حسین**
4- Ağa'nın kerimesi Zehra	**4- اغا کریم سی زهرا**

[72] Osmanlı döneminde ilk ismi "İdare-i Aziziye" olan devlet vapur işletme dairesi.

5- Hatun ruhuna Fâtiha 6- Sene 1304	**5- حاتون روحنه فاتحه** **6- سنه 1304**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 80 cm En: 21 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Çerkes muhacirlerinden Hüseyin Ağa'nın kızı Zehra Hatun olduğu ve M.1886-87 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.3.5.Kamacı İbrahim'in Oğlu Abidin Efendi'nin Damadı İzzet'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Karalar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	990	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni görülmektedir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Yâ ilâhi ol mübarek ismi pâkin izzeti	2- یا الهی اول مبارك اسم پاکن عزتی
3- Hem Râsûlün fahri âlem şâh-ı güzin hürmeti	3- هم رسولك فخر عالم شاه کوزین حرمتی
4- Eyle kabrimi ravzâ-i cennet ya ilâhe'l-âlemîn	4- ایله قبرم روضهء جنت یا الهی العالمین
5- Gece gündüz eylesünler hûr-i gılman hizmeti	5- کیجه کوندز ایلسونلر خور غلمان خدمتی
6- Polis Ser Komseri Abidin Efendi'nin	6- پولیس سر قومسری عابدین افندینك
7- Damadı İzzet bin Kamacı	7- دامادی عزت بن قماجی
8- İbrahim ruhuna el-Fâtiha	8- ابراهیم روحنه الفاتحه
9- Sene 1325 Şa'ban	9- سنه 1325 شعبان
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 128 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz dört satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kamacı İbrahim'in Oğlu, Polis Baş Komseri Abidin Efendi'nin Damadı İzzet olduğu ve M.Eylül 1907'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.4.Gönen Killik Köyü Mezarlığı

3.2.9.4.1.Mehmed Bey'in Oğlu Halil Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Killik Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	991	**Çizim No:**	**xxx**
Baş Şahide Planı:	A		

***Tipolojik Özellikler*:** Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bi hakkı arşı âzam nûru Kur'an	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Alay Beyi Mehmed Bey'in oğlu	**6- الای بکی محمد بکك اوغلو**
7- Merhum ve mağfur Halil	**7- مرحوم و مغفور خلیل**
8- Bey ruhuna Fâtiha	**8- بك روحنه فاتحه**
9- Sene 1225	**9- سنه 1225**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 34 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Alay Beyi Mehmed Bey'in oğlu Halil Bey olup ve M. 1810-11 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve ssıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.5.Gönen Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı

3.2.9.5.1.Mir Alay Zâde İvaz'ın Oğlu Hacı Osman'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	992-993	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide Kitâbesinin üst kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanarak yarım daire formu oluşturan istirdye kabuğu motifiyer almaktadır. Şahidenin omuz ve boyun kısımlarında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlığının yan yüzünde kırık bir gül goncası tasviri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur el-Muhtaç ilâ rahmeti	**1- مر حوم و مغفور المحتاج الى رحمة ربّه الغفور**

Rabbihi'l-Gafur 2- el-ünimû ile'l-fukarâ-i ve'l-umûr el-Kebîr el-Hâcı Osman ibn 3- İvaz mîr alay zâde Gafarallâhu Teâli zünubehû bî hürmeti 4- Kırâatü'l-Fâtiha sene 1153	**2- المنمو؟ الى الفغرا والعمور الكبير الحاجى عثمان ابن** **3- عوض مير الاى غفرالله تعالى ذونوبه بحرمة ..** **4- قرات الفاتحه سنه 1153**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Mir Alay Zâde İvaz'ın oğlu Hacı Osman olduğu ve 1740-41 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.5.2.Alay Beyi Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	994	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرموم و مغفور**
3- Alay Beyi zâde	**3- الای بك زاده**
4- es-Seyyid Ömer Ağa	**4- السیّد عمر اغا**
5- Ruhiçün Rızâen-Lillah	**5- روحیچون رضاً لله**
6- el-Fâtiha sene 1198	**6- الفاتحه سنه 1198**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Alay Beyi Seyyid Ömer Ağa'dır ve M.1783-84 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.5.3.Mir Alay Zâde İvaz'ın Oğlu Hacı Mehmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019

Fotoğraf No:	995	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide Kitâbesinin üst kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanarak yarım daire formu oluşturan istirdye kabuğu motifi yer almaktadır. Şahidenin omuz ve boyun kısımlarında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahide yanlarında burgu sütunceler görülür. Şahidenin başlığının yan yüzünde kırık bir gül goncası tasviri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur el-Hâcı	**1- مرحوم و مغفور الحاجی**
2- Mehmed ibn İvaz mir alay zâde	**2- محمد ابن عوض میر الای زاده**
3- Gafarallâhu zünubehû bî hürmeti	**3- غفرلله ذنوبه بحر مة**
4- el-Fâtiha sene 1154	**4- الفاتحه سنه 1154**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 168 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Mir Alay Zâde İvaz'ın Oğlu Hacı Mehmed olduğunu ve M.1741-42 senesinde vefat ettiğini anlıyoruz. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م**

/mim -vav" ve "و مغفور- ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.9.5.4.Fâtıma Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	996	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlandırılmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlarsa ayrılmış, 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Çeşmi ibretle nazar kılsalar	**2- چشم عبرتله نظر قلسلر**
3- Mezarım taşına	**3- مزارم طاشنه**
4- Hiç kimseler bilmez hâlim	**4- هیچ کمسه بلمز حالم**
5-Gelmeyince tâ başına	**5- کلمه ینجه تا بشنه**
6- Merhume ve mağfure	**6- مرحومه و مغفور**
7- Fâtıma Kadın ruhuna	**7- فاطمه قادین روحنه**
8- Fâtiha sene 1178	**8- فاتحه سنه 1178**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy:124 cm En: 30 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ziyarete gelenlerin mezarda ibret almaları, kendisinin başına geleni kendi başlarına gelmeden anlayamacakları gibi ifadeler sonrası kimlik bilgileri tamamlanır. Kabirde medfun olan kişi Fâtıma Kadın olup M.1764-65 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.5.5.Osman Ağa Oğlu Hacı İbrahim'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	997	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Okunuşu	**Metin**

1- Merhum ve mağfur	**1- مرحوم و مغفور**
2- el-Muhtaç ilâ rahmeti	**2- المحتاج الى رحمت**
3- Rabbihi'l-gafur mir alay	**3- ربّه الغفور میر الای**
4- Zâde el-Hac İbrahim	**4- ذاده الحاج ابراهیم**
5-bin Osman Ağa ruhuna	**5- بن عثمان اغا روحنه**
6- el-Fâtiha fî C (Cemâziye'l-âhir) sene 1171	**6- الفاتحه فی ج سنه 1171**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 166 cm En: 31 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Mir Alay oğlu Osman Ağa Oğlu Hacı İbrahim olduğu ve M. Şubat 1758 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.9.5.6.İzzet Bey Oğlu İbrahim Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	998	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1200 2- İzzet Bey oğlu 3-Merhum İbrahim 4- Bey ruhuna 5- el-Fâtiha	**1- سنه 1200** **2- عزت بك اوغلو** **3- مرحوم ابراهيم** **4- بك روحنه** **5- الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin İzzet Bey Oğlu İbrahim Bey olduğu ve M.1785-86 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**م-و /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.9.5.7.Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	999	**Çizim No:**	129
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Arapça ve Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هواخلاق الباقى**
2- İlâhi abdike'l-âsi etâkâ	**2- الهى عبدك العاصى اتاكا**
3- Mukirrân li'z-zünûbi fekâd daâkâ	**3- مقرابالزنوب و قد دعاكا**
4- Fe in takfir fe ente ehlüllizaka ehli	**4- وان تغفر فانت اهل لزاك**
5- Ve in tadrûd femen yerham sivâka	**5- وان تطرد فمن يرحم سواكا**
6- Merhum ve mağfur leh ilâ Bey	**6- مرحوم و مغفورله الى بك**
7- Zâde el-Hâc Mustafa Ağa	**7- ذاده الحاج مصطفى اغا**
8- Ruhuna Fâtiha sene 1177	**8- روحنه فاتحه سنه 1177**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 152 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde *"Ey Rabbim isyankar kulun günahını itiraf ederek sana dua etmeye geldi. Şayet affedersen bunu yaparsın reddedersen de senden başka merhamet edecek yoktur"* anlamına gelen Arapça ibareler ve devamında kimlik bilgileri sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa olup M.1763-64 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.9.5.8.Mir Alay Oğlu Seyyid Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	1000	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine oyma kabartma Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- El çeküp bil cümleden eyledim bekâya rıhlet	**2- الچکوب بالجمله دن ایتدم بقایه رحلت**
3- Terk edüp geriye malı mülk-i devleti	**3- ترك ایدوب کرویه مال ملکی دولتی**
4- Okusunlar ruhum için *Kul Hüvallah" ayeti*	**4- اوقوسونلر روحم ایچون قل هوالله آیتی**

5- Hayatında rûz şeb ikram ederdi aleme 6- Hanesinde nice kimse el sunardı ni'mete 7- Mir Alay zâde Merhum es-Seyyid Mustafa 8- Ruhuna Fâtiha …	**5- حياتنده روز شب اكرام ايدردى عالمة** **6- حانه سنده نيجه كمسه الصوناردى نعمته** **7- مير الاى زاده مرحوم السيّد مصطفى** **8- روحنه فاتحه** **...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 164 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Mir Alay Oğlu Seyyid Mustafa'dır. Merhûmun vefat tarihi şahidenin alt bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışıkbir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozulmalar görülmektedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.6.Gönen Gökçepınar Köyü Mezarlığı

3.2.9.6.1.Ahmed Ağa'nın Oğlu Gâzi Ali Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Gökçepınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.07.2021
Fotoğraf No:	1001-1002	**Çizim No:**	130
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda Hâmidi fes başlıkla sonlanmaktadır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan formdadır. Şahide iç yüzünde vazo içerisinden yükselen kıvrık dallı çiçek tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Şu dünyada gezer iken nev civân	**2- شو دنیاده کزر ایکن نو جوان**
3- Murâdım almadan terk eyledim vatanım	**3- مرادم آلمدن ترك ایلدم وطنم**
4- Eylesin dostlar bir zaman âh-ı figânım	**4- ایلسون دوستلر بر زمان آه فغان**
5- Ahmed Ağa zâde Gâzi Ali Ağa ruhuna Fâtiha	**5- احمد آغا زاده غازی علی آغا روحنه فاتحه**
6- Sene 1314	**6- سنه 1314**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 88 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 0cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriği ilk bölümünde dünyadan murâdını almadan genç yaşta göç ettiğini ve dostlarının buna üzülmesini ifade eden cümlelerden sonra kimlik bilgisi yer almaktadır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Ahmed Ağa'nın oğlu Gâzi Ali Ağa olduğu ve M. 1896-97 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.6.2.Köse Muhammed'in Oğlu Monla Hasan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Gökçepınar Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	30.07.2021
Fotoğraf No:	1003-1004	**Çizim No:**	131
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sarıklı fes başlıkla sonlanmaktadır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan formdadır. Şahide iç yüzünde servi ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini ravzâ-i cennet	**3- ایده حق قبرینی روضهٔ جنّت**
4- Çırpanlı Köse Muhammed mahdumu	**4- چرپانلی کوسه محمّد مخدومی**
5- Monla Hasan ruhuna Fâtiha	**5- منلا حسن روحنه فاتحه**
6- Sene 1326	**6- سنه 1326**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 27 cm Kalınlık: 9cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çırpanlı Köse Muhammed oğlu Monla Hasan olup M.1908-09 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile

baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.7.Gönen Koçbayır Köyü Mezarlığı

3.2.9.7.1.Kadîm Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Koçbayır Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2020
Fotoğraf No:	1005-1007	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan sade bir formdadır.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Batumdan bir zaman kim hicret etti	**2- باطومدن بر زمان کیم هجرت ایتدی**
3- Gönen içre gelüb gem ülfet etti	**3- کونان ایچره کلوب هم الفت ایتدی**
4- Usandı eşbû dehrin(dünyanın) ülfetinden	**4- اوصاندی اشبو دهرك الفتندن**
5- Yeni bir meleğe azm-i himmet etti	**5- یکی بر ملکه عزم همّت ایتدی**
6-Kadîm Ağa'nın bin üç yüz yedi sa'y	**6- قدم اغانك بیك اوچیوز یدی سای**

7- Cevâr-ı lutf Hakka rıhlet etti 8- Ruhuna rızâ-en Lillâh el-Fatiha 9- fî 13 Ramazan Sene 1307	**7- جوار لطف حقّه رحلت ایتدی** **8- روحنه رضاءًالله الفاتحه** **9- فی 13 رمضان سنه 1307**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe merhûmun Batumdan hicret edip buralara yerleştiğini ve burada vefat ettiğini ifade eder. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişi Kadim Ağa olup M. 3 Mayıs 1890 tarihinde vefat etmiştir. Metinde vefat tarihi yazı ve milâdi rakamla 2 ayrı şekilde belirtilmiştir. Vefat tarihini bu şekilde verilmesi Kitâbenin önemini artırmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.7.2.Hüseyin Ağa'nın Oğlu Sûad'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Koçbayır Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2020
Fotoğraf No:	1008-1009	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak

hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan sade bir formdadır.

Okunuşu	**Metin**
1-Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi Yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş- âzâm nur'u Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gürcü Muhacirlerinden Batumlu	**4- کورجی مهاجرلرندن باطوملی**
5- Hüseyin Ağa'nın mahdumu Sûad	**5- حسین اغانك مخدومی سعاد**
6- Ruhuna Fatiha	**6- روحنه فاتحه**
7- Sene 1301	**7- سنه 1301**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 78 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 76 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe sık kullanılan kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gürcü Muhacirlerinden Batumlu Hüseyin Ağa'nın oğlu Sûad olup M. 1883-84 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.7.3.Mustafa Oğlu Berber Osman'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Koçbayır Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2020
Fotoğraf No:	1010-1011	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan sade bir formdadır.

Okunuşu	**Metin**
1-Âh mine'l-mevt 2- Yâ Rabbe'l-Gâfûr kıl beni gufranına mazhâr 3- Yüzüm karasını görmeye arsâ-i mahşer 4-Batum Muhaciri Mustafa oğlu 5- Berber Osman ruhuna Fatiha 6- Sene 1303/	**1- آه من الموت** **2- یا ربّ غفور قیل بنی غفرانکه مظهار** **3- یوزم قاره سنی کورمیه عرصهٔ محشر** **4- باطوم مهاجری مصطفی اوغلی** **5- بربر عثمان روحنه فاتحه** **6- سنه 1303**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 93 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 79 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Batum Muhaciri Mustafa oğlu Berber Osman olduğu ve M. 1885-86 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir.

Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.8.Gönen Sarıköy Mezarlık

3.2.9.8.1.Serdar Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Sarıköy Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.03.2021
Fotoğraf No:	1012	**Çizim No:**	132
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahide düşey dikdörtgen formda serdengeçti başlıkla sonlanan forma sahiptir.Şahide sade bir düzenlemede ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisinde (6. Satırdan sonrası toprağa gömülü hâldedir) celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Merhum ve mağfur el-Muhtâç	**2- مرحوم ومغفور المحتاج**
3- İlâ Rahmetî Rabbihi'l-gafûr	**3- الی رحمة ربّه الغفور**
4- Serdâr zâde es-Seyyid	**4- سردار زاده السّيد**
5- Muhammed Ağa'nın ruhiçün	**5- محمّد اغانك روحيچون**
6- Rızâen-Lillâh el-Fatiha	**6- رضاءًالله الفاتحه**
…	**...**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 90 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Serdar Oğlu Seyyid Muhammed Ağa olduğu anlaşılmaktadır. Son bölüm toprağa gömülü olduğundan dolayı vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.8.2.İsimsiz Mezar Taşı GSM-1

Bulunduğu Yer:	Gönen Sarıköy Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.03.2021
Fotoğraf No:	1013	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide yerinden sökülmüş kırık hâldedir. Hotoz başlıkla sonlanan şahidenin mevcut hâlinde ön yüzünde 4 satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Genç iken göçdü cihandan	**2- کنج ایکن کوجدی جهاندن**
3- Böyle bir hulk-ı hâlim dilerim	**3- بویله بر خلق حلیم دیلرم**
4- Kabrini bir pûr nûr eyle yâ …	**4- قبرینی پر نور ایله یا ...**

…	….
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 57 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûmun erken yaşta vefat ettiği, Allah'ın kabrini nûr eylemesi temennilerinin olduğu ifadeler yer alır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu yeterli değildir.

3.2.9.8.3.Ali Ağa'nın Kızı Atike Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Sarıköy Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökük Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.03.2021
Fotoğraf No:	1014	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahide yerinden sökülmüş kırık hâldedir. Şahidenin başlık kısmı kırıktır. Ön yüzünde 6 satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Nazenim uçdu cennet bağına	**2- نازنیم اوجدی جنّت باغنه**

3- Firâkı kaldı pederinin canına 4- Kuşçu Başı oğlu 5- Ali Ağa'nın kerimesi 6- Atike Hanım ruhuna Fâtiha sene 1228	**3- فراقی قلدی پدرینك جاننه** **4- قوشجی باشی اوغلو** **5- علی اغانك کریمه سی ..** **6- عتیکه حانم روحنه فاتحه سنه 1228**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 58 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kuşçu Başı oğlu Ali Ağa'nın kızı Atike Hanım olduğu ve M. 1813 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.8.4.Hacı Mehmed'in Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Sarıköy Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.03.2021
Fotoğraf No:	1015-1016	**Çizim No:**	133
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda üzeri destarlı fes başlıkla sonlanmaktadır. Başlığın üzerine sarılı destar yüzeyinde kıvrık dal ve rûmi motifleri yer alır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş

kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanır. Tepelik bölümü ayakta olan şahidenin ön yüzünde kıvrık dal ve çiçek tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Razıyım her emrine yâ Rabb eyledim teslim cân	**2- راضیم هر امرینه یا رب ایلدم تسلیم جان**
3- Vere cennette bana Hallâk cihan	**3- ویره جنتده بکا خلاّق جهان**
4- Ey benim dertli evladım ağlayub etme figan	**4- ای بنم دردلی اولادم اغلیوب اتمه فغان**
5- Hakkın emriyle sahrayı kıldım ben mekân	**5- حقك امریلهٔ صحراي قیلدم مکان**
6- Kürd oğullarından Hacı Mehmed zâde	**6- کورد اوغللرندن حاجی محمد زاده**
7- İsmail Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**7- اسماعیل اغانك روحنه فاتحه**
8- Sene 1338	**8- سنه 1338**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 27 cm En: 22 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriği mezar taşlarında yaygın olarak görülen ölüme rıza gösterme ve bu dünyadan muradına eremediğine ilişkin ifadelerle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Metinden harektle kabirde medfun olan kişinin Kürd oğullarından Hacı Mehmed oğlu İsmail Ağa olduğu ve M.1919-20 senesinde vefat etteiği söylenebilir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.8.5.Hacı Mehmed'in Oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Gönen Sarıköy Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.03.2021
Fotoğraf No:	1017-1018	**Çizim No:**	134
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda üzeri destarlı fes başlıkla sonlanmaktadır. Başlığın üzerine sarılı destar yüzeyinde kıvrık dal ve çiçek motifleri yer alır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanır. Tepelik bölümü ayakta olan şahidenin ön yüzünde vazo içeriseinden uzanan kıvrık dal ve çiçek tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hay ve bâkidir o Hûda	**1- حی و باقیدر ازلدن او خدا**
2- Guburu her nefse erer mevt ve fenâ	**2- غرب هر نفسه ایرر موت و فنا**
3- Bu cihân-ı menzil âlâm ve belâ	**3- بو جهان منزل آلام و بلا**
4- Merkadin zîr zemin oldu fetâ	**4- مرقدیك زیر زمین اولدی فتا**
5- Ne kadar sürersen zevk-i ve safâ	**5- نه قدر سورسك زوق و صفا**
6- Tükenib kısmet ve rızkı hattâ	**6- توکنوب قسمت و رزقی حتی**
7- İrcî'i emri gelüp Hak'dan bana	**7- ارجعی امری کلوب حقدن اکا**
8- Kıldı evlâdım sefer dâr-ı bekâ	**8- قیلدی اولدم سفر دار بقا**
9- Kürd oğullarından Hacı Muhammed	**9- کورد اوغللرندن حاجی محمّد**
10- zâde Ahmed Efendi'nin ruhuna Fâtiha	**10- زاده احمد افندی ینك روحنه فاتحه**

11- fî ... Şâ’ban sene 1343	**11- فی ... شعبان سنه 1343**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 22 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 95 cm En: 23 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe çok yaygın olmayan bir serlevha ile başlamıştır. Metnin devamında dünyanın fâni olduğuna yönelik ifadelerin yer aldığı satırlardan sonra kimlik bilgileri verilmiştir. Kabirde medfun olan kişi Kürd oğullarından Hacı Muhammed oğlu Ahmed Efendi olup M. Şubat 1925 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ’lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.9.8.6.Mustafa Ağa’nın Oğlu Hasan Ağa’nın Oğlu

Bulunduğu Yer:	Gönen Sarıköy Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.03.2021
Fotoğraf No:	1019-1020	**Çizim No:**	135
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda üzeri destarlı fes başlıkla sonlanmaktadır. Başlığın üzerine sarılı destar yüzeyinde kıvrık dal ve çiçek motifleri yer alır. Sade bir formda olan şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ’lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanır. Tepelik bölümü ayakta olan şahidenin ön yüzünde vazo içeriseinden uzanan kıvrık dal ve çiçek tasviri yer alır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzâm nûr-u Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüp kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Mütareke zamanında eşkıyâlar tarafından	**5- متارکه زماننده عشقیالر طرفندن**
6- Hanesinde şehid edilen Kara Hüseyin	**6- خانه سنده شهید ایدیلن قره حسین**
7- Oğullarından Mustafa Ağa zâde Hacı	**7- اوغللرندن مصطفی اغا زاده حاجی**
8- Hasan Ağa'nın eylesünler ruhuna Fâtiha	**8- حسن اغانك ایلسونلر روخنه فاتحه**
9- Sene 1335	**9- سنه 1335**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 92 cm En: 25 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında merhûmun neasıl şehid edildiği vurgulandıktan sonra kimlik bilgileri ve ziyaretçilerden dua temennisi ile tamamlanır. Metinde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kara Hüseyin Oğullarından Mustafa Ağa oğlu Hacı Hasan Ağa olup M. 1917 senesinde vefat etmiştir. Metinde merhûmun mütareke zamanında evinde eşkıyalar tarafından şehit edilmesi bilgisi dönemin sosyal ortamı hakkında bilgi veröesi yönü ile önemlidir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.9.9.Gönen Sarıköy Fındıklı Camii Haziresi

3.2.9.9.1.Serdar Oğlu Nebî Ağa'nın Eşi Atike Tûti'nin Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Gönen Sarıköy Mezarlık Fındıklı Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.03.2021
Fotoğraf No:	1021	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Şahide, yerinden sökülmüş hâlde Camii avlusunda yer alır. Dikdörtgen formdaki şahide sivri kemerli olarak sonlanmaktadır. Tepelik ön yüzü merkezde küçük bir vazo içinden iki yana boynu bükük çiçeklerin betimlendiği ve üzerinde yaprak formunda "S-C" kıvrımları ile sonlanan bir düzenlemeye sahiptir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbe metni üzeri yaprak formunda "S-C" kıvrımları ile oluşturulan alınlık ve köşelerde yer alan çiçek tasvirleri tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Hasret kaldım görmedim âh gelmedi …	**2- حسرت قلدم كورمه دم آه كلمدي ...**
3- Geldi vebâ-i meskenim oldu bekâ	**3- كلدى وباء مسكنم اولدى بقا**
4- Nâ murâd oldum bulmadım bir gün safâ	**4- نا مراد اولدم بولمدم بر كون صفا**
5- Vere murâdın cenneti â'lâda Hûda	**5- ويره مرادين جنّتي اعلاده خدا**
6- Sabıkâ-i Kirmâsti Voyvoda Burhan	**6- سابقا كرماستي ويوده سى برهان**
7- zâde es-Seyyid Mustafa Ağa'nın kerimesi	**7- ذاده السيد مصطفى اغانك كريمه سى**
8- ve Serdar zâde Nebî Ağa'nın zevcesi	**8- و سردار ذاده نبي اغانك زوجه سى**

9- Merhûme ve mağfûr lehâ Atike 10- Tûti ruhiçün el-Fâtiha 11- Sene 1228	**9- مرحومه و مغفور لها عاتكه** **10- طوطى روحيچون الفاتحه** **11- سنه 1228**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 164 cm En: 34cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin eski Kirmasti Kaymakamı Burhan oğlu Seyyid oğlu Mustafa Ağa'nın kızı, Serdar oğlu Nebî Ağa'nın eşi Atike Tûti olduğu ve M. 1813 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemededir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozulmalar görülür. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.Havran

3.2.10.1.Havran Camii Kebir Haziresi

3.2.10.1.1.Hacı Ömer Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Camii Kebir Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	1022-1024	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojidedir. Kabirde mezar şahideleri pehle üzerinde konumlanmıştır. Pehlenin ayak şahidesi kısmının dış yüzeyinde kabartma tekniğinde işlenmiş dairesel bir motif yer almaktadır. ***Baş şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olup tepe kısmında sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış dört satır halinde mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin iç ve dış yüzünde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen forma olup sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç ve dış yüzünde herhangi bir süsleme unsuru görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Camii Şerifin bânisi merhûm 3- el-Hâc Ömer Ağa'nın 4- Ruhuna el-Fâtiha	**1- هوالباقی** **2- جامع شریفك بانیه سی مرحوم** **3- الحاج عمر اغانك** **4-روحنه الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 52 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 48 cm En: 24 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Camii Şerifin bânisi Hacı Ömer Ağa olduğu anlaşılmaktadır. Kitâbenin alt bölümü gömülü olduğundan vefat tarihi tespit edilememiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.1.2.Hacı Ömer Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Camii Kebir Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019

Fotoğraf No:	1025-1027	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli olan kabirde baş ve ayak şahideleri pehle üzerinde yer alır. Pehlenin baş şahidesi kısmı dış yüzeyinde oyma kabartma tekniğinde işlenmiş dairesel bir motif yer almaktadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan baş şahidesi sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır halinde mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Baş şahidesinin iç yüzünde kitâbe metninin üzerindeki alınlık bölümünde oyma kabartma tekniğinde işlenmiş bitkisel motifler yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan ayak şahidesi dairesel formda tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç ve dış yüzünde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Minare-i Şerifin bânisi el-Hâc	**2- مناره شریفك بانیه سی الحاج**
3- Ömer Ağa'nın zevcesi merhûme Rukiye Hanım'ın	**3-عمراغا زوجه سی رقیه حانمك**
4- Ruhuna el-Fâtiha	**4- روحنه الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 53 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 44 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninden kabirde medfun olan kişinin Minare-i Şerifin bânisi Hacı Ömer Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım olduğu anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönünden yerel üslupta vasat mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.10.2.Havran Merkez Mezarlık

3.2.10.2.1.Tüfenkci Ahmed Usta'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1028-1029	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli olan kabirde şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen formlu olan örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Arapça-Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbesi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen forma sahip olan şahide sivri kemer formlu tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهی انت سبحانی**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانی**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصیانی**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وکمّل کلّ نقصانی**
6- Dağıstan muhacirlerinden	**6- طافستان مهاجرلرندن**
7- Tüfenkci Ahmed Usta ruhuna	**7- تفنکجی احمد اوسته روحنه**
8- Fâtiha sene 1317	**8- فاتحه سنه 1317**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 28 cm Kalınlık: 7	**Ayak Taşı:** Boy: 84 cm En: 27 cm Kalınlık: 6

cm	cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşların yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Dağıstan muhacirlerinden Tüfenkci Ahmed Usta olduğu ve M.1899-00 senesinde vefat ettiği belirtilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.2.Halil Çavuş'un Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1030	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan kabirde şahide doğrudan toprağa oturur durumda karşımıza çıkmaktadır. Dikdörtgen formlu olan şahide tepe kısmında Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- İnce derdim sebep oldu mevtime	**2- اینجه دردم سبب اولدی موتمه**

3- Bi çare ömrüm tükenmiş aziz ruhum 4- Revan olsun 5- Çoban Süleyman Damadı 6- Halil Çavuş mahdumu 7- Ahmed Ağa ruhuna Fâtiha 8- Sene 1326	**3- بی چاره عمرم توکنمش عزیز روحم** **4- روان اولسون** **5- چوبان سلیمان دامادی** **6- خلیل چاوش مخدمی** **7- احمد اغا روحنه فاتحه** **8- سنه 1326**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde merhûmun çaresiz bir hastalıktan vefat ettiği belirtildikten sonra kimlik bilgisi ile sonlanır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Çoban Süleyman Damadı Halil Çavuş oğlu Ahmed Ağa olduğu ve M.1908-09 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.3.Çoban Süleyman'nın Torunu Nalbant Süleyman'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.07.2019
Fotoğraf No:	1031	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan kabirde şahide şahide pehle taşı üzerinde oturur durumdadır**.** Düşey dikdörtgen formdaki şahide Hamîdi fes başlıkla sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû sene 1325 Ramazan	**1- هو سنه 1325 رمضان**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğine doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Hasretâ fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**4- حسرتا فانى جهاندە طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Çoban Süleyman torunu Nalbant Süleyman	**6- چوبان سليمان طرونى نعلبند سليمان**
7- Ruhuna Fâtiha	**7- روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında merhûmun Çoban Süleyman torunu Nalbant Süleyman olduğu ve M.Ekim 1907 tarihinde vefat ettiğini ifade eder. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.4.Koyuncu oğlu Süleyman Ağa'nın Kabir Taşı

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1032-1033	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezar formundaki kabirde şahideler direk toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen forma sahip olan şahide tepe kısmında örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır halinde Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbenin ilk ve son satırlarında bitkisel süslemelere yer yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1-Âh mine'l-mevt 2- Bakıp geçme ricam budur ey Muhammed ümmeti 3- Ölünün diriden bir Fâtiha'dır minneti 4- Kabrimi ziyaret eden ola Rasûlün ümmeti 5- Bize bir Fâtiha ihsan eden bulur cenneti 6- Koyuncu oğlu Süleyman 7- Ağa'nın ruhiçün Fâtiha 8- Sene 1308	**1- آه من الموت** **2- بقوب كچمه رجام بودر ای محمّد امتی** **3- اولونك دريدن بر فاتحه در منتی** **4- قبرمی زيارت ايدن اول رسولك امتی** **5- بزه بر فاتحه احسان ايدن بولور جنتی** **6- قيونجی اوغلی سليمان** **7- اغانك روحيچون فاتحه** **8- سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı::** Boy: 132 cm En: 31 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Koyuncu oğlu Süleyman Ağa olduğu ve M. Nisan 1891 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.5.Kethûda Oğlu Mehmet Ağa'nın Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1034-1035	**Çizim No:**	136
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundaki kabirde şahideler direk toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen forma sahip bitkisel süslemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır halinde Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde başlık bölümü bitkisel yaprak formunda düzenlenmiştir. Ayrıca şahidenin boyun kısmında açmış bir çiçek motifi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen formda olan şahide sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde gül Ağacı tasviri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğine doymadım	**2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم**

3- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım 4- Hasretâ fâni cihanda tûl ömür sürmedim 5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim 6- Peder ve mâderimin safasın görmedim 7- Kethûda oğlu Mehmed Ağa kerimesi Ümmühan 8- Hanım ruhuna el-Fâtiha 9- Sene 1310	**3-چون اجل پیمانه سي طول مش مرادم المدم** **4- حسرتا فانی جهانده طول عمر سورمدم** **5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم** **6- پدر و مادرمك بن صفاسن کورمدم** **7- کتخدا اوغلی محمد اغا کریمه سی امهان** **8- خانم روحنه الفاتحه** **9- سنه 1310**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kethûda Oğlu Mehmet Ağa'nın Kızı Ümmühan Hanım olduğu ve M.1892-93 senesinde vefatettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.6.Hasan Baba Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1036-1037	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş şahideli üzeri açık pehleli olan kabirde şahideler pehle üzerinde konumlandırılmış vaziyettedir. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen formda olan şahide fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin boyun kısmında daha önceden oluşan kırık görülmüş olup kırık çimento ile yerine yapıştırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen formda şahide sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve sene 1255 2- Yâ Râb isyân-ı emr-i taksîmken der arasât 3- Nısf-ı bahş bahş ve nısf-ı bahş? 4- Bende-i menbûrin fukarâ-i Ehli Beytten 5- Hasan Baba Efendi ruhuna Fâtiha	**1- هو سنه 1255** **2- يا رب عصيان امر تقسيم كن در عرصات** **3- نصفس بحش بحش و نصفس بحش** **4- بندهء منبورين فقراى اهل بيتدن** **5- حسن بابا افندى روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 48 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Hasan Baba Efendi olduğunu ve M.1839-40 senesinde vefat ettiğini öğrenmekteyiz. Ayrıca merhûmun Ehli Beytten olduğu vurgulanmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.7.Bandırmalı Şeyh Mustafa Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1038-1039	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler pehle üzerinde konumlandırılmış durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen forma sahip örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde kıvrık dal ve asma yaprakları ve üzüm salkımı motiflerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Tarikât-ı Âliye-i Kâdiri Şeyhi	**1- طريقت عليئ قادريه مشايخ**
2- Kirâmlarından Bandırmalı Şeyh	**2- كرامندان باندرمه لى شيح**
3- Mustafa Efendi'nin rûh-u	**3- مصطفى افندينك روح**
4- Pîr nûrları içün Fâtiha-i	**4- پر نورلري ايچون فاتحه**
5- Şerif fî 11 Şevval sene 1316	**5- شريف 11 فى شوال سنه 1316**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 32 cm Kalınlık: 4 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Tarikât-ı Âliye-i Kâdiri Şeyhi Kirâmlarından Bandırmalı Şeyh Mustafa Efendi olduğu ve M. 22 Şubat 1899 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.8.Yusuf Oğlu Molla Muhammed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1040	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan kabirde şahide doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. Dikdörtgen forma sahip olan şahide boyun bölümü üzerinde serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur 2- Yusuf oğlu Molla 3- Muhammed ruhuna Fâtiha sene 1167	**1- مرحوم ومغفور** **2- يوسف اوغلو ملاّ** **3- محمّد روحنه فاتحه سنه 1167**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Yusuf Oğlu Molla Muhammed'in Yusuf Oğlu Molla Muhammed olduğu ve M.1753-54 senesinde vefat ettiği belirtilir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و- مغفور** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.9.Tahir Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1041	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan kabirde şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen forma sahip olan şahide boyun bölümü üstünde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2-Rızâsın iste mevlânın	**2- رضاسن استه مولانك**
3- Desinler sana hoş geldin	**3- دی سونلر سکا جوش کلدیك**
4- Cihan bağını mülk ettin	**4- جهان بغنی ملك ایتدیك**
5- Niçün divana boş geldin	**5- نچون دیوانه بوش کلدیك**
6- … köyünde … oğlu	**6- ... کویندن ... اوغلی**
7- Tahir Efendi	**7- طاهر افندی**

8- Ruhuna Fâtiha sene 1293	**8- روحنه فاتحه سنه 1293**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	 **Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin … oğlu Tahir Efendi olduğu ve M.1876-77 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı içinde değerlenirilecek seviyede değildir.

3.2.10.2.10.Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Taş	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1042-1043	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli olan kabirde şahideler pehle üzerine oturur vaziyette karşımıza çıkmaktadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan ayak sahidesi sivri kemerli bir tepelıkle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**

2- İlâhi ente süphâni	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ-i minke gûfrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Velâ te'hûzu bi'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Camii Kebir Hatibi Koruculu	**6- جامع كبير حطيبى قوريجيلى**
7- Hafız Mehmed Efendi ruhuna	**7- حافظ محمد افندى روحنه**
8- Fâtiha 1333	**8- فاتحه 1333**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 91 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı**; Boy: 96 cm En: 26 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşların sık kullanılan "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Camii Kebir Hatibi Koruculu Hafız Mehmed Efendi olup 1914-15 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.11.Mehmet Ağa'nın Oğlu Muhammed Ali'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1044-1045	**Çizim No:**	137
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli olan kabirde, baş şahidesi bir kaide üzerine oturur durumdayken ayak şahidesi doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olup Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin iç yüzünde metin kısmını dört yönden çevreleyecek şekilde bitkisel bordüre yer verilmiştir. Ayrıca şahidenin boyun kısmı altında yer alan alınlık bölümünde orta kısımdan her iki yana doğru uzanır vaziyette iki adet gonca gül motifine yer verilmiştir. Şahidenin arka kısmı sade tutulmuştur. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Hasretâ fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Çün ecel peymânesi dolmuş muradım almadım	**4- حسرتا فانى جهاندە طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ eezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Bıçakcı zâde Mehmed Ağa mahdumu	**6- بچاقجى زاده محمد اغا محدومى**
7- Muhammed Ali ruhuna Fâtiha	**7-محمد على روحنه فاتحه**
8- 19 Ramazan sene 1318	**8- فى 19 رمضان سنه 1318**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 142 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 100 cm En: 28 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bıçakcı oğlu Mehmed Ağa oğlu Muhammed Ali olup M.10 Ocak 1901 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı

yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.12.Kırlı Zâde Mustafa Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1046	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprağa oturur mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi***, dikdörtgen forma sahip olup boyun bölümü üzerinde örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- İlâhi abdüke'l-âsi etâke	**2- الهى عبدك العاصى اتاكا**
3- Mukirrân bi'z-zünûbi kad deâkâ	**3- مقرابالزنوب و قد دعاكا**
4- Ve in tağfîr fe ente ehle lî zâkâ	**4- وان تغفر فانت اهل لزاك**
5- Ve in tadrüd femen yerhâm sivâkâ	**5- وان تطرد فمن يرحم سواكا**
6- Ulemâ-i izâm ve Fudalâ-i fuhâmdan	**6- علماء عظام ء فضلاً فحامدن**
7- Kırlı zâde Mustafa Efendi'nin	**7- قيرلى زاده مصطفى افندنيك**
8- Ruhiçün Fâtiha / fî 15 Ş (Şa'ban) sene 1283	**8- روحيچون فاتحه / فى 15 ش سنه 1283**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 88 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde *"Ey Rabbim isyankar kulun günahını itiraf ederek sana dua etmeye geldi. Şayet affedersen bunu yaparsın reddedersen de senden başka merhamet edecek yoktur."* Anlamındaki Arapça ifadelerden sonra kimli bilgileri yer alır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ulemâdan faziletli Kırlı oğlu Mustafa Efendi'nin olduğu ve M. 23 Aralık 1866 tarihinde vefat ettiği söylenebilir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.13.Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1047-1048	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen formda olup bpyun kısmı üzerinde burma sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe metni üzerinde lâle tasviri yer alır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen forma sahip olan şahide sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**

1- Merhum 2- ve mağfur 3-Mustafa Ağa 4- Ruhiçün Fâtiha 5-sene 1178	**1- مرحوم** **2- و مغفور** **3- مصطفی اغا** **4- روحیچون فاتحه** **5- سنه 1178**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 74 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 62 cm En: 24 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Mustafa Ağa olduğu ve M.1764-65 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.14.Mehmet Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1049	**Çizim No:**	138
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Kafdar oğlu	**1- قفدار اوغلی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- Mehmed Ağa ruhuna	**3- محمد اغا روحنه**
4-Fâtiha sene 1174	**4- فاتحه سنه 1174**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 84 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kafdar oğlu Mehmed Ağa olduğu ve M. 1760-61 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.15.Süleyman Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1050-1051	**Çizim No:**	139
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideleri mevcut olan toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde Bektâşi

başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Kazdağlı merhum 2- Süleyman Efendi 3- Ruhuna Fâtiha 4- Sene 1148	**1- قز داغلی مرحوم** **2- سليمان افندي** **3- روحنه فاتحه** **4- سنه 1148**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 58 cm En: 28 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Kazdağlı Süleyman Efendi olduğu ve M.1735-36 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.16.Ali'nin Oğlu Muhammed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1052	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş şahideli toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- El-Bâki	**1-الباقی**
2- Merhum ve mağfur	**2- مرحوم ومغفور**
3- İlâ rahmeti el-gafûr	**3- الی رحمته الغفور**
4- Hasan Usta zâde	**4- حسن اوسته زاده**
5- Ali'nin oğlu	**5- علی نك اوغلی**
6- Muhammed ruhuna Fâtiha	**6- محمّد روحنه فاتحه**
7- fî M (Muharrem) Sene 1243	**7- فی سنه 1243 م**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hasan Usta oğlu Ali'nin oğlu Muhammed olduğu ve M. Temmuz 1827'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.17.Hacı Hasan'ın Kızı Vahide Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1053	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Baş şahideli toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi,** prizmal dikdörtgen bir forma sahip başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde 11 satır hâlinde sıkışık düzende celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
- Bakmayın hışm nazar ile mezarım taşına - Bilmez ol halim benim tâ gelmeyince başına - Hacı Hasan kerimesi Vahide Kadın ruhuna -Fâtiha fî 15 Ş (Şaban) sene 1130	**- بقمين حشم بصرتله مزارم طاشنه** **- بلمز اول حالم بنم تا كلمينجه باشنه** **- حاجى حسن كريمه سى واخدة قادين روحنه** **- فاتحه فى سنه 1130 ش 15**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 84 cm En: 16 cm Kalınlık: 16 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde ziyaretçilere serzeniş ve devamında kimlik bilgileri yer alır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Hasan'ın kızı Vahide Kadın olduğu ve M. 14 Temmuz 1718 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbede kullanılan yazı hat sanatı açısından değerlendirlecek düzeyde değildir.

3.2.10.2.18.Ahmet Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1054-1055	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide tepe kısmında bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında merkezde yer alan iri çiçek motifinin her iki yanında küçük çiçek motiflerine yer verilmiştir. Ayrıca bitkisel motiflerin her iki yanına gelecek şekilde kemerin kenarları kıvrık dallarla hareketlendirilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde bir servi ağacı motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان**
3- Cürmüni afv eyleye yâ rabbenâ	**3- جرممی عفو ایلیه یا رب المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın hali yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالم یمان**
5- Mazhâr-ı nûr şefaat kıl her zaman	**5- مظهر نور شفاعت قیل هر زمان**
6- Frenk Kariyesinden Ahmed Ağa	**6- فرنك قریه سندن احمد اغا**
7- Zevcesi Fâtıma Hanım ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سی فاطمه حانم روحنه فاتحه**
8- Sene 1310	**8- سنه 1310**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 97 cm En: 34 cm Kalınlık: 5 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 91 cm En: 32 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Frenk köyünden Ahmed Ağa eşi Fâtıma Hanım olup M.1892-93 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.19.Mustafa Oğlu Feyzullah'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1056	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda, şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun bölümü üzerinde Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey Rabbi Yezdan	**2- بنی قیل مغفرت ای رب یزدان**
3- Bi hakkı arş-ı azam nur-i Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Hükema Mustafa oğlu	**4- حکما مصطفی اوغلی**
5- Feyzullah ruhuna Fâtiha	**5- فیض الله روحنه فاتحه**

6- Sene 1273	**6- سنه 1273**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 88 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm	 **Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hâkim Mustafa oğlu Feyzullah olduğu ve M. 1856-57 senesinde vefat ettiği anlaşımaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.20.Ümmühan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1057	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 4 satırlık celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üç dilimli kemerli tepelik kısmında bir merkezden iki yana ve üst kısma doğru açılır vaziyette bitkisel motife yer verilmiştir. Ayrıca kemer alınlığında istiridye kabuğu, çarkı felek ve yaprak motifleri yer alır.

Okunuşu	**Metin**

1-Merhume ve mağfu 2-re Ümmühan 3- Ruhuna Fâ 4- tiha sene 1179	**1- مرحومه ومغفو** **2- رة امّهان** **3- روحنه فا** **4- تحه 1179**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 60 cm En: 21 cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Ümmühan olduğu ve M.1765-66 senesinde vefat ettiiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde vasat celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.10.2.21.Hüseyin Kızı Hatice Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1058	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde 6 satırlık Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yoktur.

Okunuşu	**Metin**

1- Merhume 2- ve mağfur leha 3- Hüseyin kızı 4- Hatice Kadın 5- Ruhuna Fâtiha 6- Sene 1179	**1- مرحومه** **2- و مغفور له** **3- حسين قزی** **4- حديجه قدين** **5- روحنه فاتحه** **5- سنه 1179**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 73 cm En: 22 cm Kalınlık: 90 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hüseyin kızı Hatice Kadın olduğu ve M. 1765-66 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde vasat celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.10.2.22.Uzun Hüseyin oğlu Hasan'ın oğlu Muhammed Çelebi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1059	**Çizim No:**	140
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs

hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretten murad duadır 2- Bugün bana ise yarın sanadır 3- Uzun Hüseyin oğlu 4- Hasan'ın oğlu merhum 5- Muhammed Çelebi ruhuna Fâtiha 6- Sene 1204	**1- زیارتدن مراد اولن دعادر** **2- بوکون بکا ایسه یارین سکادر** **3-اوزون حسین اوغلی** **4- حسنك اوغلی مرحوم** **5- محمّد چلبی روحنه فاتحه** **6- سنه 1204**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz iki satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Uzun Hüseyin oğlu Hasan'ın oğlu Muhammed Çelebi olduğu ve M.1789-90 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.23.Hasan Ağa'nın Kızı Rukiye Hatun

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1060	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bir kadın başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında, merkezde bulunan bir kâse içinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanan stilize yaprak ve çiçek figürlerinden oluşan bitkisel süsleme kompozisyonu yer almaktadır. Ayrıca şahidenin Kitâbe kısmını çevreler şekilde kıvrık dal motiflerinin olduğu bir bordür yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayye'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- İlâhi rûzi mahşerde bana türlü ecir eyle	**2-الهی روز محشردة بکا دورلو اجر ایله**
3- Veba ile helak oldum şehidler ile haşr eyle	**3- وبا ایله هلاك اولدم شهیدلر ایله حشر ایله**
4- Sana kurban edip canım eyledim turâb-ı mesken	**4- سکا قوربان ایدوب جانم ایلدم تراب مسکن**
5- Rahmansın Rahmetine küllü isyanım afy eyleye	**5- رحمانسك رحمتکه کلّ عصیانم عفو ایله**
6- Hasan Usta zâde Hasan Ağa'nın	**6- حسن اوسته زادة حسین اغاتك**
7- Kerimesi merhume Rukiye Hatun	**7-کریمه سی مرحومه رقیّه حاتون**
8- Ruhiçün el-Fâtiha sene 1252 ZE (Zi'l-kâde)	**8- روحیچون الفاتحه فی سنه 1252 ذا**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 109 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun ağzında Hakk'a yakarışı ve mağfiret niyazı içeren ifadeler yer aldıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Meetinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hasan Usta oğlu Hasan Ağa'nın kızı Rukiye Hatun olduğu ve M. Şubat 1837 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli olmakla birlikte iki sıra uygulam yapılan bölümlerde vardır. Girift bir görünümde olan yazı teşrifatsızdır.Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "ى-ye" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.24.Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1061	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemer alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هواباقی**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini hak ravza-i cennet	**3- ایدة قبرینی حق روضه جنت**
4- Kahr zâde el-hâc Ahmed	**4- قخر زادة الحاج احمد**
5- Ağa'nın zevcesi merhume	**5- اغنك زوجه سی مرحومه**

6-Aişe Hanım ruhuna Fâtiha 7- 15 C (Cemaziye'l-evvel) sene 1257	**6- عائشه حانم روحنه فاتحه** **7- فی سنه 1257 ج 15**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın kullanılan manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgisi ile sonlanır. Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kahr oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın eşi Aişe Hanım olup M.5 Temmuz 1841 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.25.Rıza Efendi'nin Oğlu Nuri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1062	**Çizim No:**	141
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyunluk kısmı üzerinde Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin fes başlığının iç

yüzünde damla motifi oluşturacak şekilde iç içe geçirilmiş 3 sıra bordür içerisinde "Maşâallah" lafzı yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هواباقی**
2- Bir kuş idim uçtum yuvadan	**2- بر قوش ایدم اوچدم یوادن**
3- Ecel ayırdı anadan babadan	**3- اجل آیردی آنادن بابادن**
4- Nûru âynım ciğer pâresi	**4-نورعینم جکر پاره سی**
5- Gitti elden kaldı dilde yâresi	**5- کیتدي الدن قالدی دیلده یاره سی**
6- Hacı Şaban oğlu Rızâ	**6- حاجی شعبان اوغلی رضا**
7- Efendi mahdumu Nuri Efendi ruhuna Fâtiha	**7- افندی محدومی نوری افندی روحنه فاتحه**
8- 1 Şaban 1340	**8- 1 شعبان 1340**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 70 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe merhûmun vefatına ilişkin ayrılık acısını ifade eden satırlar ve devamında kimlik bilgileri ile tamamlanır. Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hacı Şaban oğlu Rızâ Efendi oğlu Nuri Efendi olduğu ve M. 30 Mart 1920 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.26.İdris'in Kızı Ümmühan'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1063-1064	**Çizim No:**	142
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** Dikdörtgen bir forma sahip sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik bölümünde her iki yanda daire içerisine alınmış 8 kollu yıldız motifi ve bu motiflerden üst kısma doğru uzanır durumda birer yaprak motifi yerleştirilmiştir. Yaprak motiflerinin orta kısmında küçük bir kase içerisinden her iki yana doğru genişleyen yapak motifleri yer almaktadır. Ayrıca şahidenin Kitâbe metnini çevreler şekilde bir bordür içerisinde kıvrık dallardan oluşan bitkisel bir yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan iç içe geçmiş kıvrık dal ve yaprak motifleri, kıvrık dal motifini cevreler şekilde bir bordür içinde kıvrık dallardan oluşan bitkisel motifler yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli alınlık kısmında baş şahidesinde olduğu gibi her iki yanda yer alan dairesel motiften başlayarak yukarıya doğru uzanan iki büyük yaprak ve yaprakların orta kısmında bir kase içerisinden her iki yana doğru genişleyen bitkisel motifler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1-هوالباقی**
2- Hamlini vâzı' eyleyüb içtim ecel peymanesin	**2- حملی وضع ایلیوب ایجدم اجل پیمانه سین**
3- Âh idüb dâim bana valdeynim ağlasun	**3- آه ایدوب دائم بنا والدینم اغلسون**
4- On beşinde geldi ecel kast eyledi cânıma	**4-اون بشنده کلدی اجل قصد ایلدی جانمه**
5- Yarın yoldaş ehabbâlar gelmez oldu yanıma	**5-یارن یولداش احبالره کلمز اولدی یانمه**
6- Kendime sadık sanırdım şu dünyayı daima	**6- کندیمه صادق صنوردم شو دنیایی دئما**

7- Okusunlar ruhum içün bir Fâtiha 8- İdris Kerimesi Ümmühan 9- Sene 1292	**7- اوقوسونلر رحم ایچون بر فاتحه** **8- ادریس کریمه سی امهان** **9- سنه 1292**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 104 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En:30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümü merhûmun ağzından geride kalanlara kendisi için üzülmeleri, 15 yaşında vefat ettiği ve ziyaretçilerden dua talebi içeren ifadelerden oluşur. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin İdris Kerimesi Ümmühan olduğu ve M.1875-76 senesinde vefat ettiği iafde edilir. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.27.Nalband Abdullah'ın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1065-1066	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yuvarlak kemer bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidesin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında orta kısımdan her iki yana doğru açılan yaprak motifleri ve bu yaprakların altına ve üstüne gelecek şekilde

yerleştirilmiş çiçek motiflerinin olduğu bitkisel süslemeler yer almaktadır. Bu süsleme adeta çift başlı kartal tasvirini andırmaktadır. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan sahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû fî 5 Muharrem Sene 1321 2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım 3- Fikatâ takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim 4- Balıkesirli Nalband Abdullah kerimesi 5- Şerife Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**1- هو فی 5 محرم سنه 1321** **2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم** **3- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم** **4- بالیکسرلی نعلبند عبدالله کریمه سی** **5- شریفه خانمك روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 84 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk satırından serlveha ve vefat tarihi sonrasında mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan bir manzum metinle devam eder. Metin devamında kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbede belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Balıkesirli Nalband Abdullah kızı Şerife Hanım olup M. 3 Nisan 1903 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.28.Mehmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1067	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında orta kısımdan her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklardan oluşan bitkisel bir motif yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- İlâhi ente sübhâni	**2- الهی انت سبحانی**
3- Ricâi minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانی**
4- Vela te'huzûhu bi'isyani	**4- ولا تأخز بعصیانی**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وکمّل کلّ نقصانی**
6- Hacı Şaban oğlu Mehmed Ağa	**6- حاجی شعبان اوغلی محمد اغا**
7- Zevcesi Hâce Ümmühan ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سی حاجّه امهان روحنه فاتحه**
8- Sene 1321	**8- سنه 1321**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Şaban oğlu Mehmed

Ağa eşi Hâce Ümmühan'dır ve M.1903-04 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde ilk 4 satırda son kelimelerde yer alan "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.29.Bakkal Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Hocanın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1068	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülüp kenara alınmış vaziyettedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Sivri kemerli tepelik kısmında orta kısımdan her iki yana doğru uzanan yaprak motifleri yer almaktadır. Ayrıca yaprak motiflerinin üst kısmında bir saire içerisinde bir adet çiçek motifinin yer aldığı bitkisel süsleme mevcuttur.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İlâhi ente sübhâni	**2- الهى انت سبحانى**
3- Ricâi minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzûhu bi'isyani	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Ankaralı Bakkal Ali Ağa	**6- انقره لى بقال على اغا**

7- Zevcesi Gülsüm Hoca'nın 8- Ruhuna Fâtiha sene 1337	**7- زوجه سی کلثوم خواجه نك** **8- روحنه فاتحه سنه 1337**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşların yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metin içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Ankaralı Bakkal Ali Ağa eşi Gülsüm Hoca olduğu ve M.1918-19 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.30.Hacı Halil Oğlu Hacı Osman'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1069-1070	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun bölümü üzerinde örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Arapça mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak taşı,*** dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan sade bir formdadır.

Okunuşu	Metin
1- Hû	**1- هو**
2- İlâhi ente sübhâni	**2- الهی انت سبحانی**
3- Ricâi minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانی**
4- Vela te'huzûhu bi'isyani	**4- ولا تأخز بعصیانی**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وکمّل کلّ نقصانی**
6- Karabaş zâde Hacı	**6- قره باش زاده حاجی**
7- Halil oğlu Hacı Osman	**7- حلیل اوغلی حاجی عثمان**
8- Ağa ruhuna Fâtiha sene 1312	**8- اغا روحنه فاتحه سنه 1312**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 81 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 86 cm En: 28 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz Arapça manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Karabaş oğlu Hacı Halil oğlu Hacı Osman Ağa'dır ve M. 1894-95 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.31.Adalı Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1071	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- İlâhi ente sübhâni	**2- الهی انت سبحانی**
3- Ricâi minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانی**
4- Vela te'huzûhu bi'isyani	**4- ولا تأخز بعصیانی**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وکمّل کلّ نقصانی**
6- Adalı zâde Mehmed Ağa	**6- اطه لی زاده محمد اغا**
7- Ruhuna Fâtiha sene 1308	**7- روحنه فاتحه سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe sık gördüğümüz bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz Arapça manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Adalı oğlu Mehmed Ağa olup M. 1890-91 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde

harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.32.Halil'in Eşi Nefise Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1072-1073	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahiesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında elips şeklinde merkezde çiçek çevresinde ışınsal doğruların olduğu rozet başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır şahidenin iç yüzünde alt kısımda geniş bir kâse içerisinden yukarıya doğru uzanan dal ve yapraklarla oluşan bitkisel bir motifle bezenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Lutfunla beni mağfiret kıl yâ Kerîm	**2- لطفكله بنى مغفرت قيل يا كريم**
3- Deryâ-i rahmete gark eyle beni yâ Rahîm	**3- دريای راحمته غرق ايله بنى يا رحيم**
4- Ravzâ-i cennet olasun benim meskenim	**4- روضهء جنت اولسون بنم مسكنم**
5- Bekâda makâmı eyle cennât-i ne'îm	**5- بقاده مقامى جنات نعيم**
6- Havran'dan Halil eşi	**6- حوراندن خليل طلوم اشى**
7- Nefise Hanım ruhuna Fâtiha	**7- نفيسه خانم روحنه فاتحه**

8- fî Kânûni Sâni sene 945	**8- فی کانون ثانی سنه 945**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun ağzında Hakk'a yakarış ve ahirette yerinin cennet olma arzusu içeren ifadeler yer alır. Metnin devamı kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Havran'dan Halil eşi Nefise Hanım'dır ve M. 1945 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile kırık bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.33.Halil Tulûm Kızı Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1074-1075	**Çizim No:**	143
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler, bitkisel süslemeleri her iki yandan ve üstten sınırlayacak şekilde yüzeysel bir örgü motifi işlenmiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda bir kase, kasenin içerisinden yukarıya doğru yükselen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel bir süslemeye görülür.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالبقی
2- Vechini göstermedi hayatımda bana dünya	2- وجهنی کوسترمدی حیاتدمده بکا دنیا
3- Ehli demişdir şübhesiz lâ rahata fi'd-dünyâ	3- اهلی دمیشدر شبهه سز لا راحته فی الدنیا
4- Nâr-ı firkate salarak ayâlimden oldum cüdâ	4- نار فرقت صالاراق عیالمدن اولدم جدا
5- Ukbâda rızasına mazhâr kılsın cenâb-ı Hûda	5- عقباده رضاسنه مظهر قیلسون جناب خدا
6- Halil Tulûm kızı muhtâc-ı duâ genç Zehra	6- خلیل طلوم قیزی محتاج دعا کنج زهرا
7- Ziyaretçilerinden Fâtiha duâ diler dâima	7- زیارتجیلریندن فاتحه دعا دیلر دائما
8- Vefâtı 7 Şubat 945	8- وفاتی 7 شباط 945
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 30 cm Kalınlık: 10cm	**Ayak Taşı:** Boy: 128 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe genelinde merhûmun dünyadan iyi gün görmeden göçüp gittiğini, Allah'tan ahirette iyiylik ve cenenti umduğunu ifade eden ve kimlik bilgileri ile sonlanan ifadeler yer alır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Halil Tulûm kızı Zehraolduğu ve M. 7 Şubat 1945 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.34.Ahmed Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1076	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel formda kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. şahidenin başlık kısmında boyun bölümünden başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yaprak motifleri ve bu motiflerin üzerinde 3 adet çiçek motifinden oluşan bitkisel figürler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bi hakkı arşı âzam nûru Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtihai hsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Tulum oğlu Ahmed Ağa zevcesi	**6- طلوم اوغلی احمد اغا زوجه سی**
7- Merhume Hatice Hanım ruhuna Fâtiha	**7- مرحومه حدیجه خانم روحنه فاتحه**
8- Sene 1311	**8- سنه 1311**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Tulum oğlu Ahmed Ağa eşi Hatice Hanım'dır ve M.1893-94 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile

baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.35.Süleyman Efendi'nin Eşi Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1077	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında ortada yer alan bir kâse içinden her ik yana doğru uzanan yaprak motifleri, yaprakların ortasında ise ay ve yıldız motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû Sene 1329	**1- هو سنه 1329**
2- Gülşen ömrümü ecel kıldı harab	**2- كلشن عمرمى اجل قيلدى حزان**
3- Nev nihal iken tenim oldu tûrab	**3- نو نهال ايكن تنم اولدى تراب**
4- Yâ Rab yetimlerim aşkına etme azâb	**4- يا رب يتملرم عشقنه ايتمه عزاب**
5- Küfenci Ahmed Usta zâde	**5- كوفنجى احمد اوستا زاده**
6- Süleyman Efendi zevcesi	**6- سليمان افندى زوجه سى**
7- Zehra Hanım ruhuna Fâtiha	**7- ... زهرا حانم روحنه فاتحه**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 31 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni serlevha ve vefat tarihi ile başladıktan sonra merhûmun genç yaşta vefat ettiğini, geride çocuklarını yetim bıraktığını ve onların hürmetine Allah'tan azâb etmemesini temenni eden ifadelerden sonra kimlik bilgileri ile tamamlanır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Küfenci Ahmed Usta oğlu Süleyman Efendi eşi Zehra Hanım olduğunu ve M. 1911 senesinde vefat ettiğni söyleyebiliriz. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.36.Tulum Oğlu Kızı Emine'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1078	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda iki dilimli tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 5 satır halinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Tulum oğlu	**2-طلوم اوغلی**
3- Kızı Emine	**3- قیزی امینه**
4- Hanımın ruhuna	**4- حانمك روحنه**
5-Fâtiha sene 1360	**5- فاتحه سنه 1360**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 96 cm En: 27 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Tulumoğlu kızı Emine olduğu ve M.1941-42 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe hat sanatı yönü ile bozuk bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.37.Tulumoğlu Muharrem Eşi Aişe Dudu'nun Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1079-1080	**Çizim No:**	144
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yuvarlak kemer formunda bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında yaprak ve lâle tasvirinin olduğu bitkisel süslemeler yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma

sahip olan şahide, sivri kemer formunda tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde bir vazo içerisinden yükselen yaprak ve iki lâle goncası yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hacı Süleyman kerimesi ve 2- Tulumoğlu Muharrem eşi 3- Aişe Dudu ruhuna 4- Fâtiha 1913	**1- حاجى سليمان كريمه سى وه** **2- طلوم اوغلى محرم اشي** **3- عائشه دودو روحنه** **4- فاتحه 1913**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 87 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Süleyman kızı Tulumoğlu eşi Aişe Dudu olduğu ve M. 1913'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı içerisinde değerlendirilecek düzeyde değildir.

3.2.10.2.38.Tulumzâde Hacı Mustafa Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1081-1082	**Çizim No:**	145
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde Nakşî tâcı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemer bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde kıvrık dal, asma yaprağı ve üzüm motiflerinin bir arada verildiği bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû Dost	**1- هو دوست**
2- Dirîgâ câm-ı mevti nûş idüb ruhum âtâ ettim	**2- دريغا جام موتى نوش ايدوب روحم عطا ايتدم**
3- Geçirdim serencî ömrüm hazâr şükr-ü Hûda ettim	**3- كچوردم سرنجى عمرم هزار شكر خدآ ايتدم**
4- İlâhi beyt-i kabrim rahmetinle nûra grak eyle	**4- الهى بيت قبرم رحمتكله نوره غرق ايله**
5- Hûda'nın hükmüne razı olub canım feda ettim	**5- خدانك حكمتنه راضى اولوب جانم فدا ايتدم**
6- İlâhi rûz-ı mizânda sâkîl kılma hayr-i i'mâlim	**6- الهى روز ميزانده ثقيل قيلمه خير اعمالم**
7- Kamû isyânım hakikât eyle ki sehv ile hata ettim	**7- قمو عصيانم حقيقت ايله كه سهو ايله خطا ايتدم**
8- Tarikât-ı Kâdiriyyeden Tulumzâde Hacı	**8- طريقت قادريّه دن طلوم زاده حاجى**
9- Mustafa Ağa'nın mahdumu Hüseyin	**9- مصطفى اغانك مخدومى حسين**
10- Ağa'nın ruhiçünFâtiha sene 1289	**10- اغانك روحيچون فاتحه سنه 1289**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 160 cm En: 33 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 138 cm En: 28 cm Kalınlık: 6cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde yer alan manzum beyitlerden sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kabirde Kadîri Tarikatından Tulumzâde Hacı Mustafa Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa medfun olup M. 1872-73 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus

uygulaması yapılmıştır. Ayrıca "Mustafa- **مصطفى -"** isminde **"ف – ط"** harfelerinde Fe harfi Tı harfinin çanağı içinde farklı bir istifte yazılmıştır.

3.2.10.2.39.Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1083-1085	**Çizim No:**	146
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle 210 cm uzunluğunda 65 cm genişliğinde ve 60 cm yüksekliğindedir. Kabirde şahideler pehle üzerinde oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***, düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan çrfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde, cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, iki aşamalı altta dairesel, üstte damla formunda tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin dış yüzünde bir vazo içerisinden yukarıya doğru yükselen hurma ağaı üzerinde yaprak ve meyvelerinin tasvir edildiği betimleme yer almaktadır. Kabrin pehle yan yüzlerinde birbirine kurdele ile bağlanmış dört sütünce arasına yerleştirilmiş üç adet meyve tabağı tasviri yer alır. Meyve kâselerinde sırasıyla yanlarda üzüm, ortada ise nar yer alır. Pehlenin üst kısmında içerisinde kıvrık dallarla doldurulmuş tek sıra bordür yer alır. Pehle ön ve arka yüzlerinde ise yine birbirine kurdelerle bağlıu iki sütünce arasına betimlenmiş içerisinde nar bulunan meyve kâsesi tasvir edilmiştir. Ayrıca bu cephelerde şahidelere geçiş kaidesi kısmında köşebendler içerisine birer adet gonca gül işlenmiştir. Yan kapakla üst kısmında olan bordür bu bölümde de devam etmektedir. Köşebednlerin kenar kısımları S-C kıvrımları ile hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Küllü men aleyhâ fân	**1- كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍۚ**
2- Nâmı valâsı Tulumzâde iken çerh-i felek	**2-نام والاسی طلوم زاده ایکن جرح فلك**
3- Aksi döndü gayri hiç dönmeye bî tâb olsun	**3- عکسی دوندی غیری هیچ دونمکه بی تاب اولسون**
4- Hacı Mustafa Ağa misli gelür mü yerine	**4- حاج مصطفی اغا مثلی کلور می یرینه**
5- Eyle Şeyh-i merdî sâhi iste ise şâb olsun	**5- ایله شیح مرد سحی اسیر ایسه شاب اولسون**
6-Sayesinde nice eytâm-ı fakir oldu gânî	**6- سایه سنده نجه ایتام فقیر اولدی غنی**
7- Ehli Havran didiler ruhuna şâdâb olsun	**7- اهل حوراندن دیدیلر روحنه شاداب اولسون**
8- Tarihi cevhere benzer mi Niyâzi acaba	**8- تاریخ جوهرة بکزر نیازی عجابا**
9- Hacı Mustafa Ağa bâr-ı safa yâb olsun	**9-حاج مصطفی اغا بار صفا یاب اولسون**
10- fî 28 C Â (Cemâziye'l-evvel) sene 1247	**10- فی 27 جا سنه 1247**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 180 cm En: 45 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 160 cm En: 45 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "*Yeryüzünde bulunanların hepsi fânidir*[73]*"* mealindeki ayet ile başladıktan sonra merhumu meth eden ifadelerle devam eder. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişi Hacı Mustafa Ağa olup M. 4 Kasım 1831 senesinde vefat etmiştir. Metin içerisinde vefat tarihi 8. Satırda şair Niyazi tarafından ebced usulü ile de düşülmüştür. Bu durum kitrabenin edebi yönden de önemini artırmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metinde harflerin ölçüleri anatomik ifadeleri tekâmüle ermiş, istif yönü ile göze hoş gelen ahenkli bir görünümdedir. Yazımda kısmen hareke ve tirfiller kullanılarak teşrifat yapılmıştır. Genel olarak tek sıra istifli metinde ikinci sırada yazılan harflerde özellikle "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

[73] Kur'ân-ı Kerîm, Rahmân Suresi-26.

3.2.10.2.40.Molla Muhammed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1086	**Çizim No:**	147
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Prizmal dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan burma sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 6 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
- Dârı fenadan bekâya rıhlet eden - Merhum Monla Muhammed ruhuna Fâtiha sene 1148	**ـ دار فنادن بقایه رحلت ایدن** **ـ مرحوم منلا محمّد روحنه فاتحه سنه 1148**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 13 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişi Monla Muhammed olup M.1735-36 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe vasat bir celî sülüs hat ile yazılmış hat sanatı içerisinde değerlednirme yapılacak seviyede değildir.

3.2.10.2.41.İvrindili Halil Kızı Ganime Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1087-1088	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***, düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde dilimli bitkisel kadın başlık ile sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru genişleyen yaprak motiflerinden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanan bir dal ve dalın etrafında gelişen asma yaprağı ve üzümlerden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû sene 1314	**1- هو سنه 1314**
2- Acep dostlar ne hikmettir bu hikmet	**2- عجب دوستلر نه حكمتدر بو حكمت**
3- Güzeller göç edip gitmede hasret	**3- كوزللر كوچ ايدوب كتمده حسرت**
4- Gençliğine doymayıp gitti cihandan	**4- كنجلكنه طويميوب كتدى جهاندن**
5- Bu imiş tâ ezelden takdir kudret	**5-بو ايمش تا ازلدن تقدير قدرت**
6- İvrindili Halil kerimesi Ganime	**6- اورندلى خليل كريمه سى غنيمه**
7- Hanım ruhiçün el-Fâtiha	**7- خانم روحيچون الفاتحه**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 123 cm En: 26 cm Kalınlık: 6	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 30 cm

cm	Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe serlevha ve vefat tarihi sonrasında merhûmun genç yaşta vefatını ve kaderin bu olduğunu ifade eden satırlarla devam eder. Kimlik bilgilerine göre kabirde medfun olan kişi İvrindili Halil kızı Ganime Hanım olup M.1896-97 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.42.Sabuncu Zade Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1089-1090	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli pehleli mezarda şahidelerpehle üzerine oturur durumdadır. Anacak pehlenin orta bölümü kırılmıştır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahienin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmişitir. Şahide üzerinde Kitâbe metnini çevreler şekilde kıvrık dallardan oluşan bitkisel bir bordür yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi evel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Hasretâ bir gonca-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5- Kuş misali eyledi azm-i cânan	**5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان**
6- Sabuncu zâde Mustafa	**6- صابونجی زاده مصطفی**
7- Ağa mahdumu Hasan Ağa	**7- اغا محدومی حسن اغا**
8- Ruhuna Fâtiha sene 1314	**8- روحنه فاتحه سنه 1314**
9- Teşrini evvel 15	**9- فی 15 تشرین اوّل**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 115 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Sabuncuoğlu Mustafa Ağa oğlu Hasan Ağa'dır ve M.27 Ekim 1898'de vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.43.Hacı Fettahoğlu Hacı Ali Ağa'nın Kızı Şerife Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1091-1092	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında üçgen alınlıkla sonlanır ve sadedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayye'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Gülşen içre iken bu gonca fidan	**2- کلشن ایجرة ایکن غنجه فدان**
3- Nâr-ı veba geldi eyledi hazan	**3- نار وبا کلدی ایلدی خزان**
4- Hâke yeksan Hakkın emriyle	**4- حاك یکسانم حقّك امریله**
5- Valdeynim etmesin âh ile figan	**5- والدینم ایتمسون اة ایله فغان**
6- Hacı Fettah zâde Hacı Ali	**6- حاجی فتّح زادة حاجی علی**
7- Ağa'nın kerimesi Şerife Aişe	**7- اغانك کریمه سی شریفه عائشه**
8- Hanım ruhiçün el-Fâtiha	**8- حانم روحیچون الفاتحه**
9- Sene 1252	**9- سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 100 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 82 cm En: 25 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûmun veba hastalığından vefat ettiği ve yakınlarını üzdüğünü belirten ifadeler yer alır. Metini devamında yer alan kimlik bilgilerinden medfun olan kişinin Hacı Fettahoğlu Hacı Ali Ağa'nın kızı Şerife Aişe olduğu ve M. 1836-37 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.44.Hacı Ahmet Ağa'nın Eşi Ümmühan Kadının Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1093-1094	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında "hüve'l hayy'el bakii" yazısını çevreler şekilde yüzeysel bir niş yer almaktadır. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Erişip nagâh vebâ bildim halâsa yok mecâl	**2- ایرشوب ناکاة وبا بیلدم خلاصه یوق مجال**
3- Bu imiş takdir ezelden çare kılmak imtisâl	**3- بو ایمش تقدیر ازلدن چارة قلمق امتثال**
4- Çünkü terk eyledim fenadan azm-i ukbâya eyledim	**4- چونکه ترك ایلدم فنائی عزم عقبا ایلدم**

5- Meskenim kıl cenneti ey padişâh-ı bî zevâl 6- Hacı Fettah zâde Hacı Ahmed Ağa'nın 7- Zevcesi Ümmühan Kadın ruhuna Fâtiha 8- Sene 1252	**5- مسكنم قيل جنت اي پادشاة بى زوال** **6- حاجى فتاح زادة حاجى احمد اغانك** **7- زوجه سى امّهان قادين روحنه فاتحه** **8- سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 104 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 31 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûmun vebâ hastalığından vefat ettiği ve bundan dolayı Allah'tan cenneti istediğini içeren ifadeler yer almaktadır. Metindeki kimlik bilgilerinden hareketle merhûmun Hacı Fettahoğlu Hacı Ahmed Ağa'nın eşi Ümmühan Kadın olduğu ve M.1836-37 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli sade ve girifttir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.45.Hacı Ali Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1095	**Çizim No:**	148
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan burma sarık başlıkla

sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerişine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnin yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur 2- El-Hâcı Ali Ağa 3- Ruhuna Fâtiha sene 1153	**1- مرحوم ومغفور** **2- الحاجی علی اغا** **3- روحنه فاتحه سنه 1153**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 78 cm En: 18 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hacı Ali Ağa olduğu ve M. 1740-41 senesinde vefat ettiği söylenmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazımda farklı bir tasarruf olarak "**-و مغفوره** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.46.Hüseyin Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1096-1097	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde bitkisel formda bir kadın

başlığı ile sonlanmıştır. Başlık bir çiçek demeti formunda merkezde üç iri gonca gül ve çevreisnde yapraklardan oluşur. Başlığın yanlarından uzana iri yaprakla boyun ve omuz üzerine sarkar. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide tepe noktasında üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bir nihali taze iken geldi âh zalim ecel	**2- بر نهالی تازه ایکن کلدی اه ظالم اجل**
3- Dökdü berki ömrünü manende-i bâd-ı hazan	**3- دوکدی برك عمرینی مانندهء باد اجل**
4- Ermedin bağ-ı cihanda meyve-i matlubuna	**4- ایرمدین باغ جهامده میوهء مطلوبنه**
5- Bir aceb illet ile kül gibi soldu heman	**5- بر عجب علّت ایله کل کبی صولدی همان**
6- On yedi sâlında iken dûşîze-i zîbâ idi	**6- اون یدی سالنده ایکن دوشیزهٔ زیبا ایدی**
7- Eyledi teslim ruhu oldu âlemden nihan	**7- ایلدی تسلیم روح اولدی عالمدن نهال**
8- Hacı Fettahoğlu Ali Bey'in kerimesi	**8- حاجی فتاح اوغلی علی بکك کریمه سی**
9- ve küçük Hacı oğlu Hüseyin Ağa'nın	**9- و کوچك حاجی اوغلی حسین اغانك**
10- Zevcesi merhum Melek Hanım ruhuna Fâtiha	**1- زوجه سی مرحومه ملك خانم روحنه فاتحه**
11- Sene 1301	**11- سنه 1301**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 98 cm En: 31 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun 17 yaşında bilinmyen bir hastalıktan gençliğine doymadan vefat ettiğini belirten ifadeler yer alır. Metindeki kimlik bilgilerinden merhûmun Hacı Fettahoğlu Ali Bey'in kızı,

Küçük Hacı oğlu Hüseyin Ağa'nın eşi Melek Hanım olduğu ve M. 1883-84 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.47.Hüseyin Efendi'nin Eşi Fatma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1098-1099	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında alt kısımdan başlayıp her iki yöne ve yukarıya doğru genişleyen yaprak ve çiçek motiflerinden oluşan bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üzt kısmında üçgen alınlıkla sonlanmaktadr. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal ve dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt sene 1337	**1- آه من الموت سنه 1337**
2- Emir Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişti ecel vermedi aman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Hasretâ fani cihanda tul-i ömür sürmedim	**4- حسرتا بر غنجهء تازه فدان**

5- Kuş misali eyledi azmi cihan 6- Camii Kebir İmamı Hatibi 7- Hüseyin Efendi zevcesi 8- Fatma Hanım ruhuna Fâtiha	**5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان** **6- جامع کبیر امامی حافظ** **7- حسین افندی زوجه سی** **8- فاطمه خانم روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 137 cm En: 31 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Camii Kebir İmamı Hatibi Hüseyin Efendi eşi Fatma Hanım olup M.1918-19 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.48.Hüseyin Ağa'nın oğlu İsmail Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1100-1101	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi

bir süsleme görülmez. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayıp yukarıya doğru uzanan bir dal ve dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Ayrıca şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında orta kısımdan başlayıp her iki yana ve yukarıya doğru genişleyen yaprak motiflerinin yer aldığı bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Genç iken bir derde oldum mübtelâ	**2- كنج ايكن بر درده اولدم مبتلا**
3- Valdeynim ettiler türlü deva	**3- والدينم ايتديلر دورلو دوا**
4- Vakt-i erişmiş çare olur mu anâ	**4- وقت ايرشمش چاره اولورمى اكا**
5- Kabrimi bağı cinân et Rabbenâ	**5- قبريمى باغ جنان ايت ربّنا**
6- Tulum zâde Hüseyin Ağa'nın	**6- طلوم زاده حسين اغانك**
7- Mahdumu İsmail Efendi ruhuna Fâtiha	**7- مخدومى اسماعيل افندى روحنه فاتحه**
8- fi 8 Şa'ban sene 1306	**8- فى 8 شعبان سنه 1306**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 133 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 130 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak merhûmun bir hastalığa yakalandığı, türlü ilaç bulmalarına rağmen vaktin dolduğunu, Allah'tan kabrini cennet bahçesi eylemesini içeren temenniler ve kimlik bilgileri yer almaktadır. Kimlik bilgilerine göre kabirde medfun olan kişi Tulumoğlu Hüseyin Ağa'nın oğlu İsmail Efendi'dir ve M. 9 Nisan 1889 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.49.Hüseyin Ağa'nın Eşi Hafize Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1102-1103	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, Bbaş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır.Tepelik bölümünde merkezden iki yana sarkan kıvrık dallar ve üzerinden üç goncalı çiçek buketi yer alır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlamaktadır. Şahidenin iç yüzünde işlenmiş, alt kısımdan yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal ve dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçek motiflerinin olduğu bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İlahi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- Ricai minke gufrani	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhu bi'isyanı	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Tulum zâde Hüseyin Ağa halilesi	**6- طلوم زاده حسين اغا خليله سى**
7- Hafize Hanım ruhuna Fâtiha	**7- حفيظ خانم روحنه فاتحه**
8- 23 Cemaziye'l-evvel Sene 1325	**8 - 23 جماذى الاول سنه 1325**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşların yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Tulumoğlu Hüseyin Ağa eşi Hafız Hanım'dır ve M.4 Temmuz 1907 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.50.Gazi Oğlu Kızı Ümmügülsüm Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1104-1105	**Çizim No:**	149
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve asyak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda boyun bölümü üzerinde yer alan çiçek buketi formunda kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık yüzeyinde yüksek kabartmalı merkezde buket şeklinde üç gül goncası, çevresinde yapraklar yer alır. Gövde üzerinden boyna doğru kıvrılan iri yaprak tasvirleri başlıkla birleşik hâldedir. Ayrıca gövdenin üst köşelerinde kıvrık dal içerisine işlene çiçek motifleri yer alır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen

bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanır şekilde hurma ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Ya ilahi ol mübarek ismi pâkin izzeti	**2- يا الهى اولمبارك اسم پاكن عزه تى**
3- Hem Râsûlün fahri âlem şâhı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاه كوزين خرمتى**
4- Eyle kabrim ravza-i cennete'l-lil âlemin	**4- ايله قبرم روصهء جنت اله العالمين**
5- Gece gündüz eylesinler hûri gılman hizmeti	**5- كيجه كوندوز ايلسونلر حور غلمان خذمتى**
6- Gazi oğlu kerimesi merhume	**6- قاضى اوغلى كريمه سى مرحومه**
7- Ümmügülsüm Kadın ruhuna Fâtiha	**7- امّكلثوم قادين روحنه فاتحه**
8- Sene 1280	**8- سنه 1280**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 29 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 94 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gazioğlu kızı Ümmügülsüm Kadın'dır ve M. 1863-64 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.51.Hacı Ahmet Efendi'nin Eşi Hoca Fatma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1106-1107	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Ancak pehle büyük oranda kaybolmuş sdece şahidelerin alt bölümünde olan kısımları mevcuttur. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde bitkisel bezemeli bir kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık, çiçek buketi şeklinde merkezde üç gül goncası ve çevresinde yapraklardan oluşur. Yapraklar iki yana sarkmış hlade stilize saç gibi omuzla birleşik durumdadur. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde bir vazo içerisinden yukarıya doğru yükselen kıvrık dal ve dal etrafında gelişen yaprak ve çiçek motiflerinin olduğu bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Ayrıca şahide kenarları içinde kıvrık dal bezemeli bordürle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1-هوالبقی**
2- Ya ilahi ol mübarek ismi pâkin izzeti	**2- یا الهی اولمبارك اسم پاکن عزه تی**
3- Hem Râsûlün fahri âlem şâhı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاه کوزین خرمتی**
4- Eyle kabrim ravza-i cennete'l-lil âlemin	**4- ایله قبرم روصهء جنت اله العالمین**
5- Gece gündüz eylesinler hûri gılman hizmeti	**5- کیجه کوندوز ایلسونلر حور غلمان خذمتی**
6- Hacı Mustafa zâde reşadetlü	**6- حاجی مصطفی زاده رشادتلو**
7- Hacı Ahmed Efendi'nin Haremi Hâce	**7- حاجی احمد افندینك حرمی حاجه**
8- Fatma Hanım'ın ruhuna el-Fâtiha	**8- فاطمه خانمك روحنه الفاتحه**
9- 16 Recep sene 1315	**9- فی 16 رجب سنه 1315**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 130 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 128 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Mustafaoğlu Hacı Ahmed Efendi'nin eşi Hâce Fatma Hanım olup M. 11 Aralık 1897 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.52.Hacı Mehmed Nuri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1108-1109	**Çizim No:**	150
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfi destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde-Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbenin yer aldığı pano yanlardan kademeli içe doğru incelen dört dıra kaval silme bordürle tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan bir asma dalı ve dalın etrafında gelişen yaprak ve üzüm motiflerinden oluşan

bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Şahide üzerinde yer alan bitkisel süslemeler yanlardan dört sıra ve içe doğru incelen dört sıra bordürle oluşturulan niş içerisindedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Yâ vakfen bî kabri	**2-يا واقفاً بقبرى**
3- Mütefekkirân bî emri	**3- متفكراً بامري**
4- Küntü misleke emsî	**4- كنت مثلك امسى**
5- Ve tâsıyr ente gâden mislî	**5- و تصير انت غداً مثلى**
6- Havran Eşrafı ve Tüccâr-ı	**6- حوران اشراف و تجار**
7- Mü'tebârından Terzi zâde	**7- معتبراننذن ترزى زاده**
8- Hacı Mehmed Nuri Efendi	**8-حاجى محمد نورى افندى**
9- Ruhuna el-Fâtiha	**9- روحنه الفاتحه**
10- fî 2 Cemâziye'l-âhir	**10- فى 2 جماذى الاخر**
11- Sene 1336	**11 – سنه 1336**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 142 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 145 cm En: 26 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe " Ey beni düşünerek kabrimi yaptıran (mütefekkiran), dün (emsâ)ben senin gibiydim yarın da sen benim gibi olacaksın (tesîru)." anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile tamamlanmaktadır. Kabirde medfun olan kişi Havranın önde gelenlerinden ve itibarlı (mu'teberânından) tüccarlarından Terzizade Hacı Mehmed Nuri Efendi olup M. 15 Mart 1918 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye

sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.53.Hacı Ahmed Efendi'nin Oğlu Hüseyin Nuri Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1110-1111	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yoktur. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda bir kâse içerisinden yukarıya doğru uzanan bir dal ve dal etrafında gelişen yaprak ve çiçek motiflerinden oluşan bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Ey felek bâğ-ı fenâyı bana zindân eyledin	**2- اى فلك باغ فنايى بكا زندان ايلدك**
3- Soldurup bu goncâ-i cismim tâ ki hazân eyledin	**3- صولدروب بو غنجهء جسمم تاكه خزان ايلدك**
4- Çok murâdım vardı yâ Rabb gitti eyvah gençliğime	**4- چوق مرادم واردي يا رب كتدى ايواه كنجلكم**
5- ..uk dünyayı bana gençlikde buhrân eyledin	**5- ..وق دنيايى بكا كنجلكده بحران ايلدك**
6- Ayırdub derd-i teverrümle vücûdum bir zaman	**6- ايردوب درد تورمله وجودم بر زمان**
7- Âkıbeti câm-ı ecelden buna derman eyledin	**7- عاقبت جام اجلدن بوكا درمان ايلدك**
8- Yâ ilahi Rahmetinden umarım her subh-u şâm	**8- يا الهى رحمتكدن اومرم هر صبح و شام**

9- Şâfi’ olsun yevm-i mahşerde fahr-i enbiyâ 10- Çünkü gençliğinde bana bu hâli ihsân eyledin 11- Hacı Ahmed Efendi zâde Hüseyin Nuri Efendi 12- Ruhuna Fâtiha 19 Şevvâlü’l-mükerrem sene 1310	**9- شافع اولسون يوم محشرده فخرى انبيا** **10- چونكه كنجلكده بكا بو حال احسان ايلدك** **11- حاجى احمد افندى زاده حسين نورى افندى** **12- روحنه فاتحه 19 شوال المكرم سنه 1310**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 162 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 164 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak merhûmun dünyaya serzenişleri gençliğinin baharında muradına ermeden bu dünyadan göçdüğü, Allah’tan rahmet ve şefaat umduğunu içeren ifadeler sonrasında kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Hacı Ahmed Efendi oğlu Hüseyin Nuri Efendi olup M. 6 Mayıs 1893 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ’lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı “ى-ye” harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.54.Terzioğlu Hacı Ali Bey’in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1112	**Çizim No:**	151
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut pehleli mezarda şahide pehle üzerine oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy / Hüve'l-Bâki / Hüve'l-Hak 2- Fenadır akıbet dünya muhakkak 3- Terzioğlu Hacı Ali 4- Bey'in ruhiçün Fâtiha 5- fî 2 Kanûni evvel Sene 1360	**1- هوالحی هوالباقی هوالحق** **2- فنادیر عاقبت دنیا محقق** **3- ترزی اوغلی حاجی علی** **4- بکك روحیچون فاتحه** **5- فی 2 کانون اول سنه 1360**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe alışılmışın dılında 3 ayrı serlevha ile başlamaktadır**.** Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Terzioğlu Hacı Ali Bey olduğu ve M.2 Aralık 1944 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.55.Terzioğlu Hacı Muhammed Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1113-1114	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar formundadır. Şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen br forma sahip olan şahide üst kısımda boyun bölümü üzerinde bitkisel kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun kısmı ve başlık kısmı üzerinde stilize yaprak ve çiçek demeti içinde 3 adet açmış çiçek motifi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda bir kâse içerisinden yukarıya doğru uzanan gül ağacı tasviri yer alır. Şahidenin tepelik kısmında orta kısımdan her iki yöne ve yukarıya doğru uzanan yaprak motiflerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Muhtaç rahmete ve mağfirete	**2- محتاج راحمت و مغفرت**
3- Terzizâde Hacı	**3- ترزی زاده حاجی**
4- Muhammed Efendi refikası	**4- محمّد افندی رفیقه سی**
5- Emine Hanım'ın	**5- امینه خانمك**
6- Ruhuna Fâtiha	**6- روحنه فاتحه**
7- fî 28 Şaban sene 1361 / fî 18 Ağustos sene 1358	**7- فی 28 شعبان سنه 1361 \\ و فی 17 اغستوس سنه 1358**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 145 cm En: 28 cm Kalınlık:	**Ayak Taşı:** Boy: 140 cm En: 30cm Kalınlık:

10 cm	11 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Terzioğlu Hacı Muhammed Efendi eşi Emine Hanım olduğu ve M. 10 Eylül 1942'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.56.Havranlı Hasan Saadeddin Terzioğlu'nun Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1115-1116	**Çizim No:**	152
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar formundadır. Şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılış, 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbenin serlevhası dairesel bir kartuş içine celî sülüs hat ile hakkedilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlık ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayıp yukarıya doğru uzanan bir kıvrık dal ve dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Boyun verdim ben Allahımın emrine	**2- بویون ویردم بن آلله مك أمرینه**
3- Fermana yazana sâladır sâla	**3- فرمانه یازانه صلادر صلا**
4- Kimse doymaz bu dünyanın ömrüne	**4- کیمسه دویماز بو دنیانك عمرینه**
5- Hakka giden câna sâladır sâla	**5- حقّه کیدن جانه صلادر صلا**
6- Havranlı Hasan Saadeddin	**6- حورانلی حسن سعدالدین**
7- Terzioğlu ruhuna Fâtiha	**7- ترزی لوغلی روحنه فاتحه**
8- Doğumu sene 1300 Rûmi	**8- دوغومی سنه 1300 رومی**
9-Vefatı sene 1370 Rûmi	**9- وفاتی سنه 1370 رومی**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 135 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümü merhûmun Allah'ın emrine boyun eğdiğini ve geride kalanlara telkinlerini içeren ifadelerden oluşur. Kitâbe metininde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Havranlı Hasan Saadeddin Terzioğlu olup M.1884-85 senesinde doğduğu M.1950-51 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Serlevha metinden farklı olarak bir kartuş içinde şemsi tarzda istiflenmiştir.

3.2.10.2.57.Muallim Abdullah Efendi'nin Kızı Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1117	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut pehleli mezar tipolojisindedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde çiçek buketi formunda kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil rik'a hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun ve başlık kısmında oyma kabartma yapraklar ve yaprakların üzerinde iki adet açılmış çiçek motifi yer almaktadır. Boyun kısmı altında ortada bir adet çiçek, çiçek motifinin üst kısmında dikdörtgen bir pano içerisinde kıvrık dal formunda bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin boyun kısmı altında yer alan boşlukta ortasında açmış bir çiçek motifi olan gerdanlık motifi yer almaktadır. Ayrıca şahidenin Kitâbe metnini çevreler şekilde işlenmiş bir bordür içerisinde yaprak ve kıvrık dallardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Dört yaşında anasından mahrum	**2- درت یاشنده آننه سندن محروم**
3- On dört yaşında baba ve nişanlısını	**3- اون درت یاشنده بابادَ نشانلییني؟**
4- Mahzun bırakan Muallim Abdullah Efendi	**4- محزون بیراقان معلم عبدالله افندی**
5- Kerimesi Zehra Hanım ruhuna bir şey hediye	**5- کریمه سی زهرا خانم روحنه بر شی هدیه**
6- Etmek ister misiniz? bir Fâtiha okuyunuz	**6- ایتمك ایستر مسیکز ؟ بر فاتحه اوقویکیز**
7- 1341 Receb	**7- 1341 رجب**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 110 cm En: 41 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmun hayatı ile bilgiler verildikten sonra merhûmun Muallim Abdullah Efendi kızı Zehra Hanım olduğu ve M.Şubat 1923 tarihinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe Osman son döneminde

Kitâbelerde görülmeye başlayan rik'a hattındadır. Tek sıra istifli açık bir düzenlemeye sahip olan metinde teşrifi unsur bulunmaz. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.58.Hüseyin Kızı Gülsüm Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1118-1119	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde dairesel formda bitkisel bir rozet başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun kısmı her iki yönden yukarıya doğru uzanan kıvrık yapraklarla oluşturulmuştur. Başlık kısmı merkezde 6 yapraklı bir çiçek motifi etrafında gelişen yapraklarla dairesel bir form alacak şekilde tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi***, dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde kıvrık dal ve çiçeklerden oluşan süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş murad almadım	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Hasretâ fani cihanda tûl ömür sürmedim	**4- حسرتا فانى جهاندە طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Mehmed Bey oğlu Hüseyin kerimesi Gülsüm	**6- محمد بك اوغلى حسين كريمه سى كولسوم**

7- Hanım'ın ruhuna Fâtiha sene 1308	**7- خانمك روحنه فاتحه سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 113 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Mehmed Bey oğlu Hüseyin kızı Gülsüm Hanım'dır ve M.1890-91 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.59.Mehmed Bey Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1120-1121	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hû	**1- هو**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi Yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bi hakkı arş-ı azam nur-i Kur'an	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüp kabrim ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Merhum Mehmed Bey oğlu Hüseyin Ağa	**6- مرحوم محمد بك اغلی حسین اغا**
7- Ruhiçün rızâ'en-lillâh Fâtiha	**7- روحیچون رضاءالله فاتحه**
8- Sene 1315	**8- سنه 1315**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 120 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı: Boy: En: Kalınlık:**

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Kitâbeden kabirde medfun olan kişinin Mehmed Bey oğlu Hüseyin Ağa olduğu ve M.1897-98 sensinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozulmalar görülmektedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.60.Gavas Ali'nin Kızı Gül Buse Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1122-1123	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde çiçek buketi formunda kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahiden iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin omuz ve boyun kısmından başlayarak başlık kısmını oluşturan üç goncalı çiçek buketi ve iri yaprak tasvirleri yer alır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda bir kâse içerisinden yukarıya doğru yükselen kıvrık dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Hûda davet etti Elhamdülillah	**2- خدا دعوت ايتدى الحمدلله**
3- Bu cân dosta gitti Elhamdülillah	**3-بو جان دوسته كيتدى الحمدلله**
4- Yirmi beş yaşında iken	**4- يكرمى بش ياشمده ايكن**
5- Geldi sâda-i nâgah	**5- كلدى صداى عرز ايئله ناكاه**
6- Rûz-i haşre bıraktı zemin-i telakki	**6- روز حشره براقدى زمين تلاقى**
7- Senden şefaat Yâ Resulullâh	**7- سندن شفاعت يا رسول الله**
8- Mescid Mahallesinden Gavas	**8- مسجد محله سندن غواص محمد**
9- Ali kerimesi Gülbüs	**9- على كريمه سى كول بوس**
10- Hanım ruhiçün Fâtiha	**10- خانمك روحيچون الفاتحه**
11- 12 Rebiü'l-evvel sene 1335	**11- 12 ربيع الاول سنه 1335**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 117 cm En: 35 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede Hakk'tan gelen ölüme gösterilen rızâ ve teslimiyeti, 25 yaşında vefat ettiğini, Hz. Peygamber'den şefaat temennisi ve kimlik bilgilerini içeren ifadeler yer alır. Kitâbede kabirde medfun olan kişinin Mescid Mahallesinden Gavas Ali kızı Gülbüs Hanım olduğu ve M.6 Ocak 1917 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.61.Hüseyin Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1124-1125	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin boyun kısmının altında ortada bir düğüm motifi motifin her iki yanında uzanan kıvrık dallar ve dallar etrafında gelişen yaprak ve çiçek motiflerinden oluşan bitkisel süslemelere yer verilmiştir. Ayrıca şahidenin iç yüzünde yer alan Kitâbe kısmını 4 yönden çevreler biçimde (S biçimli) kıvrımların olduğu bordür yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda bir düğüm motifinden başlayarak yukarıya doğru uzanan ve tepe kısmında birleşen iki çiçek dalı ve dalların etrafında gelişen yaprak ve çiçekler yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında ortadan her iki yöne ve yukarıya doğru uzanan yapraklardan oluşmuş bitkisel süsleme yer almaktadır. Şahidenin her iki yanı kıvrımlarla hreketlendirilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Müfîz	1- هوالمفيض
2- Ey çerh-i dûn guddele kıldın cihân-ı pür hem	2- ای چدح دون غدّلر قلدك جهانی پر هم
3- Bu cism-i nâzeni derde ettin efnâ	3- بو جسم نازنینی دردا ایتدك افنا
4- Tahsil-ü neşr-ü ilme hasr eylemişdi vaktin	4- تحصیل و نشر علمه حصر ایلمشدی وقتین
5- Ecr hazzıyla mazhar kılsun ecel â'lâ	5- اجر حزیله مظهار قلسون اجل اعلا
6- Seyrâb-ı fazlı iderdi dil teşnegân âlemi	6- سیراب فضل ایدردی دلتشنکان علمی
7- Etsin cenâb-ı şîr-i kevserle zâtın erva	7- ایتسون جناب شیر کوثرله زاتن اروا
8- Gafletle geçme yâ hû encâm-ı kâri fikr et	8- غفلتله کچمه یا هو انجام کاری فکر ایت
9- Bir Fâtiha bi İhlâs ruhuna ihdâ	9- بر فتحه با احلاص روحنه اهدا
10- Ta'sir? Çıkdı âhim tarihini ederken imla	10- تاعثرسه چیقدی آهیم تاریخ ایدرکن املا
11- Etti Hüseyin Efendi hûld-ı yerdâ me'vâ	11- ایتدی حسین افندی خلد یرضی ماوًا
12- Sene 1286	12- سنه 1286
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 32 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında az görülen "Hüve'l-Müfîz-Feyiz veren O'dur"serlevhası ile başlamaktadır. Metin içeriğinde merhûmun ilim ehli olduğu, bundan dolayı Hakk'tan mükafat beklediği gibi ifadeler yer alır. Kitâbe son bölümün ziyaret gelenlere gafil olmamaları ve dua etmelerini telkin eden ifadelerden sonra kimlik bilgisi ile sonlanmaktadır. Kabirde medfun olan kişi Hüseyin Efendi oluğ M. 1869-70 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.62.Derviş Hacı Ahmet Ağa'nın Zevcesi Kamer Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1126-1127	**Çizim No:**	153
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında orta kısımdan her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlandırılmıştır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan yukarıya doğru uzanan stilize servi ağacı yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arşı azâm nûru Kur'an	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**

6- Bölükbaşı oğlu Derviş Hacı 7- Ahmed Ağa'nın zevcesi Kamer Hanım'ın ruhuna 8- El-Fâtiha fi 15 Rebiü'l-âhir sene 1299	**6- بلوكباشى اوغلى درويش حاجى** **7- احمد اغازوجه سى قمر خانمك روحنه** **8- الفاتحه فى 15 ربع الاحر سنه 1299**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 113 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bölükbaşı oğlu Derviş Hacı Ahmed Ağa'nın eşi Kamer HanıM'dır ve M. 6 Mart 1882 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.63.Bölükbaşı Oğlu Derviş Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1128	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Cürmünü afv eyleye Yâ Rabb-ı mennân	**4- جرممی عفو ایلیه یا ربّ منّان**
5- Cennette vere muradım Halık er-Rahman	**5- جنتده ویره مرادم خالق رحمان**
6- Bölükbaşı oğlu Derviş	**6- بلوکباشی اوغلی درویش**
7- Hacı Ahmed Ağa ruhiçün	**7- حاجی احمد اغا روحیچون**
8- El-Fâtiha fî Muharrem 20 sene 1293	**8- الفاتحه فی 20 م سنه 1293**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bölükbaşı oğlu Derviş Hacı Ahmed Ağa olup M.16 Şubat 1876 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.64.Hacı Yusuf Efendi'nin Oğlu Mehmet Efendi'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1129	**Çizim No:**	154
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve	**1- هو**
2- İlahi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- İrci'i minke gufrani	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhu bî'isyani	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil noksani	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Hacı Yusuf Efendi zâde Mehmed	**6- حاجى يوسف افندى زاده محمد**
7- Efendi ruhuna Fâtiha	**7- افندى روحنه فاتحه**
8- Sene 1314	**8- سنه 1314**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 38 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe “Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla.” anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kimlik bilgilerinden hareketle merhûmun Hacı Yusuf Efendi oğlu Mehmed olduğu ve M.1896-97 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ’lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.65.Hacı Yusuf Efendi’nin Eşi Fâtıma Hatun’un Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1130	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Kabirde yalnızca baş şahidesi mevcuttur. Şahideli toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında ortadan her iki yöne ve yukarıya doğru uzanan yapraklardan oluşmuş bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve’l-Hayye’l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- İlahi rûzi mahşerde bana günâ gün ecr eyle	**2- الهی روز محشردهة بکا کونا کون اجر ایله**
3- Veba ile helâk oldum şehidlerle haşr eyle	**3- وبا ایله هلاك اولدم شهیدلر له حشر ایله**
4- Sana kurban idüb cânım eyledim turâb mesken	**4- سکا قوربان ایدوب جانم ایلدم تراب مسکن**
5- Rahmansın rahmetinle küllü isyânım afv eyle	**5- رحمانسین راحمتکله کلّ عصیانم عفو ایله**

6- Akçacı zâde el-Hâc Ali kerimesi 7- Hacı Yusuf Efendi zevcesi merhume Fâtıma 8- Hatun ruhuna el-Fâtiha 9- fî 19 R(Receb) sene 1252	**6- اقجه جی زادة الحاج علی کریمه سی** **7- حاجی یوسف افندی زوجهسی مرحومه فاطمه** **8- حاتون روحنه الفاتحه** **9- فی 19 ر سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 147 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümlerinde merhûmun ağzından Hakk'a yakarışı, vebâ hastalığından şehid olduğu, ve Allah'tan afv dilediğini içeren ifadeler yer alır. Metini devamında kimlik bilgileri yer alır. Kabirde medfun olan kişi Akçacıoğlu Hacı Ali kızı, Hacı Yusuf Efendi eşi Fâtıma Hatun'dur ve M. 30 Ekim 1836 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.66.Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1131	**Çizim No:**	155
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Sem'mi kâtıl çar'asın nûş eyledim	**2- سمم قاتل چرعه سین نوش ایلدم**
3- Râh-ı adnın selikine azm eyledim	**3- راة عدنك سلكنه عزم ایلدم**
4- Merhum Cansız zâde el-Hâc	**4- مرحوم جانسیز زادة الحاج**
5- Muhammed Ağa'nın ruhiçün	**5- محمّد اغانك روحیچون**
6- Rızâen Lillâh el-Fâtiha	**6- رضاً لله الفاتحه**
7- fî 3 RI (Rebiü'l-ahir) sene 1245	**7- فی 3 را سنه 1245**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 23 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk beyitlerinde Arapça ifadelerle başlardıktan sonra metnin devamında yer alan kimlik bilgilerinden kabirde medfun olan kişinin Cansız oğlu Hacı Muhammed Ağa olduğu ve M. 2 Ekim 1829 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve girift bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.67.Hafız Halil'in Eşi Emine Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1132	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar formunda şahide toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine oyma kabartma mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş metni yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı ortada bir küçük kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklarla süslenmiştir. Orta kısımda yer alan bitkisel süslemeye ek olarak başlığın tamamı yapraklarla kaplanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Fenadan bekya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini hak ravzai cennet	**3- ایده قبرینی حق روضئ جنت**
4- Cansız Hacı Muhammed Ağa'nın kerimesi	**4- جانسز حاجی محمد اغابك کریمه سی**
5- ve Hafız Halil zevcesi merhume	**5- و حافظ خلیل زوجه سی مرحومه**
6- Emine Hatun ruhuna el-Fâtiha	**6- امینه حاتون روحنه الفاتحه**
7- Sene 1278	**7- فی 11 م سنه 1278**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 81 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Cansız Hacı Muhammed Ağa'nın kızı, ve Hafız Halil'in eşi Emine Hatun Emine Hatun olup M. 1861-62 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.68.Bölükbaşoğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1133	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2-Beni kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arşı azâm nûru Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Merhum Bölükbaşoğlu	**6- مرحوم بلوك باشی اوغلی**

7- Cennet mekân el-Hâc İsmail 8- Ağa'nın ruhiçün el-Fâtiha 9- Sene B (Receb) 1253	**7- جنتمكان الحاج اسماعيل** **8- اغانك روحيچون الفاتحه** **9- فى ب سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 145 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bölükbaşoğlu Hacı İsmail Ağa olup M.1837-38 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.69.Müderris Hüseyin Efendi Oğlu Osman Şükrü Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.06.2020
Fotoğraf No:	1134-1135	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda

çıkıntılı bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde vazo içerisinden yukarıya doğru uzanan ve tüm yüzeyi kaplayan tek gövde üzerinde çiçekler, kıvrık dallar ve yapraklardan oluşan süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هولباقی**
2- İlahi ente sübhani	**2- الهی انت سبحانی**
3- İrci'i minke gufrani	**3- رجائ منك غفرانی**
4- Vela te'huzuhu bî'isyani	**4- ولا تأخز بعصیانی**
5- Ve kemmil noksani	**5- وکمّل کلّ نقصانی**
6- Müderris Hüseyin Efendi zâde	**6- مدرس حسین افندی زاده**
7- Osman Şükrü Efendi	**7- عثمان شکری افندی**
8- Ruhuna FâtihaVelâdeti 1276	**8- روحنه فاتحه ولادتی 1276**
9- Tarihi vefatı Ağustos 926	**9- تاریخ وفاتی اغستوس 926**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 31 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 110 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşların yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Müderris Hüseyin Efendi oğlu Osman Şükrü Efendi olup M. 1859-60 senesinde doğmuş ve M.1926 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.70.Bölükbaşı Hacı Ali Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1136	**Çizim No:**	156
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahide dikdörtgen bir forma sahip boyun kısmı üzerinde bulunan serdengeçti başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Bölükbaşı	**1- بولوك باشى**
2- Merhum Hacı	**2- مرحوم حاجى**
3- Ali Ağa'nın	**3- على اغانك**
4- Ruhuna Fâtiha	**4- روحنه فاتحه**
5- fî 9 N (Ramazan) sene 1206	**5- فى 9 ن سنه 1206**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Bölükbaşı Hacı Ali Ağa olduğu ve M. 1 Mayıs 1792 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe iyi düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.71.Küçük Hacı Oğlu İsmail'in Kızının Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1137	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidennin sivri kemerli tepelik kısmında orta kısımdan her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yaprak motiflerinden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ey derigâ gitti elden mâh-ı nevres âh vâh	**2- ای دریغا کتدی الدن ماه نورس اه واه**
3- Firkatiyle cümle halk çağrıştılar da firkate	**3- فرقتیله جمله خلق جاغرشدیلر دا فرقتا**
4- Zât-ı ne ismet serv-i kâmet bir melek-i simâ idi	**4- ذات عصمت سرو قامت بر ملك سیما ایدي**
5- Âh muradın görmeden ukbâyı kıldı cilvegâh	**5- آه مرادین کورمدن عقبایی قیلدی جلوه کاه**
6- Ağlaşınca ins ve cin ayândır âna peder	**6- اغلشنجه انس و جن ایانیدر انا پدر**
7- Ola kim Firdevs-i â'lada kuşdur söz-i ilâh?	**7- اوله کیم فردوس اعلاده قوشدر سوز اله**

8- Âh sinemle gözümden mîm? Kılmadan akdı kân 9- Dilerim hurilere irsâle … ola şâh 10- Küçük Hacı oğlu İsmail kerimesi ruhuna Fâtiha 11- fî 5 RI (Rebiü'l-âhir) sene 1289	**8- آه سینمله کوزمدن میم؟ قلمدن اقدی قان** **9- دیلرم حوریلره ارساله ملا؟ اوله شاه** **10- کوجك حاجی اوغلی اسماعیل کریمه سی روحنه فاتحه** **11- فی 5 را سنه 1289**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 118 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmenin vefatına yönelik üzüntü, yerinin cennet olması temennisi ve kimlik bilgileri yer alır. Kimlik bilgileri bölümünde merhûmenin baba ismi verilmiş ancak kendi ismi eklenmemiştir. Buna göre kabirde medfun olan kişi Küçük Hacı oğlu İsmail kızıdır ve 12 Haziran 1872'de vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile kırık bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.72.Hacı Hasan Oğlu Küçük Hacı Oğlu İmam Muhammed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	23.06.2020
Fotoğraf No:	1138-1139	**Çizim No:**	157
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnıza baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile

Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında yüksek kabartma ters lâle tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki sene 1294 2- Fenadan eyledim teşrif bekaya 3- Ziyaret eyleyen etsin duayı 4- Merhum ve mağfur Küçük 5- Hacı oğlu İmam Muhammed 6- İbn el-Hâc Hasan ruhuna 7-Fâtiha	**1- هوالباقی سنه 1294** **2- فنادن ایلدم تشریف بقایه** **3- زیارت ایلین اتسون دعای** **4- مرحوم ومغفور کوچك** **5- الحاجی اوغلی امام محمّد** **6- ابن الحاج حسن روحنه** **7- فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 110 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde serlevha ve vefat tarihinden sonra mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Hacı Hasan oğlu Küçük Hacı oğlu İmam Muhammed olduğu ve M.1878 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasatbir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.73.İmam Ahmet Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1140	**Çizim No:**	158
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-hayye'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Okuyalar Fâtiha Rahmete'	**2- اوقویالر فاتحه رحمتهً**
3- l-lil âlemin durağı	**3- للعالمین دورراغی**
4- Cennet ola fî makamı emin	**4- جنّت اوله فی مقام امین**
5- Merhum İmam Ahmed Efendi	**5- مرحوم امام احمد افندی**
6- Ruhuna Fâtiha sene 1170	**6- روحنه فاتحه سنه 1170**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 84 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin İmam Ahmed Efendi olduğu ve 1756-57 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.74.Ali Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1141	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahideli toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında yuvarlak kemerli bir tepelikle tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'lmevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım	**3- چون اجل پیمانه سی طولمش مرادم المدم**
4- Hasreta fani cihanda tûl ömür sürmedim	**4- حسرتا فانی جهاندە طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
6- Ali dede oğlu Ali Ağa kerimesi	**6- علی دده اوغلی علی اغا کریمه سی**
7- Hatice Hanım'ın ruhuna	**7-خدیجه خانمك روحنه**
8- el-Fâtiha fi 10 Mart sene 1319 (Rûmi)	**8- الفاتحه فی 10 مارت سنه 1319**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ali Dede oğlu Ali Ağa kızı Hatice Hanım olduğu ve M. 23 Mart 1903 tarihinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.75.Bölükbaşı Oğlu Hacı Ahmed Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1142	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Okuyalar Fâtiha Rahmete'l-lil âlemin	**2- اوقويالر فاتحه رحمتهً للعالمين**
3- Durağı cennet ola ve makâmı fî emin	**3- دورراغی جنّت اوله فی مقام امين**
4- Bölükbaşı oğlu Hacı Ahmed	**4- بولك بايی اوغلو حاجی احمد**

5- Ağa'nın oğlu merhum Ahmet Ağa 6- Ruhiçün Fâtiha sene 1226	**5- اغانك اغلو مرحوم احمد اغا** **6- روحيچون فاتحه سنه 1226**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bölükbaşı oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın oğlu Ahmet Ağa'dır ve M.1811-12 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî sülüs kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi gwnwl olarak iki sıra istifli sade ve girift bir düzendedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.76.Mustafa Çelebi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1143	**Çizim No:**	159
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma 5 satır hâlinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Okunuşu	Metin
1- Merhum ve mağfur 2- Mustafa Çelebi 3- Ruhiçün 4- el-Fâtiha 5- sene 1174	**1- مرحوم و مغفور** **2- مصطفى جلبي** **3- روحيچون** **4- الفاتحه** **5- سنه 1174**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 22 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 88 cm En: 27 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Mustafa Çelebi olduğu ve M. 1761 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.77.Haydar Oğlu Hâfız Ahmed Efendi Oğlu Mehmed Ali'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1144-1145	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavukla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri keerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve 2- Meskenim mezar başı sahraya hâcet kalmadı 3- Açıldı yârelerim cerraha hâcet kalmadı 4- İçdim ecel şerbeti Lokman'a hâcet kalmadı 5- Buldum Hakk'ın rahmetini dermana hâcet kalmadı 6- Haydar oğlu Hâfız Ahmed Efendi 7- Mahdumu Mehmed Ali ruhuna Fâtiha 8- Sene 1319	**1- هو** **2- مسكنم مزار باشي صحرايه حاجت قالمدى** **3- اچلدى ياره لرم جرّاحه حاجت قالمدى** **4- ايچدم اجل شربتنى لقمانه حاجت قلمدى** **5- بولدم حقك رحمتنى درمانه حاجت قالمدى** **6- حيدر اوغلى حافظ احمد افندى** **7- محدومى محمد على روحنه فاتحه** **8- سنه 1319**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 117 cm En: 29 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 120 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Haydar oğlu Hâfız Ahmed Efendi oğlu Mehmed Ali olup 1903-04 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.78.Hasan Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1146-1147	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık bir vazo içerisinden çıkan yukarı ve yanlara dopru genişleyen stilize kadın saçı formunda iri yapraklar, vazonun iki yanında aşağı ve yukarı dönük çiçeklerden oluşur. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe metni yanlardan içerisinde kıvrık dalların yer aldığı bordürle tamamlanır. ***Ayak şahidesi,*** Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında çıkıntılı dairesel hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanan bir hurma ağacı ve meyvelerinin tasvir edildiği süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Baki	**1- هوالحی البقی**
2- Dad elinden ey felek feryâd âh	**2- داد الکدن ای فلك فریاد اة**
3- Cevr-i kahrından hemişe el-aman	**3- جور قهرندن همیشه الامان**
4- Böyle bir nâzik hüsn-ü hulk-ı heman	**4- بویله بر نازك حسن خلقی همان**
5- Hâkle yeksân idüb kıldın nihân	**5- خاکله یکسان ایدوب قیلدك نهال**
6- Var mıdır hiç kimseye câ-i eman	**6- وارمیدر هیچ کیمسیه جای امان**
7- Akıbet-i tahte'l-turâb ettin kıldın nihal	**7- عاقبت تحت التراب ایتدك قیلدك نهال**
8- Bölükbaşı Hacı İsmail Ağa zâde	**8- بلوك باشی حاجی اسماعیل اغا زادة**

9- Hasan Ağa'nın halilesi merhûme ve mağfûr leha 10- Fâtıma Hanım ruhiçün el-Fâtiha fî gurre RI (Rebiü'l-âhir) sene 1254	**9- حسن اغانك حليله سى مرحوم ومغفور لها** **10- فاطمه خانم روحيچون الفاتحه فى غره را سنه 1254**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 155 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 128 cm En: 25 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmenin ağzından ölüme duyulan figan, hüzün ve geride kalanlara telki içeren ifadeler yer alır. Kimlik bilgileri ile sonlanan kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişi Bölükbaşı Hacı İsmail Ağa oğlu Hasan Ağa'nın eşi Fâtıma Hanım olduğu ve M. Haziran 1838 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.79.Emin Reis'in Oğlu Hacı Ali Kapudan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1148	**Çizim No:**	160
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bir hilal içerisine yerleştirilmiş yıldızla dairesel sonlandırılmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine oyma kabartma mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Serlevha metinden ayrı olarak ayrı bir kartuş içinde verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki 2-Kabrimi ziyaret eden ihvan 3- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan 4- Emin Reis oğlu Midilli'li 5- Hacı Ali Kapudan ruhuna 6-Fâtiha 27-4-941	**1- هوالباقی** **2- قبرمی زیارت ایدن احوان** **3- أیلر روحمه بر فاتحه احسان** **4- امین رئس اوغلی مدیللیلي** **5- حاجی علی قپودان روحنه** **6- فاتحه 27-4-941**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 23 cm Kalınlık: 6 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Emin Reis oğlu Midilli'li Hacı Ali Kapudan olup M. 27 Nisan 1941 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile bozuk bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.80.Ahmed Bey Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1149-1150	**Çizim No:**	161
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisindedir. Kabirde şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. Pehle 2.25 cm uzunluğunda 80 cm genişliğinde ve 52 cm yüksekliğinde ön ve arka pehleleri mermer, yan kapaklar ise tuğla malzemdendir. Pehle ön ve arka pehleleri üzerinde her iki cephede de aynı figür yer alır. Pehle üzerinde merkezde yeni açmış bir gonca çevresin saran güneş kursu tasviri işlenmiştir. Kabrin yan pehle bölümleri tuğla malzemden ve sadedir.***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst ksımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin dış yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanan altta kurdele ile bağlanmış kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında ortada gonca çiçek figürleri etrafına her iki yandan ve yukarıdan yapraklardan işelnmiş bitkisel süsleme ögeleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هولباقی**
2- Ecel mev'ûduyla bekâya eyledi	**2- اجل موعدیله بقایه ایلدی**
3- Rıhlet ede kabrini Hak	**3- رحلت ایده قبرینی حق**
4- Ravzâ-i cennet	**4- روضهء جنّت**
5- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**5- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
6- Bî hakkı arş- â'zâm nûr-u Kur'ân	**6- بحق عرش اعظم نور قران**
7- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan	**7- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
8- Edeler ruhuma bir Fâtiha İhsan	**8- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
9- Ahmed Bey oğlu Mustafa	**9- احمد بك اوغلی مصطفی**
10- Ağa ruhuna Fâtiha 30	**10- اغا روحنه فاتحه 30**
11- Teşrîni sâni sene 1935 (Rûmi)	**11- تشرین ثانی سنه 1935**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 152 cm En: 30 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 139 cm En: 30 cm Kalınlık: 13 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde mezar taşlarında yaygın kullanılan 2 ayrı manzum beyit kullanılmış devamında kimlik bilgileri verilmiştir. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ahmed Bey oğlu Mustafa Ağa olduğu ve M. 1935 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.81.Mustafa Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1151-1152	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dilimli bitkisel içerikli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık iç yüzünde merkezde bir vazo içerisinden çıkan ters dönmüş lâle motifleri, vazonun üzerinde kurdele ve tüm cepheyi kaplana yanlardam omuza dökülen kıvrık dal tasvirleri yer alır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi,*** düşey dikdörtgen formda bitkisel bezemeli dilimli kemerle sonlanan formdadır. Şahide iç yüzünde basit tarzda kıvrık dal üzerinde yaprak ve çiçek tasvirleri görülür. Başlık üzerinde merkezden iki yana yayılan iri yapraklar tasvir edilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bi hakkı arşı âzam nûru Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Yekîn Ağa oğlu Mustafa	**6- یکین اغا اوغلی مصطفی**
7- Ağa kerimesi Ahmed Bey	**7- اغا کریمه سی احمد بك**
8- Oğlu Mustafa Ağa zevcesi	**8- اوغلی مصطفی اغا زوجه سی**
9- Fâtıma Hanım ruhuna	**9- فاطمه خانمك روحنه**
10- el-Fâtiha sene 1330	**10- الفاتحه سنه 1330**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 141 cm En: 29 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Yekîn Ağa oğlu Mustafa Ağa kızı, Ahmed Bey Oğlu Mustafa Ağa eşi Fâtıma Hanım'dır ve M. 1911-12 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde bozuk bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.82.Mehmet Ağa'nın Kızı Hoca Ümmühan Kadının Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1153	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi toprak mezar tipolojisindedir. Şahide dikdörtgen bir forma sahip üst kısımda çiçek buketi formunda kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlığı bir vazo içerisinde betimlenen çiçek buketi formunda merkezde iki adet gül goncası ve çevresinde yapraklardan oluşru. Başlık kısmından boyna doğru sarkan kıvrık dallar kadın saçını anımsatmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- El çekip bil cümleden ettim bekâya rıhlet	**2- الچکوب بالجمله دن ایتدم بقایه رحلتی**
3- Bıraktım geriye mal ve mülkü devleti	**3- براقدم کرویه مال و ملکی دولتی**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ey Râsulün ümmeti	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن ای رسولك امتی**
5- Bize bir Fâtiha ihsan eden bulur cenneti	**5- بزه بر فاتحه احسان ایدن بولور جنتی**
6- Mehmed Ağa'nın kerimesi merhume Hâce	**6- محمد اغانك کریمه سی مرحومه حاجه**
7- Ümmühan Kadın'ın ruhuna rızâ'en	**7- امّهان قدینك روحنه رضاءً**
8- Lillah el-Fâtiha fi 2 Zi'l-hicce sene 1300	**8- لله الفاتحه فی2 زی الحجه سنه 1300**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 101 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Mehmed Ağa'nın kızı Hoca Ümmühan Kadın olup M. 4 Ekim 1883 tarihinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.83.Kocacı Oğlu Mehmed Kızı Habibe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1154-1155	**Çizim No:**	162
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında merkezde yer alan 6 kollu yıldız içinde 6 yapraklı bir çiçek, çiçeğin etrafını her iki yünden saran yaprakların olduğu bitkisel süsleme yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان**
3- Cürmünü afv eyleyâ rabbe'l-mennan	**3- جرممی عفو ایله یا رب المنان**

4- Mağfiret kıl olmasın hali yaman 5- Kocacıoğlu Mehmed kerimesi 6- Habibe Hanım ruhuna Fâtiha 7- Sene 1294	**4- مغفرت قيل اولمسون حالم يمان** **5- قجه جى اوغلى محمد كريمه سى** **6- حبيبه خانم روحنه فاتحه** **1294 -7**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 78 cm En: 27 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 80 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kocacıoğlu Mehmed kızı Habibe Hanım'dır ve M.1877-78 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.84.Akçacıoğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1156	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi, yerinden sökülmüş hâldedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme yoktur.

Okunuşu	Metin
1-Âh mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Dilerim bakmaya Rabbim yüzümün karasına	2- ديلرم بقميه ببّم يوزمك قارهسنه
3- Merhem Rahmet ura mâsiyetim yâresine	3- مرهم رحمت اوره معصتيم ياره سنه
4- Kereminden ne kadar mücrim isem kimim ümîd	4- كره مندن نقدر مجرم ايسم كسمم اميد
5- Keremin kimseye efendiyle kulun arasına	5- كره مز كيمسه افنديلر قولك اره سنه
6- Akçacı oğlu Muhammed Ağa'nın	6- اقچه جى اوغلى محمّداغانك
7- Zevcesi Emine Hanım ruhuna Fâtiha	7- زوجه سى امينه خانم روحنه فاتحه
8- fî 11 Receb sene 1295	8- فى 11 رجب سنه 1295
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 74 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmenin ağzından Allah'tan günahlarını afv edip merhamet etmesini ifade eden satırlar sonrası kimlik bilgilerini içerir. Metinden hareketle şahidenin sahibi Akçacıoğlu Muhammed Ağa'nın eşi Emine Hanım'dır ve M.1878 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.85.Mehmed Ağa'nın Oğlu Ömer Şevki Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1157	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt 2-Âh ile zar kılarak tazeliğime doymadım 3-Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım 4- Hasreta fani cihanda tûl ömür sürmedim 5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim 6- Köle zade Mehmed Ağa mahdumu Ömer 7-Şevki Efendi'nin ruhuna Fâtiha 8- Fi 19 Muharrem sene 1337 / ve fi 13 Teşrîn-i evvel sene 1334	**1- آه من الموت** **2- آه ايله زار قيله رق تازه لكمه طويمدم** **3- چون اجل پيمانه سى طولمش مرادم آلمدم** **4- حسرتا فانى جهانده طول عمر سورمدم** **5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم** **6- كوله زاده محمد اغا مخدومى عمر** **7- شوقى افنديڭ روحنه فاتحه** **8- فى 19 محرم سنه 1337 \\ و فى 13 تشرين لول سنه 1334**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 110 cm En: 41 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Köleoğlu Mehmed Ağa oğlu Ömer Şevki Efendi olup M.25 Ekim

1918 tarihinde vefat etmiştir. Metinde vefat tarihi Hicrî ve Rûmi tarihle verilmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.86.Hüseyin Çelebi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1158	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1-Ziyaretten murad	**1- زيارتدن مراد**
2-Duadır bugün bana	**2- دعادير بوكون بكا**
3- İse yarın sanadır	**3- ايسه يارين سكادر**
4- Merhum Hüseyin Çelebi	**4- مرحوم حسن چلبى**
5- Ruhuna Fâtiha sene 1158	**5- روحنه فاتحه سنه 1158**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 72 cm En: 24 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hüseyin Çelebi olduüu ve M. 1745-46 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.87.Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1159-1160	**Çizim No:**	163
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavukla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli sivri kemr tepelikli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin başlık kısmında orta kısımda yer alan 3 adet açılmış çiçek atrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin gövde kısmı kıvrık dallardan oluşan bir bordürle tamamlanmıştır. Tepelik üzerindeki betimleme bir kadın yüzünü andırmaktadır. Bu durum baş ve ayak şahidesinin farklı kabirlere ait olabileceği ihtimalini düşündürmektedir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû sene 1302	**1- هو سنه 1302**
2-Bakıp geçme ricam budur ey Muhammed ümmeti	**2- باقوب كچمه رجام بودر ای محمّد امتی**
3-Ölünün diriden bir Fâtiha'dır minneti	**3- اولونك دريدن بر فاتحه در منتی**

4-Kabrimi ziyaret eden ola Râsulün ümmeti 5-Okusunlar merhum için Kulhuvellâhü ayeti 6-Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa 7- Ruhuna Fâtiha	**4-قبرمی زیارت ایدن اول رسولك امتی** **5- اوقوسونلر مرحوم ایچون قل هو لله آیتی** **6- کوله اوغلی حاجی مصطفی اغا** **7- روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 104 cm En: 44 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 110 cm En: 45 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşların yaygın olarak gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa olup M.1884-85 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.88.Fahri Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1161-1162	**Çizim No:**	164
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli topak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Başlık yüzeye çiçek buketi olarak işlenmiştir. Merkezde iki gül göoncası çevresinde çiçek ve kıvrık dallardan oluşan düzenleme yer alır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 15 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil

celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal ve etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-nûr	**1- هوالنور**
2- Sevgili zevceme	**2- سوكيلى زوجه مه**
3- Uluvviyeti yüksekliği sende bulurdum	**3- علوّيتى يوكسكلكى سنده بولوردم**
4- Ruhundaki rikkatlere bâ Lillâh urulurdum	**4- روحكده كى رقتلره با لله اورولوردم**
5- Derdim ki benim mi bu güzel çehreli dilber	**5- ديردمكى بنم مى بو كوزل چهره لى دلبر**
6- Göğsüm kabarırdı sevinçlerle ser'a ser	**6- كوكسم قاپاريردى سوينجلر له سراسر**
7- Çok sürmedi eyvah bu saadet	**7- چوق سورمه دى ايواه بو سعادت**
8- Kaldık yalnız ben birde Râfet	**8- قالدق يالكز بن برده رأفت**
9- Öksüz bırakıb bizleri sen nerelere gittin	**9- اوكسوز براقوب بزلرى سن نره لره كيتدن**
10- Ekdârını birden bize yükletiyordun	**10- اكداريكى بردن بزه يوكله تيوه ردك**
11- Birlikde geçen ömrümüzün her ânı güzeldi	**11- برلكده كچن عمرمزك هر انى كوزلدى**
12- Eyvâh ki verem zehri seni yerlere serdi	**12- ايواه كه ورم زهرى سنى يرلره سردى**
13- Köle zâde Fahri Efendi zevcesi	**13- كوله زاده فخرى افندى زوجه سى**
14- Ümmühan Hanım ruhuna Fâtiha	**14- امهان خانم روحنه فاتحه**
15- fî 21 Rebiü'l-evvel sene 1345 // fî 29 Eylül sene 1926	**15- فى 21 ربيع الاول سنه 1345 // فى 29 ايلول سنه 1926**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 167 cm En: 31 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 148 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe alışılmışın dışında "Hüve'l-nûr " serlevhası ile başlamıştır. Metinde genel olarak eşinin vefâtı üzerine ondan ayrılan Köleoğlu Fahri Efendi'nin eşine duyduğu sevgisini, özlemini dile getiren ifadeler sonrası verem hastalığından vefat ettiğini, oğlu Râfet'i öksüz bıraktığı ve kimlik bilgilerini içeren ifadelerden oluşur. Kabirde medfun olan kişi Köleoğlu Fahri Efendi'nin eşi Ümmühan Hanım'dır ve M. 29 Eylül 1926 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.89.Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Huban Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1163-1164	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	E		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda çiçek buketi şeklinde bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı omuz ve boyun kısmından başlayan yapraklarla geçiş sağlanmıştır. Başlık kısmı merkezde iki adet büyük gül goncası ve çevresisnde üç adte daha küçük çiçek ve yapraklardan oluşan bitkisel süslemelerden oluşmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yer alan sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde küçük bir kâse içerisinden yukarıya doğru uzanan bir gövde üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2-Ya ilahi gelmişim divanına rahm et bana	**2- يا آلهى كلمشم ديواننه رحم ايت بكا**
3- Meskenim kıl lütfunla cenneti yâ rabbena	**3- مسكنم قيل لطفكله جنتى يا ربّنا**
4- Çün ecel erişdi târumâr eyledi beni	**4- چون اجل ايريشدى تارمار ايتدى بني**
5- Razıyım el-hükmü Lillâh bu imiş takdiri Hûda	**5- راضيم الحكم لله بو ايمش تقدير خدا**
6- Köle zâde Muhammed Ağa zevcesi Aişe	**6- كوله زاده محمّد اغازوجه سى عايشه**
7- Huban Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**7- خوبان خانمك روحنه فاتحه**
8- Fi 13 Rebiü'l-evvel sene 1342 // ve fi 11 Teşrîni sâni sene 1340	**8- فى 13 ربيع الاول سنه 1342 // وفى 11 تشرين ثانى سنه 1340**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 149 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 138 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Köleoğlu Muhammed Ağa eşi Aişe Huban Hanım olduğu ve M. 11 Kasım 1924 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.90.Hatiboğlu Hacı Hüseyin

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1165	**Çizim No:**	165
Baş Şahide Planı:	E		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin üst boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde 10 satır hâlinde Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Bu dehri sebattan bekâya eyledi rıhlet	**2- بو دهری ثباتدن در بقا ایلدی رحلتی**
3-Koyub bunda vefasız alemi terk-i cihan oldu	**3- قویوب بونده وفاسز عالمی ترك جهان اولدی**
4- Nidâ-i irci'î … işitdi can kulağıyla	**4-ندای ارجع ... اشتدی جان قولاغیله**
5- Kelamı eyleyüb emsâl-i … gül nihâl	**5- کلام ایلیوب امسال ... کول نهال**
6- Ricâm … eylesün revan müşfikler	**6- رجام ... ایلسون روان مشفقلر**
7- Bana şarâb-ı ecel hâlimde? böyle can reyya oldu	**7- بکا شراب اجل حالیمده بویله جان ریان اولدی**
8- Merhum ve mağfur leh Hatib	**8- مرحوم و مغفور له حطیب**
9- Zâde Hacı Hüseyin ruhiçün	**9- زاده حاجی حسین روحیچن**
10- el-Fâtiha ..92	**10- الفاتحه 92..**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 168 cm En: 33 cm Kalınlık:12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun dünyadan göçüp gitmesine vurgu yapan ifadeler yer almaktadır. Metnin devamında verilen kimlik bilgilerinden kabirde medfun kişinin Hatiboğlu Hacı Hüseyin olduğu anlaşılmatadır. Tarih bölümünün kırık olmasından dolayı vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda mahalli düzeyde mâil celî sülüs yazı örneğidir. Kitâbe pano içerisine genel olarak tek sıra istifli girift ve sıkışık bir düzende hakkedilmiştir. Metinde harf öölçüleri ve anatomik ifadeleri bozuktır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.91.Cansızoğlu Hali Efendi'nin Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1166-1167	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. ***Baş şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. İç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Murg-i dil uçtu kafesden canımın cân paresi	**2- مرغ دل اوچدی قفسدن جانمك جان چاره سی**

3- Kondu cennet bağına ciğerde kaldı yaresi 4- Cansız zâde Halid Efendi'nin mahdûmu 5-İsmail Efendi'nin ruhuna Fâtiha 6-12 Ramazan sene 1305 Ramazan	**3- قوندى جنت باغنه جكرده قالدي ياره سى** **4- جانسز زاده خالد افندينك مخدومى** **5- اسماعيل افندينك روحنه فاتحه** **6- فى 12 رمضان سنه 1305**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 71 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 68 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk satırlarında merhûmun bu dünyadan göçüp cennet bağına gittiğini ifade eder. Metnin devamında kimlik bilgilerinde belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Cansızoğlu Halil Efendi oğlu İsmail Efendi olduğu ve M. 23 Mayıs 1888'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.92.Mehmed Efendi Oğlu Ali Vehbi Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1168	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhngi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2-Hatib zade	**2- خطیب زاده**
3-Mehmed Efendi	**3- محمد افندی**
4- Oğlu Ali Vehbi	**4- اوغلی علی وهبی**
5- Efendi doğum	**5- افندی دوغم**
6-Tarihi sene 1286	**6- تاریخی سنه 1286**
7- Vefatı tarihi	**7- وفات تاریخی**
8- Sene 1931	**9- سنه 1931**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 22 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hatiboğlu Mehmed Efendi oğlu Ali Vehbi Efendi olduğu ve M. 1869-70 senesinde doğduğu 1931'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.93.Hatib Zade Mehmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1169-1170	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur şekildedir. Baş şahidesi, Dikdörtgen bir forma sahip boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi,*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal ve dalın etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- El çeküp bil cümleden ettim bekâya rıhleti	**2- الچكوب بالجمله دن ايتدم بقايه رحلت**
3-Mülki terk ettim bıraktım geriye devleti	**3- ملكى ترك ابتدم براقدم كرويه دولتى**
4- Kim gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvân-ı din	**4- كم كلوب قبرم زيارت ايلين اخوان دين**
5-Okusunlar ruhum için Gulhü Vallah ayeti	**5- اوقوسونلر روحم ايچون قل هوالله آيتى**
6- Gece gündüz eylesinler huri gılman hizmeti	**6- كيجه كوندز ايلسونلر حور غلمان خدمتى**
7- Hem Râsûlün fahri âlem şahı güzin hürmeti	**7- هم رسول فخر عالم شاه كوزين حرمتى**
8- Hatib zade Mehmed Efendi	**8- حطيب زاده محمد افندى**
9- Ruhuna Fâtiha sene 1307	**9- روحنه فاتحه سنه 1307**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 123 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hatiboğlu Mehmed Efendi'dir ve M. 1889-90 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.94.Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1171-1172	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe metninin ilk satırında yer alan seerlevha yazısının her iki yanında birer rozet motifi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma tekniğiyle işlenmiş, alt kısımdan yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**

2- Vermedi gâmım dâr-ı fenâ bekâda isterim	**2- ویرمدی کامم دار فنا بقاده استرم**
3- İzzetle Rahman hûr'i gılman can safa isterim	**3- عزتله رحمان حورغلمان جان صفا استرم**
4- Ruhumu kabz etti ferman ile arz eyleye malik	**4- روحمی قبز ایتدی فرمان ایله عرز أیله ملك**
5- Yevm'i mahşerde şefaat Mustafa zel? İsterim	**5- یوم محشرده شفاعت مصطفی زل استرم**
6- Hem ziyaret hem kıraat kabir taşım eyleyen	**6- هم زیارت هم قرائت قبر طاشم ایلین**
7- Sûre-i Fâtiha sizden fenada isterim	**7- سورهء فاتحه سزدن فناده استرم**
8- Eşrafı hândandan Cansız zâde	**8- اشراف خاندندن جانسز زاده**
9- Merhum ve mağfur Mehmed Ağa ruhuna Fâtiha	**9- مرحوم ومغفور محمد اغاروحنه فاتحه**
10- fî 23 Şaban sene 1318 // fî 2 Kanuni Evvel sene 1316	**10- فی 23شعبان سنه 1318 \\ فی2 کانون اول سنه 1316**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 146 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 137 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni merhûmun ağzından Hakk'tan cennet, Râsulünden şefaat ve ziyaretçilerden hayr dua istedikten sonra kimlik bilgileri ile tamamlanır. Metinde ifade edildiği üzere kabirde medfun olan kişi Havran'ın ileri gelenlerinden Cansızoğlu Mehmed Ağa'dır ve M. 16 Aralık 1900 tarihinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.95.Çivici Hacı Ömer'in Eşi Dudu Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1173-1174	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmaktadır. Başlık merkezde yüksek kabartma çiçek etrafında yaprak düzenlemesi şeklinde kadın başlığıdır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda siri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Hey meded bulunmadı emrazının çaresi	**2- هی مدد بولنمدی امراضنك چاره سی**
3- Genç yaşında tekmil etmiş meğer kim va'desi	**3- كنچ ياشنده تكميل ايتمش مكر كم وعدهسی**
4- Bir melek-i haslet yâre idi doymadı gençliğine	**4- بر ملك حصلت ياره ايدی طويمدي كنجلكنه**
5- Ey felek layık mı böyle talâşından olsun lânesi	**5- ای فلك لايقمی بويله طلشندن اولسون لانه سی**
6- Çivici Hacı Ömer zevcesi Dudu	**6- چيوجی حاجی عمر زوجه سی طودو**
7- Hanım ruhiçün Fâtiha sene 1310	**7- حانم روحيچون فاتحه سنه 1310**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 93 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çivici Hacı Ömer eşi Dudu Hanım olup M. 1892-93 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.96.Kutucu Zâde Hacı Mustafa'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülü Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1175	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş şahidesi yerinden sökülmüş hâlde, düşey dikdörtgen bir formda boyun kısmı üzerinde örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2-Beni kıl mağfiret ey Rabbi yezdan	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı nur'u Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Okuyalar ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- اوقویالر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Kutucu zade merhum	**6- قوطوجی زادة مرحوم**
7- Hacı Mustafa ruhuna	**7- حاجی مصطفا روحنه**
8- El-Fâtiha sene 1218	**8- الفاتحه سنه 1218**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 158 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kutucuoğlu Hacı Mustafa'dır ve M.1803-04 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yetersizdir.

3.2.10.2.97.Kutucu Oğlu Mustafa'nın Kızı Hatice Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1176-1177	**Çizim No:**	166
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahide tepeliği üzerinde boyundan itibaren yopun bir süsleme görülür. Boyun çevresinde ilk sırada dört yapraklı ç,çek bordürü, üzerinde stilize edilmiş takı devamında tepeliğe geçişte üç goncalı çiçek buketi ile sonlanır. Kitâbenin yer aldığı gövde üzerinde serlevha bölümü yanlardan ve yukradan "S-C" kıvrımlarının oluşturduğu bordürle tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanan bir servi ağacı motifi yer almaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Bi vefasız yâre düşdüm şu cihanda gülmedim	**2- بی وفاسز یارة دوشدم شو جهاندة کولمدم**
3-Genç yaşta ecel geldi çaresini bulmadım	**3- کنج یاشندة اجل کلدی چارة سی بولمدم**
4- Hasret ile yandı bağrımız bir murada ermedim	**4- حسرت ایله یاندی بغریمز بر مرادة ایرمدم**
5- Hasret kıyamete kaldı acısın dostlar bana	**5- حسرت قیامته قالدی عاجسین دوستلر بکا**
6- Kutucu Oğlu Mustafa	**6- قطوجی اوغلی حاجی مصطفی**
7-Kerimesi merhume ve mağfure Hatice	**7- کریمه سی مرحومه و مغفورة خدیجه**
8- Hatun ruhuna el-Fâtiha	**8- خاتون روحنه الفاتحه**
9- Sene 1219	**9- سنه 1219**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 122 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 118 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmenin genç yaşta muradına eremeden vefat ettiği ve kimlik bilgileri yer alır. Kabirde medfun olan kişi Kutucuoğlu Mustafa kızı Hatice Hatun'dur ve M. 1804-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.98.Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Havâce'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1178-1179	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin üst kısmı kırılmış durumdadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- *Külli nefsin zâikatü'l-mevt*	**2- كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ**
3- Esrârını nûş ve *Küllü men aleyhâ fân*	**3- اسراريىنى نوش و كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ**
4- Karındaşı firkatiyle deknânı	**4- قرنداشى فرقتيله دكنانى**
5- Telef iden evlâd-ı ayâline	**5- تلف ايدن اولاد عيالينه**
6- Doymayan gençliğine terk idüb	**6- دويميپ ترك ايدوب كنجليكنه**
7- Doymayan Bey oğlu Ali Ağa'nın	**7- دويميان بك اوغلى على اغانك**
8- Ehli merhume Gülsüm Havâce'nin ruhuna	**8- اهلى مرحومه كلثوم حواجه نك روحنه**
9- El-Fâtiha fî Zi'l-hicce sene 1217	**9- الفاتحه فى زىالحجه سنه 1217**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 117 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde " Her nefis ölümü tadacaktır.[74]" ve "Yeryüzünde bulunanların hepsi fânidir[75]." Meallerindeki ayetler yer alır. Metnin devamında merhûmenin gençliğine doymadan vefat ettiği ve kimlik bilgileri yer alır. Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Doymayan Beyoğlu Ali Ağa'nın eşi Gülsüm Havâce'nin (Hoca) olduğu ve M. Nisan 1803'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.99.Musa Beyoğlu Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1180-1181	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine oyma kabartma mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

[74] Kur'ân-ı Kerîm. Ankebût Sûresi- 57.

[75] Kur'ân-ı Kerîm, Rahmân Sûresi – 26.

1-Hüve'l-muin	**1- هوالمعين**
2- Fâni dünya gitti elden şimdi olduk bir garib	**2- فان دنيا كتدى الدن شمدى اولدق بر غريب**
3- Bi insem kân evlâd-ı kan yârân hep	**3- بى اينسم قان اولاد قان ياران حبيب**
4- Ayrılıb yârân-ı ahbâb-ı safâdan dertle	**4- ايرلوب ياران احباب صفادن دردله**
5- Hep gelenler hicret edip göçdüler gurbete	**5- هب كلنلر هجرت ايدوب كوجدلر غربت**
6- Şafî'imdir Ebu Bekir Camii Şerif minberi	**6- شافعمدر آبوبكر جامع شريفى منبرى**
7- Lutf-u Hakla hamd dersine olmuşdur anda hatîb	**7- لطف حقله حند درسنه اولمشدر انده حطيب**
8- Bahtiyârım düşüb tarihini … yâ Gafûr	**8- بحت يارم دوشوب تاريخنى يا .. يا غفور**
9- Rahmetinle mağfiret kıl cenneti …	**9- رحمتكله مغفرت قيل جنت يا رب ...**
10- Musa Bey zâde Hacı Mehmed Efendi	**10- موسه بك زاده حجى محمد افندى**
11- Ruhuna Fâtiha sene 1311	**11- روحنه فاتحه سنه 1311**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 156 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede merhûmun vefatına ilişkin hüzün, Ebu Bekir Camii Şerif hatibi olduğu vurgusu, vefat tarihinin ebced ile düşüldüğü ve kimlik bilgileri yer almaktadır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Musa Beyoğlu Hacı Mehmed Efendi olup M. 1893-94 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.100.Ali Efendi'nin Oğlu İbrahim Edhem 'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1182-1183	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzüne alt kısımdan kurdele ile bağlanmış buket şeklinde üzerinde çiçek ve yaprakların yer aldığı kıvrık dal işlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Nev civanım uçtu cennet bağına	**2- نو جوانم اوجدی جنت باغنه**
3- Firâkı kaldı valdeynin canına	**3- فرقتی قلدی والدیتك جاننه**
4- Hacı İshak zâde Ali Efendi	**4- حاجی اسحق زاده علی افندی**
5- Mahdumu merhum İbrahim	**5- محدومی مرحوم ابراهیم**
6- Edhem ruhuna Fâtiha sene 1264	**6- ادهم اروحنه فاتحه سنه 1264**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 68 cm En: 21 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 70 cm En: 23 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı İshak oğlu Ali

Efendi oğlu İbrahim Edhem olup M. 1847-48 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.101.Ali Efendi'nin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1184-1185	**Çizim No:**	167
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin omuz ve boyun kısmında iki bordür içerisine yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler mevcuttur. Şahidenin başlık kısmında orta kısımda yer alan 3 adet gonca gül motifi etrafında gelişen, her iki yandan ve yukarıdan çevreleyecek şekilde yerleştirilmiş, yapraklar üzerinde yer alan çiçek motifiyle şahidenin başlığı tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin başlık kısmı boyun kısmı üzerinden başlayıp her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süslemelerle oluşturulmuştur.Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşmuş bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقي**

2- Gülistân-ı dehr içre eyledi bir gül-i hazân	**2- كلستان دهر ايچره ايلدى بر كول خزان**
3- Andelib veş valdeyni eyledi âh ve figân	**3- عندليب وش والدينى ايلدى آه و فغان**
4- İrcî'i emri hıtâbı çün erişdi sem'ine	**4- ارجعى امرى خطابى چون ارشدى سمعنه**
5- Gitti firdevsi cinâna Fâtıma Hanım heman	**5- كتدى فردوس جنانه فاطمه خانم همان**
6- Hacı İshak Efendi zâde	**6- حاجى اسحق افندى زاده**
7- Ali Efendi halilesi merhûme	**7-على افندى حليله سى مرحومه**
8- Fâtıma Hanım ruhiçün Fâtiha	**8- فاطمه خانم روحيچون فاتحه**
9- Sene 1275	**9- سنه 1275**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 143 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 152 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûme'nin vefatına ilişkin üzüntü ve mâtemi ifade eden cümlelerden sonra kimlik bilgileri sonlanır. Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı İshak Efendi oğlu Ali Efendi eşi Fâtıma Hanım olduğu ve M. 1858-59 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.102.Hacı İshak Efendi'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1186-1187	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış, 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz ve boyun kısımları, omuz kısmından başlayarak boyun kısmında iki bordür içerisinde sonlanmış yapraklardan oluşmuş bitkisel süslemelerle oluşturulmuştur. Şahidenin başlık kısmı ortada yer alan 3 adet gonca gül motifi etrafında gelişen, her iki yönden ve üstten çevreler şekilde oluşturulmuş yaprak motifleri ve yaprakların üzerinde yer alan dağınık şekilde işlenmiş çiçeklerle tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel formlu bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kurdele bağlı kıvrık dal ve dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşmuş bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı, boyun kısmından başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Felek tasından ma'cûnu	**2- فلك طاسندن معجونی**
3- Hayatı sehk idüb Lokman'a	**3- حیاتی سحق ایدوب لقمان**
4- Çürütdü nâye-i ömrün	**4- جورتدی مایئ عمرین**
5- Ecele olmadı derman	**5- اجله بولمادی درمان**
6- Bu taşın sahibi yâ Rabb	**6- بو طاشین صاحب یا رب**
7- Günahın eylegil gufrân	**7- کناهین ایلکل غفران**
8- Girüb Firdevs-i â'lâya	**8- کیروب فردوس اعلایه**
9- Bula vildânla gılman	**9- بوله ولدانله غلمان**
10- Hacı İshak Efendi halilesi	**10- حاجی اسحق افندی حلیله سی**

11- Aişe Hanım ruhuna Fâtiha 12- Sene 1261	**11- عايشه خانم روحنه فاتحه** **12- سنه 1261**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 135 cm En: 32 cm 9Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde ölüme duyulan ah ve figanlar, ecele derman olmadığı beliritilir. Metnin devamı kimlik bilgileri ile tamamlanır. Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hacı İshak Efendi eşi Aişe Hanım olduğu ve M. 1845 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.103.Ali Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1188-1189	**Çizim No:**	168
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin hotoz başlığına geçişi sağlayan boyun kısmında her iki yandan omuzlardan başlığa doğru yükselir durumda verilmiş iri akant yaprakları yer almaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak

hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2-Bir gül-i zibâ iken bu nâzenin	**2- بر كل زيبا ايكن بو نازه نين**
3-Hâke saldı çiçekden nâzik teni	**3- خاكه صالدى صالدى چيچكدن نازك تنى**
4- Atasıyla anası bin zâr ile figandadır	**4- آته سيله انه سى بيك زار ايله افغانده در**
5- Durmayub çeşm-i revân daim hemin	**5- دورميوب چسم روان دأم همين**
6- Hacı İshak zâde oğlu Ali Efendi	**6- حاجى اسحق زاده على افندى**
7- Kerimesi merhume Şerife Hanım	**7- كريمه سى مرحومه شريفه خانم**
8- Ruhiçün Fâtiha	**8- روحيچون فاتحه**
9- Sene 1258	**9- سنه 1258**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 128 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 127 cm En: 23 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı İshak zâde oğlu Ali Efendi kızı Şerife Hanım olup M. 1842-43 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.104. İsmail Bey'in Eşi Şerif Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1190-1191-1192	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde oturur durumdadır Pehle dikdörtgen formda kenarları pahlanmış sade bir görünüme sahiptir. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında bitkisel içerikli jkadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık, merkezde bir vazo içerisinden yukaru ve yanlara uzanan yaprak ve dallardak oluşan bir düzenlemededir. Vazonun yan bölümlerinde ters dönmüş lâle tasvirlerş ve vazonun ağız kısmında kurdele motifi işlenmiştir. Tepeliğin yanlarından sarkan yapraklar şahidenin gövdesi ile birleşerek bir bayan saçı görünümü veriri. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe çevresi içerisinde kıvrık dal örgüsünün yer aldığı tek sıra bordürle tamamlanır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dairesel formda bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan yaprakları ve meyveleri ile işlenen hurma ağacı tasviri ile tamamlanır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1-هوالباقی**
2- Emine Hanım ol nevreste civân	**2- امینه خانم اول نورس جوان**
3- Ede hak kabrini gül zâr-ı naime	**3- ایده حق قبرینی کلزار نعیم**
4- Tâât-i Hakda idüb ömrünü sarf	**4- طاعت حقدة ایدوبعمرینی صرف**
5- Vere kât kât ecrini Rabbi Rahîm	**5- ویرة قات قات اجرینی ربّ رحیم**
6- Hem vebâ hem yedi aylık hamile	**6- هم وبا هم یدی ایلوك حامله**
7- Şübhesiz kaldı şehîd ânı kerîm	**7- شبهه سز قیلدي شهید انی کریم**
8- Okusun İhlas ile bir Fâtiha	**8- اوقوسك اخلاص ایله بر فاتحه**

9- Verir ecrin sanada ol hayy Kadîr	**9- ويرر اجرين سكاده اول حي قديم**
10- Kara vicir zâde İsmail Bey'in	**10- قرة وجير زاده اسماعيل بك**
11- Zevces-i muhterem İffet tedmî	**11- زوجهء محترم عفّت تدمى**
12- Evlâdı Şerife Emine Hanım'ın âh	**12- اولادى شريفه امينه حانم اة**
13- Gülşeni cennet-i âlâ'da mukîm	**13- كلشن جنت اعلادة مقيم**
14- Lillâhi'l-Fâtiha fî 9 R (Rebiü'l-âhir) sene 1252	**14- لله الفاتحه فى 9 ر سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 137 cm En: 30 cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ill satırlarından itibaren merhûmenin ismi belirtilmiş devamında merhumeye Hakk'tan mağfiret, yerinin cennet olması temennisi ifadeleri yer alır. Metinde Emine Hanım'ın 7 aylık hamile iken vebâ hastalığından şehid olduğu bunun mükfakafını da Allah'tan bekledikleri okunmaktadır. Meetnin devamında tam kimlik bilgisi verilerek ziyaretçilerden dua talebi ile tamamlanır. Kabirde medfun olan kişi Karavicir oğlu İsmail Bey'in eşi İffet Tedmî evlâdı Şerife Emine Hanım olduğu ve M. 24 Temmuz 1836 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.105.Hacı İshak Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1193-1194	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli pehleli kabirde şahideler pehle üzerine oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Nezkebi başlıkla sonlanıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında oyma kabartma , 6 kollu yıldız motifleri yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde, alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanır vaziyette bir meyveleri ve dalları ile tasvir edilmiş hurma ağacı yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Yâ ilahi ol mübarek ismi pâkin izzeti	**2- یاالهی اولمبارك اسمی پاکین عزّتی**
3- Hem Râsûlün fahr-i âlem şâh-ı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاه کوزین حرمتی**
4- Eyle kabrin ravzâ-i cennet yâ İlahe'l-âlemîn	**4- ایله قبرین روضهء جنت یا اله العالمین**
5- Gece gündüz eylesünler hûr-i gılman hizmeti	**5- کجه کوندز ایلسونلر حوری غلمان حزمتی**
6- Merhum ve mağfur İmam el-Hâc	**6- مرحوم ومغفور امام الحاج**
7- İshak Efendi'nin ruhiçün	**7- اسحق افندینك روحیچون**
8- Rızâe'n-lillâh tealiFâtiha	**8- رضاً لله تعلی فاتحه**
9- fî 6 M (Muharrem) sene 1242	**9- فی 6 م سنه 1242**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 27 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 150 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi İmam Hacı İshak Efendi olup M. 10 Ağustos 1826 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.106.Ali Efendi'nin Oğlu Tal'at Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1195-1197	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yükselmektedir. Pehle 3 kademeli ilk iki kademe dikdörtgen formda sadedir. Şahidelerin oturduğu pehle orta bölümünde suluk, yanları pahlanmış hâldedir. **Baş şahidesi;** sütun formundaki şahide tepe kısmında yivli yuvarlak başlıkla sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin alt kısmında gövdeyi tamammen dolanan iri yaprak tasvirinden işlenmiş süsleme kuşağı ye alır. ***Ayak şahidesi;*** baş şahidesi gibi sütun formuna sahip olan şahide tepe kısmında yivl, külahla sonlanır. Şahidenin alt kısmında içerisinde bitkisel motiflerin olduğu süsleme kuşağına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Havran Eşrafından	**2- خوران اشرافندن**
3- Ali Efendi zâde	**3- علی افندی زاده**

4- Tal’at Bey 5- Burada medfundur 6- Tarihi vefatı 7- fî 29 Haziran 8- Sene 1929	**4- طلعت بك** **5- بوراده مدفوندر** **6- تاريخ وفاتى** **7- فى 29 حزيران** **8- سنه 1929**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 150 cm En: 25 cm Kalınlık: 25cm	**Ayak Taşı:** Boy: 150 cm En: 25 cm Kalınlık: 25 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Havran ileri gelenlerinden Ali Efendi oğlu Tal’at Bey olduğu ve M.29 Haziran 1929’da vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ’lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.107.Tal’at Beyin Kızı Fâtıma Hanım’ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1198-1199	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ’lik hat ile

Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi alt kısımda genişken üst kısımda daralmış durumdadır. Şahidenin gövdesi şahideyi 3 yönden çevreler şekilde işlenmiş yaprak ve kıvrık dallardan oluşan bitkisel süsleme örnekleriyle hareketlendirilmiştir. Gövdenin üst kısmıyla boyun kısmı arasında orta kısımda açılmış bir çiçek motifi, çiçek motifinin alt kısmında üzerinde 3 adet açmış çiçek motifi ve yapraklardan oluşmuş bir gerdanlık motifi yer almaktadır. orta kısımda bulunan çiçeğin üst kısmında şahidenin gövde kısmını sınırlandırır durumda kıvrık dal ve yapraklardan oluşturulmuş süsleme kuşağı yer almaktadır. şahidenin başlık kısmı; merkezde yer alan iki adet açılmış büyük çiçek etrafında her iki yandan ve yukarıdan çevreler şekilde işlenmiş yaprak ve çiçeklerden oluşturulmuş bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanır durumda yer alan kıvrık dal ve yapraklardan oluşmuş bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin gövde kısmı alt kısımda geniş durumdayken yukarıya doğru daraltılmış durumdadır. Şahidenin boyun kısmı altında orta kısımda açılmış bir çiçek motifi yer almaktadır. çiçek motifinin alt kısmında üzerinde 3 adet çiçek motifi ve yapraklardan oluşturulmuş bir gerdanlık motifi yer almaktadır. çiçek motifinin üst kısmında içerisinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşturulmuş süsleme kuşağı yer almaktadır. şahidenin başlık kısmı; merkezde yer alan iki büyük çiçek etrafında yer alan yaprak ve küçük çiçeklerden oluşturulmuş bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Külli nefsin zâikatü'l-mevt	**1- كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ**
2- Dâr-ı dünyada civan iken gezerdim bir zaman	**2- دار دنیاده جوان ایکن کزردم بر زمان**
3- Nâgehan erdi ecel itti yerim bâğı cinân	**3- ناکهان ایردی اجل ایتدی یرم باغ جنان**
4- Fâni dünya'da muradım almadan terk eyledim	**4- فانی دنیاده مراد آلمادن ترك ایلدم**
5- Valdeynim eylesünler bir zaman âh-u figân	**5- والدینم ایلسونلر بر زمان آه و فغان**
6- Ali Efendi zâde Tal'at Bey kerimesi	**6- علی افندی زاده طلعت بك کریمه سی**
7- Merhume ve mağfûretû leha Fâtıma Hanım'ın	**7- مرحومه و مغفورة لها فاطمه خانمك**
8- Ruhiçün rızâe'n-Lillâh teâli el-Fâtiha	**8- روحچون رضاالله تعالی الفاتحه**

9- fî 25 Şa’ban sene 1312	**9- فی 25 شعبان سنه 1312**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 182 cm En: 33 cm Kalınlık: 14 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 176 cm En: 32 cm Kalınlık: 14 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk satırında “ Her nefs, ölümü tadacaktır[76]!” mealindeki âyeti kerime yer alır. Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ali Efendi oğlu Tal’at Bey kızı Fâtıma Hanım olup M. 21 Şubat 1895 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ’lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.108. Ahmed Efendi’nin Eşi Ümmühât Hanım’ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1200	**Çizim No:**	169
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle parçası üzerine oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ’lik hat

[76] Kur’ân-ı Kerîm. Ankebût Sûresi- 57.

ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe çevresi 4 yönden içerisinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süslemelerin yer aldığı bordür ile tamamlanmıştır. Gövdeden başlığa geçişi sağlayan boyun kısmı her iki yandan yukarıya doğru uzanan akant yaprağı kabartması ile sağlanmıştır. Şahidenin başlık kısmı orta kısımda yer alan açılmış bir çiçek etrafında gelişen güneş ışınları ile oluşturulan rozetle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Dâr-ı dünyada civan iken gezerdim bir zaman	**2- دار دنیاده جوان ایکن کزردم بر زمان**
3- Nâgehan erdi ecel itti yerim bâğı cinân	**3- ناکهان ایردی اجل ایتدی یرم باغ جنان**
4- Fâni dünya'da muradım almadan terk eyledim	**4- فانی دنیاده مراد آلمادن ترك ایلدم**
5- Valdeynim eylesünler bir zaman âh-u figân	**5- والدینم ایلسونلر بر زمان آه و فغان**
6- Hacı İshak Bey zâde Ahmed Efendi zevcesi	**6- حاجی اسحق بك زاده احمد افندینك زوجه سی**
7- Merhum Ümmühât Hanım ruhuna Fâtiha	**7- مرحوم امّهات خانمك روحنه فاتحه**
8- fî 13 Muharrem sene 1308	**8- فی 13 محرم سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 104 cm En: 31 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı İshak Bey oğlu Ahmed Efendi eşi Ümmühât Hanım'dır ve M.29 Ağustos 1890 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.109. Hacı Muhiddîn Efendi kızı Latife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1201	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli bir rozet başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe metnini çevereler şekilde kıvrık dallardan oluşan bitkisel süsleme bordürü yer almaktadır. Şahide gövdesinde tepeliğe geçişte yer alan boyun iki yandan simetrik ters kıvrımlı yüksek kabartmalı yaprak tasviri, ortada dilimli yapraklar üzerinde gül goncası ile hareketlendirilmiştir. Tepelik yan yana dizili yapraklardan oluşan güneş kursu şeklinde düzenlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ايتدى خدا ايلدى فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi aman	**3- ايرشدى اجل ويرمدى امان**
4- Hasretâ bir goncâ-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5- Îd-i Edhâ yevmi Cuma eyledi azm-i cinân	**5- عيد اضحى يوم جمعه ايلدى عزم جنان**
6- Hacı Muhiddîn Efendi kerimesi	**6- حاجى محى الدين افندى كريمه سى**
7- Latife Hanım'ın ruhuna	**7- لطيفه خانمك روحنه**
8- el-Fâtiha	**8- الفاتحه**
9- fî 11 Zî'l-hicce sene 1324	**9- فى 11 زى الحجه سنه 1324**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 147 cm En: 30 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Hacı Muhiddîn Efendi kızı Latife Hanım olduğu ve M.26 Ocak 1907'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.110.Ali Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1202	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Süsleme olarak şahide üzerinde yer alan Kitâbe metnini 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, kıvrık dal ve yapraklardan oluşan süslemelerin olduğu bir bordür yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında merkezde büyükçe bir lâle motifi, motifin her iki yaninda iri yaprak ve daha küçük lâleler ki bunlardan ikisi boynu bükük olarak tasvir edilmiş hâldedir.

Okunuşu	Metin
1- Hû sene 1322	1- هو سنه 1322
2- Hûda davet etti Elhamdülillah	2- خدا دعوت ايدر الحمدلله
3- Bu can dosta gider Elhamdülillah	3- بو جان دوسته كيدر الحمدلله
4- Kurban bayramında sürûrde iken	4- قربان بيرامنده سرورده ايكن
5- Nâgehan ecel geldi Elhamdülillah	5- ناكهان اجل كلدى الحمدلله
6- Haccac-ı kirâm tavâf-ı vedâ'da idi	6- حجاج كرام طواف وداع ده ايدى
7- Kimine cariye vedâ'a etti Elhamdülillah	7- كمتر جاريه وداع ايتدى الحمدلله
8- Hacı İbrahim Ağa'nın	8- حاجى ابراهيم اغانك
9- Zevcesi ve Ali Efendi	9- زوجه سى و على افندى
10- Kerimesi Aişe Hanım ruhuna Fâtiha	10- كريمه سى عائشه خانم روحنه فاتحه
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 152 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûmenin ağzından Hakk'a teslimiyetini ifade eden ve sonları Hakk'a hamd ile biten beyitler yer alır. Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı İbrahim Ağa'nın eşi, Ali Efendi kızı Aişe Hanım olduğu ve 1904-05'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.111.Hacı Süleyman'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1203	**Çizim No:**	170
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan tarikat tâcı başlıkla başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Ziyaretten murâd olan dua	**1- زیارتدن مراد اولن دعا**
2- dır bugün bana ise yarın	**2- در بکون بکا ایسه یارین**
3- Sanadır merhum Hacı Süleyman	**3- سکادر مرحوم حاجی سلیمان**
4- Ruhuna Fâtiha	**4- روحنه فاتحه**
5- Sene 1158	**5- سنه 1158**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 103 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Süleyman olup M.1745-46 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.112.Tekeli Halil'in Kızı Hacı Hatice'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1204	**Çizim No:**	171
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlığı gövdeden uzanan iç bükey yapraklarla stilize insan başı formnda düzenlenmiştir. Tepelik yüzeyinde merkezde iri bir çiçek tasviri, yanlarda yapraklar ve yine üzerinde çiçeklerle tamamlanır. Alınlık kısmında ise bir hilal içinde betimlenen çiçek ay-yıldız motifi şeklinde algılanmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1313	**1- سنه 1313**
2- Beni kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kur'an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrim ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsân	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Tekeli Halil kerimesi	**6- تکه لی خلیل کریمه سی**
7- Hacı Hatice ruhuna Fâtiha	**7- حاجی حدیجه روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 28 cm Kalınlık: 10	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

cm	

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk satırında vefat tarihi, devamında mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Tekeli Halil kızı Hacı Hatice'dir ve M. 1895-96'da vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.113.Hacı Ali Bey oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1205-1206	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle büyük oranda kırılmış sadece şahidelerin alt bölümlerinde kaide şeklindedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde sade formda servi ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki tevellüdü 1297	**1- هوالباقی تولدی 1297**

2- Beni kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı âzam nûr-u Kur’an	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelip kabrim ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- İdeler ruhuma birFâtihaihsân	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Havran Eşrafından Hacı	**6- حوران اشرافندن حاجی**
7- Ali Bey oğlu Hacı	**7- علی بك اوغلی حاجی**
8- Hüseyin Ağa ruhuna Fâtiha	**8- حسین اغا روحنه فاتحه**
9- 9 Mart sene 1336/1920	**9- 9 مارت سنه 1336 \ 1920**
10- Edremid	**ادرمید**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 33 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında merhûmun doğum tarihi ve mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında kimlik bilgileri ve son kartuş içerisinde “Edremid “ ismi okunmaktadır.Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişi Havran ileri gelenlerinden Hacı Ali Bey oğlu Hacı Hüseyin Ağa’dır ve M.1879-80 tarihinde doğduğu, M. 1917-18 senesinde de vefat ettiği okunmakla birlikte M.1920 tarihi de vefat tarihi bölümünde yazılmıştır. Ancan Hicrî 1336 tarihinin Milâdi karşılığı 1917-18 yıllarına tekâbül ettiğinden M.1920 tarihinin taşın yerleştirlme tarihi olması muhtemeldir. Metnin son kartuşunda geçen “Edremid” isminin mezar taşının yapıldığı yeri belirttiği ve taşın atölyesinin Edremit’te olduğu düşünülmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ’lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde “**ى-ye”** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.114.Hacı Ahmed'in Oğlu İsmail'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1207	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğruda toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Doymayıb gençliğine çünkü aldı nâ murâd	**2- دویمیوب کنجلکینه جونکه الدی نا مراد**
3- Rahmete müsta'rik ede ânı ol Rabbi'l-ibâd	**3- رحمته مستعرق انی ایدة اول ربّ العباد**
4- el-Hâc Ahmed oğlu İsmail	**4- الحاج احمد اوغلی اسماعیل**
5- Ruhuna el-Fâtiha fî 1 ... sene 1129	**5- روحنه الفاتحه فی ...1 سنه 1229**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ahmed oğlu İsmail olup

ve M. 1813-14 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve girift bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri bozulmalar görülmektedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır. Ayrıca son satırda tarih ve dua talebi yazımında "Fâtiha ve sene" kelimeri birleşik olacak şekilde "**نه-ه**" bölümleri birleşik yazılmıştır.

3.2.10.2.115.Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1208	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine oyma kabartma , mail celî sülüs hatla hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy Tevellüdü 1232	**1- هوالحی تولودی 1232**
2- Yâ ilâhi ol mübarek ismi pâkin izzeti	**2- یا الهی اول مبارك اسم پاكن عزتی**
3- Hem Râsûlün fahri âlem şâh-ı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاه كوزین حرمتی**
4- Eyle kabrimi ravzâ-i cennet ya ilâhe'l-âlemîn	**4- ایله قبرم روضهء جنت یا الهی العالمین**
5- Gece gündüz eylesünler hûr-i gılman hizmeti	**5- كیجه كوندز ایلسونلر خور غلمان خزمتی**
6- Karavicir zâde Hüseyin	**6- قره ویجر زاده حسین**
7- Ağa ruhuna el-Fâtiha	**7- اغا روحنه الفاتحه**

8- fî 13 Ağustos sene 1311	**8- فی 13 اغستوس سنه 1311**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 94 cm En: 27 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde serlevha sonrasında doğum tarihi, devamında mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle ve sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Karavicir oğlu Hüseyin Ağa olduğu, M. 1816-17 senesinde doğduğu ve M.1893-94'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.116.Ekmekçi Hasan Oğlu Mustafa Efendi

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1209-1210	**Çizim No:**	172
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Merhum ve mağfûr	2- مرحوم و مغفور
3- El-muhtâç ilâ Rahmeti	3- المحتاج الی رحمة
4- Rabbihi'l-Gafûr	4- ربّه الغفور
5- Ekmekçi Hasan zâde	5- ایمکجی حسن زاده
5- Mustafa Efendi	6- مصطفی افندی
6- Ruhiçün Fâtiha / fî 15 CA (Cemâziye'l-evvel) sene 1252	7- روحیچون فاتحه فی 15 جا سنه 1252
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 20 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ekmekçi Hasan oğlu Mustafa Efendi olduğu ve M. 28 Ağustos 1836 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.117.Karabeşir Kızı Rukiye'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1211-1212	**Çizim No:**	173
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 4 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin üçgen alınlık kısmında avlulu camii, minare, servi ağacı ve çiçek tasvirleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemerli tepelikle sade bir düzenleme ile sonlanmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt 2- Karebeşir kızı merhume 3- Rukiye ruhuna Fâtiha 4- Sene 1208	**1- آه من الموت** **2- قرة بشر قزی مرحوم** **3- روقیّه روحنه فاتحه** **4- سنه 1208**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 67 cm En: 23 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 58 cm En: 20 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninden kabirde medfun olan kişinin Karebeşir kızı Rukiye olduğu ve M.1793-94 yılında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık ve sade düzendedir. Metin içinde kısmi hareke kullanmakla birlikte "**مرحومه-merhûme"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.118.Ahmet Ağa'nın Kızı Behiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1213-1214	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	B

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayılmış, 7 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortada yer alan iç içe geçmiş damla motifi içerisinde yer alan "Mâşâallah" lafzı etrafına yerleştirilmiş kıvrık yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Okunuşu	**Metin**
1- Mâşallah	**1- ماشالله**
2- Âh mine'l-mevt	**2- آه من الموت**
3- Unutmayın bizi hayır duadan	**3- اونوتمايك بزى خير دعادن**
4- Şefaat dilerim size Hûdâdan	**4- شفاعت دبلرم سزه خدادن**
5- Emin Ağa zâde Ahmed	**5- امين آغا زاده احمد**
6- Ağa kerimesi Behiye Hanım	**6- اغا كريمه سى بهى يه خانم**
7- Ruhuna Fâtiha sene 1340 1 Şa'ban	**7- روحنه فاتحه 1 شعبان سنه 1340**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 61 cm En: 20 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 56 cm En: 20 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe tepelik kısmında "Mâşâallah" ibaresi sonrası yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere

kabirde medfun olan kişi Emin Ağa oğlu Ahmed Ağa kızı Behiye Hanım'dır ve M. 30 Mart 1922 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluk görülmektedir.

3.2.10.2.119.Karavicir Oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1215	**Çizim No:**	174
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut bulunan pehleli kabirde şahide pehle üzerinde yer almaktadır. Pehlenin bir bölümü kırık, ayak şahidesi ise günümüze ulaşamamıştır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Mahmûdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde Kitâbe çevrelecek şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin boyun kısmı altında yer alan bölümde ortada kurdele tasviri ve her iki yana doğru uzanıp genişleyen yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Ayrıca şahidenin gövde kısmı her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- Mazhâr-ı hayriye tecelli idi âli tebâr	**2- مظهری خیریه تجلّ ی ایدی عالیتبار**
3- Handânlık şöhretin salmış idi pertev-i şiârı	**3- خاندانلق شهرتن صالمش ایدی پرتو شعار**
4- Seyf-i tâûn uğrayub oldu şehid	**4- سیف طاعون اوغرایوب اولدی شهید**

5- Bu Hacı Hüseyin Ağa ukbâyı kıldı ihtiyâr	**5- بو حاجی حسن اغا عقبای قیلدی اختیار**
6- Hem misâfir yerlisi ni'metiyle seyr idi	**6- هم مسآفر یرلوسی نعمتیله سیر ایدی**
7- Kıldılar âna duâyı cân-u dilden iktisâb	**7- قیلدیلر اگا دعایی جان و دلدن اکتثاب**
8- İsmine mazhâr düşüb halkı Hasan kendi Hasan	**8- اسمنه مظهر دوشوب خلقی حسن کندی حسن**
9- Nûş idüb câm-ı şehâdet şerbetin ol kâmkâr	**9- نوش ایدوب جام شهادت شربتن اول کامکار**
10- Bin niazıyla âna bezl-i duâ ettim bugün	**10- بیك نعایز یله اکا بزل دعا ایتدم بوکون**
11- Eylesin cinânını Rabbim âna darü'l-karar	**11- ایلسون جناتنه ربّم اکا دار القرار**
12- Merhum ve mağfur Karavicir zâde es-Seyyid el-Hâc	**12- مرحوم و مغفور قره وجیر زاده السیّد الحاج**
13 – Hasan Ağa ruhiçün el-Fâtiha fî gurre R (Rebiü'l-âhire) sene 1253	**13- حسن اغا روحیچون الفاتحه فی غره ر سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 202 cm En: 32 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde genel olarak merhûmun meziyetlerinden, dünyada iken sahip olduğu güzel ahlâk, Allah'tan yerinin cennet olması temennisi gibi anlamlara gelen ifadeler yer alır. Metnin kimlik bilgilerinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Karavicir oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa olduğu ve M. Temmuz 1837 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.120.Bölükbaşı Damadı Hacı Ali Oğlu Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1216-1217	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısmında sivri kemer başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeye yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklarla oluşturulmuş hareketlilik görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İnsana dünya ikinci konak	**2- انسانه دنيا ايكنجى قوناق**
3- Sayılır birincisi Ana	**3- صايلور برينجسى آنا**
4- Rahminde eyliyor insana	**4- رحمنده آيليور انسانه**
5- Mârifetullah sermaye	**5- معرفته اللهدر سرمايه**
6- Başkası büsbütün ayrılıyor	**6- باشقه سى بسبتون ايريليور**
7- Şefaat umarız Hazret-i	**7- شفاعت اومارز حضرت**
8- Peygamberden yevm-i ictimâda	**8- پيغمبردن يوم اجتماعده**
9- Bölükbaşı Damadı Hacı	**9- بلوكباشى دامادى حاجى**
10- Hüseyin Efendi bin Hacı Ali	**10- حسين افندى بن حاجى على**
11- Ağa ruhuna bir Fâtiha diler	**11- آغا روحنه بر فاتحه ديلر**
12- 1345- 1926	**1926 – 1345 -12**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 120 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 123 cm En: 25 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde insan hayatının ilk durağının anne rahmi, ikincisinin dünya olduğu ifade edilir. Dünyada Allah'ı bilme, tanıma, O'nu tüm sıfatlarıyla tanıma, hakkında bilgi sahibi olup O'nun sermayesi ile Hz. Peygamber'in şefaati ile bu dünyadan ayrılmamızı temenni etmektedir. Kitâbede kabirde medfun olan kişinin Bölükbaşı Damadı Hacı Ali oğlu Hacı Hüseyin Efendi olduğu ve M.1926 senesinde vefat ettiği belirtilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.121.Hacı İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1218-1219	**Çizim No:**	175
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Hayy 10 Safer sene 1308	**1- هوالحی 10 ص سنه 1308**
2- Terk idüp mâsivâ-i bugün azm-i bekâ ettim	**2- ترك ايدوب ماسوای بوكون عزم بقا ايتدم**
3- Ecel câmın nûş idüp hem makâmın dâr-ı cinân etti	**3- اجل جامن نوش ايدوب هم مقامن دار جنان ايتدی**
4- Bu dünyanın bekâsı yok bilüb rıhleti ihtiyâr etti	**4- بو دنيانك بقاسی يوق بيلوب رحلتی لختيار ايتدی**
5- Koyub cennet libasını fenayı terk idüb gitti	**5- كيوب جنّت لباسنی فنای ترك ايدوب كتدی**
6- Bölükbaşı zâde Hacı İsmail Ağa'nın Fâtiha	**6- بولكباشی زاده حاجی اسماعيل اغانك فاتحه**
7- Dermenti	**7- درمنتی**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 31 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bölükbaşı oğlu Hacı İsmail Ağa'dır ve M. 11 Aralık 1883 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe son bölümünde okunan "Dermenti" isminin mezar taşının yapıldığı atölye yeri ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Metin genel olarak tek sıra istifli ve sıkışık bir görünümdedir. Harf ölçüleri ve boyutları yerinde değildir.

3.2.10.2.122.Ahmet Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1220	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi bulunan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan destarlı fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer alamamktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Mekânım mezar başı sahraya hâcet kalmadı	**2- مكانم مزار باشى صحرآيه حاجت قالمدى**
3- İyileşdi yârelerim cerraha hâcet kalmdı	**3- ايلشدى ياره لرم جراحه هاجت قلكدى**
4- İçtim ecel şerbetini Lokman'a hâcet kalmadı	**4- ايجدم اجل شربتى لقمانه حاجت قلمدى**
5- Buldum Hakkın rahmetini dermana hâcet kalmadı	**5- بولدم حقك رحمتني درمانه حاجت قالمدى**
6-Kocaman oğlu Ahmed Ağa mahdumu	**6- قوجامان اوغلى احمد اغا محتومى**
7- Hasan Ağa ruhuna Fâtiha	**7- حسن اغا روحنه فاتحه**
8- Sene 1322	**8- سنه 1322**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 93 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kocaman oğlu Ahmed Ağa oğlu Hasan Ağa'dır ve M.1904-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.123.Ali Ağa'nın Kızı Rukiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1221-1222	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe mertnine yer verilmiştir. Bitkisel süslemelerin yoğun olarak kullanıldığı şahide üzerinde, Kitâbe metni 4 yönden saracak şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların bulunduğu süsleme bordür ile tamamlanmıştır. Şahidenin omuz kısmı her iki yanda açılmış birer çiçek motifi ve etrafında gelişen yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süslemelerle hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmı, çiçek buketi tarzında merkezde üç iri gül goncacı ve bunların etrafında gelişen çiçek ve yapraklardan oluşan düzenlemededir. Tepelikten iki yana sarkan çiçek ve yapraklar stilize edilmiş saç görünümündedir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarı uzanan bir servi ağacı motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3-Erişdi ecel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4-Hasretâ bir gonca nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5-Kuş misali idi azm-i cinân	**5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان**
6- Gelip kabrimi ziyaret eden	**6- کلوب قبرم زیارت ایدن**

7- İhvan ideler ruhuma 8- Bir Fâtiha ihsan 9- Tosun zâde Ali 10- Ağa kerimesi Rukiye 11- Hanım ruhuna Fâtiha 12- Sene 1345	**7- اخوان ايده لر روحمه** **8- بر فتحه احسان** **9- طوسون زاده على** **10- اغا كريمه سى رقيه** **11- خانم روحنه فاتحه** **12- سنه 1345**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 34 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 126 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Tosun oğlu Ali Ağa kızı Rukiye Hanım'dır ve M.1926 yılında vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.124.Ahmed Ağa'nın Oğlu Kazım Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1223-1224	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmının ön yüzünde damla motifi içerisinde "Mâşâallah" lafzı yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
- Mâşâallah	**ماشالله**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Unutmayın bizi hayr duadan	**2- اونوتمایك بزی خیر دعادن**
3- Şefaat dilerim size Hûdadan	**3- شفاعت دیلرم سزه خدادن**
4- Emin Ağa zâde Ahmed Ağa	**4- امین آغا زاده احمد آغا**
5- Mahdumu Kâzım Ağa	**5- مخدومی کاظم آغا**
6- Ruhuna el-Fâtiha	**6- روحنه الفاتحه**
7- Sene 1335	**7- سنه 1335**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 60 cm En: 23 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 58 cm En: 24 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz 2 satırlık manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Emin Ağa oğlu Ahmed Ağa oğlu Kâzım Ağa olup M.1916-17 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf

ölçüleri ve anatomik ifadelerde bozulmalar görülmektedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.125.Yusuf Efendi'nin Eşi Hafize Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1225-1226	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehlenin büyük bölümü günümüze ulaşamamıştır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli kadın başlığıyla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 13 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni dört yönden içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı süsleme bordürü tamamlanmıştır. Şahidenin başlık kısmı altında yer alan bölümde merkezde beş yapraklı çiçek, çiçeğin her iki yanından yukarıya doğru yükselmekte olan iri kıvrık yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme ile düzenlenmiştir. Şahidenin başlık kısmı, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel biçimde saran büyükçe bir rozet formundadır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgeen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli tepelikle sonlamıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal üzerinde asma yaprakları ve üzümlerin tasvir edildiği süsleme ile hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Gonca bağı cinân içre hayat cavidân	**2- غنجهء باغ جنان ايجره حيات جاودان**
3- Ehli imana olsa ki keder bî gümân	**3- اهلی ايمانه اولسه كه كدر بی كمان**
4-Goncâ-i taze ve genç idim nazlı zaman	**4- غنجهء تازه و كنج ايدم نازلی زمان**

5- Yirmi yedi yaşında geldi hâlet-i nişân 6- Üç kızlarım Atiye, Cevriye ve Hayriye sıbyân 7- Âgûş-u mâderim himmette iken oldular teyme-i figân 8- Açıldı subh-u âhiret dileriz haktan gufrân 9- Açıldı makâm-ı şefaat dileriz cenâbından emân 10- Havran'da Muhaciriyn-i Çerâkes ve vücûh-u Kirâmdan 11- Yusuf Efendi zevcesi Hafize Kadın 12- Bin üç yüz on yedi (1317) eyledi teslim-i cânı 13- Ruh içün Fâtiha	**5- يكرمى يدى ياشنده كلدى رحلت نشان** **6- اوج قزلرم عطيه جوريه و خيريه صبيان** **7- آغوش مادرم حمتمده ايكن اولديلر تيمهء فغان** **8- آجلدى صبح آخرت ديلرز حقدن غفران** **9- آجلدى مقام شفاعت ديلرز جنابندن امان** **10- حوراندە مهاجرين چراكس و وجوه كرامدن** **11- يوسف افندى زوجه سى خفيظه قدين** **12- بيك اوجيوز اون يدى ايلدى تسليم جان** **13- روح اچون فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 182 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 157 cm En: 29 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak merhûmenin vefatına duyulan hüzün, erken yaşta vefat etmesi, Allah'tan merhumeye mağfiret temennileri içeren ifadeler sonrası kimlik bilgileri ve vefat tarihi yazılı olarak verilmiştir. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Havran'ın ileri gelen Çekres Muhacirlerinden Yusuf Efendi eşi Hafize Kadın olduğu ve M.1899-00 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yetersizdir.

3.2.10.2.126.Hacı Hasan'ın Oğlu Ömer Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1227-1228	**Çizim No:**	176
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doürudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal üzerinde asma yaprakları ve üzüm tasvirleri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1-Hû	**1- هو**
2-Ey ziyaret eden safâ-i zevk-i irfân	**2- ای زیارت ایدن صفای ذوق و عرفان**
3- Vukû'u mütemmî? size edeyim nakl-i ve beyân	**3- وقوع موتمی سزه ایده یم نقل و بیان**
4- Bâğ-ı gençlikde sözünde iken rahât-ı cihan	**4- باغ کنجلکده سوزکده ایکن راحت جهان**
5- Başladı dâvet-i mevt lerze geldi nagehân	**5- باشلدی دعوت موت لرزه کلدی ناکهان**
6- Meded yâ Rab ismim ömür ömür verdi bir zaman	**6- مدد یا رب اسمم عمر عمر و یردها بر زمان**
7- Olmadı kabul teslim ettim rûh ve cân	**7- اولمدی قبول تسلیم ایتدم روح و جان**
8- Göle oğlu Hacı Hasan'ın mahdumu	**8- کوله اوغلی حاجی حسنیك محدومی**
9- Ömer Efendi ruhuna Fâtiha sene 1314	**9- عمر افندی روحنه فاتحه سنه 1314**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 168 cm En: 30 cm Kalınlık: 12	**Ayak Taşı:** Boy: 157 cm En: 29 cm

cm	Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Göle oğlu Hacı Hasan'ın oğlu Ömer Efendi olduüu ve M.1896-97 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde nitelikli bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.127.Musa Bey'in Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1229	**Çizim No:**	177
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metnini 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dalların yer aldığı bitkisel bezemeli bordür ile yüzey hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2-Böyle buldum bu cihanı sanki bir zıllî hayal	**2- بویله بولدم بو جهانی صانکه بر ظلّ حیال**
3- Ol sebepden kimse itmez benim halimden suâl	**3- اول سببدن کمسه ایتمز حالمدن سؤل**

4-Ben dedim el-Hükmü Lillâh razıyım her emrine 5-Çün ezelden böyle takdir eylemişdir Zü'l-Celâl 6- Musa Bey'in oğlu Hacı 7- Ahmed Ağa'nın ruhuna el-Fâtiha 8- Sene 1324	**4- بن ديدم الحكم لله راضيم هر امرينه** **5- چون ازلدن بويله تقدير ايلمشدر زوالجلال** **6- موسى بك اوغلى حاجى** **7- احمد اغانك روحنه الفاتحه** **8- سنه 1324**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 46 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Musa Bey'in oğlu Hacı Ahmed Ağa olup M. 1906-07 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.128.Seyyid Mustafa Ağa'nın Oğlu Seyyid Abdullah'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1230	**Çizim No:**	178
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudsan toprağa oturur durumdadır. Dikdörten bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan yeniçeri serdengeçti başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvelerle satırlara ayrılmış, 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- El-Bâki	**1- الباقى**
2- Cennet mekân-ı Firdevs-i	**2- جنتمكان فردوس**
3-Aşiyân es-Seyyid Mustafa	**3- اشيان السيد مصطفى**
4- Ağa'nın oğlu es-Seyyid	**4- اغا نك اوغلى السيد**
5- Merhum Abdullah	**5- مرحوم عبدالله**
6- Ruhiçün el-Fâtiha	**6- روحيچون الفاتحه**
7- Sene 1227	**7- سنه 1227**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 63 cm En: 23 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Seyyid Mustafa Ağa'nın oğlu Seyyid Abdullah olduğu ve M.1812-13 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.129.Sarı İsmail'in Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1231-1232	**Çizim No:**	179
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdrtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövde köşe bendlerinde "S-C" kıvrımı tarzında akan yaprakalrı ile tezyin yapılmıştır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, aşağıdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık dal üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşturulmuş bitkisel süsleme örneklerine görülür.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-firâk	**1- آه من الفراق**
2- Ağlayup zâr eyle mevtamla ey mâder peder	**2- اغليوب زار ايلمه موتمله ای مادر پدر**
3- Emr-i Haktır bu fenaya kim gelirse hep gider	**3- امر حقدر بو فنايه كم كلورسه هب كيدر**
4- Cennetü'l-mevâ-i değil mi tâlib âlimanenin diri	**4- جنت المأوى دكلمى طالب علمانك ديرى**
5- Râh-ı cennettir mezarım doğru mâviâya gider	**5- راه جنتدر مزارم طوغرى ماوايه كيدر**
6- Deli Hacı zâde Sarı İsmail	**6- دلى حاجى زاده صارى اسماعيل**
7-Mahdumu Mustafa Efendi'nin ruhuna Fâtiha	**7- مخدومى مصطفى افندينك روحنه فاتحه**
8- Fî 17 Zi'l-kâde sene 1313	**8- فى 17 زى القعده**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 104 cm En: 29 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe az görülen "Âh mine'l-firâk- Âh ayrılıktan" anlamındaki serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Deli Hacı oğlıu Sarı İsmail oğlu Mustafa Efendi'dir ve M. 30 Nisan 1896 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.130.Hacı Ahmed'in Eşi Hatice'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1233-1234	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık phleli kabirde şahideler pehle üzerine yer alaktadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde bitkisel bezemeli yuvarlak kemer başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan 3 adet açılmış çiçek motifi etrafına yerleştirilen yapraklarla oluşmuş bitkisel süslemeleriyle bezenmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlamıştır. Şahidenin iç yüzündealt kısımdan yukarı doğru uzamakta olan bir adet servi ağacı motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Yâ ilâhi ol mübarek ismi pâkin izzeti	**2- يا الهى اولمبارك اسم پاكك عزتى**

3- Hem Râsûlün fahr-i âlem şâhı güzîn	**3- هم رسولك فحر عالم شاهى كوزين**
4- Eyle kabrimi ravzâ-i cennet yâ ilâhe'l-âlemiyn	**4- ايله قبريمى روضهء جنت يا الهى العالمين**
5- Gece gündüz eylesünler hûr-ı ğılman hizmeti	**5- كجه كوندين ايله سونلر حور غلمان حزمتى**
6- Uzun Hacı İsmail kerimesi	**6- اوزون حاجى اسماعيل كريمه سى**
7- Niğdeli Yorgancı Hacı Ahmed	**7- نكده لى يورغانجى حاجى احمد**
8- Rasi' zevcesi Hatice ruhuna	**8- راصيع زوجهسى حتيجه روحنه**
9- Fâtiha sene 1345	**9- فاتحه سنه 1345**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Uzun Hacı İsmail kızı, Niğdeli Yorgancı Hacı Ahmed Rasi' eşi Hatice'dir ve M. 1926 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozukluklar vardır. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.131.Hacı Mehmed Ali Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1235-1236	**Çizim No:**	180
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz bağlama sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üst köşe bendlerinde kıvrık dal ve yapraklarla oluşturulan bitkisel süslemelere yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında, yukarıya doğru uzanan gül goncası motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Ziyaretten murad duadır	**2- زیارتدن مراد بر دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بوکون بکا ایسه یارین سکادر**
4-Mescidâ mahallesinden	**4- مسجدا محله سندن**
5-Kemerli Hacı Mehmed	**5- کمرلی حاجی محمد**
6- Ali Ağa'nın	**6- علی اغانك**
7- Ruhuna Fâtiha 1328	**7- روحنه فاتحه 1327**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 27 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Mescidâ mahallesinden Kemerli Hacı Mehmed Ali Ağa olup M.1910-11 senesinde vefat etmiştir. Metinde Mescid mahallesi isminin belirtilmesi Havran açısından önemlidir. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozukluklar vardır. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.132.Hacı Mustafa Ağa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1237	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine oyma kabartma Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı, merkezde yer alan iki adet açılmış büyükçe çiçek buketi motifi etrafına her iki yandan ve yukarıdan saracak şekilde yerleştirilmiş yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süslemelerle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Genç iken erdi ecel vermez eman	**2- كنج ايردى اجل ويرمز امان**
3- Rahmetinle yargıla yâ müsteân	**3- رحمتكله يارلغه يا مستعان**
4- Razıyım Hak emrine sizlerde hem	**4- راضيم حق امرينه سزلرده هم**
5- Ey benim anam babam etmen figan	**5- اى بنم انام بابام ايتمك فغان**
6- Şaban zâde Hacı Mustafa Ağa'nın	**6- شعبان زاده حاجى مصطفى اغانك**
7- Kerimesi Aişe Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**7- كريمه سى عأيشه خانمك روحنه فاتحه**
8- fî 25 B (Receb) sene 1290	**8- فى 15 ب 1290**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 108 cm En: 25 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Şaban zâde Hacı Mustafa Ağa'nın kızı Aişe Hanım olduğu ve M. 18 Eylül 1873 sensinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.133.Mustafa Ağa'nın Oğlu Süleyman Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1238	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Uçtu cennet bağına nev civanım	**2- اوچدی جنت باغنه نو جوانم**
3- Koydu hasrete anasını gül fidanım	**3- قویدی حسرت اناسنی کل فدانم**
4- Leyli vennehar oldu fikr ve hayalim	**4- لیل ونهار اولدی فکرو حیالم**
5- Vere Hâlık bize sabr ile sevabım	**5- ویره خلاق بزه صبر ایله ثوابم**
6- Hacı Şaban zâde Mustafa Ağa'nın	**6- حاجی شعبان زاده مصطفی اغانك**
7- Mahdumu Süleyman Efendi'nin ruhuna Fâtiha	**7- مخدومی سلیمان افندینك روحنه فاتحه**
8- Sene 1294	**8- سنه 1294**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 124 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni ilk bölümünde merhûmun vefatına duyulan hüzün ve Hakk'tan temenniler içeren ifadeler yer alır. Metin içeriğinde verilen kimlik bilgilerden merhûmun Hacı Şaban zâde Mustafa Ağa'nın oğlumu Süleyman Efendi olduğu ve M. 1877-78 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.134.Halil Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1239	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında kıvrık dal ve yapraklarla oluşrturulmuş bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle tamamlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Yâ ilahi ol mübarek ismi pakin izzeti	**2- یاالهی اولمبارك اسمی پاکین عزّتی**
3- Hem Râsûlün fahri âlem şâh-ı güzîn hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاه کوزین حرمتی**
4-Eyle kabrimi ravzâ-i cennet Yâ ilahe'l-alemîn	**4- ایله قبرین روضهء جنت یا اله العالمین**
5- Gece gündüz eylesinler Hûri gılman hizmeti	**5- کجه کوندز ایلسونلر حوری غلمان حزمتی**
6- Hacı Şaban zâde Hacı	**6- حاجی شعبان زاده حاجی**
7- Halil Ağa'nın kerimesi	**7- خلیل اغانك کریمه سی**
8- Hâce Hatice Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**8- حاجه حدیجه حانمك روحنه فاتحه**
9- fî 1 RE (Rebiü'l-evvel) sene 1296	**9- فی 1 را سنه 1296**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 143 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 122 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Şaban oğlu Hacı Halil Ağa'nın kızı Hoca Hatice Hanım'dır ve M. 23 Şubat 1879 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı

örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.135.Hacı Halil'in Kızı Hoca Şerife Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1240-1241	**Çizim No:**	181
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında alt kısımda her iki yanda birer adet açılmış çiçek motifinden yukarıya doğru uzanan yapraklarla oluşturulmuş süslemeler yer almaktadır. Başlık kısmının merkezinde açılmış bir çiçek motifi etrafına yerleştirilen büyükçe yapraklarla rozet motifi ile başlık tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde, alt kısımdan yukarıya doğru uzamakta bir servi ağacı, servi ağacının her iki yanında ise alt kısımdan yukarıya doğru uzamakta olan kıvrık dal motifleriyle oluşturulmuş bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Hayyü'l-Kâdim	**1- هوالحی القیم**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان**
3- Cürmünü afv eyle Ya Rabbe'l-Mennân	**3- جرمنی عفو ایله یا ربّ المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın hali yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالی یمان**
5- Mazhâr-ı nûr kıl şefaat her zaman	**5- مظهر نور قیل شفاعت هر زمان**

6- Hacı Şaban zâde Hacı Halil 7- Kerimesi Hâce Şerife Kadın ruhuna Fâtiha 8- 18 Muharrem sene 1308	**6- حاجی شعبان زاده حاجی خلیل** **7- کریمه سی حاجه شریفه روحنه فاتحه** **8- 18 محرم سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 100 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Şaban oğlu Hacı Halil kızı Hoca Şerife Kadın'dır ve M. 3 Eylül 1890 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.136.Şaban Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1242-1243	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide

üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta servi ağacı tasvirli bitkisel süsleme yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی البآقی**
2- Hacı Halil Ağa Şaban zâde	**2- حاجی خلیل اغا شعبان زاده**
3- Gelmedi misli ânın Havrana	**3- کلمدی مسلی آنك حورانه**
4- Eyledi Hakka ruhunu teslim	**4- ایلدی حقه روحنی تسلیم**
5-İmtisâl etti emr-i Rahmâna	**5- امتثال ایتدی امر رحمانه**
6-Âb-ı Rahmetle mahv idüb cürmün	**6- آب رحمتله محو ایدوب جرمن**
7- Çıkar yüzü âk ânı divâna	**7- چیقار یوزی آق آنی دیوانه**
8- Ruhuna okuFâtihaİhlas	**8- روحنه اوقو فاتحه اخلاص**
9- Vasiyettir bu cemsle yazâna	**9- وصیتدر جمسله یازآنه**
10- Şaban zâde Hacı Halil Ağa ruhuna	**10- شعبان زاده حاجی خلیل اغا روحنه**
11- el- Fâtiha fî Hicri 5 RE (Rebiü'l-evvel) sene 1295	**11- الفاتحه فی حجر 5 را سنه 1295**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 141 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeilk bölümünde merhumun kim olduğunu belirttikten sonra Havran'ın büyüklerinden olduğunu ve Allah'tan mağfiret talebi içeren ifadeler sonrası tekrar kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinde kabirde medfun olan kişinin Şaban oğlu Hacı Halil Ağa olduğu ve M.9 Mart 1878 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı

düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.137. Hacı Mustafa Ağa'nın Eşi Fatma Hatun'nun Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1244	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt 2- Fena dünyaya meyl etmeyin bekâ olmaz olur yeksân 3-Gezüb âlemleri bir bir alır ibret olan irfân 4- Benim gibi gider bir gün kerkes-i pîr gerek sıbyân 5-Benim boynum önünde bana bir Fâtiha ihsan 6- İki âlemde şâd etsin beni Hâlık-ı yezdân 7- Merhum ve mağfur leha Şaban zâde	**1- آه من الموت** **2- فنا دنیایه میل اتمیك بقا اولمز اولور یکسان** **3- کزوب عالملری بر بر آلور عبرت اولان عرفان** **4- بنم کبی کیدر بر کون کرکسه پیر کرك صبیان** **5- بنم بوینم اوننده بکا بر فاتحه احسان** **6- ایکی عالمده شاد ایتسون بنی خالق یزدان** **7- مرحوم و مغفور لها شعبان زاده**

8- Hacı Mustafa Ağa'nın zevcesi Fatma 9- Hatun'un ruhiçün Fâtiha 10- Sene 1261	**8- حاجى مصطفى اغانك كريمه سى فاطمه** **9- خاتونك روحيچون فاتحه** **10- سنه 1261**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 100 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak dünyanın geçici olduğu, zamanı gelince her kesin öleceği ve dünyaya aldanmamaları gerektiğini tembihleyen ifadeler yer alır. Merhûmun ağzından ziyarete gelenlerden dua taleb edildikten sonra kimlik bilgileri iler metin sonlanır. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Şaban oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın eşi Fatma Hatun olduğu ve M. 1845 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.138.Ömer Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1245	**Çizim No:**	182
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle parçası üzerindedir. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı zerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil

celî tâ’lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun kısmı üzerinde boyun bölümünü dairesel bir biçimde saran, içerisinde bitkisel süslemelerin yer aldığı süsleme kuşağı yer almaktadır. Başlık çiçek buketi fomunda merkezde 4 çiçek ve bunların çevresinde gelişen yukarı ve iki yana sarkan yapraklardan oluşur.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine’l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ايتدى خدا ايلدى فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi eman	**3- ايرشدى اجل ويرمدى امان**
4- Hasretâ bir goncâ-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5-Kuş misali eyledi azm-i cinân	**5- قوش مثالى ايلدى عزم جنان**
6- Köle zâde Ömer Efendi kerimesi	**6- كوله زاده عمر افندى كريمه سى**
7- Şerife Hanım’ın ruhuna	**7- شريفه حانمك روحنه**
8- Fâtiha Receb sene 1325	**8- فاتحه رجب سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Köle oğlu Ömer Efendi eşi Şerife Hanım’dır ve M. Ağustos 1907 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ’lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı “**ى-ye”** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.139.Bekir Ağa'nın Oğlu Sâmi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1246	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bir kuş idim	**2-بر قوش ایدم**
3- Uçtum yuvadan	**3- اوچدم یوادن**
4- Balıkesirli Kahve	**4- بالیکسرلی قهوه**
5- -ci Bekir Ağa mahdumu	**5- جی بکر اغا مخدومی**
6- Sâmi ruhuna	**6- سامی روحنه**
7- Fâtiha 1345	**7- فاتحه 1345**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 70 cm En: 20 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Balıkesirli Kahveci Bekir Ağa oğlu Sâmi olduğu ve M.1926 yılında vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.140.Hasan Efendi'nin Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1247-1248	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen fomrda sivri kemer tepelikle sonlanan şahide iç yüzünde stilize incir ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Hallâk-ı ezel bak ne takdir eyledi	**2- خلاّق ازل باق نه تقدير ايلدى**
3-Meclis-i muhabbette iken kazâ-i nâgehân	**3- مجلس محبتده ايكن قضاى ناكهان**
4-Sû' kârin bi gayri Hak mecruh eyledi	**4- سو قرين بغير حق مجروح ايلدى**
5-Genç yaşımda oldum mübtelâ-i cân	**5- كنج ياشمده اولدم مبتلاى جان**
6-Derd-i hicrânımı kime anlatayım	**6- درد هجرانمى كيمه اكلاته يم**

7-İlahi kıl beni dahil şehid-i şâhdan 8- Kavuk zâde Hasan Efendi 9- Mahdumu Hüseyin Bey 10- Ruhuna Fâtiha Arâbi sene 1322	**7- الهی قیل بنی داخل شهید شاهدان** **8- قاویق زاده حسن افندی** **9- مخدومی حسین بك** **10- روحنه فاتحه \ عربی سنه 1322**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 153 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 152 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe genelinde ölümün Hakk'tan olduğu, genç yaşında ecelin kendisine geldiği, Hakk'tan şehidlik istediğini ifade eden satırlar ve merhûmun kimlik bilgileri yer alır. Kabirde medfun olan kişi Kavuk oğlu Hasan Efendi oğlu Hüseyin Bey'dir ve M. 1904-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozukluklar görülmektedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.141.Mahmud Ağa'nın Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1249	**Çizim No:**	183
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yanızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma

kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında Kitâbe üzerinde "S-C" kıvrımları ile bir bordür oluşturulmuş üzerinde ise her iki yana ve yukarıya doğru uzanan olan yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولماز امان**
3- Cürmümü afv eyleye Yâ Rabbe'l-mennân	**3- جرمنی عفو ایله یا ربّ یزدان**
4- Mağfiret kıl olmasın halim yaman	**4- مغفرت قیل اولماسون حالی یمان**
5- Mazhâr-ı nûr- şefaat kıl her zaman	**5- مظهر نوری شفاعت قیل هر زمان**
6- Merhum Emin oğlu Mahmud	**6- مرحوم امین اوغلی محمود**
7- Ağa'nın zevcesi Ümmühan	**7- اغانك زوجه سی امّهان**
8- Hatun ruhuna Fâtiha / fî 7 Safer sene 1250	**8- خاتون روحنه فاتحه \ فی 7 ص سنه 1250**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 91 cm En: 35 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Emin oğlu Mahmud Ağa'nın eşi Ümmühan Hatun olduğu ve M. 15 Haziran 1834'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.142.İsmail Efendi'nin Oğlu İbrahim Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1250	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan kâtibi kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1-هوالباقی**
2- Ecel geldi vakit oldu tamam	**2- اجل کلدی وقت اولدی تمام**
3- Çare yoktur gelse bile Lokman	**3- چاره یوقدر کلسه بیله لقمان**
4- Kabrim ziyaret eden ihvan	**4- قبرم زیارت ایدن احوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Kavuk zâde İsmail	**6- قاویق زاده اسماعیل**
7- Efendi zâde İbrahim	**7- افندی زاده ابراهیم**
8- Efendi ruhuna Fâtiha 1340	**8- افندی روحنه فاتحه 1340**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 88 cm En: 20 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Kavuk oğlu İsmail Efendi oğlu İbrahim Efendi olduğu ve M.1921 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile bozuk bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.143.Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1251	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti başlık ile tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur	**1- مرحوم ومغفور**
2-Ahmed	**2- احمد**
3- Ruhuna Fâtiha	**3- روحنه فاتحه**
4- Sene 1161	**4- سنه 1161**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 80 cm En: 21 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişi Ahmed2dir ve M.1748 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.144.Hacı Küçük Oğlu Halil Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1252-1253	**Çizim No:**	184
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi,*** Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk aşlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bit forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir adet servi ağacı motifine yer veriliştir

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**

2- Ubûr ettikçe kabrimden a'lâ yâ Eyyühâ	**2- عُبور ايتديكچه قبرمدن الا يا ايّها**
3- El-İhvân-ı duâ-i hayırla yâd	**3- الخوان دعاي خيريله ياد**
4- Eyleyin ki muhtâcım âna her an	**4- ايلين كه محتاجم اكا هر ان**
5- Merhum ve mağfûr leh el-Hâc	**5- مرحوم و مغفور له المحاجي**
6- Küçük zâde Halil Ağa	**6- كوجّك زاده خليل اغا**
7- nın ruhiçün el-Fâtiha	**7- بك روحيچون الفاتحه**
8- fî 25 Zi'l-hicce sene 1211	**8- فى 25 زالحجّه سنه 1211**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 110 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmun ağzından geride kalan kardeşlerinden hayr dua, ve Allah'tan mağfiret ifadeleri yer alır. Metnin devamında belirtilen kimlik bilgilerine göre kabirde Hacı Küçük oğlu Halil Ağa medfun olup M. 21 Haziran 1797'de vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra girift bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerde uyumsuzluklar görülür. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.145.Hacı Küçük'ün Oğlu Hacı Ali'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1254	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlar ayrılmış, 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Ziyaretten murad bir duadır	**2- زيارتدن مراد بر دعادر**
3- Bugün bana ise yarın sanadır	**3- بوكون بكا ايسه يارين صكادر**
4- Hacı Küçük zâde Hacı	**4- حاجى كوجك زادة حاجى**
5- Ali'nin ruhuna Fâtiha sene 1221	**5- على نك روحنه فاتحه سنه 1221**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 24 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 100 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Küçük'ün oğlu Hacı Ali olup M. 1806-07 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.146.Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1255-1256	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقى**
2- Merhum ve mağfur leh	**2- مرحومْ و مغفور له**
3- El- muhtaç ilâ Rahmeti	**3- المحتاج الي رحمة**
4- Rabbihi'l-gafûr el-Hâc	**4- ربّه الغفور الحاج**
5- Hüseyin Ağa ruhiçün	**5- حسين اغا روحيچون**
6- Bî hürmete'l-Fâtiha	**6- بحُرْ مته الفاتحه**
7- fî 25 ZE (Zi'l-kâde) sene 1197	**7- فى 25 ذا سنه 1197**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 135 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 137 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Hüseyin Ağa olduğu ve M. 22 Ekim 1783 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra

istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم**- merhûm" kelimesinde "**و-م** /mim -vav" ve "**و- مغفور** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk ve serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.147.Hacı Küçük Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1257-1258	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Fenâdan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini Hak ravzâ-i cennet	**3- ایدة قبرینی حق روضهء جنت**
4- Hacı Küçük oğlu merhum	**4- حاجی کوجك اوغلو مرحوم**
5- Ve mağfur el- Hâc Ahmed Ağa'nın	**5- ومغفور المحتاج احمد اغا نك**
6- Ruhiçün el-Fâtiha	**6- روحیچون الفاتحه**
7- fi 25 M (Muharrem) sene 1232	**7- فی 25 م سنه 1232**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 112 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Küçük oğlu Hacı Ahmed Ağa olup M. 15 Aralık 1816 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde uyumsuzluklar görülür. Metin içinde "**مرحوم**- merhûm" kelimesinde "**و-م** /mim -vav" ve " **و مغفور**- ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk ve serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.148.Süleyman Ağa'nın Oğlu Süleyman Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1259	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- İzâ câe'l-Ecel Lâ yenfâğu'l-amel	**1- إذا جاء الأجل لا ينفع الأمل**
2- Tâzelindi firkâtim hûn oldu bî azm-i bî karar	**2- تازه لندى فرقتم خون اولدى بعزم بيقرار**
3- Gitti bu oğlum Süleyman Bey ilâ dârü'l-karâr	**3- كتدى بو اوغلم سلمان بك الى دار القرار**
4- Birbiri halefindeyik hafta mürur-u geçmedim	**4- بر برى خلفنده يك هفته مرورى كجمدن**
5- Gördü rahat yok cihanda gitti ol vâlâ tebâr	**5- كوردى راحت يوق جهانده كتدى اول ولا تبار**
6- Ceddi âlâsı Müderris-i Âlimi nahrîr-i âsa	**6- جدّ الاسى مدرّس علمى نحرير آسآ**
7- Şöhreti kâşânesi Ahmed Efendi nâmdar	**7- شهره تى كاشانه سى احمد افندى نامدار**
8- Söyle bir tarihi cevher ey Niyazi kıl dua	**8- سويله بر تاريخ جوهر اى نيازى قيل دعا**
9- Eyle kabrin yâ ilâhi bâğ-ı vildân bâ'l-mekkâr	**9- ايله قبرين يا الهى باغ ولدان بالمكار**
10- Merhum ve mağfur leha el-Hâc Küçük zâde Süleyman	**10- مرحوم و مغفور له الحاج كوجك زاده سليمان**
11- Ağa mahdumu Süleyman Bey ruhuna Fâtiha	**11- اغا مخدومى سليمان بك روحنه فاتحه**
12- fî gurre S (Safer) sene 1246	**12- فى غره ص سنه 1246**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 88 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "ecel geldiğinde amel fayda etmez" anlamındaki serlevha ile başlamaktadır. Metin içinde merhûmun vefatı üzerine hüzün be ayrılık dolu ifadeler sonrası şair Niyazi tarafından vefat tarihi ebced ile düşüldükten sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Hâc Küçük oğlu Süleyman Ağa oğlu Süleyman Bey olup M.Temmuz 1830'da vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.149.Süleyman Ağa'nın Kızı Şefika Monla'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1260	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 15 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun kısmında kıvrık dal ve yaprakların yanı sıra hotoz başlığın alt yüzünde kabartmalı biçimde verilmiş gül goncası motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Kullu nefsin zâikatul mevt	**1- كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ**
2- Âh … eldemi o hazin kâr çiçek	**2- آه كلغبنه مى؟ الدمى او حزين كار چيچك**
3- Yakdı mı sinemi dağ esdi fesâ nârin çiçek	**3- ياقدمى سينه مى داغ اثدى فثا؟ نارن چيچك**
4- Mâ hasîl yaşı iki üç iken etti rıhlet	**4- ما حصيل يشى ايكى اوج ايكان اتدى رحلت**
5- O benim monla şefikâm ruh-u şehvâr çiçek	**5- او بنم منلا شفيقه م رخ شهوار چيچك**
6- İrci'i emrine ol halde icâbet etti	**6- ارجعى امرينه اول حالده اجابت اتدي**
7- Sebeb oldu ki ânın azmine ol nâr-ı çiçek	**7- سبب اولدى كه انك عزمنه اول نار چيچك**
8- Sûb-ı Rıdvan idüb gördü bekâda cenneti	**8- صوب رضوان ايدوب كيوردى بقاده جنّت**
9- Lîk mahzun idüb bizleri ol mâr çiçek	**9- ليك محزون ايدوب بزلرى اول مار چيچك**
10- Niyazi sen âna tarihin alâ'sını yaz	**10- نيازى سن اكا تاريخك اعلاسنى ياز**

11- Eylesün Fâtiha zair ve desün dâr-ı çiçek 12- Merhûmetû ve mağfûretûn lehâ el-Hâc Küçük 13- Zâde Süleyman Ağa kerimesi Şefika Monla 14- Ruhuna el-Fâtiha / fî 23 M (Muharrem) sene 1246	**11- ايلسون فاتحه زائر و ديسون دار چيچك** **12- مرحومة و مغفورة لها الحاج كوجّك** **13- زاده سليمان اغا كريمه سى شفيقه منلا** **14- روحنه الفاتحه \ فى 23 م سنه 1246**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 145 cm En: 29 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Her canlı ölümü tadacaktır[77]" meâlindeki ayet ile başladıktan sonra merhûmenin eşinin dilinden ona olan muhabbeti vce hüznünün ifade edildiği satırlar yer alır. Metnin devamında şair'in Niyazi olduğu ve vefat tarihini ebced ile düşdüğü ifade edilir. Kimlik bilgilerinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı Küçük oğlu Süleyman Ağa kızı Şefika Monla olduğu ve M.14 Temmuz 1830'da vefat ettiği söylenmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.150.Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1261	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

[77] Kur'ân-ı Kerîm, Ankebût Suresi – 57.

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahdeli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvelerle satırlara ayrılmış, 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklarla oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir. Ayak şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir**.**

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Fenadan bekâya meyl etmeyi bekâ olur velev Yeksan 3- Görüb alemleri bir bir alur ibret olan irfân 4- Benim gibi gider bir gün kerkese pîr-i gerek sayan 5- Benim bu sînem üstünde bize bir Fâtiha ihsân 6- İki Âlemde şâd etsün ol Rabbi Yezdân 7- Karavicir zâde el-Hâc Muhammed Ağa'nın zevcesi 8- Merhume Rukiye Hanım ruhuna el-Fâtiha 9- fî gurre L (Şevval) sene 1264	**1- هوالباقى** **2- فنادن بقايه ميل اتمك بقا اولر ولو يكسان** **3- كروب عالملري بر بر آلور عبرت اولان عرفان** **4- بنم كبى كيدر بر كون كركسه پير كرك صيان** **5- بنم بو سينم اُستُوندة بزة بر فاتحه احسان** **6- ايكى عالمده شاد ايتسون اول رب يزدان** **7- قره وجير زاده الحاج محمّد اغانك زوجه سى** **8- مرحومه رقيّه حانم روحنه الفاتحه** **9- فى غره ل سنه 1264**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 123 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 103 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede dünyanı fâniliği, gidenlere bakıp ibret alınması gerektiği ve ziyaretçilerden dua talebi temennileri içeren ifadelerle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinde hareketle kabirde medfun olan kişi Karavicir Hacı Muhammed Ağa'nın eşi Rukiye Hanım olup M. Ağustos 1848'de vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.151.Hüseyin Ağa'nın Eşi İbriş Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1262-1263	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. Baş şahidesi, düşey dikdörtgen bir forma sahip boyun kısmı üzerinde yer alan hotoz başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi kenarları "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin boyun kısmı üzerinde yan yana dizili stilize altınlar ile oluşturulmuş bir gerdanlık motifi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dilimli sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru yükselen bir servi ağacı motifi, servi ağacının her iki yanından yukarıya doğru uzanan birer kıvrık dal etrafında gelişen yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında tepe noktasından her iki yana ve aşağıya doğru genişleyen yapraklarla oluşmuş bitkisel süsleme unsurlarına da yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki fî 15 M (Muharrem) sene 1270	**1- هوالباقی \ فی 15 م سنه 1270**
2- Âh ile zâr kılarım gençliğime doymadım	**2- اه ایله زار قیلارم کنجلکمه طویمدم**
3- Hasreta fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**3- حسرتا فانی جهاندە طول عمر سورمدم**
4-Takdir-i emir bu imiş tâ evelden bilmedim	**4- تقدیر امر بو ایمش تا اولدن بلمدم**
5- Karavicir oğlu Hüseyin Ağa'nın	**5- قره وجیر لوغلی حسین اغانك**
6- Zevcesi merhume ve mağfure leha	**6- زوجه سی مرحومه و مغفوره لها**
7- İlâ Rahmeti Rabbihi'l-gafûr İbriş Kadın	**7- الی رحمت ربّه الغفور ابریش قدین**
8- Ruhiçün Fâtiha	**8- روحیچون فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 114 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 24 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Karavicir oğlu Hüseyin Ağa'nın eşi İbriş Kadın'dır ve M.18 Ekim 1853 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli değildir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.152.Hacı Osman Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1264	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2-Etti rıhlet gark-ı Rahmet oldu bir dünya eri	**2- ایتدی رحلت غرق رحمت اولدی بر دنیا ارى**
3- Doldu envâr-ı imanla o sadr-ı envârı	**3- دولدی انوار ایمنیله او صدر انوار**
4- Terk edip dâr-ı fenâyı ircî'i kavlin görüb	**4- ترك ایدوب دار فنایی ارجعی قولك كوروب**
5- Ravzâ-i cennet ola ânın ruhu ve makberi	**5- روضهء جنت اوله انك روحی و مقبرى**
6- Hacı Osman zâde merhum Mustafa	**6- حاجی عثمان زاده مرحوم مصطفى**
7- Ağa'nın ruhuna el-Fâtiha	**7- اغانك روحنه لله الفاتحه**
8- Sene 1292	**8- سنه 1292**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmun bu dünyadan imanla göçdüğünü, yerinin cennet olması temennisini içeren ifadeler ve kimlik bilgileri yer almaktadır. Metinden kabirde medfun olan kişinin Hacı Osman oğlu Mustafa Ağa olduğu ve M.1875-76 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil

celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde "**مصطفى**-Mustafa" ismindeki "**ف-ط**" "Tı ve Fe" harfleri iç içe yazılmıştır. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.153.Kundakçı Halil Hoca'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1265-1266	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Bektâşi tâcı başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Allahümme yâ vâsi'al-mağfireh	**2- اللهم یا واسع المغفور**
3- İlâhi ravzâ-i cinân eyle	**3- الهی روضهء جنان ایله**
4- Makâmımız merhume ve mağfure Kundakçı	**4- مقامن مرحومه و مغفورة قوندقجی**
5- Halil Hâce ervahına Fâtiha	**5- حلیل حواجه روحنه فاتحه**
6- Sene 1265	**6- سنه 1265**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 135 cm En:28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 123cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Ey mağfireti çok geniş olan Allah'ım!" anlamıdaki farklı bir serlevha ile başlamaktadır. Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kundakçı Halil Hocan olduğu ve M. 1848-49 yılında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.154.Hacı Ömer Ağa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1267	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kız üzerinde yer alan Azîzi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun kısmı altında yer alan omuz bölümünde her iki yanda verilmiş açılmış birer çiçek motifi etrafında gelişen yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالباقی**

2- Meskenim kara toprak kasr-ı sarayı neylerim 3- İçdim ecel şerbetini âhla Lokman neylerim 4- Firkatte eyleşende kaldığım düşman elinden gideyim 5- Dil söylemez oldu bu dem bir gül olur söylerim 6- Elden gidince gençliğim on dokuzunda rıhletim 7- Cenneti gülistân meskenim bağıştan-ı neylerim 8- Gittiğinde cân soldu beden kabrim oldu vatan 9- Ayrıldım ata ve anadan mülki cihanı neylerim 10- Karavicir zâde Hacı Ömer Ağa mahdumu Hasan 11- Ruhuna Fâtiha fî Rebiü'l-âhîr sene 1308	**2- مسکنم قره طبراق قصر سرای نیلرم** **3- ایچدم اجل یربتنی آهله لقمان نیلرم** **4- فرقت ایلشنده قالدیغم دشمان الندن کیده یم** **5- دیل سویلمز اولدی بو دم بر کول اولور سویلرم** **6- الدن کیدنجه کنجلکم اون طقوزنده رحلتم** **7- جنت کلستان مسکنم باغوستان نیلرم** **8- کتدکده جان صولدی بدن قبرم اولدی وطن** **9- آیرلدم اتا و انادن ملکی جهاننی نیلرم** **10- قره وجیر زاده حاجی عمر اغا مخدومی حسین** **11- روحنه فاتحه فی ربیع الاخر سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 168 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak ölüme duyulan hüzün, 19 yaşında vefat ettiği, ana ve babasından ayrıldığı ve kimlik bilgileri yer alır. Kitâbe metninden hareketle kabirde medfun olan kişinin Karavicir oğlu Hacı Ömer Ağa oğlu Hasan olduğu ve M. Kasım 1890'da vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.155.Ahmet Usta'nın Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1268-1269	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında merkezde yer alan bir lâle motifinin her iki yanına yerleştirilmiş yapraklarla oluşmuş bitkisel süsleme yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş murâdım almadım	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Kesim oğlu Ahmed Usta	**4- كسيم اوغلى احمد اوسته**
5- Kerimesi Fâtıma Hanım'ın	**5- كريمه سي فاطم خانمك**
6- Ruhuna el-Fâtiha sene 1322	**6- روحنه الفاتحه سنه 1322**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 94 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy:90 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kesim oğlu Ahmed

Usta kızı Fâtıma Hanım'dır ve M. 1904-05 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.156.Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1270-1271	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında alt kısımdan her iki yana doğru uzanan yapraklar, yaprakların tepe kısmında ise yan yana verilmiş 3 adet çiçek motifine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve sene 1329	**1- هو سنه 1329**
2- Müyesser oldu bana şehâdet	**2- میسر اولدی بکا شهادت**
3- İlâhi sen nasip eyle saadet	**3- الهی سن نصیب ایله سعادت**
4- Bulam tâ ki Râsûlullahtan şefaat	**4- بولم تاکه رسول اللهدن شفاعت**
5- Arıcı Abidin zâde Yusuf Efendi	**5- آریجی عابدین زاده یوسف افندی**
6- Kerimesi ve Arnabud Halid	**6- کریمه سی و ارنبود حالد**

7- Efendi zevcesi Reyhane Hanım 8- Ruhiçün Fâtiha	**7- افندی زوجه سی ریحانه حانم** **8- روحیچون فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 118 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Arıcı Abidin oğlu Yusuf Efendi kızı ve Arnabud Halid Efendi eşi Reyhane Hanım olup M.1911 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumsuzdur. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.157.Mustafa Ağa'nın Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1272-1273	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar formundadır. Şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Mahmûdi fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin boyun kısmı altında yer alan omuz bölümünde kıvrık dal ve yapraklarla oluşturulnuş bitkisel

süsleme unsurlarına yer verilmiştir. **Ayak şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde stilize servi ağacı motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Dilfürûz bağçenin bir sünbül-i kılmış iken 3- Rûz-u şeb mâder pederde hasb-i hâl olmuş iken 4- Seyf ve tâ'ûn uğrayıb kıldı menhîd âh hasretâ 5- Nâm-ı İbrahim Ağa şöhretleri bulmuş iken 6- Allah Allah böyle firkat böyle hasret verme kim 7- Müdded-i ömürle olur hayr-ı halef sanmış iken 8- Ehile kaldım Niyazi ben duâ-i fevtine 9- Eyle kabrin ravzâ yâ Rab bâri fevt olmuş iken 10- Hacı İbrahim Ağa zâde Mustafa Ağa'nın mahdumu 11- Merhum İbrahim Ağa ruhiçün el-Fâtiha 12- fî 15 S (Safer) sene 1252	**1- هوالباقی** **2- دلفروزی بغجه نك بر سنبلی قلمش ایکن** **3- روز یب مادر پدردة حسب و حال اولمش ایکن** **4- سیف و طاون اوغرایوب قیلدي منهید اة حسرةتا** **5- نامی ابراهیم اغا شهرتلری بولمش ایکن** **6- الله الله بویله فرقت بویله حسرت ویرمه کیم** **7- مدّ عمریله اولور حیر خلف صالمش ایکن** **8- اهیله قلدم نیازی بن دعائی فوتنه** **9- ایله قبرین روضه یا رب باری فوت اولمش ایکن** **10- حاجی ابراهیم اغا زادة مصطفی اغانك محدومی** **11- مرحوم ابراهیم اغا روحیچون الفاتحه** **12- فی 15 ص سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 121 cm En: 27 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 128 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde merhûmun vefatına ilişkin hüzün, âh dolu ifadeler sonrası yerini cennet olması temennisi ve kimlik bilgileri yer alır. Metinde şair Niyazi tarafından vefat tarihi ebced ile de düşülmüştür. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı İbrahim Ağa oğlu Mustafa Ağa'nın oğlu İbrahim Ağa olduğu ve M. 1 Haziran 1836 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile

değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli kısmen teşrifatlı ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "مرحوم-merhûm" kelimesinde "و-م /mim -vav" harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk, bazı "ى-ye" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.158.Mehmet Kızı Emine'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1274	**Çizim No:**	185
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbesine yer verilmiştir. Şahidenin bitkisel bezemeli başlığında merkezde yer alan büyükçe bir çiçek motifi, motifin alt kısmına yerleştirilmiş yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Dünya sarayında gönce gül idim bir zaman	**2- دنیا سرایند بر غنجه کل ایدم بر زمان**
3- Yetişdi ecel şerbeti ânda sundum heman	**3- یتشدی اجل شربتنی آنده صوندم همان**
4- Anamın babamın sevgilisi idim bir zaman	**4- انامك بابامك سوكلسی ایدم بر زمان**
5- Erişdi ecel başa oldum nagehân	**5- ایرشدی اجل باشبه اولدم ناكهان**
6- Merhum Halil Ağa oğlu Mehmed	**6- مرحوم حلیل اوغلی محمد**

7- Kerimesi Emine ruhuna el-Fâtiha 8- Sene 1305	**7- کریمه سی امینه روحنه الفاتحه** **8- سنه 1305**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Halil Ağa oğlu Mehmed kızı Emine olup M.1885-86 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri bozuktur. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk, bazı "**ى-ye"** harflerinin geriye doğru keşidelendirilmesi ile de yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.159.Kasab Mustafa'nın Eşi Hatice'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1275-1276	**Çizim No:**	186
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında iri yapraklar içinde buktet formunda yanlarda lâle yukarda ise 5 gül goncası şeklinde düzenleme yer alır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır.

Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir çiçek dalı etrafına yerleştirilmiş yaprak ve çiçeklerle oluşturulmuş bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1324	**1- سنه 1324**
2- Âh mine'l-mevt	**2- آه من الموت**
3- Ne âl'i makâm imiş bu dâr-ı bekâ	**3- نه عالی مقام ایمش بو دار بقا**
4- Cennet-i firdevsle müyesser kıldı ıtâ	**4- جنت فردوسله مسثر قیلدی عطا**
5- Oldu sebeb vaz'ı hamel mevtime	**5- اولدی سبب وضع جمل موتمه**
6- Çare yok imiş bu derdime	**6- چاره یوق ایمش بو دردیمه**
7- Zevcim ile ömür sürmedim sekiz sene	**7- زوجم ایله عمر سوردم سکز سنه**
8- Sekiz saat kadar gelmedi kendime	**8- سکز ساعت قدر کلمدی کندیمه**
9- Adalı Kasab Mustafa zevcesi	**9- اطه لی قصاب مصطفی زوجه سی**
10- Hatice Nâzik ruhuna Fâtiha	**10- حدیجه نازیك روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 43 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 127 cm En: 29 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum metinde belirttiği üzre merhûme hamile iken dermansız bir hastalık sonucu vefat ettiği, eşi ile 8 yıllık evli kaldıkları ve vefat ettiği ifade edilir. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Adalı Kasab Mustafa eşi Hatice Nâzik olup M. 1906-07 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.160.Kayalı Oğlu Hacı Seyyid Ahmet Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1277-1278	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Meskenim kıl ya Hûda lütfunla Darü'l-selam	**2- مسکنم قیل یا خدا لطفك یا دار السلام**
3- Eyle handân bu garîbi abdin …	**3- ایله حندان بو قریب عبدك روقیازم؟**
4- Cürmümü afv-ı ilâhi cümleden sensin Rahîm	**4- جرممی عفو الهی جملدن سنسین رحیم**
5- Şol zamanikim ümmetidir çağırır fahri elâmına	**5- شول زمانیکیم امّتی جاعریر فخر الام نا**
6- Merhum ve mağfur eşrâf-ı handân	**6- مرحوم ومغفور اشراف حاندن**
7- Kayalı zâde el-Hâc es-Seyyid el-Hâc	**7- قیالی زادة الحاج السید الحاج**
8- Ahmed Ağa'nın ruhiçün Fâtiha	**8- احمد اغانك روحیچون فاتحه**
9- fî gurre CE (Cemâziye'l-evvel) sene 1263	**9- فی غره جا سنه 1263**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 136 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 102 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kayalı oğlu Hacı Seyyid Hacı Ahmed Ağa olduğu ve M. Nisan 1847 senesinde vefat etttiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde kısmne hareke teşrifi unsurlar yer alır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması ve "**و مغفوره-** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.161.Muharrem Bey'in Eşi Hayriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1279-1280	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Şahideler pehlenin kalan parçaları üzerindedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek bıuketi formunda bitkisel bezemeli başlıkla sonlandırılmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz bölümünde her iki yanda yükseltilerek verilmiş çıkıntılar üzerinde yaprak ve çiçelerden oluşan süslemeler yer almaktadır. Başlık kısmında merkezde yer alan büyükçe bir çiçek buketi, her iki yandan ve yukarıdan çevreleyen 5 adet çiçek ve çiçeklerin etrafına

yerleştirilen yapraklarla oluşmuş bitkisel süsleme yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal, dalın etrafına yerleştirilen yaprak ve çiçeklerle oluşturulmuş bitkisel süslemelere yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında alt kısımdan her iki yana ve yukarıya doğru uzamakta olan yapraklarla oluşturulmuş bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Kayalı zâde Muharrem Bey'in	**2- قیالی زاده محرم بکك**
3- Refikası Hayriye Hanım	**3- رفیقه سی خیریه خانم**
4- Zevcinin yunanlılar tarafından nef'î	**4- زوجنك یونانلیلر طرفندن نفی**
5- Olunmasından müteessiren 25 yaşında	**5- اولنمسندن متأثراً 25 یاشنده**
6- İrtihâl eylemişdir ruhuna Fâtiha	**6- ارتحال ایلمشدر روحنه فاتحه 7**
7- Sene 1339 mayıs	**7- مایس سنه 1339**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 27 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 130 cm En: 25 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kayalı oğlu Muharrem Bey'in eşi Hayriye Hanım olduğu anlaşılmaktadır. Hayriye Hanım 25 yaşında iken eşi Muharrem Bey'in yunanlılar tarafından öldürülmesi sonucu üzüntüsünden M. Mayıs 1923' de vefat etmiştir. Metinde tarihsel bir olaya vurgu yapılması o dönemin sosyal olayları hakkında da veri sunmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.162.Kayalı Zade Hacı Mehmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1281-1282	**Çizim No:**	187
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerine yer alan örfî destarlı başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt bölümden başlayarak tepeliğe kadar yoğun bir süsleme yer almaktadır. Alt bölümde kurdele formunda merkezde beş yapraklı çiçek ve bunun etrafında iki yöne uzanan yapraklar yer alır. Gövdenin merkezinde tepeliğe yakın bir konumdan ters palmet motifi içerisinden üçlü zinicirle sarkıltılan kandil motifi yer alır. Kandilin gövdesi üzerinde biribirine dönük "C" kıvrımları, stilize lotus çiçeği ve kıvrık dallardan oluşan bir düzenleme görülür. Tepelik yüzeyinde yukarı ve yanlara uzanan yaprak dizisi, alt bölümde kurdele düğümü ve gövdenin iki yanına sarkan kurdele bağları yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Yunanın pençe-i gaderiyle esârette geçen	**2- یونان پنچهء غدریله اسارتده کچن**
3- İğtirâbımda ölümlerle tesârum haberi	**3- اغترابمده اولو ملرله تصادم خبری**
4- Hâke ser mesd-i nihâfetle vücûd-u pederi	**4- خاکه سر مثدی نخافتله وجود پدری**
5- Kardeşim askere öç almak içün gitmişken	**5- قارده شم عسکره اوج آلمق ایچون کتمشکن**
6- Kalbini yaralayan gamla silinmiş hançer	**6- قلبنی یاهلیان غمله سلینمش خنچر**

7- Sinem'i deldiği her demde serşekim yürüsün	**7- سینه می دلدیکی هر دمده سرشکم یوروسون**
8- Merkâdi pâki Rahmet ebediyen yürüsün	**8- مرقد پاکی رحمت ابدیاً یوروسون**
9- Haile dedi felaketzede biçâre peder!	**9- هائله دیده فلاکتزده بچاره پدر!**
10- Her taraf Kâbeye dönmüş sevinirken rüfakâ	**10- هر طرف کعبه یه دونمش سوینیرکن رفقا**
11- Vatana geldiğim anda bu musibette nedir!	**11- وطنه کلدیکم آنده بو مصیبت ده نه در؟**
12- Kayalı zâde Hacı Mehmed'i almış Mevla	**12- قیالی زاده حاجی محمدی آلمش مولا**
13- Ruhuna Fâtiha hân ol ecri âl ey zâ'ir	**13- روحنه فاتحه خوان اول اجرآل ای زائر**
14- Muharrem	**14 محرّم**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 152 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 163 cm En: 35 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde merhûmun yunan elinde esir olarak vefat eden babasının öcünü almak için askere gitmişken dermansız bir hastalıktan vefat eden Kayalı oğlu Hacı Mehmed'in kabri olduğu anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.163.Hacı Kayalı Oğlu Hacı Muhammed Ali'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1283-1284	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Baş şahideli toprak mezarda şahidel doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında, kabartmalı biçimde verilmiş ters dönmüş çiçek motifine verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bakıp geçme ricam budur ey Muhammed Ümmeti	**2- بقوب کچمه رجام بودر ای محمّد امتی**
3- Mevtânın diriden bir Fâtihadır minneti	**3- موتانك دیریدن بر فاتحه در منتی**
4- Gelip kabrimi ziyaret eden ey Râsûlün Ümmeti	**4- کلوب قبریمی زیارت ایدن ای رسولك امتی**
5-Bize bir Fâtiha ihsân eden bulur cenneti	**5- بزه بر فاتحه احسان ایدن بولور جنتی**
6- Hacı Kayalı zâde Hacı Muhammed Ali	**6- حاجی قیالی زاده حاجی محمد علی**
7- Efendi ruhuna Fâtiha	**7- افندی روحنه فاتحه**
8- Sene 1330	**8- سنه 1330**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 128 cm En: 31 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Hacı Kayalı oğlu Hacı Muhammed Ali Efendi olduğu ve M.1911-12 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı

içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.164.Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Hatice'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1285-1286	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Arapça ve Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan 3 adet gül goncası motifi etrafında yapraklarla oluşturulan bitkisel süsleme yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanan ağaç tasvir edilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Yâ er-Rahîm el-Hallâk er-Rahîm umurûnâ	**2- يا ارحم الحلاّق ارحم امورنا**
3- Yâ Rabbena bî fazlın tehassüm kusûrunâ	**3- يا ربّنا بفضلك تحسّم قصورنا**
4- Şol demki hâke saldı bâd-ı ecel	**4- شول دمكى خاكه صالدى باد اجل**
5- İftah mine'l-cinân riyâz kuburûnâ	**5- افتح من الجنان رياض قبورنه**
6- Bir köhne köprüdür bu cihana gelen göçer	**6- بر كهنه كپريدر بو جهانه كلان كچر**
7- Balasın? Ve's-selâma ic'âl ubûrnâ	**7- بالاسن والسّلامه اجعل عبورنا**

8- Şaban zâde Hacı Halil Ağa'nın zevcesi 9- Merhûme ve mağfûr lehâ Hatice binti Hacı 10- Muhammed Ağa ruhiçün Lillâhi'l-Fâtiha 11- fî gurre Şevval sene 1294	**8- شعبان زآده حاجی خلیل اغانك زوجه سی** **9- مرحومه و مغفور لهآ خدیجه بنت حاجی** **10- محمّد اغا روحیچون لله الفاتحه** **11- فی غره شوال سنه 1294**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 117 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 108 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde *" Ey her işimizin yaratıcısı ve merhamet edeni, Ey Rabbimiz, faziletinle kusurlarımızı görme, Şu anda ecel rüzgarı toprağa attı, Kabrimize cennetlerinden bir bahçe açBu dünya bir köprüdür her gelen geçip gider*" anlamındaki Arapça ibareler yer alır. Kitâbe içeriğinden kabirde medfun olan kişinin Şaban oğlu Hacı Halil Ağa eşi, Hacı Muhammed Ağa kızı Haitce olduğu ve M. Ekim 1877 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri hatalı olmakla birlikte ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.165.Hüseyin Bey'in Kızı Zekiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1287-1288	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler beton malzemeyle yapılmış birer kaide üzerine yerleştirilmiştir. **Baş şahidesi**; düşey dikdörtgen fomrda dairesel bir gövdeye sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahidenin Kitâbe metni etrafında iri yaprak kıvrımları ile oluşturulmuş bitkisel bir bordür yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı çiçek buketi formunda 4 adet gül goncası motifi etrafında gelişen yapraklarla oluşan bitkisel süsleme şeklindedir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda gövde kısmı dairesel görünümdedir. Şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bayan başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında içerisinde yaprakların olduğu bitkisel süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı, çiçek buketi şeklinde merkezde yer alan 4 adet gül goncası motifi etrafında bitkisel bezeme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
Baş Taşı	**Baş Taşı**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Seni her dem terevvüm? eylemekde sâkî devran	**2- سنی هر دم تروم؟ ایلمکده صاقئ دوران**
3- Hazır kıl tâbîi olma hâhiş nefs ve hevâya	**3- حزیر قیل تابع اولمه خواهش نفس و هوایه**
4- Def'î dehrin gül-ü râğnası oldum ben de ey zâir	**4- دفع دحرك کل رعناسی اولدم بن ده ای زائر**
5- Hazanım gelmeden azm eyledim dâr-ı bekâya	**5- حزانم کلمدن عزم ایلدم دار بقیایه**
6- Şühûr mağfirette vaz'ı ederken hamlimi nakâh	**6- شهور مغفرت وفع ایدرکن حملمی ناکاه**
7- Nihayet mürg-ü cân pervâz idüb sevi semâya	**7- نهایت مرغ جان پرواز ایدوب سوی سمایه**
Ayak Taşı	**Ayak Taşı**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Kayalı zâde merhum Hüseyin	**2- قیالی زاده مرحوم حسین**
3- Bey'in kerimesi merhume	**3- بکك کریمه سي مرحومه**
4- Zekiye Hanım'ın ruhuna	**4- زکیه خانمك روحنه**

5- Rızâen-lillâh el-Fâtiha 6- fî 10 Receb sene 1312	**5- رضاءً لله الفاتحه** **6- فی 10 رجب سنه 1316**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 40 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 40 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Baş taşının Kitâbe metninde merhûmenin ağzından ölüme atıfta bulunab ifadeler yer alır. Ayak taşı bölümünde kimlik bilgileri içeren ifadelerle Kitâbe tamamlanır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kayalı oğlu Hüseyin Bey'in kızı Zekiye Hanım olduğu ve M. 7 Ocak 1895'de vefat ettiği belirtilmektedir. Baş taşında kullanılan yazı hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez. Ayak taşı üzerinde bulunan Kitâbe yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.166.Muhammed Bey'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1289-1290	**Çizim No:**	188
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında cami ve minare

figürleri, mimari süslemenin yanı sıra gonca gül motiflerine de yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt \ sene 1254 2- İlâhi ravzâna cinân eyle makâmın 3-Muhammed Bey kerimesi merhum 4-Ümmühan Kadın ruhuna 5- Fâtiha	**1- آه من الموت \ سنه 1254** **2- الهى روضهء جنان ايله مقامن** **3- محمّد بك كريمه سى مرحوم** **4- اومّهان قدين روحنه** **5- فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 88 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Muhammed Bey kızı Ümmühan Kadın olduğu ve M. 1838-39 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.167.Kuru İmamın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1291-1292	**Çizim No:**	189
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında merkezde cami ve minare figürleri, cami ve minarenin her iki yanında yaprak ve çiçeklerle oluşturulmuş bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy sene 1272	**1- هوالحی سنه 1272**
2- Kuru İmam zevcesi Fâtıma Hanım şimdi	**2- زوجهء قوری امام فاطمه حانم شمدی**
3- Dâvet-i hazreti Yezdâna icabet etti	**3- دعوت حضرت یزدانه اجابت ایتدی**
4- Kovuğunda dâr-ı fenâ bakdı misâfir hâneye	**4- قویغی ند دار فنا باقدی مسافر خانه**
5- Aslına avdeti bin cânına minnet etti	**5- اصلنه عودتی بك جاننه منت ایتدی**
6- Rızâe'l-lillâh Fâtiha	**6- رضاءً لله فاتحه**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 142 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 140 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kuru İmam eşi Fâtıma Hanım olduğu ve M. 1855-56 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metiniki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik yazımları uyumsuzdur. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.168.Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiyye Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1293-1294	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudsan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هواحیّ الباقی**
2- Erişüb nagâh vebâ beldemiz halâsa yok mahâl	**2- ایرشوب ناکاة وبا بلدمز حلاصه یوق محال**
3-Bu imiş takdir elden çare kılmak imtesâr	**3- بُو ایمش تقدیر ازلدن چارة قلمق امتثار**
4- Çünkü terk eyledim fenâyı azm-i ukbâ eyledim	**4- چونکه ترك ایلدم فنائ عزم عقبا ایلدم**
5- Meskenim kıldı cennet ey Pâdeşâh-ı bî zeval	**5- مسکنم قیل جنّت ای پادشاه بی زوال**
6- Kuru İmam oğlu el-Hâc Muhammed	**6- قوری ایمام اوغلی الحاج محمّد**
7- Ağa'nın zevcesi merhume Rukiyye	**7- اغانك زوجه سی مرحومه رُوقیّه**
8- Hatun ruhuna el-Fâtiha fî 15 R(Rebiü'l-âhir) sene 1252	**8- حاتون روحنه الفاتحه \ فی 15 ر سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 27 cm

	Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmun beldede ortaya çıkan vebâ hastalığından vefat ettiği ifade edilmektedir. Metnin devamında Hakk'tan yerinin cennet olması temennisi ve kimlik bilgileri içeren satırlar yer alır. Kitâbeden kabirde medfun olan kişinin Kuru İmam oğlu Hacı Muhammed Ağa eşi Rukiyye Hatun olduğu ve M. 30 Temmuz 1836 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri kısmen uyumludur. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.169.Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1295-1296	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidienin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan çiçek demeti formundaki birkisel başlık iki adet gonca gül motifi etrafındaki yapraklardan oluşan bitkisel süsleme şeklindedir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süslemeye yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bu cihanda bulmadım hiç rahatı	**2- بو جهانده بولمدم هيچ راحتى**
3- İhtiyâr ettim ânın içün rıhleti	**3- احتيار ايتدم انك ايچون رحلتى**
4- Kimse gülmez kimse dahi gülmeye	**4- كمسه كولمز كمسه دخى كولميه**
5- Zevkine değmez şu cihanın muhni	**5- زوقنه دكمز شو جهانك محنتى**
6- Hacı Ahmed Ağa'nın kerimesi	**6- حاجى احمد اغانك كريمه سى**
7- Emine Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**7- امينه خانمك روحنه فاتحه**
8- Sene 1300	**8- سنه 1300**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 29 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ahmed Ağa'nın kızı Emine Hanım olup M.1882-83 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.170.Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hesnâ Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1297-1298-1299	**Çizim No:**	190

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. Şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli çiçek buketi tarzında bir kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlığı üzerinde merkezde iri bir bül goncası iki yanında çiçek kabartması ve çevresini saran yapraklardan oluşan bir düzenleme gösterir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal üzerinde yaprak ve çiçeklerle oluşturulmuş bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin alt kısmında iki satır hâlinde celî tâ'lik hat ile hakkedilmiş kitâbe yer alır.

Okunuşu	**Metin**
Baş Taşı 1- Hüve'l-Bâki 2- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım 3- Çün ecel peymânesi dolmuş muradım almadım 4- Hasretâ fâni cihanda tûl ömür sürmedim 5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim 6- Süleyman Efendi zâde Hafız Mehmed Efendi 7- Kerimesi Hasnâ Hanım ruhuna Fâtiha 8- 3 Saferü'l-hayr sene 1341 **Ayak Taşı** -Amelû Balıkesirde Mehmed Nâzım	**Baş Taşı** **1- هوالبقی** **2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم** **3-چون اجل پیمانه سي طول مش مرادم المدم** **4- حسرتا فانی جهانده طول عمر سورمدم** **5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم** **6- سلیمان افندی زاده حافظ محمد افندی** **7- کریمه سی حسنا خانم روحنه فاتحه** **8- 3 صفر الخیر سنه 1341** **Ayak Taşı** **- عاملی بالیکسرده محمد ناظم**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 122 cm En: 27 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 125 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Süleyman Efendi oğlu Hafız Mehmed Efendi kızı Hesnâ Hanım olduğu ve M.25 Eylül 1920 sensinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır. Kabrin ayak taşı üzerinde bulunan Kitâbede şahideleri hakkeden ustanın ismi yer alır. Metinde usta olarak Âmili Mehmed Nâzım ismi okunmaktadır. Âmili Mehmed Nâzım ustanın Balıkesirde olduğu metinde vurgulanmaktadır. Mezar taşlarında çok ender görülen bu durum şahidelerin öenmini artırmaktadır.

3.2.10.2.171.Ruscuklu Hafız Faik Efendi'nin Oğlu Madenci Tevfik Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1301-1302	**Çizim No:**	191
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe yanlardan stilizie burma sütünce bordürle tamamlanmıştır. Şahidenin tepelik kısmında iki kubbeli ve kasnaklı Camii tasviri yer alır. Camii minare ve çevresine işlenen kıvrık dallarla ile tamamlanır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan

şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir. Şahidenin bitkisel bezemeli başlık kısmı merkezde yer alan 3 adet açılmış çiçek motifi etrafına yerleştirilen yapraklarla oluşturulmuş yapraklarla düzenlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Ruhuna Fâtiha	**1- روحنه**
2- Hüve'l-Bâki	**2- هوالبقی**
3- Ruscuklu Hafız	**3- روسجقلی حافظ**
4- Faik Efendi zâde	**4- فائق افندی زاده**
5- Madenci Tevfik	**5- معدنجی توفیق**
6- Efendi burda	**6- افندی بوراده**
7- Medfundur tarih	**7- مدفوندر تاریخ**
8- Vefatı fî 29	**8- وفاتی فی 29**
9- Ağustos	**9- اغستوس**
10- 1930	**1930 -10**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En:33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak** Boy: 110 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ruscuklu Hafız Faik Efendi'nin Oğlu Madenci Tevfik Efendi olduğu ve M. 29 Ağustos 1930 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.172.Konevi Mustafa Efendi'nin Eşi Muhammed kızı Fâtıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1303-1304	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrdan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı çiçek buketi tarzında merkezde iki gül goncası, çevresinde çiçek ve yapraklardan oluşan düzenlemeye sahiptir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kıısmda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Yâ ilâhi ol mübarek ismi pâkin izzeti	**2- یا الهی اولمبارك اسم پاكك عزتی**
3- Hem Râsûlün fahr-i âlem Şâh-ı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فحر عالم شاهی كوزین حرمتی**
4- Eyle kabrim ravzâ-i cennet yâ ilâhe'l-âlemin	**4- ایله قبریمی روضهء جنت یا الهی العالمین**
5- Eylesünler gece gündüz eylesünler hûr-ı gılmân hizmeti	**5- ایله سونلر كجه كوندز حور غلمان خدمتی**
6- Konevi Mustafa Efendi zevcesi Emir	**6- قنوی مصطفی افندی زوجه سی امیر**
7- Hafız valdesi Fâtıma binti Muhammed	**7- حافظ والده سی فاطمه بنت محمّد**
8- Ruhiçün el-Fâtiha fî Şabânü'l-muazzâm 18 sene	**8- روحیچون الفاتحه فی 18 شعبان المعظم سنه 1295**

1295	
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 95 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Konevi Mustafa Efendi eşi, Emir Hâfız annesi Muhammed kızı Fâtıma olup M.17 Ağustos 1878 senesinde vefat etmiştir. Kimlik bilgisinde oğlunun isminin yer alması çok görülen bir durum değildir. Bu yönü ile kitâbe metni farklılık gösterir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde içinde "**مصطفى- Mustafa"** ismindeki **"ف-ط / Tı ve Fe" harfleri iç içe yazılmıştır. Yine Kitâbedeki** bazı "**ى-ye"** harflerinin geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.173.Ahmed Sâdi Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1305-1306	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine Arapça celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni 4 yönden

içerisinde kıvrık dal ve yaprakların bulunduğu süsleme bordürüyle çevrilmiştir. Gövdenin üst kısmında merkezde bir kurdele tarzı motifin iki yanında aşağı sarkan çiçek motifi yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda çiçek buketi şeklinde bitkisel bezemeli kadın başlığı ile tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin alt kısmında, bir kâse içerisinden yukarıya doğru yükselen ve iki yana ayrılan iki ayrı dal üzerinde çiçek motifleri yer alır. Başlık kısmında merkezde yer alan 3 adet gül goncası motifinin her iki yanına gelecek şekilde açılmış çiçek motifleri, gül ve çiçeklerin etrafında ise başlığı tamamen kaplayacak şekilde işlenmiş yapraklarla sağlanmış bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
Baş Taşı	**Baş Taşı**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Yâ zâire'l-fakîr bî Rabbike'l-habîr	**2- یا زائر الفقیر بربّك الخبیر**
3- Ahsin ile'ş-şehir bî Ahmedi'l-emîr	**3- احسن الی الشهیر باحمدالامیر**
4- Yâ vâkıfen bî kabri emâ tera ve tedrî	**4- یا واقفا بقبری اما تری و تدری**
5- Hâzâ aleyke yecrî velev hatîr	**5- هزا علیك یجری ولو من الخطیر**
6- İyyâke ve's-sürûr ve cennîb el-gurûr	**6- ایّاك والسّرور و جنّب الغرور**
7- Va'tabirû'l-gubur havfen mine'l-basîr	**7- واعتبر القبور خوفا من البصیر**
8- Yâ tâliben necât min fitneti'l-memât	**8- یا طالب النجات من فتنته الممات**
9- Mâ demet fi'l-hayâti a'mâl bilâ taksîr	**9- مادمت فی الحیات اعمل بلا اتقصیر**
10- Zakkât ez-zevâl (Zükte'z-zevâl) emsi sümme havarnî messî	**10- زقت الزوال امس ثمّ حوارنی مسی**
11-Kîle irci'î li nefsî Rabbike'l-kadîr	**11- قیل ارجعی لنفسی لربّك القدیر**
12- fî 4 Şa'bân sene 1314	**12- فی 4 شعبان سنه 1314**
Ayak Taşı	**Ayak Taşı**
	1- الی روح المحقق جامع المنقول

1- İlâ ruhî'l-muhukkık camiü'l-menkûl 2- Ve'l-ma'kûl müellif Mecmâu'l-Bayreyn 3- Haşiyeten mir'âtü'l-usûl Ahmed 4- Sâdi Efendi el-Müftî el-Edremîdi 5- el-Fâtiha / fî 27 Kanûni evvel sene 1312	**2- والمعقول مؤلف مجمع البحرين** **3- حاشيته مرأة الاصول احمد** **4- سعدى افندى المفتى الادرميدى** **5- الفاتحه / فى 27 كانون اول سنه 1312**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 182 cm En: 37 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 193 cm En: 34 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe baş taşı üzerinde yer alan Kitâbe metninde "*Ey her şeyden haberdar olan Rabbine muhtaç olan ziyaretçi, Emir Ahmed olarak meşhur olan kimseye iyilik et, Ey kabrin önünde duran kimse görmez misin, bilmez misin önemli biri de olsan bu senin de başına gelecek. Mutluluğa dikkat et gurura kapılma, her şeyi gören Allah'tan kork ve kabirlerden ibret al. Ölüm anında gelecek olan fitneden korunmayı dileyen kimse, hayattayken amellerini arttır"*, anlamıdaki Arapça beyitler yer alır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır. Ayak şahidesi üzerinde yer alan Kitâbede "Doğru yolu gösteren, nakli ve akli ilimleri kendinde toplamış, miratul usûl kitabına haşiye olarak mecmaul Bahreyn kitabını yazan Edremit müftüsü Ahmet Sadi Efendi'nin olduğu ve M. 8 Ocak 1897 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metin hat sanatı yönü ile incelendiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.174.Mustafa Bey'in Eşi Hanife Hayriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1307-1308	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar formundadır. Pehleden sadece şahidelerin kaide bölümleri günümüze ulaşmıştır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi her iki yandan ve alt kısımdan olmak üzere üç yönden yapraklarla oluşmuş bitkisel süsleme bordürüyle çevrilmiştir. Boyun kısmı altında girland motifi ve her iki yanda yer alan birer çiçek motifi yer alır. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan iki adet gül goncası motifi etrafına yerleştirilen yaprak ve çiçeklerden oluşmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde kase içerisinden yukarıya doğru yükselmekte olan gövde üzerinde yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. Şahidenin gövdesi her iki yandan ve alttan olmak üzere üç yönden yapraklarla oluşturulmuş süsleme bordürüyle çevrilmiştir. Şahidenin boyun bölümünde girland motifi yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan iki adet gül motifi etrafına yerleştirilen, başlığı tamamen saran yaprak ve çiçeklerle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Müfti Emîri	**2- مفتی امیر**
3- Hafız Ahmed	**3- حافظ احمد**
4- Sâdi Efendi kerimesi	**4- سعدی افندی کریمه سی**

5- Ve Tal’at Bey zâde Mustafa 6- Bey halilesi Hanife Hayriye Hanım’ın 7- Ruhuna Fâtiha fî 22 Teşrîn-i evvel sene 1329	**5- و طلعت بك زاده مصطفى** **6- بك خليله سى حنيفه خيريه حانمك** **7- روحنه فاتحه فى 22 تشرين الاول سنه 1329**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 144 cm En: 42 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 146 cm En: 42 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin kişi Hafız Ahmed Sâdi Efendi kızı, Tal’at Bey oğlu Mustafa Bey eşi Hanife Hayriye Hanım’dır ve M. 4 kasım 1913 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak iki sıra istifli ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde tirfiller, harekeler ve mühmel harflerle teşrifat ve bazı “**ى-ye”** harflerinin geriye doğru keşidelendirilendirilmesiyle yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.175.Mustafa Bey’in Kızı Fâtıma Meliha Hanım’ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1309-1310	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. Şahideler kaide üzerinde yer alır. bölümleri günümüze ulaşmıştır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlar ayrılmış, 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe

metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi 4 yönden içerisinde yaprakların olduğu bitkisel süsleme bordürüyle çevrilmiştir. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan büyükçe bir gül motifi etrafına yerleştirilen yapraklarla tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrıkk bir dalı etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi her iki yandan saran, içerisinde yaprakların olduğu bitkisel süsleme bordürüyle hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmı; merkezde yer alan büyükçe bir gül motifi etrafına başlığı tamamen kaplayacak şekilde işlenmiş yapraklardan oluşmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Tal'ât Bey zâde	**2- طلعت بك زاده**
3- Mustafa Bey kerimesi	**3- مصطفى بك كريمه سى**
4- Fâtıma Meliha Hanım'ın	**4- فاطمه مليحه حانمك**
5- Ruhuna el-Fâtiha	**5- روحنه الفاتحه**
6- fî 5 Kanûn-i sâni sene 1326	**6- فى 5 كانون ثانى سنه 1326**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 74 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 93 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Tal'ât Bey oğlu Mustafa Bey kızı Fâtıma Meliha Hanım olduğu ve 18 Ocak 1911 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde orta seviyede bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde tirfiller, harekeler ve mühmel harflerle teşrifat yapılmıştır.

3.2.10.2.176.Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1311	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-uKur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Merhum ve mağfur	**6- مرحوم و مغفور**
7- Muhammed Ağa ruhuna	**7- محمّد اغا روحنه**
8- el-Fâtiha	**8- الفاتحه**
9- sene 1200	**9- سنه 1200**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 120 cm En: 26 cm Kalınlık: 11	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

cm	

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Muhammed Ağa olup M. 1785-86 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin genell olarak tek sıra istifli sıkışık ve kısmen teşrifatlı bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus, "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla da tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.177.Karagöz İsmail Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1312-1313	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler pehle parçası kaide üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer örfî destarlı kavuk başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin etrafı 4 yönden içerisinde kıvrık dal ve yaprakların bulunduğu bitkisel süsleme bordürüyle çevrilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda yer alan bir kâse içerisinden yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında orta kısımdan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	1- هوالخلاق الباقى
2- Müderrîsin-i Kirâmdan	2- مدرسين كرامدن
3- Fazîletlü Karagöz	3- فضيلتلو قرة كوز
4- İsmail Efendi'nin	4- اسماعيل افنديڭ
5-Ruhiçün el-Fâtiha	5- روحيچون الفاتحه
6- 9 Cemâziye'l-âhir sene 1305 \\10 Şubat yevm-i cum'a- 1303	6- 9 جمادى الاخر سنه 1305 \\ 10 شباط يوجمعة سنه 1303
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 148 cm En: 40 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Büyük Hocalardan Faziletli Karagöz İsmail Efendi olduğu ve 22 Şubat 1888'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbede vefat tarihi Hicrî ve Rûmi olarak iki ayrı takvimde verilmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbe mühmel harfler, harekeler ve tirfiller ile teşrifatlandırılmış ve bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.178.Hüseyin Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1314-1315	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	B

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. B***aş Şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda dilimli sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahienin başlığında ortada yer alan saksı içerisinden çıkan iki yanda ters dönmüş çiçek, kurdele ve kıvrık yaprak dalların oluşturduğu düzenleme yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dairesel formlu bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan üzerinde hurma ve yapraklarından oluşna hurma ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki 2- İlâhi rûz-i mahşerde bana türlü ecr eyle 3- Nefâsi ecre helâk oldum şehidler ile haşr eyle 4- Sana kurban idüb cânım eyledim turâb-ı mesken 5- Rahmân senin rahmetinle küllü isyânımı afv eyle 6- Cansız zâde Hacı Hüseyin Ağa kerimesi 7- Merhûme Hatice Hanım ruhiçün 8- el-Fâtiha // fî 11 C (Cemâziye'l-âhir) sene 1254	**1- هوالحیّ الباقی** **2- الهی روز محشرده بکا دورلو اجر ایله** **3- نفاسی اجره هلاك اولدم شهیدلر ایله حشر ایله** **4- سکا قوربان ایدوب جانم ایلدم تراب مسکن** **5- رحمان سنك راحمتکله کلّ عصیانمی عفو ایله** **6- جانسیز زاده حسین اغا کریمه سی** **7- مرحومه حدیجه حانم روحیچون** **8- الفاتحه \ فی ج 11 سنه 1254**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 29 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 140 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmenin ağzından Hakk'a yakarış, afv ve kimlik bilgileri içeren ifadeler yer alır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Cansız oğlu Hacı Hüseyin Ağa kızı Hatice Hanım olduğu ve M. 1 Eylül 1838 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "ى-ye" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.179.Ahmed'in Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1316-1317	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısmında her iki yandan yukarıya doğru uzanan akant yaprakları arasında stilize çiçek formunda rozet ve merkezinde bir çiçek tasvir edilmiştirç. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel bezeme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Hey meded bulunmadı emrazının çaresi	**2- هی مدد بولنمدی امرانك چاره سی**
3-Genç yaşında tekmil imiş meğer kim vâ'desi	**3- كنج ياشنده تكميل ايمش مكر كم وعده سی**
4- Bir melek-i haslet taze idi doymadı gençliğine	**4- بر ملك حصلت تازه ايدی طويمدی كنجلكنه**

5- Ey felek layık-ı böyle taştan olsun lânesi 6- Hacı Kavas oğlu Ahmed'in kerimesi 7- Merhume Fâtıma Hanım ruhuna Fâtiha 8- Sene 1308	**5- ای فلك لایقحی بویله طاشدن اولسون لانه سی** **6- حاجی قواص اوغلی محمدك كریمه سی** **7- مرحومه فاطمه حانم روحنه فاتحه** **8- سنه 1308**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 99 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Kavas oğlu Ahmed'in kızı Fâtıma Hanım'dır ve M. 1890-91 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendedir. Metin içinde "**طاشدن اولسون-** taştan olsun" kelimerindeki sonlara gelen "**ن-Nun"** harfleri ters yazılmıştır.

3.2.10.2.180.Arab Hacı İsmail'in Kızı Aişe Kadın'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1318	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş şahideli toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide stilize fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine

yer verilmiştir. Şahidenin başlığının iç yüzünde ortada ters durumda bir lale motifi, lale motifinin her iki yanında birer adet nar motiflerinin olduğu bitkisel süslemelere yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	**1- هوالخلاق الباقی**
2- Okuyalar Fâtiha Rahmeten lil'âlemîn	**2- اوقویالر فاتحه رحمته للعالمین**
3- Durağı cennet ola makâmı emin	**3- دورغی جنت اوله فی مقامی امین**
4- Merhum Arab Hacı İsmail	**4- مرحوم عرب حاجی اسماعیل**
5- Kerimesi Aişe Kadın	**5- کریمه سی عایشه قادین**
6- Ruhiçün el-Fâtiha	**6- روحیچون الفاتحه**
7- 10 N (Ramazan) sene 1253	**7- 10 ن سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 117 cm En: 25 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Arab Hacı İsmail kızı Aişe Kadın olup M.8 Aralık 1837'de vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.181.Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1319	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	I

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısmında her iki yanda yer alan iri kıvrımlı yaprak motifi içerisinden yukarıya doğru yükselmekte olan rozet tasviri ile sonlanır. Başlık merkezde yer alan açmış bir çiçek motifinin etrafına dairesel bir biçimde yerleştirilmiş yapraklardan oluşmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İlâhi ente sübhâni	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Frenk Köylü Hacı Ahmed Ağa	**6- فرنك كويلى احمد اغا**
7- Zevcesi Hâce Ümmühan'ın	**7- زوجه سى حاجه امّهانك**
8- Ruhuna el-Fâtiha sene 1325	**8- روحنه الفاتحه سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 146 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşların yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Frenk Köylü Hacı Ahmed Ağa eşi Hâce Ümmühan olduğu ve M. 1907-08 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.182.Kemerli Emir Osman Ağa'nın Torunu Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1320-1321	**Çizim No:**	192
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli bir alınlık ve üzerinde ince bir formda tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Başlık kısmı merkezde yer alan çarkıfelek motifi etrafını her iki yandan ve üstten yarım daire olacak şekilde saran iki sıra süsleme bordürü ile tamamlanır. İç kısımda kalan bordürde bitkisel motifler yer alırken, ikinci bordürde stilize yarım yaprak motifleri yer alır. Süsleme bordürlerinin dışında kalan kısımda ise kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde üzerinde yaprak ve meyveleri ile tasvir edilmiş hurma ağacı tasviri bulunmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Şefaat Yâ Resulullâh 3- Kemerli Emir Osman oğlu 4- Osman Ağa'nın hafidesi 5- Aişe Hanım 6- Ruhuna Fâtiha 7- 1345	**2- شفاعت يا رسول الله** **3- كمرلى امير عثمان اوغلى** **4- عثمان آغانك حفيدى** **5- عايشه خانم** **6- روحنه فاتحه** **1345 -7**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 80 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 83 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe Hz. Peygamber'den şefaat dileği ile başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kabirde medfun olan kişi Kemerli Emir Osman oğlu Osman Ağa'nın torunu Aişe Hanım olup M. 1926 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sade ve açık düzenindedir. yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.183.Kapucu oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1322-1323	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil

celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin köşe bendlerinde her iki yanda da olacak şekilde kıvrık dal ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Hallakü'l-Bâki 2- Müyesser oldu bana şehadet 3- İlâhi sen nasip eyle saadet 4- Bulam tâ ki Râsûlünden bir şefaat 5- Merhum Kapucu oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa 6- Ruhuna Fâtiha Şevval 3 sene 1206	**1- هوالخلاق الباقی** **2- میسّر اولدی بکا شهادت** **3- الهی سن نصیب ایله سعادت** **4- بولم تاکی رسولکد بر شفاعت** **5- مرحوم قاپوجی اوغلی سیّد حاجی حسن اغا** **6- روحنه فاتحه شوال 3 سنه 1206**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 126 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kapucu oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa olduğu ve M. 25 Mayıs 1792 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.184.Muhammed Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1324-1325	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	E		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında her iki yandan ve üstten çevreleyecek şekilde içerisinde örgü motifinin olduğu bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin üçgen alınlık kısmında tepe noktasında büyükçe bir çiçek motifi yer almakla birlikte üçgen alınlığı tamamen kaplayan kıvrık dal ve yaprakların olduğu bitkisel süslemelere yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde yaprak ve meyveleri ile tasvir edilmiş hurma ağacı tasviri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Şefaat Yâ Resulullâh	**2- شفاعت يا رسول الله**
3- Kemerli Emir Osman oğlu	**3- كمرلى امير عثمان اوغلى**
4- Osman Ağa'nın	**4- عثمان آغانك**
5- Zevcesi Cansız zâde	**5- زوجه سى و جانسز زاده**
6- Muhammed Ağa'nın kerimesi	**6- محمّد اغانك كريمه سى**
7- Şerife Hanım'ın ruhuna	**7- شريفه خانم روحنه**
8- El-Fâtiha	**8- الفاتحه**
9- 1345	**1345 -9**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 94 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy:87 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kemerli Emir Osman oğlu Osman Ağa'nın eşi Cansız oğlu Muhammed Ağa'nın kızı Şerife Hanım olduğu ve M.1926 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.185.Kadıoğlu Hacı Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1326	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Prizmal dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde Gülşenî tâcı tarikat başlığı ile sonlanmkatdır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Kadı zâde	**1- قاضی زاده**
2- El-Hâc Mustafa	**2- الحاج مصطفی**
3- Ruhiçün Fa-	**3- روحیچون فا**

4- tiha sen 1104	**4- تحه سنه 1104**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 14 cm Kalınlık: 14 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Kadıoğlu Hacı Mustata olduğu ve M.1692-93 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.186.Cin Ali'nin Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1327-1328	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında alt kısımdan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde bir düğüm motifinden yukarıya doğru yükselen iki adet kıvrık dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- El çeküb bil cümleden ettim bekâya rıhlet	**2- الچكوب بالجمله دن ايتدم بقا يه رحلتى**
3- Terk idüb geriye mâl mülkü devleti	**3- ترك ايدوب كرويه مال ملكى دولتى**
4- Kim gelüb kabrim ziyaret eyleyen ihvanım	**4- كيم كلوب قبرم زيارت ايلين اخوانمز**
5- Okusunlar ruhum içün "Gul huvallâhu" ayeti	**5- اوقوسونلر روحيم اچون قل هوالله آيتى**
6- Cin Ali kerimesi Kapucu zâde zevcesi	**6- جين على كريمه سى قپوجى زاده زوجه سى**
7- Fâtıma Hanım'ın ruhiçünFâtiha	**7- فاطمه خانمك روحيچون فاتحه**
8- Sene 1262	**8- سنه 1262**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 98 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Cin Ali kızı, Kapucuoğlu eşi Fâtıma Hanım olup M.1845-46 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.187.İshak Efendi'nin Eşi Sa'ide Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1329-1330	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan süslemeler yer almaktadır. Başlık kısmında ise merkezde yer alan gonca gül motifi etrafına yerleştirilmiş ve başlığı tamamen kaplayan yapraklardan oluşmuş bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Fâni dünyada demâ dem gülmedim	**2- فانى دنياده دمادم كولمدم**
3- Hem civandım gençliğime doymadım	**3- هم جواندم كنجلكمه طويمدم**
4- Çok aradım derdimin dermanını	**4- چوق ارادم دردیمك درماننى**
5- Zerre dinli bir ilâcın bulamadım	**5- زرّه دكلو بر علاجن بولمدم**
6- Azm idüb cihandan valdeynin bir gülü	**6- عزم ايدوب جهانده والدينك بر كلى**
7- Bir nihâl-i taze idi ola cennet bülbülü	**7- بر نهال تازه ايدى اوه جنت بلبلي**
8- Kapucu oğlu İshak Efendi zevcesi	**8- قاپوجى اوغلى اسحق افندى زوجه سى**
9- Merhume ve mağfure Sa'îde Hanım ruhuna	**8- مرحومه و مغفوره سعيده خانم روحنه**
10- Fâtiha fî 24 Cemaziye'l-evvel sene 1299	**9- فاتحه \ فى 24 جمادى الاول سنه 1299**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 143 cm En: 26 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 118 cm En: 25 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmenin ağzından bu dünyadan yüzünün gülmediği, genç yaşında dermansız bir derde yakalandığı ve deva bulamadığı belirtilmektedir. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Kapucu oğlu İshak Efendi eşi Sa'îde Hanım olduğu ve M.13 Nisan 1882 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.188.Hacı Niyazi Efendi'nin Kızı Sabriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1331-1332	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, bitkisel bezmeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi her iki yandan ve alttan içerisinde yaprakların olduğu bir süsleme bordürü ile sınırlandırılmıştır. Şahidenin omuz kısmında her iki yanda yer alan açılmış birer çiçek motifinden başlayarak aşağıya doğru uzanıp ortada birleşen bir gerdanlık motifine yer verilmiştir. Bitkisel yaprak motiflerinden oluşan boyun kısmı üzerinde yer alan başlıkta merkezde yer alan iki büyük çiçek motifi etrafına yerleştirilen 4 adet küçük motifi ve başlığı tamamen saran yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;***

dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir dal etrafına yerleştirilen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi her iki yandan ve alttan, içerisinde yaprakların olduğu bitkisel süsleme bordürü tamamlanmıştır. Şahidenin omuz kısmından her iki yandan birer çiçek motifinden başlayarak aşağıya doğru uzanıp ortada birleşsen bitkisel motiflerle oluşturulmuş bir gerdanlık motifi yer almaktadır. Şahidenin boyun kısmında yan yana verilmiş dairesel yumurta dizilerinin olduğu bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan çiçek motifleri etrafında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme ögelerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- On üç'ün geçmişdi senem Rabbi yezdân oldum	**2- اون اوچن كچمشدى سنم رب يزدان اولدم**
3- İrcî' emrin işittim cânı kurban eyledim	**3- ارجعى امرين ايشتدم جانى قربان ايلدم**
4- Valdeynim haşre dek akıta gözleri yaşını	**4- والدينم حشره دك آقيته كزلر ياشنى**
5- Çare yokdur görmeğe çün lutf-u Rahmân likâm	**5- چاره يوقدر كورمكه چون لطف رحمان لكام**
6- Ağlayın çok ağlayın gelince kabrim başına	**6- آغلايك چمق آغلايك كلدكجه قبرم باشنه**
7- Sizleri tâ vuslat canânla handân isterim	**7- سزلرى تا وصلت جانله خندان ايسترم**
8- Okuyub ibretle baksa her geçen bu taşıma	**8- اوقويوب عبرتله باقسه هر كچن بو طاشمه**
9- Şübhesiz rûz-ı kıyamette âna şükran eylerim	**9- شبهه سز روز قيامت آكه شكران ايلرم**
10- el-Hâc Niyazi Efendi kerimesi Sabriye Hanım ruhuna el-Fâtiha	**10- الحاج نيازى افندى كريمه سى صبريه خانم روحنه الفاتحه**
11- fî 17 Rebiü'l-evvel sene 1344 / fî 23 Eylül sene 1341	**11- فى 17 ربيع الاول سنه 1344 \ فى 23 ايلول سنه 1341**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 165 cm En: 47 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmenin ağzından 13 yaşında vefat ettiğinin, bu duruma annesinin ve sevenlerinin ağlamasını temenni eden ifadeler yer alır. Metnin devamında ziyarete gelenlerin hâline bakıp üzülmesini ve ona hayr dua etmesini beklemektedir. Metinde Hacı Niyazi Efendi kızı Sabriye Hanım'ın bu kabirde medfun olduğu ve M.5 Ekim 1925 senesinde vefat ettiği ifade ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yetersizdir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.189.Hasan Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1333-1334	**Çizim No:**	193
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler pehle parçası üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Kadîri tacı formunda bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlar ayrılmış, 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Bir kuş idim uçdum yuvadan	**2- بر قوش ایدم اوچدم یوادن**
3- Ecel ayırdı anadan babadan	**3- اجل آیردی انادن بابادن**
4- Unutmayın beni hayr duadan	**4- اونتماین بنی خیر دعادن**
5- Şefaat dilerim size Hûdâdan	**5- شفاعت دیلرم سزه خدادن**
6- Burhaniyeli Emir Osman zâde	**6- برهانیه لی امیر عثمان زاده**
7- Hasan Efendi mahdumu Ahmed ruhuna Fâtiha	**7- حسن افندی مخدومی احمد روحنه فاتحه**
8- Mayıs sene 1330	**8- مایس سنه 1330**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 74 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 78 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Burhaniyeli Emir Osman oğlu Hasan Efendi oğlu Ahmed'dir ve M. 1911-12 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık ve sade düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.190.Hoca Seyyid Süleyman Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1335-1336	**Çizim No:**	194
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş taşı,*** düşey dikdörtgen formda örfî destarlık kavuk başlık ile sonlanmaktadır. Şahide yan kenarları dalgalı formdadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak taşı,*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanır. Şahide iç yüzünde altta kurdele ile biribirine bağlı ortasında yaprak figürü bulunanan idi dal tasvir edilmiştir. Dallar üzerinde yaprak ve çiçek yer almakta olup tepelik bölümünde biribirile birleşerek yürek motifi tarzında şekillenir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2-Deriğa terk idüb dehri bu makâmın sabâhı sad-ı hayf 3-Muhibbân ağladı mateme yandı sine-i ahbab 4-Süleyman nâm-ı siyâdet zâtına mevhûb idi Hak'tan 5- Uluvvi himmetden hep uyandı sine-i ahbab 6- Ulûmun kâmil ve zehrver agâri idi her dem 7- Alıp asâr-ı feyzin feyzine kondu sine-i ahbâb 8- Ricâli el-gayb olur üçler yediler birle tarihi 9- O ki ânlar ile çün böyle ândı sine-i ahbâb 10- Merhum ve mağfur leh Havâce es-Seyyid Süleyman 11- Efendi'nin ruhiçün rızâe'n-lillâh el-Fâtiha 12- fî 21 ZY (Zi'l-hicce) sene 1289	**1- هوالباقی** **2- دریغ ترك ایتدی دهری بو مقامك صباحی صد حیف** **3- محبّان آغلدی ماتمه یاندی سینهء احباب** **4- سلیمان نام سیادت زاتنه موهبو ایدی حقدن** **5- علّو هّمتندن هب او یاندی سینهء احباب** **6- علومن کامل و زهرور عکاری ایدی هر دم** **7- آلوب اثار فیضك فیضنه قاندی سینهء احباب** **8- رجال الغیب اولور اچلر یدیلر برله تاریخی** **9- او که آنلر چون بویله آندی سینهء احباب** **10- مرحوم و مغفور له خواجه السیّد سلیمان** **11- افندینك روحیچون رضاً لله الفاتحه** **12- فی 21 ذی سنه 1289**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhumun vefatına duyulan mâtem, onun faziletleri ve Âlim biri olduğuna vurgu yapan ifadeler sonrası vefat tarihini ebced ile düşüldüğü beliritilir. Kitâbe son bölümünde kabirde medfun olan kişinin Hoca Seyyid Süleyman Efendi olduğu ve M. 19 Şubat 1873 tarihinde vefat ettiği beliritilir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.191.Hacı Şeyh Muhammed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1337	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Arapça celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Allahümme irhamna yevme'l-haşr ve'n-nüsûr	**2- اللهمّ ارحمنا یوم الحشر والنّنثور**
3- Allahümme yâ hayyü yâ kayyüm estağisü	**3- اللهمّ یا حیّ یا قیوم استغیث**

4- Minke hâzâ abdû müznib cân	**4- منك هذا عَبد مذنب جان**
5- Muhtâç eşeddü'l-ihtiyâç	**5- محتاج اشدالاحتياج**
6- İlâ Rahmetî Rabbihi'l-rahîm el-Vedûd	**6- الى رحمت ربّه الرحيم الودود**
7- el-afüvv el-gafûr a'nîbe	**7- العفّو الغفور اعنى به**
8- el-Hâc eş-Şeyh Muhammed Efendi	**8- الحاج الشيخ محمّد افندى**
9- Ruhiçün el-Fâtiha	**9- روحيچون الفاتحه**
10- Sene 1244	**10- سنه 1244**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 155 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde " *Allahım yeniden diriliş ve yardım (?) gününde bize rahmet et. Ey Hayy ve Kayyum olan, bu günahkâr; merhametli ve bağışlayıcı, affeden ve bağışlayan Rabbinin rahmetine muhtaç olan kulun senden yardım istiyor*" anlamındaki Arapça beyitler yer alır. Metinden hareketle Hacı Şeyh Muhammed Efendi'nin bu kabirde medfun olduğu ve M. 1828-29 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içerisinde hareke ve tirfiller kısmen yer alır. Kitâbede bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.192.Kalcı oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1338-1339	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafını 4 yönden çevreleyen, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir asma dalı etrafında gelişen yaprak ve üzümlerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy 2- Merd isen sa'y et kemâle er sen Allah diyüb 3- Böyle bekâ buldu erenler eyleyüb Hakka visâl 4- Hâb-ı gafletden uyan gel eyle ziyaret bizleri 5- Çün ziyaretle açılır bâb-ı Rahmetden sâki neval 6- Avn-i Hâk olsun sana rehber heman ve alkunde? kim 7- İrcî' emrin işidip hayretde kaldıkda bâl 8- Müderrîsîn-i kirâmdan Kalcı oğlu Ahmed Efendi 9- Ruhuna Fâtiha fî 25 Rebiü'l-âhîr sene 1324	**1- هواحی** **2- مرد ایسه ك سعی ایت کمال ایر ثن الله دیوب** **3- بویله بقا بولدی ایرنلر ایلیوب حقه وصال** **4- خواب غفلتدن اویان کل ایله زیارت بزلری** **5- چون زیارتله آچیلور باب رحمتندن ساکه نوال** **6- عون حق اولسون سکا رهبر همان و الکونده کیم** **7- ارجعی امرین ایشیدب حیرتده قالدقده بال** **8- مدرسین کرامدن قالجی اوغلی احمد افندی** **9- روحنه فاتحه فی 25 ربیع الاحر سنه 1324**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 30 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 135 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde ziyaretçilere dünyanın fâniliği ve Hakk'ı rehber kılmayı tavsiye eden ifadeler yer alır. Metnin devamında büyük âlim Kalcı oğlu Ahmed Efendi'nin burada medfun olduğunu ve M. 18 Haziran 1906 senesinde vefat ettiğini belirmektedir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.193.Abdurrahim Efendi'nin Kızı Behiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1340-1341	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir form sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli rozet formunda bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda birer adet bulunan dairesel motiflerden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan gül motifi etrafına dairesel biçimde yerleştirilmiş yapraklardan oluşaktadır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde oyma kabartma , alt kısımda yer alan bir kase içerisinden yukarıya doğru uzanmakt olan kıvrık dallar etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bu cihan bağına geldim bir mürüvvet görmedim	**2- بو جهان باغنه كلدم بر مروّت كورمدم**
3- Derdime derman aradım bir ilâcın bulamadım	**3- دردیمه درمان ارادم بر علاجن بولمدم**
4- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım	**4- آه ایله زار قیله رق تازه لكمه طویمدم**
5- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım	**5- چون اجل پیمانه سی طولمش مرادم آلمدم**
6- Cansız zâde Hacı Muhammed Ağa'nın Damadı	**6- جانسز زاده حاجي محمّد اغانك دامادی**
7- Müderrîsin-i Kirâmdan faziletlü Abdurrahim	**7- مدرسین كرامدن فضیلتلو عبدالرّحیم**
8- Efendi'nin kerimesi Behiye Hanım'ın	**8- افندینك كریمه سی بهیه خانمك**
9- Ruhiçün Fâtiha	**9- روحیچون فاتحه**
10- fî 2 Zi'l-kâde sene 1301 // fî 1 Eylül 1300	**10- فی 2 زالقعده سنه 1301 \ فی 1 ایلول 1300**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 116 cm En: 34 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 115 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Cansız oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Damadı büyük âlim Aburrahim Efendi'nin eşi Behiye Hanım'ın olup M. 24 Ağustos 1884 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.194.Kalaycı Hacı Ahmed Usta'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1342-1343	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt Cemâziye'l-evvel sene 1320	**1- آه من الموت جماذى الاول سنه 1320**
2- Hûda davet eder Elhamdülillâh	**2- خدا دعوت ايدر الحمدلله**
3- Bu can dosta gider Elhamdülillâh	**3- بو جان دوسته كيدر الحمدلله**
4- Mâraz-ı sâldân gir hükm-ü şehadet	**4- مرض سالدن كر حكم الحمدلله**
5- Bize olsa nasip Elhamdülillâh	**5- بزه اولسه نصيب الحمدلله**
6- Kalaycı Hacı Ahmed Usta	**6- قلايجى حاجى احمد اوسته**
7- Terk-i cân eyledi bî zikri Elhamdülillâh	**7- ترك جان ايلدى بزكر الحمدلله**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 101 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni merhûmun Hakk'a teslimiyetini içeren ifadeler, ölüm hastalığından şehit olduğu ve kimlik bilgilerini içeren satırlarla son bulur. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişi Kalaycı Hacı Ahmed Usta olup M.Ağustos 1902'de vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.195.HMM-1 İsimsiz Kabir

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1344	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülmüş hâldedir. durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin gövdesinin alt kısmından kırılmış vaziyettedir. Şahidenin iç yüzünde 5 satır (alt kısımdan kırık olduğu için tam sayı bilinememektedir.) halinde mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان**
3- Cürmümü afv eyleye ya Rabbe'l-Mennân	**3- جرمنی عفو ایله یا ربّ المنان**
4- Mağfiret kıl olmasın halim yaman	**4- مغفرت قیل اولمسون حالی یمان**
5- Mazhâr-ı nuru şefaat kıl her zaman	**5- مظهر نور قیل شفاعت هر زمان**

Kırık ….	…
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 68 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Ancak Kitâbenin alt bölümünün kırık olmasından dolayı kime ait olduğu tespit edilememiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde hatalar vardır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır. Ayrıca satır sonlarına gelen "**ن-Nun"** harfleri ters yazılmıştır.

3.2.10.2.196.Karabıyık Hacı Mehmed Oğlu Hüseyin Ağa'nnın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1345-1346	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler beton malzemeyle yapılmış birer kaide üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni 4 yönden içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürüyle çevrilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemeer tepelikle sonlana bir forma sahiptir. Şahide iç yüzünden alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Gözyaşlarıyla söyledim tarihi mezar taşına esnâ	**2- کوز یاشیله سویلدم تاریخی مزار طاشنه اثنا**
3- Otuz yaşın başında ecel geldi halim yok	**3- اوتوز بش یاشنده اجل کلدی حالم یوق**
4- Hasret gittim şu cihanda taş geldi başıma	**4- حسرت کتدم شو جهاندە طاش دکلدی باشمه**
5- Elvedâ olsun oğul kız yoldaşım	**5- الوداع اولسون اوغل قز یولداشمه**
6- İki körpe kuzularım geldin kabrim başına	**6- ایکی کورپه قوزولرم کلسون قبرم باشنه**
7- Karabıyık Hacı Mehmed oğlu	**7- قره بیق حاجی محمد اوغلی**
8- Hüseyin Ağa ruhuna	**8- حسین اغا روحنه**
9- Fâtiha sene 1327	**9- فاتحه سنه 1327**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 28 cm Kalınlık: 11 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde vefat tarihinin ebced hesabı ile verildiği belirtildikten sonra merhumun 30 yaşında vefat ettiği bilgisi verilir. Metnin devamı geride iki evlat bıraktığı ve kimlik bilgileri içeren satırlar ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişinin Karabıyık Hacı Mehmed oğlu Hüseyin Ağa olduğu ve M.1909-10 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde vasat bir mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve girift bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yetersiz ve orantısızdır.

3.2.10.2.197.Karabıyık Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kızı Kameriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1347-1348	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni çevresinde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda dairesel birer motif içerisinden yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafına dairesel bir biçimde yerleştirilmiş yapraklardan oluşan rozet başlık ile tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Bu bağı gülşende bir gonca iken	**2- بو باغ كلشنده بر غنجه ايكن**
3- Bâd-ı ecel beni eyledi hazân	**3- باد اجل بنى ايلدى حزان**
4- Bri gül-i zibâ nâzenin iken	**4- بر كل زيبا نازنين ايكن**
5- Hak beni eyledi Hak ile yeksân	**5- حق بنى ايلدى خاكله يكسان**
6- Karabıyık oğlu Hüseyin Ağa	**6- قره بيق اوغلى حسين اغا**
7- Kerimesi Kameriye Hanım ruhuna Fâtiha 1325	**7- كريمه سى قمريه خانم روحنه فاتحه 1325**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 110 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 112 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Karabıyık oğlu Hüseyin Ağa kızı Kameriye Hanım olup M.1907-08'de vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yetersizdir.

3.2.10.2.198.Hallâclarlı Hüseyin Ağa'nın Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1349-1350	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler beton malzemeyle yapılmış birer kaide üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafını 4 yönden çevreleyen içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı alt kısımda bir kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklar, yaprakların ortasında 4 adet çiçek fidanından oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi eman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4-Hasreta bir goncâ-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5- Kuş misali eyledim azmi cinan	**5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان**
6- Hallâc[78]larlı Hüseyin	**6- حلاجلرلی حسین**
7- Ağa zevcesi Aişe	**7- اغا زوجه سی عانشه**
8- Tûtî ruhuna Fâtiha 1327	**8- طوطی روحنه فاتحه 1327**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 146 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 118 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hallâclarlı Hüseyin Ağa'nın Eşi Aişe Tûtî olup M.1909-10 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.199.Hüseyin Hasbi Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

[78] Hallac "pamuğun çiğit denilen tânesini çıkarmak"tan ḥallāc) Pamuk veya yünü bu iş için yapılmış bir âletle, tokmak ve yay ile kabartan kimse, pamuk atıcısı.

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1351-1352	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Arapça celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmemiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda yer alan bir kase içerisinden yukarıya doğru uzanmakta olan bir gövde üzerinde dallar, yapraklar ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme ögeleri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- İlâhi abdike'l-âsi etâkâ	**2- الهی عبدك العاصی اتاکاً**
3- Mukirrân li'z-zünûbi fekâd daâkâ	**3- مقراً للزنوب فقد دعاکا**
4- Fe in takfir fe ente ehlüllizaka ehli	**4- فان تقفر فانت لزاك اهل**
5- Ve in tadrûd femen yerham sivâka	**5- وان تطرد فمن یرحم سواکا**
6- Havran Rüşdiye Muallimi Evvel-i	**6- حوران رشدیه معلم اوّلی**
7- Hüseyin Hasbi Efendi'nin	**7- حسین حسبی افندینك**
8- Ruhuna el-Fâtiha	**8- روحنه الفاتحه**
9- fî 1 Ramazan sene 1316	**9- فی 1 رمضان 1316**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 26cm Kalınlık:	**Ayak Taşı:** Boy: 103 cm En: 25 cm Kalınlık:

10cm	9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Ey Rabbim isyankar kulun günahını itiraf ederek sana dua etmeye geldi. Şayet affedersen bunu yaparsın reddedersen de senden başka merhamet edecek yoktur" anlalmındaki Arapça ifadeler sonrası kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Havran Rüşdiye Muallimi Evvel-i (Havran Orta okulu ilk öğretmeni) Hüseyin Hasbi Efendi olduğu ve M.13 Ocak 1899'da vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.200.Mehmed Ali Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1353-1354	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hatta Arapça ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında alt bölümde birbirine ters dönük iki adet kıvrık yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler, yaprakların üstünde ortadan her iki yana ve yukarıya doğru genişleyen yapraklar ve bu yaprakların üzerinde bir hilal motifinden oluşan süslemeler yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru

uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجاىٔ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Şükranlı zâde Mehmed Ali	**6- شكويرانلى زاده محمد على**
7- Efendi zevcesi Münire	**7- افندى زوجه سى منيره**
8- Hanım ruhuna Fâtiha fî 31 Mart sene 1325	**8- خانم روحنه فاتحه \ فى 31 مارت سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 26 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 94 cm En: 25 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbeden Şükranlı oğlu Mehmed Ali Efendi eşi Münire Hanım'ın burada medfun olduğu ve M.13 Nisan 1909 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri son satırlarda bozulmaya başlamıştır. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.201.Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1355	**Çizim No:**	195
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Arapça ile mâil celî tâ'lik hatta oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında altta yer alan bir kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklar, yaprakların orta kısmında ise ay ve yıldız motiflerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû Sene 1327	**1- هو سنه 1327**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Hecin oğlu Hacı Mehmed Ağa	**6- هجين اوغلى حاجى محمد اغا**
7- Zevcesi Hacı Aişe ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سى حاجى عائشه روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 88 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinden hareketle Hecin oğlu Hacı Mehmed Ağa eşi Hacı Aişe'nin burada medfun olduğunu ve M.1910-11 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.202.Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1356-1357	**Çizim No:**	196
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan serdengeçti sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfure	**1- مرحوم ومغفور**
2- Hüseyin Ağa	**2- حسين اغا**
3- Ruhuna Fâtiha	**3- روحنه فاتحه**

4- Sene 1185	**4- سنه 1185**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 100 cm En: 28 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hüseyin Ağa olduğu ve M.1771-72 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**و مغفور-** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.203.Hanyalı Oğlu Mehmed Kızı Bâkir Rukiye'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1358	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli üç dilimli orta bölümü yüksek tutulan bir tepelikle sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Tepelik iç yüzü yanlardan yapraklar ile sınırlandırılmıştır. Merkezde isitiridye kabuğu motifinin içerisinde çarkı felek motifinin yer aldığı bir düzenleme görülür. Tepeliğin üst kısmında yine bitkisel bezemeli bir süsleme bulunmaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt / sene 1204	1- آه من الموت \ سنه 1204
2- Bin iki yüz dört senesinde	2- بيك ايكيوز دورت سنه سنده
3- Mâh-i Ramazan Şerifin on birinci	3- ماة رمضان شريفك اون برنجى
4- Gününde merhum Bâkir	4- كوننكة مرحوم باكر
5- Rukiye binti Hanyalı oğlu	5- روقيه بنت حنيالى اوغلى
6- Mehmed ruhuna Fâtiha	6- محمد روحنه فاتحه
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede merhumenin vefat tarihi rakam ve yazı ile verildikten sonra kabirde medfun olan kişinin Hanyalı Oğlu Mehmed Kızı Bâkir Rukiye olduğu belirtilmiştir. Merhumenin vefat tarihi 25 Mayıs 1790 olarak okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.204.Ahmed Ağa oğlu Havran Eşrafından Kadıoğlu İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1359-1360	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk

başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Serlevha bölümünde metnin çevresi kıvrık dal figüreleri ile çevrelenmiştir. Kitâbe metni üzerinde yer alan bölümde ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve çiçeklerin oluşturduğu bitkisel süslemeye yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir asma dalı etrafında gelişen yaprak ve üzümlerden oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt 2- Misafir haneyî hayât eyledi beni mübtelâ-i sebil 3- Birkaç gün içinde oldu vücudum alîl 4- Mevt-i tahakkuk gelince dedim daveti Hakkı yâ celil 5- Müjde şehadettir bana o derd sâl-i hâil 6- Havran Eşrafından Kadıoğlu İsmail 7-Ağa ibn Ahmed Ağa sabahleyn oldu rahlîl 8- Bin üç yüz on dokuz cemâziye'l-evvel 9- Tarihini yazdı Müderris Raşid Efendi 10- Süheyl el-Fâtiha	**1- آه من الموت** **2- مسافر خانهء حيات ايلدى بنى مبتلاى سبيل** **3- بر قاج كون ايچنده اولدى وجودم عليل** **4- موت تحقق كلنجه ديدم دعوت حقه يا جليل** **5- مژده شهادتدر بكا او درد سال هائل** **6- حوران اشرافندن قاضى اوغلى اسماعيل** **7- اغا ابن احمد اغا صباحلين اولدى رحليل** **8- بيك اوچيوز اون طوقوز جمازى الاولى** **9- تاريخنى يازدى مدرس راشد افندى** **10- سهيل الفاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 182 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe, ilk bölümünde merhûmun ölümü ile ilgili ifadeler devamında kimlik bilgileri, metnin şairi ve vefat tarihini ebced ile düşüldüğü ifade edilir. Buna göre kabirde medfun olan kişi Havran'ın ileri gelenlerinden Ahmed Ağa oğlu Kadıoğlu İsmail Ağa'dır. Şair Müderris Raşid Efendi'nin belirttiği üzre Ağustos 1901 tarihinde vefat etmiştir. Metnin dua talebi bölümünde geçen "**سهيل** – Süheyl/Sehiyl " isminin ne amaçla yazıldığı tespit edilememiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.205.Abdurrahman'ın Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1361-1362	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli topak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında altta yer alan bir kase içerisinden iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşmuş bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1317	**1- سنه 1317**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**

3- Bî Hakkı arş-ı âzam nur-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- كلوب قبرم زيارت ايدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ايده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Hacı Sükûti mahdumu Abdurrahman	**6- حاجى سكوتى مخدومى عبدالرحمن**
7- Zevcesi Ümmühan Hanım ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سى امهان خانم روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 123 cm En: 38 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 120 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Sükûti oğlu Abdurrahman eşi Ümmühan Hanım olup M.1899-00 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.206.Ali Bey'in Kızı Şaziye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1363	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır.

Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafına 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklar, yaprakların orta kısmında ise yan yana verilmiş 5 adet gül goncası motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Halık-ı cihan içre olmuş şâdumân	**2- حلق جهان ايجره اولمش شاد مان**
3- Bulunmaz hayme-i ıfsâle kesre nişân	**3- بولنمز خيمهء افسلا كسره نشان**
4- Bu hâbde-i gafletde hayatım taze-i zaman	**4- خوابده؟ غفلتده حياتم تازهء زمان**
5- Mübtelâ-i derd oldum devâ-i bî emân	**5- مبتلای درد اولدم دوای بی امان**
6- İki hemşire idik ayn-ı alilân	**6- ايكى همشيره ايدك عين عليلان**
7- İrcî'iye bir günde eyledik teslim-i cinân	**7- ارجعى يه بر كونده ايلدك تسليم جان**
8- Topal Mehmed oğlu Ali Bey'in kerime	**8- طوبال محمد اوغلى على لكك مريمه**
9- Şâziye Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**9- شازيه خانمك روحنه فاتحه احسان**
10- fî M (Muharrem) 7 sene 1324 (Hicrî Rebiü'l-âhir)	**10- فى 7 م سنه 1324 حجرئه ربع الاحر**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 107 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede genel olarak merhumenin dermansız bir derde yakalanarak kız kardeşi ile aynı gün vefat ettiğini ve bunun hüznünü ifade edene satırlar yer alır. Kabirde medfun olan kişi Topal Mehmed oğlu Ali Bey'in kerimesi Şâziye Hanım olup M. 3 Mart 1906 tarihinde vefat etmiş, mezar taşı ise Mayıs ayında dikilmiştir.

Mezar taşının dikilme tarihinin belirtilmesi yönü ile önemlidir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.207.Semerci Hacı Ahmed Kızı Melek Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1364	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların bulunduğu bir süsleme bordürü yer alır. Şahidenin başlık kısmında ortada yer alan bir merkezden her iki yana doğru uzanmakta olan yapraklar, yaprakların ortasında ise yan yana verilmiş 5 adet çiçekten oluşan bitkisel süsleme unsurları yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Sene 1335 Hû	**1- سنه 1335 هو**
2- Göz yaşıyla söyledim tarihi mezarım taşına	**2- كوز ياشيله سويلدم تاريحى مزارم طاشنه**
3- Yirmi altı yaşında ecel geldi halime yok esnâ	**3- يكرمى التى ياشنده اجل كلدى حالمه يوق آثنا**
4- Hasret gittim şu cihanda taş dikildi başıma	**4- حسرت كتدم شو جهاندە طاش دكلدى با شمه**
5- Elvedâ olsun oğul kız zevc ile yoldaşıma	**5- الوداع اولسون اوغل قز زوج ايله يولداشمه**
6- İki körpe kuzularım gelsün kabrim başına	**6- ايكى كورپه قوزيلرم كلسون قبرم باشنه**

7- Güzel Helvacı oğlu Mustafa zevcesi 8- Semerci Hacı Ahmed kerimesi Melek 9- Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**7- كوزل حلواجى اوغلى مصطفى زوجه سى** **8- ثمرجى حاجى احمد كريمه سى ملك** **9- خانمك روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 133 cm En: 38 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede merhumenin ağzından 26 yaşında vefat ettiği, geride eşi ve çocuklarını geride bıraktığı ve iki çocuğunun mezarını ziyarete gelmesini temenni eden ifadelerden sonra kimlik bilgileri yer alır. Kitâbeden hareketle kabirde medfun olan kişinin Güzel Helvacı oğlu Mustafa eşi, Semerci Hacı Ahmed kızı Melek Hanım olduğu ve M.1916-17 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.208.Derviş Oğlu Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1365-1366	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak Şahidesi;***

dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlana bir formdadır. Şahide iç yüzünde servi ağacı tasviri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt Tevellüdü 1314 Vefatı 1339 2- Askere davet olundum gördüler bizde azm-i ve iktidâr 3- Birliğine sevk olundum gördüler bizde büyük iktidâr 4- Orada azm-i takdir görmüş Havrana gelmiş iken 5- Mübtelâ-i marâz ve râmdan söndü gitti iktidârı 6- Havranın Mescid mahallesinden Derviş oğlu Mustafa 7- Genç yaşında teslim-i ruh eyledim etmedi çâre kâr 8- Oku geç ruhuma ihlâsla Fâtiha ey yâr	**1- آه من الموت \ تولد 1314 – وفاتی 1339** **2- عسكرة دعوت اولندم كورديلر بزة عزم و اقتدار** **3- سوق اولندم كوديلر بزدة بويوك اقتدار** **4- اوراده عظيم تقدير كورمش حورانه كلمش ايكن** **5- مبتلای مرض و رمدن سوندی كيتدی اقتدار** **6- حورانك مسجد محلّه سندن دروش اوغلی مصطفی** **7- كنج ياشمدة تسليم روح ايلدم ايتمدی چاره كار** **8- اوقی كج روحمه اخلاصله بر فاتحه ای يار**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 96 cm En: 36 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 95 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde genel olarak merhûmun askerde takdir görümüş biri olduktan sonra geldiği Havranda yakalandığı hastalık sonucu vefat ettiği ifade edilir. Metnin ilk satırında doğum ve vefat tarihi verilen Havranın Mescid mahallesinden Derviş oğlu Mustafa M.1896-97 senesinde doğmuş, M.1920-21 senesinde vefat etmiştir. Son satırda kabri ziyaret edenlerden dua talebi ile sonlanmaktadır. Metinde Havrana ait mahalle ismi belirtilmesi bölgenin o dönemdeki yer isimleri açısından önemlidir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.209.Derviş Mehmed Kızı Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1367-1368	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafına yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme vardır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanankıvrık bir dal üzerinde yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Tarihi tevellüdü 1320 // Tarihi vefatı 18 Muharrem 1340	**2- تارخ تولدی 1320 \ تاریخ وفات فی 18 محرم 1340**
3- Goncâ-i hayatım genç ve gülistân-ı zaman	**3- غنجهء حیاتم کنج کلستان زمان**
4- Sâhibe-i hâne olmak üzere nişâne akrân	**4- صاحبهء خانه اولمق اوزره نشانه اقران**
5- Geldi fermân-ı celil İrcî'i ilâ cennet yezdân	**5- کلدی فرمان جلیل ارجعی الی جنات یزدان**
6- Kırıldı kâse-i şebâbet nâ murad oldum heman	**6- قیرلدی کاسهء شبابت نا مراد اولدم همان**
7- Havranın Mescid Mahallesinden Derviş	**7- حورانك مسجد محله سندن دروش**
8- Mehmed kerimesi Zehra Hanım ruhiçün	**8- محمد کریمه سی زهرا خانم روحیچون**
	9- اوقی یدی اخلاصله بر فاتحه

9- Oku yedi ihlasla bir Fâtiha	
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 24 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 85 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhûmenin genç yaşta vefat ettiği Allah'ın emrine itaat ettiği ve canını teslim ettiğini ifade eden cümleler yer alır. Metinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Havranın Mescid Mahallesinden Derviş Mehmed kızı Zehra Hanım olduğu ve M.1902-03 senesinde doğup M.21 Eylül 1921 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.210.Hacer Hanım'ın Oğlu Ali Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1369-1370	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlığının iç yüzünde ay ve yıldız motifi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Hüve 1332 2- Fahr-i Enbiyâya ümmet olmağa 3- Gelmiş iken on sekiz aylık 4- Vefat eden Elbeli Eyyüb 5- Kerimesi Hacer Hanım 6- Mahdumu Ali Efendi	**1- هو 1332** **2- فحرى انبيا يه امت اولمغه** **3- كلمش ايكن اون سكز آيلق** **4- وفات ايدن البه لي ايوب** **5- كريمه سى هاجر خانم** **6- مخدومى على افندى**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 60 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 58 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede merhûmun 18 aylık bir bebek iken vefat ettiği ve devamında isminin Elbeli Eyyüb kızı Hacer Hanım oğlu Ali Efendi olduğu ve M.1913-14 senesinde vefat ettiği belirtilir. Kitâbe hat sanatı yönü ile bozuk bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.211.Ali Kızı Hatice'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1371	**Çizim No:**	197
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üç dilimli çıkıntılı bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde 6 satır halinde Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin üst kısmında açılmış istiridye kabuğu motifinin her iki yanında ve yukarısında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır. Şahidenin omuz kısmında her iki yanda da içerisinde bitkisel motiflerin aldığı gövdeden çıkıntılar yer almaktadır. Şahidenin gövdesinin üst kısmında ortada bir hilalin yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bıçakcı Hacı	**2- بجاقجي حاجى**
3- Ali kızı merhum	**3-على قزى مرحومه**
4- Hatice ru	**4- حديجه روحنه**
5- huna Fâtiha sene 1206	**5- فاتحه سنه 1206**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 57 cm En: 20 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Bıçakcı Hacı Ali kızı Hatice olduğu ve M.1791-92 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.212.Hacı Muhammed Efendi'nin Kızı Hoca Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1372-1373	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafını 4 yönden çevreleyen, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısmından başlayarak omuz kısmına kadar devam eder şekilde içerisinde iri kıvrık yaprakların yer aldığı bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlığı merkezde çiçek buketi, içinde 4 adet açılmış çiçek etrafında yer alan yaprakların oluşturduğu bitkisel süslemelerle tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda yer alan bir kase içerisinden yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir asma dalı etrafında yer alan yaprak ve üzümlerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-uKur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsân	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Musa Bey oğlu Hacı Muhammed	**6- موسی بك اوغلی حاجی محمّد**
7- Efendi kerimesi Hâce Hatice Hanım	**7- افندی مریمه سی حاجه خدیجه خانم**
8- Ruhuna Fâtiha fî sene 1315 gurre Safer	**8- روحنه فاتحه \ فی غره صفر سنه 1315**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 117 cm En: 34 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 115 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Musa Bey oğlu Hacı Muhammed Efendi kızı Hâce Hatice Hanım olup M.Temmuz 1897 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.213.Hacı Ali Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1374-1375	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahşdenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımda bir kase içerisinden yukarıya doğru yükselmekte olan kıvrık bir asma dalı etrafında gelişen yaprak ve üzümlerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Yâ İlâhi ol mübarek ism-i pâkin izzeti	**2- یا الهی اولمبارك اسم پاكك عزتی**
3- Hem Râsûlün fahr-i âlem şâh-ı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فحر عالم شاهی كوزین حرمتی**
4- Eyle kabrim ravzâ-i cennet yâ ilâhe'l-âlemin	**4- ایله قبریمی روضهء جنت یا الهی العالمین**
5- Gece gündüz eylesünler hûr-i gılman hizmeti	**5- كجه كوندز ایله سونلر حور غلمان خدمتی**
6- Kıyalı oğlu Leblebici Hacı Ali Ağa	**6- قیالی اوغلی لبلبجی حاجی علی اغا**
7- Mahdumu Mustafa Ağa'nın ruhi	**7- مخدومی مصطفی اغانك روحی**
8- içün rızâen Lillâh el-Fâtiha	**8- ایچون رضاً الفاتحه**
9- fî 14 Zi'l-hicce sene 1312	**9- فی 14 زی الحجه سنه 1312**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 102 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 100 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kıyalı oğlu Leblebici Hacı Ali Ağa oğlu Mustafa Ağa olup M.8 Haziran 1895 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.214.Ahmed Ağa'nın Oğlu Ali Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1376-1377	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarfda şahideler doğrudan toprağa oturtulmmuş durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlar ayrılmış, 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilememiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve	**1- هو**
2- Meskenim mezar başı sahraya hacet kalmadı	**2- مسكنم مزار باشى صحرايه حاجت قلمدى**
3- Açıldı yârelerim cerraha hacet kalmadı	**3- اچلدى ياره لرم جرّاحه حاجت قالمدى**
4- İçdim ecel şerbetin Lokmana hâcet kalmadı	**4- ايچدم اجل شربتين لقمانه حلجت قالمدى**
5- Kavcı zâde Ahmed Ağa mahdumu	**5- قاوجى زاده احمد اغا مخدومى**
6- Ali Bey ruhuna Fâtiha	**6- على بك روحنه فاتحه**
7- Sene 1320	**7- سنه 1320**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 102 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 52 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kavcı oğlu Ahmed Ağa oğlu Ali Bey olup M.1902-03 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.215.Hacı Ali Ağa'nın Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1378	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Dâr- fenâda civan iken gezerdim bir zaman	**2- دار دنیا ده جوان ایکن کزردم بر زمان**
3- Nâgehân ayırdı ecel etti serim bâğı cinân	**3- ناکهان اددي اجل ایتدی یرم باغ جنان**
4- Fâni dünyada murâdım almadım terk eyledim	**4- فانی دنیاده مراد المدم ترك ایلدم**
5- Valdeynim eylesinler bir zaman âh-ı figân	**5- والدینم ایلسونلر بر زمان آه فغان**
6- Konyalı zâde Hacı Ali Ağa zâde merhum	**6- قنیالی زاده حاجی علی اغا زاده مرحوم**

7- İsmail Efendi ruhuna Fâtiha 8- fî 15 Muharrem sene 1279	**7- اسماعیل افندی روحنه فاتحه** **8- فی 15 محرم سنه 1279**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 73 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Konyalı oğlu Hacı Ali Ağa oğlu İsmail Efendi olup ve 13 Temmuz 1862 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.216.Hacı Çolak Oğlu İbrahim'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1379-1380	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sade bir formda sonlanmaktadır.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-murri'l-mevt 2- Ne bilesin lutf-u ihsânın cenâze 3- Ne kadar … dünyâda 4- Merhum Hacı Çolak oğlu İbrahim 5- Ruhiçün el-Fâtiha 6- Sene 1229	**1- آه من المر الموت** **2- نه بلسون لطف احسانك جنازه** **3- نه قادر چه ا ستى؟ دنياده** **4- مرحوم حاجى چولق اوغلو ابراهيم** **5- روحيچون الفاتحه** **6- سنه 1229**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 82 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 82 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Çolak oğlu İbrahim olup M. 1813-14 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.217.Solak Oğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1381-1382	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yoktur. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sade bir formda sonlanmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-u Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- İhvan edeler ruhuma	**5- اخوان ایده ار روحمه**
6- Bir Fâtiha ihsan	**6- بر فاتحه احسان**
7- Solak oğlu	**7- صولاق اوغلی**
8- Hacı İsmail Ağa	**8- حاجی اسماعیل آغا**
9- Ruhuna el-Fâtiha	**9- روحنه الفاتحه**
10- Sene 1336	**10- سنه 1336**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 112 cm En: 25 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 118 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Solak oğlu Hacı İsmail Ağa olduğu ve M. 1917-18 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe

olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde hatalar görülmektedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.218.Demirci İsa'nın Kızı Rukiyye Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1383	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprak mezar formunda olup şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında merkezde yer alan bir daire içerisinde yer alan bitkisel süslemeler yer alırken, dairenin dışında kalan kısımda ise daire etrafından başlayarak alınlığı dolduran yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-uKur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Demirci İsa kerimesi	**6- تمیرجی عیسی کریمه سی**
7- Merhume ve mağfure Rukiyye	**7- مرحومه ومغفوره رقیّه**

8- Hatun ruhuna Fâtiha 9- fî B (Receb) sene 1255	**8- حاتون روحنه فاتحه** **9- فی ب سنه 1255**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Demirci İsa kızı Rukiyye Hatun olduğu ve M.Eylül 1839 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yetersizdir. Metinde serlevha bölümünde **"ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.219.Hacı İbrahim Edhem'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1384	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yanızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle parçası üzerine oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli rozet fomunda bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürüne yer alır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda birer adet olacak şekilde açılmış birer çiçek motifinden yukarıya doğru daralarak uzanmakta olan yapraklar yer almaktadır. Bitkisel bezemeli başlık

kısmı merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafında gelişen ve çevresini dairesel biçimde saran yapraklardan oluşmuş rozet tepelikten oluşur.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ايتدى خدا ايلدى فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi emân	**3- ايرشدى اجل ويرمدى امان**
4- Hasretâ bir goncâ-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5- Kuş misali uçtum yuvadan	**5- قوش مثالى ايلدى عزم جنان**
6- Kesim oğlu	**6- كسيم اوغلى**
7- Hacı İbrahim Edhem	**7- حاجى ابراهيم ادهم**
8- Zevcesi Emine Hanım	**8- زوجه سى امينه خانم**
9- Ruhuna Fâtiha sene 1324	**9- روحنه فاتحه سنه 1324**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 143 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı**: Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kesim oğlu Hacı İbrahim Edhem eşi Emine Hanım'dır ve M.1906-07 senesinde vefat etmiştir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.220.Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1385	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımları, yapraklarla oluşturulmuş bitkisel motiflerle yükseltilmiş durumdadır. Şahidenin başlık kısmı boyun kısmından başlayan yapraklarla süslenmiştir. Başlık kısmının ortasında açılmış bir çiçek motifinden oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Kesim oğlu Ahmed	**2- کسیم اوغلی احمد**
3- Efendi zevcesi	**3- افندی زوجه سی**
4- Fâtıma Hanım'ın	**4- فاطمه خانمك**
5- Ruhuna Fâtiha	**5- روحنه فاتحه**
6- Sene 1332	**6- سنه 1332**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 89 cm En: 26 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Kesim oğlu Ahmed Efendi eşi Fâtıma Hanım olduğu ve M. 1913-14 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı

örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.221.Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Bedriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Durumdadır
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1386	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan kabirde şahide yerinden sökülmüş durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide alan çiçek formunda rozet başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki taraftan başlığa bağlanan kıvrımlı süslemeler yer almaktadır. Her iki yanda yer alan kıvrımlar üzerinde sağdaki kıvrımda bir hilal motifi yer alırken sol kıvrımda bir adet yıldız motifi yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafına dairesel biçimde yerleştirilmiş yapraklarla oluşan bitkisel süslemelerle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Nev civanım oldu bir derde düçâr	**2- نو جوانم اولدى بر درده دوچار**
3- Eyledi nazik vücudun Hâke	**3- ايلدى نازك وجودك خاك**
4- Kesim oğlu Ahmed Efendi kerimesi	**4- كسيم اوغلى احمد افندي كريمه سى**
5- Bedriyye Hanım'ın ruhiçün Fâtiha	**5- بدريّه خانمك روحيچون فاتحه**
6- fî 28 Muharremü'l-hayr sene 1315	**6- فى 28 محرم الحرام سنه 1315**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 23 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kesim oğlu Ahmed Efendi kızı Bedriyye Hanım olup M. 29 Haziran 1897 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.222.Hacı Halil'in Oğlu Hüseyin Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1387-1388	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle ve sâde bir formda sonlanmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**

2- Ağlayûb zâr eyleme mevtimle ey mâder pederim	**2-آغليوب زار ايلمه موتمله اى مادر پدر**
3- Bu fenaya emr-i hakdır pes gelenler hep gider	**3- بو فنايه امر حقدر پس كلنلر هب كيدر**
4- Cennetü'l mevâ-i değil mi rûh-u habîbânın yeri	**4- جنت المأوى دكلمى روح جيبانك يرى**
5- Râh-ı cennettir mezârım doğru mâivaya gider	**5- راه جنتدر مزارم طوغرى مأوايه كيدر**
6- Hacı Mustafa zâde Hacı Halil	**6- حاجى مصطفى زآده حاجى خليل**
7- Mahdûmu Hüseyin Efendi ruhuna Fâtiha	**7- مخدومى حسين افندى روحنه فاتحه**
8- fî 18 Cemâziye'l-âhire sene 1302	**8- فى 18 جمازى الاخره سنه 1302**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Mustafa oğlu Hacı Halil'in Oğlu Hüseyin Efendi olup M.4 Nisan 1885 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.223.Balatlı Oğlu'nun Eşi Hatice'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1389-1390	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer alır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l- Bâki	**1- هوالباقی**
2- Yâ İlâhi ol mübarek ism-i pâkin izzeti	**2- یاالهی اولمبارك اسمی پاکین عزّتی**
3- Hem Râsûlün fahr-i âlem şâh-ı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاه کوزین حرمتی**
4- Eyle kabrim ravzâ-i cennet	**4- ایله قبرین روضهء جنت**
5- Yâ ilâhe'l-âlemin	**5- یا الهی العالمین**
6- Balatlı oğlu zevcesi	**6- بلاطلی اوغلی زوجه سی**
7- Hatice ruhuna Fâtiha	**7- حدیجه روحنه فاتحه**
8- Sene 1292	**8- سنه 1292**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 102 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 89 cm En: 26 cm Kalınlık: 9cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Balatlı oğlu eşi Hatice olup M.1875-76 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.224.Balatlı Oğlu Hafız Hüseyin'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1391-1392	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide başlık kısmı kırık hâlde sarık formunda başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	**2- چون اجل كلدى اكا اولماز امان**
3- Cürmüm afv eyleye yâ Rabbe'l-mennân	**3- جرمنى عفو ايله يا ربّ يزدان**
4- Mağfiret kıl olmasın halim yaman	**4- مغفرت قيل اولماسون حالى يمان**
5- Balatlı oğlu Hafız	**5- بلاطلى اوغلى حافظ**
6- Hüseyin ruhuna Fâtiha	**6- حسين روحنه فاتحه**
7- Sene 1313	**7- سنه 1313**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 101 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Balatlı oğlu Hafız Hüseyin olduğu ve M.1895-96 senesinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.225.Hacı Monla oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1393	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-uKur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Hacı Monla oğlu	**6- حاجی منلا اوغلی**

7- Hacı Hasan Ağa ruhuna el-Fâtiha 8- Sene 1316	**7- حاجی حسن اغا روحنه الفاتحه** **8- سنه 1316**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 104 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Hacı Monla oğlu Hacı Hasan Ağa olduğu ve M.1898-99 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadıtr. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.226.Hacı Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1394	**Çizim No:**	198
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Prizmal dikdörtgen bir forma sahip olan şahide kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde düzensiz olarak istiflenmiş 7 satır halinde celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum 2- Hacı Ahmed 3- Ruhuna Fâtiha 4- Rebiü'l-âhire sene 1121	**1- مرحوم** **2- حاجی احمد** **3- روحنه فاتحه** **4- ربع الاحر سنه 1121**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 85 cm En: 16 cm Kalınlık: 16 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Hacı Ahmed olduğu ve M. Haziran 1709 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.227.Hacı Süleyman Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1395	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmışv 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma

kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir tezyînin unsur yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Böyle buldum bu cihanı sanki bir zılli hayal	**2- بویله بولدم جهانی صانکه بر ظلّ حیال**
3- Ol sebebden kimse etmez benim halimden sual	**3- اول سببدن کمسه ایتمز حالمدن سؤال**
4- Ben dedim el-hükmü Lillâh râzıyım her emrine	**4- بن دیدم الحکم لله راضیم امرینه**
5- Çün ezelden böyle takdir eylemişdir zü'l-Celâl	**5- چون ازلدن بویله تقدیر ایلمشدر زوالجلال**
6- Gördes Kazâsından Katırcı oğlu	**6- کوردس قضاسندن قطرجی اوغلی**
7- Hacı Süleyman oğlu merhum ve mağfur	**7- حاجی سلیمان اوغلی مرحوم و مغفور**
8- İbrahim Ağa'nın ruhiçün	**8- ابراهیم اغانك روحیچون**
9- Rızâe'n-Lillâh el-Fâtiha	**9- رضاً لله الفاتحه**
10- fî 6 Şevval sene 1318	**10- فی 6 شوال سنه 1318**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gördes Kazâsından Katırcı oğlu Hacı Süleyman oğlu İbrahim Ağa'dır ve M. 27 Ocak 1901'de vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.228.Gördesli İbrahim'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1396	**Çizim No:**	199
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli rozet formunda bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreleyen, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahdenin Kitâbe metni üzerinde yer alan boşlukta açılmış bir çiçek motifi yer almaktadır. Omuz kısımlarında her iki yanda birer adet olacak şekilde dairesel birer motif içerisinden yukarıya doğru daralan yapraklarla şahidenin boyun kısmı oluşturulmuştur. Şahidenin bitkisel bezemeli başlığı, merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafına dairesel bir biçimde yerleştirilen yaprakların yer aldığı rozet formlu bitkisel başlıkla tamamlanır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالبقی**
2- Ruhum çekildi secde ki Rabbi izzeti	**2- روحم چکلدی سجده که ربّ عزّتی**
3- Cismim bu yerde kaldı gâm-ı iftirâk ile	**3- جسمم بو یرده قالدی غم افتراق ایله**
4- Zâhir değil mi Fâtiha'ya minnetim benim	**4- ظاهر دکلمی فاتحه یه منتم بنم**
5- Lutf et bu lütfa minnettârım iştiyâkla	**5- لطف ایت بو لطفه مننتطرم اشتیاقله**
6- Süleyman oğlu Nizâm İsmâil	**6- سلیمان اوغلی نظام اسماعیل**
7- Kerimesi ve Gördesli İbrahim zevcesi	**7- کریمه سی و کورد سلی ابراهیم زوجه سی**

8- Aişe Hanım ruhuna 9- Fâtiha sene 1320	**8- عائشه خانم روحنه** **9- فاتحه سنه 1320**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 38 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhumenin ağzından vefatına dair ifadeler ve dua talebi içeren sözleer yer alır. Metnin son bölümünde merhumenin Süleyman oğlu Nizâm İsmâil kızı Gördesli İbrahim eşi Aişe Hanım olduğu ve M.1902-03 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.229.Hacı Hasib'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1397	**Çizim No:**	200
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	2- چون اجل كلدى اكا اولماز امان
3- Cürmüm afv eyleye yâ Rabbe'l-mennân	3- جرمنى عفو ايله يا ربّ يزدان
4- Mağfiret kıl olmasın halim yaman	4- مغفرت قيل اولماسون حالى يمان
5- Karabaş oğlu Hacı Hasib zevcesi	5- قره باش اوغلى حاجى خسيب زوجه سى
6- Emine Hanım ruhuna Fâtiha	6- امينه خانم روحنه فاتحه
7- Sene 1309	7- سنه 1309
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 98 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Karabaş oğlu Hacı Hasib eşi Emine Hanım olduğu, M.1891-92 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.230.Hacı Hasan'ın Oğlu Seyyid Muhammed Emin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1398	**Çizim No:**	201
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Dâr-ı dünya civan iken gezerdim bir zaman 3- Nâgehan erdi ecel etti yerim bağ-ı cinân 4- Fâni dünyada murad almadım terk eyledim 5- Valdeynim eylesünler bir zaman âh-u figân 6- Ömer zâde el-Hâc Hasan Ağa'nın oğlu 7- Merhum es-Seyyid Muhammed Emin Ağa ruhuna Fâtiha 8- fî 21 L (Şevval) sene 1252	**1- هوالباقی** **2- دار دنیا جوان ایکن کزرم بر زمان** **3- ناکهان ایردی اجل ایتدی یرم باغ جنان** **4- فانی دنیاده مراد المدم ترك ایلدم** **5- والدینم ایلسونلر بر زمان اة فغان** **6- عمر زاده الحاج حسن اغانك اوغلو** **7- مرحوم السیّد محمّد امین اغا روحنه فاتحه** **8- فی 21 ل سنه 125**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde genç yaşta vefat ettiği, fâni dünyadan murâd alamadığı ve ecele boyun eğdiğini ifade edilir. Metinde kabirde medfun olan kişinin Ömer oğlu Hacı Hasan Ağa'nın oğlu Seyyid Muhammed Emin Ağa olduğu ve M. 29 Ocak 1837'de vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.231.Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Zeliha Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1399-1400	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerin yer aldığı bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû Sene 1328	**1- هو سنه 1328**
2- Fenâdan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقايه ايلدى رحلت**
3- Ede Hak kabrini ravzâ-i cennet	**3- ايده حق قبرينى روضهء جنّت**
4- Hacı Mehmed Ağa kerimesi	**4- حاجى محمد اغا كريمه سى**
5- Zeliha Hanım ruhuna	**5- زليخا حانم روحنه**
6- El-Fâtiha	**6- الفاتحه**
7- Küplüceli	**7- كوبلجه لي**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 28 cm Kalınlık: 9	**Ayak Taşı:** Boy: 110 cm En: 330 cm Kalınlık: 9

cm	cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Mehmed Ağa kızı Zeliha Hanım olup M.1910-11 tarihinde vefat etmiştir. Metinin son bölümünde okunan "Küplüceli- **كوبلجه لي"** yer adının mezar taşının imâl edildiği yer ya da atölye adı olduğu düşünülmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.232.Hacı Süleyman Kızı Emine'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1401	**Çizim No:**	202
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında ortadan her iki yan ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mevt sene 1287	**1- آه الموت**
2- Cihana doymadı canım	**2- جهانه طويمدى جانم**

3- Ecel yakdı giryânım 4- Böyle emr etti Sübhânım 5- Hacı Süleyman kerimesi 6- Emine ruhuna Fâtiha	**3- اجا یقدی کریانم** **4- بویله امر ایدی سبحانم** **5- حاجی سلیمان کریمه سی** **6- امینه روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 106 cm En: 35 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Hacı Süleyman kızı Emine olduğu ve M.1870-71 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.233.Karabaş Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Nazife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1402-1403	**Çizim No:**	203
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve çiçeklerin oluşturduğu bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla

sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir çiçek dalı etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki sene 1335	**1- هوالباقی سنه 1335**
2- Ömür bahçesine hazân ermeden	**2- عمر بغچه سنه حزان ایرمدن**
3- Defter-i a'mâli ecel dürmeden	**3- دفتر اعمالی اجل دورمدن**
4- Emr olub bu beden kabre girmeden	**4- امر اولوب بو بدن قبره کرمدن**
5- Davet-i Rahmâna salâdır salâ	**5- دعوت رحمانه صلادر صلا**
6- Tulum oğlu İsmail	**6- طلوم اوغلی اسماعیل**
7- Bey kerimesi Karabaş	**7- بك کریمه سی قره باش**
8- Oğlu Hacı Ahmed Ağa zevcesi	**8- اوغلی حاجی احمد اغا زوجه سی**
9- Nazife Hanım ruhuna Fâtiha	**9- نظیفه خانم روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 101 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde ölüme dair manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Tulum oğlu İsmail Bey kızı Karabaş oğlu Hacı Ahmed Ağa eşi Nazife Hanım olup M.1916-17 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı içerisinde vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Yazı genel olarak tek sıra istifli açık bir düzenlemede, harflerin ölçüleri ve yazımları ise uyumsuzdur. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.234.Denizli'li Hafız Arif Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1404	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezara şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında, merkezde yer alan büyük bir lale motifi yanlarına işlenmiş birer adet küçük laleler ve bunların çevresini tamamlayan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه الموت**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهى انت سبحانى**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Denizli'li Hafız Arif	**6- دكزليلى حافظ عارف**
7- Efendi zevcesi Emine	**7- افندى زوجه سى امينه**
8- Hanım ruhuna Fâtiha \ fî 3 Ramazan sene 1323	**8- حانم روحنه فاتحه \ فى 3 رمضان سنه 1323**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 127 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbeden medfun olan kişi Denizli'li Hafız Arif Efendi eşi Emine Hanım olup M. 1 Kasım 1905 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.235.Galib Efendi'nin Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1405	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısısmda bitkisel bezemeli üçgen formda bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oIyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında iç içe geçmiş 4 sıra halinde "S" biçimli kıvrımlardan oluşmuş süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin gövdesinin her iki yanı kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmı her iki yanda yer alan birer adet açılmış çiçek motifinden sivri kemer formunda uzanarak daralan yapraklarla oluşturulmuştur.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Kadîm	1- هواقديم
2-Nûş idüb câm-ı ecelden goncâ-i bağı cinân	2- نوش ايدوب جام اجلدن غنجهء باغ جنان
3- Âlemi ervaha gitti emr-i Hakka oldu râm	3- عالم ارواحه كتدى امر حقّه اولدى رام
4- Yana yana haşre dek göz yaşı döksün ağlasun	4- يانه يانه حشره دك كوز ياشى دكسون اغلسون
5- İştirâkı firkatimle valdem her subh ve şâm	5- اشتياقى فرقتمله والدم هر صبح و شام
6- Havranî Seyyid Efendi zâde	6- حورانى سيد افندى زاده
7- Galib Efendi zevcesi merhume	7- غالب افندى زوجه سى مرحومه
8- Aişe Tûtî ruhuna Fâtiha	8- عائشه طوطى روحنه فاتحه
9- Sene 1296	9- سنه 1296
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe merhumenin ağzından vefatına ilişkin mâtem ve hüznü ifade eden satırlar sonrasında kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kabirde Havranlı Seyyid Efendi oğlu Galib Efendi eşi Aişe Tûtî'nin medfunn olduğu ve M.1878-79 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.236.Kelebekli Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020

Fotoğraf No:	1406	**Çizim No:**	204
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürü yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- İlâhi ente sübhani	**2- الهی انت سبحانی**
3- Recâ'i minke gufrâni	**3- رجاءٔ منك غفرانی**
4- Vela te'huzuhü bî 'isyâni	**4- ولا تأخز بعصیانی**
5- Ve kemmil küllü noksâni	**5- وکمّل کلّ نقصانی**
6- Kelebekli oğlu Mustafa	**6- کلبکلی اوغلی مصطفی**
7- Ağa ruhuna Fâtiha	**7- اغا روحنه فاتحه**
8- 1325	**1325 -8**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 96 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbeden Kelebekli oğlu Mustafa Ağa'nın burada medfun olduğunu ve M. 1907-08 senesinde vefat ettiğini anlamaktayız. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.237.Şah Zâde Muhammed Ali Efendi Eşi Rebişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1407	**Çizim No:**	205
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide beton malzemeden yapılmı bir kaide üzerinde yer almaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında ortada yer alan bir kase içerisinden her iki yana doğru uzanan yapraklar, yaprakların ortasında ise üzerinde 3 adet açmış çiçeğin yer aldığı bir çiçek buketinden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- İlahi ente Rabbi ve neâ abdike'l-âsi // ve fealtü isyâni vağfir seyyiâti	**2-الهى انت ربّى وانا عبد ك العاصى \\ وفعات عصيانى واغفر سيأتى**
3- Ve câe'l-emrî fermâni ve teraktü ehle iyâli // ve râeytü makâmi ve makâmi ve mettâ' derâcati	**3- وجأالا مر فرمانى وتركت اهل عيالى \\ ورأ يت مقامى و متّع دره**
4- İlâhi ente maksûdi ve rıdâke matlûbî // ve kuntü Muhammedî ümmeti en amtû me'vâl cennetî	**جاتى**
	4- الهى انت مقصودي وضاك مطلوبى \\ وكنت محمّد امّتى

5- Şah zâde Muhammed Ali Efendi zevcesi Rebişe Hanım'ın ruhuna 6- … 1324	**انعمت مأ والجنّتی** **5- شاه زاده محمّد علی افندی \\ زوجه سی ربیشه حانمك روحنه** **6- ... 1324**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 115 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde " Ey Rabbim isyankar kulun günahını itiraf ederek sana dua etmeye geldi. Şayet affedersen bunu yaparsın reddedersen de senden başka merhamet edecek yoktur" anlamında ki Arapça beyitler sonrasında kimlik bilgileri ile sonlanmaktadır. Kabirde Şah zâde Muhammed Ali Efendi eşi Rebişe Hanım'ın medfun olduğu ve M. 1906-07 senesinde vefat ettiği Kitâbede belirtilmektedir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.238.Hacı Mustafa'nın Kızı Fâtıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1408-1409	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım	**2- چون اجل پیمانه سی طولمش مرادم المدم**
3- Hasretâ fani cihanda tûl ömür sürmedim	**3- حسرتا فانی جهانده طول عمر سورمدم**
4- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım	**4- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
6- Şaban oğlu Hacı	**6- شعبان اوغلی حاجی**
7- Mustafa kerimesi Fâtıma ruhuna Fâtiha	**7- مصطفی کریمه سی فاطمه روحنه فاتحه**
8- Sene 1310	**8- سنه 1310**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 110 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 97 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Şaban oğlu Hacı Mustafa kızı Fâtıma olup M.1892-93 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile incelendiğinde vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.239.Hafız Latif Efendi'nin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1410-1411	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler pehle parçası üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında kıvrık dal ve yapraklar üzerinde yerleştirilmiş gül goncalarının oluşturduğu bitkisel süslemeler yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Hasretâ fani cihanda tûl ömür sürmedim	**4- حسرتا فانى جهانده طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Kethûda zâde Hacı Mehmed Ağa kerimesi	**6- كتخدا زاده حاجى محمد اغا كريمه سى**
7- Hafız Latif Efendi zevcesi	**7- حافظ لطفى افندى زوجه سى**
8- Hatice Hanım ruhuna Fâtiha	**8- خديجه حانم روحنه فاتحه**
9- 3 Cemâziye'l-âhire sene 1329	**9- 3 جماذى الآخر سنه 1329**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 128 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 125 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Kethûda oğlu Hacı Mehmed Ağa kızı Hafız Latif Efendi eşi Hatice Hanım olup M. 1 Haziran 1911 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı **"ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.240.Kâhya oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1412-1413	**Çizim No:**	206
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler pehle parçası üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli rozet formunda bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafına 4 yönden çevreler şekilde, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni üzerinde yer alan boşlukta açılmış bir çiçek motifine yer verilmiştir. Omuz kısmı, her iki yanda da birer adet olacak şekilde kıvrık yapraklarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafına dairesel bir biçimde yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel içerikli rozet motifi yer almaktadır. ***Ayak***

şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemeri bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde bir kase içerisinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Takdir-i Hûda çok (kırık) di beni	**2- تقدير خدا چوق م..لدى بنى**
3- Sekseni mütecavize idim tûl zaman	**3- سكسانى متجاوزه ايدم طول زمان**
4- Mağrûr-u hayat olmak yakuşur insana	**4- مغرور حيات اولمق ياقشر انسانه**
5- Sâhâb-ı sayf gibi geçdi o tûl zaman	**5- سحاب صيف كبى كجدى او طول زمان**
6- Akıbet-i vücudum kara toprağa yandı	**6- عاقبت وجودم قره طوپراغه ياندي**
7- Şefaatci olsun habibi âhir zaman	**7- شفاعتجى اولسون حبيب آخر زمان**
8- Kâhya oğlu Hacı Hüseyin	**8- كهيا اوغلى حاجى حسين**
9- Ağa zevcesi Hacı Aişe	**9- اغا زوجه سى حاجي عايشه**
10- Hanım ruhuna el-Fâtiha	**10- حانمك روحنه الفاتحه**
11- fî 4 Cemâziye'l-evvel sene 1323	**11- فى 4 جماذى الاول سنه 1323**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhumenin 80 yaşına kadar yaşadığı, mağrur bir hayattan sonra Hakk'ın takdiri ile ömrünün dolduğu ve vücûdunun kara toprak olduğu belirtilir. Metnin devamında kimlik bilgilerinden kabirde medfun olan kişinin Kâhya oğlu Hacı Hüseyin Ağa eşi Hacı Aişe Hanım olduğu ve M.7 Temmuz 1905 tarihinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek

sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.241.Nefise'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1414-1415	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda baş şahidesi pehle parçası üzerinde yer alırken ayak şahidesi doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnime yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortada yer alan bir kase içerisinden başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yüksek kabartma yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir***. Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir asma dalı etrafında gelişen yaprak ve üzümlerden oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Yâ Gaffâru'z-zünûb 2- Kusurum çok tâatim yok / Ümîdi mağfiretle gelmişim yâ Rabbena 3-Ki muhtâc-ı inayet bir bende-i garibim / Vuslatınla benâm et yâ Rabbena 4- Ol Râsûlün duhteri pâkin benî // Bu Nefise kuluna eyle şefî' yâ Rabbena	**1- یا غفّار الذنوب** **2- قصورم چوق طاعتم یوق \ امید مغفرتله کلمشم یا ربنا** **3- که محتاج عنایت بر بندهٔ غریبم \ وصلتکله بنام ایت یا ربنا** **4- اول رسولك دختر پاکین بنی \ بو نفیسه قولکه ایله شفیع یا ربنا**

5- Kabrimi zâir olub Fâtiha / İhdâ eden zâtı ber murâd 6- Et yâ Rabbena sene 1319	**5- قبرمي زائر اولوب فاتحه \ اهدا ايدن زاتى بر مراد** **6- ايت يا ربنا سنه 1319**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 120 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede merhumenin ağzından Hakk'a yakarışı, mağfiret umudu ve Hz. Peygamberin şefaastine kavuşma temennileri içeren ifadeler yer alır. Metnin 4. Satırında merhumenin ismi Nefise olarak ifade edilmesine karşın nesebi hakkında bilgi yoktur. Metnin son bölümünde Nefise Hanım'ın M. 1901-02 tarihinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde olmasına karşın nitelikli bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. İstif düzeninnde kimi kelimelerde harflerin iç içe yazımı Kitâbeye hoş bir görünüm katmıştır.

3.2.10.2.242.Ahmed Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1416-1417	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli kemer formunda bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık

kısmı ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanan yapraklar, yaprakların tepe noktasında ise hilal içierinde gonca gül motifinin yer aldığı düzenlemeye sahiptir. oluşan süsleme unsurları yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve	**1- هو**
2- Uçtu gülzâr-ı cinâna bir peri	**2- اوجدي كلزار جنانه بر پرى**
3- Kâinat kan ağlasa vardır yeri	**3- كائنات قان اغلاسه واردر يرى**
4- Kûş edince ircî'i emrin o mâh	**4- كوش ايدنجه ارجعى امرين او ماه**
5- Genç iken Allah'a verdi ser'i	**5- كنج ايكن اللهنه وردى سرى**
6- Ey emânı olmayan hiç kimseye	**6- اى امانى اولميان هيچ كيمسه يه**
7- Gül iken soldurdun ol nâzik teni	**7- كل ايكن صولدردك اول نازك ترى**
8- Şaban Efendi zâde Ahmed Efendi	**8- شعبان افندى ذاده احمد افندى**
9- Zevcesi Münire Hanım ruhuna	**9- زوجه سى منوره خانم روحنه**
10- Fâtiha fî 17 Cemâziye'l-âhire	**10- فاتحه فى 17 جماذالاخر**
11- Sene 1324	**11- سنه 1324**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 147 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 135 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Şaban Efendi oğlu Ahmed Efendi eşi Münire Hanım'dır ve M.8 Ağustos 1906 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı

örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.243.Şaban Efendi'nin Oğlu Ahmet Efendi

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1418	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle parçası üzerinde yer almaktadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Kadîri/Nakşî tâcı başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- Târiki Âliyye-i Kadirîyeden Kutbü'l-arifîn	**2- طریق علیهٔ قدریه دن قطب العارفین**
3- Şeyh Mustafa Efendi Mürîdânından	**3- شیخ مصطفی افندی مریدانندان**
4- Ser halkası Şaban Efendi	**4- سر حلقه سی شعبان افندی**
5- Zâde Ahmed Efendi ruhuna	**5- ذاده احمد افندی روحنه**
6-Fâtiha sene 1324	**6- فاتحه سنه 1324**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 95 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kadîri Tarîkâtının büyüklerinden Şeyh Mustafa Efendi müridlerinden (öğrencilerinden) baş halkası Şaban Efendi oğlu Ahmed Efendi olduğu ve M.1906-07 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde içinde "**مصطفى- Mustafa"** ismindeki **"ف-ط / Tı ve Fe"** harfleri iç içe yazılmıştır. Yine Kitâbedeki bazı "**ى-ye"** harflerinin geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.244.İbrahim Eşi Hafize'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1419	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dilimli sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin her iki yanında zik-zak motiflerinin yer aldığı süslemeler yer almaktadır. Şahidenin gövde kısmı yanlardan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında her iki yanda alt kısımda içerisinde çok koluu yıldız bulunan daire üzerinden yukarıya doğru uzanan yapraklardan oluşan süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Hamlini vaz' etme sen	**2- حملنی وضع ایتمه سن**

3- Düşdü şehid	**3- دوشدي شهيد**
4- Terk idüb dünyada	**4- ترك ايدب دنياده**
5- Oldu nâ bedîd	**5- اولدى نا بديد**
6- Turgut oğlu	**6- طورقوت اوغلى**
7- İbrahim zevcesi	**7- ابراهيم زوجه سى**
8- Hafize ruhuna	**8- حفيظه روحنه**
9- Fâtiha fî 6 RE (Rebiü'l-âhire) sene 1287	**9- فاتحه فى را 6 سنه 1287**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 111 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhumenin şehîd olarak vefat ettiğini belirttikten sonra kabirde medfun olan kişinin Turgut oğlu İbrahim eşi Hafize olduğu ve M. 6 Temmuz 1870 yılında vefat ettiği belirtilir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.245.Bursalı Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1420	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bordürle tamamlanmıştır. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bulmadım şu cihanda derdime bir çareler	**2- بولمدم شو جهاندە دردیمه بر چاره لر**
3- Etmedi hem kabul hiç sinemdeki yâreler	**3- ایتمدی مرهم قبول هیچ سینمده کی یاره لر**
4- İrcî'ile bir hıtâb olsa olur mu çareler	**4- ارجعی له برخطاب اولسه اولورمی چاره لر**
5- Eylesünler âh-u figân bende-i cân pareler	**5- ایلسونلر آه افغان بندهٔ جان یاره لر**
6- Bursalı Ahmed Ağa	**6- بروسه لی احمد اغا**
7- Zevcesi Aişe Hanım	**7- زوجه سی عائشه خانم**
8- Ruhuna el-Fâtiha	**8- روحنه الفاتحه**
9- Sene 1326	**9- سنه 1326**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde merhumenin çaresiz bir hastalık sonucu vefat ettiği ve kimlik bilgileri yer alır. Kabirde Bursalı Ahmed Ağa eşi Aişe Hanım'ın medfun olduğu ve M. 1908-09 senesinde vefat ettiği Kitâbede belirtilmektedir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup

ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "ى-**ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.246.Yegen Ağa İsmail Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1421	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Mahmûdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Yâ İlâhi ol mübarek ism-i pâkin izzeti	**2- یا الهی اولمبارك اسم پاكك عزتی**
3- Hem Râsûlün fahr-i âlem şâh-ı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاهی كوزین**
4- Eyle kabrim ravzâ-i cennet yâ ilâhe'l-âlemin	**4- ایله قبریمی روضهء جنت یا الهی العالمین**
5- Gece gündüz eylesünler hûr-i gılman hizmeti	**5- كجه كوندیز ایله سونلر حور غلمان حزمتی**
6- Yegen Ağa İsmail oğlu	**6- یكین اغا اسماعیل اوغلی**
7- Merhum Mustafa Ağa'nın	**7- مرحوم مصطفی اغانك**
8- Ruhiçün el-Fâtiha	**8- روحیچون الفاتحه**
9- fî 15 Ş (Şaban) sene 1252	**9- فی 15 ش سنه 1252**

Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 147 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum metinle devam başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Yegen Ağa İsmail oğlu Mustafa Ağa'dır ve M. 25 Kasım 1836 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri yeterli olmamakla beraber ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.247.Hüseyin Efendi Oğlu Monla Seyyid Hasan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1422	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide kâtibi kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'-l-Hayyü'l-Bâki	**1- هواحیّ الباقی**

2- Genç iken göçdü cihandan 3- Böyle bir Hâlık-ı halîm dilerim 4- Kabrini pür nûr eyleye Rabbe'l-Kerîm 5- Hüseyin Efendi zâde merhum Monla Seyyid 6- Hasan ruhuna Fâtiha sene 1229	**2- كنج ايكن كوجدى جهاندن** **3- بويله بر خلق حليم ديلرم** **4- قبرينى پر نور ايليه ربّ الكريم** **5- حسين افندى ذاده مرحوم منلا سيد** **6- حسن روحنه فاتحه سنه 1229**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 115 cm En: 27 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Hüseyin Efendi Oğlu Monla Seyyid Hasan olduğu ve M. 1813-14 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozulmalar görülmektedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.248.Ahmed Efendi'nin Kızı Şerife Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1423	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide beton malzemeyle yapılmış bir kaide üzerinde yer almaktadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide hotoz başlıkla

sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Gül gibi açılmadan soldum hele	**2- کل کبی اچلمدن صولدم هله**
3- Zârı zâr ağlar bana bülbül bile	**3- زاری زار اغلار بکا بلبل بیله**
4- Hasret olub nâ murâd gittim yola	**4- حسرت اولوب نا مراد کتدم یوله**
5- Ruhum şâd meskenim cennet ola	**5- روحم شاد مسکنم جنّت اوله**
6- Müderrîsîni Kîrâmdan Ahmed	**6- مدرّسین کرآمدن احمد**
7- Efendi kerimesi Şerife	**7- افندی کریمه سی شریفه**
8- Fâtıma Hanım ruhiçün	**8- فاطمه حانم روحیچون**
9- el-Fâtiha fî 21 N (Ramazan) sene 222	**9- الفاتحه فی 21 ن سنه 222**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 125 cm En: 26 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Müderrîsîni Kîrâmdan (Büyük Hocalardan) Ahmed Efendi kızı Şerife Fâtıma Hanım olup M. 22 Kasım 1807 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbede vefat tarihi 3 hâneli olarak belirtilmiştir. Bu durum Osmanlı Devletinin son dönemlerinde kullanılan bir usuldür. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "ى-ye" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.249. Hacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Halil Nesib Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1424	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'-l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ البقی**
2- Cihan bağında taze bir nihâl-i gül iken	**2- جهان باغند تازه بر نهآلی کل ایدم**
3- Soldu ecelden sanki cihana gelmedi	**3- صولدی اجلدن صانکی جهانه کلمدی**
4- Ziyaret eyle bak bu bir nev civan	**4- زیارت ایله باق بو بر نو جوان**
5- Gül-ü râna iken teni oldu kisân	**5- کل رغنا ایکن تنی اولدی یکسان**
6- Müderrîsîni Kîrâmdan el-Hâc Mustafa Efendi	**6- مدرّسین کرامدن الحآج مصطفی افندی**
7- Zâde merhum ve mağfur Halil Nesib	**7- ذاده مرحوم و مغفور حلیل نسیب**
8- Efendi'nin ruhiçün el-Fâtiha	**8- افندینك روحیچون الفاتحه**
9- fî 27 Receb sene 1203	**9- فی 27 رجب سنه 1203**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 126 cm En: 26 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde kabirde medfun olan kişinin Hacı Mustafa Efendi oğlu Halil Nesib Efendi olduğu ve M. 23 Nisan 1789 senesinde genç yaşta vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.250.Hacı Mustafa Efendi'nin Eşi Rukiye Hatun'nun Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1425	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezardda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin üçgen alınlık kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'-l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ البقی**
2- Erişüb mâgâh ecel bildim halâs yok mecâl	**2- ایریشوب ماکاه اجل بلدم خلاص یوق مجال**
3- Bu ateş takdir-i ezelden çare kılmak imtisâl	**3- بو اتش تقدیر ازلدن چاره قلمق امتثال**
4- Çünkü terk eyledim fenâyı azm-i ukbâ eyledim	**4- چونکه ترك ایلدم فنائی عزم عقبا ایلدم**
5- Meskenim kıl cennet ey padişâh bî zevâl	**5- مسکنم قیل جنّت ای پادشاه بی زوال**

6- Müderrîsîni Kîrâmdan el-Hâc Mustafa Efendi'nin 7- Zevcesi Rukiyye Hatun'un ruhiçün el-Fâtiha 8- fî 9 R (Rebiü'l-âhir) sene 1226	**6- مدرّسين كرآمدن الحآج مصطفى افنديڭ** **7- زوجه سى رقيّه حاتونڭ روحيچون الفاتحه** **8- فى 9 ر سنه 1226**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 119 cm En: 31 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhumenin çaresiz bir hastalıktan vefat ettiği ve Hakk'tan cenneti umduğunu ifade eden satırlar yer alır. Kitâbenin son bölümünde kabirde medfun olan kişinin büyük hocalardan Hacı Mustafa Efendi'nin eşi Rukiyye Hatun olduğu ve M. 3 Mayıs 1811 tarihinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.251.Ahmed Efendi'nin Oğlu Seyyid Mehmet Afif Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1426	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma

olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki 2- Felek tasından ma'cun sehk idüb Lokman 3- Sormadı mâye-i ömrün ecel bulmadı derman 4- Bu taşın sâhibin yâ Rabb günahın eyle gül-i gufrân 5- Ki... firdevs-i â'lâya bula vildân ile gılman 6- Müderrîsîni Kîrâmdan Ahmed Efendi zâde 7- Merhum ve mağfur es-Seyyid Mehmed Afif Efendi'nin 8- Ruhiçün rızâe'l-lillâh el-Fâtiha 9- fî 11 CE (Cemâziye'l-evvel) sene 1225	**1- هوالباقى** **2- فلك طآسين معجونى سحق ايدوب لقمان** **3- صورمدي مايهٔ عمرين اجل بولمدى درمان** **4- بو طاشين صاحبك يا ربّ كناهك ايله كل غفران** **5- كي.. فردوس اعلايه بولا ولدان ايله غلمان** **6- مدرّسين كرآمدن احمد افندى ذاده** **7- مرحوم ومغفور السيد محمد عفيف افنديڭ** **8- روحيچون رضآ لله الفاتحه** **9- فى 11 جا سنه 1225**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 116 cm En: 29 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde kabirde medfun olan Müderrîsîni Kîrâmdan Ahmed Efendi oğlu Seyyid Mehmed Afif Efendi'nin dermansız bir hastalık sonucu M. 14 Haziran 1810 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.252.Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1427	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı sarık başlıkla sonlamaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Kıza oğlana mala mülke mağrûr olmasın kimse	**2- قزه اوغلانه ماله ملکه مغرور اولمه سین کمسه**
3- Hûdanın ircî'i emriyle çok can kuşları uçtu	**3- خدانك ارجعی امریله چوق جان قوشلری اوچدی**
4- Hûdaya olmağa vâsıl ederdi emr-i beni hâsıl	**4- خدایه اولمغه واصل ایدردی امرینی خاصل**
5- Sunub hazret-i Azrâil ecel şerbetini içdi	**5- صونوب حضرت عزرائل اجل شربتنی اچدی**
6-Açıkdı hânesi her an gelip rahat ede mihman	**6- آچقدی خانه سی هرآن کلوب راحمت ایده مهمان**
7- Bulunmaz böyle bir Sultan ne çare toprağa düşdü	**7- بولنماز بویله بر سلطان نه چاره طبراغه دوشدی**
8- Ederken rûz-u şeb ihsân sene bin ikiyüz doksan	**8- ایدرکن روز شب احساب سنه بیك ایکیوز طقسان**
9- Ramazan içre ol â'yân Hacı Ahmed Ağa göçdü	**9- رمضان ایجره اول اعیان حاجی احمد اغا کوچدی**
10- Sene 1290	**10- سنه 1290**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 132 cm En: 36 cm Kalınlık: 10	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

cm	

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede merhûmun ağzından ölüme gösterdiği rızâ, geride kalanlara tavsiye ve meziyetleri belirtilir. Metnin son bölümünde kabirde Hacı Ahmed Ağa'nın medfun olduğu ve M. Ekim 1873 tarihinde vefat ettiği okunmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "ى-ye" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.253.Ahmed Ağa'nın Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1428	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövde kenarları "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Nev civanlıkda terahhum etmedi tâ'ûn bana	**2- نو جوانلقدة ترحم ایتمدی طاغون بکا**
3- Ser te ser takdı vücudum şehrini kıldı fena	**3- سر تسر یاقدی وجودم شهرینی قلدی فنا**

4- Sabr ile arâm diliyor Valdem bî çareye	**4- صبر ایله ارام دیل ویر والدم بچارة یه**
5-Firkatim nârıyla mahrûk dillere hem ey Hûda	**5- فرقتم ناریله محرق دللرة هم ای خدا**
6- Kabrime gelen ahbâdan dilerim ruhuma	**6- قبریمه کلن احبادن دیلرم روحمه**
7- Okuyub ihlâsla bir Fâtiha ihdâ kıla	**7- اوقیوب بر اخلاصله بر فاتحه اهدا قیلا**
8- Uzun Hacı Ahmed zâde el-Hâc	**8- اوزون حاجی احمد ذاده الحاج**
9- Ahmed Ağa'nın oğlu merhum İsmail	**9- احمد اغانك اوغلی مرحوم اسمعیل**
10- Ağa'nın ruhiçün el-Fâtiha	**10- اغانك روحیچون الفاتحه**
11- fî 15 Ş (Şaban) sene 1252	**11- فی 15 ش سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 141 cm En: 24 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Uzun Hacı Ahmed oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın oğlu İsmail Ağa olduğu ve M. 24 Aralık 1836 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metinde merhûmun vebâ/kara ölüm hastalığından vefat ettiği ve kabrini ziyaret eden dostlarından dua beklediği ifade edilir. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus ve "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**و-م /mim -vav"** harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.2.254.Aişe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1429	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide dilimli bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide gövdesi kenarları "S" biçimli kıvrımlar ile hareketlendirilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan yaprakların yer aldığı bitkisel süslemeler yer almaktadır. Başlık kısmında merkezde yer alan yan yana verilmiş 3 adet gül goncası motifleri ve gül goncalarının etrafına sivri kemer formunda yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Geldi bağı âlemi kıldı nazar bildi fenâ	**2- كلدى باغ عالمى قلدى نظر بيلدى فنا**
3-Feth idüb dest-i sehâsın başladı ifşâya ne	**3- فتح ايدوب دست سخاسين باشلدى افشايه نه**
4- Farzını Hakkın dâhi sünnetlerin Peygamberin	**4- فرضنى حقك دخى سنّتلرين پيغمّبرك**
5- Tutmak içün geldi Aişe misafirhaneye	**5- طوتمق ايچون كلدى عائشه مسافرخانه يه**
6- Mâl ile cümle fakirin kalbine muharrem idi	**6- مال ايله جمله فقيرك قلبنه محرم ايدى**
7-Kâl ile hem şâb-ı pîrin hüznüne merhem idi	**7- قال ايله هم شاب پيرك حزننه مرهم ايدى**
8- Bin iki yüz seksen üçde mâh-ı Muharrem idi	**8- بيك ايكيوز سكسان اوچده ماه محرّم ايدى**
9- Aişe ruhun feda etti heman cânâneye	**9- عائشه روحين فدا ايتدى همان جانه نه يه**
10- Sene 1283	**10- سنه 1283**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden kabirde medfun olan kişinin Aişe olduğu ve M. Mayıs 1866 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metinde ayrıca Aişe hanım'ın meziyetlerine vurgu yapılmış devamında vefat tarihi ay ve yıl hâlinde yazılı olarakta belirtilmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.255.Seyyid Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1430	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dilimli sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Hicret-i ehli fenânın akıbet-i makbur olur	**2- هجرتی اهلی فنانك عاقبت مقبور اولور**
3- Tâ şeb'i âlûde-i isyân olan mağfur olur	**3- تا شبی آلودهٔ عصیان اولان مغفور اولور**
4- Hüsn-ü mend olsun bu kabrimden içen âb-ı hayat	**4- حسن مند اولسون بو قبرمدن اجن آب حیات**

5- Nâili gufrân olan makruna mesrur olur	**5- نائل غفران الان مقرونهٔ مسرور اولور**
6- Kabrime her kim gelib okur ise bir Fâtiha	**6- قبرمه هر كيم كلوب اوقور ايسه بر فاتحه**
7- Bir bana kendine iki ecir ile ma'cûr olur	**7- بر بكا كندويه ايكى اجر ايله مأجور اولور**
8-Merhûme ve mağfurun Seyyid Efendi zevcesi	**8- مرحومه و مغفوره سيد افندى زوجه سى**
9- Emine Hanım ruhiçün Fâtiha	**9- امينه خانم روحيچون فاتحه**
10- fî 10 M (Muharrem) sene 1278	**10- فى 10 م سنه 1278**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Seyyid Efendi eşi Emine Hanım olduğu ve M. 18 Temmuz 1861 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe içeriğinde merhumenin ağzından Hakk' a teslim olmanın güzelliği, kabri ziyaret edenlere kendisine dua etmekle kendilerine de sevap kazandıkları gibi bilgiler yer alır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.256.Seyyid Efendi Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1431	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bit tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında ortada 6 adet ve yanlarda ikişer adet olan yan yana verilmiş yüksek kabartmalı gül goncaları ve güllerin etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Lâ Yezâl	**1- هوالحیّ لایزال**
2- Fâtıma Hanım zehî Seyyid Efendi zevcesi	**2- فاطمه خانم زهی سیّد افندی زوجه سی**
3-Sünbül Ömer hayatına hazân erdi serî	**3- سنبل عمر حیاتنه خزان ایردی سریع**
4- Hatıram incitmedi ömrümde ol serv-i revân	**4- خاطرم انجتمدی عمرمده اول سرو روان**
5-İftirâkıyla belim âh şimdi bükdürdü serî	**5- افتراقیله بلم آه شمدی بوکدوردی سریع**
6- Terk idüb gitti beni hasretle mecnun eyledi	**6- ترك ایدوب کتدی بنی حسرتله مخجون ایلدی**
7- Melek-i ukbâ içre firdevs-i mülküne girdi serî	**7- ملك عقبا ایجره فردوس ملکنه کیردی سریع**
8- Aşk-ı çeşmimle ânın tarihini Seyyid dedim	**8- اشك چشمله آنك تاریخنی سیّد دیدم**
9- Fâtıma Hanım bu dem cennetle cân verdi serî	**9- فاطمه خانم بو دم جنّاته جان ویردی سریع**
10- Fâtiha sene 1268	**10- فاتحه سنه 1268**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 108 cm En: 33 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metni "Hüve'l-Lâ Yezâl- O'nun varlığının sonu yoktur" anlamındaki serlevha ile başlar. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Seyyid Efendi eşi Fâtıma Hanım olduğu belirtilir. Kitâbe son bölümünde şâir'in Seyyid olduğu ve vefat tarihini ebced hesabı ile de düşdüğü işaret edilir. Dua talebi

bölümünde merhumenin vefat tarihi olarak M. 1851-52 tarihi okunmaktadır. Metnin üçüncü satırında geçen Sünbül Ömer isminin Fâtıma Hanım'ın oğlu olduğu düşünülmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.257.Ahmed Efendi Bey'in Kızı Fâtıma Hanım'ın Cariyesi Fâtıma..'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1432	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- İdüb dâr-ı fenadan vebadan rıhlet	**2- ایدوب دار فنادن وبادن رخلت**
3- Bekâda mesken etmişdir cinânı	**3- بقاده مسکن ایتمشدر جنانی**
4- Oku İhlas ile bir Fâtiha gel	**4- اوقو اخلاص ایله بر فاتحه کل**
5- Ecel bir kimseye vermez aman	**5- اجل بر کمسیه ویرمز امانی**
6- Müderrîsîn-i Kirâmdan Ahmed Efendi Bey kerimesi	**6- مدرّسین کرآمدن احمد افندینك کریمه سی**
	7- فاطمه حانمك جاریه سی فاطمه اوسته نك

7- Fâtıma Hanım'ın Cariyesi Fâtıma Ustanın 8- Ruhiçün el-Fâtiha 9- fî 21 R (Rebiü'l-âhir) sene 1252	**8- روحیچون الفاتحه** **9- فی 21 ر سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 25 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Müderrîsîn-i Kirâmdan Ahmed Efendi Bey kızı Fâtıma Hanım'ın Cariyesi Fâtıma Usta olup M. 5 Ağustos 1836 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.258.Hacı İsmail'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1433	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Silindirik bir gövdeye sahip olan şahide üst kısımda daralarak tepede bir suluk ile sonlanır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme yer almaz.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-mufîz	1- هوالمفيض
2- Zarbeli zâde göçüb çerha idince elvedâ	2- ضربه لی ذاده کوچوب چرخه ایدنجه الوداع
3- Çeşm-i hasret döndü yaş ahbâbı etti âh vâh	3- چشم حسرت دوکدی یاش احبا بی ایتدی آه واه
4- Söyledim vaz' dua güne kehr tarihini	4- سویلدم وضعی دعا کونه کهر تاریخنی
5- Kılsun el-Hac İsmail cinânı cilve gâh	5- قیلسون الحاج اسماعیل اغا جنانی جلوه کاه
6- Sene 1289	6- سنه 1289
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 28 cm Kalınlık: 28 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe **"**Hüve'l-mufî - Feyizlendiren O'dur" serlevhası ile başladıktan sonra vefatına üzüntüsünü ifade eden satırlar sonrasında vefat tarihini ebced usulü ile de vermiştir. Kabirde medfun olan kişinin Hacı İsmail olduğu ve M. 1872-73 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.259.Fehmi Efendi'nin Oğlu Muhammed Kemal Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Hâlde
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1434	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide, yerinden sökülüp kenara alınmış durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı üzerinde bir damla motifi ve damlanın içerisinde yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Hicr-i mevtimle ey pederim kılma eyvah	**2- هجر موتمله ای پدر قیلمه ایواه**
3- Va'd Rahmet etti size Allah	**3- وعد رحمت ایتدی سزه الله**
4- Ormâni zâde Fehmi Efendi'nin mahdumu	**4-اورمانی ذاده فهمی افندینك مخدومی**
5- Muhammed Kemal Bey'in ruhuna Fâtiha	**5- محمّد کمال بکا روحنه فاتحه**
6- fî 7 Muharrem sene 1314	**6- فی محرم 7 سنه 1314**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 58 cm En: 20 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ormâni oğlu Fehmi Efendi'nin oğlu Muhammed Kemal Bey olduğu ve M. 18 Haziran 1896 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.260.Hacı Hafız Efendi'nin Eşi Aişe Hatun'un Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1435	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlar ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da yer alan yukarıya doğru uzanan yapraklar ve yanlarında birer adet çiçekten oluşan süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında merkezde çiçek formunda bir rozet motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nûr-uKur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Gökçe zâde Hacı Hafız Efendi	**6- کوکجه ذاده حاجی حافظ افندی**
7- Zevcesi Aişe Hatun ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سي عائشه خاتون روحنه فاتحه**
8- Sene 1311	**8- سنه 1311**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 104 cm En: 31 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gökçe zâde Hacı Hafız Efendi eşi Aişe Hatun'dur ve M. 1893-94 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.261.Hasan Efendi'nin Kızı Fâtımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1436	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin altında ve üzerinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin gövdesi her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahidenin başlık kısmı üzerinde, merkezde yer alan açılmış bir gül goncası motifi etrafına başlığı tamamen kaplayacak şekilde işlenen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Nev civanım uçtu cennet bağına	**2- نو جوانم اوچدى جنت باغنه**
3-Firâkı kaldı valdeynin cânına	**3- فراقى قالدى والدينك جاننه**

4- Cansız zâde Damadı Hasan 5- Efendi'nin Kerimesi Fâtımatü'z-Zehra 6- Hanım'ın ruhiçün rızâen Lillâh Fâtiha 7- fî 5 Receb sene 1283	**4- جانسز ذاده دامادی حسن** **5- افندینك كریمه سی فاطمة الزهرا** **6- خانمك روحنه رضاً لله فاتحه** **7- فی 5 رجب سنه 1283**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 66 cm En: 18 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Cansızoğlu Damadı Hasan Efendi'nin kızı Fâtımatü'z-Zehra Hanım olup M. 13 Kasım 1866 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.262.Hacı İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Şefika Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1437	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide hotoz başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde

içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Kitâbe metninin üst kısmında merkezde yer alan bir düğüm motifi etrafında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme örnekleri görülür.

Okunuşu	**Metin**
1-Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحی الباقی**
2- Gül gibi açılmadan soldum bile	**2- کل کبی اچلمدن صولدم بله**
3- Zâr-ı zâr ağlar bana valdeynim bile	**3- زاری زار اغلر بکا بلبل بله**
4- Hasret olup nâ murad gittim yola	**4- حسرت اولوب نا مراد کتدم یوله**
5- Ruhum şâd meskenim cennet ola	**5- روحم شاد مسکنم جنت اوله**
6- Müderrisîn-i Kirâmdan Ahmed Efendi Hafidi	**6- مدرّسین کرامدن احمد افندی حفیدی**
7- Zarbeli Zâde el-Hâc İsmail Ağa'nın	**7- خربلی زاده الحاج اسماعیل اغانك**
8- Kerimesi merhume Şerife Şefika Hanım	**8- کریمه سی مرحومه شریفه شفیقه حانم**
9- Ruhiçün el-Fâtiha fî 15 C (Cemâziye'l-âhir) sene 1254	**9- روحیچون الفاتحه فی 15 ج سنه 1254**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 118 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Müderrisîn-i Kirâmdan Ahmed Efendi torunu Zarbeli oğlu Hacı İsmail Ağa'nın kızı Şerife Şefika Hanım olup ve M. 5 Eylül 1838 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.263.Osman Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1438	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Arapça celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Mâ raâhu'l-mu'minûne	**2- مأداة المومنون**
3- Husnen fe-huve 'ind'allâhi	**3- حسنا فهو عندالله**
4- Hasenun Mâ şâ'allahu	**4- حسن ماشاالله**
5- Kâne ve mâ lem yeşe' lem	**5- كان وما لم يشا لم**
6- Yekûn merhum ve mağfur	**6- يكن مرحوم و مغفور**
7- Olan Osman Efendi	**7- اولان عثمان افندى**
8- Ruhiçün Fâtiha sene 1248	**8- روحيچون فاتحه سنه 1248**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 32 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe "Mü'minlerin güzel gördüğü Allah katında da güzeldir, Allah neyi dilerse olur, dilemezse olmaz" anlamına gelen Arapça ifadeler sonrası kabirde medfun olan kişinin Osman Efendi olduğu ve M.1832-33 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.264.Celal Efendi'nin Eşi Tûtî Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1439	**Çizim No:**	207
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer alırken yaprakların tepe kısmında ay ve yıldız motifinden oluşan süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt sene 1314	**1- آه من الموت سنه 1314**
2- Bu bağı cennette bir gonca iken	**2- بو باغ كلشنده بر غنجه ايكن**
3- Bâd-ı ecel eyledi hazân	**3- باد اجل بنى ايلدى حزان**
4- Bir gül-i zibâda nâzenin iken	**4- بر كل زيباده نازهنين ايكن**

5- Hak beni eyledi hâk ile yeksân 6- Solak oğlu Hacı İsmail 7- Kerimesi ve Seyyid zâde Celal Efendi 8- Zevcesi Tûtî Hanım ruhuna Fâtiha	**5- حق بنی ایلدی خاکه یکسان** **6- صولاق اوغلی حاجی اسماعیل** **7- کریمه سی و سید ذاده جلال افندی** **8- زوجه سی طوطو خانم روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 123 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Solak oğlu Hacı İsmail kızı Seyyid zâde Celal Efendi oğlu Celal Efendi eşi Tûtî Hanım olup M. 1896-97 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.265.Hacı Mustafa'nın Eşi Esma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1440	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı kase içerisinden her iki yana ve

yukarıya doğru uzanıp yuvarlak kemer formunda sonlanan yapraklardan düzenlenmiş bitkisel süsleme unsurları ile düzenlenmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nur-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Benli oğlu Hacı Mustafa'nın	**6- بکلی اوغلی حاجی مصطفی نك**
7- Zevcesi Esma Hanım ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سی اسما خانم روحنه فاتحه**
8- fî 2 Ramazan sene 1311	**8- فی 2 رمضان سنه 1311**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 114 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Benli oğlu Hacı Mustafa'nın eşi Esma Hanım olup M. 9 Mart 1894 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.266.Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1441	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnin yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımları her iki yanda da birer adet açılmış çiçek motifiyle gövdeden çıkıntılı durumdadır. Şahidenin boyun kısmında iki adet üst üste verilmiş, alttaki ters hâlde iki adet lâle motifinden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan 3 adet yan yana verilmiş açılmış çiçek motifi ve etrafında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süslemelerle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Yâ İlâhi ol mübarek ism-i pâkin izzeti	**2- يا الهى اول مبارك اسم پاكن عزتى**
3- Hem Râsûlün fahr-i âlem şâh-ı güzin hürmeti	**3- هم رسولك فخر عالم شاه كوزين حرمتى**
4- Eyle kabrim ravzâ-i cennet yâ ilâhe'l-âlemin	**4- ايله قبرم روضهء جنت يا الهى العالمين**
5- Gece gündüz eylesünler hûr-i gılman hizmeti	**5- كيجه كوندز ايلسونلر خور غلمان خزمتى**
6- Müderrisîn-i Kirâmdan Abdurrahman Efendi'nin	**6- مدرّسين كرامدن عبدالرّحيم افندينك**
7- Zevcesi Hatip oğlu Hacı Hüseyin kerimesi	**7- زوجه سى و حطيب اوغلو حاجى حسين كريمه سى**
8- Merhum ve mağfure Ümmühan Hanım'ın	**8- مرحومه و مغفوره امهّان خانمك**
9- Ruhuna rızâe'n-Lillâh teali Fâtiha fî gurre Safer sene 1275	**9- روحنه رضاالله تعالى فاتحه فى غره صفر سنه 1275**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: cm En: cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Müderrisîn-i Kirâmdan Abdurrahman Efendi'nin eşi, Hatip oğlu Hacı Hüseyin kızı Ümmühan Hanım olup M. Eylül 1858 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.267.Ahmed Efendi'nin Oğlu Molla Halil'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1442	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Nezkebi başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlığı üzerinde oyma kabartma yıldızlardan oluşan süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**

2- Bugün va’de tamam oldu erişdi emr-i Rabbâni	**2- بوكون وعدة تمام اولدى ايرشدى امر ربّانى**
3- Ki teslîm eyledim kuşca emaneti veren yola cânı	**3- كه تسليم ايلدم قوشجه امانت ويرن يلا جانى**
4- Ecel dâmene eksizin düşmüşüm halâsa çâre yok	**4- اجل دامنه اكسزين دوشمشم حلاصه چاره يوق**
5- Sebeb kaldı tâuni bulub takdir-i süphânı	**5- سبب قلدى طاعونى بولور تقدير سبحانى**
6- Merhum ve mağfur el-muhtâç	**6- مرحوم و مغفور المحتاج**
7- İlâ Rahmeti Rabbhî’l-gafûr Müderris	**7- الى رحمت ربّة الغفور مُدرس**
8- Ahmed Efendi zâde Monla	**8- احمد افندى زاده منلا**
9- Halil’in ruhiçün el-Fâtiha	**9- خليلك روحيچون الفاتحه**
10- Kim eylerse bu merkade ihvana duayı	**10- كيم ايلرسه بو مرقد احوانه دعايى**
11- Dû cihanda hâsıl ola ânın murâdı fî 10 B (Receb) sene 1229	**11- دو جهاندة حاصل اوله انك مرادى \ فى 10 ب سنه 1229**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 165 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde ölüme çâre olmadığına ve teslim olduğunu ifade eden ibareler yer alır. Kabirde medfun olan kişinin Ahmed Efendi oğlu Monla Halil olduğu ve M. 28 Haziran 1814 yılında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı özellikleri bakımından mahalli üslupta celî sülüs yazı örneği olan kitâbe iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozukluklar vardır. Metinde bazı “**ى-ye”** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.268.Ahmed Efendi’nin Oğlu Mustafa Efendi’nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1443	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Nezkebi başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlığı üzerinde yıldız motiflerinden oluşan süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- Tahil-i pâk hem Hâce zâde Mustafa Efendi'nin	**2- تحل پاك هم حواجه زاده مصطفى افندينك**
3- Berk-ü bâr hâsılın bâd- ecel etti hazân	**3- برك و بار حاصلن بادى اجل ايتدى حزان**
4- Genç iken azm eyledi ukbaya bir nevres-i fidan	**4- كنج ايكن عزم ايلدى عقبايه بر نورس فدان**
5- Rûz-u mahşerde şefi'î eyleye Hallâk-ı cihan	**5- روز محشرده شفيع ايليه خلاّق جهان**
6- Gonca-i veş bâğ-ı cihandan almadan hiç boy kâm	**6- غنجه وش باغ جهاندن المدن هيچ بوى كام**
7- Ruh-u pâki gülşen Firdevs kaldı isyân	**7- روح پاكى كلشن فردوسى قيلدى اثيان**
8- Söyledi Hilmi ânın fevte tarihi kim	**8- سويلدى حلمى انك فوته تاريح كيم**
9- Cennet-i adn ola Efendiye yâ Rabbi mekân	**9- جنّت عدن اوله افنديه يا ربّ مكان**
10- Müderrisîni Kîrâmdan Ahmed Efendi zâde	**10- مدرسين كرامدن احمد افندى زاده**
11- Merhum Mustafa Efendi ruhuna Fâtiha	**11- مرحوم مصطفى افندينك روحنه فاتحه**
12- fî 29 B (Receb) sene 1229	**12- فى ب 29 سنه 1229**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 185 cm En: 32 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin genç yaşta hastalıktan vefat ettiği belirtilmektedir. Müderrisîni Kîrâmdan Ahmed Efendi oğlu Mustafa Efendi'nin burada medfun olup ve 17 Temmuz 1814 yılında vefat etmiştir. Kitâbede son bölümde şair ismi ve vefat tarihi ebced usulü ile de düşülmüştür. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.269.Emir Hocanın Kızı Fâtımatû-z Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1444	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerine yer alan bitkisel bezemelikadın başlığı ile tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında merkezde 5 adet açılmış çiçek motifi etrafına sivri kemer formunu tamamen dolduracak şekilde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**

1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Âh ne yazık oldu bana gençliğime doymadım	**2- آه نه يازق اولدى بكا كنجلكمه طويمدم**
3- Çaresiz bir derde düşdüm bir ilacın bulamadım	**3- چاره سز بر درده دوشدم بر علاجن بولمدم**
4- Yakdı yandırdı vücudum şehrini kahr-ı elem	**4- ياقدى ياندیردى وجودم شهرني قهر الم**
5- Gül gibi soldum cihanda ne olduğumu bilmedim	**5- كل كبى صولدم جهاندە نه اولديغم بلمدم**
6- Emîr Hâce kerimesi Fâtımatû-	**6- امير حواجه كريمه سى فاطمة**
7- z-Zehra Hanım ruhuna Fâtiha	**7- الزهرا خانم روحنه فاتحه**
8- Sene 1303	**8- سنه 1303**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 29 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede Emir Hocanın Kızı Fâtımatû-z Zehra Hanım'ın burada medfun olduğu, çaresiz bir hastalık yüzünden M.1885-86 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.270.Abdurrahman Efendi'nin Oğlu Seyyid Ahmed Lebib Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1445	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı sarık başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövde kısmı her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Dâr-ı dünyada tıfl iken gezerdim bir zaman	**2- دار دنیاده طفل ایکن کزردم بر زمان**
3-Nâgehân erdi vebâ etti yerim bâğ-ı cinân	**3- ناکهآن ایردی وبا ایتدی یریم باغی جنان**
4-Fâni dünyada muradım almadan terk eyledim	**4- فانی دنیاده مراد المادن ترك ایلدم**
5- Pederim eylesün bir zaman âh-u figân	**5- پده رم ایلسونلر بر زمان آه فغآن**
6- Müderrisîni Kîrâmdan Abdurrahman	**6- مدرسین کرامدن السید عبدالرحیم**
7- Efendi zâde es-Seyyid Ahmed Lebib	**7- افندی زاده السید احمد لبیب**
8- Efendi ruhiçün el-Fâtiha	**8- افندی روحیچون الفاتحه**
9- fî 2 RE (Rebiü'l-evvel) sene 1253	**9- فی 2 را سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 23 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde Müderrisîni Kîrâmdan Abdurrahman Efendi oğlu Seyyid Ahmed Lebib Efendi'nin burada medfun olduğu, vebâ hastalığına yakalanarak M.6 Haziran 1837 tarihinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir

görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.271.Seyyid Abdurrahman Efendi'nin Eşi Ümmü Gülsüm Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1446	**Çizim No:**	208
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dilimli sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan vazo içerisinden yukarı ve iki yana uzanan kıvrık dallar ve iki yanda ters dönmüş lâle motifleri ve kurdele tasvirleri yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ağlasun tâ haşre dek hâlim bilenler âh kim	**2- اغلسون تا حشره دك حالم بلنلر آه كيم**
3- Nev civanken böyle imiş hüm-ü takdir-i Hûda	**3- نو جوانكن بويله أيمش حكم تقدير خدا**
4- Salınırken bâğı âlemde nihâl-i gül gibi	**4- صالنوركن باغ عالمده نهال كول كبى**
5- Servi kademme kırdı hayfa sar sârı bâd-ı vebâ	**5- سروى قدمّ قردى حيفا صر صرى باد وبا**
6- Müderrisîni Kîrâmdan es-Seyyid Abdurrahman Efendi'nin	**6- مدرسين كرامدن السيد عبدالرحيم افندينك**
7-Zevcesi Ümmü Gülsüm Hanım ruhiçün	**7- زوجه سى امّكلثوم حانم روحيچون**

8- el-Fâtiha fî 17 RE (Rebiü'l-evvel) sene 1253	**8- الفاتحه فی 17 را سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 36 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden kabirde Müderrisîni Kîrâmdan Seyyid Abdurrahman Efendi'nin eşi Ümmü Gülsüm Hanım'ın medfun olduğu, veba hastalığına yakalandığı ve M.21 Haziran 1837 senesinde vefat ettiği okunur. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda nitelikli Osmanlı son dönemi seviyesinde mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.272.Seyyid Abdurrahim Efendi'nin Oğlu Yâkup Rasim Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1447	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahideörfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin gövdesi her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve’l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Gülşen-i içre iken bu goncâ-i fidan	**2- كلشن ايچره ايكن بو غنچه فدان**
3- Nâr-ı vebâ geldi eyledi hazân	**3- نار وبا كلدى ايلدى حزان**
4- Hâke yeksânım Hakkın emriyle	**4- حاك يكسآنم حقك اريله**
5- Pederim etmesin âh ile figân	**5- پده رم ايتمسون اه ايله فغان**
6- Müderrisîni Kîrâmdan es-Seyyid Abdurrahim	**6- مدرسين كرامدن السيد عبدالرحيم**
7- Efendi zâde Yâkup Rasim	**7- افندى ذاده السيد يعقوب راسيم**
8- Efendi ruhiçün el-Fâtiha	**8- افندى روحيچون الفاتحه**
9- fî 19 R (Rebiü’l-âhire) sene 1253	**9- فى 19 ر سنه 1253**
Ölçüler: **Baş Taşı**; Boy: 105 cm En: 24 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Müderrisîni Kîrâmdan Seyyid Abdurrahim Efendi oğlu Yâkup Rasim Efendi olup M.23 Temmuz 1837 senesinde vebadan vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ’lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.273.Hacı Yâ’kub Rasim Efendi’nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1448	**Çizim No:**	209

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisne celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide başlık destarları üzerinde stilize yaprak görünümü yapılmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâkî	**1- هوالباقى**
2- Ve kelbühüm bâsıtî zirâ'ayhi bi'l-vasîd[79]	**2-وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ**
3- Hazâ 'abdün müznib-i cân el-muhtâc	**3- هذا عبد مذنب جان المحتاج**
4- İlâ Rahmet-i Rabbihi'l-kadîr	**4- الى رحمة ربّه الغدير**
5- Tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât	**5- طريق حجّ شريده وفات**
6- Eden Müderrisîn-i ekram-i kirâmdan	**6- ايدن مدرّسين اكرم الكرامدن**
7- Kitâbeun lehû el-Hâc	**7- مرحوم و مغفور له الحاج يعقوب**
8- Ya'kûb Râsim Efendi'nin rûhi şerifi içün	**8- راسم افندينك روح شريفچون**
9- el-Fâtiha / fî 21 Muharrem sene 1252	**9- الفاتحه \ فى 21 محرم سنه 1252**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

[79] Kur'ân-ı Kerim, Kehf Suresi – 18.

Kitâbe metni *"Köpekleri de eşikte ayaklarını uzatmış yatar"* mealindeki ayet ile başladıktan sonra Bu günahkar kul Kadîr olan Rabbinin rahmetine muhtaçtır. Hac yolunda vefat eden büyük hocalardan rahmetli Hacı Yakup Rasim Efendi için dua talebi ve M. 8 Mayıs 1836 senesinde vefat ettiğini belirterek sonlanır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.274.Ahmed Efendi Eşi Zeliha Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1449	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru sivri kemer formunu tamamen kaplayacak şekilde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü Lâ yemût	**1- هوالحیّ لا یموت**
2- Ve kelbühüm bâsıtî zirâ'ayhi bi'l-vasîd[80] Hâzihi	**2- وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ هذا**

[80] Kur'ân-ı Kerim, Kehf Suresi – 18.

3- 'abdün müznibet-i cân ilâ Rahmet-i Rabbihâ'l-gufrân 4- Efâdıl ve e'âzım-ı ricâl-i ulemadan ve üstâd 5- Muşârun bi'l-benândan Müderrisîn-i Kirâmdan 6- Ahmed Efendi Rahmetullâhi aleyhin 7- Halile-i muhteremeleri Zeliha Hanım 8- Ruhiçün rızâen Lillâh el-Fâtiha 9 - fî 27 N (Ramazan) sene 1264	**3- عبد مذنبة جان الى رحمة ربّهاالغفران** **4- افاضل و اعاظم رجال علمادن و استاد** **5- مشاربالناندن مدرّسين كرامدن** **6- احمد افندى رحمة الله عليهك** **7- خليلة محترمه لرى زليخا خانم** **8- روحچون رضاء لله الفاتحه** **9- فى 27 ن سنه 1264**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 132 cm En: 34 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde *"Köpekleri de eşikte ayaklarını uzatmış yatar"* mealindeki ayet sonrası Bu, merhametli Rabbinin affına muhtaç günahkar kulu Faziletli ve büyük kimselerden, ulema taifesinden parmakla gösterilen Büyük Hocalardan Ahmed Efendi eşi Zeliha Hanım'ın M. 27 Ağustos 1848 senesinde veafat ettiğini yazar. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.2.275.Hocaoğlu Abdurrahim Efendi'nin Kızı Nefise Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1450	**Çizim No:**	210
Baş Şahide Planı:	D		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda düz bir şekilde kesilmiştir. Gövde aşağıdan yukarı doğru genişleyen bir formdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin üst kısmında ortadan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir dal etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Hicret ehli fenânın	**2- هجرت اهل فنانك**
3- Akıbeti makbul olur	**3- عاقبتی مقبول اولور**
4-Tâ şeb elvadâ-i isyan	**4- تا شب آلودهٔعصیان**
5- Olan mağfur olur	**5- اولان مغفور اولور**
6- Nâili gufran olan	**6- نائل غفران اولان**
7- Makrûne-i mesrur olur	**7- مقرونهٔ مسرور اولور**
8- Hâce zâde Abdurrahim Efendi	**8- خواجه ذاده عبدالرحیم افندی**
9- Kerimesi Nefise Hanım	**9- کریمه سی نفیسه خانم**
10- Ruhuna Fâtiha 1340	**10- روحنه فاتحه سنه 1340**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 134 cm En: 20cm Kalınlık: 18 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hocaoğlu Abdurrahim Efendi kızı Nefise Hanım

olup M.1921-22 yılında vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.2.276.Ahmet Efendi'nin Kızı Fâtımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1451	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış11 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahideni Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde, gövdenin her iki yanını da kapsayacak şekilde işlenmiş "S" biçimli kıvrımlardan oluşan süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında, merkezde yer alan bir kase içerisinden başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanıp sivri kemer formunu tamamen kaplayan yaprak ve çiçeklerden meydana gelmiş bitkisel süsleme örnekleri yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Bir eli boş yüzü kara gelmişim dergahına	**2- بر الی بوش یزی قره کلمشم درکاهکه**
3- Ey keremkânı ilâhım i'tîmadım hep sana	**3- ای کرمکانی الهم اعتمادم هب سکا**
4- Kabrimi üzen Âdem oğlu yoklaya gelmeye	**4- قبریم اوزن آدم اوغلی یاکلهیا کلمیه**
5- Lutf idüb bir ferde muhtaç etmesin ile ıtâ	**5- لطف ادوب بر فرده محتاج ایتمه سن ایله عطا**
6- Affıma gör bir sebeb lâzım imânım yeter	**6- عفومه کر بر سبب لازم ایمانم یتر**
7- Nâr-ı dûzah nevlid-i yağîn? Rahm eyle gösterme	**7- نار دوزخ نولد یغین رحم ایله کوسترمه بکا**

bana 8- Müderrisîni Kîrâmdan Ahmed Efendi'nin 9- Kerimesi merhume Fâtımatü'z-Zehra Hanım 10- Ruhiçün Lillâhi Teali Fâtiha 11- fî 27 L (Şevval) sene 1268	**8- مدرسين كرامدن احمد افنديڭ** **9- كريمه سى مرحومه فاطمةالزّهرا خانم** **10- روحيچون لله تعالى فاتحه** **11- فى 27 ل سنه 1268**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 155 cm En: 38 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi büyük hocalardan Ahmed Efendi'nin kızı Fâtımatü'z-Zehra Hanım olup M. 14 Ağustos 1852 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.277.Abdurrahim Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1452	**Çizim No:**	211
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sarıklı fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin üst kısmında ortada yer alan bir hilal ve hilalin içinde yer alan yıldız motifi etafında gelişen kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Gelir cümle nev' anda demler haşra hasnâda	**2- کلیر جمله نوع اکده دم لر؟ حشرا حسناده**
3- Gelince vakit merhûni aras gibi âmâde	**3- کلنجه وقت مرهونی عرآس کبی آماده**
4- Buna zâhir delilindir ki akrânın gâmu gitti	**4- بونا ظاهر دلیلکدر که اقرانك قمو کتدی**
5- Budur mahlûkun encâmı bekâ olmaz bu dünyâda	**5- بودر مخلوقك انجامی بقا اولمز بو دنیادة**
6- Husûsa sende şâh-ı merdân eden zinhâr	**6- حصوصا سندة شاه مردان ایدن ذنهار**
7- Ki hem vasfın dillere yâd olurken dünyâda	**7- که هم وصفك دللرده یاد اولورکن دنیاده**
8- Tükendi dâne-i ömrün otuz yaşında ey Ahmed	**8- تکندی دانهٔ عمرك اوقور؟ اوتوز یاشنده ای احمد**
9- Bu doksan dokuz tarihi Abdurrâhim Efendi zâde	**9- بو طوقسان طقوز تاریح عبدالرّحیم افندی زاده**
10- fî Receb sene 1299	**10- فی رجب سنه 1299**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 162 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin 30 yaşında vefat ettiği belirtilir. Ayrıca vefat tarihi yazı ile de verilmiştir. Kabirde Abdurrâhim Efendi medfun olup M.1882 senesinde vefat etmiştir.

Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak iki sıra istifli ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede tirfiller, harekeler ve farklı istifler kullanılarak yazı teşrifatlandırılmıştır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.278.Rasim Efendi'nin Oğlu Mustafa Afif Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1453	**Çizim No:**	212
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sarıklı fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş muradım almadım	**3-چون اجل پیمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Hasretâ fani cihanda tûl ömür sürmedim	**4- حسرتا فانی جهاندہ طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
6- Cansız zâde Rasim Efendi mahdumu	**6- جانسز زاده راسم افندی مخدومی**
7- Mustafa Afif Efendi ruhuna Fâtiha	**7- مصطفی عفیف افندی روحنه فاتحه**

8- Sene 1312 Rebiü'l-âhir?	**8- سنه 1312 رخ**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 38 cm Kalınlık: 8 cm	 **Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Cansızoğlu Rasim Efendi oğlu Mustafa Afif Efendi olduğu ve M.1894 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.279.Rasim Efendi'nin Kızı Ülfet Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1454	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide beton malzemeyle inşa edilmiş bir kaide üzerinde yer almaktadır. dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî

tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmı, her iki yanda da açılmış birer çiçek motifinden yukarıya doğru uzanan yapraklar yer alırken başlığın orta kısmında açılmış bir çiçek motifinden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer alırken tepe kısmı kırıktır.

Okunuşu	**Metin**
1-Sene 1320 Receb 25// Hüve'l-Bâki // sene 1318 Teşrini evvel 14 2- Emr etti Hûda eyledi ferman 3-Erişdi ecel vermedi aman 4- Hasreta goncâ-i nevres-i fidan 5- Kuş misali eyledi azm-i cinân 6- Murada ermedim fâni dünyada heman 7- Cennette vere muradım Hâlık-ı Rahman 8- Eşrâf-ı handân Cansız 9- Zâde Rasim Efendi kerimesi 10- Ülfet Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**1- سنه 1325 رجب 25 \ هوالباقی \ سنه 1318 تشرین اول** **2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان** **3- ایرشدی اجل ویرمدی امان** **4- حسرتا بر غنجهٔ نورس فدان** **5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان** **6- مراده ایرمدم فانی دنیاده همان** **7- جنّتده ویره مرادم خالق رحمان** **8- اشراف خنداندن جانسز** **9- زاده راسم افندی کریمه سی** **10- الفت حانمك روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 35 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk satırında vefat tarihi Hicrî ve Rûmi olarak iki ayrı tarihte verildikten sonra mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Cansız oğlu Rasim Efendi kızı Ülfet Hanım olduğu ve M. 28 Ekim 1902 tarinde vefat ettiği

anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.280.Hasan Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1455-1457	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık sandukalı kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Sanduka uzunluğı 218 cm, genişliği 62 cm ve yüksekliği 57 cm'dir. Sandukanın üst pehlesi kırılmış durumdadır. Ön pehleler üzerinde çiçek formunda rozeet motifi, yan pehle kapakları üzerinde ise merkezde aynı motif köşelerde ise bu motifin çeyrek ölçöüdeki hâli işlenmiştir. Pehle üst kısımlarında içerisinde kıvrık dalların yer aldığı tek sıra bordür bulunur. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 12 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin dış yüzünde alt kısımda bir düğüm motifinden başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan ortada bir dal ve dalın her iki yanında yer alan kıvrık dallar üzerinde yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır. Şahidenin tepelik kısmında alt kısımda yer alan 3 adet yarım dairesel motif etrafını saran yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Lezzet-i dehr-i dünyaya aldanup etme heves	**2- لزّت دهر دنیایه آلدانوب ایتمه هوس**
3- Kimseye yokdur vefası dest-i kahrından aman	**3- کیمسیه بو قدر وفاسی دست قهرندن امان**
4- İşte bak Ormanî zâde Hasan Efendi'ye kim	**4- ایشته بق اورمانی زآده حسن افندی یه کیم**
5- Defteri ömrün reside kıldı âhir nâgehân	**5- دفتری عمرین رسیده قیلدی آخر ناکهان**
6- Ehli dil lutf kesir Halık-ı halim zât idi	**6- اهلی دل لطف کثیر خلق حلیم بر ذات ایدی**
7- Rıhletinden dillere düşdü özge bir figân	**7- رحلتندن دللره دوشدی ازکه بر فغان**
8- Ruhuna ihlâs ile her kim okursa Fâtiha	**8- رزحنه اخلاص ایله هر کیم اوقورسه فاتحه**
9- Şafî'i olsun ânın her vecihle fahr-i cihan	**9- شافعی اولسون آنك هر وجهله فخر جهان**
10- Geldi bir cevher ile tarihini kıldım beyân	**10- کلدی بر جوهر ایله تارخی قیلدم بیان**
11- Hevd yûb Hasan Efendi bâğ-ı adna hem revân	**11- هو دیوب حسن افندی باغ عدنه هم روان**
12- fî 17 Şevval sene 1295	**12- فی 17 شوال سنه 1295**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 160 cm En: 37 cm Kalınlık: 13 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 138 cm En: 35 cm Kalınlık: 12 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hasan Efendi olup M. 14 Ekim 1878 tarihinde vefat etmiştir. Vefat tarihi son bölümde ebced hesabı ile de düşülmüştür. Ancak şair ismi geçememektedir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.281.Cansızoğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1458-1460	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık sandukalı kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Sanduka 220 cm uzunluğunda, 62 cm genişliğinde ve 65 cm yüksekliğindedir. Ön pehleler üzerinde merkezde çiçek formunda bir rozet köşelerde bu çiçeğin çeyreği ölçülerinde kesilmiş çiçek motifleri ve üstte içerisnde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı tek sıra bordür yer alır. Sanduka yan pehleleri üzerinde merkezde bir buket içinde tasvir edilmiş gonca güller ve yapraklardan oluşan bir düzenleme ve iki yanından simetrik servi ağacı tasvir yer alır. Ön pehlede yer alan bordür bu kapaklarda da görülmektedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 14 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda oval tepelikli bir başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin dış yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir hurma ağacı etrafında gelişen yaprak ve hurma salkımlarından oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Aşkıyla candân geçüb mevlayı bulmakdır merâm	**2- عشقیله جاندن کچوب مولایی بولمقدر مرام**
3- Mâsivâ-i ter edip ukkbaya eyledi kıyâm	**3- ماسوآیی ترك ایدوب عقبایه ایلدی قیام**
4- İşte Cansız zâde bak Hacı Muhammed Ağa kim	**4- ایشته جانسز زاده بق حاجی محمّد اغا کم**
5- Defteri ömrün büküb lâ ilâheden aldı kâm	**5- دفتری عمرین بوکوب لا الهدن الدی کام**
6- Haleti nez'e varınca kıldı ahbaba vedâ'a	**6- حالتی نزعه وارنجه قیلدی احبابه ودآع**
7- Gönlünü Hakka tutub oldu devam üzre devam	**7- کوکلنی حقّه طوتوب اولدی دوام اوزره دوام**
8- Var ise cürmü günahı yevm-i mahşerde afv ola	**8- وآر ایسه جرم کناهی یوم محشر عفو اوله**
9- Handân Mustafa'nın aşkına budur duâm	**9- خاندان مصطفی نك عشقنه بودر دعام**
10- Kabri üzre im gelib ihlâs eden ihvanına	**10- قبری اوزره کیم کلوب اخلاص ایدن اخوانه**
11- Destigîr olsun âna çün hazret-i Rabbü'l-enâm	**11- دستکیر اولسون اکا چون حضرت ربّ الانام**
12- Geldi bir er söyledi tarihini cevher ile	**12- کلدی بر ار سویلدی تاریخنی جوهر ایله**
13- Hak deyüb Hacı Muhammed yetmişinde ömrü tâm	**13- حق دیوب حاجی محمّد یتمشنده عمری تام**
14- fî 13 Receb sene 1294	**14- فی 13 رجب سنه 1294**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 180 cm En: 40 cm Kalınlık: 15 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 165 cm En: 38 cm Kalınlık: 15 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbeden Cansızoğlu Hacı Muhammed Ağa'nın burada medffun olduğunu, 70 yaşında iken M. 4 Ağustos 1876 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metinde Hacı Muhammed Ağa'nın vefatına ilişkin üzüntü, dua, mağfiret talepleri ve son bölümde ismi yer almayan şair tarafından vefat tarihinin ebced ile düşüldüğüne işaret eden ifadeler yer alır. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek

sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.282.Fahri Bey'in Kızı Aliye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1461-1462	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle iki kademeli dikdörtgen formda üst bölüm kenarları pahlanmış sade bir görünümdedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde gövdeyi alt ve üst bölümde tamamen kaplayan iri kıvrık yapraklar, "S-C" kıvrımları ve yüksek kabartma çiçek tasvirleri yer alır. Kitâbe çevreside içerisinde kıvrık dal ve yapraklarla doldurulmuş tek sıra bordürle tamamlanmıştır. Şahide iç yüzünde yer alan Kitâbe cetvellerle ayrılan 10 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kştabe metni yer alır. Şahide başlığı boyundan itibaren yoğun tezyinli iri yapraklardab oluşturulan buket ve üzerinde açmış gül goncaları ve çiçeklerden oluşmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda çiçek buketi formunda dilimli yuvarlak kemerle sonlanır. Şahide dış yüzünde toplanan bezemeler baş taşı ile benzer düzenlemeye sahip olup gövde üzerinde bir vazo içerisinden yükselen gül ağacı tasviri ile hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**

1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقى**
2- On altı yaşında iken	**2- اون التى ياشيندة ايكن**
3- Bin üçyüz otuz dört	**3- بيك اوچيوز اوتوز درت**
4- Tarihi Rûmisinde Allah'ına	**4- تارخ روميسنده اللهنه**
5- Kavuşan Havran	**5- قاووشان خوران**
6- Eşrâfından Zarb Ali	**6- اشرافندن ضرب على**
7- Zâde Fahri Bey'in	**7- زاده فحرى بكك**
8- Kerimesi Aliye Hanım'ın	**8- كريمه سى عليه خانمك**
9- Hâbgâh-ı ebedisîdir	**9- خوابكاه ابديسيدر**
10- Sene 1334	**10- سنه 1334**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 212 cm En: 36 cm Kalınlık: 14 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 215 cm En: 36 cm Kalınlık: 14 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Havran ileri gelenlerinden Darb Ali oğlu Fahri Bey'in kızı Aliye Hanım olduğu ve M.1918 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Metnin son bölümünde kullanılan *"Hâbgâh-ı ebedisîdir- Ebedi yatağıdır"* ibareside mezar taşlarında az rastlanan bir tâbirdir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî sülüs yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak iki sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde mühmel harfler, tirfiller ve harekeler kullanılarak teşrifât yapılmıştır. Kitâbe içerisinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.2.283.Fahri Bey'in Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1463-1464	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli pehleli mezar tipolojisindedir. Pehle iki kademeli dikdörtgen formda üst bölüm kenarları pahlanmış sade bir görünümdedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda çiçek buketi formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde üst bölümde tamamen kaplayan iri kıvrık yapraklar ve yüksek kabartma çiçek tasvirleri yer alır. Kitâbe çevreside içerisinde kıvrık dal ve yapraklarla doldurulmuş tek sıra bordürle tamamlanmıştır. Şahide iç yüzünde yer alan Kitâbe cetvellerle ayrılan satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kştabe metni yer alır. Şahide başlığı boyundan itibaren yoğun tezyinli iri yapraklardab oluşturulan buket ve üzerinde açmış gül goncaları ve çiçeklerden oluşmaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemerli tepelikle sonlanır. Tepelik yüzeyinde yukarı ve iki yana uzana yaprak figürleri vardır. Şahide dış yüzünde toplanan bezemeler baş taşı ile benzer düzenlemeye sahip olup gövde üzerinde bir vazo içerisinden yükselen gül ağacı tasviri ile hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ormanlı zâde	**2- اورمانلی زاده**
3- Hasan Efendi kerimesi	**3- حسن افاندی کریمه سی**
4- ve Zarbeli Ali oğlu	**4- و ضربلی علی اوغلی**
5- Fahri Bey'in Halilesi	**5- فخری بکك حلیله سی**
6- Reyhane Hanım	**6- ریحانه خانم**
7- Burada medfundur	**7- بورده مدفوندر**
8- Tarihi vefâtı fî 18 Kanûni sâni sene 1339	**8- تاریح وفاتی فی 18 کانونی ثانی سنه 1339**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 176 cm En: 28 cm Kalınlık: 28 cm	**Ayak Taşı** Boy: 175 cm En: 28 cm Kalınlık: 28 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Ormanlı oğlu Hasan Efendi kızı Zarbeli Ali oğlu Fahri Bey'in eşi Reyhane Hanım olduğu ve M. 18 Ocak 1923 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.284.Zarb Ali'nin Kızı Fâtıma Sabriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1465-1467	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık sandukalı kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Sanduka 210 cm uzunluğunda, 62 cm genişliğinde ve 63 cm yüksekliğindedir. Ön pehleler üzerinde merkezde ışınsal doğrular şeklinde düzenlenmiş bir rozet motifi ve üstte içerisnde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı tek sıra bordür yer alır. Sanduka yan pehleleri üzerinde ışınsal doğrular şeklinde düzenlenmiş bir rozet motifi yer alır. Ön pehlede yer alan bordür bu kapaklarda da görülmektedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, yuvarlak kemerli başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin dış yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe iç bükey bir alan içinde yer alır. Başlık kısmı merkezde stilize lâle motifini iki yanınaişlenmiş iri kıvrık dallarla tamamlanmıştır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemer tepelikli bir başlıkla sonlanmıştır.

Şahidenin dış yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir hurma ağacı etrafında gelişen yaprak ve hurma salkımlarından oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Nâgehan bir derde düşdüm bulmadım asla deva	**2- نکهان بر درده دوشدم بولمدم اصلا دوا**
3- Kimse ma'mûl etmesün bu dehr-i fâniden vefa	**3- کیمسه مامؤل ایتمسون بو دهر فانبدن وفا**
4- Bî karar etti nihâl ömrünü bâd-ı ecel	**4- بیقرار ایتدی نهال عمرمی باد اجل**
5- Hayflar kim tazelik halinde oldum mübtela	**5- حیف لر کیم تازه لك حاانده اولدم مبتلا**
6- Rıhlet ettim mülkü fenâdan bekâ gülzârına	**6- رحلت ایتدم ملك فانیدن بقا کلزارینه**
7- Razıyım el-Hükmü Lillâh bu imiş emri Hûda	**7- راضیم الحکم لله بو ایمش امری خدا**
8- Zarb Ali zâde kerimesi merhûme Fâtıma	**8- ضرب علی زاده کریمه سی مرحومه فاطمه**
9- Sabriye Hanım'ın ruhiçün Fâtiha	**9- صبری یه خانمك روحیچون فاتحه**
10- fî Muharrem gurre sene 1299	**10- فی غره سنه 1299**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 148 cm En: 41 cm Kalınlık: 16 cm	**Ayak Taşı: B** Boy: 154 cm En: 43 cm Kalınlık: 16 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Zarb Ali oğlu kızı Fâtıma Sabriye Hanım olup M. Kasım 1881 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.2.285.Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Hacer Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlık	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1468	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprak mezar formundadır. Şahide toprağa oturur vaziyette düşey dikdörtgen, bitkisel içerikli rozet başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin gövdeden başlığa geçişi merkezde çiçek motifi, iki yanında simetrik biribirine ters kıvrık yaprak kabartması ile sağlanmıştır. Başlık ortada çiçek tasviri çevresinde yaprakların yer aldığı rozet şeklinde düzenlenmiştir. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metini yer alır. Kitâbe çevresi içerisinde kıvrık dal ve yaaprakların yer alıdığı tek sıra bordürle tamamlanmıştır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Hacer Hanım âh yirmi yedi yaşında bir nevres	**2- هاجر خانم آه يكرمى يدى ياشنده بر نورس**
3- Cihandan el çeküb huld birini eyledi meva	**3- جهاندن ال چكوب خلد برينى ايلدى مأوى**
4- Ciğer pâre iki evladını göz koyub gitti	**4- جكر پاره ايكى اولادينى اوكسوز قويوب كتدى**
5- Eder gözyşaları senin siyaha rahneler peyda	**5- ايدر كوز ياشلرى سنك سياهه رخنه لر پيدا**
6- Ali Efendi zâde Ahmed Ağa kerimesi nâzik beden	**6- على افندى زاده احمد اغا كريمه سى نازك بدن**
7- İdüb dâğ-ı derunu ve hasretâ ve firkâta	**7- ايدوب داغ درونى و حسرتا و افرقتا**
8- Arnabud Halid Efendi zevcesi	**8- ارنبود خالد افندى زوجه سى**
9- Hacer Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**9- هاجر خانمك روحنه فاتحه**
10- Sene 1320	**10- سنه 1320**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 148 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhumenin ismini zikr ettikten sonra 27 yaşında gençliğine doymadan vefat ettiğini içeren manzum bir metinle başlar. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ali Efendi oğlu Ahmed Ağa kızı, Arnabud (Arnavut) Halid Efendi eşi Hacer Hanım olup M.1902-03 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.3.Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire

3.2.10.3.1.Hacı İshak Bey Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1469-1470	**Çizim No:**	213
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve yak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Nakşî tarikat başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde mevcut hâlinde cetvellerle ayrılmış 13 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş Kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin alt bölümü toprağa gömülü haldedir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst

kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki 2- Matla' şem'i Cemâlullâhdır envâr-ı tarikât 3- Zîr u bâlâ münteşirdir âleme envâr-ı tarikât 4- Cilvegâh-ı Tûr-ı Pîrim verdi makâm-ı hilafet 5- Bende-i kemteri kıldı şu'ledâr-ı Kâdiri Tarikât 6- Siyâhatle meşâyıh-ı azâma nail oldum ise de 7- Oldu mürşidim biraderim Hacı Mehmed Efendi Kâdiri Tarikât 8- Bendesiyim Gavs-ı Âzâm Şah-ı Abdülkâdirin 9- Bî çare kânın red eylemez hazreti pîr-ı tarikât 10- Bu dergâhı Kâdiri-i zümre-i ihvana kıldım binâ 11- Ki ruhuma bir Fâtiha ihsan edeler adâb-ı tarikât 12- Havran meşayıhı kirâm ve ricâl-i devleti-âliye ashabından 13- Hacı İshak Bey Efendi terk-i hâne eyledi Kâdiri Tarikâtı …	**1- هوالحی الباقی** **2- مطلع شمع جمال الله در انوار طریقت** **3- زیرو و بلا منتشردر عالمه انوار طریقت** **4- جلوهکاه پیرم ویردي مقام خلافت** **5- بندهٔ کمتر قلدی شعله دار قادری طریقت** **6-سیاحتله مشایخ عظامه نائل اولدم ایسه ده** **7- اولدی مرشدم بر برادرم حاجی محمد افندی قادری طریقت** **8- بنده سییم غوس اعظم شاه عبدالقادرك** **9- بیچاره کاننی رد ایلوز حضرت پیر طریقت** **10- بو درکاه قادری زمرهٔ اخوانه قلدم بنا** **11- که روحمه بر فاتحه احسان ایده لر بر آداب طریقت** **12- حوران مشایح کرام و رجال دولتعایه اصحابندن** **13- حاجی اسحق بك افندی ترك حان ایلدی قادری طریقت** **…**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 194 cm En: 28 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 158 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde Tarikat nuru Cemâlullah ışığının doğduğu yerdir, Tarikat nuru en alttan en üste tüm aleme yayılmıştır, Pirimin tecelli ettiği Tûru hilafet makamını verdi, Hakir kulunu Kadirî Tarikatının ateşiyle yaktı, Gezip dolaşarak büyük şeyhlerle karşılaştıysam da, Mürşidim Kadirî Tarikatından Kardeşim Hacı Mehmet Efendi oldu, üce velî Şâhım Abdülkadirin kölesiyim, Tarikatın sevgili Pîri bu çaresizin yaptığını reddetmez, Bu Kadirî dergâhını kardeşlerim için yaptırdım, Ki tarikat adabı gereğince ruhuma birer Fatiha okuyalar yer alan ifadelerden sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde Havranın büyük hocalarından ve devlet adamlarından Hacı İshak Bey Kadiri Tarikatı evini terk etti şeklinde ifade edilir. Metnin son bölümünün toprak altında olmasındna dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.3.2.Hacı İshak Bey Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1471-1472	**Çizim No:**	214
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yükselmektedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da birer adet olacak şekilde dairesel birer motiften doğarak yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Omuz kısımlarında yer alan yaprakların arasında merkezde yer alan açılmış bir çiçek figürü

etrafınfda yer alan dairesel bir biçimde yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifi etrafını dairesel bir biçimde saran yapraklardan oluşan rozet yer almaktadır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süslme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Mahv eder encâm-ı ecel kimin üstüne dönse	**2- محو ایدر انجام اجل کمیك اوستنه دونسه**
3- Ağaz ideli devre budur meşreb-i âlem	**3- آغاز ایده لی دوره بودر مشرب عالم**
4- Bu cismi keşfin neresi merkez kuvvet	**4- بوجسم کشفیك نره سی مرکز قوت**
5- Yâ Rabb ne mutiyye ile gezer kalb-i alem	**5- یا رب نه مطیّه ایله کزر قالب عالم**
6- Servetce safaca zebide idim desem caiz	**6- ثرزتجه صفاجه زبده ایدم دسم جائز**
7- Makam-ı fena eceldi şefaatcı olsun fahri alem	**7- مقام فنا اجلدی شفاعتجی اولسون فخر عالم**
8- Reşadetlü Hacı İshak Bey Efendi	**8- رشادتلو حاجی اسحق بك افاندی**
9- Zevcesi Ümmühan Hanım ruhuna Fâtiha sene 1323	**9- زوجه سی امهان خانم روحنه فاتحه سنه 1323**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 160 cm En: 37 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 142 cm En: 35 cm Kalınlık: 10 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinde ölümün hayattaki yeri ve mutlak son olduğuna vurgu yapan ifadelerden sonrası kimlik bilgileri ile sonlanır. Metinde kabirde Hacı İshak Bey Efendi eşi Ümmühan Hanım'ın medfun olduğu ve M. 1905-06 senesinde vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve

anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.3.3.İbrahim Zühdi Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1473-1475	**Çizim No:**	215
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, sandukalı kabirde şahideler sanduka üzerinde yükselmektedir. Sanduka üç kademeli kaide üzerinden son bölüm kenarları pahlanmış ve sade bir formdadır. Sandukanın genel ölçüleri şöyledir 230 cm uzunluğunda, 82 cm genişliğinde ve kaideler dahil 160 cm yüksekliğindedir. Sandukanın güneye bakan yüzü kırılmış durumdayken kuzeye bakan yüzünde ortada kıvrık dal ve yapraklardan oluşan süslemeler yer alırken bu süslemelerden her iki yana doğru uzanan kıvrık dallar üzerinde gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir. Ön ve arka pehleler üzerinde yanlarda tek sıra bordür içinde lâle kabartmaları merkezde ise iç içe dönmüş yaprak formunda "C" kıvrımları yer alır. ***Baş şahidesi;*** silindirik bir forma sahip olan şahide üst kısımda daralarak dilimli tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin kuzeye bakan yüzünde 16 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin alt kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süslemelerin yer aldığı süsleme kuşağı yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** silindirik bir forma sahip olan şahide üst kısımda daralarak dilimli tepelik şeklinde sonlanmaktadır. Şahidenin alt kısmında içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bir süsleme kuşağı yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- İbrahim Zühdi Bey merhumun kitâbe-i mezârı	**1- ابراهيم زحدى بك مرحومك كتابة مزاري**

2- Gök yüzünde parıldayan yıldızlara bakdıkça	**2- كوك يوزنده پاريلدايان يلديزلره باقدقجه**
3- Sanılır ki yüksekdesin çıkmış gibi mirâca	**3- صانيلركه يوكسكده سيك چيقمش كبى معراجه**
4- Yerin senin yıldızlardan daha yüksek bir yerdir	**4- يرك سنك بيلديزلردن دها يوكسك بر يردر**
5- Kalbi temiz olanları tanrı böyle yükseldir	**5- قلبى تميز اولانلرى تكرى اويله يوكسلدير**
6- Bu nurları sağlığında hayr işleyüb kazandın	**6- بو نورلرى صاغلغكده خير ايشله يوب قازاندك**
7- Her dakika Allah'ını cân-u gönülden andın	**7- هر دقيقه اللّهكى جان و كونلدن اكديك**
8- Odasını bir akmadı şemâsı kara toprakda	**8- اوده سنى براقمادى شمدى قاره طوپراقده**
9- Sanki kabrin semâda ki yıldız gibi revnâkda	**9- صانكه قبرك سماده كى بيلديز كبى رونقده**
10- Bütün ömrün muhtaçlara yardım ile geçmişdi	**10- بوتون عمرك مختاجلره ياردیم ايله كچمشدى**
11- ve bu senin hayatında en mukaddes işindi	**11- و بو سنك حياتنده اك مقدس ايشدى**
12- Vefatından beri dünya gece gibi karanlık	**12- وفاتكدن برى دنيا كيجه كبى قاراكلق**
13- Sen var iken gündüz idi şimdi zamanda kaldık	**13- سن وار ايكن كوندوز ايدى شمدى ظامنده قالدق**
14- Tarihindir vefatının son mısrâ-i bu beytinin	**14- تاريخندر وفاتكك صون مصراعى بو بيتك**
15- 334 Şubat'ında ahirete nakl ittin	**15- 334 شباطنده اخرته نقل ايتدك**
16- İstanbul: Raif Halil	**16- استانبول : رائف خليل**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 130 cm En: 25 cm Kalınlık: 25 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 132 cm En: 25 cm Kalınlık: 25 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe alışılmışın dışında **"***İbrahim Zühdi Bey merhumun kitâbe-i mezârı"* iafdeleri ile başlamaktadır. Metnin devamında merhumu meth eden ve onun meziyetlerine vurgu yapan ifadeler sonrası vefatı rakam ve ebced usulü ile verilmiştir. Kitâbeden İbrahim Zühdi Bey'in burada medfun olduğunu ve M. Şubat 1918 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Baş taşının kaide kısmında Kitâbeden hariç "***İstanbul: Raif Halil"*** ibaresi yer almaktadır. Bu yer ve kişi isminin taşın işlendiği yer ve usta adı olduğu

düşünülmektedir. Kitâbe metni hat sanatı yönü ile değerlendirildiğinde Osmanlı son dönem özelliklerinde olgunlaşmış bir mâil celî tâ'lik hat yazı örneği olduğu söylenebilir. Metin genel olarak tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.3.4.Hacı İshak Bey'in Hanegâhında ….Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1476	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan Nakşî tarikat başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 4 satır (alt kısım toprağa gömülü olduğu için tam sayı bilinmiyor.) içerisine oyma kabartma olarakhakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû1303 2- Havran eşraf-ı handanından ve meşâyıh 3-Kirâmından reşâdetlü Hacı İshak Bey 4- Hanegâhında …	**1- هو سنه 1303** **2- حوران اشرافندن و مشايخ** **3- كرامندن رشادتلو حاجى اسحق بك** **4- خانقاهنده اثناى ...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 65 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbenin bir bölümü toprak altında kaldığından dolayı tamamı ookunamamıştır. Metnin okunabilen bölümünde merhûmun Havran'ın ileri gelen büyük şeyhlerinden Hacı İshak Bey Hanegâhında … olduğu görülmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.3.5.Kesim Oğlu Ali Dede'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1477	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Tarikâti Aliyye-i Kâdiriyye	**2- طریقت علیئ قادریّه**
3- Teymürcü esnafı üstad	**3- تیمورجی اصنافی استاد**
4- Benamından Kesim oğlu	**4- بنامند کسیم اوغلی**

5- Merhum Ali Dede'nin 6- Ruhuna el-Fâtiha 7- fî 13 Nisan sene 1320	**5- مرحوم علی دده نك** **6- روحنه الفاتحه** **7- فی 13 نیسان سنه 1320**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 86 cm En: 25 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Kâdiri tarikâtına mensub demirci esnafı üstâdı nâmı ile bilinen Kesimoğlu Ali Dede olduğu ve M. 26 Nisan 1904 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması ve "Nisan-**نیسان "** kelimesinin yazımından **" Nun-ن"** harfi ters yazılmıştır.

3.2.10.3.6.Hafız İbrahim Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	21.06.2020
Fotoğraf No:	1478-1479	**Çizim No:**	216
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli toprak kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış ilk 3 satırı celî sülüs devamı celî tâ'lik hat ile 2-3 satırlar mâil diğerleri düz satır düzeninde hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbenin 1 ve 3 satırları altında birer adet çiçek motifi etrafında yer alan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	Metin
1- Hüve'l-Hallâkü'l-Bâki	1- هوالخلاق الباقى
2- Ziyaretten maksad duadır	2- زيارتدن مقصد بر دعادر
3- Bugün bana ise yarın sanadır	3- بوكون بكا ايسه يارين سكادر
4- Hayatının son kırk senesini	4- حياتنك صوك قرق سنه سنى
5- Havran Kâdiri Tekkesinde	5- حوران قادرى تكيه سنده
6- İmametle imrar eden Tarsus'lu	6- امامتله امرار ايدن طرسوسلى
7- Hafız İbrahim Efendi	7- حافظ ابراهيم افندى
8- Ruhuna Fâtiha	8- روحنه فاتحه
9- 1338	9- 1338
10- Sene	10 سنه
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 146 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 142 cm En: 27 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamı kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde medfun olan kişi Havran Kâdiri Tekkesinde imâmetle ömrünü geçiren Tarsus'lu Hafız İbrahim Efendi olup M. 1919-20 senesinde vefat etmiştir. Meitnde ayrıca merhûmun son 40 yılını bu tekkede geçirdiği ifade edilmektedir. Kitâbe iki ayrı hat çeşidinde yazı içermesi yönü ile güzel bir örnek oluşturmaktadır. Metnin 2 ve 3. satırında mahalli düzeyde mâil celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenleme görülürken devamında hat sanatı yönü ile yerel üslupta mâil celî tâ'lik yazı olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açık olan bölümde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.Havran Büyükdere Mezarlığı

3.2.10.4.1.Hacı Kara Yakup oğlu Hacı Ali'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1480-1481	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metninin alt kısmında iki adet yan yana verilmiş çiçek motifi yer almaktadır. ***Ayak şahidesi***; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hû 1323	**- هو 1323**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nur-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن f**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Hacı Kara Yakup oğlu Hacı	**6- حاجی قره یعقوب اوغلی حاجی**
7- Ali ruhuna Fâtiha	**7- علی روحنه فاتحه**

Ölçüler: **Baş Taşı :** Boy: 97 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 95 cm En: 30 cm Kalınlık: **7** cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Kara Yakup oğlu Hacı Ali olup M.1905-06 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.2.Mehmet Çavuş'un Eşi Aişe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1482-1483	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış, 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında ortada bir kase içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Metin	Okunuşu
1- Hüve’l-Bâki	1- هوالباقی
2- Bu bâğı gülşende bir gonca idim	2- بو باغ کلشنده برغنجه ایدم
3- Bâd-ı ecel beni eyledi hazân	3- باد اجل بنی ایلدی حزان
4- Bu çarhı fenâda nâzenin idim	4- بو چرخی فناده نازنین ایدم
5- Cennâti a’lâyı Hak ede ihsan	5- جنات اعلاي ایده احسان
6- Çoban Ali oğlu Mehmed	6- چوبان علی اوغلی محمد
7- Çavuş zevcesi	7-چاوش زوجه سی
8- Aişe ruhuna Fâtiha	8- عائشه روحنه فاتحه
…	
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 91 cm En: 27 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 28 cm Kalınlık: **7** cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çoban Ali oğlu Mehmed Çavuş eşi Aişe’dir. Şahidenin alt bölümü toprak altında olduğundan vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ’lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.3.Mustafa Efendi’nin Kızı Cemile Hanım’ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1484-1485	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında orta kısımdan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde, alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Metin	**Okunuşu**
1-Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ايتدى خدا ايلدى فرمان**
3-Erişdi ecel vermedi aman	**3- ايرشدى اجل ويرمدى امان**
4- Hasreta goncâ-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان**
5- Kuş misali eyledi azm-i cinân	**5- قوش مثالى ايلدى عزم جنان**
6- Hacı Ahmed Efendi oğlu Hafız	**6- حاجى احمد افندى اوغلى حافظ**
7- Mustafa Efendi Kerimesi Cemile	**7- مصطفى افندى كريمه سى جميله**
8- Hanım ruhuna Fâtiha sene 1328	**8- حانم روحنه فاتحه سنه 1328**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 114 cm En: 31 cm Kalınlık:	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 30 cm Kalınlık: 6

8 cm	cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ahmed Efendi oğlu Hafız Mustafa Efendi kızı Cemile Hanım olup M. 1910-11 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.4.Hacı Oğlu Süleyman Ağa'nın Eşi Fahriye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1486-1487	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemer formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı, Kitâbe üzerinden başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklar ve yaprakların tepe kısmında yer alan açılmış çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Metin	Okunuşu
1- Âh mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Âh kim bu âlem içre bende şâdân olmadım	2- آه كيم بو عالم ايچره بنده شادان اولمدم
3- Çaresiz derde düşdüm def'ine imkân bulamadım	3-چاره سز درده دوشدم دفعنه امكان بولمدم
4- Geçdi ömrüm şu cihanda görmedim sıhhât-ü zeyn	4- كچدى عمرم شو جهانده كورمدم صحّت يوزين
5- Bir misafir gibi geldim bende mihman olmadım	5- بر مسافر كبى كلدم بنده مهمان اولمدم
6- Hacı oğlu Süleyman Ağa zevcesi	6- حاجى اوغلى سليمان اغا زوجه سى
7- Fahriye Hanım'ın ruhuna Fâtiha	7- فحريّه خانمك روحنه فاتحه
8- Fî 8 Kanûni evvel sene 1323	8- فى 8 كانون اول سنه 1323
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 121 cm En: 32 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 112 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı oğlu Süleyman Ağa eşi Fahriye Hanım olup M. 21 Aralık 1907 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.5.Çerkez Musa'nın Eşi Fatıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1488-1489	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan bitkisel bezemeli rozet formunda bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda dairesel birer motif içerisinden yukarıya doğru daralarak uzanmakta olan yapraklardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır. Kitâbe metninin üst kışında ortada açılmış bir rozet motifi yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan açılmış birrozet motifi etrafına dairesel bir biçimde yerleştirilmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlana şahide iç yüzünde merkezde bir servi ağacı bunun iki yanından uzana ve bir biri ile sarmal şekilde yükselen kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- 1328 Hû	**1- هو 1328**
2- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım	**2- آه ايله زار قيله رق كنجلكمه طويمدم**
3- Çün ecel peymanesi dolmuş murad almadım	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Hasretâ fani cihanda tûl ömür sürmedim	**4- حسرتا فانى جهاندە طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Çerkez Musa zevcesi	**6- جركس موسى زوجه سى**
7- Fâtıma ruhuna el-Fâtiha	**7- فاطمه روحنه الفاتحه**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 114 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 109 cm En: 26 cm Kalınlık: **7** cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çerkez Musa eşi Fâtıma olup M.1910-11 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi genel olarak tek sıra istifli sade ve sıkışıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde hatalar görülmektedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.6.Hacı Osman Ağa'nın Oğlu Monla Ömer Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1490-1491	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan süsleme bordürü yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hû	**1- هو**
2- Olunca ferman Hak ister icâbet davete	**2- اولنجق فرمان حق ايستر اجابت دعوته**
3- Emrine mutî olanlar cümle erer izzete	**3- امرينه مطيع اولانلر جمله ايرر عزّته**
4- Azm edip gitti bekâ mülküne bu senhiye	**4- عزم ايدوب كتدى بقا ملكنة بو سنحيه**

5- El çeküp bu fâni cihandan erdi gurb-u rahmete	**5- ال چكوب فانى جهاندن آيردى قرب رحمت**
6- Hayatında rûz-u ve şeb ikram ederdi âleme	**6- حياتنده روز و شب اكرام ايدردى عالمه**
7- Hanesinde çok kimse alsunardı ni'meti	**7- حانه سنده چوق كمسه الصوناردى نعمتى**
8- Hacı Osman Ağa zâde Monla	**8- حاجى عثمان اغا زاده منلا**
9- Ömer Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**9- عمر اغانك روحنه فاتحه**
10- fî 23 Şubat sene 1320	**10- فى 23 شباط سنه 1320**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 170 cm En: 23 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 152 cm En: 26 cm Kalınlık: **9** cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Hacı Osman Ağa oğlu Monla Ömer Ağa olduğu ve M.8 Mart 1905 tarihinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ'lik yazı örneği olan kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.7.Borzallı Hacı Hüseyin Ağa'nın Oğlu Ali Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1492-1493	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi; d***ikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli tepelikle sade bir formda sonlanmaktadır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Şu cihan bağında bir mürüvvet görmedim	**2- شو جهان باغنده بر مروت کورمدم**
3- Derdine derman aradım bir ilâcın bulmadım	**3- دردیکه درمان ارادم بر علاجن بولمدم**
4- Âh ile zâr kıldım gençliğime doymadım	**4- اه ایله زار قلدم کنجلکمه طویمدم**
5- Çün ecel peymânesi dolmuş muradıma ermedim	**5- جون اجل پیمانه سی طولمش مرادمه ایرمدم**
6- Borzallı Hacı Hüseyin Ağa zâde	**6-بورزللی حاجی حسین اغا زاده**
7- Ali Ağa'nın ruhuna Fâtiha sene 1306	**7- علی اغا روحنه فاتحه سنه 1306**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 109 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 28 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Borzallı Hacı Hüseyin Ağa oğlu Ali Ağa'dır ve M. 1888-89 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve sıkışıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerinde bozukluklar vardır.

3.2.10.4.8.Hacı Ömer Ağa'nın Oğlu Hacı Osman Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1494-1495	**Çizim No:**	217
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Derîğâ câm-ı mevti nûş idüb ruhum ıtâ ettim	**2- دریغا جام موتوی نوش ایدوب روحم عطا ایتدم**
3- Geçirdim mürg-ü ömrüm hezâr şükr-ü Hûda ettim	**3- کچوردم مرغ عمرم هزار شکر خدا ایتدم**
4- İlâhi beyt-i kabrim Rahmetinle nura gark eyle	**4- الهی بیت قبرم رحمتکله نوره غرق ایله**
5- Hûdanın hükmüne râzı olub ruhum ıtâ ettim	**5- خدانك حکمنه راضی اولوب روحم اعطا ایتدم**
6- Berâzlı oğlu Hacı Ömer Ağa'nın oğlu	**6- برازلی اوغلی حاجی عمر اغانك اوغلی**
7- Hacı Osman Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**7- حاجی عثمان اغانك روحنه فاتحه**
8- fî 4 L (Şevval) sene 1299	**8- فی 4 ل سنه 1299**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 145 cm En: 27 cm Kalınlık: 5	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 28 cm Kalınlık: 6

cm	cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Berâzlı oğlu Hacı Ömer Ağa'nın oğlu Hacı Osman Ağa olup M. 19 Ağustos 1882 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.9.Çiftçi İsmail Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1496-1497	**Çizim No:**	218
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metninin üst kısmında ortada yer alan bir düğüm motifi etrafında yer alan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süslemelere yer verilmiştir**. *Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı, servi ağacının her iki yanında da alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık dallar etrafında gelişen yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir

Metin	Okunuşu
1- Hüve'l-Bâki	1- هوالباقی
2- Çün ecel geldi âna olmaz eman	2- چون اجل کلدی اکا اولمز امان
3- Cürmünü afv eyleye yâ Rabbe'l-mennân	3- جرممی عفو ایله یا رب المنان
4- Mağfiret kıl olmasın hâli yaman	4- مغفرت قیل المسون حالم یمان
5- Çiftçi İsmail Ağa	5-چفتجی اسماعیل اغا
6- Ruhuna Fâtiha sene 1304	6- روحنه فاتحه سنه سنه 1304
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 96 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çiftçi İsmail Ağa'dır ve M. 1886-87 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.10.Yeni Hacı Osman'ın Kızı Gülbüs? Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1498-1499	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda rozet formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da dairesel birer motif içerisinden yukarıya doğru daralarak yükselen yaprakların yer aldığı bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel bir biçimde saran yaprakların yer aldığı bitkisel süslemeler yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin üst kısmı kısmen kırılmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal ve dalın etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerin yer aldığı bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hû	**1- هو**
2-Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi aman	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4-Hasretâ goncâ-i nevres-i fidan	**4- حسرتا بر غنجۀ نورس فدان**
5- Kuş misali eyledi azmi cinân	**5- قوش مسالی ایلدی عزم جنان**
6- Yeni Hacı Osman kerimesi	**6- یکی حاجی عثمان کریمه سی**
7- Gülbüs Hanım ruhuna	**7- کلبوث حانم روحنه**
8- Fâtiha sene 1329	**8- فاتحه سنه 1329**
Ölçüler: **Baş Taşı:**Boy: 100 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 62 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Yeni Hacı Osman kızı Gülbüs Hanım olup M. 1911 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.11.Hacı Osman zevcesi Fâtıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1500-1501	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler*:** Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi; düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda dilimli kemerli bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da birer adet olacak şekilde dairesel motifler içerisinde yer alan çiçek motifleri ve etrafında yapraklardan oluşan süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan daire içerisinde işlenmiş büyükçe bir çiçek motifi ve etrafında yer alan daha küçük çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme örneklerine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda yuvarlak kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde aşağıdan yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifi ve servinin her iki yanından yukarıya doğru uzanan kıvrık dallar üzerinde gelişen yaprak ve meyvelerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve sene 1315	**1- هو سنه 1315**
2- Gel efendim nazar eyle bu mezarım taşına	**2- كل افندم نظر ايله بو مزار طاشنه**

3- Akıl et gafil olma al aklını başına 4- Salınıp gezer idim bak ne geldi başıma 5- Akıbet-i turâb oldum taş geldi başıma 6- Hacı Osman zevcesi Fâtıma ...	**3- عاقل ايك غافل اولمه ال عقلنى با شنه** **4- صالنوب كزر ايدم هرنه كلدى باشمه** **5- عاقبت تراب اولدم طاش دكلدى باشمه** **6- حاجى عثمان زوجه سى فاطمه** **...**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 84 cm En: 35 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 92 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Osman eşi Fâtıma olup M.1897-97-8 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.12.Çerkez İbrahim'in Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1502	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında kıvrık dal ve yapraklardan oluşan süslemeler yer alırken, tepe noktasında merkezde içerisinde

karelere ayrılmış daire ve iki yanında dairesel formlu çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları da yer almaktadır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Çün ecel peymanesin dolmuş murad almadım	**2- چون اجل پیمانه سن طولمش مراد آلمدم**
3- Hasreta fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**3- حسرتا فانی جهانده طول عمر سورمدم**
4- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım	**4- آه ایله زار قیله رق تازه لیکمه طویمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
6- Çerkes İbrahim zevcesi	**6- چرکس ابراهیم زوجه سی**
7- Fâtıma Hanım ruhuna Fâtiha	**7- فاطمه حانم روحنه فاتحه**
8- Sene 1314	**8- سنه 1314**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 104 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çerkes İbrahim eşi Fâtıma Hanım olup M. 1896-97 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.13.Çerkes Hasan'ın Eşi Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020

Fotoğraf No:	1503-1504	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında palmet, kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Hey meded bulunmadı emrâzının çaresi	**2- هی مدد بولنمدی امراضك چاره سی**
3- Genç yaşında tekmil etmiş meğer kim vâ'desi	**3- كنج ياشنده تكميل ايمش مكركم وعده سی**
4- Bir melek-i Haslet-i taze idi doymadı gençliğine	**4- بر ملك خصلت تازه ايدی كنجاكنه**
5- Ey felek layık mı böyle taşdan olsun lânesi	**5- ای فلك لايقمی بويله طاشدن اولسون لانه سی**
6- Çerkes Hasan zevcesi	**6- چركس زوجه سی**
7- Şerife Hanım ruhuna Fâtiha	**7- شريفه حانم روحنه فاتحه**
8- Sene 1316	**8- سنه 1316**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 104 cm En: 38 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 85 cm En: 25 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbede merhumenin çaresiz bir hastalık sonucu genç yaşında vefat ettiği belirtilmektedir. Metnin son bölümünde kabirde Çerkes Hasan eşi Şerife Hanım'ın medfun olduğu ve M. 1898-99 senesinde vefat ettiği ettiği ifade edilir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.14.Çerkes Emir Hasan Ağa'nın Oğlu Yusuf Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1505-1506	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında her iki yandan ve üstten çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakalrın yer aldığı bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hû	**1- هو**
2- Dirîğâ geçdi ömrüm hasretâ âh-u figân olsun	**2- دريغا كچدى عمرم حسرتا آه فغان اولسون**
3- Hûdanın feyzi lütfuyla mezarım bana gülistan	**3- خدانك فيض لطفيله كلستان اولسون**

olsun 4- İnce derdim sebeb oldu mevtime ol lem yezel 5- Çare-i ömrüm tükenmiş aziz ruhum revân olsun 6- Çerkes Emir Hasan Ağa mahdumu 7- Yusuf Ağa ruhuna Fâtiha 8- Sene 1323	**4- اینجه دردم سبب اولدی موتمه اول لم یزل** **5- چاره عمرم توکنمش عزیز روحم روان اولسون** **6- چرکس امر حسن مخدومی** **7- یوسف اغا روحنه فاتحه** **8- سنه 1323**
Ölçüler: **Baş Taşı** Boy: 110 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 100 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Çerkes Emir Hasan Ağa oğlu Yusuf Ağa'dır ve M. 1905-06 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.15.Bozohlu Osman Ağa'nın Eşi Emine'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1507-1508	**Çizim No:**	219
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle

sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürüne yer verilmiştir. Şahidenin tepelik kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklar ve yaprakların orta kısmında beş goncalı çiçek dalından oluşan bitkisel süsleme yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İlâhi ente sübhâni	**2- الهى انت سبحانى**
3- Ricâi minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhu bi'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmel külli noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Bozohlu Osman Ağa	**6- بوزوحلى عثمان اغا**
7- Zevcesi Emine ruhuna Fâtiha	**7- زوجه سى امينه روحنه فاتحه**
8- Sene 1324	**8- سنه 1324**
Ölçüler:	
Baş Taşı Boy: 104 cm En: 35 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 30 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde Bozohlu Osman Ağa eşi Emine'nin medfunn olduğu ve M.1906-07 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı

örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.16.Zeybek Ömer Ağa'nın Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1509	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Mekânım dağlar başı sahraya hâcet kalmadı	**2- مكانم مزار باشى صحرايه حاجت قالمدى**
3- Açıldı yârelerim cerrâha hâcet kalmadı	**3- اچلدى يارهلرم جرّاحه حاجت قالمدى**
4- İçdim ecel şerbetin Lokmana hâcet kalmadı	**4- ايچدم اجل شربتى لقمانه خاجت قالمدى**
5- Zeybek Ömer Ağa mahdumu	**5- زيبك عمر اغامخدومى**
6- Mehmed Ağa ruhuna Fâtiha	**6- محمد اغا روخنه فاتحه**
7- Sene 1323	**7- سنه 1323**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 74 cm En: 24 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Zeybek Ömer Ağa oğlu Mehmed Ağa olduğu ve M.1905-06 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.17.Deveci Ömer Kızı ve İsmail'in Eşi Fâtıma'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1510	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler:Baş ve ayak şahideli kabirde şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmındsa ortada yer alan bir kâse içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve ters işlenmiş lâle motiflerinin oluşturduğu bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanan bir forma sahiptir. Şahide iç yüzünde aşağıdan yukarı uzanan gül ağacı motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû sene 1323	**1- هو سنه 1323**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**

3- Erişdi ecel vermedi eman 4- Hasretâ bir goncâ-i nevres-i fidan 5- Kuş misali eyledi azm-i cinân 6- Deveci Ömer kerimesi ve İsmail 7- Zevcesi Fâtıma ruhuna Fâtiha	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان** **4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان** **5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان** **6- دوه جی عمر کرمه سی** **7- زوجه سی فاطمه حانم روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 33 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 76 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Deveci Ömer kızı, İsmail eşi Fâtıma olduğu ve M. 1905-06 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.18.Kahveci Halil Oğlu Mustafa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1511-1512	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı

Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme almaz. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه منالموت**
2- Şu cihan bağına geldim bir mürüvvet görmedim	**2- بو جهان باغنه كلدم بر مروت كورمدم**
3- Derdime derman aradım bir ilâcın bulmadım	**3- دردیمه درمان ارادم بر علاجن بولمدم**
4- Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım	**4- آه ایله زار قیله رق تازلكیمه طویمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدیر بو ایمش تا ازلدن بیلمدم**
6- Kahveci Halil oğlu	**6- قهوجی حلیل اوغلی**
7- Mustafa ruhiçün Fâtiha	**7- مصطفی روحیچون فاتحه**
8- Sene 1315	**8- سنه 1315**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 96 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Kahveci Halil oğlu Mustafa olduğu ve M. 1897-98 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Metinde bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.19.İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1513	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlamaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortada yer alan bir kâse içerisinden her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yaprak ve ters şekilde işlenmiş gonca güllerden oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû sene 1326 2- Emr etti Hûda eyledi ferman erişdi ecel vermedi eman 3- Erişdi ecel vermedi eman 4-Hasretâ bir goncâ-i nevres-i fidan 5- Kuş misali eyledi azm-i cinân 6- Yetim Hacı Hüseyin oğlu İsmail 7- Ağa kerimesi Şerife Hanım 8- Ruhuna Fâtiha	**1- هو سنه 1326** **2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان** **3- ایرشدی اجل ویرمدی امان** **4- حسرتا بر غنجهء نورس فدان** **5- قوش مثالی ایلدی عزم جنان** **6- یتم حاجی حسین اوغلی اسماعیل** **7- اغا کریمه سی شریفه خانم** **8- روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 92 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Yetim Hacı Hüseyin oğlu İsmail Ağa kızı Şerife Hanım'dır ve M. 1908-09 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.20.Burzlu Oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1514-1515	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfî destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzündealt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Garîk bahr-i isyânım şefaat yâ Rasûlallah	**2- غريق بحر عصيانم شفاعت يا رسول الله**

3- Anub cürmüm pişmanım cehalet yâ Resûlullâh 4- Sen ol kürsî nişin mescid-i arş-ı hidâ etsin yâ Resûlullâh 5- Hicâlinden dû âlem bir sebkâdır yâ Resûlullâh 6- Burzlu oğlu Hacı Hüseyin Ağa 7- Ruhuna el-Fâtiha sene 1321	**3- اكوب جرمم پيشمانم جحالت يا رسول الله** **4- سن اول كرس نشين مسجد عرش هيد ايتسون يا رسول الله** **5- حجالكدن دوعالم بر سبقدر يا رسول الله** **6- بورزلى اوغلى حاجى حسين اغا** **7- روحنه الفاتحه سنه 1321**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 32 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy:104 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Burzlu oğlu Hacı Hüseyin Ağa'dır ve M. 1903-04 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.21.Berber oğlu Hacı Hüseyin'in Kızı Emine'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1516	**Çizim No:**	220
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır.

Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 5 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî sülüs hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin sivri kemerli tepelik kısmında ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklardan meydana gelmiş bitkisel süslemeler yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Ecel geldi olmaz âna eman	**2- اجل کلدی اولمز اکا امان**
3- Cürmümü afv eyleye yâ Rabbe'l-mennân	**3- جرممی عفو ایلیه یا رب المنان**
4- Berber oğlu Hacı Hüseyin kerimesi	**4- بربر اوغلی حاجی حسین کریمه سی**
5- Emine ruhuna Fâtiha sene 1302	**5- امینه روحنه فاتحه سنه 1302**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 72 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Berber oğlu Hacı Hüseyin kızı Emine olduğu ve M. 1884-85 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî sülüs yazı örneği olan kitâbe iki sıra istifli sade ve sıkışık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.22.Koca Hasan Oğlu Hüseyin'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1517	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin boyun kısmı üzerinde yer alan başlığı kırılmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 6 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Ziyaretten murad olan	**2- زيارتدن مراد اولان**
3- Duadır bugün	**3- دعادر بوكون**
4- Bana ise yarın sanadır	**4- بكا ايسه يارين سكادر**
5- Merhum ve mağfur Koca	**5- مرحوم و مغفور قوجه**
6- Hasan oğlu Hüseyin ruhuna	**6- حسن اوغلى حسين روحنه**
…	**…**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 30 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Koca Hasan oğlu Hüseyin'dir. Kitâbenin son bölümün toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -**

vav" ve "و مغفور- ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.4.23.Seyyid Hacı Osman Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1518-1519	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Ede kabrini Hak ravzâ-i cennet	**3- ایده قبرینی حق روضهٔ جنّت**
4- Merhum ve mağfûr el-muhtâç	**4- مرحوم ومغفور المحتاج**
5- İlâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr	**5- الی رحمة ربّه الغفور**
6- es-Seyyid el-Hâc Osman	**6- السیّد الحاج عثمان**
7- Ağa ruhuna el-Fâtiha sene 1245	**7-اغا روحنه الفاتحه سنه 1245**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 103 cm En: 27 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 75 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Seyyid Hacı Osman Ağa olup M. 1829-30 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede kısmen hareke kullanımı görülmektedir. Metinde bazı "**ى-ye"** harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus ve "**مغفوره -و** ve mağfûre" kelimesinde "Vav ve Mim" harflerinin baş kısımları ortak yazılarak tetâbuk yapılmıştır.

3.2.10.4.24.Monla Ahmed'in Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1520	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hû	**1- هو**
2- Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım	**2- آه ایله زار قیله رق کنجلکمه طویمدم**

3- Çün ecel peymanesi dolmuş murâdım almadım	**3-چون اجل پيمانه سي طول مش مرادم المدم**
4- Hasreta fâni cihanda tûl ömür sürmedim	**4- حسرتا فانى جهانده طول عمر سورمدم**
5- Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim	**5- فرقتا تقدير بو ايمش تا ازلدن بيلمدم**
6- Hacı Efendi oğlu Monla Ahmed'in	**6- حاجى افندى اوغلى منلا احمدك**
7- Mahdumu İsmail Efendi	**7- مخدومى اسماعيل افندى**
8- Ruhuna Fâtiha sene 1322	**8- روحنه فاتحه سنه 1322**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 95 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Hacı Efendi oğlu Monla Ahmed'in oğlu İsmail Efendi olduğu ve M. 1904-05 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.25.Mustafa Ağa'nın Oğlu Ali'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	xxx	**Çizim No:**	221
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk

başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı tek sıra bordür yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Dirîğa geçdi ömrüm hasretâ âh-u figân olsun	**2- دريغا كچدى عمرم حسرتا آه فغان اولسون**
3- Hûda'nın feyz-i lütfuyla mezârım gülistan olsun	**3- جدانك فيض لطفيله مزارم كلستان اولسون**
4- İnce derdim sebeb oldu mevtime ol lem yezel	**4- اينجه دردم سبب اولدى فوتمه اول هم يزل**
5-Çare ömrüm tükenmiş aziz ruhum revân olsun	**5- چاره عمرم توكنمش عزيز روحم روان اولسون**
6- Hacı Efendi oğlu Mustafa Ağa	**6- حاجى افندى اوغلى مصطفى اغا**
7- Mahdumu Ali ruhuna Fâtiha	**7- مخدومى على روحنه فاتحه**
8- Sene 1321	**8- سنه 1321**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 142 cm En: 30 cm Kalınlık: 11 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Efendi oğlu Mustafa Ağa oğlu Ali olduğu ve M. 1903-04 tar,h,nde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde içinde "**مصطفى- Mustafa"** ismindeki **"ف-ط / Tı ve Fe"** harfleri iç içe yazılmıştır.

3.2.10.4.26.Hasan'nın Oğlu Ramazan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1522	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide pehle parçasından bi kaide üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 11 satır içerisine Osmanlı Türkçesinde mâil celî tâ'lik hat ile oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Mine'l-mevt sene 1324	**1- من الموت سنه 1324**
2-Musibet isabet etti bu demde	**2- مصیبت اصابت ایتدی بو دمده**
3- Ağlar iken yaşım kalmadı dîdemde	**3- اغلار ایکن یاشم قالمدی دیدمده**
4- Bir şaki kırdı kanadımı kolumu	**4- بر شقی قردی قنادیمی قولومی**
5- Candan cân ayırdı aldı oğlum	**5- خندان جان آیردی آلدی اوغلم**
6- Hayr-ı şerrin sahibi esrâr-ı Hûda	**6- خیر و شرك صاحبی اسرار خدا**
7- Ânın hükmünde der dünya ve ukba	**7- انك حکمنده در دنیا وعقبا**
8- Beni sevenler ruhum içün Fâtiha	**8- بنی سونلر روحم ایچون فاتحه**
9- Okudukça Hakka küşâd eder yolum	**9- اوقودقجه کشاد ایدر یولوم**
10- Hacı Ömer oğlu Hasan mahdumu	**10- حاجی عمر اوغلی حسن مخدومی**

11- Ramazan ruhuna Fâtiha	**11- رمضان روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 137 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Hacı Ömer oğlu Hasan olduğu ve M.1906-07 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.27.Hacı Ali'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1523	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mecut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide rozet formunda bitkisel bezemeli bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 10 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda birer adet olan dairesel motifler içerisinden başlayarak yukarıya doğru daralarak uzanan yapraklarla şahidenin boyun kısmı

oluşturulmuştur. Şahidenin başlık kısmında merkezde yer alan açılmış bir çiçek formunda rozet motifi ve etrafını 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Göz yaşıyla söyle tarihimi mezarım taşına	**2- کوز یاشیله تاریخمی مزارم طاشنه**
3- Otuz üç yaşında ecel geldi hâlim yok âşina	**3- اوتوز اوج یاشنده اجل کلدی حالم یوق آشنا**
4- Hasret gittim şu cihana taş dikildi başıma	**4- حسرت کتدم شو جهانه طاش دیکلدی باشمه**
5- Elvedâ olsun oğul kız zevç ile yoldaşıma	**5- الوداغ اولسون اوغل قیز زوج ایله یولداشمه**
6- Üç körpe kuzularım gelsin kabrim başına	**6- اوچ کورپه قوزولرم کلسون قبرم باشنه**
7- Okusunlar ihlas ile Fâtiha ruhuma	**7- اوقوسونلر اخلاص ایله فاتحه روحمه**
8- Hacı Emin zâde Hacı Ali zevcesi	**8- حاجی امین زاده حاجی علی زوجه سی**
9- Aişe Hanım'ın ruhuna Fâtiha	**9- عائشه خانمك روحنه فاتحه**
10- Sene 11 Kanûni Sâni 1331	**10- 11 کانون ثانی سنه 1331**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 183 cm En: 33 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde merhûmenin 33 yaşında gençliğine doymadan geride 3 çocuğunu bırakarak vefat ettiği ve kabri ziyarete gelenlerden dua talep ettiğini içeren ifadeler yer alır. Kabirde Hacı Emin oğlu Hacı Ali eşi Aişe Hanım'ın medfun olduğu ve M.24 Ocak 1916 senesinde vefat ettiği Kitâbe metninden okunmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.28.Halil Ağa Zâde Ali Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1524	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan örfi destarlı kavuk başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Ey Hûda ben son nefesimde kâmil iman isterim	**2- ای خدا بن صوك نفسمده كامل ايمان استرم**
3- Zılleti kabrim içinde nûr-u Kur'ân isterim	**3- ظلتی قبریم ایچنده نوری قران استرم**
4- İstemem huriyle ğılman dîdâra teşrif istemeden	**4- ایسته مم حوریله غلمان دیداره تشریف ایتمه دن**
5- Maksudum cennet değil rızâ-i Rahman isterim	**5- مقصودم جنّت دكل رضای رخمان استرم**
6- Gayri tehaffî istemem ben Fâtiha matlûb olan	**6- غیر تحفیه ایسته مم بر فاتحه مطلوب اولان**
7- Ahmed'e inzâl olan seb' el-mesâni isterim	**7- احمده انزال اولان سبع المثانی استرم**
8- Yusuf oğlu Halil Ağa zâde Ali Bey	**8- سوسف اوغلی خلیل اغا زاده علی بك**
9- Ruhuna Fâtiha fî sene 7 Haziran 1321	**9- روحنه فاتحه \ فی 7 حزران سنه 1321**
Ölçüler:	

Baş Taşı; Boy: 148 cm En: 33 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı: Boy: En: Kalınlık:**

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Yusuf oğlu Halil Ağa oğlu Ali Bey olduğu ve M. 20 Haziran 1905 tarihinde vefat ettiği ifade edilmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.29.Hacı Ali Bey'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1525	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Şahide düşey dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-bâki	**1- هوالباقی**
2- Yapışdım dâmen pâk-ı rızâya herçibâdâbâd	**2- یاپشدم دآمن پاك رضایه هرچه بادآ باد**

3- Sarıldım hâk-i pay Mustafa'ya herçibâdâbâd 4- Zuhûrât cevâba tâb tâkatsiz kalub hayran 5- Sığındım der ki lutf-u Hûda herçibâdâbâd 6- el-Merhum ve'l-mağfur Hacı Ali Bey'in 7- Ruhiçün rızâe'n-Lillâh el-Fâtiha 8- fî gurre Muharrem sene 1298	**3- صارلدم خاكپاي مصطفى هرچه بادآ باد** **4- ظهورات جوابه تاب تاقتسز قلوب خيران** **5- صغندم در كه لطف خدا هرچه بادآ باد** **6- المرحوم والمغفور حاجى على بكك** **7- روحيچون رضاءً لله الفاتحه** **8- فى غره محرم سنه 1298**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 98 cm En: 26 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Hacı Ali Bey olduğu ve M. Aralık 1880 yılında vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.30.Hacı Ali Bey'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1526	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile

sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yanda da birer adet olacak şekilde açılmış birer çiçek motifinden başlayarak yukarıya doğu uzanan yapraklardan oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı merkezde yer alan açılmış bir çiçek motifini dairesel bir biçimde saran yapraklardan oluşmaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-bâki	**1- هوالباقی**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nur-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اعظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- Hacı Ali Bey zevcesi Aişe	**6- حاجی علی بك زوجه سی عیشه**
7- Hanım'ın ruhuna Fâtiha sene 1291 Receb	**7- خانمك روحنه فاتحه سنه 1291 رجب**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 25 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ali Bey eşi Aişe Hanım olup M. Ağustos 1874 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye**" harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.31.Hacı Ali Efendi'nin Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1527	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmında, ortadan başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklar ve yaprakların üzerinde 1 adet yüksek kabartma açılmış çiçek motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî Hakkı arş-ı âzam nur-ı Kur'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- el-merhûmetü ve'l-mağfuretü Hacı Ali	**6- المرحومته والمغفورة حاجی علی**
7- Efendi zevcesi Gülsüm Hanım ruhuna Fâtiha	**7- افندی زوجه سی کلثوم خانم روحنه فاتحه**
8- fî 4 RI (Rebiü'l-evvel) sene 1297	**8- فی 4 را سنه 1297**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 95 cm En: 24 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ali Efendi eşi Gülsüm Hanım olup M. 15 Şubat 1880 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.4.32.Hacı Beşir Oğlu Kızı Aişe Bedriye'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1528	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine mâil celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni etrafında her iki yandan ve üstten çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin omuz kısımlarında her iki yandan da yukarıya doğru uzanmakta olan yapraklar ve yaprakların iç yüzünde küçük boyutlu çiçeklerden oluşan süslemeler yer almaktadır. Şahidenin başlık kısmında çiçek formunda iri bir rozet motifine yer verilmiştir. Şahidenin gövde kısmı her iki yandan "S" biçimli kıvrımlarla hareketlendirilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-bâki	**1- هوالباقی**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**

3- Erişdi ecel vermedi eman 4- Afv eyleye cürmünü yâ Rabbe'l-mennân 5- Hacı Beşir oğlu kerimesi 6- Aişe Bedriye ruhuna el-Fâtiha 7- Sene 1307	**3- ایرشدی وبا امن امان** **4- عفو ایلیه جرمنی یا رب المنان** **5- حاجی بشیر اوغلی کریمه سی** **6- عایشه بدریه روحنه الفاتحه** **7- سنه 1307**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 112 cm En: 35 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Beşir oğlu kızı Aişe Bedriye olup M. 1889-90 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir mâil celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda bazı "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.4.33.Gülceli İsmail Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Büyükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	25.06.2020
Fotoğraf No:	1529	**Çizim No:**	222
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide doğrudan toprağa oturur durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahidenin Kitâbe metni

etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır. Şahidenin tepelik kısmında Kitâbe kısmının üzerinden başlayarak her iki yana ve yukarıya doğru uzanmakta olan, ortada bir adet büyükçe lâle ve lalenin her iki yanında yer alan yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurlarına yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- İlâhi ente sübhâni	**2- الهى انت سبحانى**
3- Ricâi minke gufrâni	**3- رجائ منك غفرانى**
4- Vela te'huzuhu bi'isyâni	**4- ولا تأخز بعصيانى**
5- Ve kemmel külli noksâni	**5- وكمّل كلّ نقصانى**
6- Gülceli İsmail Ağa	**6- كولجه لى اسماعيل اغا**
7- Zevcesi Hatice Hanım	**7- زوجه سى حديجه حانم**
8- Ruhuna Fâtiha sene 1323	**8- روحنه فاتحه سنه 1323**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 105 cm En: 31 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz ve "Allahım sen her eksiklikten uzaksın. Ben senden bağışlanmamı diliyorum. Beni isyanımı görme tüm eksikliklerimi tamamla." Anlamındaki Arapça beyitle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Kabirde Gülceli İsmail Ağa eşi Hatice Hanım medfun olup M.1905-06 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olmamakla birlikte ahenkli bir görünümdedir. Metinde satır sonuna denk gelen "**ى-ye**" harfleri geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.5.Havran Küçükdere Mezarlığı

3.2.10.5.1.Hacı Halil Oğlu Hacı Hafız Hasan Efendi Dülger Oğlu'nun Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1530-1531	**Çizim No:**	223
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezar formundaki kabirde şahideler doğrudan toprağa oturur vaziyettedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda örfî destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe metninin iki yanında içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bordür yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde aşağıdan yukarı doğru uzanan kıvrık dal üzerinde yaprak ve çiçeklerin yer aldığı süsleme yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Ölümün akla gelmeden yarın ecel	**2- اولمن عاقل کلمه دن یارین اجل**
3- Kabre hazır et amel gelmeden sana ecel	**3- قبره حاضر ابت عمل کلمه دن سکا اجل**
4- Bil hayatın kadrini aldanma cihâna	**4-بیل حیاتك قدرینی آ لدانمه جهانه**
5- Mal ve evlâd fâide vermez gelince ecel	**5- مال اولاد فائده ویرمز کلنجه اجل**
6- Hacı Halil oğlu	**6- حاجی خلیل اوغلی**
7- Hacı Hafız Hasan	**7- حاجی حافظ حسن**
8- Efendi Dülger oğlu	**8- افندی دولکر اوغلی**
9- Ruhuna Fâtiha kanûn-i evvel …	**9- روحنه فاتحه کانون اول ...**

Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 98 cm En: 35cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 93 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Halil oğlu Hacı Hafız Hasan Efendi Dülger oğlu'dur. Şahidenin alt bölümü toprağa gömülü olduğundan vefat tarihi tespit edilememiştir. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadelerde bozulmalar vardır. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.5.2.Bakkal Mulla Mustafa Eşi Hacı İmmihan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1532	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar gurubundadır. Şahide, düşey dikdörtgen formda bitkisel formda rozet başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs, rik'â ve latin harfli oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Başlık kısmı merkezde bitkisel içerikli rozet hemen altında çiçek tasviri, iki yanda birbirine dönük kıvrımlar yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Beni mağfiret kıl ey Rabbi Yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**

3- Bî Hakkı arş-ı a'zâm nûr-u Kur'ân 4- Gelip kabrimi ziyaret eden ihvân 5- İdeler ruhuma bir Fâtiha ihsân 6- Bakkal Mulla 7- Mustafa eşi 8- Hacı İmmihan …	**3-بحق عرش اعظم نور قران** **4- كلوب قبرم زيارت ايليان اخوان** **5- ايده لر روحمه بر فاتحه احسان** **...**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 76 cm En: 27 cm Kalınlık:7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Bakkal Mulla (Molla) Mustafa eşi Hacı İmmihan'dır. Kitâbe ilk satırı celî sülüs, 6. Satıra kadar olan bölüm rik'â son bölüm ise latin harli olarak hakkedilmiştir. Rik'â yazılı olan bölüm mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metin olup, tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir.

3.2.10.5.3.Mehmed Ağa Oğlu Hüseyin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1533-1534	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar tipolojidedir. Şahide düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Başlık kısmı merkezde yer alan gonca gülün iki yanında çiçek tasviri ve

çevresinde iki yana açılan yapraklardan oluşmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Pek genç idim ne oldum bilmedim	**2- پك كنچ ايدم نه اولدم بيلمدم**
3- Dokuz aylık gelin idim neyledim	**3- طقوز آيلق كلين ايدم نيلدم**
4- Hamlimi vaz' iderken dâr-ı fenâ eyledim	**4- حملمی وضع ايدركن دار فنا ايلدم**
5- Nûş-u şehadete kesb-i istihkâk eyledim	**5- نوش شهادته كسب استحقاق ايلدم**
6- Mehmed Ağa oğlu Hüseyin zevcesi	**6- محمد اغا اوغلی حسين زوجه سی**
7- Fâtıma Hanım ruhuna Fâtiha / 13 … sene 931	**7- فاطمه حانم روحنه 13 .. سنه 931**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 102 cm En: 32 cm Kalınlık: cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde merhumenin dokuz aylık gelin iken vefat ettiği ve devamında kimlik bilgileri verilmektedir. Metinden kabirde Mehmed Ağa oğlu Hüseyin eşi Fâtıma Hanım'ın medfun olduğu ve M. 1931 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.5.4.Kara Mehmed Oğlu Hacı Mehmed Kızı Aişe'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1535-1536	**Çizim No:**	224

Baş Şahide Planı:	I

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisinde, şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Tepelik kısmı üzerinde aşağıdan yukarı ve yanlara dağılan stilize saç formunda yaprak tasvirleri yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlana sâde bir formdadır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Nev civanım uçdu cennet bağına	**2- نو جوانم اوجدی جنّت باغنه**
3- Valdeynim yakdı hasret nârına	**3- والدینم یقدی حسرت نارینه**
4- Kara Mehmed oğlu Hacı Mehmed	**4- قره محمد اوغلی حاجی محمد**
5- Kerimesi Aişe ruhuna Fâtiha	**5-کریمه سی عائشه روحنه فاتحه**
6- Sene 1315	**6- سنه 1315**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 62 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 60 cm En: 23 cm Kalınlık: 5 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Kara Mehmed oğlu Hacı Mehmed kızı Aişe olduğu ve M. 1897-98 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe mahalli düzeyde celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir

görünümdedir. Metinde serlevha bölümünde "**ى-ye"** harfi geriye doğru keşidelendirilerek yâ-i mâkus uygulaması yapılmıştır.

3.2.10.5.5.Hacı Ömer Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1537-1538	**Çizim No:**	225
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. ***Baş şahidesi,*** düşey dikdörtgen hâlde düz bir tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik iç yüzünde ay-yıldız motifi yer alır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisinde celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli, sade bir düzenlemededir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Meskenim dağla başı sahraya	**2- مسکنم داغلر باشی صاحرایه**
3- Hâcet kalmadı içdim ecel şerbetini	**3- حاجت قالمدی ایچمشم اجل شربتی**
4- Lokmana hâcet kalmadı	**4- لقمانا حاجت قالمدی**
5- Hacı Ömer oğlu Mehmed Ağa ruhuna Fâtiha	**5- حاجی عمر اوغلی محمد اغا روحنه فاتحه**
6- 20 Zi'l-kâde sene 1354	**6- 20 زی القعده سنه 1354**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 101 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 100 cm En: 33 cm Kalınlık: 6 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Ömer oğlu Mehmed Ağa'dır ve M. 13 Şubat 1936 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.5.6.Hacı Halil Ağa Oğlu Hüseyin Bey Eşi Emine Tûti'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1539-1540	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	B		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezardır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanan bir tipolojidedir. Tepelik yüzünde merkezde iri bir lâle motifi ve iki yanında boynu bükük daha küçük iki lâle figürü yer alır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi***; düşey dükdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde aşağıdan yukarı doğru uzanan bir gövde üzerinde kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan düzenleme yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hû sene 1327	**1- هوالباقی**
2- Ne âlî makâm imiş bu dâr-ı bekâ	**2- نه عالی مقام ایمش بو دار بقا**
3- Cennet firdevsle mübeşşer kıldı ıtâ	**3- جنّت فردوسله مبشر قلدي عطا**

4- Oldu sebeb vaz’ hamli mevtime 5- Çare yok imiş bu derdime 6- Hacı Halil Ağa zâde Hüseyin Bey 7- Zevcesi Emine Tûti 8- Ruhuna Fâtiha	**4- اولدی سبب وضع حمل موتمه** **5- چاره یوق ایمش بو دردیمه** **6- حاجی خلیل اغا زاده حسین بك** **7- زوجه سی امینه طوطی** **8- روحنه فاتحه**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 108 cm En: 34 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 105 cm En: 33cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hacı Halil Ağa oğlu Hüseyin Bey eşi Emine Tûti olup M. 1909-10 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ’lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.5.7.İsimsiz Kabir HKD-1

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1541	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	H		

Tipolojik Özellikler: Şahide toprağa gömülü, silindirik gövdeli başlık kısmı kırık hâldedir. Şahide sade bir formda olup üzerinde iki satır hâlinde celî sülüs hat ile Arapça olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Metin	Okunuşu
1-Lâ ilâhe illallah 2- Muhammedü'r-Rasûlullah	1- لَا اِلَهَ اِلَّا اللهْ 2- مُحَمَّدُ الرَّسُولُ اللهْ
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 47 cm En: 12 cm Kalınlık: 12 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde kelime-i tevhid yazmakta olup hat sanatı içerisinde değerlendirme yapılacak düzeyde değildir.

3.2.10.5.8.Ali Oğlu Mustafa Kızı Nuriye Çakır

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1542-1543	**Çizim No:**	226
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar tipolojisindedir. ***Baş şahidesi*** dikdörtgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanmaktadır. Tepelik iç yüzünde merkezde serlevha metni, metni çevreleyen bordür içerisinde alt kısımda bir kurdele ile birbirine bağlı dallar ve üzerinde çarkıfelek, çiçek ve yapraklardan oluşan düzenleme yer alır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış serlevha dışında 8 satır içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Ayak şahidesi; Dikdörtgen formdaki şahide yuvarlak kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde aşağıdan yukarı doğru uzanan bir dal üzerinde çarkı felek, çiçek ve yapraklardan oluşan süsleme ögeleri yer alır. Ayrıca alt kısımda latin rakamları ile bir tarih yer almaktadır.

Metin	Okunuşu
1- Hüve'l-Bâki 2- Pek genç idim pek sevimli idim 3- Âh-u zâr ederken gençliğime doymadım 4- Çünkü dolmuş ecel peymânesi 5- Âh murâdıma ermedim 6- Dünya zaten hayal 7- Ali oğlu Mustafa kızı 8- Nuriye Çakır ruhuna Ruhuna 9- Fâtiha sene 1359 **Ayak Şahidesi** 23.08.1949	**1- هوالباقی** **2- پك كنج ايدم پك سويملى ايدم** **3- آه و زار ايدرك كنچليكمه دويمادم** **4- چونكى دولمش اجل پيمانه سى** **5- دنيا زاتاً حيال** **6- على اوغلى مصطفى قزى** **7- نوريه چاقر روحنه** **8- فاتحه سنه 1359**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 82 cm En: 22 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 80 cm En: 20 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ali oğlu Mustafa kızı Nuriye Çakır olup M.1940-41 senesinde vefat etmiştir. Ayrıca ayak şahidesi alt kısmında 23.08.1949 tarihi yer alır. Bu tarihin mezar taşının yapıldığı tarih olduğu düşünülmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.5.9.İbrahim Oğlu Mustafa Yaman'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1544-1545	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli kabirde şahideler doğrudan toprağa oturur formdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda stilize sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvelle ayrılmış 2 pano içerisinde Kitâbe metni yer alır. Üst panoda 3 satır hâlinde celî sülüs ve rikâ' hattı ile hakkedilmiş kimlik bilgileri yer alır. İkinci pano içerisinde aynı metin günümüz harfleri ile hakkedilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörgen formda yuvarlak kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde servi ağacı tasviri yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	**1- هوالحیّ الباقی**
2- İbrahim oğlu Mustafa	**2- ابراهیم اوغلی مصطفی**
3- Yaman ruhuna Fâtiha	**3- یمان روحنه فاتحه**
…	**...**
1886-1953	**1886-1953**
Ölçüler: **Baş Taşı :** Boy: 87 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy:76 cm En:26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin İbrahim oğlu Mustafa Yaman olduğu, M.1886 senesinde doğduğu ve M. 1953 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbe rikâ' hattında olup hat sanatı içerisinde değerlendirme yapılacak düzeyde değildir.

3.2.10.5.10.Mustafa Oğlu Kara Çebçili Osman'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1546-1547	**Çizim No:**	227
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli kabirde şahideler doğrudan toprağa oturur formdadır. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidsi;*** düşey didkörtgen formdaki şahide yuvarlak kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde servi ağacı motifi yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحیّ**
2- Emr etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi emân	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Afv eyle cürmümü yâ Rabbe'l-mennân	**4- عفو ایله جرممی یا رب المنان**
5- Kara Çebçili Osman Bin	**5- قره چبچلی عثمان بن**
6- Mustafa ruhuna el-Fâtiha	**6- مصطفی روحنه الفاتحه**
7- Sene 1315	**7- سنه 1315**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 95 cm En: 30 cm Kalınlık:9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 66 cm En: 35 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Mustafa Oğlu Kara Çebçili Osman olup M. 1897-98 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.5.11.Hacı Hasanoğlu Emin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1548-1549	**Çizim No:**	228
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar olup şahideler doğrudan toprağa oturur formdadır. Baş şahidesi; düşey dikdörtgen fomrda bitkisel bezemeli rozet formunda bayan başlığı ile sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Kitâbe metni çevresi içerisinde kıvrık dal ve yaprakların yer aldığı bordürle çevrelenmiştir. Başlık kısmı altta birbirine ters dönmüş iri yaprak figürleri üzerinde yer alan rozet tepelikle tamamlanmıştır.

Metin	**Okunuşu**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Ne âlî makâm imiş bu dâr-ı bekâ	**2- نه عالى مقام ايمش بو دار بقا**
3- Cennet firdevsle mübeşşer kıldı ıtâ	**3- جنّت فردوسله مبشر قلدي عطا**
4- Oldu sebeb vaz' hamli mevtime	**4- اولدى سبب وضع حمل موتمه**
5- Çare yok imiş bu derdime	**5- چاره يوق ايمش بو دردیمه**
6- Köylüceli Kerim Ağa'nın kerimesi	**6- كويلجه لى كريم اغا كريمه سى**

7- Hacı Hasan oğlu Emin zevce 8- si Hatice Hanım ruhuna Fâtiha 9- Sene 1325	**7- حاجی حسن اوغلی امین زوجه** **8- سی حدیجه خانم روحنه فاتحه** **9- سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 165 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 142 cm En: 22 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Köylüceli Kerim Ağa'nın kızı, Hacı Hasanoğlu Emin eşi Hatice Hanım olup M. 1907-08 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.5.12.Ahmed Oğlu Halil Ağa Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1550-1551	**Çizim No:**	229
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabri baş ve ayak şahideli toprak mezar gurubunda olup şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. **Baş şahidesi;** düşey dikdörtgen formda bitkisel bezemeli dilimli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlı, merkezde bir vazo içerisinden yukarı ve iki yana uzanan lâle çiçeği ve yapraklardan oluşan bir düzenlemededir. Yana uzanan çiçekler boynu bükük halde işlenmiştir. Bu tezyînin çevresi "S-C" kıvrımları ve üstte ışınsal doğrular şeklinde uzanan yaprak tasvirleri ile tamamlanır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma

kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Kitâbe metni çevresi içerisinde lâle ve yaprakların yer aldığı bir bordürle tamamlanmıştır. Kitâbe üzeri ve gövde köşebentlerinde simetrik çiçek, "S-C" kıvrımları ve ışınsal yaprak tasvirleri yer alır. **Ayak şahidesi;** düşey dikdörtgen bir forma sahip şahide sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde merkezde vazo içerisinden yükselen gül ağacı tasviri bunun çevresini de içerisinde lâle ve yaprakların yer aldığı bordür tamamlar.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Şu cihan bağına geldim bir mürüvvet görmedim	**2- شو جهان باغنه كلدم بر مروت كورمدم**
3- Derdime derman aradım bir ilâcın bulmadım	**3- دردیمه درمان آرادم بر علاجن بولمدم**
4- Âh ile zâr kıldım gençliğime doymadım	**4- اهل زار قیلدم كنجلكمه طویمدم**
5- Çün ecel peymânesi murâdıma ermedim	**5- احمد اوغلی خلیل اغا زوجه سی**
6- Ahmed oğlu Halil Ağa zevcesi	**6- فاطمه خانمك روحیچون**
7- Fâtıma Hanım'ın ruhiçün	**7- الفاتحه سنه 1350**
8- el-Fâtiha fî 20 Receb sene 1350	**8- فی 20 رجب**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 143 cm En: 29 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 128 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Ahmed oğlu Halil Ağa eşi Fâtıma Hanım olduğu ve M. 1 Aralık 1931 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.10.5.13. Karakaş Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1552-1553	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli toprak mezar formundadır. Baş şahidesi; düşey d,kdörtgen formda yatay sarımlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış satırlar içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Ayak şahidesi; düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde bir saksı içerisinden yukarı uzanana kıvrık dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel düzenleme yer alır.

Metin	**Okunuşu**
1- Hû Dost	**1- هو دوست**
2- Hasret gittim şu cihanda	**2- حسرت كتدم شو جهانده**
3- Taş dikildi başıma	**3- طاش ديكلدى باشمه**
4- Elvedâ' olsun evladlarım	**4- الواع اولسون اولادلرم**
5- Gelip gözyaşıyla	**5- كلوب كوزياشيله**
6- Okusunlar mezârım başında	**6- اوقوسونلر مزارم باشنده**
7- Fâtiha Karakaş oğlu	**8- مصطفى اغانك**
8- Mustafa Ağa'nın	**9- روحنه الفاتحه**
9- Ruhuna el-Fâtiha	**10- سنه 1338**
10- Sene 1338	

Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 120 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe çok sık kullanılmayan "Hû Dost" serlevhası ile başladıktan sonra manzum bir metin ve kimlik bilgileri ile sonlanır. Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Karakaş oğlu Mustafa Ağa olduğu ve M. 1919-20 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli saçık ve sâde düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.10.5.14.İsmail Ağa Eşi Mâşıta Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1554-1555	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş ve ayak şahideli toprak mezar grubunda olup şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi***; genel olarak dikdörtgen formda yüksek kabartam vazo formunda bitkisel içerikli kadın başlığı ile tamamlanır. Şahide gövdesi alt bölümde oval bir formda olup yukarı doğru daralmakta ve başlıkla sonlanmaktadır. Başlık, vazo üzerinden yukarı ve iki yana dağılana çiçek ve yaprak tasvirleri ile bir bayan başını andırmaktadır. Şahide iç yüzünde üst bölümde gerdanlık motifi içinde iki çiçek motifi, alt bölümde ise Kitâbe metni yer alır. Kitâbe cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiştir. Ayrıca gövde yanlardan içerisinde yaprakların yer aldığı bordürle hareketlendirilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** Baş taşı ile benzer formda olan şahide de farklı olarak iç yüzünde birbirine sarmal şekilde yükselen çiçek ve dallardan oluşan bitkisel süslemeler yer alır.

Metin	**Okunuşu**

1- Hüve'l-Bâki 2- Bu cihan bağına geldim görmedim saadet 3- Hamli vaz' idüb eyledim şehâdet 4- Ramazan Ağa kerimesi İsmail Ağa zevcesi 5- Mâşıta Hanım ruhuna el-Fâtiha 6- Sene 928	**1- هوالباقی** **2- بو جهان باغنه كلدم كورمدم سعادت** **3- حملی وضع ایدب ایلدم شهادت** **4- رمضان اغا كریمه سی اسماعیا اغا زوجه سی** **5- ماشتا حانم روحنه الفاتحه** **6- سنه 928**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 105 cm En: 45 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 104 cm En: 44 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ramazan Ağa kızıı İsmail Ağa eşi Mâşıta Hanım olup M.1928 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir.

3.2.10.5.15.Osman Eşi Ayşe Birgül'ün Kabri

Bulunduğu Yer:	Havran Küçükdere Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	15.06.2021
Fotoğraf No:	1556	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir baş şahideli toprak mezar formunda şahide toprağa oturur durumdadır. Düşey dikdörtgen formdaki şahide bitkisel bezemeli rozet formunda kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık

merkezde rozet, alt bölümünde çiçek motifi ve iki yanında birbirine dönük kıvrık yaprak kabartmaları yer alır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine 5. Satıra kadar olan bölüm rikâ' hattı ile, devamı ise günümüz harfleri ile hakkedilmiştir.

Metin	**Okunuşu**
1- Hüve'l-Hayyü'l-Bâki /Hakkı Usta 2- Gülşen-i ömrümü ecel kıldı harâb 3- Genç yaşımda tenim oldu turâb 4- İki yetim aşkına etme beni azâb 5- Cürmümü afv bana mağfiret eyle yâ Rabb 6- Osman ailesi 7- Ayşe Birgül 8- Ruhuna el-Fâti 9- ha 15 …	**1-هوالحیّ الباقی \ حقی اوصطا** **2- کلشن عمرمی اجل قیلدی حراب** **3- کنج یاشمده تنم اولدی تراب** **4- ایکی یتم عشقنه ایتمه بنی عزاب** **5- جرممی عفو بکا مغفرت ایله یا رب** **...**
Ölçüler: **Baş Taşı:** Boy: 90 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Osman eşi Ayşe Birgül'dür. Merhûmenin vefat tarihi şahidenin son bölümü yüzeyi kapalı olduğundan okunamamıştır. Metnin ilk satırında okunan "Hakkı Usta" isminin şahideyi işleyen kişi olduğu düşünülmektedir. Kitâbe ilk bölümünde kullanılan rikâ' hattı hat sanatı içerisinde değerlendirilecek düzeyde değildir.

3.2.11.Manyas

3.2.11.1.Manyas Ergili Köyü Mezarlığı

3.2.11.1.1.Hasan Ağa … Kabri

Bulunduğu Yer:	Manyas Ergili Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	12.07.2020
Fotoğraf No:	1557-1558	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisinde olup şahideler pehle üzerindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcutta 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli sade bir formdadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Benî kıl mağfiret yâ Rabbi yezdân	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bî hakkı arş-ı azâm nûr-u Kûr'ân	**3- بحق عرش اغظم نور قرأن**
4- Gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fatiha ihsân	**5- ایده لر روحمه فاتحه احسان**
6- … Muhacirlerinden …	**6- ... مهاجرلرندن ...**
7- … Hasan Ağa …	**7- ... حسن آغا...**
Ölçüler: Baş Taşı; Boy: 109 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 92 cm En: 28 cm Kalınlık: 9cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Hasan Ağa'dır. Şahidenin alt bölümü kapalı olduğundan kimlik bilgileri tam okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.11.1.2.Muharrem Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Manyas Ergili Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	12.07.2020
Fotoğraf No:	xxx	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Şahideler yerinden sökülmüş yatık hâldedir. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen formda destarlı fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen fomrda sivri kemer formunda, ön yüzünde servi ağacı motifi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Yâ ilahi gelmişim divanına Rahmet et bana	**2- يا الهى كلمشم ديوانكه رحم ايت بكا**
3- Şefaat eyle meskenim kıl cenneti yâ Rabbena	**3- شفعاعت ايله مسكنم قيل جنتى يا ربّنا**
4- Çün ecel geldi erişdi târumâr etti beni	**4- چون اجل كلدى ايرشدى تارمار ايتدى بنى**
5- Razıyım el-hâk bu imiş emri Hûda	**5- راضيم الحاك بو ايمش امر خدا**

6- Ergili Karyesinden Muharrem Ağa ruhuna 7- Rızâ-en Lillâh el-Fâtiha 8- Sene 1330	**6- ارکیلی قریه سندن محرم آغا روحنه** **7- رضاءً لله الفاتحه** **8- سنه 1330**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 127 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 125 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Ergili köyünden Muharrem Ağa olup M.1911-12 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu değildir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.11.1.3.Abidin Oğlu Hacı Arif Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Manyas Ergili Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	12.07.2020
Fotoğraf No:	1560-1561	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş ve ayak şahideli üzeri açık pehleli mezar tipolojisinde olup şahideler pehle üzerindedir. ***Baş şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda destarlı sarık başlıkla sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcutta 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** düşey dikdörtgen formda sivri kemer tepelikli sade bir formdadır.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Benî kıl mağfiret yâ Rabbi yezdân	2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان
3- Bî hakkı arş-ı azâm nûr-u Kûr'ân	3- بحق عرش اغظم نور قرأن
4- Gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvan	4- کلوب قبرم زیارت ایدن اخوان
5- Edeler ruhuma bir Fatiha ihsân	5- ایده لر روحمه فاتحه احسان
6- Merhum Abidin oğlu Hacı	6- مرحوم عابدین اوغلی حاجی
7- Arif Ağa ruhuna Fatiha	7- عارف آغا روحنه فاتحه
…	...
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 92 cm En: 30 cm Kalınlık: 10 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Abidin oğlu Hacı Arif Ağa'dır. Şahidenin son bölümü kapalı olduğundan vefat tarihi okunammıştır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.Susurluk

3.2.12.1.Susurluk Aziziye Köyü Mezarlığı

3.2.12.1.1.Toh Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Aziziye Köyü	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

	Mezarlığı		
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1562-1563	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır (Şahidenin alt kısmı toprak altında olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Eli boş yüzü kara gelmişim dergahına	**2- الی بوش یوزی قاره کلمشم درکاهنه**
3- Ey kerem kânı Allahım i'tiyadım hep sana	**3- ای کرم کانی اللهم اعتیادم هب سکادر**
4- Kabrim üzre Âdemoğlu yanıla yanılmaya	**4- قبرم اوزره آدم اوغلی یاکله یاکلمیه**
5- Lutf edib bir ferde muhtaç etme eyle îtâ	**5- لطف ایدوب بر فرده محتاج ایتمه عطا**
6- Gönenin Kocalar Kariyesinden Toh oğlu	**6- کونانك کجه لر قریه سندن طوح؟ اوغلی**
7- İbrahim Ağa ruhiçün rızâen-teali Fâtiha	**7- ابراهیم آغا روحیچون رضاءً تعالی فاتحه**
…	**…**
Ölçüler:	
Baş Taşı; Boy: 85 cm En: 32 cm Kalınlık: 9	**Ayak Taşı:** Boy: 77 cm En: 30 cm Kalınlık: 7

cm	cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gönenin Kocalar Köyünden Toh oğlu İbrahim Ağa'dır. Şahidenin son bölümünün toprağa gömülü olmasından dolayı vefat tarihi okunamamıştır. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sıkışık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.12.1.2.Toh Oğlu Ramazan'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Aziziye Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1564-1565	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturur durumdadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde Hamîdi fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz. ***Ayak şahidesi;*** dikkdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde, alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilmiştir.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**

2- Emir etti Hûda eyledi ferman	**2- امر ایتدی خدا ایلدی فرمان**
3- Erişdi ecel vermedi âmân	**3- ایرشدی اجل ویرمدی امان**
4- Dünyada er (medi) murada hemen	**4- دنیاده ایر مراده همان**
5- Cennette ver muradı Halık er-Rahman	**5- جنتده ویره مرادی خالق رحمان**
6- Gönenin Kocalar Kariyesinden Toh	**6- کونانککوجه لر قریه سندن طوح**
7- Oğlu Ramazan ruhhuna Fâtiha	**7- اوغلی رمضان روحنه فاتحه**
8- Sene 1310…	**8- ... سنه 1310**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 84 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 67 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Gönenin Kocalar köyünden Toh oğlu Ramazan'dır ve M. 1892-93 sensinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli sade ve açık düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.12.2.Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı

3.2.12.2.1.Abdülmecid'in Annesi Şüruh Hanım kızı Emine'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1566-1567	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	C

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellere ayrılmış, 7 satır içerisine, mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sona ermiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Bir gonca gül iken sararıp soldum	**2- بر غنجه کل ایکن صراروب صولدم**
3- Anamı babamı terk edip kayboldum	**3- آنامی بابامی ترك ایدوب قی بولدم**
4- Abdülmecid'in Valdesi	**4- عبدالمجیدك والده سی**
5- Emine binti Şürûh	**5- امینه بنت شروح**
6- Hanım ruhuna el-Fâtiha	**6- حانم روحنه الفاتحه**
7- Ramazan 2 Sene 1336	**7- 2 رمضان سنه 1226**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 97 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 74 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Abdülmecid'in annesi Şürûh Hanım kızı Emine'dir

ve M. 11 Haziran 1918 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.2.2.Gokuzaş? oğlu Kulubat Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1568-1569	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi; dikdörtgen*** bir forma sahip olan şahide boyun kısmı üzerinde yer alan sarıklı fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sona ermiştir. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Fenadan bekâya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رخلت**
3- Ede Hak kabrini rûz-ı cennet	**3- ایده قبرینی روضهٔ جنت**
4- Şâ'bîh mahallesinden	**4- شابیخ محله سندن**
5- Gakzoş? oğlu Kulubat	**5- غکوزش اوغلی قلوبات**
6- Ağa'nın ruhuna Fâtiha	**6- آغانك روحنه فاتحه**

7- Sene 1325	**7- سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 85 cm En: 30 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 58 cm En: 28 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Şâ'bîh mahallesinden Gakzoş? oğlu Kulubat Ağa olup M. 1907-08 senesinde vefat etmiştir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.2.3.Özdemir Muhammed Ağa'nın Kızı Nazmiye Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1570-1571	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellere ayrılmış, 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide iç yüzünde servi ağacı motfi yer alır.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt 2- Hasretimle valdeynim durmasın kan ağlasın 3- Rahm eder gökte melekler yerde insan ağlasın 4- Kafkasya Muhacirlerinden Özdemir Muhammed Ağa 5- Kerimesi Hafize Nazmiye Hanım ruhuna Fâtiha 6- Şevval sene 1321	**1- آه من الموت** **2- حسرتمله والدينم طورمسون قان آغلسون** **3- رحم ايدر كوكده ملكلر يرده انسان آغلسون** **4- قفقاسيه مهاجرلرندن اوزلمير محمّد آغا** **5- كريمه سى حافظ نظميه خانم روحنه فاتحه** **6- شوال سنه 1321**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 65 cm En: 27 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 42 cm En: 22 cm Kalınlık: 6 c m

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Kafkasya Muhacirlerinden Özdemir Muhammed Ağa kızı Hafize Nazmiye Hanım olduğu ve M. Aralık-Ocak 1903-04 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.2.4.Özdemir Abdullah Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1572-1573	**Çizim No:**	xxx

Baş Şahide Planı:	A

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlığı kırık durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 8 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmaktadır. Şahide iç yüzünde servi ağacı motfi yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt 2- Var ise cürmü günah ey ileyh senden meded 3- Lutfuna yokdur zehâyet? Meskenim kıl cinân 4- Merkâdimden her geçenler okusunlar Fâtiha 5- Şâz-ı kıyâma rûh-u revanın Yâ Zü'l-Celâl 6- Kafkasya Muhacirlerinden Öz- 7- Demir Abdullah oğlu Hacı Mehmed Ağa ruhuna 8- Fâtiha Şâ'ban sene 1336	**1- آه من الموت** **2- وار ايسه جرمم كناهم اى اليه سندن مدد** **3- لطفنه يوقدر زهايت مسكنم ايله جنان** **4- مرقدمدن هر كجنلر اوقوسونلر فاتحه** **5- شاذ قيمه روح روانك يا ذالجلال** **6- قفقاسيه مهاجرلرندن اوز** **7- دمير عبدالله اوغلى حاجى محمد آغا زوجه سى** **8- فاتحه شعبان سنه 1336**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 84 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 87 cm En: 22 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Kafkasya Muhacirlerinden Özdemir Abdullah oğlu Hacı Mehmed Ağa olduğu ve M. Mayıs 1918'de vefat ettiği ifade edilmektedir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî tâ'lik yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık ve sâde düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.12.2.5.Abdullah Oğlu Hacı ……'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1574-1575	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, kısmı üzerinde yer alan Hamîdi fes başlıkla sonlanmaktadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir. **Ayak şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Beni kıl mağfiret ey Rabbi Yezdan	**2- بنی قیل مغفرت ای ربّ یزدان**
3- Bi hakkı arş-ı azam nur-i Kuran	**3-بحق عرش اعظم نور قران**
4- Gelüp kabrim ziyaret eden ihvan	**4- کلوب قبرم زیارت ایلیان اخوان**
5- Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsan	**5- ایده لر روحمه بر فاتحه احسان**
6- Abdullah bin Hacı ……	**6- عبد الله بن حاجی بی الحاتفوی**

7- Ruhiçün Fâtiha 8- 21 Rebiü'l-âhir sene 1341 / 15 Teşrini evvel sene 338	**7- روحی اچون فاتحه قلای؟** **8- 21 ربعي الاخر سنه 1341 \\ 15 تشرين اول سنه 338**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 110 cm En: 25 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 95 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Abdullah bin Hacı … olup M. 11 Aralık 1922 tarihinde vefat etmmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile basit bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açık ve sâde bir düzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.12.2.6.Abdülmecid Oğlu Abdullah? Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1576-1577	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide Hamîdi fes başlıkla tamamlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme bulunmamaktadır***. Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sona ermiştir. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	Metin
1- Âh mine'l-mevt	1- آه من الموت
2- Eli boş yüzü kara gelmişim dergahına	2- الی بوش یوزی قاره کلمشم درکاهنه
3- Ey kerem kâni Allahım i'tiyadım hep sana	3- ای کرم کانی اللهم اعتیادم هب سکادر
4- Kabrim üzre Âdemoğlu yanıla yanılmaya	4- قبرم اوزره آدم اوغلی یاکله یاکلمیه
5- Lutf edib bir ferde muhtaç etme eyle îtâ	5- لطف ایدوب بر فرده محتاج ایتمه عطا
6- Abdülmecid bin Abdullah? Ağa'nın ruhiçün	6- عبدالمجید بن عبد له آغا روحیچون
7- Rızâ'en-Lillâh teâli Fâtiha	7- رضاءً لله تعالی فاتحه
8- 18 Rebiü'l-ahir sene 337	8- 18 ربعي الآخر سنه 337
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 24 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 90 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Abdülmecid bin Abdullah? Ağa olup M. 21 Ocak 1919 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.3.Susurluk Merkez Sultaniye Camii Haziresi

3.2.12.3.1.Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Merkez Sultaniye Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021

Fotoğraf No:	1578-1579-1580	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahidesarıklı fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış 9 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan kıvrık bir dal etrafında gelişen yaprak ve çiçeklerden oluşan bitkisel süsleme unsurları yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هواحی**
2- Rahmetin deryası payândır	**2- رحمتك دریاسی پایاندر**
3- Halk kapunda sâ'il-i gufrân	**3- خاق قپوکده سائل غفران؟**
4- Kıl beni yâ Rab bî hakkı Mustafa	**4- قیل بنی یا رب بحق مصطفا**
5- Rûz-ı mahşerde ecel bezm-i rızâ	**5- روز محشرد اجل بزم رضا**
6- Hezâr … Yenice-i Kebir Karyesi	**6- هزار غراولی؟ یکیجهٔ کبیر قریه سي**
7- Abdülhalil oğlu Hafız Ahmed	**7- عبدالحلیل اوغلی حافظ احمد**
8- Efendi ruhuna Fâtiha	**8- افندی روحنه فاتحه**
9- Sene 1319 – Ketebehû Hâzim	**9- سنه 1319 \\ کتبه حازیم**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 102 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 64 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe ilk bölümünde manzum bir metinle başladıktan sonra kimlik bilgileri ile sonlanır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişinin Yenice-i Kebir köyünden Abdülhalil oğlu Hafız Ahmed Efendi olduğu ve M.1901-02 yılında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Kitâbe üzerinde sonradan yapılan müdahaleler yazının fiziksel bozulmalara uğramasına sebep olmuştur. Metnin son bölümünde hattat ismi olarak "*Ketebehû Hâzim*" ismi okunmasına rağmen yazının hat sanatı açısından kalitesi bu hattat'ın diğer yazı örnekleri ile uyumlu değildir.

3.2.12.4.Susurluk Yahya Köy Muhacir Camii Haziresi

3.2.12.4.1.Konya'lı Abdullah Kızı Naile Hanım'ın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Yahya Köy Muhacir Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1581	**Çizim No:**	230
Baş Şahide Planı:	C		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar formundadır. Şahide düşey dikdörtgen formda sivri bir tepelikle sonlanır. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik ve rik'â hat ile Osmanlı Türkçesinde hakkedilmiş kitâbe metni yer alır. Şahide üzerinde tezyînin unsur yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Ziyaretten murâd	**2- زیارتدن مراد**
3- Bir duâ bugün bana	**3- بر دعا بوکون بکا**
4- İse yarın sana	**4- ایسه یارین سانا**
5- Konya'lı Abdullah kızı Naile Hanım	**5- قونیالی عبدالله قیزی نائله حانم**

6- Ruhuna Fâtiha 7- Vefat ve “ 1948-10-14	**6- روحنه فاتحه** **7- وفات و جامعك تعميرى 14-10-1948**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 138 cm En: 32 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Konya’lı Abdullah kızı Naile Hanım olup M. 1948-10-14 tarihinde vefat etmiştir. Kitâbe üzerindeki bu tarih için “*Câmi’in tâ’miri*” ifadesinden hareketle aynı zamanda Camii’nin yeniden onarım tarihi ve merhûmeninde bu hayrın bânisi olduğu anlaşılmaktadır. Meetinde iki ayrı hat kullanılmıştır. Bunlardan rik’â hattı kimlik bilgilerinin yer aldığı 5. ve 7. Satırlarda kullanılırken diğer satırlarda mâil celî tâ’lik hat kullanılmıştır. Hat sanatı açısından bakıldığında mâil celî tâ’lik yazının mahalli düzeyde bir yazı örneği olduğu görülmektedir. Kitâbe tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Metin içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.4.2.Susurluk YKMC-İsimsiz Kabir

Bulunduğu Yer:	Susurluk Yahya Köy Muhacir Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1582	**Çizim No:**	231
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli, toprak mezar tipoljisindedir. Düşey dikdörtgen formda sahip çiçek buket formunda bitkisel bezemeli kadın başlığı ile sonlanmaktadır. Başlık boyun kısmından itibaren

bukt formunda merkezde beş adet gül goncası ve çevrsindeki yapraklardan oluşur. Şahide ön yüzünde cetvellerle ayrılmış mevcut durumudna 7 satır içersine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer alır.

Okunuşu	**Metin**
1- Yâ Hû	**1- ياهو**
2- Oluncak ferman Hak ister icâbet da'vete	**2- اولنجق فرمان حق استر اجبت دعوته**
3- Emrine mutî olan cümle ererler izzete	**3- امرينه مطيع اولان جمله ايررلر عزّته**
4- Azm edip bekâ mülküne bir merd-i sehî	**4- عزم ايدوب بقا ملكنه بر مرد سحى**
5- El çeküp fâni cihandan erdi gurb-u Rahmete	**5- الچكوب فانى جهاندن ايردى قرب رحمته**
6- Hayatında rûz-u şeb ikrâm ederdi âleme	**6- حياتنده روز شب اكرام ايدردى عالمه**
7- Hanesinde nice misafir el sunardı ni'meti	**7- حانه سنده نيجه مسافر الصوناردى نعمته**
…	**...**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 72 cm En: 30 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe yaygın olarak kullanılan bir serlevha sonrasında yine mezar taşlarında sık gördüğümüz manzum metinle devam eder. Metnin kimlik bilgiler bölümün toprak altında kalmasında dolayı kabride medfun olan kişinin kim olduğu okunamamıştır. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu yeterli değidir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.4.3.Ali Ağa Oğlu Hafız Hamdi Efendi'nin Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Yahya Köy Muhacir Camii Haziresi	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1583	**Çizim No:**	232
Baş Şahide Planı:	I		

Tipolojik Özellikler: Kabir, baş şahideli toprak mezar formundadır. Şahide düşey dikdörtgen formda sarıklı fes başlıkla sonlanmaktadır. Ön yüzünde cetvellerle ayrılmış 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Hayy	**1- هوالحی**
2- Hûda eylesin …	**2- خدا ایلسون ...**
3- Ravzâna …	**3- روضنه ...**
4- Ali Ağa mahdumu Hafız	**4- علی اغا محدومی حافظ**
5- Hamdi Efendi ruhuna Fâtiha	**5- احمد افندی روحنه فاتحه**
6- Sene 1307	**6- سنه 1307**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 78 cm En: 32 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Ali Ağa oğlu Hafız Hamdi Efendi olduğu ve M. 1889-90 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mail celî tâ'lik hat ile hakkedilmiştir. Ancak yüzeyde oluşan tahribat ve yazı seviyesi sebebi ile hat sanatı içinde değerlendirilecek düzeyde değidlir.

3.2.12.5.Susurluk Ömer Köy Mezarlığı

3.2.12.5.1.Muhammed oğlu İbrahim'in Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Ömer Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1584-1585	**Çizim No:**	233
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler; Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. ***Baş şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, sarık başlıkla sona ermiştir. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış 8 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda üçgen alınlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanan bir servi ağacı motifi yer almaktadır. Şahidenin üçgen alınlık kısmında ise istiridye kabuğu motifi yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hâzâ kabr İbrahim bin	**1- هذا قبر ابراهيم بن**
2- Muhammed Ağa fenadan id-	**2- محمّد اغا فنادن اید**
3- üb gitti bekâya cevâ	**3-وب کتدی بقایه جوا**
4- -r ola Muhammed Mustafa	**4- ر اوله محمّد مصطفی**
5- Makâmın ede hak	**5- مقامن ایده حق**
6- Cinân-ı â'lâ cemâ-	**6- جنان اعلا جما**
7- lini ede mevla	**7- لنی میز ایده مولا**
8- Sene 1193	**8- سنه 1193**

Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 123 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 123 cm En: 22 cm Kalınlık: 9 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Muhammed Ağa oğlu İbrahim olduğu ve 1779-80 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe hat sanatı yönü ile vasat bir celî sülüs yazı örneğidir. Tek sıra istifli açıkdüzendeki yazıda farklı bir yazı tasarrufu görülmez.

3.2.12.5.2.Ellaz Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Ömer Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1586-1587	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli, üzeri açık pehleli kabirde şahideler pehle üzerinde yer almaktadır. **Baş şahidesi;** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, boyun kısmı üzerinde yer alan çapraz sarımlı sarık başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış 5 satır içerisine celî sülüs hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. ***Ayak şahidesi***; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda düz bir şekilde kesilerek sonlanmıştır. Şahide üzerinde süsleme unsuru yer almamaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Merhum ve mağfur	**1- مرحوم و مغفور**

2- Ömerköy Ayânından 3- Ellaz Oğlu Hacı 4- Halil Ağa ruhuna 5- Fatiha sene 1188	**2- عمر كويى اعياننذن** **3- اللاز اوغلى حاجى** **4- خليل اغا روحنه** **5- فاتحه سنه 1188**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 80 cm En: 26 cm Kalınlık: 9 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 72 cm En: 24 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe metninde kabirde medfun olan kişinin Ellaz Oğlu Hacı Halil Ağa olduğu ve M.1774-75 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbe mahalli düzeyde celî sülüs yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Metin içinde "**مرحوم-merhûm"** kelimesinde "**م-و /mim -vav" ve** "**مغفور-و** ve mağfûr" kelimesinde harflerinin baş kısımlarının birlikte yazılmasıyla tetâbuk yapılmıştır.

3.2.12.5.3.Karaşahin Oğlu Merhum Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Ömer Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1588	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	?		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülüp kabristanlık duvarında kullanılmaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlığı kırılmış durumdadır.

Şahidenin ön yüzünde cetvellerle ayrılmış, 7 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahidenin Kitâbesi etrafında 4 yönden çevreler şekilde işlenmiş, içerisinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bitkisel bir süsleme bordürü yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Hüve'l-Bâki	**1- هوالباقی**
2- Fenadan bekaya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رحلت**
3- Makamın ide hak ruz-ı cennet	**3- مقامن ایده حق روضهٔ جنّت**
4- Berber esnafından Karaşahin	**4- بر بر اصنافندن قره شهین**
5- Oğlu Merhum Hacı Ahmed	**5- اوغلی مرحوم حاجی احمد**
6- Ağa'nın ruhiçün el-Fâtiha	**6- اغانك روحیچون الفاتحه**
7- Sene 1295	**7- سنه 1295**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 90 cm En: 28 cm Kalınlık: .. cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında belirtildiği üzere kabirde medfun olan kişi Berber esnasından Karaşahin oğlu Hacı Ahmed Ağa olup M. 1878 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.5.4.Hacı İsmail Oğlu Mustafa Ağa

Bulunduğu Yer:	Susurluk Ömer Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Yerinden Sökülmüş Vaziyette

Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1589	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	?		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi olarak karşımıza çıkan şahide yerinden sökülüp kabristanlık duvarına monte edilmiş durumdadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahidenin başlığı kırılmış durumdadır. Şahidenin ön yüzünde cetvellerle satırlara ayrılmış, 5 satır (Şahidenin üst kısmı kırık durumda olduğu için tam satır sayısı bilinmemektedir.) içerisine celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni bulunmaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
- Cây rahat sanma mü'minin - Mü'mine lazım olan âhir nefs-i imânıdır - Hacı İsmail oğlu - Mustafa Ağa ruhuna Fâtiha - 27 Ramazan-ı Şerif sene 1325	**- جای راحت صانمه دنیا مؤمنك** **- ومؤمنه لازم الان آخر نفس ایمانیدر** **- حاجی اسماعیل اوغلی** **- مصطفی اغا روحنه فاتحه** **-27 رمضان شریف سنه 1325**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 52 cm En: 32 cm Kalınlık: … cm	**Ayak Taşı:** Boy: En: Kalınlık:

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Hacı İsmail oğlu Mustafa Ağa olup M. 3 Kasım 1907 senesinde vefat etmiştir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli

sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.5.5.Karabacak oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Ömer Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1590	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Yalnızca baş şahidesi mevcut olan toprak mezarda şahide, beton malzemeyle yapılmış bir kaide üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir forma sahip olan şahide destarlı fes başlıkla sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 5 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metni yer almaktadır. Şahide üzerinde herhangi bir süsleme yer almaz.

Okunuşu	**Metin**
1- Yâ hû	**1- يا حی**
2- Hûda eylesin kabrin	**2- خدا ایلسون قبرین**
3- Ravzâ-i men riyâz el-cenne	**3- روضة من رياض الجنه**
4- Karabacak oğlu Mustafa	**4- قره بجاق اوغلی مصطفی**
5- Ağa ruhuna Fâtiha sene 1326	**5- اغا روحنه فاتحه سنه 1326**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 77 cm En: 28 cm Kalınlık: 7 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 64 cm En: 68 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe içeriğinden hareketle kabirde medfun olan kişinin Karabacak oğlu Mustafa Ağa olduğu ve M. 1908-09 senesinde vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kitâbeye hat sanatı yönü ile baktığımızda yerel üslupta mâil celî tâ'lik kitâbe olduğu görülmektedir. Yazı düzenlemesi tek sıra istifli sade ve açıktır. Metinde harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

3.2.12.5.6.Musa Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri

Bulunduğu Yer:	Susurluk Ömer Köy Mezarlığı	**Mevcut Durumu:**	Dikili Vaziyette
Malzeme:	Mermer	**İnceleme Tarihi:**	27.08.2021
Fotoğraf No:	1591-1592	**Çizim No:**	xxx
Baş Şahide Planı:	A		

Tipolojik Özellikler: Baş ve ayak şahideli toprak mezarda şahideler doğrudan toprağa oturtulmuş durumdadır. Baş şahidesi; dikdörtgen bir forma sahip olan şahide destralı fes başlıkla sonlanmış durumdadır. Şahidenin iç yüzünde cetvellerle ayrılmış, 6 satır içerisine mâil celî tâ'lik hat ile Osmanlı Türkçesinde oyma kabartma olarak hakkedilmiş kitâbe metnine yer verilmiştir. ***Ayak şahidesi;*** dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üst kısımda sivri kemerli bir tepelikle sonlanmıştır. Şahidenin iç yüzünde alt kısımdan başlayarak yukarıya doğru uzanmakta olan bir servi ağacı motifine yer verilirken servinin her iki yanında lâle motiflerinden oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Okunuşu	**Metin**
1- Âh mine'l-mevt	**1- آه من الموت**
2- Fenadan bekaya eyledi rıhlet	**2- فنادن بقایه ایلدی رخلت**
3- Ede Hak kabrini ravza-i cennet	**3- ایده حق قبرینی روضۀ جنت**

4- Musa oğlu Hacı 5- Mehmed Ağa'nın ruhuna 6- Fâtiha sene 1326	**4- موسى اوغلى حاجى** **5- محمد اغانك روحنه** **6-فاتحه سنه 1326**
Ölçüler: **Baş Taşı;** Boy: 80 cm En: 28 cm Kalınlık: 8 cm	**Ayak Taşı:** Boy: 74 cm En: 26 cm Kalınlık: 7 cm

Kitâbe Tanıtımı:

Kitâbe mezar taşlarında da sık gördüğümüz manzum bir metinle başlamaktadır. Metnin devamında kabirde medfun olan kişinin Musa oğlu Hacı Mehmed Ağa olduğu ve M.1908-09 senesinde vefat ettiği ifade edilir. Kitâbe mahalli düzeyde mâil celî tâ'lik yazı örneğidir. Metin tek sıra istifli sade ve açık bir düzenlemeye sahiptir. Yazı içerisinde harf ölçüleri ve anatomik ifadeleri uyumlu olup ahenkli bir görünümdedir. Kitâbede harflerde farklı bir tasarrufta yazım yoktur.

4. DEĞERLENEDİRME

4.1.Kitâbeler

4.1.1.Biçimsel Özellikler

Kitâbe veya yazıt olarak isimlendirdiğimiz dinî, sivil ve askerî binaların belirli yerlerine özenle işlenen kitâbe, verdiği bilgilerle ve yapının estetiğini tamamlayan dekoratif bir unsur olmasıyla önem taşıyan bir mimari elemandır (Alparslan, 2002;76). Kitâbe'yi, her türlü yapı ve sanat eserinde, sülüs, tâ'lik, kûfi, mâ'kılı gibi yazı türlerinden biriyle; yapının veya sanat eserinin yapım ve onarım sürecine katkısı bulunan kimseleri, sanat eserinin türünü, yapılış amacını, tarihini, dua istekleri vb. duyguları ifade etmek üzere taş, tuğla, mermer, maden, ahşap, seramik gibi malzemeye oyma, kabartına, kakma gibi tekniklerle yazılan her tür yazı olarak tanımlamak münkündür (Özkurt-Tüfekçioğlu, 2009; 276).

Kitâbeler genellikle sanat eserlerinin, insanların ilk bakışta görebilecekleri yerlerine konmaktadır. Örneğin bir câminin ana giriş kapısının üzerine, mihrap bordürüne, kubbe eteğine, beden duvarlarının üst kısmına, minarelerin gövdelerine, minberlerin korkuluklarına ve nihayet mezar taşlarına konmuştur (Özkurt-Tüfekçioğlu, 2009; 276). Kitâbeler yapıların türlerine göre farklı konumlarında yer almaktadırlar. Cami, medrese, kervansaray, türbe, kamu yapıları vs. yapılarda giriş bölümlerinde, köprülerde kilit taşı ya da ayaklar üzerinde, çeşmelerde ise aynalık bölümü üzerinde yer almaktadırlar.

Balıkesir, genelinde yer alan kitâbelerde yapılan gözlemde konum olarak yapı girişleri, minare kaideleri, minber alınlıklarında görülmektedir. Yapı türlerine göre bu durum değişmekle beraber genel olarak yukarda belirttiğimiz konumlarda yer almaktadır. Katalogda yer alan yapılardan Câmilerde; Merkez Umur Bey Cami Giriş Kapısı ve Kitâbeleri, Merkez İbrahim Bey Camii Kitâbe, Merkez Yeşilli Cami Kitâbe, Merkez Aziziye Camii Kitâbe, Merkez Emin Ağa Camii Kitâbe, Merkez Kaya Bey Camii Kitâbe, Merkez Hamidiye Camii Kitâbe, Ayvalık Hacı Bayram Veli Camii Kitâbe, Balya Ali Demirci Köyü Camii Kitâbe, Balya Koca Camii (Cami-i Kebir) Kitâbe, Bandırma-Edincik Ulu Camii Kitâbe, Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camii Kitâbe, Edremit Kızılkeçili Köyü Camii Kitâbe, Edremit Altınoluk Merkez Camii Kitâbe, Gönen Eğrikısık Camii Kitâbe, Gönen Balcı Dede Köyü Camii Kitâbe, Gönen Çınarpınar Köyü Camii Kitâbe, Gönen Suçıktı Köyü Camisi Harem Girişinde Yer Alan Kitâbe, Havran Camii Kebîr Kitâbe, İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camii Kitâbe, İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Kitâbe, Kepsut Çarşı Cami Kitâbe, Kepsut Oruç Bey Camii Kitâbe, Manyas Cumhuriyet Köyü Camii Kitâbe ve Susurluk Demirkapı Köyü Camii Kitâbeleri yapı girişlerinde yer almaktadır. Zağnos Paşa Külliyesi Camii İnşâ

Kitâbesi ve Edremit- Kurşunlu Camii Minber Kapısı Tepeliğindeki kitâbe minberde yer almaktadır. Ayrıca bazı yapıların kendi inşâ ya da onarım Kitâbeleri günümüze ulaşamamış ancak minare Kitâbeleri bulunmaktadır. Bunlar ise Merkez İbrahim Bey Camii Minare Kitâbesi, Merkez Okçukara Camii Kitâbe, Balya Ilıca Köyü Eski Camii Minare Kitâbe, Edremit- Güre Merkez Camii Minare Kitâbesi, Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii minare girişinde yer alan Kitâbe minare kaidesinde yer alır. Çeşmelerde Kitâbeler aynalık bölümü üzerinde yer almakta olup katalogda yer alan örneklerin tamamında durum böyledir. Yapı türleri içindeki köprülerden ise 2 adet örnek olup Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü İnşa Kitâbesi köprünün kuzey cephede 2. ayak üzerinde, Sındırgı Kemerli Köprü Kitâbesi ise kilit taşı üzerinde yer almaktadır. Bir diğer yapı grubu olan kamu yapılarından Merkez Vakıf Gureba Hastanesi (Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) Kitâbesi, Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Kitâbesi, Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) Kitâbe, Merkez Ömer Ali Bey (Hamidiye) Kütüphanesi Kitâbesi, Merkez Uhuvvet Mektebi Kitâbesi, Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası Kitâbesi, Bandırma On yedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Kitâbesi, Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi Giriş Kapısı Üzerinde Yer Alan Kitâbeleri yapıların girişleri üzerinde yer almaktadır.

Balıkesir genelinde yaptığımız çalışmada günümüze ulaşan Türk devri yapıları üzerinde veya farklı şekilde muhafaza edilen kitâbeler üzerinde gerekli çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda kataloğa dahil edilen Kitâbelerin farklı biçimsel özelliklere sahip olduğu ve değişik konumlarda yer aldıkları görülmüştür. Kitâbelerin biçimsel özellikleri incelendiğinde üç ana grupta olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmamıza konu olan Türk devri yapılarına ait yapı kitâbelerinin büyük bir kısmı dikdörtgen formda olup bunlar kendi içinde yatay ve düşey olarak farklılık göstermektedir. Ayrıca bu gruptaki bâzı örneklerin üçgen alınlıklı, ve oval tepeliklerle tamamlanmışlardır. Kataloğumuzda yer alan Dikdörtgen forma sahip Kitâbelerin bir kısmı şunlardır; kitâbelerden yatay dikdörtgen forma sahip başlıca örneklerimiz; Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü İnşa Kitâbesi, Zağnos Paşa Külliyesi Camii Minber Kitâbesi, Zağnos Paşa Külliyesi Cami Kuzey Kapı Üzerindeki İkinci İnşâ Kitâbesi, Merkez İbrahim Bey Camii Kitâbesi, Merkez Emin Ağa Camii Kitâbesi, Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) Kitâbesi, Onarım Sonrası Kitâbesi, Bandırma-Edincik Ulu Camii Kitâbesi, Burhaniye Şahinler Köyü Camii Kitâbesi olarak gösterilebilir. Benzer tipolojide olup düşey dikdörtgen formda olan başlıca örneklerimiz ise Merkez Umur Bey Cami 2. Kitâbesi, Merkez Hacı Mahmud Ağa Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Yeşilli Cami Kitâbesi, Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi Kitâbesi, Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi Kitâbesi, Gönen Köteyli Köyü Çeşmesi Kitâbesidir. Ayrıca dikdörtgen formda olup üst kısımları üçgen ya da yarım dair formunda olan Kitâbelerde vardır. Bu forma örnek olarak Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi,

Merkez Habibe Hatun Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bahçe Giriş Kapısı Tepeliğinde Yer Alan Kitâbe, Merkez Pamukçu Beldesi Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Köylü Köyü Camisi Kitâbesi, Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi Kitâbesi, Bandırma-Edincik Anbar (Çarşı) Çeşmesi Kitâbesi, Burhaniye Hasan Ağa Camii Kitâbesi, Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Minare Girişinde Yer Alan Kitâbesi gösterilebilir.

Kitâbelerden bir bölümü ise kare ve kareye yakın forma sahip olup bu örnekler şunlardır; Ayvalık Hamidiye Camii 1. Kitâbesi, Bandırma Kadı Çeşmesi Kitâbesi, Dursunbey Vakıf Camii Kitâbesi, Edremit Bekir Ağa Çeşmesi Kitâbesi, İvrindi Mallıca Kocapınar Çeşmesi Kitâbesi, Susurluk Demirkapı Köyü Camii 3. Kitâbesi ve Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler III'dür. Kare ve kareye yakın forma sahip bu Kitâbeler genel mevcut içinde dikdörtgen formlu Kitâbelere göre daha az görülmektedir.

Kataloğumuzda yer alan kitâbeler içinde sadece iki örneği olan oval formdaki kitâbeler ise Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi Kitâbesi ve Erdek Askeriye Çeşmesi Kitâbeleridir.

Çalışmamız kapsamında tespit edilen Kitâbeler içinde farklı formda münferit kitâbelerde yer almaktadır. Havran Ümmühan Kadın Çeşme kitâbesi silindirik sütun formu ve Balıkesir-Bandırma Müzesinde Yer Alan I nolu Kitâbe düşey dikdörtgen mezar şahidesi formunda olup iki farklı örnek olarak diğer kitâbelerden farklı bir tipolojidedir.

Kitâbelerin biçimsel özellikleri hususunda bir diğer özellikte levhalar üzerine hakkedilen metinlerin satır ya da pano içerisine yazımlarına göre oluşan ayrımlardır. Kitâbe metinlerinin yüzeye hakkedilme işleminin üç farklı düzende yapıldığı görülmektedir. Bunlar levha üzerine serbest cetvel kullanılmadan hakkedilenler, satır düzeninde olup cetvellerle ayrılan satırlardan oluşan düzenlemeler ve levha yüzeyine açılan satır ve kartuşlar ile oluşturulan kitâbelerdir.

Çalışmamızda tespit edilen kitâbelerden serbest alan ya da bir pano içerisine hakkedilen kitâbeler; Merkez Balıklı Köyü (Mekruhûriye) Camii Kitâbesi, Merkez Habibe Hatun Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Aziziye Camii Kitâbesi, Merkez Pamukçu Beldesi Koca Çeşme Kitâbesi, Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bahçe Giriş Kapısı Tepeliğinde Yer Alan Kitâbe, Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bina İçerisinde Muhafaza Edilen Kitâbe, Merkez Karesi Bey Türbesi Kitâbesi, Merkez Bağlar Mescidi Çeşmesi Kitâbesi, Bandırma Kadı Çeşmesi Kitâbesi, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Kitâbesi, Bigadiç Yeşilli Camii Kitâbesi, Dursunbey Vakıf Camii Kitâbesi, Edremit Mustafa Çelebi Çeşmesi Genel Görünüm, Edremit Dedeler Camii Kitâbesi, Edremit- Güre Merkez Camii Şadırvan Kitâbesi, Edremit-Güre Merkez Camii Minare Kitâbesi, Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi Kitâbesi, Erdek Hz.

Ömer (Çarşı) Camii Minare Kaidesinin doğu cephesindeki kitâbesi, Havran Mescid Camii Kitâbesi 2, İvrindi Mallıca Kuyupınar Çeşmesi Kitâbesi ve Balıkesir Yıldırım İmâreti Camii'nde Yer Alan Kitâbede bu tarz düzenleme görülür.

Biçimsel özellikler bakımdan satır düzeninde olup cetvellerle ayrılan satırlar içerisine hakkedilen kitâbelere örnek olarak, Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü İnşa Kitâbesi, Zağnos Paşa Külliyesi Türbe Kitâbesi, Merkez Fatma Hatun (Sülüklü) Çeşme Kitâbesi, Merkez Fatıpınar Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Kamçılı Köyü Camii Kitâbesi, Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Kitâbesi, Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) Kitâbesi, Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Ömer Ali Bey (Hamidiye) Kütüphanesi Kitâbesi, Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camii Kitâbesi, Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi Kitâbesi, Balya Ilıca Köyü (Küçük) Hamamı Kitâbesi, Bandırma-Edincik Ulu Camii Kitâbesi, Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi Kitâbesi, Bandırma Meşrutiyet Çeşmesi Kitâbesi, Bigadiç Bor İskelesi Çeşmesi Kitâbesi, Burhaniye İskele (Osman Ağa) Camii Kitâbesi, Edremit Pazarlık Camii Kitâbesi, Edremit Kızılkeçili Hamamı Kitâbesi, Edremit Zeytinli Beldesi Çarşı Camii Kitâbesi, Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Minare Girişinde Yer Alan Kitâbesi, Gönen Suçıktı Köyü Camisi Harem Girişinde Yer Alan Kitâbesi, Gönen Büyüksoğuklar Köyü Çeşmesi Kitâbesi, Havran Camii Kebîr Kitâbesi ve Havran Emine Kadın Yunakları Kitâbeleri gösterilebir.

Osmanlı döneminde 18. Yy sonlarından itibaren Kitâbelerde daha sık karşımıza çıkan bir üslupta satırların kartuşlara bölünmesidir. Kitâbelerde yatay cetvellerle oluşturulan satır düzeni yanı sıra bu dönemde dikey cetvellerle oluşturulan kartuş uygulaması çalışmamıza konu olan Kitâbeler içinde de görülmektedir. Bu gruba başlıca verebileceğimiz örnekler, Zağnos Paşa Külliyesi Camii İkinci İnşâ Kitâbesi, Merkez İbrahim Bey Camii Kitâbesi, Merkez Yeşilli Cami Kitâbesi, Merkez Emin Ağa Camii Kitâbesi, Merkez Karaoğlan Camii Kitâbesi, Merkez Kaya Bey Camii Kitâbesi, Saadettin Efendi Çeşmesi, Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 1. Kitâbesi, Merkez Halalca Köyü (Beyler) Çeşmesi Kitâbesi, Merkez Köylü Köyü Camisi Kitâbesi, Merkez Vicdaniye Camii Kitâbesi, Ayvalık Hacı Bayram Veli Camii Kitâbesi, Balya Ali Demirci Köyü Camii Kitâbesi, Bandırma Çınarlı Şevkiye Camii Kitâbesi, Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi Kitâbesi, Bandırma-Edincik Anbar (Çarşı) Çeşmesi Kitâbesi, Bandırma-Edincik Aziz Ağa Konağı Kitâbesi, Bigadiç Yeşilli Camii Kitâbesi, Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camii Kitâbesi, Bigadiç Havva Hatun Camii, Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii Kitâbesi, Burhaniye Şahinler Köyü Camii Kitâbesi, Edremit Mahkeme Camii Kitâbesi, Edremit Altınoluk Merkez Camii Kitâbesi, Edremit Halk Eğitim Merkezi Kitâbesi, Edremit İbrahimce Camii Kitâbesi, Erdek Askeriye Çeşmesi Kitâbesi**,** Gönen

Eğrikısık Camii Kitâbesi, Havran Büyükdere Köyü Camisi Kitâbesi, İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camii Kitâbesi ve İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Kitâbeleridir.

Çalışmamıza dahil olan kitâbelerim biçimsel özellikleri bakımından yapılan incelemede satır düzenleri bakımından düz satır ve istifli olmak üzere iki farklı düzende oldukları görülmektedir. Farklı istif düzenine sahip olan Edremit- Kurşunlu Camii Minber Kapısı Tepeliğindeki Kitâbe müsenna formda, Ümmühan Kadın Çeşmesi Kitâbe Kuzey Yöne bakan yüzeyi mâil, Balıkesir-Bandırma Müzesinde Yer Alan Kitâbe I nolu mâil, Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitâbeler III nolu ise damla motifi formunda olup diğer kitâbeler düz satır düzenlemesine sahiptir.

4.1.2.Malzeme ve Teknik

İnsanoğlu dünyada vâr olduğu andan itibaren doğaya uyum sağlamış, doğadan yararlanmış ve gereksinimlerine göre kullanmıştır. İlkel yaşam dönemlerinden günümüz dünyasına gelinceye dek insanoğlu doğadan her alanda istifade etmiştir. Barınma, savunma, beslenme, süslenme ve birçok kültürel gelişimde insan doğanın kendine sunduğu imkanları kullanmıştır. Kullanılan doğal kaynakların ilk sıralarında taş gelmektedir. Bir medeniyetin inşâ edilmesindeki yeri sorgulanamaz düzeydedir. Dünyânın birçok yerinde olduğu gibi Anadolu coğrafyasında da en çok kullanılan doğal kaynak taştır. Anadolu'nun hemen her bölgesinde az ya da çok taş malzeme bulunmaktadır. Taşlar tortul, metamorfik ve magmatik olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Anadolu'da daha çok metamorfik ve magmatik taş grup içindekiler kullanılmaktadır. Değişime uğramış olan metamorfik taşlardaki hem billursal hem de levhalı doku içinde pek az fosil bulunmaktadır. Mermer, metamorfik taş grubu içinde yer almakta olup mimaride en değerli malzemedir (Sayan, 1960; 306). Batı Anadolu'nun birçok şehrinde olduğu gibi Balıkesir genelinde de kitâbelerde taş malzeme ağrılıktadır. Bu kapsamda tespit edilen kitâbeler bir bütün hâlinde incelendiğinde bunlarda 2 farklı taş çeşidinin kullanıldığı görülmüştür. Kitâbelerin büyük bir bölümünde mermer malzeme kullanılırken az sayıda örnekte ise kalker taşı malzemenin kullanıldığı görülmektedir.

Balıkesir genelinde yer alan kitâbeler içerisinde Sındırgı Kemerli Köprü Kitâbesi, Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü İnşa kitâbesi, Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunak Kitâbeleri, Manyas Cumhuriyet Köyü Cami Avlusundaki Dibek Taşı Kitâbesi, Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bahçe Giriş Kapısı Tepeliğinde Yer Alan Kitâbe ve Merkez Kocaavşar Köyü Koca Köprü Kitâbeleri kalker taşından mâmul olup diğer kitâbelerde mermer malzeme kullanılmıştır.

Kitâbelerin taş üzerine hakkedilmesi sürecinde iki farklı teknik kullanılmıştır. Bunlar zemine kazıma ve oyma-kabartma olarak hakketme teknikleridir. Hakketme, Arapça **hakk** (**حك**) "bir şeyi diğerine sürtmek, kaşımak, kazımak" kökünden türetilen terim "taş, maden, fildişi, ahşap gibi çeşitli sert maddeler üzerine

oyma ve kazıma yapma sanatı" anlamını taşımaktaysa da bugün hakkâklık denilince akla yalnız taş ve maden kazımacılığı (özellikle mühür) gelmektedir (Kuşoğlu, 1997; 204). Mâden, taş, ahşap gibi maddeler üzerine yazıları, şekilleri ya da mühürleri kazıyan veya işleyen sanatkâra da hakkâk denmektedir. Hakkâk bu işlemi malzemenin cinsine göre farklı araçlarla yapmaktadır. Örneğin yumuşak yüzeyli malzeme üzerine hakketme işleminde çelik kalemler ya da metal gereçler kullanırken taş gibi işlenmesi daha zor olan malzemelerde daha keskin uçlu ve sağlam bir gereç kullanmak zorundadır.

Kitâbelerin hakkedilmesinde kullanılan en yaygın usûl olan oyma-kabartma uygulamasında hakkâk zemine daha önceden geçirilen şekil yahut yazı metnini uygun gereçlerle hakkeder. Bu işlem şekil ya da yazı metninin yüzeyden belli oranda yukarda kalacak şekilde önce çevresinde oyma yaparak ana hatları belirtme ve daha sonrasında asıl şekil ya da metni kabartma hâlinde zeminden yukarda bırakılması ile tamamlanan işlemdir. Bir diğer teknik olan kazıma işleminde ise hakkâk yüzeye önceden geçirdiği şekil ya da yazı metni üzerinde keski veya metal kalem çubuklar ile oyma-kazıma işlemi gerçekleştirmektedir. Böylece malzemenin yüzeyinden belli oranda aşağıda kalan şekil ya da yazı metnini kazıyarak hakketmiş olur.

Çalışmamıza konu olan Balıkesir genelindeki kitâbelerin büyük kısmı oyma-kabartma usulünde olup az sayıda kazıma tekniğinde örnek bulunmaktadır. Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bahçe Giriş Kapısı Tepeliğinde Yer Alan Kitâbe, Gönen Köteyli Köyü Sülüklü Çeşme Kitâbe, Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı, Osmanlar Köyü Halil İbrahim Yunağı ve Kepsut Cemal Bey (Meydan) Çeşmesi kazıma tekniğinde hakkedilmiş olup diğer Kitâbeler oyma-kabartma olarak hakkedilmiştir.

4.1.3.Kitâbe İçerikleri

Yazıt ya da kitâbeler, yazılı belge olarak kabul edilirler yapılar ve eserler üzerinde yer alarak onlar hakkında bilgi verirler. Günümüzde bilim insanlarının ve bilim dünyasının istifade ettiği en önemli materyaller olan kitâbeler dönemleri hakkında kesin bilgi sunan kaynaklardır. Kitâbe ilmi (ilm-i kitâbet) ile uğraşan bilim insanlarına ise "*Epigraf*" denmektedir. Çoğunlukla giriş kapıları üzerinde yer alan ve eserin kimin tarafından ne zaman yapıldığını bildiren "tarih kitâbesi", tamiri hakkında bilgi verene "tamir kitâbesi" denilir; kemerlerle iç kapılar üstünde yazılı olanlara da "kitâbe levhası" adı verilir. Ayrıca yapının iç ve dış duvarlarında bulunan yazılar, okçulukta atılan okun düştüğü yere dikilen nişan taşı ile (menzil taşı) mezar, menzil ve mesafe taşlarına işlenmiş yazılar da kitâbe sayılır (Alparslan, 2002;76). Kitâbeler, yapılarda söz konusu olduğıı zaman, ilk inşa, sonradan yapılan onarımlar *(ta'mir),* genişletme *(tevsî),* mekân ekleme veya yenileme *(tecdid)* gibi faaliyetleri ifade etmek üzere yazılırlar. Özellikle el

sanatları ürünlerinde usta Kitâbesi veya usta imzası diyebileceğimiz, ustanın adını içeren kısa ifadelere de rastlanmaktadır (Özkurt-Tüfekçioğlu, 2009; 276).

Çalışmamıza konu olan kitâbeler üzerinde yapılan okumalarda Balıkesir genelindeki kitâbelerin inşâ/bâni Kitâbesi, onarım/yenileme kitâbesi, usta kitâbesi ve tarih kitâbeleri olarak dört ana gruba ayrıldığı ifade edilebilir. Ayrıca bu kitâbelerde belirtilen en önemli hususlardan biriside yapı türüdür. Kitâbenin inşâ ya da onarım olması yanı sıra yapı türü de genellikle belirtilen bir unsurdur.

4.1.3.1. İnşâ/Bâni Kitâbeleri

Kitâbeleri içerikleri bakımından ele aldığımızda bunların içeriğinde farklı ifadeler yer aldığı görülmektedir. Bu ifadelerde ne amaçla yazıldıkları ve yapı türü ifade edilmektedir. Bunların başında inşâ Kitâbeleri gelmektedir. Metin içeriğinde kullanılan "**امر**- emera, **بانى**-bâni, **(من بنى**- Men Benâ, **انشا**- inşâ, **صاحب الخير**- Sahibü'l-hayr, **صاحب الخيرات والحسنات**- Sahibü'l-hayrât ve'l-hasenât" vs ifadeler Kitâbenin inşâ veya bâni Kitâbesi olduğuna işaret etmektedir. Kitâbelerde yer alan Türkçe, Arapça ve Farsça benzer ifadelerden Kitâbenin o yapıya ilişkin inşâ ve bâni Kitâbesi olduğu söylenmektedir.

Balıkesir Kitâbelerinde yapılan okumalarda bunlardan 115 tanesinde inşâ Kitâbesinin yer aldığı görülmüştür. Yıldırım Bayezid Köprüsü, Merkez Zağnos Paşa Külliyesi, Hacı Muhammed Çavuş Çeşmesi, Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi), Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Havran Camii Kebîr vs yapı kitâbeleri bu gruba örnek olarak gösterilebilir.

4.1.3.2.Onarım/Yenileme (Tâ'mir/Tecdîd) Kitâbeleri

Tarihi yapılar ilk inşâ olundukları süreç sonrasında farklı etkenlerden sebep ya kısmen yahut tamamen kullanılamaz hâle gelmektedirler. Bu durum kimi zaman bir doğal afet, kimi zaman insan eliyle tahrip ya da kullanılan malzemenin zamanla kullanım ömrünü tamamlaması sonucu oluşmaktadır. Yapı Kitâbelerinde onarım/yenileme yapıldığını metin içinde kullanılan "müceddeden /**مُجَدَّداً** - tecdîd/**تجديد** - ihya/ **احيا**- ta'mir / **تعمير**" ibârelerinden anlamaktayız. Katalogda yer alan kitâbeler içerisinde 46 tanesi bu başlık altında gösterilebilir. Merkez İbrahim Bey Camii, Merkez Kasaplar Camii, Merkez Kayabey Camii, Merkez Hamidiye Camii, Balya Koca Camii, Edincik Buhye Camii, Bigadiç Havva Hatun Camii, Gönen Eğrikısık Camii, Havran Mescid Camii vs. yapıların Kitâbeleri bu başlığa örnek gösterilebilir.

4.1.3.3.Usta Kitâbeleri

Yapı Kitâbeleri üzerinde yapılan sınıflamada inşâ, onarım, yenileme, ikinci inşâ gibi ayrımlar yapılmaktadır. Bu durum yapının bânisi ve yapım usulü gibi konuları içeren metinlere göre ayrılır. Ancak

kimi yapılar üzerinde de yapıyı i'mâl eden ustalara ait bilgilerin yer aldığı gözlemlenmiştir. Asıl kitâbeden farklı olarak usta ortaya koyduğu eserin uygun bir noktasına ismini ve yapım tarihini belirtmek suretiyle bu Kitâbenin usta Kitâbesi olduğunu belirtmiştir. Kitâbe içeriğinde kullanılan "Usta /اوص - amelû / عمل- Âmili / عا ملی- Minâreci / مناره جی ibârelerinden usta kitâbesi oldukları görülmektedir. Çalışmamızda yer alan Merkez İbrahim Bey Camii, Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camii, Merkez Köylü Köyü Camisi, Edremit Güre Merkez Camii, Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii, Gönen Çınarpınar Köyü Camisi, İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii, Manyas Cumhuriyet Köyü Çeşmesinde olmak üzere toplam 8 yapıda usta kitâbesi yer almaktadır.

4.1.3.4.Yapı Türleri

Kitâbe ya da yazıtlar tarih boyunca çeşitli amaçlarla hakkedilmişlerdir. Tarihte yaşanan büyük olayları sonraki nesillere aktarmak amacı ile de kullanılan yazıtlar bu yönü ile de bir olayı, anıyı, zaferi, savaşı vs durumu tarih boyunca yaşatmıştır. Bu şekilde iz bırakan yazıtlardan bazıları şöyledir; Urartu krallığına ait Van'ın Gürpınar ilçesine bağlı Çavuştepe köyünde yer alan Çavuştepe Kalesi'nde bulunan İrmuşini tapınağı'nın yazıtında Kral II. Sarduri şöyle der; "… Daha önce burada hiçbir şey yapılmamıştı. Ben krallık makamına geçince burada tanrı Haldi'ye bir tapınak, tanrı İrmuşini'ye ise bir susi yaptırdım. Gugunaini Irmağı'ndan bir kanal açtırdım; tarla, bahçe ve bağlar kurarak toprağı verimli kıldım. Yeni bir kent kurdum… (Tarhan, 2004;117). Geç Hitit dönemine ait Luvi hieroglifi ile yazılmış, Nevşehir'in Acıgöl (daha önce Topada) ilçesinin Ağıllı köyü yakınında yer alan Topada yazıtı ilk satırında "Kahraman Büyük Kral Wasusarma, Kahraman Büyük Kral Tuwati'nin oğlu" şeklinde olup devamında Tabal Kralı Wasusarma'nın askeri basarılarını ve özellikle Parzuta şehrine karşı yapılan mücadeleyi anlatır[81]. Yine İstanbul'da Sultan Ahmet Meydanında yer alan obelisk üzerinde " … dört yüzde de dikdörtgen çerçeve içinde yine tanrı ve Firavun vardır. Bunun altında kutsal Horus yer alır. Esas yazı Horus'un altında başlar. Zengin, güçlü ve becerikli olan ve bu niteliklere de güneşin altın renklerini dünyaya saçan tanrı Amun sayesinde sahip bulunan, 18. Soydan III. Thutmosis, Tanrı Amun'a şükran borcunu ödemek için, armağanını sunar. III. Thutmosis denizleri aşarak iki ırmak arasındaki memleketleri zaptetti. Saltanatının 30. Yılına bu anıtı dikti[82]. Yaşadıkları dönemlerden günümüze ulaşan bu kayıtlar o dönemler ile ilgili temel kaynaklar olarak değerlendirilir. Birçok örnek bulunabilecek bu tarz yazıtlar tarihin her döneminde karşımıza çıkmaktadır.

---

[81] https://www.hittitemonuments.com/topada/index-t.htm (Son Erişim: 02.05.2023)

[82] https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=VDm9DRTsFK-z9x5rEnoFrmdh?dergiKodu=4&cilt=30&sayi=354&sayfa=48&yaziid=9770 (Son Erişim: 02.05.2023)

Türk tarihinde ise en erken yazılan ve Türkçe olarak Türk kelimesinin geçtiği ilk yazıtlar VI. yüzyıla, Göktürk Hükümdarı Bilge Kağan devrine aittir. Günümüzde Moğolistan sınırlan içinde bulunan yazıtlar, farklı bölgelerdeki 6 adet dikili taştan oluşmaktadır. 1889 yılında Rus tarihçi Yardinstev tarafından bulunan yazıtlar üzerine sonradan çok sayıda araştırma yapılmıştır (Özkurt-Tüfekçioğlu, 2009; 277). İslâm döneminden kalma en eski tarihli kitâbeler ise Hz. Peygamber devrinde Medine civarında Hendek Gazvesi sırasında İslâm ordugâhının yakınıdaki Sel Dağı'nın kayalıklarına yazılmış olan yazılardır. Bu kayalıklara 20 kadar kitâbe kazınmış ancak bu kitâbelerin pek azı okunabilmiştir (Özcan, 2010; 1). Kitâbelerin farklı amaçlarla ve farklı malzemeler üzerine işlenerek kendilerinden sonraki nesillere iz bıraktıkları verilen örneklerde görülmektedir. Bu durum Türk-İslâm kültüründe yapılar üzerine konulan Kitâbelerde yapının kimlik kartı olarak değerlendirilecek içeriktedir. Kitâbe içerikleri ana başlığımızın bir uzantısı olan bu bölümde Kitâbelerde yapı türlerinin belirtildiği gözlemlenmektedir. Bu durumu metinlerde kullanılan "Benâ hâza / **بنى هذه**- İş bu Camii şerif / **اشبوجامع شريف** -- hâzihi'l-kantârate (Köprü) / **هذه القنطره**- Hâzihi Türbetü / iş bu çeşme / **اشبو چشمه**- Sahibü'l- hayrât / **صاحب الخيرات** vs. benzeri ifader yapıların türüne ilişkin kesin ifadelerdir.

Balıkesir genelinde tespit edilen Kitâbelerin okunması sonucu yapılan tasnifte; 81 tanesinin Câmii, 54 tanesinin Çeşme, 6 tanesinin Yunak, 3 tanesinin Türbe, 3 tanesinin Köprü, 2 tanesinin Hamam, 2 tanesinin Kamu Yapısı (Belediye Hizmet Binası ve Halk Eğitim Merkezi), 2 tanesinin Hastane (Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Merkez Vakıf Gureba Hastanesi (Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)), 1 tanesinin Kütüphane, 1 tanesinin Banka Binası, 1 tanesinin Baruthâne, 1 tanesini Konak, 1 tanesinin Okul (Balıkesir Sultân-i İdâdisi), 1 tanesi Külliye ve 1 tanesinin Anıt olarak ayrılmıştır.

4.1.4.Yazı

Yazı, belirli işaretler kullanılarak düşüncelerini, taleplerini, isteklerini kişiler arasındaki iletişimi görsel ifadeler ile sağlayan bir araçtır. Yazının ortaya çıkışı bilim dünyasında çeşitli görüşler ile açıklanmaktadır. Yazı ve alfabe konusundaki çalışmalara bakıldığında genelde modern ve çağdaş bilimin takip edildiği ve Kur'ân ve sünnetin göz ardı edildiği görülmektedir. Hatta yazıya dair İslâmî kaynakların bir kısmı mitoloji olarak değerlendirilmektedir (Türkmen,1999; 221). Bir grup yazının M.Ö. 3500'lerde Mezopotamya'da Sümerler tarafından icat edildiğini kabul ederken, bir kesim için en eski yazının M.Ö. 3200'lerde Mısır'ın hiyeroglif (resim) yazısı olarak kabul etmektedir. Bu görüşler batı düşüncesinde kabul edilmektedir. Ancak ilk başta belirttiğimiz din olgusu bu düşünce yapısında yer almamaktadır. İslâmî kaynaklarda bu hususta başlıca iki görüş vardır. Bu görüşlerden ilkine göre yazı tevkîfî olarak/ilahî bir lütufla Yemen bölgesinde teşekkül etmiştir, ikinci görüşte ise sosyal bilimlerle veya pozitif bilimle paralellik arz eder. Bu görüşe göre yazı insanlar tarafından zamanla oluşmuş bir üründür (Kahraman, 2021; 20). Medeniyet

tarihinin en önemli icatlarından biri olan yazı, günlük hayatı, iletişimi ve ticareti çok daha kolaylaştırması sebebiyle farklı milletlere hızla yayılmıştır.

Yazının pozitif bilimlerce kabul edilen düzendeki gelişiminde resimli yazının zaman içerisinde evirilerek şekillere ve belli kurallara bağlanarak modern alfabelere dönüştüğü ve yayıldığı söyle yenebilir. Bu yayılma, yazının sürekli gelişerek çeşitli türlere ayrılmasına sebep olmuştur. Başlangıçta resme dayalı olan ifadeler süreç içinde sadeleşerek sembolik işaretlere dönüşmüştür. Yaşanan süreçte yeni yazı malzemeleri geliştirilerek daha kullanışlı hale gelmiştir. Yazının sadeleşmesi, *"resim"*den *"sembol"*e, *"hece"*ye ve nihayet *"harf"*e doğru bir seyir izlemiş bu şekilde harflerle birlikte *alfabe* de ortaya çıkmıştır (Özkafa, 2008; 11). Buna karşın Kur'ân'da yazılı bir vesika için başlıca suhuf, kitap, zübür, levha ve sifr kelimelerinin kullanılması aslında yazının da ilâhi bir lütufla ortaya çıktığına işaret eder. Nitekim Kur'ân'da Hz. İbrâhîm'den önce ve sonra pek çok peygamber döneminde kullanıldığına dair işaretler vardır. İşte onlar, (Nûh, Dâvûd, Süleymân, Eyyûb, Yûsuf, Mûsâ, Hârun Zekeriyyâ, Yahyâ, Îsâ, İlyâs, İsmâîl, Elyesa, Yûnus ve Lût) kendilerine kitap, hikmet, iktidar ve nübüvvet verdiğimiz şahsiyetlerdir. Şimdi o müşrikler bu risâleti inkâr ederlerse, biz risâleti inkâr etmeyip ona sahip çıkan bir topluluk görevlendiririz (el-En'âm 6/89). Âyette isimleri herhangi bir kitapla anılmayan Hz. Nûh ve Hz. İsmâîl gibi erken dönem peygamberlerin adlarının geçmesi çok dikkat çekicidir. Âyetteki kitap lafzı, kutsal kitap olarak açıklanırsa İbn İshak görüşünde haklı çıkmaktadır ki o, yazının Hz. İsmâîl ile birlikte Yemen'den Hicaz'a intikal ettiğini savunmaktadır (Kahraman, 2021; 25).

Yazının ortaya çıkışı hakkında genel kabuller yukarıda belirttiğimiz üzeredir. İslâmiyet ile birlikte yazının bir sanata dönüştüğü görülmektedir. İslâm mimarisinde yazı, yapıların ilk inşâ süreçlerinden itibaren birçok noktasında farklı içerikler şeklinde, farklı malzeme ve biçimlerle her çağda kullanılmıştır. Yazının, İslâm mimarisinde yer aldığı ilk günden beri yapıların vazgeçilmez unsurları hâline gelmiş, kimlik bilgileri, insanlara tebliğ ve estetik kullanım olarak yapılarda yer akmışlardır. Batı dillerinde tezyîni unsur olarak kullanılan kaligrafi yazı, bir sanat olarak en iyi gelişmesini özelikle İslâm sanatında *Hat* adı ile göstermiştir. Figürlü süslemenin nadir olduğu İslâm çevrelerinde hat sanatı, saf süsleme, hatta soyut resim mahiyetinde karşımıza çıkmakta ve başlı başına bir sanat dalı haline gelmektedir.

4.1.4.1.Hat Sanatı Açısından

İslâm sanatında münferit bir başlık olarak incelenen Hat, Arap harflerinden doğarak İslâm medeniyetinde müstakil ve olağan üstü bir mevki kazanan güzel yazı sanatıdır. Yazmak, çizmek; kazmak; alâmet koymak" anlamlarındaki Arapça ḫaṭṭ mastarından türeyen ve "yazı, çizgi; çığır, yol" gibi mânalara gelen hat kelimesi (çoğulu ḫuṭûṭ ve aḫṭât), terim olarak "Arap yazısını estetik ölçülere bağlı kalıp güzel bir şekilde yazma sanatı (hüsnü'l-hat, hüsn-i hat)" anlamında kullanılmıştır. Kaynaklarda genellikle "cismanî

aletlerle meydana getirilen ruhanî bir hendesedir" şeklinde tarif edilen hat sanatı, bu tarife uygun bir estetik anlayış çerçevesinde

yüzyıllar boyunca gelişerek süregelmiştir (Derman, 1997; 427). Batıda kaligrafi olarak bilinen süslemeli yazı, bir sanat olarak en iyi gelişmesini İslâm Sanatında göstermiştir. Figürlü, tasvirli süslemenin nadir olduğu İslâm medeniyetinde hat sanatı, saf süsleme, hatta soyut resim mahiyetinde karşımıza çıkmakta ve başlı başına bir sanat dalı haline gelmektedir (Demiriz, 1979; 31). Türk-İslâm sanatında yazı, mimari eserleri tarihlendirmede, kimliklerini ve işlevlerini tespit etmesi, türünü belirlemesinin yanı sıra insanın fert ve toplum hayatını düzenlemeye yönelik mesajlar içeren ibarelerden meydana geldiği görülmektedir. Bu anlamda Türk mimarisindeki yazıların amacının salt bir dekorasyon ve süsleme olmadığı ortaya çıkmaktadır (Tüfekçioğlu, 2002; 114). Ayrıca Türk – İslâm medeniyetinde yazının oynadığı rol, resmin batı medeniyetinde oynadığı rolden çok daha önemlidir (Tüfekçioğlu, 1999; 50).

Balıkesir genelinde yapılan çalışmamızda günümüze ulaşan 2 adet külliye, 132 cami ve mescit, 11 türbe, 1 medrese, 54 çeşme, 8 yunak, 6 adet hamam, 14 köprü, 1 han, 13 kamu yapısı ve 19 yel değirmeni olmak üzere toplam 261 yapı türü incelenmiştir. Bunlardan 1 külliye, 81 camii, 54 çeşme, 6 yunak, 2 hamam, 3 köprü, 3 türbe, 1 kütüphâne, 2 hastane, 3 mektep, 1 belediye binası, 1 vakfiye, 1 baruthâne 1 adet yağhâne ve 1 anıt olan 161 yapı türü üzerinde hat sanatı içerisinde değerlendirilebilecek Kitâbe yer almaktadır. Yapıların bir kısmında tek Kitâbe yer alırken bir bölümünde de çeşitli inşâ, onarım ve kuşak yazıları yer almaktadır. Buna karşın kimi yapılarda incelediğimiz Kitâbeler ise Hat sanatı yönü ile ibtidâi formda olup teknik değerlendirme yapılabilecek düzeyde değildir.

4.1.4.2.Yazı Türleri Açısından

Sadece İslâm yazıları içinde kullanılan Hüsn-i hat, estetik kurallara bağlı kalarak ölçülü ve güzel yazı yazmak demektir (Serin, 2003; 17). Arap yazısının menşei hakkında farklı görüşler bulunmakla birlikte üzerinde en çok durulanı Arami asıllı Nebâti yazısından gelişmiş olduğudur. "Nebâtilerin · M.Ö. VI. Yüzyıla ait Kitâbelerindeki yazıların, Hz. Peygamberin doğumundan ·önceki devreye ait Arapça Kitâbelerindeki yazılara yakın oluşu Arap yazısının Nebâti yazısından meydana getirdiğini göstermektedir. Bu fikre ulaştıran sebepler ise Nabat yazısının da Arpa yazısının da sağdan sola yazılması, Nabat alfabesindeki 22 harfin Arap yazısında yer alması ve Nabat yazısında harflerde görülen ayrı yazım ve birleştirme özelliklerinin Arap yazısı ile benzer olmasıdır (Özkafa, 2008; 11).

İslâmîyeti kabul eden hemen hemen bütün kavimlerin herşeyden önce dînî gayretle benimsemiş oldukları Arap yazısı, bu sebeple, Hicret'ten (622) birkaç asır sonra artık bir milletin değil, bütün İslâm ümmetinin ortak malı hâline gelmiş; aslı ve başlangıcı için doğru olan "Arap hattı" sözü de zamanla şumûlünü genişleterek, en hakkaniyetli târifiyle "İslâm hattı" vasfını kazanmıştır. Esâsen, hattın sanat olarak

gelişmesi, XIV. asırdan itibaren Arap kavmi dışındaki Müslüman milletlerde daha belirgin bir mertebede hissedilmekte, bu hususta Osmanlı Türkleri de başı çekmektedir. Hat sanatı Osmanlılarca bir ilâhî emanet gibi alındıktan sonra, asırlarca süren bir süzülüp arınma ve üslûplaşma hareketine girişilmiş; bütün bunlar yazının esasını bozmadan yapılmıştır (Derman, 1997; 54)

İslâmiyetin yayılması ve Kur'ân'ın değişikliğe uğramadan büyük kitlelere aktarılması amacıyla yazılan ilk Kur'ân'lar da ma'kılî hat kullanılmıştır. 8. ve 10. yüzyıllar arasında yazılan Kur'ân'lar da ise Kûfi hattın kullanıldığı bilinmektedir. Bu yazının düz ve köşeli karaktere sahip olmasından dolayı tuğla vb. malzeme ile oluşturulan yazılarda kullanımının elverişli olduğundan mimarîde de bir süre tercih edilmesine sebep olmuştur. Ma'kılî yazıya, daha çok mimarîde kullanılmasından ötürü "kûfî-i bennâî" ve geometrik yapısı sebebiyle "satrancî kûfî" de denilmiştir (Özkafa, 2018; 14). Burdan anlaşılacağı üzere Kur'an-ı Kerîm ayetlerinin yazımında ilk kullanılan yazı ma'kılî yazıdır. Geometrik yazı ise farklı dönemlerde görüldüğü ya da kullanıldığı coğrafyaya nispetle mekkî, medenî ve son olarak da kûfî adını almıştır. Geometrik yazı, birçok farklı malzeme üzerinde kullanılmıştır. Bunlar taş üzerine hakketme, parşömen, resmî belgeler, mushaf yazımı, mektuplar vs. alanlarda kullanılmıştır. Ancak Kûfi yazının genellikle köşeli olan harf biçimi ve bunların birleşmesi ile oluşan yazının getirdiği okuma zorluklarından dolayı Abbâsi vezirlerinden İbn Mukle yazıya belli ölçü kuralları getirmiştir (Çağman, 1998; 9).

Hat'tan bahseden tarihi kaynaklara göre Kûf3i yazıda ilk değişim Emeviler deverindedir. Bu dönem hattatlarından Kutbe'nin çalışmalarıyla oluşmuş ve sonrasında Abbâsilerin ilk dönemlerinde Ahvel el-Muharrir de yazıda bazı değişiklikler yaşanmıştır. Bu döneme ait eserler günümüze ulaşmadığından ne tür değişimler olduğu bilinmemektedir. Yine bu bu dönem hattatlarından ve Ahvel'in talebesi İbn Mukle'nin Kûfi yazıya getirdiği sistem ve metodlar onu ilk düzenleme yapan kişi olarak görülmesine sebep olmuştur (Alparslan, 1990; 5). Bu yaşanan gelişmeler sonrası X. Yy ortalarında Kûfi yazıda görülen değişimler ile Aklâm-ı sitte olarak bilinen "Muhakkak, Reyhâni, Sülüs, Nesih, Tevkî ve Rıkâ adlı 6 çeşit yazı meydana gelmiştir. Aklâm-ı sitte veya şeş kalem olarak bilinen altı çeşit yazının kûfîden türemesinden dolayı kûfî yazıya, "yazıların anası" anlamında "ümmü'l-hutût" da denilmiştir. Kûfîden doğan muhakkak'la birlikte onun incesi reyhânî yazı ortaya çıkmıştır. Yine kûfîden doğan sülüsten de nesih, tevkî' ve rıkâ yazıları doğmuştur (Özkafa, 2018; 14). Bu yazılar genel formları itibâri ile benzer olmakla birlikte birbirinden ayrılan yönleri ve özellikleri ise kısace şöyledir;

Muhakkak; Muntazam ve muhkem (sağlam) anlamına gelen bu yazının harfleri Sülüs'e oranla daha büyüktür. Yani dikey olanlarla "sin, fe, kaf ve nun" gibi çanaklı harflerin sola uzanan kısımları daha uzundur, dönüş noktaları köşeli ve sülüste olduğu gibi derin değildir. Bunların yanı sıra satır halinde yazılır, istiften ve giriftlikten uzaktır (Alparslan, 1990; 5).

Reyhâni; Muhakkak kuralların ile aynı olup, muhakkak yazıya nispeten daha küçüktür. XVI Yy'a kadar bu iki yazı Sülüs ve Nesih ile birlikte birçok alanda bilhassa Kur'ân-ı Kerîm yazımında kullanılmıştır. Bu yazı fazla yer kaplamasından dolayı XVI. Yy'dan sonra kullanılmamaya başlanmıştır (Alparslan, 1990; 5).

Sülüs; Kelime olarak *üçte bir* demek olup harflerin *üçte ikisi* düz, *üçte biri* yuvarlağımsı olan ve yaklaşık 3 mm kalınlığındaki kalemle yazılan bir yazıdır. Harfler muhakkak yazıdakine göre daha tatlı, küçük, hareketli ve yumuşaktır (Özkafa, 2008; 27).

Nesih; Sülüs yazı ile aynı olup onun üçte biri kadar kalınlığında bir kalemle yazılmaktadır. Nesih yazı zamanla Kur'ân-ı Kerîm istinsahında (çoğaltılması, kopyalanmasında) en çok tercih edilen yazı olmuşdur (Özkafa, 2008; 27).

Tevkî; Sözlükte "alâmet, nişan, tuğra, padişah tuğrasını taşıyan ferman" anlamına gelen tevkī'hat sanatında sultanlara ait belgelerde kullanılan yazı çeşidinin adıdır. Aklâm-ı sittenin ana üslûplarından sayılan tevkī'kalemi kâtip ve şair Yûsuf Lakve tarafından sülüs yazıdan geliştirilmiştir. Bu yazıda, kalem ağzı eni sülüs kalemi kadar, harflerin yarısı düz, yarısı yuvarlak hatlı, sülüs yazıya göre boyları, çanakları ve küpleri daha küçüktür. Bitişmeyen harfler burada birbirine yaklaşarak, ilişerek bitişir. Tevkī'yazıda harflerin kaide ve biçimleri sülüs kalemine uymakla beraber aralarında bazı farklar bulunur (Serin, 2012; 36).

Rıkâ; Tevkî yazının kurallarında olup ona nispetle daha küçüktür. Hızlanmak, hızlı yürümek anlamındaki **rak'** kökünden türeyen, "kâğıt ve deri parçası" anlamına gelen **ruk'a** kelimesinin çoğulu olan **rikā'**, hat sanatında boyutları belirlenmiş küçük kâğıt ve parşömen parçaları üzerine süratle yazılan yazının demektir (Serin, 2008; 109). Harflerin yarısının düzümsü yarısının yuvarlağımsı olduğu bu yazı padişaha ait belgelerde kullanılırdı. Kalem kalınlığı sülüse yakın olup harfler daha kıvrak ve ölçüleri daha kısadır (Özkafa, 2008; 27).

Aklâm-ı sitteye genel olarak baktığımızda üç çeşit yazı olduğunu yani Muhakkak, Sülüs ve Tevkî, sonrasında bunların daha küçük ölçülerde ancak benzer anatomilerde yazıldıklarında ise Muhakkak-Reyhâni, Sülüs- Nesih ve Tevkî-Rıkâ olarak eşleştiği görülmektedir.

İslâm mimarisinin gelişimi ve yazının da buna paralel mimaride kullanımı yazı sanatında değişimlere sebep olmuştur. İlk dönemlerde Kûfi yazının yoğun olarak kullanıldığı görülür iken yazıda görülen gelişmeler sonrası Kûfi kullanımının büyük oranda azalarak farklı yazı çeşitlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türk-İslâm epigrafisinde yazı türlerini, küfi, ma'kılı, celî sülüs, celî muhakkak, celî ta'lik, rik'a şeklinde sıralamak mümkündür. Bu yazı türleri içinde en çok tercih edilenlerin celî sülüs ve celî ta'lik olduğu görülmektedir (Özkurt-Tüfekçioğlu, 2009; 277). Celî kelimesi bir yazı çeşidi olmayıp yazının karakterini ifade eder. Hemen bütün hattürlerinde yazının, bir yazı cinsi öğrenilirken kullanılan meşk

kaleminden daha geniş bir kalemle yazılan iri şekline celî denir. Emevîler'in son ve Abbâsîler'in ilk asrında (II/VIII) Kûfînin tâdil edilmesiyle ortaya çıkmaya başlayan aklâm-ı sittenin ve aynı tipteki değişik isimleri olan yazıların iri olanlarına celî yerine celîl adı verilmekteydi (Alparslan, 1993; 265). İ*ri, âşikâr"* gibi anlamlara gelen *"celî",* kalın kalemle yazılan yazıların sıfatıdır, tek başına celî denildiğinde ilk akla gelen, sülüs celîsidir. Sülüsten başka, ta'lik ve divânî yazılarının celîleri de yaygın olarak kullanılır (Özkafa, 2008; 28).

Celî yazılarda en çok rastlanan yazı çeşidi celî sülüs olup mimaride kullanıldığı ilk yapı Muhammed b. Nasr Türbesi (1012) portalinde görüldüğü belirtilmektedir (Tüfekçioğlu, 2001; 13). Celî yazının gelişimini, Ali Alparslan üç döneme ayırarak incelemiştir:

Hazırlık Dönemi: Bu dönem Selçuklu celîsi dönemidir (1071-1300) ve Selçuklu celîsi etkisinde gelişen Beylikler ve erken Osmanlı celîsi (1300-1453) olmak üzere iki dönemde ele alınabilir.

Gelişme Dönemi ve Osmanlı Celîsinin Doğuşu: İstanbul'un fethinden Osmanlı'nın geç dönemine kadarki dönem (1453-1800), celî yazının geliştiği ve celîde bir Osmanlı üslubunun doğduğu dönem olarak kabul edilmektedir.

Olgunluk Dönemi*:* XIX. yüzyılın başından günümüze kadarki bu dönem, *"hat sanatının klasik dönemi"* olarak da adlandırılabilecek olan zirve dönemidir (Özkafa, 2008; 30. Ayrıca Bkz: Alparslan, 1976-77; 4, vd.).

Balıkesir genelini kapsayan çalışmamaızda tespit edilen Kitâbelerde 3 farklı yazı türünün kullanıldığı görülmüştür. Bunlar celî sülüs, celî tâ'llik ve rik'â'dır.

Celî Sülüs; Celî sülüs yazı için dört bölüğü düz, iki bölüğü de yuvarlaktır cümlesiyle tarif edilen bu yazı, ağız genişliği 3-4 mm kalınlığında kalemlerle yazılmaktadır. Hüsn-i hat öğretiminde esas kabul edilmektedir. Harflerin anatomisinde keskin ve sert görünüşler tamamen kaybolup, onun yerini düz ve eğri çizgiler kaplamıştır. Bu nedenle satır nizamında olduğu gibi dairevi ve beyzi tarzlarda en güzel kompozisyonların meydana getirilebilmesine elverişli bir yazı türüdür. Gerek büyük boy kitapların yazımında ve gerekse mimari eserlerde kullanımı, diğer yazılara göre daha çok tercih edilmiştir (Tüfekçioğlu, 1999; 9).

Katalogda yer alan yapılardan çoğunluğu celî sülüs yazı türündedir. Balıkesir'de incelenen ve Kitâbesi olan eserlerden 96 tanesi celî sülüs hat ile yazılmış olup bunlardan en erken tarihli olanı Edincik Ulu Cami Kitâbesidir. Kitâbe, Selçukludan Osmanlı'ya geçiş sürecindeki celî sülüs tarzında yazılmıştır. Ayrıca Yıldırım Beyazıt Köprüsü kitâbesi de Edincik Ulu Cami kitâbesiyle yakın zamanda yazılmış ve benzer özellikler gösteren erken tarihli bir Kitâbedir. Bununla birlikte Ayvalık Hacı Bayram Veli Cami Kitâbesi,

satır aralarındaki bitkisel süslemeleri ve yazı üslûbundan erken döneme tarihlendirmek mümkündür. Yine Balya'nın Ilıca Köyünde yer alan hamam kitâbesi erken dönem celî sülüs hatla yazılmış bir diğer örnektir. En geç tarihli celî sülüs kitâbe örnekleri ise Merkez II. Kolordu Çeşmesi (1923), Gönen Sarıköy Çarşı Camii (1926), İvrindi, Mallıca Köyü Camii ve Gönen Ulukır Köyü Camii (1944) Kitâbeleridir.

Celî Ta'lik; Asma, iliştirme anlamlarına gelen, M. XII, XIII. yüzyıllarda İran'da kullanılan bir yazı çeşidinin adıdır. "Tevkî", "Rika" yazılarından geliştirilmiştir. Harf ve kelimelerindeki bazı özelliklerinden dolayı bu adı almıştır. Uzayıp giden keşideler, ince bir bitişmeyle asılı kalan derince çanaklı ve küplü harfler, onda göze çarpan basilica farklılıklardır (Özdemir, 2003; 188). Harfleri yuvarlak ve içinde düz harf bulunmayan yazıdır. Kalem kalınlığı, sülüs kalemi ile aynı olup,h arfler yer yer incelerek kalınlaşır ve sağa doğru meyillidir. Her türlü hareke ve işaretten uzak bub yazı sâdedir. Fatih devrinin başlangıcından itibaren Osmanlılar' da kullanılmaya başlayan ta'lik, özellikle fetvalar, kadı sicilleri, edebi divanlar ve XVI. yüzyıldan sonra da medrese, türbe, mezartaşı, kütüphane, sebil ve çeşme gibi mimari eserlerde kullanımı artmış olup XIX. yüzyılda tekâmülünü tamamlamıştır (Tüfekçioğlu, 1999; 10).

Kataloga yer alan yapı Kitâbelerinden 68 tanesi celî tâ'lik hat ile hakkkedilmiştir. Bu kitâbelerden en erken tarihli örnkeler Merkez Fatıpınar Çeşmesi (1741), Edincik Hacı Kadir Çeşmesi (1834), Edincik Aziz Ağa Konağı (1835) ve Edincik Anbar (Çarşı) Çeşmesidir. Bu gurp içinde en geç tarihli olan örnekler ise Havran Tekke Camii (1932), Kepsut Cemal Bey Çeşmesi (1927) Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi (1927) ve Merkez Sıra Çeşmeler (1926)'dir.

Rık'â; Sözlükte "kâğıt, deri parçası" anlamına gelen rik'a (ruk'a) hat sanatında çabuk, kolay yazma ve okuma ihtiyacından doğmuş, kalemin tabii akışına uygun divanî özelliklerini taşıyan bir yazı türünün adıdır. Ne zaman ortaya çıktığı kesin olarak bilinmeyen rik'a yazının XV. yüzyılın ikinci yarısından sonra Dulkadıroğulları döneminde kullanıldığı ileri sürülmektedir (Serin, 2008; 108). Osmanlı Türk Hattatlarının icâdı olan rık'â divâni yazıdaki dikey harflerin bir kısmının küçülmesi, sadeleşmesi, kavis ve meyillerinin azaltılması ile oluşmuştur. Yuvarlaklığı az düzlüğü çok ve harekesi olmayan bu yazı kolaylık ve sür'at için kullanılmıştır. Sarayda teşekkül edip gelişen bu yazı yazışmalarda, mektuplarda ve XIX. Yy başlarından itibaren günlük resmî yazışmalarda kullanılmıştır (Alparslan, 1999; 22).

Çalışmamıza konu olan Kitâbeler içinde rık'â hat ile yazılan 3 Kitâbe vardır. Bu Kitâbeler Merkez Zağnos Paşa Külliyesi Türbesi (1911) Kitâbesinin bir bölümü, Merkez Karesi Bey Türbesi (1920) ve Bandırma Şehitler Anıtı (1900)'dır.

4.1.4.3.Hattatlar

Hattat, sözlükte "yazı yazmak, işaret koymak" gibi mânalara gelen hat masdarından türetilmiş mübalağalı ism-i fâil olan hattât kelimesi sülüs, nesih ve nesta'lik gibi İslâm yazılarını güzel yazan ve öğreten

sanatkâr demektir. Kelimenin ilk defa hangi tarihte kullanıldığı hususunda kesin bilgi yoktur (Derman, 1997; 493). Bu terim daha açık ifade ile Arap, Fars ve Osmanlı harflerini kullanarak eğri kesilmiş kalem ile güzel yazı yazan sanatkâr kişilere verilen isimdir.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Balıkesir yapı kitâbeleri incelendiğinde bir kısmında hattat imzası tespit edilmiştir. İncelenen yapıların 19 tanesinde 13 farklı hattat'ın imzası okunmuştur. Ayrıa Gönen kaplıcalar bahçesinde yer alan V nolu kitâbede "Ketebehû Abdullah Vehbi" ismi ve Ali Şuuri İlk Okulunda (Medrese) Kitâbesinde Ketebehû Hâzim ismi okunmaktadır. Bununla birlikte 21 kitâbede 14 farklı hattat tespit edilmiştir. Kitâbelerdeki tespit edilen Hattat isimleri şöyledir;

4.1.4.3.1.Hüseyin Hâzım Efendi

Balıkesir merkezde yer alan Emin Ağa Camii (H.1314), Karaoğlan Camii (H.1325), Kayabey Camii (H.1325), Kepsut Oruç Bey Camii (H.1325) ve Merkez Köylü Köyü Camii ve Ali Şuuri İlk Okulunda (Medrese) hattat Hâzım Efendi'nin imzâsı vardır. Hâzım Efendi ile ilgili ulaşabildiğimiz tek kaynak Muharrem Eren'in *Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri* adlı eseridir. Bu yayında Hâzım Efendi'nin Balıkesir Nennicizâdeler ailesinden olduğu ve M.1948 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Hâzım Efendi'nin Karesi İdâdisi ve Sultâni Lisesi Kâtibi ve yazı dersler muallimi olduğu, 1923-32 yıllarında Balıkesir müftüsü olan Abdullah Efendi'nin kardeşi olduğunu ifade eder. Hattat'ın tam ismi ise Hüseyin Hâzım Efendi'dir.

4.1.4.3.2. Hattat Hamdi Efendi

Bandırma merkezde yer alan Ulu Camii, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bililmleri Fakültesi Binası (H.1320 / R. 1318), İhsaniye Çeşmesi (H.1325) ve Haydar Çavuş Çeşmesi'nde (H.1323) hattat Hamdi Efendi'nin imzası okunmaktadır. Hattat Hamdi Efendi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.3. Hattat Kâtip Mehmed Efendi

Edremit Mahkeme Camii (H.1211) Kitâbesinde hattat ismi olarak Kâtip Mehmed ismi geçmektedir. Hattat Kâtip Mehmed Efendi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.4. Hattat Aziz Efendi

Edremit Güre Merkez Camii'nde iki farklı yerde Aziz (H.1295) Aziz Efendi ismi okunur. Hattat Aziz Efendi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.5. Hattat İzzet Efendi

Edremit Güre Merkez Camii'nde İzzet (H.1295) isim vardır. Hattat İzzet Efendi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.6. Hattat İsmail Hakkı Efendi

Balıkesir merkezde Zağnos Paşa Külliyesi Camii (H.1322) hareme giriş kapıları üzerinde ve mihrap kemeri içerisinde yer alan kitâbelerinde Hakkı ismi geçer. Hakkı Efendi hakkında oğulları tarafafından 1968 senesinde Ekspres Matbaasında hazırlanan kitapçık[83] ulaşabildiğimiz tek kaynaktır.

İsmail Hakkı Efendi R. 6 Haziran 1288 / M. 18 Haziran 1872 tarihinde Balıkesir'de doğmuştur. Babası Tabak Ali Ağa R.1293 Rus Harbinde şehit olduğundan İsmail Hakkı Efendi yetim olarak büyümüştür. İlk talim ve terbiyesi Salihatdan Habibe Hanım tarafından sağlanmıştır. İsmail Hakkı Efendi ilk ve orta öğrenimi sonrası medrese derslerine devam etmiş 17 yaşında memuriyete geçmiştir. Küçük yaştan itibaren güzel yazıya meraklı olan hattat farklı hattatlardan ders almış, üstadı Rahmetli Müderris Ragıp Efendi zâde Yahya ve Alankuyulu Mehmed Efendilerin eserlerini örnek alarak sanatını ilerletmiştir. İsmail Hakkı Bey'in Zağnos Paşa Camii cümle kapılarında. mihrap üzerinde, kubbe içinde ve camii'nin muhtelif yerlerinde yazıları vardır. İsmail Hakkı Bey 1 Ağustos 1938 senesinde vefat etmiş olup kabri Balıkesir Başçeşme mezarlığındadır.

4.1.4.3.7. Hattat Nâzım Efendi

İvrindi Şeyh Bedreddin Camii (H.1324) hareme giriş açıklığı üzerindeki Kitâbesinde Nâzım ismi bulunmaktadır. Hattat Nâzım Efendi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.8. Hattat Mustafa Oğlu Hatip Mehmed

Balya Koca Camii (Camii Kebir) (H.1248) hareme giriş açıklığı üzerindeki Kitâbesinde Hattat Mustafa Oğlu Hatip Mehmed ismi bulunmaktadır. Hattat Mustafa Oğlu Hatip Mehmed Efendi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.9. Hattat Osman İslimiye

Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii'nde (H. 1308) hattatın ismi Ketebehû el-Fakîr Osman İslimiye'dir. Hattat Osman İslimiye hakkında bilgi bulunamamıştır.

---

[83] Bkz; Hat Üstadı İsmail Hakkı Beyin Eserlerinden, Express Matbaası, Balıkesir, 1968.

4.1.4.3.10. Hattat Osman Hasbî Zilevî

Havran Ümmühan Kadın Çeşmesi'nde (H.1316) Ketebehû Osman Hasbî Zilevî ismi okunmaktadır. Hattat Osman Hasbî Zilevî hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.11. Hattat Mustafa el-Câmi

Susurluk Yahya Köy Çerkez Mahallesi Camii (H.1217) Kitâbesinde Mustafa el-Câmi ismi okunmaktadır. Hattat Mustafa el-Câmi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.12. Hattat Ahmet Hilmi

Kızılkeçili Hamamı (H.1320) Kitâbesinde Ahmet Hilmi ismi okunur. Hattat Ahmet Hilmi hakkında bilgi bulunamamıştır.

4.1.4.3.13. Hattat Nûri Korman

Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi (H.1340) giriş kapısı üzerinde yer alan Kitâbede Ketebehû Nuri ismi okunmaktadır.

Hattat Nûri Korman, 1868 senesinde Ortaköy'de doğmuş, Taşköprü'lü Ali Ağa'nın oğludur.Dünya'ya gelmesinden bir süre sonra Beşiktaş'a yerleşmelerinden dolayı "*Beşiktaşlı Nuri Efendi*" olarak tanınmıştır (Özkafa, 2023; 138). İlk öeğitimini Abbas Ağa Sıbyân Mektebi ve Beşiktaş Mülkî Rüşdî Mektebinde bitirdikten sonra Sinan Paşa Medresesi'nde Afyonkarahisarlı Ahmed İlhâmî Efendi'nin dersine devam etmiştir. Daha sonra mülazemetle Adliye Nezâreti, Temyîz-i Cezâ Mahkemesi Kalemi'ne devam ettti.[84]

Hat sanatına, Zeki Dede'den meşk ederek başlamış, sülüs ve nesih yazılarında ise önce Süleyman Efendi'den ddaha sonra Nevşehir'li Hoca Osman Efendi'den ve 1883 yılunda Alâüddin Bey'den meşk etmiştir (Özkafa, 2023; 139). Beşiktaş'taki Mekteb-i Hamidî'ye sülüs ve nesih muallimi oldu. Muhtelif zamanlarda da evlâd-ı küberâya yazı dersleri verdi. Meşrûtiyet'in ilanından sonra Mekteb-i Hamîdi'nin kapatılması üzerine, oğullarına yazı dersi vermiş olduğu Hıdîv İsmâ'il Paşa'nın kerîmesi Fâtıma Hanım ile beraber Mısır'a gitti.[85]Mısır'da bulunduğu süre içinde Hac görevini de yerine getirmiştir.

İstanbul'a döndüğünde bir dükkan açarak kartvizitler, kitap kapakları ve levhalar yazmıştır. Medresetü'l-Hattatîn'de sülüs nesih hocalığı yapmakta iken Cumhuriyet'in ilânından sonra bu görevini Güzel Sanatlar Akademisinde sürdürmüştür. (Özkafa, 2023; 140). Tekke musikisinde de vâkıf olan Nuri Efendi, Yahya Efendi Dergâhı'nda 40 yıl zâkirlik ve zâkirbaşılık yapmıştır. (Özkafa, 2023; 140).

---

[84] https://www.ketebe.org/en/artist/nuri-korman-695 (Son Erişim: 07.04.2023)

[85] https://www.ketebe.org/en/artist/nuri-korman-695 (Son Erişim: 07.04.2023)

Nuri Efendi, Kazasker Mustafa İzzet Efendi yolunun son müntesibidir. Celî sülüs yazılarında onun tesiri yanında Mustafa Râkım Ekolü'nün tesiri de sezilir. İstanbul Bakırköy'de Kartaltepe Camii'nin kubbesindeki İhlas Sûresi, Azapkapı Camii'nin muslukları üzerindeki yazılar, Kastamonu'da Şaban-ı Velî Dergahı'nda ve çorum'da saat kulesinin üstündeki yazılar ile Sultanahmet'te Alman çeşmesi'nin kubbe içi yazıları onundur. H. 1371 (1951) yılında vefat etmiştir.[86]

4.1.4.3.14.Hattat Abdullah Vehbi Efendi

Gönen kaplıcalar bahçesinde yer alan V nolu kitâbede (H.1276) Ketebehû Abdullah Vehbi ismi okunmaktadır. Hattat Abdullah Vehbi hakkında bilgi bulunamamıştır.

Araştırmamızda tespit edilen hattatların birbirlerine yakın dönemler de eser vermeleri ve süreklilik göstermesi Balıkesir'de güçlü bir Hattatlık geleneği olduğunu ve bânilerin bu anlamda bilinçli olduklarını göstermektedir. Hat sanatının güçlü merkezleri olan İstanbul ve Bursa şehirlerine yakın olması Balıkesir de hat sanatı alanın da zengin bir birikimin oluşmasına olanak sağlamıştır.

4.1.4.4.Kullanılan Dil

Dil terimi, genel anlamda, kuramsal/bilgisel, duygusal ve iradeye bağlı içeriklerin anlamlı işaretlerle ifade edildiği veya yansıtıldığı bir aracı betimler (Yolcu, 2002; 68). Öyle ki doğadaki tüm canlılar için geçerli olan unsurdur. Birbirleri ile olan iletişimleri çeşitli görsel, işitsel ifadeler, semboller ve davranışlar aracılığı ile sağlanır. Bu şekilde baktığımızda doğadaki tüm canlıların kendilerine has bir dilleri olduğu görülür. Bu durumda dil, ses dilinin yanında işaret dilini, pandomim dilini, doğanın dilini ve hayvanların dillerini içine alır. Dar ya da özel anlamda kullanılan dil terimi ise, özellikle söz diline, insanın özel ayrıcalığına, dahası, insanın sahipliğini yapan bir sisteme işaret eder (Yolcu, 2002; 68).

Dil'in ortaya çıkışı hakkında çeşitli fikirler ve teoriler ileri sürülmektedir. İnsanın doğada gördüklerini taklit ettiği, duygularını, isteklerini ifadeler ile belirttiği, daha sonra bunları sembollere ve kelimelere döktüğü gibi doğal bir gelişimin yaşandığını öne sürülmektedir. Konuya dîni boyutta baktığımızda ise dilin kaynağı olarak yaratıcı kabul edilir. Bu durum Hristiyanlık ve İslâmiyet'te farklı ifade edilmekle birlikte ilâhi kökene dayandığı kabul edilir. Örneğin Hirstiyanlıkta, "*Rab Tanrı yerdeki hayvanların, gökteki kuşların tümünü topraktan yaratmıştı. Onlara ne ad vereceğini görmek için hepsini Adem'e getirdi. Adem her birine ne ad verdiyse, o canlı o adla anıldı* (İncil, Yaratılış 2:19) şeklinde isimlendirmelerin Adem tarafından yapıldığını ifade eder. İslâmiyette ise aynı konu "Ve Âdem'e bütün

[86] http://www.kalemguzeli.org/index.php?go=main&KNO=202 (Son Erişim: 07.04.2023).

isimleri öğretti. Sonra bunları meleklere gösterip "Sözünüzde doğru iseniz şunların isimlerini bana söyleyin" dedi. Seni tenzih ederiz! Bize öğrettiğinden başka hiçbir bilgimiz yoktur. En kâmil ilim ve hikmet sahibi şüphesiz sensin" cevabını verdiler. "Ey Âdem! Bunların isimlerini onlara bildir" dedi. Onlara bunların isimlerini bildirince de "Size ben göklerin ve yerin gizlisini kesinlikle bilirim; yine sizin açıkladığınızı da gizlediğinizi de bilirim demedim mi!" buyurdu. (Kur'ân-ı Kerîm, Bakara Sûresi- 31-33) şeklinde bütün isimlerin Allah tarafından Hz Adem'e öğretildiği ifade edilmektedir.

İlahi kitapların verdikleri bilgiler göz önünde bulundurulduğunda, varlık alemi tam hazırlanmadan söz'ün mevcut olduğu, bu söz'ü Hz. Âdem'e Allah'ın (c.c) öğrettiği, daha sonrasında Hz. Âdem kendisi de verilen bu ilimden faydalanarak varlık alemine gelmiş olan nesnelere ad koyduğu ve bu ad koymanın zaman içerisinde gelişerek kuşaklar boyunca devam ettiğini söylemek mümkündür (Özdemir, 2017; 7). Dil'lerin ortaya çıkışı hakkında bilimsel yorumlar ve ilâhi kökenli olduğuna dair birçok çalışma ve yorumlama vardır. Ancak kesin olarak kabul edilen ortak bir karar görülmemektedir.

Dil, insanların duyduklarını ve düşündüklerini anlatmak için kullandıkları söz dizgesine işaret ederken diğer yandan, toplumsal bir olguya ve başkaları için var olan pratik bir bilince de atıfta bulunmaktadır. Dolayısıyla dil, bilinçle birlikte ortaya çıkan ve onunla karşılıklı etkileşerek gelişmiştir. Nasıl insan toplumu olmadan bir insan düşüncesinden söz edilemezse, aynı şeklide insan toplumunun dışında var olabilen bir insan dilinden de bahsedilemez (Yolcu, 2002; 95).

Kökeni konusunda her ne kadar ortak bir görüş olmasa da dil'in insanlığa ilâhi bir hediye olduğu görülmektedir. Günümüzde konuşulan dillerin neredeyse yarısı yok olmak üzere. Bunların büyük bir kısmı da henüz belgelenmemiş. UNESCO'nun 2009 yılında yayımladığı "Tehlike Altındaki Diller Atlası"na göre dünya üzerinde konuşulan toplam 6909 dilden 2300'ü yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır (Ekici, 2012; 51).

Katalogda yer alan Kitâbelerde yapılan okumalar sonrası iki farklı dil kullanıldığı görülmektedir. Kitâbelerden 22 tanesi Arapça dilinde iken 139 tanesi Osmanlı Türkçesindedir. Arapça Kitâbelerden bir kısmı âyet içermekte olup devamlarında inşâ tarihleri ve bâni isimleri yer almaktadır. Osmanlı Türkçesinde olan Kitâbelerde ise erken dönem Kitâbelerinin sâde bir metinde oldukları 19. Yy sonu ve 20. Yy'a ait Kitâbe metinlerinde ise Arapça ve Farsça kelimelerin yoğunlukta olduğu bir yazı dili kullanılmıştır.

4.1.5.Tezyinat

Tezyinat, Arapça'da "süslemek" anlamına zeyn kökünden türeyen tezyîn "süslemek, bezemek, donatmak" demektir. Türk sanatında tezyinat kavramı, Fransızca'dan Türkçe'ye geçen dekorasyondan (décoration) ziyade "ornementation" anlamında kullanılmakta, tezyinatla sırf tezyinî şekillerden ibaret olan süslemeler kastedilmektedir. Bu tarz bezemeye ise Arapça'da zahrafe denmektedir (Doğanay, 2012; 79). Bir yüzeyi güzel duyu kaygısı ile daha etkileyici göstermek için üzerinde yapılan her türlü bezemeye verilen isim süslemedir, bu durum erken çağlardan beri çeşitli malzemelerde her kültürün kendi gelenekleri ve inançları doğrultusunda uygulana gelmiştir (Mülayim, 1984; 97). İslâm dünyasında mimari süsleme öncelikli olarak yönetici sınıf adına yapılan ve İslâm ile hâkim yönetimin gücünü simgeleyen eserlerde kullanılmıştır. Bu nedenle "resmi mimari" olarak da nitelendirebileceğimiz bu yapılarda süsleme de aynı amaca hizmet edeceği düşünülerek yoğun şekilde uygulanmıştır (Baş, 2016; 26).

Teknik anlamlar tezyinat ya da süsleme olarak adlandırılan sanatı sözlük boyutunda tanımlasa da insandaki asıl karşılığını anlatma yönünde eksik kalmaktadır. İnsanın yaratılışından itibaren güzele meyletme ve ona kavuşma arzusu vardır. Yaratıcı olan Allah, yeryüzüne halifesi olarak gönderdiği insana bu duyguyu vermiştir. Yani insan fıtratı gereği güzeli ve güzellikleri arar. Kur'ân-ı Kerim' de güzellik ile ilgili " **اِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْاَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ اَيُّهُمْ اَحْسَنُ عَمَلاً** / Biz, kimlerin daha güzel amel edeceğini deneyelim diye yeryüzündeki her şeyi oranın süsü yaptık. (Kur'ân-ı Kerim, Kehf Sûresi- 7). Âyette öne çıkan "ziynet ve ahsen" ifadelerinden Allah'ın insana sunduğu güzelliklere karşı iradesinin ne yönde olacağına dair imtihan etmiştir. Bir başka âyette " **اَلَّذِي اَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَاَ خَلْقَ الْاِنْسَانِ مِنْ طِينٍ** / O yarattığı her şeyi güzel yapmış ve ilk başta insanı çamurdan yaratmıştır (Kur'ân-ı Kerim, Secde Sûresi- 7). Cenâb-ı Allah'ın yarattığı her şeyi güzel yaptığı cümlesinden O'nun her şeyi uygun ve olması gerektiği gibi yarattığı anlamına da okunmaktadır. Güzellik ile alakalı bir Hadîsi Şerifte "Abdullah b. Mes"ûd"dan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: *"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez."* Bu söz üzerine bir adam, "İnsan elbisesinin ve ayakkabısının güzel olmasından hoşlanır!" deyince Rasûlullah (sav), *"Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir ise hakikati inkâr etmek ve insanları küçümsemektir."* buyurmuştur[87]. Cenâb-ı Allah'ın insana verdiği bir duygu olduğu görülen güzellik ya da estetik algı insanın yaşamında vazgeçilmez bir yer edinmiştir. Barındığı ev, giyindiği elbise, takındığı takı, kullandığı eşya vs. her nevi araç gereçte insan doğası gereği daha güzel olanı tercih etme veya elindekini güzelleştirme gereksinimi duymuştur.

Çalışmamız kapsamında incelenen Balıkesir genelindeki kitâbelerde görülen tezyînî unsurların tamamı bitkisel içeriklidir. Katalogda yer alan 161 yapı Kitâbesinden 31 tanesinde süsleme görülürken 130 tanesi sâde formdadır.

[87] https://hadislerleİslâm.diyanet.gov.tr/sayfa.php?CILT=7&SAYFA=533 (Son Erişim: 20.04.2023)

4.1.5.1.Bitkisel Tezyinat

İslâm dininin figürlü bezemeyi hoş karşılamamasından dolayı Türkler, Orta Asya'da geliştirdikleri, çoğunlukla remzî değer taşıyan hayvanî bezemelerden uzaklaşarak motiflerde üslûplaştırma yoluna gitmişlerdir (Doğanay, 2012; 79). Türkler doğuya ve güneye doğru ilerledikçe buralarda karşılaştıkları din ve kültürler ile olan etkileşimleri sonucu nebatî bezemeye biraz daha fazla yer vermeye başlamıştır Doğanay, 2012; 81). İslâm'ın süsleme sanatına getirdiği bu düzenleme sonrasında bitkisel ve geometrik bezeme ön plana çıkmıştır.

Balıkesir genelinde yer alan kitâbeler üzerinde yaptığımız çalışmalarda bunlardan 31 tanesi üzerinde süsleme yer aldığı görülmüştür. Bu yapılar üzerinde Rumî, Palmet, Bitkisel içerikli motifler, Ay-Yıldız, Hayat Ağacı, Servi ağacı, Tuğra ve Güneş motifleri yer almaktadır.

4.2.Mezar Taşları

İnsan doğar, yaşar ve ölür. Bu durum dünya üzerindeki her insanın kabul ettiği bir gerçektir. Buna karşın bazı kesimler ölümün yeni bir başlangıç olduğunu savunurken bir diğer kesim ise ölümle her şeyin son bulduğunu ileri sürer. Ölümün yeni bir başlangıç olduğunu savunanlar içerisinde de bir grup insan farklı bedenlerde tekrar dünyaya dönüldüğüne inanır. Bu duruma reenkarnasyon denmektedir. İslâm'da ise buna "gidermek, bir şeyi silip yok etmek" anlamındaki nesh kökünden türeyen tenâsüh "bir şeyi olduğu gibi başka bir yere nakletmek veya kopyalamak, bir şeyi iptal ederek başka bir şeyi onun yerine koymak" gibi mânalara gelen tenâsüh denir (Yitik, 2011; 441). Ölüm sonrası için bir diğer görüşte ölümden sonra yaşamın olduğu ve kişinin yaşamın orada devam ettiğidir.

İslâm dininde ise ölüm, mevt, vefât, helâk gibi kelimelerle ifade edilir. Ölüm hayâtın karşıtı olup sözlükte "hayatın sona ermesi" anlamına gelir. Genellikle "ruhun bedenden ayrılması suretiyle kişinin maddî hayat kaynağını yitirmesi" şeklinde ifade edilen ölüm ve ölüm sonrası için algılama, inanış ve uygulamalar kültürden kültüre, devirden devire değişmektedir. Daha çok günah ve yargı kavramlarıyla birlikte tasavvur edilmeye çalışılır. Ölüm fikri ve ölüm korkusu ile kurtuluş ve ölümsüzlük ümidi dinin ve felsefenin en tartışmalı konularından olmuştur (Gürkan, 2007; 37).

Bu dünyadaki hayatları son bulan insanlar sevdikleri tarafından son yolculuğuna uğurlanırlar. Defin geleneği her toplumda kendine özgü usuller ile gerçekleştirilir. Bu defin işlemi kültürlere göre yakılarak, yırtıcı hayvanlara parçalatılarak ve en yaygın olarak ta toprağa gömülerek yapılmıştır. Türklerin İslâmiyet'i kabul edişlerinden Orta Asya'dan Anadolu'ya gelişleri ve günümüze kadar ölülerini toprağa gömmüşlerdir. Türk-İslâm geleneğinde bu defin usulleri kaynağının Orta Asya'dan almış yeni kabul ettikleri İslâm dinine göre düzenleyerek süregelmiştir. Her biri kendine özgü olan ve dönemden döneme

değişik şekillerde ve üsluplarda farklılık gösteren mezar taşları tarih, edebiyat ve sanatsal pek çok yönden eşsiz değerlerdir.

Türkler İslâmiyet'i kabul etmeden önceki inanışlarına göre ölüyü defnederken kişinin hayatında kullandığı eşyaları da onunla birlikte mezara gömmüşlerdir. Orta Asya'da yapılan kazılarda mezarların içinden bunu destekleyen çok çeşitli eşyalar çıkmıştır. Türkler "kurgan" adı verilen bilinen ilk mezarlarını, dışarıdan bir tepe görünümünde ve içeride toprağın altında mezar alanı şeklinde yapmışlardır (Tunçel, 1989; 5). Hunlar'a ait kurganlar toprağın altında bir mezar odası şeklindeydi. Bu kurganlardan bazılarının ahşap sandukalı olduğu ve ölünün mumyalanarak gömüldüğü bilinmektedir. Toprak yüzeyin üstündeki tepe ise mezar odasının kapatarak, alt yapıyı korumaktadır (Tunçel, 1996; 16). Orta Asya'da Selenga nehri havzasında Noyun-Ula Dağlarında yapılan kazılarda ortaya çıkan kurganların Hun prenslerine ait olduğu tespit edilmiştir. Mezarların içine dolan kar suları çabucak donabilmekte ve asırlarca erimeden kalabilmekteydi. Bu sebeple kumaşlar, ağaç eserler ve hatta cesetler çürümeden günümüze kadar ulaşmıştır. Mezarın dış kısmı piramid şeklinde taş ve toprakla yükseltilmiş, iç kısmı ise genellikle iki bölümden oluşmaktaydı. Mezar odalarına derinleşen dehlizlerden geçildikten sonra tabutun konduğu bölüme ulaşılmaktaydı (Zeybek, 2001; 10). Noyun-Ula dağlarında bulunan mezarların haricinde Orta Asya'nın farklı bölgelerinde de benzer kurganlar ortaya çıkmıştır. Altay çevresinde Katanda, Pazırık, Şibe kurganları, Tanrı Dağı çevresinde Kızart, Kurçin, Alamışık mezarları benzer kurgan örnekleridir. Ayrıca Kazakistan, Fergana, Batı Türkistan topraklarında Hunlar'a ait mezarlar tespit edilmiştir (Zeybek, 2001; 11).

İslâm tarihinin ilk dönemlerinde kişilerin soylarıyla övünmeleri ve ölen kişiler için abidevi mezarlar inşâ edilmesi hoş karşılanmamıştır. Mezarlara bakarak ailesiyle övünme cahilliye dönemi âdetlerinden kabul edilmektedir. Bu sebeplerden dolayı İslâmiyet, görkemli mezar ve mezar taşları yapmaya sıcak bakmamıştır. Konuya ilişkin Hz. Peygamber'in ''*Kabirlerin En Hayırlısı Kaybolmuş Olanlarıdır"* şeklinde bir hadis-i şerifi de vardır (Diyarbekirli, 1992,55). Karahanlılar döneminden itibaren Türkler gruplar halinde İslâmiyete geçmeye başlamışlardır. Bu süreç sonrasında mezar anlayışları ve geleneklerinde değişme görülür. Buna ragmen mezar geleneğinde kişilerin ölümsüzleştirilmesi ve mezarların anıtlaştırma düşüncesi silinmemiş, yaşadıkları bölgenin kültür ve inanç şartlarından etkilenerek yeni mezarlar ortaya çıkarmışlardır. Büyük kişilerin mezarlarını anıtlaştırmak Karahanlı, Gazneli ve Büyük Selçuklular'da da devam etmiştir (Karamağaralı, 1992; 1).

Anadoluda tespit edilen en erken tarihli Türk mezar taşları, XI. Yy son çeyreği ile XII. Asra aittir. İznik'in ilk fetih dönemine ait mezar taşları ile Erzurum ve Van Gölü çevresindeki mezarlıklarda rastlanılan bir grup mezar taşı bu devre aittir. Anadolu Selçuklu ve Beylikler devrinde yapılan mezar taşları; genellikle sandukalar ve şahideler olmak üzere iki ana tip arzederler. Fakat farklı bölgelere hakim olan sosyal,

kültürel ve coğrafî şartların değişikliği, bu iki ana tipin biçim, ölçü ve süsleme bakımından yeni bir takım alt grupları diyebileceğimiz versiyonları oluşmuştur. XII. ve XV. Yüzyıllara ait mezar taşlarının en zengin örnekleri ilk olarak Doğu Anadolu'da çıkar (Zeybek, 2001; 10).

Osmanlı Devleti'nde defin gelenekleri kuruluş döneminde Selçuklu ve Beylikler etkisinde gelişmiştir. Osmanlı Devleti'nin beylikten devlete geçiş döneminde mezar taşı kültüründe bir kırılma yaşandığı görülmektedir. Erken dönemde görülen yoğun tezyinatlı sandukalı, baş ayak şahideli mezar formu 16. Yy sonlarından başlayarak 17. Yy sonlarına kadar yaklaşık 1 asırlık süreçte daha sâde baş ve ayak şahideli yahut sadece baş şahideli oldukça gösterişsizdir.

Osmanlı dönemi mezar taşlarının çoğu 18. Yy'dan sonraya aittir. Sanat ve Tarihî değeri olan bu taşların sayısız örneklerini İstanbul'da yoğun olarak görmek mümkündür. Anadolu'da da İstanbul'dakiler kadar zengin olmasa da tarihî ve estetik değeri olan mezar taşları bulunmaktadır. Özellikle Batı Anadolu Bölgesi'nde Cami tasvirli mezar taşları çoktur (Zeybek, 2001;11).

Balıkesir merkez ve çevresinde yaptığımız çalışmada önemli sayıda mezar taşı tespit edilmiştir. Bu mezar taşlarının büyük kısmı merkez dışında ilçelerde yoğunlaşmaktadır. Cumhuriyetin erken dönemlerinde yaşanan olumsuz durumlardan kaynaklanan sebeplerden dolayı özellikle Balıkesir merkez ve Edremit merkezde yer alan mezar taşları günümüze ulaşamamıştır. İlçe ve köyleri bu bakımdan daha şanslı olmuşturç

Saha çalışmaları sonucu Balıkesir merkezde 292, Adalar'da 113, Balya'da 16, Bandırma'da 291, Burhaniye'de 694, Edincik'te 300, Edremit'te 350, Erdek'te 50, Havran'da 1486, Gönen'de 99, Sususrluk'ta 24, Sındırgı'da 2 ve Kepsut'ta 9 mezar taşı tespit edilmiştir. Saha çalışmalarında 3.726 adet mezar taşına ulaşılmıştır. Ancak bu sayı bizim tespit edebildiğimiz kadarıdır. Balıkesir ve köylerinde yapılacak bir yüzey araştırmasında daha fazla mezar taşının ortaya çıkacağı bir gerçektir.

Mezar taşlarının dağılımına baktığımızda toplu ve düzenli olarak en yoğun olarak Havran'da olduğu görülmektedir. Mezar taşı yoğunluğu Havran'dan sonra Burhâniye, Balıkesir Merkez, Bandırma ve Edremit'te yer alır.

4.2.1.Mezar Tipolojisi

Mezar kavramının ilk olarak nasıl ortaya çıktığı ya da ne şekilde oluşum sağladığı medeniyetlere göre farklı anlatımlara dayandırılır. Bu durum İslâm inancında ilk defin şekli hakkında ilk örnek olan **" فَبَعَثَ اللهُ غُرَاباً يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْاَةَ اَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَى اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُونَ مِثْلَ هٰذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِيَ سَوْاَةَ اَخِيَّ فَاَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾** - Ardından Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için yeri eşeleyen bir karga gönderdi. "Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar olup da kardeşimin cesedini gömmekten âciz

miyim?" dedi, ettiğine de pişman oldu[88]" ayetindeki kıssada belirtildiği üzere toprağın altına defin şeklinde uygulanmıştır. Bu usül zamanla gelişerek farklı yapı grupları ya da mezar tipolojileri şeklinde günümüze kadar devam etmiştir. Mezarlar kişilerin statülerine ve yaşamlarındaki toplumdaki saygınlıklarına göre değişik tarzlarda yapılmıştır.

İslâm topraklarında tanınmış kişilerim mezarları anıtsal olarak türbe dışında *"kümbet, makam, meşhed, buk'a, darîh, kubbe, ravza*" gibi adlarla da anılmıştır. Bu adlandırmalar kişinin makam ve mevkii, mensup olduğu sosyal, dinî ve siyasî zümre, ayrıca yapının mimari özelliğini yansıtmakla birlikte birbirinin yerine de kullanılmıştır. En makbul mezarı "en çabuk kaybolan" diye tanımlayan İslâmiyet'te zengin bir mezar mimarisinin gelişmesi şüphesiz çok şaşırtıcıdır. İlk 250 yıllık süreçte Kubbetü's-Suleybiyye gibi tipik bir yapının varlığına rağmen mezar mimarisi İslâm'ın öngördüğü şekilde gelişmişti (Orman, 2012; 464). Mezar yapılarının farklı İslâm toplumlarında farklı adlarla anıldıkları; Arap toplumlarında bu yapılara "kubbe", Farsça konuşulan bölgelerde "künbed" ve Türk toplumlarında ise "türbe" veya "türbet" denildiği malumdur. Kitâbelerinde ve kaynaklarda bu yapılar bazen "ravza", "meşhed", "makber" gibi daha farklı şekillerde anılmışlarsa da bunlar özel anlamlar kazanarak mahallî bir kullanımla sınırlı kalmışlardır (Önkal, 2009; 127).

Türk milleti yüzyıllar boyunca dünyaya hükmetmek suretiyle farklı coğrafyalarda söz sahibi olmuş, zengin kültür ve medeniyet ile birlikte hoşgörü anlayışı geliştirmiştir. Osmanlı Devletinde de bu durum zirve seviyesine ulaşmıştır. Bu durumun kültür ve medeniyetimize kazandırdığı maddî ve manevi kültürün derin izlerini günümüze miras kalan eserlerde görmekteyiz. Son derece estetik bir güçle nakletmiş, başta payitaht İstanbul olmak üzere hemen hemen tüm coğrafyalarıyla kültür ve medeniyetin cazibe merkezi mahiyetine ulaşmıştır (Çetin, 2019; 114). Orta Asya'nın balbalları, tamgalı taşları ve petroglifleri İslâm'a geçiş ile yerini İslâmi yeni formlara bırakmıştır. Zamanla yazının daha yaygın kullanımı ile kitâbeli mezar taşlarına geçiş yapan Türkler, yeni bir mezar taşı formunu ortaya çıkarmışlardır. Osmanlı Türkleri ile zirveye çıkacak olan bu yeni mezar taşı yapısı ekseriyetle beyaz mermerin üzerine işlenen, edebi bir üslup, simge ve semboller, başlık ve süslemeler ile sanatsal bir boyut kazanmıştır (Çağlar, Eralaca, 2018; 162). Osmanlı döneminde Selçuklu üslubu bir süre devam ettikten sonra uzun zaman sürecek olan özgün bir mezar taşı düzenlemesi ortaya çıkmıştır (Pektaş, 2019;13). Osmnalı coğrafyasının tamamına yakınında 16 ve 17. Yy'lara oranla daha az sayıda mezar taşı olduğu, ancak bu durumun 18 ve19. Yy'larda ciddi bir şekilde arttığı görülmektedir (Pektaş, 2019; 13).

[88] Kur'ân-ı Kerîm, Mâide-31.

Balıkesir genelinde tespit edilen mezar taşları incelendiğinde en erken tarihli şahide Edremit Kurşunlu Camii Haziresinde yer alan H.700 / M.1300-01 tarihli Habib Oğlu Yusuf Oğlu Kadı Mevlâna Sinan'a ait şahidedir. Çalışmamızda yer alan şahidelerden en geç tarihlisi ise Havran Küçükdere köyü mezarlığında yer alan M.1953 tarihli İbrahim oğlu Mustafa Yaman'a ait şahidedir. En erken tarihli şahide ile en geç tarihli şahide arasında geçen 653 yıllık süreçte verilen kabir örneklerine baktığımızda başlıca şu mezar tipolojilerinin olduğu görülmektedir. Bunlar *Baş Şahideli Toprak Mezar, Baş ve Ayak Şahideli Toprak Mezar, Baş ve Ayak Şahideli Pehleli, Baş ve Ayak Şahideli Üzeri Açık Pehleli, Baş ve Ayak Şahideli Sandukalı Mezar ve Baş ve Ayak Şahideli Pehleli Anıt Mezarlardır.*

Baş Şahideli Toprak Mezar; Şahidenin bir bölümünün doğrudan toprağa gömülü olduğu, kitâbelik kısmının yukarda kaldığı forma sahip tipolojidir. Katloga yer alan kabirler içerisinde 341 tanesi bu tipolojiye sahiptir. Yakın coğrafya'ya baktığımızda bu formda kabrin yaygın olduğu görülmektedir. Bursa, Aydın ve İzmir'de yer alan mezar taşlarına baktığımızda bu şehirlerde benzer tipolojide çok fazla örnek olduğu görülmektedir. Bursa Emir Sultan Mezarlığında yer alan Derviş Hacı Ahmed Paşa ve Ahmed Cevdet Bey'e (Çakar, 2007; 90-92) ait kabirler, Aydın merkez Alihan Baba Türbesi Haziresinde yer alan Hamamcı Süleyman'ın kızı Aişe Kadın ve Hacı İbrahim Ağa'nın oğlu Şerif Muhammed Ağa'nın (Kurukaya, 2014; 30-32) kabirleri, İzmir Ödemiş Karadoğan Köyü (Koca mezarlık)'nde Karadoğanlı Hacı Süleyman Efendi ve Hacı Süleyman Kızı Aişe'nin (Yılmaz,2013; 54-55) kabirleri bu tipolojiye örnek gösterilebilir.

Baş ve Ayak Şahideli Toprak Mezar; Şahidelerin doğrudan toprağa gömülü olduğu, kabir üzerinde şahideler harici bir uygulamanın yer almadığı kabir türüdür. Katalogda yer alan kabirler içerisinde 222 tanesi bu gruba dahil edilmiştir. Bu tipolojiye yakın coğrafyadan örnek olarak; İzmir Ödemiş'te Birgi Beldesi (Taşpazar Mezarlığı alt kısım)'nde Hacı Mehmed Oğlu Abdullah ve Gereli Köyü Mezarlığı'nda yer alan Osman Kızı Aişe, Bursa Emir Sultan Mezarlığında yer alan Halil Rıfat Paşa'nın Miftah Ağası Dbrâhim Bey'in kabri (Çakar, 2007; 270) örnek olarak gösterilebilir.

Baş ve Ayak Şahideli Pehleli; Baş ve ayak şahideleri arasında kalan zeminden yüksekçe olan dikdörtgen plakaya pehle denir (Akıllı, 1998; 148). Kabrin üzerinde düşey formda yer alan pehle üzerine eklenen baş ve ayak şahideleri ile tamamlanan mezar formudur. Katlogda yer alan mezar taşlarından 33 tanesi bu tipolojiye sahiptir. Bursa Emir Sultan Mezarlığında yer alan Dağıstâni el Hac Mustafa Muhlis Efendiye (Çakar, 2007; 148) ait kabir ve İzmir Tire Merkez Yeni Camii Haziresinde yer alan İbradılı Mehmed Arif Efendi'nin (Ebiri, 2016; 127) kabri bu formdadır.

Baş ve Ayak Şahideli Üzeri Açık Pehleli; Şahidelerin barin etrafını belirleyen pehle kapakları üzerinde yer aldığı ve orta bölümün üzerinin kapatılmayarak toprak halde bırakıldığı yani kabrin pehle kapakları ile

çerçeve içine alındığı kabir formudur. Katalogda incelenen kabirler içerisinde 63 tanesi bu guruba girmektedir. Bu guruba örnek olarak İzmir Tire Lütfü Paşa Camii Haziresinde yer alan Yavuz Sultan Selim'in Damadı Lütfü Paşa ve İslimyeli Osman Ağa'nın kabri (Ebiri, 2016; 143-144), Bursa Emir Sultan Mezarlığında yer alan Şerife Selime Hanım ve Şerif Ahmed Efendi'nin kabirleri (Çakar, 2007; 178-180) gösterilebilir.

Baş ve Ayak Şahideli Sandukalı Mezar; Sanduka, mermer, taş ya da ahşap malzemeden dört tarafı ve üzeri kapalı mezar formudur. Sandukanın yanlarında yer alan kapaklara pehle denmektedir. Şahideler meftânın baş ve ayak uçlarına gelecek şekilde pehle üzerinde yer almaktadır. Kabrin üzerinde üzeri kapalı pehleli ve şahidelerin pehle üzerinde yer aldığı mezar formuna şahideli sandukalı mezar denmektedir. Çalışmamızda kataloğa dahil edilen kabirler içerisinde 11 tanesi bu grup içindedir. Bu tipolojideki kabirlere Bursa Emir Sultan Mezarlığındaki Şeyh Abdullah Efendi kabri (Çakar, 2007; 217), İzmir Tire Merkez Yeni Camii Haziresindeki Hazinedar Hacı Mehmed Ağa'nın kabri (Ebiri, 2016; 42), Aydın Koçarlı Cihanoğlu Camii Haziresinde yer alan Muhammed Ağa'nın kabri (Varol, 2015; 51) bu tipolojiye örnektir.

Ayak Şahideli Pehleli Anıt Mezar; Sandukalı mezar formunun abidevi tarzda olanlarına ise anıt mezar olarak bakılabilir. Katalog içerisinde bu formda olan tek örneğimiz Zağnos Paşa Camii Haziresindeki Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın kabridir. Bu formda benzer örnek Aydın Cihanoğlu Mezarlığında yer alan Hacı İbrahim Bey oğlu Cemal Bey'in kabri (Kurukaya, 2014; 176) bu türde mezarlara örnektir.

Katalogda yer alan kabirlerin bir kısmı yerlerinden sökülmüş hâlde ya da bir alanda istifli olduklarından nasıl bir mezar tipolojisine sahip oldukları tespit edilememiştir.

4.2.2.Mezar Taşı Tipolojisi

Balıkesir ve çevresinde bulunan mezar taşlarının büyük kısmı düşey dikdörtgen formundadırlar. Çok az sayıda silindirik, kare formda ve eğri formda mezar taşı vardır. Kataloğa dahi ettiğimiz kabirlerden 444 tanesi erkek, 312 tanesi kadın ve 15 tanesi ise belirsizdir. Erkek mezar taşlarının geneli başlık ve düşey dikdörtgen gövdeli iken kadın mezar taşlarının tamamına yakını bitkisel başlıklı ve düşey dikdörtgen gövdelidir.

Katalogda yer alan kabirlerden 1085 tanesinin şahidesi düşey dikdörtgen formda, 13 tanesi silindirik gövdeli, 3 tanesi Melâmi ve 2 tanesi Prizmal Dikdörtgen forma sahiptir.

4.2.2.1. Baş Şahide Planları

Mezar taşları baş ve ayak olmak üzere iki şahideden oluşmaktadırlar. Şahidelerden baş şahidesi genellikle daha ön planda ve dah yoğun işçiliğe sahiptir. Baş şahidelerinin gene tipolojik özelliklerinin yanı sıra planları da ayak şahidesinden farklı olabilmektedir. Kadir Pektaş tarafından hazırlanan Denizli'de Türk Varlığının Kadim Tarihi – İlbadı Mezarlığı-I kitabında bu konuya ilişkin bir plan çeşitliliğini ortaya koyan çalışma yapılmıştır. Buna göre belirlenen plan türleri aşağıdaki gibidir;

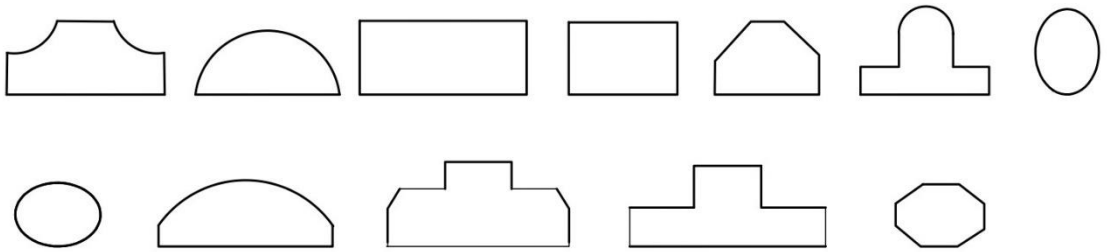

Tablo 1: Baş Şahidesi Plan Türleri (Soldan Sağa, A-B-C-D-E-F-G-H-J-K-L)

Yapılan çalışmada plan tipleri harf sıralamasına göre isimlendirilmiştir. Çalışmamızda bu plan tipleri esas alınarak katalogda yer alan kabirlerin baş şahideleri plan tipleri belirtilmiştir. Yapılan tasnifte A plan tipinde 362, B plan tipinde 61, C plan tipinde 172, D plan tipinde 25, E plan tipinde 4, H plan tipinde 19, I plan tipinde 129 ve L plan tipinde 2 örnek yer almıştır.

4.2.2.2.Başlık Tipleri

Mezar taşları ilk dikildikleri dönemlerde bir bütün hâlinde tepelik bölümlerinde kazıma veya kabartma tekniği ile işlenmiş simgeler, süslemeler ve kitâbe bölümleri yer almaktaydı. Bu durum Osmanlı döneminde daha nitelikli bir uygulama şekline dönüşmüştür. Mezar taşları insanların yaşamlarındaki sahip oldukları konum ve statüye uygun olarak şahideler üzerinde tamamlayıcı unsur eklenmiştir. Gündelik yaşamda kullanılan serpuş olarak adlandırılan, börk, külah, kavuk, sarık, takke, sikke, tâc, üsküf, fes vs. başlıklar insanların mezar taşları üzerinde de görülmeye başlanmıştır. Osmanlı Döneminde mezar taşlarının bir disiplin içerisinde merhûmun kimliğini bütünleyen başlıkların yer aldığı sivil, askeri ve memurların mevki ve ünvanlarına göre kendi içerisinde çeşitlendiği görülmektedir (Karaçağ, 2011; 113). XIX. yüzyılın ilk çeyreğinden sonra Sultan II. Mahmut'un kıyafet kanunu ile birlikte mezar taşı

başlıklarında sarık ve kavukların yerini fesler almaya başlamıştır. Fes, 1826 yılında askerlerin resmi başlığı olarak kabul edilmiştir (Gökler-Köşklü, 2019; 454). Fes, ortaya çıkışından sonra padişahların istekleri doğrultusunda değişime uğramış ve Abdülmecid döneminde küçülmeye başlayarak son zamanlardaki şeklini almıştır (mecidiye kalıp); Abdülaziz yayvan (Azîziye kalıp), II. Abdülhamid ise daha dik bir fes (Hamîdiye kalıp) tercih etmiştir (Tezcan,1995; 415). Serpuş sınıfına Fes kullanımının da eklenmesi ile mezar taşlarında başlık kullanımı çeşitlenmiştir.

Balıkesir ve çevresinde incelediğimiz mezar taşlarında tespit ettiğimiz başlık türleri; Sarık Başlık (80), Örfi Destarlı Kavuk (99), Hotoz Başlık (32), Sivri Kemer Tepelik (381), Destarlı Sarık (5), Fes Başlık (94), Hamîdi Fes (35), Serdengeçti Başlık (25), Destarlı Sarık Başlık (4), Kâtibi Kavuk Başlık (37), Azîzi Fes Başlık (2), Nezkebî Başlık (7), Bektaşi Tâcı Başlık (2), Mevlevi Tâcı Başlık(4), Üç Dilimli (3), Yuvarlak Kemerli Başlık(36), Dardağan Başlık (3), Nakşî Tâcı Başlık (2), Mahmûdi Başlık (10), Gülşenî Tâcı Başlık (1), Destarlı Sarık Başlık (4) ve Bitkisel Bezemeli Başlık (104) olmak üzere 22 farklı tiptedir. Ancak başlık formu belirsiz ya da sitilize edilenler bu ayrıma dahil değildir.

4.2.3.Mezar Taşı Kitâbelerinde Yazı ve İçerik

4.2.3.1. Yazı ve Kullanılan Dil

Balıkesir genelinde yapılan saha çalışmasında tespit edilen mezar taşlarından 771 tanesi kataloğa dahil edilmiştir. Kitâbelerde yapılan incelemede üç çeşit yazının kullanıldığı görülmektedir. Bunlar Celî Sülüs, Celî Tâ'lik ve Rik'â hatlarıdır. Ayrıca bu hatlar kendi içerisinde bazı kitâbelerde mâil olarak kullanılmıştır. Yazı çeşitlerinin sayısal dağılımı şöyledir; Celî Sülüs 287, Celî Tâ'lik 126, Mâil Celî Sülüs 39, Mâil Celî Tâ'lik 310, Rik'â 3 ve 2 tanesinde ise Celî Sülüs / Rik'â hat kullanılmıştır.

Kataloğa dahil ettiğimiz mezar taşlarda kullanılan dil dağılımı şu şekildedir; 746 tanesi Osmanlı Türkçesinde, 22 tanesi Arapça ve 3 tanesi ise Arapça ve Osmanlı Türkçesinde iki dilli hakkedilmiştir.

4.2.3.2. Kitâbelerde İçerik

Katalogda yer alan kitâbeler de kimlik bilgileri, merhûmun vefatına duyulan hüzün ve kabri ziyarete gelenlerde dua talebi gibi ifadeler yer almaktadır. Metinlerde ayrıca kişilerin neseb bilgileri, meslek bilgileri, ikâmet bilgileri, varsa göç ettikleri bölge isimleri, vefat sebepleri, beyitleri yazan şair isimleri, hattat isimleri, yer isimleri ve usta isimleri gibi bilgiler yer almaktadır.

4.2.3.2.1. Kitâbe İçeriklerinde Yer Alan Kimlik Bilgileri

Balıkesir genelinde yapılan saha çalışmasında tespit edilen mezarlık ve hazirelerde yapılan incelemelerde yer yer mezarlıklarda ailelere ait bölümlerin olduğu görülmüştür. Bu şekilde aile fertlerinin bir arada bulunduğu en geniş örneğimiz Havran Merkez mezarlıkta buluna Karavicir ailesine ait yaklaşık 40 adet kabir yer almaktadır. Yine Havran Merkez mezarlıkta yer alan Bölükbaşı ailesine ait yaklaşık 30 kadar mezar taşı vardır. Bu mezar taşı örneklerinin bir çoğu tezin hazırlanmasında uygyuladığımız kriterlerden dolayı katalogda yer almamaktadır.

Mezar taşlarında ayrıca kişilerin hayatta iken yaptıkları meslekler ve lakaplarda metinlerde yer almaktadır. Bunların başlıcaları şöyledir; Tüfenkci Ahmed Usta, Papuççu Hacı Ali Ağa, Camcızâde Hoca Halil Fevzi, Kal'alı Hacı Mehmed Ağa, Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi, Ahyolulu Hacı Ali Rıza Efendi, Tuzcu Seyyid Mahmud Ağa, Edincikli Halil oğlu Halil, Helvacı Oğlu Hacı Abdülkadir Ağa, Nalband İbrahim Ağa'nın Eşi Emir Hatun, Kunduracı Halil Efendi'nin Oğlu Hasan Efendi, Çolak Ali Oğlu Hacı Muhammed Ağa, Balatlı Havâce (Hoca) Mehmed Efendi, Erdek Müftisi Trabzonî Hüseyin Hilmi Efendi, Ekmekçi Hasan Oğlu Mustafa Efendi, Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Reyhane Hanım, Kalaycı Hacı Ahmed Usta, Semerci Hacı Ahmed Kızı Melek Hanım, Demirci İsa'nın Kızı Rukiyye Hatun vs. aile lakapları ve meslek isimleri yer almaktadır.

Kitâbelerde yapılan okumalarda sık görülmese de kişinin vefat sebebi de yer almaktadır. Vefat sebepleri genellikle hastalıktan olmakla birlikte şehid düşme ya da cinayet olduğunu içeren ifadelerde görülmektedir. Katalogda yer alan Serdar Oğlu Nebî Ağa'nın Eşi Atike Tûti, Hacı Ahmet Ağa'nın Eşi Ümmühan Kadın, Hacı Yusuf Efendi'nin Eşi Fâtıma Hatun, İsmail Bey'in Eşi Şerif Emine Hanım, Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiyye Hatun, Abdurrahman Efendi'nin Oğlu Seyyid Ahmed Lebib Efendi, Seyyid Abdurrahim Efendi'nin Oğlu Yâkup Rasim Efendi kabirlerinde medfun olan kişilerin vefat sebebi *"Vebâ"* olarak belirtilmiştir. Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fâtımatü'z-Zehra Hanım, Hacı Abdülkadir oğlu Muhammed Oğlu Sinan Paşa, Tevfik Paşa'nın Oğlu Hasan, Tevfik Paşa'nın Oğlu Hasan, Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa, Karavicir Oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın vefat sebebi olarak *"Şehid"* oldukları belirtilmektedir. Mezar taşları içerisinde yer alan bir Adalar Poyrazlı köyünde yer alan Dorulu İsmail'in Oğlu Hasan Ağa'nın vefatına ilişkin kullanılan ifadeler en dikkat çekici örneğimizdir. Kitâbede içeriğinde; "*Saat birde çıkdım selâmet, Yatsı vaktine varmadan koptu kıyamet, Ahmed karındâşım Allah'a emanet, Kantin Ahmed girdi kanıma nihayet, Kâtil İsmail kıydı tatlı canıma, Huzûru mahşerde mürafâ oluruz elbet*" geçen satırlardan merhûmun bir cinayet sonucu vefat ettiği katilin ve azmettiricisinin isminin, olay saatinin açıkça ifade edildiği az rastlanan bir mezar taşı örneğidir.

4.2.3.2.2. Kitâbe İçerikleri

Mezar taşlarında kitâbe metinleri, kimlik ve vefat bilgileri haricinde kimi zaman bir dua metni ve şiir ile tamamlanmıştır. ***Katalogda yer alan kitâbe metinleri içinde en sık kullanılan Osmanlı Türkçesindeki beyitler şunlardır;***

Benî kıl mağfiret ey Rabbi yezdân *Bî hakkı arş-ı âzâm nûr'u Kur'ân* *Gelip kabrimi ziyaret eden ihvan* *Edeler ruhuma bir Fâtiha ihsân*	*Şu cihan bağında bir mürüvvet görmedim* *Derdine derman aradım bir ilâcın bulmadım* *Âh ile zâr kıldım gençliğime doymadım* *Çün ecel peymânesi dolmuş muradıma ermedim*
Meskenim mezar başı sahraya hâcet kalmadı *Açıldı yârelerim cerraha hâcet kalmadı* *İçdim ecel şerbeti Lokman'a hâcet kalmadı* *Buldum Hakk'ın rahmetini dermana hâcet kalmadı* *...* *Nev civanım uçtu cennet bağına* *Firâkı kaldı valdeynin canına*	*El çeküp bil cümleden ettim bekâya rıhleti* *Mülki terk ettim bıraktım geriye devleti* *Kim gelip kabrimi ziyaret eyleyen ihvân-ı din* *Okusunlar ruhum için Gulhü Vallah ayeti* *Gece gündüz eylesinler huri gılman hizmeti* *Hem Râsûlün fahri âlem şahı güzin hürmeti*
Yâ ilahi ol mübarek ismi pâkin izzeti *Hem Râsûlün fahr-i âlem şâh-ı güzin hürmeti* *Eyle kabrin ravzâ-i cennet yâ İlahe'l-âlemîn* *Gece gündüz eylesünler hûr-i gılman hizmeti*	*Dâr-ı dünyada civan iken gezerdim bir zaman* *Nâgehan erdi ecel itti yerim bâğı cinân* *Fâni dünya'da muradım almadan terk eyledim* *Valdeynim eylesünler bir zaman âh-u figân*

Çün ecel geldi âna olmaz eman *Cürmünü afv eyle Ya Rabbe'l-Mennân* *Mağfiret kıl olmasın hali yaman* *Mazhâr-ı nûr kıl şefaat her zaman*	*Ziyaretten murad bir duadır* *Bugün bana ise yarın sanadır* *...* *Fenâdan bekâya eyledi rıhlet* *Ede kabrini Hak ravzâ-i cennet*
Hûda davet etti Elhamdülillah *Bu can dosta gider Elhamdülillah* *Kurban bayramında sürûrde iken* *Nâgehan ecel geldi Elhamdülillah*	*Emr etti Hûda eyledi ferman* *Erişdi ecel vermedi eman* *Hasretâ bir gonca nevres-i fidan* *Kuş misali idi azm-i cinân* *Gelip kabrimi ziyaret eden* *İhvan ideler ruhuma*
Bakıp geçme ricam budur ey Muhammed Ümmeti *Mevtânın diriden bir Fâtihadır minneti* *Gelip kabrimi ziyaret eden ey Râsûlün Ümmeti* *Bize bir Fâtiha ihsân eden bulur cenneti*	*Âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım* *Çün ecel peymânesi dolmuş muradım almadım* *Hasretâ fâni cihanda tûl ömür sürmedim* *Firkatte takdir bu imiş tâ ezelden bilmedim*
El çeküb bil cümleden ettim bekâya rıhlet *Terk idüb geriye mâl mülkü devleti* *Kim gelüb kabrim ziyaret eyleyen ihvanım* *Okusunlar ruhum içün "Gul huvallâhu" ayeti*	*Bir kuş idim uçdum yuvadan* *Ecel ayırdı anadan babadan* *Unutmayın beni hayr duadan* *Şefaat dilerim size Hûdâdan*

Kitâbeler içerisinde Arapça beyitlerin en sık kullanılanları şunlardır;

İlâhi ente sübhani *Recâ'i minke gufrâni* *Vela te'huzuhü bî 'isyâni* *Ve kemmil küllü noksâni* *Yâ vakfen bî kabri* *Mütefekkirân bî emri* *Küntü misleke emsî* *Ve tâsıyr ente gâden mislî* *...* *Mâ raâhu'l-mu'minûne* *Husnen fe-huve 'ind'allâhi* *Hasenun Mâ şâ'allahu* *Kâne ve mâ lem yeşe' lem* *Yekûn merhum ve mağfur*	*İlâhi abdike'l-âsi etâkâ* *Mukirrân li'z-zünûbi fekâd daâkâ* *Fe in takfir fe ente ehlüllizaka ehli* *Ve in tadrûd femen yerham sivâka* *Yâ er-Rahîm el-Hallâk er-Rahîm umurûnâ* *Yâ Rabbena bî fazlın tehassüm kusûrunâ* *…* *Allahümme irhamna yevme'l-haşr ve'n-nüsûr* *Allahümme yâ hayyü yâ kayyüm estağisü* *Minke hâzâ abdû müznib cân* *Muhtâç eşeddü'l-ihtiyâç* *İlâ Rahmetî Rabbihi'l-rahîm el-Vedûd* *el-afüvv el-gafûr a'nîbe*
Ve kelbühüm bâsıtî zirâ'ayhi bi'l-vasîd[89] *Hazâ 'abdün müznib-i cân el-muhtâc* *İlâ Rahmet-i Rabbihi'l-kadîr* *...* *İnne'l-mevcûde fad-lubni necâti* *İnne'l-maksûde lâ maksûde sivâke* *ve ekrim men ürîûde bilâ h…*	*Ve kelbühüm bâsıtî zirâ'ayhi bi'l-vasîd*[90] *Hâzihi* *'abdün müznibet-i cân ilâ Rahmet-i Rabbihâ'l-gufrân* *...* *Allahümme innî es'elüke* *bî'smike'l-azîm ellezî* *Yuhyî bihil mevtâ ve yumîtu bihi*

[89] Kur'ân-ı Kerim, Kehf Suresi – 18.

[90] Kur'ân-ı Kerim, Kehf Suresi – 18.

ve ekrim men yetûbe li hamdi …	*İlla hayyu ilahî ente zû fadlin* *Ve mennâ ve innî zû'l-hatâyâ* *Fâ'fu annî*

Mezar taşlarında yapılan okumalarda beyitlerin bir kısmında şair ismi tespit edilmiştir. Tespit edilen şair isimleri şöyledir; "*Hasbî, Salim, Fevzi, Rüşdü, Fikri, Hüsnü, Said, Niyazi, Müderris Raşid Efendi ve Hilmi*. Çalışmamızda sadece Hasbî hakkında bilgi olup diğer şairler hakkında bir veriye ulaşılamamıştır.

Helvacı zâde Muharrem Hasbî ; Muharrem Hasbî Efendi, H.1279 / M. 1863 senesinde dünyaya gelmiştir. Babası Hacı mustafa Ağa Balıkesir'de çarşı hamamı'nın yanında helva imâlathânesinin sahibidir. Annesi Vahide Hanım'ın olup, Hasan, Zeki ve Hüseyin aadında üç kardeşi vardır. Hasbî Efendi R.1330 /Ocak 1914 senesinde vefat etmiş ve Şeyh Lütfullah camii haziresine defnedilmiştir. Ancak Şeyh Lütfullah camii haziresindeki mevcut mezar taşları içerisinde Hasbî Efendi'nin kabri bulunamamıştır.

Kitâbe metinlerinin ilk kartuşunda ya da satırında yer alan ifadelere genellikle serlevha denmektedir. Kataloğumuzda yer alan mezar taşlarında çok çeşitli serlevha örnekleri bulunmakla birlikte başlıca örnekler şunlardır;

Sık Kullanılan Serlevhalar	***Az Kullanılan Serlevhalar***
Hû	*Ya Muhammed (s.a.v) Ya Ali (r.a)*
el-Bâki	*Hıtâbı mâ'nevi*
Hüve'l-Bâki	*İlâhi ente el-Kerîm*
Hüve'l-Hayy	*Hüve'l-Dâim*
Hüve'l-Mûin	*Hay ve bâkidir o Hûda*
Hüve'l-Gafûr	*Hüve'l-Nûr*
Hüve'l-Hak	*Hû Dost*
Hüve'l-Hallakü'l-Bâki	*Küllü Men Aleyhâ Fân*
Hüve'l-Hayyü'l-Bâki	*Külli nefsin zâikatü'l-mevt*
Hüve'l-Hayyü'l-Ebedî	*Âh mine'l-Firâk*

Hüve'l-Hayyüllezi Lâ Yemût *Hüve'l-Gafûru'r-Rahîm* *Âh mine'l-mevt* *Yâ Hû*	*Âh mine'l-murri'l-mevt* *Yâ Gaffâru'z-zünûb* *Hüve'l-Lâ Yezâl* *Hüve'l-mufîz*

4.2.3.2.3. Mezar Taşı Kitâbelerinde Yer Alan Hattatlar

Mezar taşlarında yer alan kitâbelerin okumalarında az sayıda kabirde Hattat ismi tespit edilmiştir. Balıkesir Merkez Başçeşme Mezarlığında yer alan Sabri Sözen'in kabir şahidesinde *Macid bin Zühdî*, Zağnos Paşa Camii Haziresinde yer alan Hacı Muhammed Hamdi Efendi kabir şahidesinde *Aziz*, Zağnos Paşa Camii Haziresinde yer alan Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın kabir taşında *Burusevi Hatib Mehmed Nuri*, Zağnos Paşa Camii Haziresinde yer alan Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın kabir taşında *Seyyid Malik*, Susurluk Merkez Sultaniye Camii Haziresinde yer alan Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin kabir taşında *Ketebehû Hâzim* isimleri okunmaktadır.

Hattat Macid bin Zühdî; Tam ismi Hüseyin Mâcid Ayral olan hattat, 1891 senesinde Şehremâneti Zıbhiye(Mezbaha) İdâresi Müdürü Zühdî Bey'in oğlu olarak Beylerbeyi'nde dünaya'ya gelmiştir (Özkafa, 2023; 141). İlk tahsîlini Beylerbeyi'ndeki Mekteb-i Hamîdî'de tamamladıktan sonra Üsküdar İ'dâdîsi'ne girdiyse de, son sınıfta yaşadığı sağlık sorunları ayrılmak zorunda kaldı. 1908'de imtihânla Evkaf Nezâreti Hey'et-i Teftîşiyye Kalemi'ne girdi. İstanbul Polis Müdüriyeti Sicil Mümeyyizi iken Devlet-i Osmâniye'nin lağvı üzerine Bâb-ı Âlî Caddesi'nde bir yazı evi açmıştır.[91] Medresetü'l-Hattâtin'e yazılan Mâcid Bey , orada Hulûsi Efendi'den tâ'lik, Tuğrakeş İsmail Hakkı Efendi'den celî sülüs dersleri almıştır (Özkafa, 2023; 141). Evkaf Nezareti Kalemi'ne giren hattat, daha sonra İstanbul Polis Müdüriyeti sicil mümeyyizi olarak görev yapmış, buradan ayrıldıktan sonra ise serbest hattatlığa devam etmiştir. Yazdığı pek çok levhânın hattatı olmasının yanı sıra imzâsız yazıları da tanıması ile de bilinen Mâcid Ayral 17 Mart 19861 tarihinde vefat etmiş ve Karacaahmed mezarlığına defnedilmiştir (Özkafa, 2023; 141).

[91] https://www.ketebe.org/en/artist/macid-ayral-520 (Son Erişim: 20.03.2023).

Ketebehû Hâzim; Hâzım Efendi ile ilgili ulaşabildiğimiz tek kaynak Muharrem Eren'in *Balıkesir İl Müftüleri ve Tarihi Kitâbeleri* adlı eseridir. Bu yayında Hâzım Efendi'nin Balıkesir Nennicizâdeler ailesinden olduğu ve M.1948 senesinde vefat ettiği belirtilmektedir. Hâzım Efendi'nin Karesi İdâdisi ve Sultâni Lisesi Kâtibib ve yazı dersler muallimi olduğu, 1923-32 yıllarında Balıkesir müftüsü olan Abdullah Efendi'nin kardeşi olduğunu ifade eder. Hattat'ın tam ismi ise Hüseyin Hâzım Efendi'dir.

Seyyid Mâlik; Hattat hakkında ulaşabildiğimiz başlıca kaynak Ahmet Sacit Açıkgözoğlu tarafından hazırlanan "*Eyüp Sultan Civarında İmzalı Mezar Taşı Kitâbeleri*" adlı yüksek lisans tezidir. Tez çalışmasında Seyyid Mâlik imzâlı, katalogda yer alan A17, A18, A19, B22, B23, C25, C26, C27, C28, C29, C30, D15, D16, D17, E6, E7 numaralı mezar taşı kitâbelerini Mâlik Efendi'nin yazdığı ve Gül Camii hatibi olduğu bir imzasından anlaşılmakla birlikte, kaynaklarda ismi geçmemektedir (Açıkgözoğlu, 1995; 133). Mâlik Efendi'ye ait bir başka imzâ örneği ise Şeyhülislâm Ahmed Ârif Hikmet Beyefendi Haziresinde yer alan Fatıma Dilnişin Kadının Mezar Taşı üzerinde "**كتبه مالك** - Ketebehû Malik" (Sözlü-Elmas, 2021; 54) imzâsı okunmaktadır.

Burusevi Hatib Mehmed Nuri ve Aziz Efendi'nin hayatları hakkında bilgi bulunamamıştır.

Mezar taşlarında tespit edilen bir diğer bilgi ise mezar taşlarının üretim yeine işaret ettiğini düşündüğümüz yer isimleridir. Bunlar şahidelerin kaide ya da alt kısımlarında yer almaktadır. Balıkesir genelinde tespit edilen mezar taşları içerisinde; Havran Merkez Mezarlıkta yer alan Hacı İsmail Ağa'nın Kabri, Hacı Ali Bey oğlu Hacı Hüseyin Ağa ve Koca Bekir oğlu Süleyman kızı Ümmühan'ın mezar şahidelerinde "*Edremid*" ismi okunmaktadır. Havran Merkez Mezarlıkta yer alan Hacı Mehmed Ağa kızı Zeliha Hanım'ın mezar taşında *"Küplüceli"* ismi ve Havran Merkez Mezarlığı Yanı Haziresinde yer alan İbrahim Zühdi Bey'in mezar taşı kaidesinde ise "*İstanbul"* ismi okunmaktadır. Bu yer isimlerinin mezar taşlarının üretildikleri yer oldukları düşünülmektedir.

4.2.3.2.4.Mezar Taşı Kitâbelerinde Yer Alan Taşçı Ustaları

Türk-İslâm sanatına bakıldığında mimari, mezar taşları, maden sanatı, tekstil ürünleri vs. olmak üzere büyük bir kısmında bu eserleri üreten, işleyen ya da hakkeden usta isimlerinin neredeyse yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Usta imzalarının az olma sebeplerine baktığımızda bâni ve usta arasındaki anlaşma, eserlerin kısa zamanda bozulmaları ya da tamamen ortadan kalkmaları gibi sebepler düşünülebilir. Sanat ve kültürel varlıklarımızda usta imzalarının varlığı, eserlerin oluşum sürecini, atölye üslûp özelliklerini ve etkileşim boyutlarını ortaya koyabilmek için oldukça önemlidir. Bir esere imza atmak, sanat adına sorumluluğu da üstlenmek anlamını taşımaktadır. Bu önemden hareketle taşınır-

taşınmaz bütün kültürel varlıklardaki sanatkârların, azami dikkatle gün yüzüne çıkarılması gerekmektedir (Tüfekçioğlu, 2013; 555).

Sanat Tarihi disiplininde "amelü" kelimesi, mîmâride "mîmar", çinilerde "kâşî", mâdenîde "hakkâk, haddâd", ahşapta "neccâr", kalem işleri bezemesinde "nakkâş", kitap sanatlarında da "mücellid, müzehhib, musavvir, hattat" sanatkârını belirlemektedir. Mezar taşlarında ise "amelü" tespit edildiğinde, "taş ustası, taş yontucusu, taş süsleyicisi" anlamları anlaşılmaktadır (Tüfekçioğlu, 2018; 96). Mezar taşlarına baktığımızda usta imzasının çok sık kullanılmadığı görülmektedir. Türk-İslâm dünyasında mezarlıklarıyla ünlü kentler arasında Ahlat, Eyüpsultan ve Üsküdar (Karacaahmed) ilk sıralarda sayılmaktadır. Ahlat mezar taşları üzerine "amelü; amelü üstad" unvânıyla imzâ koyan sanatkârların sayısı, son on yılda yapılan araştırmalarda otuz beşe ulaşmıştır. Bu imzâların hepsi XII-XVI. yüzyıl arasına tarihlendirilmektedir (Tüfekçioğlu, 2018; 93).

Balıkesir Merkez ve genelinde yaptığımız saha çalışmaları içerisinde tespit edilen mezar taşlarının sadece 3 tanesinde usta ismi tespit edilmiştir. Bunlar Havran Merkez Mezarlığı Yanı Haziresinde yer alan İbrahim Zühdi Bey'in mezar şahidesinde okunan Raif Halil, Havran Merkez Mezarlıkta yer alan Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın kabir şahidelerini işleyen ve Havran Küçükdere Mezarlığında Osman Eşi Ayşe Birgül'ün kabir taşında okunan Hakkı Usta'dır.

Balıkesir-Havran Mezarlığı'nda bulunan Süleyman Efendizâde Hâfız Mehmed Efendi'nin kızı Hesnâ Hanım'a ait mezar taşından tespit edilmektedir. 1341 / 1922 tarihli kabir, baş ve ayak şâhidesinden meydana gelmektedir. Baş şâhidesi yüzeyine celî ta'likle kitâbe metni, ayak şâhidesine ise çiçek motifleri ve sanatkâr imzâsı işlenmiştir. "Âmili / Balıkesir'de Mehmed Nâzım" cümlesinden oluşan imzâda, "amelü" den türetilmiş fâil kalıbında eylem kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca sanatkârın Balıkesirli olduğu ve adının Mehmed Nâzım olduğu kaydedilmiştir (Tüfekçioğlu, 2018; 102). Burada doğrudan "taşçı" unvânı kullanılmamış, "üreticisi -yapıcısı" anlamına gelen "âmil" kelimesine yer verilmiştir. Her hâlükârda taşı işleyen bu sanatkârın, eseri Balıkesir'de hazırlayıp üretip Havran'da inşa ettiği anlaşılmaktadır (Tüfekçioğlu, 2018; 102).

Bunlar Havran Merkez Mezarlığı Yanı Haziresinde yer alan İbrahim Zühdi Bey'in mezar şahidesinde okunan İstanbul: Raif Halil ismi önünde ünvan yer almamasına karşın yer ve kişi isminin yan yana olması bu mezar taşının İstanbul'da Raif Halil tarafından üretildiğine işaret etmektedir.

Havran Küçükdere Mezarlığında Osman Eşi Ayşe Birgül'ün kabir taşında ise Hakkı Usta ifadesinden mezar taşının Hakkı Usta tarafından hakkedildiği açıkça görülmektedir.

4.2.4.Malzeme ve Teknik

İncelediğimiz mezar taşlarında kullanılan malzemenin tamamına yakını mermerdir. Sadece Balıkesir Merkez Başçeşme Mezarlığında bulunan ve Hacı Yahya Nef'i Efendi Hoca'ya ait kabir şahidesinde ana malzeme kireç taşı kitâbenin hakkedildiği levha ise ayrıu olarak mermer levhaya işlenerek şahide üzerine monte edilmiştir. Mermer malzemenin kullanılmış olması mezar taşlarının daha az yıpranmasına sebep olmuş dolayısıyla, mezar taşlarındaki süsleme hatlarının belirgin olması ve kitâbelerin okunması kolaylaşmıştır.

Mezar taşları üzerinde kitâbe ve tezyîni öğeler işlenirken Şeyh Lütfullah Camii Haziresinde yer alan Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fâtımatü'z-Zehra Hanım ve Zağnos Paşa Camii Haziresinde yer alan Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın kitâbeleri kazıma tekniği hakkedilir iken katalogda yer alan diğer kitâbeler oyma-kabartma tekniği hakkedilmiştir.

4.2.5.Süsleme Özellikleri

Balıkesir merkez ve genelinde yapılan saha çalışmasında 3.726 adet mezar taşı tespit edilmiştir. Bu mezar taşlarından 771 tanesi kataloğa dahil edilmiştir. Katalogda yer alan mezar taşları üzerlerinde bulunan tezyîni unsurlar yönü ile alındığında üç ana unsurun ye aldığı görülmektedir. Bunlar Bitkisel (Nebâti), Geometrik (Hendesi), Tasvirli ve Boyalı mezar taşlarıdır.

4.2.5.1.Bitkisel (Nebâti) Süslemeler

Türkler doğuya ve güneye doğru ilerledikçe tanıştıkları yeni din ve kültürlerin etkisiyle nebatî bezemeye biraz daha fazla yer vermeye başlamıştır. Bilhassa Maniheizm ve Budizm'i benimseyen Uygurlar'ın Bezeklik'teki duvar resimlerinde yer alan insan figürlerinin elinde ya da arka planında natüralist anlayışa çok yakın bezemelerin varlığı bilinmektedir (Doğanay, 2012; 82). Türk süsleme sanatının esasında olduğu gibi bitki motifleri de belli şemalara bağlı kalınarak gelişmiştir. Ancak desenlerin tamamında sonsuzluk fikri esastır. Birbirine paralel, dikey, kıvrılarak giden yollar ile bunların sağından, solundan çıkarak yüzeyi dolduran natüralist çiçekler, başı sonu belli olmayan bordürler, hep aynı birimin tekrarı vb. hep sonsuzluk esasına dayanan kompozisyonlardır (Özel, 1995; 158). Nebatî motifler Osmanlı tezyinatının en yaygın bezeme unsuru olup çeşitli bitkilerin sap, yaprak ve çiçeklerinin üslûba çekilmesiyle meydana getirilmiştir (Doğanay, 2012; 82).

Mezar taşlarında süsleme olarak kullanılan motiflerin her birisinin ayrı bir anlam barındırdığı ifade edilmektedir. Mesela, Lâle Allah'ın birliğini, Gül Hz.Muhammed'i, Karanfil hüznü, Menekşe tevazuyu temsil etmektedir (Oğuz, 1983; 151). Hurma ağacı, hayatın ve ölümsüzlüğün sembolü olarak; bol meyveli

olması, bereketi ve üremeyi; nar, vahdaniyeti ve ilahi kudreti servi, sabırlı ve ağır başlı olmayı, ucunun eğri olması tevazuyu sembolize etmektedir (Kayalı, 2009; 43).

Katalogda yer alan mezar taşları üzerinde görülen başlıca bitkisel süsleme unsurları şöyledir; Çiçek Buketi, Gül Goncası, Lâle, Karanfil, Kıvrık Dallar, Servi ağacı, Hurma ağacı, Asma ve Üzüm, Akant Yaprakları, Girland, Palmet ve Rûmiler yer almaktadır.

Çiçek Buketi; Çiçek buketi stilize edilmiş gül demetinin yüksek kabartma olaral genellikle kadın mezar taşlarında tepelik olarak kullanılmıştır. Katalogda yer alan mezar taşları içerisinde 47 tanesinde bu formda süsleme yer almaktadır.

Gül Goncası; Gül, yatık gövdeli, dikenli, çiçekleri kokulu, bir sap üzerinde şemsiyeyi andırır bir görünümdedir (Tırman, 1987; 107). Çiçeğin yeni açmış halinin yorumu gençliği, tazeliği ve baharı anlatırken, dikenli dallarının yorumu hayatın zorluğu olarak yorumlanabilir (Karafakı-Çetinkaya, 2016; 18). İncelemede bulunduğumuz mezar taşları arasında 26 tanesinde gül goncasının tasvir edildiği görülmüştür.

Lâle; Farsça bir kelime olan lâle (Lat. tulipa) çok yıllık, soğanlı ve otsu bir bitkinin adıdır. Çiçekleri bir sap üzerinde bir tane olup çiçek örtüsü altı parçalı, serbest, kırmızı, sarı veya beyaz renkli olabilir (Baytop-Kurnaz, 2003; 79). Lâle, yarı üslûplaşmış şekliyle XVI. yüzyılın ilk yarısından sonra Türk bezeme sanatlarında önemli bir yer tutar (Derman, 2003; 81). Mezar taşlarında tezyîni öğe olmasının yanı sıra Lâle Allah'ıda simgelemektedir. Katalogda yer alan mezar taşları içerisinde 3 tanesinde lâle motifi yer alır.

Karanfil; Karanfil motifi, bitkisel süsleme içeren kompozisyonlarda çok sık kullanılan bir öğedir. Karanfil goncası, açmış karanfil çiçeğine çok benzemektedir. Yaprakları henüz açmadığı için üst üste, irili ufaklı yapraklar halinde resmedilmiştir. Karanfil motifinin yaprakları ise doğadaki gerçeğine uygun, lale yaprağı kadar uzun olmasa da ince ve belli bir zariflikte resmedilmiştir (Bakır, 1999; 208). Mezar taşları içerisinde sadece 2 örneğimizde karanfil motofi yer almaktadır.

Kıvrık Dallar; Kıvrık dal tasviri çok çeşitli olarak stilize edilmiştir. Süsleme sanatında birçok bitkisel kompozisyonun vazgeçilmez bir öğesi olan dallar uçlarında çeşitli çiçek tasvirleri ve yapraklar ile tasvir edilmiştir. Genellikle gövde üzerinde bir vazodan çıkan ve sağa sola kıvrılan dallar üzerlerindeki çeşitliyaprak desenleri ve çiçeklerle beraber taş yüzeyine işlenmiştir (Çakar, 2007; 493). Çalışmamızda kataloğa dahil ettiğimiz mezar taşlarında en sık görülen bitkisel süsleme öğesi kıvrık dallardır. Katalogda yer alan 220 şahide üzerinde kıvrık dal motifi yer almaktadır.

Servi ağacı; Servi ağacı, Türk kültüründe ilk olarak hayat ağacı motiflerinde görmek mümkündür. Hayat ağacı, mitolojilerde dünyanın merkezinde, semavî dinlerde ise cennette bulunduğu anlatılan, dünya kültürlerinde yer alan en eski ağaç formudur (Belli, 1982; 8). Her mevsim yeşilliğini üzerinde taşıması, temizliği, güzel kokusu, uzun boyu ve yoğun yaprakları ile mezarlıkların vazgeçilmezi olan servi, mezar taşlarında süsleme öğesi olarak yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Ağır başlılığı temsil eden servinin ucunun eğik olması ise tevazuu simgelemektedir (Oğuz, 1983; 24). Katalogda yer alan mezar taşları içerisinde 62 örnekte bu motif kullanılmıştır.

Hurma ağacı; Hurma ağacı, Anadolu ve Mezopotamya kültürlerince kullanılan, dini ve mitolojik açıdan önemli bir simgedir. Ağaç bu özelliği ile dilleri, kültürleri ve toplulukları birleştiren bir nesne, aynı zamanda da mimaride ve sanatta kullanılan bir motif olmuştur (Kaynakçı Elinç-Kaya, 2018; 422). Türkler, İslâm'ın da etkisiyle hurma ve ağacını erken dönemden itibaren süsleme motifi olarak özellikle de mezar taşlarında kullanmaya başlamışlardır (Kaynakçı Elinç-Kaya, 2018; 419). İncelediğimiz mezar taşları içerisinde 14 örnekte hurma ağacı motifi kullanılmıştır.

Asma ve Üzüm; Asma, cennet bitkilerinden olup insanlar tarafından sevilerek kullanılan bir süsleme unsurudur. Asmanın meyvesi üzümleridir. Sarmaşık halde ince dallı bir bitki olan asmanın yaprakları yarım sarmal parçalı ve dişlidir (Tırman, 1987; 27). Bu motifin cennet meyvelerinden olması mezar taşlarında kullanımına sevk etmiştir. 18. Yy sonlarına doğru yaygın olarak kullanılan asma ve üzüm tasvirleri katalogda yer alan 21 mezar taşında görülmektedir.

Akant Yaprakları; Kenger yaprağı veya yabanî enginar yaprağı olarak ta bilinen bu tür bitkisel süsleme daha çok stilize olarak verilmiştir. Anadolu"nu değişik yerlerinde süsleme öğesi olarak kullanılan akantus yaprakları, bazen stilize, bazen de gerçekçi kullanılmıştır (Ögel, 1987; 79). Tarih boyunca bir çok medeniyet tarafından kullanılan akant yaprağı motifi Osmanlı sanatında *Saz Yolu* üslubunda kullanılan hançer yaprakları, Barok ve Rokoko akımındaki akant yapraklarından etkilenerek tekrar yorumlanmış ve bu yüzyılda Türk Rokokusu'nda ayrı bir tarz olmuştur. Klasik dönemin kompoziyonlarında kullanılan dendanlı paftaların yerini akant yaprakların kullanılmıştır (Üçer, 2018; 355). Çalıştığımız mezar taşları içerisinde 40 şahide üzerinde bu motif kullanılmıştır.

Girland; Askı çelenk, aylama askı ve fisto gibi farklı adlandırmalarla literatüre giren girland, bir kaba yerleştirilmeden, takılı olduğu iki veya daha fazla nokta arasına, yarım daire şeklinde kavisli asılmış çiçek, yaprak, dal, mersin, mısır, meşe, akantüs, haşhaş, başak, kozalak, incir, armut, elma, kayısı, nar, üzüm gibi meyvelerle düzenlenen ve bazen kurdela ile sarılarak fiyonk atılmış; yarım çelenk görümünde bir bezeme öğesidir (Altıer, 2021; 378). Batılılaşma döneminde mimari ve mezar taşlarında kullanılmaya başlanan girland motifi katalogda sadece 1 mezar taşında görülmektedir.

Palmet; Kullanımı çok eskilere giden palmet, uzunca simetrik bir yaprağın stilize edilmiş bir hâlidir. Mezopotamya ve Mısır'da süsleme unsuru olarak kullanılan palmet motifinin ana vatanı Mısır olarak kabul edilmektedir (Gündoğdu, 1993; 198). Selçuklu ve Osmanlılar döneminde de birçok mimari eserde vazgeçilmez bir süsleme unsuru olarak kullanılmıştır. Anadolu'nun muhtelif yerlerindeki mimari eserlerde palmet motifine rastlamak mümkündür (Yılmaz, 2013;463). Katalogda yer alan 10 şahidede görülmektedir.

Rûmi; Kökeni itibariyle rûmînin nebatî mi hayvanî mi olduğu konusunda da iki farklı görüş vardır. Türkler'in İslâmiyet'i din olarak kabul ettiği, fakat İslâm inançlarının sanat üzerindeki tesirinin henüz kendini göstermediği dönemlerde Türk sanatının tematik eğilimi hayvanîdir. Bu tarzın hayvan üslûbundan geliştiğini ileri sürenlere göre rûmî Orta Asya kökenlidir (Doğanay, 2012; 81). Selçuklu ve Osmanlı sanatında yaygın olarak kullanılan rûmi motifi Selçuklu ve Beylikler döneminde mezar taşlarında sık kullanılan bir süsleme öğesidir. Osmanlı erken döneminde de devam eden bu kullanım sonraları azalmıştır. İncelediğimiz mezar taşları içerisinde 4 örnekte görülmektedir.

4.2.5.2. Geometrik (Hendesi) Süslemeler

Eşkenar dörtgen, altıgen, kare ve daire; sonsuzluğun, kâinatın sembolleridir. İslâm sanatında geometrik biçimler, sonsuzluk ve süreklilik göstererek Allah fikrini hatırlatırlar. Bu düzen içinde süre giden geometrik çizgiler (tek ve sonsuz olan) gücün, adaletin, genişliğin ve sonsuzluğun sembolüdürler (Hanoğlu, 2005; 206). Geometrik desenler, hat sanatında olduğu gibi insan zihninin buluşlarından örülü soyut düzenlemelerdir. Hendese ilmine benzer şekilde hendesî tezyinatta da ölçü ve simetri esas alınmıştır. Tasvirden uzak duran müslüman sanatkârlar inançlarına uygun düşen bilim ve sanatın buluştuğu hendeseye yönelmiş, çoklukta birliği ifade etmenin en güzel yolunu hendesî şekillerde aramıştır (Doğanay, 2012; 81). Katalogda yer alan mezar taşları içerisinde 30 tanesinde geometrik süsleme yer almaktadır.

4.2.5.3.Tasvirli ve Boyalı Mezar Taşları

Balıkesir merkez ve köylerini kapsayan çalışmamızda tespit edilen mezar taşlarından bir kısmı belirlenen usullere göre kataloğa dahil edilmiştir. Bu örnekler içerisinde süsleme düzenlemeleri incelendiğinde bir ksımında mimari yapı (Camii, türbe, şadırvan vs.) tasvirli şahidelerin olduğu görülmüştür. Mimari tasvirli mezar taşı örneklerine, Anadolu‟nun değişik yörelerinde rastlanmasına karşılık, özellikle batı tesirinin görüldüğü XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Ege Bölgesinde mimari unsurların, sıkça kullanıldığı yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur (Tunçel, 1989; 1). Camii ya da camii ile ilişiği bulunan mimari öğelerin tasvir edildiği mezar taşları Anadolu coğrafyasında yoğun olarak Batı Anadolu coğrafyasında

görülmektedir. Bununla birlikte Doğu Anadolu Bölgesinde Kemah‟taki bir mezar sandukasında cami tasvirli süsleme kullanılmıtır (Madran, 1971; 16).

Çalışmamızda yer alan mezar taşları içerisinde Camii tasvirli mezar taşları en yoğun Narlı Köyü Camii haziresinde yer almaktadır. Ancak kataloğa dahil ettiğimiz mezar taşları içerisinde tasvirli 11 mezar taşı yer almaktadır. Ayrıca katalogda Güre Merkez Mezarlıkta yer alana Ümmühan Ebe'nin mezar taşında kale tasviri yer alır.

Çalışmamızda mezar taşlarında süsleme unsuru olarak tespit edilen bir diğer önemli hususta şahideleri üzerinde görülen ve ilk hakkedildikleri dönemde üzerlerine işlendiklerini düşündüğümüz boyamadır. Saha çalışmamızda incelediğimiz mezar taşlarının bir kısmı toprak altında olmasından dolayı gerekli görülen durumlarda kitâbenin tamamlanması için toprak altında kalan bölüm ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu aşamada kitâbenin eksik bölümünün tamamlanmasına ek olarak bazı şahidelerin toprakta kalan ksımlarının boyalı olduğu tesptit edilmiştir. Bu durum şahidenin sonradan değil ilk hâlinde boyalı olarak tamamlandığını düşündürmektedir. Tez yazım aşamasında Balıkesir yakın coğrafyasında yer alan mezar taşları ile ilgili yaptığımız araştırmalar da benzer örnekler tesptit edilmiştir. İzmir Ödemiş'te yer alan Hacı Ali Kerimesi Aişe'nin Baş Şahidesi, Hacı Abdi OğluHalil Oğlu Hacı Ali'nin Baş Şahidesi, İzmirli Hatice binti Sofi zade Muhammed 'in Baş Şahidesi (Yılmaz, 2013; Foto: 170,185,238) üzeri boyalı olup yukarda belirttiğimiz tarzdadır.

Güre Merkez Camii karşısında yer alan haziredeki Mustafa Ağa'nın Oğlu Hacı Ali Bey'in şahidesi, Havran Merkez Mezarlıkta yer alan Tahir Efendi Ahmed'in Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Ayak Şahidesi ve Havran Büyük Dere Köyü mezarlığında yer alan Berber oğlu Hacı Hüseyin'in Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahidesinde bu süsleme türüne örnek olarak gösterilebilir.

5. SONUÇ

Balıkesir Kitâbeleri ve Mezar Taşları başlıklı tez çalışmamız kapsamında il merkezi ve köyleri dahil olmak üzere Balıkesir'in tamamında saha çalışması yürütülmüştür. Çalışmanın yazım aşamasında konu iki ana başlığa ayrılmış kitâbeler ve mezar Taşları ayrı ayrı ele alınmıştır.

Kitâbeler hususunda yapılan incelemelerde yapı üzerinde günümüze ulaşan toplam 161, müzelerde ve hazirelerde tespit ettiğimiz 10 kitâbe olmak üzere 171 yapı kitâbesi tespit edilmiştir. Katalogda yer alan kitâbeler içerisinde en erken tarihli olan Edremit Kurşunlu Camii'dir (H.700/ M.1301), en geç tarihli olan ise Gönen Ulukır köyü camii (H.1363/M.1944) kitâbesidir. Kitâbelerden hareketle yapı çeşitliliğine baktığımızda 81 Câmii, 54 Çeşme, 6 Yunak, 3 Türbe, 3 Köprü, 2 Hamam, 2 Kamu Yapısı (Belediye Hizmet Binası ve Halk Eğitim Merkezi), 2 Hastane (Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Merkez Vakıf Gureba Hastanesi (Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)), 1 Kütüphane, 1 Banka Binası, 1 Baruthâne, 1 Konak, 1 Okul (Balıkesir Sultân-i İdâdisi), 1 Külliye ve 1 Anıt olduğu görülmüştür.Yapı kitâbelerinin 115 tanesi inşâ, 46 tanesi onarım/yenileme, 8 tanesi usta kitâbesidir.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Balıkesir yapı Kitâbeleri incelendiğinde bir kısmında hattat imzası tespit edilmiştir. İncelenen yapıların 19 tanesinde 13 farklı hattat'ın imzası okunmuştur. Ayrıa Gönen kaplıcalar bahçesinde yer alan V nolu kitâbede "Ketebehû Abdullah Vehbi" ismi ve Ali Şuuri İlk Okulunda (Medrese) Kitâbesinde Ketebehû Hâzim ismi okunmaktadır. Bununla birlikte 21 kitâbede 14 farklı hattat tespit edilmiştir. Kitâbelerdeki tespit edilen Hattat isimleri şöyledir; *Hüseyin Hâzım Efendi, Hattat Hamdi Efendi, Hattat Kâtip Mehmed Efendi, Hattat Aziz Efendi, Hattat İzzet Efendi, İsmail Hakkı Efendi, Hattat Nâzım Efendi, Hattat Mustafa Oğlu Hatip Mehmed, Hattat Osman İslimiye, Hattat Osman Hasbî Zilevî, Hattat Mustafa el-Câmi, Hattat Ahmet Hilmi, Hattat Nûri Korman ve Hattat Abdullah Vehbî.*

Camilerde görülen yazı türleri genellikle celî sülüs ve celî tâ'lik'tir. Bazı kitâbelerde bu iki yazı türü birlikte kullanılmıştır. Ayrıca Rik'â yazı türünün de kullanılmıştır. Yapılara ait kitâbelerin büyük çoğunlunun mermer malzeme üzerine hakkediliğini ve bunların büyük kısmının bugün yapı üzerinde bulunduğunu görüyoruz.

Balıkesir merkez ve merkeze bağlı belde ve köylerde, oldukça geniş bir alana yayılan araştırmalarız sonucunda 3.762 mezar taşı tespit edilerek kayıt altına alınmıştır. Bunlar arasından örnekleme sistemi ile

771 mezar taşı kataloğa alınarak incelemeye tabi tutulmuştur. Mezar taşları yapılan incelermeler sonrası tipolojik olarak; Baş ve Ayak Şahideli Toprak Mezar, Baş ve Ayak Şahideli Üzeri Açık Pehleli, Baş ve Ayak Şahideli Pehleli, Baş ve Ayak Şahideli Sandukalı Mezar, Baş Şahideli Toprak Mezar Baş ve Ayak Şahideli Pehleli Anıt Mezar olmak üzere 6 başlık altında toplanmışlardır.

Balıkesir ve çevresinde ve çevresinde bulunan mezar taşlarının büyük kısmı düşey dikdörtgen formundadırlar. Az sayıda silindirik ve kare formda mezar taşı vardır. Erkek mezar taşlarının geneli başlık ve düşey dikdörtgen gövdeli iken kadın mezar taşlarının büyük bir kısmı bitkisel başlıklı ve düşey dikdörtgen gövdelidir.

Balıkesir ve çevresinde incelediğimiz mezar taşlarında tespit ettiğimiz başlık türleri; Sarık Başlık (80), Örfi Destarlı Kavuk (99), Hotoz Başlık (32), Sivri Kemer Tepelik (381), Destarlı Sarık (5), Fes Başlık (94), Hamîdi Fes (35), Serdengeçti Başlık (25), Destarlı Sarık Başlık (4), Kâtibi Kavuk Başlık (37), Azîzi Fes Başlık (2), Nezkebî Başlık (7), Bektaşi Tâcı Başlık (2), Mevlevi Tâcı Başlık(4), Üç Dilimli (3), Yuvarlak Kemerli Başlık(36), Dardağan Başlık (3), Nakşî Tâcı Başlık (2), Mahmûdi Başlık (10), Gülşenî Tâcı Başlık (1), Destarlı Sarık Başlık (4) ve Bitkisel Bezemeli Başlık (104) olmak üzere 22 farklı tiptedir.

Mezar taşlarının tamamı kitâbelidir. Kitâbeler baş şahidesinin gövde kısmında yer almaktadır. Beylikler dönemine ait olan mezar taşlarının tamamı celî sülüsle yazılmıştır. Osmanlı dönemine ait mezar taşlarında ilk zamanlarda daha çok celî sülüs tercih edilmiş iken 19 ve 20. yüzyıllarda celî ta'lik yazı türü ile rik'â'nın da kullanılmaya başlandığı görülür.

Kitâbelerde çoğunlukla Türkçe dil kullanılmakta olup bunun dışında Arapça kitâbelerde vardır. Kitâbeler muhteva olarak oldukça zengindir. İlk dönemlerde ziyaretçilere nasihat ön planda yer alırken, Batılılaşma etkilerinin hissedildiği son dönemlerde ölümün soğukluğu ve ayrılık acısı işlenmiştir. Bu husus serlevha ifadelerinde de kendisini göstermektedir. Huve'l-Baki, Huve'l-Hayy, Huve'l-Muin gibi Allah'ın sıfatlarına yer verilirken; son zamanlarda ah mine'l-mevt, ah mevt, ah mine'l-firak gibi serzeniş ifadeleri kullanılmıştır. Bazı kitâbelerde vefat yaşı, bir kısım kitâbelerde de genç yaşta öldüğünü çağrıştıran ifadelere yer verilmiştir. Kitâbelerde zaman zaman âyet ve hadislere atıfta bulunularak, ölümün kaçınılmaz bir gerçek olduğuna vurgu yapılmıştır. Dua cümlesi olarak merhum, merhume, mağfur, mağfure ve mağfure leha gibi ibareler kullanılmıştır. İnsanlardan dua isteği anlamında rûhuna Fâtiha, ruhiçun Fâtiha, lillahi'l-Fâtiha v.s. ifadelere yer verilmiştir.

Mezar taşı kitâbelerinde yapılan okumalarda az sayıda kabirde Hattat ismi tespit edilmiştir. Balıkesir Merkez Başçeşme Mezarlığında yer alan Sabri Sözen'in kabir şahidesinde *Macid bin Zühdî,* Zağnos Paşa Camii Haziresinde yer alan Hacı Muhammed Hamdi Efendi kabir şahidesinde *Aziz,* Zağnos Paşa Camii Haziresinde yer alan Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fâtıma Nâvekmisal Hanım'ın kabir taşında *Burusevi Hatib*

Mehmed Nuri, Zağnos Paşa Camii Haziresinde yer alan Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın kabir taşında *Seyyid Malik,* Susurluk Merkez Sultaniye Camii Haziresinde yer alan Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin kabir taşında *Ketebehû Hâzim* isimleri okunmaktadır.

Balıkesir Merkez ve genelinde yaptığımız saha çalışmaları içerisinde tespit edilen mezar taşlarının 3 tanesinde usta ismi tespit edilmiştir. Bunlar Havran Merkez Mezarlığı Yanı Haziresinde yer alan İbrahim Zühdi Bey'in mezar şahidesinde okunan Raif Halil, Havran Merkez Mezarlıkta yer alan Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın kabir şahidelerini işleyen Amelû Mehmed Nâzım ve Havran Küçükdere Mezarlığında Osman Eşi Ayşe Birgül'ün kabir taşında okunan Hakkı Usta'dır.

Mezar taşlarında ölen kişinin mesleği, memleketi, şahıs ve aile lakapları, nereden gelip buraya yerleştikleri bildirilmektedir. Bazen de bağlı oldukları aileler belirtilmiştir. *Erkekler için Hacı, Ağa, Seyyid, Bey, Efendi* gibi ünvanlara sıkça rastlanırken, kadınlar için *Hanım, Hatun, Kadın, Ebe, Gelin* gibi ünvanlar kullanılmıştır.

Sonuç olarak önemli bir tarihe ve birikime sahip Balıkesir ili ve çevresinde yer alan kültürel varlığımızın bir parçası durumundaki kitâbeler bir bütün hâlinde ele alınmış, kendi içerisinde yapı kitâbeleri ve mezar taşı kitâbeleri olarak incelenmiştir. Yapı kitâbelerinde tamamının, mezar taşlarında ise bir kısmının kataloğa dahil edildiği çalışmamızda Balıkesir'deki kitâbe varlığı ortaya çıkarılmıştır. Kitâbelerde yapılan okumalarda 17 hattat tespit edilmiştir. Bu hattatların çok azı hakkında bilgiye ulaşılmış olup bu hususta daha detaylı bir çalışmanın önemli olduğu görülmüştür.

Kitâbeler bizlerin bu topraklardaki varlığının taşa dönüşmüş tapularıdır. Bir toplumun yaşadığı toprak üzerindeki varlığı, aidiyeti ancak bıraktıkları izlerle görülebilir. Bu anlamda yapı kitâbeleri ve mezar taşları bizlerin bu topraklarda var olduğumuzun birer kanıtıdır. Günümüzde bu konuya gösterilen ilgi, önem artmakla birlikte devam eden yok etme ve zarar vermede devam etmektedir. Kültürümüzün ve devamlılığımızın bir parçası olan kitâbelere gerekli özenin gösterilmesini umut etmekteyiz.

Tez çalışmamızda Balıkesir genelinde yer alan kitâbelerin olabildiğince büyük bir kısmına ulaşılmaya çalışılmıştır. Balıkesir genelinde yapılacak çok daha detaylı bir çalışma sonucunda tespit ettiğimiz kitâbe oranının artacağı bir gerçektir. Bu alanda yapılacak incelemere bir basamak oluşturması yönü ile çalışmamız önem arz etmektedir. Çalışmamızda yer alan eksiklerin bundan sonraki süreçte yeni araştırmacılar ya da tarafımızdan tamamlanması temenni ederim.

6. KAYNAKÇA

Kitaplar

Arslan, İ. (2014), Osmanlı Dünyasında Köyler Ve Köylüler 19. Yüzyıl Balıkesir Örneği, İstanbul.

Anonim. (1997), Balıkesir Rehberi (1920), Balıkesir Valiliği Kültür Yayınları 1997/1, Balıkesir.

Bakır, S. T. (1999), İznik Çinileri ve Gülbenkyan Koleksiyonu, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Baş, G. (2013), Diyarbakır'daki İslam Dönemi Mimari Yapılarında Süsleme, Ankara.

Çağman, F. & Aksoy, Ş. (1998), Osmanlı Sanatında Hat, İstanbul: Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Anıtlar Ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları.

Demiriz, Y. (1979), Osmanlı Mimârisinde Süsleme I (1300-1453), İstanbul.

Efe, R., Soykan, A., Cürebal, İ., Sönmez, S. (2013), Edremit Yöresi Yağhaneleri Geçmişten Günümüze Zeytin, Zeytinyağı Ve Sabun Sanayii, İstanbul.

Eren, M. (1990), Balıkesir İl Müftüleri Ve Tarihi Kitâbeleri, Balıkesir.

Erken, S. (1977), Türkiye'de Vakıf Abideler Ve Eski Eserler II, Ankara.

Karamağaralı, B. (1992), Ahlat Mezar Taşları, Ankara.

Kıpçak, M. R. (2005), Balıkesir İli Coğrafyası, İstanbul, Balıkesir Express Gazetesi Yayınları

M. Reşit Kıpçak, Balıkesir İli Coğrafyası, Balıkesir Express Gazetesi Yayınları, İstanbul 2005

Mutaf, A. (2003), Salnamelere Göre Karesi (1847-1922), Balıkesir.

Oğuz, B. (1983), Mezar Taşında Simgeleşen İnançlar, İstanbul.

Ögel, S. (1987), Anadolu Selçuklularının Taş Tezyinatı, Ankara.

Önal Güden, Z. (1999), Karasi Beyliği, Ankara: TTK.

Özdemir, Z. (2008), Tarihi, Kültürü Ve Doğasıyla Havran, İstanbul.

Özel, M. (1995), Geleneksel Türk Sanatları, Ankara.

Özer, K. (1957), Tarihte Balıkesir, Balıkesir, Türk Dili Matbaası.

Özkafa, F. (2023), Hat Sanatı- Osmanlı'dan Bugüne, İstanbul, Kapı Yayınları.

Özönder, H. (2003), Ansiklopedik Hat ve Tezhip Sanatları, Deyimleri, Terimleri Sözlüğü, Konya.

Pektaş, K. (2019), Denizli'de Türk Varlığının Kadim Tarihi-İlbâdı Mezarlığı I, Denizli.

Sayan, M. (1960), Minoroloji ve Jeoloji, İstanbul.

Serin, M. (2003), Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar, İstanbul.

Sözlü, H. (2022), Balıkesir'de Türk-Islâm Dönemi Eserleri, Balıkesir.

Tunçel, G. (1989), Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezar taşları, Ankara.

Tüfekçioğlu, A. (2001), Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Yazı, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Tüfekçioğlu, A. (2005), Edincik'te Türk Devri Mimarisi ve Mezar Taşları, Bursa.

Uzunçarşılı, İ. H. (1925), Karesi Vilayeti Tarihçesi, İstanbul.

Yazıcı, N. (2003), Ocak 1898 Depremi ve Sonrası, Ankara.

Kitap bölümü

Belli, O. (1982), "Urartularda Hayat Ağacı İnancı", Anadolu Araştırmaları VIII, 236-247.

Elmas, E. (2022), "Balıkesir Yapı Kitabelerinde Hattat İmzaları", Geçmişten Günümüze Balıkesir'in Kültürel Mirası, 3.

Alpaslan, A. (1990), "Aklâm-I Sitte" Fahir İz Armağanı I, 14.

Çağlar, İ. M. & Eralaca, H. (2018), "Mezar Taşlarının Göç Ve İskân Tarihi Araştırmalarında Yardımcı Kaynak Olarak Kullanımı: Karkın ve Çoban İsa Örneği, 1", Uluslararası Türk-İslam Mezar Taşları Kongresi Bildiriler Kitabı, 19/21:161-173.

Tüfekçioğlu, A. (1999), "Osmanlı Döneminde Hat Sanatı", Osmanlı, XI: 43-51.

Makale

Alparslan, A. (1976-77), "Mîmârî Yapıların Yazı San'atı Bakımından Önemi", Boğaziçi Üniversitesi Dergisi, 4-5: 1026-1039.

Altıer, S. (2021), “Osmanlı Süsleme Sanatlarında Girland”, Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5/2: 377-406.

Çetin, O. (2019), “Osmanlı Mezar Taşları Etrafında Gelişen Kültür Ve Medeniyet Dünyası Üzerine Bir İnceleme (Eyüp Örneği)”, Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 1/ 2: 113-122.

Çetinkaya Karafakı, F. & Çetinkaya, Ç. (2016), “Türk Süsleme Sanatında Gül’ün Kullanımı”, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1): 13-20.

Özkafa, F. (2018), “Asr-ı Saâdet'ten Günümüze Hat Sanatının Tarihî Serüveni” Derin Tarih Hat Sanatı Özel Sayı 13, İstanbul.

Gökler, B. M. & Köşklü, Z. (2019), “Balıkesir Zağnos Paşa Camii Haziresi’ndeki Kavuk Tipleri”, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 478-453.

Gündoğdu, H. (1993), “İkonografik Açıdan Türk Sanatında Rûmî Ve Palmetler”, Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar, 199-201.

Hanoğlu, C. (2018), “Rize’de Bulunan Osmanlı Dönemi Mezar Taşlarına Genel Bir Bakış”, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, 45: 291-344.

Kahraman, F. (2021), “Yazının İcadı Ve Kur’ân’da Yazı İle İlgili Kelimelerin Tahlili”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 8/1:11-36.

Karaçağ, A. (2011), “Elmalı Abdal Musa Dergâhındaki Bektaş Mezar Taşları”, Türk Kültürü Ve Hacı Bektaşi Veli Araştırma Dergisi, 99-130.

Kaynakcı Elinç, Z. & Kaya, L. G. (2018), “Mitoloji Ve İnanışlar Işığında Türk Kültüründe Hurma Ağacı (Phoenıx Dactylıfera L.) ve Sembolleri”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5/2: 413-424.

Kılıç Ekici, Ö. (2012), “Dillerin Çeşitliliği”, Tübitak Bilim Ve Teknik Dergisi.

Mülayim, S. (1984), “Plastik Sanatlarda Anlatım Biçimleri Ve Üslup”, Sanat Tarihi Dergisi, 3/3:97-114.

Özdemir, C. (2017), Dillerin Ortaya Çıkışı Ve Gelişmesi Üzerine Bir Değerlendirme. (Https://Www.Researchgate.Net/Publication/324910152_Dılleın_Ortaya_Cıkısı_Ve_Gelısmesı_Uzerıne_Bır_Degerlendırme)

Önkal, H. (2009), “Türkiye’de Türbe Mimarisi Araştırmaları”, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 7/14: 125-139.

Özkurt, K. & Tüfekçioğlu, A. (2009), "Türk-İslam Sanatında Kitabeler", Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 7/14: 275-295.

Sevim, S. (1994), "Candaroğulları Sülalesinden Kaya Bey'in Balıkesir'deki Camisi Ve Vakıfları", Vakıflar Dergisi, XXIII.

Sözlü, H., Elmas, E. (2021), "Şeyhülislâm Ahmed Ârif Hikmet Beyefendi Haziresi Mezar Taşları", Kültürel Miras Araştırmaları, 2/2:40-59.

Tırman, F. (1987), Tabii Çiçekler Morfolojisi Ve Yapma Çiçekçilikte Kullanılan Kalıplar, Konya.

Türkmen, K. (1999), "Arap Yazısının Kaynağı Ve Çeşitleri", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8: 221-235.

Yolcu, M. (2002), "Dil: İşlevi, Çeşitleri Ve Alanları Bağlamında Kavramsal Bir İnceleme", Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi II, 4:67-96.

Ansiklopedi

Alpaslan, A. (1993), "Celî", TDV İslâm Ansiklopedisi, 7: 265-267.

Alparslan, A. (2002), "Kitâbe", TDV İslâm Ansiklopedisi, 26:76-81.

Baytop, T. & Kurnaz, C. (2003), "Lâle", TDV İslâm Ansiklopedisi, 27:79-81.

Çobanoğlu, A. V. & Erzincan, T. (2013), "Zağanos Paşa Külliyesi", TDV İslam Ansiklopedisi, 44.

Derman, F. Ç. (2003), "Lâle", TDV İslâm Ansiklopedisi, 27: 81.

Derman, U. (1997), "Hat", TDV İslâm Ansiklopedisi, 16:427-437.

Doğanay, A. (2012), "Tezyinat", TDV İslâm Ansiklopedisi, 41: 79-83.

Gürkan, S. L. (2007), "Ölüm", TDV İslâm Ansiklopedisi, 37: 32-34.

Madran, E. (1971), "Hakkâklık", TDV İslâm Ansiklopedisi, 15:204-205.

Orman, İ. (2012), "Türbe", TDV İslâm Ansiklopedisi, 42: 464-466.

Serin, M. (2012), "Tevkī", TDV İslâm Ansiklopedisi, 41:36-37.

Tezcan, H. (1995), "Tezyinat", TDV İslâm Ansiklopedisi, 12: 415-416.

Topaloğlu, B. (1997), "Hafîz", TDV İslâm Ansiklopedisi, 15: 116-117.

Yitik, A. İ. (2011), "Tenâsüh", TDV İslâm Ansiklopedisi, 40: 441-443.

Yurt Ansiklopedisi, (1982), C. 2, İstanbul, S.1119.

Tebliğ

Akıllı, H. (1998), "Edirne Osmanlı Mezarlıklarının Restorasyon Ve Konservasyon Işığı Altında Değerlendirilmesi", Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü Ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu.

Tarhan, M. T. (2004), "Uç Kale: Çavuştepe Sardurihinli'nin Gizemli Yapısı Kral Kültü Tapınağı", 6. Uluslararası Demir Çağları Sempozyumu, 115-136.

Tüfekçioğlu, A. (1999), "Türk İslâm Dönemi Türbe Ve Mezar Taşı Kitabelerinde Tarih İbareleri", Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü Ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, 394-404

Tüfekçioğlu, A. (2002), "Balıkesir ve Yöresinde 2001 Yılı Araştırmaları, Mezar Taşları", VI. Orta çağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları Toplantısı Ve Sanat Tarihi Sempozyumu (8-10 Nisan 2002).

Üçer, M. (2018), "Sultan 111. Selim Camii Haziresinde Yer Alan Mezar Taşlarındaki Bezemelere Dair", Uluslararası Üsküdar Sempozyumu X, 3:352-371.

Tez

Çakar, G. (2007), Bursa Emir Sultan Mezarlığı'ndaki 18. Ve 19. Yüzyıl Mezar Taşları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ebiri, G. (2016), Tire Merkezdeki Osmanlı Devri Mezar Taşları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, S. (2010), Hayali Bey'in Kasideleri Üzerine Yorumlar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürkan, S. L. (2007), "Ölüm", TDV İslâm Ansiklopedisi, 37: 32-34.

Işıkakdoğan, A. (2013), Balıkesir Çeşmeleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kayalı, M. (2009), Mezar Taşları Bibliyografyası, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kurukaya, N. (2014), Aydın Merkezdeki Mezar Taşları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özatlı, D. (2009), Balıkesir İlinin Kentsel Ekolojik Özellikleri, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Özkafa, F. (2008), İstanbul Selâtin Camilerinin Kuşak Yazıları, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şentürk, N. (2019), Balıkesir Merkez İlçesindeki Kamu Yapıları (19. Yüzyıl-20.Yüzyıl Başı), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Ünlüyol, A. (1995), Şer`İyye Sicillerine Göre XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Balıkesir (1700-1730), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Varol, A. H. (2015), Aydın Koçarlı Cihanoğlu Camii Haziresi Mezar Taşları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, E. (2013), İzmir-Ödemiş'teki Türk-İslam Devri Mezar Taşları, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zeybek, R. (2001), Denizli Kabristanlığı XVIII. ve XIX. Yüzyıldan Kalma Mezar Taşlarının Tahlili, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İnternet Adresleri

28.01.2023 tarihinde https://Edremithem10.Meb.K12.Tr/İcerikler/Tarihcemiz_259930.Html adresinden alındı.

07.04.2023 tarihinde http://www.Kalemguzeli.Org/İndex.Php?Go=Main&Kno=202 adresinden alındı. 07.04.2023 tarihinde Https://Www.Ketebe.Org/En/Artist/Nuri-Korman-695 adresinden alındı.

12.04.2023 tarihinde https://Balikesir.Ktb.Gov.Tr/Tr-65836/Fiziki-Ozellikler.Html adresinden alındı.

20.04.2023tarihinde Https://Hadislerleislam.Diyanet.Gov.Tr/Sayfa.Php?Cılt=7&Sayfa=533 adresinden alındı.

02.05.2023tarihindeHttps://Services.Tubitak.Gov.Tr/Edergi/Yazi.Pdf;Jsessionid=Vdm9drtsfk Z9x5renofrmdh?Dergikodu=4&Cilt=30&Sayi=354&Sayfa=48&Yaziid=9770 adresinden alındı. Ali Rıza Özcan, İstanbul'un 100 Kitabesi, İstanbul, 2010.

07.07.2022tarihindeHttps://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Ali%C5%9fuuri_%C4%B0lk%C3%B6%C4%9fretim _Okulu adresinden alındı.

7. ÇİZİMLER

Çizim 1: Hasîbe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1356
Çizim 2: Hasîbe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1356
Çizim 3: Adil Efendi'nin Eşi Sıdıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1357
Çizim 4: Seyyid Muhammed Paşa Eşi Fatma Perlent? Hanım'ın Baş ve Ayak Şahidesi 1357
Çizim 5: Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi 1358
Çizim 6: Hacı Bekir Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1358
Çizim 7: Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1359
Çizim 8: Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1359
Çizim 9:Alemdar Oğlu Ali Ağa'nın Eşi Fadime Kadın'nın Kabri Baş Şahidesi 1360
Çizim 10: Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1360
Çizim 11: Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1361
Çizim 12: Abdullah Efendi'nin …. Bahare Hanım'ın Kabri Baş ŞahideSi 1361
Çizim 13: Sinan Bey'in Kızı Rabia Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1362
Çizim 14: Cafer Bey'in Oğlu Hacı İlyas Bey'in Kabri Baş Şahidesi 1362
Çizim 15: Hacı İlyas Beyin Kabri Baş Şahidesi 1363
Çizim 16: Edib Bey'in Kızı Fatıma Nebahat Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1363
Çizim 17: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri 1365
Çizim 18: İlyas Bey'in Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 1365
Çizim 19: İsmail'in Kabri Baş Şahidesi 1366
Çizim 20: Sinan Paşa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Baş Şahidesi 1366
Çizim 21: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri 1367
Çizim 22: Hacı Yakub Bey'in … Kabri Baş Şahidesi 1369
Çizim 23: Sinan Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1369
Çizim 24: Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1370
Çizim 25: Hüseyin Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1372
Çizim 26: Eyyüb Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1372
Çizim 27: Mehmed Efendi'nin Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş Şahidesi 1374
Çizim 28: Ömer Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi 1374
Çizim 29: Mustafa Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi 1375
Çizim 30: Emine'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi 1375
Çizim 31: Hacı Ahmed'in Oğlu Fetullah Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1376

Çizim 32: Fadime Hatun'un Kabri Baş Şahidesi 1376
Çizim 33: Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1377
Çizim 34: 29 Nolu M.t 1377
Çizim 35: Hacı Ömer Oğlu Hasan Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi 1378
Çizim 36: Ezirganlı Seyyid Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1378
Çizim 37: Keleş Oğlu Molla…'nın Kabri Baş Şahidesi 1379
Çizim 38: Rus? Oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1379
Çizim 39: Emine Hatun'un Kabri Baş Şahidesi 1380
Çizim 40: Halim Oğlu Rezâdak?'ın Kabri Baş Şahidesi 1380
Çizim 41: İbrahim Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi 1381
Çizim 42: Emir Gazi'nin Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1381
Çizim 43: Ahmed Ağa'nın Oğlu Seyyid Ali Hilmi'nin Kabri Baş Şahidesi 1382
Çizim 44: İbrahim Bey'in Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri Baş Şahidesi 1382
Çizim 45: Ahmed Efendi Oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahidesi 1383
Çizim 46: Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1383
Çizim 47: Abdurrahman Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1384
Çizim 48: Seyyid Feyzullah Efendi'nin Oğlu Seyyid Halil Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1384
Çizim 49: EMM 1 İsimsiz Kabri 1386
Çizim 50: Muhammed Naim Efendi'nin Oğlu Mehmed Ferid Efendi'nin Kabri Baş 1386
Çizim 51: Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri 1387
Çizim 52: Halid Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1387
Çizim 53: Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1388
Çizim 54: EMM-2 İsimsiz Kabir Baş Şahidesi 1388
Çizim 55: Monla Abdurrahman'nın Kabri Baş Şahidesi 1389
Çizim 56: Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1389
Çizim 57: Gazi Oğlu Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1390
Çizim 58: Hacı Kadir Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1390
Çizim 59: Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım ve Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın Eşi Hüsniye Hatun'un Kabirleri 1391
Çizim 60: Hacı Feti Oğlu Derviş Hacı Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1391
Çizim 61: Hacı Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahidesi 1393
Çizim 62: Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1393
Çizim 63: Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Hacı Memiş Ağa'nın Kabri Ayak Şahidesi 1394
Çizim 64: Sadık Bey'in Eşi Emine Hanım Baş Şahidesi 1394

Çizim 65: Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1395
Çizim 66: Süleyman Ağa'nın Oğlu Hoca Mehmed Hilmi Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1395
Çizim 67: Seyyid Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1396
Çizim 68: Muhammed Bey'in Eşi Emetullah Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1396
Çizim 69: Halil Ağa'nın Oğlu Hafız İmran'ın Kabri Baş Şahidesi 1397
Çizim 70: Ali Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi 1397
Çizim 71: Hacı Ahmed'in Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi 1398
Çizim 72: Nalband İbrahim Ağa'nın Eşi Emir Hatun'un Kabri Baş Şahidesi 1398
Çizim 73: Hacı İsmail Oğlu Hacı Abdullah'ın Kabri Baş Şahidesi 1399
Çizim 74: Debbağ Ali Paşa'nın Oğlu Mehmed 'in Baş Şahidesi 1399
Çizim 75: Abdullah Beşe'nin Oğlu Uzun Muhammed'in Baş Şahidesi 1400
Çizim 76: Hamamcı Oğlu Ahmed Ağa'nın Baş Şahidesi 1400
Çizim 77: Hacı Ali Oğlu Mehmed Ağa'nın Baş Şahidesi 1401
Çizim 78: Fatıma Hatun'un Baş Şahidesi 1401
Çizim 79: Hacı İsmail oğlu Hakkı Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1402
Çizim 80: Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed'in Kabri 1403
Çizim 81: Lütfullah Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Baş Şahidesi 1404
Çizim 82: Ali Çavuş'un Kızı Ülfet Hatun'un Baş Şahidesi 1404
Çizim 83: Alemîzâde Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi 1405
Çizim 84: Kızıl Keçili Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1405
Çizim 85: Cemile'nin Kabri Baş Şahidesi 1406
Çizim 86: Hacı Abbas'ın oğlu Abdullah Beşe'nin Kabri Baş Şahidesi 1408
Çizim 87: Monla Oğlu Hüseyin Ağa Eşi Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi 1408
Çizim 88: Osman'ın Oğlu Sakar Hacı Mehmed'in Kabri Baş Şahidesi 1409
Çizim 89: Âişe'nin Kabri Baş Şahidesi 1409
Çizim 90: Hacı İbrahim Oğlu Molla Mustafa Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahidesi 1410
Çizim 91: Kethûda Oğlu Hasan Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi 1410
Çizim 92: Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1411
Çizim 93: Ali Efendi'nin Oğlu Ahmed İhsan Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1414
Çizim 94: Ferhad Bey'in Kabri Baş Şahidesi 1414
Çizim 95: Mustafa Âsım Bey Efendi'nin Eşi Huriye Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1417
Çizim 96: Marangoz oğlu Monla Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1420
Çizim 97: Bostancı zade Monla Ahmed'in Eşi Cemile Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1421
Çizim 98: Hacı Gargalı zâde Ahmed Bey'in Oğlu Hasan Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1422

Çizim 99: Gargalı Hacı Mustafa Oğlu Hacı Muharrem'in Kabri Baş Şahidesi 1422
Çizim 100: Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş Şahidesi 1423
Çizim 101: Seyyid Mustafa'nın Oğlu Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi1423
Çizim 102: Hacı Muhammed Oğlu Seyyid Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi 1424
Çizim 103: Mustafa Ağa'nın Eşi Şerife Hatun'nun Kabri Baş Şahidesi 1424
Çizim 104: Emin Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1425
Çizim 105: Ümmühan Ebe'nin Kabri Baş Şahidesi 1425
Çizim 106: Serdar Oğlu Mehmed Ağa Eşi Gülsüm Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi 1426
Çizim 107: Seyyid Hasan Paşa Oğlu Seyyid Muhammed'in Kabri Baş Şahide 1426
Çizim 108: Hacı Süleyman Ağa'nın Eşi Şerife Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1427
Çizim 109: Sâki Oğlu Mehmed Said Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1427
Çizim 110: Muhtar Hacı Hafız'ın Kızı Safiye Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1428
Çizim 111: Kocabıyık Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1429
Çizim 112: Mustafa'nın Kabri Baş Şahidesi 1429
Çizim 113: İbrahim Kızı Aişe'nin Kabri Baş Şahidesi 1430
Çizim 114: Çerkes Musa Efendi Oğlu Hüseyin Çavuş Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi . 1431
Çizim 115: Adan Oğlu Mustafa Eşi Âişe'nin Kabri Baş Şahidesi 1431
Çizim 116: Adan oğlu Mustafa Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1433
Çizim 117: Adan oğlu Ahmed Ağa Kızı Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1433
Çizim 118: Memiş Ağa'nın Damadı …'nın Kabri Baş 1434
Çizim 119: Kumba Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahide 1434
Çizim 120: Girid'li Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidi 1435
Çizim 121: Mahmud Ağa'nın Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1436
Çizim 122: Küçük Hacı Mehmed'in Oğlu Hacı İsa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1436
Çizim 123: Seyyid Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1437
Çizim 124: Mustafa'nın Oğlu Monla …'nın Kabri Baş Şahidesi 1438
Çizim 125: Hüsam Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş Şahidesi 1438
Çizim 126: Nuri Bey'in Kızı Sıddıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1439
Çizim 127: Halil Ağa'nın Kızı Saime Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1440
Çizim 128: Hüseyin Ağa'nın Kızı Zehra Hatun'un Kabri Baş Şahidesi 1440
Çizim 129: Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1442
Çizim 130: Ahmed Ağa'nın Oğlu Gâzi Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1444
Çizim 131: Köse Muhammed'in Oğlu Monla Hasan'ın Kabri Baş Şahidesi 1444
Çizim 132: Serdar Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1445

Çizim 133: Hacı Mehmed'in Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1445
Çizim 134: Mehmed'in Oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1446
Çizim 135: Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Oğlu Baş Şahidesi 1446
Çizim 136: Kethûda Oğlu Mehmet Ağa'nın Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1449
Çizim 137: Mehmet Ağa'nın Oğlu Muhammed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1449
Çizim 138: Mehmet Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1451
Çizim 139: Süleyman Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1451
Çizim 140: Uzun Hüseyin oğlu Hasan'ın oğlu Muhammed Çelebi'nin Kabri Baş Şahide 1452
Çizim 141: Rıza Efendi'nin Oğlu Nuri Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1452
Çizim 142: İdris'in Kızı Ümmühan'nın Kabri Baş Şahide 1454
Çizim 143: Halil Tulûm Kızı Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1454
Çizim 144: Tulumoğlu Muharrem Eşi Aişe Dudu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1456
Çizim 145: Tulumzâde Hacı Mustafa Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1456
Çizim 146: Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri 1458
Çizim 147: Molla Muhammed'in Kabri Baş Şahidesi 1458
Çizim 148: Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1459
Çizim 149: Gazi Oğlu Kızı Ümmügülsüm Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1459
Çizim 150: Hacı Mehmed Nuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1460
Çizim 151: Terzioğlu Hacı Ali Bey'in Kabri Baş Şahidesi 1460
Çizim 152: Havranlı Hasan Saadeddin Terzioğlu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1464
Çizim 153: Derviş Hacı Ahmet Ağa'nın Zevcesi Kamer Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1463
Çizim 154: Hacı Yusuf Efendi'nin Oğlu Mehmet Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1466
Çizim 155: Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1466
Çizim 156: Bölükbaşoğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1467
Çizim 157: Hacı Hasan oğlu Küçük Hacı oğlu İmam Muhammed'in kabri Baş Şahidesi 1467
Çizim 158: İmam Ahmet Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1468
Çizim 159: Mustafa Çelebi'nin Kabri Baş Şahidesi 1468
Çizim 160: Emin Reis'in Oğlu Hacı Ali Kapudan'ın Kabri Baş Şahidesi 1469
Çizim 161: Ahmed Bey Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1470
Çizim 162: Kocacı Oğlu Mehmed Kızı Habibe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1472
Çizim 163: Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1472
Çizim 164: Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Huban Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1474
Çizim 165: Hatiboğlu Hacı Hüseyin'in Kabri Baş Şahidesi 1474
Çizim 166: Kutucu Oğlu Mustafa'nın Kızı Hatice Hatun'nun Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1475

Çizim 167: Ali Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1476
Çizim 168: Ali Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1477
Çizim 169: Ahmed Efendi'nin Eşi Ümmühât Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1477
Çizim 170: Hacı Süleyman'ın Kabri Baş Şahidesi 1478
Çizim 171: Tekeli Halil'in Kızı Hacı Hatice'nin Kabri Şahidesi 1478
Çizim 172: Ekmekçi Hasan Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1479
Çizim 173: Karabeşir Kızı Rukiye'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1479
Çizim 174: Karavicir Oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1480
Çizim 175: Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1480
Çizim 176: Hacı Hasan'ın Oğlu Ömer Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1481
Çizim 177: Musa Bey'in oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1481
Çizim 178: Seyyid Mustafa Ağa'nın Oğlu Seyyid Abdullah'ın Kabri Baş Şahidesi 1483
Çizim 179: (3.2.9.2.129.) Sarı İsmail'in Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1484
Çizim 180: Hacı Mehmed Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1485
Çizim 181: Hacı Halil'in Kızı Hoca Şerife Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1485
Çizim 182: Ömer Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1486
Çizim 183: Mahmud Ağa'nın Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri Baş Şahidesi 1486
Çizim 184: Hacı Küçük Oğlu Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1487
Çizim 185: Mehmet Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahidesi 1487
Çizim 186: Kasab Mustafa'nın Eşi Hatice'nin Kabri Baş Şahidesi 1488
Çizim 187: Kayalı Zade Hacı Mehmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1488
Çizim 188: Muhammed Bey'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1489
Çizim 189: Kuru İmamın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1489
Çizim 190: Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1490
Çizim 191: Ruscuklu Hafız Faik Efendi'nin Oğlu Madenci Tevfik Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1490
Çizim 192: Kemerli Emir Osman Ağa'nın Torunu Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1491
Çizim 193: Hasan Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi 1491
Çizim 194: Hoca Seyyid Süleyman Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1492
Çizim 195: Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1492
Çizim 196: Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1493
Çizim 197: Ali Kızı Hatice'nin Kabri Baş Şahide 1493
Çizim 198: Hacı Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi 1494
Çizim 199: Gördesli İbrahim'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1494
Çizim 200: Hacı Hasib'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1495

Çizim 201: Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Zeliha Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1495
Çizim 202: Hacı Süleyman Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahidesi..... 1496
Çizim 203: Karabaş oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Nazife Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1496
Çizim 204: Kelebekli Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi..... 1497
Çizim 205: Şah Zâde Muhammed Ali Efendi Eşi Rebişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1497
Çizim 206: Kâhya oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1498
Çizim 207: Celal Efendi'nin Eşi Tûtî Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1498
Çizim 208: Seyyid Abdurrahman Efendinin Eşi Ümmü Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1499
Çizim 209: Hacı Yakup Rasim Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi..... 1499
Çizim 210: Abdurrahim Efendi'nin Kızı Nefise Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1501
Çizim 211: Abdurrâhim Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi..... 1501
Çizim 212: Rasim Efendi'nin Oğlu Mustafa Afif Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi..... 1502
Çizim 213: Hacı İshak Bey Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1504
Çizim 214: Hacı İshak Bey Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1504
Çizim 215: İbrahim Zühdi Bey'in Kabri..... 1506
Çizim 216: Hafız İbrahim Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1506
Çizim 217: Hacı Ömer Ağanın Oğlu Hacı Osman Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi..... 1509
Çizim 218: Çiftçi İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1509
Çizim 219: Bozohlu Osman Ağa'nın Eşi Emine'nin Kabri Baş Şahidesi..... 1510
Çizim 220: Berber oğlu Hacı Hüseyin'in Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahidesi..... 1510
Çizim 221: Mustafa Ağa'nın Oğlu Ali'nin Kabri Baş Şahidesi..... 1511
Çizim 222: Gülceli İsmail Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1511
Çizim 223: Hacı Halil Oğlu Hacı Hafız Hasan Efendi Dülger Oğlu'nun Kabri Baş Şahidesi..... 1512
Çizim 224: Kara Mehmed Oğlu Hacı Mehmed Kızı Aişe'nin Kabri Baş Şahidesi..... 1512
Çizim 225: Hacı Ömer Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi..... 1513
Çizim 226: Ali Oğlu Mustafa Kızı Nuriye Çakır Baş Şahidesi..... 1513
Çizim 227: Mustafa Oğlu Kara Çebçili Osman'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1514
Çizim 228: Hacı Hasanoğlu Emin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1514
Çizim 229: Ahmed oğlu Halil Ağa Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1515
Çizim 230: Konya'lı Abdullah Kızı Naile Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi..... 1516
Çizim 231: Susurluk YKMC- İsimsiz Kabir Baş Şahide..... 1516
Çizim 232: Ali Ağa'nın Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 1517
Çizim 233: Muhammed oğlu İbrahim'in Kabri Baş Şahidesi..... 1518

Balıkesir Merkez

Ali Şuuri Mektebi Haziresi

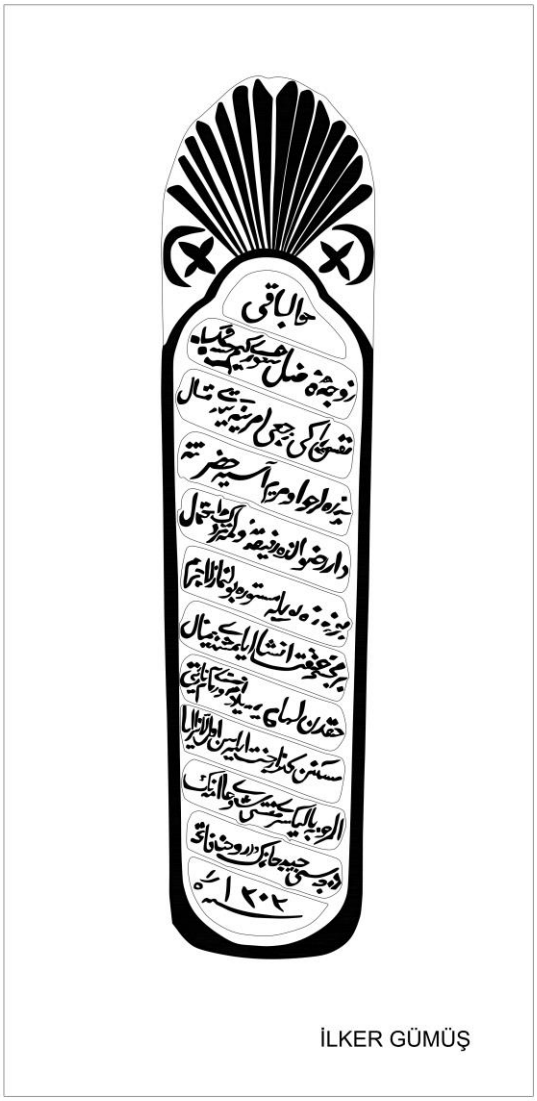

Çizim 1: Hasîbe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

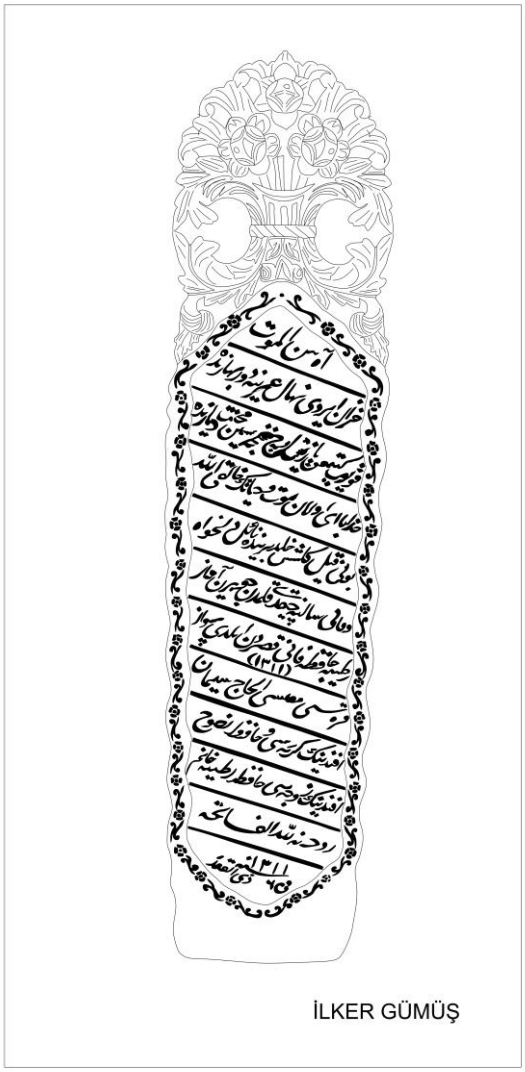

Çizim 2: Hasîbe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

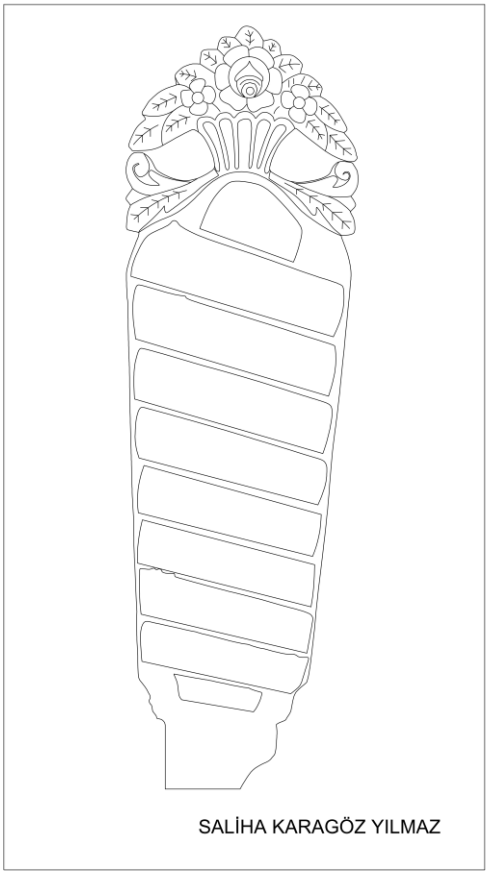

Çizim 3: Adil Efendi'nin Eşi Sıdıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

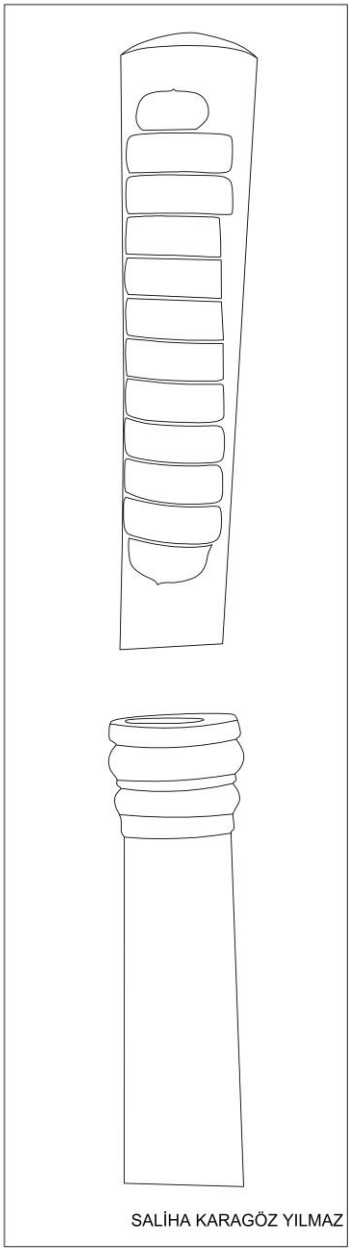

Çizim 4: Seyyid Muhammed Paşa Eşi Fatma Perlent? Hanım'ın Baş ve Ayak Şahidesi

Şeyh Lütfullah Camii Haziresi

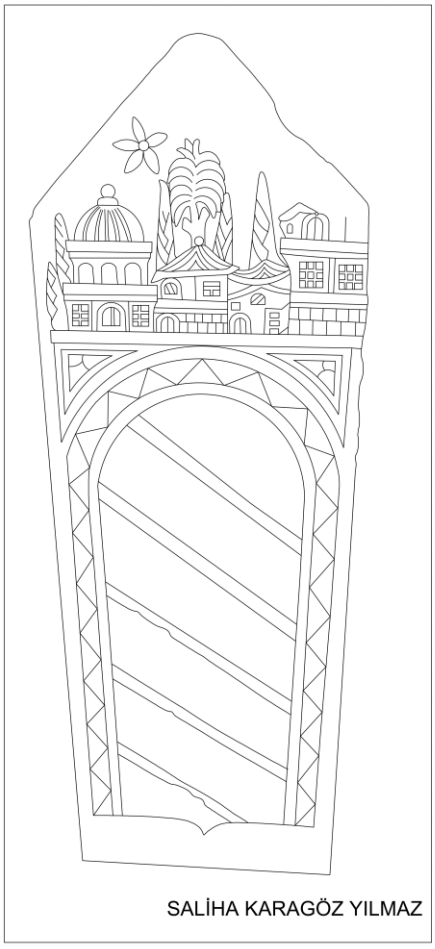

Çizim 5: Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi

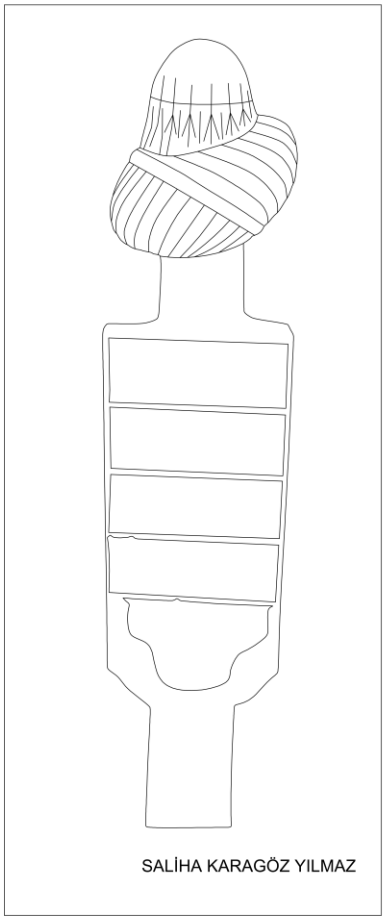

Çizim 6: Hacı Bekir Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

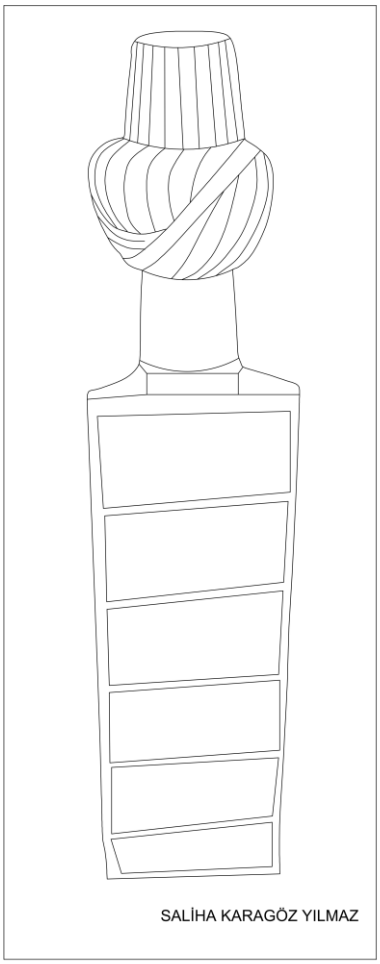

Çizim 7: Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 8: Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

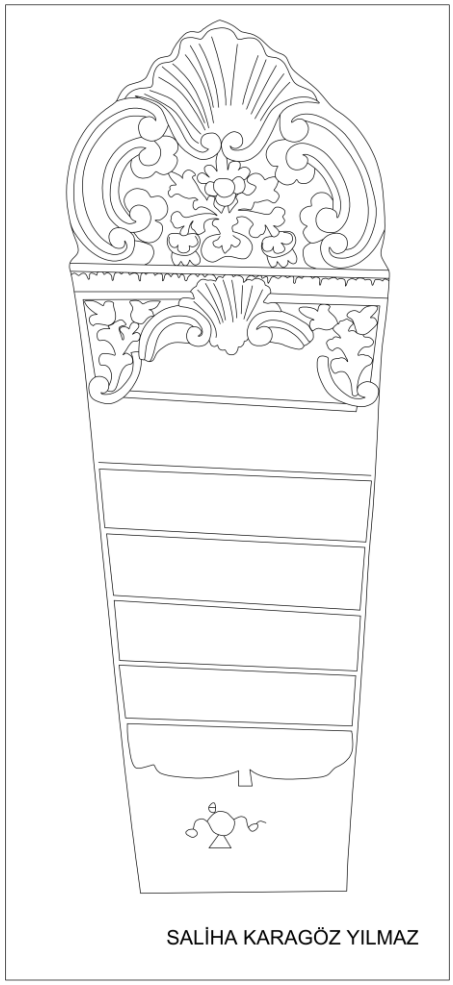

Çizim 9: Alemdar Oğlu Ali Ağa'nın Eşi Fadime Kadın'nın Kabri Baş Şahidesi

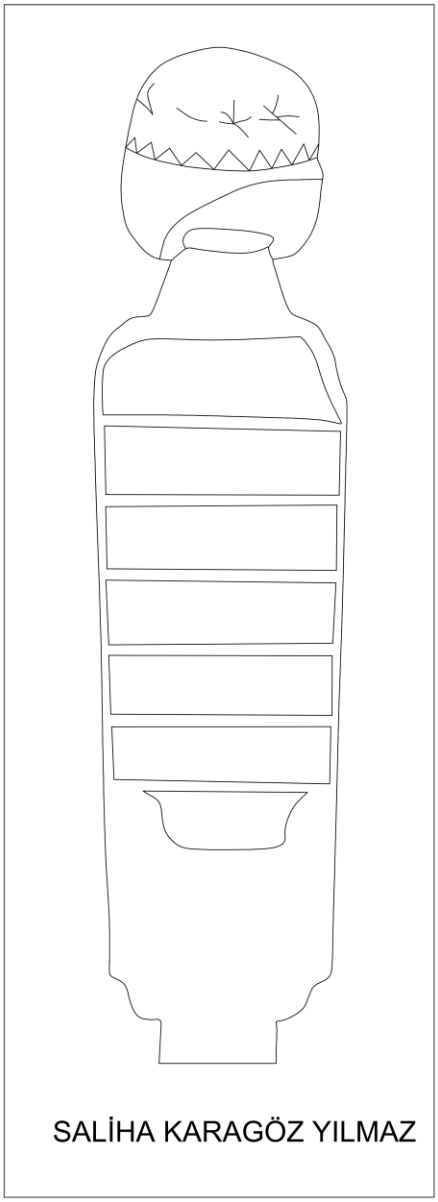

Çizim 10: Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

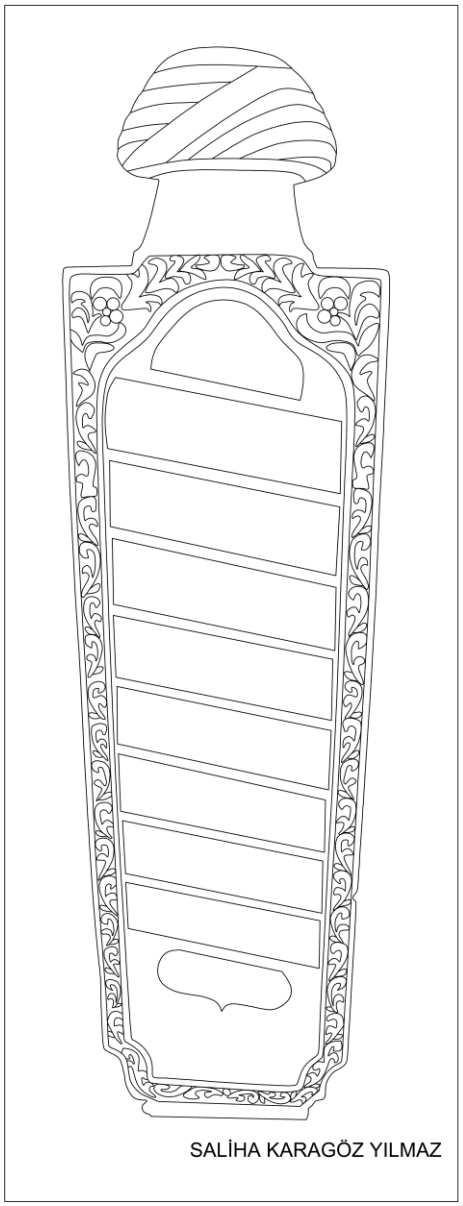

Çizim 11: Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

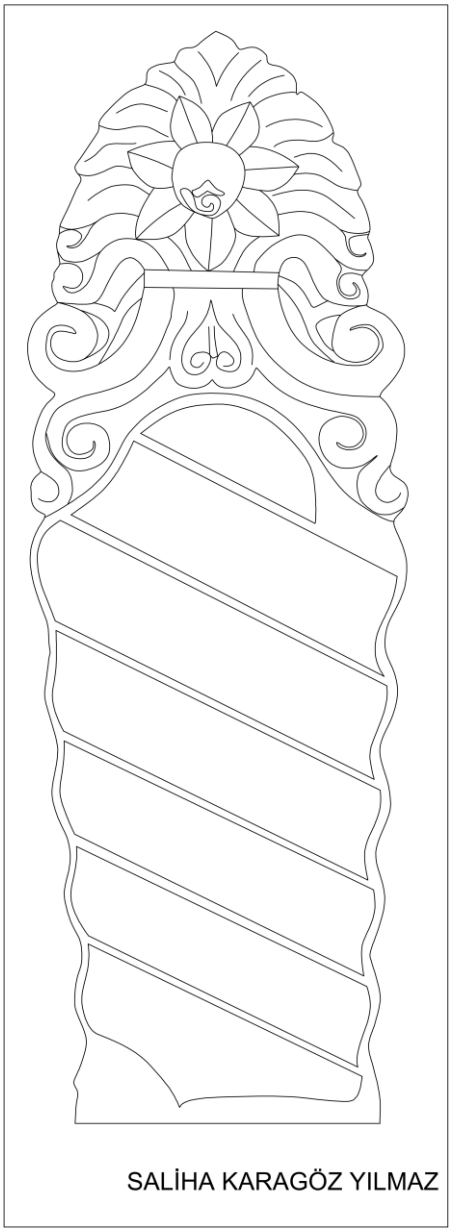

Çizim 12: Abdullah Efendi'nin …. Bahare Hanım'ın Kabri Baş ŞahideSi

Zağnos Paşa Camii Haziresi

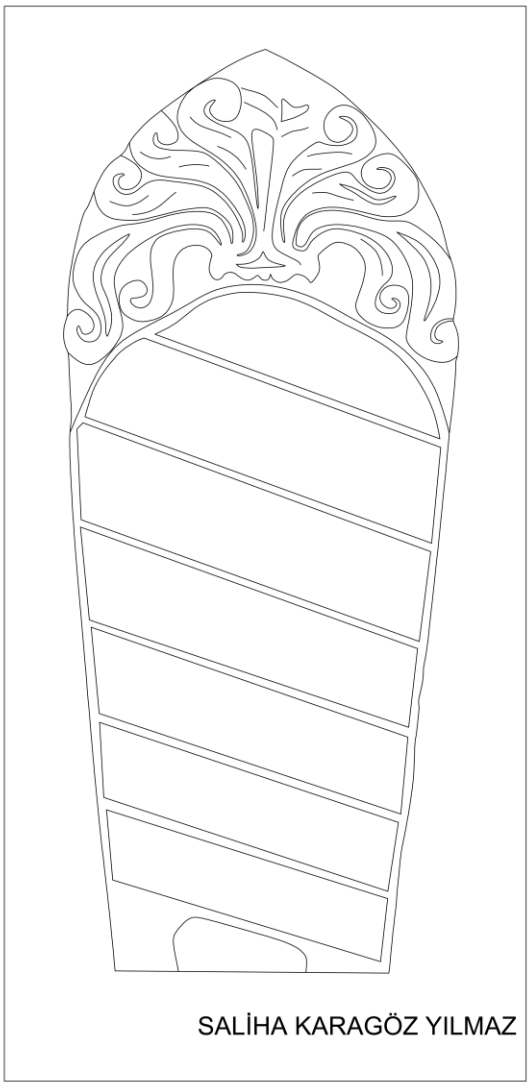

Çizim 13: Sinan Bey'in Kızı Rabia Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

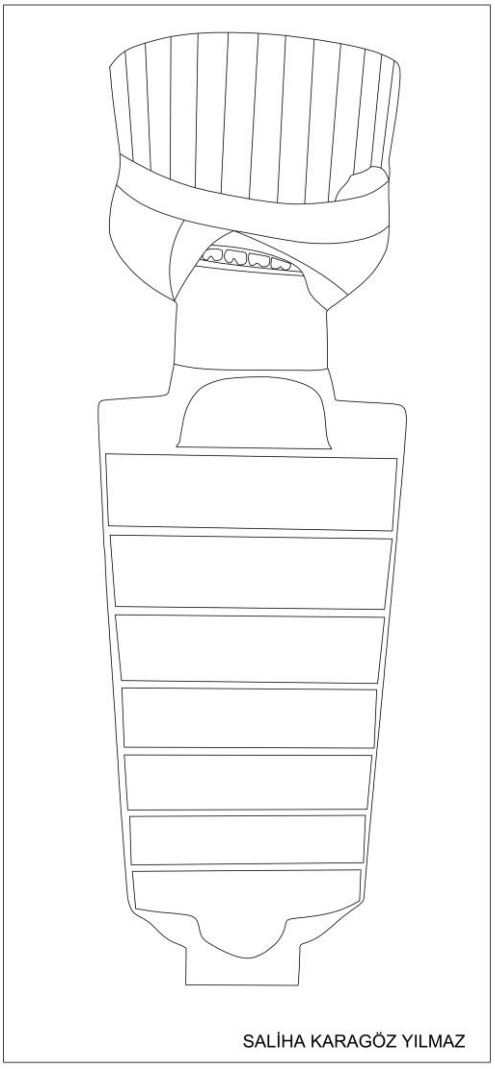

Çizim 14: Cafer Bey'in Oğlu Hacı İlyas Bey'in Kabri Baş Şahidesi

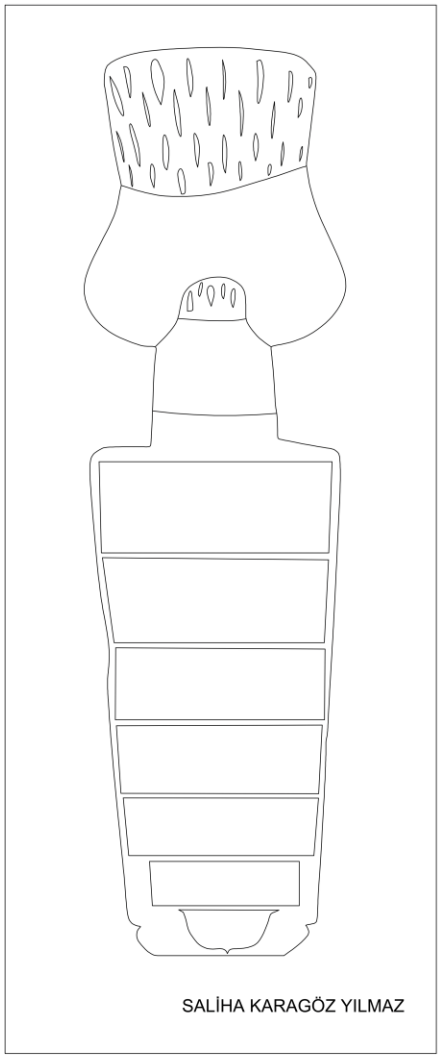

Çizim 15: Hacı İlyas Beyin Kabri Baş Şahidesi

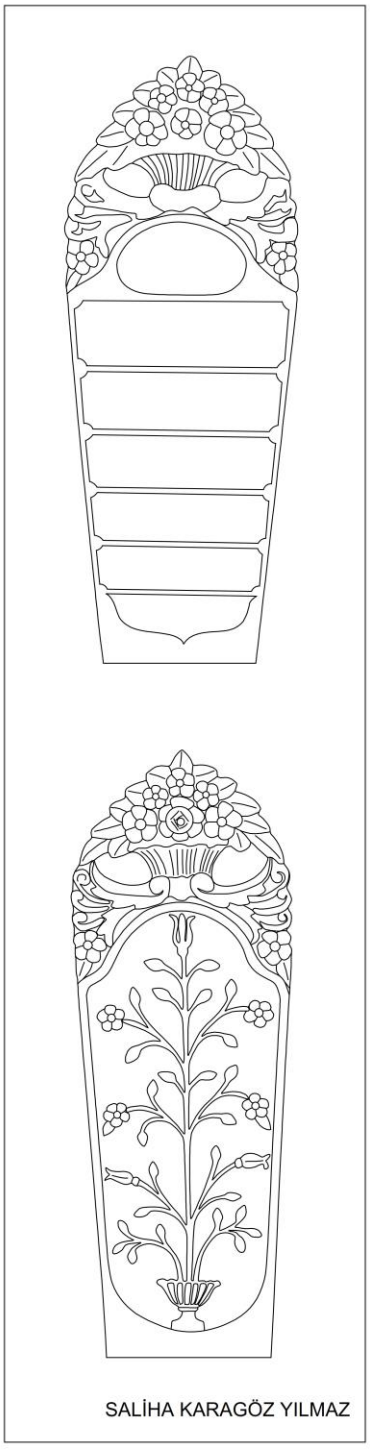

Çizim 16: Edib Bey'in Kızı Fatıma Nebahat Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

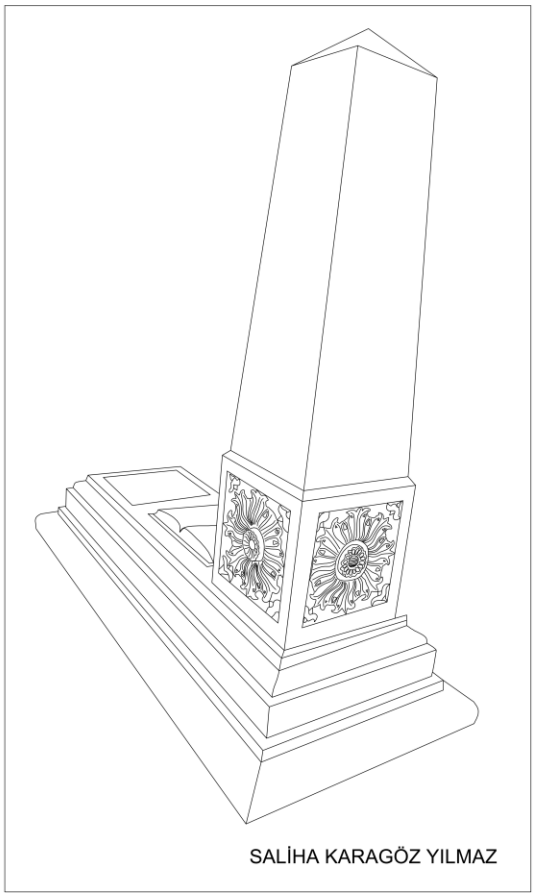

Çizim 17: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri

Çizim 18: İlyas Bey'in Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

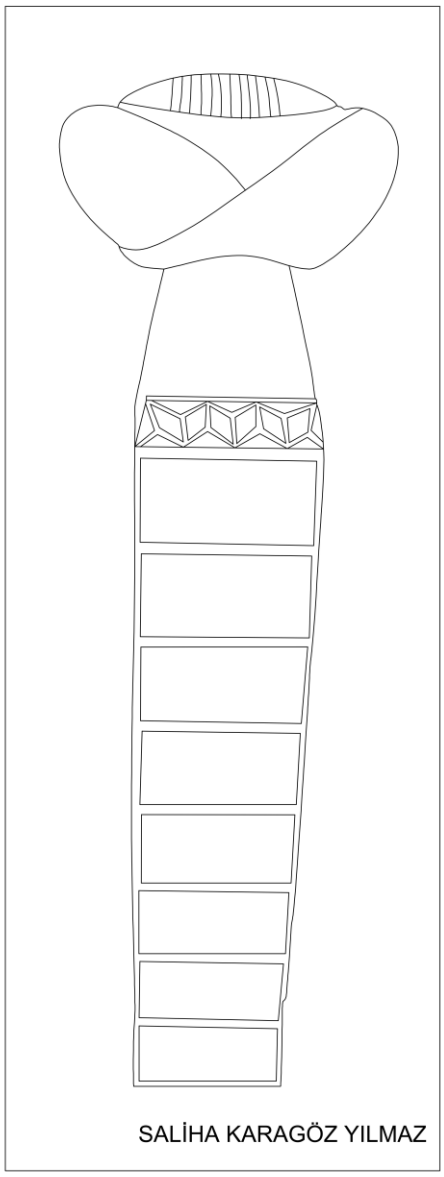

Çizim 19: İsmail'in Kabri Baş Şahidesi

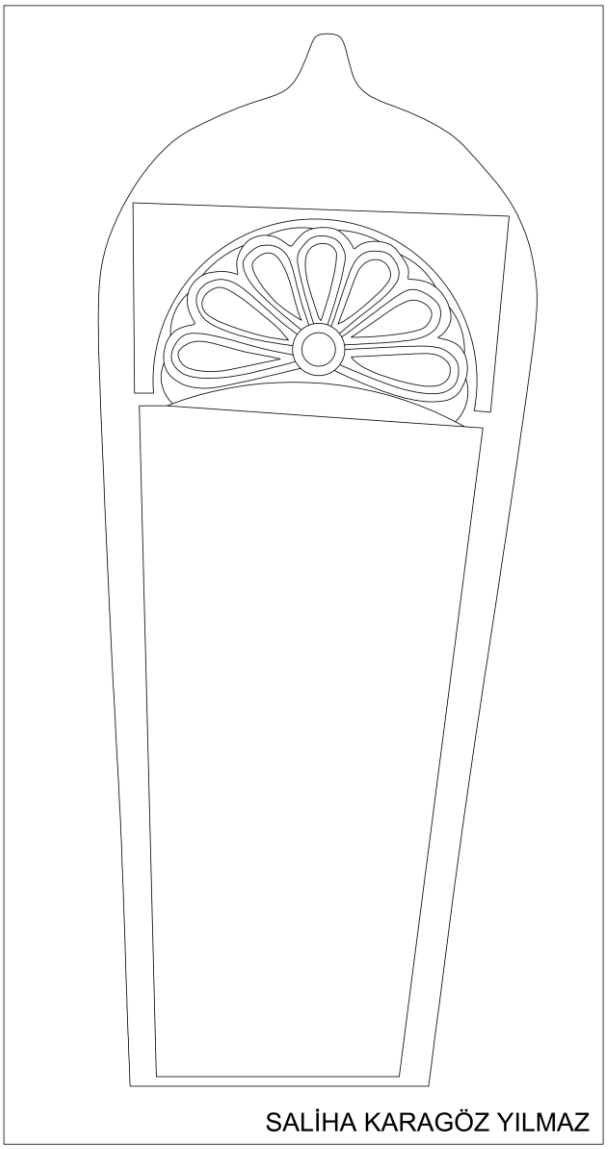

Çizim 20: Sinan Paşa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Baş Şahidesi

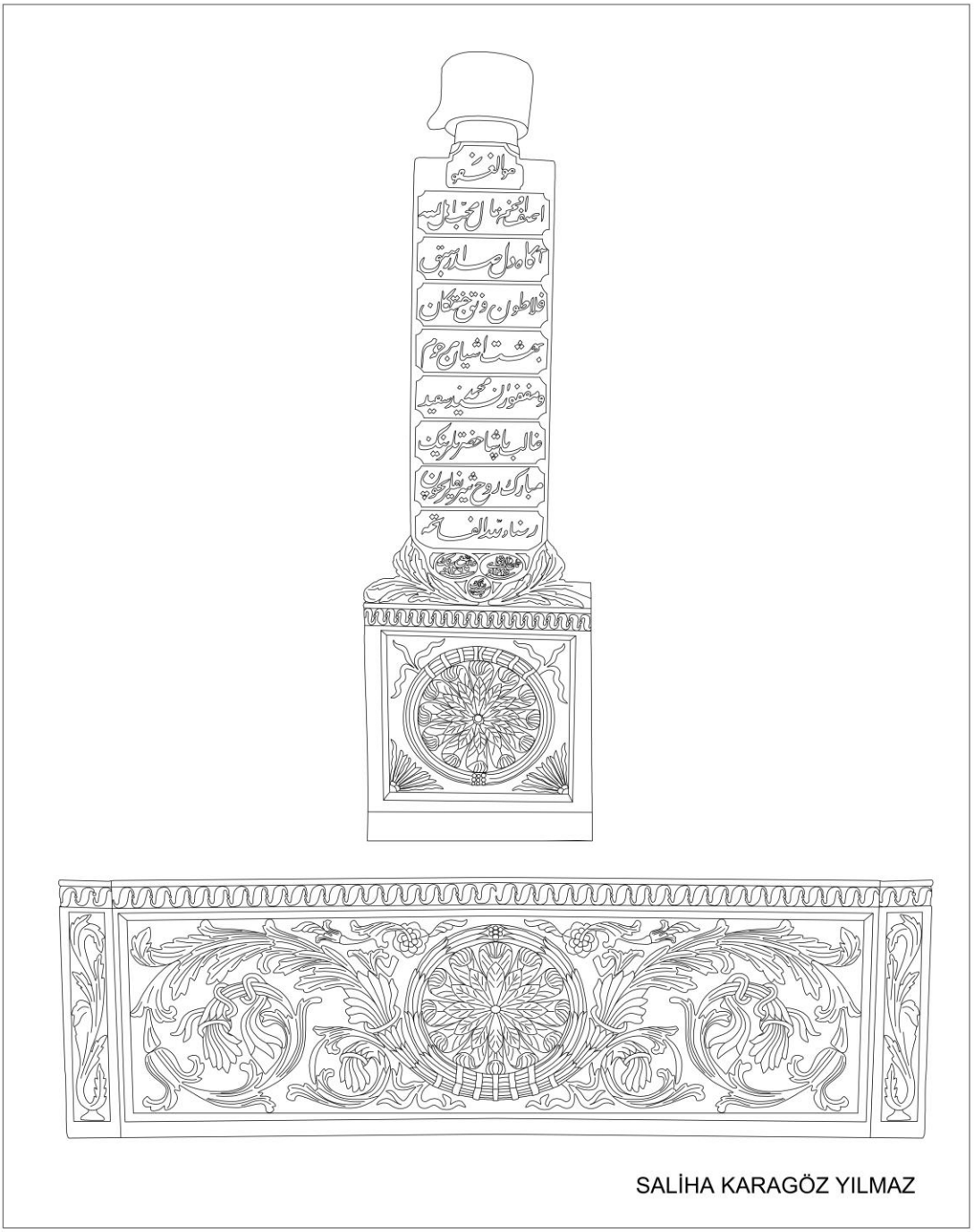

Çizim 21: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri

Balya

Balya Ali Demirci Köyü Haziresi

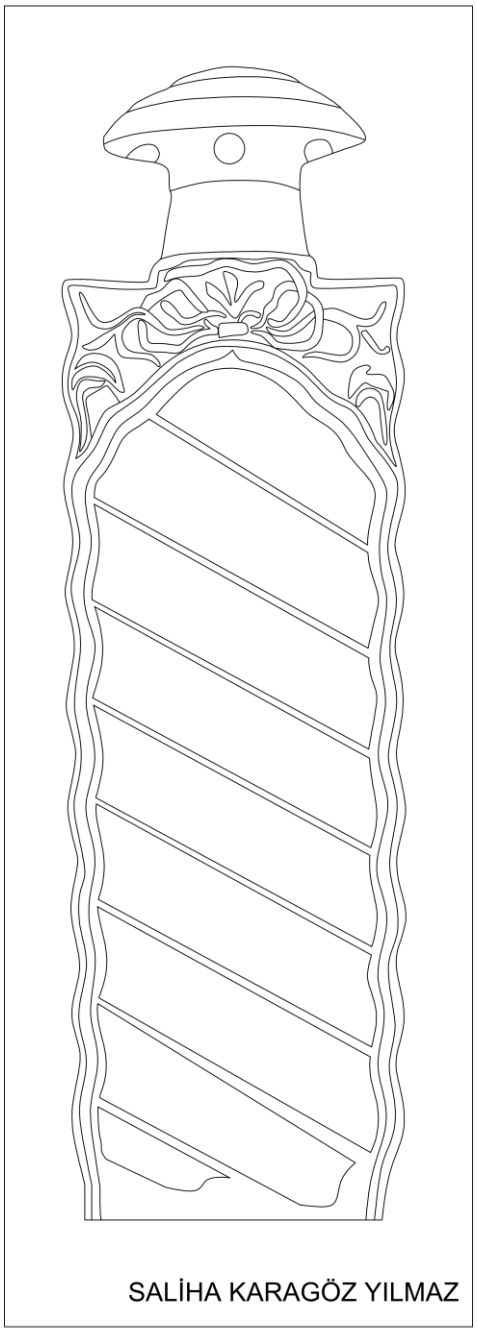

Çizim 22: Hacı Yakub Bey'in … Kabri Baş Şahidesi

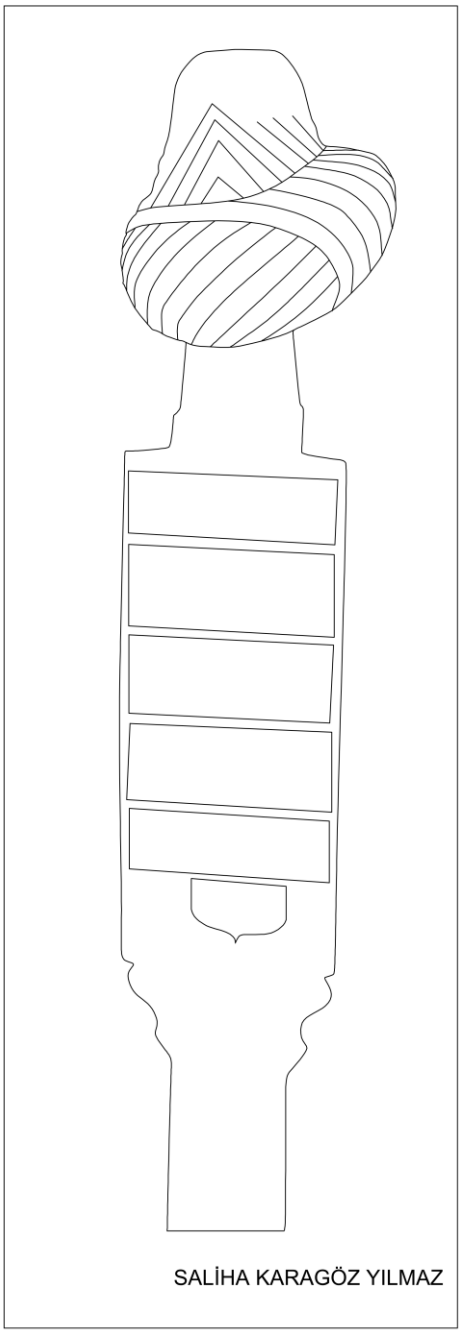

Çizim 23: Sinan Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

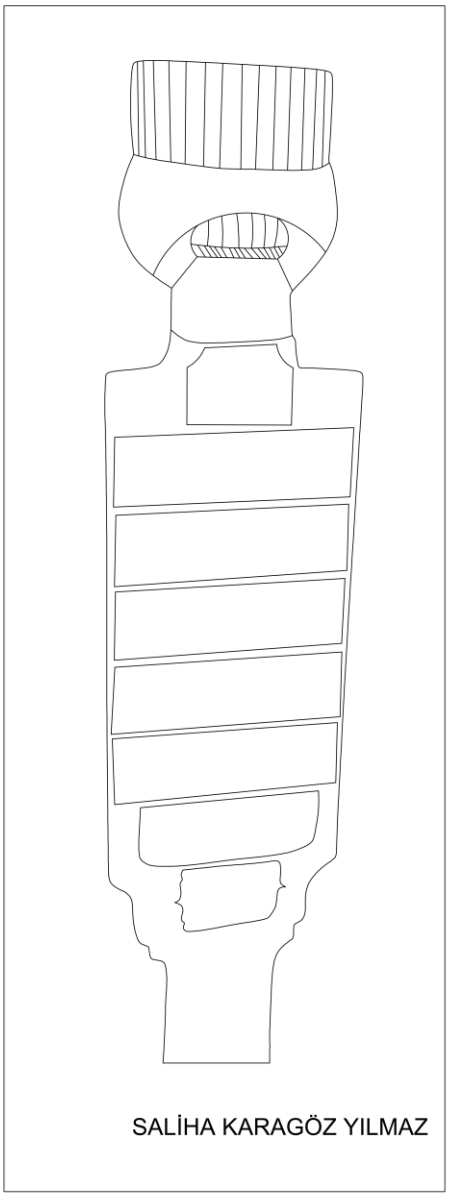

Çizim 24: Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Bandırma

Bandırma Ali Rıza Bezzah (Tekke) Camii Haziresi

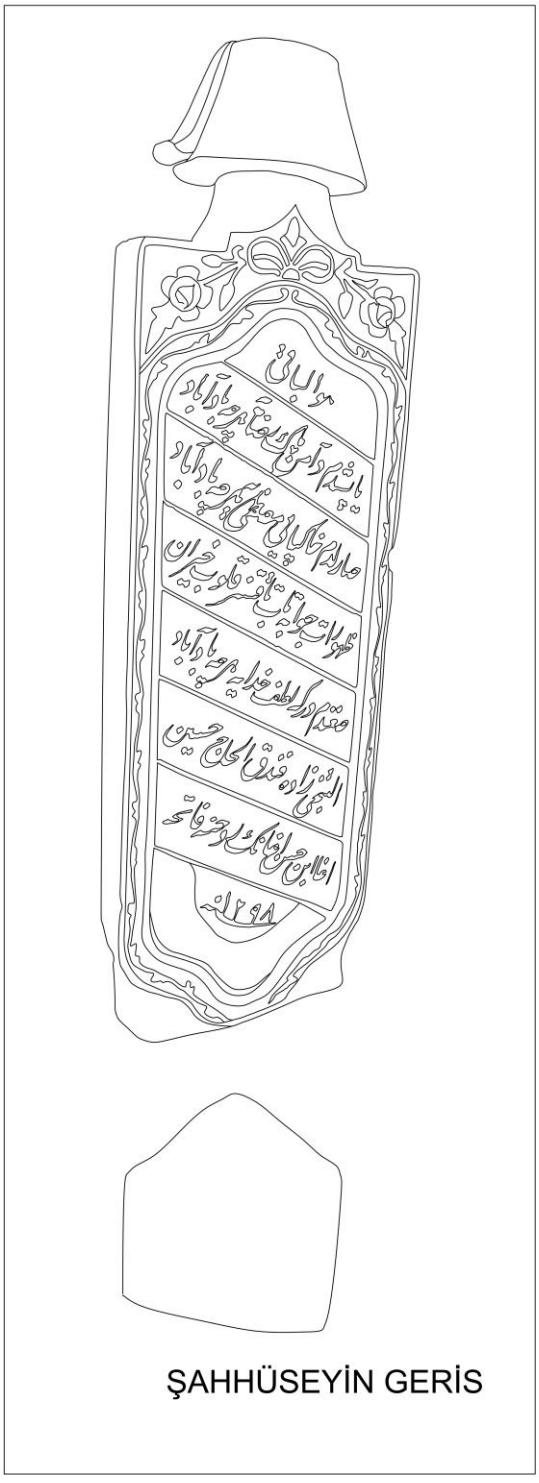

Çizim 25: Hüseyin Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın
Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

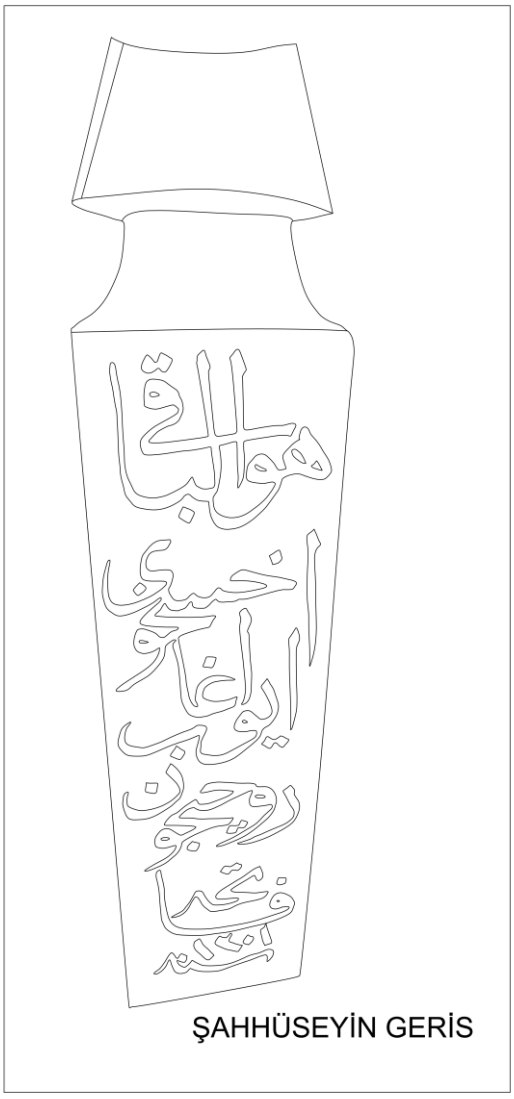

Çizim 26: Eyyüb Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Edincik Ulu Cami Haziresi

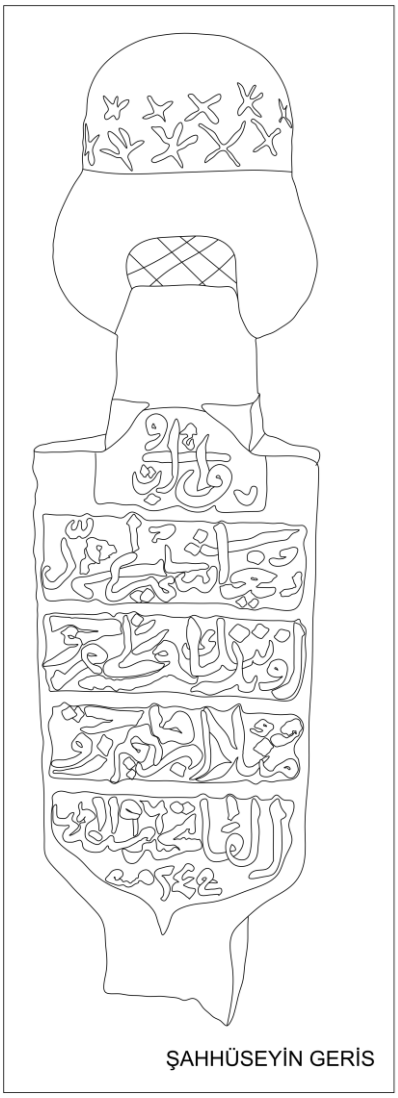

Çizim 27: Mehmed Efendi'nin Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş Şahidesi

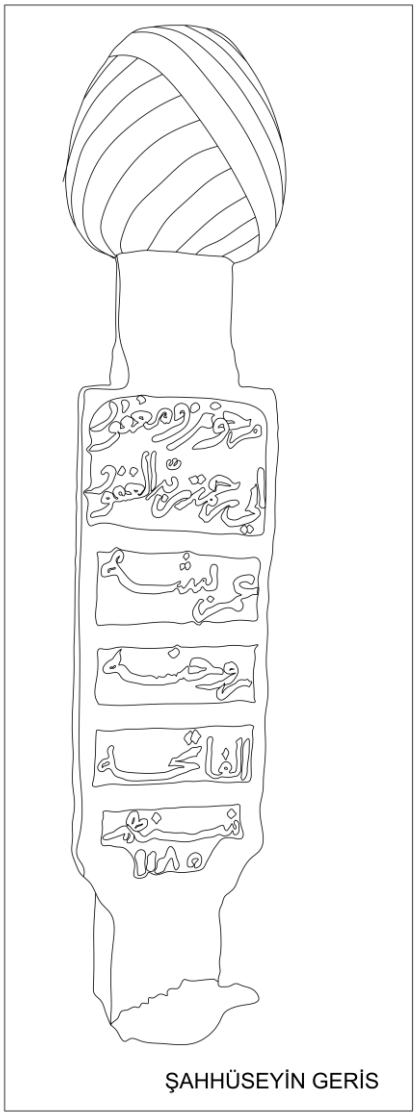

Çizim 28: Ömer Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi

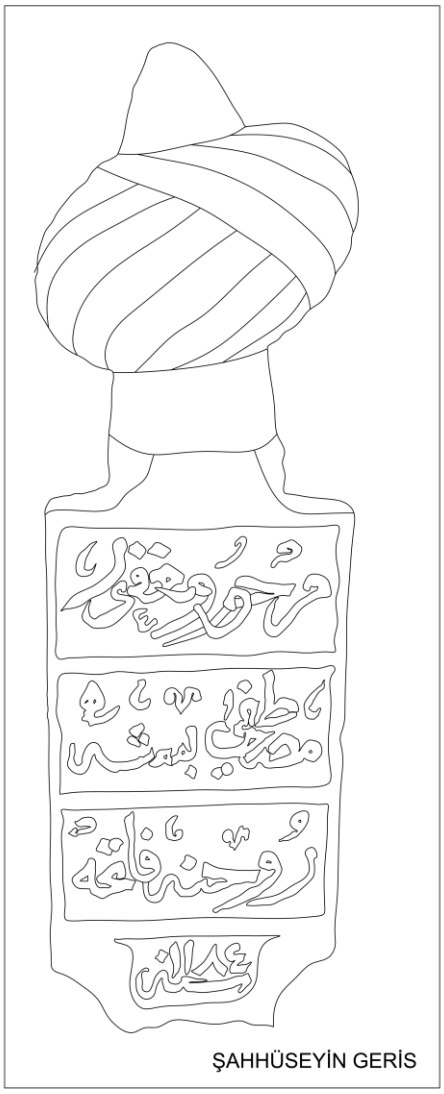

Çizim 29: Mustafa Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 30: Emine'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi

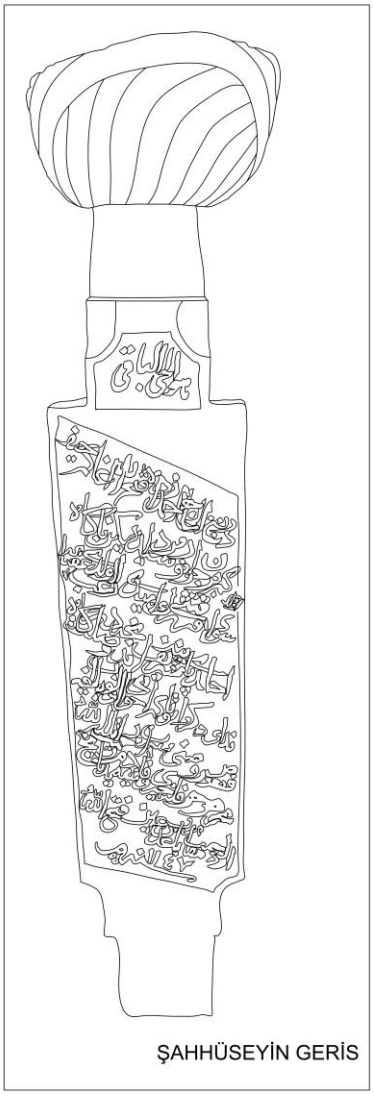

Çizim 31: Hacı Ahmed'in Oğlu Fetullah Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 32: Fadime Hatun'un Kabri Baş Şahidesi

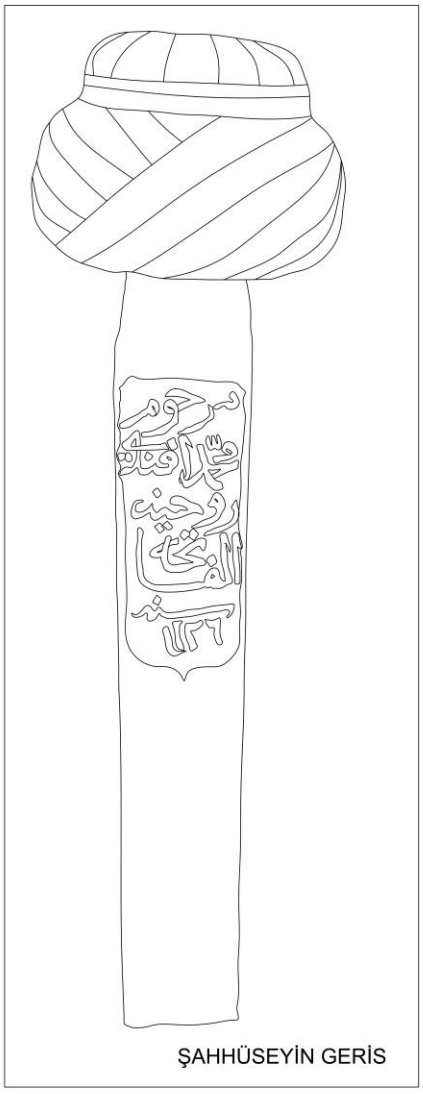

Çizim 33: Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

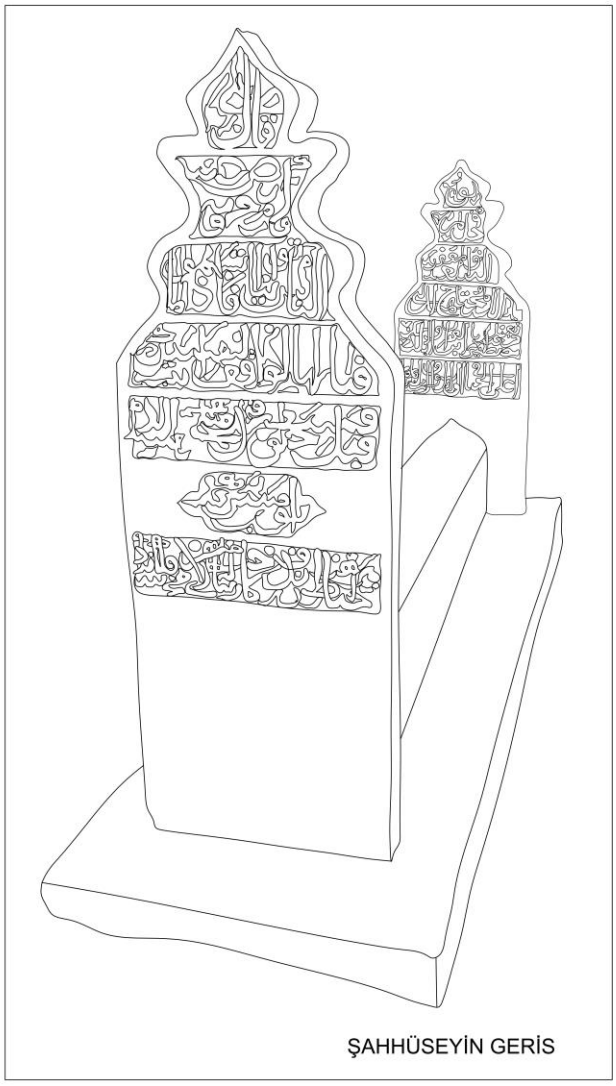

Çizim 34: İldutan Oğlu Mustafa'nın Kabri'nin Baş Şahidesi

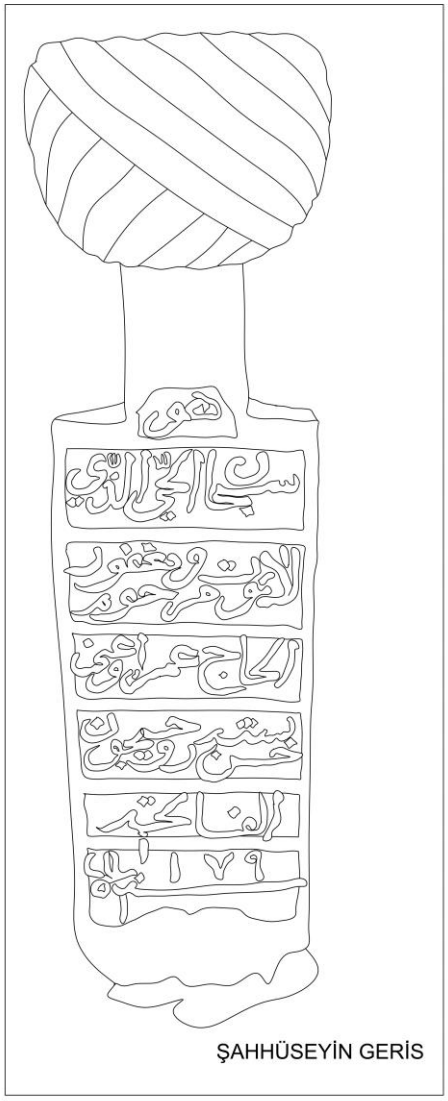

Çizim 35: Hacı Ömer Oğlu Hasan Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi

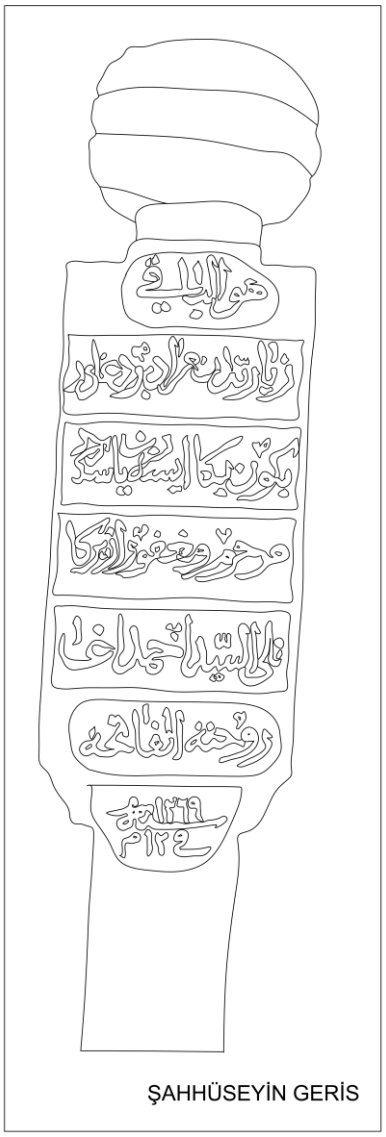

Çizim 36: Ezirganlı Seyyid Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Edincik Merkez Mezarlık

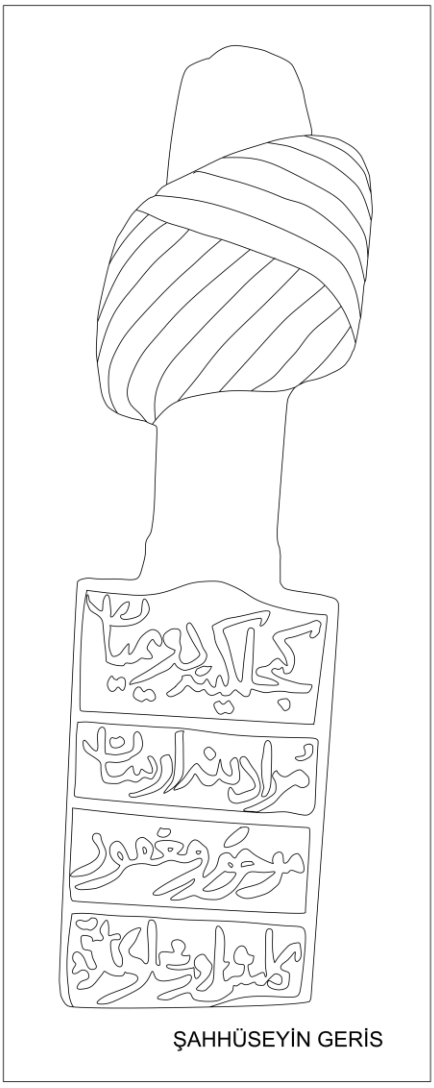

Çizim 37: Keleş Oğlu Molla…'nın Kabri Baş Şahidesi

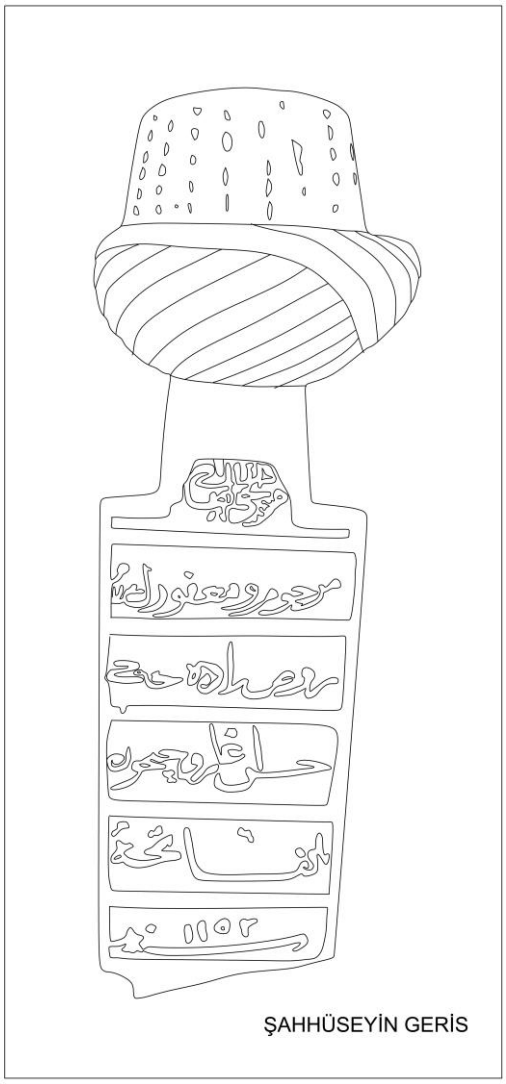

Çizim 38: Rus? Oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

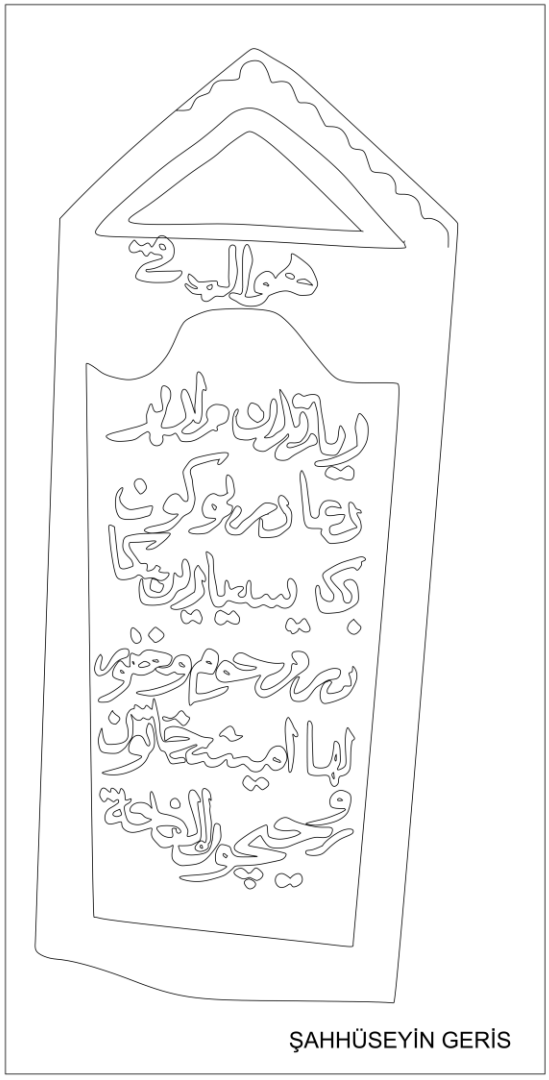

Çizim 39: Emine Hatun'un Kabri Baş Şahidesi

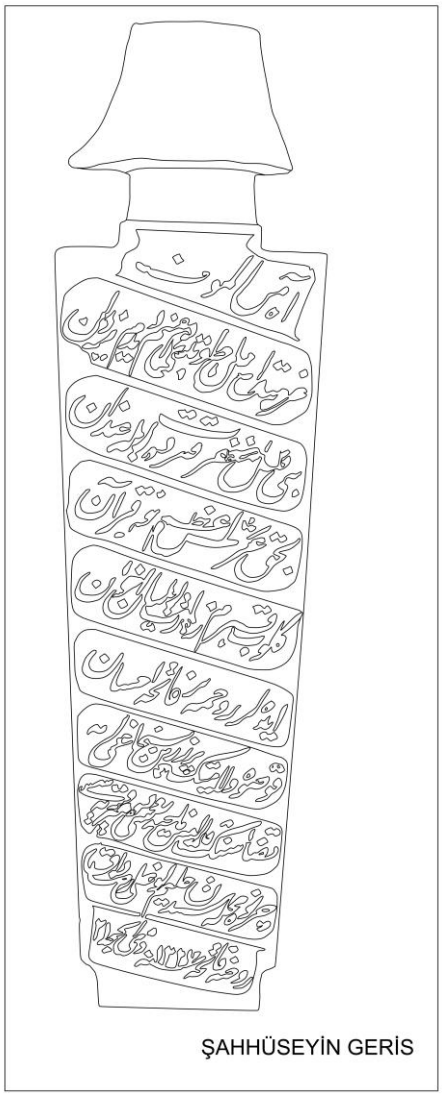

Çizim 40: Halim Oğlu Rezâdak?'ın Kabri Baş Şahidesi

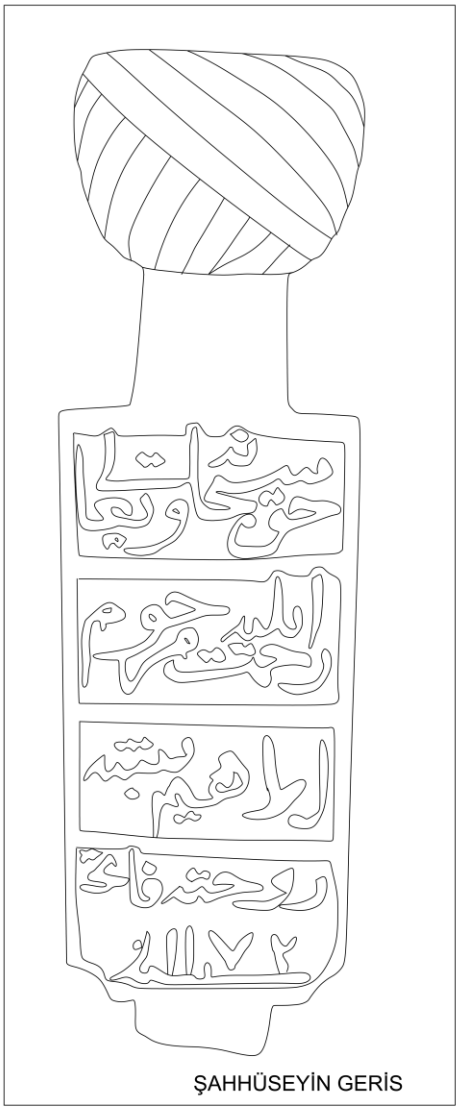

Çizim 41: İbrahim Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi

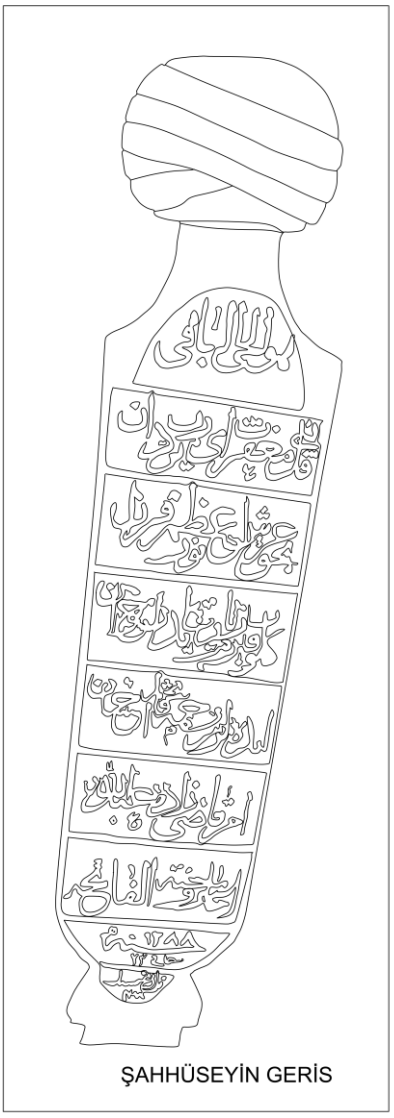

Çizim 42: Emir Gazi'nin Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 43: Ahmed Ağa'nın Oğlu Seyyid Ali Hilmi'nin Kabri Baş Şahidesi

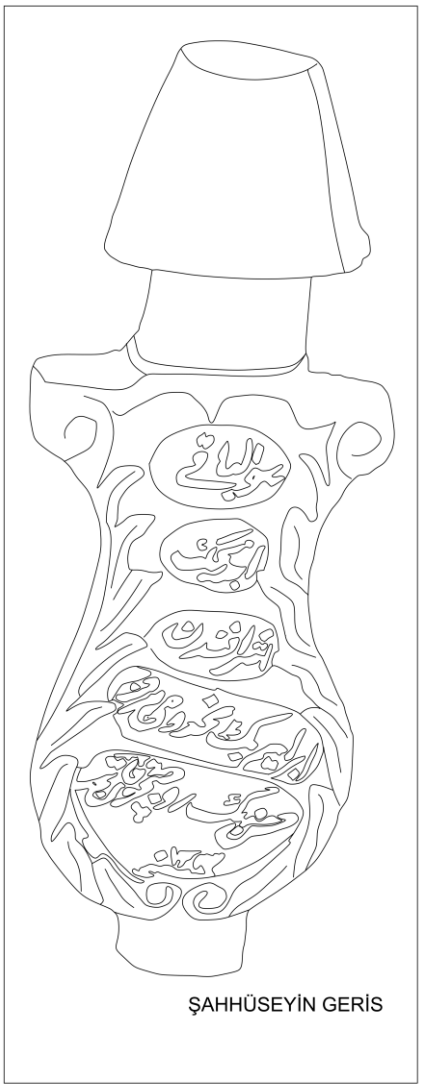

Çizim 44: İbrahim Bey'in Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri Baş Şahidesi

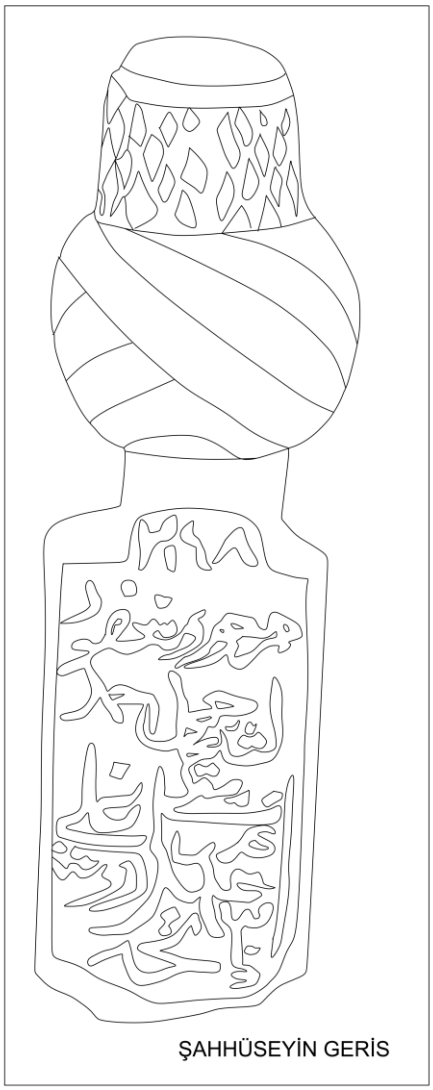

Çizim 45: Ahmed Efendi Oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahidesi

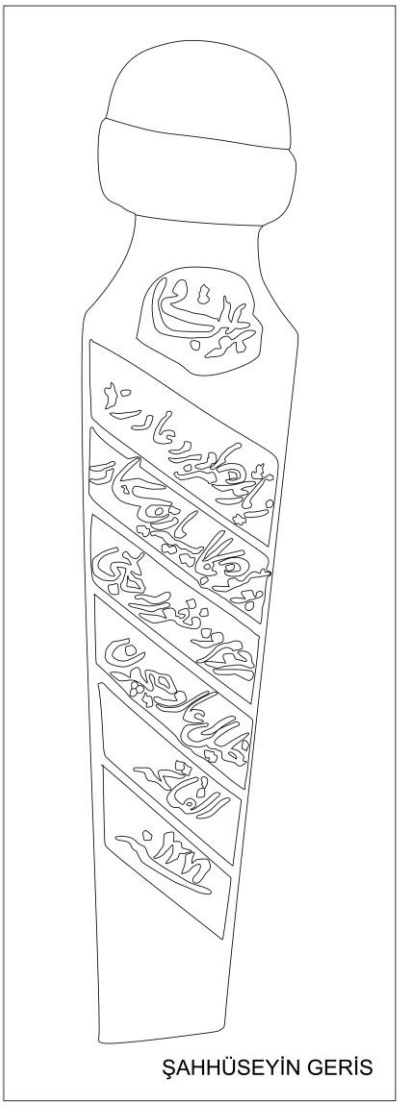

Çizim 46: Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

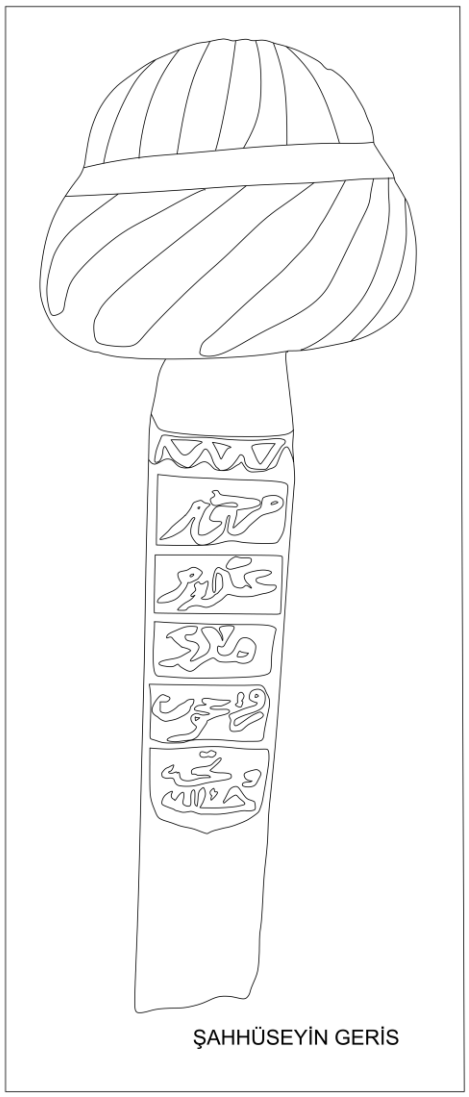

Çizim 47: Abdurrahman Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

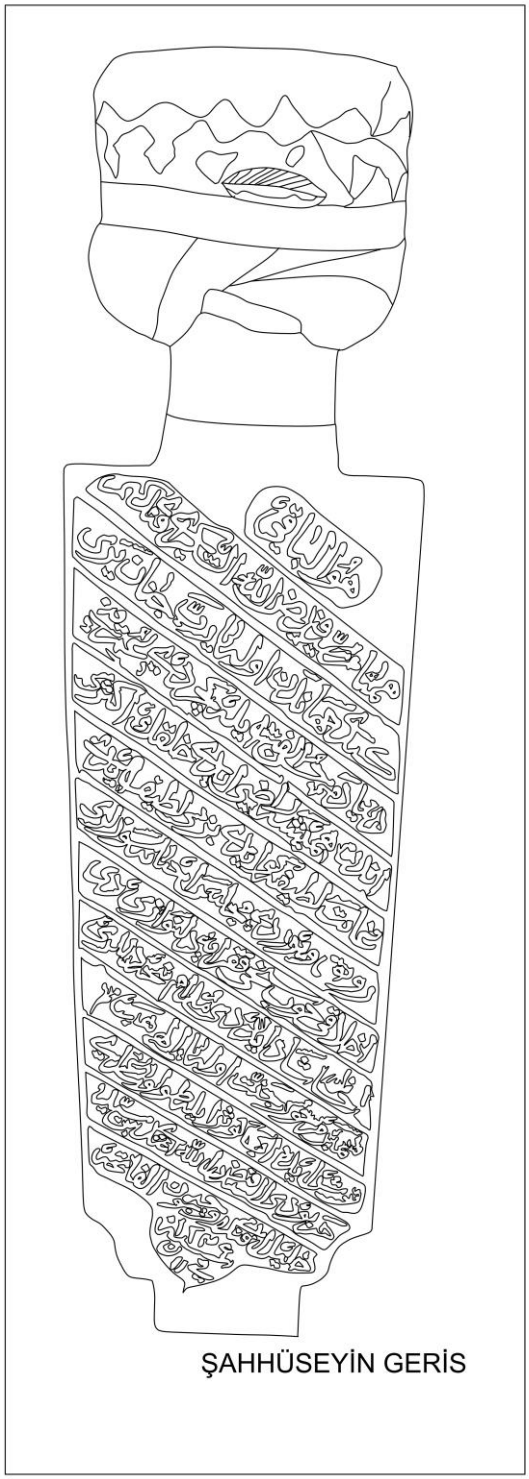

Çizim 48: Seyyid Feyzullah Efendi'nin Oğlu Seyyid Halil Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 49: EMM 1 İsimsiz Kabri

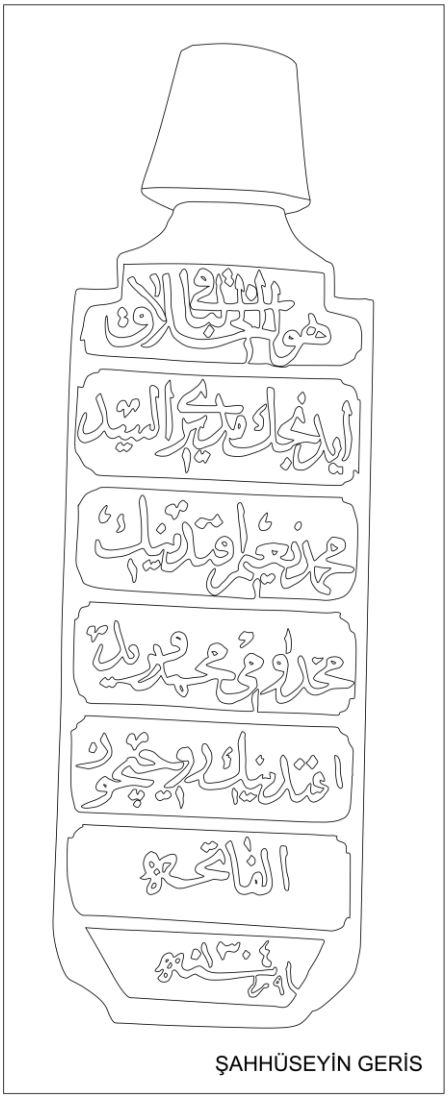

Çizim 50: Muhammed Naim Efendi'nin Oğlu Mehmed Ferid Efendi'nin Kabri Baş

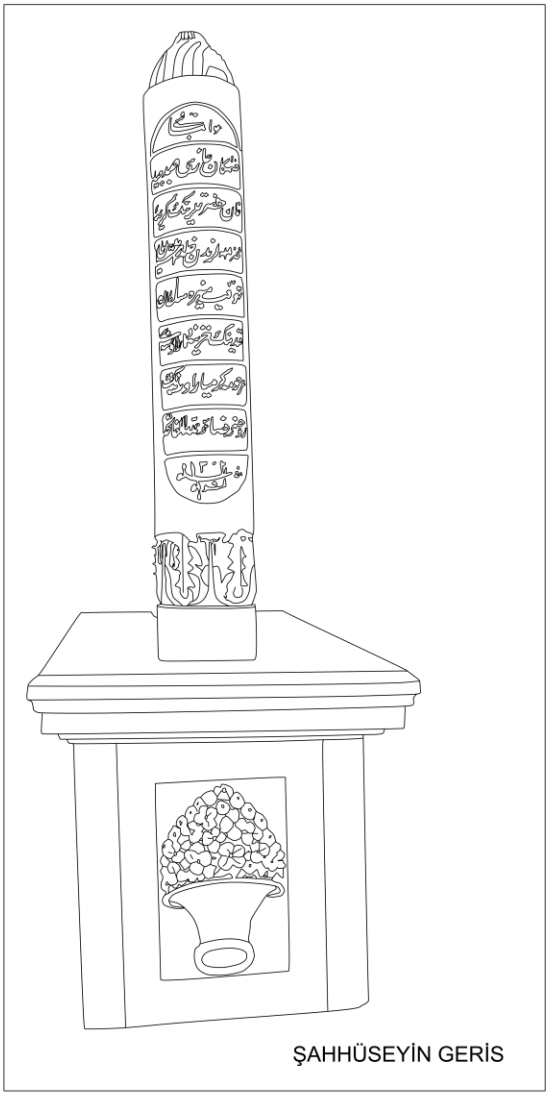

Çizim 51: Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri

Çizim 52: Halid Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Çizim 53: Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

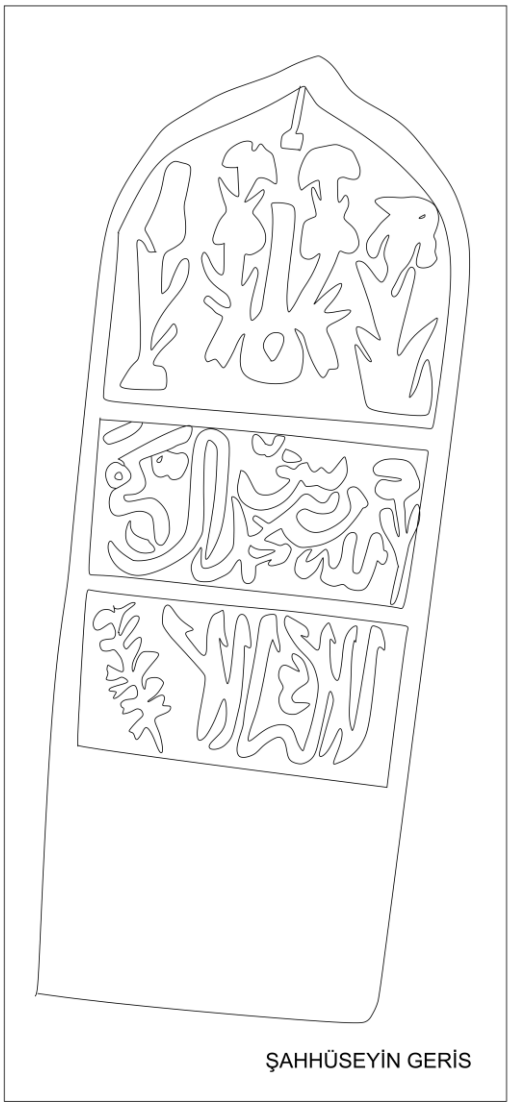

Çizim 54: EMM-2 İsimsiz Kabir Baş Şahidesi

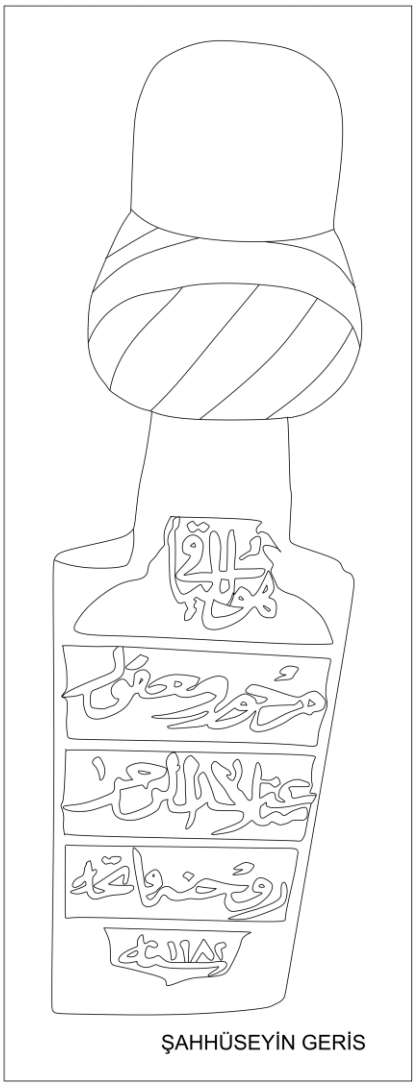

Çizim 55: Monla Abdurrahman'nın Kabri Baş Şahidesi

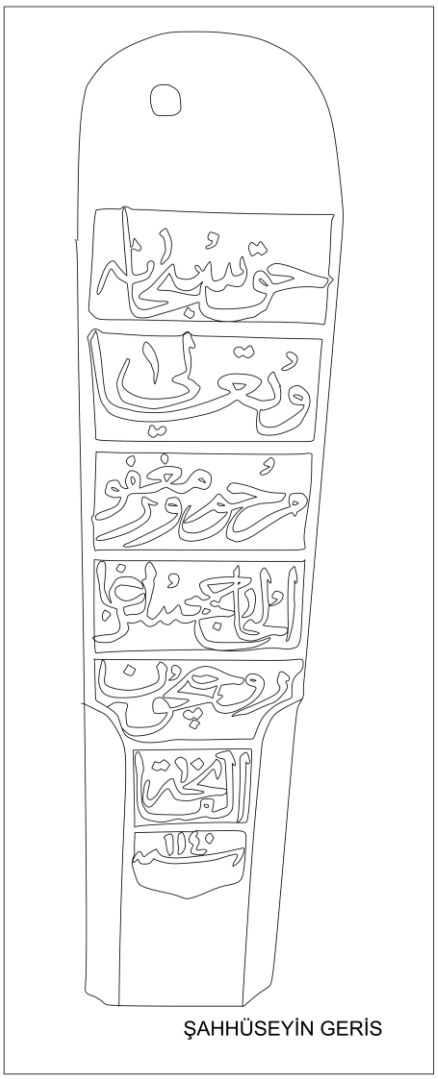

Çizim 56: Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

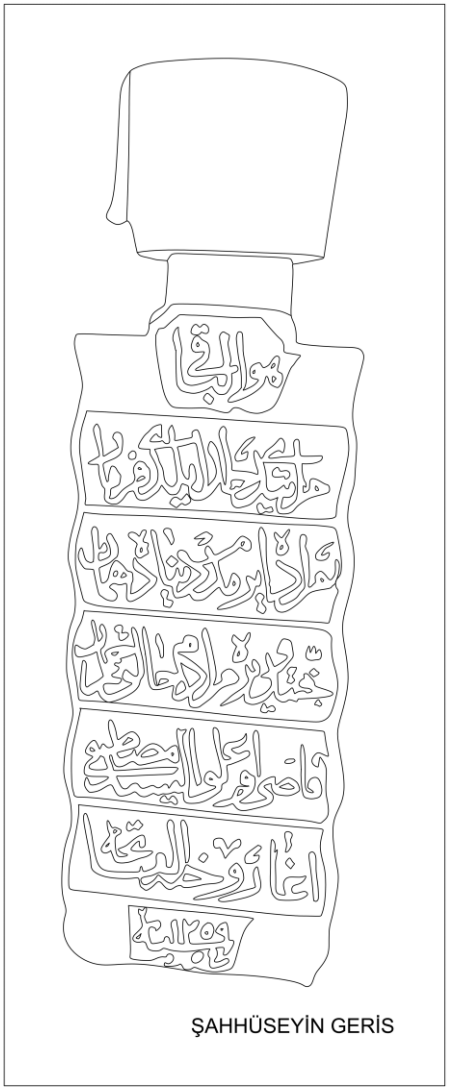

Çizim 57: Gazi Oğlu Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

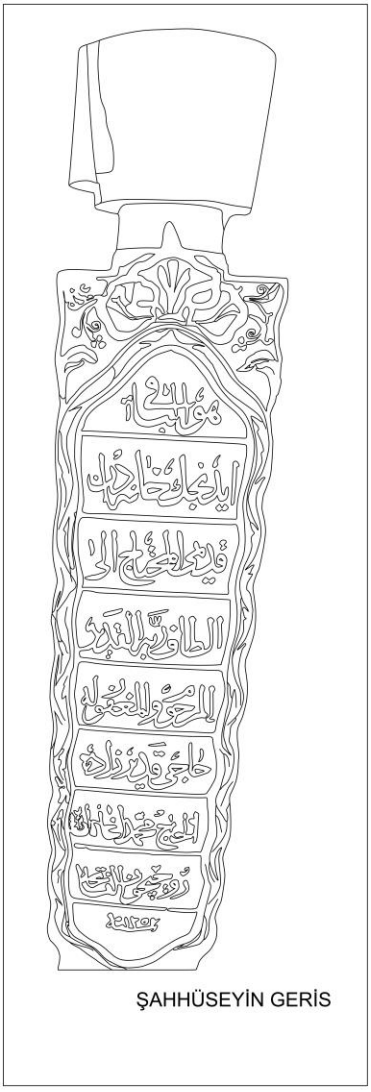

Çizim 58: Hacı Kadir Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

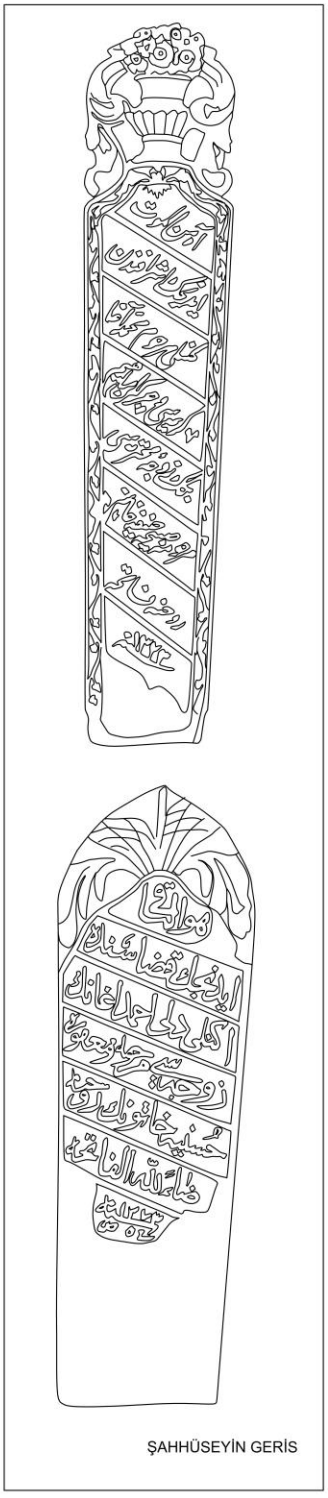

Çizim 59: Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım ve Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın

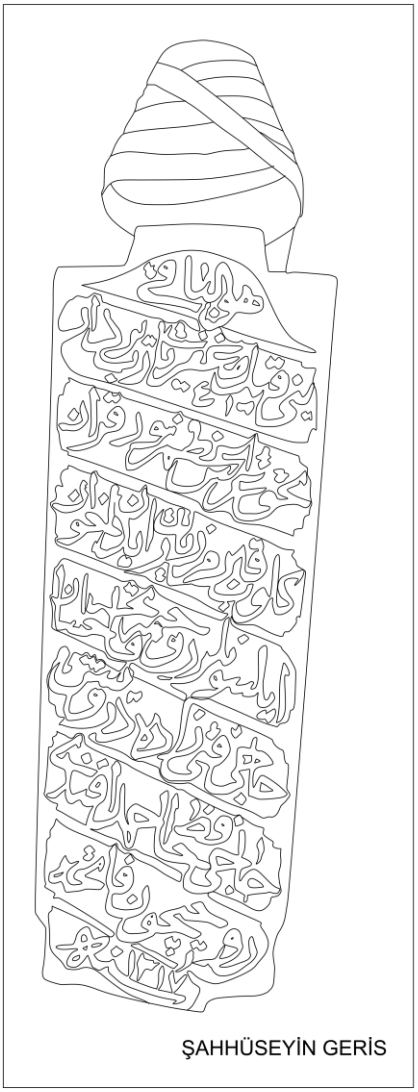

Çizim 60: Hacı Feti Oğlu Derviş Hacı Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Eşi Hüsniye Hatun’un Kabirleri

Çizim 61: Hacı Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahidesi

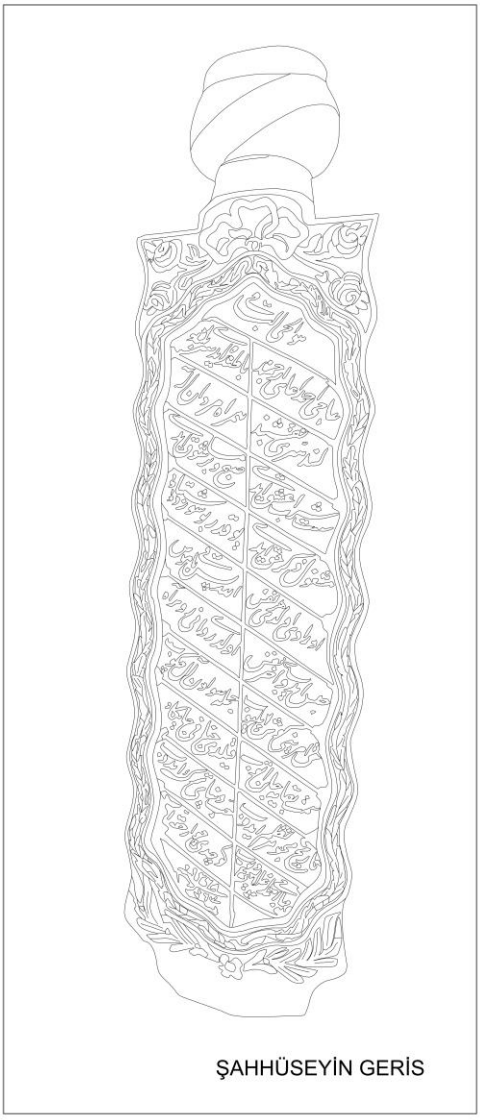

Çizim 62: Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

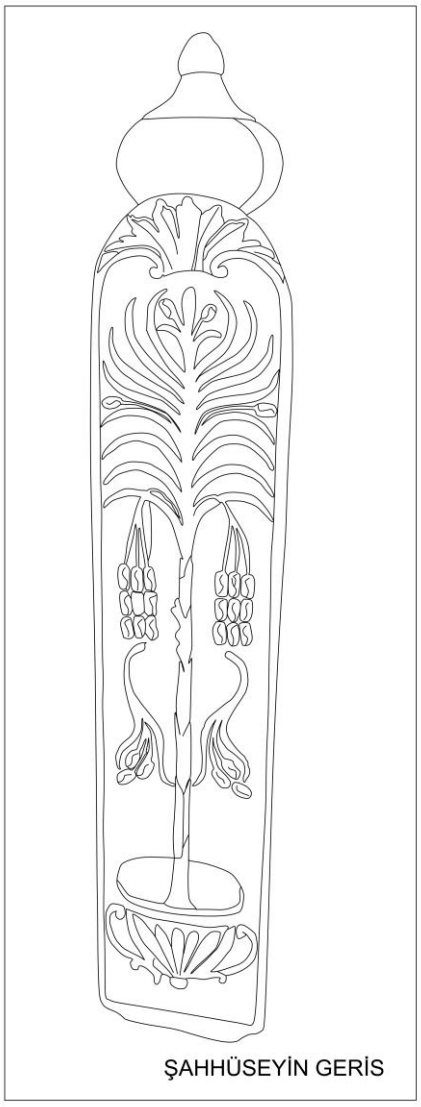

Çizim 63: Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Hacı Memiş Ağa'nın Kabri Ayak Şahidesi

Çizim 64: Sadık Bey'in Eşi Emine Hanım Baş Şahidesi

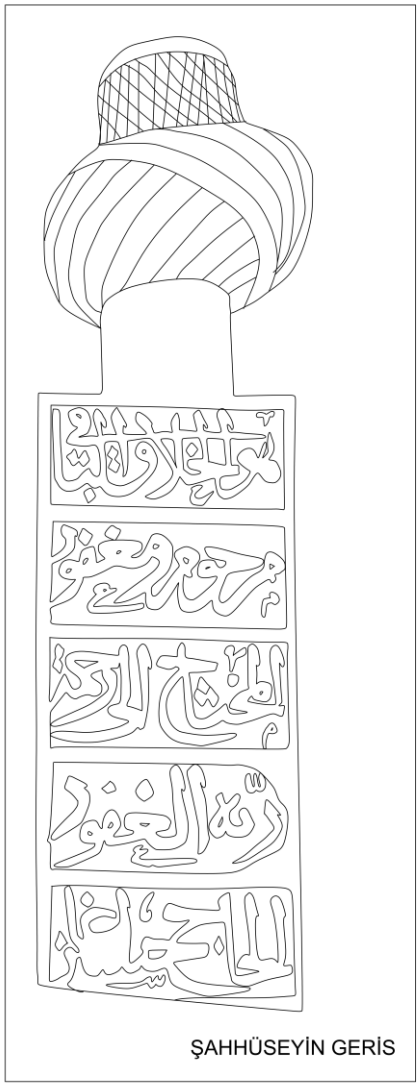

Çizim 65: Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

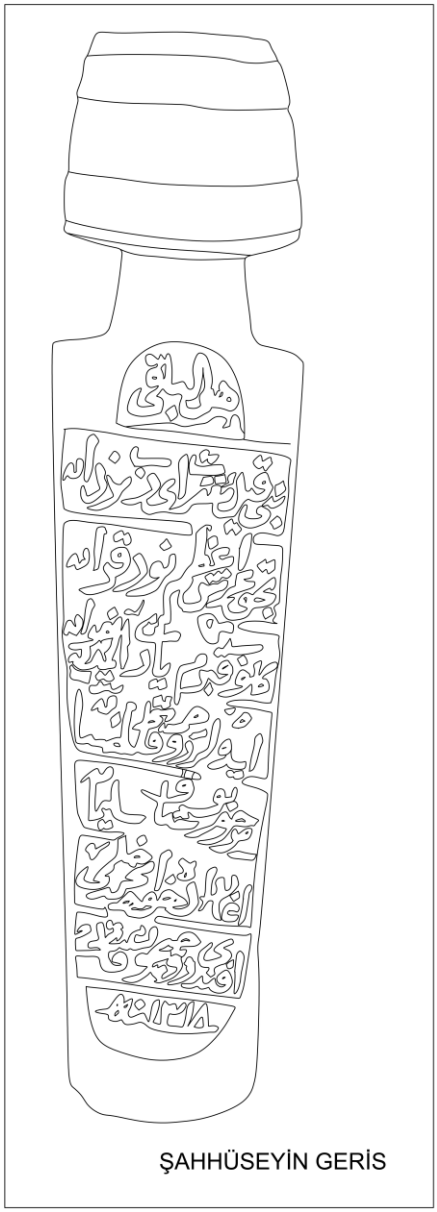

Çizim 66: Süleyman Ağa'nın Oğlu Hoca Mehmed Hilmi Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

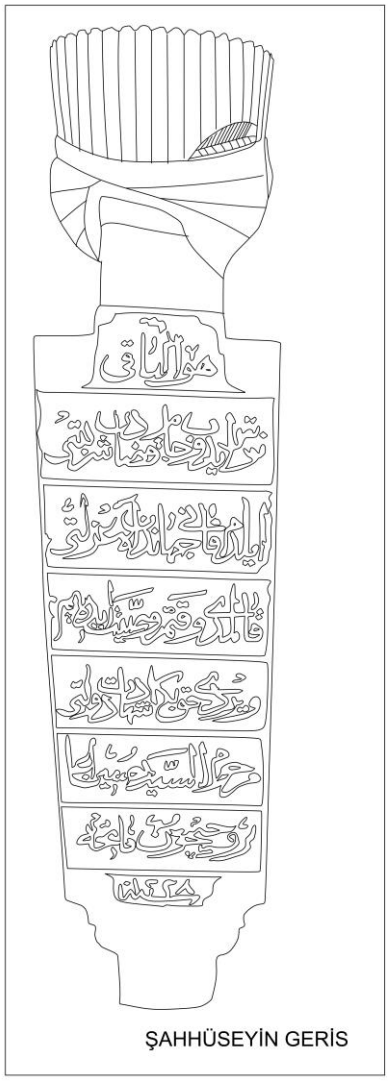

Çizim 67: Seyyid Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide

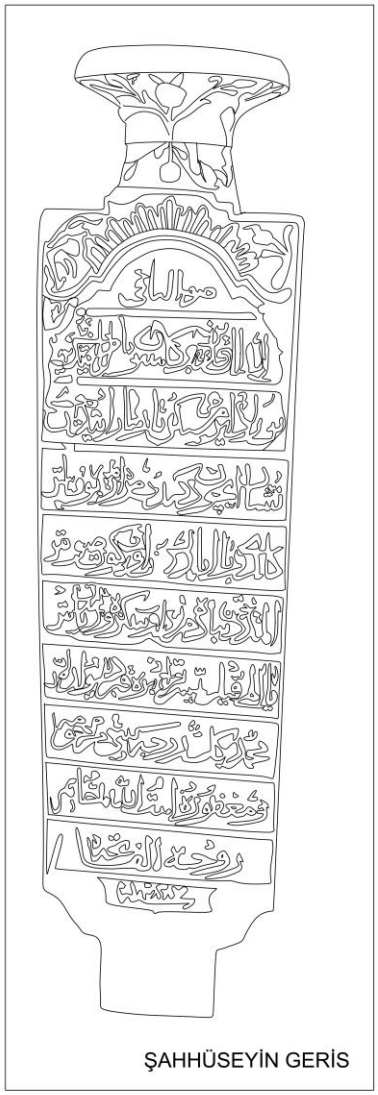

Çizim 68: Muhammed Bey'in Eşi Emetullah Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı

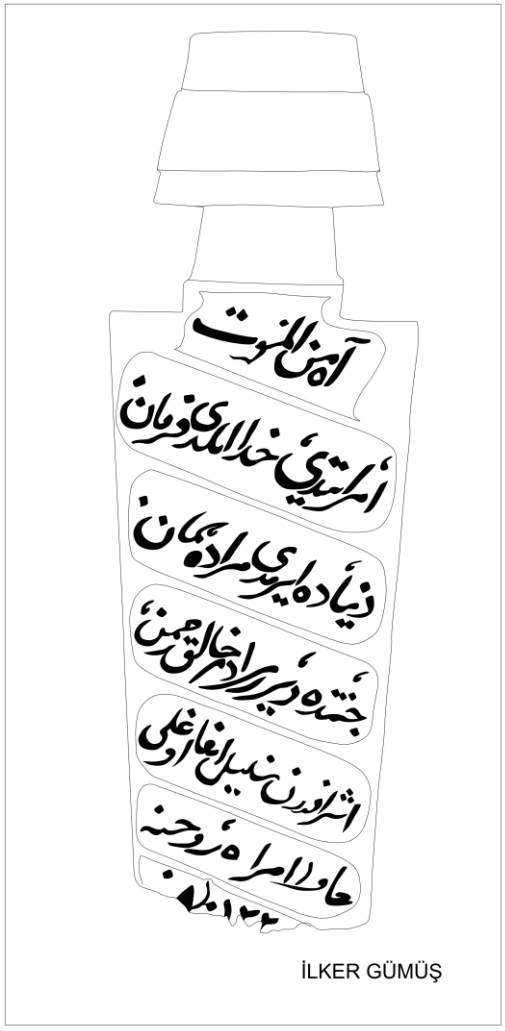

Çizim 69: Halil Ağa'nın Oğlu Hafız İmran'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 70: Ali Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi

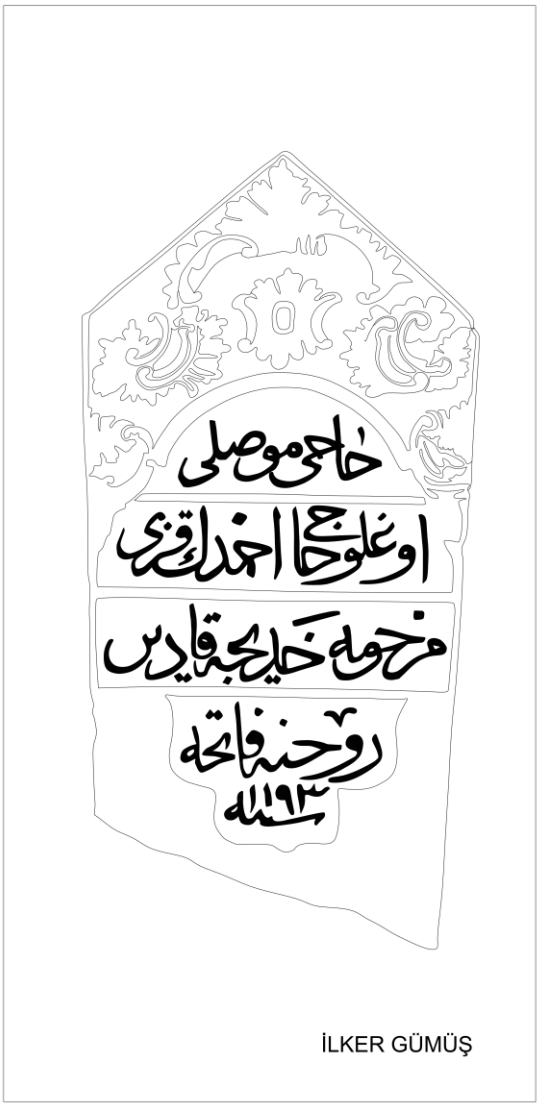

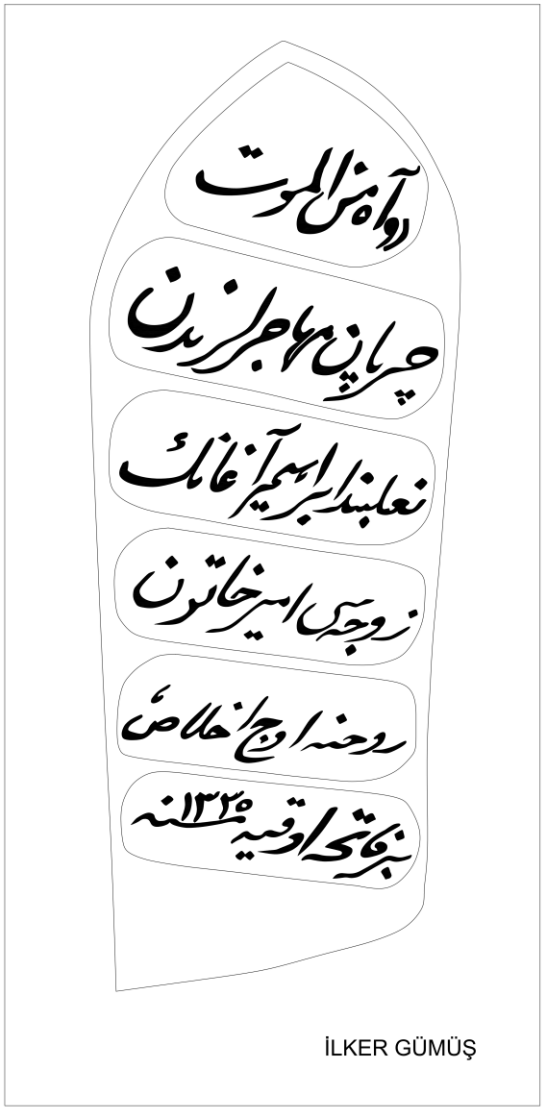

Çizim 71: Hacı Ahmed'in Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 72: Nalband İbrahim Ağa'nın Eşi Emir Hatun'un Kabri Baş Şahidesi

Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı

Çizim 73: Hacı İsmail Oğlu Hacı Abdullah'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 74: Debbağ Ali Paşa'nın Oğlu Mehmed 'in Baş Şahidesi

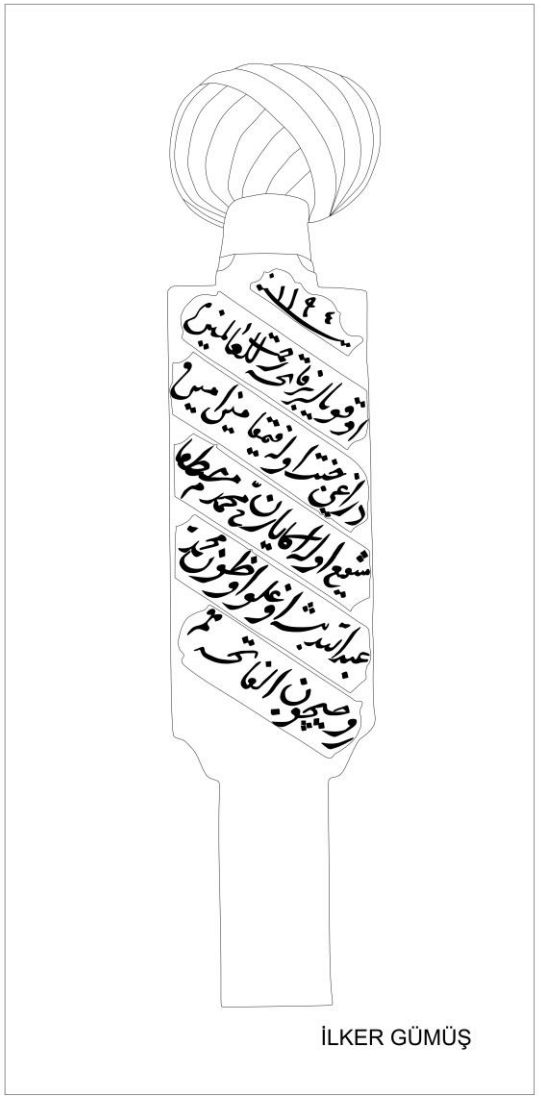

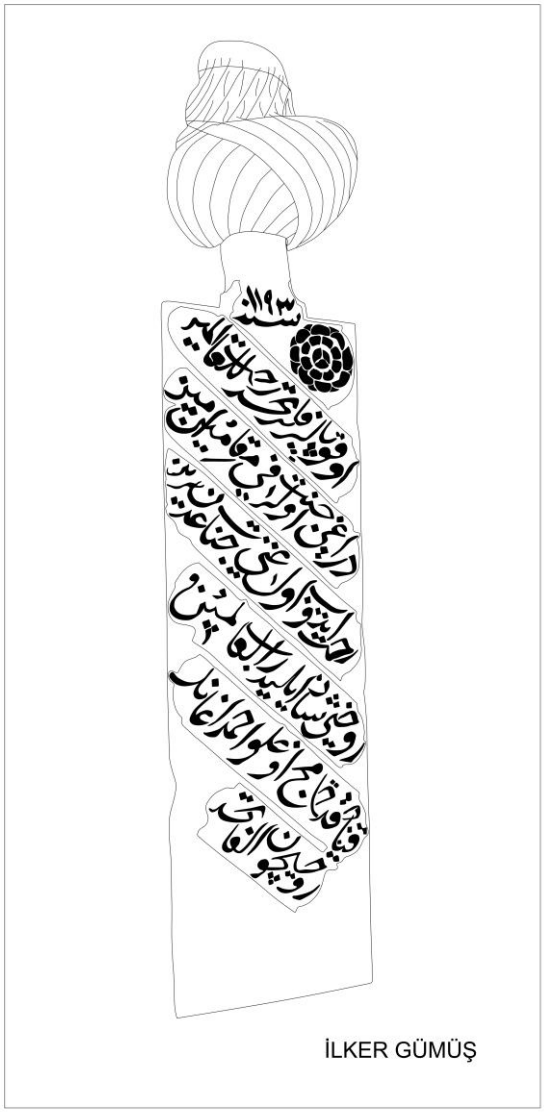

Çizim 75: Abdullah Beşe'nin Oğlu Uzun Muhammed'in Baş Şahidesi

Çizim 76: Hamamcı Oğlu Ahmed Ağa'nın Baş Şahidesi

Çizim 77: Hacı Ali Oğlu Mehmed Ağa'nın Baş Şahidesi

Çizim 78: Fatıma Hatun'un Baş Şahidesi

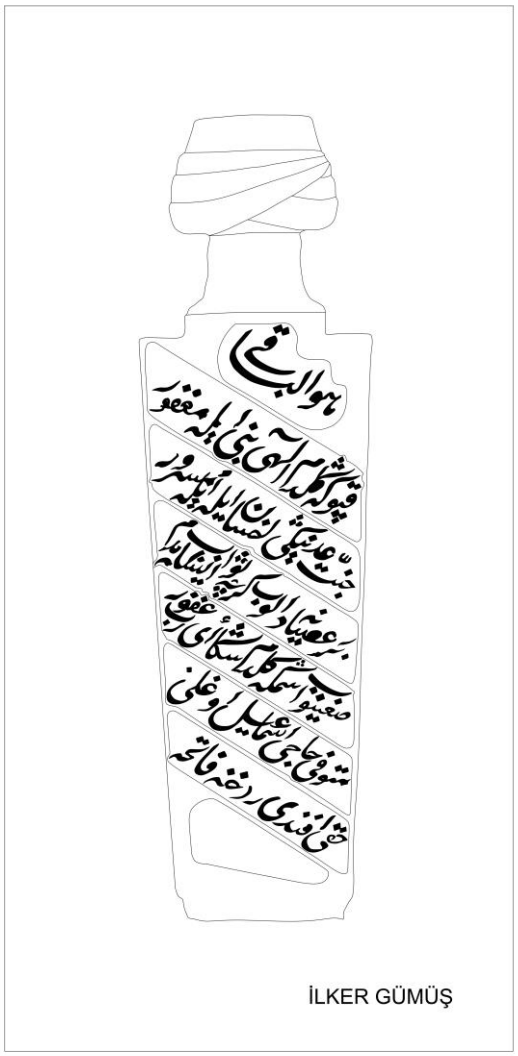

Çizim 79: Hacı İsmail oğlu Hakkı Efendi'nin
Kabri Baş Şahide

Bandırma Mahbubeler Köyü

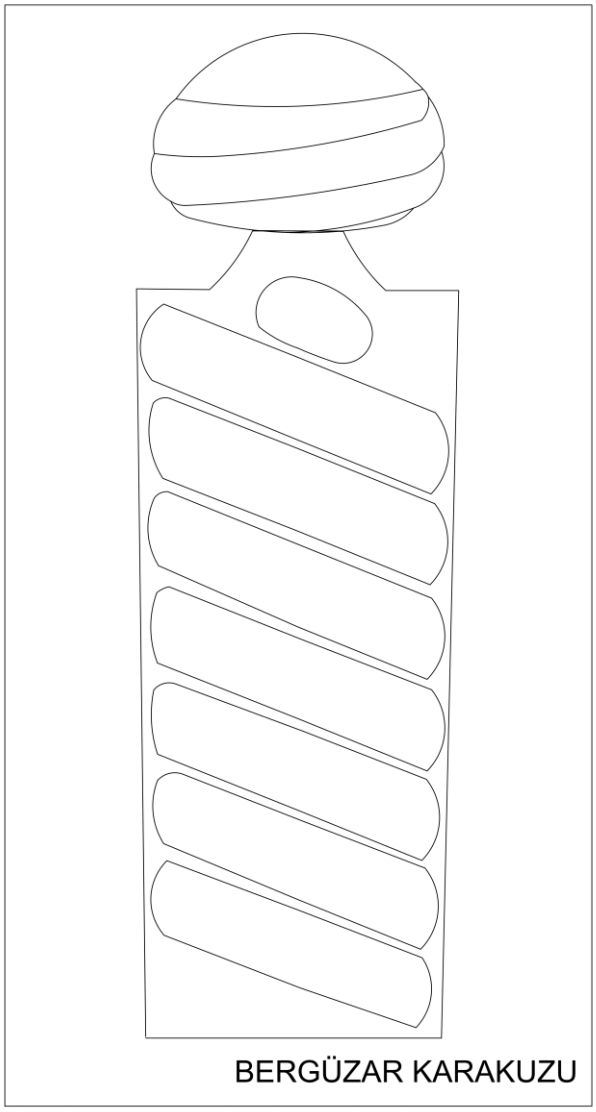

Çizim 80: Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed'in Kabri

Burhaniye

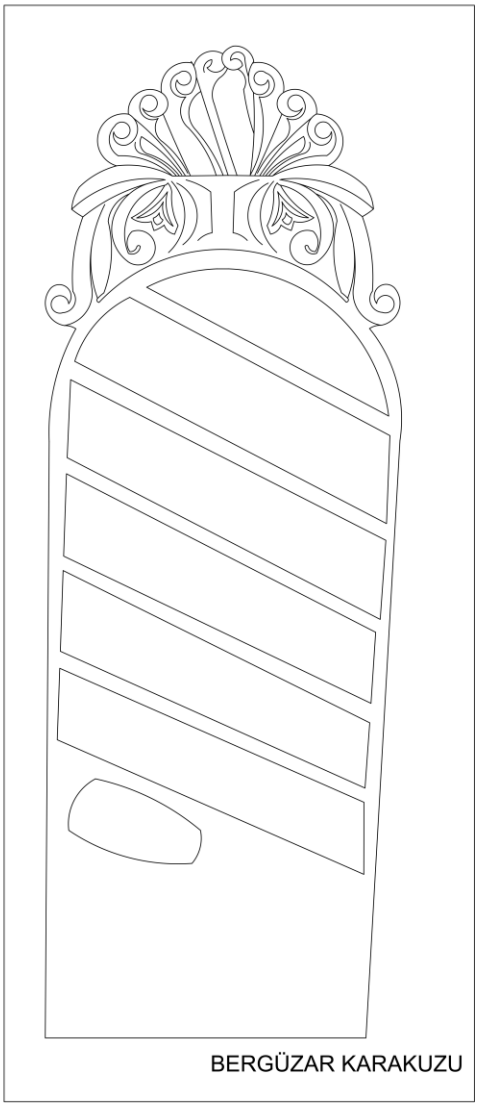

Çizim 81: Lütfullah Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Baş Şahidesi

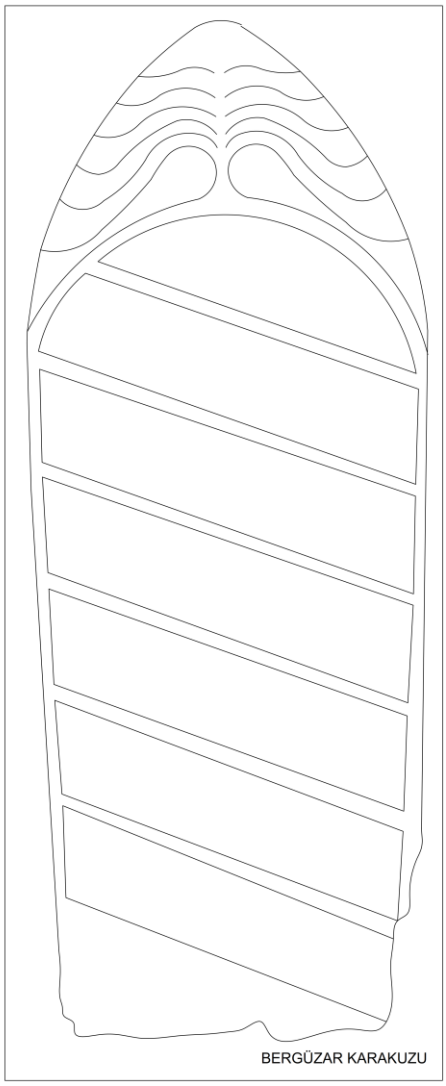

Çizim 82: Ali Çavuş'un Kızı Ülfet Hatun'un Baş Şahidesi

Edremit

Emin Ağa Camii Haziresi

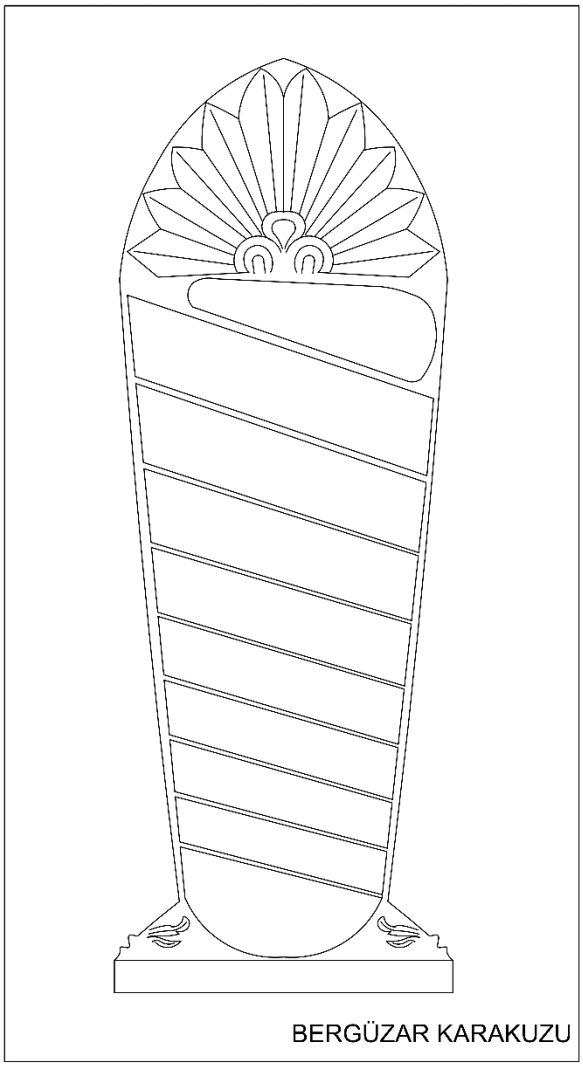

Çizim 83: Alemîzâde Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi

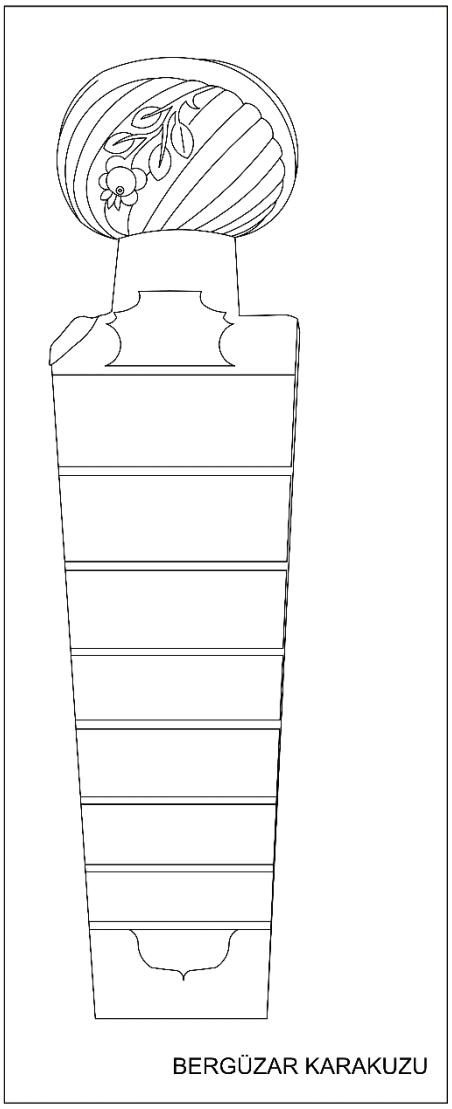

Çizim 84: Kızıl Keçili Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

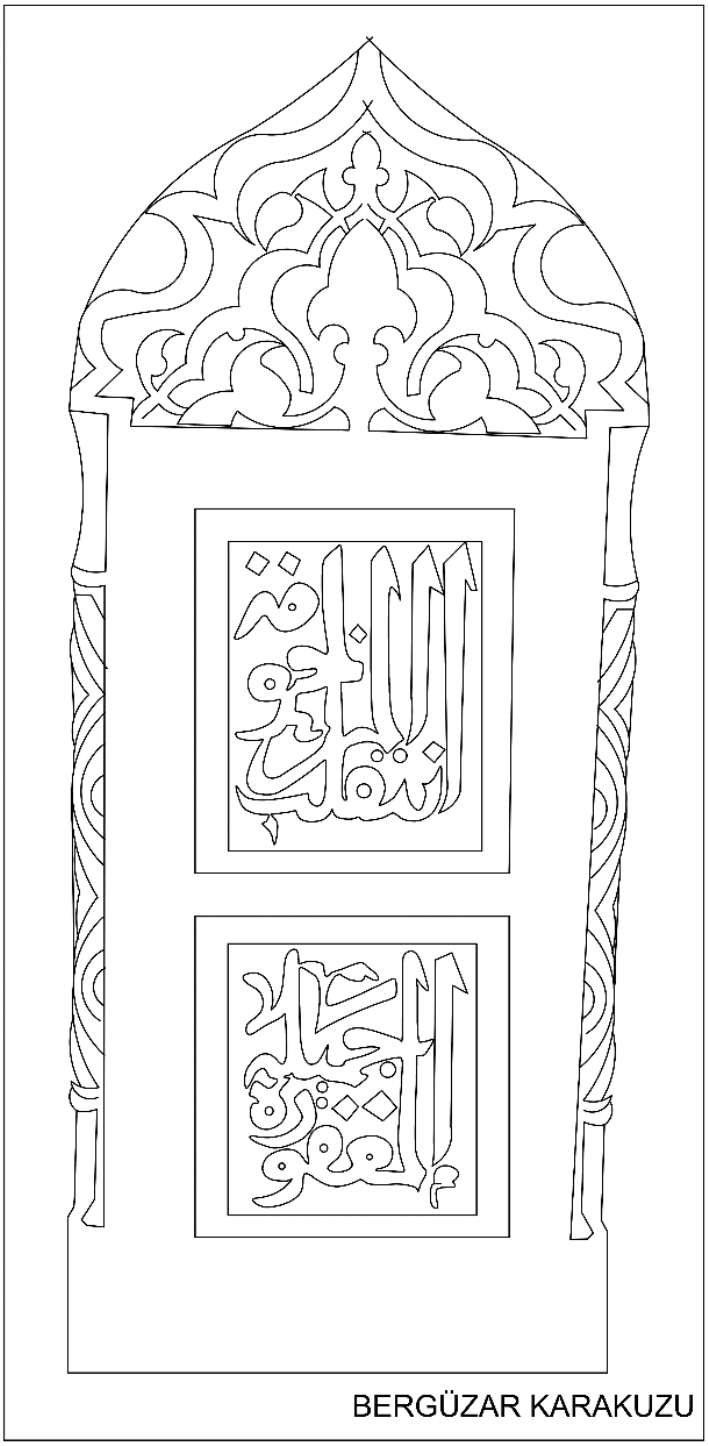

Çizim 85: Cemile'nin Kabri Baş Şahidesi

Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı

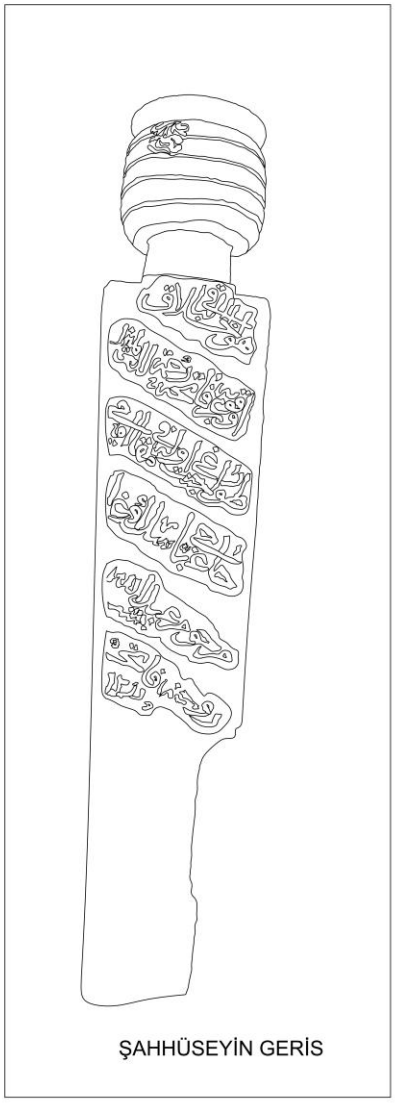

Çizim 86: Hacı Abbas'ın oğlu Abdullah Beşe'nin Kabri Baş Şahidesi

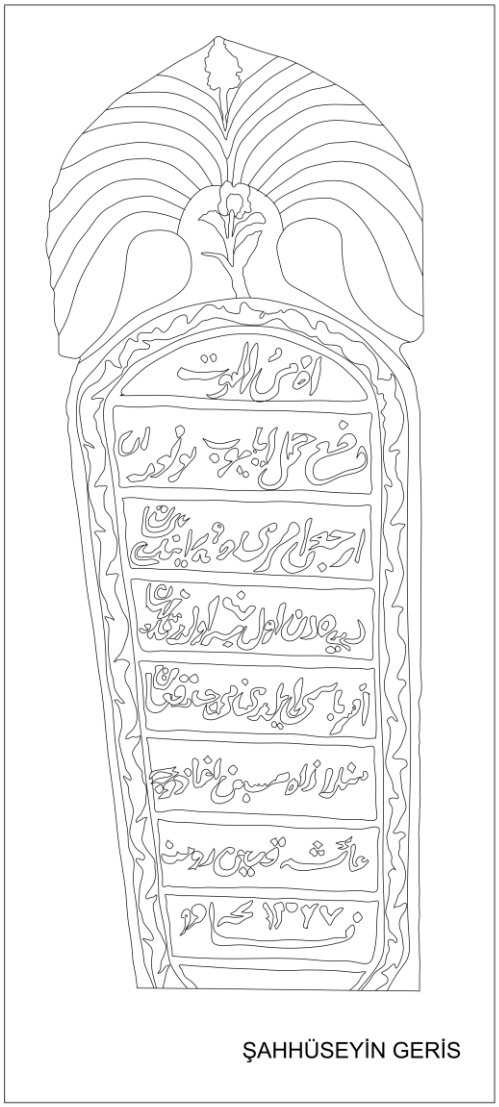

Çizim 87: Monla Oğlu Hüseyin Ağa Eşi Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi

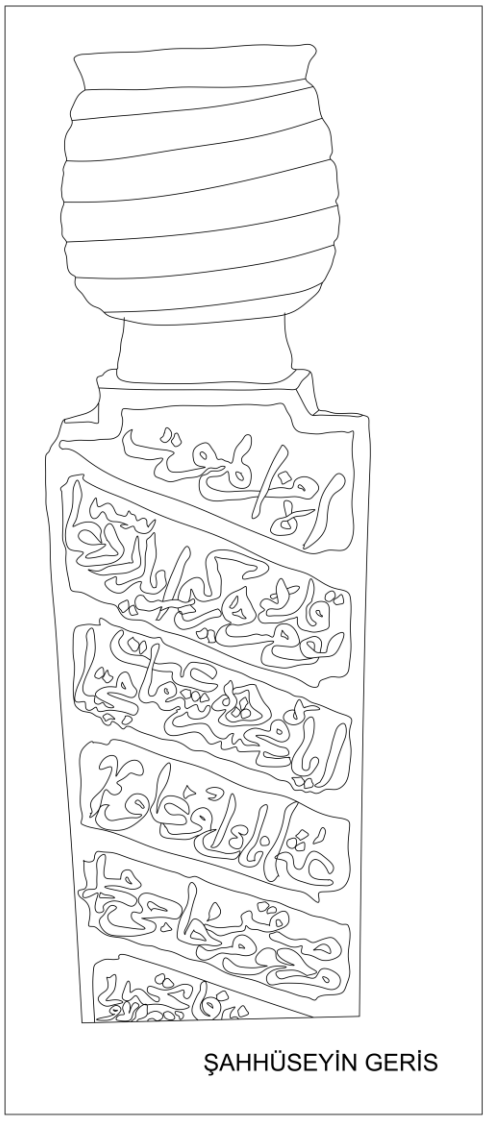

Çizim 88: Osman'ın Oğlu Sakar Hacı Mehmed'in Kabri Baş Şahidesi

Çizim 89: Âişe'nin Kabri Baş Şahidesi

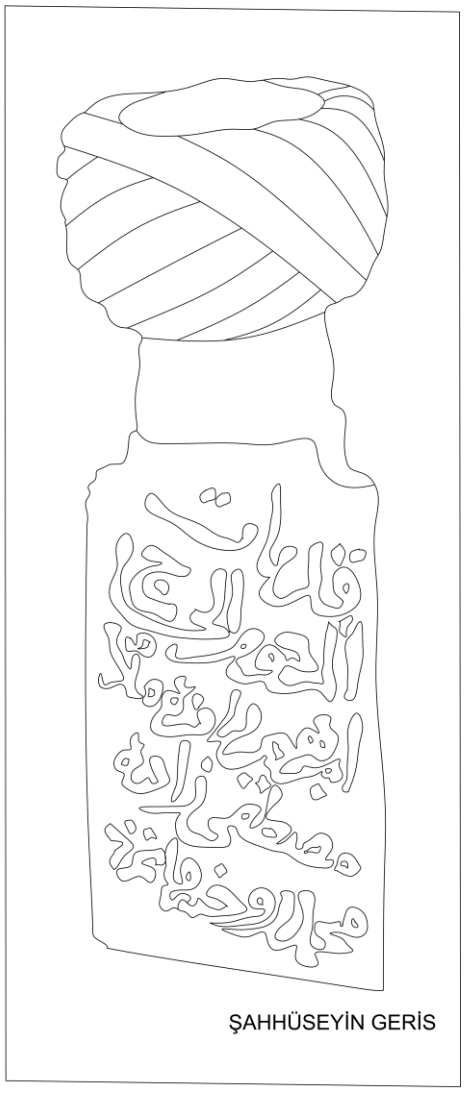

Çizim 90: Hacı İbrahim Oğlu Molla Mustafa Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahidesi

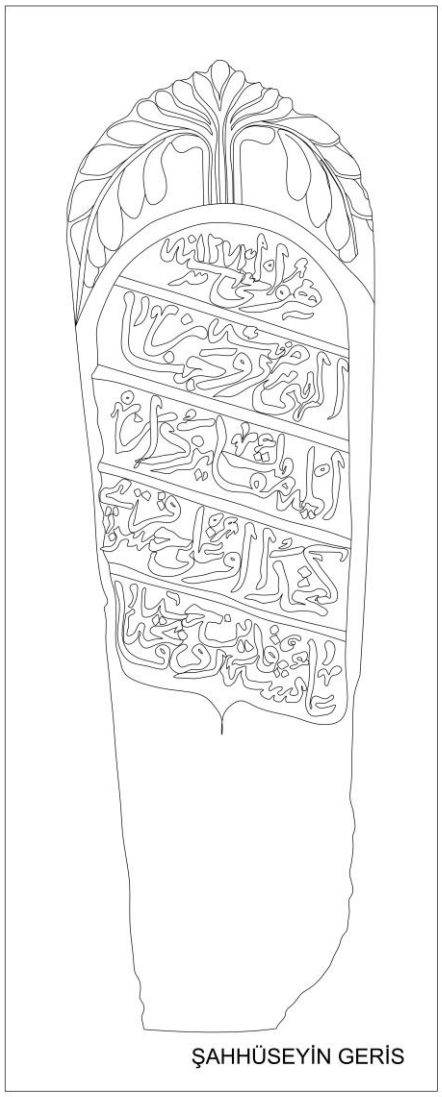

Çizim 91: Kethûda Oğlu Hasan Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi

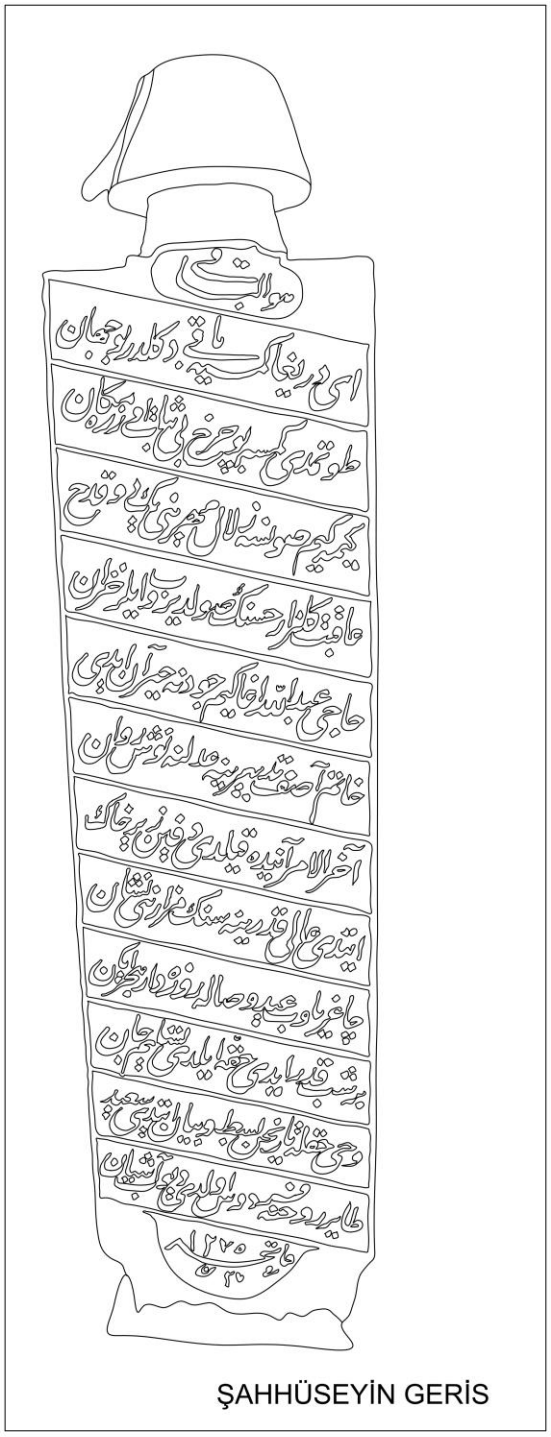

Çizim 92: Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Güre Camii Karşısı Hazire

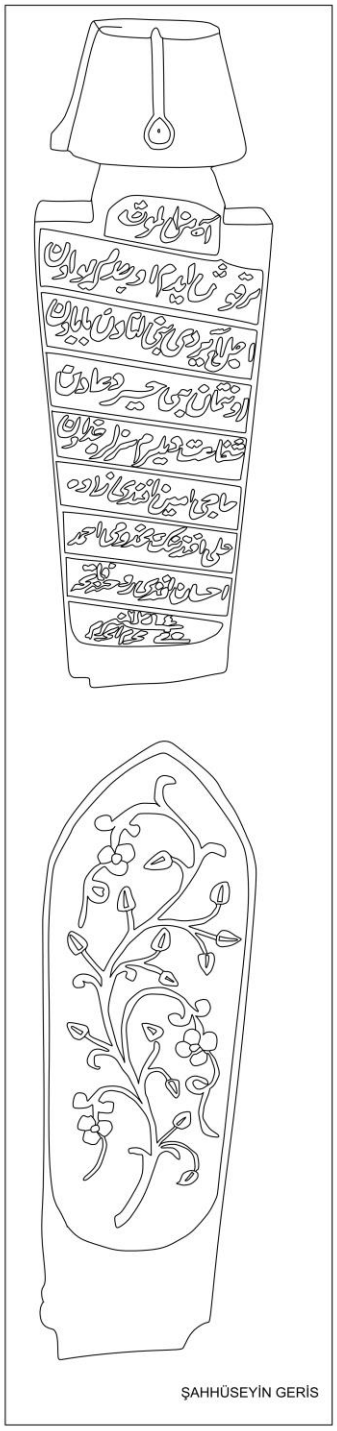

Çizim 93: Ali Efendi'nin Oğlu Ahmed İhsan Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

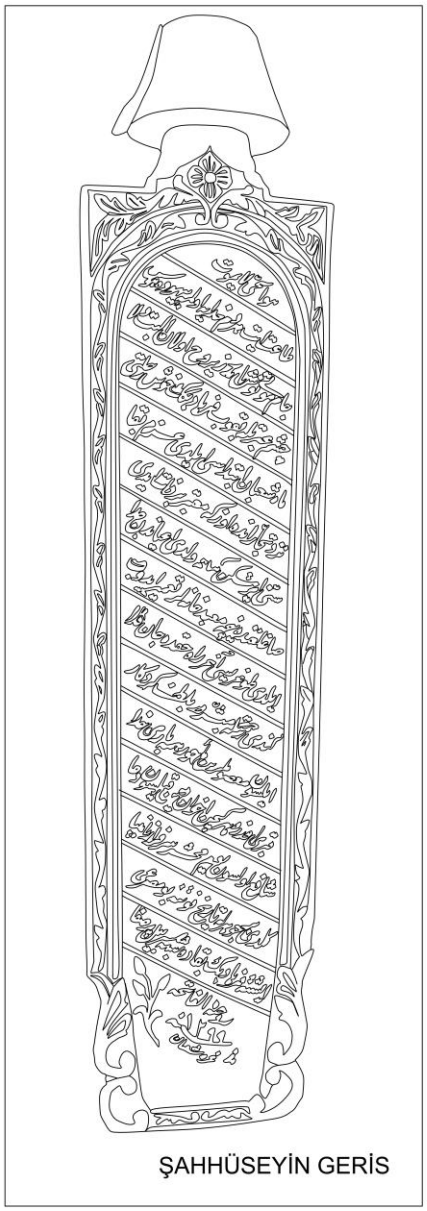

Çizim 94: Ferhad Bey'in Kabri Baş Şahidesi

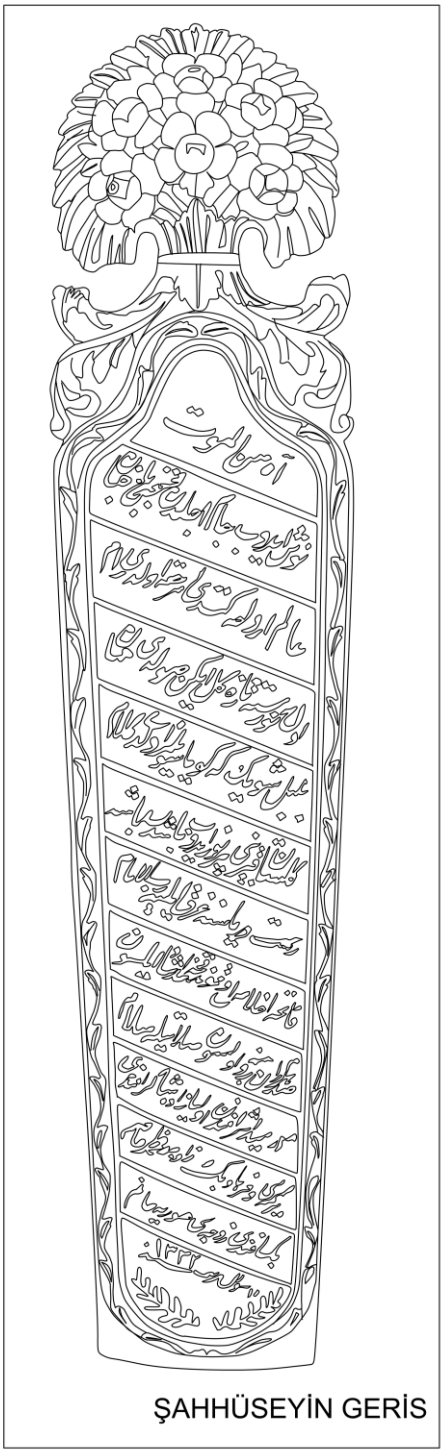

Çizim 95: Mustafa Âsım Bey Efendi'nin Eşi Huriye Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire

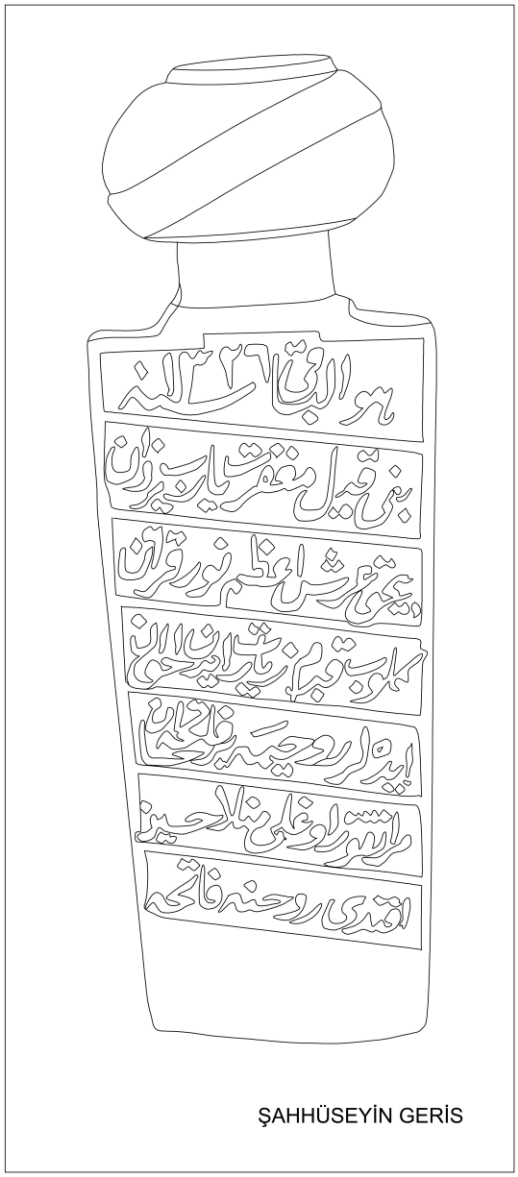

Çizim 96: Marangoz oğlu Monla Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 97: Bostancı zade Monla Ahmed'in Eşi Cemile Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Güre Merkez Mezarlık

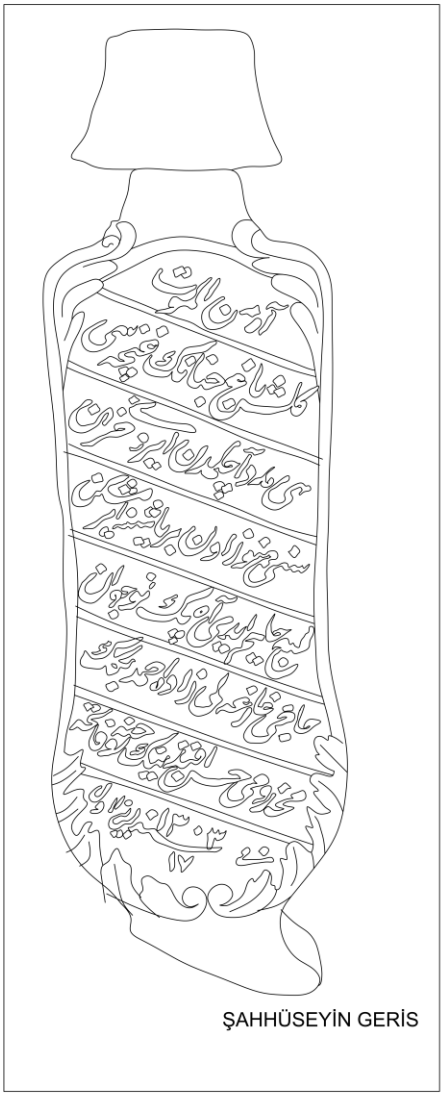

Çizim 98: Hacı Gargalı zâde Ahmed Bey'in Oğlu Hasan Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

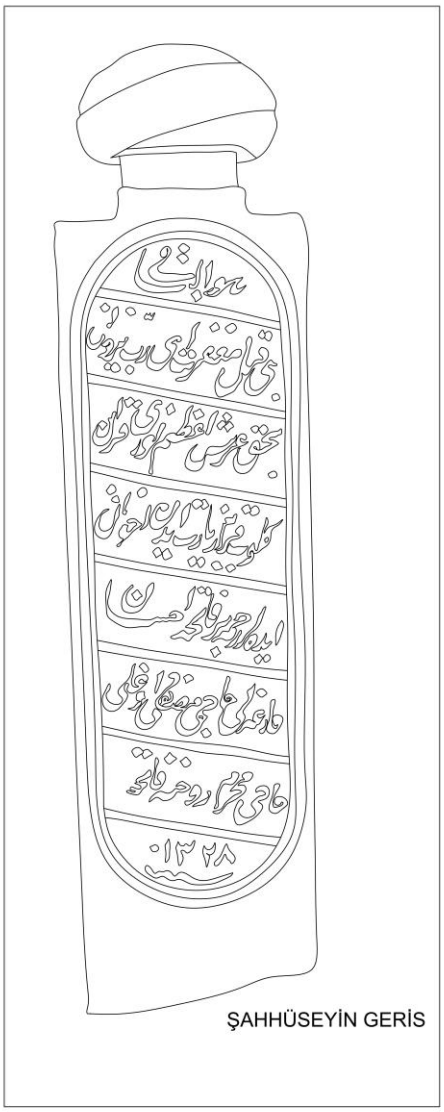

Çizim 99: Gargalı Hacı Mustafa Oğlu Hacı Muharrem'in Kabri Baş Şahidesi

Çizim 100: Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş Şahidesi

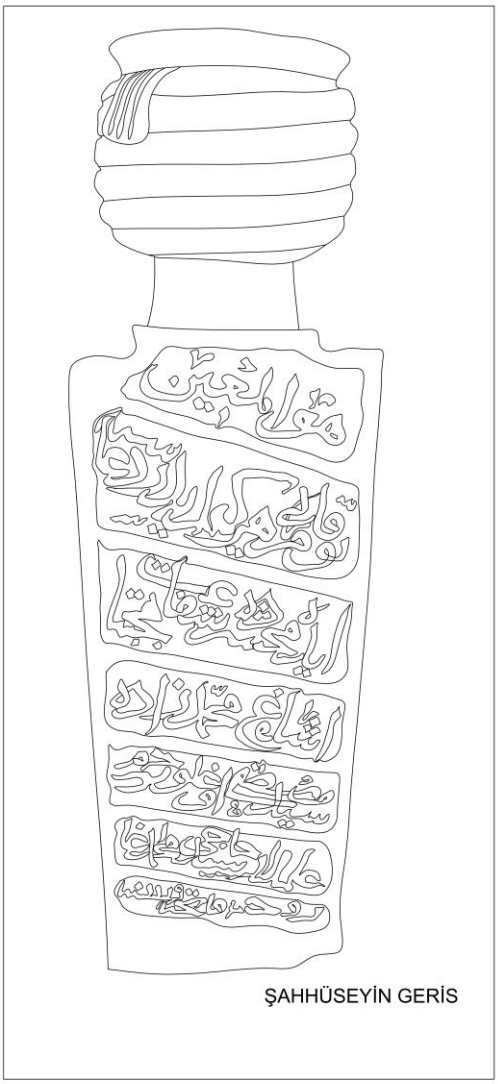

Çizim 101: Seyyid Mustafa'nın Oğlu Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

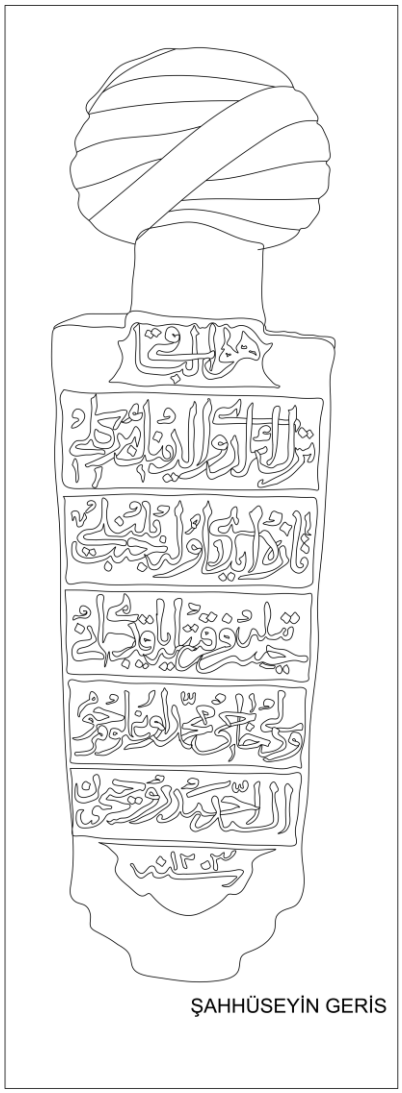

Çizim 102: Hacı Muhammed Oğlu Seyyid Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi

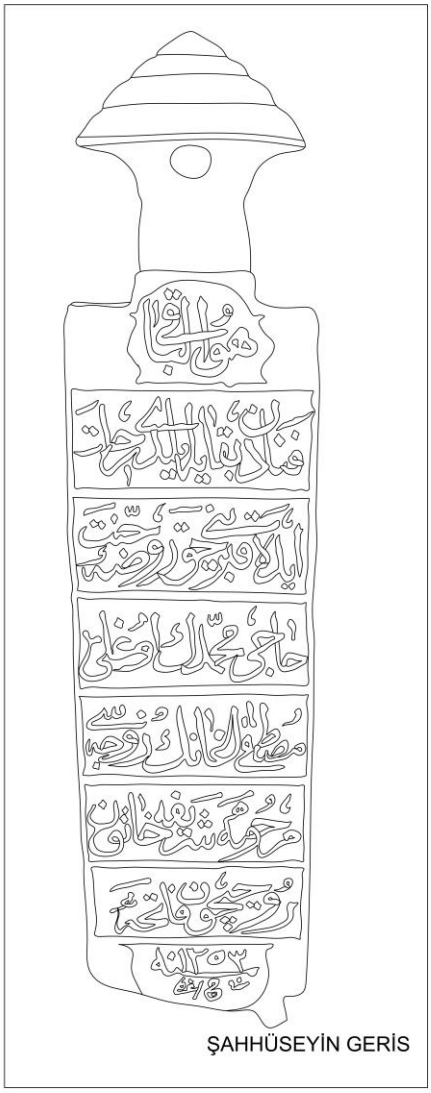

Çizim 103: Mustafa Ağa'nın Eşi Şerife Hatun'nun Kabri Baş Şahidesi

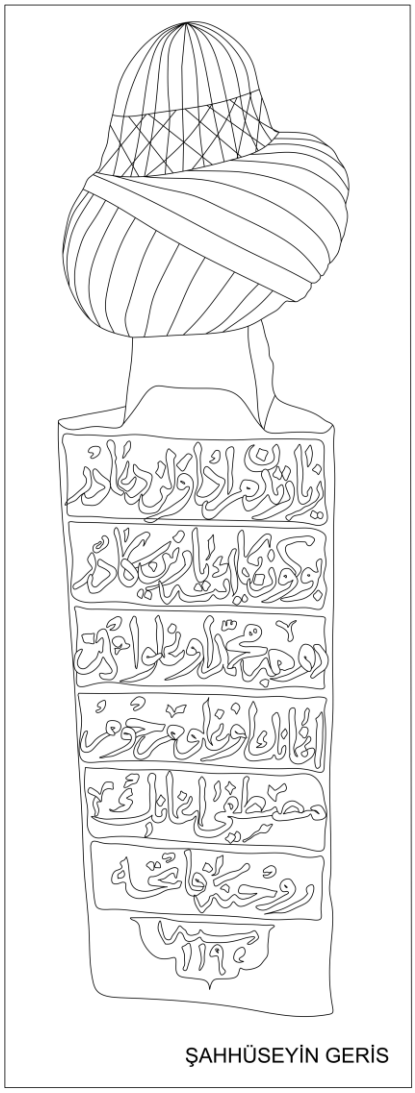

Çizim 104: Emin Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

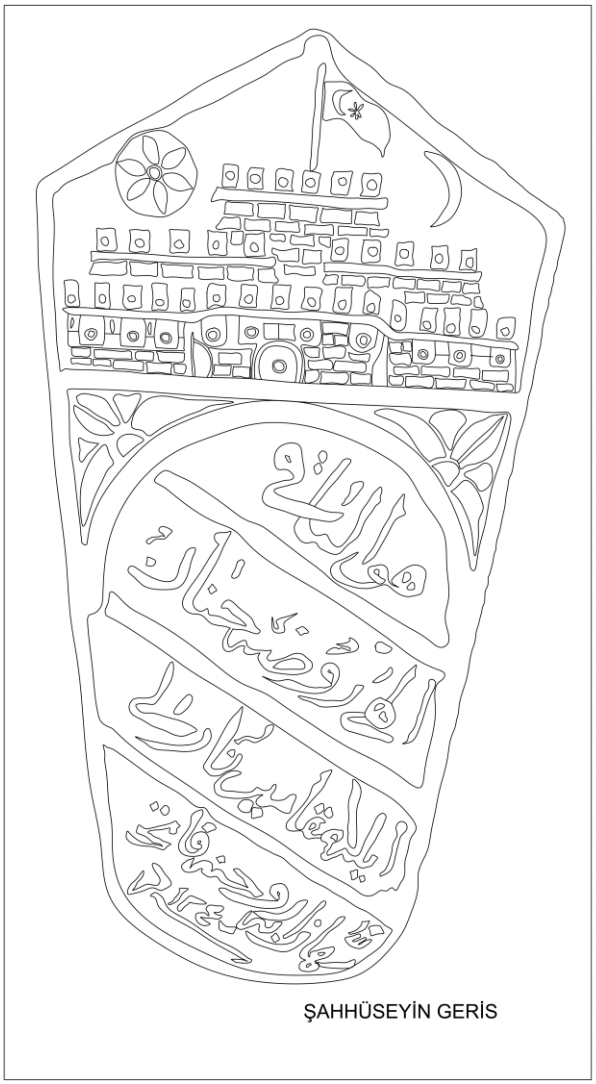

Çizim 105: Ümmühan Ebe'nin Kabri Baş Şahidesi

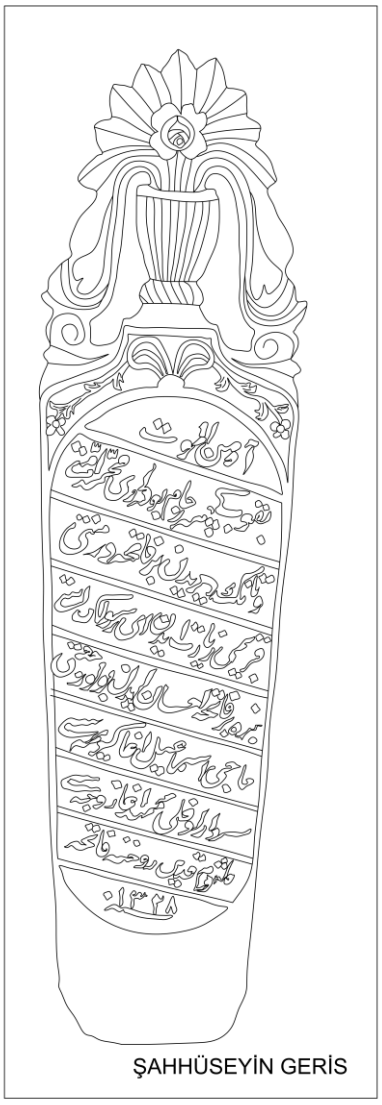

Çizim 106: Serdar Oğlu Mehmed Ağa Eşi Gülsüm Kadın'ın Kabri Baş Şahidesi

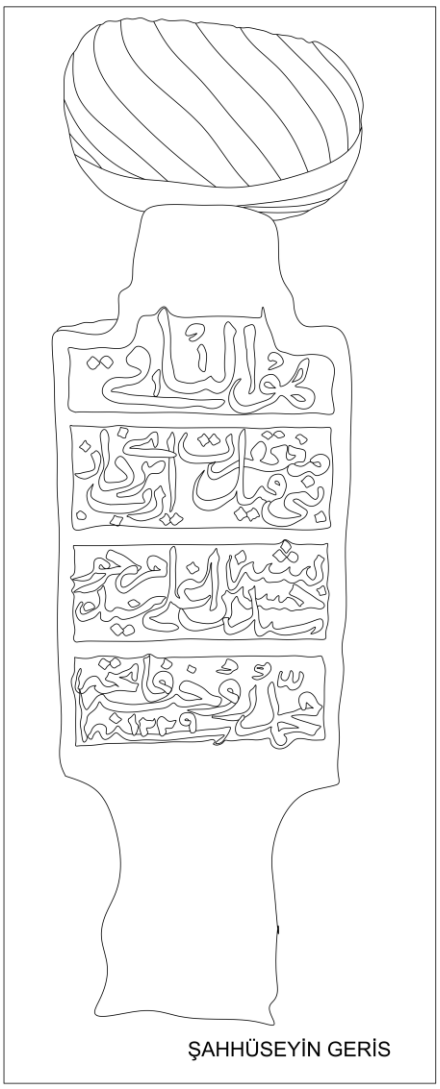

Çizim 107: Seyyid Hasan Paşa Oğlu Seyyid Muhammed'in Kabri Baş Şahide

Çizim 108: Hacı Süleyman Ağa'nın Eşi Şerife Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

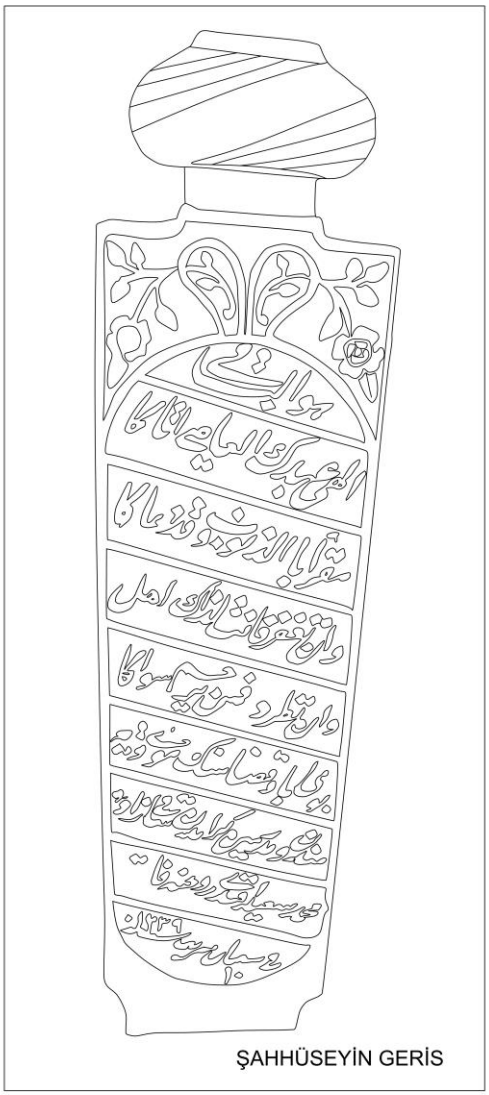

Çizim 109: Sâki Oğlu Mehmed Said Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

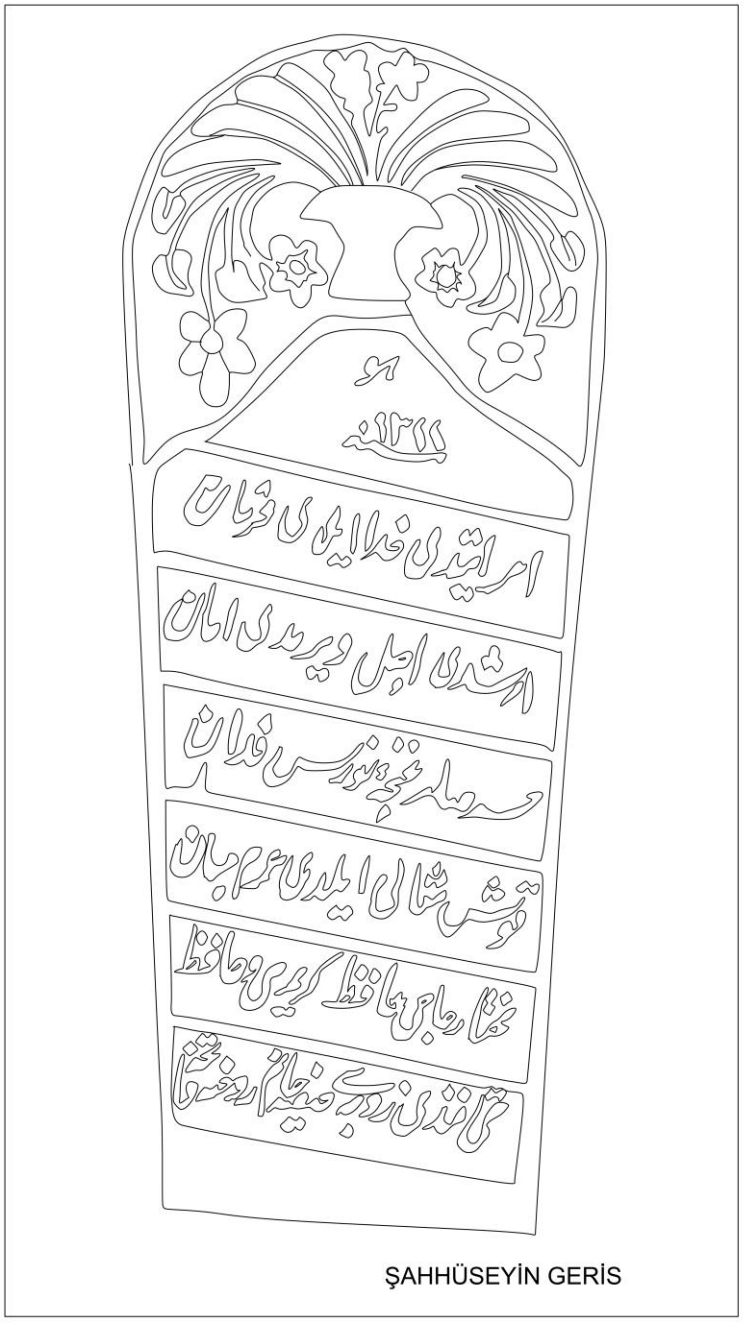

Çizim 110: Muhtar Hacı Hafız'ın Kızı Safiye Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Narlı Köyü Camii Haziresi

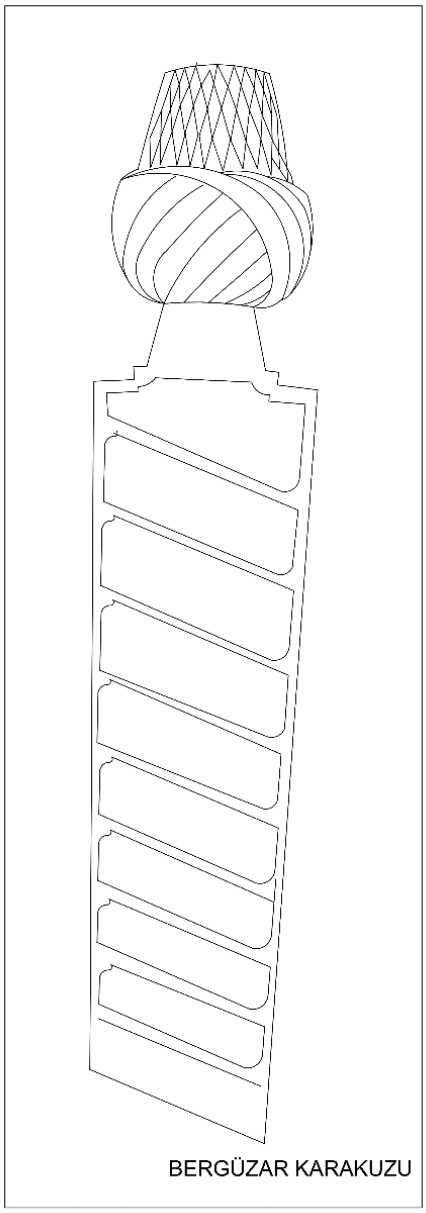

Çizim 111: Kocabıyık Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

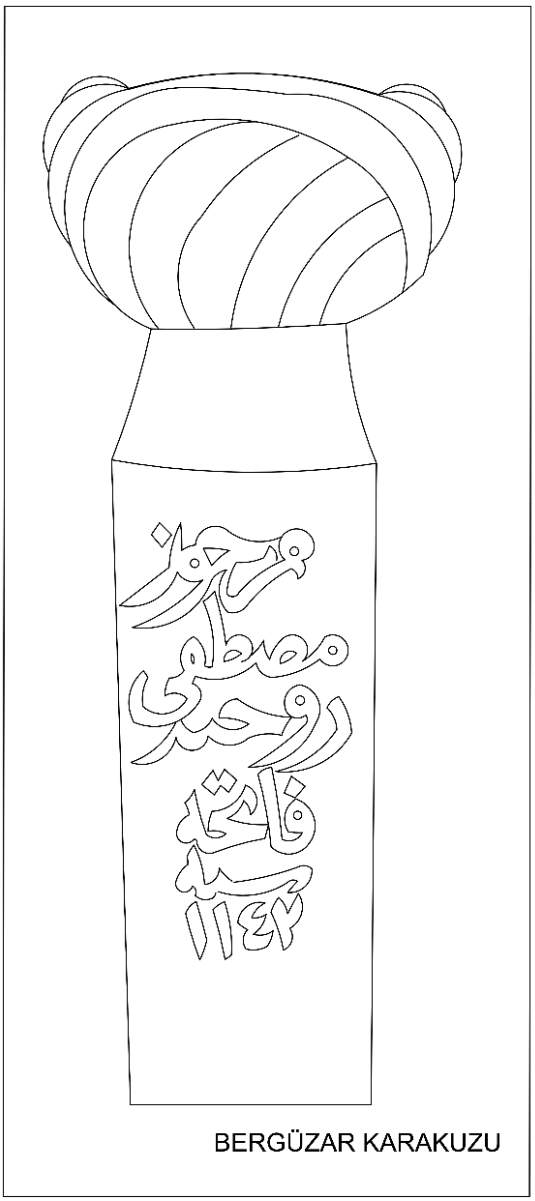

Çizim 112: Mustafa'nın Kabri Baş Şahidesi

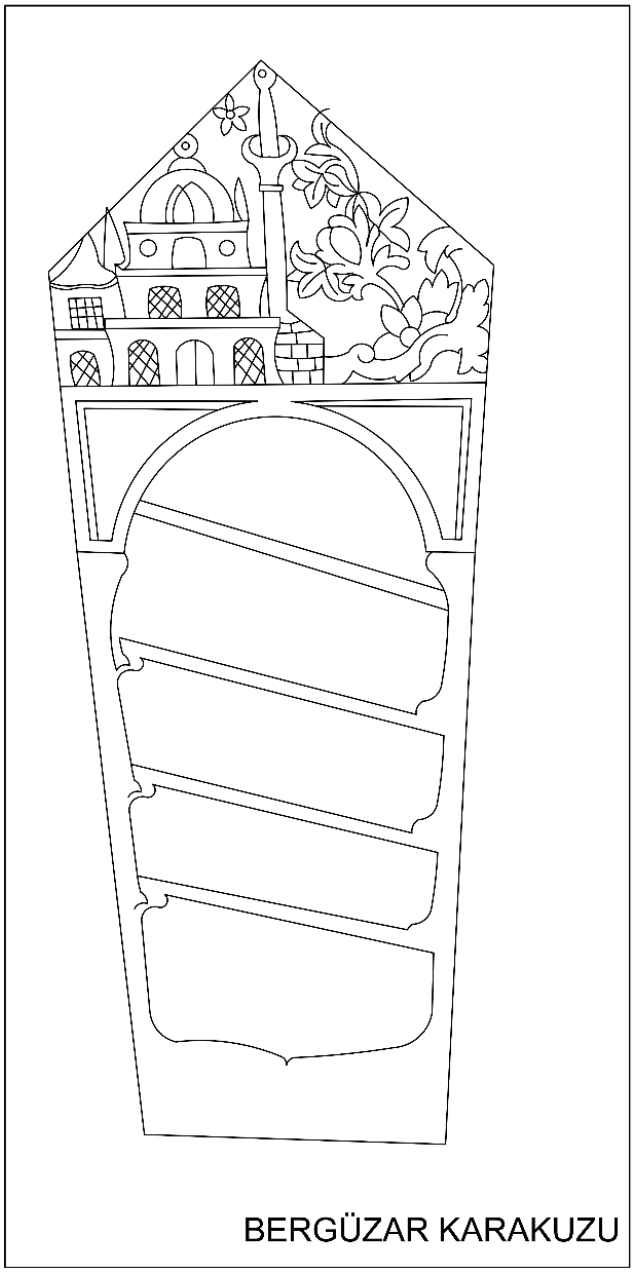

Çizim 113: İbrahim Kızı Aişe'nin Kabri Baş Şahidesi

Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı

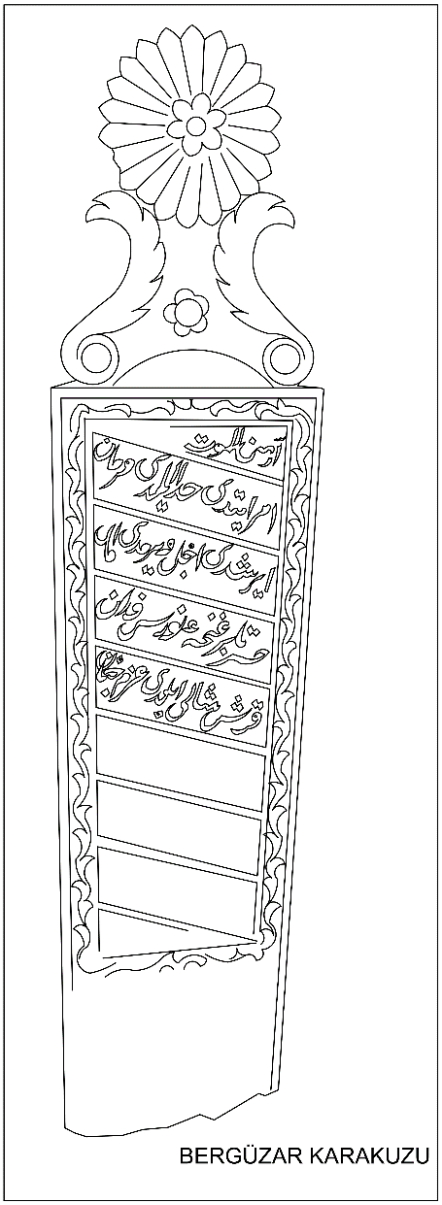

Çizim 114: Çerkes Musa Efendi Oğlu Hüseyin Çavuş Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

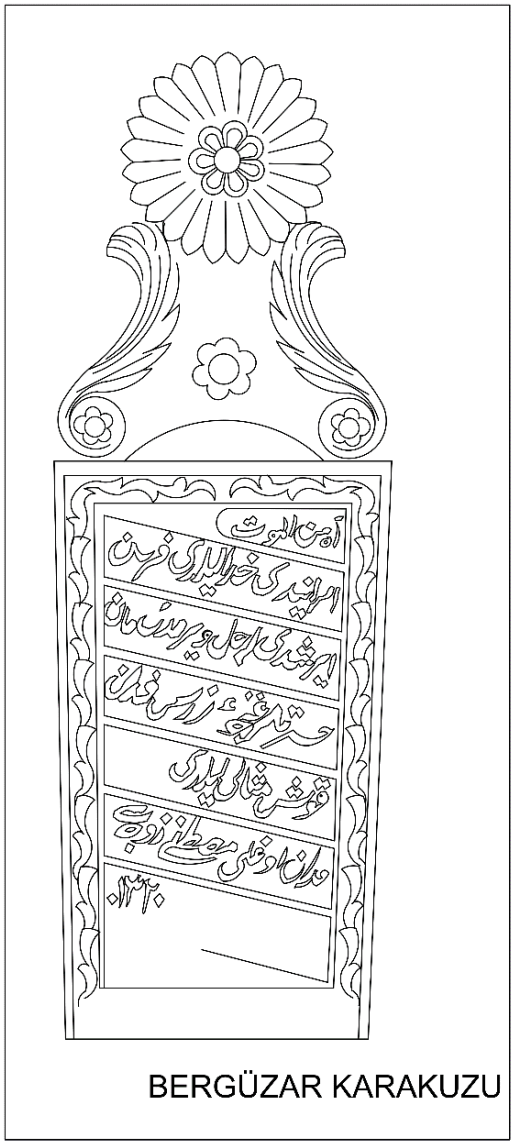

Çizim 115: Adan Oğlu Mustafa Eşi Âişe'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 116: Adan oğlu Mustafa Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

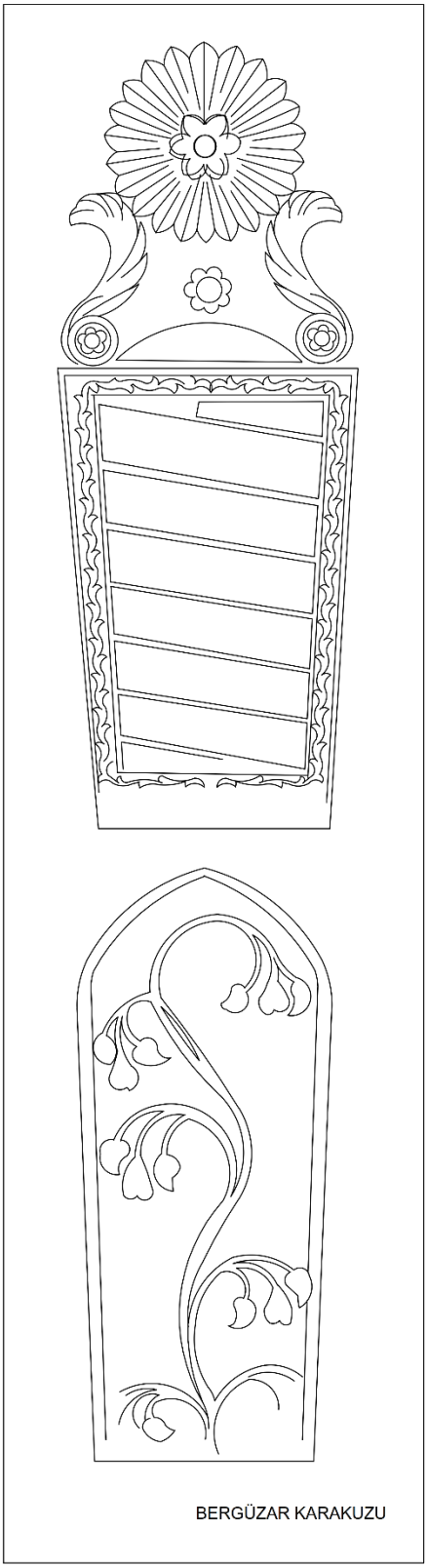

Çizim 117: Adan oğlu Ahmed Ağa Kızı Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Erdek

Erdek Şehitlik Mezarlığı

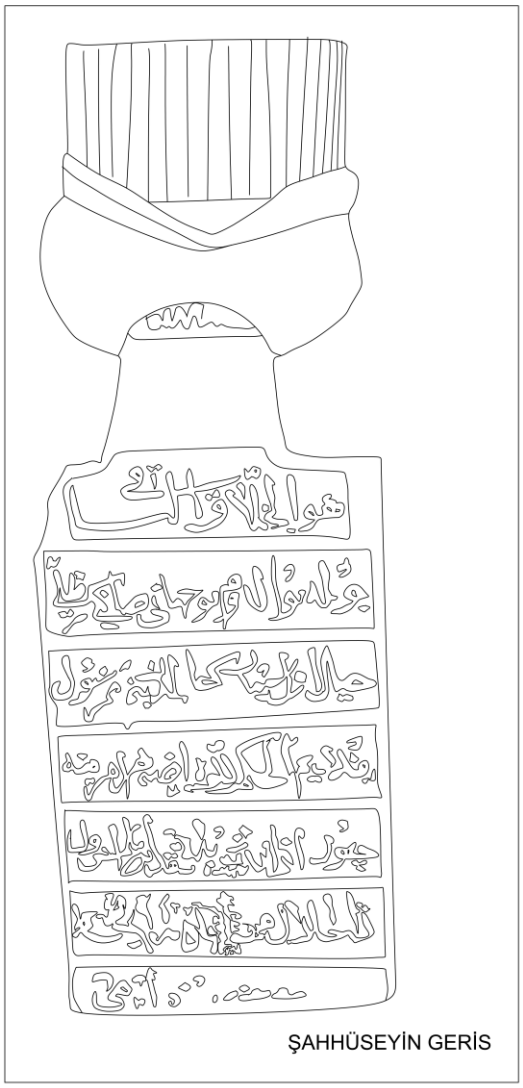

Çizim 118: Memiş Ağa'nın Damadı …'nın Kabri Baş

Çizim 119: Kumba Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahide

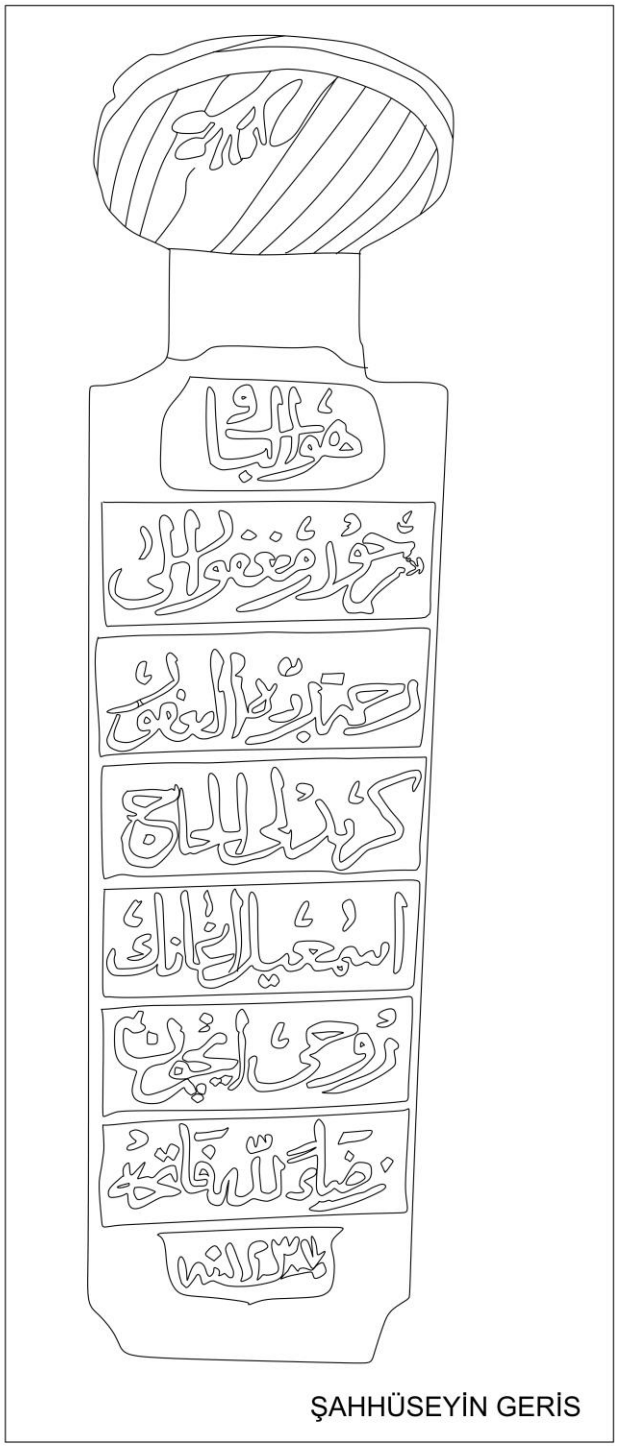

Çizim 120: Girid'li Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidi

Gömeç

Gömeç Yaya Camii Haziresi

Çizim 121: Mahmud Ağa'nın Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

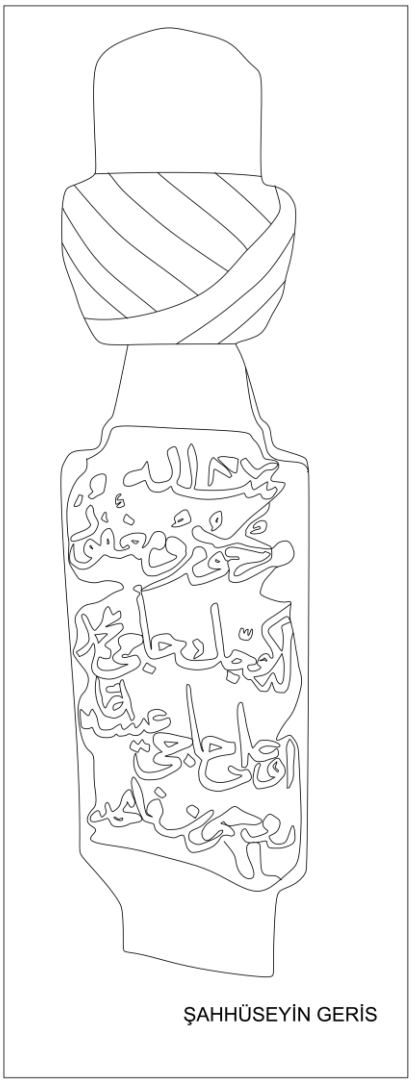

Çizim 122: Küçük Hacı Mehmed'in Oğlu Hacı İsa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

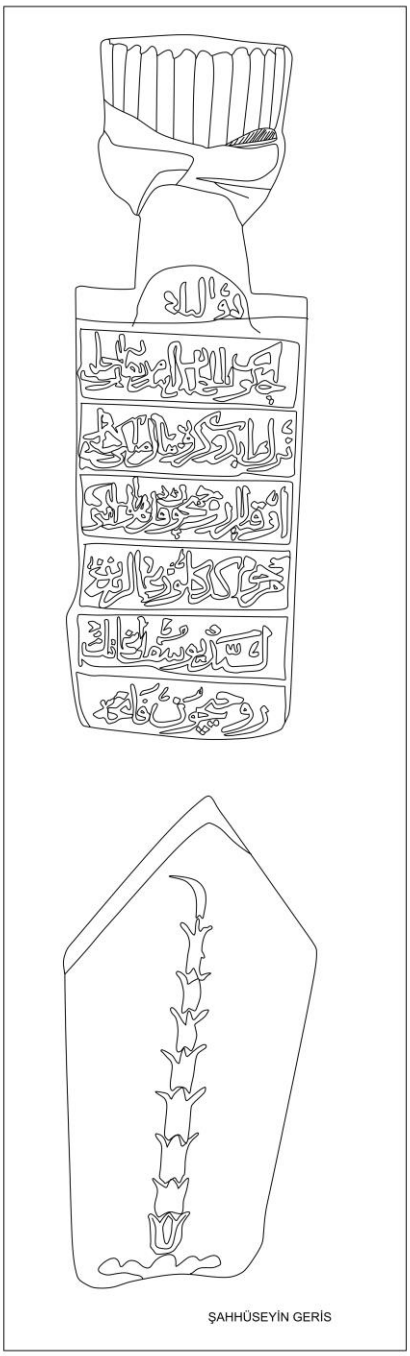

Çizim 123: Seyyid Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Gönen

Gönen Asri Mezarlık

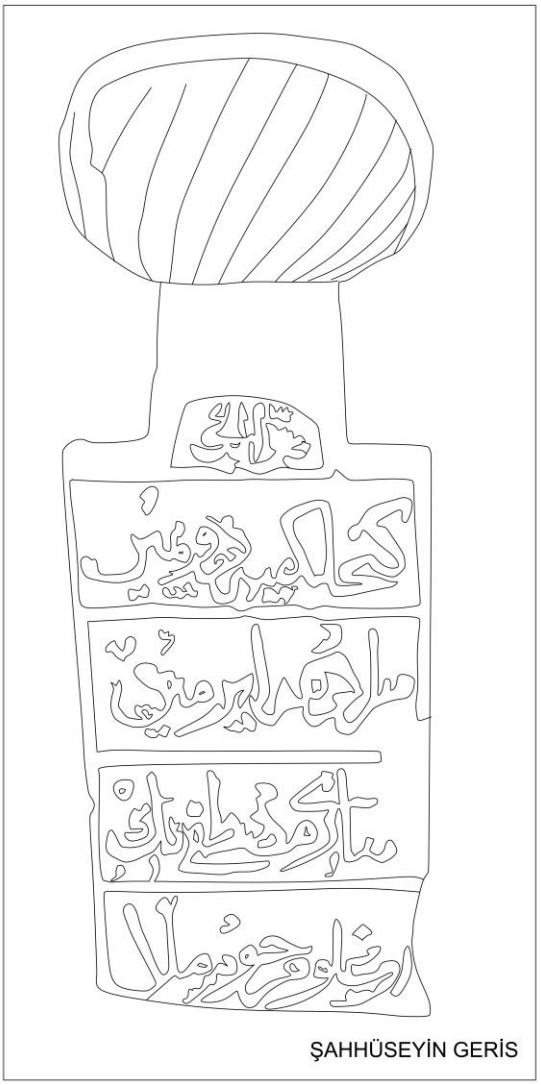

Çizim 124: Mustafa'nın Oğlu Monla …'nın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 125: Hüsam Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş Şahidesi

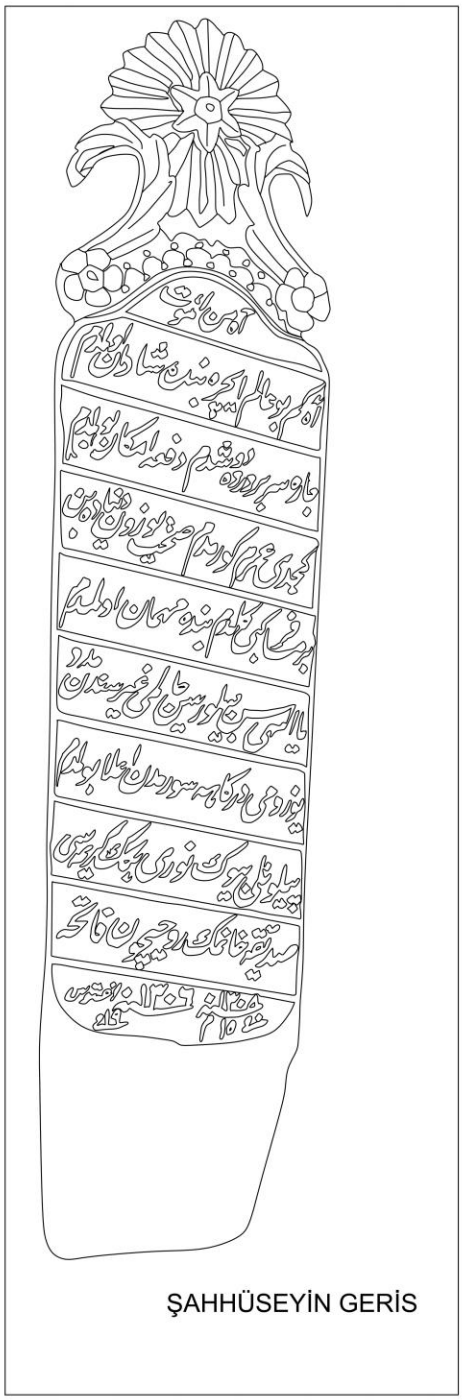

Çizim 126: Nuri Bey'in Kızı Sıddıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Gönen Karalar Köyü Mezarlığı

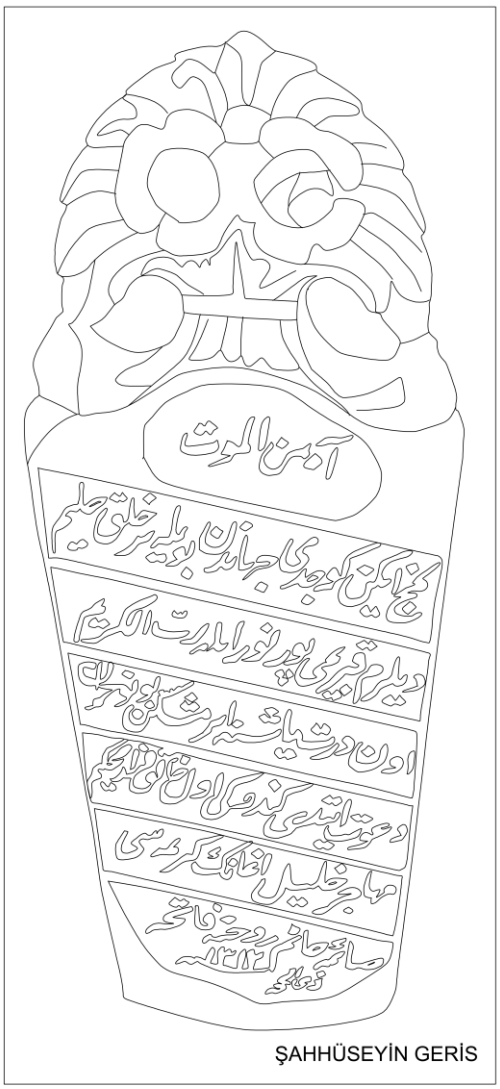

Çizim 127: Halil Ağa'nın Kızı Saime Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

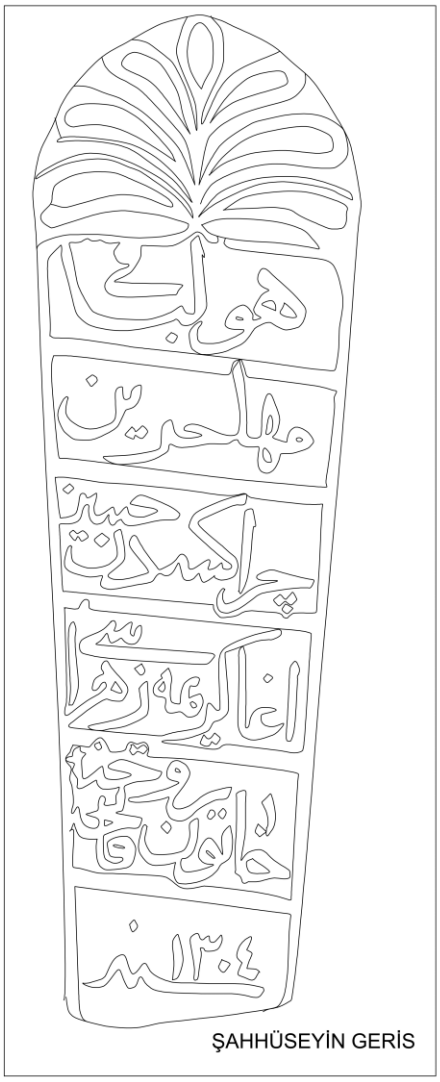

Çizim 128: Hüseyin Ağa'nın Kızı Zehra Hatun'un Kabri Baş Şahidesi

Gönen Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı

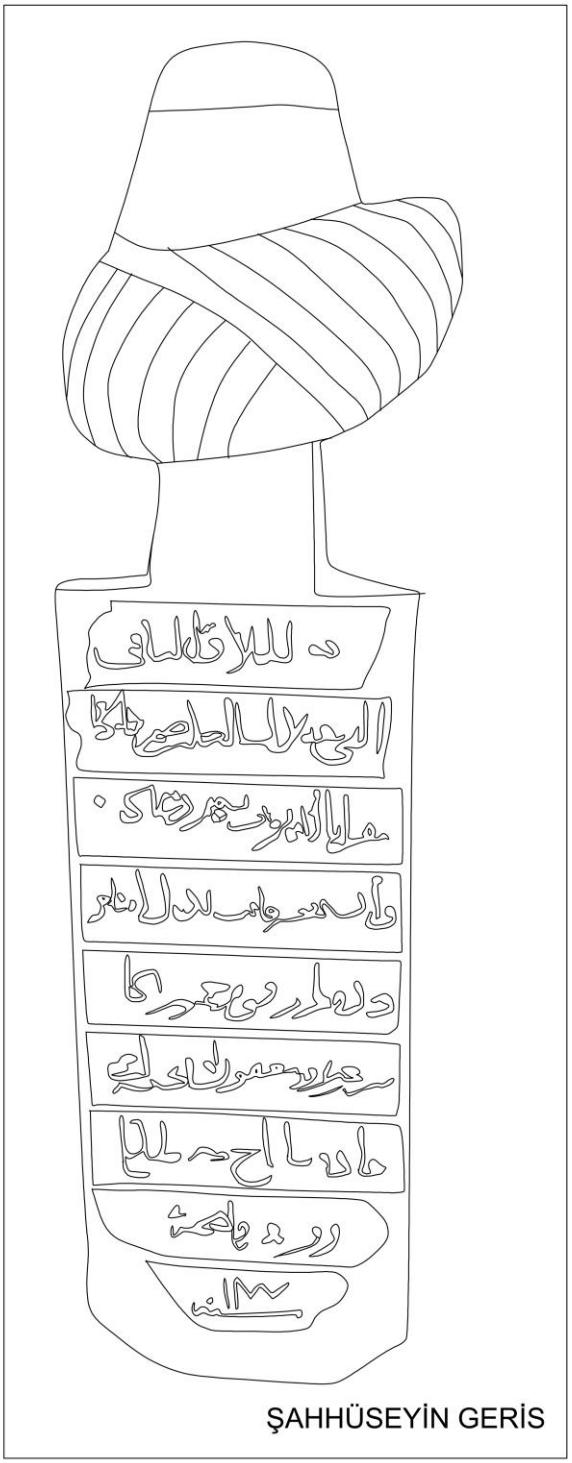

Çizim 129: Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Gönen Gökçepınar Köyü Mezarlığı

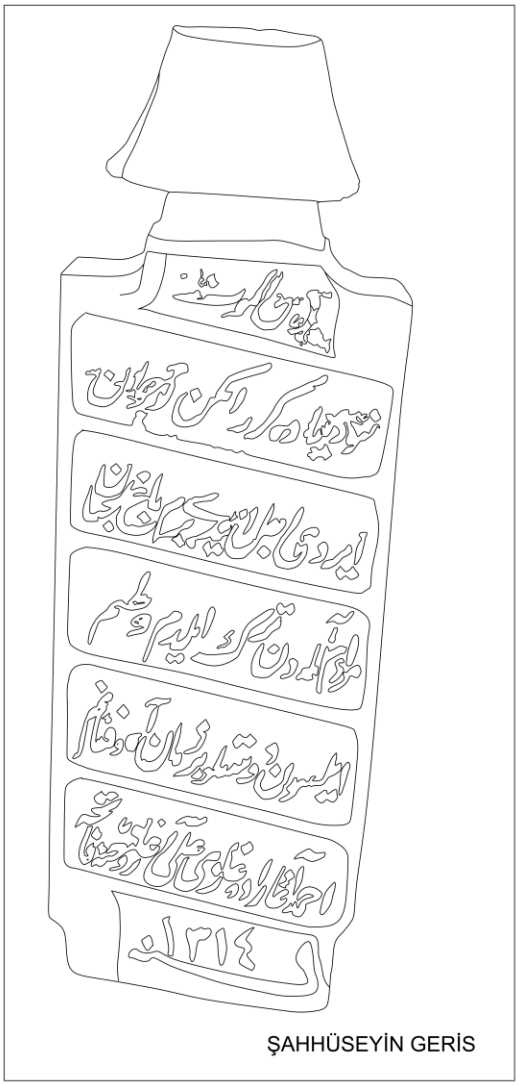

Çizim 130: Ahmed Ağa'nın Oğlu Gâzi Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

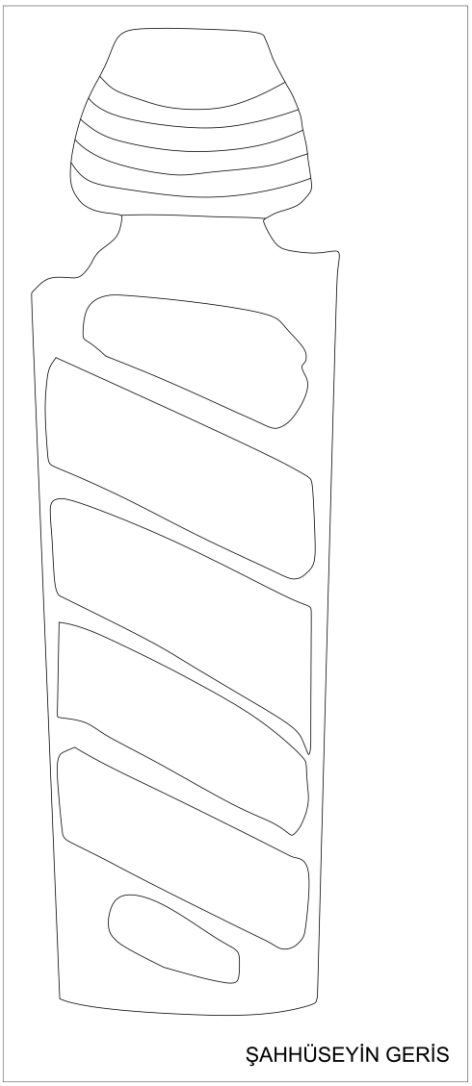

Çizim 131: Köse Muhammed'in Oğlu Monla Hasan'ın Kabri Baş Şahidesi

Gönen Sarıköy Mezarlık

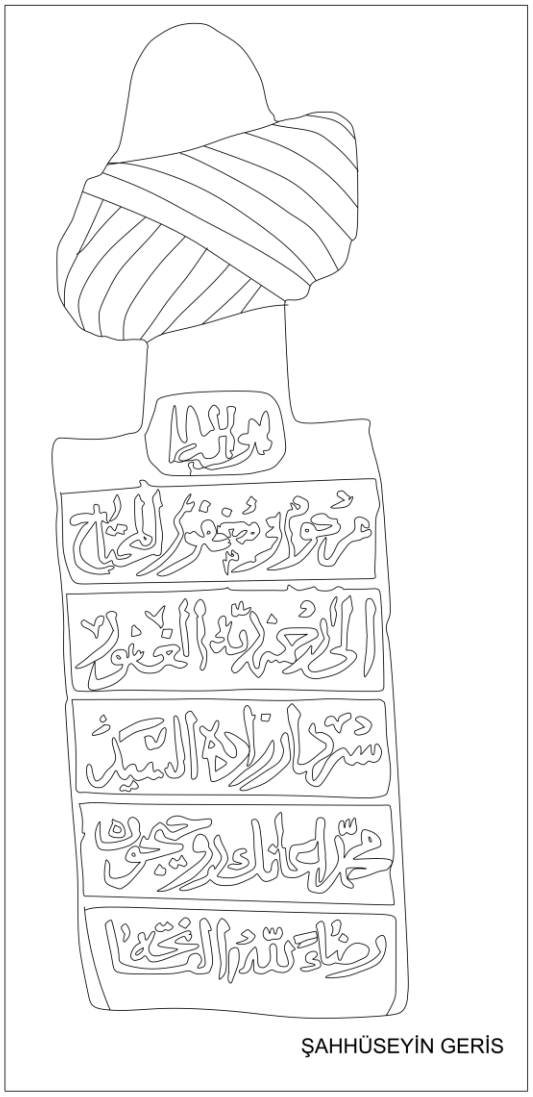

Çizim 132: Serdar Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

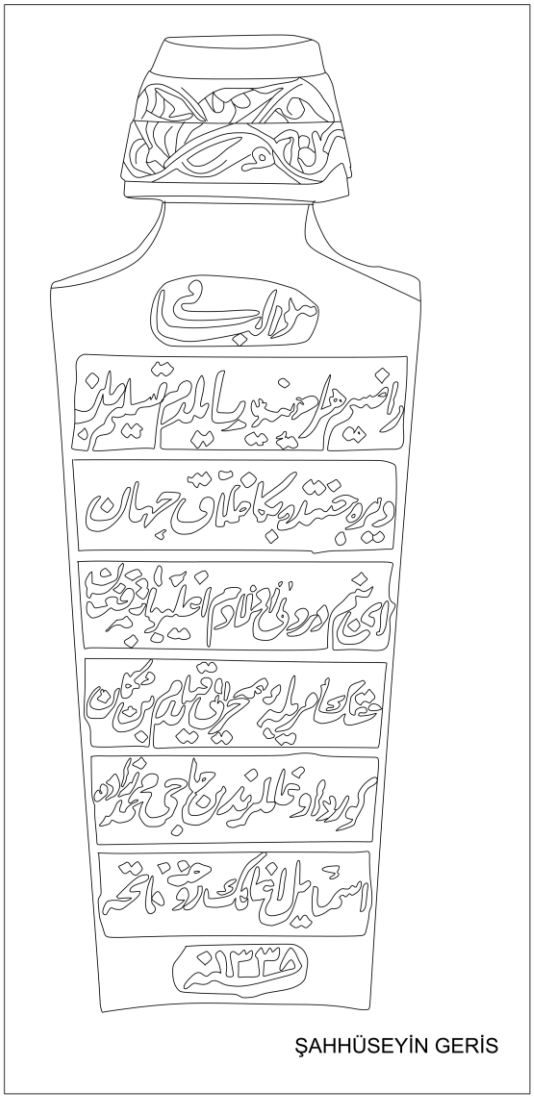

Çizim 133: Hacı Mehmed'in Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 134: Mehmed'in Oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

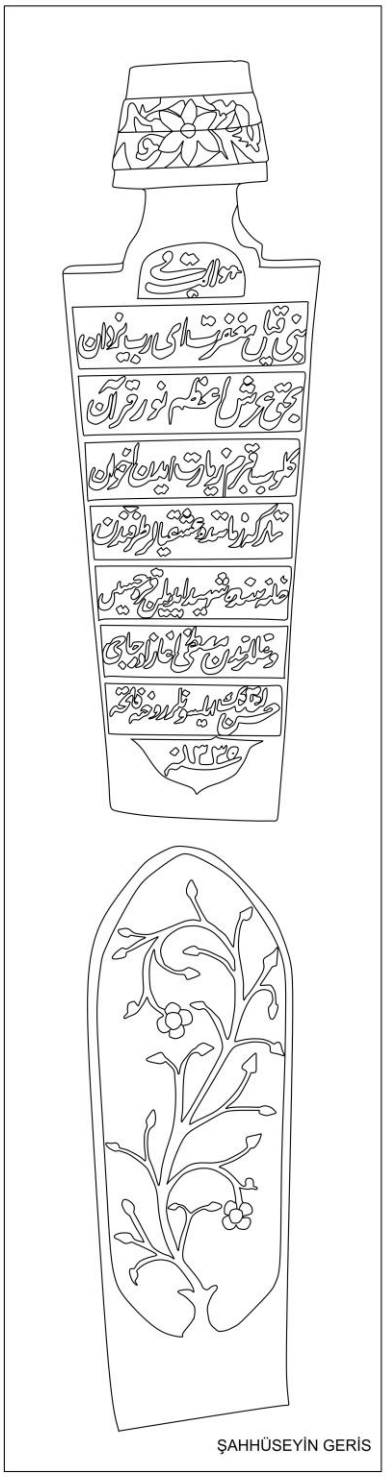

Çizim 135: Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Oğlu Baş Şahidesi

Havran

Havran Merkez Mezarlık

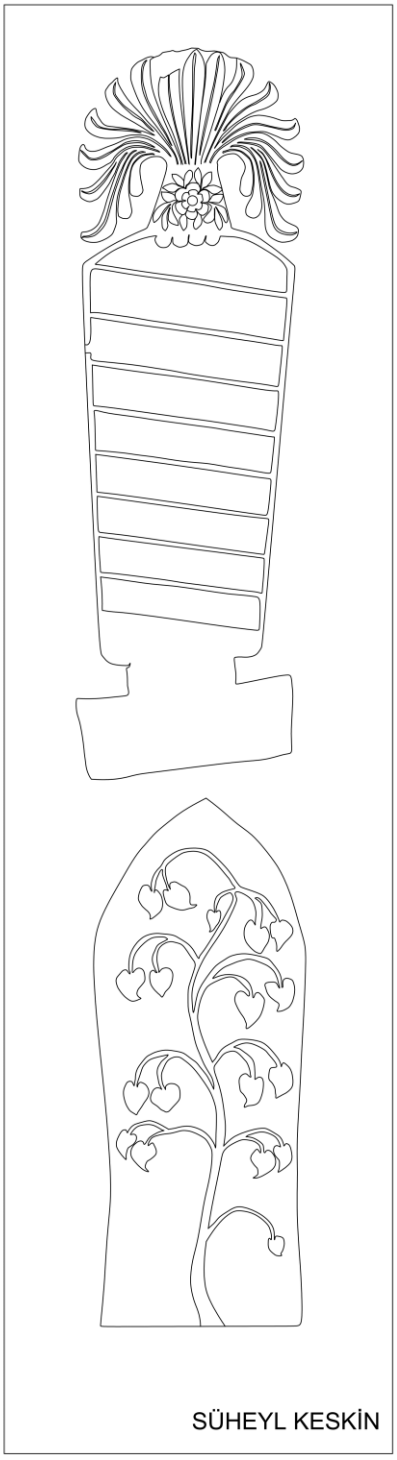

Çizim 136: Kethûda Oğlu Mehmet Ağa'nın Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak

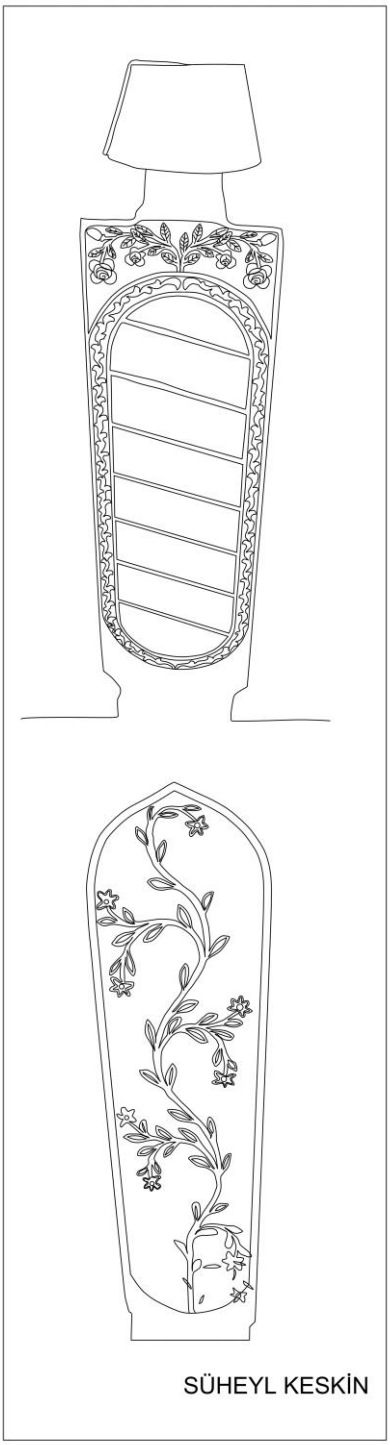

Çizim 137: Mehmet Ağa'nın Oğlu Muhammed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Şahidesi

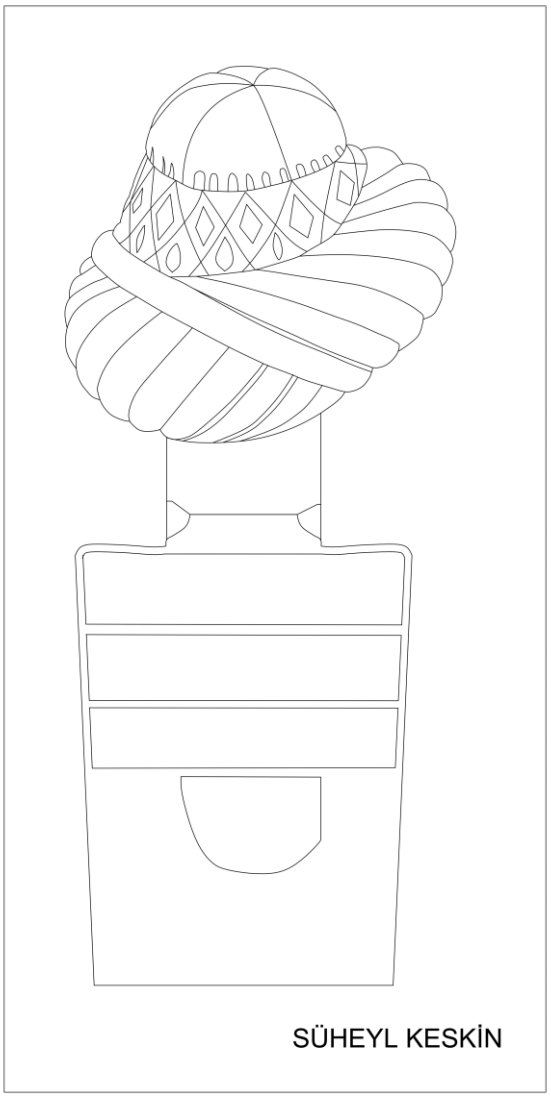

Çizim 138: Mehmet Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

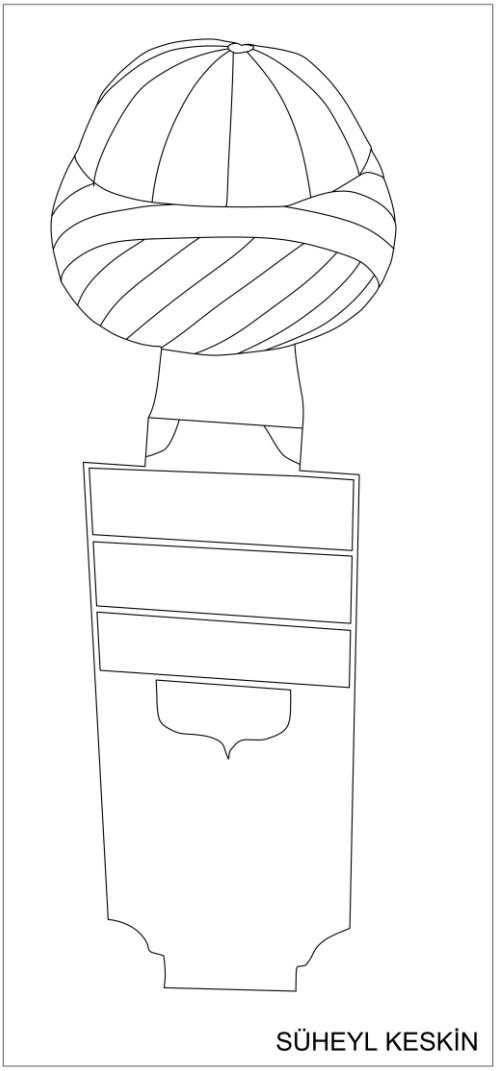

Çizim 139: Süleyman Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

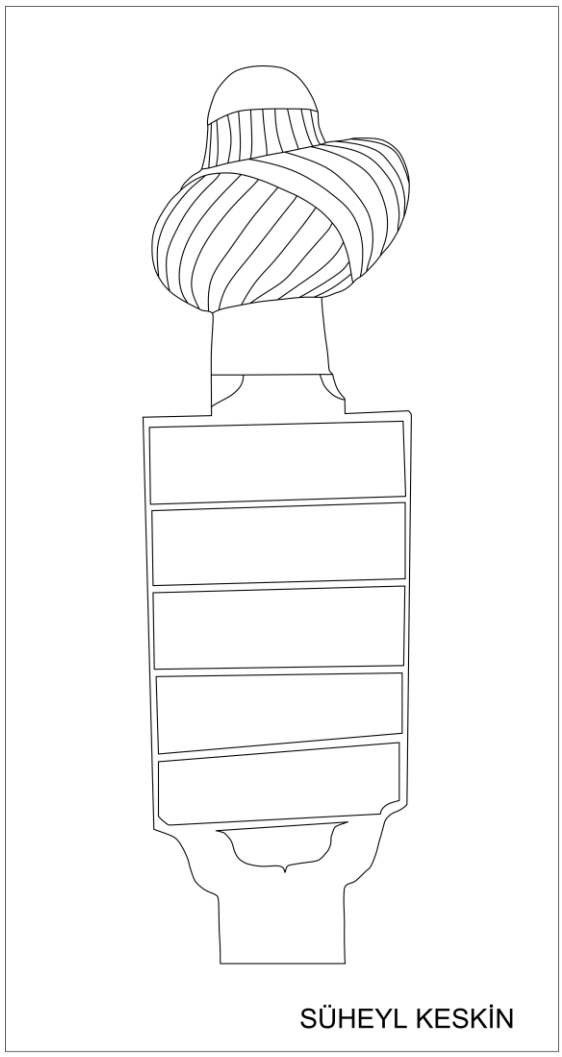

Çizim 140: Uzun Hüseyin oğlu Hasan'ın oğlu Muhammed Çelebi'nin Kabri Baş Şahide

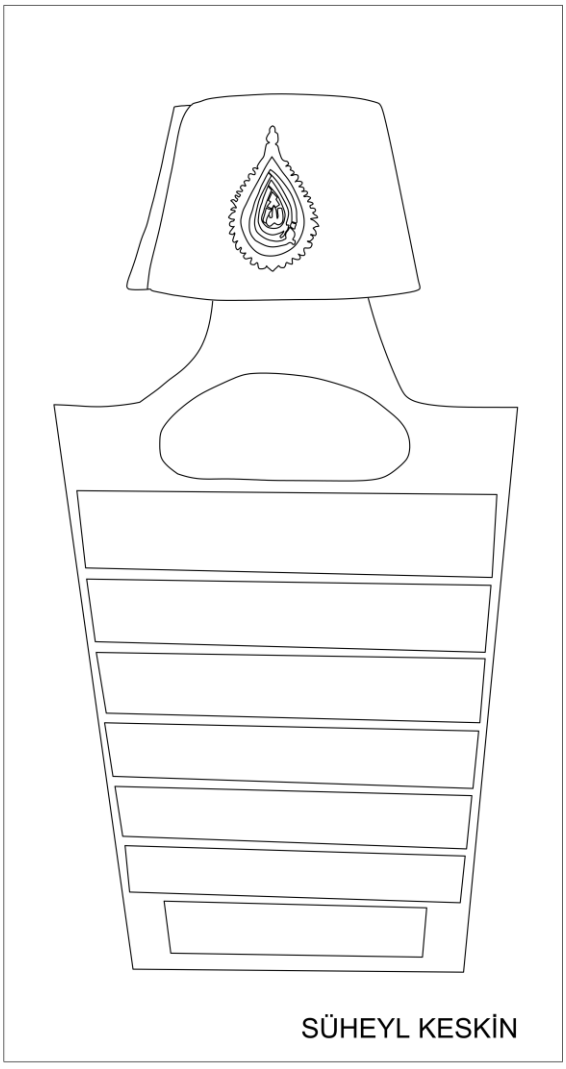

Çizim 141: Rıza Efendi'nin Oğlu Nuri Efendi'nin Kabri Baş Şahide

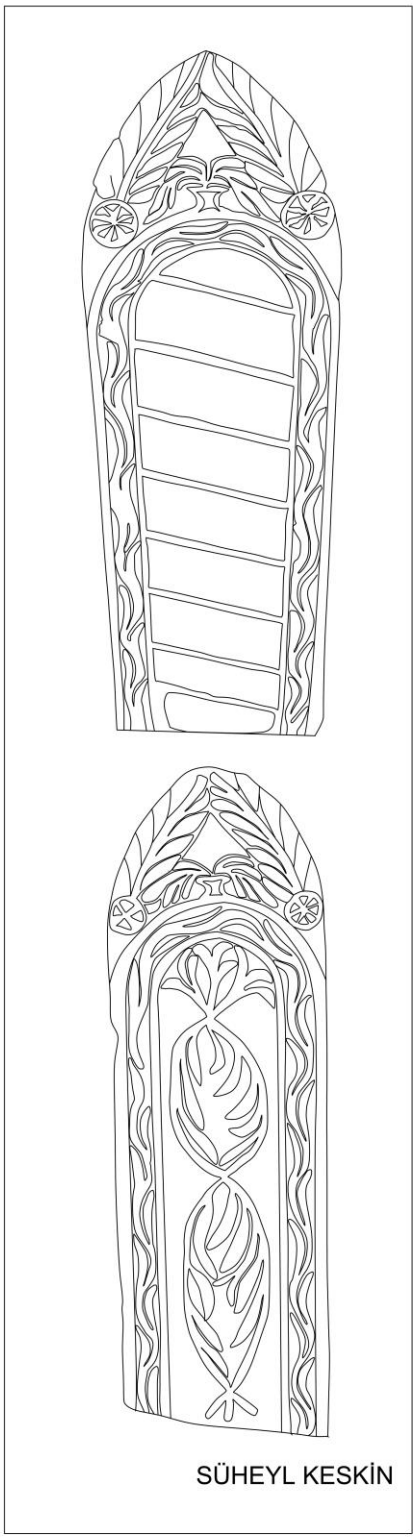

Çizim 142: İdris'in Kızı Ümmühan'nın Kabri

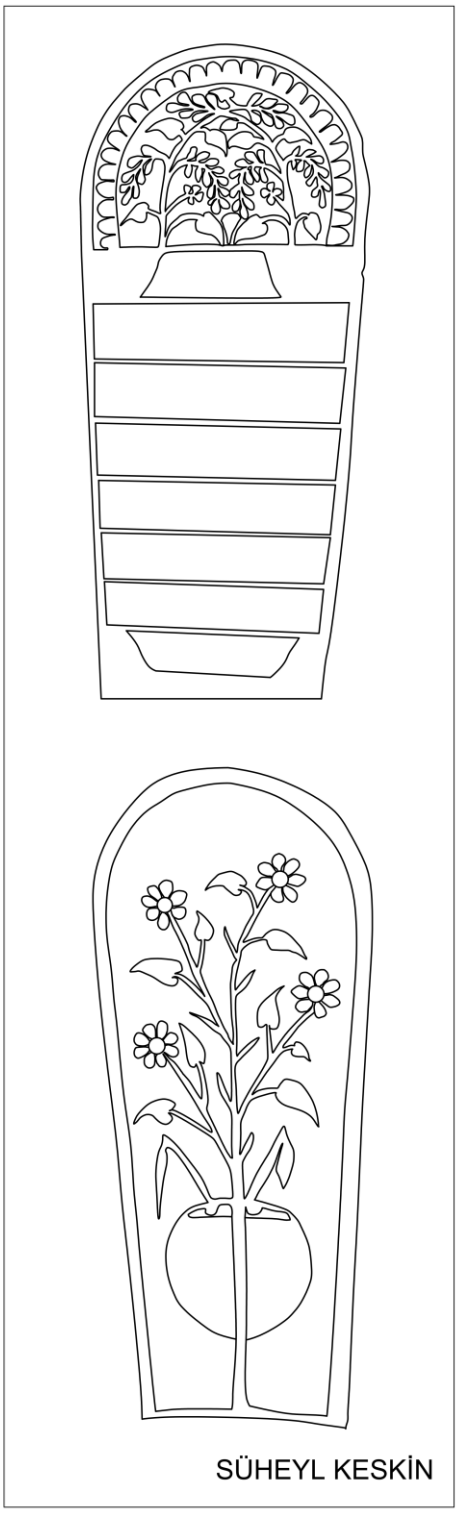

Çizim 143: Halil Tulûm Kızı Zehra Hanım'ın

Baş Şahide

Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

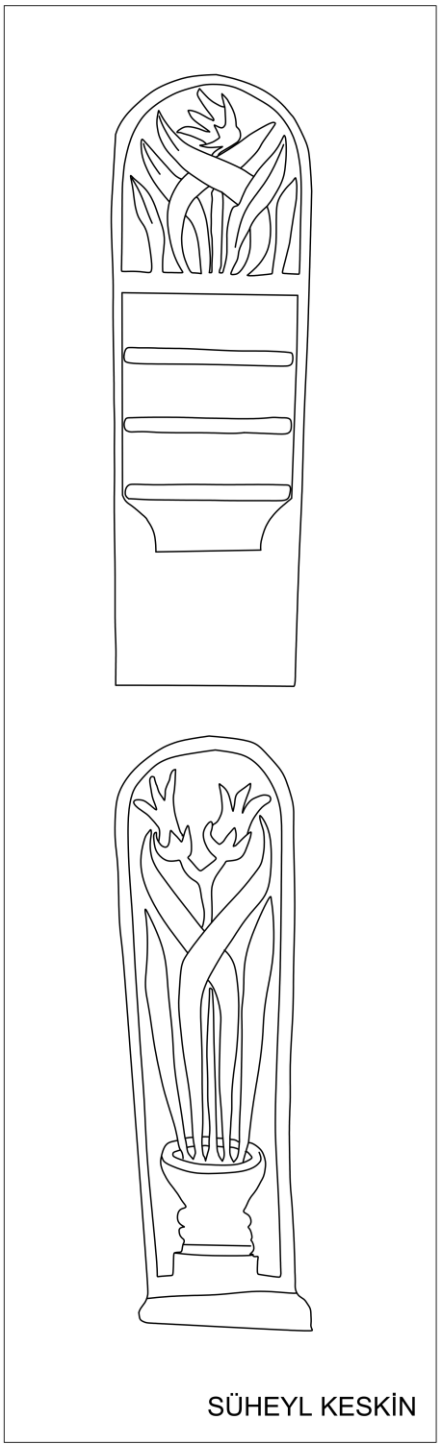

Çizim 144: Tulumoğlu Muharrem Eşi Aişe Dudu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

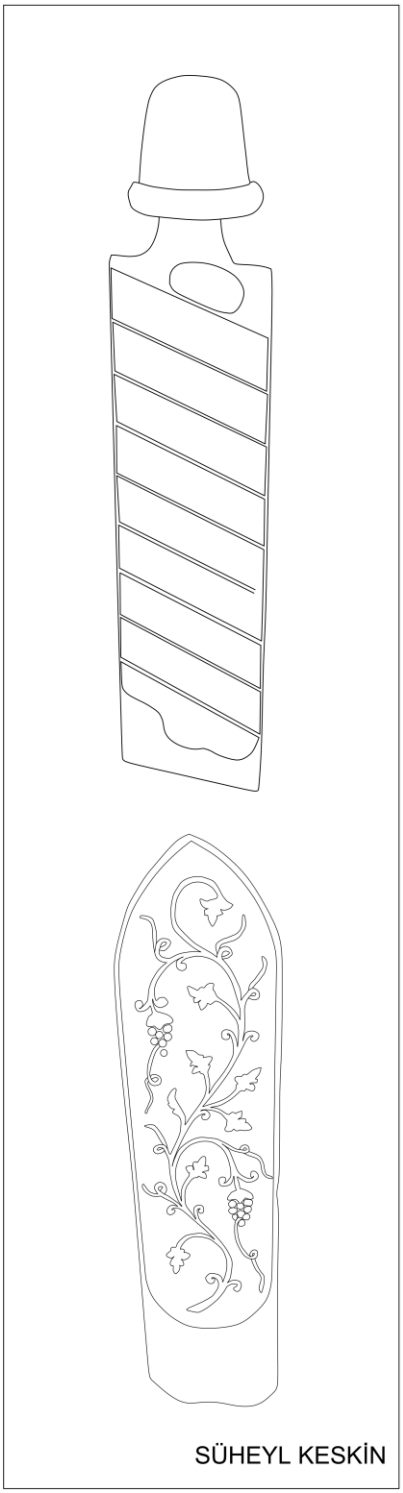

Çizim 145: Tulumzâde Hacı Mustafa Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak

Şahidesi

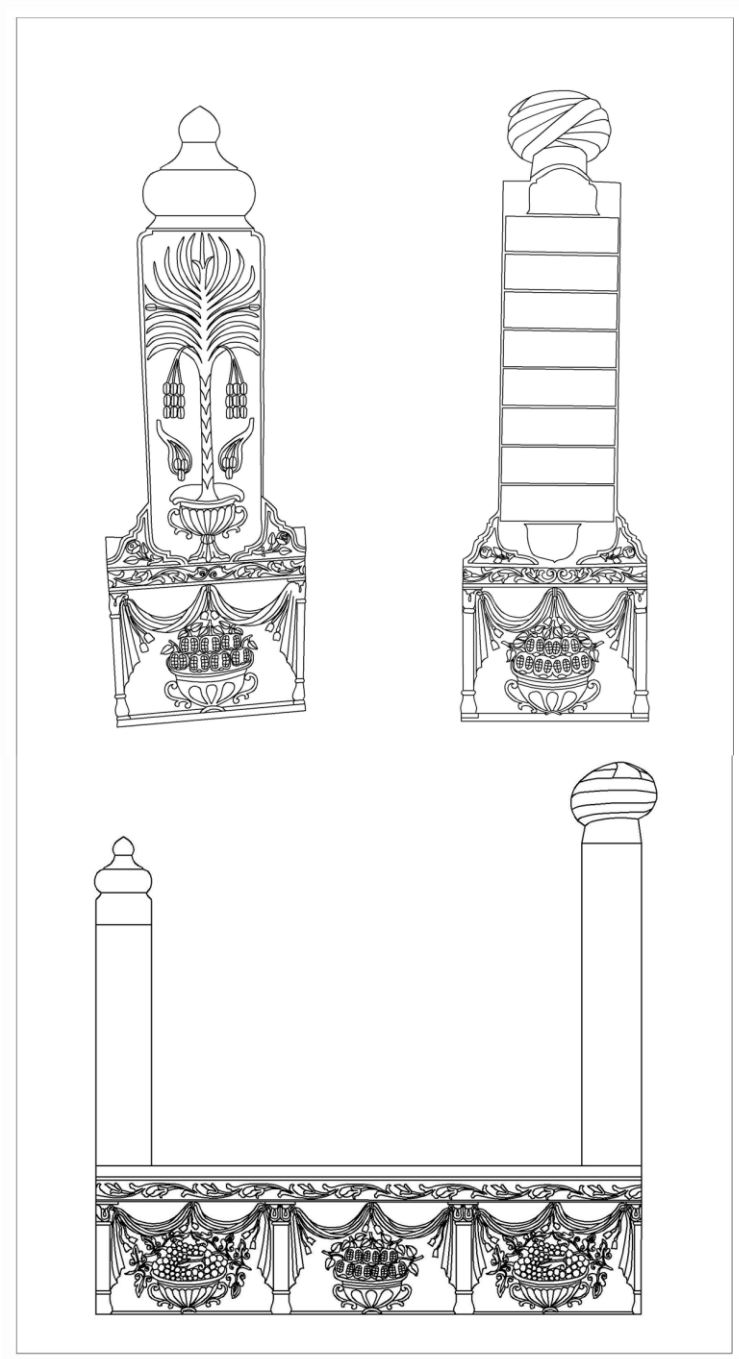

Çizim 146: Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri

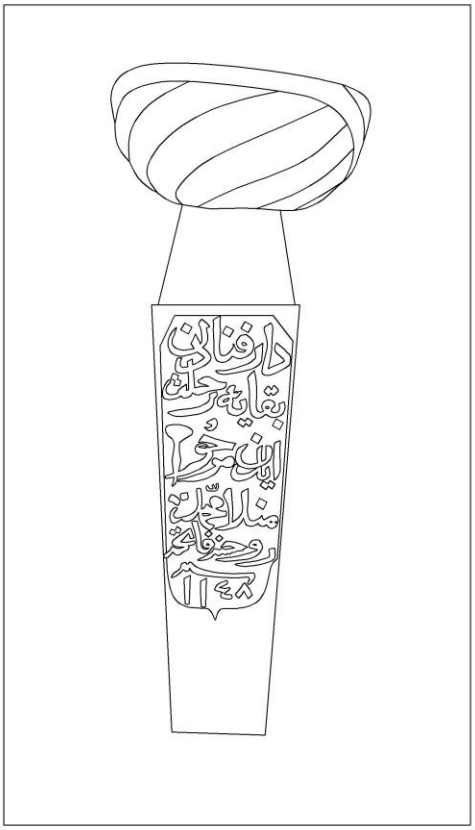

Çizim 147: Molla Muhammed'in Kabri Baş Şahidesi

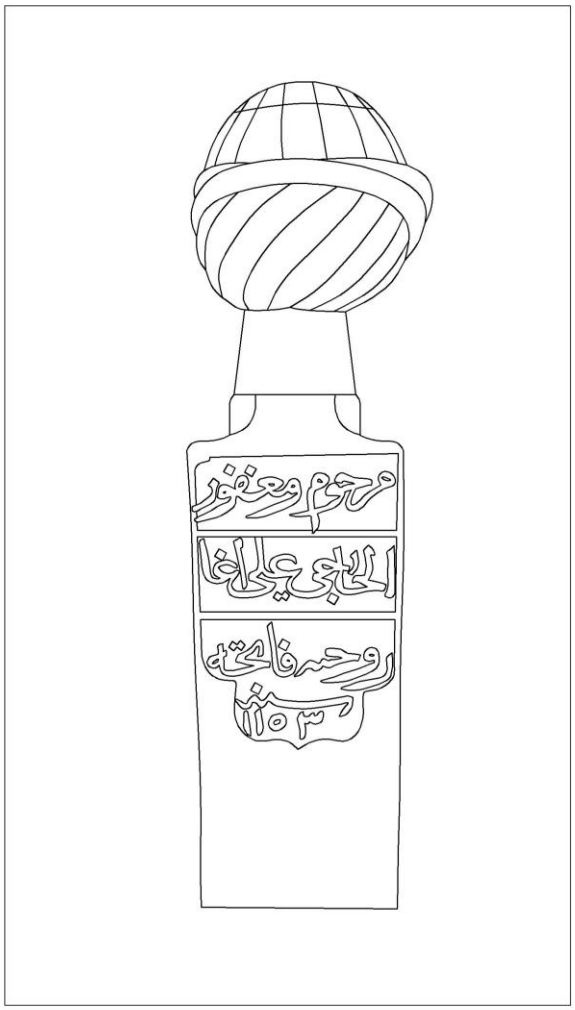

Çizim 148: Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

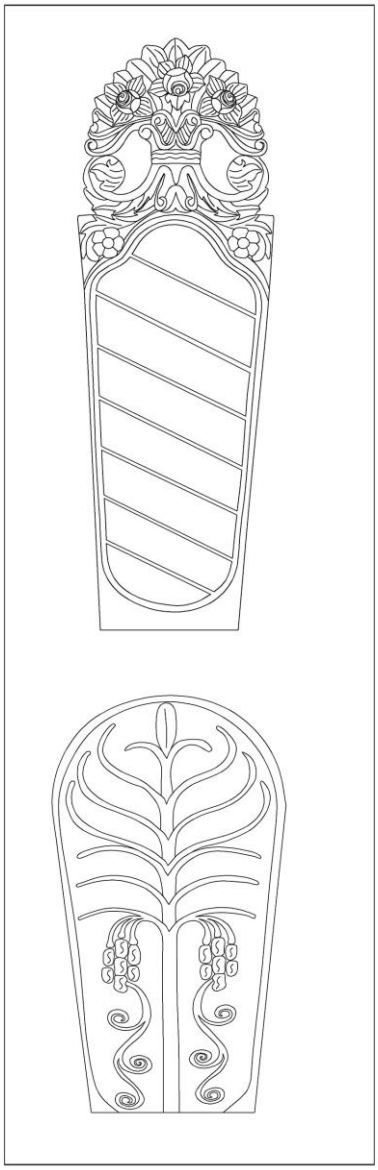

Çizim 149: Gazi Oğlu Kızı Ümmügülsüm Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

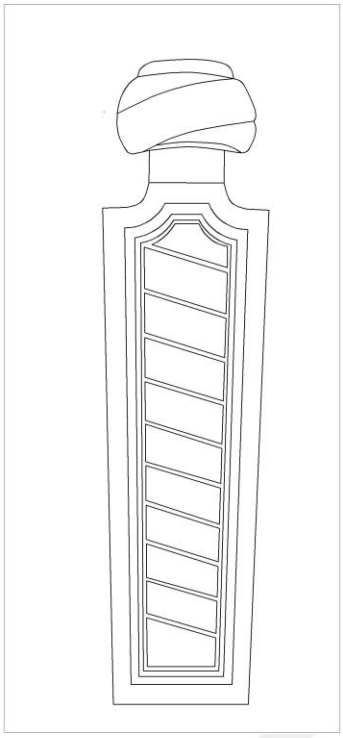

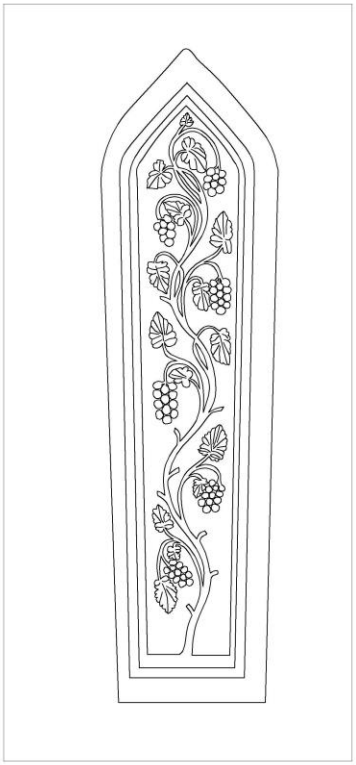

Çizim 150: Hacı Mehmed Nuri Efendi'nin

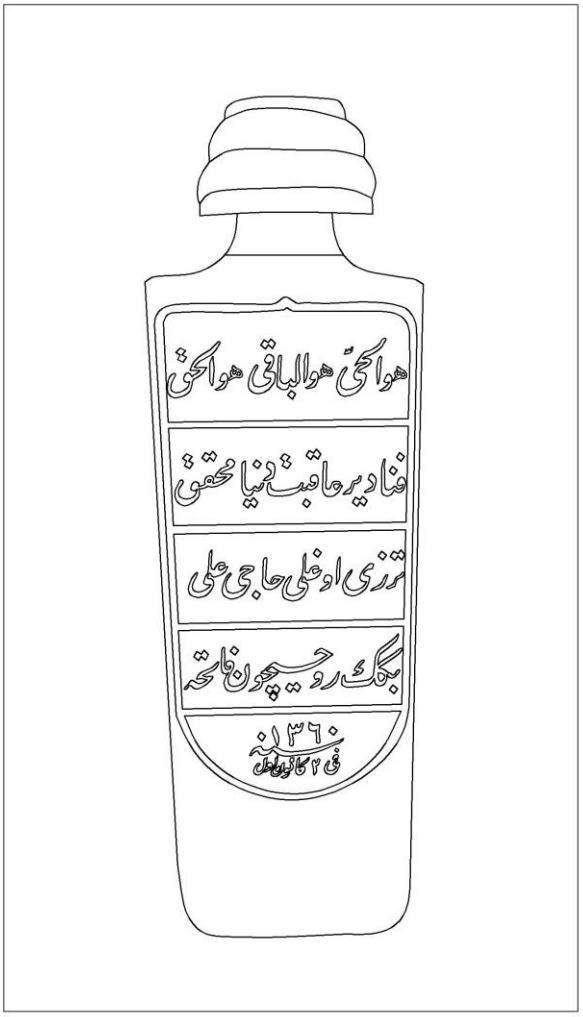

Çizim 151: Terzioğlu Hacı Ali Bey'in Kabri Baş Şahidesi

Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Çizim 153: Derviş Hacı Ahmet Ağa'nın Zevcesi Kamer Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

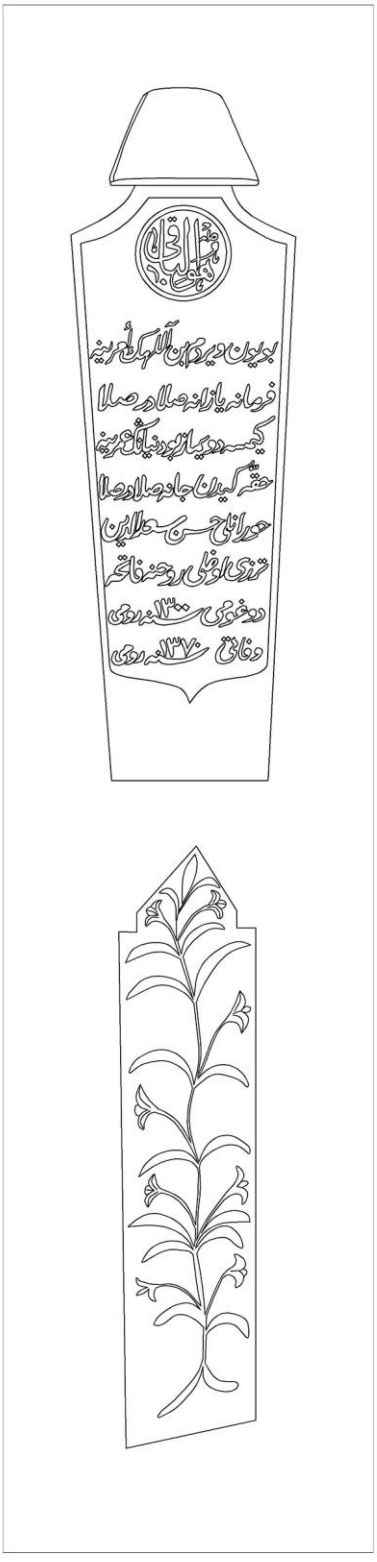

Çizim 152: Havranlı Hasan Saadeddin

Terzioğlu’nun Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

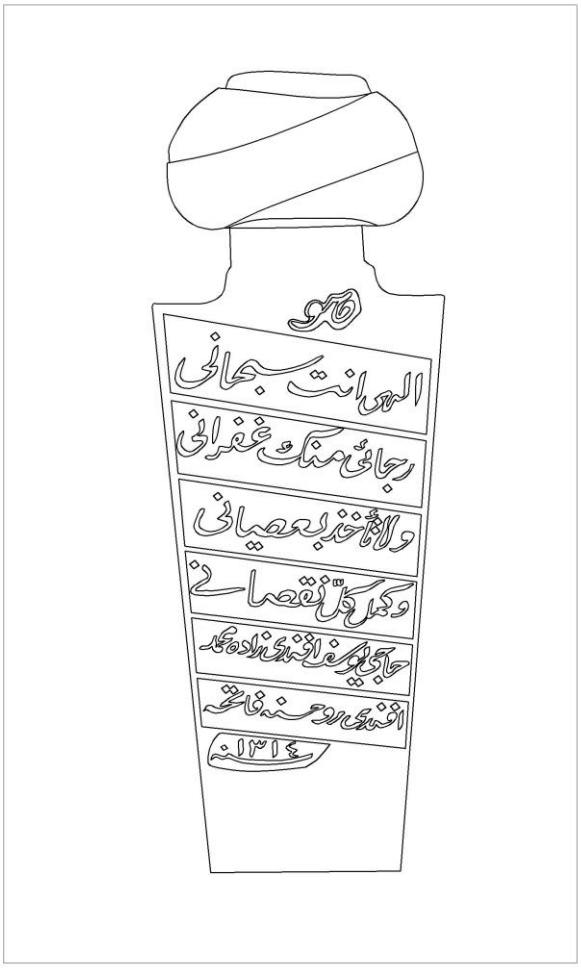

Çizim 154: Hacı Yusuf Efendi'nin Oğlu Mehmet Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 155: Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

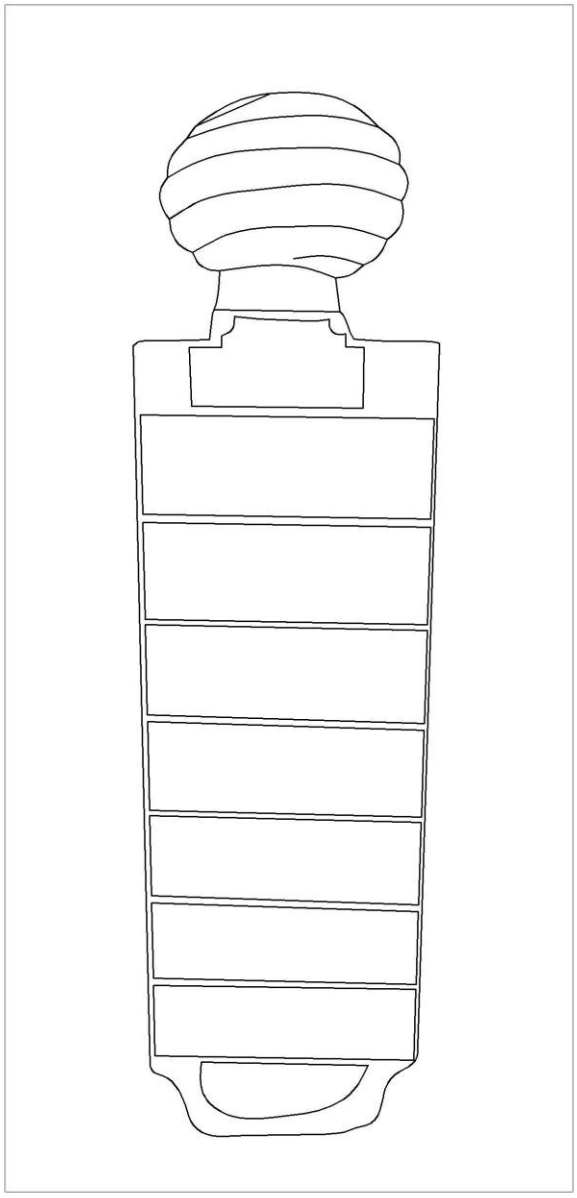

Çizim 156: Bölükbaşoğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

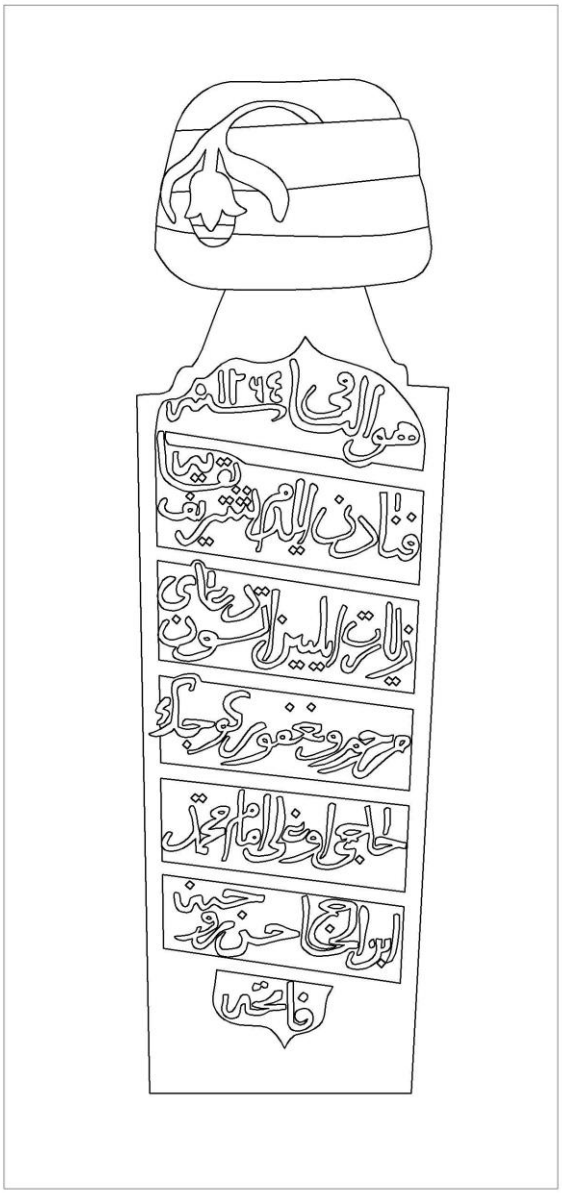

Çizim 157: Hacı Hasan oğlu Küçük Hacı oğlu İmam Muhammed'in kabri Baş Şahidesi

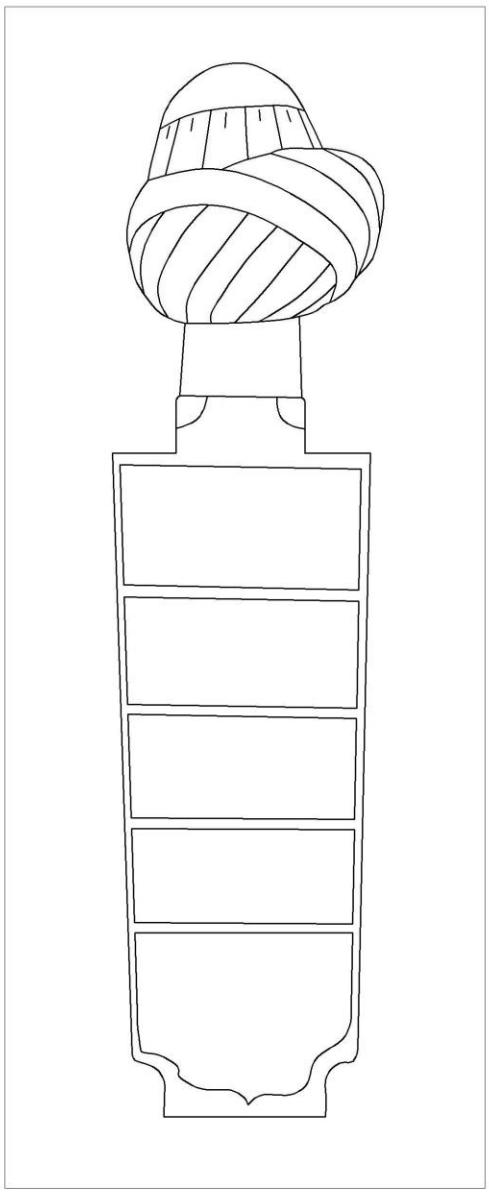

Çizim 158: İmam Ahmet Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 159: Mustafa Çelebi'nin Kabri Baş Şahidesi

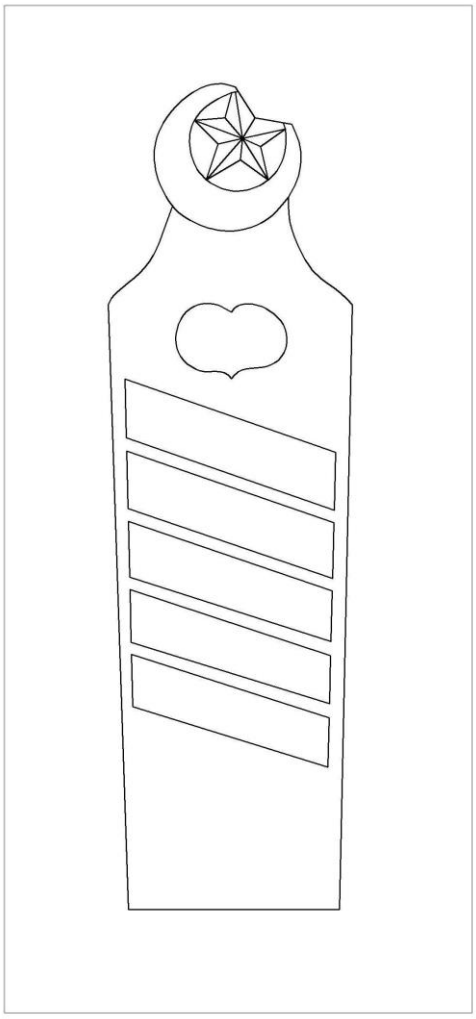

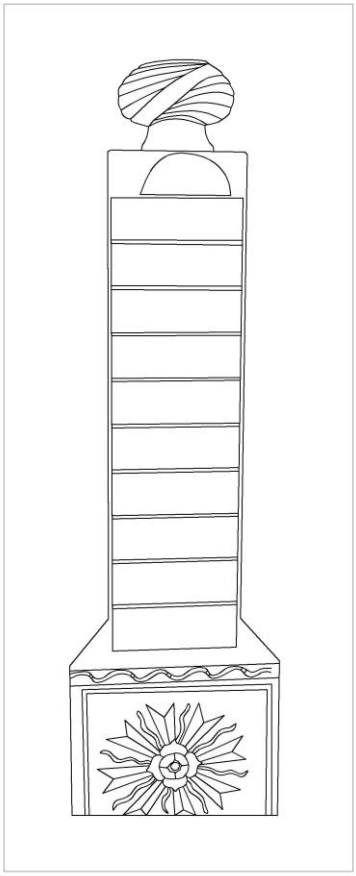

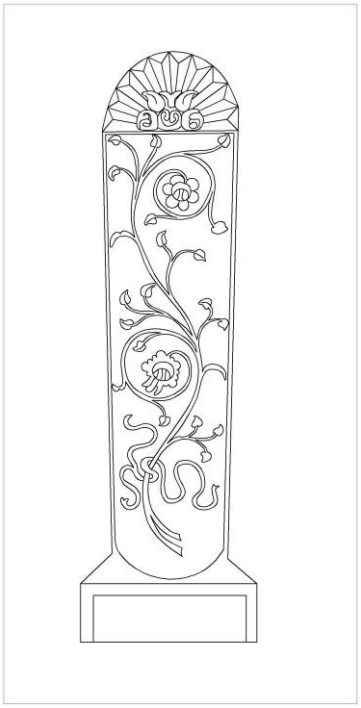

Çizim 160: Emin Reis'in Oğlu Hacı Ali Kapudan'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 161: Ahmed Bey Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

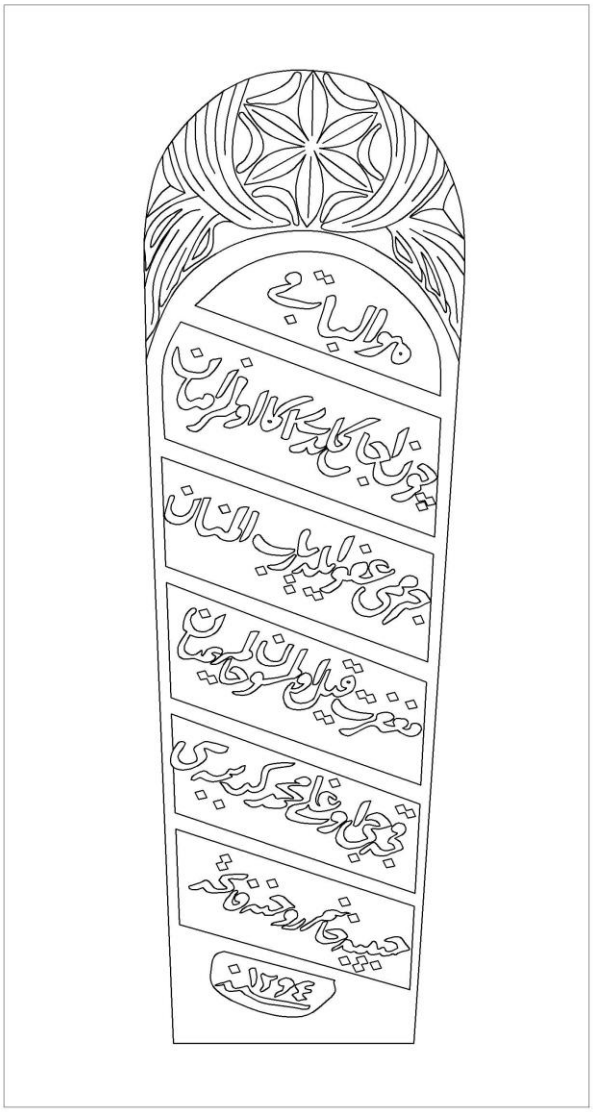

Çizim 162: Kocacı Oğlu Mehmed Kızı Habibe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

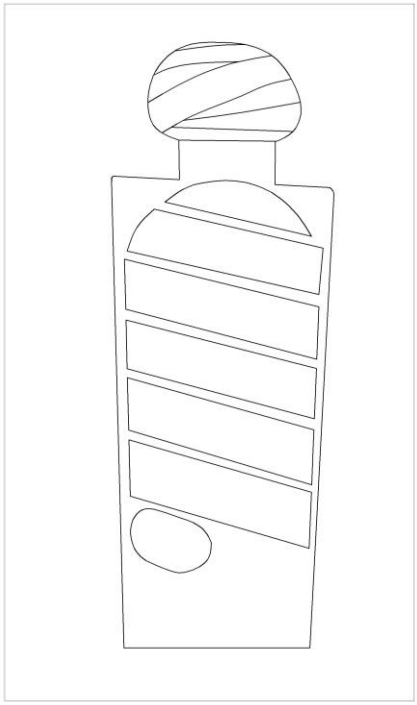

Çizim 163: Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa'nın

Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

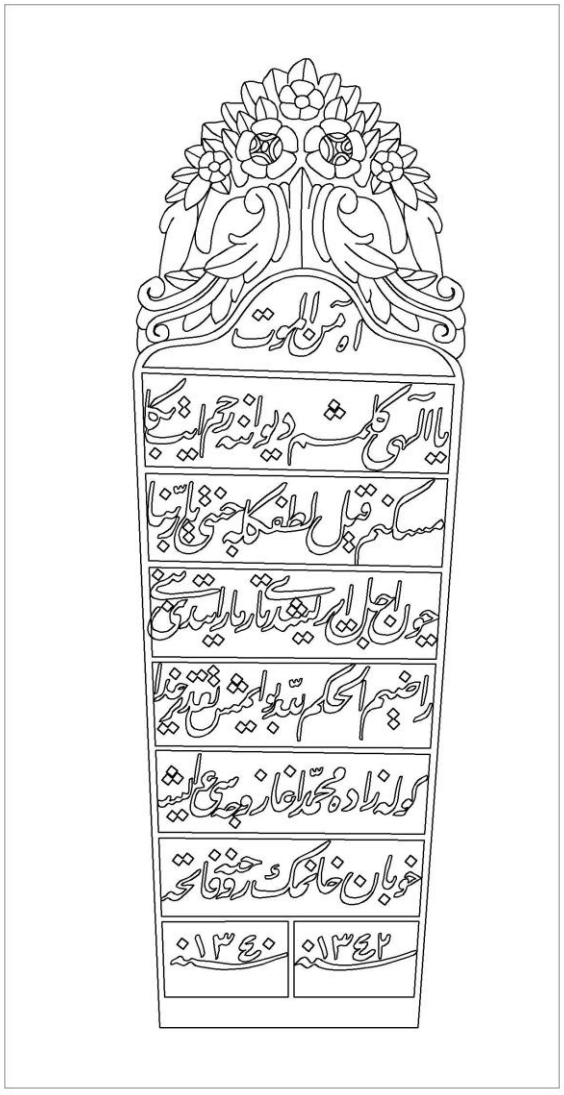

Çizim 164: Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Huban Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

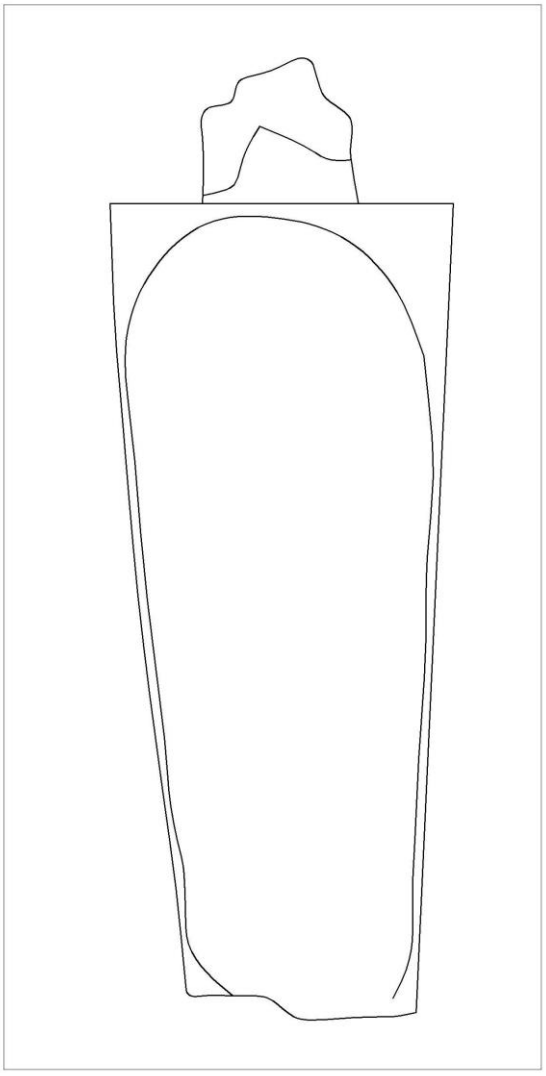

Çizim 165: Hatiboğlu Hacı Hüseyin'in Kabri Baş Şahidesi

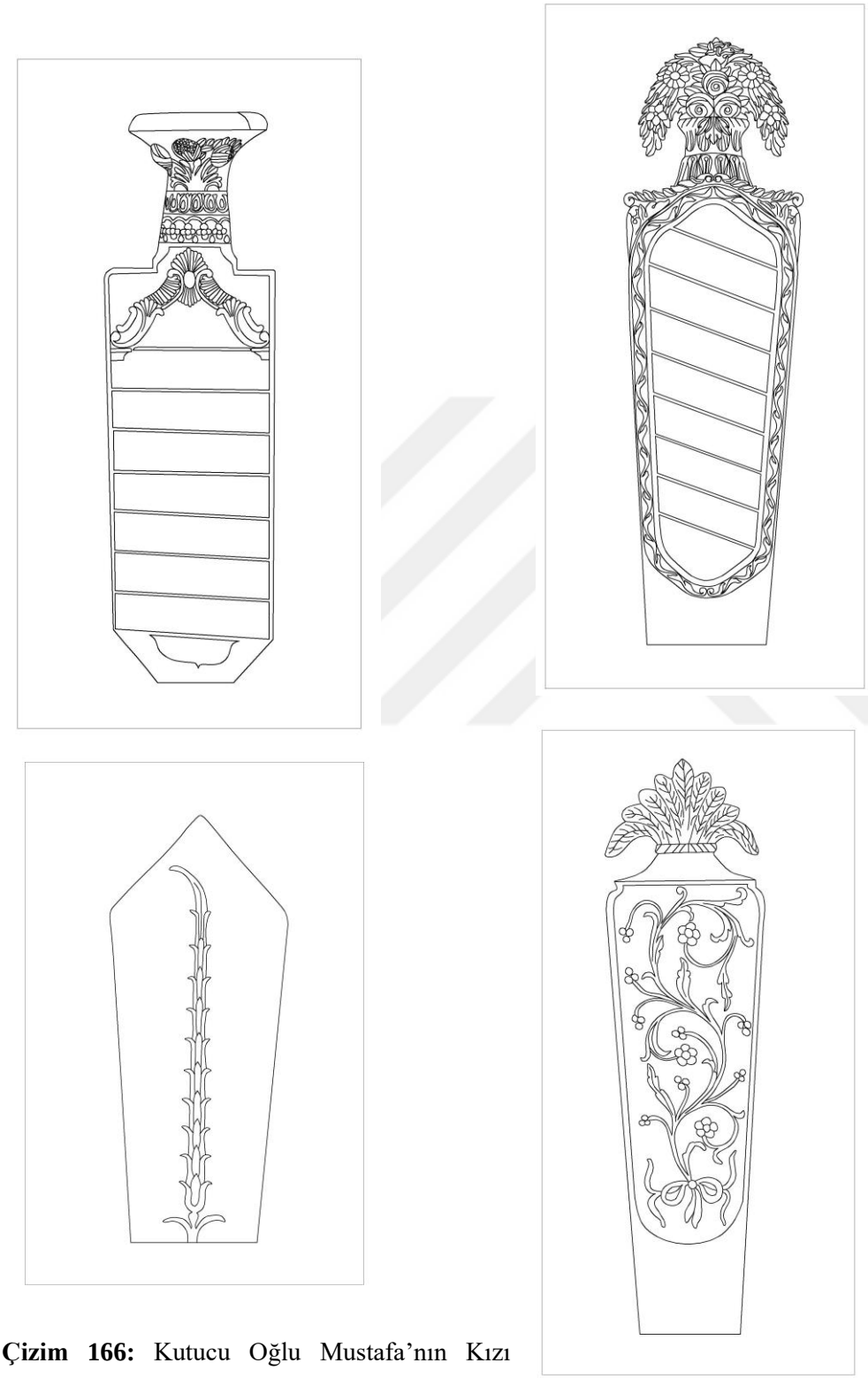

Çizim 166: Kutucu Oğlu Mustafa'nın Kızı Hatice Hatun'nun Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Çizim 167: Ali Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

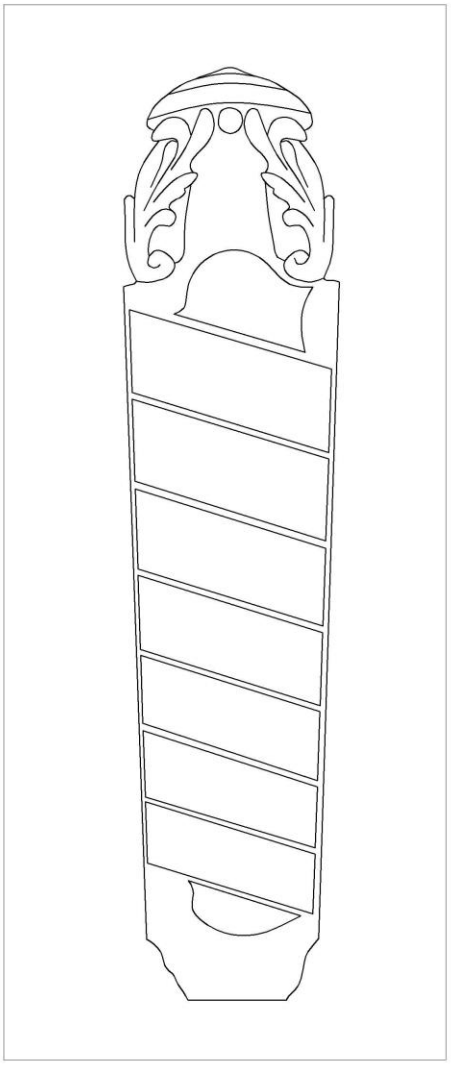

Çizim 168: Ali Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

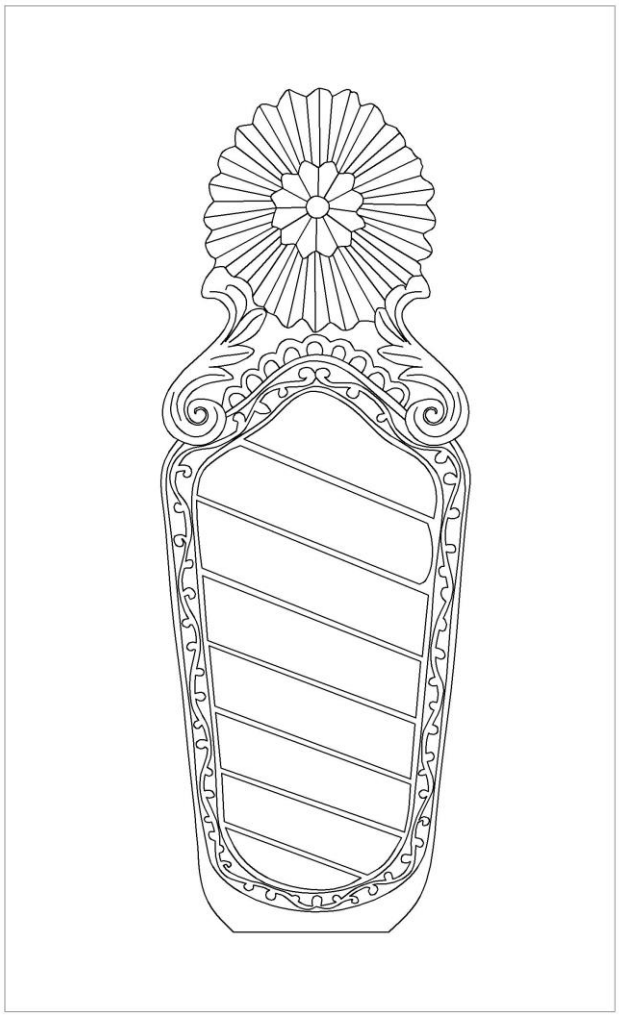

Çizim 169: Ahmed Efendi'nin Eşi Ümmühât Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

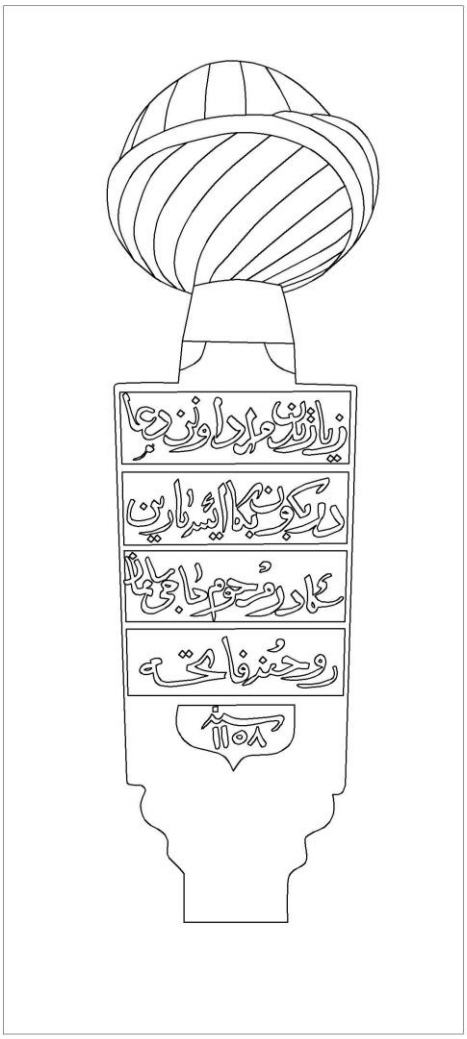

Çizim 170: Hacı Süleyman'ın Kabri Baş Şahidesi

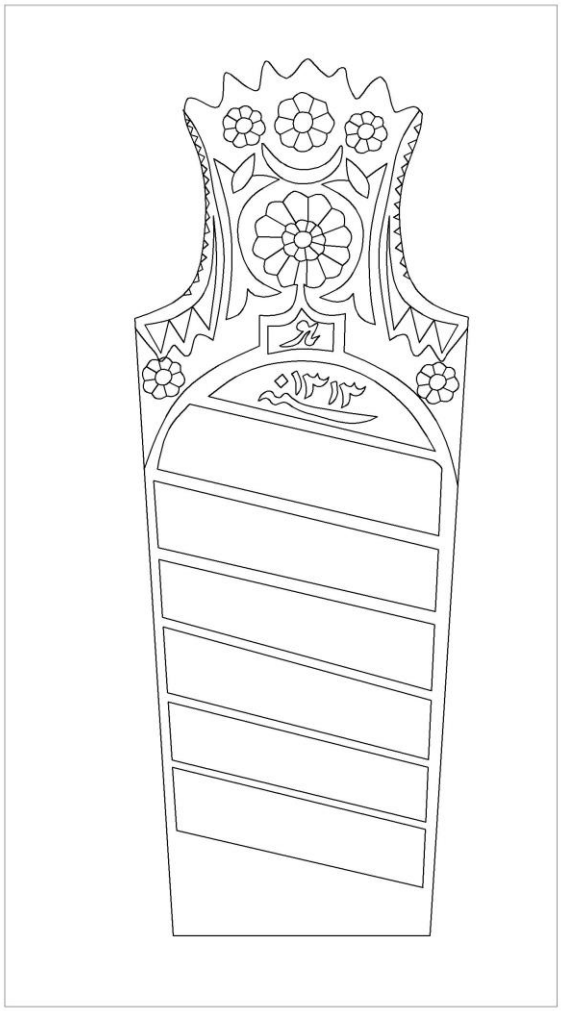

Çizim 171: Tekeli Halil'in Kızı Hacı Hatice'nin Kabri Şahidesi

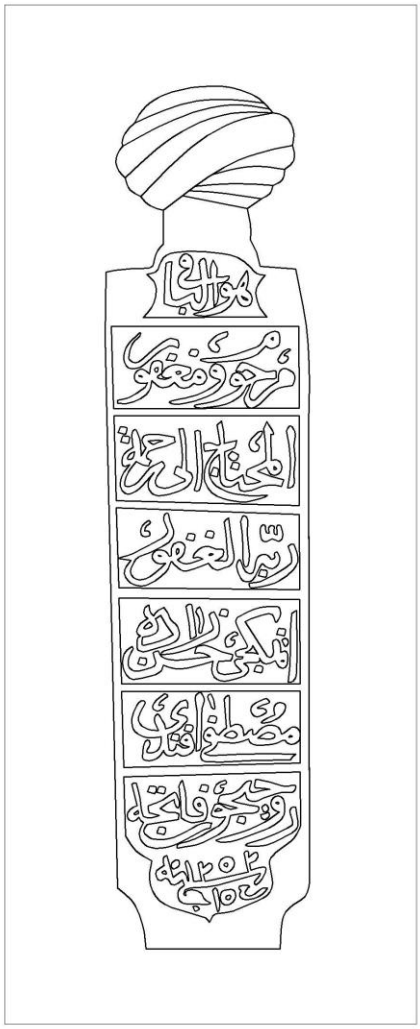

Çizim 172: Ekmekçi Hasan Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

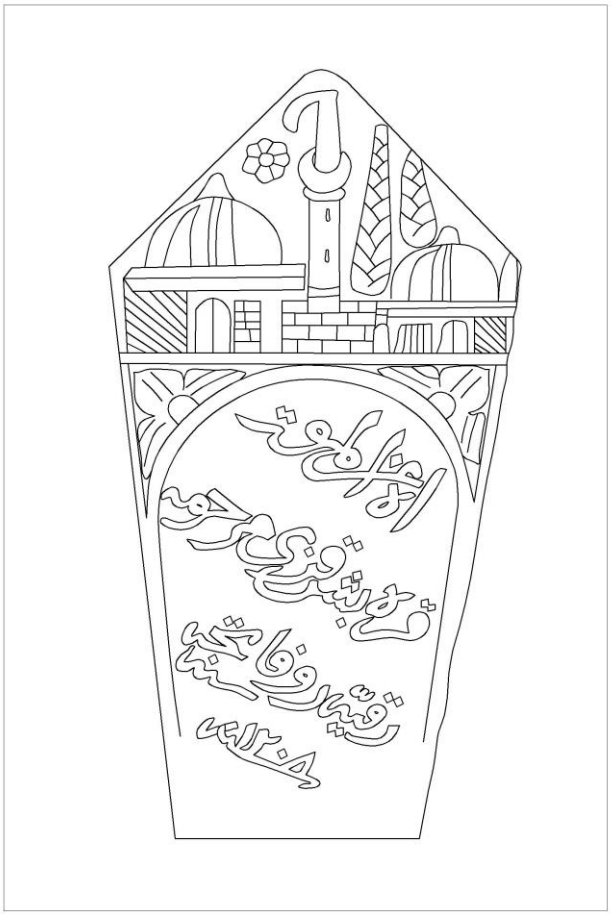

Çizim 173: Karabeşir Kızı Rukiye'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

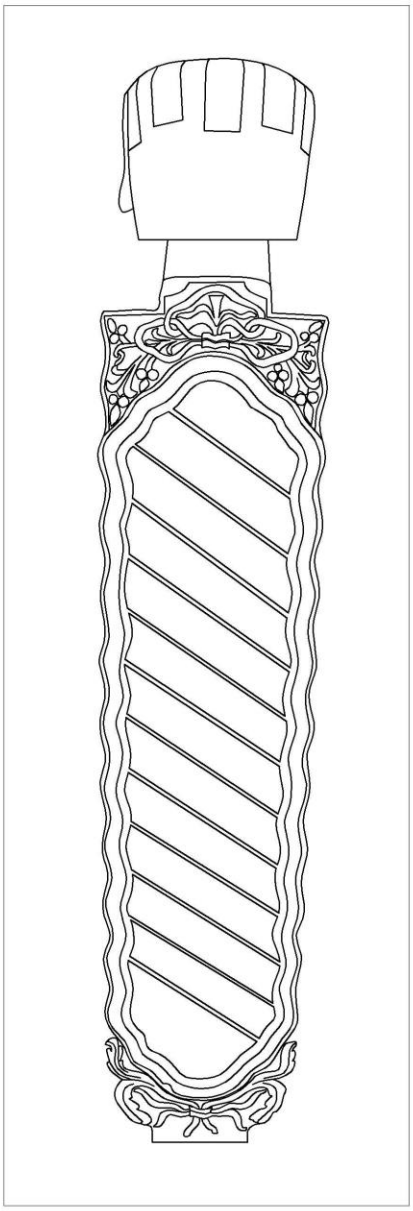

Çizim 174: Karavicir Oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

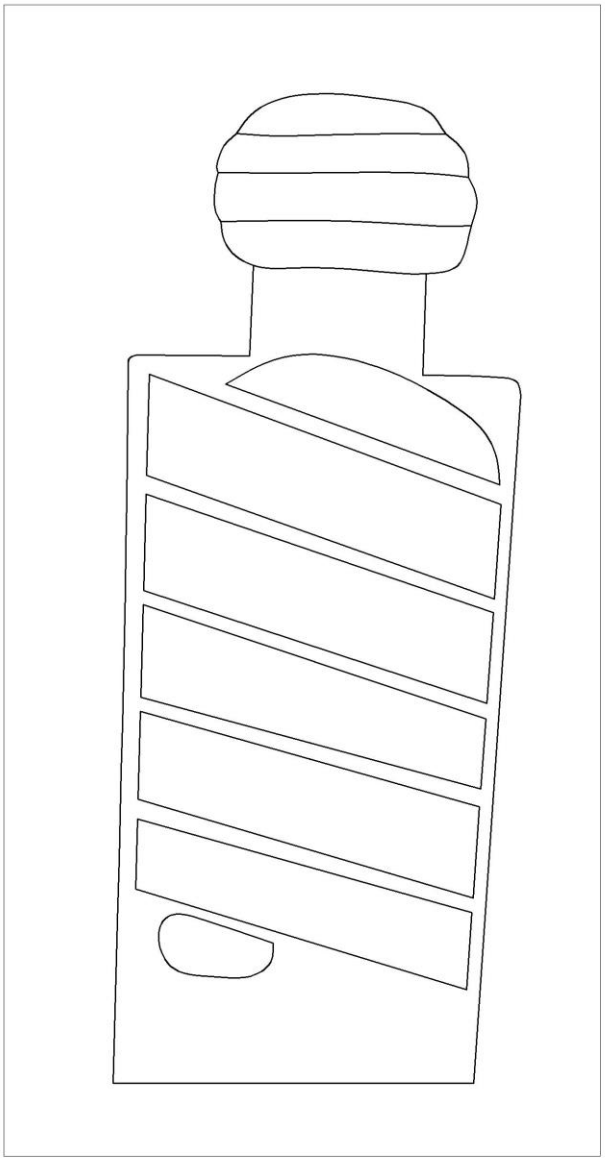

Çizim 175: Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

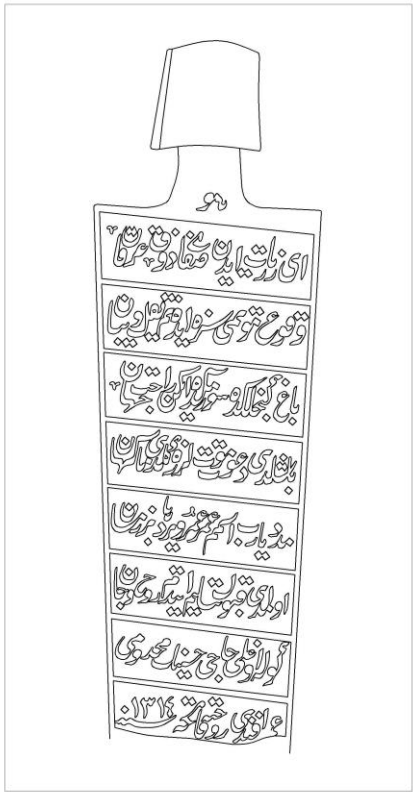

Çizim 176: Hacı Hasan'ın Oğlu Ömer Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

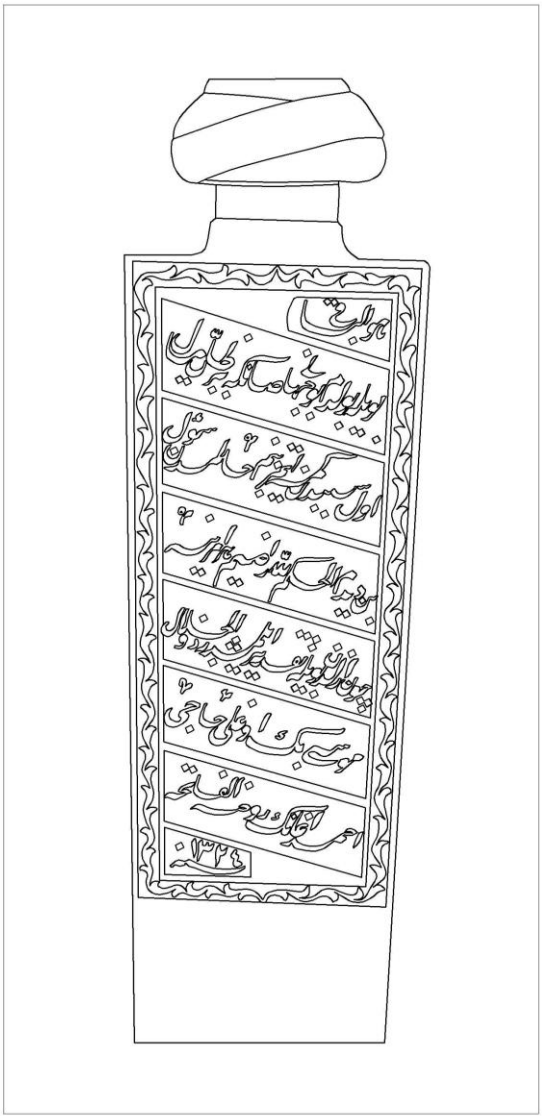

Çizim 177: Musa Bey'in oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

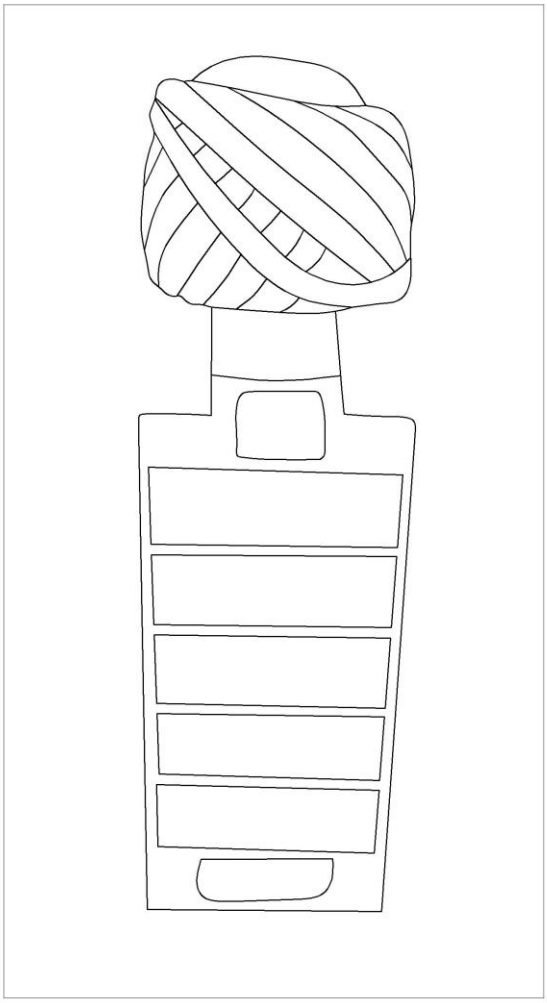

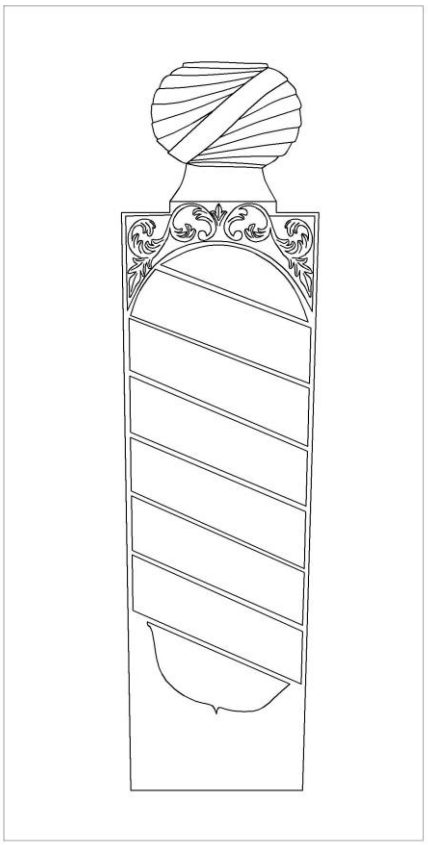

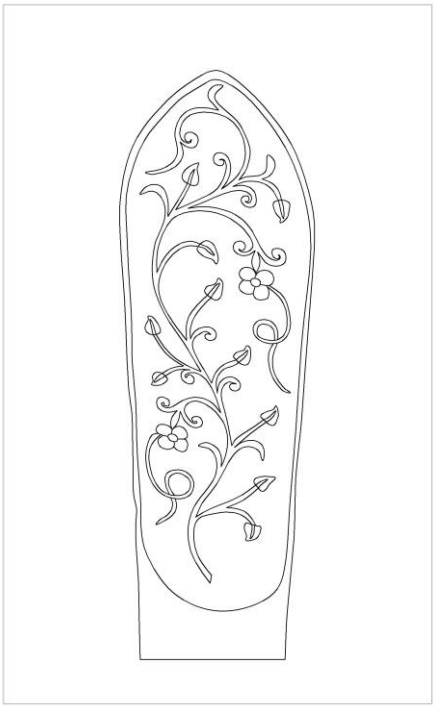

Çizim 178: Seyyid Mustafa Ağa'nın Oğlu Seyyid Abdullah'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 179: (3.2.9.2.129.) Sarı İsmail'in Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Çizim 180: Hacı Mehmed Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

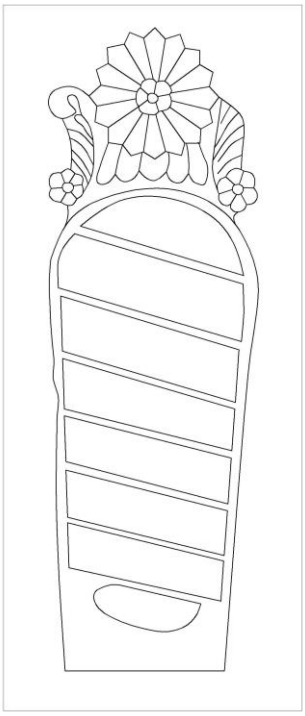

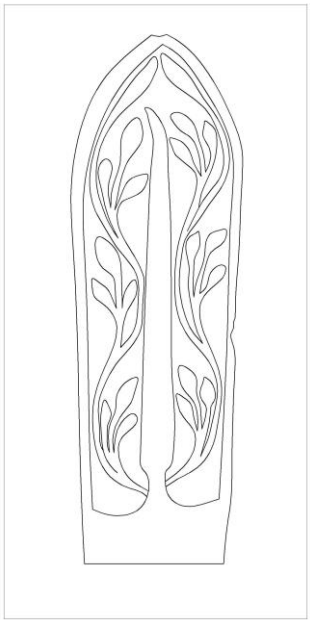

Çizim 181: Hacı Halil'in Kızı Hoca Şerife Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

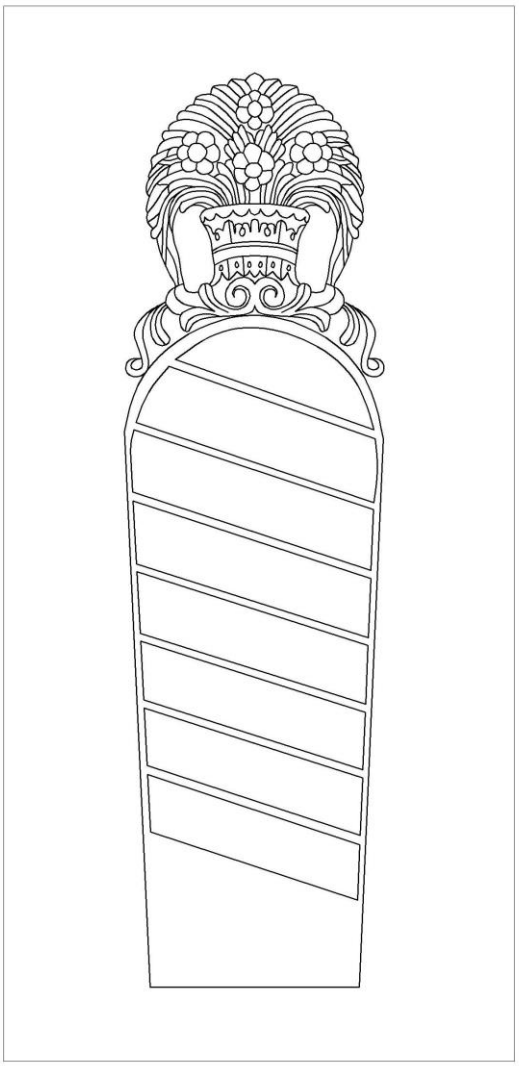

Çizim 182: Ömer Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 183: Mahmud Ağa'nın Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri Baş Şahidesi

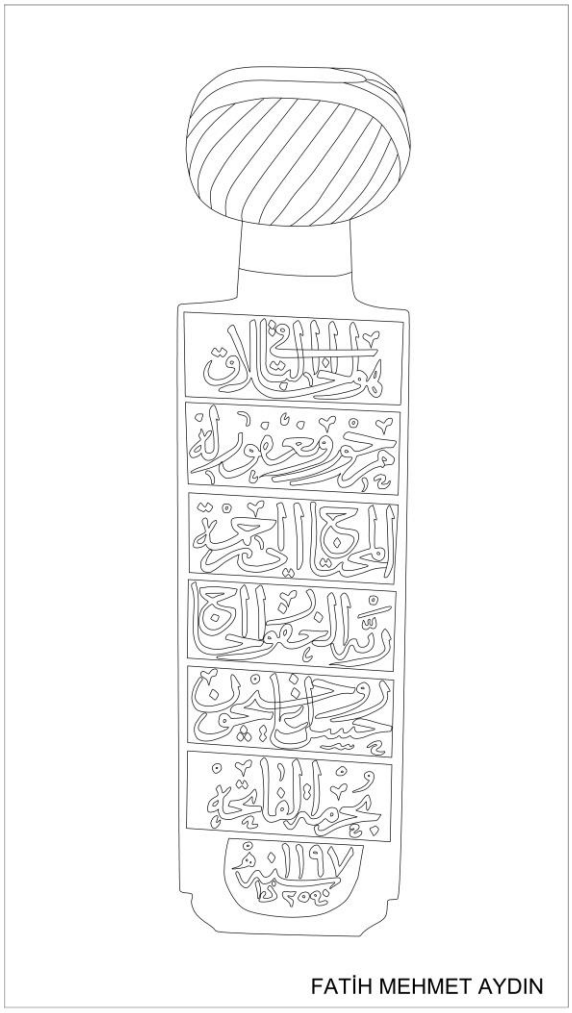

Çizim 184: Hacı Küçük Oğlu Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 185: Mehmet Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 186: Kasab Mustafa'nın Eşi Hatice'nin Kabri Baş Şahidesi

Çizim 187: Kayalı Zade Hacı Mehmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

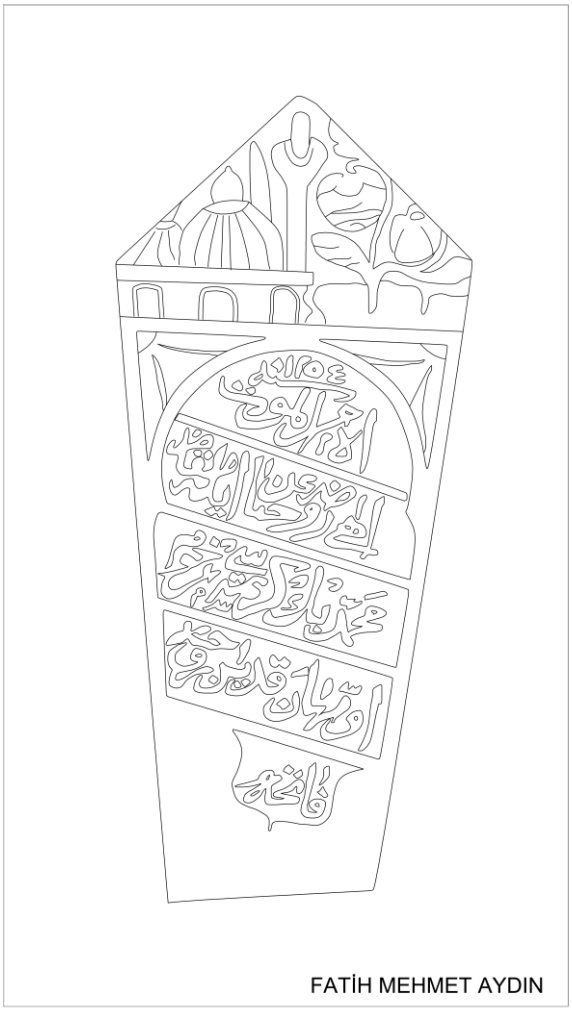

Çizim 188: Muhammed Bey'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Çizim 189: Kuru İmamın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 190: Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 191: Ruscuklu Hafız Faik Efendi'nin Oğlu Madenci Tevfik Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

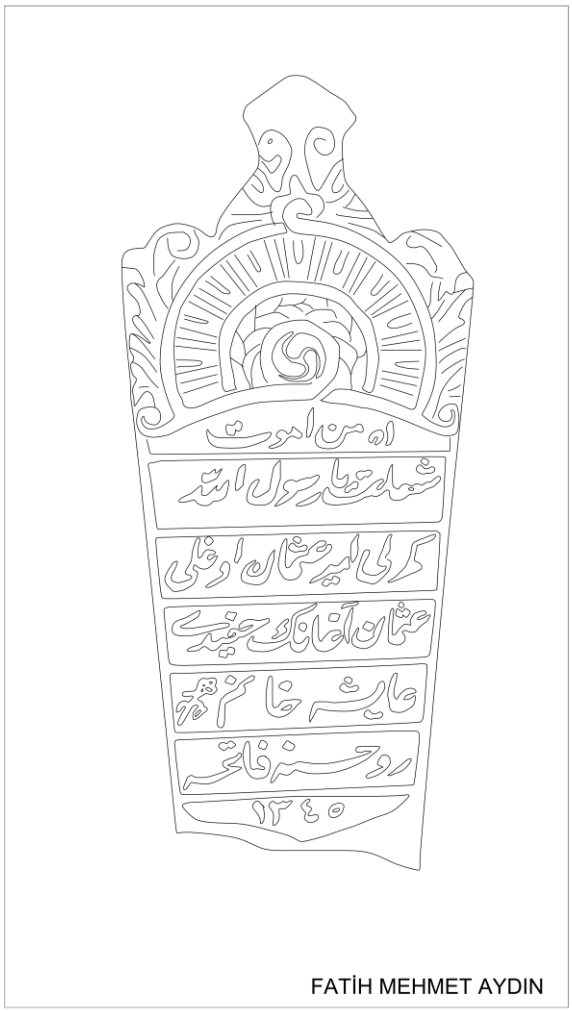

Çizim 192: Kemerli Emir Osman Ağa'nın Torunu Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

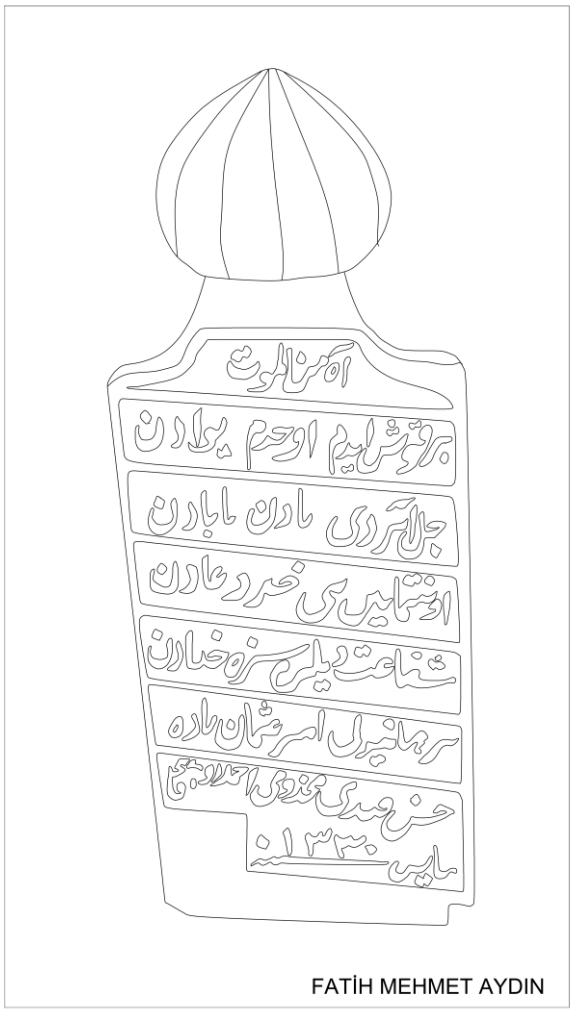

Çizim 193: Hasan Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi

Çizim 194: Hoca Seyyid Süleyman Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

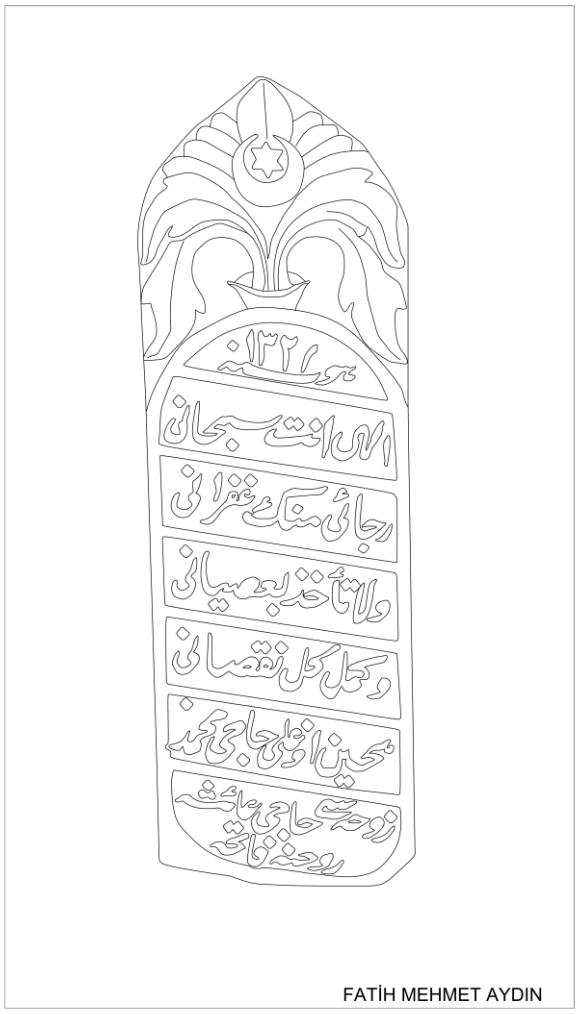

Çizim 195: Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 196: Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 197: Ali Kızı Hatice'nin Kabri Baş Şahide

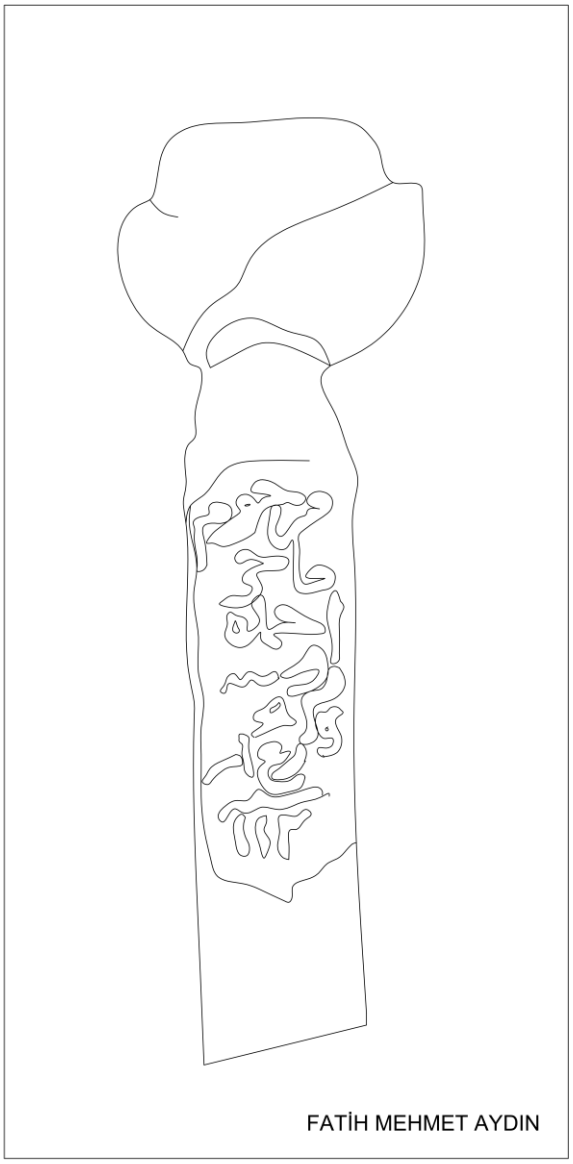

Çizim 198: Hacı Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi

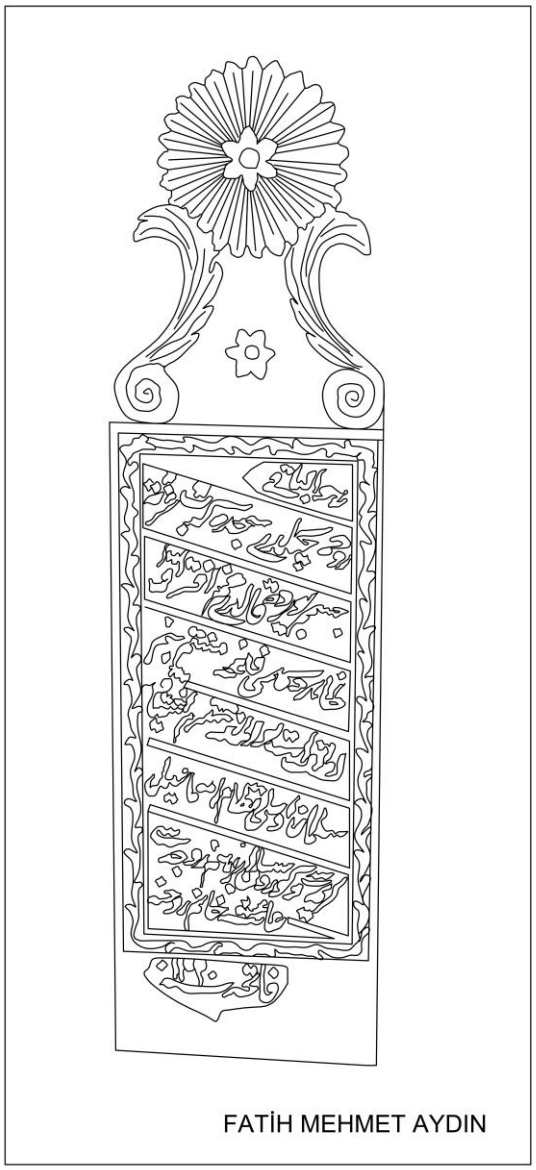

Çizim 199: Gördesli İbrahim'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

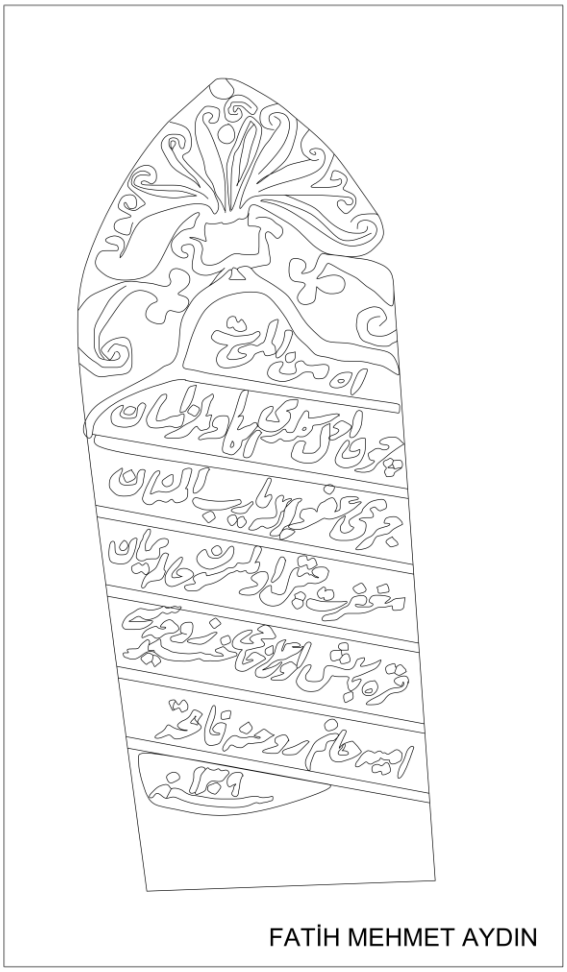

Çizim 200: Hacı Hasib'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

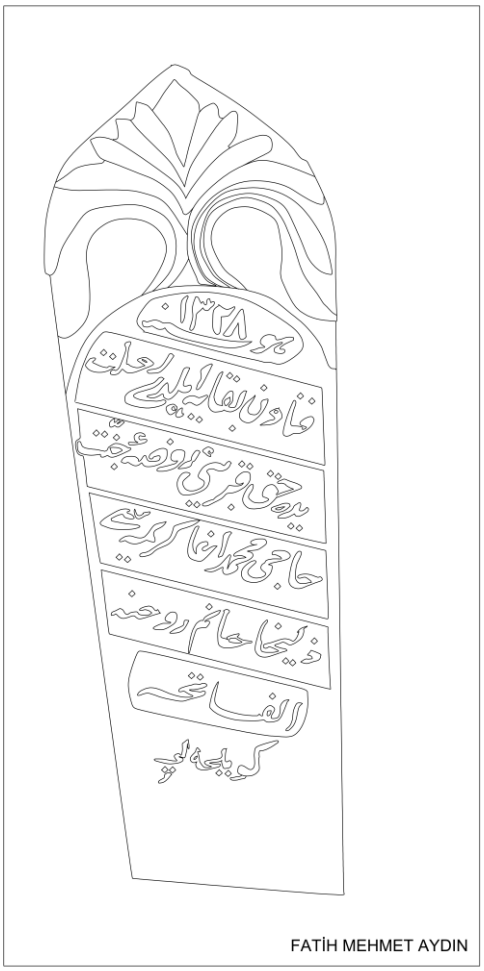

Çizim 201: Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Zeliha Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

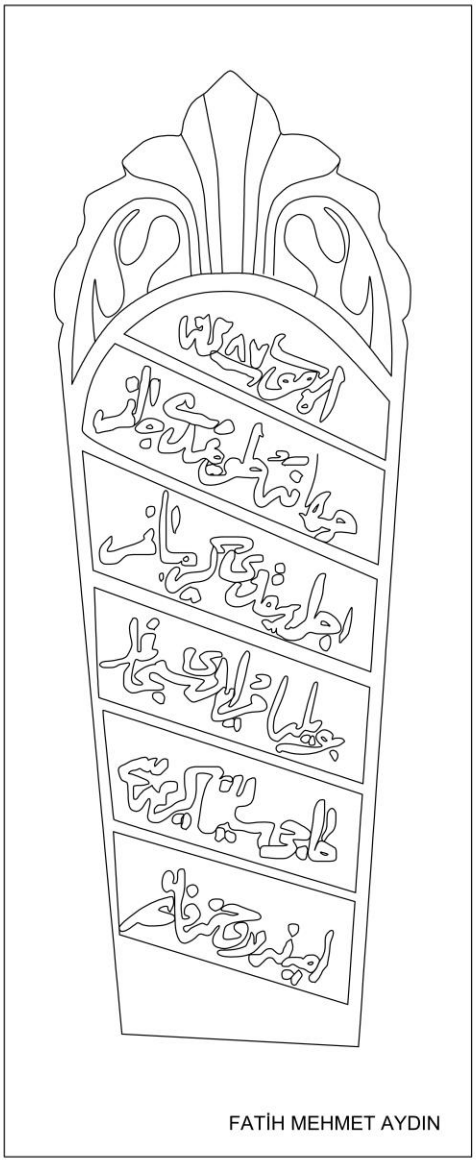

Çizim 202: Hacı Süleyman Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahidesi

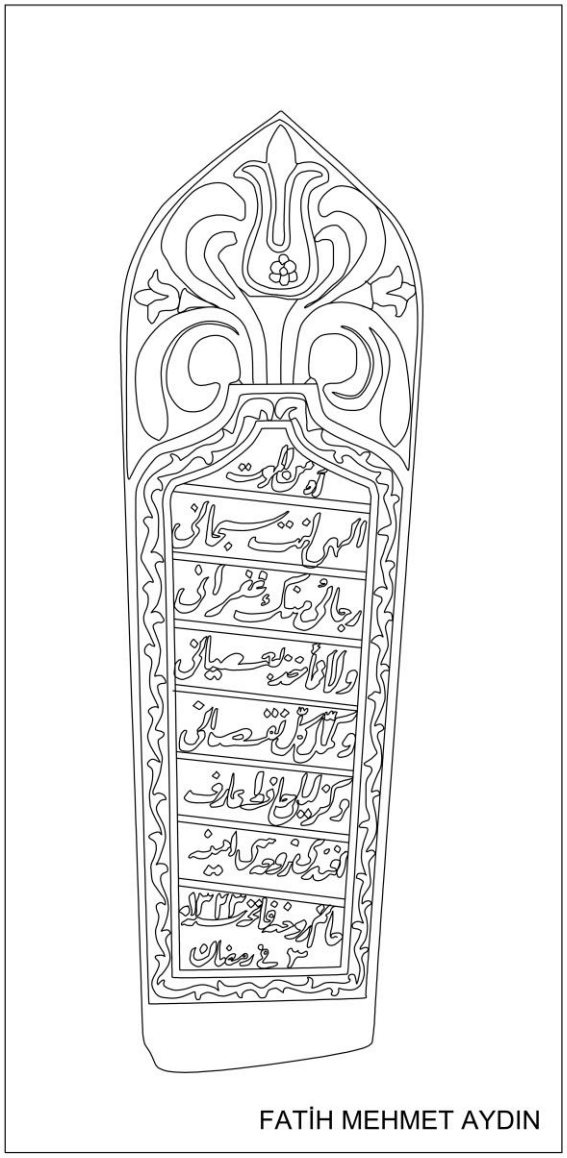

Çizim 203: Karabaş oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Nazife Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

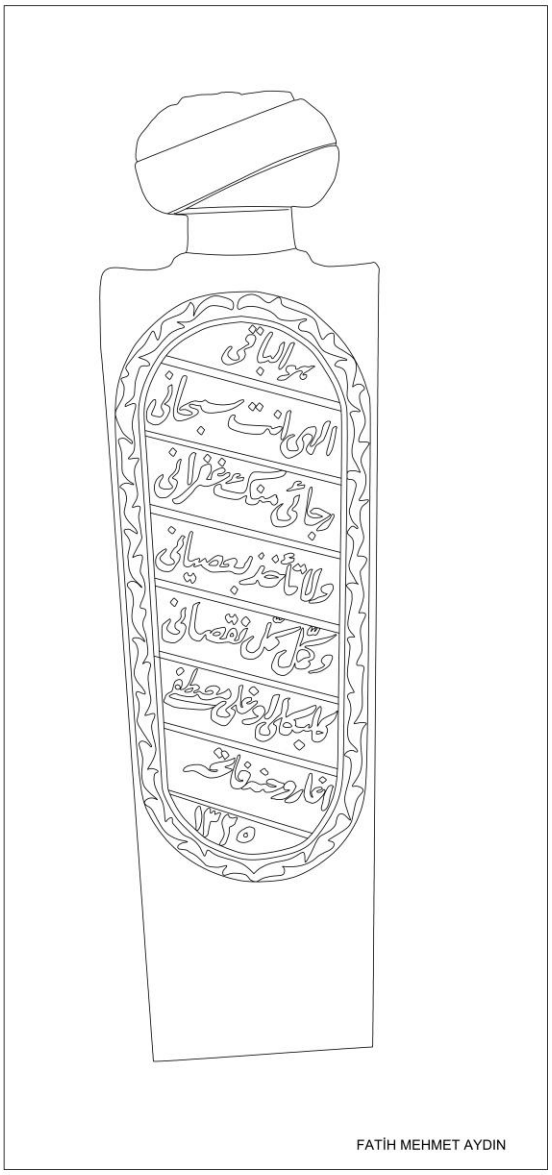

Çizim 204: Kelebekli Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

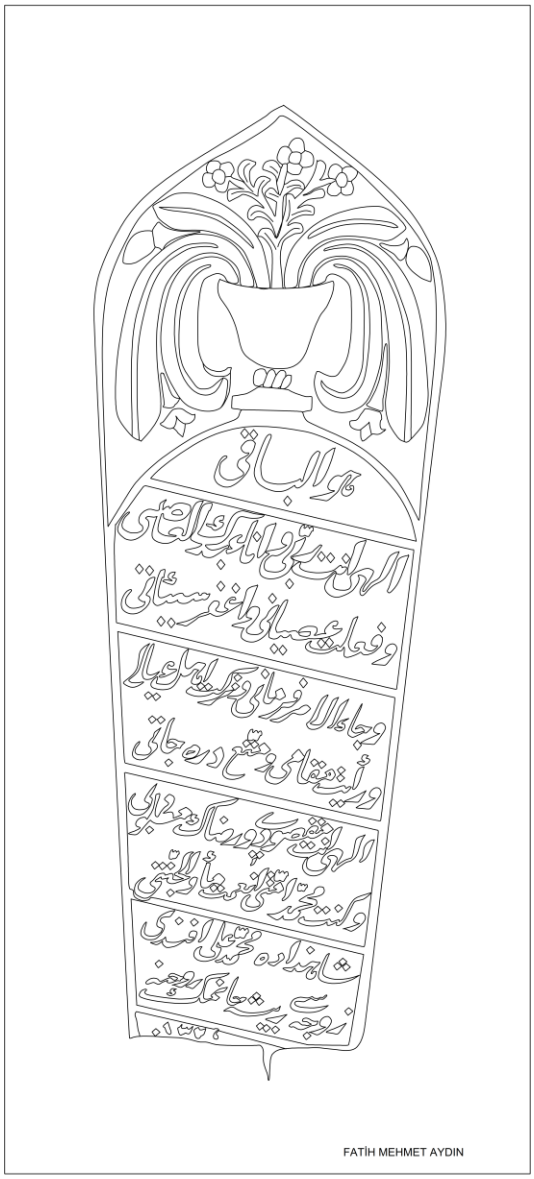

Çizim 205: Şah Zâde Muhammed Ali Efendi Eşi Rebişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

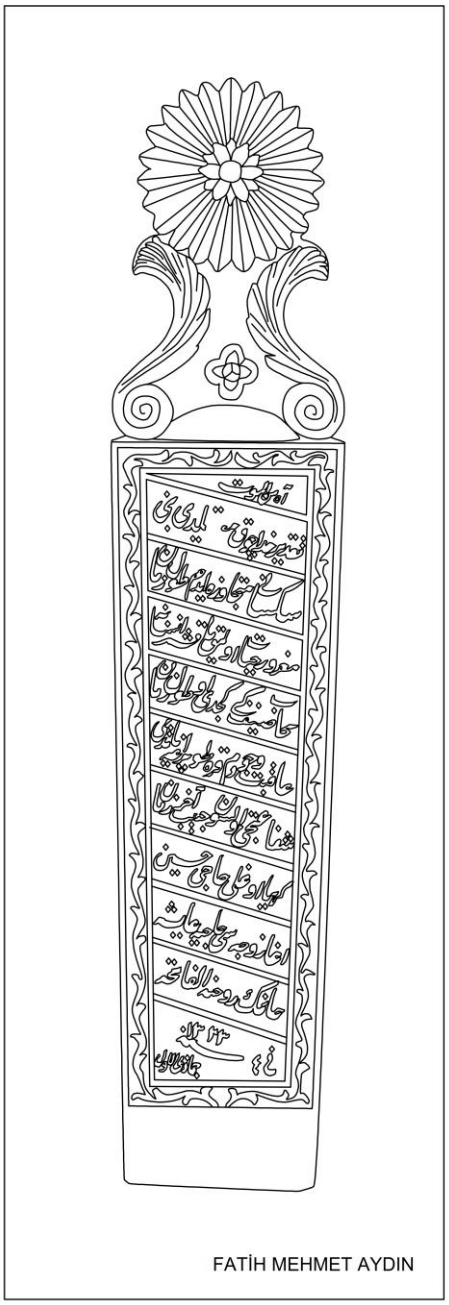

Çizim 206: Kâhya oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

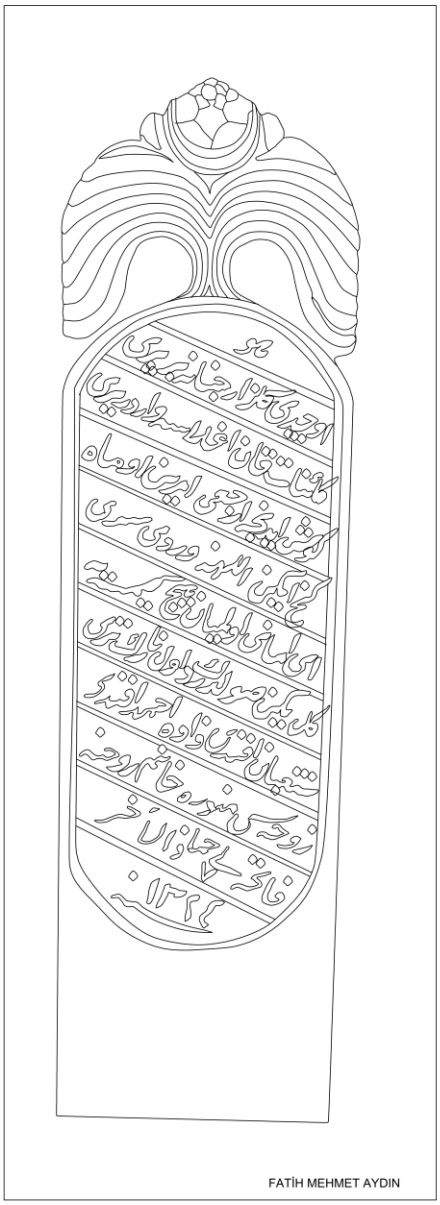

Çizim 207: Celal Efendi'nin Eşi Tûtî Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

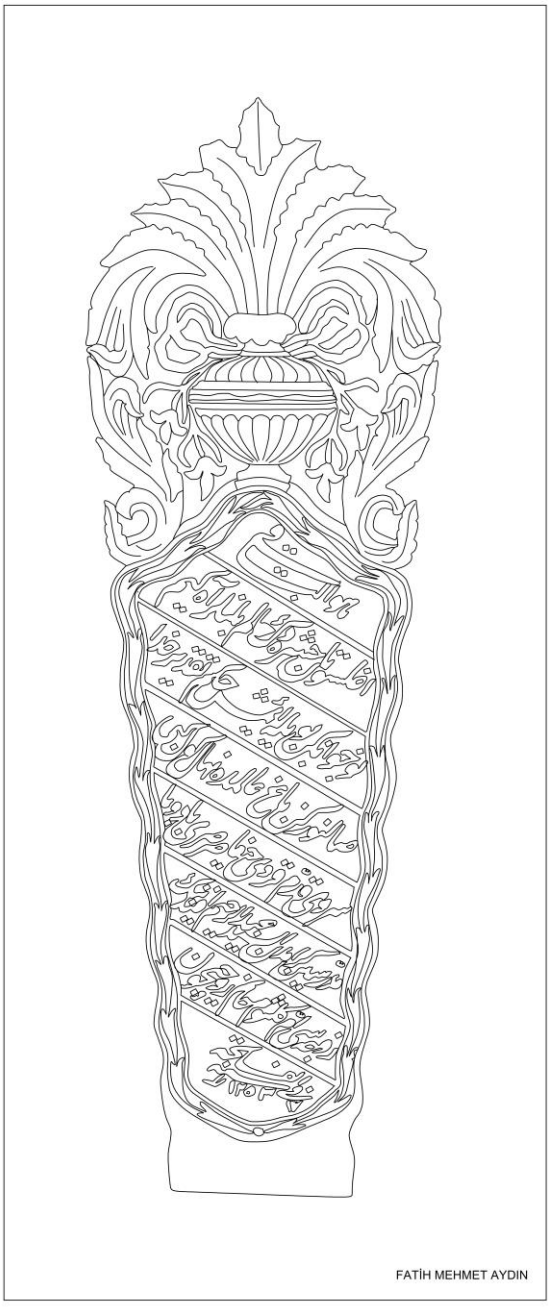

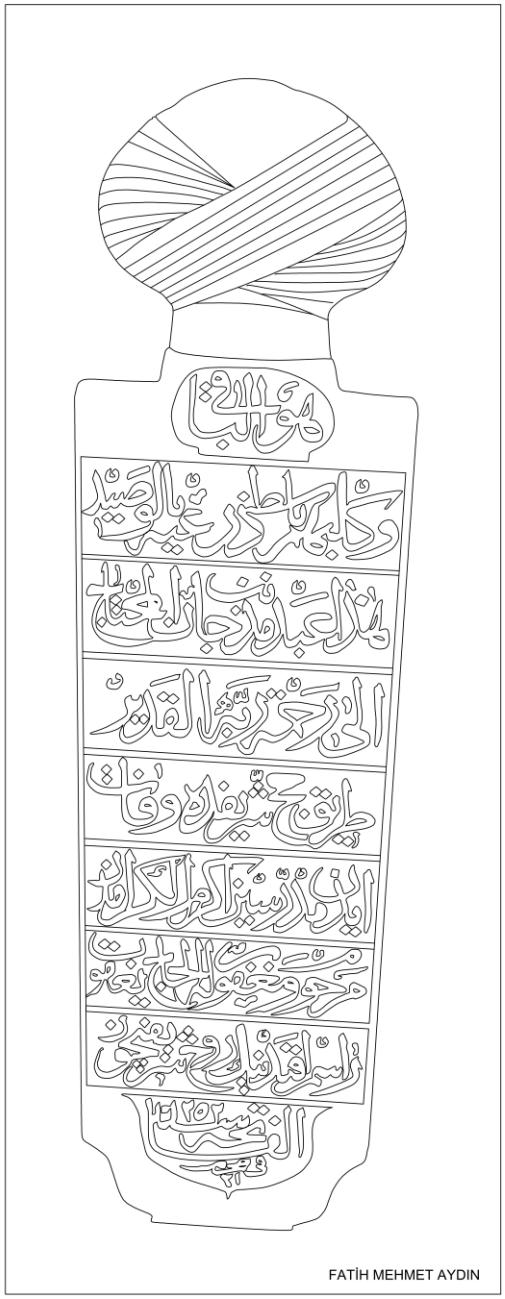

Çizim 208: Seyyid Abdurrahman Efendinin Eşi Ümmü Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 209: Hacı Yakup Rasim Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

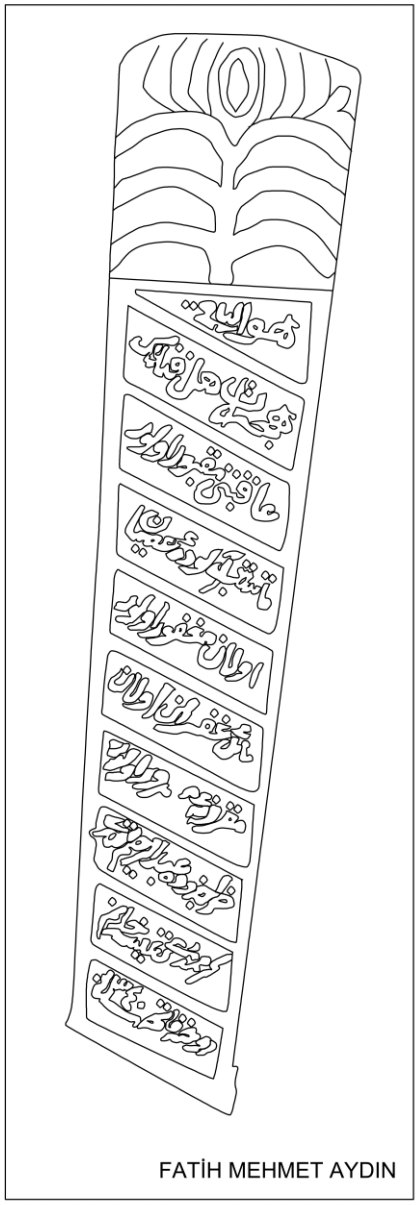

Çizim 210: Abdurrahim Efendi'nin Kızı Nefise Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

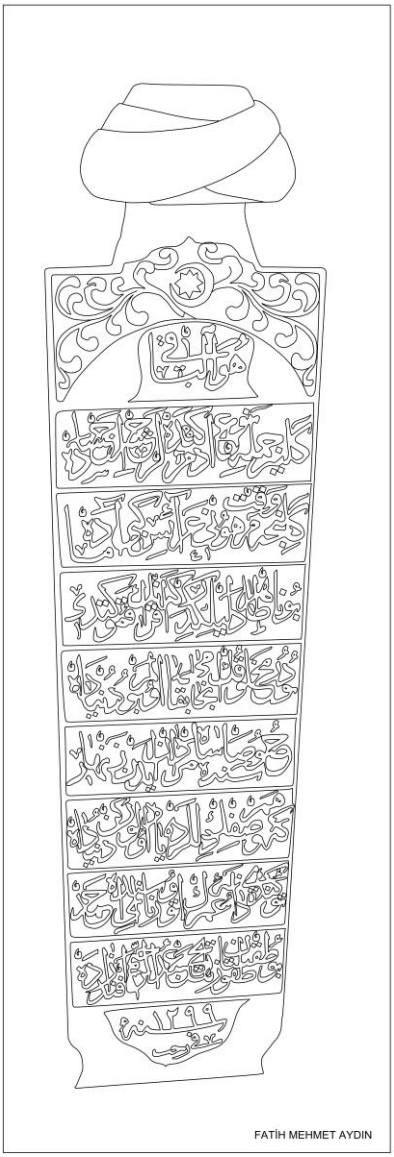

Çizim 211: Abdurrâhim Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahidesi

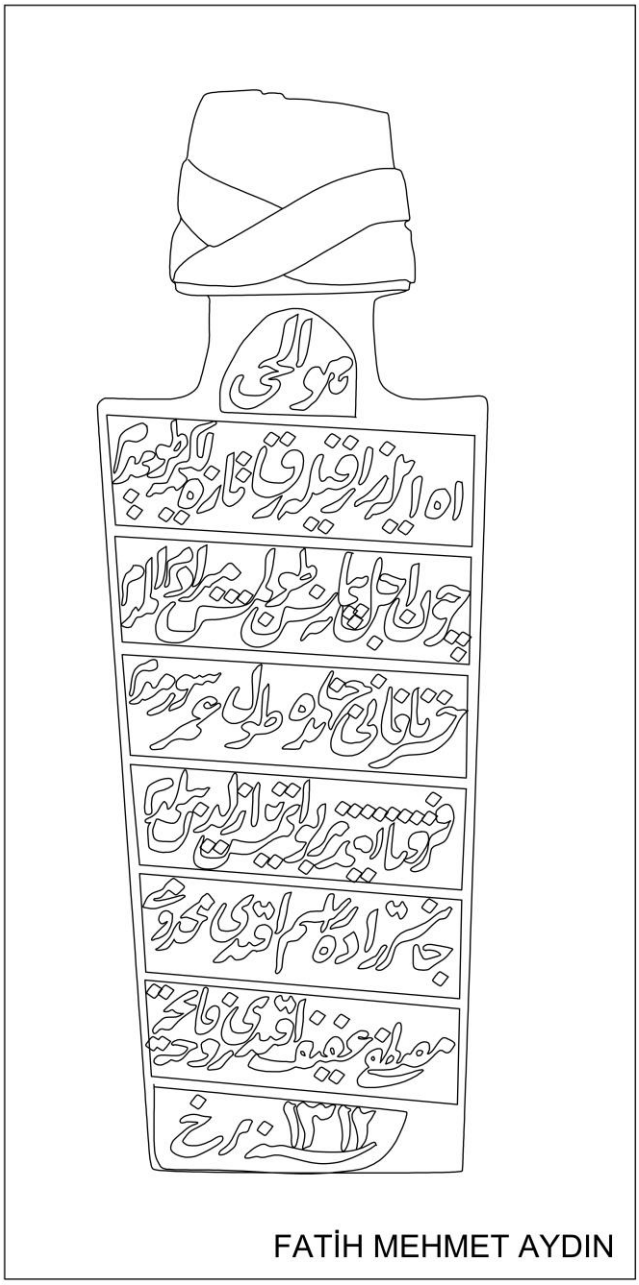

Çizim 212: Rasim Efendi'nin Oğlu Mustafa Afif Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire

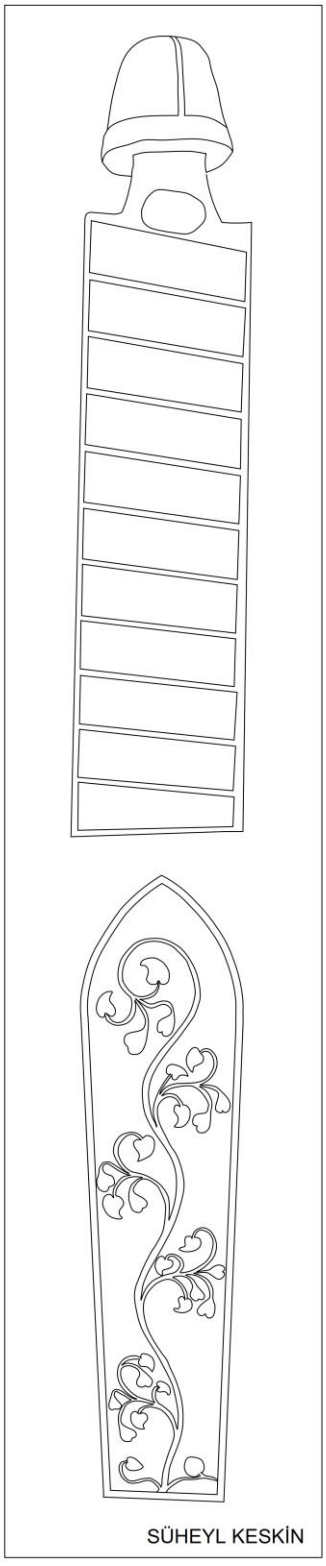

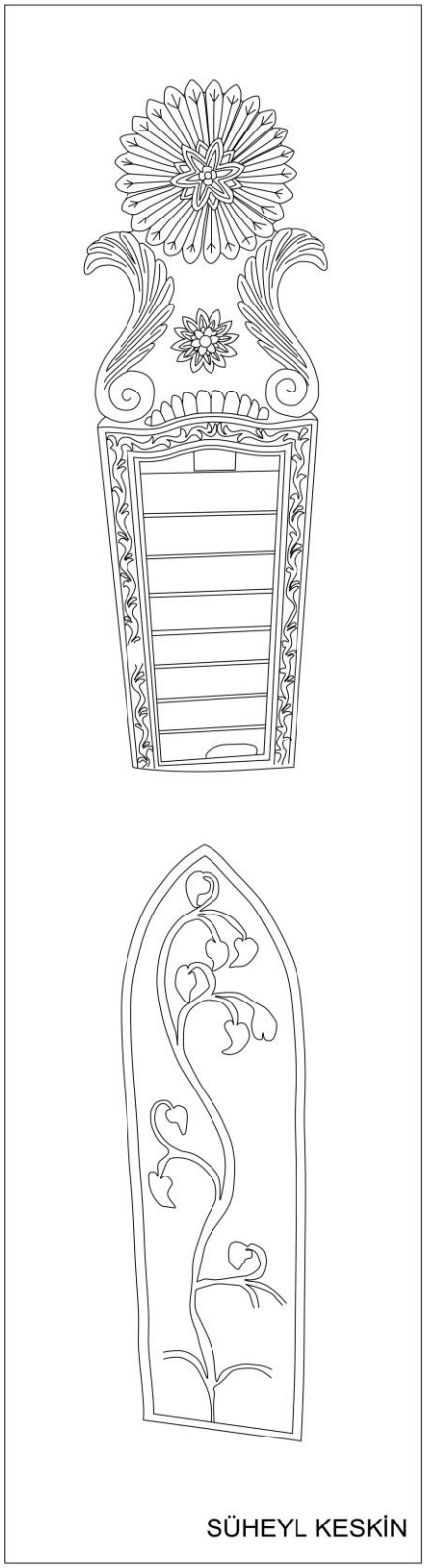

Çizim 213: Hacı İshak Bey Efendi'nin Kabri **Çizim 214:** Hacı İshak Bey Efendi'nin Eşi

Baş ve Ayak Şahidesi

Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

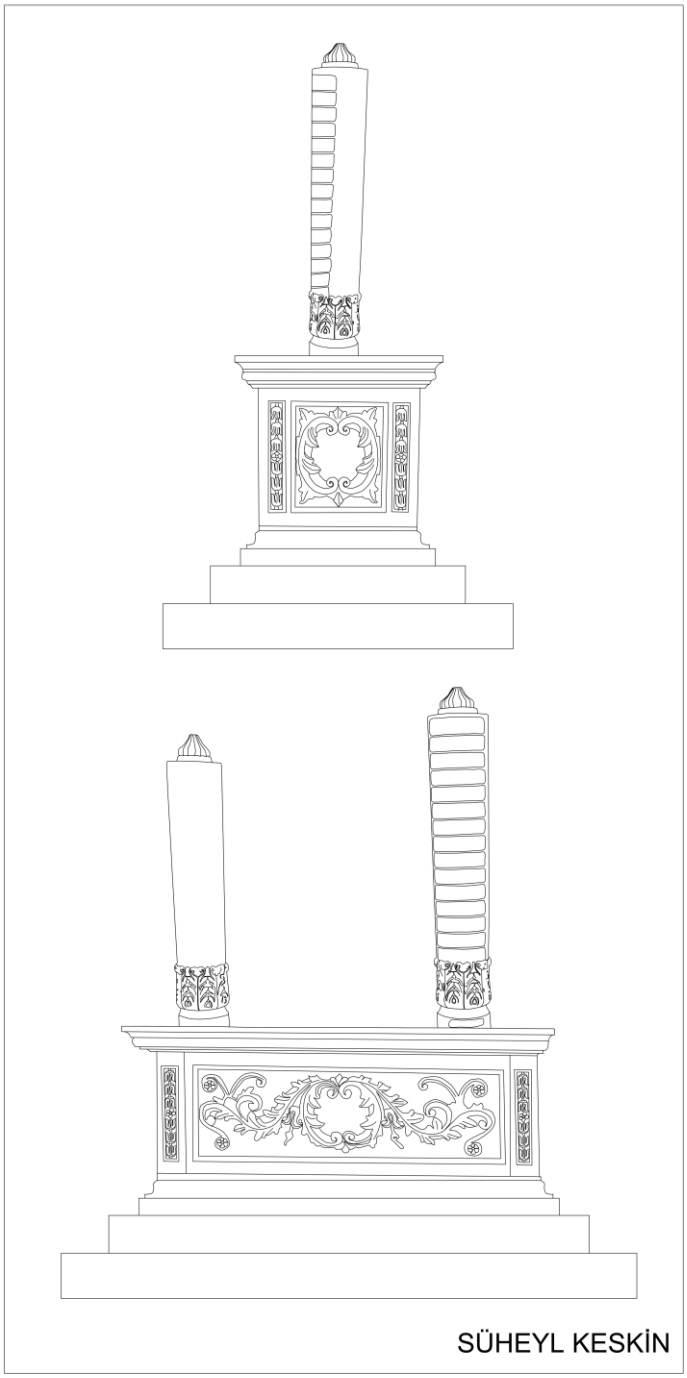

Çizim 215: İbrahim Zühdi Bey'in Kabri

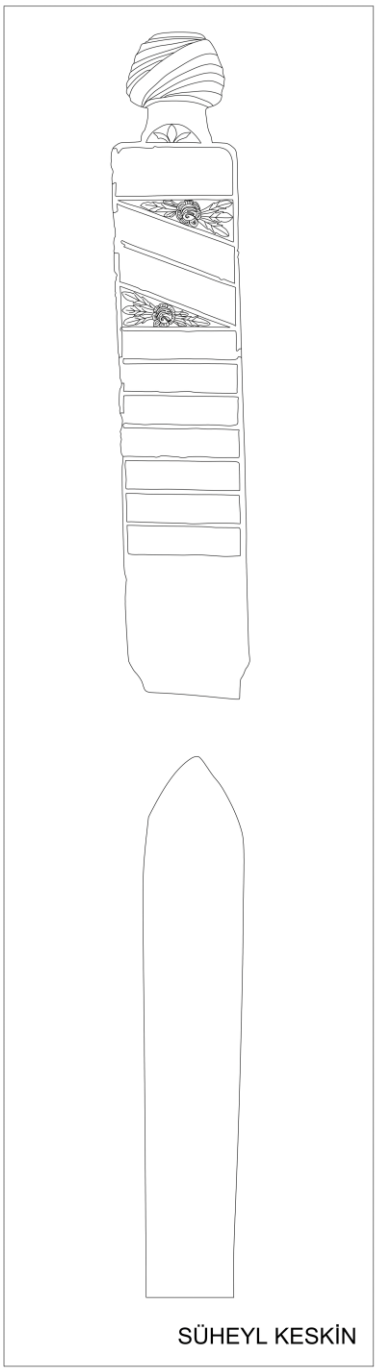

Çizim 216: Hafız İbrahim Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Havran Büyükdere Mezarlığı

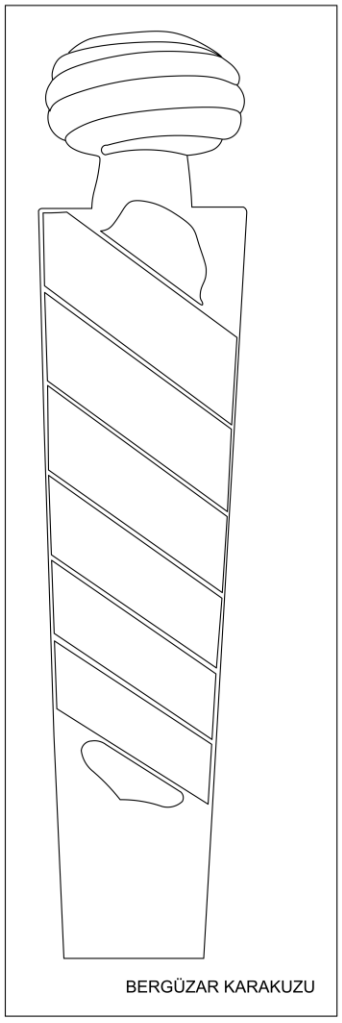

Çizim 217: Hacı Ömer Ağanın Oğlu Hacı Osman Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

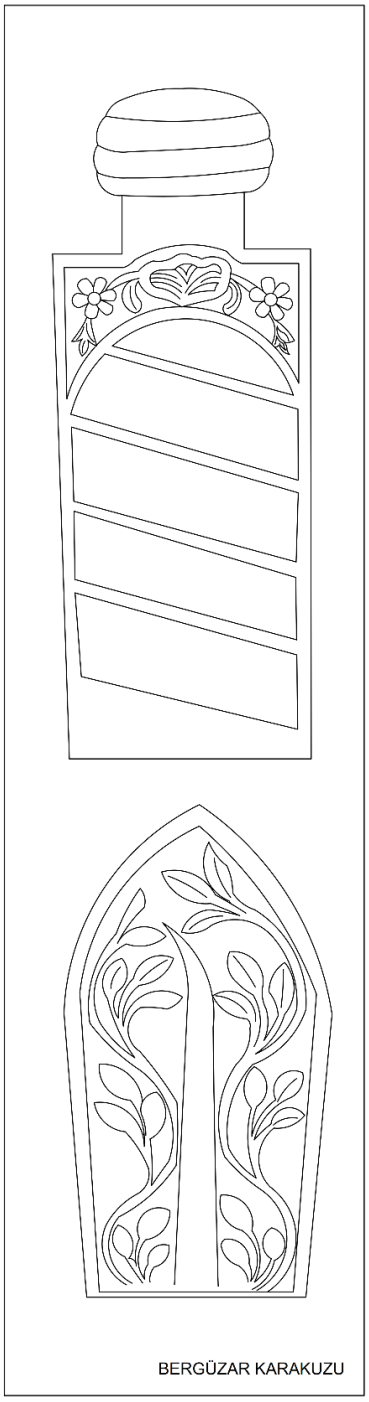

Çizim 218: Çiftçi İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

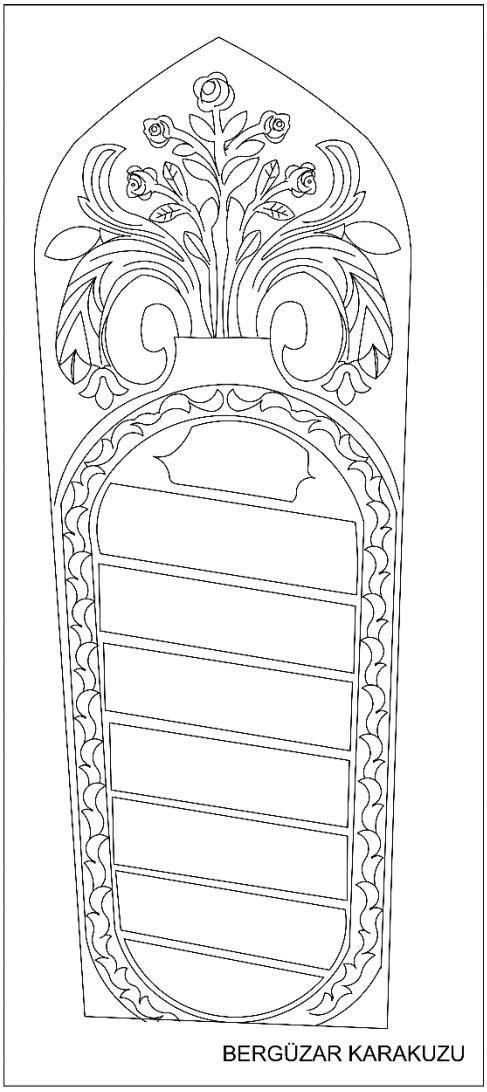

Çizim 219: Bozohlu Osman Ağa'nın Eşi Emine'nin Kabri Baş Şahidesi

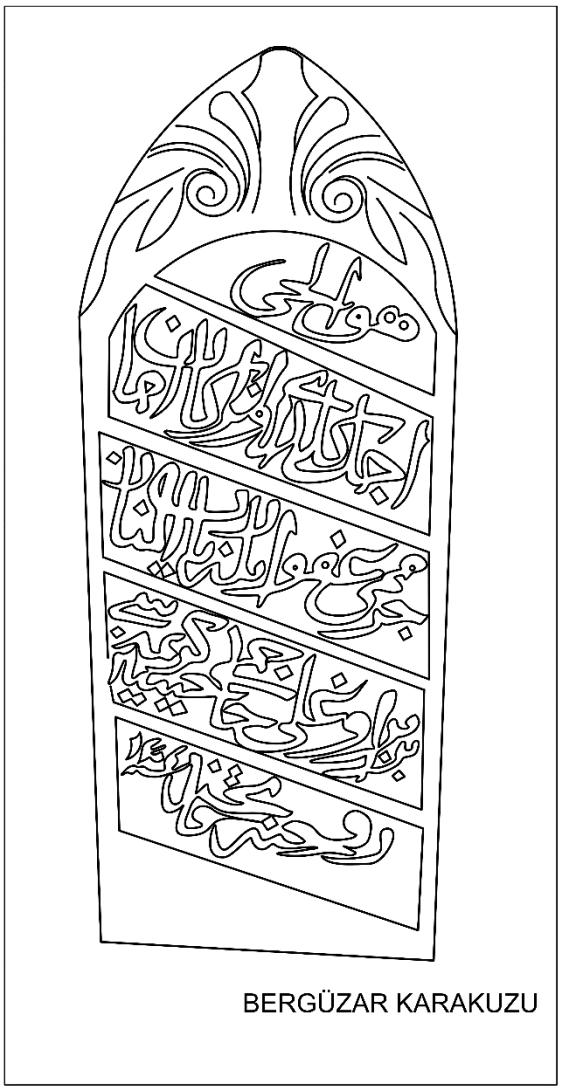

Çizim 220: Berber oğlu Hacı Hüseyin'in Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahidesi

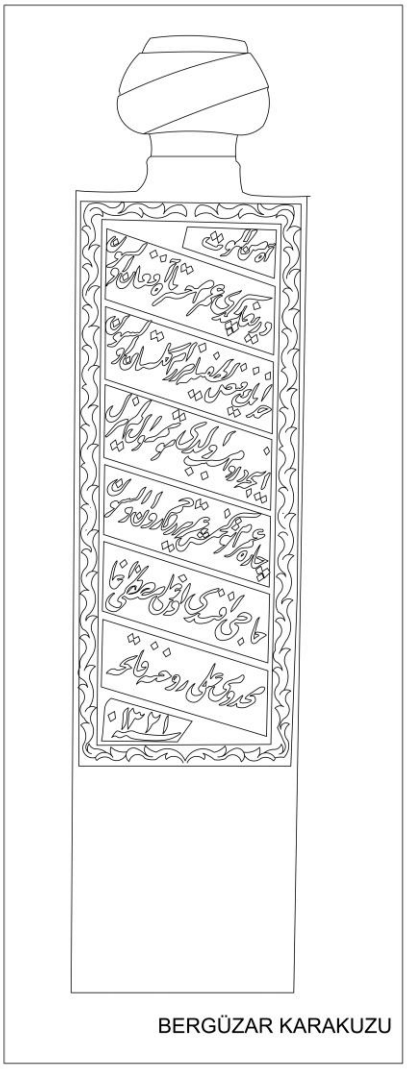

Çizim 221: Mustafa Ağa'nın Oğlu Ali'nin Kabri Baş Şahidesi

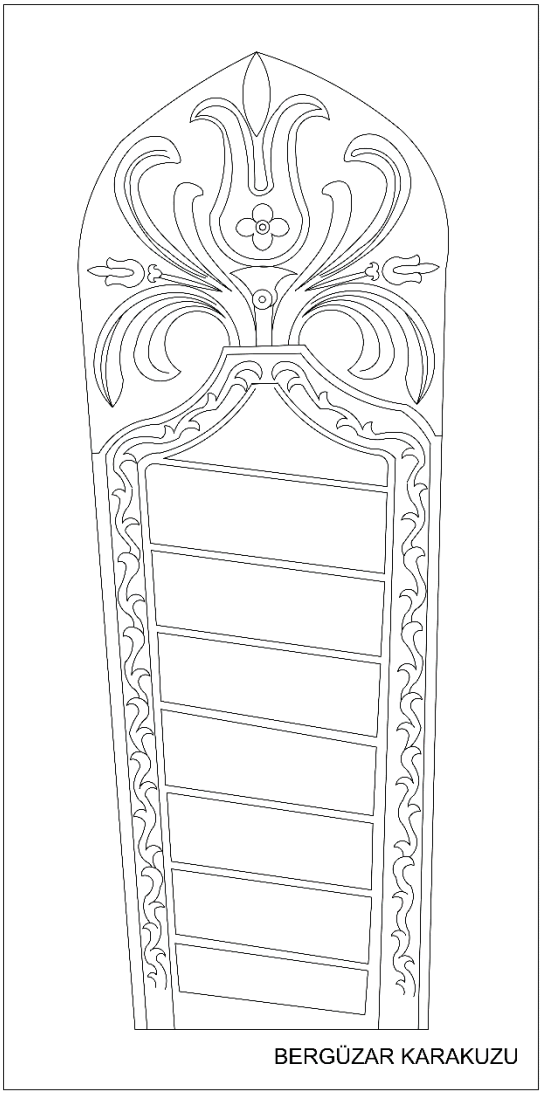

Çizim 222: Gülceli İsmail Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Havran Küçükdere Mezarlığı

Çizim 223: Hacı Halil Oğlu Hacı Hafız Hasan Efendi Dülger Oğlu'nun Kabri Baş Şahidesi

Çizim 224: Kara Mehmed Oğlu Hacı Mehmed Kızı Aişe'nin Kabri Baş Şahidesi

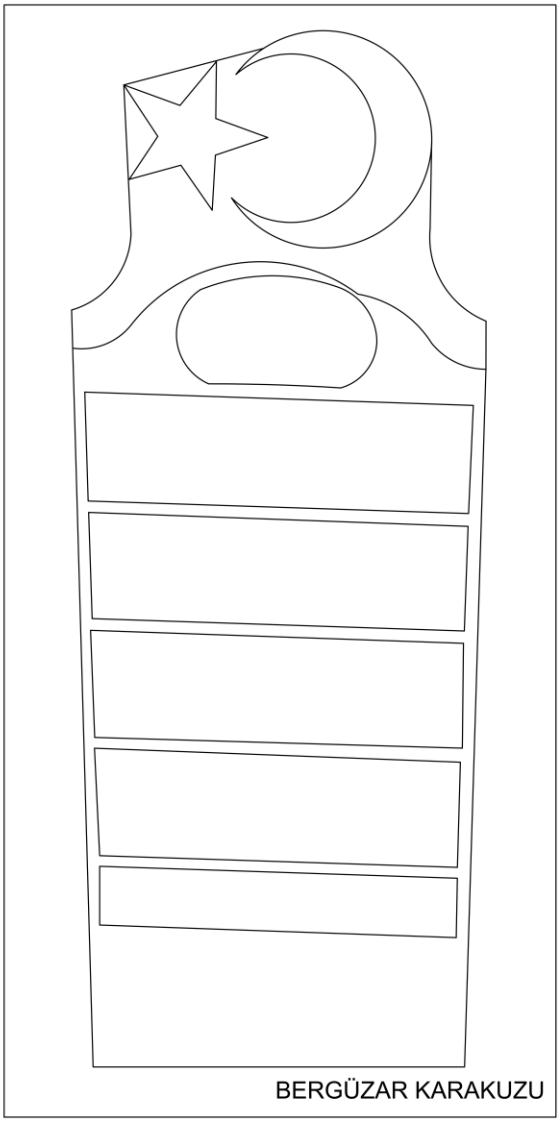

Çizim 225: Hacı Ömer Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

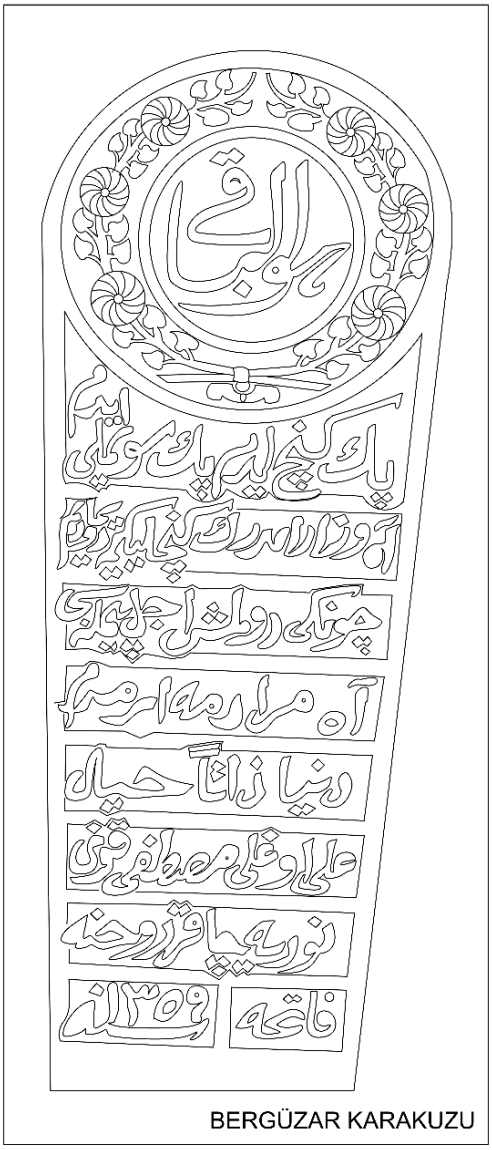

Çizim 226: Ali Oğlu Mustafa Kızı Nuriye Çakır Baş Şahidesi

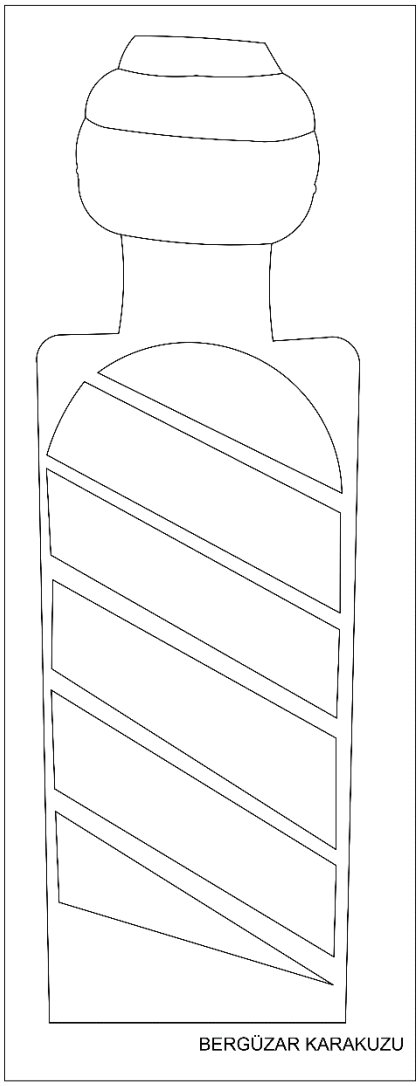

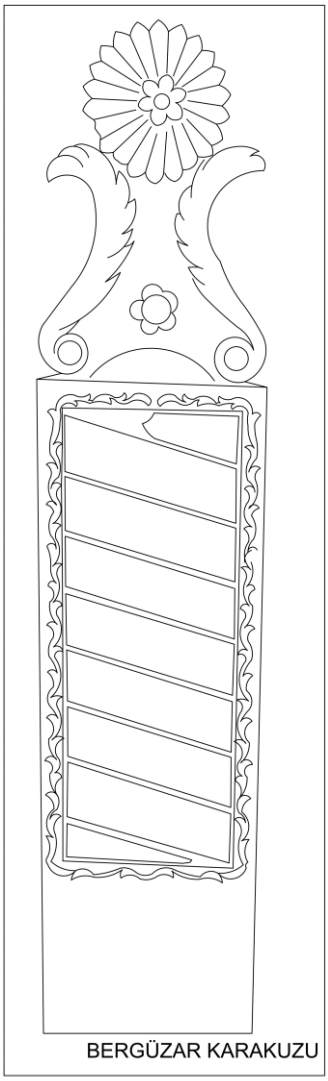

Çizim 227: Mustafa Oğlu Kara Çebçili Osman'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 228: Hacı Hasanoğlu Emin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Çizim 229: Ahmed oğlu Halil Ağa Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Susurluk

Susurluk Yahya Köy Muhacir Camii Haziresi

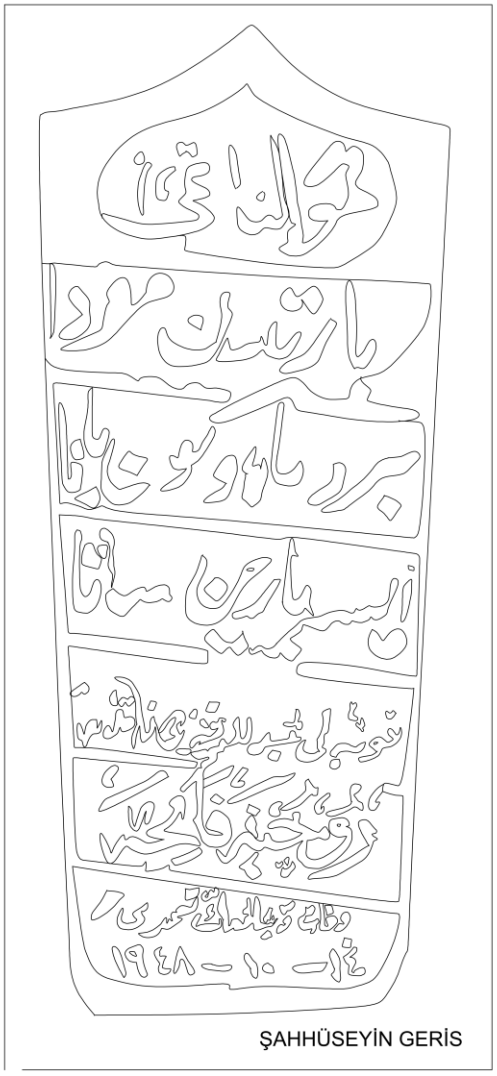

Çizim 230: Konya'lı Abdullah Kızı Naile Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

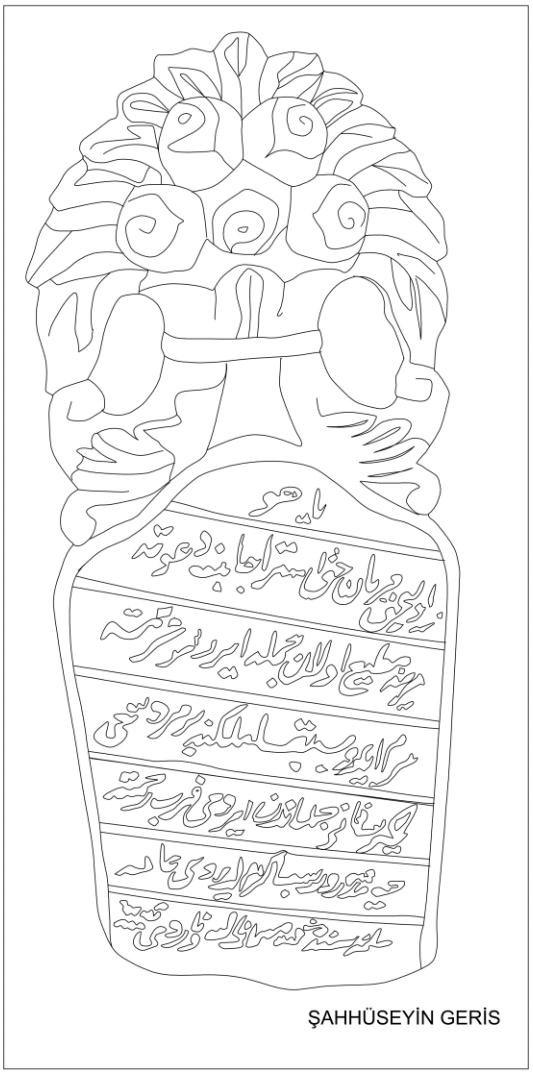

Çizim 231: Susurluk YKMC- İsimsiz Kabir Baş Şahide

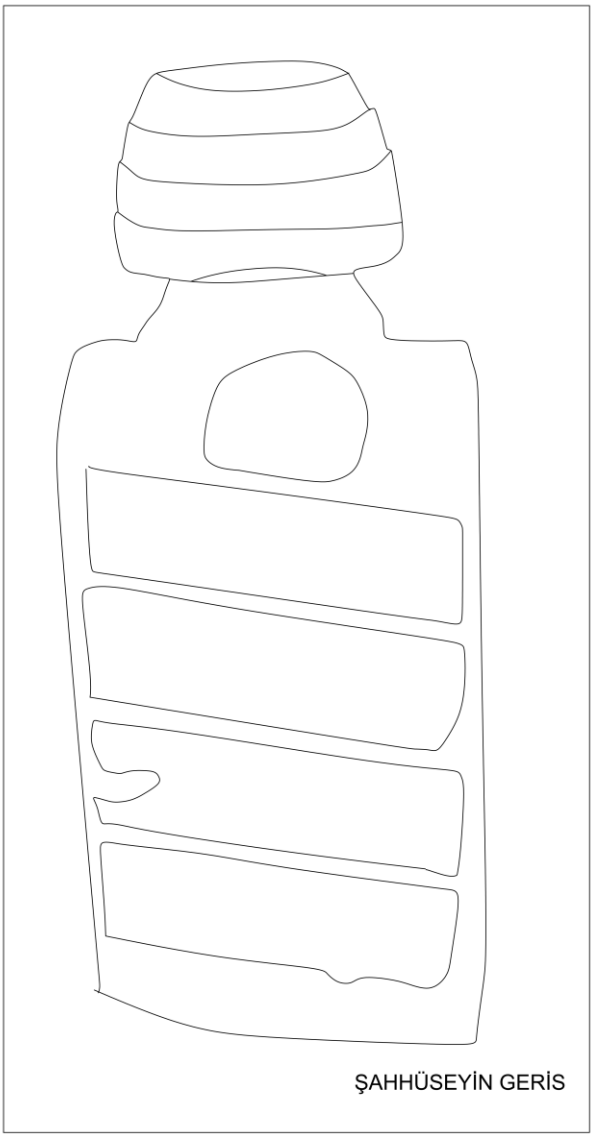

Çizim 232: Ali Ağa'nın Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Susurluk Ömer Köy Mezarlığı

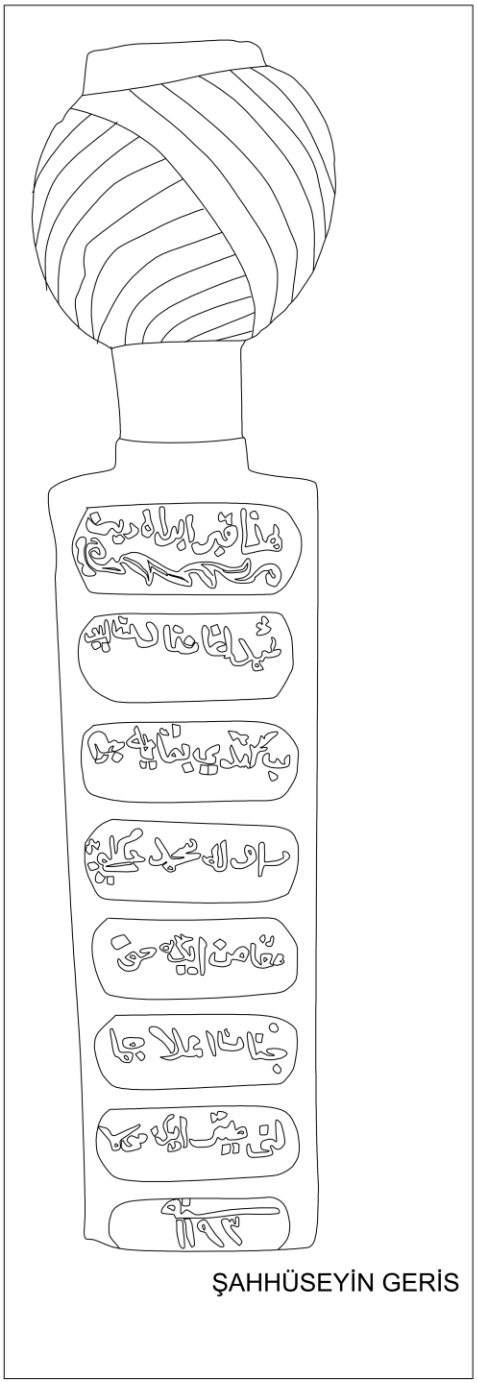

Çizim 233: Muhammed oğlu İbrahim'in Kabri Baş Şahidesi

8. FOTOĞRAFLAR

8.FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü Genel Görünüm 1554
Fotoğraf 2:Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü İnşa Kitabesi 1554
Fotoğraf 3: Merkez Umur Bey Cami Genel Görünüm 1555
Fotoğraf 4: Merkez Umur Bey Cami Giriş Kapısı ve Kitabeleri 1555
Fotoğraf 5:Merkez Umur Bey Cami 1. Kitabe 1556
Fotoğraf 6:Merkez Umur Bey Cami 2. Kitabe 1556
Fotoğraf 7:Merkez Umur Bey Cami 3. Kitabe 1556
Fotoğraf 8:Zağnos Paşa Külliyesi Camii Genel Görünüm 1557
Fotoğraf 9:Zağnos Paşa Külliyesi Camii Minber 1557
Fotoğraf 10:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Minber Alınlığı İnşâ Kitâbesi 1558
Fotoğraf 11:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Kuzey Kapı Üzerindeki İkinci İnşâ Kitâbesi 1558
Fotoğraf 12: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrap Genel Görünüm 1559
Fotoğraf 13: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrap Nişinde Bulunan Kitabe 1559
Fotoğraf 14:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrap Nişinde Bulunan Kitabe Hattat İmzası Detay 1560
Fotoğraf 15:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrabın Alınlık Kısmında Yer Alan Kitabe 1560
Fotoğraf 16:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Kuzey Girişi Kapı Üzerindeki Kitâbe 1560
Fotoğraf 17:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Kuzey Girişi Kapı Üzerindeki Kitâbe Hattat İmzası Detay 1561
Fotoğraf 18:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Doğu Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe 1561
Fotoğraf 19:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Doğu Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe Hattat İmzası Detay 1561
Fotoğraf 20: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Batı Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe 1562
Fotoğraf 21:Zağnos Paşa Külliyesi Cami Batı Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe Hattat İmzası Detay 1562
Fotoğraf 22:Zağnos Paşa Külliyesi Türbesi Genel Görünüm 1562
Fotoğraf 23:Zağnos Paşa Külliyesi Türbe Kitabe 1563
Fotoğraf 24:Merkez İbrahim Bey Camii Genel Görünüm 1563
Fotoğraf 25:Merkez İbrahim Bey Camii Kitabe 1564
Fotoğraf 26:Merkez İbrahim Bey Camii Minare Kaidesinde yer alan Kitabe 1564
Fotoğraf 27:Merkez Kız Dedesi (Sinan Bey) Türbesi Genel Görünüm 1565
Fotoğraf 28:Merkez Kız Dedesi (Sinan Bey) Türbesi Baş Şahidesi 1565
Fotoğraf 29:Merkez Okçukara Camii Genel Görünüm 1566
Fotoğraf 30:Merkez Okçukara Camii Kitabe 1566
Fotoğraf 31:Merkez Kasaplar Camii Genel Görünüm 1567
Fotoğraf 32:Merkez Kasaplar Camii Kitabe 1 1567
Fotoğraf 33:Merkez Kasaplar Camii Kitabe 2 1568

Fotoğraf 34:Merkez Hacı Muhammed Çavuş Çeşmesi Genel Görünüm 1568
Fotoğraf 35:Merkez Hacı Muhammed Çavuş Çeşmesi Kitabe 1569
Fotoğraf 36:Merkez Fatma Hatun (Sülüklü) Çeşme Genel Görünüm 1569
Fotoğraf 37:Merkez Fatma Hatun (Sülüklü) Çeşme Kitabe 1570
Fotoğraf 38:Merkez Fatıpınar Çeşmesi Genel Görünüm 1570
Fotoğraf 39:Merkez Fatıpınar Çeşmesi Kitabe 1571
Fotoğraf 40:Merkez Hacı Mahmud Ağa (Kasablar Camii) Çeşmesi Genel Görünüm 1571
Fotoğraf 41:Merkez Hacı Mahmud Ağa (Kasablar Camii) Çeşmesi Kitabe 1572
Fotoğraf 42:Merkez Hacı Mahmud Ağa Çeşmesi Genel Görünüm 1572
Fotoğraf 43:Merkez Hacı Mahmud Ağa Çeşmesi Kitabe 1573
Fotoğraf 44:Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camii Genel Görünüm 1573
Fotoğraf 45:Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camii Kitabe 1574
Fotoğraf 46:Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camii Minare İnşa Kitabesi 1574
Fotoğraf 47:Merkez Yeşilli Cami Genel Görünüm 1575
Fotoğraf 48:Merkez Yeşilli Cami Kitabe 1575
Fotoğraf 49:Merkez Kamçılı Köyü Camii Kitabe 1576
Fotoğraf 50:Merkez Habibe Hatun Çeşmesi Genel Görünüm 1576
Fotoğraf 51:Merkez Habibe Hatun Çeşmesi Kitabe 1577
Fotoğraf 52:Merkez Aziziye Camii Genel Görünüm 1577
Fotoğraf 53:Merkez Aziziye Camii Kitabe 1578
Fotoğraf 54:Merkez Karaoğlan Çeşmesi Genel Görünüm 1578
Fotoğraf 55:Merkez Karaoğlan Çeşmesi Kitabe (IŞIKAKDOĞAN'dan) 1579
Fotoğraf 56: Merkez Pamukçu Beldesi Koca Çeşme Genel Görünüm 1579
Fotoğraf 57:Merkez Pamukçu Beldesi Koca Çeşme Kitabe 1580
Fotoğraf 58:Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi Genel Görünüm 1580
Fotoğraf 59:Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi Kitabe 1581
Fotoğraf 60:Merkez Kocaavşar Köyü Koca Köprü Genel Görünüm 1581
Fotoğraf 61:Merkez Kocaavşar Köyü Koca Köprü Kitabesi 1582
Fotoğraf 62:Merkez Vakıf Gureba Hastanesi (Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) Genel Görünüm 1582
Fotoğraf 63:Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bahçe Giriş Kapısı Tepeliğinde Yer Alan Kitâbe 1583
Fotoğraf 64:Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bina İçerisinde Muhafaza Edilen Kitâbesi 1583
Fotoğraf 65:Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Genel Görünüm 1584
Fotoğraf 66:Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Kitabe Konumu 1584
Fotoğraf 67:Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Kitabesi 1585
Fotoğraf 68:Merkez Emin Ağa Camii Genel Görünüm 1585
Fotoğraf 69:Merkez Emin Ağa Camii Kitabe 1585

Fotoğraf 70:Merkez Pamukçu Beldesi Çeşmesi Genel Görünüm (A.IŞIKAKDOĞAN'dan) 1586
Fotoğraf 71:Merkez Pamukçu Beldesi Çeşmesi Kitabe (A.IŞIKAKDOĞAN'dan) 1586
Fotoğraf 72:Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) Genel Görünüm 1587
Fotoğraf 73:Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) Kitabesi 1587
Fotoğraf 74:Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi Genel Görünüm 1588
Fotoğraf 75:Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi Onarım Öncesi Kitabe 1588
Fotoğraf 76:Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi Onarım Sonrası Kitabe 1589
Fotoğraf 77:Merkez Ömer Ali Bey (Hamidiye) Kütüphanesi Kitabe 1589
Fotoğraf 78:Merkez Karaoğlan Camii Genel Görünüm 1590
Fotoğraf 79:Merkez Karaoğlan Camii Kitabe 1590
Fotoğraf 80:Merkez Karaoğlan Camii Kitabesi Hattat İmza Detayı 1591
Fotoğraf 81:Merkez Kaya Bey Camii Genel Görünüm 1591
Fotoğraf 82:Merkez Kaya Bey Camii Kitabe 1591
Fotoğraf 83:Merkez Kaya Bey Camii Kitabesi Hattat İmza Detayı 1592
Fotoğraf 84:Merkez Hamidiye Camii Genel Görünüm 1592
Fotoğraf 85:Merkez Hamidiye Camii Kitabe 1593
Fotoğraf 86:Merkez Uhuvvet Mektebi Genel Görünüm 1593
Fotoğraf 87:Merkez Uhuvvet Mektebi Kitabesi 1594
Fotoğraf 88:Saadettin Efendi Çeşmesi Genel Görünüm 1594
Fotoğraf 89:Saadettin Efendi Çeşmesi Kitabe 1595
Fotoğraf 90:Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası Genel Görünüm 1595
Fotoğraf 91:Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 1. Kitabe 1596
Fotoğraf 92:Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 1.Kitabe Hattat İmza Detayı 1596
Fotoğraf 93:Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 2. Kitabe 1596
Fotoğraf 94:Merkez Karesi Bey Türbesi Genel Görünüm 1597
Fotoğraf 95:Merkez Karesi Bey Türbesi Kitabe 1597
Fotoğraf 96:Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camii Genel Görünüm 1598
Fotoğraf 97:Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camii Kitabe 1598
Fotoğraf 98:Merkez II. Kolordu Çeşmesi 1599
Fotoğraf 99:Merkez II. Kolordu Çeşmesi Kitabe 1599
Fotoğraf 100:Merkez Sıra Çeşmeler 1600
Fotoğraf 101:Merkez Sıra Çeşmeler Kitabe (Muharrem Eren'den) 1600
Fotoğraf 102:Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi Genel Görünüm 1601
Fotoğraf 103:Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi Kitabe 1601
Fotoğraf 104:Merkez Halalca Köyü (Beyler) Çeşmesi Genel Görünüm 1602
Fotoğraf 105:Merkez Halalca Köyü (Beyler) Çeşmesi Kitabe 1602
Fotoğraf 106:Merkez Köylü Köyü Camisi Kitabe 1603

Fotoğraf 107:Merkez Kurtuluş Çeşmesi Genel Görünüm 1603
Fotoğraf 108:Merkez Kurtuluş Çeşmesi Kitabe 1604
Fotoğraf 109:Merkez Bağlar Mescidi Çeşmesi Genel Görünüm 1604
Fotoğraf 110: Merkez Bağlar Mescidi Çeşmesi Kitabe 1605
Fotoğraf 111:Merkez Vicdaniye Camii Genel Görünüm 1605
Fotoğraf 112:Merkez Vicdaniye Camii Kitabe 1606
Fotoğraf 113:Ayvalık Hacı Bayram Veli Camii Genel Görünüm 1606
Fotoğraf 114:Ayvalık Hacı Bayram Veli Camii Kitabe 1607
Fotoğraf 115:Ayvalık Kadı (Küçük) Camii Genel Görünüm 1607
Fotoğraf 116:Ayvalık Kadı (Küçük) Camii Kitabe 1608
Fotoğraf 117:Ayvalık Hamidiye Camii Genel Görünüm 1608
Fotoğraf 118:Ayvalık Hamidiye Camii 1. Kitabe 1609
Fotoğraf 119:Ayvalık Hamidiye Camii 2. Kitabe 1609
Fotoğraf 120:Ayvalık Hamidiye Camii 3. Kitabe 1610
Fotoğraf 121:Balya Ilıca Köyü (Küçük) Hamamı Genel Görünüm 1610
Fotoğraf 122:Balya Ilıca Köyü (Küçük) Hamamı Kitabe 1611
Fotoğraf 123:Balya Ali Demirci Köyü Camii Genel Görünüm 1611
Fotoğraf 124:Balya Ali Demirci Köyü Camii Kitabe 1611
Fotoğraf 125:Balya Koca Camii (Cami-i Kebir) Genel Görünüm 1612
Fotoğraf 126:Balya Koca Camii (Cami-i Kebir) Kitabe 1612
Fotoğraf 127:Balya Ilıca Köyü Eski Camii Minare 1613
Fotoğraf 128:Balya Ilıca Köyü Eski Camii Minare Kitabe 1613
Fotoğraf 129:Balya Danişment Köyü Camii Genel Görünüm 1614
Fotoğraf 130:Balya Danişment Köyü Camii Kitabe 1614
Fotoğraf 131:Balya Kadıköy Camii Genel Görünüm 1615
Fotoğraf 132: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları 1615
Fotoğraf 133: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları 1616
Fotoğraf 134:Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları 1616
Fotoğraf 135:Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları 1616
Fotoğraf 136: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları 1617
Fotoğraf 137:Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları 1617
Fotoğraf 138:Balya Ilıca Köyü Çeşme 1617
Fotoğraf 139:Balya Ilıca Köyü Çeşme Kitabe 1618
Fotoğraf 140:Bandırma Ulu Camii Genel Görünüm 1618
Fotoğraf 141:Bandırma Ulu Camii Kitabe 1619
Fotoğraf 142:Bandırma-Edincik Ulu Camii Genel Görünüm 1619
Fotoğraf 143:Bandırma-Edincik Ulu Camii Kitabe 1620

Fotoğraf 144:Bandırma-Edincik Kız Dedesi Çeşmesi 1620
Fotoğraf 145:Bandırma-Edincik Kız Dedesi Çeşmesi Kitabe..... 1621
Fotoğraf 146:Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi Genel Görünüm 1621
Fotoğraf 147:Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi Kitabe 1622
Fotoğraf 148:Bandırma-Edincik Buhye Camii Genel Görünüm..... 1622
Fotoğraf 149:Bandırma-Edincik Buhye Camii Kitabe..... 1623
Fotoğraf 150:Bandırma Kadı Çeşmesi Genel Görünüm 1623
Fotoğraf 151:Bandırma Kadı Çeşmesi Kitabe 1624
Fotoğraf 152:Bandırma Meşrutiyet Çeşmesi Genel Görünüm..... 1624
Fotoğraf 153:Bandırma Meşrutiyet Çeşmesi Kitabe..... 1625
Fotoğraf 154:Bandırma Çınarlı Şevkiye Camii Genel Görünüm..... 1625
Fotoğraf 155: Bandırma Çınarlı Şevkiye Camii Kitabe..... 1626
Fotoğraf 156:Bandırma Şehitler Anıtı Genel Görünüm..... 1626
Fotoğraf 157:Bandırma Şehitler Anıtı Kitabe..... 1627
Fotoğraf 158: Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi Kitabe..... 1627
Fotoğraf 159:Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi Kitabe..... 1628
Fotoğraf 160:Bandırma-Edincik Anbar (Çarşı) Çeşmesi Kitabe 1628
Fotoğraf 161:Bandırma-Edincik Aziz Ağa Konağı Kitabe 1629
Fotoğraf 162:Bandırma On yedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Genel Görünüm..... 1630
Fotoğraf 163:Bandırma On yedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Kitabesi 1630
Fotoğraf 164:Bandırma Tekke Camii Çeşmesi Genel Görünüm 1631
Fotoğraf 165:Bandırma Tekke Camii Çeşmesi Kitabe..... 1631
Fotoğraf 166:Bandırma Dere Mahallesi (Şerife Hanım) Çeşmesi Genel Görünüm..... 1632
Fotoğraf 167:Bandırma Dere Mahallesi (Şerife Hanım) Çeşmesi Kitabe..... 1632
Fotoğraf 168:Bandırma Haydar Çavuş Çeşmesi Genel Görünüm 1633
Fotoğraf 169:Bandırma Haydar Çavuş Çeşmesi Kitabe..... 1633
Fotoğraf 170:Bandırma İhsaniye Camii Çeşmesi Genel Görünüm..... 1634
Fotoğraf 171:Bandırma İhsaniye Camii Çeşmesi Kitabe..... 1634
Fotoğraf 172:Bandırma-Edincik Nazlı Çeşme Genel Görünüm 1634
Fotoğraf 173:Bandırma-Edincik Nazlı Çeşme Kitabe..... 1635
Fotoğraf 174:Bandırma-Edincik Şehitler Çeşmesi Genel Görünüm (A.IŞIKAKDOĞAN'dan) 1635
Fotoğraf 175:Bandırma-Edincik Şehitler Çeşmesi Kitabe (A.IŞIKAKDOĞAN'dan)..... 1636
Fotoğraf 176:Burhaniye Memiş (Mehmet Emin Ağa) Camii Genel Görünüm..... 1636
Fotoğraf 177:Burhaniye Memiş (Mehmet Emin Ağa) Camii Kitabe..... 1637
Fotoğraf 178:Burhaniye Hasan Ağa Camii Genel Görünüm 1637
Fotoğraf 179:Burhaniye Hasan Ağa Camii Kitabe..... 1638
Fotoğraf 180:Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii Genel Görünüm..... 1638

Fotoğraf 181:Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii 1. Kitabe 1639
Fotoğraf 182:Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii 2. Kitabe 1639
Fotoğraf 183:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Genel Görünüm 1640
Fotoğraf 184:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Kitabe 1640
Fotoğraf 185:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Kubbe 1641
Fotoğraf 186:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 1. Kitabe 1641
Fotoğraf 187:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 2. Kitabe 1642
Fotoğraf 188:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 3. Kitabe 1642
Fotoğraf 189:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 4. Kitabe 1643
Fotoğraf 190:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Doğu Duvarı 1. Kitabe 1643
Fotoğraf 191:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Doğu Duvarı 2. Kitabe 1644
Fotoğraf 192:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Batı Duvarı 1. Kitabe 1644
Fotoğraf 193:Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Batı Duvarı 2. Kitabe 1645
Fotoğraf 194:Burhaniye İskele (Osman Ağa) Camii Kitabe 1645
Fotoğraf 195:Burhaniye Hacı Ahmet Camii Genel Görünüm 1646
Fotoğraf 196:Burhaniye Hacı Ahmet Camii Kitabe 1646
Fotoğraf 197:Bigadiç Yeşilli Camii Genel Görünüm 1647
Fotoğraf 198:Bigadiç Yeşilli Camii Kitabe (H. SÖZLÜ'den) 1648
Fotoğraf 199-200:Bigadiç Yeşilli Camii Kitabe Detay (H.SÖZLÜ'den) 1648
Fotoğraf 201: Bigadiç Yeşilli Camii Hareme Giriş Sofası Üzerindeki Kitabe 1649
Fotoğraf 202:Bigadiç Yeşilli Camii Kadınlar Mahfili Batı Duvarı Kitabe 1649
Fotoğraf 203:Bigadiç Yeşilli Camii Kadınlar Mahfili Doğu Duvarı Kitabe 1649
Fotoğraf 204:Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camii Genel Görünüm 1650
Fotoğraf 205:Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camii Kitabe 1650
Fotoğraf 206:Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Çeşme ve Kitabesi 1651
Fotoğraf 207:Bigadiç Bor İskelesi Çeşmesi Kitabe (A.IŞIKAKDOĞAN'dan) 1651
Fotoğraf 208:Bigadiç Havva Hatun Camii Genel Görünüm 1652
Fotoğraf 209:Bigadiç Havva Hatun Camii 1652
Fotoğraf 210:Dursunbey Vakıf Camii Genel Görünüm 1653
Fotoğraf 211:Dursunbey Vakıf Camii Kitabe 1653
Fotoğraf 212:Edremit- Kurşunlu Camii Genel Görünüm 1654
Fotoğraf 213-214: Edremit- Kurşunlu Camii Harem Giriş Kapı Kanatlarındaki Kitabeler 1654
Fotoğraf 215:Edremit- Kurşunlu Camii Minber Kapısı Tepeliğindeki Kitabe 1655
Fotoğraf 216:Edremit Mustafa Çelebi Çeşmesi Genel Görünüm 1655
Fotoğraf 217:Edremit Mustafa Çelebi Çeşmesi Kitabe 1656
Fotoğraf 218:Edremit Kızılkeçili Köyü Camii 1656
Fotoğraf 219: Edremit Kızılkeçili Köyü Camii Kitabe 1657

Fotoğraf 220:Edremit Dedeler Camii Genel Görünüm 1657
Fotoğraf 221:Edremit Dedeler Camii Kitabe 1658
Fotoğraf 222:Edremit Ahmet Mustafa Çeşmesi Genel Görünüm 1658
Fotoğraf 223:Edremit Ahmet Mustafa Çeşmesi Kitabe 1658
Fotoğraf 224:Edremit Mahkeme Camii Genel Görünüm 1659
Fotoğraf 225:Edremit Mahkeme Camii Kitabe 1659
Fotoğraf 226:Edremit Kavcı Camii Genel Görünüm 1660
Fotoğraf 227:Edremit Kavcı Camii İnşâ Kitâbesi 1660
Fotoğraf 228:Edremit Kavcı Camii Minare İnşâ Kitâbesi 1661
Fotoğraf 229:Edremit Bekir Ağa Çeşmesi Genel Görünüm 1661
Fotoğraf 230:Edremit Bekir Ağa Çeşmesi Kitabe 1662
Fotoğraf 231:Edremit Pazarlık Camii Genel Görünüm 1662
Fotoğraf 232:Edremit Pazarlık Camii Kitabe 1663
Fotoğraf 233:Edremit- Güre Merkez Camii Genel Görünüm 1663
Fotoğraf 234:Edremit- Güre Merkez Camii Şadırvan Kitabe 1664
Fotoğraf 235:Edremit- Güre Merkez Camii Harem Giriş Açıklığı 1. Kitâbe 1664
Fotoğraf 236:Edremit- Güre Merkez Camii Harem Giriş Açıklığı 2. Kitâbe 1665
Fotoğraf 237:Edremit- Güre Merkez Camii Giriş Sofası Batı Revakı Kitabe 1665
Fotoğraf 238:Edremit- Güre Merkez Camii Güney Batı Köşede Yer Alan Kitâbe 1665
Fotoğraf 239:Edremit- Güre Merkez Camii Mihrap Alınlığı Kitâbesi 1666
Fotoğraf 240:Edremit- Güre Merkez Camii Minare Kitabe 1666
Fotoğraf 241:Edremit- Narlı Köyü Camii Genel Görünüm 1667
Fotoğraf 242:Edremit- Narlı Köyü Camii 1667
Fotoğraf 243:Edremit Altınoluk Merkez Camii Genel Görünüm 1668
Fotoğraf 244: Edremit Altınoluk Merkez Camii Kitabe 1668
Fotoğraf 245:Edremit Altınoluk Merkez Camii Mihrap Alınlık Üzerinde Bulunan Kitabe 1669
Fotoğraf 246:Edremit Kızılkeçili Hamamı Genel Görünüm 1669
Fotoğraf 247:Edremit Kızılkeçili Hamamı Kitabe 1670
Fotoğraf 248:Edremit Yakup Ağa Camii Genel Görünüm 1670
Fotoğraf 249:Edremit Yakup Ağa Camii Harem Giriş Kitabe 1671
Fotoğraf 250:Edremit Yakup Ağa Camii Giriş Sofası II. Kitâbe 1671
Fotoğraf 251:Edremit Zeytinli Beldesi Çarşı Camii Genel Görünüm 1672
Fotoğraf 252:Edremit Zeytinli Beldesi Çarşı Camii Kitabe 1672
Fotoğraf 253:Edremit Halk Eğitim Merkezi Genel Görünüm 1673
Fotoğraf 254:Edremit Halk Eğitim Merkezi Kitabe 1673
Fotoğraf 255: Edremit İbrahimce Camii Genel Görünüm 1674
Fotoğraf 256:Edremit İbrahimce Camii Kitabe 1674

Fotoğraf 257:Edremit Hacı Mustafa Yunağı Genel Görünüm 1675
Fotoğraf 258:Edremit Hacı Mustafa Yunağı Kitabe 1675
Fotoğraf 259:Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi Genel Görünüm..... 1676
Fotoğraf 260:Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi Giriş Kapısı Üzerinde Yer Alan Kitabe 1676
Fotoğraf 261:Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi 2. Kitabe..... 1677
Fotoğraf 262:Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi 3. Kitabe..... 1677
Fotoğraf 263:Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi 4. Kitabe..... 1677
Fotoğraf 264: Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Genel Görünüm 1678
Fotoğraf 265:Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Genel Görünüm 1678
Fotoğraf 266:Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Minare Girişinde Yer Alan Kitabe 1679
Fotoğraf 267:Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Minare Kaidesinin doğu cephesindeki kitabe..... 1679
Fotoğraf 268:Erdek Cizyedâr Osman Ağa (Eski Bayram Yeri) Çeşmesi Genel Görünüm..... 1680
Fotoğraf 269:Erdek Cizyedâr Osman Ağa (Eski Bayram Yeri) Çeşmesi Kitabe..... 1680
Fotoğraf 270:Erdek Askeriye Çeşmesi Genel Görünüm..... 1681
Fotoğraf 271:Erdek Askeriye Çeşmesi Kitabe..... 1681
Fotoğraf 272:Gömeç Belediyesi Hizmet Binası Genel Görünüm..... 1682
Fotoğraf 273:Gömeç Belediyesi Hizmet Binası Kitabe 1682
Fotoğraf 274:Gönen Eğrikısık Camii Genel Görünüm 1683
Fotoğraf 275:Gönen Eğrikısık Camii Kitabe 1683
Fotoğraf 276:Gönen Köteyli Köyü Çeşmesi Genel Görünüm 1684
Fotoğraf 277:Gönen Köteyli Köyü Çeşmesi Kitabe..... 1684
Fotoğraf 278:Gönen Çınarpınar Köyü Çeşmesi Genel Görünüm 1685
Fotoğraf 279:Gönen Çınarpınar Köyü Çeşmesi Kitabe 1685
Fotoğraf 280:Gönen Tuzakçı Köyü Orta Camisi 1685
Fotoğraf 281:Gönen Karalar Çiftliği Köyü Camii Kuyu Kitabesi 1686
Fotoğraf 282:Gönen Balcı Dede Köyü Camii Genel Görünüm 1686
Fotoğraf 283:Gönen Balcı Dede Köyü Camii Kitabe 1687
Fotoğraf 284:Gönen Çınarpınar Köyü Camii Genel Görünüm..... 1687
Fotoğraf 285:Gönen Çınarpınar Köyü Camii Kitabe 1688
Fotoğraf 286:Gönen Suçıktı Köyü Camisi Genel Görünüm 1688
Fotoğraf 287:Gönen Suçıktı Köyü Camisi Harem Girişinde Yer Alan Kitabe..... 1689
Fotoğraf 288:Gönen Suçıktı Köyü Camisi Giriş Sofası Kuzey Cephesinde Yer Alan Kitabe..... 1689
Fotoğraf 289:Gönen Köteyli Köyü Sülüklü Çeşme Genel Görünüm..... 1689
Fotoğraf 290:Gönen Köteyli Köyü Sülüklü Çeşme Kitabe..... 1690
Fotoğraf 291: Gönen Alaşar Köyü Çeşmesi..... 1690
Fotoğraf 292: Gönen Alaşar Köyü Çeşmesi Kitabe..... 1691

Fotoğraf 293:Gönen Büyüksoğuklar Köyü Çeşmesi Genel Görünüm 1691
Fotoğraf 294:Gönen Büyüksoğuklar Köyü Çeşmesi Kitabe 1692
Fotoğraf 295:Gönen Çoban Hamidiye Köyü Çeşmesi Genel Görünüm 1692
Fotoğraf 296:Gönen Çoban Hamidiye Köyü Çeşmesi Kitabe 1693
Fotoğraf 297:Gönen Osmanpazarı Köyü Çeşmesi Genel Görünüm 1693
Fotoğraf 298:Gönen Osmanpazarı Köyü Çeşmesi Kitabe 1694
Fotoğraf 299:Gönen Ulukır Köyü Camisi Genel Görünüm 1694
Fotoğraf 300:Gönen Ulukır Köyü Camisi Kitabe 1695
Fotoğraf 301:Gönen Sarıköy Çarşı Camii 1695
Fotoğraf 302:Gönen Sarıköy Çarşı Camii Kitabe 1696
Fotoğraf 303:Havran Camii Kebîr Genel Görünüm 1696
Fotoğraf 304:Havran Camii Kebîr Kitabe 1696
Fotoğraf 305:Havran Camii Kebîr Şadırvan Kitabe 1697
Fotoğraf 306:Havran Aşağı (Emine Kadın) Yunak Genel Görünüm 1697
Fotoğraf 307:Havran Aşağı (Emine Kadın) Yunak Kitabe 1698
Fotoğraf 308: Havran Orta (Emine Kadın) Yunak Genel Görünüm 1698
Fotoğraf 309: Havran Orta (Emine Kadın) Yunak Kitabe 1699
Fotoğraf 310:Havran Yukarı (Emine Kadın) Yunak Genel Görünüm 1699
Fotoğraf 311:Havran Yukarı (Emine Kadın) Yunak Kitabe 1700
Fotoğraf 312:Havran Ebubekir Camii Genel Görünüm 1700
Fotoğraf 313:Havran Ebubekir Camii Kitabe 1701
Fotoğraf 314:Havran Süleyman Ağa (Eybek) Çeşmesi Genel Görünüm 1701
Fotoğraf 315:Havran Süleyman Ağa (Eybek) Çeşmesi Kitabe 1702
Fotoğraf 316: Havran Mescid Camii Genel Görünüm 1702
Fotoğraf 317:Havran Mescid Camii Kitabe 1 1703
Fotoğraf 318:Havran Mescid Camii Kitabe 2 1703
Fotoğraf 319:Havran Orta Camii Genel Görünüm 1704
Fotoğraf 320:Havran Orta Camii İnşa Kitabesi 1704
Fotoğraf 321:Havran Orta Camii Tamir Kitabesi 1705
Fotoğraf 322:Orta Camii Çınar Ağacı Kitâbesi 1705
Fotoğraf 323: Havran Orta Camii Minare İnşa Kitabesi 1705
Fotoğraf 324: Havran Orta Camii Minare ikinci İnşa Kitabesi 1706
Fotoğraf 325:Havran Orta Camii Minare üçüncü İnşa Kitabesi 1706
Fotoğraf 326: Havran Orta Camii Şadırvan İnşa Kitabesi 1707
Fotoğraf 327: Ümmühan Kadın Çeşmesi Kitabe Güney Yöne bakan Yüzeyi 1707
Fotoğraf 328:Ümmühan Kadın Çeşmesi Kitabe Kuzey Yöne bakan Yüzeyi 1708
Fotoğraf 329:Havran Büyükdere Köyü Camisi Genel Görünüm 1708

Fotoğraf 330:Havran Büyükdere Köyü Camisi Kitabe 1709
Fotoğraf 331: Havran Tekke Camii Genel Görünüm 1709
Fotoğraf 332:Havran Tekke Camii Kitabe 1710
Fotoğraf 333:Havran Mektep Çeşmesi Genel Görünüm 1710
Fotoğraf 334: Havran Mektep Çeşmesi Kitabe 1711
Fotoğraf 335: İvrindi Mallıca Kocapınar Çeşmesi Genel Görünüm 1711
Fotoğraf 336: İvrindi Mallıca Kocapınar Çeşmesi Kitabe 1712
Fotoğraf 337:İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camii Genel Görünüm 1712
Fotoğraf 338:İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camii Kitabe 1713
Fotoğraf 339:İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Genel Görünüm 1713
Fotoğraf 340:İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Kitabe 1714
Fotoğraf 341:İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Usta Kitabesi 1714
Fotoğraf 342:İvrindi Mallıca Kuyupınar Çeşmesi Genel Görünüm 1714
Fotoğraf 343:İvrindi Mallıca Kuyupınar Çeşmesi Kitabe 1715
Fotoğraf 344:Kepsut Çarşı Camii Genel Görünü 1715
Fotoğraf 345: Kepsut Çarşı Cami Kitabe 1716
Fotoğraf 346: Kepsut Çarşı Cami Kitabe 2 1716
Fotoğraf 347: Kepsut Çarşı Cami Kitabe 3 1717
Fotoğraf 348:Kepsut Oruç Bey Camii Genel Görünüm 1717
Fotoğraf 349:Kepsut Oruç Bey Camii Kitabe 1718
Fotoğraf 350:Kepsut Cemal Bey (Meydan) Çeşmesi Genel Görünüm 1718
Fotoğraf 351:Kepsut Cemal Bey (Meydan) Çeşmesi Kitabe 1719
Fotoğraf 352:Manyas Cumhuriyet Köyü Camii Kitabe 1719
Fotoğraf 353-354:Manyas Cumhuriyet Köyü Cami Avlusundaki Dibek Taşı ve Kitabe 1720
Fotoğraf 355-356:Manyas Cumhuriyet Köyü Cami Avlusundaki Çeşme Kitabesi 1720
Fotoğraf 357:Manyas Cumhuriyet Köyü Çeşme Genel Görünüm 1720
Fotoğraf 358:Manyas Cumhuriyet Cami Çeşme Kitabe 1721
Fotoğraf 359:Manyas Hacı İlyas Camii Genel Görünüm 1721
Fotoğraf 360:Manyas Hacı İlyas Camii Kitabe 1722
Fotoğraf 361:Manyas Hacı Yakup Köyü Camii Genel Görünüm 1722
Fotoğraf 362:Manyas Hacı Yakup Köyü Camii Kitabe 1723
Fotoğraf 363:Manyas Akçaova (Deydin) Köyü Çeşmesi Genel Görünüm 1723
Fotoğraf 364:Manyas Akçaova (Deydin) Köyü Çeşmesi Kitabe 1724
Fotoğraf 365:Marmara Adası İskele Çeşmesi Genel Görünüm 1724
Fotoğraf 366:Marmara Adası İskele Çeşmesi Kitabe 1725
Fotoğraf 367:Savaştepe Sarıbeyler Köyü Camii Kebir Genel Görünüm 1725
Fotoğraf 368:Savaştepe Sarıbeyler Köyü Camii Kebir Kitabe 1725

Fotoğraf 369:Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı Genel Görünüm 1726
Fotoğraf 370:Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı Çeşme 1726
Fotoğraf 371:Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı Kitabe 1727
Fotoğraf 372:Sındırgı Osmanlar Köyü Halil İbrahim Yunağı Genel Görünüm 1727
Fotoğraf 373:Sındırgı Osmanlar Köyü Halil İbrahim Yunağı Kitabe 1728
Fotoğraf 374:Sındırgı Osmanlar Köyü Büyük Camii Genel Görünüm 1728
Fotoğraf 375-376:Sındırgı Osmanlar Köyü Büyük Camii Harem Giriş Açıklığı ve Minare kaidesin üzerinde Yer Alan Kitabeler 1729
Fotoğraf 377:Sındırgı Kemerli Köprü Genel Görünüm 1729
Fotoğraf 378:Sındırgı Kemerli Köprü Kitabesi 1730
Fotoğraf 379:Sındırgı Yaylabayır Köyü Camisi Genel Görünüm 1730
Fotoğraf 380:Sındırgı Yaylabayır Köyü Camisi Kitabe 1731
Fotoğraf 381:Sındırgı Gölcük Köyü Karla Pınarı Çeşmesi Genel Görünüm 1731
Fotoğraf 382:Sındırgı Gölcük Köyü Karla Pınarı Çeşmesi Kitabe 1732
Fotoğraf 383:Sındırgı Gölcük Köyü Bahçe Pınarı Çeşmesi Genel Görünüm 1732
Fotoğraf 384:Sındırgı Gölcük Köyü Bahçe Pınarı Çeşmesi Kitabe 1733
Fotoğraf 385:Sındırgı Gölcük Köyü Çınarlı Pınar Çeşmesi Genel Görünüm 1733
Fotoğraf 386:Sındırgı Gölcük Köyü Çınarlı Pınar Çeşmesi Kitabe 1734
Fotoğraf 387:Susurluk Orta Camii Genel Görünüm 1734
Fotoğraf 388:Susurluk Orta Camii Kitabe 1735
Fotoğraf 389:Susurluk Yahya Köy Çerkez Mahallesi Camii Genel Görünüm 1735
Fotoğraf 390:Susurluk Yahya Köy Çerkez Mahallesi Kitabe 1736
Fotoğraf 391:Susurluk Demirkapı Köyü Camii Genel Görünüm 1736
Fotoğraf 392:Susurluk Demirkapı Köyü Camii 1. Kitabe 1737
Fotoğraf 393:Susurluk Demirkapı Köyü Camii 2. Kitabe 1737
Fotoğraf 394:Susurluk Demirkapı Köyü Camii 3. Kitabe 1738
Fotoğraf 395:Susurluk Dört Yüzlü Çeşme Genel Görünüm 1738
Fotoğraf 396:Susurluk Dört Yüzlü Çeşme Kitabe 1739
Fotoğraf 397:Balıkesir Merkez Kuvâyi Milliye Müzesi Avlusunda Yer Alan (Dârû'n-Nafiâ Medresesi) Kitâbe 1739
Fotoğraf 398:Balıkesir Merkez Kuvâyi Milliye Müzesi Avlusunda Yer Alan (Dârû'n-Nafiâ Medresesi) Kitâbe Estampajlı Hali 1740
Fotoğraf 399: Ali Şuuri İlk Okulu (Medrese) Kitabesi 1 1740
Fotoğraf 400: Ali Şuuri İlk Okulu (Medrese) Kitabesi 2 1741
Fotoğraf 401:Balıkesir -Altıeylül Şehit Ömer Faruk Bol İmam Hatip Orta Okulu Bahçe Duvarında Yer Alan Kitabe 1741
Fotoğraf 402:Balıkesir Yıldırım İmâreti Camii'nde Yer Alan Kitabe 1742

Fotoğraf 403:Balıkesir Yıldırım İmâreti Camii'nde Yer Alan Kitabe Detay 1742
Fotoğraf 404:Balıkesir-Bandırma Kurtuluş Mezarlığında Yer Alan Kitabe 1743
Fotoğraf 405:Balıkesir-Bandırma Müzesinde Yer Alan Kitabe I 1743
Fotoğraf 406:Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler I 1744
Fotoğraf 407:Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler II 1744
Fotoğraf 408:Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler III 1745
Fotoğraf 409:Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler IV 1745
Fotoğraf 410:Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler V 1746
Fotoğraf 411-412: Seyyid Ali Şuuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1747
Fotoğraf 413-414:Hasîbe Hanım Kabri'nin Baş ve Ayak Şahidesi 1747
Fotoğraf 415-416:Sabahaddîn Muharrem Şuuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1748
Fotoğraf 417-418:Hafzâ Ratiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1748
Fotoğraf 419-420:Hasîbe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1749
Fotoğraf 421-422:Hacı Süleyman Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1749
Fotoğraf 423-424:Adil Efendi'nin Eşi Sıdıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1750
Fotoğraf 425-426:Seyyid Muhammed Paşa Eşi Fatma Perlent? Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1750
Fotoğraf 427:Muhammed Paşa'nın Büyük Kerimesi Temenni Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1751
Fotoğraf 428-429:Muhammed Paşa'nın Büyük Kerimesi Temenni Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1751
Fotoğraf 430-431:Hacı İbrahim Kızı Fatma Hâtun'un Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1752
Fotoğraf 432-433:Hacı Musa Kızı Fâtıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1752
Fotoğraf 434-435:Hacı Yahya Nef'i Efendi Hoca'nın Kabri Baş Şahidesi ve Baş Şahide Detay 1753
Fotoğraf 436: Camcızâde Hoca Halil Fevzi'nin Kabri Baş Şahidesi 1753
Fotoğraf 437-438: Papuççu Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1754
Fotoğraf 439-440: Kal'alı Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1754
Fotoğraf 441-442: Halil Ağa'nın Zevcesi Hatice Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1755
Fotoğraf 443-444: Sabri Sözen'in Kabri Baş Şaidesi ve Baş Şahidesi Detay 1755
Fotoğraf 445-446:Ali Necib Beyefendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1756
Fotoğraf 447-448: Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1756
Fotoğraf 449-450: Merzûka Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1757
Fotoğraf 451: İsimsiz Kabir Taşı BÇ-1 Baş Şahidesi 1757
Fotoğraf 452-453:İsimsiz Kabir Taşı BÇ-2 Baş Şahidesi Dış ve iç Yüzü 1758
Fotoğraf 454-455: Zeliha Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1758
Fotoğraf 456-457: Mehmed Âsım Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1759
Fotoğraf 458: Kâmil Efendi'nin Kızı Fevziye Hanım'ın Kabri 1759
Fotoğraf 459: Hüsnü Bey'in Annesi Hoca Hatice Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1760

Fotoğraf 460-461: Hüsnü Bey'in Annesi Hoca Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri..... 1760
Fotoğraf 462: İsimsiz Kabir ŞL-1 Baş Şahidesi 1761
Fotoğraf 463: Bekri Efendi'nin Eşi Gümüş Hanım'ın Baş Şahidesi 1761
Fotoğraf 464: Mehmet Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1762
Fotoğraf 465: Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1762
Fotoğraf 466-467:Hacı Hüseyin Ağa'nın Kızı Nesibe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1763
Fotoğraf 468-469: Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş Şahide ve Detay 1763
Fotoğraf 470:Ali Ağa'nın Annesi Hatice Bacı'nın Kabri Baş Şahide 1764
Fotoğraf 471:Hüsnü Bey'in Kızı Hatice Saime Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1764
Fotoğraf 472-473: Hüsnü Bey'in Kızı Hatice Saime Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1765
Fotoğraf 474-475: Tevfik Mahmud Efendi'nin Eşi Şerife … Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1765
Fotoğraf 476: Hacı Bekir Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1766
Fotoğraf 477-478: Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1766
Fotoğraf 479-480: Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1767
Fotoğraf 481:Ahmet Efendi'nin Kerimesi Hasnâ Hanım Baş Şahidesi 1767
Fotoğraf 482: Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1768
Fotoğraf 483- 484: Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1768
Fotoğraf 485-486: Alemdar Oğlu Ali Ağa'nın Eşi Fadime Kadın'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1769
Fotoğraf 487-488: Alemdar Oğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Fatıma Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1769
Fotoğraf 489-490: Mehmet Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1770
Fotoğraf 491-492: Hacı İslam Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1770
Fotoğraf 493: Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1771
Fotoğraf 494-495: Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1771
Fotoğraf 496-497: Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin Kabri 1772
Fotoğraf 498: Kamçılı Zade İsmail Efendi'nin Baş Şahidesi 1772
Fotoğraf 499: Vahide Hanım'ın Baş Şahide 1773
Fotoğraf 500: Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Vahide Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1773
Fotoğraf 501: Bedriye'nin Kabri Baş Şahide 1774
Fotoğraf 502: Abdullah Efendi'nin …. Bahare Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1774
Fotoğraf 503-504: İbrahim Saadettin Efendi'nin Oğlu Seyyid Abdulkadir Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi ve Detay 1775
Fotoğraf 505-506: Süleyman Bey'in Kızı Sıdıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi ve Başlık Detay..... 1775
Fotoğraf 507-508: Musa Bey'in Oğlu Fakı Bey'in Kabri Baş Şahidesi ve Detay 1776
Fotoğraf 509: Sinan Bey'in Kızı Rabia Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi 1776

Fotoğraf 510-511: Hacı Abdülkadir oğlu Muhammed Oğlu Sinan Paşa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay 1777
Fotoğraf 512-513:Ragıp Paşa'nın Eşi Nazende Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Detay 1777
Fotoğraf 514: Cafer Bey'in Oğlu Hacı İlyas Bey'in Kabri Baş Şahide 1778
Fotoğraf 515-516: Hacı İlyas Beyin Kabri Baş Şahide ve Detay 1778
Fotoğraf 517-518:Sıddıka Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1779
Fotoğraf 519-520: Hacı Muhammed Hamdi Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1779
Fotoğraf 521: Hacı Muhammed Hamdi Efendi'nin Kabri Baş Şahidesinde Yer Alan Hattat İmzası 1780
Fotoğraf 522:Edib Bey'in Kızı Fatıma Nebahat Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1780
Fotoğraf 523-524: Edib Bey'in Kızı Fatıma Nebahat Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1781
Fotoğraf 525: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri (M.EREN'den) 1781
Fotoğraf 526-527: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1782
Fotoğraf 528: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1782
Fotoğraf 529-530: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Baş Şahide Kıble ve Kuzey Taraflar 1783
Fotoğraf 531: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Pehle Üzerinde Bulunan Kitabe 1783
Fotoğraf 532:Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Baş Şahide de Yer alan Hattat İmzası 1784
Fotoğraf 533: Fahri Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1784
Fotoğraf 534: İlyas Bey'in Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 1785
Fotoğraf 535-536: Hacı Rıfat Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1785
Fotoğraf 537-538: Hacı Rıfat Efendi'nin Eşi Amine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1786
Fotoğraf 539: İsmail'in Kabri Baş Şahide 1786
Fotoğraf 540: Sinan Paşa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Baş Şahide 1787
Fotoğraf 541-542: Cafer Bey'in Eşi Rabia Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1787
Fotoğraf 543: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Genel Görünüm 1788
Fotoğraf 544-545: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1788
Fotoğraf 546: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Sanduka Süsleme Detay 1789
Fotoğraf 547: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Baş Şahidesinde Bulunan Hattat İmzası 1789
Fotoğraf 548-549: Nâzır Ali Ağa'nın Kızı Aişe Nazire Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1790
Fotoğraf 550-551: Sinan Paşa'nın Kabri Baş Şahide Ön ve Arka Yüz 1790
Fotoğraf 552: Sinan Paşa'nın Kabri Ayak Şahidesi 1791
Fotoğraf 553: Hulusi Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1791
Fotoğraf 554: Hüseyin Paşa'nın Kabri Baş Şahide 1792
Fotoğraf 555: Hacı oğlu Ahmed oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri 1792
Fotoğraf 556: Osman Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1793

Fotoğraf 557: Ahmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Nazif 'in Kabri Baş Şahide 1793
Fotoğraf 558: Çalık Hacı Ahmed Ağa oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1794
Fotoğraf 559: Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Şerife Akile Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1794
Fotoğraf 560:Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide 1795
Fotoğraf 561: Abdullah Remzi Bey'in Kabri Baş Şahide 1795
Fotoğraf 562: Halid Efendi'nin Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1796
Fotoğraf 563: Mustafa Oğlu Halil Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1796
Fotoğraf 564:Afife Karm'ın Kabri Baş Şahide 1797
Fotoğraf 565: Cafer Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahide 1797
Fotoğraf 566: Hacı Ahmed … Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1798
Fotoğraf 567: Berber Arif Ağa'nın Oğlu Hafız Mustafa'nın Kabri Baş Şahide 1798
Fotoğraf 568: Muhammed Salih Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1799
Fotoğraf 569: Hatice Hatun'un Kabri Baş Şahide 1799
Fotoğraf 570: Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş Şahide 1800
Fotoğraf 571:Seyyid Mustafa Tevfik'in Kabri Baş Şahide 1800
Fotoğraf 572: Âsitaneli Süleyman Bey'in Oğlu Seyyid Abdülgâni Bey'in Kabri Baş Şahide 1801
Fotoğraf 573: Seyyid İbrahim Ağa'nın Oğlu Muhammed'in Kabri Baş Şahide 1801
Fotoğraf 574:Seyyid Bektaş Ağa Bey'ın Kabri Baş Şahide 1802
Fotoğraf 575: Üsküdarlı Gümrükçü Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1802
Fotoğraf 576:İbrahim Paşa'nın Kızı Aişe Hatun'un Kabri Baş Şahide 1803
Fotoğraf 577:Musa? Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1803
Fotoğraf 578:Dorulu İsmail'in Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1804
Fotoğraf 579: Süleyman Kaptan'ın Oğlu Hasan'ın Kabri Baş Şahide 1804
Fotoğraf 580:Seyyid Hüseyin Çavuş Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1805
Fotoğraf 581: Ahmed… Kızı Gül Hatun'un Kabri Baş Şahide 1805
Fotoğraf 582: Halil Paşa'nın Oğlu Muhammed Paşa'nın Kabri Baş Şahide 1806
Fotoğraf 583-584: Hacı Yakub Bey'in … Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1806
Fotoğraf 585-586: Muhammed Emin'nin Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri.. 1807
Fotoğraf 587-588:Sinan Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1807
Fotoğraf 589-590: Sinan Bey'in Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri 1808
Fotoğraf 591-592: Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1808
Fotoğraf 593-594: Çavuş Oğlu Muhammed Emin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1809
Fotoğraf 595-596: Hacı Muhammed Kızı Vahide'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1809
Fotoğraf 597-598: Hacı Yakub Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1810
Fotoğraf 599-600: Ahyolulu Hacı Ali Rıza Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1810
Fotoğraf 601-602: Hacı Ali Rıza Efendi'nin Eşi Fatımâtü'z-Zehra Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1811

Fotoğraf 603-604: Ahmed Fazıl Paşa'nın Kızı Emine Şevkiye Hanım'ın Kabri Genel Görünm ve Baş Şahide Detay..... 1811
Fotoğraf 605-606: Ahmed Fazıl Paşa'nın Kızı Emine Şevkiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1812
Fotoğraf 607: Şevket Bey'in Kızı Esma Seher Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1812
Fotoğraf 608-609: Şevket Bey'in Kızı Esma Seher Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1813
Fotoğraf 610-611: Hacı Bilal Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri..... 1813
Fotoğraf 612-613: Hüseyin Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri..... 1814
Fotoğraf 614: Eyyüb Ağa'nın Kabri Genel Görünüm..... 1814
Fotoğraf 615-616: Eyyüb Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri..... 1815
Fotoğraf 617-618: Tuzcu Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri:..... 1815
Fotoğraf 619-620:Tevfik Paşa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1816
Fotoğraf 621-622: Hacı Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1816
Fotoğraf 623-624: Mehmed Efendi'nin Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1817
Fotoğraf 625-626: Hüseyin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1817
Fotoğraf 627-628: Ömer Paşa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1818
Fotoğraf 629-630: Mustafa Paşa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1818
Fotoğraf 631-632: Muhammed Bey'in Kızı Raziye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1819
Fotoğraf 633-634: Hacı Halil Ağa'nın Kızı Nuriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1819
Fotoğraf 635-636: Emine'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1820
Fotoğraf 637-638: Hacı Ahmed'in Oğlu Fetullah Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1820
Fotoğraf 639-640: Fadime Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1821
Fotoğraf 641-642: Muhammed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1821
Fotoğraf 643: 29 Nolu M.t Genel Görünüm..... 1822
Fotoğraf 644-645: 29 Nolu MT: Baş ve Ayak Şahidesi..... 1822
Fotoğraf 646: Hacı Ömer Oğlu Hasan Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi 1823
Fotoğraf 647-648: Halil Ağa'nın Oğlu İsmail'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1823
Fotoğraf 649-650: Ezirganlı Seyyid Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi..... 1824
Fotoğraf 651: Keleş Oğlu Molla…'nın Kabri Baş Şahidesi..... 1824
Fotoğraf 652-653: Rus? Oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi ve Baş Şahide Detay..... 1825
Fotoğraf 654: İbrahim'in Oğlu Seyyid Mehmed'in Kabri Baş Şahide 1825
Fotoğraf 655-656: İhsan Kara Bey'in Kızı Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 1826
Fotoğraf 657: Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay..... 1826
Fotoğraf 658: Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide..... 1827
Fotoğraf 659: Halim Oğlu Rezâdak?'ın Kabri Baş Şahide 1827
Fotoğraf 660: Edincikli Halil oğlu Halil'in Kabri Baş Şahide..... 1828
Fotoğraf 661: İbrahim Paşa'nın Kabri Baş Şahide..... 1828

Fotoğraf 662: Ahmed Paşa'nın Eşi Rahime Kadın'ın Kabri 1829
Fotoğraf 663-664: Ahmed Behlivan Ağa'nın Oğlu Ömer Ağa'nın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay 1829
Fotoğraf 665-666: Ahmed Pehlivan Ağa'nın Eşi Hoca Esma Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1830
Fotoğraf 667-668: Emir Gazi'nin Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1830
Fotoğraf 669-670: Ahmed Ağa'nın Oğlu Seyyid Ali Hilmi'nin Kabri 1831
Fotoğraf 671: Seyyid Muhammed Arif Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1831
Fotoğraf 672: İbrahim Bey'in Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri Baş Şahide 1832
Fotoğraf 673: Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Hatun'un Kabri Baş Şahide 1832
Fotoğraf 674: Ahmed Efendi Oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahide 1833
Fotoğraf 675: Sarrac Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1833
Fotoğraf 676: Sarrac Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1834
Fotoğraf 677: Urlalı Oğlu Monla Mehmed'in Kabri Baş Şahide 1834
Fotoğraf 678: Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1835
Fotoğraf 679-680: Seyyid Ömer Hulusi Efendi'nin Eşi Şerife Afife Molla'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1835
Fotoğraf 681: Abdurrahman Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1836
Fotoğraf 682: Katarlı zâde Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1836
Fotoğraf 683: Kılıç Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1837
Fotoğraf 684: Eyüp Oğlu Mehmed Dayı'nın Kabri Baş Şahide 1837
Fotoğraf 685-686: Seyyid Abdulaziz Ağa'nın Gulamlarından Hüsrev Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi ve Baş Şahide Detay 1838
Fotoğraf 687: Seyyid Feyzullah Efendi'nin Oğlu Seyyid Halil Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1838
Fotoğraf 688: Hafız Ömer Efendi'nin Oğlu Halil Vasfi Efendi'nın Kabri Baş Şahide 1839
Fotoğraf 689: EMM 1 İsimsiz Kabri 1839
Fotoğraf 690: Seyyid İbrahim Ethem Efendinin Kayın Validesi Sarayî Aişe Hatun'nun Kabri Baş Şahide 1840
Fotoğraf 691: Muhammed Naim Efendi'nin Oğlu Mehmed Ferid Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1840
Fotoğraf 692-693: Münîre Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri Genel Görünüm 1841
Fotoğraf 694-695: Münîre Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1841
Fotoğraf 696: Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1842
Fotoğraf 697: Mahmud Efendi'nin Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1842
Fotoğraf 698-699: Hoca Ali Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1843
Fotoğraf 700-701: Halid Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1843

Fotoğraf 702-703: Âbid Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1844
Fotoğraf 704: Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 1844
Fotoğraf 705-706: EMM-2 İsimsiz Kabir Baş Şahide ve Baş Şahide Detay 1845
Fotoğraf 707: Monla Abdurrahman'nın Kabri Baş Şahide 1845
Fotoğraf 708: Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 1846
Fotoğraf 709: Gazi Oğlu Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 1846
Fotoğraf 710: Helvacı Oğlu Hacı Abdülkadir Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1847
Fotoğraf 711-712: Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Samiye Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay 1847
Fotoğraf 713: Hacı Kadir Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri..... 1848
Fotoğraf 714: Muhammed Said Bey'in Kızı Emine Şükriye Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1848
Fotoğraf 715: Hacı Mehmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Bey'in Kabri 1849
Fotoğraf 716: Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım ve Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın Eşi Hüsniye Hatun'un Kabirleri Genel Görünüm 1849
Fotoğraf 717:Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım (Baş Şahide) 1850
Fotoğraf 718: Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın Eşi Hüsniye Hatun Ayak Şahide 1850
Fotoğraf 719-720: Kara Muhammed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1851
Fotoğraf 721-722: Pena Ali Oğlu Tüfekçi Başı Veli Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 1851
Fotoğraf 723: Talib Efendi'nin Oğlu Hüseyin Hüsni'nin Kabri Baş Şahide..... 1852
Fotoğraf 724: Hüseyin'in Oğlu Seyyid Hüseyin'in Kabri Baş Şahide..... 1852
Fotoğraf 725: Hacı Feti Oğlu Derviş Hacı Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 1853
Fotoğraf 726-727: Hacı Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahide ve Detay..... 1853
Fotoğraf 728: Hacı Ahmed Oğlu Osman Zeki'nin Kabri Baş Şahide 1854
Fotoğraf 729: Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Genel Görünüm..... 1854
Fotoğraf 730-731: Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Ve Ayak Şahidesi..... 1855
Fotoğraf 732-733: Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Hacı Memiş Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1855
Fotoğraf 734: Sadık Bey'in Eşi Emine Hanım Baş Şahide 1856
Fotoğraf 735-736: Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Osman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi.. 1856
Fotoğraf 737-738: Mustafa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay 1857
Fotoğraf 739:Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1857
Fotoğraf 740: Süleyman Ağa'nın Oğlu Hoca Mehmed Hilmi Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1858
Fotoğraf 741: Seyyid Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 1858
Fotoğraf 742-743: Muhammed Bey'in Eşi Emetullah Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Detay..... 1859
Fotoğraf 744: Velî Bey'in Kızı Ulu Paşa'nın Kabri Genel Görünüm..... 1859
Fotoğraf 745: Velî Bey'in Kızı Ulu Paşa'nın Kabri Baş Şahide..... 1860
Fotoğraf 746-747: Halil Ağa'nın Oğlu Hafız İmran'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1860

Fotoğraf 748: Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahide 1861
Fotoğraf 749: Ali Paşa'nın Kabri Baş Şahide 1861
Fotoğraf 750: Hacı Ahmed'in Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1862
Fotoğraf 751: Eyüb Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa Kabri Baş Şahide 1862
Fotoğraf 752: Nalband İbrahim Ağa'nın Eşi Emir Hatun'un Kabri Baş Şahide 1863
Fotoğraf 753: Monla Ahmed'in Kabri Baş Şahide 1863
Fotoğraf 754: İbrahim'in Kabri Baş Şahide 1864
Fotoğraf 755: Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1864
Fotoğraf 756-757: Çerkes Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1865
Fotoğraf 758: Arif Ağa'nın Pederi Hacı Yahya Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1865
Fotoğraf 759-760: Kunduracı Halil Efendi'nin Oğlu Hasan Efendi Baş ve Ayak Şahidesi 1866
Fotoğraf 761: Hacı İsmail Oğlu Hacı Abdullah'ın Kabri Baş Şahidesi 1866
Fotoğraf 762: Seyyid Osman Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1867
Fotoğraf 763: İsimsiz Kabir BEK-1 Baş Şahide 1867
Fotoğraf 764: Debbağ Ali Paşa'nın Oğlu Mehmed 'in Baş Şahidesi 1868
Fotoğraf 765: Abdullah Beşe'nin Oğlu Uzun Muhammed'in Baş Şahidesi 1868
Fotoğraf 766: Hamamcı Oğlu Ahmed Ağa'nın Baş Şahidesi 1869
Fotoğraf 767: Hacı Ali Oğlu Mehmed Ağa'nın Baş Şahidesi 1869
Fotoğraf 768: Fatıma Hatun'un Baş Şahidesi 1870
Fotoğraf 769: Mustafa Yazıcı'nın Baş Şahidesi 1870
Fotoğraf 770-771: Hacı İsmail oğlu Hakkı Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1871
Fotoğraf 772-773: Prizrenli Arnavud Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1871
Fotoğraf 774: Şerife Heybetullah'ın Baş Şahidesi 1872
Fotoğraf 775: Hasan Efendi Oğlu Muhammed Reşad Efendi'nin Baş Şahidesi 1872
Fotoğraf 776-777: Emin Oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1873
Fotoğraf 778-779: Yanbolulu Hasan Ağa Oğlu Hasan Hüseyin'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 1873
Fotoğraf 780-781: Ya'kub Ağa Oğlu Veli Ağa Baş ve Ayak Şahide 1874
Fotoğraf 782: Çerkünlü Edhem Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1874
Fotoğraf 783-784: Çerkes Muhacirleri Eşrâfından Hacı …'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1875
Fotoğraf 785-786: Nasuh Hüsrev'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 1875
Fotoğraf 787-788: Seyyid Kadri Reşid Bey'in Kabri Kabri Baş ve Ayak Şahide 1876
Fotoğraf 789-790: Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed'in Kabri 1876
Fotoğraf 791: Hacı Derviş Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1877
Fotoğraf 792-793: Ahmed Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1877
Fotoğraf 794-795: Hasan Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1878
Fotoğraf 796-797: Seyyid Süleyman Karamanlı'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1878
Fotoğraf 798: Trabzonî Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1879

Fotoğraf 799: Burhaniye HAC-1 İsimsiz Baş Şahide 1879
Fotoğraf 800: Seyyid Hafız Ali Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1880
Fotoğraf 801-802: Kavakdibi Camii Şerifi İmamı …'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1880
Fotoğraf 803: Hafız Emin Efendi'nin Oğlu Abdurrahman ...'nın Kabri Baş Şahide 1881
Fotoğraf 804-805: Monla Halil … 'Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1881
Fotoğraf 806: … Abdullah …' Kabri Baş Şahide 1882
Fotoğraf 807: Deli Mahmud'un Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1882
Fotoğraf 808-809: İsimsiz BMC 1 Kabri Baş ve Ayak Şahide 1883
Fotoğraf 810-811: Hüseyin Asburiyevi? Oğlu Kemer Müftüsü Seyyid Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri 1883
Fotoğraf 812: Hacı Ahmed Efendi'nin Kızı Emine Monla'nın Kabri Baş Şahide 1884
Fotoğraf 813: Kara Gemici Oğlu Ahmed ….. Hüseyin'in Baş Şahidesi 1884
Fotoğraf 814: Çân? Ağası Oğlu Râşid Efendi'nin Baş Şahidesi 1885
Fotoğraf 815: Emine'nin Kabri Baş Şahide 1885
Fotoğraf 816: Osman Kethuda'nın Kızı Hatice Hanım'ın Baş Şahidesi 1886
Fotoğraf 817: Lütfullah Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Baş Şahidesi 1886
Fotoğraf 818: Bardakçı Mehmed Ağa'nın Oğlu Hacı Mustafa Sabri Efendi'nin Baş Şahidesi 1887
Fotoğraf 819: İbrahim Ağa'nın Kızı Ümmühan Hatun'un Baş Şahidesi 1887
Fotoğraf 820: Ali Çavuş'un Kızı Ülfet Hatun'un Baş Şahidesi 1888
Fotoğraf 821: Fâtıma Hatun'un Baş Şahidesi 1888
Fotoğraf 822: Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1889
Fotoğraf 823: Âlemizâde Hacı Muhammed Ağa'nın… Kabri Baş Şahide 1889
Fotoğraf 824:Âlemizâde Hacı İbrahim Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1890
Fotoğraf 825: Kassab Zâde Muhammed Çelebi'nin Kabri Baş Şahide 1890
Fotoğraf 826: Seyyid Hacı Osman oğlu Seyyid Hacı Mustafa Efendi oğlu Seyyid Lütfullah'ın Kabri Baş Şahide 1891
Fotoğraf 827: Hüseyin Efendi'nin Oğlu Seyyid Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1891
Fotoğraf 828: İsimsiz Kabir KCH-1 Baş Şahide 1892
Fotoğraf 829:Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide 1892
Fotoğraf 830:Seyyid Lütfullah Efendi'nin Kızı Şerife Fatıma Hatun Baş Şahide 1893
Fotoğraf 831: Yâkub Oğlu Edremid Hâkimi Osman Nuri Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1893
Fotoğraf 832-833: Habib Oğlu Yusuf Oğlu Kadı Mevlâna Sinan'ın Kabri Baş Şahide Ön ve Arka Yüz 1894
Fotoğraf 834-835:Habib Oğlu Yusuf Oğlu Kadı Mevlâna Sinan'ın Kabri Ayak Şahide Ön ve Arka Yüz 1894
Fotoğraf 836: Çolak Ali Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1895
Fotoğraf 837:Alemîzâde Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1895

Fotoğraf 838-839: Muhammed Ağa'nın Eşi Şerife Nefise Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi . 1896
Fotoğraf 840:Kızıl Keçili Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1896
Fotoğraf 841: Cemile'nin Kabri Baş Şahide 1897
Fotoğraf 842: Alemîzâde Seyyid Alemî Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1897
Fotoğraf 843: Edremid Müftüsü Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1898
Fotoğraf 844: Hazinedar Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Şerife Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1898
Fotoğraf 845: Kemer ve Edremit Voyvodası …'nın Kabri Baş Şahide 1899
Fotoğraf 846: Merîd Zâde Hacı Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1899
Fotoğraf 847: Ebubekir Ağa'nın Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1900
Fotoğraf 848: Veliddîn Efendi'nin Kızı Fâtıma Monla'nın Kabri 1900
Fotoğraf 849: Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1901
Fotoğraf 850: Karesi Mutasarrıfı Muhammed Raif Paşa Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 1901
Fotoğraf 851: Piri Oğlu Hacı İbrahim'in Kızı Çakır Emine Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1902
Fotoğraf 852: Hacı Abbas'ın oğlu Abdullah Beşe'nin Kabir Taşı 1902
Fotoğraf 853: Monla Oğlu Hüseyin Ağa Eşi Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1903
Fotoğraf 854: Ahmed'in oğlu İbrahim'in Kabri Baş Şahide 1903
Fotoğraf 855: Osman'ın Oğlu Sakar? Hacı Mehmed'in Kabri Baş Şahide 1904
Fotoğraf 856: Âişe'nin Kabri Baş Şahide 1904
Fotoğraf 857:Uzun Muhammed oğlu Abdulfettâh'ın Kabri Baş Şahide 1905
Fotoğraf 858: Hüseyin Ağa Eşi Âlime'nin Kabir Baş Taşı 1905
Fotoğraf 859: Hacı İbrahim Oğlu Molla Mustafa Oğlu Mehmed'in Kabir Taşı 1906
Fotoğraf 860: Kethûda Oğlu Hasan Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1906
Fotoğraf 861: Hacı Abdullah Ağa oğlu Abdullah Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1907
Fotoğraf 862:Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri Genel Görünüm 1907
Fotoğraf 863-864: Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1908
Fotoğraf 865: Ekrem Bey'in oğlu İlhâmi Bey'in Kabri Genel Görünüm 1908
Fotoğraf 866-867: Ekrem Bey'in oğlu İlhâmi Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 1909
Fotoğraf 868-869: Ali Efendi'nin Oğlu Ahmed İhsan Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1909
Fotoğraf 870-871: Mustafa Ağa'nın Oğlu Hacı Ali Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 1910
Fotoğraf 872: Ferhad Bey'in Kabri Baş Şahide 1910
Fotoğraf 873-874: Ferhad Bey'in Oğlu Ali Mümtaz Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 1911
Fotoğraf 875-876: Hacı Ali Bey'in Eşi Fatıma Zîbâ Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1911
Fotoğraf 877: Ferhad Bey'in Oğlu Besim Bey'in Kabri Baş Şahide 1912
Fotoğraf 878-879: Mustafa Âsım Bey Efendi'nin Eşi Huriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1912
Fotoğraf 880: Hacı Emin Efendi'nin Eşi Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1913
Fotoğraf 881-882: Mehmed Raif Kızı Fatıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1913
Fotoğraf 883-884: Marangoz oğlu Monla Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1914

Fotoğraf 885-886: Hacı Ali'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 1914
Fotoğraf 887-888: Bostancı zade Monla Ahmed'in Eşi Cemile Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1915
Fotoğraf 889-890: Ahmed Efendi'nin Eşi Âişe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1915
Fotoğraf 891-892: Hasan Efendi'nin Oğlu Ali Efendi'nin Kabri 1916
Fotoğraf 893: Ahmed Bey Ağa'nın Kızı Gülsüm Hanımın Kabri Baş Şahide 1916
Fotoğraf 894: Hacı Gargalı oğlu Ahmed Bey'in Oğlu Hasan Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1917
Fotoğraf 895: Gargalı Hacı Muharrem'in Eşi Ümmühan Envere Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1917
Fotoğraf 896:Gargalı Hacı Mustafa Oğlu Hacı Muharrem'in Kabri Baş Şahide 1918
Fotoğraf 897:Balyalı zâde Bostancı Oğlu Hasan Bey'in Kabri Baş Şahide 1918
Fotoğraf 898:Bostancı oğlu Ahmed oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahide 1919
Fotoğraf 899:Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş Şahide 1919
Fotoğraf 900:Güreli Ömer Ağa'nın Kızı Şerife Hatice Hatun'un Kabri Baş Şahide 1920
Fotoğraf 901:Seyyid Mustafa'nın Oğlu Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1920
Fotoğraf 902:Hacı Muhammed Oğlu Seyyid Ahmed'in Kabri Baş Şahide 1921
Fotoğraf 903: Mustafa Ağa'nın Eşi Şerife Hatun'nun Kabri Baş Şahide 1921
Fotoğraf 904: Emin Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1922
Fotoğraf 905-906: Ümmühan Ebe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1922
Fotoğraf 907:Serdar Oğlu Mehmed Ağa Eşi Gülsüm Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1923
Fotoğraf 908:Hacı İsmail Ağa'nın Eşi Fatıma Şems Gül Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1923
Fotoğraf 909: Seyyid Hasan Paşa Oğlu Seyyid Muhammed'in Kabri Baş Şahide 1924
Fotoğraf 910:Seyyid Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide 1924
Fotoğraf 911:Hacı Süleyman Ağa'nın Eşi Şerife Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1925
Fotoğraf 912: Sâki Oğlu Mehmed Said Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1925
Fotoğraf 913:-914: Hacı Süleyman Ağa zâde Hafız Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide ... 1926
Fotoğraf 915:İsmail Kızı Rahime Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1926
Fotoğraf 916:Hacı Hüseyin'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1927
Fotoğraf 917: Solakoğlu Şerif Mehmed'in Eşi Azize Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1927
Fotoğraf 918: İmam oğlu Halil Ağa'nın Eşi Necibe Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1928
Fotoğraf 919: Muhtar Hacı Hafız'ın Kızı Safiye Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1928
Fotoğraf 920: Eskici oğlu Mustafa Ağa'nın Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1929
Fotoğraf 921: Focalı Monla Hüseyin Oğlu Sayyar Mehmed Seyyid Kapudan'ın Kabri Baş Şahide 1929
Fotoğraf 922: Balatlı Havâce (Hoca) Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1930
Fotoğraf 923: Muharrir Ali Beşe'nin (Paşa) Kızı Şerife Hatun'un Kabri Baş Şahide 1930
Fotoğraf 924-925: Kocabıyık Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1931
Fotoğraf 926:Yahya Ağa'nın Oğlu Veli Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1931

Fotoğraf 927:Hasan'ın Kabri Baş Şahide 1932
Fotoğraf 928:Mustafa'nın Kabri Baş Şahide 1932
Fotoğraf 929:Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1933
Fotoğraf 930: Hacı Ali Efendi'nin Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri Baş Şahide 1933
Fotoğraf 931-932:İbrahim Kızı Aişe'nin Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay 1934
Fotoğraf 933-934:Hafız Ali'nin Kızı Zeyneb Hatun'un Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay 1934
Fotoğraf 935-936:Fatıma Kadın'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay, ... 1935
Fotoğraf 937-938: Çerkes Musa Efendi Oğlu Hüseyin Çavuş Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri 1935
Fotoğraf 939: Adan Oğlu Mustafa Eşi Âişe'nin Kabri Baş Şahide 1936
Fotoğraf 940:Adan oğlu Mustafa Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1936
Fotoğraf 941:Adan oğlu Ahmed Ağa Kızı Hatice Hanım 1937
Fotoğraf 942: Memiş Ağa'nın Damadı …'nın Kabri Baş Şahide 1937
Fotoğraf 943:Kumba Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahide 1938
Fotoğraf 944:Girid'li Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidi 1938
Fotoğraf 945:Erdek Müftisi Trabzonî Hüseyin Hilmi Efendi'nin Kabri Baş Şahide 1939
Fotoğraf 946: Salih Ağa Kızı Fâtımatü'z-Zehra'nın Kabri Baş Şahide 1939
Fotoğraf 947:Salih Ağa'nın Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1940
Fotoğraf 948: Erdek Handânından Hacı Said Bey'in Kabri Baş Şahide 1940
Fotoğraf 949:Hacı Said Bey'in Kızı Elmas Emine Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 1941
Fotoğraf 950-951: Hacı Said Bey'in Kızı Elmas Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1941
Fotoğraf 952:Hacı Said Bey'in Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1942
Fotoğraf 953: Hacı Said Bey Oğlu Hacı Mehmed Emin Bey'in Kabri Genel Görünüm 1942
Fotoğraf 954-955:Hacı Said Bey Oğlu Hacı Mehmed Emin Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 1943
Fotoğraf 956:Aslan Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1943
Fotoğraf 957-958:Muhammed Çavuş'un Kızı Şerife Hafize Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1944
Fotoğraf 959: Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Rukiye'nin Kabri Baş Şahide 1944
Fotoğraf 960:Mahmud Ağa'nın Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1945
Fotoğraf 961-962: Abdullah Oğlu Habib Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1945
Fotoğraf 963-964: Hacı Yusuf Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1946
Fotoğraf 965-966: Küçük Hacı Mehmed'in Oğlu Hacı İsa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1946
Fotoğraf 967-968: Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Hanife'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1947
Fotoğraf 969-970: Seyyid Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1947
Fotoğraf 971: İbrahim'in Kızı Fatıma'nın Kabri 1948
Fotoğraf 972: Mustafa'nın Oğlu Monla …'nın Kabri Baş Şahide 1948
Fotoğraf 973:Ahmed Beşe oğlu Muhammed Beşe'nin Kabri Baş Şahide 1949
Fotoğraf 974: İsimsiz Kabir GAM-1 Baş Şahide 1949

Fotoğraf 975: Mehmed Oğlu Halil'in Kabri Baş Şahide 1950
Fotoğraf 976: Halil Paşa'nın Oğlu Halil Paşa'nın Kabri Baş Şahide 1950
Fotoğraf 977:Hüsam? Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş Şahide 1951
Fotoğraf 978: Hacı Osman Oğlu Osman Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1951
Fotoğraf 979: Nuri Bey'in Kızı Sıddıka Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1952
Fotoğraf 980-981: Sıvacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Şefik'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1952
Fotoğraf 982-983: Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1953
Fotoğraf 984-985: Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1953
Fotoğraf 986: Halil Ağa'nın Kızı Saime Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1954
Fotoğraf 987:Hanuh oğlu Dosğaza?'nın Kabri Baş Şahide 1954
Fotoğraf 988:Mehmet Bey'in Eşi Hafize Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1955
Fotoğraf 989: Hüseyin Ağa'nın Kızı Zehra Hatun'un Kabri Baş Şahide 1955
Fotoğraf 990:Kamacı İbrahim'in Oğlu Abidin Efendi'nin Damadı İzzet'in Kabri Baş Şahide 1956
Fotoğraf 991:Mehmed Bey'in Oğlu Halil Bey'in Kabri Baş Şahide 1956
Fotoğraf 992-993:Mir Alay Zâde İvaz'ın oğlu Hacı Osman'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay 1957
Fotoğraf 994: Alay Beyi'nin Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1957
Fotoğraf 995: Mir Alay Zâde İvaz'ın Oğlu Hacı Mehmed'in Kabri Baş Şahide 1958
Fotoğraf 996:Fatıma Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1958
Fotoğraf 997:Osman Ağa Oğlu Hacı İbrahim'in Kabri Baş Şahide 1959
Fotoğraf 998:İzzet Bey Oğlu İbrahim Bey'in Kabri Baş Şahide 1959
Fotoğraf 999:Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1960
Fotoğraf 1000:Mir Alay Oğlu Seyyid Mustafa'nın Kabri Baş Şahide 1960
Fotoğraf 1001-1002:Ahmed Ağa'nın Oğlu Gâzi Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1961
Fotoğraf 1003-1004: Köse Muhammed'in Oğlu Monla Hasan'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1961
Fotoğraf 1005: Kadîm Ağa'nın Kabri Genel Görünüm 1962
Fotoğraf 1006-1007:Kadîm Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1962
Fotoğraf 1008-1009: Hüseyin Ağa'nın Oğlu Suad'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1963
Fotoğraf 1010-1011: Mustafa Oğlu Berber Osman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1963
Fotoğraf 1012:Serdar Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1964
Fotoğraf 1013:İsimsiz Mezar Taşı GSM-1 Baş Şahide 1964
Fotoğraf 1014:Ali Ağa'nın Kızı Atike Hanım'ın Baş Şahidesi 1965
Fotoğraf 1015-1016: Hacı Mehmed'in Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1966
Fotoğraf 1017-1018:Hacı Mehmed'in Oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1966
Fotoğraf 1019-1020: Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Oğlu Baş ve Ayak Şahide 1967
Fotoğraf 1021: Serdar Oğlu Nebî Ağa'nın Eşi Atike Tûti'nin Kabir Taşı 1967
Fotoğraf 1022: Hacı Ömer Ağa'nın Kabri Genel Görünüm 1968

Fotoğraf 1023-1024:Hacı Ömer Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1968
Fotoğraf 1025: Hacı Ömer Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri Genel Görünüm..... 1969
Fotoğraf 1026-1027: Hacı Ömer Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1969
Fotoğraf 1028-1029: Tüfenkci Ahmed Usta'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1970
Fotoğraf 1030:Halil Çavuş'un Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 1970
Fotoğraf 1031: Çoban Süleyman'ın Torunu Nalbant Süleyman'ın Kabri..... 1971
Fotoğraf 1032-1033: Koyuncu oğlu Süleyman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1971
Fotoğraf 1034-1035: Kethûda Oğlu Mehmet Ağa'nın Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1972
Fotoğraf 1036-1037: Hasan Baba Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1972
Fotoğraf 1038-1039: Bandırmalı Şeyh Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1973
Fotoğraf 1040:Yusuf Oğlu Molla Muhammed'in Kabri Baş Şahide 1973
Fotoğraf 1041:Tahir Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 1974
Fotoğraf 1042-1043: Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1974
Fotoğraf 1044-1045: Mehmet Ağa'nın Oğlu Muhammed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1975
Fotoğraf 1046: Kırlı Zâde Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi 1975
Fotoğraf 1047-1048: Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1976
Fotoğraf 1049: Mehmet Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 1976
Fotoğraf 1050-1051:Süleyman Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1977
Fotoğraf 1052:Ali'nin Oğlu Muhammed'in Kabri Baş Şahide..... 1977
Fotoğraf 1053: Hacı Hasan'ın Kızı Vahide Kadın'ın Kabri Baş Şahide..... 1978
Fotoğraf 1054-1055 :Ahmet Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1978
Fotoğraf 1056: Mustafa Oğlu Feyzullah'ın Kabri Baş Şahide..... 1979
Fotoğraf 1057:Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide..... 1979
Fotoğraf 1058: Hüseyin Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahide 1980
Fotoğraf 1059:Uzun Hüseyin oğlu Hasan'ın oğlu Muhammed Çelebi'nin Kabri Baş Şahide..... 1980
Fotoğraf 1060:Hasan Ağa'nın Kızı Rukiye Hatun Baş Şahide..... 1981
Fotoğraf 1061: Hoca Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1981
Fotoğraf 1062:Rıza Efendi'nin Oğlu Nuri Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 1982
Fotoğraf 1063-1064: İdris'in Kızı Ümmühan'nın Kabri Baş Şahide..... 1982
Fotoğraf 1065-1066: Nalband Abdullah'ın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri 1983
Fotoğraf 1067: Mehmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide 1983
Fotoğraf 1068: Bakkal Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Hocanın Kabri Baş Şahide..... 1984
Fotoğraf 1069-1070: Hacı Halil Oğlu Hacı Osman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1984
Fotoğraf 1071: Adalı Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 1985
Fotoğraf 1072- 1073:Halil'in Eşi Nefise Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1985
Fotoğraf 1074-1075: Halil Tulûm Kızı Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1986

Fotoğraf 1076: Ahmed Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 1986
Fotoğraf 1077:Süleyman Efendi'nin Eşi Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 1987
Fotoğraf 1078:Tulum Oğlu Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide..... 1987
Fotoğraf 1079-1080: Tulumoğlu Muharrem Eşi Aişe Dudu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahide 1988
Fotoğraf 1081-1082: Tulumzâde Hacı Mustafa Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1988
Fotoğraf 1083:Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Genel Görünüm..... 1989
Fotoğraf 1084-1085:Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1989
Fotoğraf 1086:Molla Muhammed'in Kabri Baş Şahide..... 1990
Fotoğraf 1087-1088: İvrindili Halil Kızı Ganime Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 1990
Fotoğraf 1089-1090: Sabuncu Zade Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1991
Fotoğraf 1091-1092: Hacı Fettahoğlu Hacı Ali Ağa'nın Kızı Şerife Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 1991
Fotoğraf 1093-1094: Hacı Ahmet Ağa'nın Eşi Ümmühan Kadının Kabri Baş ve Ayak Şahidesi.... 1992
Fotoğraf 1095: Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 1992
Fotoğraf 1096-1097: Hüseyin Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1993
Fotoğraf 1098-1099: Hüseyin Efendi'nin Eşi Fatma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1993
Fotoğraf 1100-1101:Hüseyin Ağa'nın oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1994
Fotoğraf 1102-1103: Hüseyin Ağa'nın Eşi Hafız Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1994
Fotoğraf 1104-1105: Gazi Oğlu Kızı Ümmügülsüm Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1995
Fotoğraf 1106-1107: Hacı Ahmet Efendi'nin Eşi Hoca Fatma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1995
Fotoğraf 1108-1109: Hacı Mehmed Nuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1996
Fotoğraf 1110-1111: Hacı Ahmed Efendi'nin Oğlu Hüseyin Nuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 1996
Fotoğraf 1112:Terzioğlu Hacı Ali Bey'in Kabri Baş Şahide 1997
Fotoğraf 1113-1114: Terzioğlu Hacı Muhammed Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1997
Fotoğraf 1115-1116: Havranlı Hasan Saadeddin Terzioğlu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahide 1998
Fotoğraf 1117: Muallim Abdullah Efendi'nin Kızı Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide 1998
Fotoğraf 1118-1119: Hüseyin Kızı Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 1999
Fotoğraf 1120-1121: Mehmed Bey oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 1999
Fotoğraf 1122-1123: Gavas Ali'nin Kızı Gül Buse Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2000
Fotoğraf 1124-1125: Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2000
Fotoğraf 1126-1127:Derviş Hacı Ahmet Ağa'nın Zevcesi Kamer Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2001

Fotoğraf 1128: Bölükbaşı Oğlu Derviş Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2001
Fotoğraf 1129:Hacı Yusuf Efendi'nin Oğlu Mehmet Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 2002
Fotoğraf 1130: Hacı Yusuf Efendi'nin Eşi Fatıma Hatun'un Kabri Baş Şahide..... 2002
Fotoğraf 1131: Muhammed Ağa'nın Kabri..... 2003
Fotoğraf 1132:Halil'in Eşi Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide 2003
Fotoğraf 1133: Bölükbaşoğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 2004
Fotoğraf 1134-1135: Müderris Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2004
Fotoğraf 1136: Bölük Başı Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 2005
Fotoğraf 1137: Küçük Hacı oğlu İsmail'in Kerimesinin Kabri Baş Şahide..... 2005
Fotoğraf 1138-1139: Hacı Hasan oğlu Küçük Hacı oğlu İmam Muhammed'in Kabri Baş Şahide ve Detay 2006
Fotoğraf 1140:İmam Ahmet Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2006
Fotoğraf 1141: Ali Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri 2007
Fotoğraf 1142: Hacı Ahmed Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2007
Fotoğraf 1143: Mustafa Çelebi'nin Kabri Baş Şahide 2008
Fotoğraf 1144-1145: Haydar Oğlu Hafız Ahmet Efendi'nin Oğlu Mehmed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2008
Fotoğraf 1146-1147: Hasan Ağa'nın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2009
Fotoğraf 1148: Emin Reis'in Oğlu Hacı Ali Kapudan'ın Kabri Baş Şahide..... 2009
Fotoğraf 1149-1150: Ahmed Bey Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2010
Fotoğraf 1151-1152: Mustafa Ağa'nın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2010
Fotoğraf 1153: Mehmet Ağa'nın Kızı Hoca Ümmühan Kadının Kabri Baş Şahide..... 2011
Fotoğraf 1154-1155: Kocacı Oğlu Mehmed Kızı Habibe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2011
Fotoğraf 1156: Akçacıoğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2012
Fotoğraf 1157:Mehmed Ağa'nın Oğlu Ömer Şevki Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 2012
Fotoğraf 1158: Hüseyin Çelebi'nin Kabri Baş Şahide 2013
Fotoğraf 1159-1160: Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2013
Fotoğraf 1161-1162: Fahri Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2014
Fotoğraf 1163-1164: Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Huban Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2014
Fotoğraf 1165:Hatiboğlu Hacı Hüseyin'in Kabri Baş Şahide..... 2015
Fotoğraf 1166-1167: Cansızoğlu Hali Efendi'nin Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2015
Fotoğraf 1168: Mehmed Efendi Oğlu Ali Vehbi Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 2016
Fotoğraf 1169-1170:Hatib Zade Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2016
Fotoğraf 1171- 1172: Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2017
Fotoğraf 1173- 1174: Çivici Hacı Ömer'in Eşi Dudu Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2017
Fotoğraf 1175: Kutucu Zâde Hacı Mustafa'nın Kabri Baş Şahide 2018

Fotoğraf 1176-1177: Kutucu Oğlu Mustafa'nın Kızı Hatice Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahide . 2018
Fotoğraf 1178-1179: Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Havâce'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2019
Fotoğraf 1180-1181: Musa Beyoğlu Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2019
Fotoğraf 1182-1183: Ali Efendi'nin Oğlu İbrahim Edhem 'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2020
Fotoğraf 1184-1185: Ali Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2020
Fotoğraf 1186-1187: Hacı İshak Efendi'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2021
Fotoğraf 1188-1189: Ali Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2021
Fotoğraf 1190: İsmail Bey'in Eşi Şerif Emine Hanım'ın Kabri Genel Görünüm 2022
Fotoğraf 1191-1192: İsmail Bey'in Eşi Şerif Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2022
Fotoğraf 1193-1194: Hacı İshak Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2023
Fotoğraf 1195: Ali Efendi'nin Oğlu Tal'at Bey'in Kabri Genel Görünüm 2023
Fotoğraf 1196-1197: Ali Efendi'nin Oğlu Tal'at Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2024
Fotoğraf 1198-1199: Tal'at Beyin Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2024
Fotoğraf 1200: Ahmed Efendi'nin Eşi Ümmühât Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2025
Fotoğraf 1201:Hacı Muhiddîn Efendi kızı Latife Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2025
Fotoğraf 1202:Ali Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2026
Fotoğraf 1203:Hacı Süleyman'ın Kabri Baş Şahide 2026
Fotoğraf 1204:Tekeli Halil'in Kızı Hacı Hatice'nin Kabri 2027
Fotoğraf 1205-1206: Hacı Ali Bey oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2027
Fotoğraf 1207: Hacı Ahmed'in Oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahide 2028
Fotoğraf 1208: Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2028
Fotoğraf 1209-1210: Ekmekçi Hasan Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2029
Fotoğraf 1211-1212: Karabeşir Kızı Rukiye'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2029
Fotoğraf 1213-1214: Ahmet Ağa'nın Kızı Behiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2030
Fotoğraf 1215: Karavicir Oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi 2030
Fotoğraf 1216-1217: Bölükbaşı Damadı Hacı Ali oğlu Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2031
Fotoğraf 1218-1219: Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay 2031
Fotoğraf 1220: Ahmet Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2032
Fotoğraf 1221-1222: Ali Ağa'nın Kızı Rukiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2032
Fotoğraf 1223-1224: Ahmed Ağa'nın Oğlu Kazım Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2033
Fotoğraf 1225-1226: Yusuf Efendi'nin Eşi Hafize Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2033
Fotoğraf 1227-1228: Hacı Hasan'ın Oğlu Ömer Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2034
Fotoğraf 1229: Musa Bey'in oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2034
Fotoğraf 1230: Seyyid Mustafa Ağa'nın Oğlu Seyyid Abdullah'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2035
Fotoğraf 1231-1232: Sarı İsmail'in Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2035
Fotoğraf 1233-1234: Hacı Ahmed'in Eşi Hatice'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2036

Fotoğraf 1235-1236: Hacı Mehmed Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay 2036
Fotoğraf 1237: Hacı Mustafa Ağa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2037
Fotoğraf 1238:Mustafa Ağa'nın Oğlu Süleyman Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2037
Fotoğraf 1239: Halil Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2038
Fotoğraf 1240-1241: Hacı Halil'in Kızı Hoca Şerife Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2038
Fotoğraf 1242-1243: Şaban Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 2039
Fotoğraf 1244: Hacı Mustafa Ağa'nın Eşi Fatma Hatun'un Kabri Baş Şahide 2039
Fotoğraf 1245: Ömer Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2040
Fotoğraf 1246:Bekir Ağa'nın Oğlu Sâmi'nin Kabri Baş Şahide..... 2040
Fotoğraf 1247-1248: Hasan Efendi'nin Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri Baş Şahide..... 2041
Fotoğraf 1249:Mahmud Ağa'nın Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri Baş Şahide..... 2041
Fotoğraf 1250: İsmail Efendi'nin Oğlu İbrahim Efendi'nin Kabri Baş Şahide..... 2042
Fotoğraf 1251: Ahmed'in Kabri Baş Şahide 2042
Fotoğraf 1252-1253:Hacı Küçük Oğlu Halil Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2043
Fotoğraf 1254: Hacı Küçük'ün Oğlu Hacı Ali'nin Kabri Baş Şahide..... 2043
Fotoğraf 1255-1256: Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2044
Fotoğraf 1257-1258: Hacı Küçük Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2044
Fotoğraf 1259:Süleyman Ağa'nın Oğlu Süleyman Bey'in Kabri Baş Şahide 2045
Fotoğraf 1260: Süleyman Ağa'nın Kızı Şefika Monla'nın Kabri Baş Şahide 2045
Fotoğraf 1261:Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2046
Fotoğraf 1262-1263: Hüseyin Ağa'nın Eşi İbriş Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 2046
Fotoğraf 1264: Hacı Osman Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2047
Fotoğraf 1265-1266: Kundakçı Halil Hoca'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2047
Fotoğraf 1267: Hacı Ömer Ağa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri Baş Şahide 2048
Fotoğraf 1268-1269: Ahmet Usta'nın Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2048
Fotoğraf 1270-1271: Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2049
Fotoğraf 1272-1273: Mustafa Ağa'nın Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2049
Fotoğraf 1274:Mehmet Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide 2050
Fotoğraf 1275-1276: Kasab Mustafa'nın Eşi Hatice'nin Kabri Baş Şahide..... 2050
Fotoğraf 1277-1278:Kayalı Oğlu Hacı Seyyid Ahmet Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 2051
Fotoğraf 1279-1280: Muharrem Bey'in Eşi Hayriye Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2051
Fotoğraf 1281-1282: Kayalı Zade Hacı Mehmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2052
Fotoğraf 1283-1284: Hacı Kayalı Oğlu Hacı Muhammed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2052
Fotoğraf 1285-1286: Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Hatice'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2053
Fotoğraf 1287-1288: Hüseyin Bey'in Kızı Zekiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 2053
Fotoğraf 1289-1290: Muhammed Bey'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi... 2054

Fotoğraf 1291-1292: Kuru İmamın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2054
Fotoğraf 1293-1294: Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiyye Hatun'un Kabri 2055
Fotoğraf 1295-1296: Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2055
Fotoğraf 1297-1298: Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2056
Fotoğraf 1299-1300: Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın Kabri Ayak Şahide Detay.. 2056
Fotoğraf 1301-1302: Ruscuklu Hafız Faik Efendi'nin Oğlu Madenci Tevfik Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2057
Fotoğraf 1303-1304: Konevi Mustafa Efendi'nin Eşi Muhammed kızı Fâtıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2057
Fotoğraf 1305-1306: Ahmed Sâdi Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2058
Fotoğraf 1307-1308: Mustafa Bey'in Eşi Hanife Hayriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi .. 2058
Fotoğraf 1309-1310: Mustafa Bey'in Kızı Fatıma Meliha Hanım'ın Kabri 2059
Fotoğraf 1311: Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2059
Fotoğraf 1312-1313: Karagöz İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2060
Fotoğraf 1314-1315: Hüseyin Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2060
Fotoğraf 1316-1317:Ahmed'in Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2061
Fotoğraf 1318: Arab Hacı İsmail'in Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide 2061
Fotoğraf 1319: Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide 2062
Fotoğraf 1320-1321: Kemerli Emir Osman Ağa'nın Torunu Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay..... 2062
Fotoğraf 1322-1323: Kapucu oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2063
Fotoğraf 1324-1325: Muhammed Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2063
Fotoğraf 1326:Kadı oğlu Hacı Mustafa'nın Kabri Baş Şahide 2064
Fotoğraf 1327-1328: Cin Ali'nin Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2064
Fotoğraf 1329-1330: İshak Efendi'nin Eşi Sa'ide Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2065
Fotoğraf 1331-1332: Hacı Niyazi Efendi'nin Kızı Sabriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide ... 2065
Fotoğraf 1333-1334: Hasan Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2066
Fotoğraf 1335-1336: Hoca Seyyid Süleyman Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2066
Fotoğraf 1337: Hacı Şeyh Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2067
Fotoğraf 1338-1339: Kalcı oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2067
Fotoğraf 1340-1341: Abdurrahim Efendinin Kızı Behiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2068
Fotoğraf 1342- 1343: Kalaycı Hacı Ahmed Usta'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2068
Fotoğraf 1344: HMM İsimsiz-1 Baş Şahide 2069
Fotoğraf 1345- 1346: Karabıyık Hacı Mehmed Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2069
Fotoğraf 1347- 1348: Karabıyık oğlu Hüseyin Ağa'nın Kızı Kameriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2070
Fotoğraf 1349-1350: Hallâclarlı Hüseyin Ağa'nın Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2070

Fotoğraf 1351-1352: Hüseyin Hasbi Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2071
Fotoğraf 1353-1354: Mehmed Ali Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2071
Fotoğraf 1355: Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2072
Fotoğraf 1356-1357: Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2072
Fotoğraf 1358:Hanyalı Oğlu Mehmed Kızı Bâkir Rukiye'nin Kabri Baş Şahide 2073
Fotoğraf 1359-1360: Ahmed Ağa oğlu Havran Eşrafından Kadıoğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2073
Fotoğraf 1361- 1362: Abdurrahman'ın Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2074
Fotoğraf 1363: Ali Bey'in Kızı Şaziye Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2074
Fotoğraf 1364: Semerci Hacı Ahmed Kızı Melek Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2075
Fotoğraf 1365-1366:Derviş Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2075
Fotoğraf 1367-1368: Derviş Mehmed Kızı Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2076
Fotoğraf 1369-1370: Hacer Hanım'ın Oğlu Ali Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2076
Fotoğraf 1371: Ali Kızı Hatice'nin Kabri Baş Şahide 2077
Fotoğraf 1372-1373:Hacı Muhammed Efendi'nin Kızı Hoca Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2077
Fotoğraf 1374-1375: Hacı Ali Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2078
Fotoğraf 1376-1377: Ahmed Ağa'nın Oğlu Ali Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2078
Fotoğraf 1378: Hacı Ali Ağa'nın Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2079
Fotoğraf 1379-1380: Hacı Çolak oğlu İbrahim'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2079
Fotoğraf 1381-1382: Solak oğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2080
Fotoğraf 1383: Demirci İsa'nın Kızı Rukiyye Hatun'un Kabri Baş Şahide 2080
Fotoğraf 1384: Hacı İbrahim Edhem'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2081
Fotoğraf 1385: Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2081
Fotoğraf 1386: Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Bedriye Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2082
Fotoğraf 1387-1388:Hacı Halil'in Oğlu Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2082
Fotoğraf 1389-1390: Balatlı Oğlu'nun Eşi Hatice'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2083
Fotoğraf 1391-1392:Balat Oğlu Hafız Hüseyin'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2083
Fotoğraf 1393: Hacı Monla oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2084
Fotoğraf 1394:Hacı Ahmed'in Kabri Baş Şahide 2084
Fotoğraf 1395: Hacı Süleyman oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2085
Fotoğraf 1396: Gördesli İbrahim'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2085
Fotoğraf 1397: Hacı Hasib'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2086
Fotoğraf 1398:Hacı Hasan'ın Oğlu Seyyid Muhammed Emin Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2086
Fotoğraf 1399-1400: Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Zeliha Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2087
Fotoğraf 1401: Hacı Süleyman Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide 2087
Fotoğraf 1402-1403: Karabaş oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Nazife Hanım'ın Kabri 2088

Fotoğraf 1404: Denizli'li Hafız Arif Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2088
Fotoğraf 1405: Galib Efendi'nin Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri Baş Şahide 2089
Fotoğraf 1406: Kelebekli? Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2089
Fotoğraf 1407: Şah Zâde Muhammed Ali Efendi Eşi Rebişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2090
Fotoğraf 1408-1409:Hacı Mustafa'nın Kızı Fatıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2090
Fotoğraf 1410-1411: Hafız Latif Efendi'nin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2091
Fotoğraf 1412-1413: Kâhya oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2091
Fotoğraf 1414-Fotoğraf 1415:Nefise'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2092
Fotoğraf 1416-1417: Ahmed Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2092
Fotoğraf 1418: Şaban Efendi'nin Oğlu Ahmet Efendi Baş Şahide 2093
Fotoğraf 1419: İbrahim Eşi Hafize'nin Kabri Baş Şahide 2093
Fotoğraf 1420: Bursalı Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2094
Fotoğraf 1421: Yegen Ağa İsmail Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2094
Fotoğraf 1422:Hüseyin Efendi Oğlu Monla Seyyid Hasan'ın Kabri Baş Şahide 2095
Fotoğraf 1423:Ahmed Efendi'nin Kızı Şerife Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2095
Fotoğraf 1424: Hacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Halil Nesib Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2096
Fotoğraf 1425:Hacı Mustafa Efendi'nin Eşi Rukiye Hatun'nun Kabri Baş Şahide 2096
Fotoğraf 1426: Ahmed Efendi'nin Oğlu Seyyid Mehmet Afif Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2097
Fotoğraf 1427:Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2097
Fotoğraf 1428:Ahmed Ağa'nın Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2098
Fotoğraf 1429:Aişe'nin Kabri Baş Şahide 2098
Fotoğraf 1430:Seyyid Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2099
Fotoğraf 1431: Seyyid Efendi Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2099
Fotoğraf 1432:Ahmed Efendi Bey'in Kızı Fatıma Hanım'ın Cariyesi Fatıma'nın Kabri Baş Şahide 2100
Fotoğraf 1433:Hacı İsmail'in Kabri Baş Şahide 2100
Fotoğraf 1434:Fehmi Efendi'nin Oğlu Muhammed Kemal Bey'in Kabri Baş Şahide 2101
Fotoğraf 1435:Hacı Hafız Efendi'nin Eşi Aişe Hatun'un Kabri Baş Şahide 2101
Fotoğraf 1436:Hasan Efendi'nin Kızı Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2102
Fotoğraf 1437: Hacı İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Şefika Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2102
Fotoğraf 1438:Osman Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2103
Fotoğraf 1439:Celal Efendi'nin Eşi Tûtî Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2103
Fotoğraf 1440: Hacı Mustafa'nın Eşi Esma Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2104
Fotoğraf 1441: Hacı Hüseyin'in kızı Ümmühan Hanımın Kabri Baş Şahide 2104
Fotoğraf 1442: Ahmed Efendi'nin Oğlu Molla Halil'in Kabri Baş Şahide 2105
Fotoğraf 1443:Ahmed Efendi'nin Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2105

Fotoğraf 1444:Emir Hocanın Kızı Fatımatû-z Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2106
Fotoğraf 1445:Abdurrahman Efendi'nin Oğlu Seyyid Ahmed Lebib Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2106
Fotoğraf 1446: Seyyid Abdurrahman Efendinin Eşi Ümmü Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahide .. 2107
Fotoğraf 1447: Seyyid Abdurrahim Efendi'nin Oğlu Yâkup Rasim Efendi'nin Kabri Baş Şahide.. 2107
Fotoğraf 1448:Hacı Yakup Rasim Efendi'nin Kabri..... 2108
Fotoğraf 1449: Ahmet Efendi'nin Eşi Zeliha Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2108
Fotoğraf 1450: Abdurrahim Efendi'nin Kızı Nefise Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2109
Fotoğraf 1451:Ahmet Efendi'nin Kızı Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2109
Fotoğraf 1452: Abdurrâhim Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahide..... 2110
Fotoğraf 1453: Rasim Efendi'nin Oğlu Mustafa Afif Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2110
Fotoğraf 1454: Rasim Efendi'nin Kızı Ülfet Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2111
Fotoğraf 1455:Hasan Efendi'nin Kabri Genel Görünüm 2111
Fotoğraf 1456-1457: Hasan Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2112
Fotoğraf 1458: Cansızoğlu Hacı Muhammed'in Kabri Genel Görünüm..... 2112
Fotoğraf 1459-1460: Cansızoğlu Hacı Muhammed'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2113
Fotoğraf 1461-1462: Fahri Bey'in Kızı Aliye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi..... 2113
Fotoğraf 1463-1464: Fahri Bey'in Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi 2114
Fotoğraf 1465: Zarb Ali'nin Kızı Fâtıma Sabriye Hanım'ın Kabri Genel Görünüm..... 2114
Fotoğraf 1466-1467: Zarb Ali'nin Kızı Fâtıma Sabriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2115
Fotoğraf 1468: Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Hacer Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2115
Fotoğraf 1469-1470:Hacı İshak Bey Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2116
Fotoğraf 1471-1472:Hacı İshak Bey Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2116
Fotoğraf 1473:İbrahim Zühdi Bey'in Kabri Genel Görünüm 2117
Fotoğraf 1474-1475: İbrahim Zühdi Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2117
Fotoğraf 1476: Hacı İshak Bey'in Hanegâhında Kabri Baş Şahide 2118
Fotoğraf 1477:Kesim Oğlu Ali Dede'nin Kabri Baş Şahide..... 2118
Fotoğraf 1478-1479:Hafız İbrahim Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2119
Fotoğraf 1480-1481: Hacı Kara Yakup oğlu Hacı Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2120
Fotoğraf 1482-1483: Mehmet Çavuşun Eşi Aişe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2120
Fotoğraf 1484-1485: Mustafa Efendi'nin Kızı Cemile Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2121
Fotoğraf 1486-1487: Hacı Oğlu Süleyman Ağa'nın Eşi Fahriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2121
Fotoğraf 1488-1489: Çerkez Musa'nın Eşi Fatıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2122
Fotoğraf 1490-1491:Hacı Osman Ağa'nın Oğlu Monla Ömer Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2122
Fotoğraf 1492-1493: Borzallı Hacı Hüseyin Ağa'nın Oğlu Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide2123
Fotoğraf 1494-1495:Hacı Ömer Ağanın Oğlu Hacı Osman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2123

Fotoğraf 1496-1497:Çiftçi İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2124
Fotoğraf 1498-1499: Yeni Hacı Osman'ın Kızı Gülbüs? Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2124
Fotoğraf 1500-1501: Hacı Osman zevcesi Fatma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2125
Fotoğraf 1502: Çerkez İbrahim'in Eşi Fatma Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2125
Fotoğraf 1503-1504:Çerkes Hasan'ın Eşi Şerife Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2126
Fotoğraf 1505-1506: Çerkes Emir Hasan Ağa'nın Oğlu Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide2126
Fotoğraf 1507-1508: Bozohlu Osman Ağa'nın Eşi Emine'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2127
Fotoğraf 1509: Zeybek Ömer Ağa'nın Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 2127
Fotoğraf 1510:Deveci Ömer Kızı ve İsmail'in Eşi Fatma'nın Kabri Baş Şahide 2128
Fotoğraf 1511-1512: Kahveci Halil oğlu Mustafa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2128
Fotoğraf 1513: İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2129
Fotoğraf 1514-1515: Burzlu oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri..... 2129
Fotoğraf 1516:Berber oğlu Hacı Hüseyin'in Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide 2130
Fotoğraf 1517:Koca Hasan oğlu Hüseyin'in Kabri Baş Şahide..... 2130
Fotoğraf 1518-1519:Seyyid Hacı Osman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2131
Fotoğraf 1520:Monla Ahmed'in Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2131
Fotoğraf 1521:Mustafa Ağa'nın Oğlu Ali'nin Kabri Baş Şahide..... 2132
Fotoğraf 1522:Hasan'nın Oğlu Ramazan'ın Kabri Baş Şahide..... 2132
Fotoğraf 1523:Hacı Ali'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide 2133
Fotoğraf 1524:Halil Ağa zâde Ali Bey'in Kabri Baş Şahide 2133
Fotoğraf 1525:Hacı Ali Bey'in Kabri Baş Şahide..... 2134
Fotoğraf 1526:Hacı Ali Bey'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri..... 2134
Fotoğraf 1527:Hacı Ali Efendi'nin Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2135
Fotoğraf 1528: Hacı Beşir Oğlu Kızı Aişe Bedriye'nin Kabri Baş Şahide..... 2135
Fotoğraf 1529: Gülceli İsmail Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2136
Fotoğraf 1530-1531:Hacı Halil Oğlu Hacı Hafız Hasan Efendi Dülger Oğlu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2136
Fotoğraf 1532: Bakkal Mulla Mustafa Eşi Hacı İmmihan'ın Kabri Baş Şahide..... 2137
Fotoğraf 1533-1534: Mehmed Ağa oğlu Hüseyin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide2137
Fotoğraf 1535-1536: Kara Mehmed Oğlu Hacı Mehmed Kızı Aişe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2138
Fotoğraf 1537-1538: Hacı Ömer Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2138
Fotoğraf 1539-1540: Hacı Halil Ağa oğlu Hüseyin Bey Eşi Emine Tûti'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2139
Fotoğraf 1541: İsimsiz HKD-1 Baş Şahide..... 2139
Fotoğraf 1542-1543: Ali Oğlu Mustafa Kızı Nuriye Çakır Baş ve Ayak Şahide..... 2140
Fotoğraf 1544 -1545:İbrahim oğlu Mustafa Yaman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2140
Fotoğraf 1546-1547:Mustafa Oğlu Kara Çebçili Osman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2141

Fotoğraf 1548-1549: Hacı Hasanoğlu Emin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2141
Fotoğraf 1550-1551: Ahmed oğlu Halil Ağa Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2142
Fotoğraf 1552-1553:Karakaş oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2142
Fotoğraf 1554-1555:İsmail Ağa Eşi Mâşıta Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2143
Fotoğraf 1556:Osman Eşi Ayşe Birgül'ün Kabri Baş Şahide 2143
Fotoğraf 1557-1558: Hasan Ağa … Kabri Baş ve Ayak Şahide 2144
Fotoğraf 1559:Muharrem Ağa'nın Kabri Baş Şahide 2144
Fotoğraf 1560-1561: Abidin oğlu Hacı Arif Ağa'nın Kabri 2145
Fotoğraf 1562-1563: Toh? Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2145
Fotoğraf 1564-1565: Toh? Oğlu Ramazan'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2146
Fotoğraf 1566-1567: Abdülmecid'in Annesi Şüruh Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2146
Fotoğraf 1568-1569: Gokuzaş? oğlu Kulubat Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2147
Fotoğraf 1570-1571:Özdemir Muhammed Ağa'nın Kızı Nazmiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2147
Fotoğraf 1572-1573: Özdemir Abdullah Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Eşinin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2148
Fotoğraf 1574-1575: Abdullah Oğlu Hacı ……'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2148
Fotoğraf 1576-1577: Abdülmecid Oğlu Abdullah? Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide 2149
Fotoğraf 1578-1579: Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide 2149
Fotoğraf 1580:Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide Ketebe İsmi Detay 2150
Fotoğraf 1581: Konya'lı Abdullah Kızı Naile? Hanım'ın Kabri Baş Şahide..... 2150
Fotoğraf 1582: Susurluk YKMC- İsimsiz Kabir Baş Şahide 2151
Fotoğraf 1583: Ali Ağa'nın Oğlu Hafız Hamdi Efendi'nin Kabri Baş Şahide 2151
Fotoğraf 1584-1585:Muhammed oğlu İbrahim'in Kabri Baş ve Ayak Şahide 2152
Fotoğraf 1586-1587: Ellaz Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2152
Fotoğraf 1588:Karaşahin Oğlu Merhum Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 2153
Fotoğraf 1589: Hacı İsmail Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 2153
Fotoğraf 1590: Karabacak oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide..... 2154
Fotoğraf 1591-1592: Musa oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide..... 2154

Fotoğraf 1: Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü Genel Görünüm

Fotoğraf 2: Merkez Yıldırım Bayezid Köprüsü İnşa Kitabesi

Fotoğraf 3: Merkez Umur Bey Cami Genel Görünüm

Fotoğraf 4: Merkez Umur Bey Cami Giriş Kapısı ve Kitabeleri

Fotoğraf 5: Merkez Umur Bey Cami 1. Kitabe

Fotoğraf 6: Merkez Umur Bey Cami 2. Kitabe

Fotoğraf 7: Merkez Umur Bey Cami 3. Kitabe

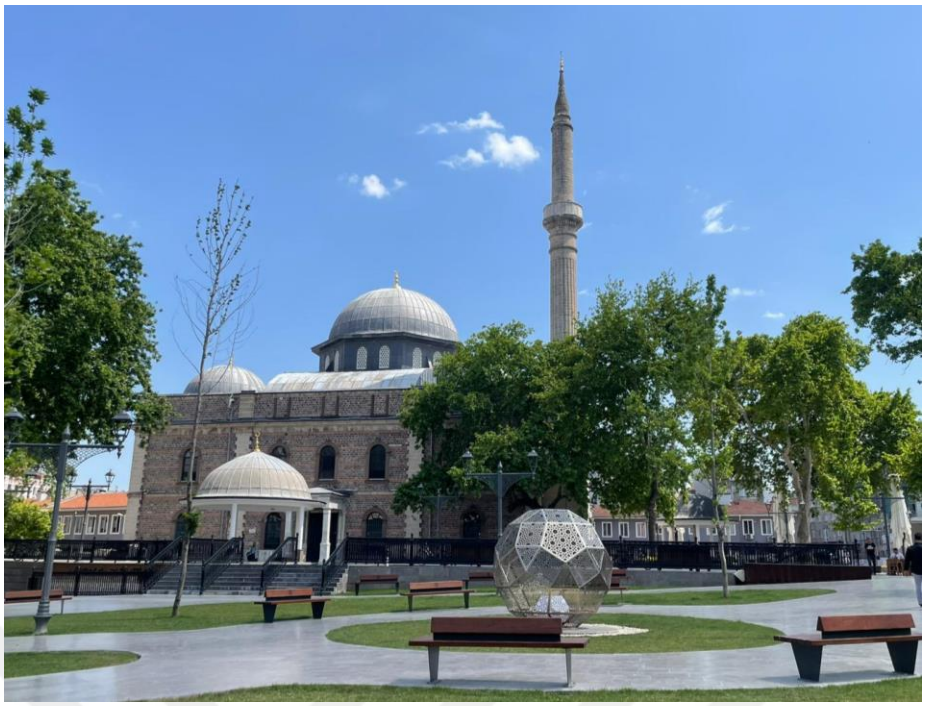

Fotoğraf 8: Zağnos Paşa Külliyesi Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 9: Zağnos Paşa Külliyesi Camii Minber

Fotoğraf 10: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Minber Alınlığı İnşâ Kitâbesi

Fotoğraf 11: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Kuzey Kapı Üzerindeki İkinci İnşâ Kitâbesi

Fotoğraf 12: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrap Genel Görünüm

Fotoğraf 13: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrap Nişinde Bulunan Kitabe

Fotoğraf 14: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrap Nişinde Bulunan Kitabe Hattat İmzası Detay

Fotoğraf 15: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Mihrabın Alınlık Kısmında Yer Alan Kitabe

Fotoğraf 16: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Kuzey Girişi Kapı Üzerindeki Kitâbe

Fotoğraf 17: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Kuzey Girişi Kapı Üzerindeki Kitâbe Hattat İmzası Detay

Fotoğraf 18: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Doğu Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe

Fotoğraf 19: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Doğu Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe Hattat İmzası Detay

Fotoğraf 20: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Batı Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe

Fotoğraf 21: Zağnos Paşa Külliyesi Cami Batı Girişi Kapı Üzerindeki Kitabe Hattat İmzası Detay

Fotoğraf 22: Zağnos Paşa Külliyesi Türbesi Genel Görünüm

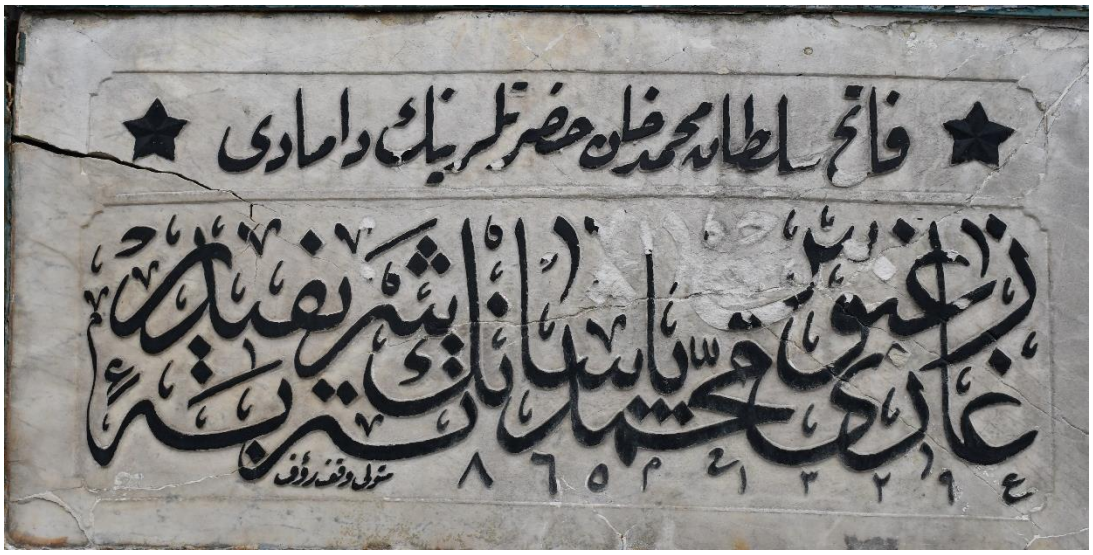

Fotoğraf 23: Zağnos Paşa Külliyesi Türbe Kitabe

Fotoğraf 24: Merkez İbrahim Bey Camii Genel Görünüm

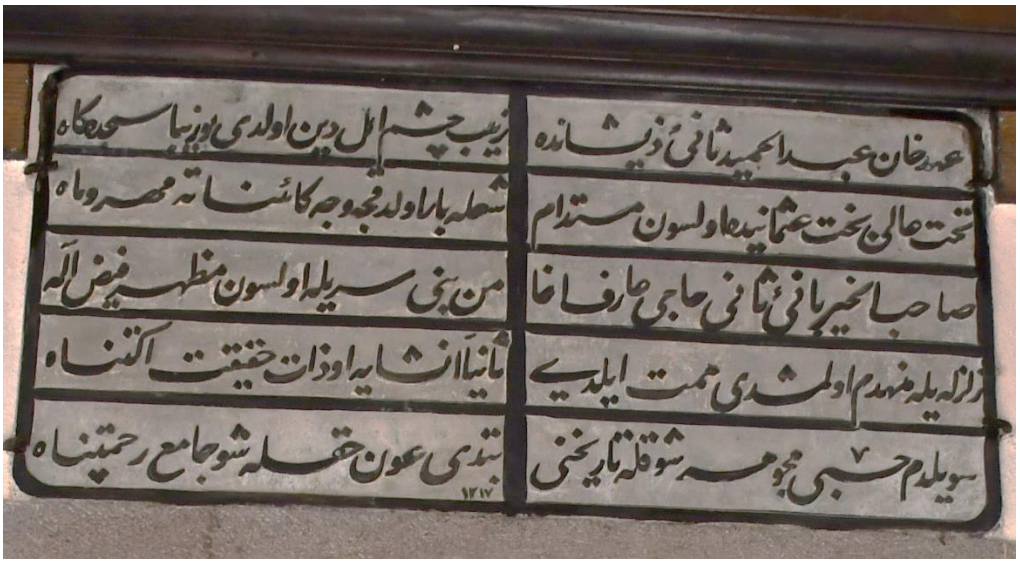

Fotoğraf 25: Merkez İbrahim Bey Camii Kitabe

Fotoğraf 26: Merkez İbrahim Bey Camii Minare Kaidesinde yer alan Kitabe

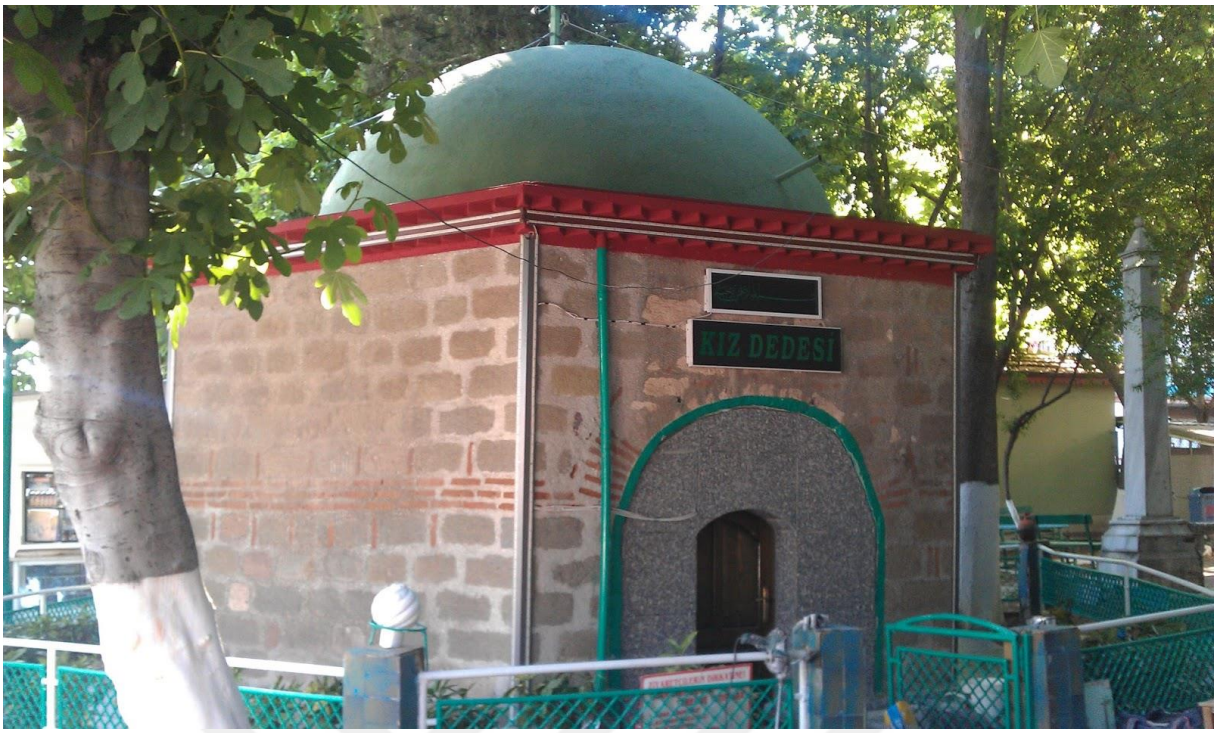

Fotoğraf 27: Merkez Kız Dedesi (Sinan Bey) Türbesi Genel Görünüm

Fotoğraf 28: Merkez Kız Dedesi (Sinan Bey) Türbesi Baş Şahidesi

Fotoğraf 29: Merkez Okçukara Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 30: Merkez Okçukara Camii Kitabe

Fotoğraf 31: Merkez Kasaplar Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 32: Merkez Kasaplar Camii Kitabe 1

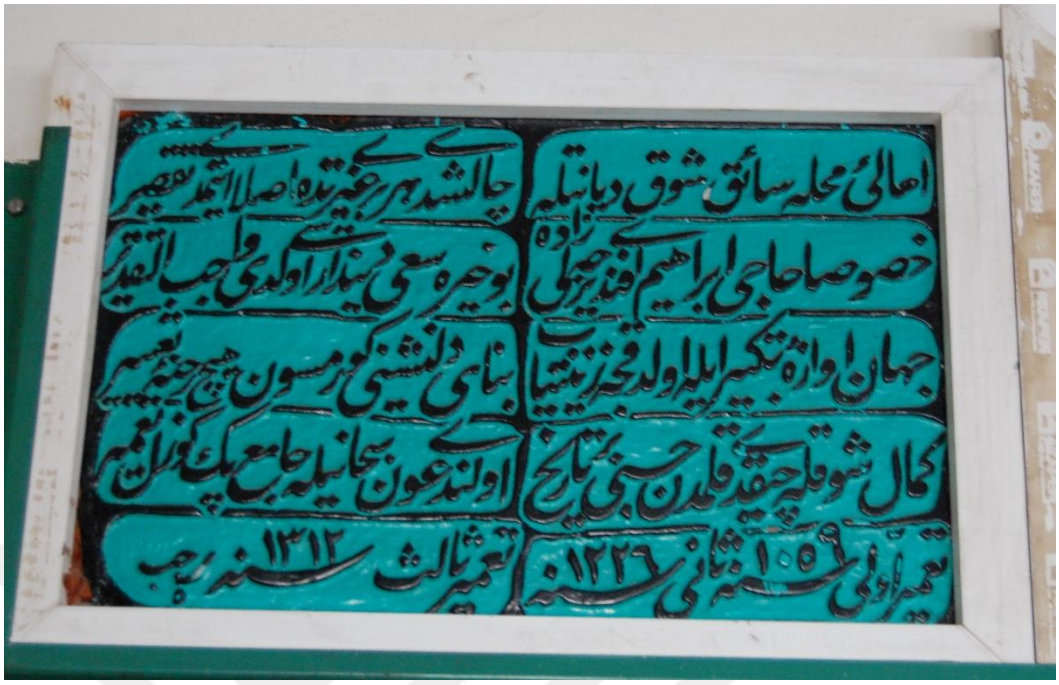

Fotoğraf 33: Merkez Kasaplar Camii Kitabe 2

Fotoğraf 34: Merkez Hacı Muhammed Çavuş Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 35: Merkez Hacı Muhammed Çavuş Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 36: Merkez Fatma Hatun (Sülüklü) Çeşme Genel Görünüm

Fotoğraf 37: Merkez Fatma Hatun (Sülüklü) Çeşme Kitabe

Fotoğraf 38: Merkez Fatıpınar Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 39: Merkez Fatıpınar Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 40: Merkez Hacı Mahmud Ağa (Kasablar Camii) Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 41: Merkez Hacı Mahmud Ağa (Kasablar Camii) Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 42: Merkez Hacı Mahmud Ağa Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 43: Merkez Hacı Mahmud Ağa Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 44: Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camii Genel Görünüm

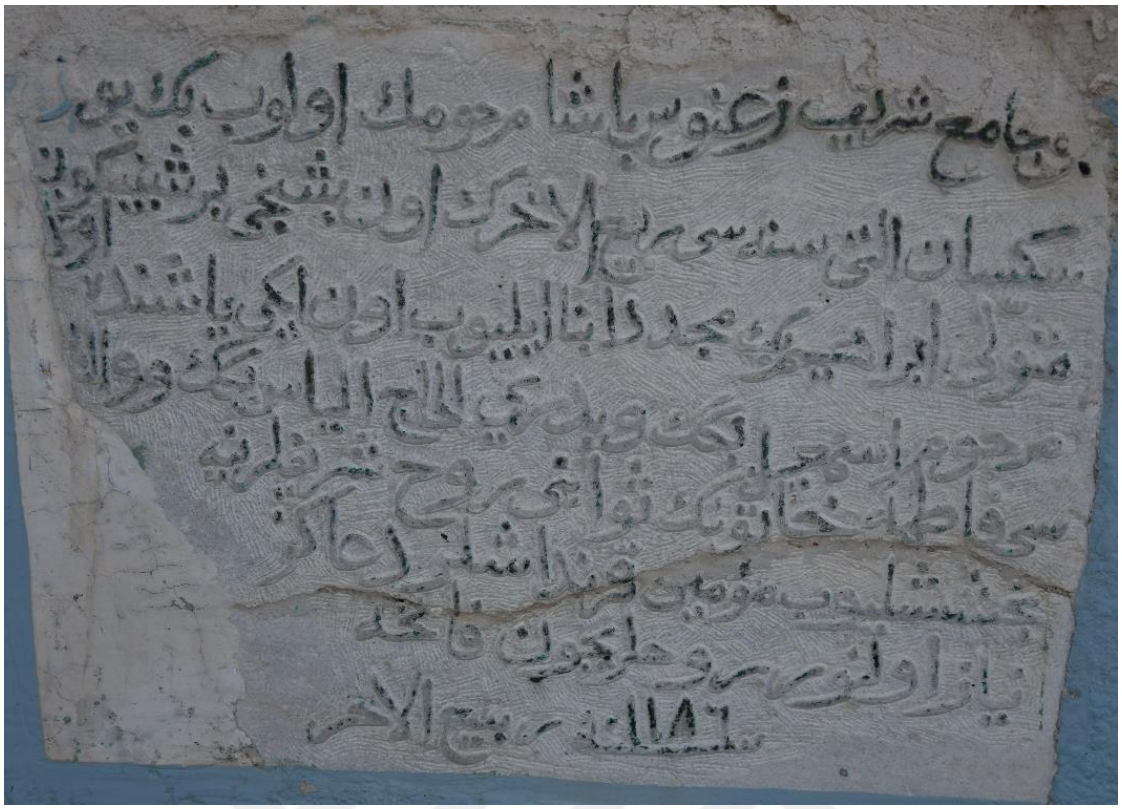

Fotoğraf 45: Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camii Kitabe

Fotoğraf 46: Merkez Balıklı Köyü (Mekruhuriye) Camii Minare İnşa Kitabesi

Fotoğraf 47: Merkez Yeşilli Cami Genel Görünüm

Fotoğraf 48: Merkez Yeşilli Cami Kitabe

Fotoğraf 49: Merkez Kamçılı Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 50: Merkez Habibe Hatun Çeşmesi Genel Görünüm

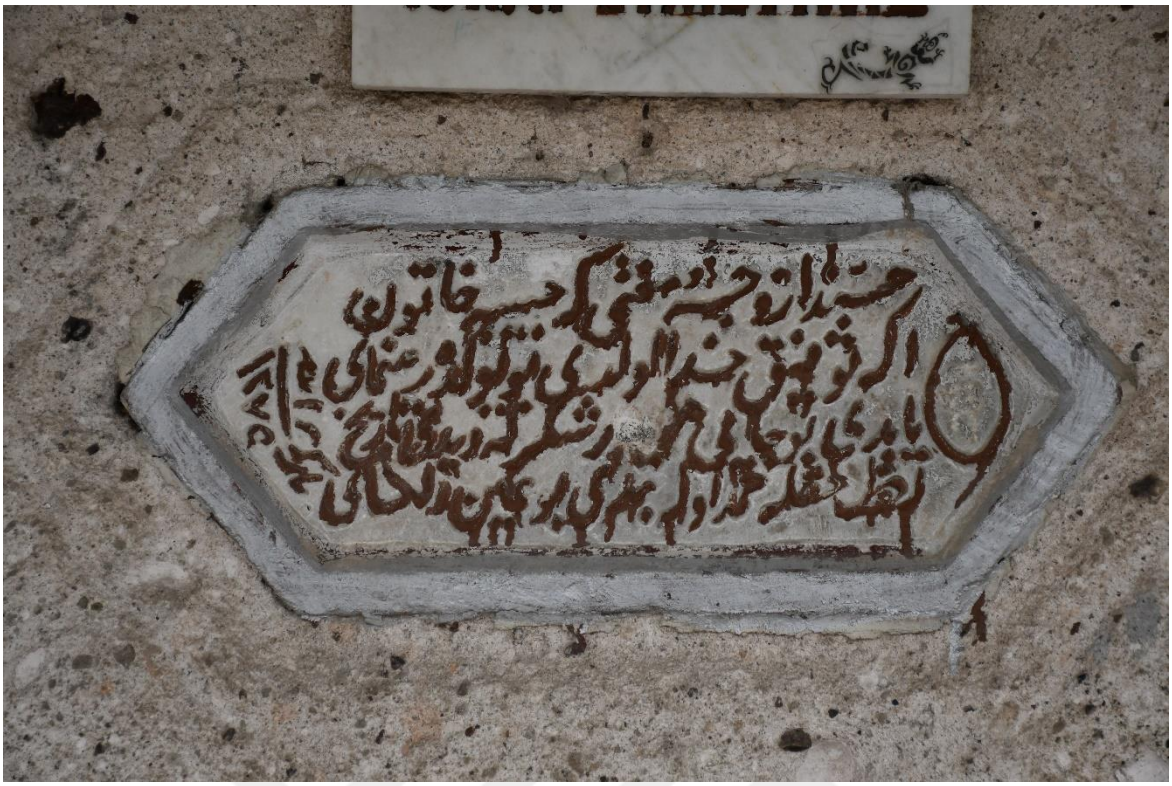

Fotoğraf 51: Merkez Habibe Hatun Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 52: Merkez Aziziye Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 53: Merkez Aziziye Camii Kitabe

Fotoğraf 54: Merkez Karaoğlan Çeşmesi Genel Görünüm

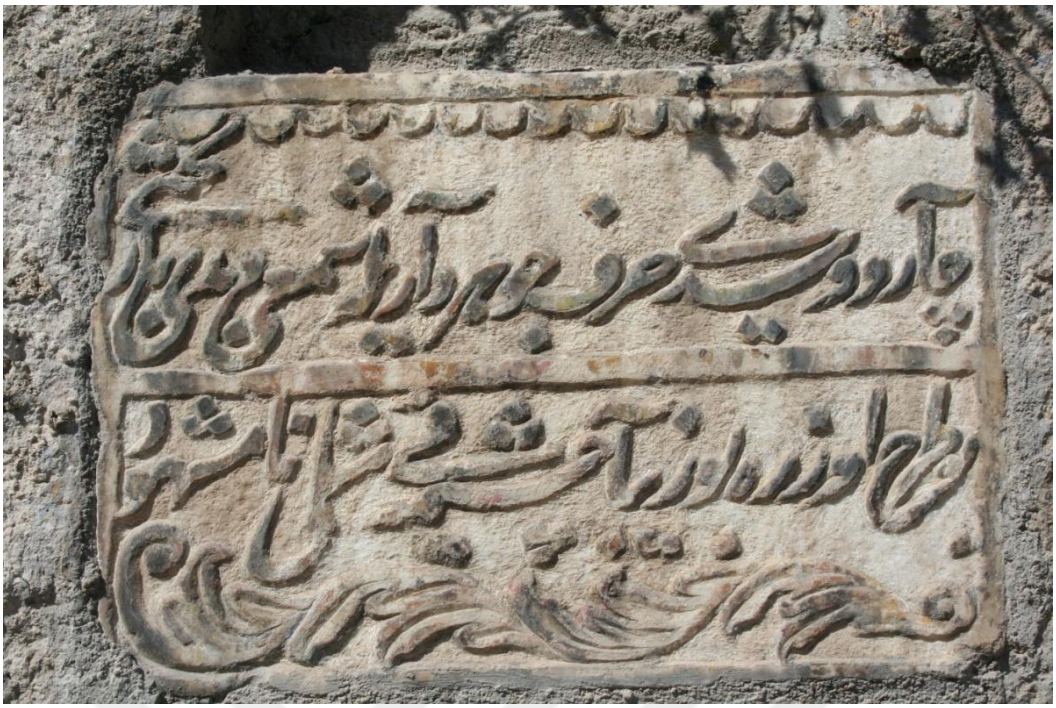

Fotoğraf 55: Merkez Karaoğlan Çeşmesi Kitabe (IŞIKAKDOĞAN'dan)

Fotoğraf 56: Merkez Pamukçu Beldesi Koca Çeşme Genel Görünüm

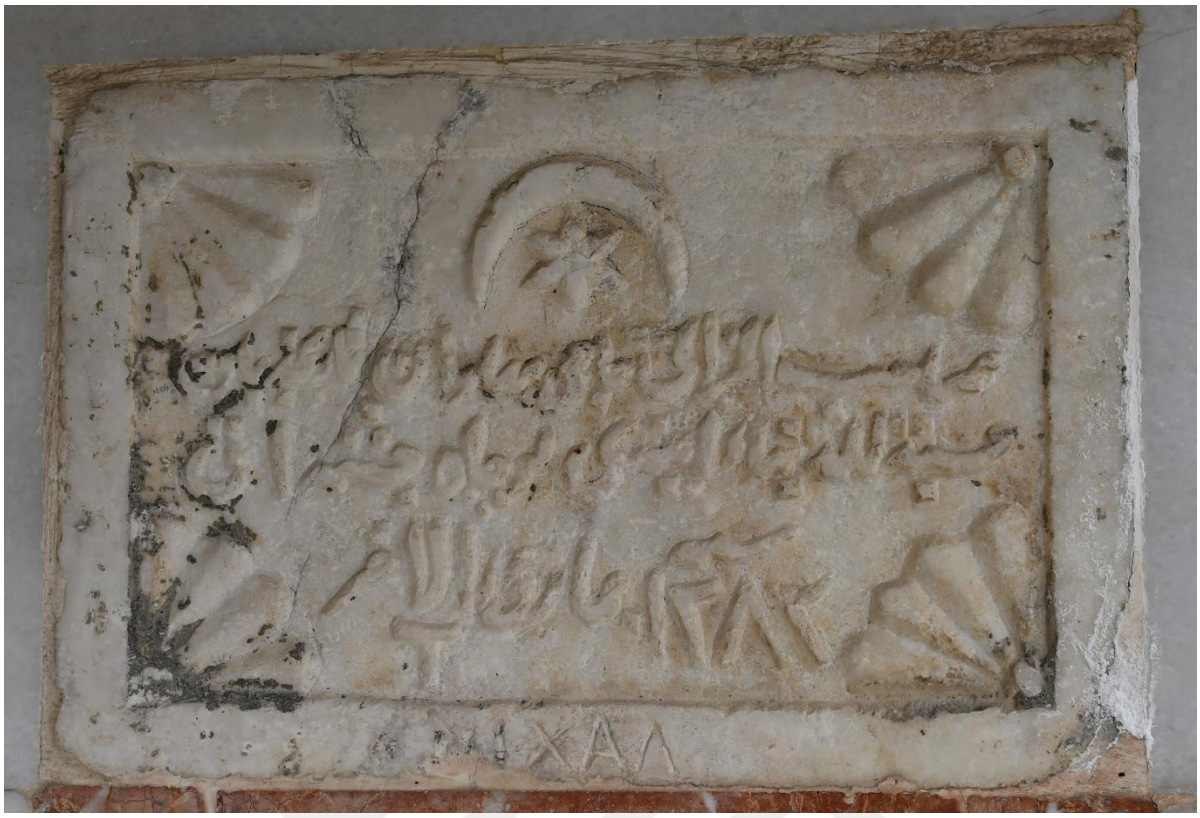

Fotoğraf 57: Merkez Pamukçu Beldesi Koca Çeşme Kitabe

Fotoğraf 58: Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 59: Merkez Zeliha Hanım Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 60: Merkez Kocaavşar Köyü Koca Köprü Genel Görünüm

Fotoğraf 61: Merkez Kocaavşar Köyü Koca Köprü Kitabesi

Fotoğraf 62: Merkez Vakıf Gureba Hastanesi (Karesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) Genel Görünüm

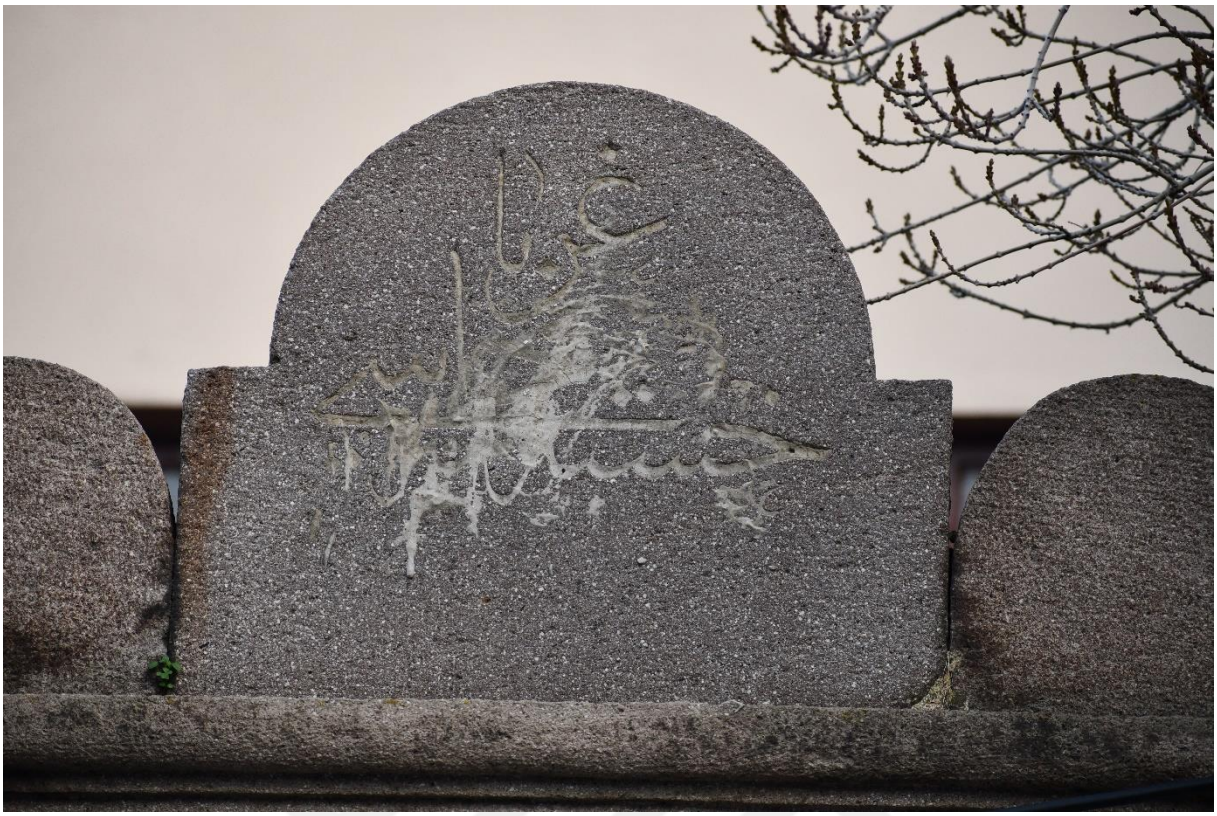

Fotoğraf 63: Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bahçe Giriş Kapısı Tepeliğinde Yer Alan Kitâbe

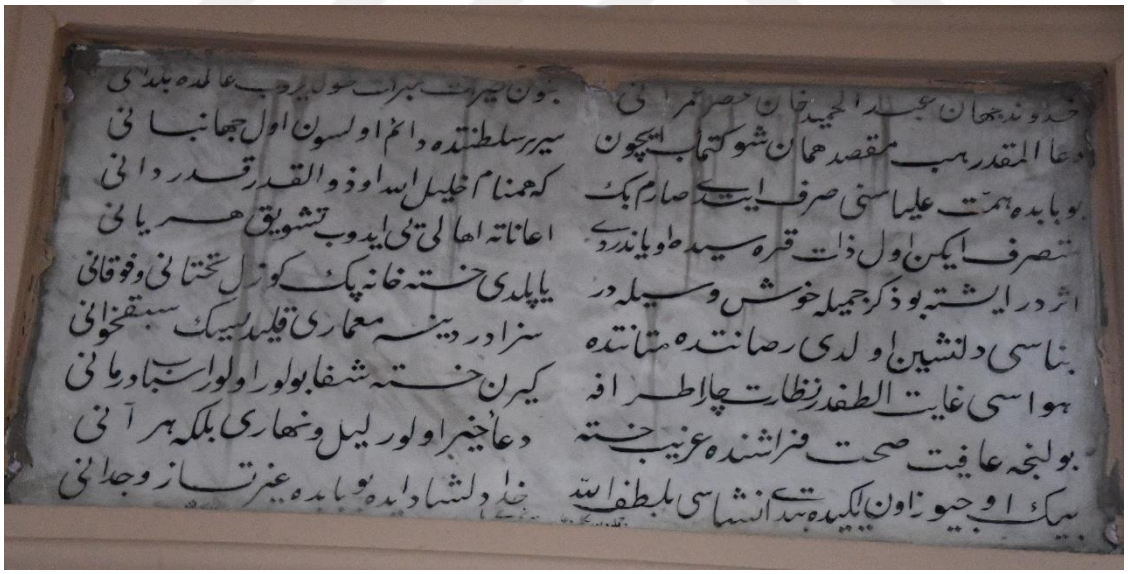

Fotoğraf 64: Merkez Vakıf Gureba Hastanesi Bina İçerisinde Muhafaza Edilen Kitâbesi

Fotoğraf 65: Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Genel Görünüm

Fotoğraf 66: Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Kitabe Konumu

Fotoğraf 67: Merkez Balıkesir Sultân-i İdâdisi Kitabesi

Fotoğraf 68: Merkez Emin Ağa Camii Genel Görünüm

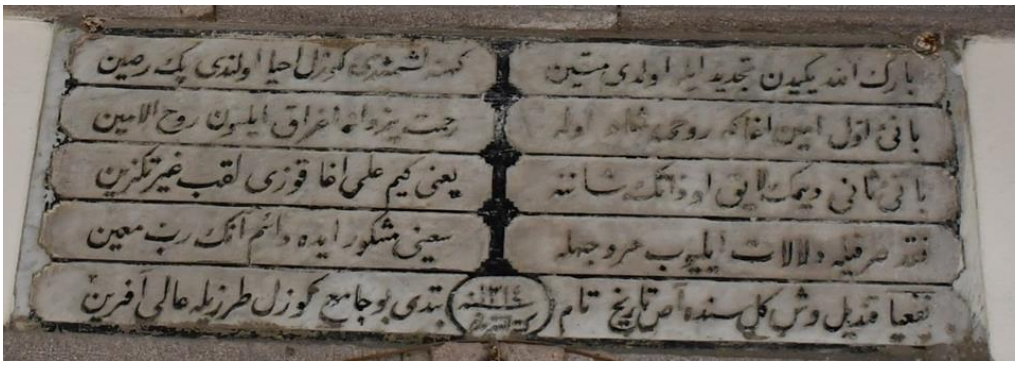

Fotoğraf 69: Merkez Emin Ağa Camii Kitabe

Fotoğraf 70: Merkez Pamukçu Beldesi Çeşmesi Genel Görünüm (A.IŞIKAKDOĞAN'dan**)**

Fotoğraf 71: Merkez Pamukçu Beldesi Çeşmesi Kitabe (A.IŞIKAKDOĞAN'dan)

Fotoğraf 72: Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) Genel Görünüm

Fotoğraf 73: Merkez Altıeylül Baruthâne Binası (Millet Kıraathânesi) Kitabesi

Fotoğraf 74: Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 75: Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi Onarım Öncesi Kitabe

Fotoğraf 76: Merkez Hacı Hüseyin Ağa Çeşmesi Onarım Sonrası Kitabe

Fotoğraf 77: Merkez Ömer Ali Bey (Hamidiye) Kütüphanesi Kitabe

Fotoğraf 78: Merkez Karaoğlan Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 79: Merkez Karaoğlan Camii Kitabe

Fotoğraf 80: Merkez Karaoğlan Camii Kitabesi Hattat İmza Detayı

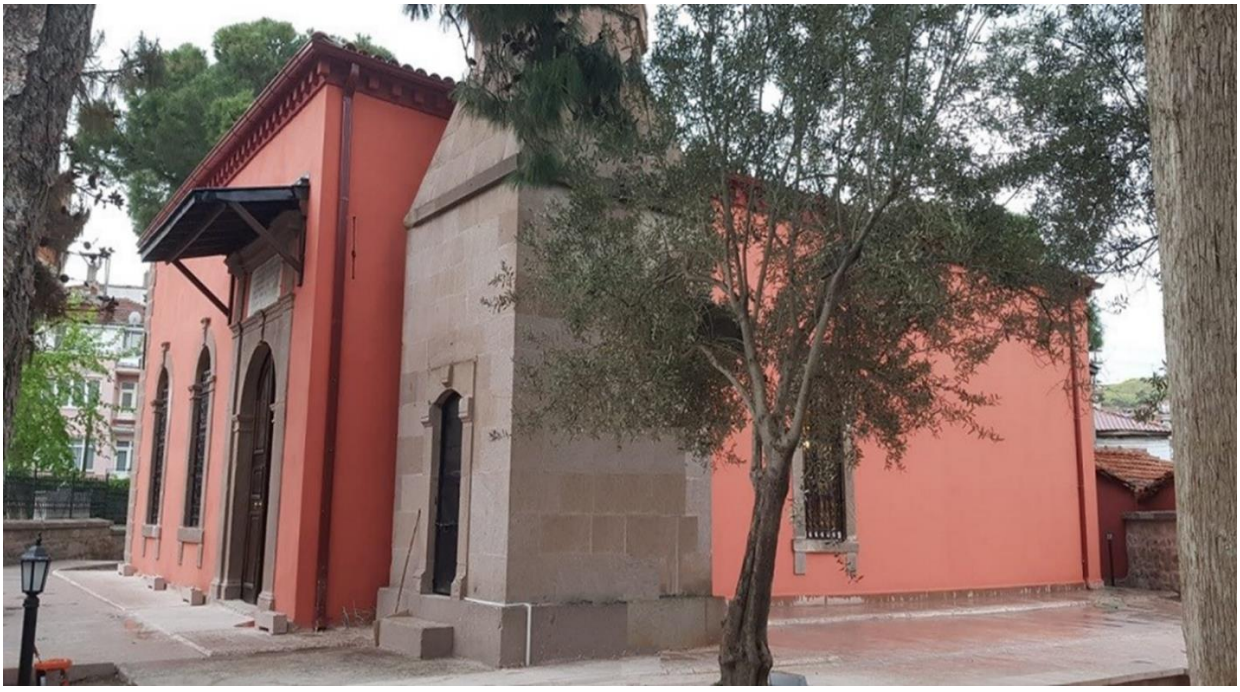

Fotoğraf 81: Merkez Kaya Bey Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 82: Merkez Kaya Bey Camii Kitabe

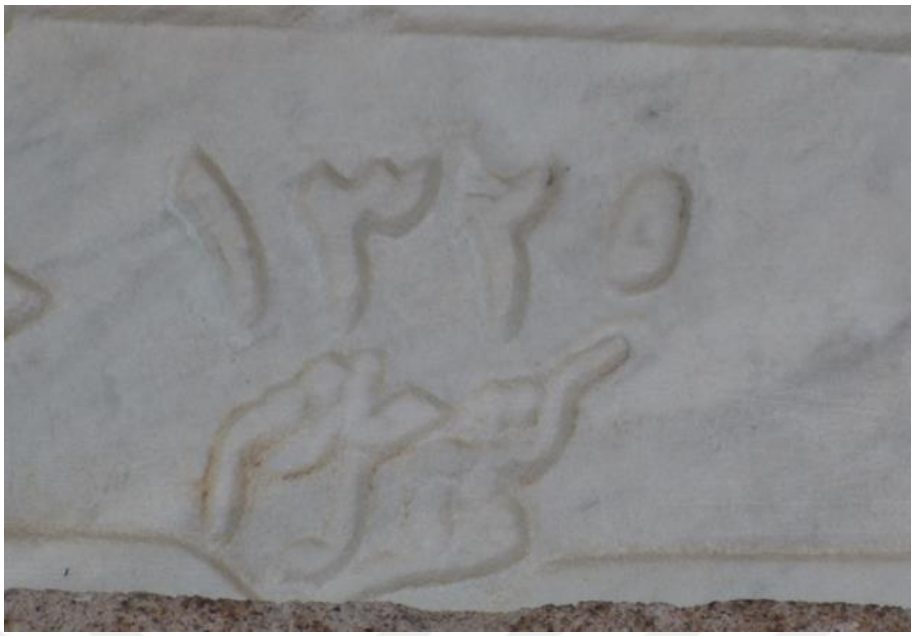

Fotoğraf 83: Merkez Kaya Bey Camii Kitabesi Hattat İmza Detayı

Fotoğraf 84: Merkez Hamidiye Camii Genel Görünüm

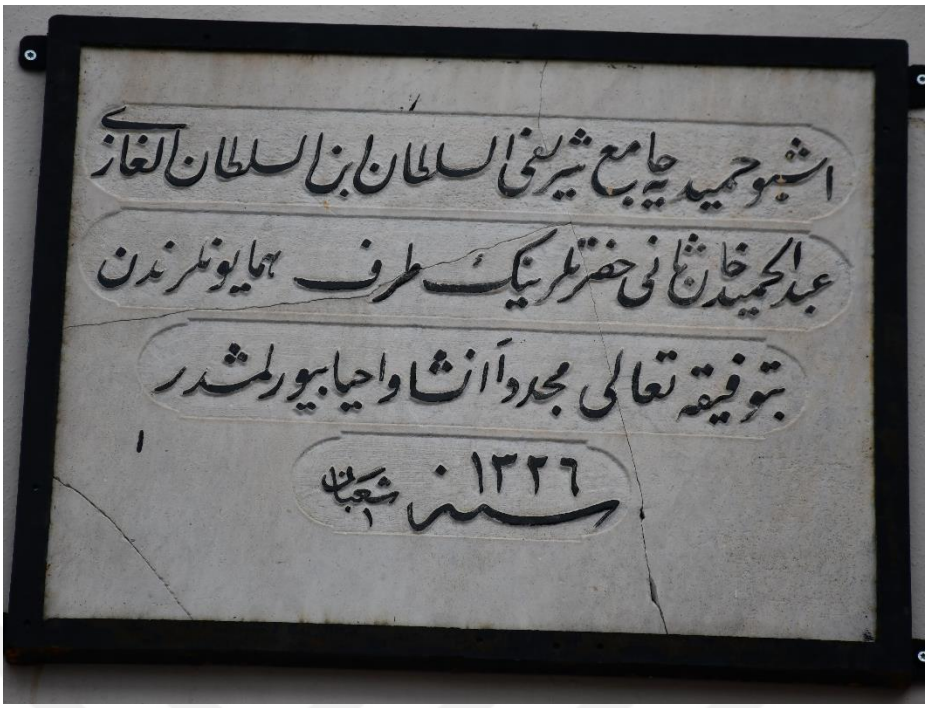

Fotoğraf 85: Merkez Hamidiye Camii Kitabe

Fotoğraf 86: Merkez Uhuvvet Mektebi Genel Görünüm

Fotoğraf 87: Merkez Uhuvvet Mektebi Kitabesi

Fotoğraf 88: Saadettin Efendi Çeşmesi Genel Görünüm

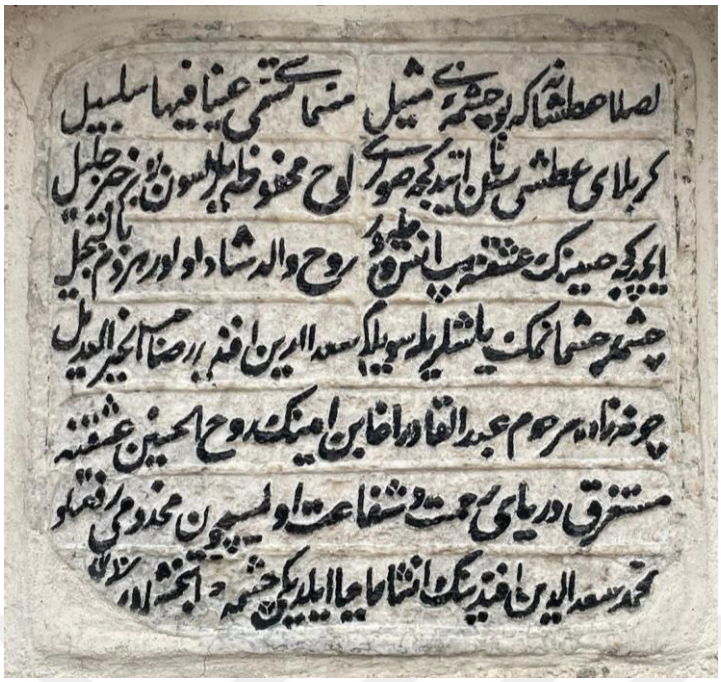

Fotoğraf 89: Saadettin Efendi Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 90: Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası Genel Görünüm

Fotoğraf 91: Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 1. Kitabe

Fotoğraf 92: Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 1.Kitabe Hattat İmza Detayı

Fotoğraf 93: Merkez Eski Ziraat Bankası Hizmet Binası 2. Kitabe

Fotoğraf 94: Merkez Karesi Bey Türbesi Genel Görünüm

Fotoğraf 95: Merkez Karesi Bey Türbesi Kitabe

Fotoğraf 96: Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camii Genel Görünüm

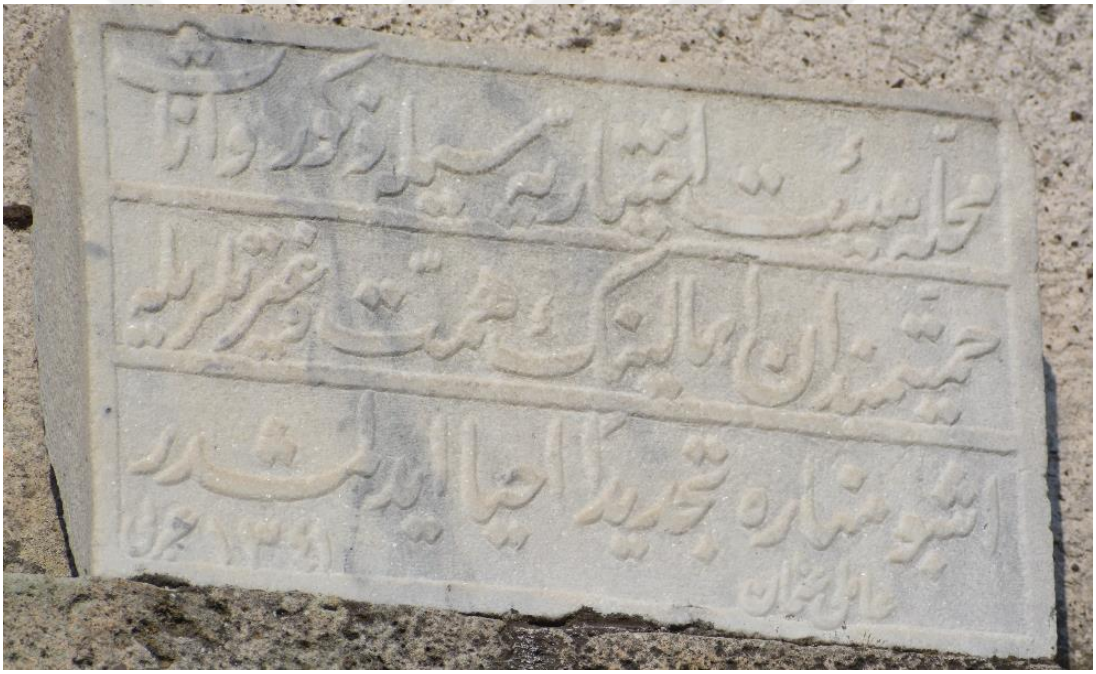

Fotoğraf 97: Merkez Yoğurtçu (Mirza Bey) Camii Kitabe

Fotoğraf 98: Merkez II. Kolordu Çeşmesi

Fotoğraf 99: Merkez II. Kolordu Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 100: Merkez Sıra Çeşmeler

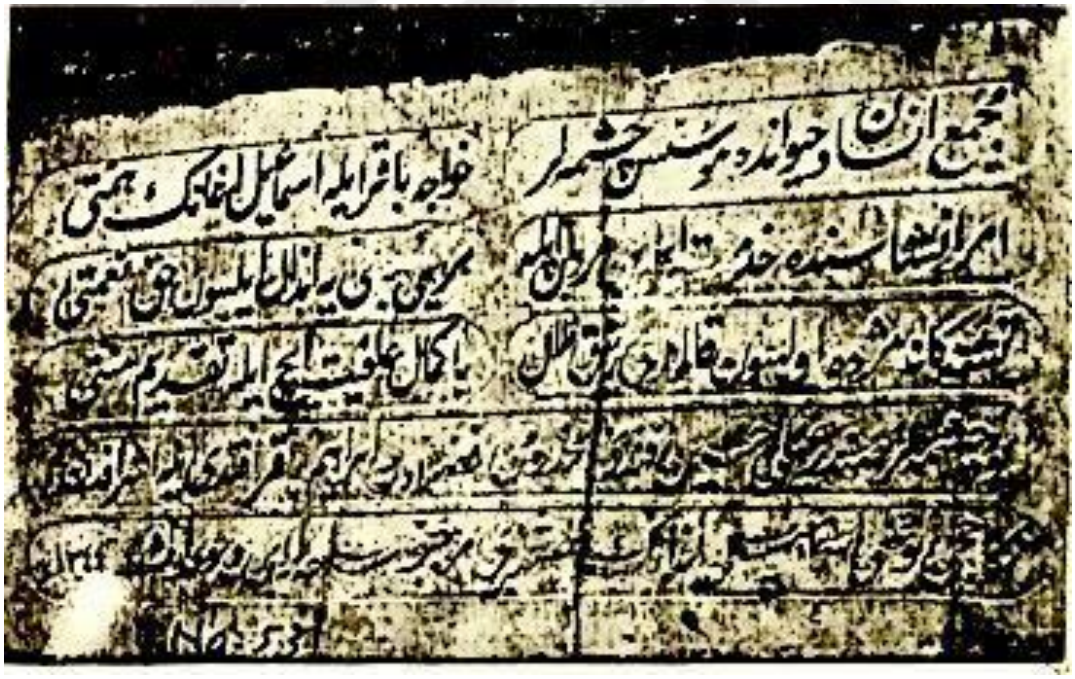

Fotoğraf 101: Merkez Sıra Çeşmeler Kitabe (Muharrem Eren'den)

Fotoğraf 102: Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 103: Merkez Kocaavşar Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 104: Merkez Halalca Köyü (Beyler) Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 105: Merkez Halalca Köyü (Beyler) Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 106: Merkez Köylü Köyü Camisi Kitabe

Fotoğraf 107: Merkez Kurtuluş Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 108: Merkez Kurtuluş Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 109: Merkez Bağlar Mescidi Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 110: Merkez Bağlar Mescidi Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 111: Merkez Vicdaniye Camii Genel Görünüm

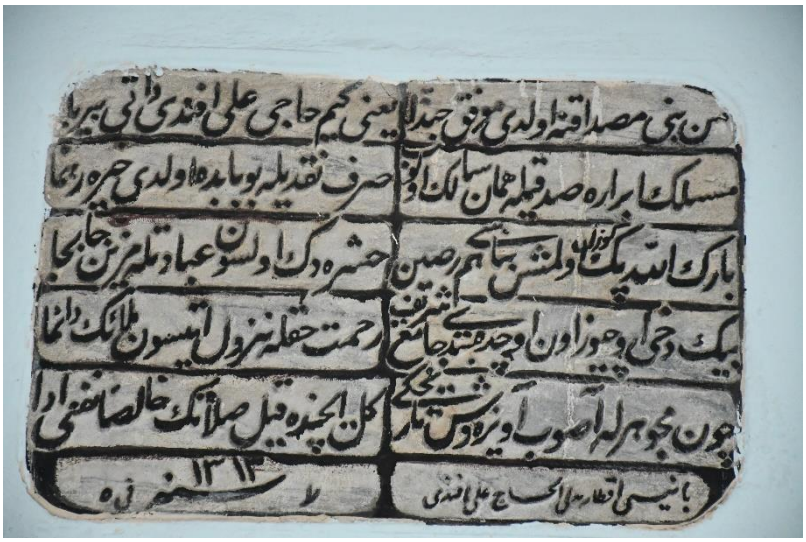

Fotoğraf 112: Merkez Vicdaniye Camii Kitabe

Fotoğraf 113: Ayvalık Hacı Bayram Veli Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 114: Ayvalık Hacı Bayram Veli Camii Kitabe

Fotoğraf 115: Ayvalık Kadı (Küçük) Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 116: Ayvalık Kadı (Küçük) Camii Kitabe

Fotoğraf 117: Ayvalık Hamidiye Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 118: Ayvalık Hamidiye Camii 1. Kitabe

Fotoğraf 119: Ayvalık Hamidiye Camii 2. Kitabe

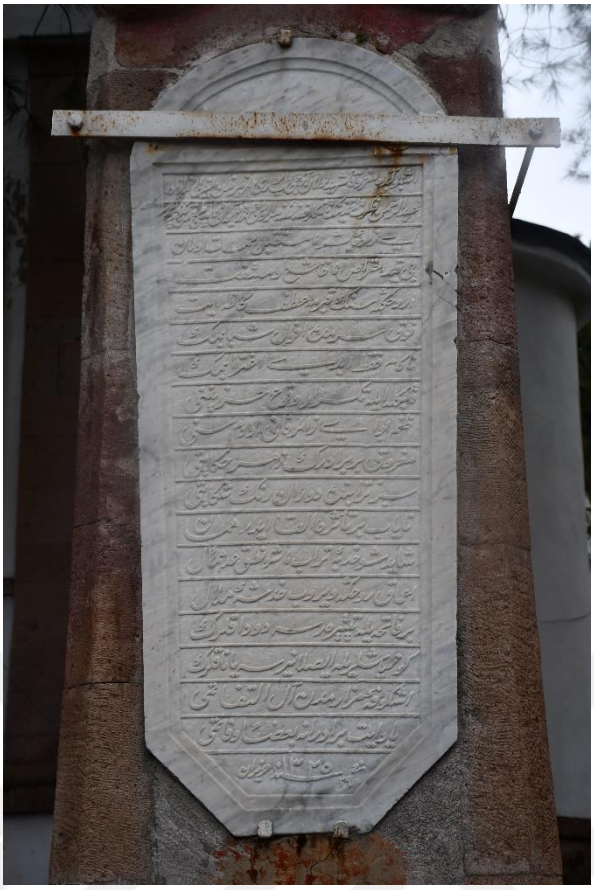

Fotoğraf 120: Ayvalık Hamidiye Camii 3. Kitabe

Fotoğraf 121: Balya Ilıca Köyü (Küçük) Hamamı Genel Görünüm

Fotoğraf 122: Balya Ilıca Köyü (Küçük) Hamamı Kitabe

Fotoğraf 123: Balya Ali Demirci Köyü Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 124: Balya Ali Demirci Köyü Camii Kitabe

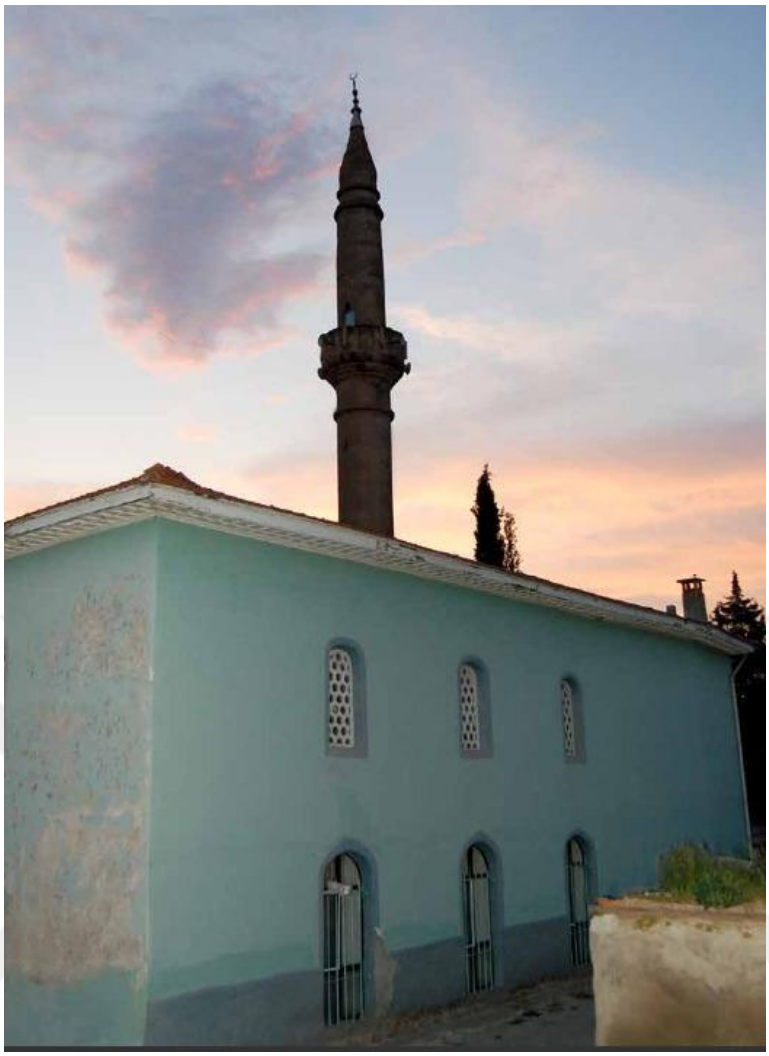

Fotoğraf 125: Balya Koca Camii (Cami-i Kebir) Genel Görünüm

Fotoğraf 126: Balya Koca Camii (Cami-i Kebir) Kitabe

Fotoğraf 127: Balya Ilıca Köyü Eski Camii Minare

Fotoğraf 128: Balya Ilıca Köyü Eski Camii Minare Kitabe

Fotoğraf 129: Balya Danişment Köyü Camii Genel Görünüm

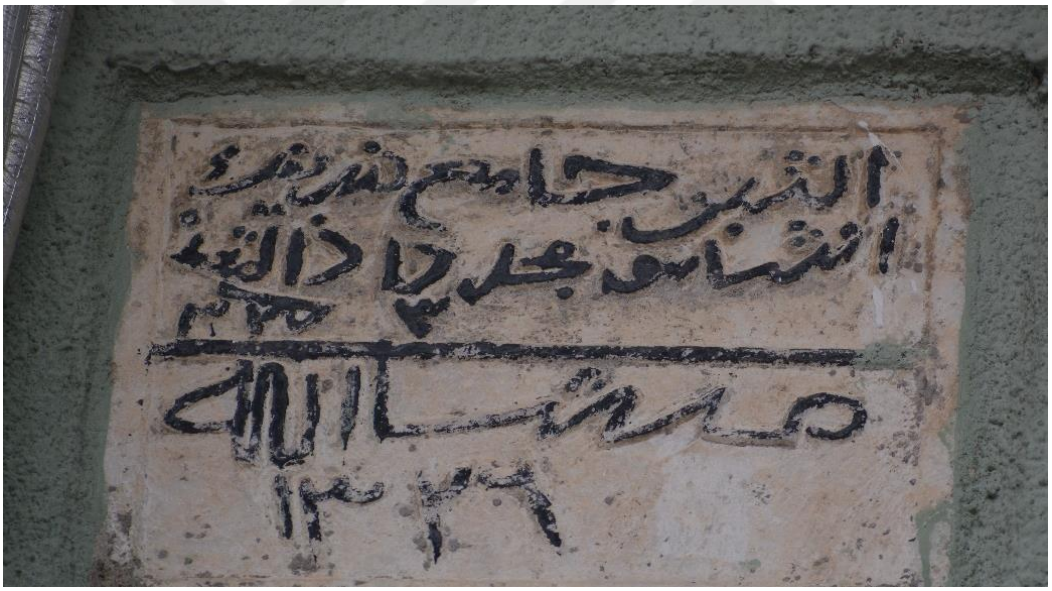

Fotoğraf 130: Balya Danişment Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 131: Balya Kadıköy Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 132: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları

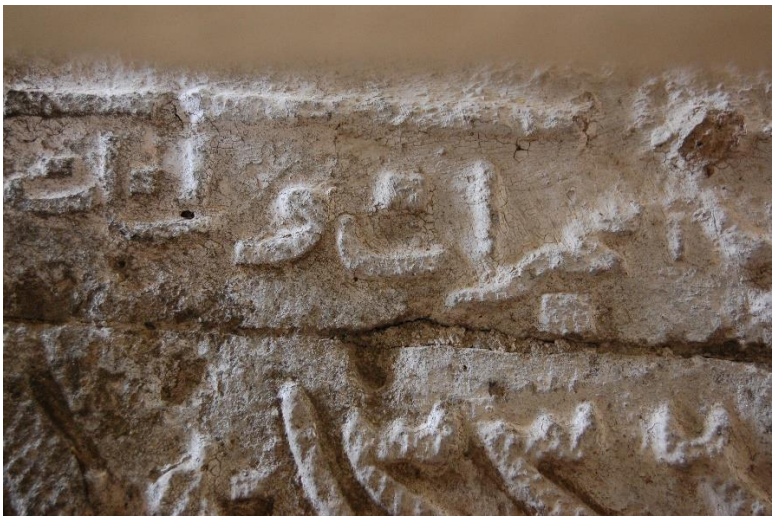

Fotoğraf 133: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları

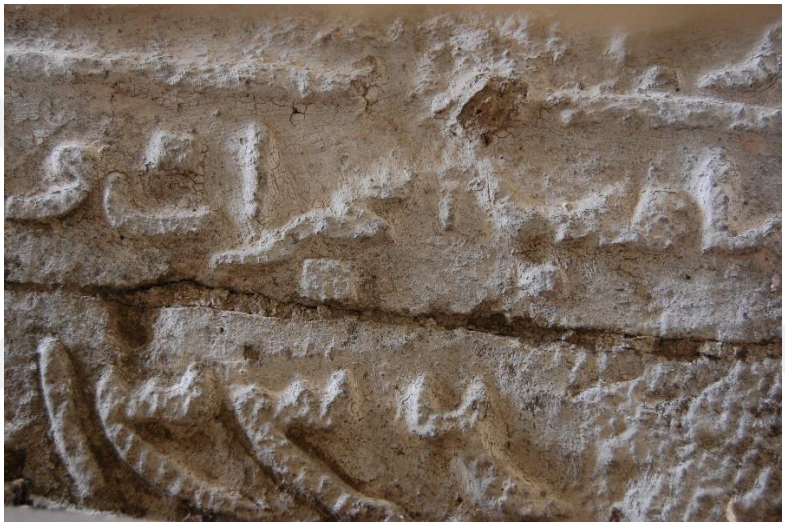

Fotoğraf 134: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları

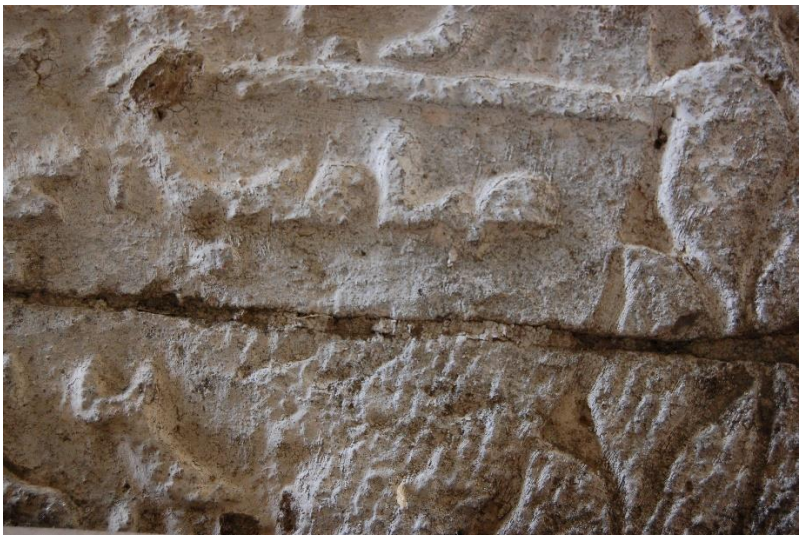

Fotoğraf 135: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları

Fotoğraf 136: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları

Fotoğraf 137: Balya Kadıköy Camii Kitabe Detayları

Fotoğraf 138: Balya Ilıca Köyü Çeşme

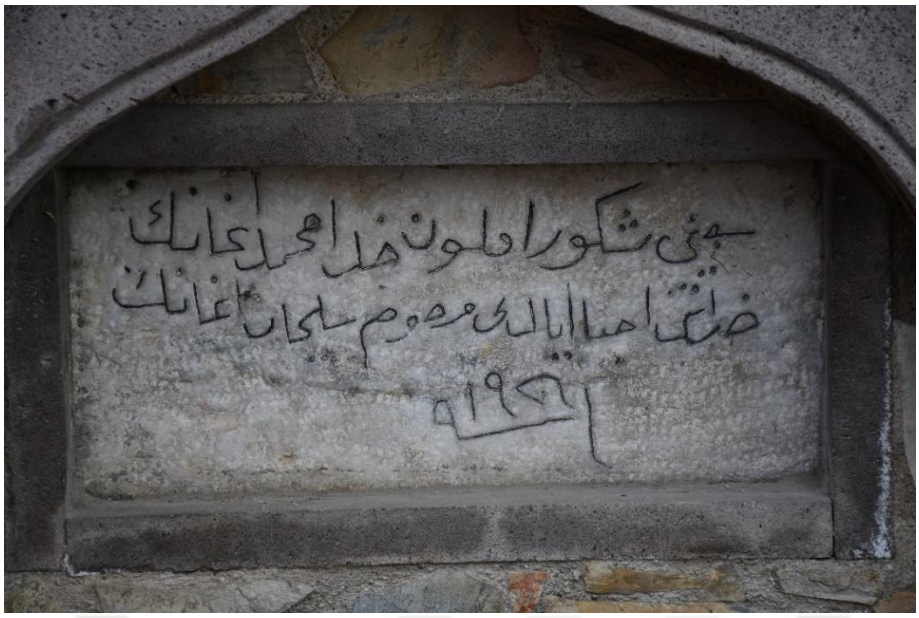

Fotoğraf 139: Balya Ilıca Köyü Çeşme Kitabe

Fotoğraf 140: Bandırma Ulu Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 141: Bandırma Ulu Camii Kitabe

Fotoğraf 142: Bandırma-Edincik Ulu Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 143: Bandırma-Edincik Ulu Camii Kitabe

Fotoğraf 144: Bandırma-Edincik Kız Dedesi Çeşmesi

Fotoğraf 145: Bandırma-Edincik Kız Dedesi Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 146: Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi Genel Görünüm

Fotoğraf 147: Bandırma-Edincik Ulu Paşa (Kız Dedesi) Mescidi Kitabe

Fotoğraf 148: Bandırma-Edincik Buhye Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 149: Bandırma-Edincik Buhye Camii Kitabe

Fotoğraf 150: Bandırma Kadı Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 151: Bandırma Kadı Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 152: Bandırma Meşrutiyet Çeşmesi Genel Görünüm

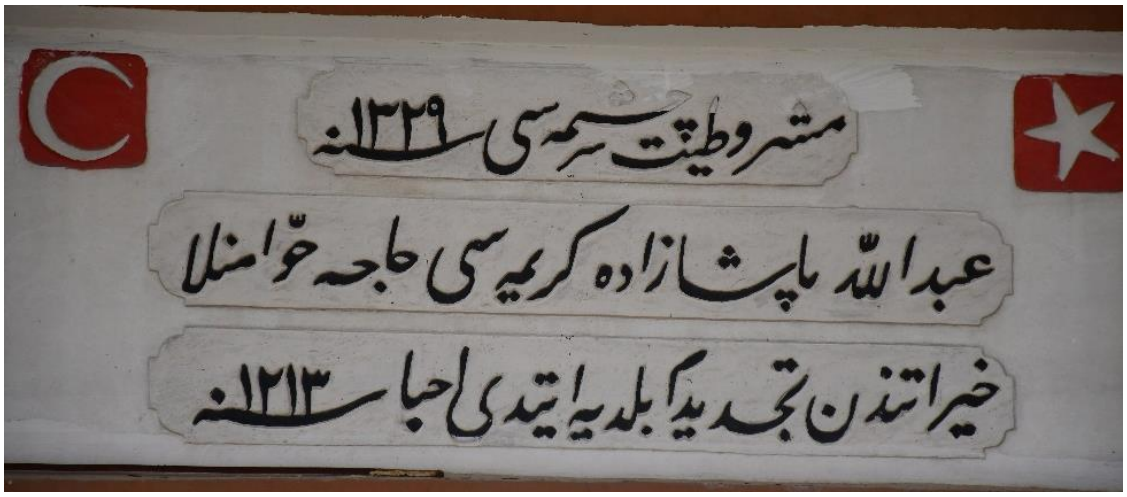

Fotoğraf 153: Bandırma Meşrutiyet Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 154: Bandırma Çınarlı Şevkiye Camii Genel Görünüm

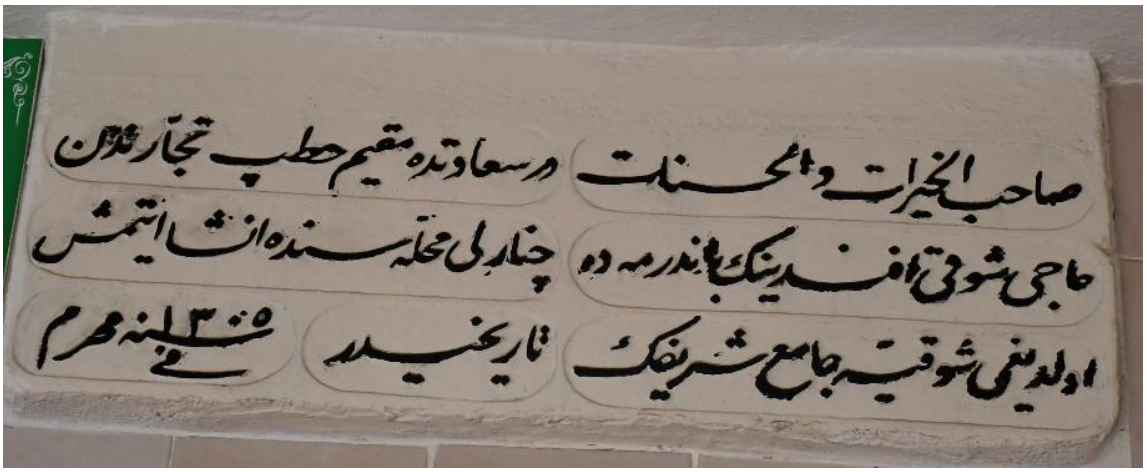

Fotoğraf 155: Bandırma Çınarlı Şevkiye Camii Kitabe

Fotoğraf 156: Bandırma Şehitler Anıtı Genel Görünüm

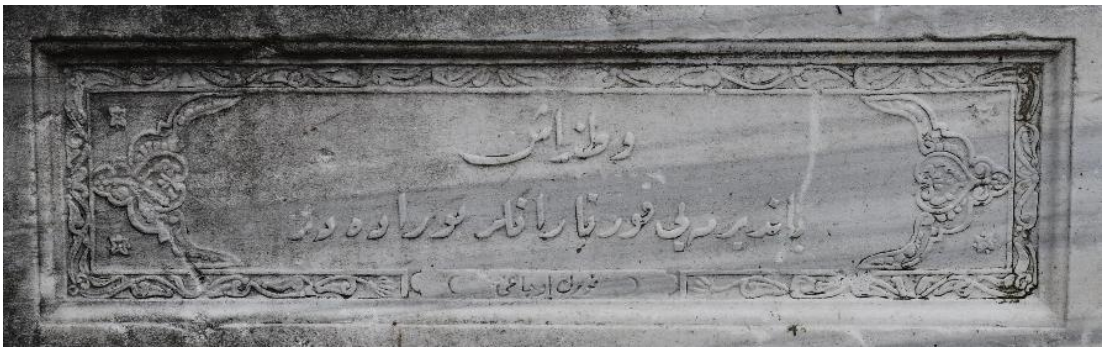

Fotoğraf 157: Bandırma Şehitler Anıtı Kitabe

Fotoğraf 158: Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 159: Bandırma-Edincik Hacı Kadir Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 160: Bandırma-Edincik Anbar (Çarşı) Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 161: Bandırma-Edincik Aziz Ağa Konağı Kitabe

Fotoğraf 162: Bandırma On yedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Genel Görünüm

Fotoğraf 163: Bandırma On yedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Kitabesi

Fotoğraf 164: Bandırma Tekke Camii Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 165: Bandırma Tekke Camii Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 166: Bandırma Dere Mahallesi (Şerife Hanım) Çeşmesi Genel Görünüm

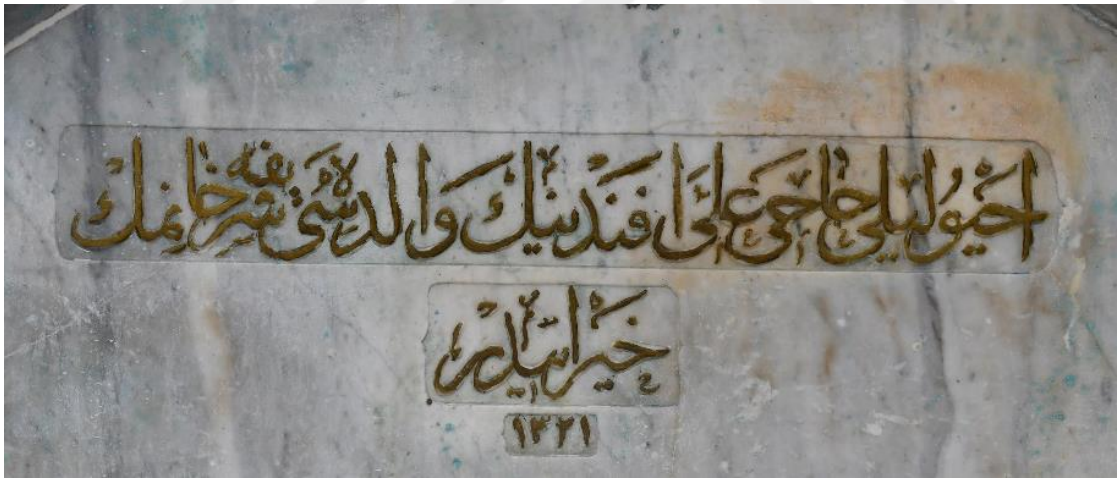

Fotoğraf 167: Bandırma Dere Mahallesi (Şerife Hanım) Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 168: Bandırma Haydar Çavuş Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 169: Bandırma Haydar Çavuş Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 170: Bandırma İhsaniye Camii Çeşmesi Genel Görünüm

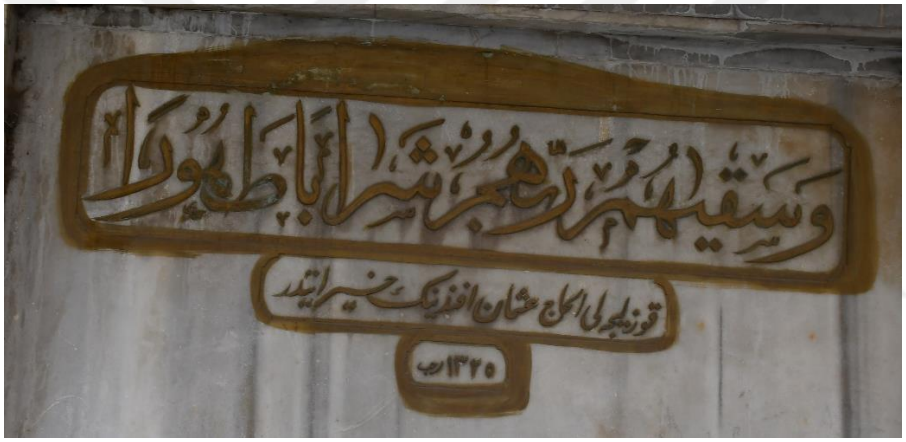

Fotoğraf 171: Bandırma İhsaniye Camii Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 172: Bandırma-Edincik Nazlı Çeşme Genel Görünüm

Fotoğraf 173: Bandırma-Edincik Nazlı Çeşme Kitabe

Fotoğraf 174: Bandırma-Edincik Şehitler Çeşmesi Genel Görünüm (A.IŞIKAKDOĞAN'dan**)**

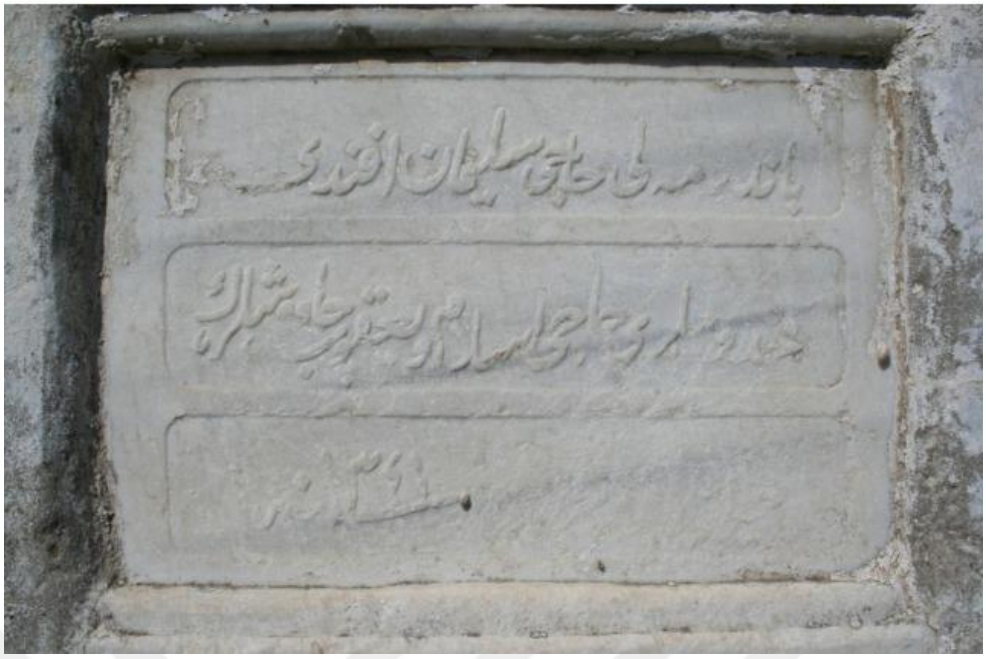

Fotoğraf 175: Bandırma-Edincik Şehitler Çeşmesi Kitabe (A.IŞIKAKDOĞAN'dan)

Fotoğraf 176: Burhaniye Memiş (Mehmet Emin Ağa) Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 177: Burhaniye Memiş (Mehmet Emin Ağa) Camii Kitabe

Fotoğraf 178: Burhaniye Hasan Ağa Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 179: Burhaniye Hasan Ağa Camii Kitabe

Fotoğraf 180: Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 181: Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii 1. Kitabe

Fotoğraf 182: Burhaniye Koca (Muhiddîn-i Rûmi) Camii 2. Kitabe

Fotoğraf 183: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 184: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 185: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Kubbe

Fotoğraf 186: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 1. Kitabe

Fotoğraf 187: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 2. Kitabe

Fotoğraf 188: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 3. Kitabe

Fotoğraf 189: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Mihrap Duvarı 4. Kitabe

Fotoğraf 190: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Doğu Duvarı 1. Kitabe

Fotoğraf 191: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Doğu Duvarı 2. Kitabe

Fotoğraf 192: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Batı Duvarı 1. Kitabe

Fotoğraf 193: Burhaniye Şahinler Köyü Camii Harem Batı Duvarı 2. Kitabe

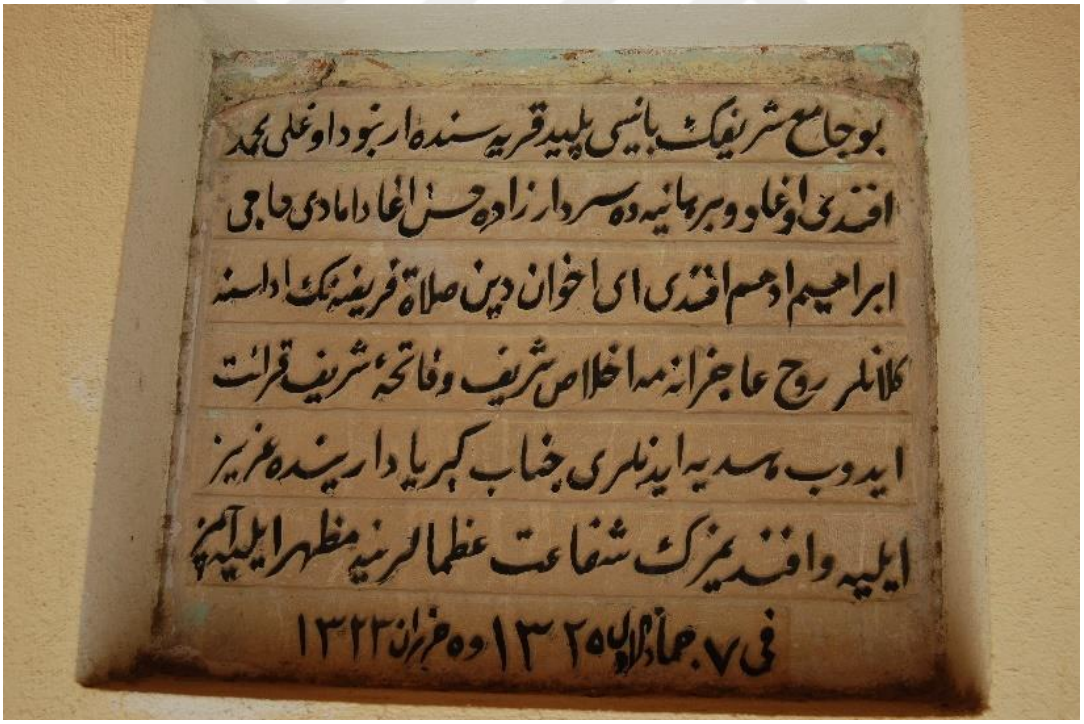

Fotoğraf 194: Burhaniye İskele (Osman Ağa) Camii Kitabe

Fotoğraf 195: Burhaniye Hacı Ahmet Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 196: Burhaniye Hacı Ahmet Camii Kitabe

Fotoğraf 197: Bigadiç Yeşilli Camii Genel Görünüm

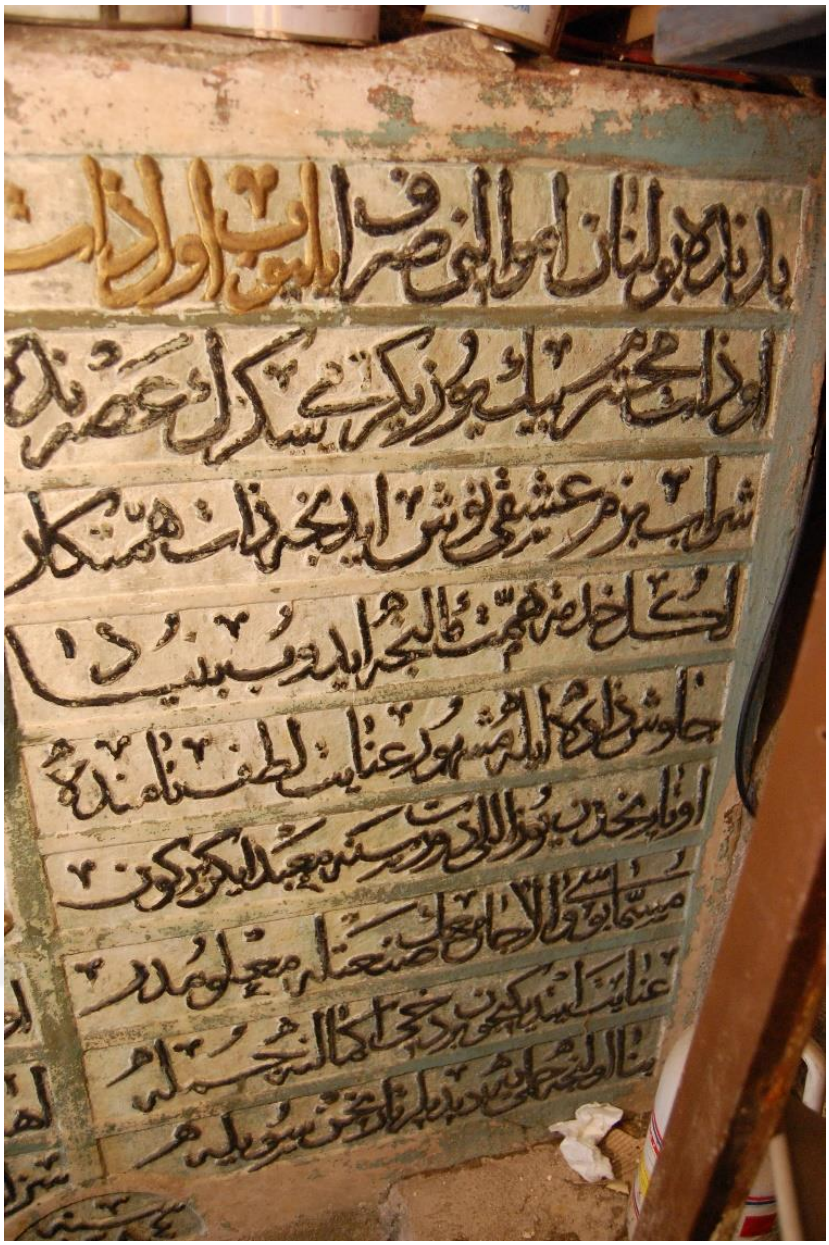

Fotoğraf 198: Bigadiç Yeşilli Camii Kitabe (H. SÖZLÜ'den)

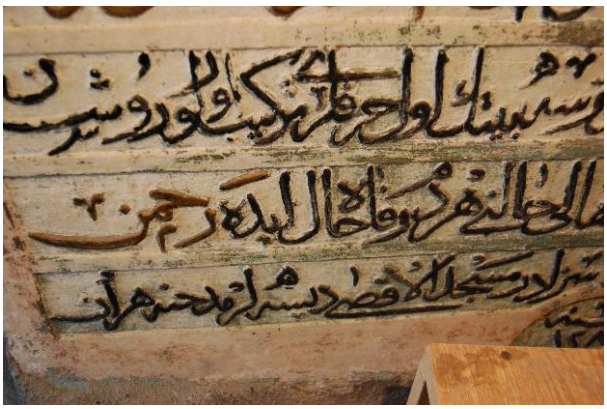

Fotoğraf 199-200: Bigadiç Yeşilli Camii Kitabe Detay (H.SÖZLÜ'den)

Fotoğraf 201: Bigadiç Yeşilli Camii Hareme Giriş Sofası Üzerindeki Kitabe

Fotoğraf 202: Bigadiç Yeşilli Camii Kadınlar Mahfili Batı Duvarı Kitabe

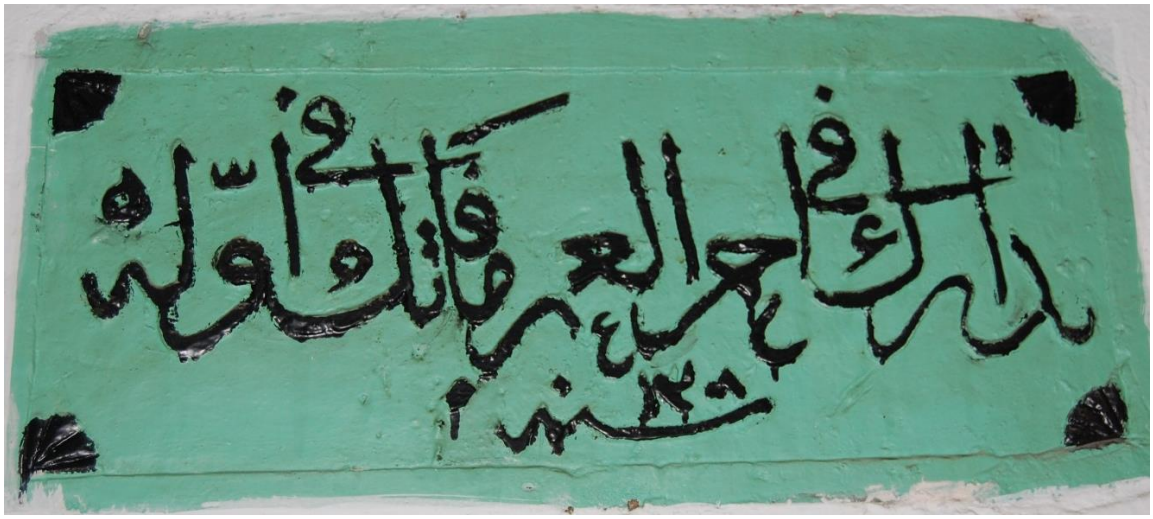

Fotoğraf 203: Bigadiç Yeşilli Camii Kadınlar Mahfili Doğu Duvarı Kitabe

Fotoğraf 204: Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 205: Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Camii Kitabe

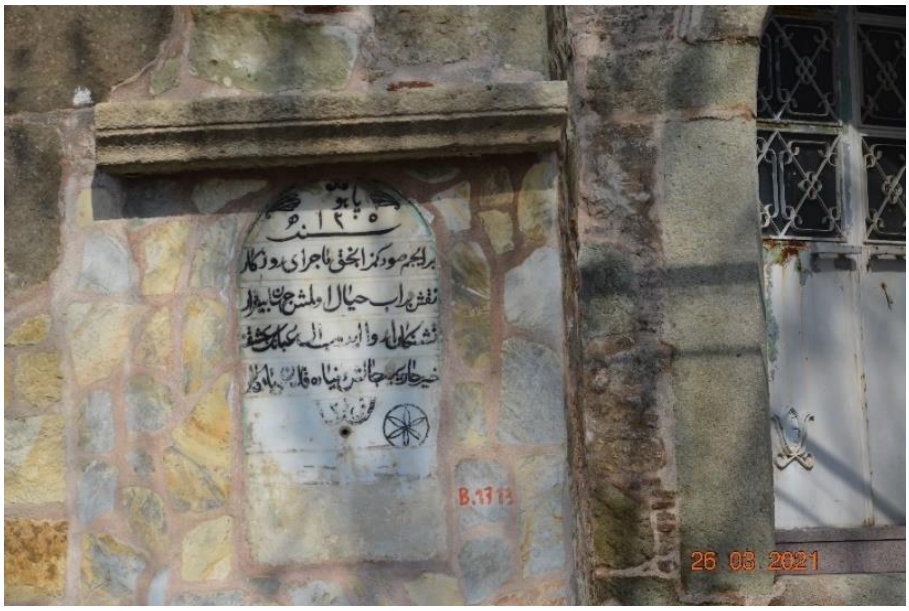

Fotoğraf 206: Bigadiç Evliya Çelebi (Lonca) Çeşme ve Kitabesi

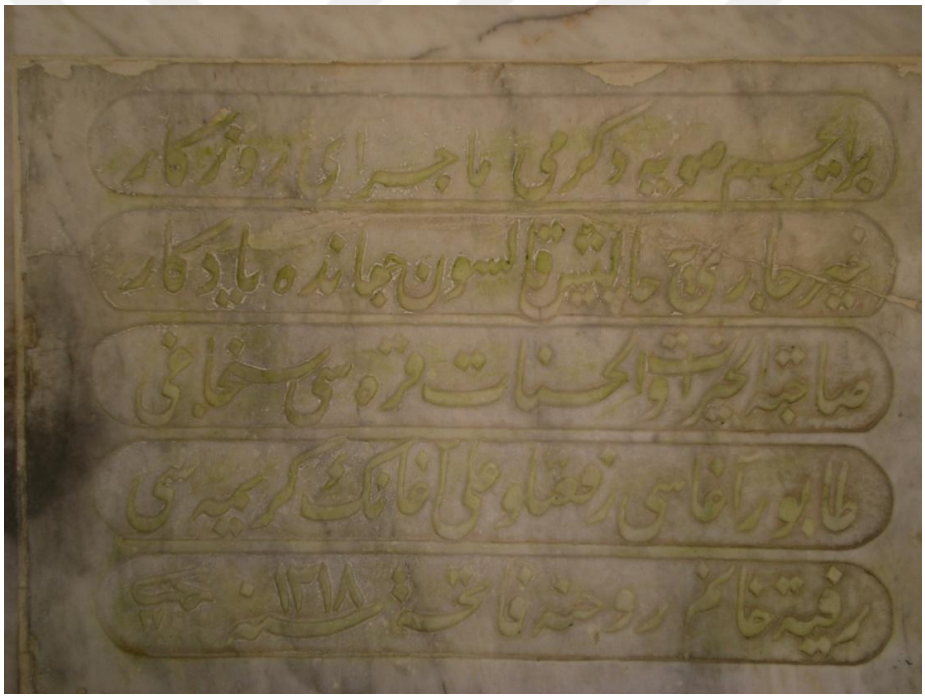

Fotoğraf 207: Bigadiç Bor İskelesi Çeşmesi Kitabe (A.IŞIKAKDOĞAN'dan)

Fotoğraf 208: Bigadiç Havva Hatun Camii Genel Görünüm

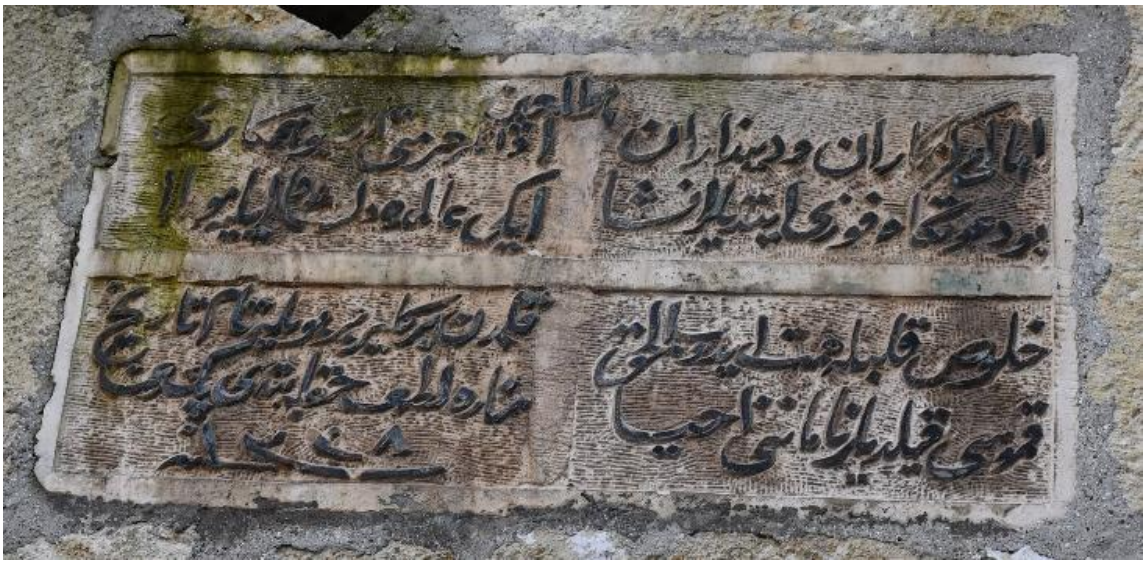

Fotoğraf 209:Bigadiç Havva Hatun Camii

Fotoğraf 210: Dursunbey Vakıf Camii Genel Görünüm

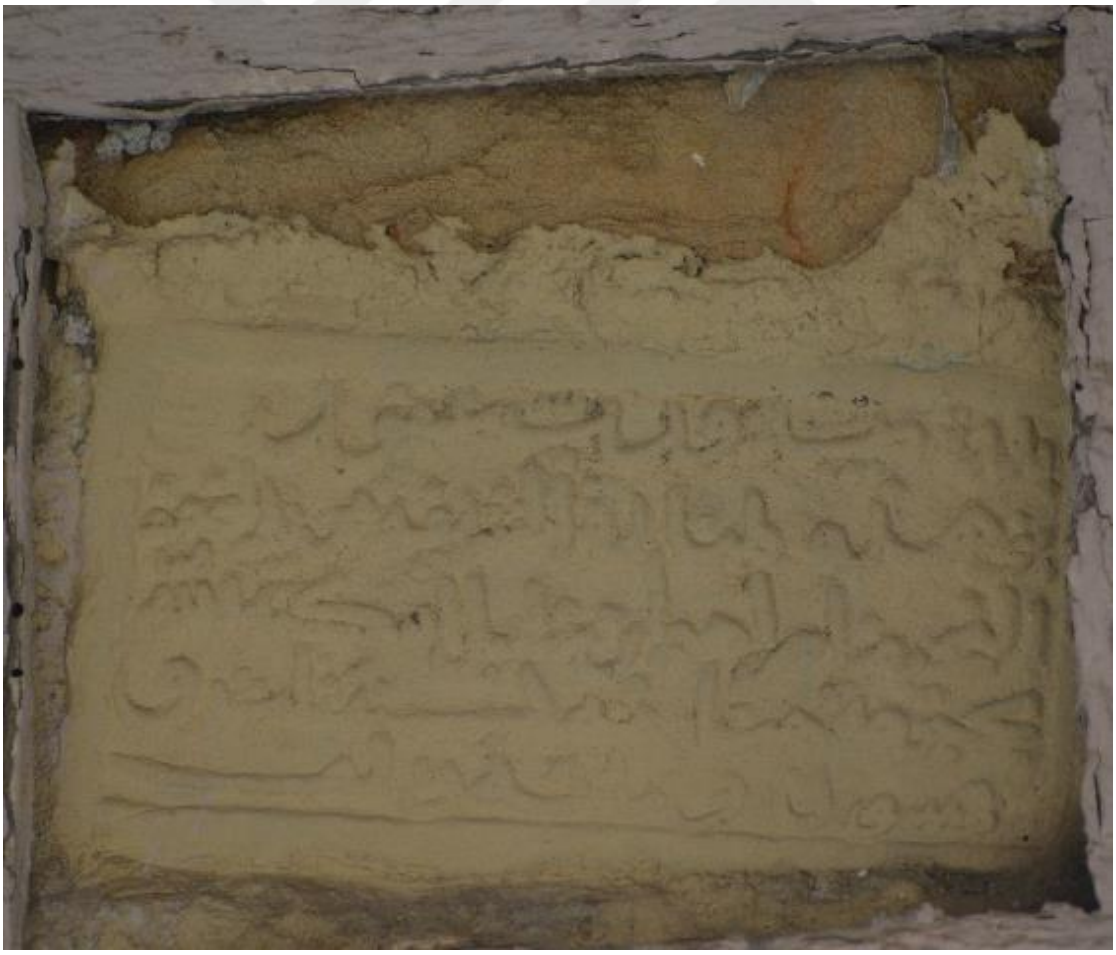

Fotoğraf 211: Dursunbey Vakıf Camii Kitabe

Fotoğraf 212: Edremit- Kurşunlu Camii Genel Görünüm

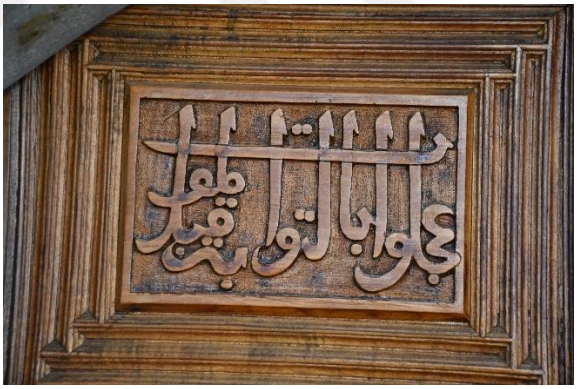

Fotoğraf 213-214: Edremit- Kurşunlu Camii Harem Giriş Kapı Kanatlarındaki Kitabeler

Fotoğraf 215: Edremit- Kurşunlu Camii Minber Kapısı Tepeliğindeki Kitabe

Fotoğraf 216: Edremit Mustafa Çelebi Çeşmesi Genel Görünüm

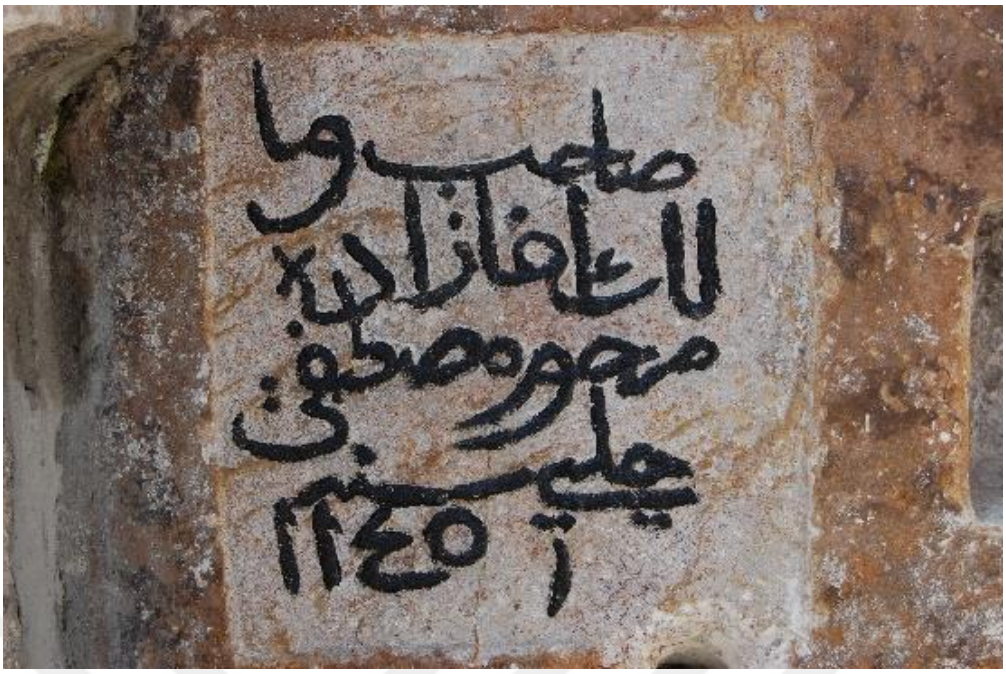

Fotoğraf 217: Edremit Mustafa Çelebi Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 218: Edremit Kızılkeçili Köyü Camii

Fotoğraf 219: Edremit Kızılkeçili Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 220: Edremit Dedeler Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 221: Edremit Dedeler Camii Kitabe

Fotoğraf 222: Edremit Ahmet Mustafa Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 223: Edremit Ahmet Mustafa Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 224: Edremit Mahkeme Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 225: Edremit Mahkeme Camii Kitabe

Fotoğraf 226: Edremit Kavcı Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 227: Edremit Kavcı Camii İnşâ Kitâbesi

Fotoğraf 228: Edremit Kavcı Camii Minare İnşâ Kitâbesi

Fotoğraf 229: Edremit Bekir Ağa Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 230: Edremit Bekir Ağa Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 231: Edremit Pazarlık Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 232: Edremit Pazarlık Camii Kitabe

Fotoğraf 233: Edremit- Güre Merkez Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 234: Edremit- Güre Merkez Camii Şadırvan Kitabe

Fotoğraf 235: Edremit- Güre Merkez Camii Harem Giriş Açıklığı 1. Kitâbe

Fotoğraf 236: Edremit- Güre Merkez Camii Harem Giriş Açıklığı 2. Kitâbe

Fotoğraf 237: Edremit- Güre Merkez Camii Giriş Sofası Batı Revakı Kitabe

Fotoğraf 238: Edremit- Güre Merkez Camii Güney Batı Köşede Yer Alan Kitâbe

Fotoğraf 239: Edremit- Güre Merkez Camii Mihrap Alınlığı Kitâbesi

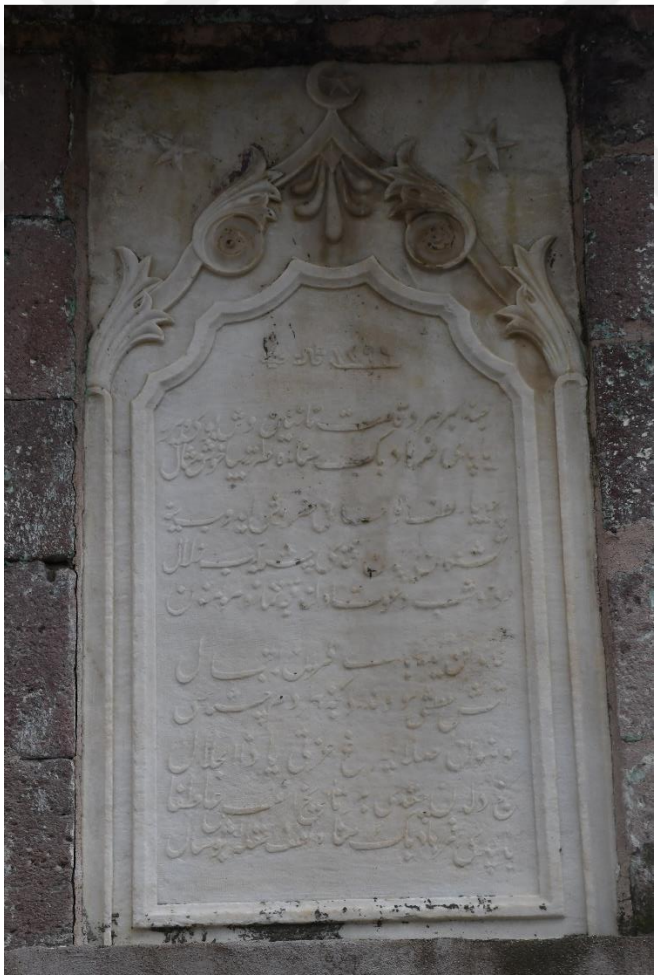

Fotoğraf 240: Edremit- Güre Merkez Camii Minare Kitabe

Fotoğraf 241: Edremit- Narlı Köyü Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 242: Edremit- Narlı Köyü Camii

Fotoğraf 243: Edremit Altınoluk Merkez Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 244: Edremit Altınoluk Merkez Camii Kitabe

Fotoğraf 245: Edremit Altınoluk Merkez Camii Mihrap Alınlık Üzerinde Bulunan Kitabe

Fotoğraf 246: Edremit Kızılkeçili Hamamı Genel Görünüm

Fotoğraf 247:Edremit Kızılkeçili Hamamı Kitabe

Fotoğraf 248: Edremit Yakup Ağa Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 249: Edremit Yakup Ağa Camii Harem Giriş Kitabe

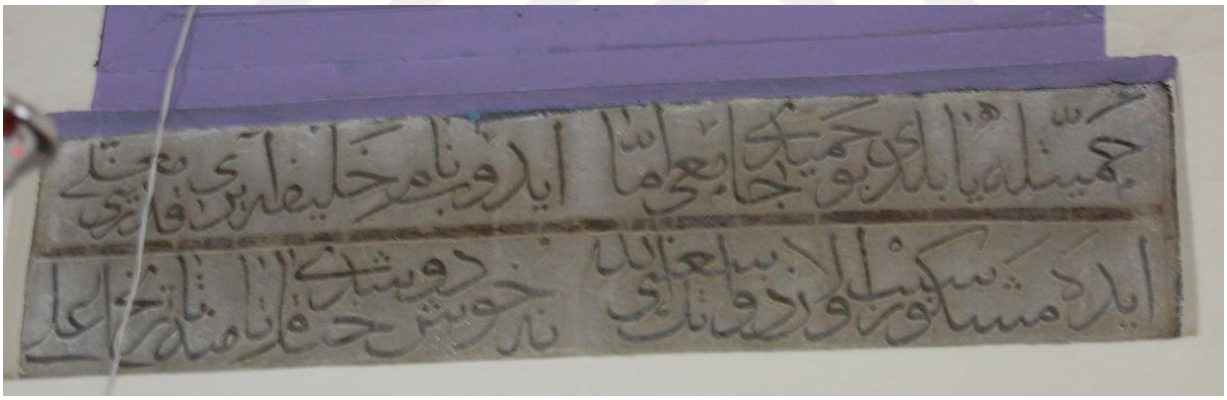

Fotoğraf 250: Edremit Yakup Ağa Camii Giriş Sofası II. Kitâbe

Fotoğraf 251: Edremit Zeytinli Beldesi Çarşı Camii Genel Görünüm

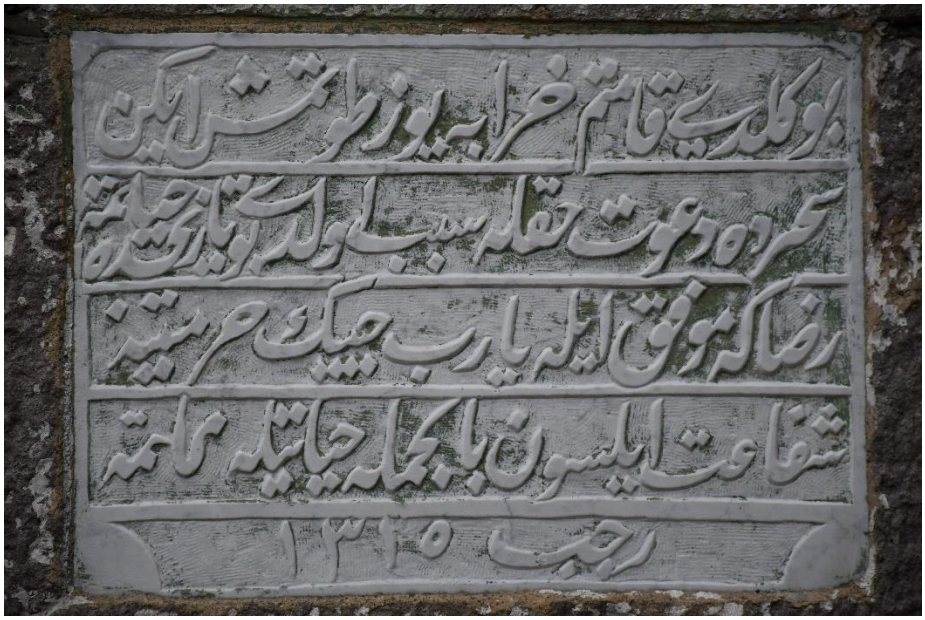

Fotoğraf 252: Edremit Zeytinli Beldesi Çarşı Camii Kitabe

Fotoğraf 253: Edremit Halk Eğitim Merkezi Genel Görünüm

Fotoğraf 254: Edremit Halk Eğitim Merkezi Kitabe

Fotoğraf 255: Edremit İbrahimce Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 256: Edremit İbrahimce Camii Kitabe

Fotoğraf 257: Edremit Hacı Mustafa Yunağı Genel Görünüm

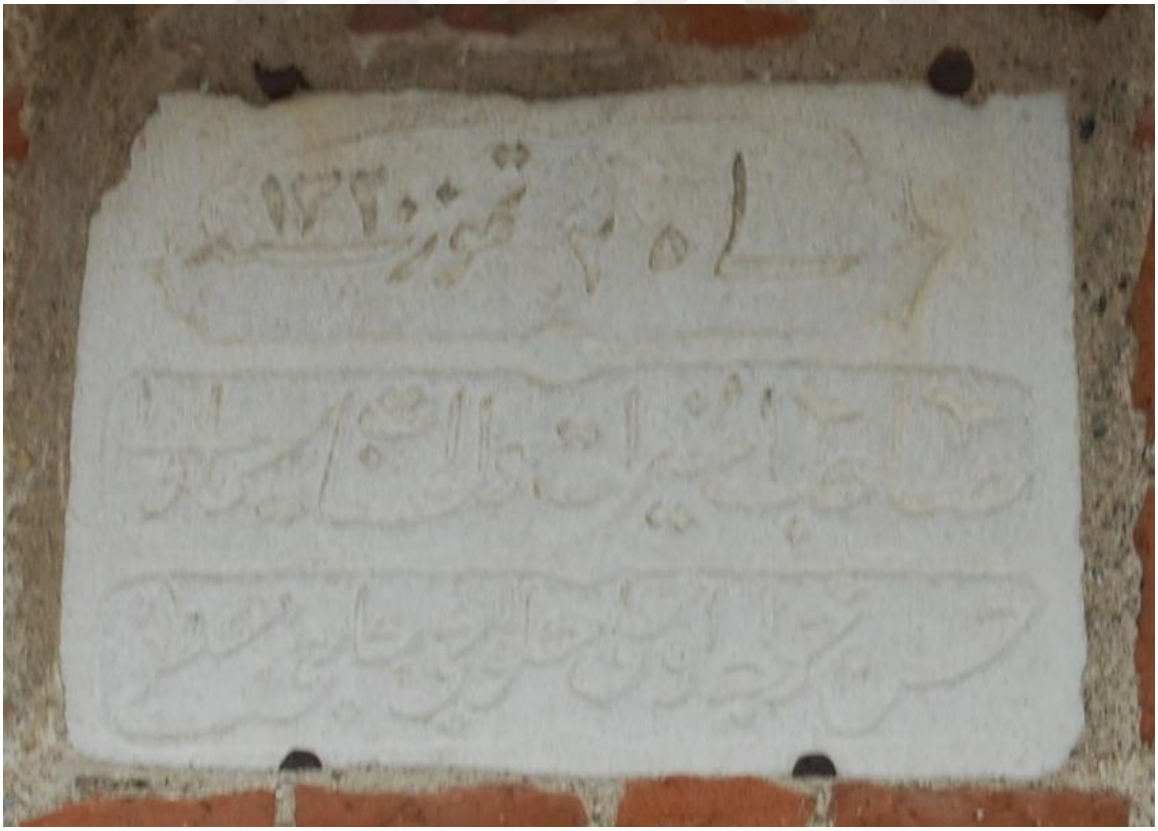

Fotoğraf 258: Edremit Hacı Mustafa Yunağı Kitabe

Fotoğraf 259: Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi Genel Görünüm

Fotoğraf 260: Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi Giriş Kapısı Üzerinde Yer Alan Kitabe

Fotoğraf 261: Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi 2. Kitabe

Fotoğraf 262: Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi 3. Kitabe

Fotoğraf 263: Edremit Güre Mehmet Sezai Arkök Yağhanesi 4. Kitabe

Fotoğraf 264: Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 265: Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 266: Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Minare Girişinde Yer Alan Kitabe

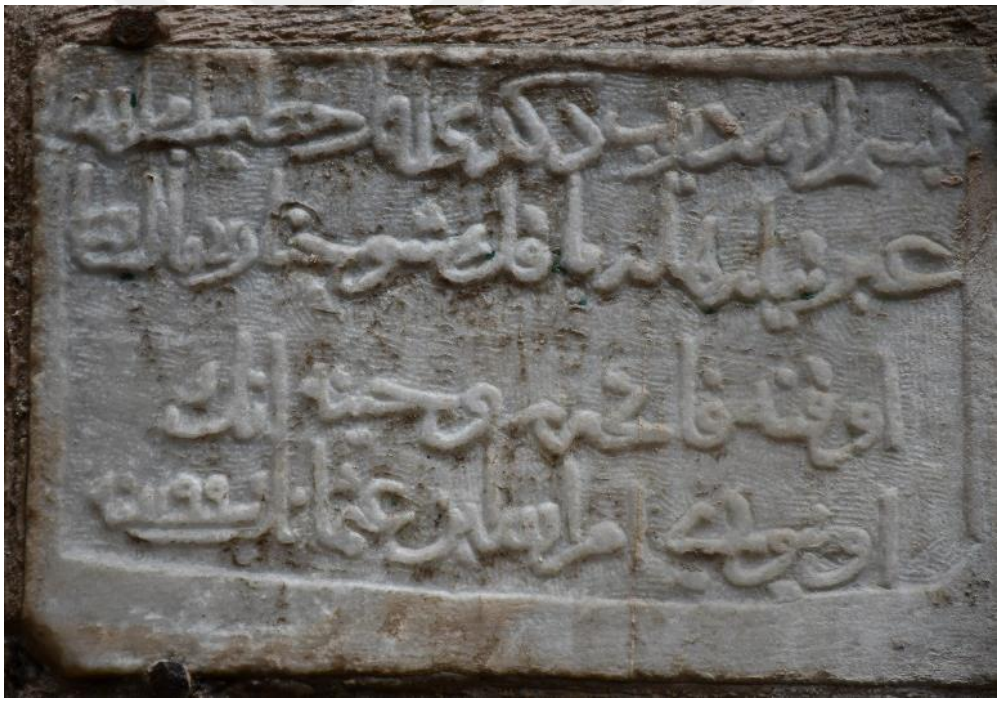

Fotoğraf 267: Erdek Hz. Ömer (Çarşı) Camii Minare Kaidesinin doğu cephesindeki kitabe

Fotoğraf 268: Erdek Cizyedâr Osman Ağa (Eski Bayram Yeri) Çeşmesi Genel Görünüm

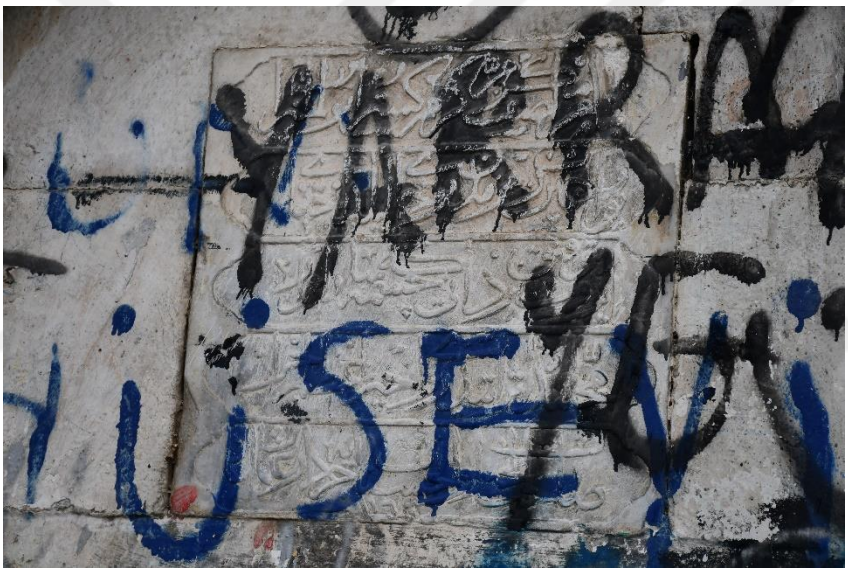

Fotoğraf 269: Erdek Cizyedâr Osman Ağa (Eski Bayram Yeri) Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 270: Erdek Askeriye Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 271: Erdek Askeriye Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 272:Gömeç Belediyesi Hizmet Binası Genel Görünüm

Fotoğraf 273:Gömeç Belediyesi Hizmet Binası Kitabe

Fotoğraf 274:Gönen Eğrikısık Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 275:Gönen Eğrikısık Camii Kitabe

Fotoğraf 276:Gönen Köteyli Köyü Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 277:Gönen Köteyli Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 278:Gönen Çınarpınar Köyü Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 279:Gönen Çınarpınar Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 280:Gönen Tuzakçı Köyü Orta Camisi

Fotoğraf 281:Gönen Karalar Çiftliği Köyü Camii Kuyu Kitabesi

Fotoğraf 282:Gönen Balcı Dede Köyü Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 283:Gönen Balcı Dede Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 284:Gönen Çınarpınar Köyü Camii Genel Görünüm

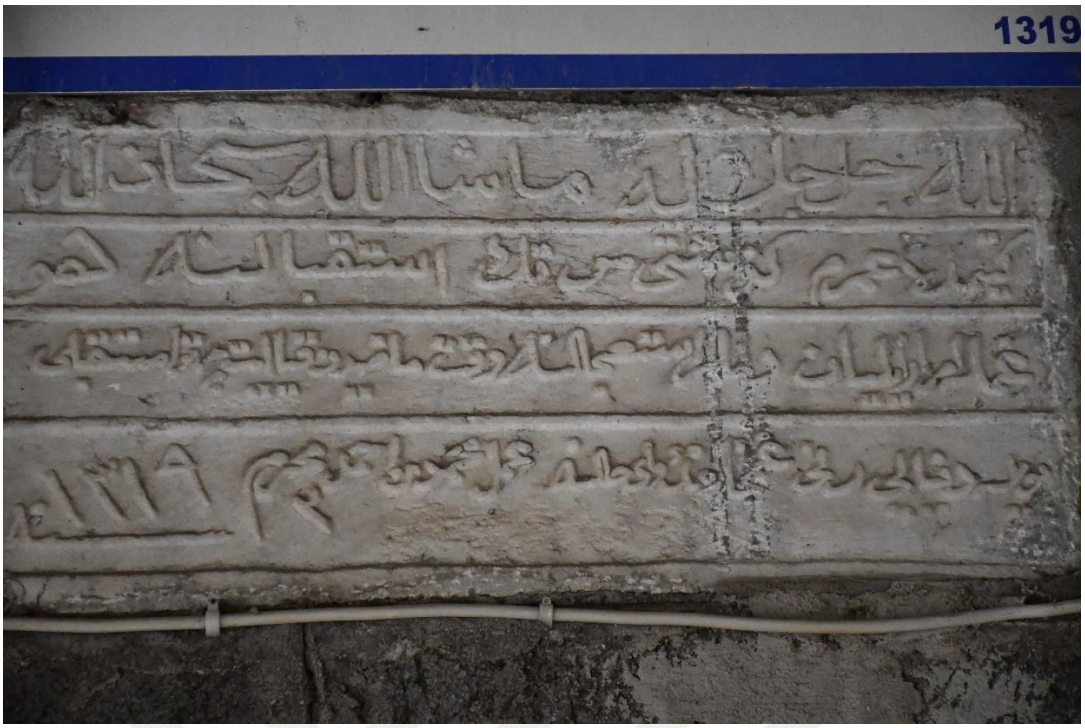

Fotoğraf 285:Gönen Çınarpınar Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 286:Gönen Suçıktı Köyü Camisi Genel Görünüm

Fotoğraf 287:Gönen Suçıktı Köyü Camisi Harem Girişinde Yer Alan Kitabe

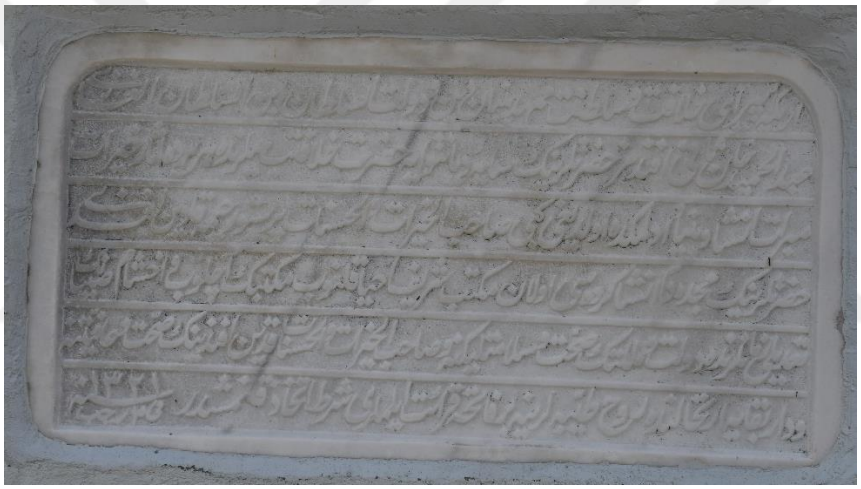

Fotoğraf 288:Gönen Suçıktı Köyü Camisi Giriş Sofası Kuzey Cephesinde Yer Alan Kitabe

Fotoğraf 289:Gönen Köteyli Köyü Sülüklü Çeşme Genel Görünüm

Fotoğraf 290:Gönen Köteyli Köyü Sülüklü Çeşme Kitabe

Fotoğraf 291: Gönen Alaşar Köyü Çeşmesi

Fotoğraf 292: Gönen Alaşar Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 293:Gönen Büyüksoğuklar Köyü Çeşmesi Genel Görünüm

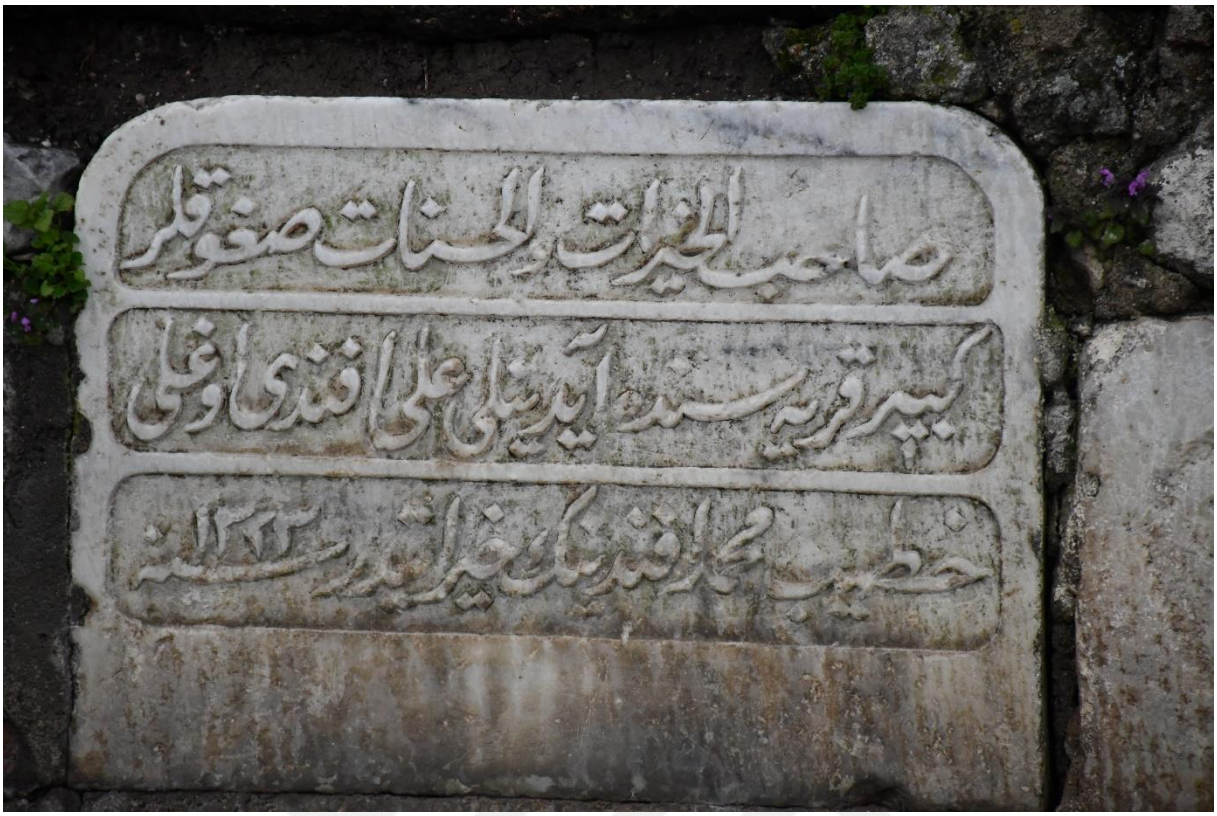

Fotoğraf 294:Gönen Büyüksoğuklar Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 295:Gönen Çoban Hamidiye Köyü Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 296:Gönen Çoban Hamidiye Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 297:Gönen Osmanpazarı Köyü Çeşmesi Genel Görünüm

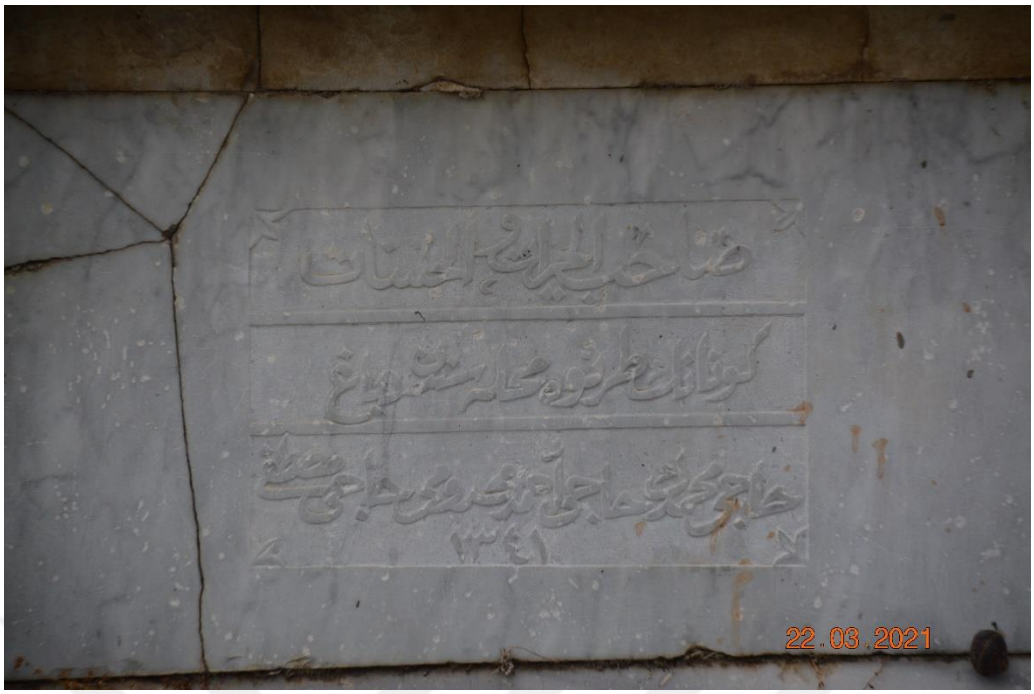

Fotoğraf 298:Gönen Osmanpazarı Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 299:Gönen Ulukır Köyü Camisi Genel Görünüm

Fotoğraf 300:Gönen Ulukır Köyü Camisi Kitabe

Fotoğraf 301:Gönen Sarıköy Çarşı Camii

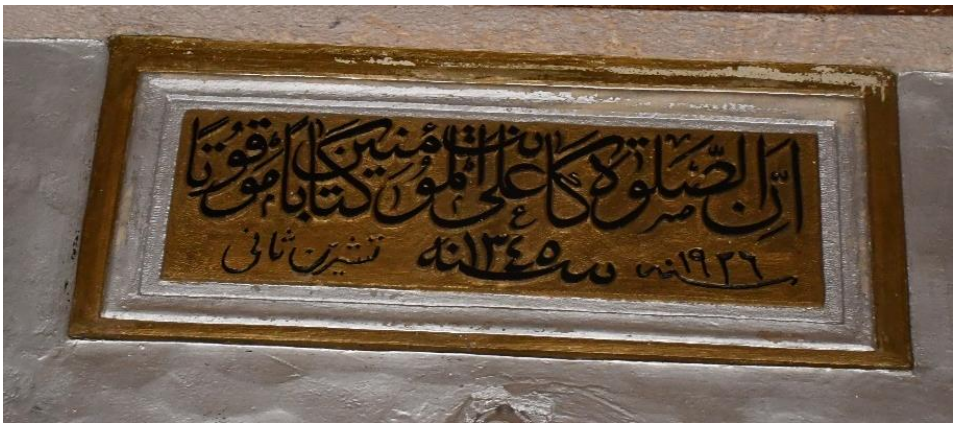

Fotoğraf 302:Gönen Sarıköy Çarşı Camii Kitabe

Fotoğraf 303: Havran Camii Kebîr Genel Görünüm

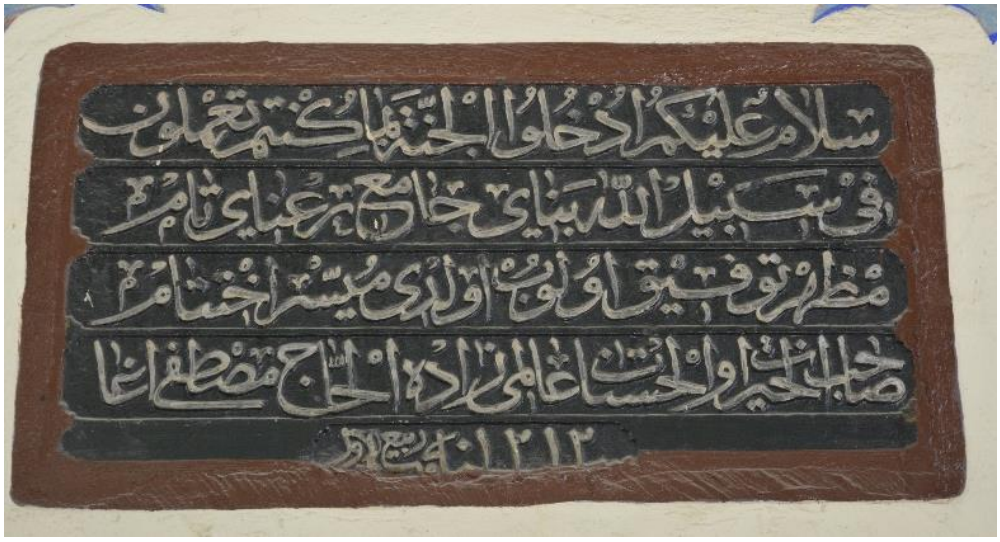

Fotoğraf 304: Havran Camii Kebîr Kitabe

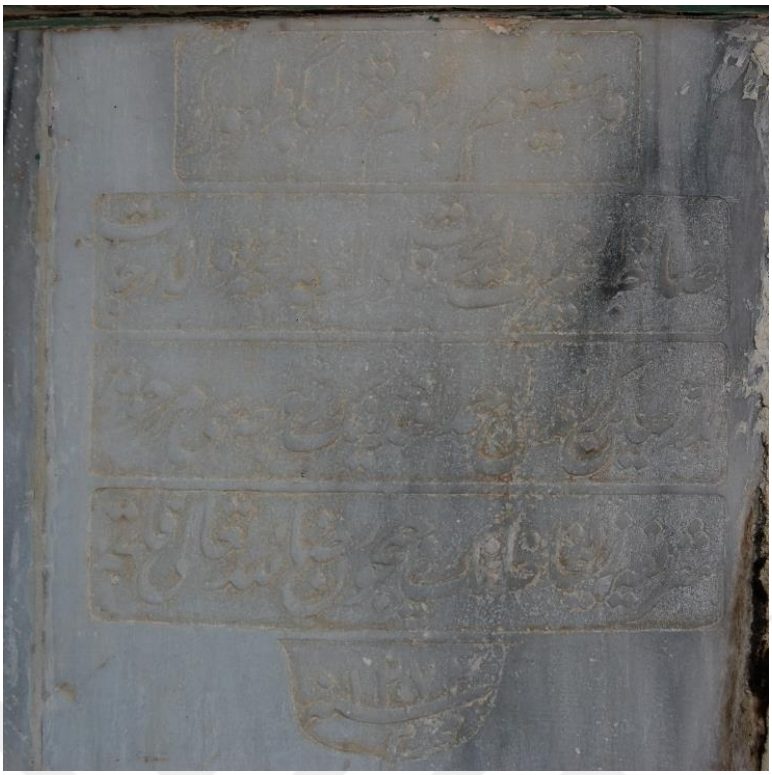

Fotoğraf 305: Havran Camii Kebîr Şadırvan Kitabe

Fotoğraf 306: Havran Aşağı (Emine Kadın) Yunak Genel Görünüm

Fotoğraf 307: Havran Aşağı (Emine Kadın) Yunak Kitabe

Fotoğraf 308: Havran Orta (Emine Kadın) Yunak Genel Görünüm

Fotoğraf 309: Havran Orta (Emine Kadın) Yunak Kitabe

Fotoğraf 310: Havran Yukarı (Emine Kadın) Yunak Genel Görünüm

Fotoğraf 311: Havran Yukarı (Emine Kadın) Yunak Kitabe

Fotoğraf 312: Havran Ebubekir Camii Genel Görünüm

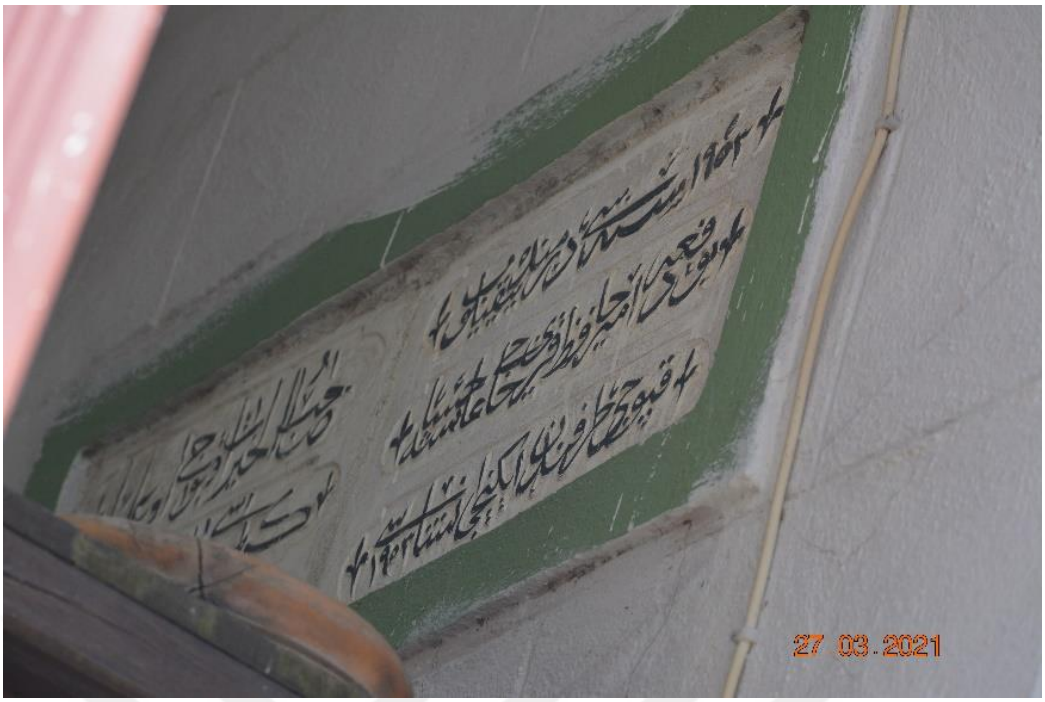

Fotoğraf 313: Havran Ebubekir Camii Kitabe

Fotoğraf 314: Havran Süleyman Ağa (Eybek) Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 315: Havran Süleyman Ağa (Eybek) Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 316: Havran Mescid Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 317: Havran Mescid Camii Kitabe 1

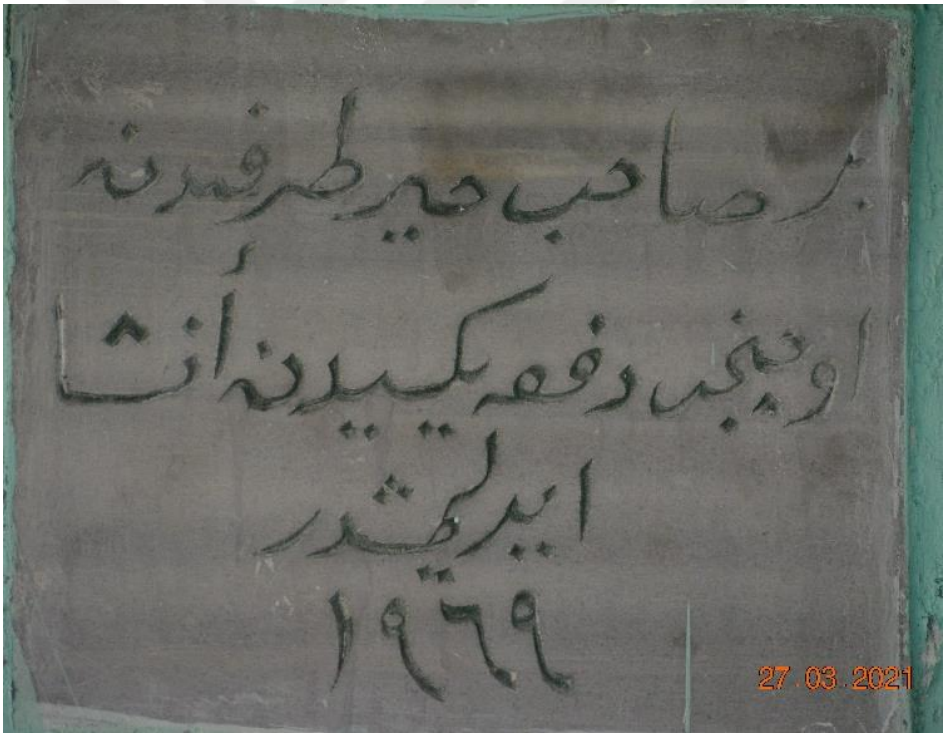

Fotoğraf 318: Havran Mescid Camii Kitabe 2

Fotoğraf 319: Havran Orta Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 320: Havran Orta Camii İnşa Kitabesi

Fotoğraf 321: Havran Orta Camii Tamir Kitabesi

Fotoğraf 322: Orta Camii Çınar Ağacı Kitâbesi

Fotoğraf 323: Havran Orta Camii Minare İnşa Kitabesi

Fotoğraf 324: Havran Orta Camii Minare ikinci İnşa Kitabesi

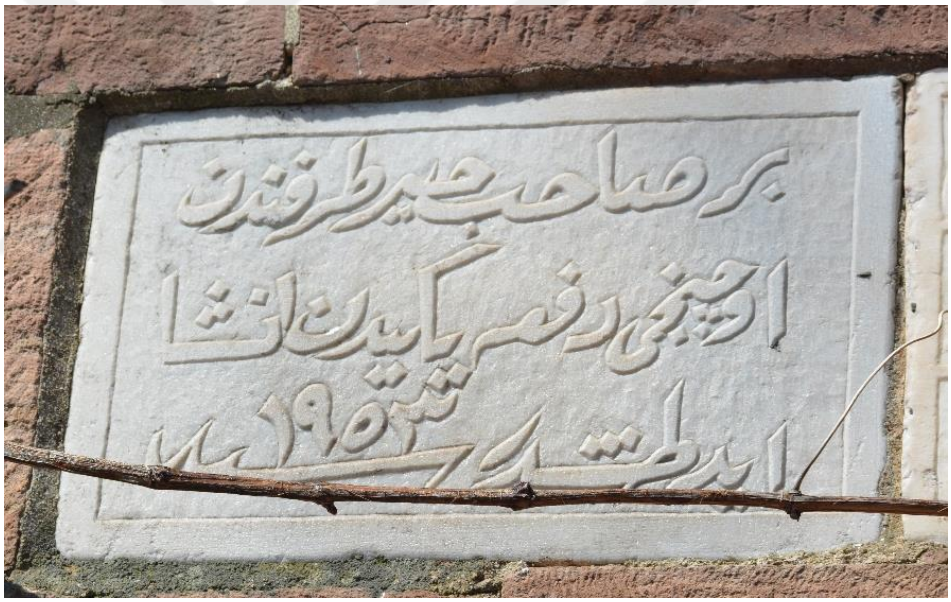

Fotoğraf 325: Havran Orta Camii Minare üçüncü İnşa Kitabesi

Fotoğraf 326: Havran Orta Camii Şadırvan İnşa Kitabesi

Fotoğraf 327: Ümmühan Kadın Çeşmesi Kitabe Güney Yöne bakan Yüzeyi

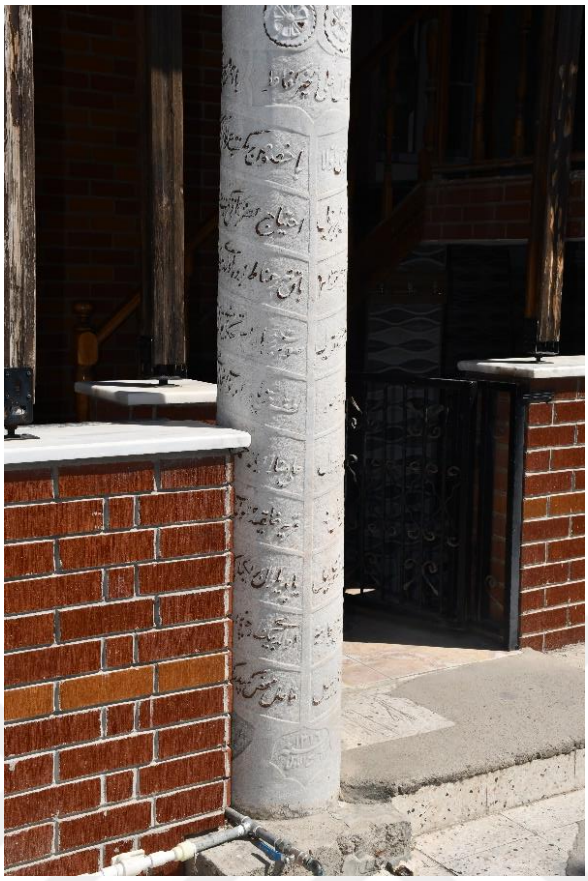

Fotoğraf 328:Ümmühan Kadın Çeşmesi Kitabe Kuzey Yöne bakan Yüzeyi

Fotoğraf 329: Havran Büyükdere Köyü Camisi Genel Görünüm

Fotoğraf 330: Havran Büyükdere Köyü Camisi Kitabe

Fotoğraf 331: Havran Tekke Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 332: Havran Tekke Camii Kitabe

Fotoğraf 333: Havran Mektep Çeşmesi Genel Görünüm

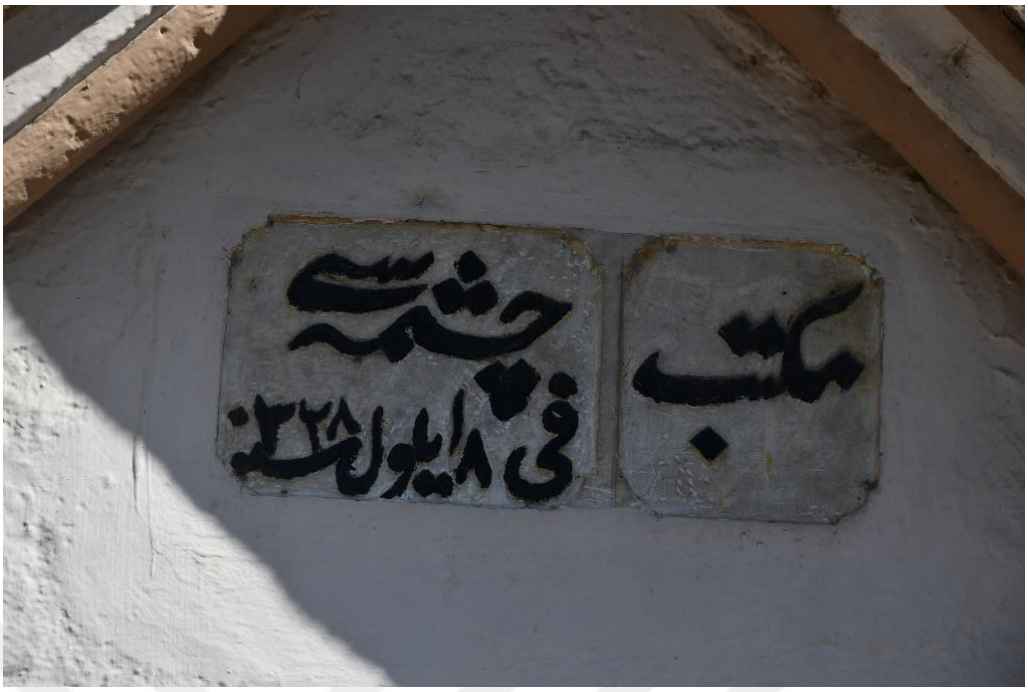

Fotoğraf 334: Havran Mektep Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 335: İvrindi Mallıca Kocapınar Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 336: İvrindi Mallıca Kocapınar Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 337:İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 338:İvrindi Mallıca Köyü Aşağı Camii Kitabe

Fotoğraf 339:İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 340:İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Kitabe

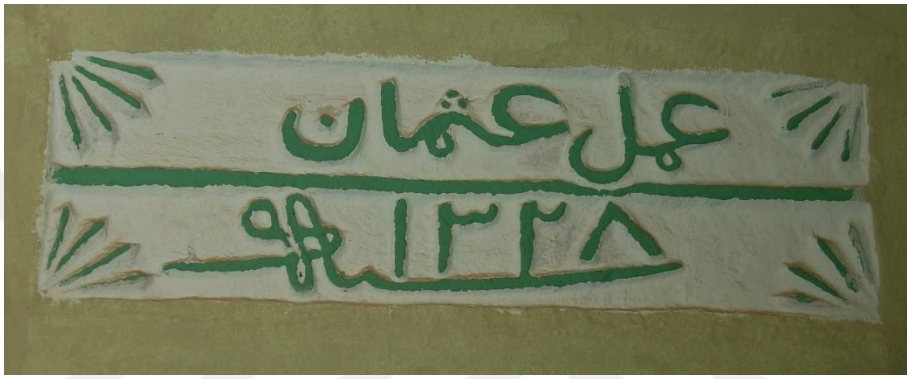

Fotoğraf 341:İvrindi Gökçeyazı Şeyh Bedrettin Camii Usta Kitabesi

Fotoğraf 342:İvrindi Mallıca Kuyupınar Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 343:İvrindi Mallıca Kuyupınar Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 344: Kepsut Çarşı Camii Genel Görünü

Fotoğraf 345: Kepsut Çarşı Cami Kitabe

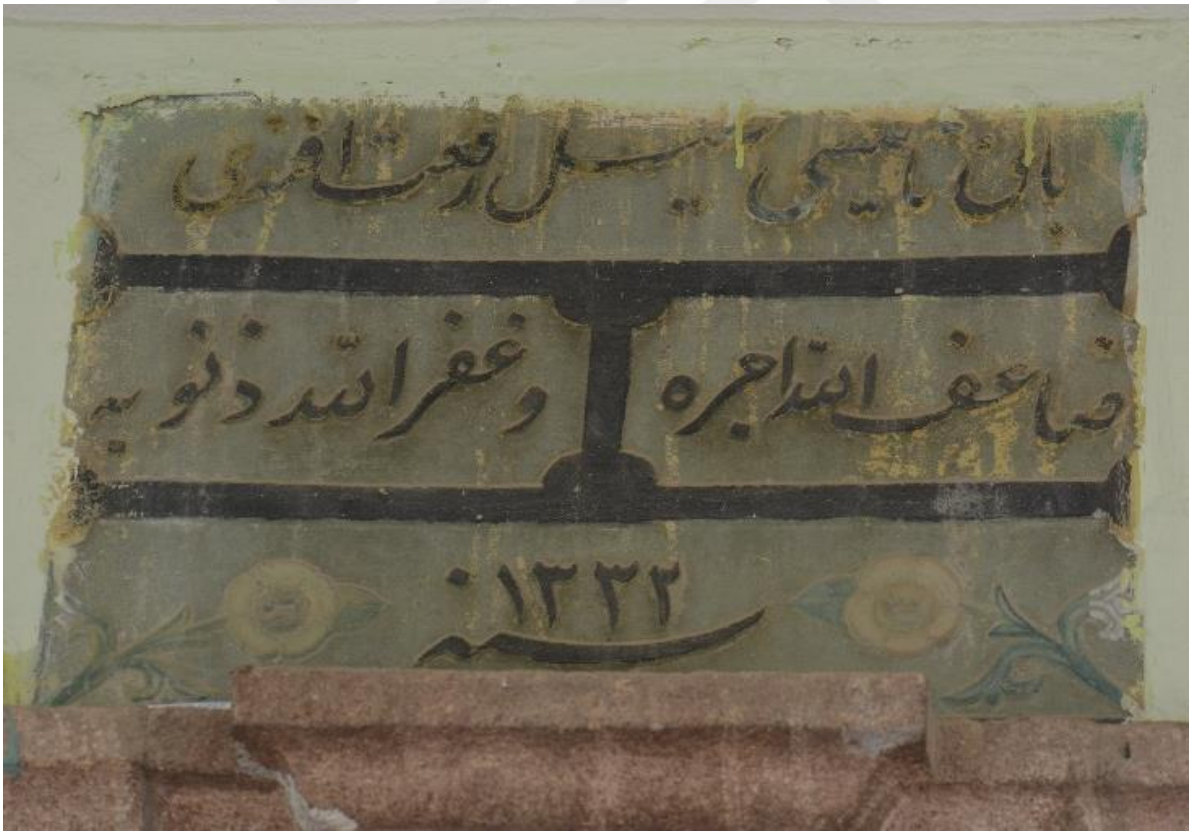

Fotoğraf 346: Kepsut Çarşı Cami Kitabe 2

Fotoğraf 347: Kepsut Çarşı Cami Kitabe 3

Fotoğraf 348: Kepsut Oruç Bey Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 349: Kepsut Oruç Bey Camii Kitabe

Fotoğraf 350: Kepsut Cemal Bey (Meydan) Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 351: Kepsut Cemal Bey (Meydan) Çeşmesi Kitabe

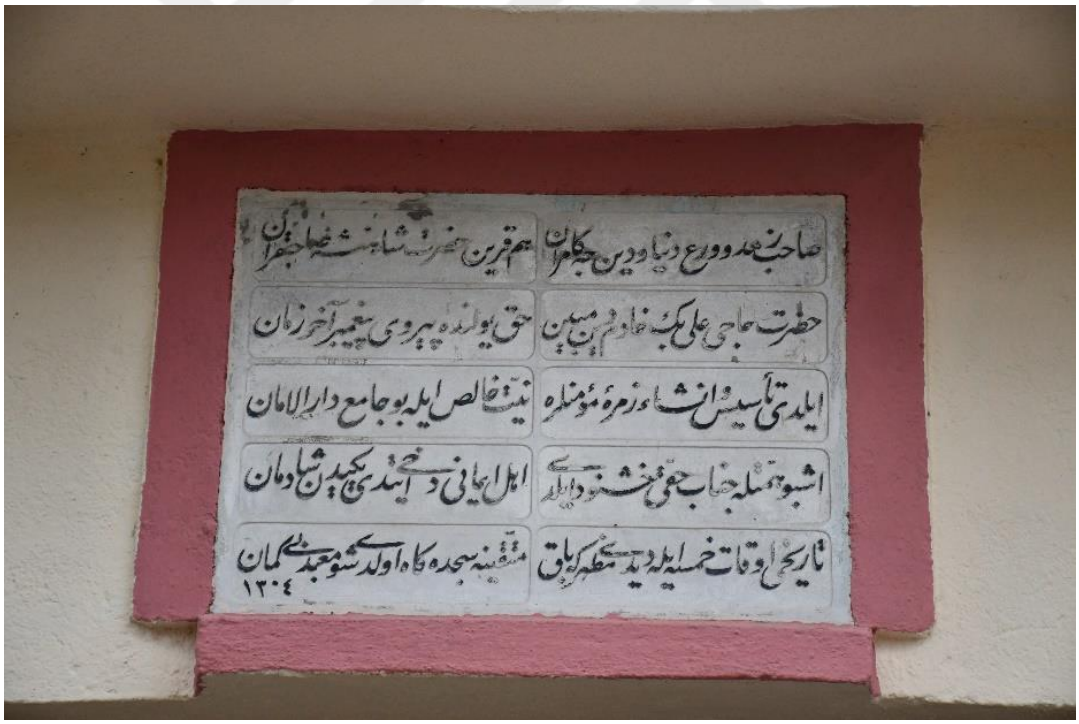

Fotoğraf 352: Manyas Cumhuriyet Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 353-354: Manyas Cumhuriyet Köyü Cami Avlusundaki Dibek Taşı ve Kitabe

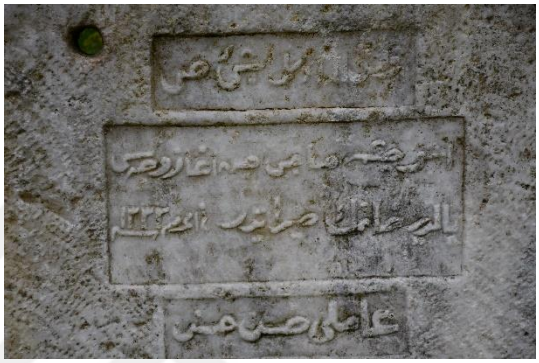

Fotoğraf 355-356: Manyas Cumhuriyet Köyü Cami Avlusundaki Çeşme Kitabesi

Fotoğraf 357: Manyas Cumhuriyet Köyü Çeşme Genel Görünüm

Fotoğraf 358: Manyas Cumhuriyet Cami Çeşme Kitabe

Fotoğraf 359: Manyas Hacı İlyas Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 360: Manyas Hacı İlyas Camii Kitabe

Fotoğraf 361: Manyas Hacı Yakup Köyü Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 362: Manyas Hacı Yakup Köyü Camii Kitabe

Fotoğraf 363: Manyas Akçaova (Deydin) Köyü Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 364: Manyas Akçaova (Deydin) Köyü Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 365: Marmara Adası İskele Çeşmesi Genel Görünüm

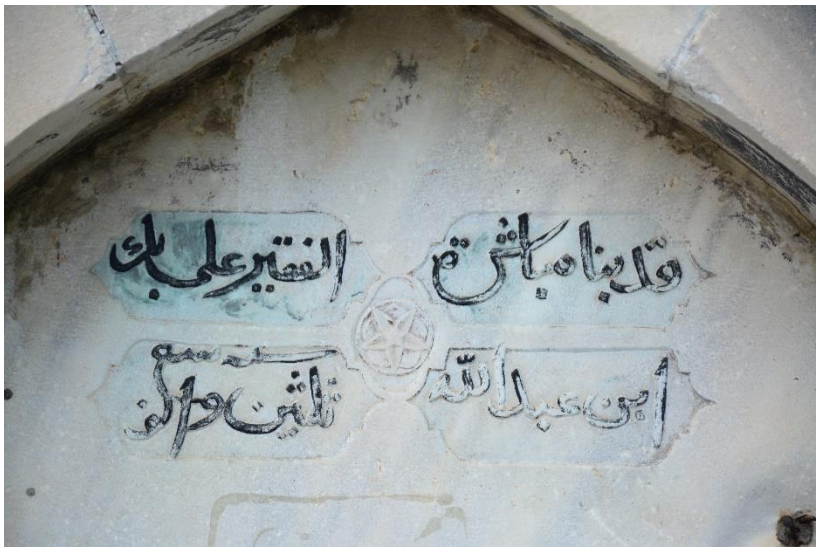

Fotoğraf 366: Marmara Adası İskele Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 367: Savaştepe Sarıbeyler Köyü Camii Kebir Genel Görünüm

Fotoğraf 368: Savaştepe Sarıbeyler Köyü Camii Kebir Kitabe

Fotoğraf 369:Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı Genel Görünüm

Fotoğraf 370:Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı Çeşme

Fotoğraf 371:Sındırgı Osmanlar Köyü Yukarı Mahalle Yunağı Kitabe

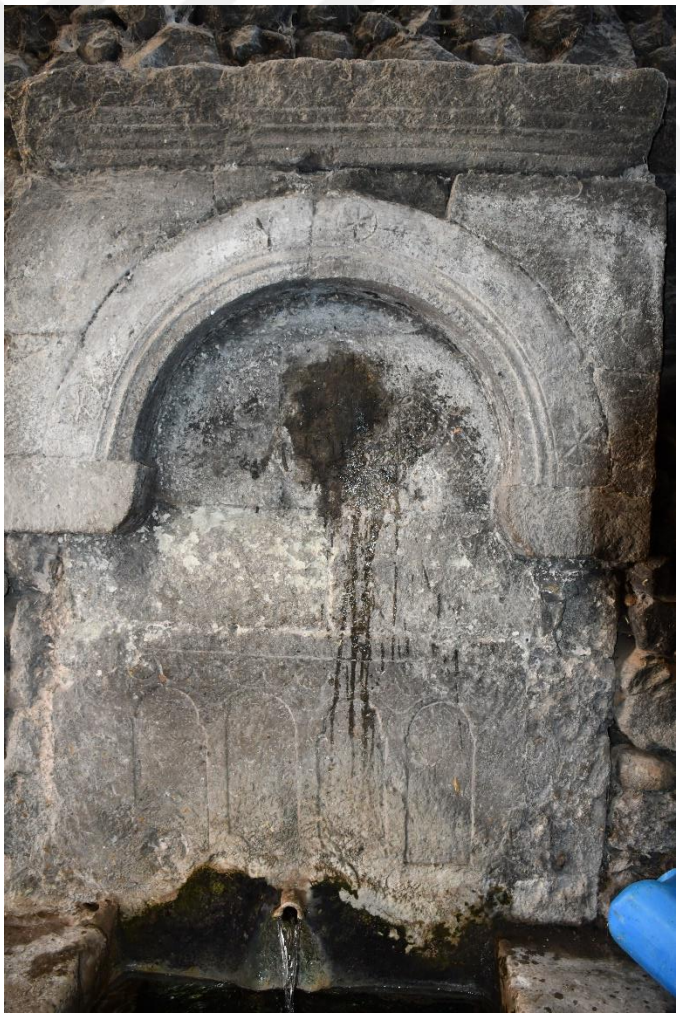

Fotoğraf 372:Sındırgı Osmanlar Köyü Halil İbrahim Yunağı Genel Görünüm

Fotoğraf 373:Sındırgı Osmanlar Köyü Halil İbrahim Yunağı Kitabe

Fotoğraf 374:Sındırgı Osmanlar Köyü Büyük Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 375-376:Sındırgı Osmanlar Köyü Büyük Camii Harem Giriş Açıklığı ve Minare kaidesin üzerinde Yer Alan Kitabeler

Fotoğraf 377:Sındırgı Kemerli Köprü Genel Görünüm

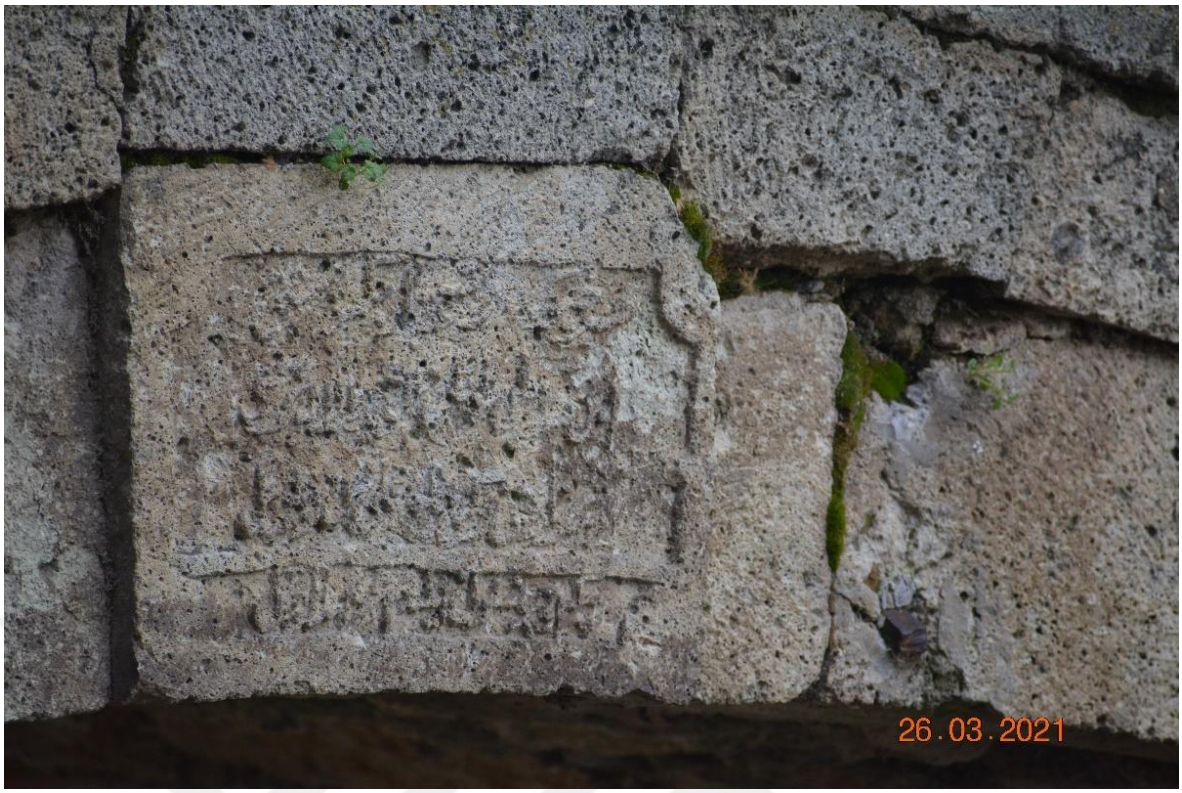

Fotoğraf 378:Sındırgı Kemerli Köprü Kitabesi

Fotoğraf 379:Sındırgı Yaylabayır Köyü Camisi Genel Görünüm

Fotoğraf 380:Sındırgı Yaylabayır Köyü Camisi Kitabe

Fotoğraf 381:Sındırgı Gölcük Köyü Karla Pınarı Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 382:Sındırgı Gölcük Köyü Karla Pınarı Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 383:Sındırgı Gölcük Köyü Bahçe Pınarı Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 384:Sındırgı Gölcük Köyü Bahçe Pınarı Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 385:Sındırgı Gölcük Köyü Çınarlı Pınar Çeşmesi Genel Görünüm

Fotoğraf 386:Sındırgı Gölcük Köyü Çınarlı Pınar Çeşmesi Kitabe

Fotoğraf 387: Susurluk Orta Camii Genel Görünüm

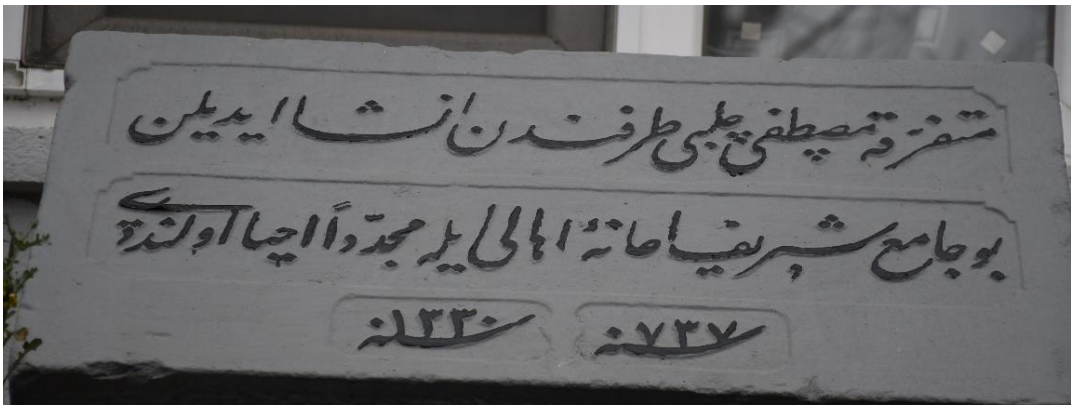

Fotoğraf 388: Susurluk Orta Camii Kitabe

Fotoğraf 389: Susurluk Yahya Köy Çerkez Mahallesi Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 390: Susurluk Yahya Köy Çerkez Mahallesi Kitabe

Fotoğraf 391: Susurluk Demirkapı Köyü Camii Genel Görünüm

Fotoğraf 392: Susurluk Demirkapı Köyü Camii 1. Kitabe

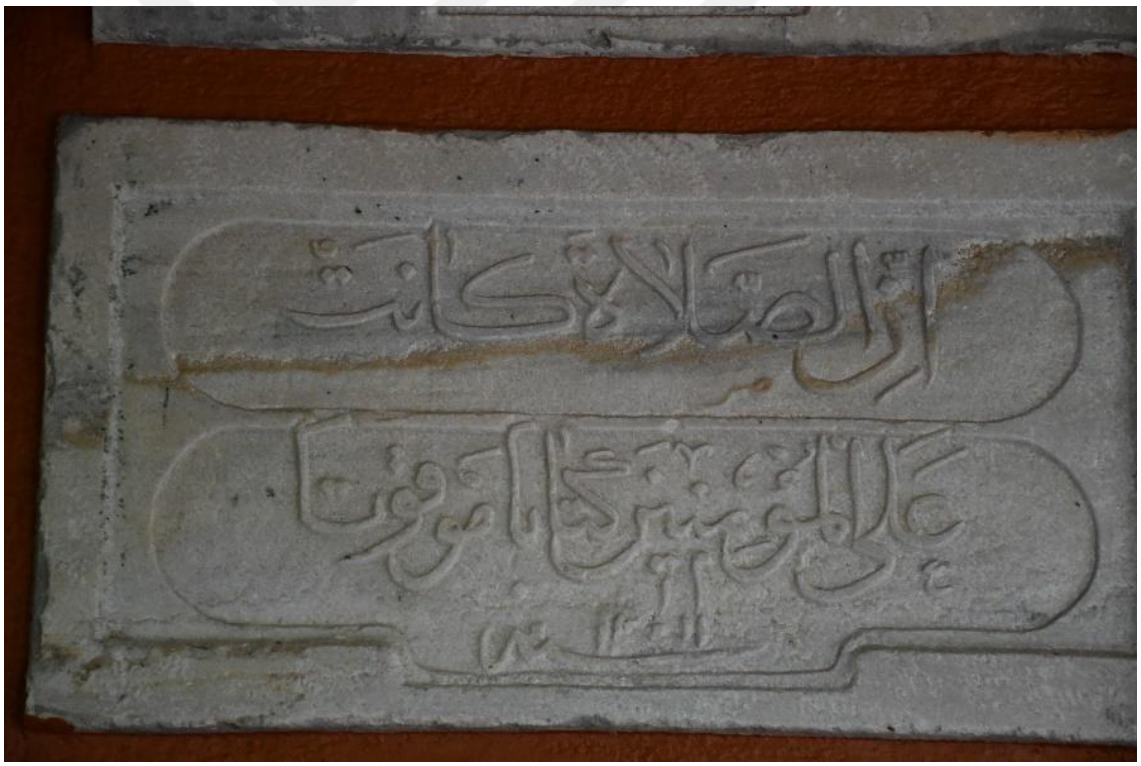

Fotoğraf 393: Susurluk Demirkapı Köyü Camii 2. Kitabe

Fotoğraf 394: Susurluk Demirkapı Köyü Camii 3. Kitabe

Fotoğraf 395: Susurluk Dört Yüzlü Çeşme Genel Görünüm

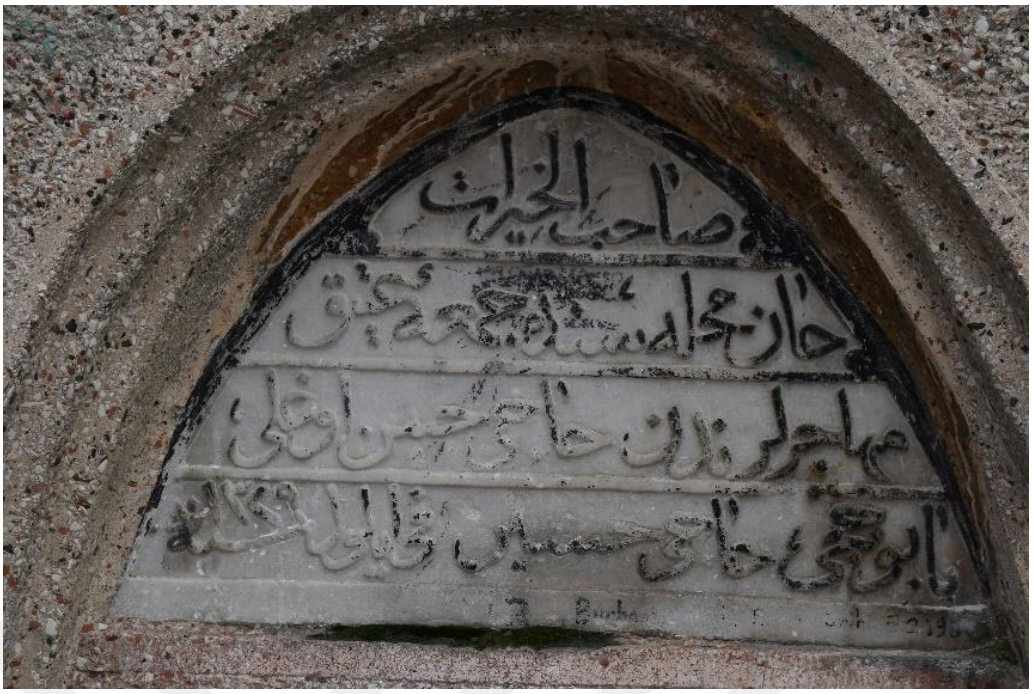

Fotoğraf 396: Susurluk Dört Yüzlü Çeşme Kitabe

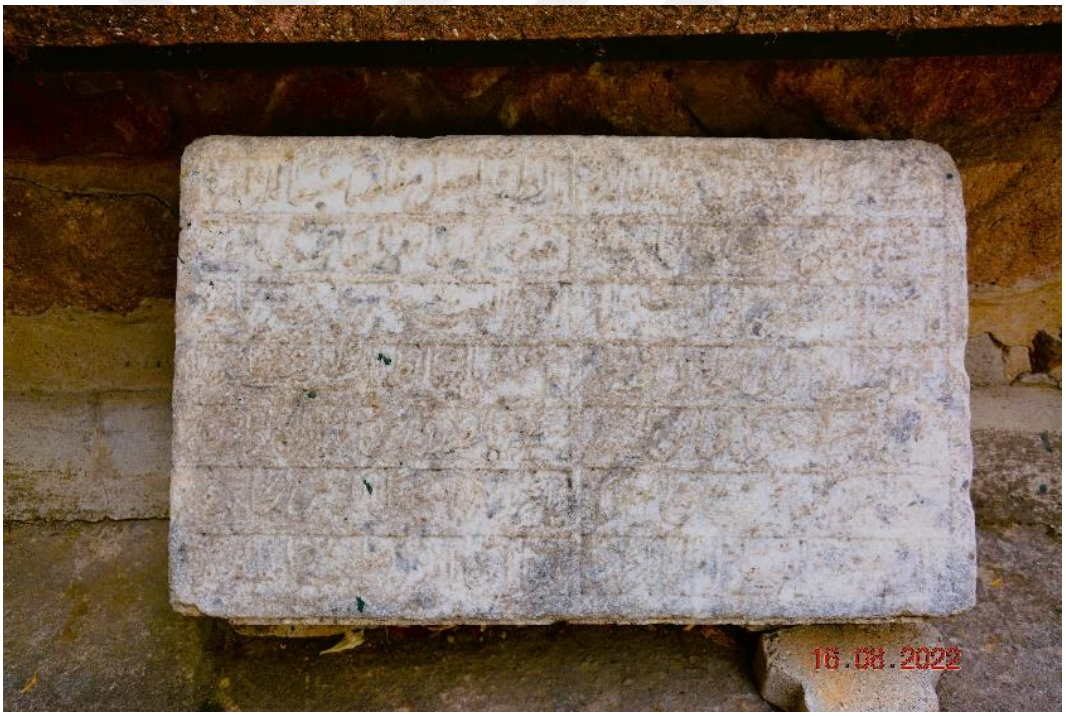

Fotoğraf 397: Balıkesir Merkez Kuvâyi Milliye Müzesi Avlusunda Yer Alan (Dârû'n-Nafiâ Medresesi) Kitâbe

Fotoğraf 398: Balıkesir Merkez Kuvâyi Milliye Müzesi Avlusunda Yer Alan (Dârû'n-Nafiâ Medresesi) Kitâbe Estampajlı Hali

Fotoğraf 399: Ali Şuuri İlk Okulu (Medrese) Kitabesi 1

Fotoğraf 400: Ali Şuuri İlk Okulu (Medrese) Kitabesi 2

Fotoğraf 401: Balıkesir -Altıeylül Şehit Ömer Faruk Bol İmam Hatip Orta Okulu Bahçe Duvarında Yer Alan Kitabe

Fotoğraf 402: Balıkesir Yıldırım İmâreti Camii'nde Yer Alan Kitabe

Fotoğraf 403: Balıkesir Yıldırım İmâreti Camii'nde Yer Alan Kitabe Detay

Fotoğraf 404: Balıkesir-Bandırma Kurtuluş Mezarlığında Yer Alan Kitabe

Fotoğraf 405: Balıkesir-Bandırma Müzesinde Yer Alan Kitabe I

Fotoğraf 406: Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler I

Fotoğraf 407: Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler II

Fotoğraf 408: Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler III

Fotoğraf 409: Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler IV

Fotoğraf 410: Balıkesir-Gönen Müzesinde Yer Alan Kitabeler V

Ali Şuuri Mektebi Haziresi

Fotoğraf 411-412: Seyyid Ali Şuuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 413-414: Hasîbe Hanım Kabri'nin Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 415-416: Sabahaddîn Muharrem Şuuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 417-418: Hafzâ Ratiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

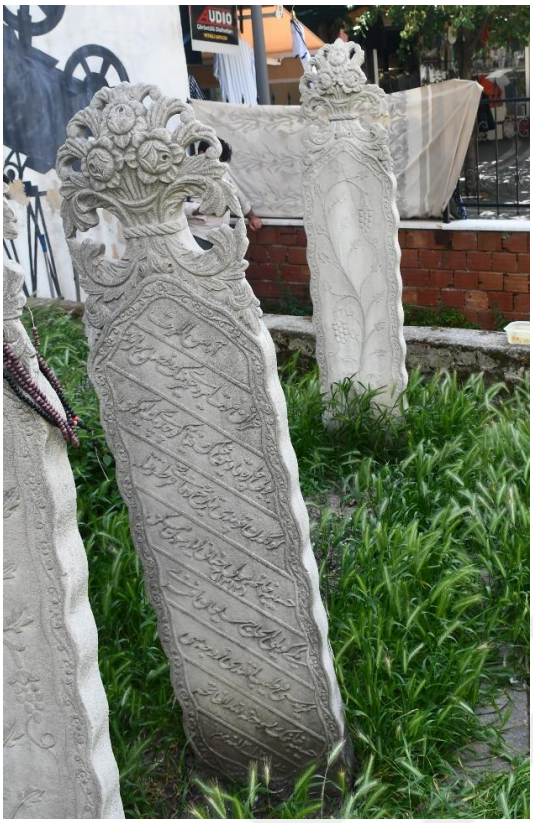
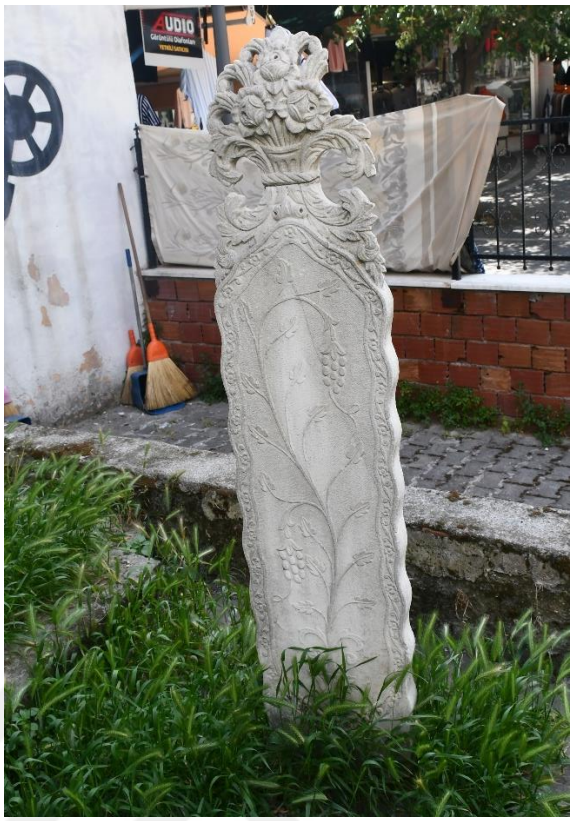

Fotoğraf 419-420: Hasîbe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 421-422: Hacı Süleyman Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Şehitler Parkı Mezarlığı

Fotoğraf 423-424: Adil Efendi'nin Eşi Sıdıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 425-426: Seyyid Muhammed Paşa Eşi Fatma Perlent? Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 427: Muhammed Paşa'nın Büyük Kerimesi Temenni Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 428-429: Muhammed Paşa'nın Büyük Kerimesi Temenni Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Başçeşme Mezarlığı

Fotoğraf 430-431: Hacı İbrahim Kızı Fatma Hâtun'un Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 432-433: Hacı Musa Kızı Fâtıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 434-435: Hacı Yahya Nef'i Efendi Hoca'nın Kabri Baş Şahidesi ve Baş Şahide Detay

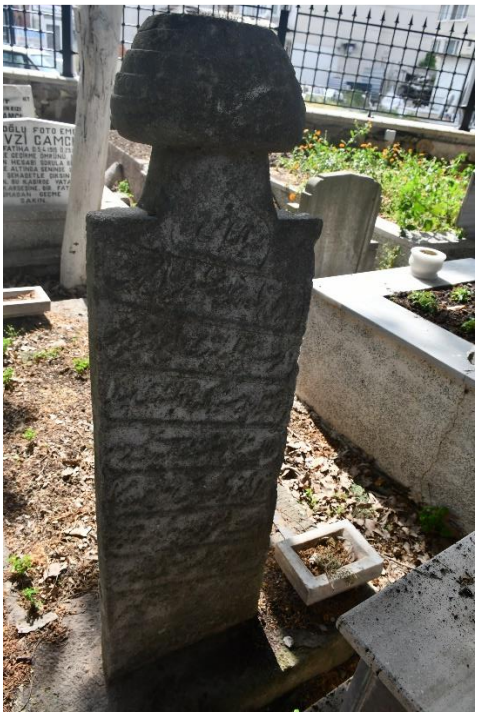

Fotoğraf 436: Camcızâde Hoca Halil Fevzi'nin Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 437-438: Papuççu Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 439-440: Kal'alı Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 441-442: Halil Ağa'nın Zevcesi Hatice Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

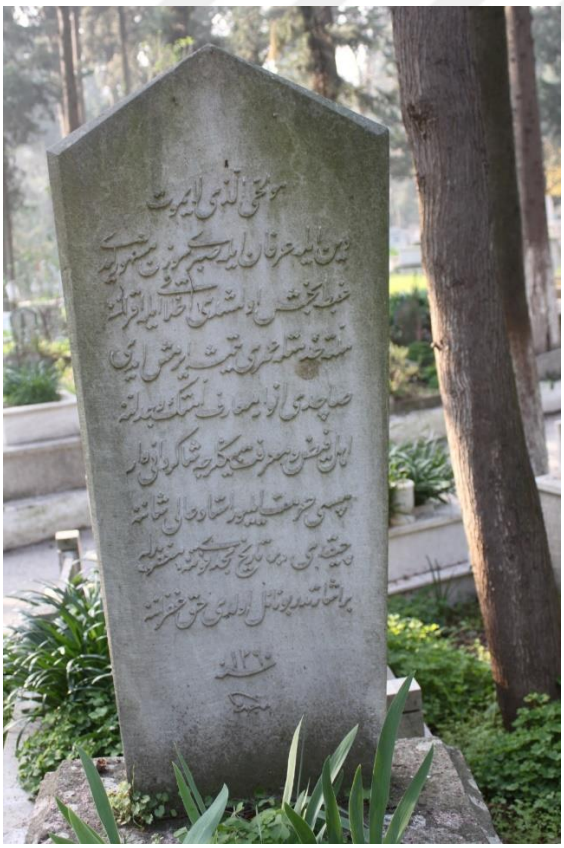
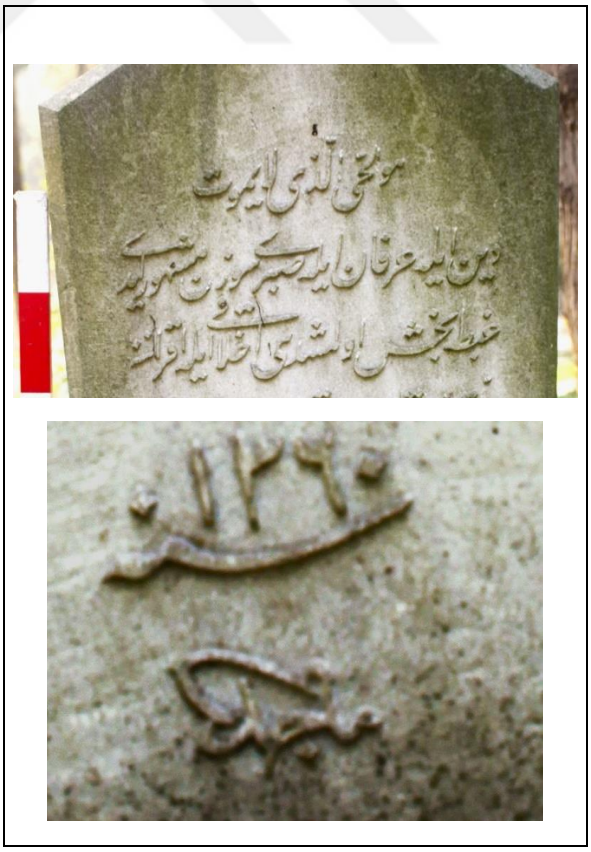

Fotoğraf 443-444: Sabri Sözen'in Kabri Baş Şaidesi ve Baş Şahidesi Detay

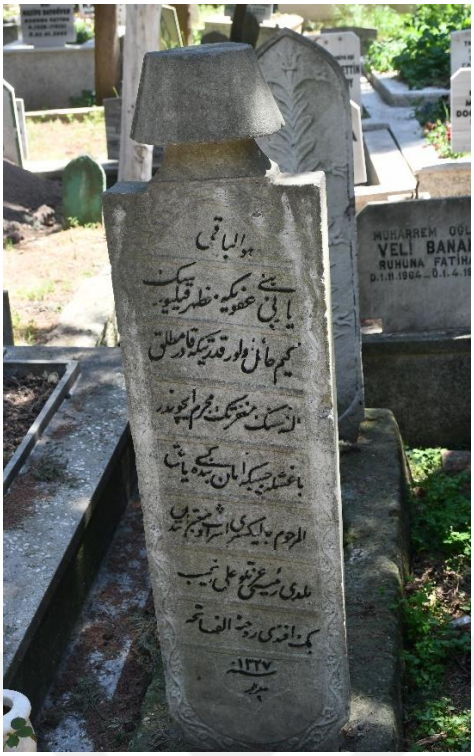

Fotoğraf 445-446: Ali Necib Beyefendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 447-448: Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 449-450: Merzûka Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 451: İsimsiz Kabir Taşı BÇ-1 Baş Şahidesi

Fotoğraf 452-453:İsimsiz Kabir Taşı BÇ-2 Baş Şahidesi Dış ve iç Yüzü

Fotoğraf 454-455: Zeliha Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 456-457: Mehmed Âsım Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Şeyh Lütfullah Camii Haziresi

Fotoğraf 458: Kâmil Efendi'nin Kızı Fevziye Hanım'ın Kabri

Fotoğraf 459: Hüsnü Bey'in Annesi Hoca Hatice Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 460-461: Hüsnü Bey'in Annesi Hoca Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 462: İsimsiz Kabir ŞL-1 Baş Şahidesi

Fotoğraf 463: Bekri Efendi'nin Eşi Gümüş Hanım'ın Baş Şahidesi

Fotoğraf 464: Mehmet Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 465: Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 466-467: Hacı Hüseyin Ağa'nın Kızı Nesibe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 468-469: Hacı Hüseyin'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 470: Ali Ağa'nın Annesi Hatice Bacı'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 471:Hüsnü Bey'in Kızı Hatice Saime Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 472-473: Hüsnü Bey'in Kızı Hatice Saime Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 474-475: Tevfik Mahmud Efendi'nin Eşi Şerife … Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 476: Hacı Bekir Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 477-478: Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 479-480: Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 481: Ahmet Efendi'nin Kerimesi Hasnâ Hanım Baş Şahidesi

Fotoğraf 482: Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 483- 484: Niyazi Bey'in Eşi Hoca Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 485-486: Alemdar Oğlu Ali Ağa'nın Eşi Fadime Kadın'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 487-488: Alemdar Oğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Fatıma Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 489-490: Mehmet Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 491-492: Hacı İslam Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 493: Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 494-495: Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 496-497: Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin Kabri

Fotoğraf 498: Kamçılı Zade İsmail Efendi'nin Baş Şahidesi

Fotoğraf 499: Vahide Hanım'ın Baş Şahide

Fotoğraf 500: Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Vahide Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 501: Bedriye'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 502: Abdullah Efendi'nin …. Bahare Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 503-504: İbrahim Saadettin Efendi'nin Oğlu Seyyid Abdulkadir Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi ve Detay

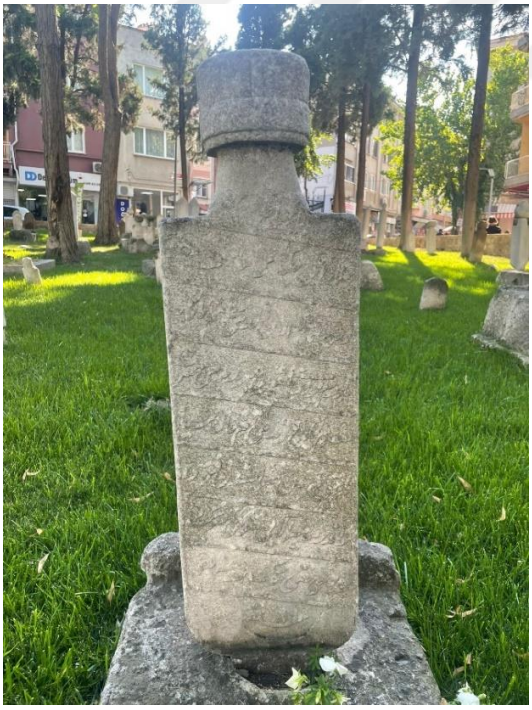

Fotoğraf 505-506: Süleyman Bey'in Kızı Sıdıka Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi ve Başlık Detay

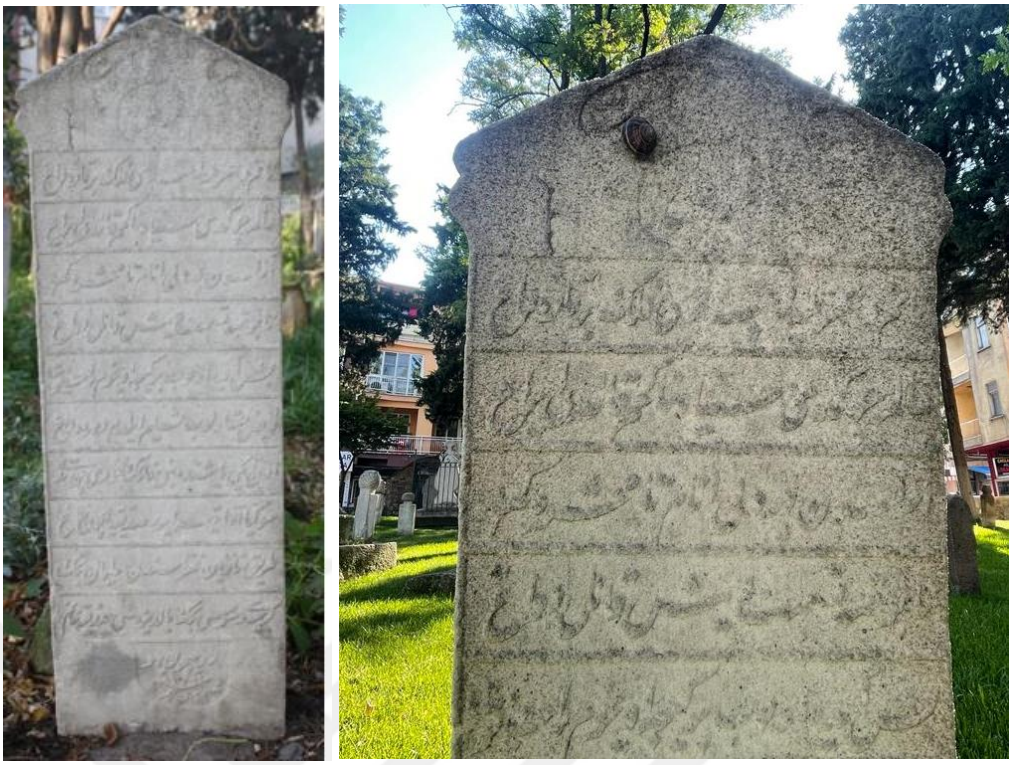

Fotoğraf 507-508: Musa Bey'in Oğlu Fakı Bey'in Kabri Baş Şahidesi ve Detay

Zağnos Paşa Camii Haziresi

Fotoğraf 509: Sinan Bey'in Kızı Rabia Hanım'ın Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 510-511: Hacı Abdülkadir oğlu Muhammed Oğlu Sinan Paşa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 512-513: Ragıp Paşa'nın Eşi Nazende Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 514: Cafer Bey'in Oğlu Hacı İlyas Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 515-516: Hacı İlyas Beyin Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 517-518:Sıddıka Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 519-520: Hacı Muhammed Hamdi Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 521: Hacı Muhammed Hamdi Efendi'nin Kabri Baş Şahidesinde Yer Alan Hattat İmzası

Fotoğraf 522: Edib Bey'in Kızı Fatıma Nebahat Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 523-524: Edib Bey'in Kızı Fatıma Nebahat Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 525: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri (M.EREN'den**)**

Fotoğraf 526-527: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 528: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Baş Şahide

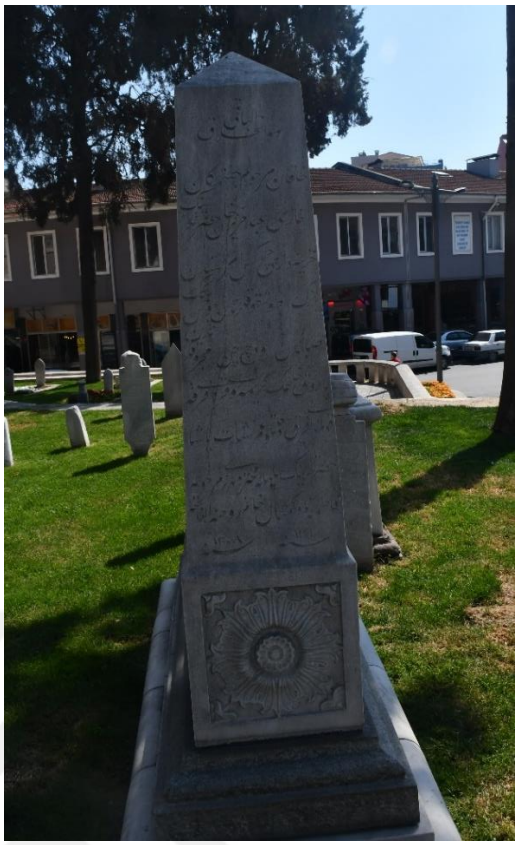

Fotoğraf 529-530: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Baş Şahide Kıble ve Kuzey Taraflar

Fotoğraf 531: Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Pehle Üzerinde Bulunan Kitabe

Fotoğraf 532:Ömer Neşet Paşa'nın Eşi Fatıma Nâvekmisal Hanım'ın Kabri Baş Şahide de Yer alan Hattat İmzası

Fotoğraf 533: Fahri Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 534: İlyas Bey'in Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

Fotoğraf 535-536: Hacı Rıfat Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 537-538: Hacı Rıfat Efendi'nin Eşi Amine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 539: İsmail'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 540: Sinan Paşa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Baş Şahide

Fotoğraf 541-542: Cafer Bey'in Eşi Rabia Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 543: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 544-545: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 546: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Sanduka Süsleme Detay

Fotoğraf 547: Seyyid Mehmed Said Galib Paşa'nın Kabri Baş Şahidesinde Bulunan Hattat İmzası

Fotoğraf 548-549: Nâzır Ali Ağa'nın Kızı Aişe Nazire Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 550-551: Sinan Paşa'nın Kabri Baş Şahide Ön ve Arka Yüz

Fotoğraf 552: Sinan Paşa'nın Kabri Ayak Şahidesi

ADALAR

Marmara Adası Merkez Mezarlığı

Fotoğraf 553: Hulusi Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 554: Hüseyin Paşa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 555: Hacı oğlu Ahmed oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri

Fotoğraf 556: Osman Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 557: Ahmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Nazif 'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 558: Çalık Hacı Ahmed Ağa oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 559: Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Şerife Akile Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 560: Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 561: Abdullah Remzi Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 562: Halid Efendi'nin Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 563: Mustafa Oğlu Halil Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 564: Afife Karm'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 565: Cafer Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 566: Hacı Ahmed … Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 567: Berber Arif Ağa'nın Oğlu Hafız Mustafa'nın Kabri Baş Şahide

Paşa Limanı Adası Mezarlığı

Fotoğraf 568: Muhammed Salih Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 569: Hatice Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 570: Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 571: Seyyid Mustafa Tevfik'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 572: Âsitaneli Süleyman Bey'in Oğlu Seyyid Abdülgâni Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 573: Seyyid İbrahim Ağa'nın Oğlu Muhammed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 574: Seyyid Bektaş Ağa Bey'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 575: Üsküdarlı Gümrükçü Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 576:İbrahim Paşa'nın Kızı Aişe Hatun'un Kabri Baş Şahide

Adalar Poyrazlı Köyü Cami Haziresi

Fotoğraf 577: Musa? Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 578: Dorulu İsmail'in Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 579: Süleyman Kaptan'ın Oğlu Hasan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 580: Seyyid Hüseyin Çavuş Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 581: Ahmed… Kızı Gül Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 582: Halil Paşa'nın Oğlu Muhammed Paşa'nın Kabri Baş Şahide

Balya Ali Demirci Köyü Haziresi

Fotoğraf 583-584: Hacı Yakub Bey'in … Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 585-586: Muhammed Emin'nin Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 587-588: Sinan Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 589-590: Sinan Bey'in Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri

Fotoğraf 591-592: Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 593-594: Çavuş Oğlu Muhammed Emin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 595-596: Hacı Muhammed Kızı Vahide'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 597-598: Hacı Yakub Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Bandırma Ali Rıza Bezzah (Tekke) Camii Haziresi

Fotoğraf 599-600: Ahyolulu Hacı Ali Rıza Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 601-602: Hacı Ali Rıza Efendi'nin Eşi Fatımâtü'z-Zehra Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 603-604: Ahmed Fazıl Paşa'nın Kızı Emine Şevkiye Hanım'ın Kabri Genel Görünm ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 605-606: Ahmed Fazıl Paşa'nın Kızı Emine Şevkiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 607: Şevket Bey'in Kızı Esma Seher Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 608-609: Şevket Bey'in Kızı Esma Seher Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 610-611: Hacı Bilal Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 612-613: Hüseyin Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 614: Eyyüb Ağa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 615-616: Eyyüb Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 617-618: Tuzcu Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri**:**

Fotoğraf 619-620: Tevfik Paşa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Bandırma Hacı Yusuf Camii

Fotoğraf 621-622: Hacı Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Edincik Ulu Cami Haziresi

Fotoğraf 623-624: Mehmed Efendi'nin Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 625-626: Hüseyin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 627-628: Ömer Paşa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 629-630: Mustafa Paşa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 631-632: Muhammed Bey'in Kızı Raziye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 633-634: Hacı Halil Ağa'nın Kızı Nuriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 635-636: Emine'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 637-638: Hacı Ahmed'in Oğlu Fetullah Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 639-640: Fadime Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 641-642: Muhammed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 643: 29 Nolu M.t Genel Görünüm

Fotoğraf 644-645: 29 Nolu MT: Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 646: Hacı Ömer Oğlu Hasan Paşa'nın Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 647-648: Halil Ağa'nın Oğlu İsmail'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 649-650: Ezirganlı Seyyid Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Edincik Merkez Mezarlık

Fotoğraf 651: Keleş Oğlu Molla…'nın Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 652-653: Rus? Oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 654: İbrahim'in Oğlu Seyyid Mehmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 655-656: İhsan Kara Bey'in Kızı Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 657: Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 658: Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 659: Halim Oğlu Rezâdak?'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 660: Edincikli Halil oğlu Halil'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 661: İbrahim Paşa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 662: Ahmed Paşa'nın Eşi Rahime Kadın'ın Kabri

Fotoğraf 663-664: Ahmed Behlivan Ağa'nın Oğlu Ömer Ağa'nın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 665-666: Ahmed Pehlivan Ağa'nın Eşi Hoca Esma Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 667-668: Emir Gazi'nin Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 669-670: Ahmed Ağa'nın Oğlu Seyyid Ali Hilmi'nin Kabri

Fotoğraf 671: Seyyid Muhammed Arif Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 672: İbrahim Bey'in Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 673: Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 674: Ahmed Efendi Oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 675: Sarrac Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 676: Sarrac Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 677: Urlalı Oğlu Monla Mehmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 678: Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 679-680: Seyyid Ömer Hulusi Efendi'nin Eşi Şerife Afife Molla'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 681: Abdurrahman Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 682: Katarlı zâde Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 683: Kılıç Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 684: Eyüp Oğlu Mehmed Dayı'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 685-686: Seyyid Abdulaziz Ağa'nın Gulamlarından Hüsrev Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 687: Seyyid Feyzullah Efendi'nin Oğlu Seyyid Halil Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 688: Hafız Ömer Efendi'nin Oğlu Halil Vasfi Efendi'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 689: EMM 1 İsimsiz Kabri

Fotoğraf 690: Seyyid İbrahim Ethem Efendinin Kayın Validesi Sarayî Aişe Hatun'nun Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 691: Muhammed Naim Efendi'nin Oğlu Mehmed Ferid Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 692-693: Münîre Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 694-695: Münîre Sultan Kadının Hazinedâr Ustası Keremyâr Usta'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 696: Seyyid Mahmud Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 697: Mahmud Efendi'nin Oğlu Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 698-699: Hoca Ali Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 700-701: Halid Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 702-703: Âbid Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 704: Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 705-706: EMM-2 İsimsiz Kabir Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 707: Monla Abdurrahman'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 708: Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 709: Gazi Oğlu Seyyid Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 710: Helvacı Oğlu Hacı Abdülkadir Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 711-712: Ekinli Mehmed Ağa'nın Kızı Samiye Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 713: Hacı Kadir Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri

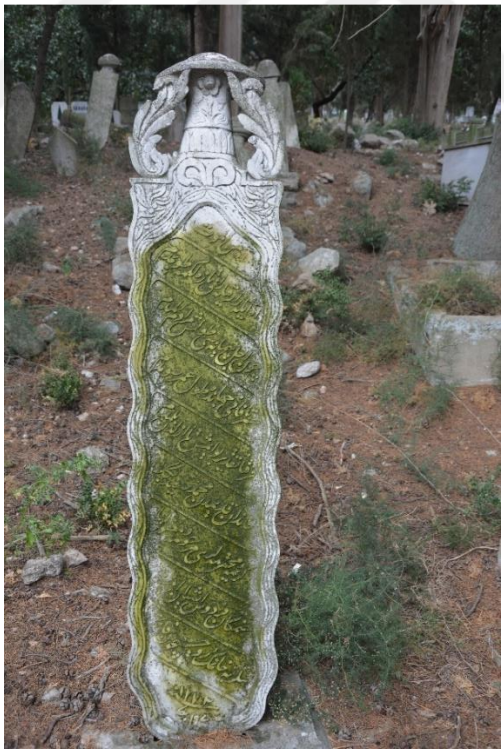

Fotoğraf 714: Muhammed Said Bey'in Kızı Emine Şükriye Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 715: Hacı Mehmed Ağa'nın Oğlu Mustafa Bey'in Kabri

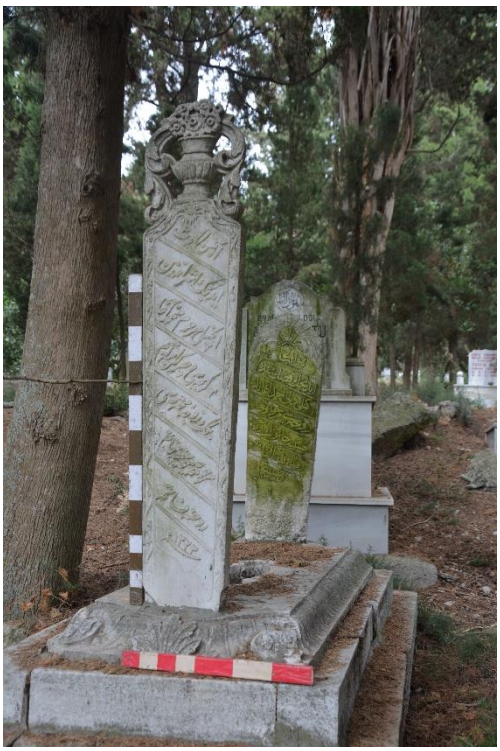

Fotoğraf 716: Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım ve Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın Eşi Hüsniye Hatun'un Kabirleri Genel Görünüm

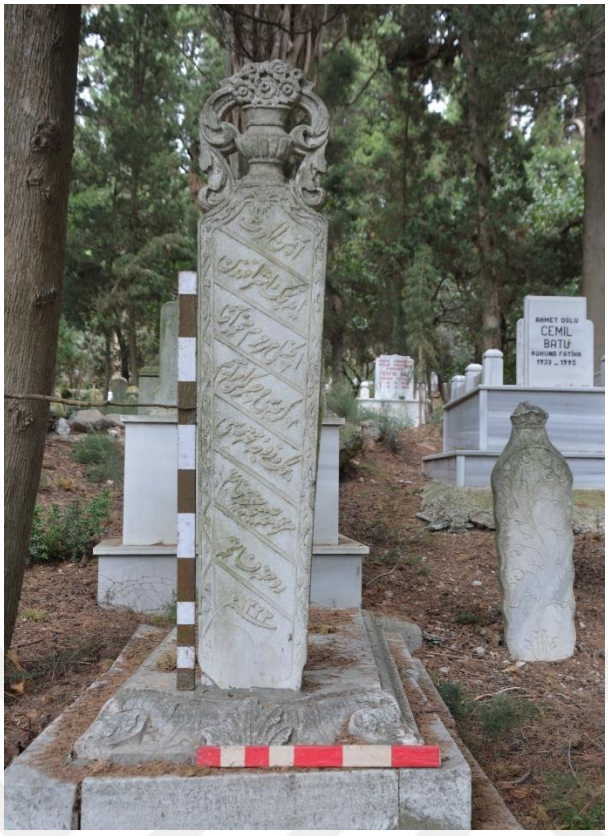

Fotoğraf 717:Çerkes İbrahim Bey'in eşi Sabiha Hanife Hanım (Baş Şahide)

Fotoğraf 718: Ekinli Deli Ahmed Ağa'nın Eşi Hüsniye Hatun Ayak Şahide

Fotoğraf 719-720: Kara Muhammed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 721-722: Pena Ali Oğlu Tüfekçi Başı Veli Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 723: Talib Efendi ʾnin Oğlu Hüseyin Hüsni'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 724: Hüseyin'in Oğlu Seyyid Hüseyin'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 725: Hacı Feti Oğlu Derviş Hacı Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 726-727: Hacı Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 728: Hacı Ahmed Oğlu Osman Zeki'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 729: Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 730-731: Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 732-733: Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Hacı Memiş Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 734: Sadık Bey'in Eşi Emine Hanım Baş Şahide

Fotoğraf 735-736: Hacı Muhammed Ağa'nın Oğlu Osman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 737-738: Mustafa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 739: Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 740: Süleyman Ağa'nın Oğlu Hoca Mehmed Hilmi Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 741: Seyyid Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 742-743: Muhammed Bey'in Eşi Emetullah Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Detay

Edincik Ulu Paşa (Kız) Mescidi Haziresi

Fotoğraf 744: Velî Bey'in Kızı Ulu Paşa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 745: Velî Bey'in Kızı Ulu Paşa'nın Kabri Baş Şahide

Bandırma Akçapınar Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 746-747: Halil Ağa'nın Oğlu Hafız İmran'ın Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Fotoğraf 748: Ahmed Oğlu Mehmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 749: Ali Paşa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 750: Hacı Ahmed'in Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 751: Eyüb Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 752: Nalband İbrahim Ağa'nın Eşi Emir Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 753: Monla Ahmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 754: İbrahim'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 755: Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 756-757: Çerkes Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

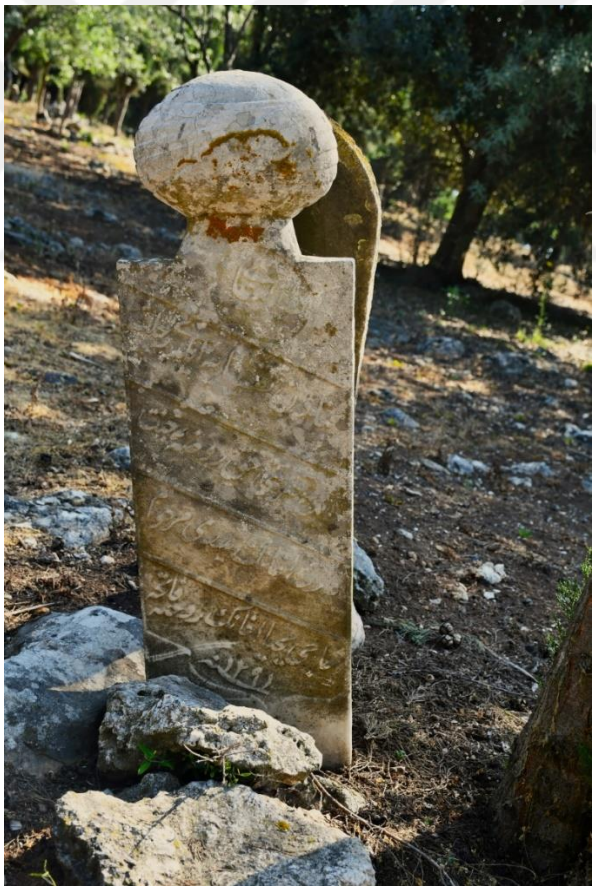

Fotoğraf 758: Arif Ağa'nın Pederi Hacı Yahya Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Bandırma Eski Kurtuluş Mezarlığı

Fotoğraf 759-760: Kunduracı Halil Efendi'nin Oğlu Hasan Efendi Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 761: Hacı İsmail Oğlu Hacı Abdullah'ın Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 762: Seyyid Osman Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 763: İsimsiz Kabir BEK-1 Baş Şahide

Fotoğraf 764: Debbağ Ali Paşa'nın Oğlu Mehmed 'in Baş Şahidesi

Fotoğraf 765: Abdullah Beşe'nin Oğlu Uzun Muhammed'in Baş Şahidesi

Fotoğraf 766: Hamamcı Oğlu Ahmed Ağa'nın Baş Şahidesi

Fotoğraf 767: Hacı Ali Oğlu Mehmed Ağa'nın Baş Şahidesi

Fotoğraf 768: Fatıma Hatun'un Baş Şahidesi

Fotoğraf 769: Mustafa Yazıcı'nın Baş Şahidesi

Fotoğraf 770-771: Hacı İsmail oğlu Hakkı Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 772-773: Prizrenli Arnavud Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 774: Şerife Heybetullah'ın Baş Şahidesi

Fotoğraf 775: Hasan Efendi Oğlu Muhammed Reşad Efendi'nin Baş Şahidesi

Bandırma Aksakal Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 776-777: Emin Oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 778-779: Yanbolulu Hasan Ağa Oğlu Hasan Hüseyin'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 780-781: Ya'kub Ağa Oğlu Veli Ağa Baş ve Ayak Şahide

Bandırma Emre Köy Mezarlığı

Fotoğraf 782: Çerkünlü Edhem Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 783-784: Çerkes Muhacirleri Eşrâfından Hacı …'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 785-786: Nasuh Hüsrev'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 787-788: Seyyid Kadri Reşid Bey'in Kabri Kabri Baş ve Ayak Şahide

Bandırma Mahbubeler Köyü

Fotoğraf 789-790: Abdullah Dağlı'nın oğlu Muhammed'in Kabri

Bandırma Yeniyenice Köyü Mezarlığı

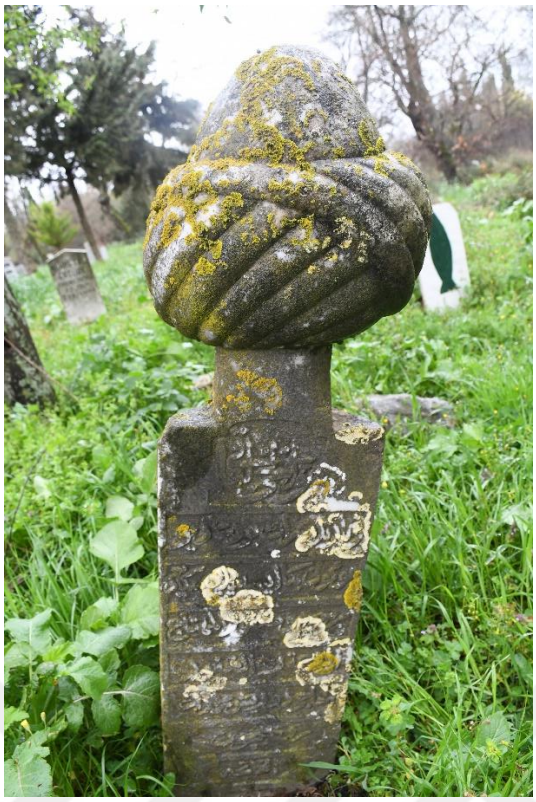

Fotoğraf 791: Hacı Derviş Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Burhaniye Hacı Ahmet Camii Haziresi

Fotoğraf 792-793: Ahmed Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 794-795: Hasan Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 796-797: Seyyid Süleyman Karamanlı'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 798: Trabzonî Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 799: Burhaniye HAC-1 İsimsiz Baş Şahide

Fotoğraf 800: Seyyid Hafız Ali Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Burhaniye Hacı Hasan Camii Haziresi

Fotoğraf 801-802: Kavakdibi Camii Şerifi İmamı …'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 803: Hafız Emin Efendi'nin Oğlu Abdurrahman ...'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 804-805: Monla Halil … 'Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 806: … Abdullah …’ Kabri Baş Şahide

Burhaniye Memiş Camii Haziresi

Fotoğraf 807: Deli Mahmud’un Oğlu Hacı Muhammed Ağa’nın Kabri Baş Şahide

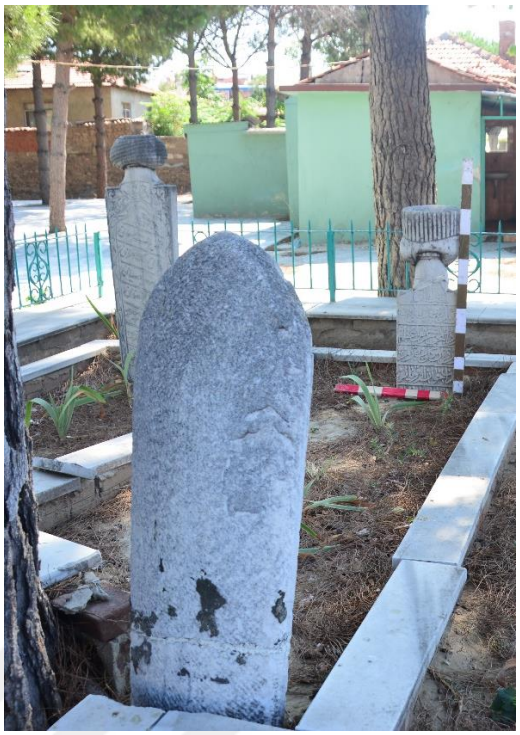

Fotoğraf 808-809: İsimsiz BMC 1 Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 810-811: Hüseyin Asburiyevi? Oğlu Kemer Müftüsü Seyyid Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahideleri

Burhaniye Muhyiddin'î Rûmi Türbesi Haziresi

Fotoğraf 812: Hacı Ahmed Efendi'nin Kızı Emine Monla'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 813: Kara Gemici Oğlu Ahmed ….. Hüseyin'in Baş Şahidesi

Fotoğraf 814: Çân? Ağası Oğlu Râşid Efendi'nin Baş Şahidesi

Fotoğraf 815: Emine'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 816: Osman Kethuda'nın Kızı Hatice Hanım'ın Baş Şahidesi

Fotoğraf 817: Lütfullah Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Baş Şahidesi

Fotoğraf 818: Bardakçı Mehmed Ağa'nın Oğlu Hacı Mustafa Sabri Efendi'nin Baş Şahidesi

Fotoğraf 819: İbrahim Ağa'nın Kızı Ümmühan Hatun'un Baş Şahidesi

Fotoğraf 820: Ali Çavuş'un Kızı Ülfet Hatun'un Baş Şahidesi

Fotoğraf 821: Fâtıma Hatun'un Baş Şahidesi

Alemizâde Camii Haziresi

Fotoğraf 822: Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 823: Âlemizâde Hacı Muhammed Ağa'nın… Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 824:Âlemizâde Hacı İbrahim Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Kurşunlu Camii Haziresi

Fotoğraf 825: Kassab Zâde Muhammed Çelebi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 826: Seyyid Hacı Osman oğlu Seyyid Hacı Mustafa Efendi oğlu Seyyid Lütfullah'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 827: Hüseyin Efendi'nin Oğlu Seyyid Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 828: İsimsiz Kabir KCH-1 Baş Şahide

Fotoğraf 829: Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 830: Seyyid Lütfullah Efendi'nin Kızı Şerife Fatıma Hatun Baş Şahide

Fotoğraf 831: Yâkub Oğlu Edremid Hâkimi Osman Nuri Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 832-833: Habib Oğlu Yusuf Oğlu Kadı Mevlâna Sinan'ın Kabri Baş Şahide Ön ve Arka Yüz

Fotoğraf 834-835: Habib Oğlu Yusuf Oğlu Kadı Mevlâna Sinan'ın Kabri Ayak Şahide Ön ve Arka Yüz

Emin Ağa Camii Haziresi

Fotoğraf 836: Çolak Ali Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 837: Alemîzâde Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 838-839: Muhammed Ağa'nın Eşi Şerife Nefise Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 840:Kızıl Keçili Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 841: Cemile'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 842: Alemîzâde Seyyid Alemî Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 843: Edremid Müftüsü Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 844: Hazinedar Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Şerife Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 845: Kemer ve Edremit Voyvodası …'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 846: Merîd Zâde Hacı Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 847: Ebubekir Ağa'nın Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 848: Veliddîn Efendi'nin Kızı Fâtıma Monla'nın Kabri

Fotoğraf 849: Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 850: Karesi Mutasarrıfı Muhammed Raif Paşa Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Pazarlık Camii Hazire

Fotoğraf 851: Piri Oğlu Hacı İbrahim'in Kızı Çakır Emine Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Altınoluk Mecid Dede Mezarlığı

Fotoğraf 852: Hacı Abbas'ın oğlu Abdullah Beşe'nin Kabir Taşı

Fotoğraf 853: Monla Oğlu Hüseyin Ağa Eşi Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 854: Ahmed'in oğlu İbrahim'in Kabri Baş Şahide

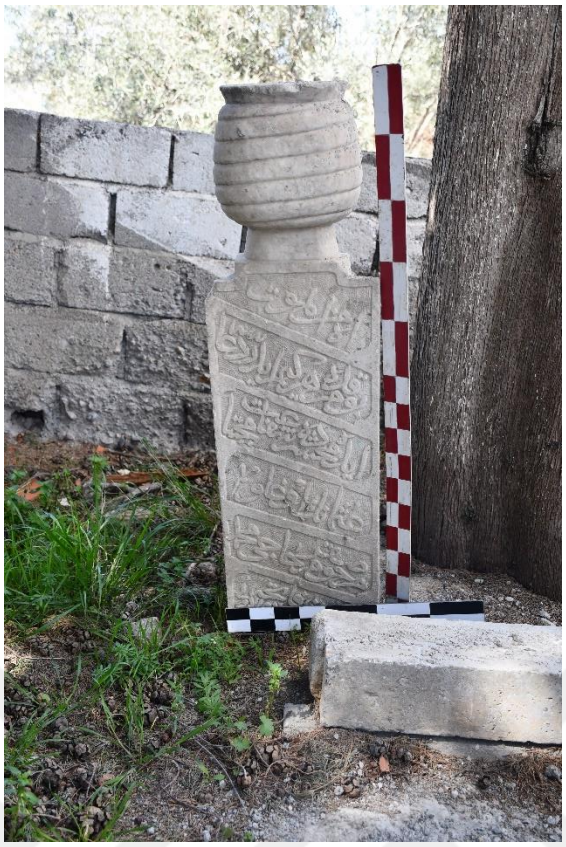

Fotoğraf 855: Osman'ın Oğlu Sakar? Hacı Mehmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 856: Âişe'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 857: Uzun Muhammed oğlu Abdulfettâh'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 858: Hüseyin Ağa Eşi Âlime'nin Kabir Baş Taşı

Fotoğraf 859: Hacı İbrahim Oğlu Molla Mustafa Oğlu Mehmed'in Kabir Taşı

Fotoğraf 860: Kethûda Oğlu Hasan Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 861: Hacı Abdullah Ağa oğlu Abdullah Efendi'nin Kabri Baş Şahide

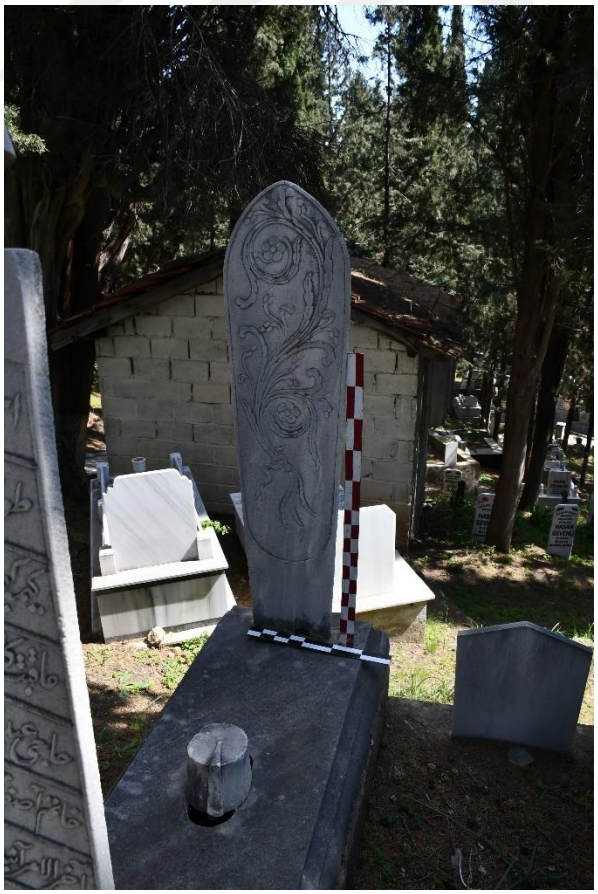

Fotoğraf 862: Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 863-864: Hacı Abdullah Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 865: Ekrem Bey'in oğlu İlhâmi Bey'in Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 866-867: Ekrem Bey'in oğlu İlhâmi Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Güre Camii Karşısı Hazire

Fotoğraf 868-869: Ali Efendi'nin Oğlu Ahmed İhsan Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 870-871: Mustafa Ağa'nın Oğlu Hacı Ali Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 872: Ferhad Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 873-874: Ferhad Bey'in Oğlu Ali Mümtaz Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 875-876: Hacı Ali Bey'in Eşi Fatıma Zîbâ Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 877: Ferhad Bey'in Oğlu Besim Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 878-879: Mustafa Âsım Bey Efendi'nin Eşi Huriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 880: Hacı Emin Efendi'nin Eşi Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Güre Fabrika Arkasında Yer Alan Hazire

Fotoğraf 881-882: Mehmed Raif Kızı Fatıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 883-884: Marangoz oğlu Monla Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 885-886: Hacı Ali'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Fotoğraf 887-888: Bostancı zade Monla Ahmed'in Eşi Cemile Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 889-890: Ahmed Efendi'nin Eşi Âişe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 891-892: Hasan Efendi'nin Oğlu Ali Efendi'nin Kabri

Güre Merkez Mezarlık

Fotoğraf 893: Ahmed Bey Ağa'nın Kızı Gülsüm Hanımın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 894: Hacı Gargalı oğlu Ahmed Bey'in Oğlu Hasan Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 895: Gargalı Hacı Muharrem'in Eşi Ümmühan Envere Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 896: Gargalı Hacı Mustafa Oğlu Hacı Muharrem'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 897: Balyalı zâde Bostancı Oğlu Hasan Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 898: Bostancı oğlu Ahmed oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 899: Muhammed Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 900:Güreli Ömer Ağa'nın Kızı Şerife Hatice Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 901: Seyyid Mustafa'nın Oğlu Alemdar Seyyid Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 902: Hacı Muhammed Oğlu Seyyid Ahmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 903: Mustafa Ağa'nın Eşi Şerife Hatun'nun Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 904: Emin Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 905-906: Ümmühan Ebe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 907: Serdar Oğlu Mehmed Ağa Eşi Gülsüm Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 908: Hacı İsmail Ağa'nın Eşi Fatıma Şems Gül Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 909: Seyyid Hasan Paşa Oğlu Seyyid Muhammed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 910: Seyyid Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 911: Hacı Süleyman Ağa'nın Eşi Şerife Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 912: Sâki Oğlu Mehmed Said Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 913:-914: Hacı Süleyman Ağa zâde Hafız Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 915:İsmail Kızı Rahime Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 916: Hacı Hüseyin'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 917: Solakoğlu Şerif Mehmed'in Eşi Azize Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 918: İmam oğlu Halil Ağa'nın Eşi Necibe Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 919: Muhtar Hacı Hafız'ın Kızı Safiye Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 920: Eskici oğlu Mustafa Ağa'nın Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 921: Focalı Monla Hüseyin Oğlu Sayyar Mehmed Seyyid Kapudan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 922: Balatlı Havâce (Hoca) Mehmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 923: Muharrir Ali Beşe'nin (Paşa) Kızı Şerife Hatun'un Kabri Baş Şahide

Narlı Köyü Camii Haziresi

Fotoğraf 924-925: Kocabıyık Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 926: Yahya Ağa'nın Oğlu Veli Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 927: Hasan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 928: Mustafa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 929: Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 930: Hacı Ali Efendi'nin Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 931-932:İbrahim Kızı Aişe'nin Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 933-934: Hafız Ali'nin Kızı Zeyneb Hatun'un Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 935-936: Fatıma Kadın'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay,

Edremit Bostancı Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 937-938: Çerkes Musa Efendi Oğlu Hüseyin Çavuş Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri

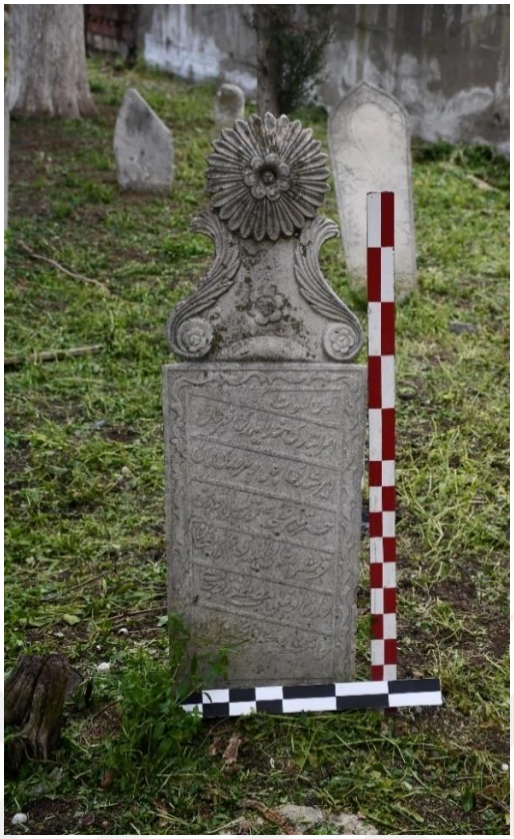

Fotoğraf 939: Adan Oğlu Mustafa Eşi Âişe'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 940: Adan oğlu Mustafa Kızı Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 941: Adan oğlu Ahmed Ağa Kızı Hatice Hanım

Erdek Şehitlik Mezarlığı

Fotoğraf 942: Memiş Ağa'nın Damadı …'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 943: Kumba Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 944: Girid'li Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahidi

Erdek Hacı Sâid Bey Aile Kabristanlığı?

Fotoğraf 945: Erdek Müftisi Trabzonî Hüseyin Hilmi Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 946: Salih Ağa Kızı Fâtımatü'z-Zehra'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 947: Salih Ağa'nın Oğlu Abdullah Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 948: Erdek Handânından Hacı Said Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 949: Hacı Said Bey'in Kızı Elmas Emine Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 950-951: Hacı Said Bey'in Kızı Elmas Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 952: Hacı Said Bey'in Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 953: Hacı Said Bey Oğlu Hacı Mehmed Emin Bey'in Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 954-955: Hacı Said Bey Oğlu Hacı Mehmed Emin Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 956: Aslan Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Gömeç Yaya Camii Haziresi

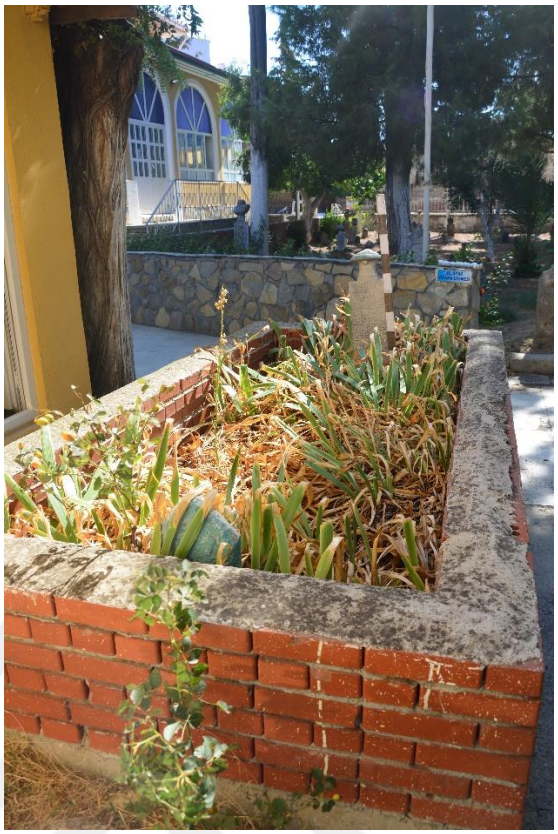

Fotoğraf 957-958: Muhammed Çavuş'un Kızı Şerife Hafize Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 959: Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Rukiye'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 960: Mahmud Ağa'nın Oğlu Hacı Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 961-962: Abdullah Oğlu Habib Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 963-964: Hacı Yusuf Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

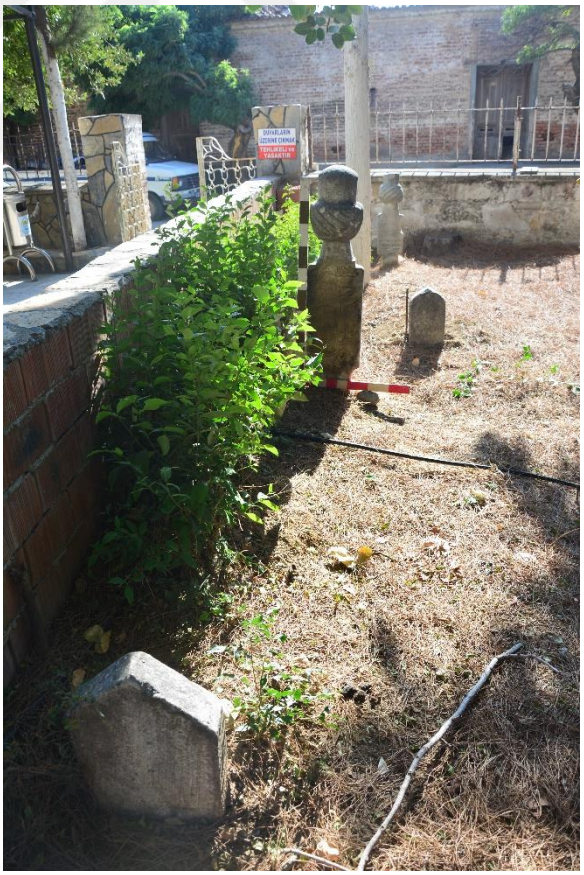

Fotoğraf 965-966: Küçük Hacı Mehmed'in Oğlu Hacı İsa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 967-968: Mustafa Ağa'nın Kızı Şerife Hanife'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 969-970: Seyyid Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Gönen Asri Mezarlık"

Fotoğraf 971: İbrahim'in Kızı Fatıma'nın Kabri

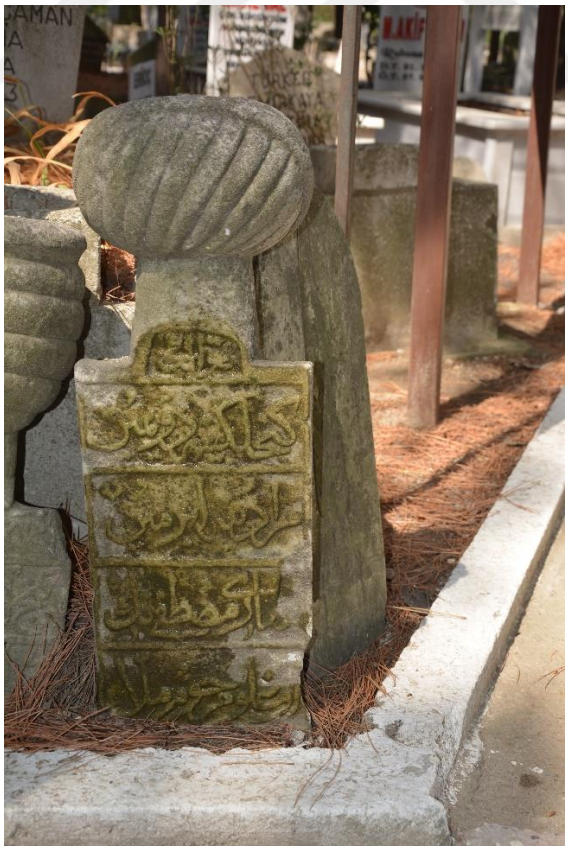

Fotoğraf 972: Mustafa'nın Oğlu Monla …'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 973: Ahmed Beşe oğlu Muhammed Beşe'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 974: İsimsiz Kabir GAM-1 Baş Şahide

Fotoğraf 975: Mehmed Oğlu Halil'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 976: Halil Paşa'nın Oğlu Halil Paşa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 977:Hüsam? Oğlu Monla İbrahim'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 978: Hacı Osman Oğlu Osman Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 979: Nuri Bey'in Kızı Sıddıka Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Gönen Hacı Yakup Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 980-981: Sıvacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Şefik'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 982-983: Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 984-985: Sıvacı Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Gönen Karalar Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 986: Halil Ağa'nın Kızı Saime Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 987: Hanuh oğlu Dosğaza?'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 988: Mehmet Bey'in Eşi Hafize Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 989: Hüseyin Ağa'nın Kızı Zehra Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 990: Kamacı İbrahim'in Oğlu Abidin Efendi'nin Damadı İzzet'in Kabri Baş Şahide

Killik Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 991: Mehmed Bey'in Oğlu Halil Bey'in Kabri Baş Şahide

Küçük Soğuklar Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 992-993: Mir Alay Zâde İvaz'ın oğlu Hacı Osman'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 994: Alay Beyi'nin Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 995: Mir Alay Zâde İvaz'ın Oğlu Hacı Mehmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 996: Fatıma Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 997: Osman Ağa Oğlu Hacı İbrahim'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 998:İzzet Bey Oğlu İbrahim Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 999: Bey Oğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1000: Mir Alay Oğlu Seyyid Mustafa'nın Kabri Baş Şahide

Gönen Gökçepınar Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 1001-1002: Ahmed Ağa'nın Oğlu Gâzi Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1003-1004: Köse Muhammed'in Oğlu Monla Hasan'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Gönen Koçbayır Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 1005: Kadîm Ağa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1006-1007: Kadîm Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1008-1009: Hüseyin Ağa'nın Oğlu Suad'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

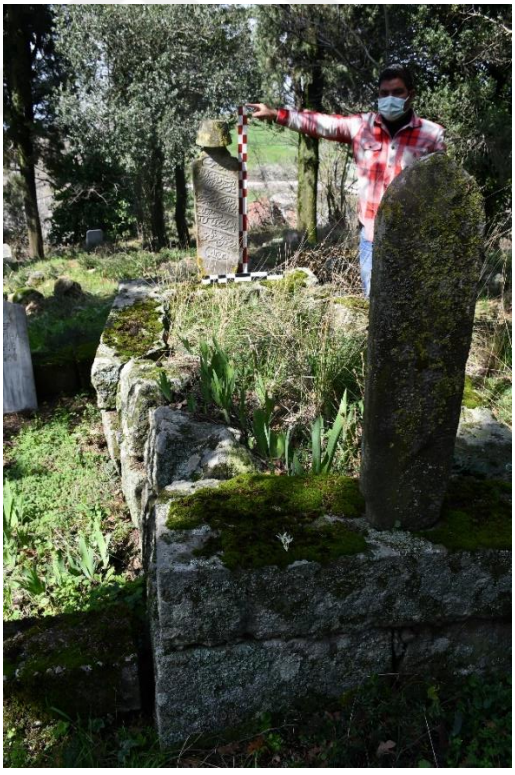

Fotoğraf 1010-1011: Mustafa Oğlu Berber Osman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Gönen Sarıköy Mezarlık

Fotoğraf 1012: Serdar Oğlu Seyyid Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1013:İsimsiz Mezar Taşı GSM-1 Baş Şahide

Fotoğraf 1014:Ali Ağa'nın Kızı Atike Hanım'ın Baş Şahidesi

Fotoğraf 1015-1016: Hacı Mehmed'in Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1017-1018: Hacı Mehmed'in Oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1019-1020: Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Oğlu Baş ve Ayak Şahide

Gönen Sarıköy Fındıklı Camii Haziresi

Fotoğraf 1021: Serdar Oğlu Nebî Ağa'nın Eşi Atike Tûti'nin Kabir Taşı

Havran Camii Kebir Haziresi

Fotoğraf 1022: Hacı Ömer Ağa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1023-1024: Hacı Ömer Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1025: Hacı Ömer Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

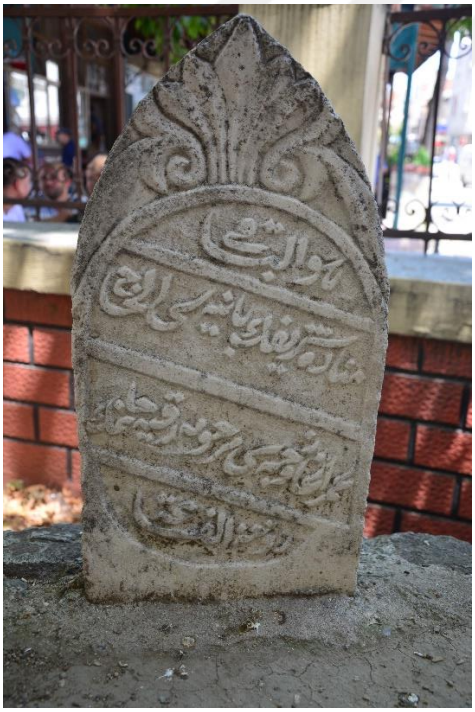

Fotoğraf 1026-1027: Hacı Ömer Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Havran Merkez Mezarlık

Fotoğraf 1028-1029: Tüfenkci Ahmed Usta'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1030: Halil Çavuş'un Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1031: Çoban Süleyman'ın Torunu Nalbant Süleyman'ın Kabri

Fotoğraf 1032-1033: Koyuncu oğlu Süleyman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1034-1035: Kethûda Oğlu Mehmet Ağa'nın Kızı Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1036-1037: Hasan Baba Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1038-1039: Bandırmalı Şeyh Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1040: Yusuf Oğlu Molla Muhammed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1041: Tahir Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1042-1043: Hafız Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1044-1045: Mehmet Ağa'nın Oğlu Muhammed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1046: Kırlı Zâde Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahidesi

Fotoğraf 1047-1048: Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1049: Mehmet Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1050-1051:Süleyman Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1052: Ali'nin Oğlu Muhammed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1053: Hacı Hasan'ın Kızı Vahide Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1054-1055 : Ahmet Ağa'nın Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1056: Mustafa Oğlu Feyzullah'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1057:Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1058: Hüseyin Kızı Hatice Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1059: Uzun Hüseyin oğlu Hasan'ın oğlu Muhammed Çelebi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1060: Hasan Ağa'nın Kızı Rukiye Hatun Baş Şahide

Fotoğraf 1061: Hoca Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1062:Rıza Efendi'nin Oğlu Nuri Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1063-1064: İdris'in Kızı Ümmühan'nın Kabri Baş Şahide

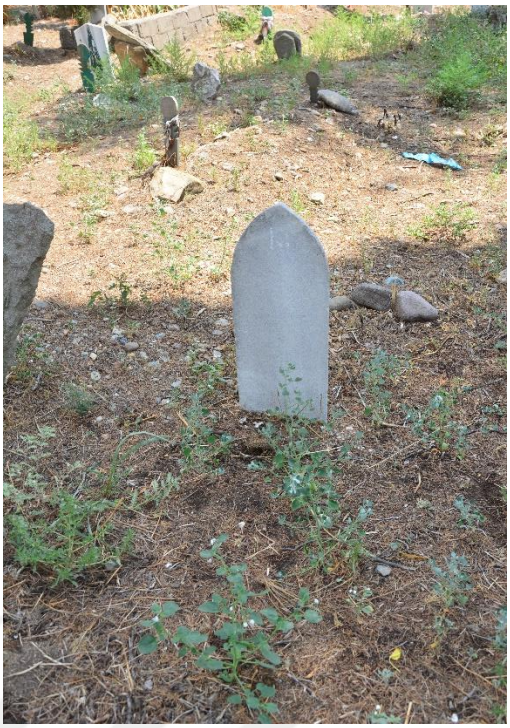

Fotoğraf 1065-1066: Nalband Abdullah'ın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri

Fotoğraf 1067: Mehmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1068: Bakkal Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Hocanın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1069-1070: Hacı Halil Oğlu Hacı Osman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1071: Adalı Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1072- 1073: Halil'in Eşi Nefise Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1074-1075: Halil Tulûm Kızı Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1076: Ahmed Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1077:Süleyman Efendi'nin Eşi Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide

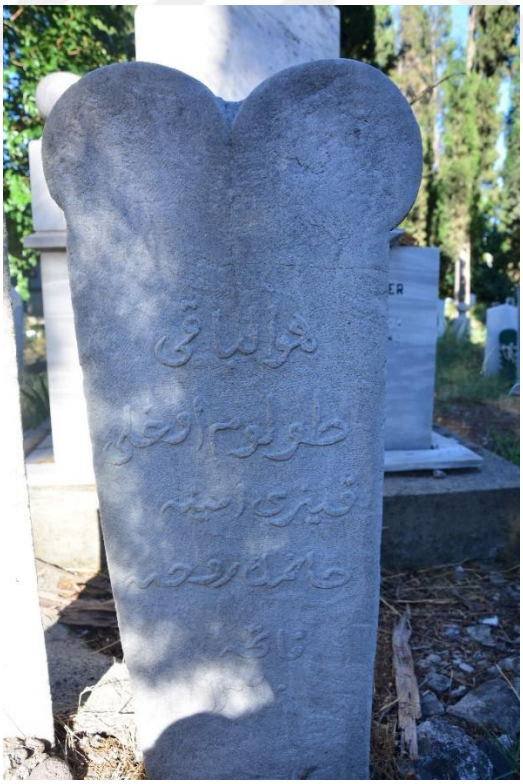

Fotoğraf 1078: Tulum Oğlu Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1079-1080: Tulumoğlu Muharrem Eşi Aişe Dudu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1081-1082: Tulumzâde Hacı Mustafa Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1083: Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1084-1085: Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1086: Molla Muhammed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1087-1088: İvrindili Halil Kızı Ganime Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1089-1090: Sabuncu Zade Mustafa Ağa'nın Oğlu Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1091-1092: Hacı Fettahoğlu Hacı Ali Ağa'nın Kızı Şerife Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1093-1094: Hacı Ahmet Ağa'nın Eşi Ümmühan Kadının Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1095: Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1096-1097: Hüseyin Ağa'nın Eşi Melek Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1098-1099: Hüseyin Efendi'nin Eşi Fatma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1100-1101:Hüseyin Ağa'nın oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1102-1103: Hüseyin Ağa'nın Eşi Hafız Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1104-1105: Gazi Oğlu Kızı Ümmügülsüm Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1106-1107: Hacı Ahmet Efendi'nin Eşi Hoca Fatma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1108-1109: Hacı Mehmed Nuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1110-1111: Hacı Ahmed Efendi'nin Oğlu Hüseyin Nuri Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1112: Terzioğlu Hacı Ali Bey'in Kabri Baş Şahide

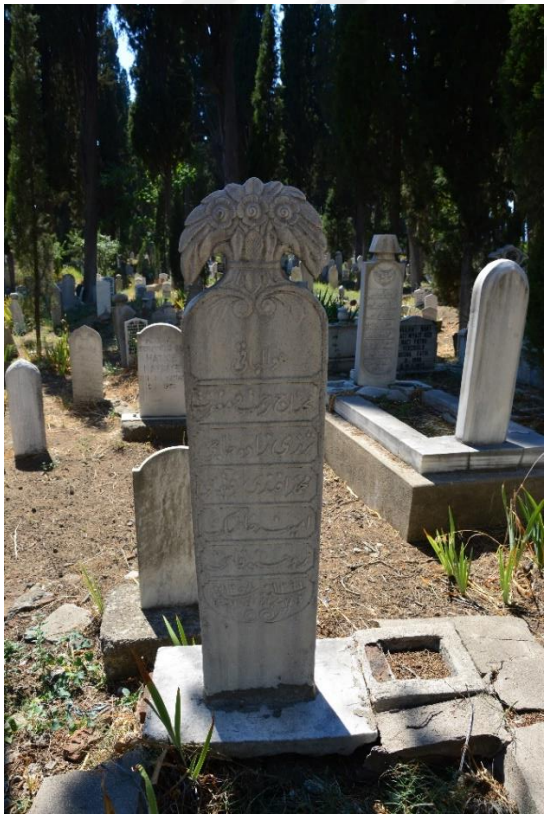

Fotoğraf 1113-1114: Terzioğlu Hacı Muhammed Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1115-1116: Havranlı Hasan Saadeddin Terzioğlu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1117: Muallim Abdullah Efendi'nin Kızı Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1118-1119: Hüseyin Kızı Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1120-1121: Mehmed Bey oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1122-1123: Gavas Ali'nin Kızı Gül Buse Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1124-1125: Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1126-1127:Derviş Hacı Ahmet Ağa'nın Zevcesi Kamer Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1128: Bölükbaşı Oğlu Derviş Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1129: Hacı Yusuf Efendi'nin Oğlu Mehmet Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1130: Hacı Yusuf Efendi'nin Eşi Fatıma Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1131: Muhammed Ağa'nın Kabri

Fotoğraf 1132: Halil'in Eşi Emine Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1133: Bölükbaşoğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1134-1135: Müderris Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1136: Bölük Başı Hacı Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1137: Küçük Hacı oğlu İsmail'in Kerimesinin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1138-1139: Hacı Hasan oğlu Küçük Hacı oğlu İmam Muhammed'in Kabri Baş Şahide ve Detay

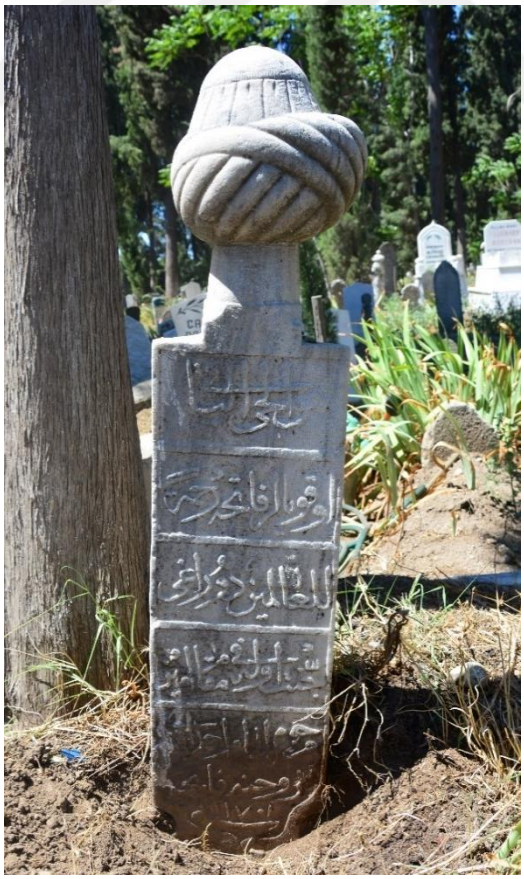

Fotoğraf 1140:İmam Ahmet Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1141: Ali Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri

Fotoğraf 1142: Hacı Ahmed Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1143: Mustafa Çelebi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1144-1145: Haydar Oğlu Hafız Ahmet Efendi'nin Oğlu Mehmed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

2008

Fotoğraf 1146-1147: Hasan Ağa'nın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1148: Emin Reis'in Oğlu Hacı Ali Kapudan'ın Kabri Baş Şahide

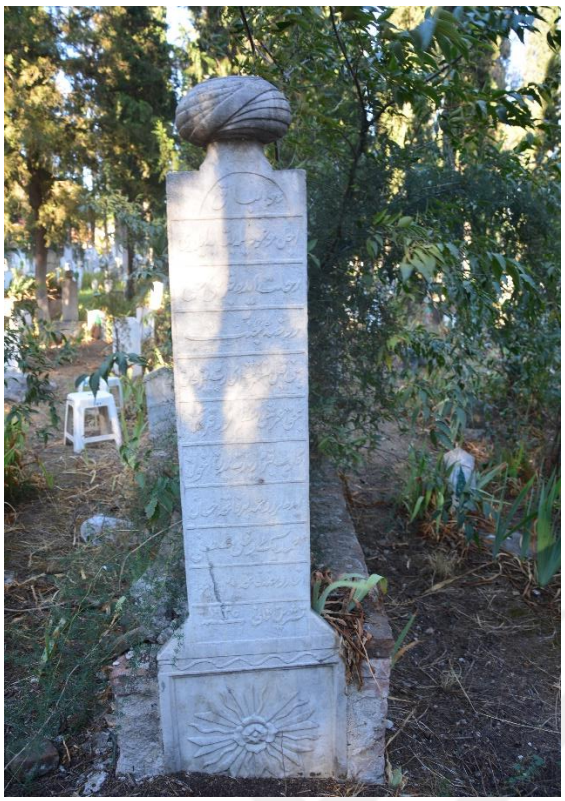

Fotoğraf 1149-1150: Ahmed Bey Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1151-1152: Mustafa Ağa'nın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1153: Mehmet Ağa'nın Kızı Hoca Ümmühan Kadının Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1154-1155: Kocacı Oğlu Mehmed Kızı Habibe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

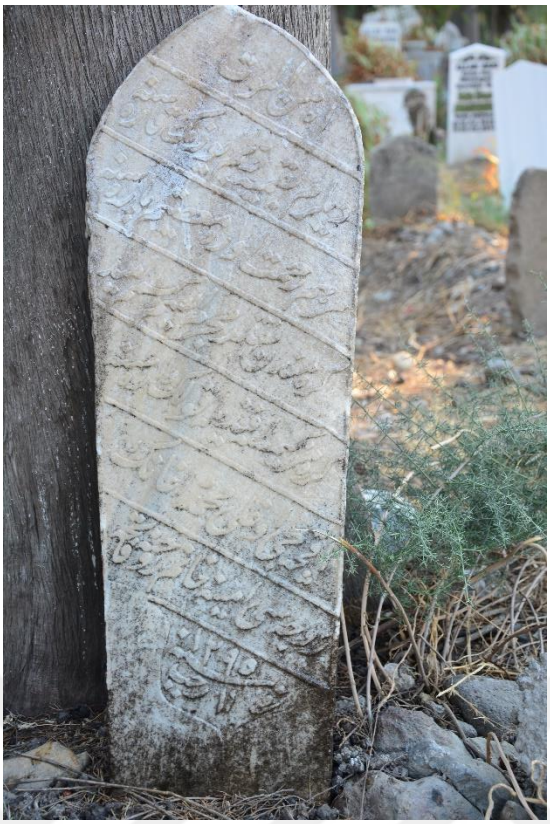

Fotoğraf 1156: Akçacıoğlu Muhammed Ağa'nın Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1157: Mehmed Ağa'nın Oğlu Ömer Şevki Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1158: Hüseyin Çelebi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1159-1160: Köleoğlu Hacı Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

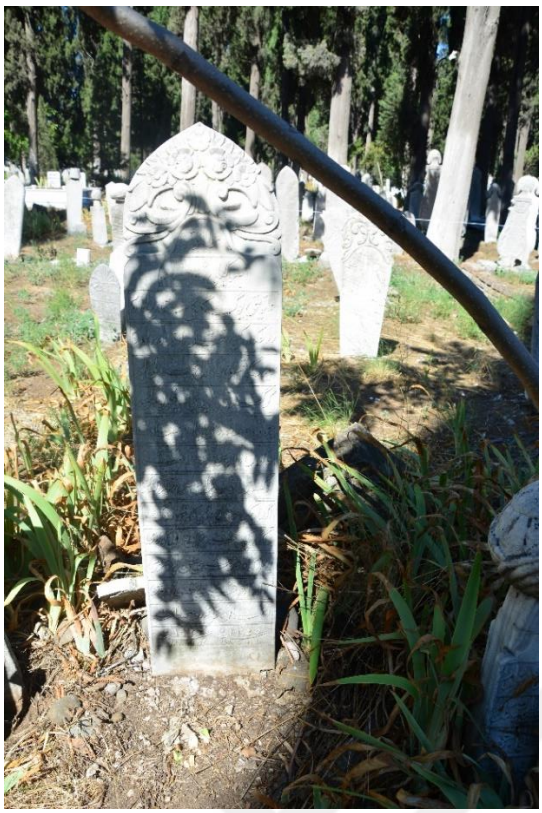

Fotoğraf 1161-1162: Fahri Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1163-1164: Muhammed Ağa'nın Eşi Aişe Huban Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

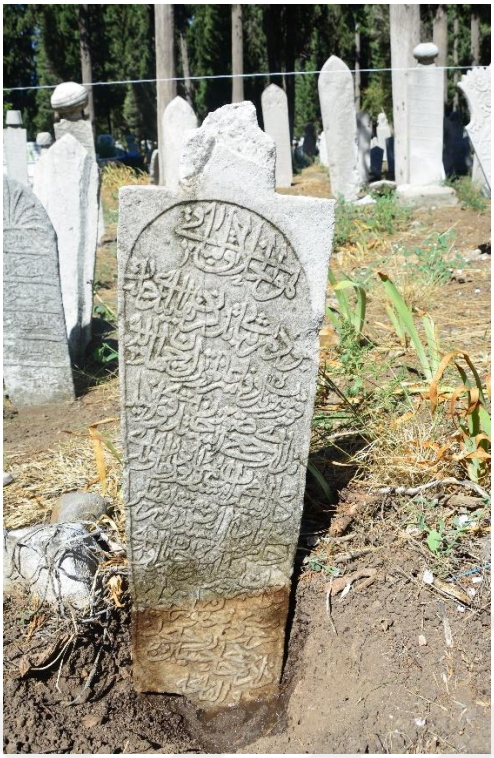

Fotoğraf 1165: Hatiboğlu Hacı Hüseyin'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1166-1167: Cansızoğlu Hali Efendi'nin Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1168: Mehmed Efendi Oğlu Ali Vehbi Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1169-1170: Hatib Zade Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1171- 1172: Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1173- 1174: Çivici Hacı Ömer'in Eşi Dudu Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1175: Kutucu Zâde Hacı Mustafa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1176-1177: Kutucu Oğlu Mustafa'nın Kızı Hatice Hatun'un Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1178-1179: Ali Ağa'nın Eşi Gülsüm Havâce'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1180-1181: Musa Beyoğlu Hacı Mehmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1182-1183: Ali Efendi'nin Oğlu İbrahim Edhem 'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1184-1185: Ali Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1186-1187: Hacı İshak Efendi'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1188-1189: Ali Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

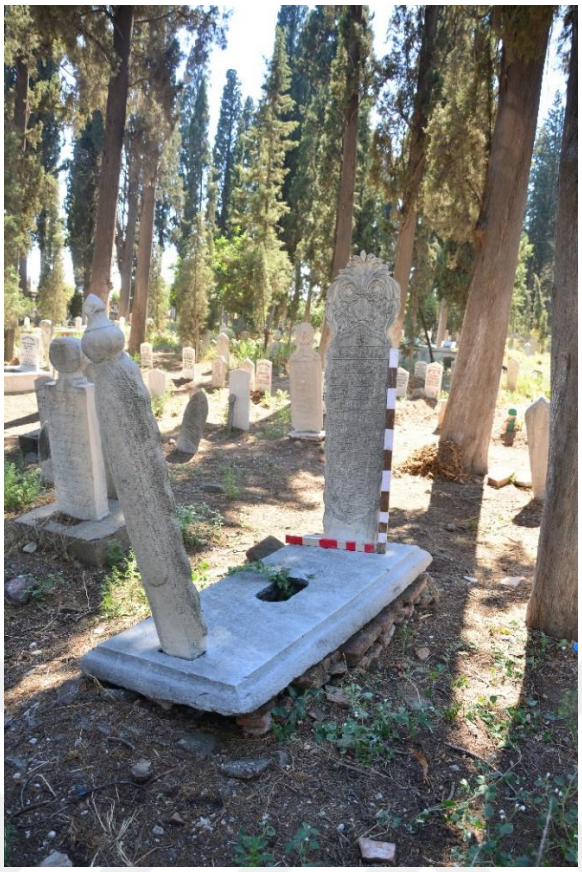

Fotoğraf 1190: İsmail Bey'in Eşi Şerif Emine Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1191-1192: İsmail Bey'in Eşi Şerif Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

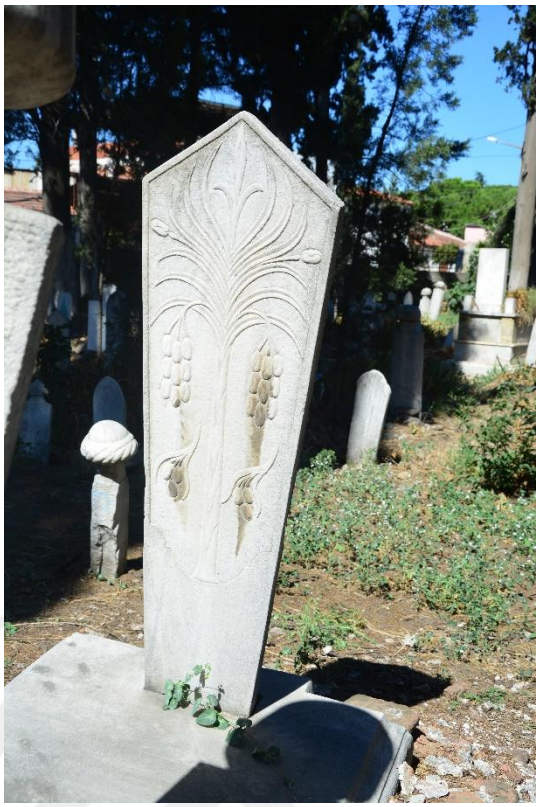

Fotoğraf 1193-1194: Hacı İshak Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1195: Ali Efendi'nin Oğlu Tal'at Bey'in Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1196-1197: Ali Efendi'nin Oğlu Tal'at Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

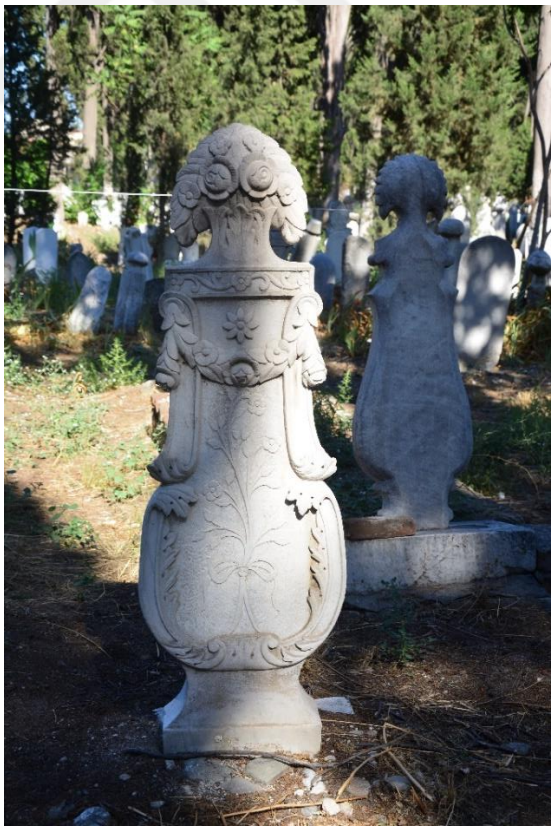

Fotoğraf 1198-1199: Tal'at Beyin Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1200: Ahmed Efendi'nin Eşi Ümmühât Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1201: Hacı Muhiddîn Efendi kızı Latife Hanım'ın Kabri Baş Şahide

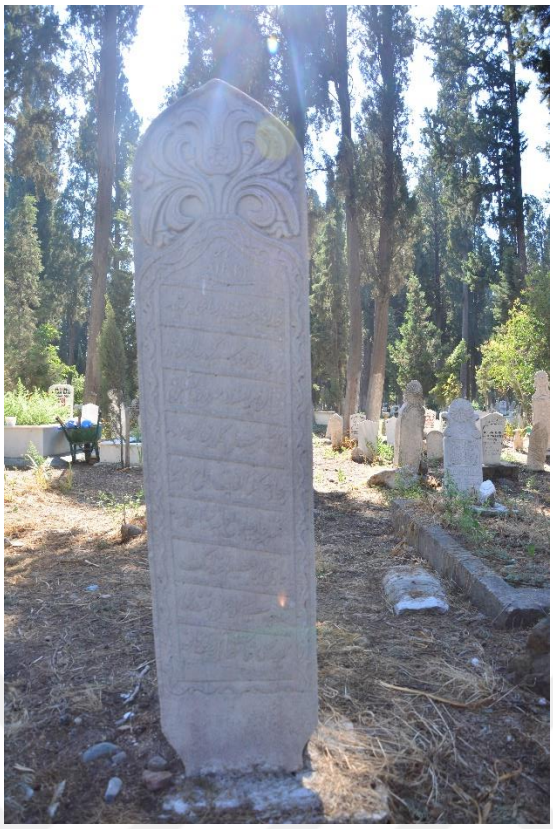

Fotoğraf 1202: Ali Efendi'nin Kızı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1203: Hacı Süleyman'ın Kabri Baş Şahide

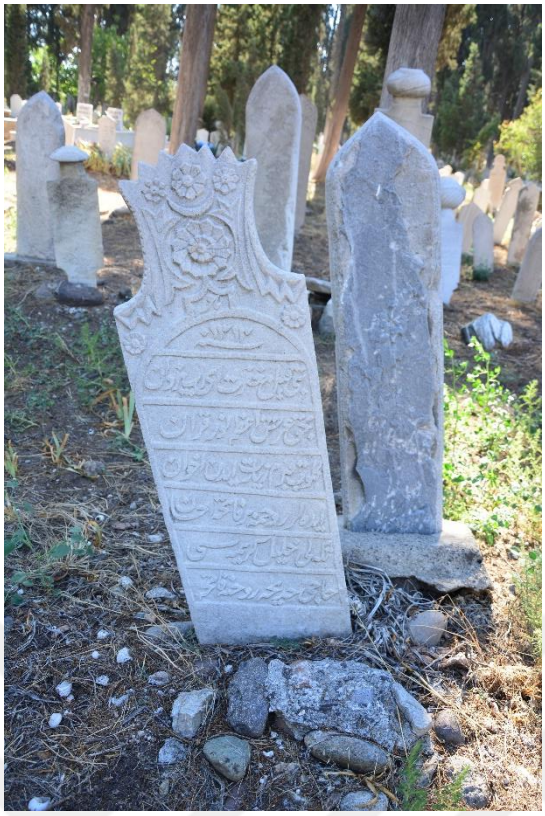

Fotoğraf 1204: Tekeli Halil'in Kızı Hacı Hatice'nin Kabri

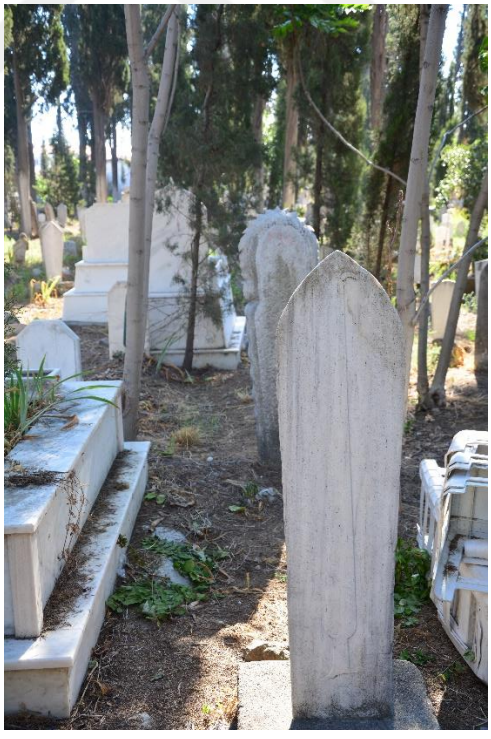

Fotoğraf 1205-1206: Hacı Ali Bey oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1207: Hacı Ahmed'in Oğlu İsmail'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1208: Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1209-1210: Ekmekçi Hasan Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1211-1212: Karabeşir Kızı Rukiye'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1213-1214: Ahmet Ağa'nın Kızı Behiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1215: Karavicir Oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahidesi

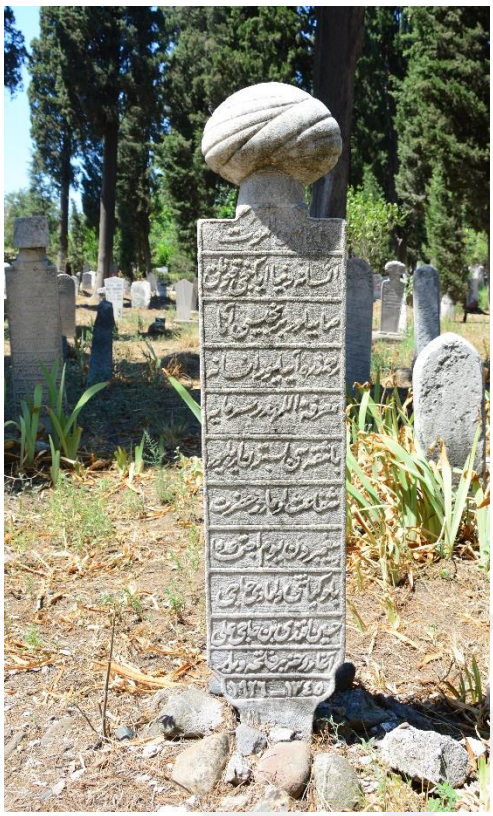

Fotoğraf 1216-1217: Bölükbaşı Damadı Hacı Ali oğlu Hacı Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1218-1219: Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 1220: Ahmet Ağa'nın Oğlu Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1221-1222: Ali Ağa'nın Kızı Rukiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1223-1224: Ahmed Ağa'nın Oğlu Kazım Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

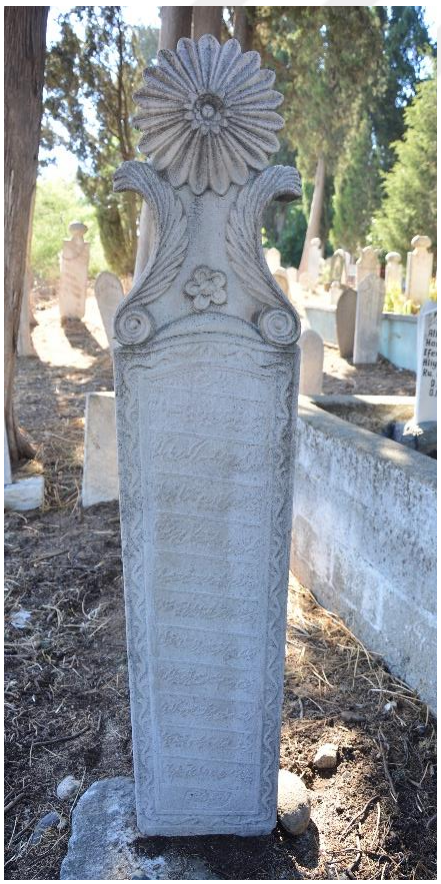

Fotoğraf 1225-1226: Yusuf Efendi'nin Eşi Hafize Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

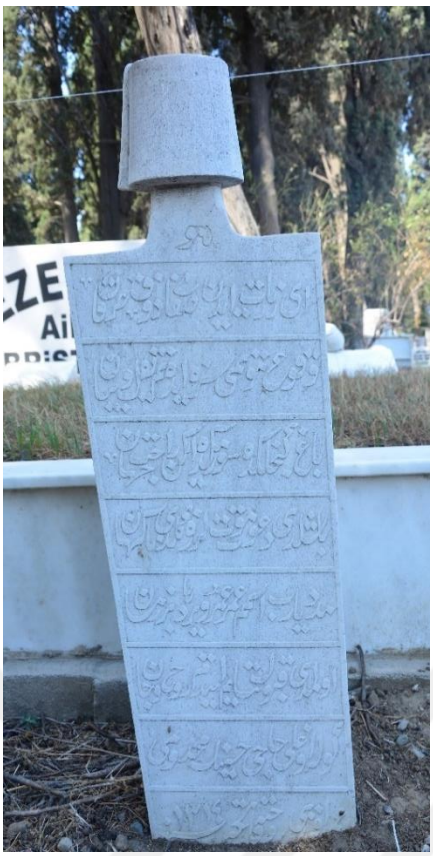

Fotoğraf 1227-1228: Hacı Hasan'ın Oğlu Ömer Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1229: Musa Bey'in oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1230: Seyyid Mustafa Ağa'nın Oğlu Seyyid Abdullah'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1231-1232: Sarı İsmail'in Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1233-1234: Hacı Ahmed'in Eşi Hatice'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1235-1236: Hacı Mehmed Ali Ağa'nın Kabri Baş Şahide ve Detay

Fotoğraf 1237: Hacı Mustafa Ağa'nın Kızı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1238: Mustafa Ağa'nın Oğlu Süleyman Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1239: Halil Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1240-1241: Hacı Halil'in Kızı Hoca Şerife Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1242-1243: Şaban Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1244: Hacı Mustafa Ağa'nın Eşi Fatma Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1245: Ömer Efendi'nin Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1246: Bekir Ağa'nın Oğlu Sâmi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1247-1248: Hasan Efendi'nin Oğlu Hüseyin Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1249: Mahmud Ağa'nın Eşi Ümmühan Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1250: İsmail Efendi'nin Oğlu İbrahim Efendi'nin Kabri Baş Şahide

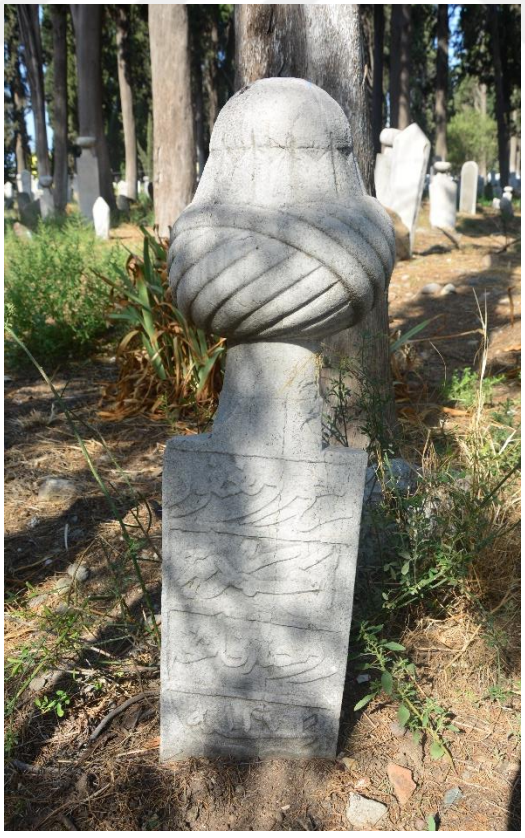

Fotoğraf 1251: Ahmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1252-1253: Hacı Küçük Oğlu Halil Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1254: Hacı Küçük'ün Oğlu Hacı Ali'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1255-1256: Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1257-1258: Hacı Küçük Oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1259:Süleyman Ağa'nın Oğlu Süleyman Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1260: Süleyman Ağa'nın Kızı Şefika Monla'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1261: Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiye Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1262-1263: Hüseyin Ağa'nın Eşi İbriş Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1264: Hacı Osman Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1265-1266: Kundakçı Halil Hoca'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1267: Hacı Ömer Ağa'nın Oğlu Hasan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1268-1269: Ahmet Usta'nın Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1270-1271: Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1272-1273: Mustafa Ağa'nın Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1274: Mehmet Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1275-1276: Kasab Mustafa'nın Eşi Hatice'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1277-1278: Kayalı Oğlu Hacı Seyyid Ahmet Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1279-1280: Muharrem Bey'in Eşi Hayriye Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1281-1282: Kayalı Zade Hacı Mehmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1283-1284: Hacı Kayalı Oğlu Hacı Muhammed Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1285-1286: Hacı Muhammed Ağa'nın Kızı Hatice'nin Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1287-1288: Hüseyin Bey'in Kızı Zekiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1289-1290: Muhammed Bey'in Kızı Ümmühan Kadın'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1291-1292: Kuru İmamın Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1293-1294: Hacı Muhammed Ağa'nın Eşi Rukiyye Hatun'un Kabri

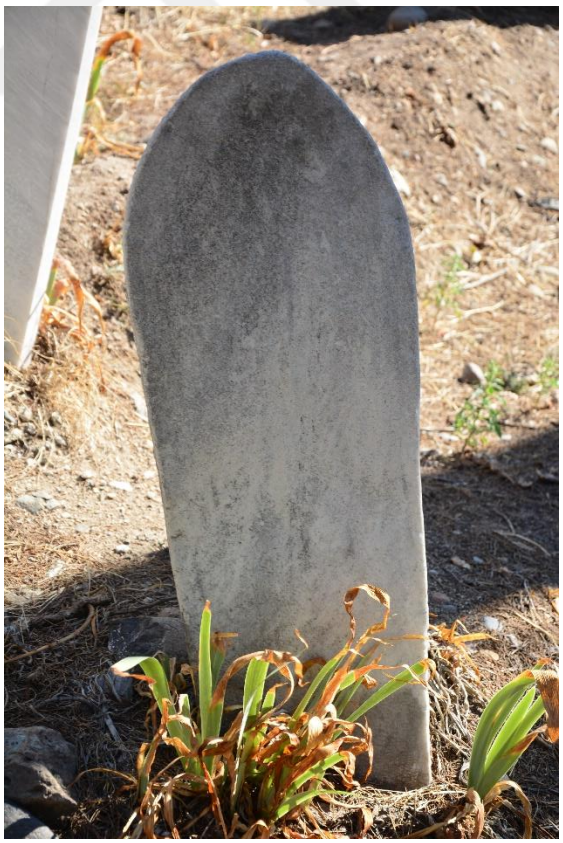

Fotoğraf 1295-1296: Hacı Ahmed Ağa'nın Kızı Emine Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1297-1298: Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1299-1300: Hafız Mehmed Efendi'nin Kızı Hasnâ Hanım'ın Kabri Ayak Şahide Detay

Fotoğraf 1301-1302: Ruscuklu Hafız Faik Efendi'nin Oğlu Madenci Tevfik Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1303-1304: Konevi Mustafa Efendi'nin Eşi Muhammed kızı Fâtıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

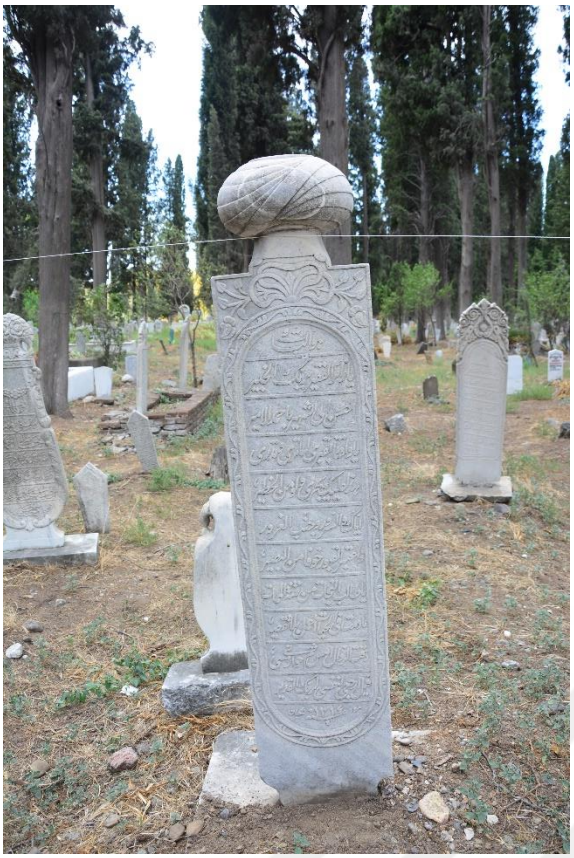

Fotoğraf 1305-1306: Ahmed Sâdi Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1307-1308: Mustafa Bey'in Eşi Hanife Hayriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1309-1310: Mustafa Bey'in Kızı Fatıma Meliha Hanım'ın Kabri

Fotoğraf 1311: Muhammed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1312-1313: Karagöz İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1314-1315: Hüseyin Ağa'nın Kızı Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1316-1317: Ahmed'in Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1318: Arab Hacı İsmail'in Kızı Aişe Kadın'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1319: Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Hoca Ümmühan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1320-1321: Kemerli Emir Osman Ağa'nın Torunu Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide ve Baş Şahide Detay

Fotoğraf 1322-1323: Kapucu oğlu Seyyid Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1324-1325: Muhammed Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1326: Kadı oğlu Hacı Mustafa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1327-1328: Cin Ali'nin Kızı Fatıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1329-1330: İshak Efendi'nin Eşi Sa'ide Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1331-1332: Hacı Niyazi Efendi'nin Kızı Sabriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1333-1334: Hasan Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1335-1336: Hoca Seyyid Süleyman Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1337: Hacı Şeyh Muhammed Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1338-1339: Kalcı oğlu Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1340-1341: Abdurrahim Efendinin Kızı Behiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1342- 1343: Kalaycı Hacı Ahmed Usta'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1344: HMM İsimsiz-1 Baş Şahide

Fotoğraf 1345- 1346: Karabıyık Hacı Mehmed Oğlu Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1347- 1348: Karabıyık oğlu Hüseyin Ağa'nın Kızı Kameriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1349-1350: Hallâclarlı Hüseyin Ağa'nın Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1351-1352: Hüseyin Hasbi Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1353-1354: Mehmed Ali Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1355: Hacı Mehmed Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1356-1357: Hüseyin Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1358: Hanyalı Oğlu Mehmed Kızı Bâkir Rukiye'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1359-1360: Ahmed Ağa oğlu Havran Eşrafından Kadıoğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1361- 1362: Abdurrahman'ın Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1363: Ali Bey'in Kızı Şaziye Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1364: Semerci Hacı Ahmed Kızı Melek Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1365-1366: Derviş Oğlu Mustafa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1367-1368: Derviş Mehmed Kızı Zehra Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1369-1370: Hacer Hanım'ın Oğlu Ali Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1371: Ali Kızı Hatice'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1372-1373: Hacı Muhammed Efendi'nin Kızı Hoca Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1374-1375: Hacı Ali Ağa'nın Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1376-1377: Ahmed Ağa'nın Oğlu Ali Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1378: Hacı Ali Ağa'nın Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1379-1380: Hacı Çolak oğlu İbrahim'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1381-1382: Solak oğlu Hacı İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1383: Demirci İsa'nın Kızı Rukiyye Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1384: Hacı İbrahim Edhem'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1385: Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1386: Kesim Oğlu Ahmed Efendi'nin Eşi Bedriye Hanım'ın Kabri Baş Şahide

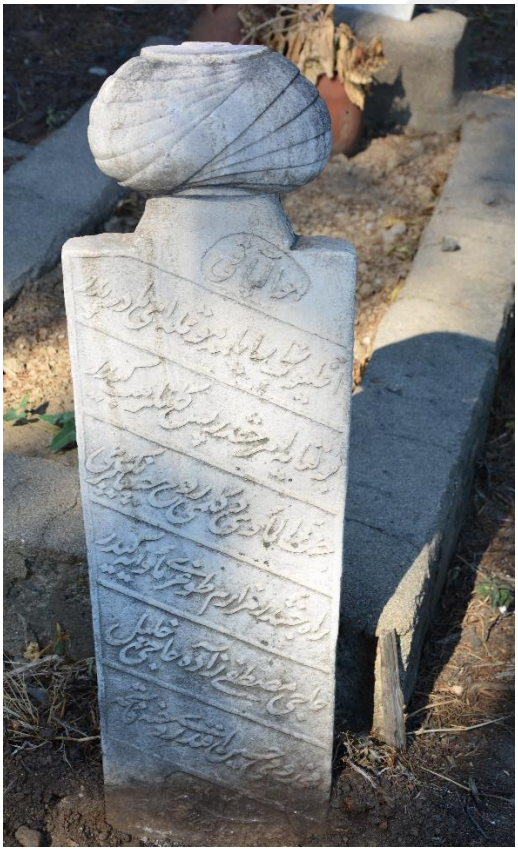

Fotoğraf 1387-1388: Hacı Halil'in Oğlu Hüseyin Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1389-1390: Balatlı Oğlu'nun Eşi Hatice'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1391-1392: Balat Oğlu Hafız Hüseyin'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1393: Hacı Monla oğlu Hacı Hasan Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1394: Hacı Ahmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1395: Hacı Süleyman oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1396: Gördesli İbrahim'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1397: Hacı Hasib'in Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1398: Hacı Hasan'ın Oğlu Seyyid Muhammed Emin Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1399-1400: Hacı Mehmed Ağa'nın Kızı Zeliha Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1401: Hacı Süleyman Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1402-1403: Karabaş oğlu Hacı Ahmed Ağa'nın Eşi Nazife Hanım'ın Kabri

Fotoğraf 1404: Denizli'li Hafız Arif Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1405: Galib Efendi'nin Eşi Aişe Tûtî'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1406: Kelebekli? Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1407: Şah Zâde Muhammed Ali Efendi Eşi Rebişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1408-1409: Hacı Mustafa'nın Kızı Fatıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1410-1411: Hafız Latif Efendi'nin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1412-1413: Kâhya oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Eşi Hacı Aişe Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1414-Fotoğraf 1415: Nefise'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1416-1417: Ahmed Efendi'nin Eşi Münire Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1418: Şaban Efendi'nin Oğlu Ahmet Efendi Baş Şahide

Fotoğraf 1419: İbrahim Eşi Hafize'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1420: Bursalı Ahmed Ağa'nın Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1421: Yegen Ağa İsmail Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1422:Hüseyin Efendi Oğlu Monla Seyyid Hasan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1423: Ahmed Efendi'nin Kızı Şerife Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1424: Hacı Mustafa Efendi'nin Oğlu Halil Nesib Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1425: Hacı Mustafa Efendi'nin Eşi Rukiye Hatun'nun Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1426: Ahmed Efendi'nin Oğlu Seyyid Mehmet Afif Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1427: Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1428: Ahmed Ağa'nın Oğlu İsmail Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1429: Aişe'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1430: Seyyid Efendi'nin Eşi Emine Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1431: Seyyid Efendi Eşi Fatıma Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1432: Ahmed Efendi Bey'in Kızı Fatıma Hanım'ın Cariyesi Fatıma'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1433: Hacı İsmail'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1434: Fehmi Efendi'nin Oğlu Muhammed Kemal Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1435: Hacı Hafız Efendi'nin Eşi Aişe Hatun'un Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1436: Hasan Efendi'nin Kızı Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide

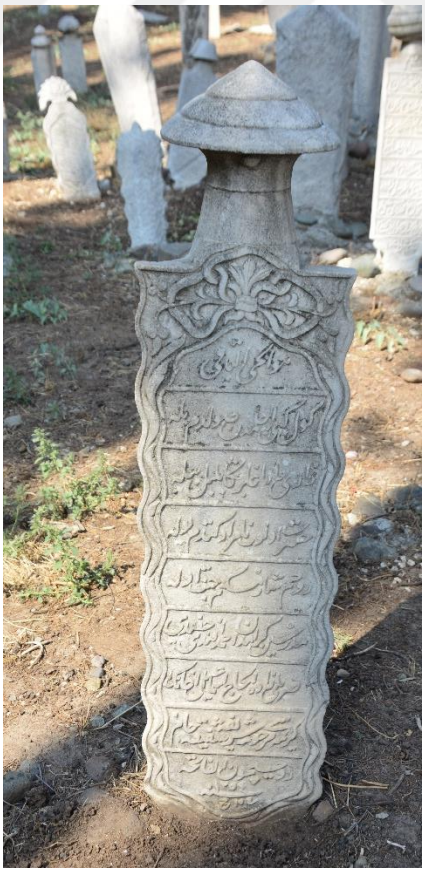

Fotoğraf 1437: Hacı İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Şefika Hanım'ın Kabri Baş Şahide

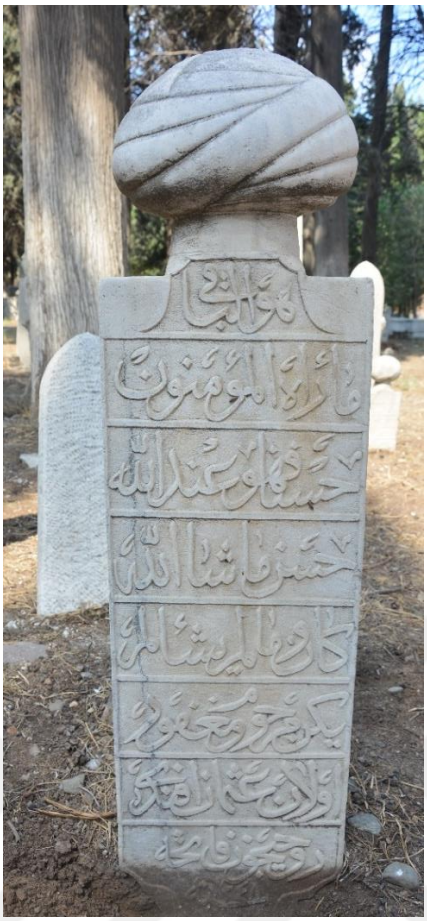

Fotoğraf 1438: Osman Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1439: Celal Efendi'nin Eşi Tûtî Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1440: Hacı Mustafa'nın Eşi Esma Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1441: Hacı Hüseyin'in kızı Ümmühan Hanımın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1442: Ahmed Efendi'nin Oğlu Molla Halil'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1443: Ahmed Efendi'nin Oğlu Mustafa Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1444: Emir Hocanın Kızı Fatımatû-z Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1445: Abdurrahman Efendi'nin Oğlu Seyyid Ahmed Lebib Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1446: Seyyid Abdurrahman Efendinin Eşi Ümmü Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1447: Seyyid Abdurrahim Efendi'nin Oğlu Yâkup Rasim Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1448: Hacı Yakup Rasim Efendi'nin Kabri

Fotoğraf 1449: Ahmet Efendi'nin Eşi Zeliha Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1450: Abdurrahim Efendi'nin Kızı Nefise Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1451: Ahmet Efendi'nin Kızı Fatımatü'z-Zehra Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1452: Abdurrâhim Efendi'nin Oğlu Ahmed'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1453: Rasim Efendi'nin Oğlu Mustafa Afif Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1454: Rasim Efendi'nin Kızı Ülfet Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1455: Hasan Efendi'nin Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1456-1457: Hasan Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1458: Cansızoğlu Hacı Muhammed'in Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1459-1460: Cansızoğlu Hacı Muhammed'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1461-1462: Fahri Bey'in Kızı Aliye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1463-1464: Fahri Bey'in Eşi Reyhane Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahidesi

Fotoğraf 1465: Zarb Ali'nin Kızı Fâtıma Sabriye Hanım'ın Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1466-1467: Zarb Ali'nin Kızı Fâtıma Sabriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1468: Arnabud Halid Efendi'nin Eşi Hacer Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Havran Merkez Mezarlığı Yanı Hazire

Fotoğraf 1469-1470: Hacı İshak Bey Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1471-1472: Hacı İshak Bey Efendi'nin Eşi Ümmühan Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1473:İbrahim Zühdi Bey'in Kabri Genel Görünüm

Fotoğraf 1474-1475: İbrahim Zühdi Bey'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1476: Hacı İshak Bey'in Hanegâhında Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1477: Kesim Oğlu Ali Dede'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1478-1479: Hafız İbrahim Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Havran Büyükdere Mezarlığı

Fotoğraf 1480-1481: Hacı Kara Yakup oğlu Hacı Ali'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1482-1483: Mehmet Çavuşun Eşi Aişe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1484-1485: Mustafa Efendi'nin Kızı Cemile Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1486-1487: Hacı Oğlu Süleyman Ağa'nın Eşi Fahriye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1488-1489: Çerkez Musa'nın Eşi Fatıma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1490-1491: Hacı Osman Ağa'nın Oğlu Monla Ömer Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1492-1493: Borzallı Hacı Hüseyin Ağa'nın Oğlu Ali Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1494-1495: Hacı Ömer Ağanın Oğlu Hacı Osman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1496-1497:Çiftçi İsmail Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1498-1499: Yeni Hacı Osman'ın Kızı Gülbüs? Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1500-1501: Hacı Osman zevcesi Fatma'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1502: Çerkez İbrahim'in Eşi Fatma Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1503-1504:Çerkes Hasan'ın Eşi Şerife Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1505-1506: Çerkes Emir Hasan Ağa'nın Oğlu Yusuf Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1507-1508: Bozohlu Osman Ağa'nın Eşi Emine'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1509: Zeybek Ömer Ağa'nın Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1510: Deveci Ömer Kızı ve İsmail'in Eşi Fatma'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1511-1512: Kahveci Halil oğlu Mustafa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1513: İsmail Ağa'nın Kızı Şerife Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1514-1515: Burzlu oğlu Hacı Hüseyin Ağa'nın Kabri

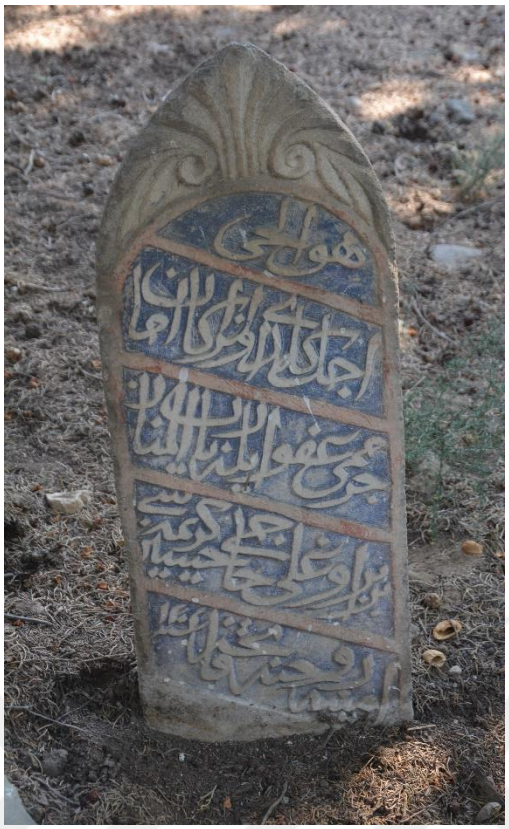

Fotoğraf 1516: Berber oğlu Hacı Hüseyin'in Kızı Emine'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1517: Koca Hasan oğlu Hüseyin'in Kabri Baş Şahide

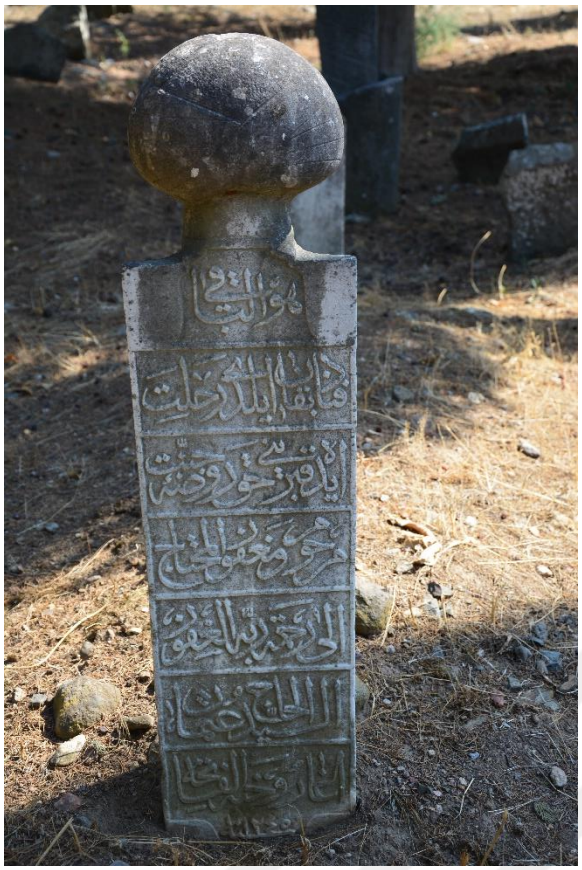

Fotoğraf 1518-1519: Seyyid Hacı Osman Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1520: Monla Ahmed'in Oğlu İsmail Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1521: Mustafa Ağa'nın Oğlu Ali'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1522: Hasan'nın Oğlu Ramazan'ın Kabri Baş Şahide

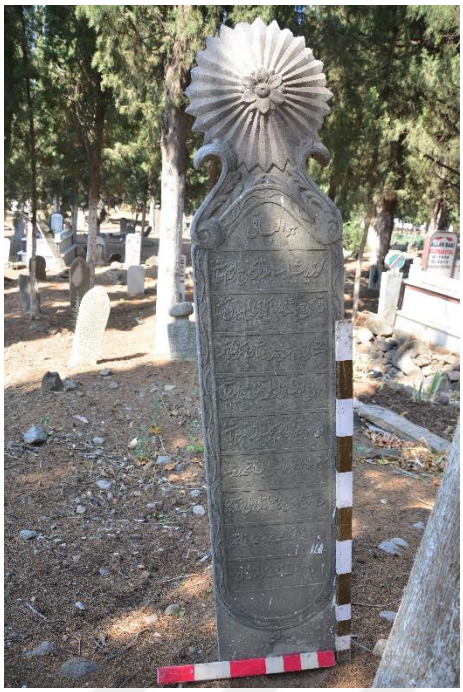

Fotoğraf 1523: Hacı Ali'nin Eşi Aişe Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1524: Halil Ağa zâde Ali Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1525: Hacı Ali Bey'in Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1526: Hacı Ali Bey'in Eşi Aişe Hanım'ın Kabri

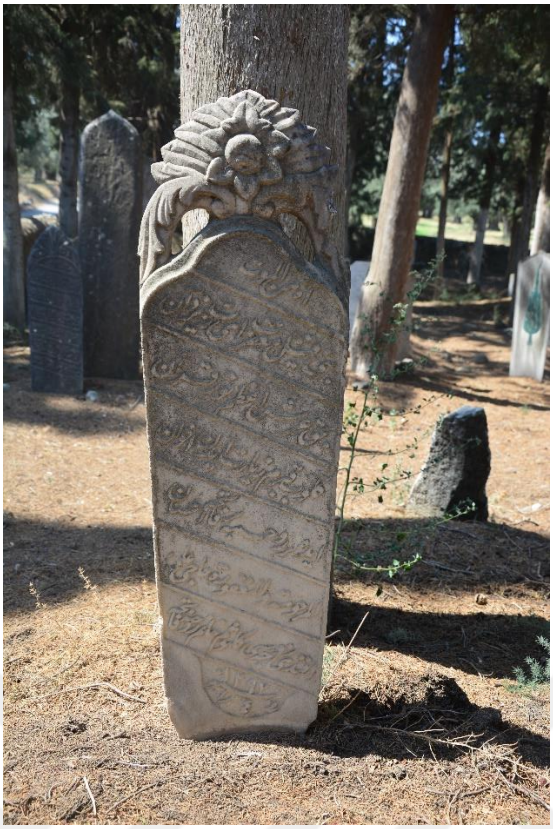

Fotoğraf 1527: Hacı Ali Efendi'nin Eşi Gülsüm Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1528: Hacı Beşir Oğlu Kızı Aişe Bedriye'nin Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1529: Gülceli İsmail Ağa'nın Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Havran Küçükdere Mezarlığı

Fotoğraf 1530-1531: Hacı Halil Oğlu Hacı Hafız Hasan Efendi Dülger Oğlu'nun Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1532: Bakkal Mulla Mustafa Eşi Hacı İmmihan'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1533-1534: Mehmed Ağa oğlu Hüseyin Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1535-1536: Kara Mehmed Oğlu Hacı Mehmed Kızı Aişe'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1537-1538: Hacı Ömer Oğlu Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1539-1540: Hacı Halil Ağa oğlu Hüseyin Bey Eşi Emine Tûti'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1541: İsimsiz HKD-1 Baş Şahide

Fotoğraf 1542-1543: Ali Oğlu Mustafa Kızı Nuriye Çakır Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1544 -1545:İbrahim oğlu Mustafa Yaman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1546-1547: Mustafa Oğlu Kara Çebçili Osman'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1548-1549: Hacı Hasanoğlu Emin Eşi Hatice Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1550-1551: Ahmed oğlu Halil Ağa Eşi Fâtıma Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1552-1553: Karakaş oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1554-1555:İsmail Ağa Eşi Mâşıta Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1556: Osman Eşi Ayşe Birgül'ün Kabri Baş Şahide

Manyas Ergili Köyü Mezarlığı

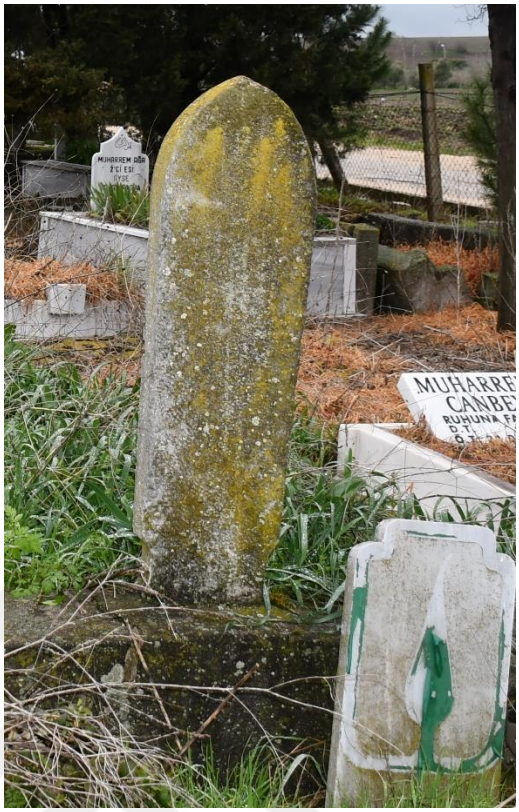

Fotoğraf 1557-1558: Hasan Ağa … Kabri Baş ve Ayak Şahide

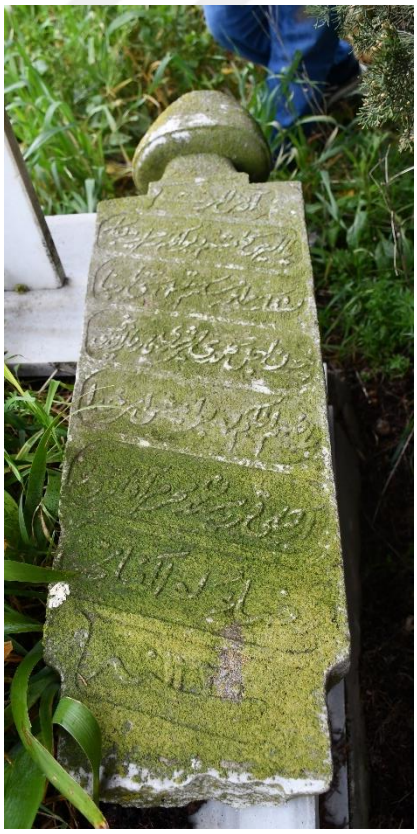

Fotoğraf 1559: Muharrem Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1560-1561: Abidin oğlu Hacı Arif Ağa'nın Kabri

Susurluk Aziziye Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 1562-1563: Toh? Oğlu İbrahim Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

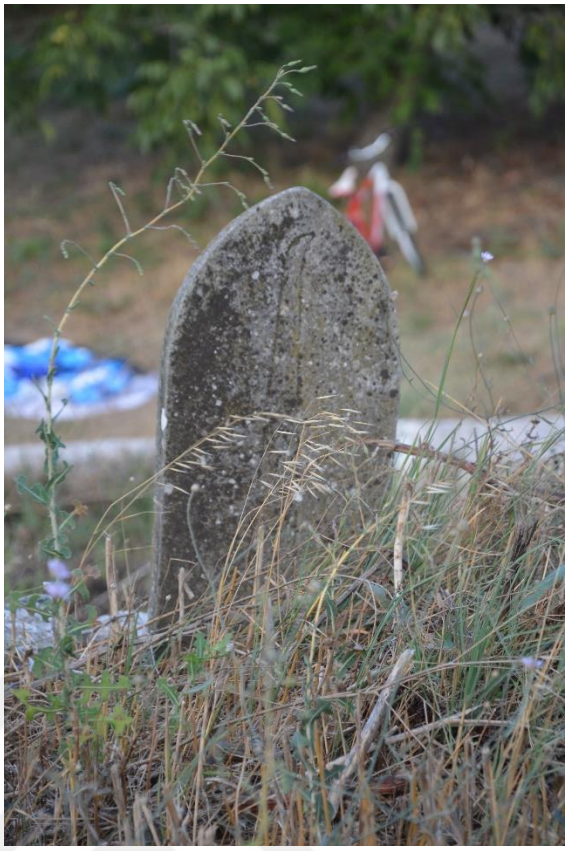

Fotoğraf 1564-1565: Toh? Oğlu Ramazan'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Susurluk Demirkapı Köyü Mezarlığı

Fotoğraf 1566-1567: Abdülmecid'in Annesi Şüruh Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1568-1569: Gokuzaş? oğlu Kulubat Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1570-1571:Özdemir Muhammed Ağa'nın Kızı Nazmiye Hanım'ın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1572-1573: Özdemir Abdullah Oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Eşinin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1574-1575: Abdullah Oğlu Hacı ……'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1576-1577: Abdülmecid Oğlu Abdullah? Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Susurluk Merkez Sultaniye Camii Haziresi

Fotoğraf 1578-1579: Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1580: Abdülhalil'in Oğlu Hafız Ahmed Efendi'nin Kabri Baş Şahide Ketebe İsmi Detay

Susurluk Yahya Köy Muhacir Camii Haziresi

Fotoğraf 1581: Konya'lı Abdullah Kızı Naile? Hanım'ın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1582: Susurluk YKMC- İsimsiz Kabir Baş Şahide

Fotoğraf 1583: Ali Ağa'nın Oğlu Hafız Hamdi Efendi'nin Kabri Baş Şahide

Susurluk Ömer Köy Mezarlığı

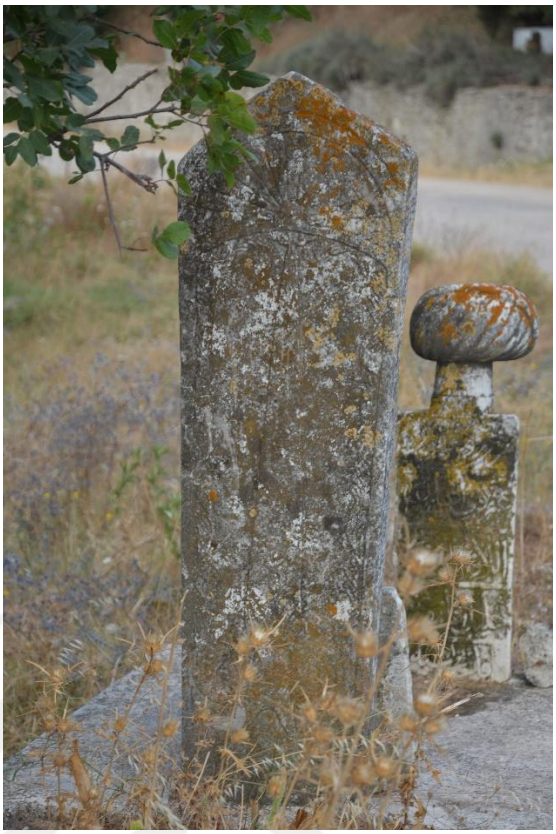

Fotoğraf 1584-1585: Muhammed oğlu İbrahim'in Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1586-1587: Ellaz Oğlu Hacı Halil Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide

Fotoğraf 1588: Karaşahin Oğlu Merhum Hacı Ahmed Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1589: Hacı İsmail Oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1590: Karabacak oğlu Mustafa Ağa'nın Kabri Baş Şahide

Fotoğraf 1591-1592: Musa oğlu Hacı Mehmed Ağa'nın Kabri Baş ve Ayak Şahide